

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + Make non-commercial use of the files We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + Refrain from automated querying Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + Maintain attribution The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + Keep it legal Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

1015 e. 246

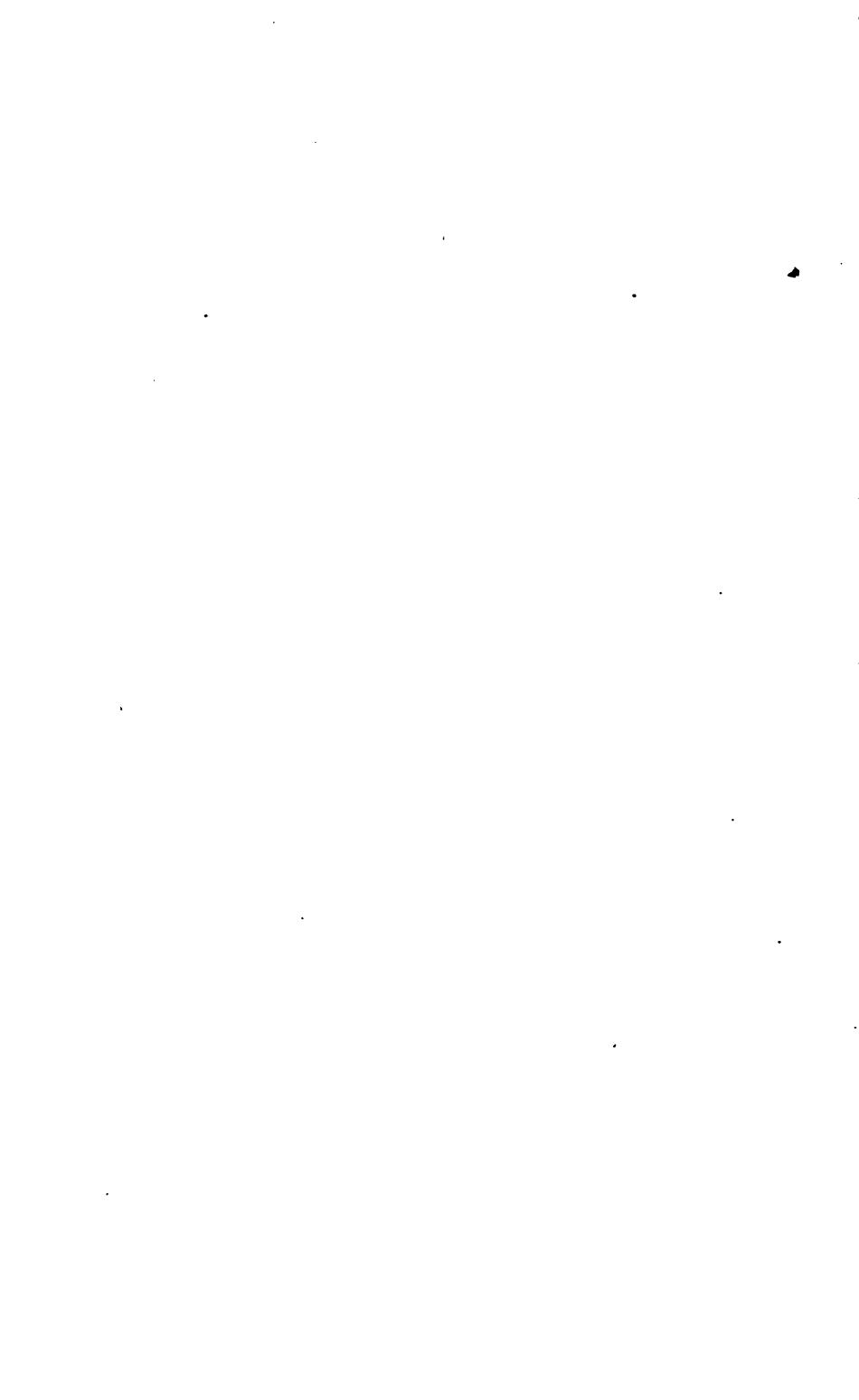

Ή ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

THE NEW TESTAMENT IN GREEK,

WITH

COPIOUS ENGLISH NOTES.

'H KAINH/AIAOHKH.

THE NEW TESTAMENT

IN GREEK,

WITH

A CAREFULLY CORRECTED TEXT, A CRITTCAL CONSPECTUS.

AND

COPIOUS ENGLISH NOTES,

ADAPTED TO THE USE OF SCHOOLS AND UNIVERSITIES, AND TO THE PURPOSES OF GENERAL REFERENCE.

TO WHICH ARE ANNEXED

A CHRONOLOGICAL HARMONY, AND THREE INDICES.

BY THE

REV. WILLIAM TROLLOPE, M. A.

OF PEMBROKE COLLEGE, CAMBRIDGE;
AND FORMERLY ONE OF THE CLASSICAL MASTERS OF CHRIST'S HOSPITAL.

Κρεύνατε	τàς	γραφάς,—								
	–ïva	ἐπιγνῷτε	πεμί	ὧν	κατηχήθητε	λόγων	τήν	άσφάλεια	ν.	
							Jo	hn v. 39. /	Luke i	4.

A NEW EDITION.

LONDON:

PUBLISHED BY SIMPKIN, MARSHALL, & CO., STATIONERS'-HALL COURT,
AND SOLD BY ALL BOOKSELLERS.

1850.

LONDON:
JOSEPH RICKERBY, PRINTER,
SHERBOURN LANE.

PREFACE TO THE SECOND EDITION,

INCORPORATING THE PRINCIPAL PORTION OF THAT TO THE FIRST.

THOUGH an Edition of the GREEK TESTAMENT, adapted to the use of the higher classes in Schools, of Students in our Universities, and of Candidates for Holy Orders, has long been an acknowleged desideratum. its want, from the prominent attention which is now more generally paid to religious instruction as an indispensable part of a liberal education, has of late years been more sensibly felt. In order to supply this deficiency, it appears to be an essential requisite that such an Edition should be comprised in a single volume; not so much perhaps with a view to keep down the price,—which is nevertheless an important consideration,—as to furnish a convenient companion to the Lecture-room, where it is always advisable, if not absolutely necessary, to have the entire work at hand: and such convenience is sufficiently attested by the sanction and usage of competing If it be further attempted, as in the present publication, to supply such a commentary as may suffice for the common purposes of the Clergy in general, and even for the ordinary references of the more matured divine, the advantages gained by having the Text, the various Readings, the Notes, and Indices, in the same volume, become more apparent. It is hoped that this desirable object has been attained, with the employment, at the same time, of a clear and distinct typography, and without the sacrifice of perspicuity in the Annotations to the necessity of an overclose compression. A very few words will explain the principles upon which the Editor has proceeded; and it will remain with others to decide upon the merits or demerits of the execution.

The Textus Receptus, or that of MILL, has been principally followed, though not so closely as in the first edition of the work; inasmuch as several important deviations from it have been introduced, which the more advanced state of critical inquiry seemed to require. For those also, who take pleasure in researches of this nature, a CRITICAL CONSPECTUS of the

principal Variae Lectiones has been inserted between the Text and the Notes, exhibiting the difference between the readings of the received Text (R.), and those adopted in the Editions of Griesbach (G.), Knapp (K.), and Scholz (S.), respectively. In a few instances, also, of special moment, the variations of the four principal Manuscripts, namely, the Alexandrian, Vatican, Parisian, and Cantabrigian, are also given under their ordinary representative letters (A, B, C, D).

It has been a main object in the Norks to combine conciseness with perspicuity; and, omitting for the most part the minutize of verbal criticism, to present the Student with a comprehensive philological and exegetical commentary on this portion of the Sacred Scriptures. In some few instances the different opinions of two or more critics have been noticed; but it has been deemed generally sufficient to adopt at once that interpretation which has been more commonly received, and to which the objections, if any, are more readily obviated. No difficulty has been intentionally evaded; and it is hoped that few have been left without a satisfactory solution. And here it may be remarked, that it has been a main point to avoid the repetition of information already supplied; and hence the explanation of a word, or phrase, or form of construction, which may appear to have been passed over without notice, will frequently be found, by a reference to the Indices, in some place where it has previously occurred. Moreover, by consulting the Index of Matters, which has been made very full and complete, any particular doctrine, or history, or character, may likewise be traced through all the passages in which it has been incidentally discussed. Under the head of "Church of Rome," for instance, the several texts are enumerated which bear upon the entire system of her worship and corruptions; while her distinctive tenets, such as Auricular Confession, the Invocation of Saints, &c., are to be sought in their Alphabetical position.

The citations from the Old Testament have been verified, the manner of their application pointed out, and the source of any deviation from the original examined: so that the marginal references, which have been necessarily abandoned, will scarcely be required; more especially as the most important of them have frequently been embodied in the notes. To each of the several Books, an Introductory Notice has been prefixed, comprising a rapid sketch of the writer's history, together with a brief inquiry

into its genuineness, date, and the place from which it was written; a statement of the particular object which the author had in view; and, in the case of the Epistles, an analysis of the argument. It was originally intended to have left the *Apocalypse* without any comment whatsoever; but it was deemed advisable, upon after consideration, to annex a few brief explanations of that portion of the Prophecy, which has, in all probability, been fulfilled. In this part of the work the interpretation of *Dean Woodkouse* has been principally, though not exclusively, adopted.

By way of Appendix, a Chronological Harmony of the New Testament History has been added; in the construction of which, so far as the Gospels are concerned, Mr. Greswell's arrangement has, with some few exceptions, been followed. In the Acts of the Apostles, the writer never deviates from the order of time; so that it was merely necessary to insert in their proper places the several Epistles according to their respective dates, and to bring down the series of events, connected with the sacred canon, to the period of its completion at the close of the first century.

Perhaps there is nothing which presents greater difficulties, particularly to the younger class of Students, than a corrupt or defective punctuation; nor is there any part of an Editor's duty which is more generally or more unaccountably neglected. To this point the utmost care and attention has been devoted in the present undertaking; and it is confidently presumed that no inconsiderable facilities have been afforded, and no few ambiguities removed, by this means only. The Student's first impression is not unfrequently correct, in which case a note may be less an aid than an impediment: and yet it is no unusual occurrence to meet with a lengthened discussion on some critical question, which might have been settled at once by the insertion or omission of a single comma. In most editions of the Greek Testament, the grand fault lies in a scanty punctuation, which, in the Apostolical Epistles, is a continual source of perplexity: not to mention the positive errors which occasionally intervene. Besides the correction of this defect, some few alterations have been made in the division of the Paragraphs or Sections, when it has appeared that, by so doing, the continuity of the argument has been preserved, or the connexion more clearly indicated.

In illustrating the niceties or the anomalies of language and construction, the references in the former Edition were made to MATTHIE'S Greek Grammar; but a Grammar, especially devoted to a consideration of the peculiar forms and idioms of the Hellenistic Greek, upon which that admirable work but slightly touches, has since been drawn up by the Editor himself. To this compilation the Student is accordingly directed, not only for occasional notices of verbal forms and grammatical irregularities, but for a general estimate of the style and character of the inspired writings of the New Testament.

From the foregoing remarks, the improvements introduced into the present Edition will be apparent to those who are acquainted with the former; and to those who are not, it is superfluous to point them out more minutely. With the single exception that other editors have since adopted, in one or two instances, the more convenient and cheaper form of issue in a single volume, the work is still marked by those discriminating advantages which formerly rendered it, as well as by those which now more effectually render it, especially fitted for the purposes of a *Lecture-room*, for general reference, and as a Class-book. The Editor, therefore, would merely express a hope that it may continue to answer the end for which it was designed; and add an earnest prayer that it may tend to the promotion of God's glory, by an enlarged acquaintance with the Greek Scriptures in their original tongue.

Ή KAINH ΔΙΑΘΉΚΗ.

THE

NEW TESTAMENT IN GREEK,

WITH ENGLISH NOTES.

'H KAINH AIAOHKH. The New Testament, or rather, The New Covenant. From diariθημι, to set in order, diaθήκη signifies both a covenant and a testament. sense it is more usually employed in the classic writers; but in the LXX. it invariably signifies a covenant; and so also in the New Testament, with the exception perhaps of Heb. ix. 15, sqq. With respect to its use, as a designation of the Jewish and Christian dispensations, it is clear that the former cannot properly be called a Testament; since it would be absurd to speak of the testament of God, who, being incapable of death, could not be the author of such an instrument. See note on Heb. in L c. Since, therefore, the appellation clearly originated in those passages of Scripture, wherein the religious systems of Moses and of Christ are opposed to each other, as in 2 Cor. iii. 6. 14, under the terms παλαιά διαθήκη and kairy diadiky respectively, it is reasonable to conclude that, as the former was unquestionably a covenant, the latter was a covenant also. The adaptation of these words, by a common metonymy, as the title of the books, wherein the sacred writings relating to these two covenants are contained, appears first in Origen: though it is plain from Tertullian that the Latin Christians used testamentum in this manner before the close of the second century. In 1 Macc. i. 57, the Pentateuch is called βιβλίον διαθήκης. Some copies vary the title thus, Της καινης διαθήκης απαντα: in reference, no doubt, to the prevailing opinion that these, and these only, form the entire code of Christian writings, which are to be received as canonical.

This and the similar inscriptions to the other EYALLBYION KATA WATOVION. Gospels, do not merely imply that they are written in accordance with accounts delivered by Matthew and the rest, but that they were the genuine productions of those whose names they bear. That this is the import of $\kappa \alpha \tau d$ is clear from Acts xvii. 28; and so also Polyb. iii. 6. αὶ κατ' Αννίβαν πράξεις, the exploits of Annibul. Had the title been Εὐαγγέλιον Ματθαίου, it would have been liable to confusion with the expression Εὐαγγέλιον Χριστοῦ. The word Εὐαγγίλιον denotes a reward for bringing good tidings, in Hom. Od. Ξ. 152; but in other Greek writers, agreeably with its obvious derivation, it signifies simply good news; and this is its constant meaning in the LXX. Hence, from its application in the prophetic writings to an eminent feature in the Christian dispensation, it came by degrees to serve as a name for that dispensation itself, and thence, by metonymy, to signify the History of the life and ministry of Jesus Christ. This last usage is sanctioned by Mark i. 1. xiv. 9; and the second frequently occurs in the writings of St. Paul; though it is obvious that the primary sense alone can be assigned to it in quotations from the Prophets, in whose time the derivative applications were not in use. See, for instance, Matt. xi. 5. Luke iv. 18. vii. 22. Our own word gospel, compounded of the Saxon god, good, and spell, tidings, answers pre-

cisely to the Greek term; though we never attach to it the original meaning.

MATTHEW, the writer of this Gospel, and the son of Alphæus, but not of the father of James (Mutt. x. 3), called also Cleophas or Clopas (John xix. 25', was born and resided at or near Capernaum, where he exercised the profession of a publican, or collector of the dues levied on merchandise crossing the Sea of Galilee. Mark (ii. 14) and Luke (v. 27), call him Levi. His call to the spostleship is recorded in Matt. ix. 9; and, continuing with Christ till his death, he was present at the diffusion of the Spirit on the day of Pentecost; after which Æthiopia is said to have been the scene of his ministry. (Socrat. Hist. Eccl. I. 19.) He wrote his Gospel for the benefit of the Jews of Palestine, most probably about A.D. 37. customs, and carefully indicates the fulfilment of prophecy. Hence he neve explains Jewish It has indeed been placed as low as the year 64; but as it was certainly written before the other Gospels, and it is not probable that the Christians would have remained long without a history of Christ and his religion, the early date is preferable. Some have thought that it was originally written in Hebrew, and translated into Greek either by the author himself, or by a contemporary of the apostles; others are in favour of the Greek; and others again, of two originals. Thus Josephus wrote his History of the Jewish War both in Hebrew and Greek. (Pref. B. J.) The consent of antiquity is unanimous in support of the former opinion; and accounts for the loss of the Hebrew copy by the corruptions which had been introduced into it, and which caused the substitution of the Greek in its stead. The apocryphal "Gospel according to the Hebrews," may have been a corrupted copy of St. Matthew's Hebrew original. See Grab. Spicil. I. 15, sqq. At all events the latter was no less genuine and authentic than the former; being ascribed to St. Matthew by Papias, Irenaus, Origen, Athanasius, Cyril, Epiphanius, Jerome, Chrysostom, and other Fathers of the Christian church. On the supposition of a Hebrew original, which has been very ably advocated, it is somewhat curious that it is the only inspired narrative which has been entirely lost

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Ι. ΒΙΒΛΟΣ γενεσεως ΊΗΣΟΥ Χριστοῦ, νίοῦ Δαβίδ, νίοῦ Αβραάμ. 2 Αβραάμ εγέννησε τον Ισαάκ 'Ισαάκ δε εγέννησε τον Ίακώβ 'Ιακώβ 3 δε έγέννησε τον Ιούδαν και τους αδελφούς αυτοῦ. Ιούδας δε έγέννησε τὸν Φαρές καὶ τὸν Ζαρὰ έκ τῆς Θαμάρ. Φαρές δὲ έγέννησε τὸν

Ver. 1. Δαβίδ. Al. Δαυίδ, οτ Δαυείδ.

Heli, by virtue of his marriage with Mary; Compare Gen. xxxvi. 2. LXX. mee the names of women were not ordivarily admitted into the Jewish genealogies.

Ibid. 'Ingov Xpigrov. The name Ingovic sqq.

CHAP. I. Ver. 1. Βίβλος γενεσεως. The is the Hebrew Joshua, which signifies Saviour, word βίβλος denotes any written document and was frequently given to successful genewhatever; as, for instance, a register or rals. See Ecclus. xlvi. 1; and compare Acis table, in Herod. II. 100. So the diminu- vii. 45. Heb. iv. 8. A similar usage pretive BiBlion, in Matt. xix. 7. Mark x. 4. vailed among the ancients generally; of which See also 2 Sam. xi. 14, 15. Since there- see Cic. Verr. II. 63. Tacit. Ann. XV. 71. fore yivesus commonly signifies origin or The reason of its application to our Lord is genealogy, βίβλος γενέσεως is a genealo- given in v. 21. Properly Χριστός is an apgical table; and this first verse is the epi- pellative, answering to the Hebrew Messiah, graph of the following sixteen. The ex- which throughout the O. T., with the expression might also imply a biographical me- ception of Dan. ix. 25, is invariably transmair, and be considered as the title of the lated anointed; in reference to the custom of entire Gospel; and thus the learned Owen admitting the prophets, priests, and kings of (J. Audenus) compares the book of Genesis the Jews to their office by anointing them and St. Matthew's Gospel in Epigr. II. 76. with oil. Hence it was transferred to the Explicat hic Christi genesin liber, alter Ada- spiritual unction of the promised Redeemer; mi: Incipit a Genesi Lex et Evangelium. But and in the N. T. the corresponding word is the former interpretation accords more closely always rendered Christ. In very early times with the corresponding Hebrew words in it came, as in this place, to be applied as a Gen. ii. 4. v. 1. xxxvii. 2; from which it is proper name; and it should be observed, that, manifestly borrowed. There are several si- when it denotes the office rather than the miler except paper in titles of detached name of Jesus, it has the article prefixed. By passages, in the O. T.—The ellipsis of #6' Tacitus, Suetonius, and Pliny, our Lord is irri, which some supply here and in Mark i. always called by the single name of Christ, l, is idiomatic in forms of this kind in most that of Jesus being uniformly dropped.—The languages.—In order to reconcile the genea- expression $vio\tilde{v}$ $\Delta a\beta i\delta$ is not indefinite, as logy given by St. Matthew with that in Luke the Greek idiom in such cases will dispense iii. 23, sqq., some have thought that the for- with the article, though its omission might mer is the pedigree of Christ by his natural, also be accounted for by supposing Matthew and the latter by his legal, father. It should to have adhered strictly to the form of the rather seem that Matthew, in writing for the Hebrew genealogy. He has certainly done Jews, proves Christ to be their promised this in the reiterated terms I oadk de eyév-Meniah by regular descent from Abraham νησε τὸν Ίακώβ· κ. τ. λ: which in pure and David; in fulfilment of the prophecies Greek would be ὁ δὲ Ἰσαὰκ ἐγ. Ἰακώβ. in Gen. xii. 3. xxii. 18. 2 Sam. vii. 16: Any descendant, however remote, is desigbut Lake, who wrote for the Gentiles, was nated by vide, as by nepos in Latin. The required to prove that he was the predicted Son of David was one of the titles which the seed of the woman, who was to bruise the Jews gave their Messiah. See ch. xii. 23. serpent's head; and for that purpose it was xx. 30. Mark x. 47. Acts ii. 30. Rom. ix. 5. necessary to trace his descent from Adam. In In both cases vioù resers to Xpioroù. Other-- Luke, Joseph is represented as the son of wise it would be τοῦ 'Αβραάμ, οτ τοῦ υἰοῦ 'Α.

> Ver. 3. 4. 2. Both are mentioned from their remarkable birth. See Gen. xxxviii. 27.

Έσρωμ. Έσρωμ δε έγεννησε τον Αράμ. Αράμ δε έγεννησε τον 4 'Αμιναδάβ' 'Αμιναδάβ δὲ έγέννησε τὸν Ναασσών Ναασσών δὲ έγέννησε τον Σαλμών Σαλμών δὲ έγέννησε τον Βοοζ εκ της Ραχάβ. 5 Βοοζ δὲ εγέννησε τον 'Ωβηδ έκ της 'Ρούθ' 'Ωβηδ δὲ εγέννησε τον βασιλεύς έγέννησε τον Σολομώντα έκ της του Ουρίου. Σολομών δέ 7 έγέννησε τον 'Ροβοάμ' 'Ροβοάμ δὲ έγέννησε τον Αβιά 'Αβιά δὲ έγέννησε τον Ασά. Ασά δὲ έγέννησε τον Ιωσαφάτ Ιωσαφάτ δὲ 8 εγέννησε τον Ίωράμ 'Ιωράμ δε εγέννησε τον 'Οζίαν' 'Οζίας δε 9 έγέννησε τον Ιωάθαμ 'Ιωάθαμ δὲ έγέννησε τον 'Αχαζ' 'Αχαζ δὲ έγέννησε τον Έζεκίαν Έζεκίας δὲ έγέννησε τον Μανασσή Μα- 10 νασσής δε εγέννησε τον Αμών 'Αμών δε εγέννησε τον Ιωσίαν' Ίωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἱεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς 11 μετοικεσίας Βαβυλώνος. Μετά δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλώνος 12 Ιεχονίας έγέννησε τον Σαλαθιήλ. Σαλαθιήλ δε έγέννησε τον Ζοροβάβελ Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τον Αβιούδ 'Αβιούδ δὲ έγέννησε 13 τον Έλιακείμ Έλιακείμ δὲ εγέννησε τον Αζώρ Αζώρ δὲ εγέννησε 14 τον Σαδώκ Σαδώκ δὲ εγέννησε τον Αχείμ Αχείμ δὲ εγέννησε τον 15 Ελιούδ 'Ελιούδ δὲ εγέννησε τον Ελεάζαρ 'Ελεάζαρ δὲ εγέννησε τον 15 Ματθάν Ματθάν δὲ εγέννησε τον 16

Ver. 6. Σολομῶντα. G. K. S. Σολομῶν α.—7, 8. 'Ασά. Αl. 'Ασάφ.—10. Αμών. Al. 'Αμώς.

a tradition that Rahab was married to one of first clause. the princes of Israel; and the Talmud requestionable reputation. See on ver. 1.

Mark ii. 14. xvi. 1. Luke vi. 16. Acts i. 13. Eur. Orest. 1702. Arist. Lysist. 63. A precisely similar omission of olim and uxor occurs in Virg. Æn. III. 319. Hectoris Andromache. Lucan. Phars. II. 384. Catonis Mercia.

Ver. 8. Ίωράμ εγέννησε τον Όζιαν. Three names are omitted in the descent between Joram and Osias; viz. Ahaziah, Joash, and Amaziah (1 Chron. iii. 11): probably be-

Ver. 5. in της 'Paχάβ. In the O. T. cause they were of the lineage of Ahab and genealogies, Salmon's marriage does not ap- Jezebel. Similar omissions were not unusual. pear: but Matthew may have obtained it Compare Ezra vii. 3. with 1 Chron. vi. 7. from some other table. The Jews have still In v. 17. $\pi \tilde{a} \sigma a \iota$ is only applicable to the

Ver. 11. ἐπὶ τῆς μετοικεσίας. About the lates of Joshua what is evidently false, since time of the removal to Bubylon. In this sense he was of the tribe of Ephraim (Numb. xiii. in is used in Porphyr. de Abstin. IV. 17. 8), that she bare him eight priests. Of the επὶ τῶν πατέρων ἡμῶν γεγονώς. The noun four women mentioned in this genealogy, μετοικεσία is not used by classical writers, Ruth was a heathen, and the three others of but corresponds in the LXX. with the Hebrew word by which the Jews designated Ver. 6. ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου. A double their captivity in Babylon. It denotes simellipsis: viz. of yuvautog and more. The ply a removal from one place to another. The words γυνή, πατήρ, μήτηρ, νίος, and the like, period here referred to is the commencement are repeatedly dropped before proper names of the captivity, in the 4th year of Jechmias in the genitive; and must be supplied accord- or Jehoiakim, B.C. 606. Jechonias or Jehoiaing to the sense. Compare Mutt. iv. 21. kim in this verse is the father of the Jechonias or Jehoischin, in v. 12. See 2 Chron. xxxvi. 8, 9. His brethren are mentioned as having also reigned; and so Judah's brethren in v. 2, as being the heads of the tribes of Israel,

Ver. 12. Σαλαθιήλ έγξυνησε του Z. This differs from 1 Chron. iii. 17; but see Ezra iii. 2. Abiud is probably the same as Meshullam (1 Chron. iii. 19). Compare 2 Sam. iii. 3. with 1 Chron. iil. 1.

Ver. 16. avopa Maplac. That is, her

Ίωσηφ τον ἄνδρα Μαρίας, έξ ης έγεννήθη ΊΗΣΟΥΣ ο λεγόμενος Χριστός.

Πάσαι οὖν αὶ γενεαὶ ἀπὸ ᾿Αβραὰμ ἔως Δαβίδ, γενεαὶ δεκατέσσαρες καὶ ἀπὸ Δαβίδ εως της μετοικεσίας Βαβυλώνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες. και από της μετοικεσίας Βαβυλώνος έως του Χριστού, γενεαι δεκατέσσαρες.

ΤΟΥ δε Ίησοῦ Χριστοῦ ή γέννησις οῦτως ήν. Μνηστευθείσης γὰρ της μητρός αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσὴφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς, εὑρέθη 19 έν γαστρί έχουσα έκ πνεύματος άγίου. Ίωσηφ δε ό άνηρ αὐτης, δίκαιος ων, και μη θέλων αυτην παραδειγματίσαι, έβουλήθη λάθρα 20 απολύσαι αὐτήν. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ένθυμηθέντος, ίδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κατ΄ όναρ εφάνη αὐτῷ, λέγων, Ιωσὴφ, υίὸς Δαβίδ, μη φοβηθης παραλαβείν Μαριάμ την γυναϊκά σου το γάρ έν αυτή γεννηθέν έκ πνεύ-

Ver. 18. γέννησις. G. K. γένεσις. See on Luke i. 14.

betrothed husband. Among the Jews some i. e. elge. In this sense of elvat we find evtime usually elapsed between the espousals piones and Luke xvii. 18. Rom. vii. 10. and the marriage; though the titles of hus- 1 Pet. ii. 22. Eur. Iph. T. 777. At the band and wife were assumed at the betrothing. same time, the idea of detection may possibly See ver. 18; and compare Gen. xxix. 21. Deut. xx. 7. xxii. 24. Judg. xiv. 7, 8. Thus in Virg. Ecl. VIII. 18. conjux is explained by Servius as non quæ erat sed quæ fore sperabutur. So gener is used prospectively in Tacit. Ann. XII. 3, 4.—The name of Mary was common among the Jews; and several persons, so called, are mentioned in the N. T. It is sometimes declined after the Greek form; and sometimes undeclined with a Hebrew termination, Mapidu, as in ver. 20.—In this verse the verb yevedy changes its signification, in reference to the mother instead of the father. Both senses are found in Greek writers. Plut. Ages. 497. To yevry9ev it αύτης παιδίου. Compare John xvi. 21. So rierery, properly applied to the woman, as in ver. 21, is sometimes referred to the male. Hom. Od. Z. 174. ον τέκ' 'Οδυσσεύς. - The verb λέγεσ 3 a., and more frequently κεκλήσθαι, denotes not only to be called, but to be; according to a well-known idiom both in Greek verb signifies properly to desire; and thence and Hebrew. See Matt. v. 19. Luke i. 76; and my note on Eur. Phæn. 10. Pent. Gr. p. 304.

Ver. 17. yeveal denariosapec. It was the custom of the Jews to break their genealogies into divisions, for the sake of memory. The ward yeved, in the sense of pedigree, or family succession, occurs in Numb. xiii. 22. Jerem. riii. 3. LXX. So Joseph. Ant. VII. 6. 6. επε τέσσαρας γενεάς τούς παίδας αύτοῦ δασιλεύσειν των Ίσραιλιτών. Compare Herod. I. 7. VI. 98.

be here included. With iv yastpi ixovsa there is an ellipsis of $\beta \rho i \phi o c$, which is supplied in Luke i. 44; and with συνελθείν, in the beginning of the verse, είς εὐνην must be supplied. Aristarch. Epist. I. 15. αμφω συνηλθον είς εύνην.

Ver. 19. dikatog. A strict observer of the Mosaic law. This adjective sometimes denotes merciful; as in Eur. Med. 722. So equus in Hor. Od. III. 18. 4. But the law forhade the retention of an adulteress; and there is no decisive example in the New Testament in which bixatog means merciful.— The verb παραδειγματίσαι denotes to inflict exemplary punishment; which in the case of adultery was stoning (Deut. xxii. 24). All, however, that the law positively required, was to give a bill of divorce before two witnesses; and this private repudiation Joseph contem-

plated. See Deut. xxiv. 1.

Ver. 20. Ινθυμηθέντος. Meditating. The any action of the mind. Compare Acts x. 19. Thucyd. II. 40.—The nominative viòç is used for the vocative; as frequently in Homer. See my note on Hom. II. r. 277; and compare also Mutt. xxvii. 29.—With παρέλαβε there is an ellipsis of sig oixiav. So Joseph. Ant. I. 19. 7. την Ραχήλαν παρέλαβεν. In the neuter yevry9er, an uncertainty of the sex of the unborn child is implied; and so Luke i. 35. Herod. I. 29. 108. Joseph. Ant. II. 9. 1. III. 11. 5. Ter. Andr. I. 3. 14. Of the periphrastic use of δνομα in the Ver. 18. εὐράθη ἔχουσα. For ην ἔχουσα, next verse see my Gr. Gr. §. 69. IV. Obs. 6.

ματός έστιν άγίου τέξεται δε υίον, και καλέσεις το ονομα αυτού 21 ΊΗΣΟΥΝ· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Τούτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθή τὸ ρηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου δια 22 του προφήτου, λέγοντος, "Ίδου, ή παρθένος έν γαστρί έξει, και τέξεται 23 υίον, και καλέσουσι το ονομα αυτού Έμμανουήλ." ο έστι μεθερμηνευόμενον, Μεθ ήμων ο Θεός. Διεγερθείς δε ο Ιωσήφ από του υπνου, 24 εποίησεν ώς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου, καὶ παρέλαβε την γυναίκα αὐτοῦ καὶ οὐκ έγίνωσκεν αὐτὴν, ἔως οὖ ἔτεκε τὸν υἰὸν αὐτῆς 25 τον πρωτότοκον και έκάλεσε το όνομα αυτού ΊΗΣΟΥΝ.

ΤΟΥ δὲ Ίησοῦ γεννηθέντος έν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, έν ἡμέ- 1 ραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ίδοὺ, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο είς Ἱεροσόλυμα, λέγοντες, Ποῦ έστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων ; 2 είδομεν γαρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῷ ἀνατολῷ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. ᾿ Ακούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς έταράχθη, καὶ πᾶσα 3

Ver. 25. Al. ETEREV viòv Rai Erálege.

Ver. 22. ἴνα πληρωθή. This expression the Persians, Chaldeans, and Arabians, to recurs continually in the N. T., as representing the event, not the design, of a prediction. The adverb should be rendered so that. Compare Matt. xxi. 4. John xix. 24. et alibi. It is not the angel, but the evange-Isai. vii. 14, and could only have been literally fulfilled in Jesus. Its primary application is only partial.—In ver. 23, καλέσουσι is used impersonally; it shall be called, i. c. it shall be. See above on ver. 16; and that Christ was God with us, see John i. 14. For similar constructions compare Luke xii. 20. xiv. 35. xvi. 9. See Gr. Gr. § 37. 7.

Ver. 25. έγίνωσκε. 80 Gen. iv. 1. 17. 25. xix. 8. Judg. xix. 25. 1 Sam. i. 19. Callim. Epig. 58. Also Catull. LXXII. 1. Dicehas quendam solum te nosse Catullum, Lesbia. - With έως οὐ supply χρόνου. - The word mpwrórokog does not imply that Mary had none before. Compare Exod. xiii. 2. xxxiv. 19.

3. XVII. 10.—The words µiγοι άπ' either with a dative or accusative. άνατολών should be rendered Eastern magi.

those philosophers who devoted themselves more especially to the study of astrology. and were besides the priests and ministers of

religion.

Ver. 2. αύτοῦ τὸν ἀστέρα. Most prolist, who cites the prophecy; which is from bably a meteoric effulgence; but certainly miraculous. As to the means by which the magi discovered its import, they may have inferred it from a tradition still preserved among them of the prophecy of Balaam in Numb. xxiv. 17; or from the book of Daniel, which they held in great estimation. See Dan. ii. 27, v. 11. But from whatever source it originated, certain it is, that a very general expectation prevailed at this time throughout the East, that a king was about to arise in Judgea, who was destined to obtain the universal empire of the world; and hence no doubt their inquiry for the King of the Jews, which caused the alarm of Herod and his peohad other children afterwards; but that she ple.—The verb *pookuveiv here denotes the obeisance paid by Eastern nations to their monarchs; though, as applied to the Deity, it has CHAP. II. Ver. 1. Βηθλεέμ. A small also the higher sense of religious adoration. town in the tribe of Judah, six miles south of Compare Matt. iv. 9, 10. Luke iv. 8. John xii. Jerusalem. It is called Bethlehem Ephrata 20. And so Joseph. Ant. VI. 7. 5. προσκυνεί in Gen. xxxv. 19. Mic. v. 2; and here Beth- τῷ Θεῷ. Corn. Nep. V. Conon. §. 3. Necesse lehem of Judæa, to distinguish it from another est enim, si in conspectum veneris, venerari te place of the same name (Josh. xix. 15) in regem; quod mpoonuvelv illi vocant. In ver. the tribe of Zebulun.— Ηρώδου. Hered the 11, the verb is joined with πίπτειν, as also Great, formerly tetrarch, and afterwards in Matt. iv. 9. xviii. 26. Compare also Mark king, of Judga. See Joseph. Ant. XIV. v. 22. Luke v. 12. The construction is

Ver. 3. πασα Ἱεροσόλυμα. Supply πό-Compare Matt. xxi. 11. xxvii. 57. Acts λις, as Ιεροσόλυμα is always neuter in the xvii. 13. Heb. xiii. 24. Virg. Georg. N. T.—The verb ταράσσειν is applied me-III. 2. The title of magi was given by taphorically to any mental perturbation; as

4 Ιεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ καὶ συναγαγών πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματείς του λαού, έπυνθάνετο παρ' αὐτων, που ὁ Χριστὸς γεν-5 ναται. Οι δὲ είπον αὐτῷ, Έν Βηθλεὲμ τῆς Ιουδαίας οὕτω γὰρ 6 γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου, "Καὶ σὺ, Βηθλεὲμ, γη Ἰούδα, οὐδαμῶς έλαχίστη εί έν τοις ήγεμόσιν Ιούδα έκ σου γαρ έξελεύσεται ήγούμε-7 νος, όστις ποιμανεί τὸν λαόν μου τὸν Ίσραήλ." Τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τους μάγους, ηκρίβωσε παρ' αυτών τον χρόνον του φαινο-8 μένου αστέρος καὶ, πέμψας αὐτοὺς είς Βηθλεὲμ, εἶπε, Πορευθέντες ακριβώς έξετάσατε περί του παιδίου έπαν δε ευρητε, απαγγείλατέ μοι, 9 όπως κάγω έλθων προσκυνήσω αὐτῷ. Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως, επορεύθησαν καὶ ίδοὺ, ὁ ἀστηρ, ον είδον έν τῷ ἀνατολῷ, προη-10 γεν αὐτοὺς, ἔως έλθων ἔστη ἐπάνω οὐ ήν τὸ παιδίον. Ίδόντες δὲ τὸν 11 αστέρα, εχάρησαν χαράν μεγάλην σφόδρα καὶ έλθόντες είς την οικίαν, εύρον τὸ παιδίον μετά Μαρίας της μητρός αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσ-12 ήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. Καὶ χρηματισθέντες κατ όναρ μη ανακάμψαι προς Ἡρώδην, δι άλλης όδοῦ ανεχώρησαν είς την χώραν αὐτων. 13 Αναχωρησάντων δε αυτών, ίδου, άγγελος Κυρίου φαίνεται κατ

Ver. 9. έστη. Al. Ιστάθη.—11. εὖρον. G. K. S. ε Ιδο ν.

feer, in this place and Luke i. 12; or grief, άγαθοῦ κ βασιλέως άγαθοῦ. Bethlehem in Pa. lv. 2. LXX. Herod's alarm was was the birth-place of David (1 Sam. xvi. 1. excited by the prospect of losing his crown; 4); and that the Jews expected their Mesand that of the Jews by the consequences of siah to be born there, is evident from the his jealous and cruel disposition.

Ver. 4. apxupeic. Not only the high- vii. 42. priest, but also the heads of the twenty-four xxxv. 14. The ypappartic were the rabit to the people (Esra vii. 6. 10. Matt. vii. 29.) in the synagogue. This office was rendered necessary after the return from Babylon, when the Jewish language ceased to be spoken. The appurping and ypapparting together formed the Sanhedrim, or great council of the Jews.

LXX. εν χιλιάσιν. thousands, each of which had a prince or ruler. See Bred. xviii. 21. 25. Of $\gamma \bar{\eta}$, denoting a city, as it does in this place, there are exsamples in Jerem. xxix. 7. xxxiv. 22. LXX. Matt. z. 15. Each. Theb. 102. Eur. Phoen. 5. 252. Ion. 264. The verb ποιμαίνειν significa, metaphorically, to govern; in which sense it is well illustrated by the worman hair of Homer. Hence Xen. Cyr. VIII. 2.8. ότι παραπλήσια έργα έστι νομέως

Rabbinical writings, as well as from John

Ver. 7. ηκρίβωσε. Obtained exact inforcourses. See 1 Chron. xxiv. 6, sqq. 2 Chron. mation. So again in ver. 16. Rlian. Hist. An. III. 9. Theophylact: ἀκριβῶς ἀνίμαθεν. bics, who transcribed the law, and explained In the next verse, on the other hand, depaβώς έξετάζειν is to solicit exact information. Of the pleonastic use of the participle π_0 peudévres, see Gr. Gr. § 60. 5; and of the form xapiyaı xapay, in ver. 10, see my note on Soph. Ant. 551. Pent. Gr. p. 247; and Gr. Gr. § 40. 4. With the motion of the star, compare Virg. En. II. 692.

Ver. 6. έν τοῖς ἡγεμόσιν. Mic. v. 2. Ver. 11. Ͽησαυρούς. Caskets. So Herod. KX. έν χιλιάσιν. The meaning is the II. 51. 121. 150. IV. 162. Eur. Ion. 923. same, as the people of Israel were divided into Joseph. Ant. IX. 8. 2. Also Virg. Georg. IV. 228. servataque mella thesauris. eastern prince is never approached without costly presents, Senec. Epist. 17. Reges Parthas non potest quisquam saluture sine munere. Compare Gen. xxxii. 13. 1 Sam. x. 27. Ps. lxxii. 10. 15. Plutarch. Moral. T. I. p. 299. ed. Steph.

Ver. 12. χρηματισθέντες. Theophylact: παρά του θεου άποκάλυψιν διξάμενοι. Ιπ this sense the passive verb always occurs in

οναρ τῷ Ἰωσὴφ, λέγων, Έγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἰγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως αν είπω σοί μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητείν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. Ὁ δὲ έγερ- 14 θείς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἀνεχώρησεν είς Αίγυπτον, καὶ ην έκει έως της τελευτης Ἡρώδου τνα πληρωθή τὸ 15 ρηθεν ύπο του Κυρίου δια του προφήτου, λέγοντος, "Έξ Αίγύπτου έκάλεσα τον υίον μου." Τότε Ἡρώδης, ίδων ὅτι ένεπαίχθη ὑπὸ των 16 μάγων, έθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνείλε πάντας τοὺς παίδας τοὺς εν Βηθλεεμ και έν πασι τοις όριοις αυτής, απο διετούς και κατωτέρω, κατά τον χρόνον ον ηκρίβωσε παρά των μάγων. Τότε έπληρώθη το 17 ρηθεν ύπο Ιερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος. "Φωνή έν Ραμα ήκούσθη, 18 θρηνος και κλαυθμός και όδυρμός πολύς, 'Ραχηλ κλαίουσα τα τέκνα αὐτης καὶ οὺκ ήθελε παρακληθηναι, ὅτι οὺκ είσί." Τελευτήσαντος δὲ 19 τοῦ Ἡρώδου, ίδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κατ ὅναρ φαίνεται τῷ Ἰωσὴφ έν Αιγύπτω, λέγων, Έγερθεις παράλαβε το παιδίον και την μητέρα 20 αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ίσραήλ τεθνήκασι γὰρ οὶ ζητοῦντες τὴν Ψυχην τοῦ παιδίου. ΄Ο δὲ έγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ την μητέρα 21

Ver. 18. βρηνος καί. Omitted in some copies.—ήθελε. Al. ήθέλησεν.

the N. T.; but the active voice has the Attic signification, to be called, in Acts xi. 26. Rom. vii. 3. Diod. Sic. p. 961. ἐχρημάτίζε βαστιλεύς.

Ver. 13. eig Alyumrov. Egypt was the nearest country beyond Herod's jurisdiction, and many Jews had settled there, for whom Onias built a temple. See 2 Macc. i. 1, sqq. Joseph. Ant. XIII. 3. With τοῦ ἀπολέσαι αὐτὸ supply svera, as in Matt. iii. 13. xi. 1. xxi. 32. and elsewhere frequently.—The prophecy in ver. 15 is from Hos. xi. 1. It relates primarily to the deliverance of Israel out of Egypt, which the evangelist explains typically of the return of Christ.—After τελευτή and τελευτάν, noun and verb, the ellipses of βiov and βiov are very frequent. So finis and finire are used in Tacit. Ann. VI. 25. 51. Herod died in March, A. U. C. 751, rather more than a year after the birth of Christ, which happened in the end of A. U. C. 749, about four years before the vulgar ær

Ver. 1G. ἐθυμώθη λίαν. So Esth. iii. 5. v. 9. LXX.—The verb ἐμπαίζειν denotes properly to treat as a child; thence, to deceive. So illudere, in Cic. pro. Quinct. c. 16.—After ἀποστείλας there is an ellipsis of τινας, as in Matt. xiv. 10. So Plutarch de Educat. XIV. 30. πέμψας ἀνείλε τὸν Θεόκριτον. Compare Matt. xxvii. 19. Mark vi. 17. Acts vii. 14; and in Latin, Justin. V. 9. miserunt qui eum intercipiant. An accusative is supplied in Mark vi. 27. Herod. 1. 127.—

The word $\delta\iota\epsilon\tau\eta_{\zeta}$ is explained by Hesychius, $\delta\iota'$ $\delta\lambda\upsilon\upsilon$ $\tau\sigma\bar{\upsilon}$ $\epsilon\tau\sigma\upsilon_{\zeta}$, and $\delta\iota\epsilon\tau\iota'\zeta\epsilon\iota\nu$ is used in Aristot. Hist. Ann. IX. 5, of living a whole year. But $\delta\iota\epsilon\tau\iota'a$, in Acts xxiv. 27. xxviii. 30, denotes a space of two years; and the known cruelty of Herod will amply justify the received opinion of the extent of his barbarity. Josephus does not mention the massacre of the innocents; but the fact is confirmed by Macrobius and Celsus: nor can the silence of one historian impugn the veracity of another; especially when his enmity against Christianity would account even for an intentional omission.

Ver. 18. $\phi w \nu \eta$ iv Paµā κ. τ. λ. This citation from Jerem. xxxi. 15, does not refer, in its primary application, to the murder of the innocents, but is beautifully adapted to the occasion. Ramah was a town of the tribe of Benjamin, not far from Bethlehem; and Rachel, who was buried in the fields of Bethlehem (Gen. xlviii. 7), is represented, in a poetical hyperbole, as awakened by the cries of her children, who were alaughtered over her. Of the phrase obx εlvaι, to be dead, see my note on Hom. Il. B. 641. The citation agrees with the Hebrew, but not with the LXX.

XIV. 30. πέμψας ἀνεῖλε τὸν Θεόκριτον. Ver. 20. ζητοῦντες τήν ψυχήν. A He-Compare Matt. xxvii. 19. Mark vi. 17. Acts brew expression, similar to that respecting vii. 14; and in Latin, Justin. V. 9. miserunt Moses in Exod. iv. 19. But ψυχή is also used qui eum intercipiant. An accusative is supfor ζωή, Herod. I. 24. Xen. Cyr. IV. 6. 2, plied in Mark vi. 27. Herod. I. 127.— and frequently in Greek writers. The plural

22 αὐτοῦ, καὶ ήλθεν εἰς γῆν Ἰσοαήλ. ᾿Ακούσας δὲ ὅτι Αρχέλαος βασιλεύει έπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκει απελθείν χρηματισθείς δέ κατ' όναρ, ανεχώρησεν είς τα μέρη της 23 Γαλιλαίας, και έλθων κατώκησεν είς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ' υπως πληρωθή το ρηθέν δια των προφητών, "Οτι Ναζωραίος κληθήσεται.

3. ΈΝ δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ίωάννης ὁ βαπτιστης, 2 κηρύσσων έν τη ερήμω της Ιουδαίας, και λέγων, Μετανοείτε ήγγικε γάρ

Ver. 23. Ναζαρίτ. Αλ Ναζαράθ, οτ Ναζαρίθ.

is here used for the singular, as Herod only is vered with every species of ridicule and conintended; and the like enallage is sufficiently common. Compare Matt. ix. 8. Luke xix. 33. Acts xvi. 16. 19; and see my note on

Soph. Æd. T. 366. Pent. Gr. p. 31.

Ver. 22. βασιλεύει. Archelaus had not the title of king, but of ethnarch. The verb, however, denotes any kind of government in Hom. Od. A. 394. Æsch. Pers. 24. Herod, indeed, had appointed him his successor by his will, and invested him with regal authority; but Augustus refused to ratify the title. He was the sixth son of Herod; and of a disposition so cruel and tyrannical, that he was deposed at the request of his subjects, after a reign of ten years. Joseph. Ant. XVII. 15. 2. Of the other sons of Herod, see on Luke iii. 1. Galilee was in the jurisdiction of Antipus. — The adverb exec here denotes motion to a place; for exerce. Compare Matt. xvii. 20. I.uke xxi. 2. John xix. 42. Herod. I. 121. Thucyd. III. 71. Xen. Cyr. VII. 1. 16. Polyb. I. 26:

Ver. 23. είς πόλιν. For έν πόλει. 2 Chron. xix. 4. LXX. κατφκησεν είς Ίερουσαλήμ. So Mark ii. 1. Luke xi. 7. Acts iv. 5. viii. 40. Rlian. V. 4. VII. 8. Joseph. Ant. XX. 1. 1. At the same time a previous motion to Nazareth is indicated with more or less distinctness. Thus also in Latin, Cic. pro Manil. c. 13. in prædonum fuisse potestatem. Compare A. Gell. I. 7. Q. Curt. III. 5. 10. On the other hand, iv for eig will admit of

tempt; to which a collective reference seems to be made. See especially Ps. xxii. 6. Ixix. 9, 10. Isui. liii. 3. Zech. ix. 9. Some have thought that the words themselves are extant in Judg. xiii. 5, and that St. Matthew here alludes to the typical resemblance between Samson and Christ.

CHAT. III. Ver. 1. Ev de raig huépaig keeivaic. That is, while Jesus was yet at Nazareth; the events in this and the preceding chapter, though at an interval of thirty years, being connected by the particle či. Similar indeterminateness is not unusual in the O. and N. T. Compare Gen. xxxviii. 1. Exod. ii. 11. Mark i. 9. viii. 1. et alibi. The plural ημέραι is less frequent in Attic Greek; but it occurs in Æsch. Agam. 1656. Thucyd. VII. 33. So illis diebus, Virg. Æn. II. 342. Liv. XXVII. 15.—As baptising was part of his office, John is called the Baptist, to distinguish him from John the Apostle. The name is equivalent to $\delta \beta a \pi \tau i \zeta \omega \nu$ in Mark vi. 14. So Joseph. Ant. XVIII. 6. 2. Ιωάννης δ ἐπικαλούμενος βαπτίστης. — The wilderness of Judga was not a place void of inhabitants, though less thickly peopled than the rest of the country. With ἐρήμφ supply χώρφ.—It should be noted, that the verb κηρύσσειν and its derivatives are always used of the preaching of the Gospel, and iερατεύειν of the Mosaic observances.

Ver. 2. μετανοείτε. This was the suba like qualification. See John v. 4.—Nazareth stance of his preaching. In the LXX. the is a small town of Lower Galilee; the inhabi- verbs μετανοείν and μεταμέλεσθαι are sytants of which were regarded by the Jews nonymous; but in the N. T. they are diswith even greater contempt than that which tinct. Whereas µεταμελεία is merely a sorrow they bestowed upon the generality of the for sin, which does not necessarily end in re-Galileans. Hence a Nazarene seems to have formation; μετάνοια is that change of heart been a proverbial term of reproach; and as and life, which the Gospel enjoins as necessuch it was frequently applied to Christ. sary to salvation. Compare 2 Cor. vii. 10.— See Mark i. 24. xiv. 67. John xviii. 5. 7. The equivalent expressions βασιλεία των Acts vi. 14. xxiv. 5. The words here cited οὐρανῶν and βασιλεία τοῦ Θεοῦ refer someare not expressly used by any of the prophets; times to the Messiah's kingdom upon earth, but there are a variety of passages in which i.e. the Gospel dispensation, as foretold in Dan. it is predicted that the Messiah would be co- ii. 44. vii. 13, 14; sometimes to his kingή βασιλεία των οὐρανων. Οὖτος γάρ έστιν ὁ ρηθεὶς ὑπὸ Ἡσαΐου τοῦ 3 προφήτου, λέγοντος, " Φωνή βοώντος έν τη έρημω, Ετοιμάσατε την όδον Κυρίου εύθείας ποιείτε τας τρίβους αυτού." Αυτός δε ό Ιωάννης 4 είχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περί την όσφυν αυτού ή δε τροφή αυτού ην ακρίδες και μέλι άγριον.

Τότε έξεπορεύετο προς αὐτον Ιεροσύλυμα, καὶ πάσα ή Ίουδαία, καὶ 5 πασα ή περίχωρος του Ιορδάνου και έβαπτίζοντο έν τῷ Ίορδάνη 6 ύπ' αὐτοῦ, έξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ίδων δὲ πολλούς 7 των Φαρισαίων και Σαδδουκαίων έρχομένους έπι το βάπτισμα αὐτοῦ, είπεν αὐτοῖς, Γεννήματα έχιδνων, τίς ὑπέδειξεν ὑμίν φυγείν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργής; Ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τής μετανοίας 8 καὶ μὴ δόξητε λέγειν έν εαυτοῖς, Πατέρα εχομεν τὸν Αβραάμ λέγω 9

Ver. 3. R. G. K. S. ὑπὸ 'Hσ. Al. διά.—6. Ιορδάνη. Some add ποταμώ. 8. καρπον άξ. R. καρπούς άξίους, which is incorrect.

nifications are included. — Of the perfect #yyers, interchanged with the present, see Gr. Gr. §. 50.0bs.5.6. So John v. 45. xx. 29. et sæpius.

Ver. 3. φωνή. Scil άκούεται. The prophecy is from Isai. xl. 3; and the allusion to the custom of Eastern princes, who sent persons forward to level the roads in their progress. It is given more at length in Luke iii. 4; with which compare Justin. II. 10. Montes in planum deducebat, et convera vallium æquabat. Ovid. Am. II. 16. 51. At vos, quo veniet, tumidi subsidite montes; Et faciles curvis vallibus este viæ.

Ver. 4. ἔνδυμα ἀπὸ τριχῶν καμήλου. Not fine camlet; but coarse hair-cloth, worn by the Nazarites and ancient prophets. So especially John's type, Elijah; whence also the leathern girdle. See 2 Kings i. 8. A species of locust, which was allowed to be eaten (Levit. xi. 22), is an article of food among the eastern poor to this day; and large quantities of honey, deposited by immense swarms of wild bees, are found in the holes of rocks and trees. Josephus calls the country about Jericho χωρά μελιττοτρόφυς. John's ausphecy, was calculated to excite attention.

for the inhabitants. The Jordan ran over a vast tract of land; but the plain of Jordan is here intended.

Ver. 6. Εξομολογούμενοι. For the simple verb. Joseph. Ant. VIII. 4. 6. έξομολογου- See Gen. i. 11. μίνων τάς άμαρτίας αὐτῶν 🐧 τάς τῶν

dom of glory in heaven; and sometimes both sig- πατρίων νομίμων παραβάσεις. This was not auricular, but general confession; which is evident from the number of the baptized.

Ver. 7. γεννήματα έχιδνῶν. xii. 34. xxiii. 33. In allusion probably to Gen. iii. 15, where wicked men are called the seed of the serpent. Similar expressions are common in the Tragic writers. Soph. Trach. 1115. δεινής έχιδνής θρέμμα. Compare Esch. Choeph. 243. 981. Soph. Ant. 531. Eur. Alc. 309. Andr. 271. It is manifest from the reproof of John, that the Pharisees and Sadducees had come to him in an unworthy spirit; and that, although the figurative import of baptism was sufficiently known to them from its use in the admission of Gentile proselytes, they looked for reception into the expected kingdom of Messiah by the mere act of initiation. By the wrath to come is meant not eternal punishment, but the calamities which the Jews believed would fall upon the enemies of the Messiah at his approaching advent. The verb umodeurvuely signifies to advise, in 2 Chron. xv. 3. LXX. Luke vi. 47. and elsewhere.—The Pharisees were a Jewish sect, so called from the Hebrew word terity, as connected with the renewal of pro- phares, separated; and the name originated in their pretension to superior piety, and Ver. 5. πασα ή περίχωρος. Scil. γη. See a more rigid adherence to ceremonial ob-Gen. xiii. 10. Of course the sense of $\pi \tilde{a} \sigma a$ servances, which led them to keep apart is limited to a great part; as in Matt. iv. 8. from the generality of mankind. The Sad-24. x. 22. Mark i. 37. Luke vii. 29. xv. 1. ducess were so named from Sadoc their founder. John xii. 32. Acts iv. 21. viii. 1, et alibi: Their distinguishing tenet was a denial of and, by a common figure, the country is put the soul's immortality and a future state. See Joseph. Ant. XIII. 9.

Ver. 8. καρπον άξιον της μετανοίας. Compare Acts xxvi. 20; and see Ephes. v. 9. The phrase ποιείν καρπόν is a Hebraism.

Ver. 9. πατέρα έχομεν τον Αβραάμ.

γαρ ύμιν, ότι δύναται ό θεός έκ των λίθων τούτων έγειραι τέκνα τώ 10 Αβραάμ. Ήδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς την ρίζαν των δένδρων κείται. πάν οὖν δένδρον μη ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκύπτεται, καὶ είς πῦρ 11 βάλλεται. Έγω μεν βαπτίζω ύμας έν ύδατι είς μετάνοιαν ό δε όπίσω μου έρχόμενος, ισχυρότερός μου έστιν, οδ οδκ είμι ίκανος τα δποδήματα βαστάσαι αὐτὸς ύμᾶς βαπτίσει έν πνεύματι άγίφ καὶ πυρί. 12 ού το πτύον έν τη χειρί αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεί την άλωνα αὐτοῦ, καὶ συνήξει τον σίτον αὐτοῦ είς την ἀποθήκην, το δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρί ασβέστψ.

Τότε παραγίνεται ο Ίησους ἀπο της Γαλιλαίας ἐπὶ τον Ίορδάνην 14 προς τον Ιωάννην, του βαπτισθήναι ύπ' αὐτου. 'Ο δὲ Ίωάννης διεκώλυεν αυτόν, λέγων, Έγω χρείαν έχω ύπο σου βαπτισθήναι, καί

Ver. 19. ηδη δὲ καὶ κ. τ. λ. Some omit καί,

Upon their descent from Abraham, on which they greatly prided themselves, the Jews grounded a presumption of irreversible salvation. According to the Talmud, Abraham sits by the gates of hell, and allows no wicked Israelite to descend into it. Some have thought that the stones here designate the Gentiles. who worshipped stones; and that there is an allusion to the call of the Gentiles, which was occasioned by the unbelief of the Jews. But the expression seems to be a proverbial affirmation of God's omnipotence. In the phrase μή δόξητε λέγειν, the verb δοκείν is redundant, as in Mark x. 42. Compare Matt. xx. 25. So Xen. Cyr. VIII. 3. 24. Mem. II. 1. 22. IV. 2 20. In Esth. vi. 6. LXX. είπεῖν ἐν ἐαυτῷ, and deavosiv in 2 Sam. xxi. 16, correspond to the same Hebrew word. See Gr. Gr. § 69. 1V. Obs. 2.

Ver. 10. η άξίνη κ. τ. λ. A proverbial expression denoting impending ruin. Compare Des. iv. 20. 23. Ecclus. x. 15. There is a probable allusion to Isai. x. 33, 34; and the words are prophetic of the destruction of Jeresalem, which happened about forty years afterwards.

Ver. 11. έγὼ μὲν βαπτίζω κ. τ. λ. See John i. 19, sqq. John the Baptist, being six months older then Christ, seems to have entered upon his ministry about aix months before him; both commencing their office at thirty years for burning it. Compare Isai. xli. 16. Jer. xv. of age. See Luke i. 36. iii. 23. It was at this 7. li. 2. The idea of eternal punishment, as age that the high-priest was allowed to exercise well as the impending ruin of the Jewish his secred functions. The words in voare ele perávocay denote the manner and the import of baptism; wherein the washing of water denotes the purification of the soul by repentance. Of the effusion of the Spirit, see Acts διεκώλυεν denotes the wish, rather than the ii. 3. It is called a baptism with fire, in respect act. Compare Matt. xxvii. 34, with Mark of its copiousness, and because of the fiery xv. 23. That the Baptist's hesitation imsongues which marked its descent.—The ex- plied a knowledge that Jesus was the Christ, premions υποδήματα βαστάσαι and λύσαι see on John i. 31.

τὸν ϊμαντα τῶν ὑποδημάτων (Mark i. 7. Luke iii. 16.) are proverbial of the lowest grade of servility; though, as a token of respect, disciples also among the Jews untied and carried away the sandals of their instruc-Joseph. Ant. VI. 13. 8. n di avagiav μέν είναι ή ποδών άψασθαι τών έκείνου Eleyev. Hence servi sandaligeruli in Plaut. Aul. III. 5. 28. Compare Ter. Heaut. I. 1. 72.—Of ikavoc, in the sense of axioc, there are examples in Herod. VIII. 36. Dion. H. II. 65. So again Matt. viii. 8; and elsewhere. — On John's Baptism thus speaks Theophyl. ad l. "Αφεσιν άμαρτιῶν οὐκ είχε τὸ 'Ιωάννου βάπτισμα, άλλα μόνην μετάνοιαν έκήρυττεν ο Ίωάννης, κ είς αφεσιν άμαρτιών έφερεν άντι του, είς το του Χριστου βάπτισμα ωδήγει, παρ΄ οὐ ή άφεσις των άμαρτιών.... Οὐ τελειωτικόν έστι τὸ αὐτοῦ βάπτισμα, άλλα προοδοποιητικόν τοῦ πνευματικοῦ βαπτίσματος. So Chrysostom (Hom. LXXIV.), who adds: τὸ τοῦ Ἰωάννου βάπτισμα τοῦ μὲν Ιουδαίκοῦ σφόδρα ὑψηλότερον ήν, τοῦ δὲ ἡμετέροῦ ταπεινότερον, καθάπερ γέφυρά τις δν έκατέρων τῶν βαπτισμάτων, άπ' ἐκείνου πρός τοῦτο χειραγωγούν.

Ver. 12. οὐ τὸ πτύον κ. τ. λ. In allusion to an ancient agricultural process by which the chaff was driven towards a fire, prepared state, is included in the figure.

Ver. 13. τότε παραγίνεται κ. τ. λ. While John was at Bethabara, John i. 28. The time is not exactly marked.—In the next verse σὺ ἔρχη πρός με: 'Αποκριθείς δὲ ὁ Ίησοῦς ειπε πρὸς αὐτὸν, "Αφες 15 άρτι ουτω γάρ πρέπον έστιν ήμιν πληρώσαι πάσαν δικαιοσύνην. Τότε αφίησιν αυτόν. Καὶ βαπτισθείς ὁ Ίησους ανέβη ευθύς από του 16 υδατος, καὶ ίδου, ἀνεψχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοὶ, καὶ εἶδε τὸ πνευμα του Θεού καταβαίνον ώσει περιστεράν, και έρχόμενον επ' αὐτόν' και 17 ίδου, φωνή έκ των ουρανων λέγουσα, Ουτός έστιν ο υίος μου ο άγαπητός, εν ψ ευδόκησα.

4 Τότε ὁ Ἰησους ἀνήχθη είς την έρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πει- 1 ρασθήναι ύπὸ τοῦ διαβόλου. Και νηστεύσας ήμέρας τεσσαράκοντα 2 καὶ νύκτας τεσσαράκοντα, υστερον έπείνασε. Καὶ προσελθών αὐτῷ ὁ 3 πειράζων είπεν, Ει υίος εί του Θεού, είπε ίνα οι λίθοι ούτοι άρτυι γένωνται. 'Ο δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε, Γέγραπται, "Οὐκ ἐπ' ἄρτψ μόνψ 4

Ver. 16. Some have βαπτισθείς δὲ ὁ 'L.—καὶ ἐρχ. In some MSS. καὶ is wanting.

scil. me. The particle nort is simply hor- 10). This last was the highest. Theophylact explains δικαιοσύνην xxix. 4.

do not necessarily define the shape; but merely form, with the hovering motion of a dove. Virg. En. V. 215. Fertur in arva volans; mox aëre lapsa quieto Radit iter liquidum, celeres neque commovet alas. In the beginning of the verse, εύθος, though joined with άνέβη, belongs to άνεψχθησαν. For similar constructions, see Mark i. 29. xi. 2.

Ver. 17. ἰν ῷ εὐδόκησα. Of the acrist, signifying to be wont, see Gr. Gr. § 50. Obs. 4. 3. The expression is a Hebraism. Compare 1 Chron. xxix. 3. Ps. xliv. 3. Isai. lxii. 4. Of the adjective $\dot{\alpha}\gamma\alpha\pi\eta\tau\delta\varsigma$, see my note on Hom. Il. Z. 400; and compare John xvii. 26. —This seems to have been the Bath Col, or Daughter of the voice, to which Vitringa attributes four distinct forms:—1. whispered a vivid mental impression. Besides this there 474. were six other modes of supernatural com-

Ver. 15. ἄφες ἄρτι. Permitte, queso; ecstasy (Acts x. 10. 2 Cor. xii. 2. Rev. i.

CHAP. IV. Ver. 1. rore. Immediately by πάσας ἐντολάς τοῦ νόμου. As the Jew- after his baptism. See Mark i. 12. The ish priests were admitted into their office by wilderness in which the temptation occurred baptism, Christ was therefore inaugurated in- would most probably be the great desert of to his ministry by the same rite. Sec Exod. Arabia, rather than that of Judæa, in which provisions would have been easily attainable. Ver. 16. ώσει περιστεράν. Luke (iii. 22.) -- With πνεύματος supply αγίου, from Luke adds, σωματικώ είδει. The words, however, iv. 1.—The word διάβολος signifies properly a slanderer, and answers to the Hebrew Salan. intimate that the Spirit descended in a bodily In the N. T. it is sometimes an appellative, but more generally denotes that evil spirit who tempted our first parents, in which sense it has the article. Thus also ὁ πειράζων, ὁ πονηρός, and the like, by which the devil is designated κατ' έξοχήν.

Ver. 2. ημέρας τεσσαράκοντα. As Moses and Elijah had done before him. See Exod. xxiv. 18. Deut. ix. 9. 18. 1 Kings xix. 8. During the forty days Christ was subject, no doubt, to other temptations, which are not here mentioned. Compare Murk i. 13.

Ver. 3. ὁ πειράζων. For ὁ πειραστής. So Herod. I. 120. of yeivauevoi, parentes. See Gr. Gr. § 28, 4.—The absence of the article before vioc does not indicate either a higher or lower sense. It was a Jewish (Job iv. 16); 2. subdued, but distinctly ar- persuasion that the Messiah was to be the Sou ticulate (Exod. xxv. 22. Numb. vii. 89); of God; and to this effect, ο υίος του Θεού, 3. in the ordinary tone of a person speaking or vide Ocov, are used indifferently.—The (1 Sam. iii. 4); 4. deep, loud, and accom- verb είπεῖν, signifying to command, occurs in panied by thunder (Acts ix. 4). A memor- Matt. xx. 21. Luke iv. 3. x. 40. Eurip. able instance is that recorded in Joseph. B. J. Hec. 552. Iph. A. 95. Iph. T. 85. Thucyd. VI. 5. 3. Some have thought it real: others VII. 29; and so also dicere in Sil. Ital. IX.

Ver. 4. γέγραπται. Deut. viii. 3. So munication:-1. dreams; 2. waking appa- Wisd. xvi. 26. LXX. ούχ αὶ γενέσεις τῶν ritions; 3. sleeping visions; 4. Urim and καρπών τρέφουσιν άνθρωπον, άλλλ τὸ ρῆ-Thummim: 5. revelation to the ear: 6. μα σοῦ τούς σοι πιστεύοντας διατηρεί. In

ζήσεται ανθρωπος, αλλ' έπὶ παντὶ ρήματι έκπορευομένω δια στόματος 5 Θεου." Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος είς τὴν άγίαν πύλιν, 6 καὶ ίστησιν αὐτὸν έπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Εἰ υἰὸς εί του Θεού, βάλε σεαυτον κάτω γέγραπται γάρ, ""Οτι τοις άγγέλοις αυτου έντελείται περί σου, και έπι χειρων αρούσί σε, μήποτε προσ-7 κόψης πρός λίθον τον πόδα σου." Εφη αὐτῷ ὁ Ίησοῦς, Πάλιν γέγραπ-8 ται, "Οὐκ έκπειράσεις Κύριον τον Θεόν σου." Πάλιν παραλαμβάνει αυτόν ὁ διάβολος είς ύρος ύψηλον λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας 9 τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτῷ, 10 Ταύτα πάντα σοι δώσω, έαν πεσών προσκυνήσης μοι. Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ύπαγε, Σατανά γέγραπται γὰρ, " Κύριον τὸν Θεόν

Ver. 4. ανθρωπος. Some copies insert the article, which is perhaps correct. So K. See Gr. Gr. § 28. 1.—5. ιστησιν. Αl. ξστησεν.—10. υπαγε, Σατ. G. K. S. υπαγε όπέσω μου, Σ. Compare Luke iv. 8.

βιοτεύειν επ' οίνω. So Polyb. VI.9.8. Alciphron. III. 7. The middle voice is here particalarly expressive; Man shall not support

Ver. 5. παραλαμβάνει. Takes with him; Lake iv. 5, 9. So Ælian. V. H. XI. 18. xxvii. 64. παραληφθείς υπό Πλάτωνος είς το συμπό-See Schol. Arist. Av. 1100. Joseph. Ant. Matt. ii. 2. XV. 11.

this temptation advantage is taken of the 11, 12. The object of this temptation is prekeenness of Christ's hunger, to induce him to cisely the reverse of the last; viz. to induce a distrust the Divine power; and is therefore spirit of presumption: and that by the perversion properly repelled by the words of Moses, of a Scripture prophecy respecting the Messiah. which inculcate the superintending provi- Hence it is aptly repelled by another Scrip-dence of God. With the phrase $i\pi'$ $\tilde{a}\rho\tau\psi$ ture citation from *Deut*, vi. 16; wherein the ζην compare Max. Tyr. Dim. XXVII. 6. verb ἐκπειράζειν denotes to make trial of, as in Gen. xxii. 1.—The expression προσκόπτειν πρός λίβον τον πόδα is proverbial of any great difficulty; and the words int yethisuself; i.e. without any dependence upon pwv apovot of are a metaphor taken from the assistance rendered by a nurse to her child. Xen. Cyr. VII. 5. 50. ωστε μόνον οὐκ ἐν not, as some have thought, transports through ταῖς άγκάλαις περιφέρειν αὐτοὺς άγαπῶνthe air. See Numb. xxii. 41. xxiii. 20. 27, τες. With μήποτε, for simply μή, com-28. LXX. Matt. i. 20. 24; and compare pare Matt. vii. 6. xiii. 29. xv. 32. xxv. 9.

Ver. 8. δείκνυσιν. Scil. τῷ λόγφ. The stoy. Neither is there any force implied in ellipsis is supplied in Eur. Herc. F. Adyotot the word ιστησι.—Jerusalem is called the την τοῦδ' ἀμαθίαν ὑπέρ σέθεν Δείξαι. holy city, κατ' έξοχην, in Neh. xi. l. Isai. That not merely an illusory vision is intended, xlviii. 2, and elsewhere in the O. T. and is plain from their ascending a lofty moun-Josephus continually. Chrysostom: exerger tain, which in that case would have been unή πηγή τῆς εὐσεβείας, ή τῆς Θεογνωσίας necessary. If κόσμος, however, be limited ai ρίζαι εξ αλάρχαί. Jerome: Vocatur ci- in signification, as it clearly is in Rom. iv. vitas sancta ad distinctionem omnium civita- 13, and elsewhere, to Judœu, the verb may tam, que tunc idoñs serviebant; in hac enim be taken in its proper acceptation. The sela fuit templum, et unius Dei cultus et vera prospect thus afforded to our Lord was no religio. In like manner Homer has lapdy more than Moses saw from Mount Nebo lλιον, and Athens is called lead πόλις in (Deut. xxxiv. 1); of which Philo (de Migr. Arist. Pac. 1034.—Doubts exist as to the Abrah. p. 894) speaks thus: Mwoel Ci architectural meaning of πτερύγιον. The ομοίως πάσαν ἐπιδειξάμενος τὴν γῆν, φησίν article proves that it was something monadic, δτι έδειξα τοῖς δφθαλμοῖς σου, κάκει οὐκ and therefore hot a pinnacle; but as the cog- είσελεύση.—By δόξα is meant wealth, as well nate word πτερύν is sometimes applied to as splendour and magnificence. See Gen. the roofs of temples, probably the roof of the xxxi. I. xlv. 18. Isai. lxvi. 12; and comgreat eastern porch may be here intended. pare Isai. lxi. 6.—Of mpooruveiv, see on

Ver. 10. δπαγε, Σατ. κ. τ. λ. The object Ver. 6. γέγραπται γάρ, κ. τ. λ. Ps. xci. of this temptation was idolatry; and Christ

σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις." Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ 11 διάβολος καὶ ίδου, ἄγγελοι προσηλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

ΑΚΟΥΣΑΣ δὲ ὁ Ίησοῦς ὅτι Ίωάννης παρεδύθη, ἀνεχώρησεν είς 12 την Γαλιλαίαν και καταλιπών την Ναζαρέτ, έλθων κατώκησεν είς 13 Καπερναούμ την παραθαλασσίαν, έν δρίοις Ζαβουλών και Νεφθαλείμο ϊνα πληρωθή τὸ ρηθέν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος, "Γη Za- 14-15 βουλών και γη Νεφθαλείμ, όδον θαλάσσης, πέραν του Ιορδάνου, Γαλιλαία των έθνων, ο λαὸς ο καθήμενος έν σκότει είδε φως μέγα, 16 καὶ τοῖς καθημένοις έν χώρα καὶ σκιά θανάτου, φως ἀνέτειλεν αὐτοῖς."

Ver. 13. Καπερναούμ. Αλ. Καφαρναούμ.

a citation from Deut. vi. 13. x. 20. In the sixteen miles long, and six broad. LXX. and N. T. harpevery and harpeia im-

λατρεύω· δουλεύω.

Matt. viii. 15. xxv. 44, and elsewhere. So differ greatly. ministrare, in Hor. Sat. II. 8. 70. Plaut. is an ellipsis of είς φυλακήν, which is sup- two parts, Upper and Lower; in the former of plied in Acts viii. 3. xxii. 4. The particulars which many Gentile nations were settled. of John's imprisonment, between which Mett. ziv. 8, sqq.

indignantly spurms the tempter from him with long, and five broad; and according to Pliny,

Ver. 14. 'Hoatov. See Isai. ix. 1. This ply divine worship only, though properly prophecy relates, in its primary signification, employed of any service generally; as in to the deliverance of the Jews by the over-Soph. Trach. 40. Xen. Cyr. III. 1. Hesych. throw of the Assyrian army; but it was more fully verified in the spiritual deliverance Ver. 11. διηκόνουν. The verb διακονείν wrought by our Saviour's preaching in Galisignifies to serve, particularly at table: as in lee. The Heb. and LXX. of this prophecy

Ver. 15. όδον θαλάσσης. Near the sea; Stich. V. 4. 7. Hence Eur. Cycl. 31, $\delta \epsilon i \pi$ - i. e. the Lake of Tiberias; sub. $\kappa \alpha r \dot{\alpha}$. The νῶν διάκονος. In Acts vi. 2, τραπέζαις is article before οδόν seems to have been omitted supplied; but probably in a somewhat dif- by the LXX. from considering it in the light ferent sense. Vide loc.—We may here observe of a preposition. See Gr. Gr. § 27. Obs. 9. that the temptation of Christ was not vision. As Zabulun and Naphthali were on the same ary and ideal, but a personal conflict with side of the Jordan with Jerusalem and Judæa, Satan, who, having triumphed over the first where Isaiah prophesied, the word $\pi i \rho \alpha \nu$ Adam, was now vanquished by the second. must not be translated beyond, as it usually Luke has transposed the order of the trials; is, but along. That it signifies either on this but this is immaterial. St. Matthew seems to side, or on the other side, is clear from Numb. have adopted that in which the events actually xxxii. 19. Deut. i. 1. 5. iv. 49. Josh. xii. 1. 7. occurred.—With παρεδόθη, in ver. 12, there LXX. John vi. 1. Galilee was divided into

Ver. 16. ka3 huevos. Simply being, or and the temptation the events related in dwelling; as in Gen. xix. 30. Judg. iv. 5. John i. 19.—iv. 54, occurred, is related in 1 Sam. xxiii. 14. Luke i. 79; unless perhaps, sitting being the posture of mourners, it is here Ver. 13. καταλιπών την Ναζαρέτ, κ. τ. to be understood in this sense. Compare Job λ. From Luke iv. 29, it appears that Christ ii. 13. Lam. i. 1. So Herod. I. 45. iv πiνlest Nazareth, where he had hitherto dwelt θει μεγάλω καθήστο. Ovid. Trist. IV. 2. (Mark 1. 9), in consequence of the unbelief 44. Bt ducis invicti sub pede mæsta sedet. of its inhabitants. Capernaum, which was sub- The metaphorical usage of axoroc and page sequently his usual place of residence, (Matt. for the darkness of Heathenism, and the light ix. 1. xvii. 24), was situated near the Lake of of the Gospel, is frequent in the Scriptures. Gennesareth, called also the Sea of Galilee Compare also my note on Hom. II. Z. G. (Matt. iv. 18. John vi. 1), and in the O. Hence also the verb άνατέλλειν, which is T. the Sea of Chimereth (Numb. xxxiv. 11. properly used of the rising sum. So the Joeh. xix. 35). The success which would at- land and shadow of death is metaphorical of tend his ministry in so populous a neighbour- spiritual death in trespasses and sins.—The hood probably led him thither. See Matt. pronoun abroic is redundant at the end of xi. 23. It was a Jewish custom to call all the verse; as in Matt. viii. 1. ix. 27. John xv. large bodies of water seas; whence the epithet 2, and elsewhere. So Xen. Cyr. L. 3. 15. παραθαλασσία. According to Joseph. B. J. πειράσομαι τῷ πάππῳ, άγαθῶν ἰππίων III. 18, the lake was twelve miles and a half πράτιστος ων ίππευς, συμμαχείν αὐτώ.

17 'Απὸ τότε ήρξατο ὁ Ίησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν, Μετανοείτε' 18 ήγγικε γάρ ή βασιλεία των ουρανών. Περιπατών δε παρά την θάλασσαν της Γαλιλαίας, είδε δύο αδελφούς, Σίμωνα τον λεγόμενου Πέτρου, καὶ Ανδρέαυ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβλησ-19 τρον είς την θάλασσαν ήσαν γαρ άλιείς. Και λέγει αὐτοῖς, Δεῦτε 20 οπίσω μου, καὶ ποιήσω ύμᾶς άλιεῖς ἀνθρώπων. Οἱ δὲ εὐθέως, ἀφέν-21 τες τὰ δίκτυα, ηκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ, προβὰς έκείθεν, είδεν ἄλλους δύο άδελφούς, Ίάκωβον τον του Ζεβεδαίου, και Ίωάννην τον άδελφον αυτού, έν τῷ πλοίψ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρος αὐτῶν, καταρτί-22 ζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. Οἱ δὲ εὐθέως, ἀφέντες τὸ πλοΐον καὶ τὸν πατέρα αὐτων, ἡκολούθησαν αὐτῷ.

Καὶ περιηγεν όλην την Γαλιλαίαν ὁ Ίησοῦς, διδάσκων έν ταῖς συναγωγαίς αὐτων, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ 24 θεραπεύων πάσαν νόσον καὶ πάσαν μαλακίαν έν τῷ λαῷ. Καὶ ἀπῆλθεν ή ακοή αυτού είς όλην την Συρίαν και προσήνεγκαν αυτώ πάντας τους κακώς έχοντας, ποικίλαις νόσοις και βασάνοις συνεχομένους, καί δαιμονιζομένους, καὶ σεληνιαζομένους, καὶ παραλυτικούς καὶ 25 έθεράπευσεν αὐτούς. Καὶ ἡκολούθησαν αὐτῷ ὅχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς

Ver. 18. περιπατῶν δέ. R. adds ὁ Ἰησοῦς, which K. places in brackets. Compare c. v. 1.

Ver. 17. μετανοείτε κ. τ. λ. See on Matt. N. T. the συναγωγή almost always signifies as frequently with an infinitive. See Gen. ii. 3. Deut. iii. 24. LXX. Mark vi. 7. x. 32. Luke iii. 8. xiii. 25, et alibi. So in Phedr. Fab. I. 3. 10, redire capit, for rediit. Jesus had already preached in Judea (John iv. 8); but Matthew has omitted this portion of his history. Compare, however, ver. 12, supra.— Of κηρύσσειν, see on Matt. iii. 1.

Ver. 18. Herpov. See on Matt. xvi. 18; and compare Mark i. 16. 29. John i. 41, sqq. Hence it appears that Jesus had called these

ance was only temporary.

verse, ήκολούθησαν αὐτῷ. Compare 2 Kings κία δὲ άρχη χαυνώσεως σώματος. vi. 19. Luke ix. 23. xiv. 27. In adult άνθρώπων there is possibly a reference to Luke iv. 37. Hesych. άκοή φήμη. So Matt. Jerem. xvi. 16. Ezek. xlvii. 10. The mean- xiv. 1. Of the limitation of πάντας, see on ing is obvious. See Matt. xiii. 47.

This was James the elder; and John, his voi) were not merely madmen, is clear from brother, was the Evangelist. They were sons their being opposed to σεληνιαζόμενοι, lunaof Zebedee and Salome. Herod put the tire. The actions of the dæmon are often exformer to death. See Acts xii. 2.

xxvi. 46. Mark i. 38. Acts xiii. 11.—In the cured, but to be cast out.

iii. 2.—The verb ήρξατο is here pleonastic; a place set apart for prayer, and the reading of the law and the prophets. But see on Matt. x. 17. It appears from Acts xv. 21, that every city had its synagogue, in which the people met on the sabbath day. Though the scribes commonly taught in them; yet any grave person, who happened to be there, was allowed the privilege of instructing the congregation. The relative αὐτῶν refers to Γαλιλαίων, understood in Γαλιλαίαν, and the same syntax occurs in Matt. ix. 35. xi. 1. So Nepos, Alcib. XI. 3. Postquam Thebas venerat, disciples before; but their previous attend- adea studiis corum inservisse.—Between vocaç and $\mu a \lambda a \kappa i a$ there is this difference, that the Ver. 19. δεύτε όπίσω μου. According to former is a chronic, the latter a temporary the Jewish custom, disciples were in constant malady. Euthym. νόσος μέν έστιν ή χρονία attendance upon their master. So in the next παρατροπή τῆς τοῦ σώματος εξεως, μαλα-

Ver. 24. άκοη αύτου. For περί αύτου, a Matt. iii. 5. With earing expressions Ver. 21. τον του Ζεβεδαίου. Scil. υίον. ἐαυτούς.—That the damoniacs (δαιμονιζόμεpressly distinguished from those of the man Ver. 23. περιηγεν. Scil. ἐαυτύν. So Matt. possessed; and they are never said to be

16

Γαλιλαίας, καὶ Δεκαπόλεως, καὶ Ἱεροσολύμων, καὶ Ἰουδαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

5. ΊΔΩΝ δὲ τοὺς ὅχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὅρος καὶ, καθίσαντος αὐτοῦ, 1 προσῆλθυν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ, ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, 2 ἐδίδασκεν αὐτοὺς, λέγων, Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι ὅτι αὐτῶν 3 ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μακάριοι οἱ πενθοῦντες ὅτι αὐτοὶ 4 παρακληθήσονται. Μακάριοι οἱ πραεῖς ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι 5 τὴν γῆν. Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην ὅτι 6 αὐτοὶ χορτασθήσονται. Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. 7 Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῷ καρδίᾳ ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὅψονται. Μακά-8-

Ver. 4. This and the following verse are transposed in Lachmann's edition.

Ver. 25. Δεκαπόλεως. Decapolis was a country of Palestine, bordering on Syria; so called from containing ten cities, about the names of which the learned are not agreed. See Joseph. B. J. III. 9. 7. Plin. N. H. V. 19. The country beyond Jordan was Peræa; comprising the two tribes of Reuben, and Gad, and the half-tribe of Manasseh.

CHAP. V. Ver. 1. καθίσαντος. The Jewish doctors sat when they taught. See Luke v. 3. Acts xvi. 13. In the construction the genitive absolute is used for the dative; as Herod. I. 3. τους δέ, προϊσχομένων ταυτα, προφέρειν σφι. As the article before δρος is definite, it has been usual to fix upon Mount Tubor for the scene of our Lord's sermon; but no particular mountain having been mentioned, it should seem that none was meant. More probably, τὸ ὅρος means the mountaindistrict; as in Gen. xix. 17. Josh. ii. 22, 23. Reland observes: Judai in Talmude terram suam in tria dividunt, respectu montium, vallium, et camporum. The maIntal are, here, not the twelve only, but all the followers of Christ; as Luke vi. 13. John vi. 66.

Ver. 2. ἀνοίξας τὸ στόμα. Λ Hebrew phrase signifying to speak, generally on an important subject; as in Job iii. 1. xxxiii. 2. Ps. lxxviii. 2. Ecclus. xxxix. 5. Matt. xiii. 35. Acts x. 34. Compare also Æsch. Prom. 632. Arist. Av. 1724; and so Virg. Æn. II. 246. Tunc ctians fatis aperit Cassandra futuris Ora, Del jussu.

Ver. 3. οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι. In Luke vi. 20, it is simply οἱ πτωχοί. The latter evangelist recorded the beatitude as our Lord recited it, whereas Matthew has explained the metaphor. Rich and poor, are terms frequently used with limitation in the Scriptures; and the state of poverty could only be blessed as the natural source of humility of mind. Menander: ἀεὶ νομίζονθ΄ οἱ πένητες τῶν Θεῶν. So the Latin proverb: Βοπαε mentis soror Paupertas.

Ver. 4. οἱ πενθοῦντες. Namely, to repentance. Compare 2 Cor. vii. 10.—Of the verb παρακαλεῖν, see on John xiv. 16.

Ver. 5. oi πραεῖς. The meek: in which character are included gentleness, patience, forbearance, and the milder virtues; all which are conspicuous in the Gospel. Compare Mutt. xi. 29. xxi. 5. 1 Cor. xiii. 4. Gul. v. 22. Jumes iii. 13, &c The beatitude is taken from Ps. xxxvii. 11; where the possession of the earthly, prefigures that of the heavenly, Canaan.

Ver. 6. οι πεινώντες & διψώντες. The metaphorical use of hunger and thirst, to denote eiger desire, is very frequent both in sacred and profane writers. See Ps. xvii. 15. xlii. 2. Isai. xli. 17. lv. 1. Johniv. 14. So Xen. Cyr. IV. 6. 7. έγω υμίν διψω χαρίζεσθαλ. Philo: λιμον ἀρετῆς. Virg. Æn. III. 57. Auri sacra fames. Hor. Ep. I. 18. 23. Quem tenet argenti sitis importuna famesque. Cic. Tusc. IV. 17. Sitienter expetens. It has been proposed to read δικαιοσύνης, but πειναν and διψαν are sometimes followed by an accusative; as in Joseph. B. J. I. 32, 2, διψήσας τούμον αίμα. Stob. Serm. V. η πεινά τις πλακούντα η διψά χίονα. —The verb χορτάζεσθαι, properly applied to brutes, is sometimes also used in speaking of men. Thus Nicander ap. Athen. XV. 14. ἀπενεγκάτω μοι την τράπεζαν, ίκανῶς κεχόρτασμαι γάρ. Compare Mutt. xiv. 20. xv. 33.

Var. 7. ἐλεήμονες. This virtue includes forgiveness of injuries, compassion, and almagiving. Compare Matt. v. 42. vi. 14. Mark xi. 25. James ii. 13. Also Ovid. Met. XIII. 70. Trist. V. 8. 11; and Shakspeare's Merch. Ven. IV. 1.

Ver. 8. καθαροί τη καρδία. As opposed to the external purification of the Scribes and Pharisees. Heb. xii. 14. χωρίς άγιασμοῦ οῦ-δεὶς ὅψεται τὸν Κύριον. The expression Θεὸν ὅψεσθαι, signifies to enjoy God's favour

10 ριοι οι ειρηνοποιοί ότι αὐτοὶ υίοὶ Θεοῦ κληθήσονται. Μακάριοι οί δεδιωγμένοι ένεκεν δικαιοσύνης. ὅτι αὐτῶν έστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐ-11 ρανών. Μακάριοί έστε, ὅταν ἀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι, καὶ εἴπωσι 12 παν πονηρον ρήμα καθ ύμων, ψευδόμενοι, ένεκεν έμου. Χαίρετε καί άγαλλιασθε, ότι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὸς ἐν τοῖς οὐρανοῖς οὕτω γὰρ έδιωξαν τους προφήτας τους προ ύμων.

Υμείς έστε το άλας της γης έαν δε το άλας μωρανθή, εν τίνι άλίσθήσεται; είς ουδεν ίσχύει έτι, εί μη βληθήναι έξω, και καταπατείσθαι 14 ύπο των ανθρώπων. Ύμεις έστε το φως του κόσμου. Ου δύναται 15 πόλις κρυβήναι έπάνω ὅρους κειμένη οὐδὲ καίουσι λύχνον, καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμ-16 πει πασι τοις έν τη οικία. Ουτω λαμψάτω το φως ύμων έμπροσθεν

Ver. 11. Some MSS. omit ρημα; others, ψευδόμενοι.

10. Isai. xxxiii. 15, sqq. Senec. Nat. Quæst. I. Malo carnisse animum preparat ad cognitwaem Dei, dignumque efficit, qui in consorrus et sanctus Deum non capit.

peaceably inclined themselves, but the promoters of peace among others. The word does not occur again: but in Col. i. 20, the verb eiphvoxously signifies to reconcile those at variance. In Rom. xvi. 20, and elsewhere, God is called the God of peace; so that the peace-makers are his children, because they fellow his example. See Ephes. v. 1. 2. Philo de Sacrif. οὶ τὸ ἀρεστὸν τῷ φύσει δρῶντες κϡ vai, for everbai, see on Matt. 1. 16.

Ver. 10. Everer Elkaloguryc. That is, for the sake of the Gospel. Some render διώκειν, judicio persequi, in reference to the judicial informations and mock trials, with which the Christians were continually molested. It includes, however, all species of outward vio-THEY YEYOVOTEG.

who were appointed to instruct others, and used.

in a more especial manner. Compare Ps. xvi. preserve them from corruption, should themselves fail in their duty, their reformation would be nearly hopeless. Our Lord seems to allude to a bituminous and fragrant species tium Dei venint. Epist. 87. Animus nisi pu- of salt, great quantities of which were thrown over the sacrifices, to counteract the smell Ver. 9. είρηνοποιοί. Not only those who are arising from them. Being easily damaged, the portion which became unfit for use was strewed upon the floor of the Temple, to prevent slipping in wet weather.—With respect 10 the construction, "alag must be repeated before άλισθήσεται, and τρόπφ supplied with έν τίνι. The verb μωραίνεσθαι is derived from μῶρος, foolish; which, like the Latin fatuus, is applied to insipid food. So Dioscor. ΙV. ρίζαι γευσαμένω μωραί. Mart. Ep. XI. τὸ καλὸν, νὶοί είσι τοῦ Θεοῦ.—Ος κληθήσεσ- 32. 8. fatua placenta. In Mark ix. 50, we have αναλον γενίσθαι.

Ver. 14. τὸ φῶς τοῦ κόσμου. That is, the instruments whereby God designs to illumine mankind with the light of the Gospel. The Jewish Rabbies assumed this title, from whom it was transferred by Christ to his disciples, and to himself. See John i. 4. 9. v. 35. lence, as martyrdom and imprisonment; and in 2 Pet. i. 19. Somewhat in a similar sense luthe next verse the persecutions of the tongue mina civitatis is used in Cic. Cat. III. 10.are intended, as slander, ridicule, and the like. As the latter clause of this verse, and the Compare 1 Pet. iii. 14. That the prophets whole of the next, seems to be the first part of were similarly treated is abundantly evident a simile, which is completed in ver. 16, the from the histories of Moses, Samuel, Isaiah, adverb $\kappa a \vartheta \dot{\omega}_{\mathcal{G}}$ should be supplied. There is Jeremiah, &c. See also 2 Kings ii. 23. the same ellipsis in Isai. Iv. 9. Jerem. iii. 2 Carou. xxxvi. 16. Nehem. ix. 26. Matt. 20; where the LXX. have wc.-In ver. 15, xxiii. 29, sqq. Acts vii. 52. 1 Thess. ii. 15 .- kaietv, which properly signifies where, has With τους προ υμών, in ver. 12, supply the sense of accenders; as in Xen. Hell. VI. γεγονότας. Xen. Mem. III. 5. 11. προ 436. ο μενλύχνος εκάετο. So Hor. Od. I. 4. 7. Cyclopum Vulcanus ardens urit offici-Ver. 13. 70 Elac. Salt is the emblem of sas. The expression, evidently proverbial, is vision, and a preservative against putrefac- applied differently in Mark iv. 21. Luke tion. Hence the meaning is, If the disciples, viii 16. xi. 33; where λύχνον ἄπτειν is των ανθρώπων, όπως ίδωσιν ύμων τα καλά έργα, και δοξάσωσι τον πατέρα υμών τον έν τοις ουρανοις.

Μή νομίσητε ότι ήλθον καταλύσαι τὸν νόμον ή τοὺς προφήτας 17 ούκ ήλθον καταλύσαι, άλλα πληρώσαι. 'Αμήν γαρ λέγω ύμιν, έως αν 18 παρέλθη ο ουρανός και ή γη, ίωτα εν η μία κεραία ου μη παρέλθη απο του νόμου, έως αν πάντα γένηται. Ος έαν ουν λύση μίαν των έντο- 19 λων τούτων των έλαχίστων, καὶ διδάξη ούτω τοὺς ἀνθρώπους, ελάχιστος κληθήσεται εν τη βασιλεία των ουρανών ος δ αν ποιήση καί διδάξη, ούτος μέγας κληθήσεται έν τη βασιλεία των ουρανών. Λέγω 20 γαρ ύμιν, ότι εαν μη περισσεύση ή δικαιοσύνη ύμων πλείον των γραμματέων και Φαρισαίων, ου μη εισέλθητε είς την βασιλείαν των ουρανών.

Ήκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, "Οὐ φονεύσεις" ος δ 21 αν φονεύση, ένοχος έσται τη κρίσει. Έγω δε λέγω ύμιν, ότι πας ο 22 οργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ είκῆ, ἔνοχος ἔσται τῷ κρίσει ος δ΄ αν

Ver. 22. Some omit $\epsilon i \kappa \bar{\eta}$, which is not translated in the Vulgate; but it is evidently necessary to the sense.

their doctrine. The use of obpavol in the plural, which recurs frequently in the N. T., and the heaven of heavens, or throne of God 2 Chron. ii. 6. vi. 18.

Ver. 17. τον νόμον. The Law of Moses; as it always means in the Gospels and the Acts. As opposed to each other, the verbs καταλύσαι and πληρώσαι denote to render inefficient and efficient, respectively. It was our Lord's object to observe, and cause the 20, see my note on Hom. II. P. 51. observance of, the moral, and to complete the types of the ceremonial law. See Rom. xiii. 8. dition. It is not agreed whether άρχαίοις is 10; and compare Rom. iii. 31. x. 4. Gal. in the dative or the ablative. Examples iii. 24. Phil. iii. 3. James ii. 8.—The lõra and κίραια (ver. 18.) are allusions to the the latter is perhaps correct. The ol άρχαιοί smallest letter yod, and the minute apices seem to be those Jewish teachers who had which distinguish other Hebrew letters.—The corrupted the Law by their interpretations, word 'Aμην, which is Hebrew, is either af- against which, and not against the Law itself, firmative or precative. In the former sense it our Saviour's rebuke is intended.—By spicic is rendered άληθῶς in Jerem. xxviii. 6. LXX. Compare Matt. xvi. 28, with Luke ix. 27. In the latter sense it was added by the Jews to the end of their prayers; and is rendered by γένοιτο, so be it. The expression εως αν παρέλθη κ. τ. λ. is proverbial, denoting an any Christian. It is causeless and immoderate impossibility. Compare Ps. cii. 26. Isai. liv. 10. Matt. xxiv. 35. Luke xvi. 17. xxi. 33. So also Dion. Hal. VI. 95. μέχρις ἀν ούρανός τε κλ γη την αύτην στάσιν έχωσι.

Ver. 16. lowou is doctaowou. For loovers sees made frivolous distinctions between the δοξάσωσι. By an easy transition, φως in weightier and lighter matters of the law, and this verse is transferred from the teachers to distorted its meaning in favour of a loose morality. It is evident that the word \(\delta \ell \text{is} \) is used in a less extensive sense than karais probably with reference to the Jewish no- \(\lambda \text{iet}\nu\) in ver. 17, meaning simply to transtion of three heavens: the air, the firmsment, gress. So Joseph. Ant. XI. 5. 3. λελύκασι τοὺς πατρίους νόμους. Liv. VIII. 7. disci-(2 Cor. xii. 2). See also 1 Kings viii. 27. plinam militarem solvisti. As opposed to ιλάχιστος, the positive μίγας, by a common idiom, is put for the superlative. Compare Nehem. viii. 17. LXX. Matt. xx. 36; and so Soph. Ant. 72. καλόν for εὐκλείστατον.—Of omissions, similar to that of της δικαιοσύνης before τῶν γραμματίων in ver.

Ver. 21. ήκούσατε. Ye have heard by traabound in illustration of either rendering, but is here to be understood the smaller Jewish court, of twenty-three judges, which was held in every town.—Of the government of {voxoc,

see Gr. Gr. S. 44. Obs. 7.

Ver. 22. τῷ άδελφῷ αὐτοῦ. That is, with anger which Christ condemns, as leading to murder; not anger in itself. See Eph. iv. 26.—The word pard is Hebrew, denoting a vain, empty fellow; and possibly µwpł, Ver. 19. Ιντυλών Ιλαχίστων. The Phari- which is evidently intended to denote a yet

είπη τω αδελφω αυτού 'Ρακα, ένοχος έσται τω συνεδρίω' ος δ' αν είπη 23 Μωρέ, ένοχος έσται είς την γέενναν του πυρός. Έαν οθν προσφέρης το δώρον σου έπὶ το θυσιαστήριον, κάκει μνησθής ὅτι ὁ ἀδελφύς σου 24 έχει τι κατά σου άφες έκει το δωρόν σου έμπροσθεν του θυσιαστηρίου, καὶ υπαγε πρώτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε έλθων πρόσ-25 φερε το δωρόν σου. Ισθι εὐνοων τῷ ἀντιδίκψ σου ταχὺ, ἔως ὅτου εἶ έν τη υδφ μετ' αυτού μήποτέ σε παραδφ ο αντίδικος τφ κριτη, καί ο 26 κριτής σε παραδώ τῷ ὑπηρέτη, καὶ είς φυλακὴν βληθήση. 'Αμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθης ἐκεῖθεν, ἕως ᾶν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην. 7-28 Ηκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, "Οὐ μοιχεύσεις." Έγὼ δὲ λέγω ύμιν, ότι πας ο βλέπων γυναίκα προς το έπιθυμήσαι αυτής, ήδη 29 εμοίχευσεν αὐτὴν έν τη καρδία αὐτοῦ. Εί δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, έξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ συμφέρει γάρ σοι, ΐνα απόληται εν των μελών σου, καὶ μὴ όλον τὸ σωμά σου βληθη είς

Ver. 27. $\tau \circ i \varsigma \dot{\alpha} \rho \chi \alpha i \circ \iota \varsigma$. Wanting in several MSS; omitted by G. S.; and enclosed by K. in brackets.—28. $\alpha \dot{\nu} \tau \dot{\eta} \varsigma$. K. S. $\alpha \dot{\nu} \tau \dot{\eta} \nu$. Some omit the pronoun altogether.

more bitter reproach, should rather be ren- rans, which was the fourth part of an as, in dered epostate, from the Hebrew 1700, than value about three half-pence. By means of thou fool, from the Greek μωρός.—συνεδρίφ. The Sanhedrim; or, great council or senate of the Jews; called also πρεσβυτέριον (Luke xxii. 66), and yepovoia (Acts v. 21). It consisted of seventy-two judges; or, according to others, of seventy besides the president; and took cognizance only of the more heinous offences. There was an appeal to the Sanhedrim, from the lower courts.—The word yéevva is a compound Hebrew word, denoting the Valley of Hinnom. Josh. XV. 8. LXX. φαράγξ Έννόμ. This valley was situated near Jerusalem; and from the human sacrifices there offered to Moloch by the Canaanites, and afterwards by the Israelites (2 Kings xxiii. 10), it was regarded as an emblem of Hell. It is used in this sense in the Targum on Gen. iii. 20. Ruth ii. 12. See Isai. xxx. 33. Jer. xix. 11. In the construction there is an hypallage for το πυρ της γεέννης, or του πυρός is equivalent to πυρίφλεκτον.— In the following verses our Lord infers the duty of reconciliation with an offended feling without charity can be acceptable to God.

Ver. 25. magistrate. Heinec. Ant. Rom. IV. 6. 18. Solchant etiam reus et actor nonnunquam transigere in via, et tune quoque dimittebatur, qui in jus fuerat vocatus. The terms here employed are forensic.

the Roman garrisons stationed in Judea, many Latin names were introduced into the Hellenistic language then in use; of which the following, besides proper names, occur in the N. Τ. ἀσσάριον, δηνάριον, κεντυρίων, κῆνσος, κολωνία, κουστωδία, λεγέων, λέντιον, λίτρα, μάκελλον, μεμβράνα, μίλιον, μόδιος, ξέστης, πραιτώριον, ρέδα, σικάριος, σιμικίνθιον, σουδάριον, σπεκουλάτωρ, ταβέρνη, τίτλος, φόρον, φραγέλλιον, φραγελλοῦν.

Ver. 28. πρός το ἐπιθυμῆσαι. This verb is used of libidinous desires in Herod. I. 216, and elsewhere in classic writers. The Talmud has a precept very similar to this of Christ; but it appears from the Targum on Exod. xx. 13, that the Jews were very loose moralists in this respect. Among other parallels in profane authors, compare Juv. Sat. XIII. 208. Has patitur panas peccandi sola voluptas: Nam scelus intra se tacitum qui cogitat ullum, Facti crimen lubet.

Ver. 29. σκανδαλίζει. Properly σκάνδα-Nov is a stumbling-block or trap; as in Judith v. 1. LAX; and hence metaphorically in the low-creature; inasmuch as no religious offer- N.T. whatever gives occasion to sin, and especially the sin of forsaking the Gospel. The verb σκανδαλίζειν therefore signifies to cause ἐν τῷ ὀδῷ. On the way to the one to fall from the faith. Of course these expressions are figurative; and to be explained of passions which it is as difficult to resist, as it is to part with a right hand or a right eye. Compare Cic. in Verr. VIII. 15. In corpore siquid ejusmodi est, quod reliquo cor-Ver. 26. kodpávtny. The Roman quad- pori noceat, uri secarique patimur, ut memγέενναν. Καὶ εί ή δεξιά σου χείρ σκανδαλίζει σε, έκκοψον αὐτην, καὶ 30 βάλε ἀπὸ σοῦ συμφέρει γάρ σοι, ἵνα ἀπόληται εν τῶν μελῶν σου,

καὶ μη όλον τὸ σωμά σου βληθη είς γέενναν.

Ερρέθη δὲ, ὅτι " Ος αν ἀπολύση την γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῷ 31 ἀποστάσιον." Έγω δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι ος ᾶν ἀπολύση τὴν γυναῖκα 32 αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεί αὐτὴν μοιχασθαι καὶ ος ἐὰν απολελυμένην γαμήση, μοιχαται. Πάλιν ηκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρ-33 χαίοις, "Οὐκ ἐπιορκήσεις," ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίφ τοὺς ὅρκους σου. Έγω δὲ λέγω ὑμῖν, μη ὁμόσαι ὅλως μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος 34 έστι του Θεού μήτε έν τη γη, ότι ύποπόδιόν έστι των ποδων αὐτού 35 μήτε είς Ιεροσόλυμα, ὅτι πύλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως μήτε ἐν 36 τῦ κεφαλῦ σου ὀμόσης, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιήσαι. Έστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναὶ ναὶ, οῦ οῦ τὸ δὲ περισσὸν τού- 37 των ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν. Ἡκούσατε ὅτι ἐρρέθη, " Ὁφθαλμὸν ἀντὶ 38 όφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος." Έγω δὲ λέγω ὑμῖν, μη ἀντιστῆναι 39 τῷ πονηρῷ ἀλλ' ὅστις σε ραπίσει ἐπὶ την δεξιάν σου σιαγόνα, στρέψυν αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην' καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι, καὶ τὸν χιτῶνά 40

Ver. 31. 5τι δς αν κ. τ. λ. Some omit 5τι. In the next verse another reading is, πας δ άπολύων τ. γ. . . . μοιχευθηναι και δ άπ. γαμήσας μ. See also note.

brum aliquod potius quam totum corpus inter- cond its fulfilment. There is a Jewish maxim

Ver. 31. άποστάσιον. Οτ, βιβλίον άποσraviou, a writing of divorce, as in Matt. xix. 7; where the subject of divorce is more largely treated. It was a deed, sealed and witnessed, setting the wife free to marry again with whom she would. In the next verse it is more probable. Compare John viii. 44. has been proposed to read πονηρίας, with a similar emendation in c. xix. 9; but the con-

jecture is altogether futile.

Ver. 33. ούκ έπιορκήσεις, κ. τ. λ. See Exod. xx. 7. Levit. xix. 12. Numb. xxx. 2, sqq. The Mischna asserts that no oath was binding, unless it was made in the name of God; and adjurations by heaven, by earth, &c. were constantly in the mouth upon most trivial occathe Lord's, swearing by any part of it implies in Liv. IV. 35. Tacit. Hist. III. 31. braice.

is, ὁ λόγος ὑμῶν ὁ ναὶ ἔστω ναί· ἢ ὁ λόγος John xviii. 22. Acts xxiii. 2, 3. o od, forw ov. Compare James v. 12. The

that the yea of the just is yea, and their nay, nay; i.e. they always perform what they promise. The term έκ τοῦ πονηροῦ may be either from the devil, as in Matt. xiii. 19; or from evil, i. e. from a bad principle, as Rom. xii. 9. But the former interpretation

Vcr. 38. δφθαλμόν άντι δφθαλμοῦ. Scil. δώσεις. This law, which was intended for the direction of magistrates, was perverted by the Jews into a precept of private retaliation. See Joseph. Ant. IV. 8. 35. According to Solon's code in Diog. Laert. I. 57. ἐἀν μὲν ένα όφθαλμόν έχοντος έκκόψη τις, ά**ντι**-

κόπτειν τους δύο.

Ver. 39. τῷ πονηρῷ. For τῷ άδικοῦντι. sions. Compare Matt. xxiii. 16, sqq. To this See Exod. ii. 13. The precept is explained in Martial alludes in Epigr. II. 95. That our Rom. xii. 17. 1 Cor. vi. 7. 1 Thess. v. 15. Lord's precept does not refer to judicial oaths. To smite on the face was considered a most is clear from Exod. xxii. 11. Rom. ix. 1. Gul. gross affront. See Job xvi. 10. Ps. iii. 7. i. 20. Heb. vi. 16. As the whole creation is Hence the expression os prabere contumeliis, his presence; and an appeal to him is not to be Lord here recommends a patient submission made in common conversation.—In classical to injuries and wrong, in order to avoid, if Greek όμνύειν is followed by an accusative. possible, vexatious litigation; and to make The prepositions eig and ly are added He- some sacrifices rather than cherish a spirit of malice and revenge. That these precepts are Ver. 37. ξστω δὲ ὁ λόγος κ. τ. λ. That not to be understood literally, is evident from

Ver. 40. Kpi Anvai. Judicio contendere: as first yea and nay denote the promise, the se- in Job xxxi. 13. Eccles.vi. 10. LXX. Eur. Med. 41 σου λαβείν, άφες αὐτῷ καὶ τὸ ἰμάτιον καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον 42 εν, υπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. Τῷ αἰτοῦντί σε δίδου καὶ τὸν θέλοντα 43 απο σου δανείσασθαι μη αποστραφής. Ήκούσατε ότι έρρέθη, " 'Αγα-44 πήσεις τον πλησίον σου," και μισήσεις τον έχθρόν σου. Έγω δέ λέγω ύμιν, αγαπάτε τους έχθρους ύμων, εύλογείτε τους καταρωμένους ύμάς, καλώς ποιείτε τους μισούντας ύμας, και προσεύχεσθε ύπερ των επηρεα-45 ζόντων ύμας, καὶ διωκύντων ύμας ὅπως γένησθε υἰοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν του έν οὐρανοίς, ότι τὸν ήλιον αὐτου ἀνατέλλει έπὶ πονηρούς καὶ 46 αγαθούς, καὶ βρέχει έπὶ δικαίους καὶ άδίκους. Έαν γαρ αγαπήσητε τους άγαπωντας ύμας, τίνα μισθον έχετε; ουχί και οι τελωναι το 47 αὐτὸ ποιοῦσι; Καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί πε-48 ρισσον ποιείτε ; ούχι και οι τελώναι ουτω ποιουσιν ; Εσεσθε ουν ύμεις τέλειοι, ωσπερ ο πατηρ ύμων ο έν τοις ουρανοίς τέλειος έστι.

6. ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ την δικαιοσύνην ύμων μη ποιείν έμπροσθεν των ανθρώπων, προς το θεαθήναι αυτοίς εί δε μήγε, μισθον ουκ έχετε

Ver. 42. δίδου. Al. δός.—44. τοὺς μισοῦντας. G. K. S. τοῖς μισοῦσιν.—47. οἱ τ. ουτω π. G. K. have of θ νικοί, and some το αυτό π.—Chap. VI. ver. 1. δικαιοσύνην. R. S. έλεημοσύνην. Most probably a marginal gloss. See note.

609. The χιτών was the under, and luáτιον,

the upper garment.

Ver. 41. άγγαρεύσει. This verb is derived et piratis patent maria. from the Persian word ayyapoc, a king's messenger. These couriers were wont to press the horses which they met upon the road, if they had occasion for them; and the drivers were forced to forward them on their way. See Herod. VIII. 98. Xen. Cyr. VIII. 6. 17. Suid. άγγαρεία· ή δημοσία κ άναγκαιλ δουλεία. This compulsion was exceedingly ungrateful to the Jews; and the word came Luke iii. 13. vii. 34. The publicani thence to denote any act of oppression or vio- are called by Cicero, flos equitum Romanolence. It recurs in Matt. xxvii. 32. Mark xv. rum. 21.

was deducible from *Exod.* xxxiv. 11, 12, 743. See also on ch. x. 12. Deut. vii. 1. 24. xxxii. 5, 6. Compare Lev. xix. 18. 34.

by word or deed: as in Herod. VI. 9. Thucyd. my note on Hom. Il. K. 88; Gr. Gr. § 50. Demosthenes joins the word with Obs. 3. υβρις and λοιδορία. In 1 Pet. iii. 16, it denotes, in a forensic sense, to accuse fulsely.

ver. 9. Properly άνατέλλειν is a neuter verb; mentioned in vv. 2. 5. 16. With προσέχειν but it is not unusual to affix the signification supply rov vovv, as in Arist. Pac. 174; and of the Hebrew Hiphil to verbs not regularly repeat the clause after εί δὲ μήγε. Sentences transitive. Compare I Sam. viii. 22. LXX. 2 of similar construction will be found in my Cor. ii. 14; and see Gr. Gr. § 22. 1.—With note on Hom. Il. A. 135. See also Gr. Gr. the sentiment compare Job xxv. 3. So Sen. § 69. III. Obs. 9.

de Benef. IV. 26. Si deos imitaris, da et ingratis beneficiu. Nam et sceleratie sol oritur,

Ver. 46. αγαπήσητε. Supply μόνον, as in the next verse. The ellipsis occurs frequently in the N. T. The reduval were not the Roman publicani, who farmed the taxes, but the portitores, who collected them. They were frequently guilty of great extortions, and the Jews held them in peculiar detestation. See Matt. ix. 10, 11. xviii. 17. Mark ii. 16.

Ver. 47. άσπάσησθε. Salute; but as op-Ver. 43. μισήσεις τον έχθρον σου. The posed to dyaman, it implies any outward direct reverse of this is enjoined in the O. T.; mark of friendship or esteem. Compare Hebut the Rabbins pretended that the inference rod. I. 122. Ælian. V. H. ix. 4. Arist. Plut.

Ver. 48. ridsson. In Luke vi. 36, oiktip-In either precept it must be limited μονες. Ver. 44. ἐπηρεαζόντων. Vulg. calumni- to the extent of human capacity.--Of the untium. The verb signifies to injure cither use of the future for the imperative, see

CHAP. VI. Ver. 1. δικαιοσύνην. Your righteeusness; three specific branches of which, Ver. 45. viol τοῦ πατρός. See above, on viz. almegiving, prayer, and fasting, are

παρά τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Όταν οὖν ποιῆς έλεημοσύ- 2 νην, μη σαλπίσης εμπροσθέν σου, ωσπερ οι ύποκριται ποιούσιν έν ταίς συναγωγαίς καὶ έν ταίς ρύμαις, ὅπως δοξασθώσιν ὑπὸ τῶν ανθρώπων. Άμην λέγω ύμιν, απέχουσι τον μισθον αύτων. Σου δέ 3 ποιούντος έλεημοσύνην, μη γνώτω ή αριστερά σου τί ποιεί ή δεξιά σου, ὅπως ἢ σου ἡ έλεημοσύνη εν τῷ κρυπτῷ καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέ- 4 πων έν τῷ κρυπτῷ, αὐτὸς ἀποδώσει σοι έν τῷ φανερῷ. Καὶ ὅταν 5 προσεύχη, οὐκ ἔση ωσπερ οἱ ὑποκριταί ὅτι φιλοῦσιν έν ταῖς συναγωγαίς και έν ταίς γωνίαις των πλατειών εστώτες προσεύχεσθαι, ὅπως αν φανώσι τοῖς ανθρώποις. 'Αμην λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτων. Σὺ δὲ ὅταν προσεύχη, εἴσελθε είς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας 6 την θύραν σου, πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ έν τῷ κρυπτῷ καὶ ὁ πατηρ σου ο βλέπων έν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι έν τῷ φανερῷ. Προσευ- 7 χόμενοι δὲ μη βαττολογήσητε, ὥσπερ οὶ έθνικοί δοκοῦσι γὰρ ὅτι έν τη πολυλογία αὐτων είσακουσθήσονται. Μη οῦν ὁμοιωθήτε αὐτοῖς 8 οίδε γαρ ο πατήρ ύμων ων χρείαν έχετε, προ του ύμας αιτήσαι αὐτόν. Ουτως ουν προσεύχεσθε ύμεις. Πάτερ ήμων ό εν τοις ουρανοίς, άγιασ- 9 θήτω τὸ ὄνομά σου έλθέτω ή βασιλεία σου γενηθήτω τὸ θέλημά σου, 10

Ver. 4. αὐτός. Omitted in some MSS.—ἐν τῷ φανερῷ. So R. G. K. S. In some copies it is wanting, and so in vv. 6. 18.—6. τῷ ἐν τῷ κρ. The first article is sometimes wanting.

courting publicity. Cic. Epist. Div. XXII. 21. δευτεροῦν. Compare Ecclus. vii. 14. LXX. Buccinator existimationis.—The compound άπέχειν is put for the simple verb έχειν, as in Gen. xliil. 23. LXX. Phil. iv. 18. Callim. Epigr. 58. Joseph. B. J. I. 30. 6. Human applause is the reward meant.

Ver. 3. μη γνώτω κ. τ. λ. A proverb. ellipsis of χείρ ; and έν τῷ κρυπτῷ and έν τῷ τῶς and φανερῶς, with τόπω understood.

hymns, abounding in tautology; and is and elsewhere.

Ver. 2. σαλπίσης. A proverbial phrase for clearly synonymous with πολυλογείν, or

Ver. 9. ourws. This adverb does not merely imply a similar, but the same form. Compare Numb, vi. 23. Isai. viii. 11. LXX. The several petitions of the Lord's prayer are taken from prayers in common use among the Jews. Of the opening address Erasmus ob-With apported and defed there is the usual serves: Pater vocatur, ut clementem et benignum intelligatis; In cælis esse dicitur, ut φανερώ, in the next verse, are put for κρυπ- illuc sustollatis animos vestros, neglectis bonis terrenie; Vestrum appellatur, nequie sibi pro-Ver. 5. Estates, Standing was the Jew- prium aliquid vindicel, cum ex unius benefiish attitude of prayer; so that the reproof is centia proficiscatur omnibus quicquid habeant, solely directed against the pretended sanctity of et hae in parte est regum et servorum equalithose who prayed openly in the public streets. tas .- With & is rois oupavois supply as. Ver. 7. μη βαττολογήσητε. Plautus: The name of God is here put for God himself. Paucis verbis rem divinam fucito. Compare Compare Acts i. 15. Ephes. i. 21. Heb. i. 4. Ter. Heaut. V. 1. 6. There is a maxim The same metonymy is also found in classic however in the Talmud (Taanith, p. 67), writers. See Matt. Gr. Gr. §. 430. 6 — The that he who multiplies prayers shall be heard; verb ayidLeiv denotes properly to set upart and for repetitions in Heathen prayers, see for sacred purposes, as in 2 Tim. ii. 21; and 1 Kings xviii. 26. Acts xix. 34. But these thence to adore. Chrysostom: άγιασθήτω δοξidle repetitions are perfectly distinct from assign. Of the kingdom of God, see on chap. the persevering energy of prayer recommended iii. 2.—In the last clause of ver. 10, there is in Luke vi. 12. Rom. xii. 12. &c. The an ellipsis of obrw, as in Thucyd. VIII. 1. verb βαττολογείν has been derived from ώς έδοξεν αύτοις κ έποίουν ταύτα. So Battus, a Syrian king, who composed certain also Luke vi. 31. John xx. 21. Acts vii. 51,

11 ώς έν ουρανώ, και έπι της γης τον άρτον ήμων τον έπιούσιον δύς 12 ήμεν σήμερον και άφες ήμεν τα όφειλήματα ήμων, ώς και ήμεις άφίε-13 μεν τοις όφειλέταις ήμων και μη είσενέγκης ήμας είς πειρασμόν, άλλά ρυσαι ήμας από του πονηρού ότι σου έστιν ή βασιλεία, και ή δύναμις, 14 καὶ ἡ δόξα, είς τοὺς αίωνας. 'Αμήν. 'Εὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτών, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατηρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος. 15 καν δέ μη αφήτε τοις ανθρώποις τα παραπτώματα αυτών, ουδέ ο πα-16 τηρ ύμων αφήσει τα παραπτώματα ύμων. Όταν δε νηστεύητε, μή γίνεσθε, ωσπερ οι ύποκριταί, σκυθρωποί άφανίζουσι γάρ τα πρόσωπα αὐτων, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. ᾿Αμὴν λέγω ὑμίν, 17 ότι απέχουσι τὸν μισθὸν αὐτων. Σὺ δὲ νηστεύων αλειψαί σου την 18 κεφαλήν, και το πρόσωπόν σου νίψαι οπως μή φανής τοις ανθρώποις νηστεύων, άλλα τῷ πατρί σου τῷ έν τῷ κρυπτῷ. καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων έν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι έν τῷ φανερῷ.

Ver. 12. αφίεμεν. Αλ αφήκαμεν.—13. δτι σοῦ κ. τ. λ. This doxology is omitted by G. S.; and K. encloses it in brackets. See note.

port. This is the most easy and natural in- 4, αμαρτίας.—With τοῖς ὁφειλέταις ἡμῶν terpretation of this difficult word, which is to supply τα όφειλήματα αὐτῶν. be found in no other writer, sacred or profane, just as περωύσως, a word coined by the LXX., denotes more than sufficient. Theophylact explains it, έπὶ τη ούσία ὰ συστάσει ημών αύταρκής. So also Chrysostom, Basil, Suidas, and others; and a similar analogy prevails in the words έπιλήνιον, έπιτάφιον, and the like. Jerome, however, renders it supersubstantialis, understanding the petition with reference to the bread of life in John vi. 48; and others derive it from η ἐπιούση, scil. huipa, so as to denote to-morrow's bread, lπίσρασς, &c. Possibly there is an allusion άμήν, see on Matt. v. 17. τό εκθ' ήμέραν.

is connected with this petition by $\gamma d\rho$, the of affliction, the Jews were wont to wash and

Ver. 11. ἐπιούσιον. Sufficient for our sup- parallel word is παραπτώματα; in Lake xi.

Ver. 13. μη είσενέγκης κ. τ. λ. Tertulexcept in the parallel place of Luke xi. 3; lian: Ne nos patiaris induci. That row no $νηρο\tilde{v}$ is here masculine, see on chap. v. 37. In the Talmud also there is a prayer for deliverance from Salan the destroyer.—On the authority of some MSS and versions, and because it is omitted by St. Lake, the doxology is rejected by some critics. The Jews, however, ended their prayers in a similar way; and it is so appropriate and sublime, that it must not be lightly regarded as spurious; nor is it likely that the early Christians would have added anything of their own to a form composed by i. e. a constant supply. Other interpretations Christ himself.—The word aiw denotes. 1. have also been proposed; but all more or less Eternity; and so both in the singular and improbable; nor is there any force in the ob- plural. See especially Gal. i. 5. 2. Any long jection that a derivative from obsia would ra- duration of time, as that of the world (Matt. ther be imotorog. In many compounds with xxviii. 20); and of the Jewish or Christian ini, which begin with a vowel, the final a dispensations (Matt. xxiv. 3). It also signifies of the preposition is retained; as in iπιεικής, an age, the period of man's life, &c.—Of

to the supply of manna in the wilderness, of Ver. 16. σκυθρωποί. Properly contractwhich a sufficiency for the day was collected ing the brows, which indicates moroseness or every morning.—By bread is here intended sorrow. It is opposed to $i\lambda\alpha\rho\delta\varsigma$ in Xen. every necessary of life; and that not only no. Mem. II. 7. 12.—The verb aparizeer is to tural, but spiritual. Compare James ii. 16; cause to disappear, i. e. to destroy: as in ver. and see Gen. xviii. 5. 8. 1 Sam. ix. 7. Ps. ev. 19, 20. Hence to disfigure; viz. with ashes. 16. In Luke xi. 3, on pepor is explained by See 2 Sam. i. 2. Esth. iv. 1. Isai. 1xi. 3. Buck. xxvii. 30. Dan. x. 3.-Of the next Ver. 12. δφειλήματα. In ver. 14, which verse it may be remarked that, except in times

Μή θησαυρίζετε ύμιν θησαυρούς έπὶ της γης, όπου σής καὶ βρώ- 19 σις αφανίζει, και οπου κλέπται διορύσσουσι και κλέπτουσι θησαυρί- 20 ζετε δὲ ύμιν θησαυρούς έν οὐρανῷ, ὅπου οῦτε σης οὖτε βρώσις ἀφανίζει, και όπου κλέπται ου διορύσσουσιν ουδέ κλέπτουσιν. Όπου γάρ 21 έστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ έσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν. Ο λύχνος 22 τοῦ σώματός έστιν ὁ ὀφθαλμός εάν υὖν ὁ ὀφθαλμός σου άπλοῦς ἢ, ολου τὸ σωμά σου φωτεινὸν έσται έαν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός 23 η, όλον τὸ σωμά σου σκοτεινὸν έσται. Εί οῦν τὸ φως τὸ έν σοὶ σκότος έστὶ, σκότος πόσον; Ούδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δυυλεύειν η γάρ 24 τον ένα μισήσει και τον έτερον αγαπήσει, η ένος ανθέξεται και του έτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεφ δουλεύειν καὶ μαμμωνά. Δεά 25 τουτο λέγω ύμιν, μη μεριμνάτε τη ψυχή ύμων, τί φάγητε και τί πίητε. μηδέ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσησθε. Οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλειόν ἐστι τῆς τροφής, και το σωμα του ένδύματος; Έμβλέψατε είς τα πετεινά του 26 ούρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν είς ἀποθήκας, και ὁ πατηρ ύμων ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; Τίς δὲ έξ ύμῶν μεριμνῶν δύναται προσθείναι έπὶ 27 την ηλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ένα; Καὶ περὶ ένδύματος τί μεριμνάτε; Κα- 28 ταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς αὐξάνει οὺ κοπιᾳ, οὐδὲ νήθει

Ver. 21. Al. θησαυρός σου, and καρδία σου.—25. καὶ τὶ π. Al. η.

x. 3. Luke vii. 87, 38.

stands this to be put for $\sigma\eta\varsigma$ $eta
ho\omega\sigma\kappa\sigma v\sigma a$, adevouring moth; but the disjunctive particle tion. Neither, perhaps, is βρῶσις, as the E. T. renders it, rust; but rather a species of voracious feeding. Among the ancients a which were built of clay.

Ver. 22. ο λύχνος κ. τ. λ. Arist. Topic. 86. 2 Cor. vii. 13. Heb. xi. 25. Ι. 14. ὡς φῶς ἐν ὀφθαλμῷ, νοῦς ἐν ψυχῆ. It is clear that the mental eye is here intended; and that by $\dot{\alpha}\pi\lambda o \tilde{v}_{\mathcal{G}}$ is to be understood liberal, and by movnpoc, covelous. Compare Prov. xi. 25. Ecclus. xiv. 8. 10. Rom. xii. 8. Jumes i. 5. The Jews had this maxim: He that giveth, let him do it with a good eye; i.e. liberaily.

Ver. 24. δυσί κυρίοις. Chrysostom: δύω τούς τὰ ένάντια έπιτάττοντας λέγει. Mam-

rub themselves with perfumed oil; and espe-monas is a Syriac word denoting riches. It is cially on festivals. See Ruth iii. 3. Judith here personified; or possibly, as some suppose, is the name of an idol, corresponding Ver. 19. σης η βρώσις. Casaubon under- with the Plutus of Greece.—The verbs αγαπαν and μισείν frequently in Scripture have a comparative import, to love more and less in the next verse is against such a construc- respectively. Compare Gen. xxix. 31. LXX. Luke xiv. 26. John xii. 25. Rom. ix. 13.

Ver. 25. μη μεριμνάτε. Be not anxiously worm (Latine, curculio), so called from its solicitous; as in Phil. iv. 6. The noun ψυχή here denotes life; and the meaning is, that principal part of their treasures consisted of God, who has given the greater, will give the garments of the most costly description. See lesser also. This sense of $\psi v \chi \eta$ occurs in Exra ii. 69. Job xxvii. 16.—With διορύσ- chap. x. 39. xvi. 25. John x. 11, &c.; and σουσι supply οίκίαν, as in Matt. xxiv. 43. so Eur. Phæn. 1012. Herac. 531. Xen. Cyr. The verb, which signifies to dig through, is IV. 4.3, and frequently in the best writers. used with reference to the Eastern houses, In the next verse $\mu\tilde{a}\lambda\lambda\rho\nu$, by a common pleonasm, is redundant. Compare Mark vii.

> Ver. 27. ndikiav. E. T. stature; which is the undoubted meaning of the word in Luke ii. 52, and elsewhere. But the other sense of age or lifetime is here better suited to the context; and as the $\pi \bar{\eta} \chi v \zeta$, and other measures of extension, are sometimes applied to time, there is no reason for rejecting it. Mimaermus: $\pi\eta\chi$ υιον χρόνον. Compare P_s . xxxix. 5. Hor. Od. IV. 7. 17.

Ver. 28. spiva. Plin. N. H. XXI. 5. Est

29 λέγω δε ύμιν, ότι οὐδε Σολομών εν πάση τη δύξη αὐτοῦ περιεβάλετο 30 ως εν τούτων. Εί δε τον χόρτον του άγρου, σήμερον όντα, καὶ αυριον είς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οῦτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλ-31 λον ύμας, όλιγόπιστοι; Μή ουν μεριμνήσητε, λέγοντες, Τί φάγωμεν, 32 η τί πίωμεν, η τί περιβαλώμεθα; πάντα γάρ ταῦτα τὰ έθνη ἐπιζητεί. Οίδε γαρ ο πατηρ ύμων ο ουράνιος, ὅτι χρήζετε τούτων απάντων. 33 Ζητείτε δὲ πρώτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, 34 καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ύμιν. Μη οὖν μεριμνήσητε είς την αύριον ή γαρ αύριον μεριμνήσει τα έαυτης. Αρκετόν τη ήμέρα ή κακία αὐτῆς.

7. ΜΗ κρίνετε, ίνα μη κριθήτε. Έν ῷ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθή-3 σεσθε και έν ω μέτρω μετρείτε, μετρηθήσεται ύμιν. Τί δε βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ έν τῷ σῷ 4 όφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοείς; ἢ πῶς έρείς τῷ ἀδελφῷ σου, "Αφες εκβάλω το κάρφος ἀπο τοῦ οφθαλμοῦ σου καὶ ίδου, ή δοκος έν τῷ 5 οφθαλμώ σου; Ύποκριτα, εκβαλε πρώτον την δοκον εκ τοῦ οφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις έκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ 6 άδελφοῦ σου. Μὴ δῶτε τὸ ἄγιον τοῖς κυσὶ, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ύμων έμπροσθεν των χοίρων μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς

Ver. 34. τὰ ἐαυτῆς. The article is sometimes omitted.—Chap. VII. ver. 2. μετρηθήσεται. R. άντιμετρηθήσεται.

et rubens lilium, quod Græci crinon vocant. Anglice, Narcissus.—The verb αὐξάνειν has both an active and passive signification in Greek writers, as well as in the N. T. Augere also is used intransitively in Catull. LXIV. 323. O decus eximium, mognis virtutibus au-Lens.

Ver. 29. dóky. Splendid apparcl. 80 Esth. ν. 11. LXX. την δόξαν ην δ βασιλεύς αύτῷ περιέθηκε. Elsewhere also, splendour generally; as in Acts xxii. 11.

Ver. 30. όλιγόπιστοι. Distrustful of Providence. An expression frequent in the Jewish

Ver. 33. mpwrov. Principally. By God's righteousness is meant that righteousness Epidaurius? At tibi contra Evenit; inquiwhich he requires in his creatures. The fol- rant vitia ut tua rursus et illi.—Before ἐκβάlowing saying, ascribed to Christ by some of λω (ver. 4.) supply "να, and see Gr. Gr. § 53. the Fathers, is probably a gloss on this verse: Obs. 7. αίτεῖσθε τὰ μεγάλα, ή τὰ μικρὰ ὑμῖν προστεθήσεται.

Ver. 34. άρκετον τη ημέρα κ. τ. λ. Compare Soph. Trach. 960. Eur. Hel. 338. Mosch. Idyl. IV. 65. Anac. XV. I. Hor. Od. I. 9. 13. H. 16. 25. III. 29. 42, et passim. ---Chrysostom: κακία· ταλαιπωρία. In this sense the noun occurs in Eccles. xii. 1; and in the Talmud, with this explanation: Do not

58.—Of the construction, see Gr. Gr. § **37.** 5.

CHAP. VII. Ver. 1. μη κρίνετε, κ. τ. λ. Judge not; i. e. censoriously and rigorously, not forensically. Compare James ii. 13. The latter clause of ver. 2 is proverbial. It occurs in the Chaldee paraphrase on Gen. xxxiii. 25. Compare Hor. Epist. I. 7. 98.

Ver. 3. τὸ κάρφος. A splinter; as opposed to δυκός, a plank, or beam. Heaven. κάρφος. κεραία ξύλου λεπτή. The proverb is frequent in the Talmud; and so also Horat. Sat. I. 3. 25. Cum tua pervideas oculis mala lippus inunctis, Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum, Quam aut aquila, aut serpens

Ver. 6. kugiv. By dogs and swine are to be understood the obstinate and the profane; and the precept enjoins caution in exposing the doctrines of Revelation to those who would resist and despise them. Similar terms of reproach occur frequently in Homer. See Il. Z. 344, et passim. The maxim occurs also it is apposed to $\eta \delta o \nu \dot{\eta}$ in Thucyd. III. after wisdom to one that knows not the price of it.

έν τοις ποσίν αὐτων, καὶ στραφέντες ρήξωσιν ὑμᾶς. Αίτειτε, καὶ 7 δυθήσεται ύμιν ζητείτε, και ευρήσετε κρούετε, και άνοιγήσεται ύμιν. Πας γαρ ο αίτων λαμβάνει, και ο ζητων ευρίσκει, και τω κρούοντι 8 ανοιγήσεται. ή τίς έστιν έξ ύμων ανθρωπος, υν έαν αιτήση ο υίος 9 αὐτοῦ ἄρτον, μη λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήση, μη ὄφιν 10 έπιδώσει αὐτῷ; Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὅντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ 11 διδόναι τοις τέκνοις ύμων, πόσφ μαλλον ό πατηρ ύμων ό έν τοις ουρανοίς δώσει άγαθά τοις αιτούσιν αυτόν; Πάντα ουν όσα αν θέλητε 12 ίνα ποιώσιν ύμιν οι ἄνθρωποι, ουτω και ύμεις ποιείτε αυτοίς ουτος γάρ έστιν ὁ νύμος καὶ οἱ προφῆται.

Είσέλθετε δια της στενής πύλης. ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη, καὶ εὐρύχω- 13 ρος ή όδος, ή απάγουσα είς την απώλειαν, και πολλοί είσιν οι είσερχόμενοι δι' αὐτῆς' ὅτι στενή ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς, ἡ 14 απάγουσα είς την ζωήν, και όλίγοι είσιν οι εύρισκοντες αυτήν. Προσέχετε δε από των ψευδοπροφητών, οίτινες έρχονται πρός ύμας έν 15 ένδύμασι προβάτων, έσωθεν δέ είσι λύκοι άρπαγες. 'Από των καρ- 16 πων αὐτων ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. Μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθων σταφυλήν, η ἀπὸ τριβόλων σῦκα; Οῦτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρ- 17 πούς καλούς ποιεί το δε σαπρόν δενδρον καρπούς πονηρούς ποιεί. Ού δύναται δένδρον άγαθον καρπούς πονηρούς ποιείν, ούδε δένδρον 18

Ver. 9. Al. ή τίς ίξ υμών ἄνθρωπος, δυ αίτήσει κ. τ. λ.—10. καὶ ἰὰν ἰχθὺν αίτήση. Al. η καὶ ἰχθὸν αίτήσει.—14. ὅτι. G. K. S. τί, as an exclamation.

Ver. 7. κρούετε. Scil. την θύραν, as in νίζεσθε είσελθεῖν. Dangers and difficulties ellipsis occurs with avolver in Matl. xxv. 11. Acts xii. 16. It is clear from the following verses that our petitions must be proper, and offered with devotion and faith.

Ver. 9. ανθρωπος. The position of this word proves it to be opposed emphatically to God, as movnpoi, in ver. 11, is to the divine goodness; and the particle $\mu\eta$, as an inter- 3. Judg. i. 19. 1 Sam. xvii. 27. LXX. rogative, strengthens the negative. Here again has the phrase panis lapidosus, and auti mip-40. Obs. 12.

So Propert. I. 2. 12. Sciat currere.

Ver. 12. ὁ νόμος & οἱ προφήται. See Heathens.

Ver. 13. είσελθετε. Luke xiii. 24. άγω- Epist. 87.

Luke xiii. 25. Xen. Symp. I. 11. The same attend the Christian's course; but they are to be avoided by care and circumspection. There is a passage very similar in Cebet. Tab. XII. describing την θύραν & την όδον την άγουσαν πρός την άληθινην παιδείαν. Compare also Hesiod. Op. D. I. 288. Xen. Cyr. II. 2. 24.

Ver.14. orc. But; as in Numb. xxvii.

Ver. 15. ψευδοπροφητών. This noun the illustrations are proverbial. Thus Seneca means no more than ψευδοδιδάσκαλος, in 2 Pct. ii. 1; and so προφητεύειν is often to teach κης σκορπίων was a Greek proverb.—Of simply, as in ver. 22, infra. In ενδύματα aireiv with two accusatives, examples occur προβάτων there is probably an allusion to in Josh. xv. 18. LXX. Mark vi. 23. John the hairy clothing of the prophets. A false xi. 22. So in Latin, Virg. Æn. XI. 362. appearance of sanctity is similarly described Pacem te poscimus omnes. See Gr. Gr. &. in Hor. Epist. I. 16. 45. Introrsum turpem, speciosum pelle decord.—The epithet üp xayeç Ver. 11. oldare didóvai. For didore. The is commonly applied to wolves. Compare same periphrasis is of frequent occurrence. Lycoph. Cass. 1309. Hor. Od. IV. 4. **50.**

Ver. 16. μήτι συλλίγουσι κ.τ. λ. Prover-Rom. xiii. 8. Gal. v. 14. James ii. 8. The bial. Theogn. 537. οῦτε γὰρ ἐκ σκύλλης precept was familiar both to the Jews and ρόδα φύεται, οὐδ' ὑάκινθος. Compare Theocr. Idyl. I. 132. Virg. Ecl. IV. 29. Senec.

19 σαπρούν καρπούς καλούς ποιείν. Παν δένδρον μή ποιούν καρπύν 20 καλον, εκκόπτεται, καὶ είς πυρ βάλλεται. "Αραγε ἀπὸ των καρπων αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

Ου πας ο λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, είσελεύσεται είς την βασιλείαν των οὐρανων, ἀλλ' ὁ ποιων τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ έν οὐρα-22 νοις. Πολλοί έρουσί μοι έν έκείνη τη ήμέρη, Κύριε, Κύριε, ου τῷ σῷ ονόματι προεφητεύσαμεν, και τω σω ονόματι δαιμόνια έξεβάλομεν, 23 καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλάς έποιήσαμεν; καὶ τότε ἡμολογήσω αὐτοῖς, ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς ἀποχωρεῖτε ἀπ' έμοῦ οἰ 24 έργαζόμενοι την ανομίαν. Πας ούν όστις ακούει μου τους λόγους τούτους, καὶ ποιεί αὐτούς, ἡμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμψ, ὅστις ψκο-25 δόμησε την οίκιαν αὐτοῦ έπλ την πέτραν καὶ κατέβη ή βροχή, καὶ ηλθον οι ποταμοί, και επνευσαν οι ανεμοι, και προσέπεσον τη οικία 26 έκείνη, καὶ οὐκ ἔπεσε τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ την πέτραν. Καὶ πας ό ακούων μου τους λόγους τούτους, και μη ποιών αὐτους, όμοιωθήσεται 27 άνδρὶ μωρῷ, ὅστις ῷκοδύμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον' καὶ κατέβη ή βροχή, καὶ ήλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τη οικία έκεινη, και έπεσε και ην ή πτωσις αυτής μεγάλη. 28 Καὶ έγένετο, ὅτε συνετέλεσεν ὁ Ιησοῦς τοὺς λόγους τούτους, έξε-

29 πλήσσοντο οι ὄχλοι έπὶ τῷ διδαχῷ αὐτοῦ. ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς

ως εξουσίαν έχων, καὶ οὐχ ως οὶ γραμματείς.

8. ΚΑΤΑΒΑΝΤΙ δε αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὅρους, ἢκολούθησαν αὐτῷ 2 οχλοι πολλοί. Καὶ ίδου, λεπρος έλθων προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, Κύριε, 3 έαν θέλης, δύνασαί με καθαρίσαι. Καὶ έκτείνας την χείρα, ήψατο αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Θέλω καθαρίσθητι. Καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη

Ver. 25. προσέπεσον. Al. προσέπεσαν. See Gr. Gr. § 17. 2.—29. After γραμματεῖς, some add αὐτῶν, others, καὶ οἱ Φαρισαῖοι. CHAP. VIII. ver. 1. καταβάντι δέ αὐτῷ. Al. καὶ καταβάντος αὐτοῦ, with the same construction in vv. 5. 28.

one. See on Matt. xii. 25,

Ver. 22. ev ekeing to huepa. That is, ev ημέρα κρίσεως. Compare Matt. xi. 24, with Luke x. 12.

Ver. 23. ὁμολογήσω. I will declare. So in Ælian. V. H. II. 4.—Of γινώσκειν, signifying to approve, there are examples in Matt. xxv. 12. 1 Cor. viii. 3. Gal. iv. 9. See also Ps. i. 6. Amos iii. 2. LXX. ct alibi.—The clause, άποχωρείτε κ. τ. λ., is from *Ps.* vi. 8.

Ver. 24. τοὺς λόγους τούτους. The precepts contained in the foregoing sermon. As the article denotes something definite, $\pi i \tau \rho a$ here means stony ground. Mark iv. 5. $i\pi i$ TÒ METPEGES.

Ver. 25. ποταμοί. Torrents. Hom. II. Δ. 452. χείμαρροι ποταμοί. In the plusq.

Ver. 21. où $\pi \tilde{\alpha} \varsigma$. Not every one; i. e. no perf. $\tau \epsilon \Im \epsilon \mu \epsilon \lambda (\omega \tau \sigma)$, the augment is omitted. For other instances, see Gr. Gr. § 16. Obs. 3.

CHAP. VIII. Ver. 1. αὐτῷ. The pronoun is repeated; as in Matt. iv. 16.

Ver. 2. προσεκύνει. Sec on Matt. ii. 2.— It was usual with the Jews to address persons with whom they were unacquainted by the title κύριε. Compare John iv. 19. xx. 15. So also the Romans. Senec. Epist. 3. Uhvins, si nomen non occurrit, dominos appellamus. See also Mart. Epig. I. 3. Here, however, the word may have a more sacred sense.

Ver. 3. "huaro. From Lev. v. 3, it appears that it was unlawful to touch a leper or a dead body: but both Elijah (1 Kings xvii. 19.) and Elisha (2 Kings iv. 34.) neglected the ritual injunction in their prophetic character. Tertullian and Theophylact remark upon the fact as a proof of Christ's divinity.

αὐτοῦ ή λέπρα. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Όρα μηδενὶ είπης ἀλλ' 4 υπαγε, σεαυτον δείξον τῷ ἱερεί, καὶ προσένεγκε τὸ δῶρον ο προσέταξε

Μωσής, είς μαρτύριον αὐτοῖς.

Είσελθόντι δε τῷ Ίησοῦ είς Καπερναουμ, προσήλθεν αὐτῷ έκατόν- 5 ταρχος, παρακαλών αὐτὸν, καὶ λέγων, Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται έν 6 τη οικία παραλυτικός, δεινώς βασανιζόμενος. Και λέγει αυτώ 67 Ίησους, Έγω έλθων θεραπεύσω αὐτόν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ έκατόνταρ-8 χος έφη, Κύριε, οὐκ είμὶ ἰκανὸς ΐνα μου ὑπὸ τὴν στέγην είσέλθης. άλλα μόνον είπε λόγφ, και ιαθήσεται ο παίς μου. και γαρ έγω 9 ανθρωπός είμι ύπο έξουσίαν, έχων ύπ' έμαυτον στρατιώτας καί λέγω τούτω, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται καὶ ἄλλω, Έρχου, καὶ έρχεται καὶ τῷ δούλψ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεί. Ακούσας δὲ 10 ο Ίησους έθαύμασε, καὶ είπε τοῖς ἀκολουθούσιν, Αμήν λέγω ύμιν, ούδε εν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὖρον. Λέγω δε ὑμῖν, ὅτι πολλοί 11 άπο άνατολών και δυσμών ήξουσι, και άνακλιθήσονται μετά Αβραάμ καὶ Ίσαὰκ καὶ Ίακωβ έν τῷ βασιλεία τῶν οὐρανῶν οἱ δὲ υἱοὶ τῆς 12 βασιλείας εκβληθήσονται είς το σκότος το έξωτερον έκει έσται ο κλαυθμός και ό βρυγμός των όδόντων. Και είπεν ό Ίησους τω έκα- 13 τοντάρχω, Ύπαγε, καὶ ώς έπίστευσας γενηθήτω σοι. Καὶ ίάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῷ ὧρα ἐκείνῃ.

Ver. 4. Μωσης. G. K. Μωϋσης. The two forms are continually interchanged. See Gr. Gr. § 10. Obs. 1.—8. R. λόγον. See note.—9. In a few MSS. τασσόμενος is inserted. See note.—13. Al. ἐκατοντάρχη. See Gr. Gr. § 6. Obs. 4.

to the Jews, not to the priests only; and indeed isper is in the singular. It seems that our priest had attested the cure, lest their jealousy should otherwise prevent its acknowledgment. The ceremonies incumbent upon a cleansed leper are detailed in Levit. xiv. 4, sqq.

Ver. 5. προσηλθεν έκατόνταρχος κ. τ. λ. In Luke vii. 1, this circumstance is given more in detail. That the request is there said to be made by the centurion's friends, accords with the Jewish notion that what was done at the desire of another was virtually done by himself. Compare, for instance, Mutt. xx. the identity of the narratives that πaic and δοῦλος are interchanged; for the ancients generally employed the term son for servant. For examples see Gen. xxii. 5. Judg. ix. 54. LXX. Arist. Vesp. 1337. Ran. 192. Hor. Sat. Ι. 10. 92. Pollux, ΙΙΙ. 8. καλούνται παίδες Luke vii. 7, the word πaig is used.

Ver. 6. βέβληται. Scil. in l khivng (Matt. ix. 2); and so commonly applied to sick persons.—The verb βασανίζειν properly

Ver. 4. είς μαρτύριον αὐτοῖς. That is, denotes torture, but frequently indicates diseuse: as in Joseph. Ant. II. 14. 4.

Ver. 8. είπε λόγφ. This is the true read-Lord enjoined silence on the leper till the ing, which Euthym. explains by in hore ψίλφ. So Terent. And. I. 1. 18. Quin th uno verbo dic, quid est quod me velis.

Ver. 9. ὑπὸ ἰξουσίαν. Scil. τασσόμενος, as in Luke vii. 8. The centurion suggests, that if his orders were so readily executed, those of Jesus would be much more so.

Ver. 11. άνακλιθήσονται. See on Hom. Il. I, 218. Not only the Jews, but the ancients generally, represented divine pleasures under the notion of a feast. See Matt. xxii. 2. xxv. 21. Rev. xix. 9. Epict. Encheir. c. 21. 20, with Mark x. 35. It is no objection to —With ἀπὸ ἀν. κ δυσμῶν supply ἡλίου.— From the faith of the centurion our Lord takes occasion to declare God's merciful purpose of admitting Gentile believers to a participation of Gospel privileges, from which unbelieving Jews would be excluded.

Ver. 12. τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον. οὶ δοῦλοι παρά τοῖς 'Αττικοῖς. Besides in metaphor is continued in allusion to the darkness without, as compared with the glare of light within the room, in which the guests were assembled. See Middleton (Gr. Art.)

on Matt. xxv. 30.

Καὶ έλθων ο Ίησους είς την οικίαν Πέτρου, είδε την πενθεράν αὐτου 15 βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν, καὶ ήψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν 16 αντην ο πυρετός καὶ ηγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτοῖς. 'Οψίας δὲ γενομένης, προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς καὶ έξέβαλε τὰ 17 πνεύματα λόγω, και πάντας τους κακώς έχοντας έθεράπευσεν οπως πληρωθή το ρηθέν δια Ήσαΐου του προφήτου, λέγοντος, "Αυτος τας ασθενείας ήμων έλαβε, καὶ τὰς νόσους έβάστασεν.

18 Ίδων δε ο Ίησους πολλούς σχλους περί αὐτον, έκέλευσεν ἀπελθείν 19 ες το πέραν. Καὶ προσελθών είς γραμματεύς είπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, 20 ακολουθήσω σοι, όπου έαν απέρχη. Και λέγει αυτώ ο Ίησους, Αι αλώπεκες φωλεούς έχουσι, και τα πετεινά του ουρανού κατασκηνώσεις ύ 21 δε υίος του ανθρώπου ουκ έχει, που την κεφαλην κλίνη. Ετερος δε των μαθητών αυτού είπεν αυτώ, Κύριε, επίτρεψόν μοι πρώτον απελ-22 θείν, καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. ΄Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, ᾿Ακολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἐαυτῶν νεκρούς.

23 Καὶ έμβάντι αὐτῷ είς τὸ πλοίον, ἡκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 24 Καὶ ίδου, σεισμός μέγας έγένετο έν τῷ θαλάσση, ώστε τὸ πλοῖον καλύπ-

25 τεσθαι ύπο των κυμάτων αυτός δε έκάθευδε. Και προσελθόντες οί

Ver. 15. aφτοῖς. S. a ὑ τ ῷ.—25. aὑτοῦ. G. S. omit this pronoun; K. encloses it in brackets. Some MSS. omit $\eta \mu \tilde{a} \varsigma$.

imposes celibacy on the clergy.

storation to health. Of the verb, see on Matt. iv. 11.

Ver. 16. όψίας. Supply ώρας, as in Mark xi. 11. The Jews kept their sabbath from sunset to sunset; before which time they would have thought it a breach of the sabbath to bring their sick to be healed.—With the phrase ἐκβάλλειν λόγφ, compare Cic. Cat. II. 6. Ego vehemens ille consul, qui verbo cives in exilium ejicio.

Ver. 17. τὸ ἡηθέν. Isai. lili. 4. Primarily

keeping a multitude together, to prevent any

appearance of sedition.

oc. xix. 16. xxi. 19. John xx. 7. So unus in Latin. Ter. And. I. 1. 91. Forte unam espicio adolescentulam. Plin. N. H. XXXV. 36. Tebulam enus una custodiebat.

Ver. 20. φωλεούς. Heaych. φωλεός σπή- LXX.

Ver. 14. πενθεράν. Peter's marriage is λαιον, ου τά θηρία κοιμάται. Compare decisive against the Romish canon, which Theoc. Idyl. I. 115. Ælian. V. H. VI. 3.—Of κατασκήνωσις, the meaning is a perch or roost, Ver. 15. διήκονει. Thus evincing her re- rather than a nest: and so the verb κατασκηνοῦν is used of birds perching on trees in Matt. xiii. 32. Luke xiii. 19.—Our Lord's remark seems to imply a warning to the Scribe, who probably looked to share in the glories of the Messiah's temporal kingdom, as expected by the Jews. The title Son of Man, which he applies to himself with reference to his human nature, is taken from Dan. vii. 13; and it appears from John xii. 34, that the Jews expected their Messiah to assume it.

Ver. 22. τους νεκρούς. By the figure the passage has a spiritual reference; but since called antanaclasis, verpol has two different the Jews regarded sickness and disease as the meanings in this verse; the spiritually and natemporal punishment of sin, the Evangelist turally dead. In the N. T. the former meaning properly includes the cure of disease in the im- is attached to it in Eph. ii. 1. Col. ii. 13, and port of the prophecy. Compare 1 Pet. ii. 24. elsewhere; and so Soph. Ant. 1165. ξμψυχον Ver. 18. είς το πέραν. Into the country νεκρόν. Christ meant to declare that the of the Gergesenes (ver. 28). Christ avoided duty of preaching the Gospel superseded every other duty; even the burial of a parent, to which the ancients generally attached the Ver. 19. είς γραμματεύς. For τίς, as in most solemn importance. Compare Tobit vi. 14. Hom. Od. B. 201. Xen. Mem. II. 2. 13.

Ver. 24. σεισμός. Properly an earthquake; but here a tempest, as in Jerem. xxiii. 19. μαθηταὶ αὐτοῦ ἡγειραν αὐτὸν, λέγοντες, Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί δειλοί έστε, όλιγόπιστοι; Τότε έγερθεὶς επετίμησε 26 τοις ανέμοις και τη θαλάσση, και έγένετο γαλήνη μεγάλη. Οι δε άνθρω- 27 ποι έθαύμασαν, λέγοντες, Ποταπός έστιν ούτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ή θάλασσα ύπακούουσιν αὐτῷ;

Καὶ ελθόντι αὐτῷ είς τὸ πέραν είς την χώραν τῶν Γεργεσηνῶν, 28 ύπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι, έκ τῶν μνημείων έξερχόμενοι, χαλεποί λίαν, ωστε μη ισχύειν τινά παρελθείν διά της όδου έκείνης καὶ ίδου, ἔκραξαν λέγοντες, Τί ἡμῖν καὶ σοὶ, Ίησοῦ, υὶὲ τοῦ Θεοῦ; 29 ηλθες ώδε προ καιρού βασανίσαι ήμας; ΤΗν δε μακράν άπ' αὐτών άγελη 30 χοίρων πολλών βυσκομένη. Οι δε δαίμονες παρεκάλουν αὐτον, λέγον- 31 τες, Εί έκβάλλεις ήμας, έπίτρεψον ήμιν απελθείν είς την αγέλην των χοίρων. Καὶ είπεν αὐτοῖς, Υπάγετε. Οὶ δὲ ἐξελθόντες ἀπηλθον είς την 32 άγέλην των χοίρων καὶ ίδοὺ, ωρμησε πάσα ή άγέλη των χοίρων κατά του κρημνού είς την θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον έν τοῖς ὕδασιν. Οἱ δὲ 33 βόσκοντες έφυγον, καὶ, ἀπελθύντες είς την πόλιν, ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. Καὶ ίδοὺ, πᾶσα ἡ πόλις έξηλθεν είς συν- 31

Ver. 28. Γεργεσηνών. Κ. Γερασηνών. S. Γαδαρηνών. That there was a difference in the Evangelists, is clear from the variety of Lection. Origen prefers Γεργ. in consequence of the tradition mentioned in the note.—29. G. omits $I\eta\sigma\sigma\tilde{v}$. K. includes it within brackets.—31. ἐπίτρ. ἡμῖν ἀπ. G. απόστειλον ἡμᾶς.—32. είς τὴν ἀγ. τ. χ. G. είς τοὺς χοίρους. K. has τῶν χ. in brackets.

νου. In Hom. Il. E. 413, the ellipsis is σκληρός. supplied.

his divine power; of which stilling the raging 7. cvii. 25. 29.

Ver. 28. Γεργεσηνών. In Mark v. 1. Luke ference, see Gr. Gr. § 46. Obs. 14. viii. 26, it is Γαδαρηνων. Gadara and Gerspoken of lay probably between them. The from which the herd is said to have been precipitated. Mark and Luke also mention but one dæmoniac, probably because one was for Le Clerc well observes: Qui plura narrat, pauciora amplectitur; qui pauciora memorat, plura non negat.—Jewish writers speak of dæmoniacs as frequenting sepulchres, which were generally rocky cells, and situated in unfrequented places. — The adjective xale-T. 201. χαλεπός δαίμων. Aristot. H. An. ment, as their desire of his departure indicates.

Ver. 25. ήγειραν αὐτόν. Scil. έξ υπ- VI. 10. υες χαλεπώτατοι. Hesych. χαλεπός

Ver. 29. πρό καιροῦ. Before the time Ver. 26. όλιγόπιστοι. His previous mi- appointed by God for the destruction of our racles should have given them confidence in power. See 2 Pet. ii. 4. Jude 6.—The verb βασανίσαι is explained by είς την άβυσσον of the sea is mentioned as a proof in Ps. lxv. $\dot{a}\pi\epsilon\lambda \vartheta\epsilon\tilde{\imath}\nu$ in Luke viii. 31.—Of the phrase τi ήμῖν κὸ σοὶ, which implies an officious inter-

Ver. 30. μακράν. For κατά μακράν δδόν. gesa were adjoining villages; and the district Luke has keel, and the Vulgate non longe, contrary to the authority of all the Greek Gergushites are mentioned in Deut. vii. I, and copies. There is no real discrepancy between elsewhere. See also Joseph. Ant. VI. 2. the two Evangelists, since the expression may Origen states that in his time a cliff was here be limited, as in Luke xviii. 13, where pointed out in the neighbourhood of Gergesa, the space denoted by μακρόθεν could not be considerable. Procul is used in the same indefinite manner in Virg. Ecl. VI. 15.

Ver. 32. είπεν αὐτοῖς, Υπάγετε. Luke some reason more remarkable than the other. viii. 32. Ιπέτρεψεν αὐτοῖς. Whether regarded as a permission or a command, our Lord's words afford no ground for the cavil which has been raised against this miracle. The destruction of the swine was doubtless intended as a punishment, though the sin is not mentioned which deserved it. Indeed the πός here signifies terrible, as in Hom. Od. people seem to have dreaded further chastiseάντησιν τω Ίησου καὶ ιδόντες αὐτὸν, παρεκάλεσαν ὅπως μεταβή άπο των όριων αὐτων.

9. ΚΑΙ έμβας είς τὸ πλοΐον διεπέρασε, καὶ ήλθεν είς την ίδιαν πόλιν. 2 Καὶ ίδου, προσέφερον αὐτῷ παραλυτικον έπὶ κλίνης βεβλημένου καὶ ίδων ο Ιησούς την πίστιν αύτων, είπε τῷ παραλυτικῷ, Θάρσει, τέκνον 3 άφέωνται σοὶ αὶ άμαρτίαι σου. Καὶ ίδοὺ, τινὲς τῶν γραμματέων 4 είπον έν έαυτοις, Ούτος βλασφημεί. Καὶ ίδων ὁ Ιησούς τὰς ένθυμήσεις αὐτῶν, είπεν, Ίνατι ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρά ἐν ταῖς καρδίαις 5 ύμων; τι γάρ έστιν εύκοπώτερον, είπειν, Αφέωνταί σοι αι άμαρτίαι, ο η είπειν, Έγειραι και περιπάτει; Ίνα δε είδητε, ὅτι έξουσίαν έχει ὁ υίὸς του ανθρώπου έπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἀμαρτίας, (τύτε λέγει τῷ παραλυτικώ,) Έγερθείς δρόν σου την κλίνην, και υπαγε εις τον οἰκόν σου. 7-8 Καὶ έγερθεὶς ἀπηλθεν είς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ίδόντες δὲ οὶ ὅχλοι έθαύμασαν, καὶ εδόξασαν τὸν Θεὸν, τὸν δόντα εξουσίαν τοιαύτην τοῖς άνθρώποις.

Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκείθεν, είδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαΐον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ, 'Ακολούθει μοι. Καὶ 10 αναστας ήκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ έγένετο, αὐτοῦ ανακειμένου έν τῆ οικία, και ίδου, πολλοί τελώναι και άμαρτωλοί έλθόντες συνανέκειντο 11 τω Ιησού καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτού. Καὶ ιδόντες οἱ Φαρισαῖοι εἶπον τοις μαθηταίς αὐτοῦ, Διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει

Ver. 2. Al άφίενταὶ σου αι άμ. And so in v. 5.—4. Some omit ὑμεῖς.—5. ἔγειραι. 8. έγειρε.—8. ἰθαύμασαν. Al ἰφοβήθησαν.

12 ο διδάσκαλος ύμων; 'Ο δὲ Ίησους ακούσας είπεν αὐτοις, Οὐ χρείαν

CEAP. IX. Ver. 1. την ίδιαν πόλιν. pression wolic idia signified not only a per-Polyb. XXIII. 9. 14. διέλυσαν είς τὰς power. ίζιας **έκεσ**τοι πόλεις. Ovid. Trist. II. 414. Pulsus Aristides nec tamen urbe sud. See gular: i. e. to Christ. also I Sam. viii. 22. LXX. A residence of twelve months constituted citizenship by the Jewish canons.

Ver. 2. πίστιν αὐτῶν. The faith of those who carried the paralytic. Theophylact adds, à αὐτοῦ τοῦ παραλυτικοῦ. Otherwise indeed he would not have been cured.—It is agreed same way of writing. Compare also Dan. i. G. et aptwrat is the perf. pass. indic. for John xiii. 23. άφεινται, as in Luke vii. 47, 48. See Ver. 10. έν τἢ οἰκία. In his house; i.e. Gr. Gr. § 21. 2. Obs. 1. In Mark il. 3. Luke Matthew's: as indicated by the article. v. 18, this transaction is related more at large. Compare Luke v. 29.—Of the τελωναι, see

this verb is to estamniate; as in Cic. Cluent. used in the N. T., generally denotes a c. 5, leders famem: and hence in Scripture, to heathen; in which light the publicans also speak so as in any way to detract from God's were regarded. Compare Matt. xxvi. 45. prerogative, or majesty.

perly denotes mental perception. Compare See on ch. xviii. 17. Luke vi. 8. xi. 17.

Ver. 5. eineiv. To say with effect. See Capernaum. See on Matt. iv. 13. The ex- on Matt. iv. 3. To our Lord either alternative was equally easy; but the latter would afford son's place of birth, but his usual residence. the more palpable demonstration of his

Ver. 8. τοις άνθρώποις. Plural for sin-

Ver. 9. το τελώνιον. The booth, erected near the lake, at which the customs were levied. It is observable that Matthew, in speaking of himself, uses the third person, probably to avoid any appearance of egotism. Cæsar, in his Commentaries, and Herodotus, adopt the

Ver. 3. βλασφημεί. The ordinary sense of on chap. v. 46. The term άμαρτωλος, as Luke xxiv. 7, ct alibi. To cat with an heathen Ver. 4. idwr. For sidwc, which more pro- was deemed an abomination (Acts xi. 3).

Ver. 12. ού χρείαν έχουσι κ. τ. λ. Α pro-

έχουσιν οι ισχύοντες ιατρού, αλλ' οι κακώς έχοντες. Πορευθέντες δε 13 μάθετε τί έστιν, "Ελεον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν" οὐ γὰρ ήλθον καλέσα: δικαίους, άλλ' άμαρτωλούς, είς μετάνοιαν.

Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ιωάννου, λέγοντες, Διατί 14 ήμεις και οι Φαρισαίοι νηστεύομεν πολλά, οι δε μαθηταί σου ου νηστεύουσι; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μη δύνανται οὶ υἰοὶ τοῦ νυμφω- 15 νος πενθείν, έφ' όσον μετ' αὐτων έστιν ο νυμφίος; έλεύσονται δὲ ήμέραι, ὅταν ἀπαρθη ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν. Οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίψ παλαιῷ 16 αίρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χείρον σχίσμα γίνεται. Οὐδὲ βάλλουσιν οίνον νέον είς ἀσκοὺς παλαιούς εί δὲ μηγε, 17 ρήγνυνται οι ασκοί, και ο οίνος έκχειται, και οι ασκοί απολούνται άλλα βάλλουσιν οίνον νέον είς ασκούς καινούς, και αμφότερα συντηρούνται.

Ταύτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ίδοὺ ἄρχων έλθων προσεκύνει αὐτῷ, 18

Ver. 13. sig merávolav. Enclosed by K. within brackets; and omitted by G. altogether.—17. άμφότερα. G. K. S. άμφότεροι.—18. άρχων. G. K. S. άρχων είς. See note.

dubius confugit æger opem.

Hos. vi. 6. Compare 1 Sum. xv. 22. The declaration is comparative, not negative; meaning that God loves mercy better than sacrifice. For similar forms, compare Gen. xlv. 8. Exod. xvi. 8. Joel ii. 13. John vi. 27. Col. iii. 2.—By dirator is not to be understood persons entirely free from sin, but such as truly and sincerely endeavour to do their duty.

Ver. 14. πολλά. For πολλάκις, suband.

Ver. 15. οι υίοι του νυμφώνος. Those attached to the bride-chamber, i.e. the friends of the bridegroom; called by the Greeks πa noun vide is frequently used in the N. T. purpose. See Matt. xiii. 38. xxiii. 15. Luke x. 6. xx. 36. John xvii. 12. 1 Thess. v. 5. 2 Thess. ii. 3.—Fasting is neither enjoined nor forbidden in this passage; though the benefit of its occasional use, as a religious exercise, may be inferred. Our Lord doubtless adverted more particularly to the times of persecution which would follow his death; during which several fasts are mentioned in the N. T. See Acts x. 30, xiii. 2. xiv. 23. The passage

verb, of obvious application, which is found is illustrated by John iii. 29; and it may be also in heathen writers. Quintil. de Clar. remarked, that νύμφιος is a title of the Orat. c. 41. Supervucuus inter sanos medicus. Messiah from Ps. xlv. 9, sqq. Hos. ii. 19, sqq. Ovid. Pont. III. 4. 7. Firms valent per se, In the particle $\mu\eta$, used interrogatively, a nenullumque Machaona quærunt; Ad medicam gative is clearly implied. The verb δύνασθαι is here redundant; as in Gen. xix. 22. LXX. Ver. 13. έλεον θέλω, η ού θυσίαν. From Luke xvi. 2. John vii. 7. Acts iv. 20; and often, where this verb is not actually redundant, it denotes something far short of an impossibility. Compare Matt. xii. 34. Mark i. 45. Luke xi. 7. xiv. 20. John v. 44. Acts x. 47. 1 Cor. x. 21, et alibi.

Ver. 16. άγνάφου. Undressed (from γναφεύς, a fuller); and therefore new, as in Luke v. 35. The $\xi\pi i\beta\lambda\eta\mu\alpha$, or piece added, is the same as πλήρωμα, that which fills up the rent: and the meaning is, that, as the frayed edges of the old garment will not support a patch of stronger texture, so the burden of ρανύμφιοι, and by the Latins promubi. The fasting would be liable to weigh down those who were yet unprepared for it. Of precisely more Hebraico, to denote one destined for any similar import is the comparison in the next verse.

> Ver. 17. άσκούς. So Apuleius: vinarios The ancients kept their wine in vessels made of skins or leather; so that those which had been previously used were liable to burst. Here βάλλειν denotes infundere; as in ch. xxvi. 12. John xiii. 5. So Arrian. Diss. IV. 13. οίνον ϊνα βαλῶ είς τὸν ἐμὸν πίθον.

Ver. 18. άρχων. Scil. τῆς συναγωγῆς,

λέγων, Ότι ή θυγάτηρ μου ἄρτι έτελεύτησεν άλλα έλθων έπίθες την 19 χειρά σου έπ' αὐτην, καὶ ζήσεται. Καὶ έγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἡκολούθησεν αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

Καὶ ίδου, γυνη αιμορροούσα δώδεκα έτη προσελθούσα όπισθεν, 21 ήψατο του κρασπέδου του ίματίου αὐτου Έλεγε γὰρ έν ἐαυτῆ, Εὰν μόνον 22 άψωμαι του ἰματίου αὐτου, σωθήσομαι. Ο δὲ Ἰησους ἐπιστραφεὶς καὶ ίδων αυτήν, είπε, Θάρσει, θύγατερ' ή πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ έσώθη 23 ή γυνη ἀπὸ τῆς ώρας ἐκείνης. Καὶ έλθων ὁ Ἰησοῦς είς τὴν οἰκίαν τοῦ 24 άρχοντος, καὶ ίδων τους αὐλητὰς καὶ τὸν ὅχλον θορυβούμενον, λέγει αντοίς, Αναχωρείτε ου γαρ απέθανε το κοράσιον, αλλά καθεύδει. 25 Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. Ότε δὲ έξεβλήθη ὁ ὅχλος, εἰσελθων ἐκράτησε 26 της χειρός αὐτης, καὶ ηγέρθη τὸ κοράσιον. Καὶ έξηλθεν ή φήμη αὕτη είς όλην την γην έκείνην.

27 Καὶ παράγοντι έκείθεν τῷ Ίησοῦ, ἡκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοί, 28 κράζοντες καὶ λέγοντες, Έλέησον ήμας, υὶ Δαβίδ. Έλθόντι δὲ είς την οίκίαν, προσηλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πισ-29 τεύετε ότι δύναμαι τουτο ποιησαι; Λέγουσιν αὐτῷ, Ναὶ, Κύριε. Τότε ήψατο των όφθαλμων αὐτων, λέγων, Κατά την πίστιν ύμων γενηθήτω 30 ύμίν. Καὶ ἀνεψχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί καὶ ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς 31 ο Ίησους λέγων, Όρατε μηδείς γινωσκέτω. Οι δε έξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν έν ὅλη τῆ γῆ ἐκείνη.

32 Αυτών δε έξερχομένων, ίδου, προσήνεγκαν αυτώ ανθρωπον κωφον

Ver 24. léget abroig. Al. éleger. Some omit the pronoun.

which is added in Luke viii, 41. The numeral elc, if genuine, is for ric, as in chap. viii. 19.—In every synagogue there were several ralers, and over them all a president. This ruler's name was Jairus (Mark v. 22). It appears also from Mark that his daughter was only in extremities (ἐσχάτως ἔχει), whence he concluded that by this time (apri), i. e. when he was come to Jesus, she was dead. Thus Philostratus refers άρτι to περί τον καιρον των paparwy. — We may observe that the ancient prophets were wont to accompany their prayers for any person with imposition of hands. See Numb. xxvii. 18. 2 Kings v. 11.

Ver. 20. γυνή αἰμορροούσα. Her disease rendered her unclean (Levit. xv. 25), whence perhaps her secret approach to Jesus; and as the bonder of the garment was considered in a manner sacred, from its being inscribed with the phylacteries, she probably touched it from motives of reverence. Eusebius (Hist. Eccl. VIII. 15) relates that in Cassarea Philippi there were brazen statues of this woman and dition; or hoped to disarm the malice of Christ. See also Sozom. H. E. V. 21.

Ver. 21. σωθήσομαι. Scil. ἐκτῆς νόσου. This is a frequent sense of the verb in the N. Compare Mark v. 23. vi. 56. Luke vi. 9. John xi. 12. Acts iv. 9, et alibi.

Ver. 23. τούς αὐλητάς. See on Matt. xi. 17; and my note on Hom. II. Σ . 339.

Ver. 24. οὐκ ἀπέθανε. She is not dead; i. e. as persons ordinarily die, so as to continue under the power of death.

Ver. 25. ἐξεβλήθη. Was removed. The verb is used in a milder sense than it usually bears; and so again in ver 38. Mark i. 43. John x. Thus also in Æsch. Dial. II. 22. $k \kappa \beta \lambda \eta$ -Τηναι ik του γυμνασίου.

Ver. 27. viì Δαβίδ. See on Matt. i. l. 30. ἐνεβριμήσατο. He strictly charged them. Chrysostom: κελεύει μετά πολλής σφοδρότητος. Compare Mark i. 43. Christ never desired the heathens to conceal his miracles: and it seems that he either feared the Jews would take advantage of them to make him a king, and thereby create sethose who attributed them to Beelzebub δαιμονιζόμενον. Καὶ, έκβληθέντος τοῦ δαιμονίου, έλάλησεν ὁ κωφός. 33 Καὶ έθαύμασαν οὶ ὅχλοι, λέγοντες, Οὐδέποτε έφάνη οὕτως έν τῷ Ἰσραήλ. Οι δε Φαρισαίοι έλεγον, Έν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων εκβάλ-34 λει τὰ δαιμόνια.

ΚΑΙ περιηγεν ο Ίησους τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσ-35 κων έν ταις συναγωγαίς αὐτων, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον της βασιλείας, καὶ θεραπεύων πάσαν νόσον καὶ πάσαν μαλακίαν έν τῷ λαφ. Ίδων δὲ τους οχλους, ἐσπλαγχνίσθη περί αὐτων, ὅτι ήσαν 36 έκλελυμένοι καὶ έρριμμένοι, ώσεὶ πρόβατα μη έχοντα ποιμένα. Τότε 37 λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οὶ δὲ έργάται ολίγοι δεήθητε ούν του κυρίου του θερισμού, όπως έκβάλη έργάτας 38 είς τον θερισμον αυτού. Και προσκαλεσάμενος τους δώδεκα μαθητάς 10 αὐτοῦ, έδωκεν αὐτοῖς έξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ώστε έκβάλλειν αὐτὰ, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. Τῶν δὲ δώδεκα 2 αποστόλων τὰ ὀνόματά έστι ταῦτα: πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέ-

Ver. 83. R. λέγοντες ὅτι οὐδέπ. κ. τ. λ.—35. ἐν τῷ λαῷ. Omitted by G. S.; and by K. enclosed in brackets.—36. ἐκλελυμένοι. G. K. S. ἐσκυλμένοι. See note.

xii. 24, *199*.

it will mean weary; and ἐκλύεσθαι has this potence. sense in Matt. xv. 32. In Gal. vi. 9. Heb. before he sent out the seventy disciples.

(ver. 34). This imputation is refuted in chap. $i\xi ov\sigma i\alpha$ is followed by a genitive in Ecclus. x. 4. LXX. John xvii. 2. Rom. ix. 21. Some-Ver. 36. έσπλαγχνίσθη. From σπλάγχνα, what similar is the force of the genitive in the bowels, which are generally affected by Matt. xii. 31. βλασφημία του πνεύματος. any strong excitement, and were regarded by Compare also 1 Cor. ix. 12. In Luke ix. 1., the ancients as the seat of sympathy and love, the expression is έξουσία ἐπὶ πάντα τὰ δαιthe verb σπλαγχνίζεσθαι, occurring only in μόνια. It should seem that both the verbs the LXX. and N. T., signifies to be moved with Θεραπεύειν and ἐκβάλλειν belong to these compassion. Hence the expression $\sigma\pi\lambda\dot{\alpha}\gamma\chi$ - words, with reference to the notion that evil να οἰκτιρμῶν in Col. iii. 12. See also Phil. spirits were the cause of diseases. In comii. 1. 1 John iii. 17; and compare Philem. municating this power to his disciples, Christ 12. If ἐκλελυμένοι be the true reading, afforded an unanswerable proof of his omni-

Ver. 2. δώδεκα άποστόλων. The name xii. 3, it is used of mental weakness. The άποστόλος, which signifies sent, is applied to more approved reading however is lowuh- those twelve, whom Christ sent forth to preach μένοι, from σκύλλειν, which signifies pro- (Mark iii. 14), more especially with reference perly τοις δυυξι σπαν, to tear with the nails; to his final commission. See John xx. 21. but in the N. T. to trouble or fatigue, as in In Heb. iii. 1, it is applied pre-eminently to Mark v. 35. Luke vii. 6. viii. 49. By έρριμ- Christ himself, as the messenger of the New μένοι is here meant descrited. Themist. Or. Covenant. The number twelve may seem to 33. των εν ταις οδοίς ερριμμένων. With have relation to the twelve patriarchs, or the the figure employed compare Numb. xxvii. twelve tribes of Israel. Compare Matt. xix. 17. 1 Kings xxii. 17. Zech. x. 2. Hence 28. Luke xxii. 30.—By the epithet πρῶτος also πρόβατα άπολωλότα in chap. x. 6. nothing more is meant than that Peter was Our Lord refers to the wretched state of the first called to the apostleship. So Theophy-Jews, whom their teachers left to perish in lact: προτίθησι δὲ Πέτρον κς 'Ανδρέαν, their ignorance, and to the harvest which διότι & πρωτόκλητοι. Mark (iii. 16) and awaited his apostles in working their conver- Luke (vi. 14) omit the word altogether: nor sion to Christianity. It appears from Luke does Christ give, or Peter claim, any authox. 2, that his words in ver. 38 were also spoken rity over the rest of the apostles; but there are passages which rather look a contrary CHAP. X. Ver. 1. ἐξουσίαν πνευμάτων. way. See Matt. xxiii. 8, εqq. Acts xv. 13. Power over unclean spirits. In this sense 2 Cor. xii. 11. Gal. ii. 11. Hence Chry-

τρος, καὶ Ανδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. Ιάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, και 3 Ιωάννης ὁ αδελφὸς αὐτοῦ. Φίλιππος καὶ Βαρθολομαΐος, Θωμάς καὶ Ματθαίος ὁ τελώνης, Ἰάκωβος ὁ τοῦ ᾿Αλφαίου καὶ Λεββαίος ὁ 4 έπικληθείς Θαδδαίος, Σίμων ο Κανανίτης καὶ Ίούδας Ίσκαριώτης ο

και παραδούς αὐτόν.

5 Τούτους τους δώδεκα απέστειλεν ο Ίησους, παραγγείλας αυτοις, λέγων, Είς όδον εθνων μη απέλθητε, και είς πύλιν Σαμαρειτων μή δεισέλθητε πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου 7 Ισραήλ. Πορευόμενοι δε κηρύσσετε, λέγοντες, "Οτι ήγγικεν ή βασιδλεία των οὐρανων ἀσθενούντας θεραπεύετε, λεπρούς καθαρίζετε, νεκρούς έγείρετε, δαιμόνια έκβάλλετε δωρεάν έλάβετε, δωρεάν δότε. 9 Μη κτήσησθε χρυσον μηδέ ἄργυρον μηδέ χαλκον είς τὰς ζώνας 10 ύμων, μη πήραν είς όδον, μηδέ δύο χιτωνας, μηδέ ύποδήματα, μηδέ 11 ράβδον άξιος γὰρ ὁ έργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ έστιν. Είς ῆν δ αν πόλιν η κώμην είσελθητε, έξετάσατε τίς εν αὐτη ἄξιός εστι κάκεί

Ver. 8. νεκρούς έγείρετε. Omitted by S.; and by G. K. placed before λεπρούς καθ.— 10. ράβδον. S. ράβδους. Compare Luke ix. 3.

scettem. Hom. in Act. i. 13. δρα δὲ αὐτὸν άγει είς τὰ έθνη. So Jerem. ii. 18. LXX. μετά κοινής πάντων ποιούντα γνωμής· τη όδφ Αίγύπτου. This prohibition was in

ούδεν αύθεντικώς, ούδε άρχικώς.

Bethsaida (John i. 44). The places of the N. T. in which he is mentioned are John vi. 5. xii. 21. xiv. 8.—Bartholomew is supposed to be the same with Nathaniel (John i. 45); taneously preached to both. In his final and, as his name imports, the son of Tolmai. Thus Peter was called Burjona; and Joses, Barnebas.—Thomas was also called Didyman See John xx. 24; where his incredulity is recorded. Lebbaus also had the name of Judas (Luke vi. 16), of which Theddaus was a different inflection. A double name was very common among the Jews

Ver. 4. Lipuy & Kavavirng. No particulars are mentioned of this apostle in the N. T. St. Luke (vi. 15) calls him τον ζηλωτήν, which is the Greek translation of κατά. Kavaviras, a Hebrew term derived from rcp, zealous. These Zealots were a fanatic Arabs are still so contrived as to be used for Jewish sect, to which Simon is supposed to purses; and the same custom was practised Kavavirus, a native of Cana; but this would be Kavavaioc.—Probably Iscariot denotes a native of Kerioth, a town in the tribe of Judah; but Origen derives it from a Hebrew word, which means suffication, in allusion to the manner of his death. From Mark iii. 14. vi. 7, it appears that though the apostles were now chosen, they were not sent till a later peried of our Lord's ministry.

Ver. S. eic odor lavar. For eic odor A

accordance with the covenant made to Abra-Ver. 3. Φίλιππος. Philip was a native of ham; not to mention that the mutual antipathy between the Jews and Samaritans would have been a great impediment to the progress of the Gospel, if it had been simulcommission, Christ included all nations indifferently.

> Ver. 8. δωρεάν έλάβετε, δωρεάν δότε. This injunction forbids a traffic in miraculous gifts, as practised by the Jewish exorcists. See Joseph. Ant. VIII. 11. It has nothing to do with the maintenance of the ministry; to which the following verses establish their claim. Compare Luke x. 7. 1 Cor. ix. 4. 14. Gal. vi. 6. 1 Tim. v. 17, 18.—With δωρεάν, used adverbially in the sense of freely, gratuitously, there is, in fact, an ellipsis of

Ver. 9. Zwac. The girdles of the modern ive formerly belonged. Some would render by the Romans. Liv. XXXIII. 29. Negotiandi causa argentum in zonis habentes. See also A. Gell. XV. 12. Hor. Ep. II. 2. 40. The precept must be limited to taking further provision and clothing than that immediately in use: and thus the passage is easily reconciled with the apparent difference in Mark vi. 8, 9.—The expression άξιος δ έργ. κ. τ. λ. is proverbial. See Levit. xix. 18. Deut. xxiv. 14, 15.

Ver. 11. τίς άξιός Ιστι. Supply ὑμῶν, or

μείνατε, έως αν έξέλθητε. Είσερχόμενοι δε είς την οικίαν, ασπάσασθε 12 αὐτήν καὶ ἐὰν μὲν ἡ ἡ οἰκία ἀξία, έλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν 13 έαν δὲ μη η άξία, η είρηνη ύμων προς ύμας έπιστραφήτω. Καὶ ος έαν 14 μη δέξηται ύμας, μηδε ακούση τους λόγους ύμων, έξερχόμενοι της οικίας η της πόλεως έκείνης, έκτινάξατε τον κονιορτον των ποδων ύμων. Αμην λέγω ύμιν, ανεκτότερον έσται γη Σοδόμων και Γομόρρων 15 έν ήμέρα κρίσεως, η τη πόλει έκείνη.

Ίδου, έγω αποστέλλω ύμας ως πρόβατα έν μέσω λύκων γίνεσθε 16 ουν φρόνιμοι ώς οι υφεις, και ακέραιοι ώς αι περιστεραί. Προσέχετε 17 δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς είς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαίς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ 18 βασιλείς αχθήσεσθε ένεκεν έμου, είς μαρτύριον αὐτοίς καὶ τοίς έθνεσιν. Όταν δὲ παραδιδώσιν ύμᾶς, μη μεριμνήσητε πῶς η τί λαλήσητε δοθή- 19 σεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνη τῆ ὥρα τι λαλήσετε οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οί 20 λαλούντες, άλλά τὸ πνεύμα του πατρὸς ύμων τὸ λαλούν έν ύμιν. Παραδώσει δε άδελφὸς άδελφὸν είς θάνατον, και πατήρ τέκνον και 21 έπαναστήσονται τέκνα έπὶ γονείς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. Καὶ 22 ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εις

Ver. 12. ἀσπάσασθε αὐτήν. Codd. D. L. add, λέγοντες Βἰρήνη τῷ οἴκψ τούτφ. Compare Luke x. 5.—14. έξερχόμενοι. Some MSS. add έξω.—19. παραδιδ. Al. παραδώσιν.

Eq. 513. Sall. Cat. c. 35.

for every blessing was comprehended. It is wolves. plain that authr, i.e. oikiar, is put for the xxxv. 13. Isai. 1v. 11.

Jews regarded the very dust of heathen coun-bunals. See on Matt. v. 22. tries as a pollution, and shook it from their feet on the borders of their own land. Hence this expression came to denote a refusal to have any intercourse with a person. See Luke ix. 5. Acts xiii. 51. xviii. 6. The aggravated sin of the unbelieving Jews above that o. Sodom and Gomorrha, consisted in its being committed against a more perfect revelation of the divine will

παρ' ω αν μείνητε; and so again in ver. 13. τ. λ. Compare Hom. Il. X. 263. Hor. Epod. This use of the adjective axios, where the 4. 1. Of the serpent's subtilty, see Gen. iii. 1. sense is to be supplied from the context, is Pliny has several stories of its sagacity; and to found in Soph. Œd. C. 929. σθδάξιαν ούκ be as sharp sighted as a serpent was a proverb οὖσαν αἰσχύνεις πόλιν. Compare also Arist. among the Greeks and Romans. The application of these combined similes is obvious. Ver. 12. ἀσπάσασθε αὐτήν. Clearly in It is clear from the context, and from the arallusion to the Jewish form of general saluta- ticle, that των άνθρώπων in the next verse tion, Peace be unto you; under which a prayer indicates the men who are here compared to

Ver. 17. μαστιγώσουσιν. Scourging was family occupying the house. The expression a common punishment among the Jews, and πρός υμάς ἐπιστραφηναι is proverbial, indi- was inflicted in their synagogues, which were cating that no benefit will result from the be- also courts of justice, in the presence of the nediction pronounced. Compare Ps. vii. 16. judges. Compare Matt. xxiii. 34. Acts xxii. 19. xxiv. 11. By συνέδρια is here meant Ver. 14. ἐκτινάξατε τὸν κονιορτόν. The not only the Sanhedrim, but the inferior tri-

> Ver. 18. είς μαρτύριον αὐτοῖς. In order to afford them a proof of the truth of the Gospel: viz. by their sufferings in its defence. In regard to the completion of our Lord's prediction, see on ch. xxiii. 34.

Ver. 22. ὑπὸ πάντων. From Matt. xxiv. 13, it should seem that the clause, ο δὲ ὑπομείvas k. r. h., refers to the sufferings to which the Christians would be exposed dur-Ver. 16. ως πρόβατα έν μέσφ λύκων κ. ing the siege of Jerusalem. As far as the

23 τέλος, ούτος σωθήσεται. Όταν δε διώκωσιν υμάς έν τη πόλει ταύτη, φεύγετε είς την άλλην άμην γαρ λέγω υμίν, ου μη τελέσητε τας 24 πύλεις του Ισραήλ, εως αν έλθη ὁ υίὸς του ανθρώπου. Οὐκ έστι μαθητής υπέρ τον διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπέρ τον κύριον αὐτοῦ. 25 αρκετον τῷ μαθητῆ ίνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ώς ο κύριος αὐτοῦ εί τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐκάλεσαν, πόσφ 26 μαλλον τους οικιακούς αὐτοῦ; Μη οῦν φοβηθητε αὐτούς οὐδὲν γάρ έστι κεκαλυμμένον ο ουκ αποκαλυφθήσεται, και κρυπτον ο ου γνωσ-27 θήσεται. Ο λέγω υμίν έν τη σκοτία, είπατε έν τῷ φωτί καὶ δ είς τὸ 28 ούς ακούετε, κηρύξατε έπὶ των δωμάτων. Καὶ μη φοβηθητε από των αποκτεινόντων το σωμα, την δε ψυχην μη δυναμένων αποκτείναι φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχην καὶ σῶμα ἀπολέσαι έν 29 γεέννη. Οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλείται; καὶ εν έξ αὐτῶν οὐ

Ver. 23. G. φεύγετε είς την ετέραν καν έκ ταύτης διώκωσιν υμας, φεύγετε είς την αλλην.-25. Βεελζεβούλ. ΑΙ. Βεελζεβούβ. G. K. S. Ιπεκάλεσαν.-28. G. K. S. μή φοβείσθε άπό τ. άποκτενόντων κ. τ. λ.

words go, there is something similar in Virg. verb; and it is found in Menander: Aye ob socundis.

Ver. 23. τελέσητε τάς πόλεις. For τελέof Man, i. e. before the destruction of Jeru-Matt. xxiv. 30. xxv. 13. Mark xiii. 26, and elsewhere. Some would render releiv, to inthe above acceptation, though rare, is confirmed by Thucyd. IV. 78. is Papsaldr tridese. Lucian. Tox. 52. rperaiog érédeses έε Μαχλύων ές Σεύθας. So in Latin, Tibul. EL L 4.63. Et ter centenas erroribus expleat urbes.

Ver. 24. ούκ έστι μαθητής κ. τ. λ. Α Jewish proverb, indicative that a disciple cannot expect better treatment than his Lord. It has a like application in John xv. 20; but different

Ver. 25. Βεελζεβούλ. Doubtless the same themselves had altered the name, which means the lord of flies, so as to indicate the utmost contempt and aversion; since it appears from their writings that sebul, which signifies dung, was the most odious name that could be given clause, supply istive istu.

lian (Apol. c. 7) calls this a heathen pro-tinctly asserted; and the same sentiment occurs

En. L 207. Durate, et vosmet rebus servate πρός φως την άληθειαν χρόνος. Compare Soph. Aj. 655. Hor. Ep. I. 6. 24. There is something proverbial also in the expression σητε όδον διά τ. π. The meaning is, that έπὶ τῶν δωμάτων κηρύξαι in ver. 27. Comthe apostles would not have traversed all the pare Matt. xxiv. 17. Mark xiii. 15. Luke cities of Palestine before the coming of the Son xvii. 31. The roofs of the Jewish houses were flat, and were used as places of common salcm; in which sense the phrase is used in resort, and for the purposes of exercise and prayer. See Deut. xxii. 8. 2 Sam. xi. 2. Acts x. 9. Hence our Lord's meaning is, Be struct; and so perficers is used by Ovid; but not deterred by persecution from preaching the Gospel: for though it be impeded and obscured for a time, it will eventually rise superior to every obstacle; and what I now tell you in private, you will be enabled to declare openly before the world.—With the phrase είς το ούς, there is an ellipsis of λεγόμενον. Thus Erod. xi. 2. LXX. λάλησον είς τὰ ὧτα. Mart. Epig. 1. 96. dicere in aurem. Probably there is an allusion to the practice of the synagogue, where the reader whispered in the in Lake vi. 40. John xiii. 16, it is somewhat ear of another person, who spoke to the congregation.

Ver. 29. assaplov. Subaud. avri. So as the Ekronite idol, mentioned in 2 Kings Plut. Cat. M. p. 338. όψον παρασκευάζεσi. 2; the final β being changed into λ to Θαι άσσαρίων τριάκοντα. The word is desait the Greek idiom. Probably the Jews rived from the Latin as.—With the phrase πίπτειν ἐπὶ τὴν γῆν, in the sense of ἀπόλλυσθαι, compare Josh. xxiii. 14. 2 Kings x. 10. Amos iii. 5. So Anth. Gr. III. 241. eig yav άναύδητος πεσούσα κείμαι.—Origen inserted της βουλης before του πατρός, but the ellipto an idol.—With άρκετὸν, in the preceding sis is sufficiently common. See on Hom. Π. I. 49. Od. B. 372.—In this and the next verses Ver. 26. οὐδὲν γάρ ἐστι κ. τ. λ. Tertul- the doctrine of a particular providence is disπεσείται έπὶ την γην άνευ του πατρὸς υμών. Ύμων δὲ καὶ αὶ τρίχες 30 της κεφαλής πάσαι ηριθμημέναι είσί. Μη ούν φυβηθητε πολλών 31 στρουθίων διαφέρετε ύμεις. Πας ούν οστις ομολογήσει έν έμοι έμ- 32 προσθεν των ανθρώπων, όμολογήσω καγώ έν αυτώ έμπροσθεν του πατρύς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ὅστις δ΄ αν αρνήσηται με ἔμπροσθεν 33 των ανθρώπων, αρνήσομαι αυτόν καγώ έμπροσθεν του πατρός μου του έν ουρανοίς. Μη νομίσητε ότι ήλθον βαλείν ειρήνην έπὶ την γην 34 ούκ ήλθον βαλείν είρηνην, άλλα μάχαιραν. Ήλθον γαρ διχάσαι 35 ανθρωπον κατά του πατρός αυτού, και θυγατέρα κατά της μητρός αὐτης, καὶ νύμφην κατά της πενθερας αὐτης καὶ έχθροὶ τοῦ ἀνθρώ- 36 που, οι οικιακοί αὐτοῦ. Ὁ φιλών πατέρα η μητέρα ὑπὲρ έμὲ, οὐκ 37 έστι μου άξιος και ό φιλων υίον η θυγατέρα ύπερ έμε, ουκ έστι μου άξιος και δς ου λαμβάνει τον σταυρον αυτου και ακολουθεί οπίσω 38 μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. Ὁ εύρων την ψυχην αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτην 39 καὶ ὁ ἀπολέσας την ψυχην αὐτοῦ ἔνεκεν έμοῦ, εύρησει αὐτην. Ο 40 δεχύμενος υμάς, εμε δέχεται και ο εμε δεχόμενος, δέχεται τον αποστείλαντά με. 'Ο δεχόμενος προφήτην είς όνομα προφήτου, μισθόν προ- 41 φήτου λήψεται και ο δεχύμενος δίκαιον είς όνομα δικαίου, μισθον δικαίου λήψεται και ος έαν ποτίση ένα των μικρών τούτων ποτήριον 42 ψυχρού μόνον είς ὄνομα μαθητού, αμήν λέγω ύμίν, οὐ μή απολέση

Ver. 81. πυλλών στ. δ. A few MSS. read πολλφ. See, however, Valckner. Schol. ad Luc. xii. 7.

frequently in the Jewish writings; e.g. Rven

marily to the time of persecution, and to gion. those who steadfastly maintain, or weakly re-

not unfrequent in the N. T. Compare, for in- σωσαι. See also Luke xvii. 33. stance, Luke ii. 34. John ix. 39. Rom. v. 20. Gospel, at its first promulgation, would cause in families; and the last clause of ver. 36 is a quotation from Mic. vii. 6.

Ver. 37. φιλών ύπερ έμε. Α Hebraism. Compare Gen. xlviii. 22. Judg. ii. 19. Our Lord enjoins the necessity of allowing no ties of relationship to interfere with a profession of his religion.—The words ούκ έστι μου άξιος, are equivalent to ούδύναταί μου μαθητης είναι, in Luke xiv. 26.

Ver. 38. λαμβάνει τον σταυρόν. Crucifixa bird is not taken without Heaven; much less ion was a Roman punishment, and the crithe life of mun. The saying in ver. 30 is minal was compelled to bear the cross on proverbial. See 1 Sam. xiv. 45. 2 Sam. xiv. which he was about to suffer to the place of 11. 1 Kingsi. 52. Luke xxl. 18. Acts xxvii. 34. execution, Plutarch. de Ser. Vind. p. 554. Ver. 32. δμολογήσει έν έμοί. So Luke A. ἕκαστος κακούργων έκφέρει τον αὐτοῦ xii. 8. Rom. x. 9. Properly the construction σταυρόν. The figure intimates that a sinis with an accusative, as in Acts axiii. 8. cere Christian will be ready to endure the xxiv. 14.—Our Lord's declaration refers pri- severest persecution in defence of his reli-

Ver. 39. εύρων την ψυχήν. Here ψυχή ject, the profession of their faith respectively. is used in the double sense of life and soul; Ver. 84. our $\eta\lambda$ 9ov κ . τ . λ . This does not and the immediate application is to the times indicate the design, but the effect of Christ's of persecution. The participle εὐρών is recoming; and similar modes of expression are placed in Mark viii. 35, by δς αν θέλη

Ver. 40. o δεχόμενος. He that receives The allusion is to the divisions which the with hospitality. Compare Heb. xi. 31. James ii. 25. From ver. 41, it appears that this duty must not only be performed, but proceed from a Christian motive. The phrase είς ονομα implies that the teacher is to be so treated because he is such; i. e. for the sake of him that sent him.

This may allude to the Ver. 48. μικρών. humble condition of Christ's disciples.—With ψυχροῦ supply ῦδατος, as in Mark ix. 41. 80 Epict. Ench. c. 35. μη ψυχρόν πιείν. Α

ΙΙ τον μισθον αυτού. Και έγένετο ότε ετέλεσεν ο Ίησους διατάσσων τοις δώδεκα μαθηταίς αὐτοῦ, μετέβη έκείθεν, τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν έν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

Ο ΔΕ Ίωάννης, ακούσας έν τῷ δεσμωτηρίψ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, 3 πέμψας δύο των μαθητών αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ, Σὰ εἶ ὁ έρχόμενος, ἢ 4 έτερον προσδοκώμεν; Καὶ ἀποκριθείς ὁ Ίησοῦς είπεν αὐτοῖς, Πορευ-5 θέντες απαγγείλατε Ίωαννη α ακούετε και βλέπετε τυφλοί αναβλέπουσι καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκού-6 ουσι, νεκροί έγείρονται καὶ πτωχοί εὐαγγελίζονται καὶ μακά-7 ριός έστιν, δς έαν μη σκανδαλισθη έν έμοι. Τούτων δε πορευομένων, ήρξατο ο Ίησους λέγειν τοις όχλοις περί Ίωάννου, Τί έξήλθετε είς 8 την έρημον θεάσασθαι; κάλαμον υπο ανέμου σαλευόμενον; 'Αλλά τί έξηλθετε ίδειν; ανθρωπον έν μαλακοίς ιματίοις ημφιεσμένον; ίδού, οί 9 τὰ μαλακὰ φορούντες έν τοῖς οίκοις τῶν βασιλέων είσίν. 'Αλλὰ τί έξηλθετε ίδειν; προφήτην; ναὶ, λέγω ύμιν, καὶ περισσότερον προφή-

Ver. 2. δύο τῶν μ. Al. διὰ τ. μ.—8. βασιλέων. S. βασιλείων.

like ellipsis is found in Latin writers. Plin. in ver. 6, may perhaps more especially al-Epist. VI. 16. Semel atque iterum frigidam lude. poposcit, scil. aquam. Hor. Sat. II. 7. 91.

Perfundit gelida.

CHAP. XI. Ver. 1. έτέλεσε διατάσσων. For ciarásseiv. Compare Levit. xvi. 20. Deul xxxi. 1. LXX. Luke v. 4; and see Gr. Gτ. § 60. 4. 4.—With τοῦ διδάσκειν there is an ellipsis of Evera, as in Matt. ii. 13.— Since Jesus was now in Galilee, the relative αυτών must be understood of the Galileans. See above, on ch. iv. 23.

Ver. 2. πέμψας είπεν. That is, he commissioned them to say. Xen. Hellen. III. 1. 20. πέμψας πρός Δερκυλλίδαν είπεν, δτι Ex30s dr is horous.—Of John's imprisonment, see Matt. xiv. 3, sqq. He was confined at Machærus, as stated in Joseph. Ant.

XVIII. 5. 2.

Ver. 3. o έρχόμενος. Present for future; so as to intimate a prevailing expectation of See Matt. iii. 1.—By κάλαμος is figuratively the immediate approach of Christ's advent. See above, on ch. ii. 2. The title is indeed disposition, as plainly indicated by the words an appellation by which the Jews designated ὑπο ἀνέμου σαλευόμενον. Compare Eph. their Messiah, and which they derived from iv. 14. Heb. xiii. 9. In this verse, therefore, Ps. cxviii. 26. Dan. vii. 13. Habb. ii. 3. Or, our Lord points to the courage and perseversee Mal. iii. 1.—Since John himself could ance of the Baptist; in the next, to his mornot entertain a doubt of the claims of Jesus, tifications and austerities. it should seem that the object of the message was to afford his own disciples a convincing prophets foretold the coming of Christ, but proof of Christ's heavenly mission, which they were disposed to doubt, probably from having imbibed the national prejudice arising out of his lowly birth. Compare Matt. ix. of prophecy, as intimated in the next verse. 14. John iii. 26, 199. To some impression Yet he was inferior to the meanest evangeli-

Ver. 5. τυφλοί άναβλέπουσι, κ. τ. λ. An intimation of the fulfilment of the prophecies in Isai. xxxv. 5, 6. lxi. 1. The prophet indeed mentions generally healing of diseases as characteristic of the Messiah; and though cleansing of lepers, and raising the dead, are not specified, the Jews expected them to distinguish his reign. The widow's son had very recently been raised to life at Nain (Luke vii. 18)—Not only the act, but the effect of preaching is included in the verb ευαγγελίζεσθαι; and σκανδαλίζεσθαι also, in the next verse, is to draw off from the faith, by means of a orandahov, or cause of stumbling. See on Matt. v. 29; and compare Matt. xiii. 57. xviii. 6. 8, 9. xxvi. 31. Rom. ix. 83. xi. 9, et alibi passim.

Ver. 7. Ephpov. The wilderness of Judea. meant a man of an inconstant and wavering

Ver. 9. περισσότερον προφήτου. The John, by an immediate afflatus of the Spirit, introduced him personally as the Lamb of God (John i. 38). He was also the subject of this nature our Lord's concluding remark, cal teacher (ver. 11), to whom the extent and

Ούτος γάρ έστι περὶ οῦ γέγραπται, "Ίδοῦ, ἐγω ἀποστέλλω τον 10 αγγελόν μου προ προσώπου σου, δς κατασκευάσει την όδόν σου έμπροσθέν σου." 'Αμήν λέγω ύμιν, ουκ έγηγερται έν γεννητοίς γυναικών 11 μείζων Ίωάννου του βαπτιστού ο δε μικρότερος έν τη βασιλεία των οὐρανῶν, μείζων αὐτοῦ ἐστιν. 'Απὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ίωάννου τοῦ βαπ- 12 τιστου έως άρτι ή βασιλεία των ουρανών βιάζεται, καὶ βιασταὶ άρπάζουσιν αὐτήν. Πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἔως Ἰωάννου 13 προεφήτευσαν καὶ εί θέλετε δέξασθαι, αὐτός έστιν 'Ηλίας ὁ μέλλων 14 έρχεσθαι. ΄Ο έχων ώτα ακούειν, ακουέτω. Τίνι δε όμοιώσω την γε- 15-1 νεαν ταύτην; Όμοια έστι παιδαρίοις έν αγοραίς καθημένοις, και προσφω-

Ver. 16. παιδαρίοις έν άγ. κ. τ. λ. G. Κ. S. παιδίοις. Some also have άγορφ, and iripoic. The received readings, however, have both external and internal authority in their favour.

design of Christianity were more fully developed, and who was endowed with miraculous powers; for John did no miracle (John x. 41).

Ver. 10. πρό προσώπου σου. Mal. iii. 1. προ προσώπου μου. Hence Christ is one God with the Father, though a distinct person. The term ἄγγελος, which properly signifies a messenger, is applied to prophets and others who held any sacred office. See Numb. xx. 16. Judg. ii. 1. Hagg. i. 13, and elsewhere. There is here an allusion to the messengers sent forward by kings to prepare what is necessary in the places through which they pass.

Ver. 11. γεννητοῖς γυναικών. Subaud. A Hebrew periphrasis for άνθρώποις. Compare Job xi. 2. 12. xiv. 1. xv. 14. xxv. 4.—The verb έγειρεσθαι, scil. ὑπὸ rov Osov, is frequently used of illustrious personages entering upon an office. Compare Matt. xxiv. 11. John vii. 52.—ò &

eager to force themselves, as it were, into the Gospel kingdom, and to resist the obstacles which the Scribes and Pharisees threw in their way. Since Biastal is without the article, it is clear that only certain individuals of a class are intended; whereas of β lastal, as quoted by Schleusner, would lead to the conclusion that all the violent had been converted by without the article, in Matt. ii. l. iv. 11. ἀκούετε ή συνίετε. See on John ix. 27.

See Gr. Gr. § 28. Obs. 1.—The particle yap, in ver. 13, marks the reason of the Baptist's success. He was that Elias, whom the prophets foretold as the harbinger of Messiah; and was actually introducing that dispensation which they had merely predicted.

Ver. 14. 'Haias. According to a prevalent tradition of the Jews, Elias the Tishbite was expected to precede the Messiah in person, and to anoint him into his offices. Hence Trypho the Jew, observes in Just. Mart. Dial. c. 49. πάντες ήμεῖς τὸν Χριστον ανθρωπον εξ άνθρώπων προσδοκώμεν γενήσεσθαι, η τον 'Ηλίαν χρίσαι αὐτον έλ-θόντα. See my note ad loc. And to this day, the modern Jews pray for his coming. The tradition was founded upon Mal iv. 5; which our Lord here declares to have been fulfilled in the Baptist. It is clear from John i. 21, that he was not identically Elias, but that he came (Luke i. 17) in the spirit and μικρότερος. Scil. των άλλων. Compara- power of Elias; and in his zeal for God and tive for superlative; as in Matt. xiii. 32. the true religion he amply fulfilled the type. xviii. 1, et alibi. See Gr. Gr. § 43. Obs. 6. Indeed the Talmudists themselves are not Ver. 12. ή βασιλεία κ. τ. λ. The expres- agreed whether Elias in person, or in chasions here employed are intended to represent racter, would usher in the Messiah.-With the powerful effect produced by John's preach- δίξασθαι supply τοῦτο. The verb signifies ing. In the words βιάζεται, βιασταί, and here to believe, as in Luke viii. 13. Acts xi. άρπάζουσι, there seems to be an allusion to 1, and elsewhere; and it occurs in the same a class of persons who had hitherto lived by sense, and with the same ellipsis, in Eur. violence and rapine, but were now no less Hipp. 694. έχω δὲ κάγω πρός τάδ', εἰ δέξει, λέγειν. Compare also Soph. (Ed. T. 217. Thucyd. V. 60. So Cicero uses accipere in Epist. Fam. IV. 4.

Ver. 15. ο έχων κ. τ. λ. An expression frequently adopted by our Lord, to urge upon his hearers the importance of his doctrine. See Matt. xiii, 9. Mark iv. 9. 28. Luke xiv. 35, et passim. Frequently akover signifies John. Thus we have µdyot and dyythot, to understand; and we have in Matt. xv. 10,

17 νούσι τοῖς εταίροις αὐτῶν, καὶ λέγουσιν, Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ 18 ώρχήσασθε έθρηνήσαμεν ύμιν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. Ἡλθε γὰρ Ἰωάννης 19 μήτε έσθίων μήτε πίνων και λέγουσι, Δαιμόνιον έχει. ΤΗλθεν ο υίος του ανθρώπου εσθίων και πίνων και λέγουσιν, Ίδου, ανθρωπος φάγος καὶ οίνοπότης, τελωνών φίλος καὶ άμαρτωλών. Καὶ έδικαιώθη ή 20 σοφία από των τέκνων αυτής. Τότε ήρξατο ονειδίζειν τας πόλεις, έν 🛂 αις έγένοντο αι πλεισται δυνάμεις αυτού, ότι ου μετενόησαν. Ουαί σοι Χοραζίν, οὐαί σοι Βηθσαϊδάν, ὅτι εί έν Τύρφ καὶ Σιδωνι ἐγένοντο αὶ δυνάμεις αὶ γενόμεναι έν ὑμῖν, πάλαι ᾶν έν σάκκψ καὶ σποδῷ μετε-Ενόησαν. Πλην λέγω υμίν, Τύρω και Σιδωνι ανεκτότερον έσται έν 23 ήμερα κρίσεως, η υμίν. Και συ Καπερναουμ, ή έως του ουρανου υψωθείσα, έως άδου καταβιβασθήση ότι εί έν Σοδόμοις εγένοντο αί

Ver. 21. Βηθσαϊδάν. Κ. Βηθσαϊδά.

buted the austerities of the one to madness, funerals the ancients generally used the tibia, or pipe. Compare Isai. xvi. 11. Jerem. xlviii. 36. Matt. ix. 23. Luke xv. 25. Propert. El. III. 10. Ovid. Her. Ep. XII. 139. Children Rev. xii. 6, and elsewhere frequently. would naturally imitate the custom in their as in 2 Sem. i. 17. LXX. Hom. Il. Q. 722. indication of grief.

nety of interpretations, which have been With vv. 22. 24, compare Matt. x. 15. saigned to these words, that seems the best peremenes of the Jews, this wisdom would Zeo9at are taken from the O. T., and repre-

Ver. 17. η δλήσαμεν θμίν, κ. τ. λ. Æsop. be readily allowed by those who were worthy Fab. 39. ότε ηύλουν, οὐκ ώρχεῖσθε. A of the privileges conferred on them. The similar proverb is found in the Talmud; and children of wisdom are those who justly our Lord here employs it to expose the per- appreciate the blessings of God's all-wise werse infidelity of the Jews, who would neither dispensations; and similar acceptations of listen to the Baptist nor to Christ, but attri- the words τέκνον and νίδς are frequent in Scripture. See on Matt. ix. 15.—The verb and the cheerful and familiar intercourse of δικαιοῦν in the N. T. is generally used in a the other to intemperance. Both at feasts and forensic sense, to pronounce righteous, i. e. to absolve, to acquit. Compare Luke xviii. 14. Rom. iii. 20, et passim.—For examples of $d\pi d$ in the sense of $d\pi d$, see Matt. xvi. 21.

Ver. 21. obai. This interjection implies sports; and the proverb arose from the way- pity rather than anger. Chorazin and Bethwardness of one party in refusing to join with saids were situated respectively on the westanother either in a festive or mournful mea- ern and eastern side of the lake of Gennesawre. Here Jonyely signifies to chant a dirge, reth; about two miles from Capernaum. Since the former is not elsewhere mentioned, With isomeone supply τd $\sigma \tau \dot{\eta} \theta \eta$. It is well it has been thought that $\chi \tilde{\omega} \rho \alpha Z i \nu$ is the true mown that beating the breast was a common reading, but without any probability. Our Lord alludes to the prophetic denunciations Ver. 18. δαιμόνιον έχει. He hath a dæ- against Tyre and Sidon in Isai. xxiii. 1, sqq. mon; i.e. he is under the influence of dæ- and elsewhere.—To put on sackcloth, and moniscal pomession. John x. 20. δαιμόνιον sprinkle themselves with ashes, was a comtrue ai paireral. This is not a tautology; mon mode of signifying humiliation and but the madness is represented as produced by grief. See Isai. lviii. 5. Jerem. xi. 26. Lam. the agency of a damon. So here. The re- ii. 10. 1 Kings xxi. 27. 2 Kings vii. 30. however, was by no means a necessary one. Jonah iii. 6. 8. Judith iv. 10. 14. Joseph. Ver. 19. A i δικαιώθη κ. τ. λ. But wisdom Ant. XX. 6. 1. The Heathens also had a is justified of all her children. The particle similar custom. Apul. Met. IX. Mira tris-In frequently used in the N. T. in the sense title desormis apparait, sebili centunculo semiof ελλά. See Gr. Gr. § 67. Among a va- amicta, et comm sordentes inspersu cineris.

Ver. 23. Καπερναούμ. Mentioned sepawhich explains coopic of the wisdom of God rately, as being the place where Christ ordiin adapting his several dispensations to the narily resided; and modern travellers attest Printal wants of his creatures. Hence the its utter desolation. The expressions swg rov meaning will be, that, notwithstanding the ούρανοῦ ὑψωθῆναι and τως ἄδου καταβιβάδυνάμεις αι γενόμεναι έν σοι, έμειναν αν μέχρι της σήμερον. Πλην 24 λέγω υμίν, ότι γη Σοδόμων ανεκτύτερον έσται έν ημέρα κρίσεως, η σοί.

Εν έκείνω τῷ καιοῷ ἀποκοιθείς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Εξομολογοῦμαί 25 σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφων καὶ συνετων, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. Ναὶ, ὁ πατηρ, 26 οτι ουτως έγένετο ευδοκία έμπροσθέν σου. Πάντα μοι παρεδόθη υπό 27 του πατρός μου και ουδείς έπιγινώσκει τον υίον, εί μη ο πατήρο ουδέ τον πατέρα τὶς ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υίος, καὶ ῷ ἐὰν βούληται ὁ υίος αποκαλύψαι. Δεύτε πρός με πάντες οι κοπιώντες και πεφορτισμένοι, 28 κάγω άναπαύσω ύμας. "Αρατε τον ζυγύν μου έφ' ύμας, και μάθετε 29 απ΄ έμου, οτι πράός είμι, και ταπεινός τη καρδία και ευρήσετε ανάπαύσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. 'Ο γὰρ ζυγός μου χρηστὸς, καὶ τὸ φορτίον 30 μου έλαφρόν έστιν.

12. ΈΝ έκείνω τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ίησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν 1 σπορίμων οι δὲ μαθηταί αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤοξαντο τίλλειν στάχυας καὶ έσθίειν. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπον αὐτῷ, Ἰδοὺ, οἱ 2

ception of 1 Cor. xv. 55. Its meaning is simply the place of the dead; whereas the place of knowledge of God but through him. torment is always called yeevva (Matt. v. 22). pare John vi. 65. Compare Luke xvi. 24.

does not always in the N. T. indicate a question actually put, but is frequently employed rally. Compare Acts xv. 10. with reference to our Lord's knowledge of Matt. xii. 38. xvii. 4. xxii 1. Mark ix. 38. Luke xiii. 14, et passim.—With a dative, the ence. His meaning is, not to thank God for έλαφρόν τε ες ευφορον. hiding the Gospel from the wise and prudent, i. e. the Scribes and Pharisees; but for choosing rather to communicate it to men of simple and unprejudiced minds, who are frequently called babes in the N. T. See Matt. xxi. 16. Rom. ii. 20. 1 Cor. iii. 1. xiv. 20. 1 Pet. ii. 2. A similar idiom will be found in Rom. vi. 17.—In the next verse, έξομολογουμαί σοι must be repeated.

Matt. xxviii. 18. It is in the Son alone that σπορίμους.

sent a state of the highest exaltation and the the Father reveals himself to mankind; and he lowest depression respectively. See 1 Sam. ii. has therefore imparted all things to the Son 6. Isai. xiv. 13. 15. lvii. 9, and elsewhere. which are necessary for the promulgation of The word $\# \partial \eta \zeta$ in the N. T. never signifies the gospel and the establishment of his medihell, in the sense we attach to it, though it is atorial kingdom. See John vii. 16. xiv. 9, always so rendered in the E. T., with the ex- 10. xvii. 7, 8. 1 Cor. xv. 28. Hence our Lord adds, that no man can arrive at a true

Ver. 28. κυπιώντες η πεφορτισμένοι. La-Ver. 25. αποκριθείς είπεν. This phrase bouring under the weight of the Levitical ordinances (Matt. xxiii. 4); or of sin gene-

Ver. 29. Luyóv. In the Jewish writings the thoughts of others, or to something which there is frequent mention of the yoke of the is passing in the speaker's mind. Compare luw, and the word is used metaphorically to denote obedience. Christ calls the Gospel his yoke, in opposition to that of the law, which is verb έξομολογείσθαι signifies to praise or glo- called ζυγός δουλείας in Gal. v. 1. The adrify; as again in Luke x. 21. Rom. xiv. 11. jective $\chi \rho \eta \sigma \tau \delta \zeta$ (ver. 30), which signifies proxv. 9. The more usual import is to confess; perly useful, is well rendered easy, as applied and sometimes to assert, or agree, as in Luke to a yoke; and έλαφρος must here also mean xxii. 6, compared with Matt. xx. 2. It light. Compare 2 Cor. iv. 17. Eph. iv. 32. should be observed that our Lord here em- 1 Pet. ii. 3. Joseph. Ant. VIII. 8.1. We have ploys a Hebrew mode of marking a prefer- in Lucian. de Merc. Cond. T. i. p. 470. ζυγόν

CHAP. XII. Ver. 1. σάββασι. An Heteroclite noun; and plural for sing. See Gr. Gr. §§ 9. 2; 11. Obs. 1.—Luke (vi. 1) fixes this incident to the σάββατον δευτερόπρωτον. Vide locum. The act of the disciples was lawful in itself (Deut. xxiii. 25): but the Talmud, regarding it as, in a manner, reaping, included it in the prohibition in Exid. xxxiv. 21.—With the adjective σπορίμων, Ver. 27. πάντα μοι κ. τ. λ. Compare supply χωρίων. Dioscor. III. 128. χώρας

3 μαθηταί σου ποιούσιν, δ οὐκ ἔξεστι ποιείν ἐν σαββάτψ. Ο δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε τὶ ἐποίησε Δαβίδ, ὅτε ἐπείνασεν αὐτὺς καὶ οἱ μετ αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οῦς οὐκ έξὸν ἢν αὐτῷ φαγείν, οὐδὲ τοῖς μετ σαντοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις; ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτ τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοῖ εἰσι; Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τοῦ ἱεροῦ μείζων ἐστὶν ώδε. Εἰ δὲ ἐγνώ κατε τί ἐστιν, "Ελεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν," οὐκ ᾶν κατεδικάσατε δτοὺς ἀναιτίους κύριος γάρ ἐστι καὶ τοῦ σαββάτου ὁ υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ, μεταβὰς ἐκείθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. Καὶ ἰδοῦ, ἄνθρωπος ἦν τὴν χεῖρα ἔχων ἔηράν καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες, 11 Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. ΄Ο εἰ εἰπεν αὐτοῖς, Τἰς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἔξει πρόβατον εν, καὶ ἐὰν ἐμπέση τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ 12 ἐγερεῖ; πόσω οῦν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου; ὧστε ἔξεστι τοῖς 13 σάββασι καλῶς ποιεῖν. Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Εκτεινον τὴν χεῖρά 14 σου. Καὶ ἔξέτεινε καὶ ἀποκατεστάθη ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ αὐτοῦ ἔξελθόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπο-15 λέσωσιν. ΄Ο δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκείθεν καὶ ἡκολούθη-16 σαν αὐτῷ ὅχλοι πολλοὶ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας καὶ ἐπετί-17 μησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν ὅπως πληρωθῆ τὸ

Ver. 3. G. K. 8. omit αὐτός.—6. μείζων. S. μεῖζον, an important reading; and, as the more difficult, to be preferred. It is supported by many excellent MSS., and conveys a wider meaning than the masculine. Compare vv. 41, 42.—8. καὶ τοῦ σαβ. G. K. 8. omit καί.—13. ἀποκατεστάθη. 8. ἀπεκατεστάθη.

Ver. 3. τί ἐποίησε Δαβίδ. See 1 Sam. xxi. his mid, sqq.; and of the law respecting the shew-ix. 13. bread, see Exod. xxv. 30. xxix. 33. Levit. Ver. xxiv. 5, sqq. It was called άρτοι προθέσεως, made in placed on the golden table in the sanctuary, fore respective the ark of the covenant, which was the symbol of God's more immediate presence. This, and the following arguments, tend to prove that ceremonial observances, being deforbadinged to promote true religion, may be dispensed with in cases of necessity, or for purposes of charity.

Ver. 5. ἐντῷ νόμφ. See Numb. xxviii.

9. The priests were required to perform duties on the Sabbath, which, considered apart from the end of it, were servile works, and therefore a profanation. Such were lighting the fires, killing the sacrifices, and the like. Those who were engaged, therefore, in the service of one greater than the Temple (ver. 6), might well be allowed a peculiar privilege, while occupied in promoting the purposes of

Ver. 3. τί ἐποίησε Δαβίδ. See 1 Sam. xxi. his mission. With ver. 7, compare Matt. sq.: and of the law respecting the shew- ix. 13.

Ver. 8. κύριος γάρ κ. τ. λ. Christ, having made the law of the Sabbath, could also dispense with it; and his sanction would therefore render his disciples guiltless.

Ver. 9. μεταβάς. This took place έν

ἐτέρφ σαββάτφ (Luke Vi. 6).

Ver. 10. el Exoti R. r. \(\lambda\). A Jewish canon forbade the preparation of any medicine on the Sabbath, unless in cases of imminent danger; and some even went so far as to prohibit any attention whatever to the sick on that day. On the other hand, our Lord's reply has reference to another canon, which allowed them to rescue a beast from destruction; whence he argues, a fortiori, the duty of healing a human being.—The particle zi, signifying whether, occurs in Luke xiv. 3. Acts i. 6, and elsewhere; and so in Latin, Hor. Epist. I. 6. 41. Si posset centum scenæ præbere, rogatus. See Gr. Gr. § 67.

Ver. 16. ineriunge. Compare Mall. ix. 30.

ρηθεν δια Ήσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος, "Ίδου, ὁ παῖς μου, ον ἡρέ- 18 τισα ο άγαπητός μου, είς δν ευδόκησεν ή ψυχή μου θήσω το πνευμά μου έπ' αὐτὸν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ 19 κραυγάσει ουδε ακούσει τις έν ταῖς πλατείαις την φωνην αὐτοῦ. Κά- 20 λαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, έως ᾶν έκβάλη είς νίκος την κρίσιν. Καὶ έν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη 21 έλπιούσι."

Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός καὶ 22 έθεράπευσεν αὐτὸν, ώστε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλείν καὶ βλέπειν. Καὶ έξίσταντο πάντες οἱ ὅχλοι, καὶ ἕλεγον, Μήτι οὖτός έστιν ὁ υἰὸς Δα- 23 βίδ; οι δε Φαρισαίοι ακούσαντες είπον, Ούτος ουκ εκβάλλει τα δαιμόνια, 24 εί μη έν τῷ Βεελζεβουλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. Είδως δὲ ὁ Ίησους 25 τας ενθυμήσεις αυτών, είπεν αυτοίς. Πασα βασιλεία, μερισθείσα καθ' έαυτης, έρημουται και πάσα πόλις η οικία, μερισθείσα καθ΄ έαυτης, ου Καὶ εί ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν έκβάλλει, έφ' έαυτὸν έμε- 26 ρίσθη πως ούν σταθήσεται ή βασιλεία αὐτοῦ; Καὶ εἰ έγω εν Βεελζε- 27 βούλ έκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἰοὶ ὑμῶν έν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ

Ver. 21. Ιντῷ δν. G. K. S. omit the preposition.—22. ώστε τον τυφλόν κ. τ. λ. Some read ωστε τον κωφον λ. και β. Others omit τον κωφον also.

eqq. The passage, as cited, agrees nearly LXX. has been purposely corrupted, that the Jesus. See on Matt. i. I. text might not be applied to the Messiah. Both here, and in ver. 20, κρίσις may signify the Gospel, as a system of divide laws; in which sense its use is abundantly sanctioned by Ps. exix. 108, et passim.

Ver. 19. οὐκ ἰρίσει κ. τ. λ. These words mark the immediate application of the prophecy to our Lord's quietly withdrawing himself from the rage of the Pharisees (ver. 14); and the entire prediction indicates the spirit in which his religion was to be propagated. It was not by outward violence, but by gentleness and meekness, that it would eventually triumph; and to this end (ver. 20) tori non porriget manum, is calamum quassatum confringit; et qui modicam scintillam fidei contemnit in parvulis, is linum fumigans extinguit. That είς νῖκος ἐκβάλλειν may signify to make triumphant, is clear from the cimilar expression, είς άδύνατον ἐκβάλλειν, in Polyb. I. 68. Compare, however, 1 Cor. XV. 54.

Ver. 23. ἐξίσταντο. Hesych. ἐθαύμαζον. See 2 Kings ii. 3, 2 Tim, i. 2. Philem. 10.

Ver. 18. ίδοὺ, ὁ παῖς κ. τ. λ. Isai. xlii. 1, The verb is used of any mental emotion. See on Mark iil. 21.—In the title o vide dabid, with the Hebrew; and it seems that the is implied a belief of the Messiahship of

> Ver. 25. πᾶσα βασιλεία, κ. τ. λ. Xen. Mem. IV. 10. 16. ανευ δμονοίας ουτ' αν πόλις εθ πολιτευθείη, οθτε οίκος καλώς οίκηθείη. Cic. Amicit. c. 7. Quæ domus tam stubilis, que tam firma civitas est, que nou odiis atque dissidiis funditus possit everti. Compare also Soph. Ant. 672. Cic. de Fin. I. 18. Senec. de Ira, II. 31. There is a similar argument in the Talmud.—It should be observed that when $\pi \tilde{a} \zeta$ is followed by a negative, closely connected with the verb, it is equivalent to ούδείς, as in Matt. xxiv. 22, and elsewhere. See Gr. Gr. § 14. 3.

Ver. 27. ol vlol ψμῶν κ. τ. λ. Justin Marhe would not bruise, but rather encourage, the tyr, Tertullian, and other fathers, as well as contrite sinner: neither would be quench, but Josephus, speak of the Jewish exorcists, who rather rekindle, the expiring embers of a professed to cast out devils by the invocation wavering faith. Thus Jerome: Qui pecca- of the name of Jehovah. See also Mark ix. 38. Luke ix. 49. Acts xix. 13. It was therefore manifest prejudice, which induced the Pharisees to accuse Christ of leaguing with Beelzebub, while they raised no like objection against the exorcists.—The noun vide here signifies a disciple; and the relation between a Rabbi and his scholar was marked among the Jews by the title of father and son.

28 τούτο αυτοί ύμων έσονται κριταί. Εί δε έγω έν πνεύματι Θεου έκ-19 βάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν έφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. *Η τως δύναταί τις είσελθείν είς την οικίαν του ίσχυρου, και τα σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, έὰν μη πρώτον δήση τὸν ίσχυρὸν, καὶ τότε την 30 οικίαν αυτού διαρπάσει; 'Ο μη ων μετ' έμου, κατ' έμου έστι' και ο μη 31 συνάγων μετ' έμου, σκορπίζει. Διὰ τουτο λέγω ύμιν, Πασα άμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις ἡ δὲ τοῦ πνεύματος 32 βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις. Καὶ ος ᾶν είπη λύγον κατὰ τοῦ υἰοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ ος δ΄ ᾶν είπη κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ άγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ, οὕτε ἐν τοῦτῳ τῷ τοῦν, οῦτε ἐν τῷ μέλλοντι. Ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν, και τὸν καρπον αυτού καλόν ή ποιήσατε το δένδρον σαπρον, καὶ τον καρπον 34 αὐτοῦ σαπρόν εκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. Γεννήματα έχιδνων, πως δύνασθε άγαθά λαλείν, πονηροί όντες; έκ γάρ 35 του περισσεύματος της καρδίας το στόμα λαλεί. Ο αγαθος ανθρωτος έκ του αγαθού θησαυρού της καρδίας έκβάλλει αγαθά καὶ ό

Ver. 31. βλ. άφ. τοῖς ἀνθ. Al. ὑμῖν τοῖς ἀνθρώποις, omitting τοῖς ἀνθ. in the end of the verse.—32. έν τ. τ. αίωνι. S. έν τῷ νῦν αίωνι.—35. G. S. omit τῆς καρδίας, which K. brackets as doubtful. R. G. K. have τὰ ἀγαθά. See Gr. Gr. § 28. 1. note.

about to be set up.

the Pharinees, by suggesting a doubt of the 29. Luke xii. 10. divine origin of Christ's miracles, were as Ver. 33. η ποιήσατε κ. τ. λ. The miraare probably metaphors borrowed from the Pharisees. operations of harvest. Compare Matt. xiii. 30. John iv. 36.

Ver. 31. apedygeral. That is, on repentbere denounced, it is clear that the unpar- creta detegit. denable sin, or blasphemy, against the Holy

Ver. 28. έφθασεν έφ' ὑμᾶς κ. τ. λ. The Ghost, was the sin of the Pharisees in perargument runs thus:—As Satan does not versely attributing the miracles of Christ, oppose himself, so he will yield to none but which they could not deny, to the agency of a more powerful adversary; and therefore the devil; including, of course, a malicious Christ's victory over him proves that his em- depreciation of those spiritual gifts, which pire is overthrown, and the kingdom of God the descent of the Holy Ghost afterwards conferred upon his apostles and disciples. Ver. 30. δ μη ων κ. τ. λ. These prover- As the evidence they afforded of the truth bial expressions do not contradict the con- of the Gospel was irrefragable, there was verse maxim in Mark ix. 40. Luke ix. 50; little hope that those who resisted it would be which is equally true under different circum- induced by any other means to believe in stances. Thus both are directly opposed to Christ, and partake in his atonement. Of each other in Cic. pro Lig. § 11. 33. Te presumptuous sins there was no remission unmin dicere audiebanus, nos omnes adversarios der the Mosaic dispensation. See Numb. xv. putere, nisi qui nobiscum essent; te omnes, 30. 1 Sam. ii. 25.—In ver. 32, oute èv tou-This contracts soon essent thos. Compare τ_{ψ} k. τ . λ . is a common phrase, denoting that Prov. xxvi. 4, 5. Here the inference is that a thing shall never happen. See Mark iii.

much against him as if they had more de- cles of Christ, which were wrought for good cidedly opposed him.—The phrase userd re- ends, could no more proceed from the devil, rice eivas signifies to lend one aid; and so than a good tree could yield bad fruit. Here Fin in Matt. xxviji. 20. See also Gen. wotsiv signifies to suppose, or allow; as in Joxxix. 2. Josh. i. 9. Thucyd. VI. 44. VII. seph. Ant. IV. 8. 14. exeevour τοῦ Θεοῦ 57. Xen. Cyr. III. 2. 10. Anab. III. 1. 21. δυνατωτέρους ποιεί. So fac is used in Latin. In the latter clause, gathering and scattering In what follows, the maxim is applied to the

Ver. 84. in γάρ περισσεύματος κ. τ. λ. Menander: άνδρός χαρακτήρ έκ λόγων γνωρίζεται. Quinctil. Or. Inst. XI. 1. 30. Ecc. From the connexion in which it is Profert mores plerumque oratio, et animi se-

Ver. 35. ἐκβάλλει ἀγαθά. Scil. ἔπη.

έπὶ τὰς ἀκάνθας καὶ ἀνέβησαν αὶ ἄκανθαι, καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. Αλλα δε έπεσεν επί την γην την καλην, και έδίδου καρπου, 8 ο μέν έκατον, ο δὲ έξήκοντα, ο δὲ τριάκοντα. Ο έχων ώτα 9 ακούειν, ακουέτω. Καὶ προσελθόντες οι μαθηταὶ είπον αὐτῷ, Διατί 10 έν παραβολαίς λαλείς αὐτοίς; 'Ο δὲ ἀποκριθεὶς είπεν αὐτοίς, 'Οτι ὑμίν 11 δέδοται γνώναι τὰ μυστήρια της βασιλείας τών οὐρανών, εκείνοις δὲ ου δέδοται. Όστις γαρ έχει, δοθήσεται αυτώ, και περισσευθήσεται 12 όστις δε οὐκ έχει, καὶ δ έχει, ἀρθήσεται ἀπ΄ αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο έν 13 παραβολαίς αὐτοίς λαλώ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες ούκ ακούουσιν, ούδε συνιούσι. Και αναπληρούται επ' αυτοίς ή προφητεία 14 Ήσαίου, ή λέγουσα, " Ακοή ἀκούσετε, καὶ οὐ μή συνήτε καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε. Επαχύνθη γὰρ ή καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, 15 καὶ τοῖς ωσὶ βαρέως ήκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν έκάμμυσαν. μήποτε ίδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ώσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῆ καρδία συνωσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς." Ύμων δὲ μακάριοι οἱ 16 όφθαλμοὶ, ὅτι βλέπουσι' καὶ τὰ ὧτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούει. 'Αμὴν γὰρ λέγω 17 ύμιν, ὅτι πολλοὶ προφήται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ίδειν ἃ βλέπετε, καὶ

Ver. 14. ἐπ' αὐτοῖς. G. K. S. omit the preposition. See Gr. Gr. § 45. 7.—15. συνῶσι. R. S. συνιῶσι.—16. ἀκούει. Αλ. ἀκούουσιν.

literally, yet the fertility of Palestine was remarkable (Gen. xxvi. 12. Joseph. B. J. III. 3. 2); not to mention that authorities for a like harvest are on record elsewhere. Compare Herod. I. 193. Plin. N. H. V. 4. Sil.

Ver. 11. δέδοται. Scil. άπό τοῦ Θεοῦ. totum nil.

Proverbial of those who resist the clearest con- more approved authors employ καταμύειν. viction. Compare lea, xxxii. 3, xxxv. 5.

Ver. 8. ἐδίδου καρπόν. Pind. Nem. XI. Jerem. v. 21. Esek. xii. 2. Æsch. Prom. 50. καρπον έδωκαν άρουραι. Ovid. Met. I. 456. Οι πρώτα μέν βλέποντες έβλεπον 102. Per se dabat omnia tellus. Though an μάτην, Κλύοντες οὐκ ήκουον. Soph. Fragm. hundredfold produce need not be understood ap Stobæum:—Αλλ' οἱ κακῶς πράσσοντες, οὐ κωφοί μύνον, 'Αλλ' ούδ όρωντες είσορωσι τάμφανη. Demosth. c. Aristogit. I. p. 797. τα τῆς παροιμίας δρώντας μη δράν, ακούοντας μη ἀκούειν. The prophecy, which follows, is from Isa. vi. 9, 10. It is cited again Ital. IX. 204.—Of ver. 9, see on Matt. in John xii. 40. Acts xxviii. 26. Compare Rom. xi. 8. 2 Cor. iii. 14.

Ver. 14. άκοῦ άκούσετε. A Hebraism, Xen. Hell. VII. 1. 2. ἀπὸ τῶν Θεῶν δέδοται marking a peculiar emphasis. So Gen. ii. 17. ύμιν εύτυχείν. Compare Eccles, iii, 10. LXX. Θανάτφ άποθανείσθε. And again in LXX. Acts iv. 29. Anab. VI. 6. 29. It can- Luke xxii. 15. Acts iv. 17, v. 28, et alibi. not be meant that our Lord spoke in para- See Gr. Gr. § 40. Obs. 7.- In the next verse, bles that the Jews might not understand the verb $\pi \alpha \chi \acute{\nu} \nu \epsilon \iota \nu$, to grow fat, is used to him; but that their perversences rendered denote stubbornness or stupidity; in which them incapable of appreciating his divine in- metaphorical sense it frequently occurs. structions.—By μυστήρια is meant, not what Hesych. πάχυνοι οί παχύν νοῦν ἔχοντες, we call mysteries, but those doctrines which ανόητοι. Compare Deut. xxxii. 15. LXX. the Jewish prejudices would not allow them So Arist. Nub. 844. άμαθής εί κλ παχύς. to receive; such as the rejection of the Jews, Ælian. V. H. XIII. 15. παχύτατον την and the call of the Gentiles. See Rom. xvi. διάνοιαν. Ovid. Met. XI. 148. Pingue sed 25. Eph. i. 9. Col. i. 26.—For & exet (ver. ingenium mansit, nocituraque ut ante Rursus 12), Luke (viii. 18) has & dokei exelv. The crant domino stolidæ præcordia mentis. same sentiment, applied to temporal posses- Hesychius explains καμμύειν (ver. 15) by sions, occurs in Juv. Sat. III. 208. Nil ha- μυωπάζειν, which occurs in 2 Pet. i. 9: buit Codrus; et tamen illud Perdidit infelix and the Scholiast on Lucian, T. III. p. 414, by δφθαλμούς κλείειν. It is used by Philo Ver. 13. βλέποντες ού βλέπουσι, κ. τ. λ. and the later writers; but Xenophon and the

Ver. 17. πολλοί προφήται κ. τ. λ. See

18 ουκ είδον και ακούσαι α ακούετε, και ουκ ήκυυσαν. Υμείς ουν ακού-19 σατε την παραβολην του σπείροντος. Παντός ακούοντος τον λύγον της βασιλείας, καὶ μη συνιέντος, έρχεται ὁ πονηρὸς καὶ άρπάζει τὸ ἐσπαρ-20 μένον έν τη καρδία αὐτοῦ οὐτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς. 'Ο δε έπι τα πετρώδη σπαρείς, ουτός εστιν ή τον λύγον ακούων, καί 21 εὐθὺς μετὰ χαράς λαμβάνων αὐτόν οὐκ έχει δὲ ρίζαν έν ἐαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός έστι γενομένης δὲ θλίψεως η διωγμού διὰ τὸν λόγον, 22 εύθυς σκανδαλίζεται. 'Ο δὲ είς τὰς ἀκάνθας σπαρείς, οὐτός έστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αίῶνος τούτου καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ 23 πλούτου συμπνίγει τον λόγον, και ακαρπος γίνεται. 'Ο δε επί την γην την καλην σπαρείς, οὖτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιῶν ος δη καρποφορεί, καὶ ποιεί ὁ μὲν ἐκατὸν, ὁ δὲ ἐξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα. 24 Αλλην παραβολήν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, 'Ωμοιώθη ή βασιλεία των ουρανων ανθρώπω σπείροντι καλύν σπέρμα έν τῷ αγρῷ αὐτοῦ. 25 έν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ήλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἔσπειρε 26 ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀπηλθεν. "Ότε δὲ έβλάστησεν ο 27 χόρτος, καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. Προσελθόντες δε οι δούλοι του οικοδεσπότου, είπον αυτώ, Κύριε, ουχί καλον 28 σπέρμα έσπειρας έν τῷ σῷ ἀγρῷ; πύθεν οῦν ἔχει ζιζάνια; Ο δὲ ἔφη αὐτοῖς, Έχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. Οἱ δὲ δοῦλοι εἶπον αὐτω, 29 Θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέζωμεν αὐτά; 'Ο δὲ ἔφη, Οὔ' μήποτε συλ-30 λέγοντες τὰ ζιζάνια, εκριζώσητε ἄμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. Αφετε συναυξάυεσθαι αμφότερα μέχρι του θερισμού. και έν τῷ καιρῷ του θερισμού έρω τοις θερισταίς, Συλλέξατε πρώτον τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε αὐτὰ εις δέσμας πρός το κατακαύσαι αυτά τον δε σίτον συναγάγετε είς την άποθήκην μου.

31 Αλλην παραβολήν παρέθηκεν αυτοίς, λέγων, Όμοια έστιν ή βασιλεία των ουρανων κόκκψ σινάπεως, δν λαβών ανθρωπος έσπειρεν

Ver. 28. Some of the best MSS, read συλλέξομεν. See Gr. Gr. § 53. Obs. 7.—30. έν τῷ καιρῷ. G. K. S. omit the article.

xi 13. 1 Pet. i. 10, sqq.

12. Ps. v. 1. Prov. xxi. 12. LXX.; and frequently in the N. T.—In the last clause, οὐτός ἐστιν ὁ π. τ. οδὸν σπ., the literal and parabolical language are interwoven; and so throughout. In Luke viii. 14, 15, the neuter gender is used.

Ver. 21. πρόσκαιρος. Luke viii. 13. πρός καιρόν πιστεύει. This adjective is opposed to alwring in 2 Cor. iv. 18 .- For oravoaliζεται, Luke has άφίσταται.

Ver. 25. Zizávia. Not tures or vetches, but

John viii. 56; and compare Luke ii. 29. Heb. most probably the darnel, which may easily be mistaken for wheat, and which, if reaped Ver. 19. συνιέντος. Laying it to heart: in and ground with the corn, renders the bread which sense συνίημι occurs in Nehem. viii. made of it unwholesome. It is called infelix tolium in Virg. Eclog. V. 37. The parable is descriptive of God's dealings with the wicked; of whom some must necessarily be comprehended among the professors of the Our Lord himself explains it at Gospel. ver. 37, sqq. Compare 2 Sam. xxiii. 6, 7.

> Ver. 28. έχθρος άνθρωπος. For έχθρός ric. So again in Matt. xviii. 23. xx. 1. Before συλλέξωμεν supply ενα, as in ch. vii. 4.

Ver. 31, κόκκω σινάπεως. A comparison

έν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. ὁ μικρότερον μέν έστι πάντων τῶν σπερμάτων 32 όταν δε αυξηθή, μείζον των λαχάνων εστί, και γίνεται δενδρον, ωστε έλθειν τὰ πετεινά του οὐρανου, καὶ κατασκηνουν έν τοις κλάδοις αὐτου.

Αλλην παραβολήν έλάλησεν αὐτοῖς, Όμοία έστιν ή βασιλεία των 33 ουρανών ζύμη, ην λαβούσα γυνη ένέκρυψεν είς άλεύρου σάτα τρία, εως ου έζυμώθη ολον.

Ταύτα πάντα έλάλησεν ὁ Ίησους έν παραβολαίς τοις όχλοις, καί 34 χωρίς παραβολής οὐκ έλάλει αὐτοῖς. ὅπως πληρωθή τὸ ρηθὲν δια 35 του προφήτου, λέγοντος, " Ανοίζω έν παραβολαίς το στόμα μου έρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολης κόσμου."

Τότε ἀφείς τοὺς ὅχλους, ἦλθεν είς τὴν οἰκίαν ὁ Ἰησοῦς καὶ 36 προσήλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολήν των ζιζανίων τοῦ άγροῦ. Ο δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ο 37 σπείρων το καλύν σπέρμα έστιν ο υίος του ανθρώπου ο δε αγρός 38 έστιν ο κόσμος το δέ καλον σπέρμα, ουτοί είσιν οι υιοί της βασιλείας τὰ δὲ ζιζάνιά είσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ ὁ δὲ έχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ, 39 έστιν ο διάβολος. ο δε θερισμος, συντέλεια του αιωνός έστιν οι δε θερισταί, ἄγγελοί είσιν. "Ωσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ πυρί 40 κατακαίεται, ουτως έσται έν τη συντελεία του αίωνος τούτου. 'Απο- 41 στελεί ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ της βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας την ανομίαν, καὶ βαλούσιν αὐτοὺς είς την κάμινον τοῦ πυρός έκει έσται ὁ 42 κλαυθμός και ο βρυγμός των οδόντων. Τότε οι δίκαιοι εκλάμψουσιν 43 ώς ὁ ήλιος, έν τη βασιλεία τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ο έχων ὧτα ἀκούειν, ακουέτω.

Πάλιν ομοία έστιν ή βασιλεία των ουρανών θησαυρώ κεκρυμμένω 11

Ver. 36. φράσον. Al. διασάφησον.—40. κατακαίεται. G. K.S. καίεται.

mention is made of one which covered a tent, cxlv. 7. LXX. and of another into which men used to climb. of its doctrines on the mind.

Vcr. 32. μικρότερον. Comparative for pare 1 Cor. x. 11. superlative; and so μείζον in the next clause. See above, on ch. xi. 11.—Of $\zeta \dot{\nu} \mu \eta$ (ver. 33), see on Matt. xvi. 6. Three sata were equal Judg. vi. 19. 1 Sam. 1. 24.

Ver. 34. χωρίς παραβολής. his parables were very numerous.

frequently employed in the Jewish writings phecy here cited from Ps. lxxviii. 2, is that with reference to any thing small; and again of Asaph, called a seer in 2 Chron. xxix. 30. by our Lord in Matt. xvii. 20. With respect — Properly ἐρεύγεσθαι signifies to spout, as to the size which the plant attains in the East, water; and thence to utter, as in Ps. xix. 2.

Ver. 39. συντέλεια τοῦ αίωνος. The end This parable and the next represent respect- of the world; and so again in Matt. xxviii. ively the original smallness and wonderful 20, and elsewhere. The expression somepropagation of the Gospel, and the influence times denotes the end of the Jewish dispensation; as in Matt. xxiv. 3. Heb. ix. 26. Com-

Ver. 41. σκάνδαλα. See on Matt. v. 29. Here persons are meant, not things. In the next verse κάμινος τοῦ πυρός is equivalent to an epha, which was the quantity usually with γέενναν τοῦ πυρός in Matt. v. 22; and kneaded at one time. See Gen. xviii. 6. in ver. 43, there seems to be an allusion to Dan. xii. 3. Compare also Wisd. iii. 7. That is, Ecclus. ix. 11. 1 Macc. ii. 62. 1 Pet. v. 4.

The pro- Ver. 44. In this

έν τῷ ἀγρῷ, ον εύρων ἄνθρωπος ἔκρυψε καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ υπάγει, καὶ πάντα ὅσα ἔχει πωλεί, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκείνον.

Πάλιν ομοία έστιν ή βασιλεία των ουρανων ανθρώπω έμπύρω, 46 ζητούντι καλούς μαργαρίτας ύς, εύρων ένα πολύτιμον μαργαρίτην,

απελθών πέπρακε πάντα όσα είχε, καὶ ηγόρασεν αὐτόν.

47 Πάλιν ομοία έστιν ή βασιλεία των ουρανών σαγήνη βληθείση είς 48 την θάλασσαν, καὶ έκ παντὸς γένους συναγαγούση ήν, ὅτε ἐπληρώθη, αναβιβάσαντες, καὶ έπὶ τὸν αίγιαλὸν καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ καλά 49 είς αγγεία, τα δε σαπρά έξω έβαλον. Ουτως έσται έν τη συντελεία του αίωνος εξελεύσονται οι άγγελοι, και άφοριουσι τους πονηρούς έκ 50 μέσου των δικαίων, και βαλούσιν αὐτοὺς είς την κάμινον του πυρός. 31 έκει έσται ο κλαυθμός και ο βρυγμός των οδόντων. Λέγει αὐτοις ο 52 Ίησους, Συνήκατε ταυτα πάντα; Λέγουσιν αυτώ, Ναὶ, κύριε. Ο δέ είπεν αυτοίς, Δια τούτο πας γραμματεύς, μαθητευθείς είς την βασιλείαν τών ουρανών, ομοιός έστιν ανθρώπω οικοδεσπότη, οστις εκβάλλει εκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινά καὶ παλαιά.

Καὶ έγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολάς ταύτας, μετῆρεν καὶ έλθων είς την πατρίδα αὐτοῦ, έδίδασκεν αὐτοὺς έν τῷ συναγωγή αυτών, ωστε έκπλήττεσθαι αυτούς, και λέγειν, Πόθεν τούτφ 55 ή σοφία αυτη και αι δυνάμεις; ουχ ουτός έστιν ο του τέκτονος υιός; ουχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριαμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, Ἰάκωβος

Ver. 46. δς εύρων. G. S. εύρων či.—48. άναβιβ. Some add αὐτήν. R. G. K. S. read άναβ. ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, καὶ καθ. Others, ὅτε δὲ ἐπληρώθη, ἀνεβίβασαν αὐτήν, παί lui κ. τ. λ.—51. λέγει αὐτοῖς ὁ L. Omitted in nome copies; as is also κύριε, at the end of the verse.—52. είς την β. G. K. τῆ βασιλεία. Al. έν τῆ β.

of purchase.

Ver. 47. saynyn. A drog-net. The ob-writers. ject of this parable nearly coincides with that

iz Ircia.

that a preacher of the gospel must vary his that, before he commenced his ministry, he mode of instruction according to the wants worked at his father's calling, since every and capacities of his hearers, as Christ him- father among the Jews was required to teach self had done in the parables just delivered: his children some trade. See Justin. M. some of which were old ones already in use Dial. Tryph. c. 88; and my note there. His among the Jews; and others newly formed for brethren, here mentioned, are stated by Theocalled ppapparence, the Scribes being the au- wife of Cleophan, aister of the Virgin. So m in Matt. xxvii. 57; but madytimes teva, Maria virgo pepererat, sed ex ejus consangui-

and the following parable it is shown that the to make a disciple, occurs again in Matt. greatest sacrifices must be made to obtain so xxviii. 19. Acts xiv. 21. So also Just. M. valuable a possession as the kingdom of hea- Apol. I. c. 15. ἐμαθήτευσαν τῷ Χριστῷ. ven. By the Jewish canons, the buyer of With καινά & παλαιά, supply βρώματα. Inland was entitled to things so found by right struction is compared to food in Jerem. iii. 15. John xxi. 15, sqq.; and frequently in other

Ver. 55. ovroc. This pronoun, thus used, of the Tores.—With in marros yirous, and generally implies contempt; and the meanwith rada and sampa (ver. 48), supply ness of our Lord's birth was a grievous stumbling-block against the reception of his Ver. 52. duà rouro. Wherefore, i. e. if doctrine (ver. 57). In Mark vi. 3, Christ you understand these things, you will perceive himself is called o rikrwy. It is probable the occasion. A Christian teacher is here phylact to have been the sons of Mazy, the thorized expounders of the Law among the Augustin. c. Faustin. XXII. 35. Fratres Do-Jews.—Properly madyrevely is a neuter verb, mini vocantur in Evangelia, non utique quas

καὶ Ίωσης καὶ Σίμων καὶ Ιούδας; καὶ αὶ άδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πάσαι 56 προς ήμας είσι; πόθεν ουν τούτω ταυτα πάντα; Καὶ έσκανδαλίζοντο 57 έν αὐτφ. 'Ο δὲ Ιησούς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ έστι προφήτης ἄτιμος, εί μὴ εν τη πατρίδι αὐτοῦ καὶ έν τη οἰκία αὐτοῦ. Καὶ οὐκ έποίησεν έκει 58 δυνάμεις πολλάς διά την άπιστίαν αὐτων.

14. ΈΝ έκείνω τω καιρώ ήκουσεν Ἡρώδης ὁ τετράρχης την ακοήν Ι Ίησου, καὶ είπε τοις παισίν αὐτου, Οὐτός έστιν Ίωάννης ὁ βαπτιστής 2 αὐτὸς ηγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αὶ δυνάμεις ένεργοῦσιν ίν αὐτῷ. Ο γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην, ἔδησεν αὐτὸν, καὶ 3 έθετο έν φυλακή, δια Ἡρωδιάδα την γυναίκα Φιλίππου τοῦ άδελφοῦ αὐτοῦ. Έλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν αὐτήν. Καὶ 4-5 θέλων αὐτὸν ἀποκτείναι, ἐφοβήθη τὸν ὅχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν είχον. Γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ Ἡρώδου, ὡρχήσατο ή 6

Ver. 57. τη π. αυτου. Some omit the pronoun. CHAP. XIV. ver. 6. άγομένων. Al γενομένων. See note.

nitate omnes propinqui. Compare Matt. xxvii. 56. John xix. 25. They are supposed, though there is no positive evidence in the matter, to have been James the Less, bishop of Jerusalem (Acts xii. 17. xv. 13. xxi. 18. Gal. i. 19.); Joses and Simon, of whom nothing positive is known; and Jude (Luke vi. 16. Acts i. 13), the author of the Epistle. His sisters' names were Mary and Salome.

Ver. 57. ούκ έστι προφήτης κ. τ. λ. Proverbial of the envy and disrespect which merit frequently produces among those who have the best means of appreciating it. Eur. H. F. 186. οὐ γάρ ἐσθ' ὅπου εδσθλόν τι δράσας μάρτυρ' αν λάβοις πάτραν. Plutarch. de Exil. p. 604. των φρονιμωτάτων κ σοφωτάτων όλίγους αν εύροις έν ταζς έαυτων πατρίσι κεκηδευμένους. Sen. de Benef. III. 3. Vile habetur quod domi est. David also affords an example of this maxim. See I Sum. xvi. 11. xvii. 28.

CHAP. XIV. Ver. 1. Howding. Herod Antipas, who murdered the innocents. See Joseph. Ant. XVII. 3. Properly τετράρχης is the governor of the fourth part of a kingdom; but Herod the Great divided his king-Peres (Luke iii. 1) fell to Antipas. The fame of Jesus could not now have reached creased attention which his miracles excited, must have roused and alarmed his conscience: and the same cause may have led him, though a Sadducee (Matt. xvi. 6, compared with Mark viii. 15), to assent to the vulgar opinion,

Ver. 2. naiviv. Servants; i. e. the attendants about him. See on Matt. viii. 5.— The verb inspyring is always used in the N. T. in an active or absolute sense, and of the agency of some being of extraordinary power; as in 1 Cor. xii. 6. Gal. ii. 8. iii. 5. Eph. i. 11. 20. ii. 2. Hence δυνάμεις should here, perhaps, be rendered spirits; so that Herod's fear will have thus induced him involuntarily to have renounced the two leading principles of his sect.—The parenthetical narrative of John's imprisonment and death assigns the cause of Herod's terror. Josephus (Ant. XVIII. 5) confirms the account of the Evangelist in all main particulars.

Ver. & κρατήσας έδησεν, κ. τ. λ. Acrists for the pluperfect. See Gr. Gr. § 50. Obs. 7.

Ver. 4. our Execut. By the Law a man might in some cases marry his brother's widow, if he died childless (Deut. xxv. 5. Mutt. xxii. 24). Philip, however, was not only alive, but had a daughter by Herodias, so that Herod was guilty both of incest and adultery. — After έχειν supply γυναίκα. Hom. H. Herc. 8. έχει "Ηβην. Xen. Hell. VIL 4. 23. ὁ τὴν άδελφὴν τοῦ ᾿Αρχιδάμου dom into three parts, of which Galilee and exwv. So Suet. Aug. 63. Agrippa alteram Marcellarum habebat.

Ver. 6. γενεσίων. Scil. ημέρων. Similar Herod for the first time; so that the in- phrases occur in Arrian. Exped. I. 10. 4. μυστηρίων των μεγάλων άγομένων. Ælian. Η. Απ. ΧΙ. 2. την μεγίστην ξορτην άγουσιν. So Plautus, ferias agere. Some would understand a feast in celebration of Herod's accession to the throne; comparing 1 Kings i. 9. that, previous to Messiah's appearance, Elias, Hos. vii. 5. Herod. IX. 110. Joseph. Ant. or one of the prophets, would reappear upon XV. 11. 6. The word γενέσια, however, is always used of a birth-day; and, since this

7 θυγάτηρ της Ἡρωδιάδος έν τῷ μέσψ, καὶ ήρεσε τῷ Ἡρώδη. ὅθεν μεθ΄ δορκου ώμολό γησεν αὐτη δουναι ο έαν αιτήσηται. Η δε προβιβασθείσα ύπο της μητρος αυτής, Δός μοι, φησίν, ώδε έπι πίνακι την κεφαλην 9 Ιωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεύς διὰ δὲ τοὺς 10 ορκους και τούς συνανακειμένους εκέλευσε δοθήναι και πέμψας απεκε-11 φάλισε τον Ιωάννην έν τη φυλακή. Καὶ ηνέχθη ή κεφαλή αὐτοῦ ἐπὶ 12 πίνακι, καὶ έδόθη τῷ κορασίῳ καὶ ήνεγκε τῷ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ προσελθόντες οι μαθηταί αὐτοῦ ήραν τὸ σῶμα, καὶ ἔθαψαν αὐτό καὶ 13 ελθόντες απήγγειλαν τῷ Ίησοῦ. Καὶ ακούσας ὁ Ίησοῦς ανεχώρησεν εκείθεν εν πλοίω είς ερημον τόπον κατ ίδιαν. και ακούσαντες οί οχλοι ηκολούθησαν αὐτῷ πεζη ἀπὸ τῶν πόλεων.

14 Καὶ έξελθων ο Ίησους είδε πολύν οχλον καὶ έσπλαγχνίσθη έπ' 15 αὐτοὺς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. 'Οψίας δὲ γενομένης προσήλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Έρημός έστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ώρα ἤδη παρῆλθεν ἀπόλυσον τοὺς ὅχλους, ἵνα, ἀπελθόντες εἰς 16 τὰς κώμας, ἀγοράσωσιν ἐαυτοῖς βρώματα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, 17 θυ χρείαν έχουσιν απελθείν δότε αυτοίς ύμεις φαγείν. Οι δέ λέγουσιν αὐτώ, Οὐκ ἔχομεν ώδε εί μη πέντε ἄρτους καὶ δύο ίχθύας. 18-19 0 δε είπε, Φέρετε μοι αὐτοὺς ώδε. Καὶ κελεύσας τοὺς ὅχλους ἀνακλιθήναι έπὶ τοὺς χόρτους, καὶ λαβών τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ίχθύας, αναβλέψας είς τον οὐρανον εὐλόγησε καὶ κλάσας έδωκε

Ver. 12. σωμα. Al. πτωμα. Compare Mark vi. 29.—14. ὁ Ίησοῦς. This nominative is wanting in several MSS. Hence K. places it within brackets, as probably spurious. So also in vv. 22. 25.—ἐπ' αὐτούς. G. K. S. ἐπ' αὐτοῖς.—19. ἐπὶ τοὺς χ. Al. ἐπὶ τοῦ χόρτου.—καὶ λαβών. G. K. S. omit καί.

was always a day of rejoicing, the ordinary was two days' journey from Machærus; and Joseph. Ant. XIII. 4. 7. Mart. Epigr. x.

Ver. 7. ωμόλογησε. Promised. Polyb. caro à ourdinac.

Ver. 8. προβιβασθείσα. Having been pre- Att. III. 8. Classe et pedibus venire. viously instructed. The verb προβιβάζειν i. 63.

Ver. 9. συνανακειμένους. See on Matt. request made at an entertainment. Herod. IX. 110, sqq. Compare also Dan. 17. n 15, 16.

Herod could not be now at Tiberias, which Luke i. 64. ii. 28. John vi. 11. 23.

acceptation of the word is doubtless the indeed it may be inferred from Josephus, that true one. See Gen. xl. 20. 2 Macc. xi. 7. he was in the neighbourhood of the place of the Baptist's confinement, if not in the fortress itself.

Ver. 13. $\pi \in \zeta \tilde{y}$. By land, as opposed to V. 96. 5. ώμολόγησε την άκραν αὐτοῖς ἐν πλοίφ. Compare Hom. Od. Γ. 324. Xen. ταραδώσειν և περί τουτων δρκους έποιή- Rep. Ath. II. 5. Diod. Sic. I. 30. Joseph. B. J. III. 1. 3. So in Latin, Cic. Epist.

Ver. 15. obias yevouerns. The Jews signifies properly to thrust forward; whence reckoned two evenings, at three and six its figurative import is readily obtained. Com- o'clock respectively. Here the first is meant; pere Exod. xxxv. 34.—πίνακι. See on Luke and the expression ή ώρα ήδη παρήλθεν. which is identical with η ημέρα ήρξατο khivery in Luke ix. 12, signifies the day is far riii. 11. There seems to have been a deli- spent. So Mark vi. 36. ηδη ώρας πολλης cary with the Eastern princes in refusing a γενομένης. The second evening is men-See tioned in ver. 23. Compare John vi. 16,

Ver. 19. εύλόγησε, Scil. του Θεόν. Ver. 10. πέμψας. Supply σπεκουλάτωρα, Matt. xv. 36, the corresponding word is from Mark vi. 27. See also on Matt. ii. 16. εὐχαριστήσας. Compare also Mark viii. 6.

αὐτοῖς, Ακούετε καὶ συνίετε. Θύ τὸ είσερχόμενον είς τὸ στόμα κοινοί 11 τὸν ἄνθρωπον: ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον έκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τον ανθρωπον. Τότε προσελθόντες οι μαθηταί αὐτοῦ είπον αὐτῷ, 12 Οίδας ὅτι οἱ Φαρισαίοι ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; Ὁ δὲ 13 ειποκριθείς είπε, Πάσα φυτεία, ην ούκ έφύτευσεν ο πατήρ μου ο ουράνιος, εκριζωθήσεται. 'Αφετε αὐτούς' όδηγοί είσι τυφλοί τυφλών' τυφλός δε 14 τυφλον έαν όδηγη, αμφότεροι είς βόθυνον πεσούνται. Αποκριθείς δε 15 ο Πέτρος είπεν αὐτῷ, Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην. Ο δὲ 16 Ίησους είπεν, Ακμήν και ύμεις ασύνετοι έστε; ουπω νοείτε, ότι παν 17 τὸ είσπορευόμενον είς τὸ στόμα, είς την κοιλίαν χωρεί, καὶ είς ἀφεδρωνα έκβάλλεται; τὰ δὲ έκπορευόμενα εκ τοῦ στόματος, έκ τῆς καρδίας έξ-18 έρχεται, κάκεινα κοινοί τον ανθρωπον. Έκ γάρ της καρδίας έξέρχονται 19 διαλογισμοί πονηροί, φόνοι, μοιχείαι, πορνείαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. Ταῦτά έστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον τὸ δὲ 20 ανίπτοις χερσί φαγείν, ου κοινοί τον ανθρώπον.

Καὶ, έξελθων έκείθεν, ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν είς τὰ μέρη Τύρου καὶ 21 Σιδώνος. Καὶ ίδου, γυνή Χαναναία, ἀπὸ των ὁρίων εκείνων εξελθουσα, 22 έκραύγασεν αὐτῷ, λέγουσα, Ελέησόν με, κύριε, υὶὲ Δαβίδ ή θυγάτηο μου κακῶς δαιμονίζεται. Ο δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ λόγον. Καὶ 23 προσελθόντες οι μαθηται αυτού ηρώτων αυτον, λέγοντες, Απόλυσον

Ver. 17. ούπω νοείτε. Al. ού νοείτε.

sage cited, and there also in a bad sense. The prophecy is from Isu. xxix. 13.

Ver. 11. KOLVOI. Pollutes, defiles, or rather, renders unclean, from κοινός. Hesych. κοινός. άκάθαρτος, βδίλυκτος. Compare Acts x.14. xi. 8. xxi. 28. Heb. ix. 13.

Ver. 13. outsia. Properly, the act of planting; and, hence, the plant itself. It is not unusual to compare the mind of man to a field, and the precepts with which it is imbued to seeds or plants. Plutarch. de Educat. c. l. γη μέν ξοικεν ή φύσις, γεωργώ δε ό παιδεύων, σπέρματι δὲ αὶ τῶν λόγων ὑπο-3η̃και. Thus the sense will be: "Heed not the anger of the Pharisees; they are blind tendency is to destroy both themselves and plied to him by his countrymen. their followers." To complete the sense of the be added άλλ' ο διάβολος. There is apparently an allusion to the parable of the Tares (ch. xiii. 25. 38). The expression οδηγοί τυφλοί is proverbial; and mental blindness is clearly indicated. Compare Rom. i. 21. Eph. iv. 18. Juv. Sat. VI. 613.

im; viz. that in ver. 11. See on Matt. xiii. 3. the first offers of mercy, was a pledge that the

Ver. 16. ἀκμήν. Suband. κατά, i. e. κατ' άκμην χρόνου, even yet. Hesych. άκμην έτι. Compare Xen. Anab. IV. 3. 26. Polyb. I. 13. 12. V. 18. 5. Anac. XXXII. 9. Joseph. Ant. XVII. 11. 5.—In ver. 17, άφεδρών, which is found in no other writer, evidently means a sewer or sink.

Ver. 22. Xavavaia. Mark (vii. 26) calls this woman Ελληνίς Συροφοίνισσα; but the Phænicians generally were descendants of Canaan, and those about Tyre and Sidon had never been driven out. See Judg. i. 31, She is called a Greek, merely as a general term for Gentile. Compare Rom. i. 16. ii. 9. Being a heathen, she must have adguides; their doctrines are mischievous, and dressed Christ as the Son of David, from a will eventually be overthrown; though their persuasion that this was a title of respect ap-

Ver. 23. ἀπόλυσον αὐτήν. Send her clause, ην ούκ έφ. ο π. μ. ο ούράνιος, must away; but, as it appears from Christ's answer, not without granting her request. Though our Lord was doubtless acquainted with this woman's worthiness, yet it was necessary to make it more especially conspicuous to those who were about to witness a miracle, which, though "the lost sheep of the house of Ver. 15. παραβολήν ταύτην. This max- Israel" (Mutt. ix. 36. x. 6) were entitled to

24 αυτήν, ότι κράζει όπισθεν ήμων. Ο δε αποκριθείς είπεν, Ουκ απεστά-25 λην, ει μη είς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οίκου Ίσραήλ. ή δὲ έλ-20 θούσα προσεκύνει αὐτῷ, λέγουσα, Κύριε, βοήθει μοι. 'Ο δὲ ἀποκριθείς είπεν, Οὺκ έστι καλὸν λαβείν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλείν 27 τοις κυναρίοις. Η δε είπε, Ναί, κύριε και γάρ τὰ κυνάρια έσθίει ἀπὸ 28 των ψιχίων των πιπτόντων από της τραπέζης των κυρίων αὐτων. Τότε αποκοιθείς ο Ίησους είπεν αυτή, Ω γύναι, μεγάλη σου ή πίστις γενηθήτω σοι ώς θέλεις. Καὶ ίάθη ή θυγάτης αὐτης ἀπὸ της ωρας έκεί-

29 Καὶ, μεταβὰς έκείθεν, ὁ Ἰησοῦς ήλθε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς 30 Γαλιλαίας καὶ ἀναβὰς είς τὸ ὅρος, ἐκάθητο έκει. Καὶ προσήλθον αὐτῷ ὅχλοι πολλοὶ, ἔχοντες μεθ΄ ἐαυτῶν χωλοὺς, τυφλοὺς, κωφοὺς, κυλλούς, και ετέρους πολλούς, και έρριψαν αὐτούς παρά τούς πόδας 31 του Ίησου και εθεράπευσεν αυτούς, ώστε τούς ύχλους θαυμάσαι, βλέποντας κωφούς λαλούντας, κυλλούς ύγιεις, χωλούς περιπατούν-32 τας, και τυφλούς βλέποντας και εδύξασαν τὸν Θεὸν Ισραήλ. Ο δέ Ίησους, προσκαλεσάμενος τους μαθητάς αυτού, είπε, Σπλαγχνίζομαι ΄ έπι τον οχλον, ότι ήδη ημέρας τρείς προσμένουσι μοι, και ούκ έχουσι τι φάγωσι καὶ ἀπολύσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθωσιν ιδέν τη όδω. Καὶ λέγουσιν αὐτω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Πόθεν ἡμίν έν 34 έρημία άρτοι τοσούτοι, ώστε χορτάσαι ύχλον τοσούτον; Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ίησοῦς, Πύσους ἄρτους ἔχετε; Οι δὲ εἶπον, Ἐπτὰ, καὶ ὀλίγα ι διχθύδια. Και έκέλευσε τοις σχλοις αναπεσείν έπι την γην. Και λαβών τους έπτα άρτους και τους ιχθύας, ευχαριστήσας έκλασε, και 😚 έδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ ὅχλφ. Καὶ ἔφαγου τάντες, και έχορτάσθησαν και ήραν το περισσεύον των κλασμάτων, 38 έπτα σπυρίδας πλήρεις. Οι δε έσθίοντες ήσαν τετρακισχίλιοι ανδρες, 39 χωρίς γυναικών και παιδίων. Και, απολύσας τους όχλους, ενέβη εις τὸ πλοίον, καὶ ήλθεν είς τὰ ὅρια Μαγδαλά.

Γσ. 25. προσεκύνει. Κ. προσεκύνησεν.—31. κυλλούς ύγιεῖς. This clause is omitted in the Vulgate.—32. ἡμέρας. G. K. S. ἡμέραι.—39. ἐνέβη. G. K. ἀνέβη.

Gentiles also would eventually be included quently after certain verbs followed by a geni-

Ver. 26. Eurapioic. See on Matt. vii. 6. and see Gr. Gr. § 41. Obss. 7. 10. fully, but merely adopted the ordinary lan-Keage of the Jews, who gave the name of and probably with a view to intimate that she was entitled to a nobler designation.

ver. 27. and run hixiwn. Some of the "unbi; from View, to rub down, to break to Men. The word recurs only in Luke xvi. 21.

tive with and or in. Compare Matt. xxv. 8;

Our Lord did not use the expression reproach- Ver. 30. κυλλούς. Those who had lost a limb. Compare Mutt. xviii. 8. Arist. Equit. 1091. Hence, in the next verse, it is opposed to vyuic.

> Ver. 37. σπυρίδας. Baskets used at meals; and thus different from the cophini, in Mutt. xiv. 20. Arrian. Diss. IV. 10. σπυρίσι δειπ-PELP. .

Ver. 39. δρια Μαγδαλά. Mark viii. 10. There is an ellipsis of re, or misog re, as fre- mison Dadmavousa. The two places were

16. Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαΐοι καὶ Σαδδουκαΐοι, πειράζοντες 1 έπηρώτησαν αὐτὸν σημείον έκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδείξαι αὐτοίς. Ο δὲ 2 άποκριθείς είπεν αὐτοῖς, 'Οψίας γενομένης λέγετε, Εὐδία' πυρράζει γαρ ο ουρανός και πρωί, Σήμερον χειμών πυρράζει γαρ στυγνάζων 3 ό οὐρανός. Ύποκριταί, τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τα δε σημεία των καιρών ου δύνασθε; Γενεά πονηρά καί μοιχαλίς σημείον έπιζητεί και σημείον ου δοθήσεται αυτή, εί μη το σημείον Ίωνα του προφήτου. Και, καταλιπών αυτούς, απήλθε.

Καὶ έλθόντες οι μαθηταὶ αὐτοῦ είς τὸ πέραν, έπελάθοντο ἄρτους 5 λαβείν. 'Ο δὲ Ἰησούς είπεν αὐτοίς, 'Οράτε καὶ προσέχετε ἀπὸ της 6 ζύμης των Φαρισαίων και Σαδδουκαίων. Οι δε διελογίζοντο έν έαυ- 7 τοῖς, λέγοντες, Ότι ἄρτους οὐκ έλάβομεν. Γνούς δὲ ὁ Ίησοῦς εἶπεν 8 αὐτοῖς, Τί διαλογίζεσθε έν έαυτοῖς, όλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ έλάβετε; ούπω νοείτε, ούδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε άρτους των πεντακισ- 9 χιλίων, καὶ πόσους κοφίνους έλάβετε; οὐδὲ τοὺς ἐπτὰ ἄρτους τῶν 10 τετρακισχιλίων, καὶ πόσας σπυρίδας έλάβετε; Πῶς οὐ νοείτε, ὅτι οὐ [[περί άρτου είπον ύμιν προσέχειν από της ζύμης των Φαρισαίων καί Σαδδουκαίων: Τότε συνήκαν, ότι ουκ είπε προσέχειν από της ζύμης 12 του ἄρτου, ἀλλ' ἀπὸ της διδαχης των Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

Έλθων δε ο Ίησους είς τα μέρη Καισαρείας της Φιλίππου, ηρώτα 13 τους μαθητάς αυτού, λέγων, Τίνα με λέγουσιν οι άνθρωποι είναι, τον

Ver. 8. auroic. G. S. omit, and K. brackets this pronoun.—11. mepi aprov. S. mepi άρτων.—13. τίνα με λέγουσιν κ. τ. λ. Some MSS. incorrectly omit με, probably because τὸν νίὸν τοῦ ἀνθρώπου does not appear in Mark viii. 27. Luke ix. 18. See note.

darenes.

οὐρανοῦ. See on Matt. xii. 38.

Ver. 2. εύδία. Scil. αυριον έσται. Plin. N. H. XVIII. 35. Si circa occidentem rubescunt nubes, screnitalem futuræ dies spondent. Quod si in exortu flat, ita ut rubescant nubes, maxima ostendetur tempestas. Compare Virg. Georg. I. 453. Arat. Phæn. 837. 858. As in this place, εὐδία and χειμών are also opposed ποιούσι.—The verb στυγνάζειν, to grieve, intended. Compare Luke xii. 1. and metaphorically, to lowr, is applied to the tristitiam discutit. Tibul. I. 2. 49. cælum.

Ver. 3. των καιρών. Messiah; of which abundant evidence had been given. In the Scriptures, of kaspei are 1 Thess. v. 1.

adjacent, and lay in the territory of the Ga- 12, $\zeta \psi \mu \eta$ is interpreted by $\delta \iota \delta \alpha \chi \eta$, and from its quality of rapid diffusion through an en-CHAP. XIV. Ver. 1. σημείου έκ του tire mass, it is applied in a parable (Matt. xiii. 83. Lake xiii. 21) to illustrate the progress of the Gospel. More frequently in the Jewish writings coil affections are represented by leaven; and so I Cor. v. 6. This may possibly have caused the misconception of the disciples, who probably considered our Lord's admonition as a reproof, lest their negligence should force them to purchase food of heathers in Xen. Hell. II. 4. 10. ἐν εὐδία χειμῶνα or Samaritans. In Gal. v. 9, doctrine is again

Ver. 13. Καισαρείας της Φ. As distinatmosphere; as στυγνότης in Polyb. IV. guished from Cæsarea Stratonis, mentioned in 21. 1. So also Plin. N. H. II. 6. Sol coall Acts x. 1. xxiii. 23; and situate on the sea-Triste coast: whereas this city lay on the north-east side of Palestine, and was anciently called The times of the Laish (Judg. xviii. 27), and afterwards Paneas (Plin. N. H. V. 15), till it was rebuilt by Philip the Tetrarch, who named it Casarau, set times appointed by God. See Dan. vii. 22. in honour of Tiberius Cæsar. See Joseph. viii. 19. xi. 27. Luke xxi. 8. Eph. i. 10. Ant. XVIII. 2. 1. In our Lord's question, the expression τον υίον τοῦ άνθ. more closely Ver. 6. ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φ. છે Σ. In ver. defines the pronoun με, as if it had been έμε

14 υιον του ανθρώπου; Οι δε είπον, Οι μεν Ίωαννην τον βαπτιστήν. 15 άλλοι δὲ Ἡλίαν ἔτεροι δὲ Ἱερεμίαν, ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. 16 αὐτοῖς, Ύμεῖς δὲ τίνα με λέγετε είναι; Άποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος 17 είπε, Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υίὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ίτοους είπεν αὐτῷ, Μακάριος εἶ, Σίμων βὰρ Ἰωνᾶ΄ ὅτι σὰρξ καὶ αἶμα 18 ούκ απεκάλυψέ σοι, αλλ' ὁ πατήρ μου ὁ έν τοῖς οὐρανοῖς. Κάγω δὲ σοι λέγω, ότι συ εί Πέτρος, και επί ταύτη τη πέτρα οικοδομήσω μου 19 την εκκλησίαν, και πύλαι άδου ου κατισχύσουσιν αυτής Και δώσω σοι τὰς κλείς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν καὶ ο έὰν δήσης έπὶ τῆς γης, έσται δεδεμένον έν τοις ουρανοίς και δ έαν λύσης έπι της 20 γης, έσται λελυμένον έν τοις οὐρανοίς, Τότε διεστείλατο τοις μαθηταίς αντού, ίνα μηδενὶ είπωσιν, ὅτι αὐτός έστιν Ίησους ὁ Χριστός.

Ver. 20. Inoove. Omitted by G. K. S.

ròr vièr τοῦ ἀνθρώπου, ὡς οίδατε, ὄντα. 3 Macc. v. 51. Hom. Π. I. 312; where see Hence the disciples were led to the acknow- note. Our Lord meant, therefore, that his ledgment of his divine nature also, as o vide Church should endure for ever. τοῦ Θιοδ, in ver. 16. Some adopta double interrogation, which cannot be admitted; for laid the first foundation of the Christian the Son of Man is a title applied to Christ by himself alone, prior to his ascension.—Of the reply, in ver. 14, see on Matt. xi. 14. xiv. 1.

Ver. 17. σάρξ κ) αίμα. An Hebraism, signifying Man. So in Gal. i. 16. Eph. vi. 12. Heb. ii. 14. It is not found in the O. T., but frequently occurs in the Talmud. Be it observed, that the revelation communicated to Peter was the result of a conviction induced by Christ's miracles and doctrines; and similar to that which suggested a like avowal to Nathaniel (John i. 50), and to the centurion (Matt. xxvii. 54).—Of the name Bdo Twva, see en Matt. x. 3. Simon's new name, Hirpoc, of which Cephas (John i. 42) is the Syriac synonym, denotes a stone or rock; and it was doubtless given him to commemorate the seal with which he stood forward to make the confession in ver. 16.

this Rock be understood of Peter himself, or duced the people to make him a king, or, secof Christ, or of the confession which Peter ing their national hopes disappointed, to peralso been made by the other apostles (Mutt. ziv. 33), was the Rock upon which the Christian church is built. The expression $\pi i \lambda a i$ 12. cvii. 18. Isa. xxxviii. 10. Wisd. xvi. 13. 18. xxvi. 2.

Ver. 19. τάς κλείς της βασιλείας. Peter Church both among Jews and Gentiles (Acts ii. 41. x. 45); and to this he himself alludes in Acts xv. 7. If, however, the Power of the keys be connected with that of binding and loosing, it was not limited to Peter, but addressed in the same terms to all the apostles in Matt. xviii. 18. In the Talmud, to bind and to loose mean respectively to prohibit and to permit; so that our Saviour intended to convey to his apostles the power of retaining or abrogating such of the Mosaic ritual as the circumstances of his religion might require. The authority, which is here perhaps confined to things, is extended in John xx. 23, to persons; and, with modifications adapted to the change of times, it will be continued to their successors till the end of the world.

Ver. 20. "va μηδενί κ. τ. λ. That is, bcfore his resurrection. See Matt. xvii. 9. Such Fer. 18. ini raury ry nirpa. Whether a premature declaration would either have inhad just uttered, it gives no supremacy to Pe- secute him and his followers. It seems from ter above the other apostles. St. Paul, for in- Peter's exclamation in ver. 22, that the aposwas not " a whit behind him " in the tles themselves, convinced that their master work of the Gospel. From the change, how- was the true Messiah, were looking for perever, of the word mirpoc into mirpa, it sonal aggrandisement in his temporal kingshould rather seem that the confession of the dom; and it was this hope which they cherished divinity and incarnation of Christ, which had in common with the rest of their countrymers which rendered it necessary that Christ, from this period, should constantly urge upon them the true nature of his office, and his approachgeo, which is found both in sacred and pro- ing sufferings and death. What he now betwee writers, always signifies death, as being gan (ήρξατο) to declare, he repeated frethe entrance into Hades. Compare Ps. ix. quently afterwards. See Mast. xvii. 22. xx.

'Απὸ τότε ήρξατο ὁ Ίησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ 21 αὐτὸν ἀπελθείν είς Ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθείν ἀπὸ των πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθήναι, καὶ τη τρίτη ήμέρα έγερθήναι. Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος 22 ήρξατο επιτιμάν αὐτῷ, λέγων, Ίλεώς σοι, κύριε οὐ μὴ έσταί σοι τοῦτο. ΄Ο δὲ στραφεὶς εἶπε τῷ Πέτρῳ, Ύπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ٠ σκάνδαλύν 23 μου εί ότι οὐ φρονείς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. Τότε ὁ 24 Ίησους είπε τοις μαθηταίς αυτού, Εί τις θέλει οπίσω μου έλθειν, απαρνησάσθω εαυτον, και αράτω τον σταυρον αυτου, και ακολουθείτω μοι. 'Ός γὰρ ᾶν θέλη τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν' δς δ' 25 αν απολέση την ψυχην αυτού ένεκεν έμου, εύρησει αυτήν. Τι γαρ 26 ώφελείται άνθρωπος, έαν τον κόσμον όλον κερδήση, την δε ψυχην αὐτοῦ ζημιωθή; ή τι δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα της ψυχης αὐτοῦ; Μέλλει γὰρ ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι έν τη δόξη τοῦ πατρὸς 27 αὐτοῦ μέτα των ἀγγέλων αὐτοῦ καὶ τότε ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὴν ποᾶξιν αὐτοῦ. Αμήν λέγω ὑμῖν, είσί τινες των ώδε ἐστηκότων, 28 οίτινες οὐ μη γεύσωνται θανάτου, ἔως ᾶν ίδωσι τὸν υίὸν τοῦ ἀνθρώπου έρχόμενον έν τη βασιλεία αυτού.

17. ΚΑΙ μεθ' ήμέρας εξ παραλαμβάνει ο Ίησους τον Πέτρον και ι Ίάκωβον καὶ Ίωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς είς

Ver. 23. σκ. μου εί. Some have εί έμοι, others, εί έμου.—28. τ. των ώδε έστ. G. K. torwitwy. S. tives wot torwites.

Ver. 21. πρεσβυτέρων. It should have been stated at Matt. ii. 4, that twenty-four elders, together with the twenty-four chief pricets and twenty-four scribes, constituted the Sanhedrim. See also on Matt. v. 22. Sometimes rov haov is added (Matt. xxvi. 3), or rou Ispan't (Acts iv. 8), or ruv Ιουδαίων (Acts xxv. 15).

Ver. 22. ϊλεώς σοι. Scil. ὁ Θεὸς είη. Compare 2 Sam. xx. 20. xxiii. 17. 1 Chron. xi. 19. 1 Macc. ii. 21. LXX. Joseph. Ant. VII. 11. 8. Aristen. II. 18. The Hebrew expression is frequently rendered, μη γένοιτο,

God forbid!

Here σκάνδαλον is an obstacle or impediment; in the abstract for the concrete. See on Matt. v. 29.—The phrase φρονείν τά τινος, ω take part with any one, occurs again in Rom. viii. 5. Compare 1 Macc. x, 20, Herod. VII. 102. Diod. Sic. XIV. 28.

Ver. 24. el reg Bidel K. T. d. See on Matt. Bavarov, Luke ii. 26. x. 38, 39.

Ver. 26. την ψυχην ζημιωθή. Herod. VII. 39. τι δε κερδανουμεν απασαν την Περσίδα προσλαμβάνοντες, τάς δε ψυχάς έζημιωμένοι. The expression is proverbial. Compare Hom. Il. I. 401. Our Lord, however, has a principal view to the loss of the soul, or eternal life.

Ver. 28. sigi rives k. r. l. From his coming to judgment, our Lord turns to another manifestation of his glory, which was to take place while some of those, who were then present, were yet living. This may either be understood of the destruction of Jerusalem, which St. John survived, and which is fre-Ver. 23. sarava. Simply an adversary; quently connected with the day of judgment; as having uttered a wish, which, if realized, or of the Transfiguration, which happened a would impede the atonement. The Hebrew few days afterwards in the presence of three word is similarly used as an appellative, and so of the apostles.—The phrase γεύεσθαι θανάretained by the LXX., in 1 Kings xi. 14. In row is analogous with a frequent use of the 1 Sam. xxix. 4, it is rendered $i\pi i\beta o\nu\lambda o\varsigma$.— verb in the classical authors. Soph. Trach. 1108. μόχθων μυρίων έγευσάμην. 80 Τετtull. c. Murcion. III. 149. Debita mortis gustavit. Compare Soph. Ant. 1005. Eur. Hipp. 659. Anthol. Gr. III. 25. 15. Hesych. γεύεσθαι· πειράσαι, αψασθαι. We have also θεωρείν Βάνατον, John viii. 51; ίδείν

CHAP. XVII. Ver. 1. µ29' ημέρας εξ.

2 όρος ύψηλον κατ ίδιαν. Καὶ μετεμορφώθη έμπροσθεν αυτών, καὶ έλαμψε το πρόσωπον αυτου ώς ο ήλιος, τὰ δὲ ιμάτια αυτου έγένετο 3 λευκά ώς το φως. Και ίδου, ωφθησαν αυτοίς Μωσής και Ήλίας, μετ' 4 αὐτοῦ συλλαλοῦντες. 'Αποκριθείς δὲ ὁ Πέτρος είπε τῷ Ίησοῦ, Κύριε, καλόν έστιν ήμας ώδε είναι εί θέλεις, ποιήσωμεν ώδε τρείς σκηνάς, σοί 5 μίαν, καὶ Μωσῦ μίαν, καὶ μίαν Ἡλία. "Ετι αὐτοῦ λαλοῦντος, ίδοὺ, νεφέλη φωτεινή έπεσκίασεν αὐτούς καὶ ίδου, φωνή έκ της νεφέλης λέγουσα, Οὐτός έστιν ὁ υίός μου ὁ ἀγαπητὸς, έν ῷ εὐδόκησα αὐτοῦ δ ακούετε. Καὶ ακούσαντες οι μαθηταί, έπεσον έπὶ πρόσωπον αὐτων, 7 καὶ έφοβήθησαν σφόδρα. Καὶ προσελθών ὁ Ίησοῦς ήψατο αὐτών, καὶ 8 είπεν, Έγερθητε, καὶ μὴ φοβείσθε. Έπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμούς αὐτων, οὐδένα είδον, εί μη τὸν Ίησοῦν μόνον.

9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὅρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ίησους, λέγων, Μηδενὶ είπητε τὸ ὅραμα, ἔως οὖ ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου 10 έκ νεκρών αναστή. Καὶ έπηρώτησαν αὐτον οι μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες. Τί οῦν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι Ἡλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 11 Ο δε Ίησους αποκριθείς είπεν αυτοίς, Ήλίας μεν έρχεται πρώτον, 12 και απυκαταστήσει πάντα λέγω δε ύμιν, ὅτι Ἡλίας ήδη ήλθε, και οὐκ έπέγνωσαν αὐτὸν, ἀλλ΄ ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἡθέλησαν' οὕτω καὶ ὁ

Ver. 5. φωτεινή. G. φωτός. This may probably be correct, though not the reading of the best copies; inasmuch as the change may have arisen from the notion that a cloud of light could not, though a bright cloud might, cast a shadow. But the dazzling effect produced upon the eyes of the disciples may be all that is implied in imeriacev.—7. καὶ προσελθών κ. τ. λ. Cod. Κ. προσηλθεν ο Ίησους, καὶ άψάμενος αὐτῶν είτεν. -9. ἀπὸ τοῦ δρους. G. K. S. ἐκ τ. δρ. - άναστ η. Al. ἐγερθη

calculation, with whom Mark (ix. 2) agrees, in accordance with the prophecy of Malachi, posed to have been Mount Tabor.

Ver. 2. μετεμορφώθη. In Rom. xii. 2.

Ver. 3. συλλαλούντες. Namely, concerning his death; as stated in Luke ix. 31. This would tend to soften the prejudices of the sportles on this important point. See on ch. zvi. 20.

Ver. 4. Los elvas. To remain here. Peter dom had begun; and, in his ignorance (Luke mony.—Of the phrase ποιείν ὄσα ἐθέλησαν,

Luke ix. 28. ωσεί ημέραι όκτω. Matthew's ix. 33) supposing that Elias had now come, is exclusive; Lake's, inclusive. The scene of he did not suspect that he would depart our Lord's transfiguration is generally sup- immediately. Compare ver. 10; and see on Matt. xi. 14.

Ver. 5. νεφέλη φωτεινή. Το this Peter 2 Cor. iii. 18, this verb denotes metaphori- alludes in 2 Pet. i. 17. The emphatic words cally an internal change; but here, perhaps, αὐτοῦ ἀκούετε, imply that the Gospel was change in external appearance only is in- now to be heard instead of the Law and the tended. Compare Luke ix. 29; and see Dan. Prophets, of which Moses and Elias appeared v. 10. vii. 28. LXX. Mark xvi. 12. It is as the representatives. It was this announceclear from the entire narrative that the Trans- ment of the abolition of the ceremonial law, figuration was a real, not a visionary, trans- respecting which the strongest prejudices were action; and thus the word $\delta\rho\alpha\mu\alpha$ (ver. 9) entertained by the early converts to Chrisimplies the extraordinary representation of tianity, which more especially suggested our objects outwardly visible, as in Acts vii. 31. Lord's injunction of secrecy to the apostles, until after his resurrection (ver. 9).

Ver. 11. άποκαταστήσει πάντα. 80 Acts iii. 21. The allusion is probably to the spiritual restoration, and great reformation of morals, effected by the preaching of the Baptist. See Mal. iv. 6. Luks i. 17.

Ver. 12 ούκ ἐπέγνωσαν αὐτον. no doubt conceived that the Messiah's king- did not recognize him; but rejected his tesυίος του ανθρώπου μέλλει πάσχειν ύπ' αυτών. Τότε συνήκαν οί 13

μαθηταί, ὅτι περὶ Ίωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

Καὶ έλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὅχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος, 14 γονυπετών αὐτώ, καὶ λέγων, Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υίον, ὅτι σελη-15 νιάζεται καὶ κακώς πάσχει πολλάκις γὰρ πίπτει είς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις είς το ύδωρ. Καὶ προσήνεγκα αὐτον τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ 16 ούκ ήδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. Αποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, 17 Ω γενεα απιστος και διεστραμμένη, εως πότε έσημαι μεθ' ύμων; έως πότε ανέζομαι ύμων; φέρετέ μοι αυτον ωδε. Και έπετίμησεν 18 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παίς ἀπὸ τῆς ώρας ἐκείνης. Τότε προσελθύντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ 19 κατ ίδιαν, είπου, Διατί ήμεις ουκ ήδυνήθημεν έκβαλειν αυτό; Ο δέ 20 Ίησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν. ΄Αμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, εαν έχητε πίστιν ως κόκκον σινάπεως, έρειτε τῷ ὅρει τούτῳ, Μετάβηθι έντευθεν έκει και μεταβήσεται και ουδεν αδυνατήσει ύμιν. τὸ γένος οὐκ έκπορεύεται, εί μη εν προσευχή καὶ νηστεία.

ΑΝΑΣΤΡΕΦΟΜΕΝΩΝ δὲ αὐτῶν έν τῆ Γαλιλαία, εἶπεν αὐτοῖς ὁ 22 Ίησοῦς, Μέλλει ὁ υἰὺς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι είς χεῖρας ἀνθρώπων καὶ ἀποκτενούσιν αὐτὸν, καὶ τῷ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. 23

Καὶ έλυπήθησαν σφόδοα.

Έλθόντων δὲ αὐτῶν είς Καπερναούμ, προσήλθον οἱ τὰ δίδραχμα 24 λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ, καὶ εἶπον, Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; Λέγει, Ναί. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν 25 αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Τί σοὶ δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τινων λαμβάνουσι τέλη η κηνσον; από των υίων αὐτων, η από των

Ver. 14. γονυπετών αὐτῷ. G. K. S. αὐτόν.

The syntax lu αὐτῷ is a Hebraism. Com- 5. Compare Phil. ii. 15. pare Gen. xl. 14. Dan. xi. 7. LXX. Luke

Ver. 15. σεληνιάζεται. The symptoms are those of epilepsy. Cælius Aurel. I. 4. Publicis in locis cadendo fædantur epileptici, adjunctis etiam externis periculis, loci causa pracipiles dati, aut in flumina vel mare cadentes. The disease, however, is ultimately re-

ferred to demoniac possession.

Ver. 17. διεστραμμένη. Perverse: as opposed to the metaphorical sense of $\varepsilon \dot{\theta} \dot{\theta} \dot{\phi}_{c}$, in Ps. vii. 10. xi. 2. LXX. Acts viii. 21; and elsewhere. Hence Euthymius: διεστραμμένη σκολιά, μη νοούσα τὸ εύθύ. It is clear that this part of the reproof cannot be directed to the apostles, who are, nevertheless, censured for their want of faith in ver. 20. It was probably addressed to the Jews in general,

there is an example in Xen. Cyr. IL 4. 19. who are precisely so described in Deut. xxxii.

Ver. 20. κόκκον σινάπεως. See on Matt. xiii. 31. To remove mountains was also proverbial of great difficulty. Compare Job ix. 5. Isa. liv. 10. Zech. iv. 7. Matt. xxi. 21. 1 Cor. xiii. 2. So Lucian: όρεα δλα κινείν ἄκρφ τῷ δακτύλφ δυνάμενον. Inv. IX. 3. Num montes moliri sede sua paramus ? Compare Luke xvii. 6.

Ver. 21. rouro ro yevoc. That is, evil spirits in general. So Phæd. Fab. II. 1. genus mortalium for mortales. It is clear that is προσευχή η νηστεία includes that faith which is strengthened and nourished thereby.

Ver. 22. αναστηεφομένων. As they passed through. See Mark ix. 30. So Polyb. III. 33. κατά την Ιταλίαν άνεστρέφετο. Η 6sych. άναστρεφόμενος περιερχόμενος.

Ver. 21. τὰ δίδραχμα. Every Israelite 26 αλλοτρίων; Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Απὸ τῶν αλλοτρίων. "Εφη αὐτῷ 27 ο Ίπσους, "Αραγε έλεύθεροι είσιν οι υιοί. "Ινα δε μη σκανδαλίσωμεν αὐτοὺς, πορευθείς είς την θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβάντα πρώτον ίχθυν άρου και ανοίξας το στόμα αυτού, εύρήσεις στατήρα έκεινον λαβών δὸς αὐτοίς ἀντὶ έμοῦ καὶ σοῦ.

18. ΈΝ έκείνη τη ωρα προσήλθον οι μαθηταί τῷ Ίησοῦ, λέγοντες, 2 Τις άρα μείζων έστιν έν τη βασιλεία των ουρανων; Και προσκαλεσά-3 μενος ο Ίησους παιδίον, έστησεν αὐτὸ έν μέσω αὐτων, καὶ εἶπεν, Άμην λέγω ύμιν, εαν μη στραφητε και γένησθε ώς τα παιδία, οὐ μη εισέλθητε ις την βασιλείαν των οὐρανων. "Οστις οῦν ταπεινώση εαυτον ώς το παιδίον τούτο, ούτός έστιν ο μείζων έν τη βασιλεία των ούρανων. 5 Καὶ ος έαν δέξηται παιδίον τοιούτον εν έπὶ τῷ ονόματί μου, έμε ο δέχεται ος δ΄ αν σκανδαλίση ένα των μικρών τούτων των πιστευόντων είς εμέ, συμφέρει αὐτῷ, ίνα κρεμασθή μύλος ὀνικὸς ἐπὶ τὸν 7 τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῷ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. Θὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα πλην ουαί τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι οῦ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται.

Ver. 26. ὁ Π. Omitted in some copies: others read, εἰπόντος δὲ, ᾿Απὸ τῶν ἀλλοτρίων, έφη κ. τ. λ. CHAP. XVIII. ver. 4. ταπεινώση. S. ταπεινώσει.—6. ἐπὶ τὸν τρ. Κ. S. eiς τ. τ. Others have περί.

Attic didpaxmov. Notices of it are found in tuated. Suet. Domit. c. 12. Joseph. Ant. XVIII. 9. whom it was annually collected.

tion. Without supposing the stater, which 42. was equal to two didrachms, to have been

piyerroc, and so again in ver. 4. See on the sea. Mett. zi. 11. Mark (ix. 36) has mowrog. It his admonition appear to have checked their Compare Matt. v. 29, 30.

above the age of twenty paid annually half a ambitious hopes. Compare Matt. xx. 20, sqq. shekel (Exed. xxx. 13) for the service of the Christ does not deny that a distinction would temple; which Vespasian afterwards trans- exist among his disciples, and that the aposferred to the capitol. This tribute, which tles will possess especial dignity, in the kingseems to have been voluntary, is here intend- dom of God (Mutt. xix. 18); but he rebukes ed; the half shekel being equivalent to the the worldly views by which they were ac-

Ver. 5. παιδίον τοιούτον. That is, a dis-1. B. J. VII. 6. 6. The plural δίδραχμα is ciple, as humble, meek, and innocent as the used with reference to the numbers from child before them; and so µurpoi in the next verse. The symbolical mode of instruction, Ver. 26. ἐλεύθεροί είσιν οι νίοί. Christ, as which Christ here adopted, was very common the Son of God, was not therefore bound to in the East: and similar instances occur in pay for the service of his Father's house. Matt. xxvii. 24. John xiii. 4. 14. Acts xx. 11. He paid the tribute, however, to avoid —For εν τῷ ὁνόματί μου, Mark (ix. 41) has effence; and the example is worthy of imita- or Xpiorov love. See also on Mait. x. 40.

Ver. 6. σκανδαλίση. See on Matt. v. 29. created for the purpose, our Lord's divinity xi. 5. The upper millstone was called was sufficiently proved by his knowledge that overoc. because it was turned by an ass. the fish had gorged the money. An instance Ovid. Fast. VI. 318. Et que puniceus versat of such a circumstance is seen in Herod. III. asella molas. There is an allusion, perhaps, to a custom, which prevailed among the CHAP. XVIII. Ver. 1. µείζων. For heathen, of casting sacrilegious persons into

Ver. 7. από των σκανδάλων. Because of seems from Luke ix. 46, that our Lord's scandals, by which men themselves offend, or question was suggested by a dispute among lead others to do so. Such will necessarily the disciples respecting superiority in the arise by reason of the wickedness of men; but Memiah's temporal kingdom, which they every exercion and every sacrifice must be supposed to be now commencing; nor does made, rather than give occasion to them.

Ει δὲ ή χείρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὰ καὶ 8 βάλε ἀπὸ σοῦ καλόν σοι έστιν είσελθείν είς την ζωήν χωλον ή κυλλον, η δύο χείρας η δύο πόδας έχοντα βληθήναι είς το πύρ το αίωνιον. Καὶ εί ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, έξελε αὐτὸν καὶ 9 βάλε ἀπὸ σοῦ καλόν σοι έστὶ μονόφθαλμον είς την ζωην είσελθείν, η δύο όφθαλμούς έχοντα βληθήναι είς την γέενναν του πυρός. Όρατε, μη καταφρονήσητε ένος των μικρών τούτων λέγω γαρ 10 ύμιν, ότι οι άγγελοι αὐτων έν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ έν οὐρανοῖς. Ἡλθε γὰρ ὁ υίὸς τοῦ αν- 11 θρώπου σώσαι τὸ ἀπολωλός. Τι ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπω12 έκατον πρόβατα, και πλανηθή εν έξ αυτών, ουχι άφεις τα έννενηκονταεννέα έπὶ τὰ ὅρη, πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; καὶ έὰν γένηται 13 εύρειν αύτὸ, άμην λέγω ύμιν, ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς έννενηκονταεννέα τοις μη πεπλανημένοις. Ουτως ουκ έστι θέλημα έμ-14 προσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται εἶς τῶν μικρών τούτων. Έαν δὲ άμαρτήση είς σὲ ὁ άδελφός σου, ὕπαγε, καὶ 15 έλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. Έάν σου ἀκούση, εκέρδησας τον άδελφόν σου έαν δε μη ακούση, παράλαβε μετά σου έτι 16 ένα η δύο, ΐνα έπι στόματος δύο μαρτύρων η τριών σταθύ παν ρημα. Εαν δέ παρακούση αὐτων, είπε τη εκκλησία εαν δε και της εκκλησίας 17 παρακούση, έστω σοὶ ωσπερ ὁ έθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. 'Αμην λέγω 18 ύμιν, όσα έαν δήσητε επί της γης, έσται δεδεμένα έν τῷ οὐρανῷ καὶ

Ver. 8. αὐτά. Al. αὐτόν.—11. In. Codd. B. L. &c. this verse is wanting; but its connexion with what both precedes and follows is so manifest, that it can scarcely have been taken, as some have thought, from Luke xix. 10. Besides, the places are not strictly parallel.—15. rai Eleykov. G. K. omit the copula.

care, inasmuch as he sends his angels to watch sight of God. over them, and Christ came into the world to countenanced in Acts xii. 15. Heb. i. 14. Compare Ps. xxxiv. 7. xci. 11.—The phrase to the presence and fuvour of any one, in allu- x. 37, and elsewhere. sion to the custom of earthly monarchs, into

the quiet pleasure arising from the undis- Matt. xvi. 19.

Ver. 10. μή καταφρονήσητε κ. τ. λ. Sin- turbed possession of one of greater value. All cere and humble Christians are not to be de- his sheep are of equal value to the shepherd; spised; for they must be objects of God's and so are the souls of all mankind in the

Ver. 15. ἐὰν δὲ ἀμαρτήση κ. τ. λ. This die for them. The doctrine of guardian an- precept, which shows how a Christian should gels attached to individual believers, is also act in order to avoid offence, seems to be built upon Deut. xix. 15, sqq. Compare also John viii. 17. 2 Cor. xiii. 1.—In ver. 16, ἡῆμα sigβλέπειν πρόσωπόν τινος implies admission nifies a matter, as in Luke i. 37. ii. 15. Acts

Ver. 17. Tỹ ἐκκλησία. The church, or comwhose presence it is a mark of favour to be gregation, of which he is a member. These admitted. Compare 1 Kings x. 8. Esth. i. 14. several steps were taken in the synagogues, Jer. lii. 25. Dan. vii. 10. Luke i. 19. Rev. i. 4. and afterwards in the primitive church. Com-Ver. 12. ἐἀν γένηται κ. τ. λ. This para- pare 1 Cor. v. 4. 2 Cor. ii. 6. Thus Justin ble is designed to illustrate the merciful de- M. (Epist. ad Zen.) speaks of an admonition sire of God that all mankind should be saved; κατά κοινόν. Heathens and Publicans were but it is not to be understood that one sheep regarded by the Jews as an abomination; so found is regarded with greater satisfaction than that our Lord here sanctions excommunication ninety-nine which had not strayed; though as the last resource, in the case of an incorrithe recovery of a lost treasure will naturally gible offender. See on Matt. v. 46. ix. 10; excite a momentary transport, which exceeds and compare Tit. iii. 10.—Of ver. 18, see on

190σα έαν λύσητε έπὶ της γης, έσται λελυμένα έν τω ουρανώ. Πάλιν λέγω ύμιν, ότι έαν δύο ύμων συμφωνήσωσιν έπὶ της γης περί παντός πράγματος οδ έαν αιτήσωνται, γενήσεται αυτοίς παρά του πατμός μου 20 του έν ουρανοίς. Ου γάρ είσι δύο η τρείς συνηγμένοι είς το έμυν ύνομα, έκει είμι εν μέσφ αὐτῶν.

Τότε προσελθών αὐτῷ ὁ Πέτρος είπε, Κύριε, ποσάκις άμαρτήσει είς εξεμε ο άδελφός μου, και άφήσω αὐτῷ; εως επτάκις; Λέγει αὐτῷ ὁ Ίη-23 σούς, Οὐ λέγω σοι, έως επτάκις, ἀλλ΄ έως εβδομηκοντάκις επτά. Διά τούτο ώμοιώθη ή βασιλεία των οὐρανων ἀνθρώπψ βασιλεί, ος ήθέλησε 24 συνάραι λόγον μετά των δούλων αὐτοῦ. Αρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, 25 προσηνέχθη αὐτῷ εῖς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. Μὴ ἔχοντος δὲ αυτου αποδούναι, εκέλευσεν αυτόν ο κύριος αυτού πραθήναι, και την γυναίκα αυτού, και τὰ τέκνα, και πάντα όσα είχε, και ἀποδοθήναι. 26 Πεσών ούν ὁ δούλος προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, Κύριε, μακροθύμησον ετ εμοί, και πάντα σοι αποδώσω. Σπλαγχνισθείς δε ο κύριος του 28 δούλου έκείνου, ἀπέλυσεν αὐτὸν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. Ἐξελθών εξε ο δούλος έκεινος εύρεν ένα των συνδούλων αύτου, ος ωφειλεν αύτω εκατον δηνάρια και κρατήσας αυτον έπνιγε, λέγων, Απόδος μοι ο τι 29 οφείλεις. Πεσών ούν ο σύνδουλος αὐτοῦ είς τοὺς πόδας αὐτοῦ, παρε-

Ver. 19. δύο ύμῶν συμφ. ΑΙ. δύο συμφ. ἰξ ύμῶν.—28. ἀπόδος μοι ὅ τι όφ. G. K. S. tin oo. This is, in all probability, the true reading, of which the other is a correction, arising out of the supposition that the debt was thereby rendered doubtful, whereas it is merely a formula. Some omit $\mu o \iota = 29$. $\epsilon i \varsigma \tau$. π . $\alpha \dot{\nu} \tau o \tilde{\nu}$. These words, omitted by G., ere enclosed by K. within brackets.—nárra ánoð. 8. omits nárra.

ό δ έρχεσθε, τοῦτο ὑμῖν γίνεται. Xen. God, and those of our fellow-creatures against Anab. II. 1. 8. τί ἔσται τοῖς στρατιώταις; ourselves. This promise, although addressed imme-1 John III. 22. v. 14.

zvii. 4, our Lord uses the expression seven and Peter is supposed to have put the number three and four together, so as to make From the limit. Forgiveness is the distin-Ruishing doctrine of the Gospel; but it is clear from this parable, which is an admirable practical commentary on the fifth petition of the Lord's Prayer, that the offender's pardon involves the condition of his penitence.

Ver. 28. συνάραι λόγον. Το settle accounts. So again, in Mutt. xxv. 19.

m (= £2,625,000); which, contrasted with rode officorras.

Ver. 19. γενήσεται αυτοῖς. So Matt. xix. 100 denarii (ver. 28), marks the immeasur-27. τί εσται ήμεν. Arrian. Epict. II. 21. able difference between our offences against

Ver. 25. Exertoc. Of the verb Exerr, sigdiately to the apostles, extends, with obvious nifying to be able, see examples in Prov. iii. limitations, to Christians generally. Compare 27. LXX. Luke xii. 4. John viii. 6, et alibi scepius. Thus also Xen. Cyr. L i. 4. oùd' du ^{γετ.}22. έως έβδομηκοντάκις έπτά. In Luke τα όνόματα έχοι τις είπεῖν. Cic. pro Rosc. c. 35. Habro dicere.—With anodovau, and times a day, as here seventy times seven, of an άποδοθήναι, we must supply τὸ όφειλόμενον, radefinite number. Compare Gen. iv. 24. as in ver. 30. To sell debtors as slaves was a xxxiii. 3. 1 Kings xviii. 43. Matt. xii. 45. very general practice among the ancients; but From Ames i. 3, the Rabbins allowed three, among the Jews this bondage was not permiter, at most, four remissions of an offence; ted beyond six years. See Levit. xxv. 30, sqq. 2 Kings iv. 1.

Ver. 27. to daystor. The borrowed money; the loan. The word occurs only in this place: but compare Luke vi. 34. vii. 41. In ver. 32, όφειλή is a debt generally, however incurred.

Ver. 28. Emplys. This verb, and dyxelp, are commonly used of hard creditors, throttling and nearly strangling their debtors in urging their demands. Lucian D. M. 22. a) μην άγξω σε, νη τον Πλούτωνα, αν μη Ver. 24. μυρίων ταλάντων. An immense άποδως. J. Pollux. III. 116. άποπνίγειν

κάλει αὐτὸν, λέγων, Μακροθύμησον έπ' έμοὶ, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. Ο δε ουκ ήθελεν, αλλα απελθων έβαλεν αυτόν είς φυλακήν, έως ου 30 αποδώ το οφειλόμενον. Ίδόντες δε οι σύνδουλοι αὐτοῦ τα γενόμενα, 31 έλυπήθησαν σφόδρα καὶ έλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίψ αὐτῶν πάντα τὰ γενόμενα. Τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ, λέγει 32 αὐτῷ, Δοῦλε πονηρὲ, πάσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγώ 33 σε ηλέησα; Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς 34 βασανισταίς, έως ου αποδώ παν το οφειλόμενον αυτώ. Ούτω και ο 35 πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμίν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἔκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν.

19. ΚΑΙ έγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετηρεν Ι από της Γαλιλαίας, και ήλθεν εις τα όρια της Ιουδαίας, πέραν του Ίορδάνου καὶ ἡκολούθησαν αὐτῷ ὅχλοι πολλοὶ, καὶ έθεράπευσεν αὐ- 2 τους έκει. Καὶ προσήλθον αυτώ οι Φαρισαίοι πειράζοντες αυτόν, και 3 λέγοντες αὐτῷ, Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναϊκα αὐτοῦ κατὰ πασαν αίτίαν; 'Ο δὲ ἀποκριθεὶς είπεν αυτοῖς, Ουκ ἀνέγνωτε, ὅτι ὁ ποιή- 4 σας ἀπ' ἀρχῆς "ἄρσεν καὶ θῆλυ έποίησεν αυτούς," καὶ εἶπεν, "Ενεκεν 5 τούτου καταλείψει ανθρωπος τον πατέρα και την μητέρα, και προσκολληθήσεται τη γυναικί αυτού και έσονται οι δύο είς σάρκα μίαν;" "Ωστε 6 ούκέτι είσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. Ο οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μη χωριζέτω. Λέγουσιν αὐτῷ, Τί οὖν Μωσης ένετείλατο δοῦναι βι-7 βλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολύσαι αὐτήν; Λέγει αὐτοῖς, Ότι Μωσης δ προς την σκληροκαρδίαν ύμων επέτρεψεν ύμιν απολύσαι τας γυναικας ύμων ἀπ' ἀρχης δὲ ού γέγονεν ουτω. Λέγω δὲ ύμίν, ὅτι ος ᾶν 9

35. τὰ παραπτώματα αὐτῶν. Omitted in G., and bracketed by K.

Ver. 34. Basavistaic. Properly termentors, i. e. those who examined criminals by torture, as in the E. T. Perhaps simply debtors were usually treated.

Od. F. 71. Joseph. Ant. I. 18. 2.—Of the rival schools of Hillel and Schammai, the former maintained, and the latter denied, this position. It was intended to elicit from Christ an answer, either at variance with the law of Moses, or the doctrine of one of these two powerful teachers.

The Creator; sub-Ver. 4. ο ποιήσας. nud. άνθρώπους. So Rom. i. 25. τον κτίσαντα. See on Matt. iv. 3.—With ἄρσεν κ 9 ηλυ, supply γένος. Compare Gen. i. 27.

Ver. 5. B elver. In Gen. ii. 24, the words are ascribed to Adam; but as he spoke by inspiration, they were in fact the words of guolers are meant, unless indeed there is an God.—The verb προσκολλάν signifies to glue allusion to the extreme cruelty with which together; and thence metapherically, to unite firmly. In this applied sense it recurs fre-CHAP. XIX. Ver. 3. κατά πᾶσαν αίτίαν. quently in the N. T., as well as the LXX. For any cause. So πãς is used in 1 Cor. x. So Plaut. Menæch. II. 2. 67. Meretrices se 25; and κατά has the sense of propter, as in applicant, agglutinant.—The expression είς Levit. xxvi. 28. LXX. Herod. V. 39. Hom. σάρκα μίαν is a Hebraism, for μία σάρξ. σάρκα μίαν is a Hebraism, for μία σάρξ. Compare Deut. xxviii. 13. Ps. xciv. 22; and so also in Nutt. xxi. 42. This text is quoted again in Mark x. 8, 1 Car. vi. 16. Eph. v. 31; and in every instance the words ol δύο, which are wanting in the original, are inserted. They are found, however, in the Samaritan Pentateuch and the LXX.

Ver. 7. βιβλίον άποστασίου.

Matt. v. 31.

Moses permitted divorce under certain restric-

απολύση την γυναϊκα αὐτοῦ, εί μη έπὶ πορνεία, καὶ γαμήση ἄλλην, 10 μοιχαται και ο απολελυμένην γαμήσας μοιχαται. Λέγουσιν αὐτῷ α μαθηταί αυτού. Ει ούτως έστιν ή αιτία του ανθρώπου μετά της 11 γυναικός, ου συμφέρει γαμήσαι. Ο δε είπεν αυτοίς, Ου πάντες 12 χωρούσι τον λόγον τούτον, άλλ' οίς δέδοται. Είσὶ γὰρ εὐνούχοι, οίτινες έκ κοιλίας μητρός έγεννήθησαν ούτω καί είσιν εύνουχοι, οίτινες εύνουχίσθησαν ύπὸ τῶν ἀνθρώπων καί είσιν εὐνοῦχοι, οίτινες εθνούχισαν έαυτους διά την βασιλείαν των ουρανών. Ο δυνάμενος χωρείν, χωρείτω.

Τότε προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ΐνα τὰς χείρας ἐπιθῷ αὐτοῖς, καὶ 14 προσεύξηται οι δέ μαθηταί έπετίμησαν αυτοίς. 'Ο δέ Ίησους είπεν, Αφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ έλθεῖν πρός με τῶν γὰρ τοιού-15των έστιν ή βασιλεία των ουρανών. Και, έπιθεις αυτοίς τας χείρας,

επορεύθη εκείθεν.

16 ΚΑΙ ίδου, είς προσελθών είπεν αυτώ, Διδάσκαλε άγαθέ, τί άγαθύν 17 ποιήσω, ίνα έχω ζωήν αιώνιον; Ο δε είπεν αὐτῷ, Τί με λέγεις ἀγαθόν; σοδείς αγαθός, ει μη είς ο Θεός. Εί δε θέλεις είσελθείν είς την ζωήν, 18 τήρησον τὰς εντολάς. Λέγει αὐτῷ, Ποίας; 'Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπε, Τὸ,

Ver. 9. εί μη έπὶ π. Al. παρεκτός λόγου πορνείας, as in ch. v. 32. G. K. omit εί. 16. διδ. άγαθέ. G. omits άγαθέ, and for έχω, reads σχω.—17. τί με λέγεις κ. τ. λ. G. τί με έρωτζες περί τοῦ ἀγαθοῦ; είς ἐστὶν ὁ ἀγαθός. Βί δὲ κ. τ. λ. The reading, however, though supported by many MSS, and versions, is certainly incorrect.— $\tau\eta\rho\eta$ σον. Ο. τήρει.

mitution of marriage, but because it was exnature.

Ver. 10. alria. State, condition. So cause nounced marriage. med in Cic. Ep. Fam. VII. 4. Mart. Epig. VII. 92. 5.

Ver. 11. χωροῦσι τὸν λόγον τ. The verb Impair, which signifies generally capax esse it has the latter import, as in Ælian. V. H. 111. 9. The meaning is, that all have not the Bapt. c. 18. continence necessary to enable them to comply these ought to marry; but those who άρχων. mave the power will do better to observe it. hed state. Compare 1 Cor. vii. 26. The the celibacy of the clergy.

Ver. 12. εύνούγεσαν ξαυτούς. A figura-

tions, not in accordance with the original in- also use it of those who abstained from marriage, in order to a more close application to pedient to prevent crimes of a more heinous the study of the Law. Our Lord probably alludes to the sect of the Essenes, who de-

Ver. 13. χείρας ίπιθη. See on Matt. ix. 18. It was customary to ask from holy men a blessing upon children. Compare Gen. xlviii. 14. If infants are thus capable of (Mark ii. 2. John ii. 6), is used both of the admission into Christ's kingdom, they must capability to understand, and to execute. Here also be capable of receiving baptism, as the only means of admission. See Tertul. de

Ver. 16. elc. For ric. He was a young with this saying (vis. οὐ συμφέρει γαμήσαι), man (ver. 22). Luke (xviii. 18) calls him

Ver. 17. τί με λέγεις άγαθόν; κ. τ. λ. Our Our Lord's observation has reference to the Lord does not mean to reject the title of good. Penecuting spirit of the times, which was cal- but his question is intended to reprove the culated to destroy the happiness of the mar- ostentatious pride of the Jewish Rabbies, towards whom the same mode of address was Parage is perverted by Papists in support of employed, with a degree of flattery which they greatly courted (Matt. xxiii. 7).

Ver. 18. το, ού φονεύσεις, κ. τ. λ. From tive expression similar to encoureer the Brod. xx. 12, eqq. Lev. xix. 18. Deut. v. 16, Pipa in Matt. v. 30. xviii. 8. Origen in- eqq. The neuter article used absolutely, with deed understood it literally, but all the other reference to a phrase or sentence following, Puber metaphorically; and the Rabbins occurs again in Mark ix. 23. Luke i. 62. ix.

" ου φονεύσεις ου μοιχεύσεις ου κλέψεις ου ψευδομαρτυρήσεις τίμα 19 τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα." καὶ, " ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ώς σεαυτόν." Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, Πάντα ταῦτα έφυλαξάμην έκ 🕄 νεότητός μου τί έτι ύστερω; Έφη αὐτῷ ὁ Ίησοῦς, Εἰ θέλεις τέλειος 21 είναι, υπαγε, πώλησόν σου τὰ υπάρχοντα, καὶ δὸς πτωχοίς, έξεις θησαυρόν έν ούρανψ και δεύρο ακολούθει μοι. 'Ακούσας δε ό !! νεανίσκος τον λόγον, απηλθε λυπούμενος ην γαρ έχων κτήματα πολλά. ΄Ο δὲ Ίησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Άμὴν λέγω ὑμῖν, 😂 ότι δυσκόλως πλούσιος είσελεύσεται είς την βασιλείαν των ούρανων. Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τρυπήματος 24 ραφίδος διελθείν, η πλούσιον είς την βασιλείαν του Θεου είσελθείν. Ακούσαντες δε οι μαθηταί αυτού, έξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες, 25 Τίς ἄρα δύναται σωθήναι; Έμβλέψας δὲ ὁ Ίησοῦς είπεν αὐτοῖς, 26 Παρά ανθρώποις τουτο αδύνατόν έστι, παρά δε Θεφ πάντα δυνατά ÉGTI.

Τότε αποκριθείς ὁ Πέτρος είπεν αυτώ, Ίδου, ήμεις αφήκαμεν πάντα, 27 και ηκολουθήσαμέν σοι τί άρα έσται ήμιν; 'Ο δε Ιησούς είπεν αύτοις, 28 'Αμην λέγω ύμιν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῷ παλιγγενεσία, όταν καθίση ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε

Ver. 19. τον πατέρα σου. G. K. S. omit the pronoun.—24. τάμηλον. A very few MSS. have κάμιλον. See note.—διελθείν. G. K. S. είσελθείν.

46. xxii. 2. 4. 23. 37. Acts xxii. 30. Rom. viii. 26. See Gr. Gr. § 30. 4.

Ver. 21. τέλειος. Compare Matt. v. 48. Here it means fully instructed in the duty of u Christian, as opposed to bubes in Christ (Heh. v. 14. vi. 1). Compare 1 Cor ii. 6. Phil. iii. 15. Cal. i. 28. This precept is only applicable to those who, like the apostles, were the constant attendants upon Christ during his ministry upon earth, and to whom the expression άκολούθει μοι is generally directed. See Matt. iv. 19, and vv. 27, 28, n/ra.

Ver. 24. εὐκοπώτερόν έστι κάμηλον κ. τ. λ. This proverb, expressive of extreme difficulty, is found in the Talmud, except that terms for camel and cable differ only in the points.—That πλούσιος here means one who trusts in riches, is clear from Mark x. 23, 24. Compare 1 Tim. vi. 17.

question was suggested by the apostle's knowlege that the world is made up of rich men, or of those who desire to be so. There is a Treatise of Clement of Alexandria, entitled, Τίς ο πλούσως σωζόμενος;

Ver. 26. παρά άνθρώποις κ. τ. λ. However difficult it may be for men to have riches without abusing them, the grace of God is sufficient to enable them to subdue the temptations, with which great possessions are always accompanied.

Ver. 28. εν τη παλιγγενεσία. Luke xxii. 30. έν τη βασιλεία μου. As γένεσις denotes the Creation, so παλιγγενεσία may indicate the change brought about by the Gospel, including the entire space of time from its first promulgation to the consummation of all things. The expression, sitting on thrones, seems to indicate generally high honour and dignity, with reference primarily to the ministerial authority with which the apostles were an elephant is substituted for a camel. Hence invested, and, secondly, to the distinguished there is no ground for reading κάμιλον, a part which they will act in the great day of cable; though it is singular that the Arabic final retribution, as the assessors of the Judge. Theophylact explains παλιγγενεσία by ἀνάoracic. Elsewhere in the N. T. its signification is totally distinct. With respect to the construction, έν τῷ παλιγγενεσία must be Ver. 25. τίς δύναται σωθηναι; This taken forward with καθίσεσθε.—In the next verse, our Lord subjoins that all faithful Christians will be rewarded in proportion to the sacrifices they have made for the sake of the Gospel. From Mark x. 30, it appears that exarovrandaciona relates to the con-

και ύμεις επί δώδεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλάς του Ίσεφραήλ. Και πας, δς αφήκεν οικίας, η άδελφους, η άδελφας, η πατέρα, η μητέρα, η γυναϊκα, η τέκνα, η αγρούς, ένεκεν του ονόματός μου, έκα-30 τονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζωὴν αίωνιον κληρονομήσει. Πολλοί 20 εὶ έσονται πρώτοι έσχατοι, καὶ έσχατοι πρώτοι. Όμοία γάρ έστιν η βασιλεία των ουρανών ανθρώπω οικοδεσπότη, δστις έξηλθεν αμα εποωί μισθώσασθαι έργάτας είς τον αμπελώνα αυτού. Συμφωνήσας ε μετα των έργατων έκ δηναρίου την ημέραν, απέστειλεν αυτούς είς 3τον αμπελώνα αυτού. Και έξελθων περί την τρίτην ωραν, είδεν ιαλλους εστώτας έν τη αγορά αργούς κακείνοις είπεν, Υπάγετε καί υμείς είς τον αμπελώνα, καί, ο έαν ή δίκαιον, δώσω ύμιν. Οι δέ j απηλθον. Πάλιν έξελθων περί εκτην και εννάτην ωραν, εποίησεν ύ ωσαύτως. Περί δὲ τὴν ενδεκάτην ωραν έξελθων, εύρεν άλλους έστωτας αργυύς, και λέγει αυτοίς, Τι ώδε εστήκατε όλην την ημέραν τάργοι; Λέγουσιν αυτώ, Ότι ουδείς ήμας έμισθώσατο. Λέγει αυτοίς, Υπάγετε καὶ ύμεῖς είς τὸν άμπελωνα, καὶ, ὃ έὰν ἢ δίκαιον, λήψεσθε. δ θίας δε γενομένης, λέγει ο κύριος του αμπελώνος τῷ ἐπιτρύπω αυτου, Κάλεσον τους έργάτας, και απόδος αυτοίς τυν μισθον, αρξάθιενος από των έσχατων έως των πρώτων. Καὶ έλθύντες οι περί 10 την ένδεκάτην ωραν, έλαβον ανα δηνάριον. Έλθόντες δε οι πρωτοι,

νετ. 29. δς άφηκεν. G. K. δστις. CHAP. XX. Ver. 6. άργούς. G. omits this adjective; and K. encloses it within brackets.

apply first, according to the import of Polyb. VI. 39. 13. είς τὸν μῆνα.

The following parable, to the early call of Ver. 3. τρίτην ωραν. The Jewish day, tribution in a state of glory.

CHAP. XX. Ver. 1. αμα πρωί. So Thucyd. MEN!

wages both with the Jews and Romans. See c. 20. Isbit v. 14. Tacit. Ann. I. 17. The denarius

Ciations, which, even in this world, and in are equivalent to fifteen pence: a very liberal the midst of persecutions, arise in the heart sum in those times. More generally the preof the sincere believer. Compare 2 Cor. vi. position is omitted with the genitive of the price; as in ver. 13. See Gr. Gr. § 44. 3, and Ver. 30. πολλοί έσονται κ. τ. λ. This Ubs. 9. Before την ημέραν, supply είς. So

the Jews, and the later call of the Gentiles, from sun-rise to sun-set, was divided into to the blessings of the Gospel, which were twelve equal parts (John. xi. 9); so that the nevertheless first accepted by the latter; and, third, sixth, ninth, and eleventh hours, will secondly, to God's dealings with mankind in answer to nine, twelve, three, and five o'clock general, with regard both to their outward respectively. It was customary with labourcall into a state of grace, and their final re- ers to stand in the Forum, for the purpose of being hired.

Ver. 8. τω έπιτρόπω. His steward or W. l. αμα δε πρωί εμβαλόντις. Herod. IX. bailiff. Hesych. επιτρόπος ο προστατών τά αμα ήμέρα. Perhaps the expression at χωρίων ες όλης της οὐσίας. So Herod. I. full would be αμα σύν τῷ πρωί. Compare 108. πάντων ἐπιτρόπον. Compare 2 Macc. Joicon xx. 16. LXX.; and see Gr. Gr. § 62. 4, xi. 1. Luke viii. 3. From Gal. iv. 2, it apand Obs. 2. A like phrase occurs at full in pears that this officer was sometimes intrusted Plant. Merc. II. i. 31. Mune cum luce with the care and instruction of children. See also Joseph. B. J. I. 30. 5. Xen. Mem. l'er. 2. ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν. This I. 2. 40. By the Romans he was called seems to have been the usual amount of daily Procurator; as in Cic. Orat. pro Cæcin.

Ver. 9. dvá. Severally. Rev. xxi. 21. was about sevenpence-halfpenny of our mo- άνὰ εἰς ἔκαστος. See Gr. Gr. § 63. Obs. 11. bey; so that in Luke x. 35, two denarii There is nothing in this which can apply to

ενόμισαν ότι πλείονα λήψονται καὶ έλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον. Λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οικοδεσπότου, λέγοντες, 11. Ότι ούτοι οι έσχατοι μίαν ωραν έποίησαν, και ίσους ήμιν αυτούς έποίησας, τοις βαστάσασι τὸ βάρος της ημέρας καὶ τὸν καύσωνα. Ο δε αποκριθείς είπεν ενί αυτών, Έταιρε, ουκ αδικώ σε ουχί 13 δηναρίου συνεφώνησάς μοι; άρον το σον, καὶ υπαγε θέλω δέ 14 τούτω τω έσχάτω δουναι ως καὶ σοί. *Η οὐκ ἔξεστί μοι ποιήσαι ο 15 θέλω έν τοις έμοις; η ο όφθαλμός σου πονηρός έστιν, ὅτι ἐγω ἀγαθός είμι; Ουτως έσονται οι έσχατοι πρώτοι, και οι πρώτοι έσχατοι πολλοί 16 γάρ είσι κλητοί, ολίγοι δὲ έκλεκτοί.

ΚΑΙ αναβαίνων ο Ίησους είς Ἱεροσόλυμα, παρέλαβε τους δώδεκα 17 μαθητάς κατ΄ ιδίαν έν τῷ όδω, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ίδοὺ, ἀναβαίνομεν είς 18 Ίεροσύλυμα, καὶ ὁ νίὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεύσι καὶ γραμματεύσι καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτω, καὶ παραδώσουσιν 19 αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν είς τὸ έμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι καὶ

τη τρίτη ήμέρα αναστήσεται.

Τότε προσηλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υίῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υίῶν 20 αὐτης, προσκυνούσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ. Ο δὲ εἶπεν αὐτη, Τί 21 θέλεις; Λέγει αὐτῷ, Είπὲ ίνα καθίσωσιν οὐτοι οὶ δύο υἰοί μου, εῖς ἐκ δεξιών σου, καὶ είς έξ εὐωνύμων, εν τη βασιλεία σου. Αποκριθείς δὲ ο 22 Ίησους είπεν, Οὺκ οίδατε τι αιτείσθε. Δύνασθε πιείν τὸ ποτήριον, δ

Ver. 10. πλείονα. Al. πλείον.—15. ή ὁ όφθ. Κ. εί ὁ όφθ.

a death-bed repentance, inasmuch as the call is here no sooner given than obeyed, which is not the case with those who reject the offer consequently chosen to partake of it. of the Gospel till the eleventh hour.

Ver. 12. ἐποίησαν. Scil. ἔργον, which is supplied in E10d. xxxi. 15. xxxv. 2. IXX. Compare Ruth ii. 19. Matt. xxi. 27. Some would understand $\pi o(i)$ in the sense of $\delta(a-i)$ τρίβειν, as in Acts xv. 33. xviii. 23. xx. 3. 2 Cor. xi. 25. James iv. 13. Here, however, man soldiers. See John xviii. 31, 32. the other sense is clearly preferable.—The ex-

Ver. 15. δφθαλμός πονηρός. 36. James iii. 17.

Ver. 16. κλητοί, έκλεκτοί. Although the former of these words is sometimes apparently synonymous with the latter, as in Rom. i. 6. 1 Cor. i. 24. for instance, yet is there a wide difference between them. The khyrol are those who have been invited to embrace the Gospel, whether they obey the call or not;

the inherroi are those only who fulfil the terms of the salvation offered to them, and are

Ver. 17. ἀναβαίνων είς Ἱεροσόλυμα. Jerusalem stood on an eminence. Hence the verb avaßaiverv is constantly used in the N. T. of a journey thither; and so Joseph. Ant. XII. 7. 6. XIII. 6. 4. B. J. II. 3. 1; 12. 6.

Ver. 19. Educat. To Pilate, and the Ro-

Ver. 20. viũv Zeβεδαίου. James the treme reluctance of the Jewish converts to elder, and John the Evangelist. Their moadmit the Gentiles to equal privileges with ther's name was Sulome. See Mark xv. 40. themselves, is apparent from Acts xi. 3. xiii. xvi. 1. It should seem from Mark x. 35, 50. xvii. 5. 13. Rom. xi. 28. 1 Thess. ii. 16. that she made the request at their own insti-See on gation, under the impression, which the apos-Mall. vi. 22. On the other hand, $\dot{\alpha}\gamma\alpha\vartheta\delta\varsigma$ tles continued to entertain, of a temporal should be rendered liberal. Compare Acts ix. kingdom. See also Luke xxii. 24, aqq. xxiv. 21. Acts i. 6.

Ver. 21. "iva kabiowoiv k. T. A. That is, to obtain the most exalted degree of dignity. See 1 Sum. xx. 25. 1 Kings ii. 19. Ps. xiv. 9. cx. 1. In the Jewish Sanhedrim, the two principal officers sat on the right and left hand of the president.

Ver. 22. το ποτήσιον. See on Hom. IL

έγω μέλλω πίνειν ; η το βάπτισμα, ο έγω βαπτίζομαι, βαπτισθήναι ; 23 Λέγουσιν αὐτῷ, Δυνάμεθα. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τὸ μὲν ποτήριόν μου πιεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα, δ έγω βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε τὸ δὲ καθίσαι εκ δεξιών μου και έξ εύωνύμων μου, ούκ έστιν έμον δουναι, άλλ' 24 οις ήτοιμασται ύπο του πατρός μου. Καὶ ἀκούσαντες οι δέκα, ήγαν-25 άκτησαν περί των δύο άδελφων. 'Ο δέ Ίησους προσκαλεσάμενος αὐτοὺς είτεν, Οίδατε ότι οι άρχοντες των εθνων κατακυριεύουσιν αὐτων, και οί 26 μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτως δὲ ἔσται έν ὑμῖν' ἀλλ' ος Τίαν θέλη έν ύμιν μέγας γενέσθαι, έστω ύμων διάκονος και δς έαν θέλη 25 έν ύμιν είναι πρώτος, έστω ύμων δούλος. ωσπερ ο υίος του άνθρώπου ούκ ήλθε διακονηθήναι, άλλά διακονήσαι, και δούναι την ψυχήν αὐτοῦ λύτοον άντι πολλων.

ΚΑΙ, εκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχῶ, ἡκολούθησεν αὐτῷ ὅχλος 30 πολύς. Καὶ ίδοὺ, δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρά την όδὺν, ακούσαντες ὅτι Ινσούς παράγει, εκραξαν λέγοντες, Έλέησον ήμας, κύριε, υίος Δαβίδ. 31 Ο δε όχλος επετίμησεν αυτοίς, ίνα σιωπήσωσιν οι δε μείζον έκραζον, 32 λέγοντες, Έλέησον ήμας, κύριε, υίος Δαβίδ. Καὶ στὰς ὁ Ίησοῦς έφώ-33 γησεν αὐτοὺς, καὶ εἶπε, Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; Λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, 34ίνα άνοιχθωσιν ήμων οἱ ὀφθαλμοί. Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ήψατο

22. η τὸ βάπτισμα, κ. τ. λ. This, and the corresponding clause in the next verse, are omitted by G.; and K. encloses them within brackets.—26. ourwe de forai. G. h. S. omit the particle di.

martyrdom is called by the Fathers sanguinis isle of Patmos (Rev. i. 9).

but merely asserts that his will is in unison Eph. v. 2. Heb. ix. 14, 28. with Mark ix. 8. So Herod. I. 193. Χρίωνται δε ούδεν ελαίω, άλλ' έκ τών σησάμων ποιεύντες.—With έμον supply έργον, ού γάρ ίμον διανέμειν τὰ τοιαῦτα.

Ver. 28. λύτρον άντί πολλών. Properly 18. 5. Plin. N. H. V. 14.

0.527. To drink of the same cup with another, λύτρον signifies a ransom; as in Exod. xxi. is to partake of the same lot, more generally 30. LXX. Hence it is generally used as in a bad sense. Baptism is also made to re- synonymous with itihaaua, a piacular sucripresent in Scripture immersion in calamity. Ace. Compare Num. xxxv. 31. Prov. vi. 35. Compare Ps. xlii. 7. cxxiv. 4, 5. Jerem. Among the Gentiles also sacrifices were called zivii. 2. Dan. ix. 26. So also Virg. Æn. the λύτρα of those for whom they were VI. 512. His mersere malis. In Luke xii. offered. Here, therefore, our Lord unques-50, our Lord calls his death a baptism; and tionably means that his life was offered as an atonement for the lives of many; i. e. of beplismen. According to the prophecy here o'l mankind; in which sense πυλλοί is fredelivered, James was put to death by Herod quently used in Scripture. Compare Dan. Acts xii. 2), and John was banished to the xii. 2. with John v. 28, 29; and Rom. v. 15. with 1 Cor. xv. 22. Indeed the expression νετ. 23. οὐκ ἔστιν έμον κ. τ. λ. Our in 1 Tim. ii. 6, is ἀντίλυτρον ὑπέρ πάντων. Lord does not admit any defect in his power; See also Matt. xxvi. 28. John xi. 51, 52.

with his Father's, and that the rewards and Ver. 29. ἐκπορευομένων. Luke xviii. 35. dignities of his kingdom would be appor- ἐν τῷ ἐγγίζειν, which should, therefore, tioned to the faith and obedience of his fol- perhaps be rendered, while he was near; lowers. Preceded by a negative, all has and this sense is supported by Luke x. 9. the import of εί μή. Compare Matt. xvii. Vide locum. Luke, moreover, mentions only one blind man; and so Mark (x. 46), who calls him Bartimæus. Probably there was something more extraordinary in his case in Eur. Phæn. 454. Xen. Cyr. II. 1. 11. than in that of his fellow-sufferer.—Jericho The ellipsis is found in Lucian. Saturn. II. was in the tribe of Benjamin, about twenty miles east of Jerusalem. See Joseph. B. J. L.

των υφθαλμών αυτών και ευθέως ανέβλεψαν αυτών οι οφθαλμοι, και ηκολούθησαν αὐτῷ.

21. ΚΑΙ ὅτε ἡγγισαν είς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἡλθον είς Βηθφαγή πρὸς 1 τὸ ἄρος τῶν έλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητάς, λέγων 2 αὐτοῖς, Πορεύθητε είς την κώμην την ἀπέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθέως εὑρήσετε ύνον δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς. λύσαντες ἀγάγετέ μοι. Καὶ έάν 3 τις ύμιν είπη τὶ, έρειτε, "Οτι ὁ κύριος αὐτῶν χρείαν έχει" εὐθέως δὲ ἀποστελεί αὐτούς. Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ίνα πληρωθή τὸ ρηθὲν διὰ τοῦ ١ προφήτου, λέγοντος, "Είπατε τῷ θυγατρὶ Σιων, Ίδοὺ, ὁ βασιλεύς σου 5 έρχεταί σοι, πραύς, και έπιβεβηκώς έπι όνον και πώλον υίον ύποζυγίου." Πορευθέντες δε οι μαθηταί, και ποιήσαντες καθώς προσέταξεν αὐτοις 6 ο Ίησους, ήγαγον την όνον και τον πωλον, και έπέθηκαν έπάνω? αὐτῶν τὰ ἰμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. Ο δὲ πλεῖστος 8 ύχλος έστρωσαν έαυτων τὰ ἰμάτια έν τῷ ὁδῷ. ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους από των δένδρων, και έστρωννυον έν τη όδφ. Οι δε όχλοι οί 9 προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες, 'Ωσαννὰ τῷ υίῷ

Ver. 2. Al. πορεύεσθε and κατέναντι.—2. άγάγετε. Some have, άγετε.—3. άποστελεί. G. K. & άποστέλλει.—7. Ιπεκάθισεν. R. Ιπεκάθισαν.

CHAP. XXI. Vcr. 1. Βηθφαγή. Mark (xi. 1) adds, if Βηθανίαν. Bethphage and Bethany were adjoining villages, about fifteen furiongs east of Jerusalem (John xi. 18). Josephus (Ant. XX. 7. 6. B. J. V. 23.) says, that the Mount of Olives was only five stadia from Jerusalem; but he probably measured from the foot of the hill. In Acts i. 12, it is said to be a sabbath-day's journey, or about two miles distant. See on ch. xxiv. 20.

Ver. 2. πῶλον. Mark xi. 2. ἐφ' δν ουδείς άνθρώπων κεκάθικε. Such animals as had never been employed in the service of men, were alone devoted by the ancients generally, whether Jews or Heathers, to sacred purposes. See Deut. xxi. 3. 1 Sam. vi. 7. Virg. Georg. IV. 540. 551. Hor. Epod. IX. 22. Ovid. Met III. 11.

Ver. 3. d kúpiog. Simply the master; a title constantly applied by the Jews to their doctors. So à διδάσκαλος, in Matt. xxvi. 18. Some, however, interpret the Messiah; or the Lord, κατ' έξοχήν. The owner was probably acquainted with Christ, or he might be supernaturally moved to send the animals.

Ver. 5. Ovyarpi Liwy. Jerusalem. Compare 2 Kings xix. 21. Cities and countries are frequently personified by the prophets: as in Ps. xlv. 12. Isa. xlvii. 1. Jer. xlvi. 24. Amos v. 2. The prophecy is from Zech. ix. 9, with the opening words from Isa. lxii. 11. Its remarkable and literal fulfilment in Christ seems to have been designed to obtain from

Messiahship, previous to his crucifixion; and the circumstances attendant upon his public entry into Jerusalem were precisely those, which indicated their full persuasion that he was their Messiah and their King.

Ver. 7. ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. Christ sate only upon the foal (Murk xi. 7): and therefore Theophylact refers αὐτῶν to ἰμάrea. This, however, is very harsh; and Matthew has doubtless used the plural instead of the singular, which is not unusual, especially when no misconception can arise from it. There is nothing mean in Christ riding on an ass; inasmuch as persons of the highest distinction were usually mounted in this way. Compare Gen. xxii, 3. Judg. v. 10. x. 4. 2 Sam. xviii. 9. 1 Kings i. 33. See also on Hom. Il. A. 557.

Ver. 8. έστρωσαν τὰ ὶμάτια κ. τ. λ. Ιι was customary in the East to spread their garments before kings and great persons; and to carry branches of palm in their hands on occasions of rejoicing and festivity. See Levit. xxiii. 40. 2 Kings ix. 13. 1 Macc. xiii. 51. 2 Macc. x. 7. A similar custom prevailed also among the Greeks and Romans. Compare Herod. VII. 54. Æsch. Agam. 881. Liv. X. 7. Tacit. Hist. II. 70. Q. Curt. V. 1. 19. Ovid. Trist. IV. 2. 50.

Ver. 9. 'Qoayya', A Hebrew word signifying, Save now. It was one of the exclamations employed at the feast of Tabernacles; and is here applied by the Jews to Christ, the Jews a public acknowledgment of his as expressive of their joy at finding the

Δαβίδ ευλογημένος ο ερχόμενος εν ονόματι Κυρίου 'Ωσαννά εν τοις 10 ύψίστοις. Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, έσείσθη πάσα ή 11 πόλις, λέγουσα, Τίς έστιν ούτος; Οί δὲ ὅχλοι ἔλεγον, Οὐτός έστιν Ίησους ο προφήτης ο από Ναζαρέτ της Γαλιλαίας.

12 ΚΑΙ εισηλθεν ο Ίησους είς το ιερον του Θεού, και έξέβαλε πάντας τους πωλούντας καὶ ἀγοράζοντας έν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστών κατέστρεψε, και τας καθέδρας τών πωλούντων τας πε-

13 ριστεράς. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Γέγραπται, "'Ο οἰκός μου, οἰκος προσευχής κληθήσεται" ύμεις δε αυτόν εποιήσατε "σπήλαιον ληστων."

14 Καὶ προσήλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ έν τῷ ἰερῷ καὶ έθεράπευσεν 15 αυτούς. Ίδόντες δε οι άρχιερείς και οι γραμματείς τα θαυμάσια α έποίησε,

καὶ τοὺς παίδας κράζοντας έν τῷ ἰερῷ, καὶ λέγοντας, 'Ωσαννὰ τῷ υἰῷ 16 Δαβίδ, ηγανάκτησαν, καὶ είπον αὐτῷ, 'Ακούεις τί οὖτοι λέγουσιν; '()

δὲ Ίησους λέγει αυτοίς, Ναί ουδέποτε ανέγνωτε, "Οτι έκ στόματος

17 νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αίνου;" Καὶ, καταλιπών αὐτοὺς, έξηλθεν έξω της πόλεως είς Βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη έκεί.

8-19 Πρωΐας δε επανάγων είς την πόλιν, επείνασε. Καὶ ίδων συκην μίαν έπὶ της όδου, ηλθεν έπ' αὐτην, καὶ οὐδὲν εύρεν έν αὐτῆ, εί μη φύλλα μόνον και λέγει αυτή, Μηκέτι έκ σου καρπύς γένηται είς τον αίωνα. 🕾 Καὶ έξηράνθη παραχρημα ή συκη. Καὶ ίδόντες οἱ μαθηταὶ έθαύμασαν, 21 λέγοντες, Πως παραχρημα έξηράνθη ή συκή; 'Αποκριθείς δὲ ὁ Ἰησοῦς είπεν αὐτοῖς, Αμην λέγω ύμιν, έαν έχητε πίστιν, καὶ μη διακριθητε, ου μόνον τὸ της συκής ποιήσετε, ἀλλὰ κᾶν τῷ ὅρει τούτψ είπητε,

accomplished in him. Both with 'Qoavva his countenance. and εὐλογημένος, there is an ellipsis of ἔστω, Δαβίδ and ὁ ἐρχόμενος, see on Matt. L. 1. xi. 3. It appears from the Talmud that the children of the Jews were taught to repeat Hosannes are taken.

Ver. 12. rd lepóv. The temple, including formerly been transacted in the shambles, sending the Messiah. we now carried on. Nothing but Hebrew money could be paid into the treasury; and the κολλυβισταί were persons who exchanged the foreign coin of those Jews who lived at a distance, receiving a small piece of money, called soldingles, for the accommodation. Doves were exposed to sale for the offerings of Christ, Jerome suggests that they were xvii. 20. xviii. 19.

prayers, which they offered at that feast, awe-struck by a certain divine expression in

Ver. 13. σπήλαιον λυστών. Joseph. B. and the meaning is, May God preserve and J. V. 9. 4, ἐκδοχεῖον πάντων, κίι. κλεπbless the Son of David!—Of the titles viòς των, φονέων, άρπάγων, τὸ ἱερὸν γέγονε. See also B. J. IV. 5. 4; et albi. The Scripture cited is from Isa. Ivi. 7. Jer. vii. 11.

Ver. 16. κατηρτίσω αίγον. Thou hast the 118th Psalm, from which (ver. 26) their perfected praise; but in the Hebrew, thou hast ordained strength. In either case the meaning is the same, as the strength, proceedthe entire building: but it was in the court ing from the mouth of babes, is clearly the of the Gentiles, where the traffic, which had praise elicited by the goodness of God in

Ver. 19. συκην μίαν. For τινά. Sec on Matt. viii. 19. In destroying this fig-tree, our Lord neither exhibited impatience in himself, nor committed an act of injustice to others. The tree was already barren, and growing in the public road; and its sudden withering was designed to show, that a bare required of those who came to be purified profession of religion, like that of the Jews, (Luke ii. 24). To account for the passive would end in a speedy destruction. Comacquiescence of these traders in the command pare Hcb. vi. 8. Of vv. 20, 21, see on Matt. Αρθητι καὶ βλήθητι είς την θάλασσαν, γενήσεται. Καὶ πάντα ὅσα 22

αν αιτήσητε έν τῷ προσευχῷ, πιστεύοντες, λήψεσθε.

ΚΑΙ έλθύντι αὐτῷ είς τὸ ἰερὸν, προσήλθον αὐτῷ διδάσκοντι οί 23 αρχιερείς και οι πρεσβύτεροι του λαού, λέγοντες, Έν ποία έξουσία ταυτα ποιείς; καὶ τίς σοι έδωκε την έξουσίαν ταύτην; Αποκριθείς δέ 24 ο Ίησους είπεν αὐτοῖς, Έρωτήσω ύμας καγώ λόγον ένα, ον έαν είπητέ μοι, κάγω ύμιν έρω έν ποία έξουσία ταυτα ποιω. Το βάπτισμα Ιωάννου 25 πόθεν ην; έξ ουρανού, η έξ ανθρώπων; Οι δὲ διελογίζοντο παρ έαυτοῖς, λέγοντες, Έαν είπωμεν, εξ ούρανου, ερεί ήμιν, Διατί ούν ούκ έπιστεύσατε αὐτῷ; έὰν δὲ είπωμεν, έξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τον 26 ύχλον πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ώς προφήτην. Καὶ ἀπο-27 κριθέντες τῷ Ἰησοῦ είπον, Οὐκ οἴδαμεν. Έφη αὐτοῖς καὶ αὐτὸς, Οὐδὲ έγω λέγω ύμιν έν ποία έξουσία ταύτα ποιω. Τί δε ύμιν δοκεί; "Αν-28 θρωπος είχε τέκνα δύο, και προσελθών τῷ πρώτῳ είπε, Τέκνον, ὕπαγε σήμερον, έργάζου έν τῷ ἀμπελῶνί μου. 'Ο δὲ ἀποκριθείς εἶπεν, Οὐ θέλω' 29 υστερον δε μεταμεληθείς, απήλθε. Και προσελθών τῷ δευτέρῳ, είπεν 30 ώσαύτως. 'Ο δὲ ἀποκριθεὶς είπεν, Έγω, κύριε καὶ οὐκ ἀπῆλθε. Τίς 31 έκ των δύο εποίησε το θέλημα του πατρός; Λέγουσιν αὐτῷ, Ὁ πρωτυς. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 'Αμην λέγω ὑμῖν, ὅτι οὶ τελῶναι καὶ αὶ πόρναι προάγουσιν ύμας είς την βασιλείαν του Θεού. ΤΗλθε γάρ πρός 32 ύμιας Ιωάννης έν όδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ έπιστεύσατε αὐτῷ οἱ δὲ τελώναι καὶ αὶ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ ὑμεῖς δὲ ιδόντες οὐ μετεμελήθητε υστερον, του πιστεύσαι αὐτῷ.

Αλλην παραβολην ακούσατε. Ανθρωπός τις ην οικοδεσπότης, όστις 33 έφύτευσεν αμπελώνα, και φραγμον αυτώ περιέθηκε, και ώρυξεν έν αυτώ ληνον, και ψκοδόμησε πύργον, και έξέδοτο αυτον γεωργοίς, και άπεδήμησεν. Ότε δὲ ήγγισεν ὁ καιρὸς των καρπών, ἀπέστειλε τοὺς 34 δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς, λαβείν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. Καὶ 35 λαβόντες οι γεωργοί τους δούλους αυτου, ον μέν έδειραν, ον δε απέ-

Ver. 23. έλθ. αὐτῷ. Al. έλθόντος αὐτοῦ.—30. τῷ δευτέρῳ. G. K. S. τῷ ἐτέρῳ.— 31. ὁ πρῶτος. Cod. B. ὁ ὕστερος, giving also the replies οὐ θέλω, and Έγω κύριε, in an inverted order. Cod. D. ὁ ἔσχατος.—33. τις. Omitted by G. K. S.

lege the divine mission of the Baptist, was the case of the Jews and Gentiles. a proof that they would pervert an avowal of working his ruin.

the last verse.

Ver. 31. οὶ τελῶναι κ. τ. λ. See Luke vii. 29, 30; whence it appears that the two sons, in the preceding parable, represent the Pub- church and people. licans and Pharisees respectively. The latter

Ver. 27. οὐδὲ ἐγώ λέγω κ. τ. λ. It was promised to God a perfect obedience, and did maxim with the rabbins that a captious nothing; the former were roused by the question was to be met by another in reply. preaching of John, and embraced the Gos-The perverse refusal of the elders to acknow- pel. The import may also be extended to

Ver. 33. άλλην παραβολήν. This paraour Lord's divine authority into a means of ble is built upon a similar one in Isai. v. 1, sqq. It represents the wickedness of the Jews Ver. 30. έγω, κύριε. Supply θέλω, from in rejecting all the prophets, and eventually Christ himself; the punishment which was about to fall upon them; and the admission of the Gentiles in their stead to be God's

Ver. 35. έδειραν. Properly δέρειν significs

36 κτειναν, δν δε έλιθοβόλησαν. Πάλιν απέστειλεν άλλους δούλους, πλείονας των πρώτων καὶ εποίησαν αὐτοῖς ώσαύτως. Ύστερον δὲ ἀπέστειλε πρός αὐτοῦς τὸν υίὸν αὐτοῦ, λέγων, Έντραπήσονται τὸν υίήν ο μου. Οι δε γεωργοί, ιδύντες τὸν υίον, είπον εν εαυτοίς, Οὐτός έστιν ο κληφονόμος δευτε, αποκτείνωμεν αυτύν, και κατάσχωμεν την κλησηυνομίαν αυτού. Και λαβόντες αυτόν, εξέβαλον έξω του άμπελωνος. μικαί απέκτειναν. Όταν ουν έλθη ο κύριος του αμπελώνος, τί ποιήσει τοις 41 γεωργοίς έκείνοις; Λέγουσιν αὐτώ, Κακούς κακώς ἀπολέσει αὐτούς, και τον αμπελώνα έκδώσεται άλλοις γεωργοίς, οίτινες αποδώσουσιν 42 αὐτιῦ τοὺς καρποὺς έν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ουδέποτε ανέγνωτε έν ταις γραφαίς, " Λίθον, ον απεδοκίμασαν οι οίκοδυμούντες, ούτος εγενήθη είς κεφαλήν γωνίας παρά Κυρίου έγένετο ω αθτη, και έστι θαυμαστή εν όφθαλμοίς ήμων; " Διά τουτο λέγω ύμιν, οτι αρθήσεται αφ' ύμων ή βασιλεία του Θεου, και δοθήσεται έθνει ποι-11 ουντι τους καρπούς αὐτης. Καὶ ὁ πεσών ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συν-15 θλασθήσεται έφ' δν δ' αν πέση, λικμήσει αὐτόν. Καὶ ἀκούσαντες οί αρχιερείς και οι Φαρισαίοι τας παραβολας αυτού, έγνωσαν ότι περί 10 αυτών λέγει και ζητούντες αυτόν κρατήσαι, έφοβήθησαν τους όχλους, έπειδη ώς προφήτην αυτύν είχον.

Ver. 44. καὶ ὁ πεσών κ. τ. λ. A few MSS, omit this verse, which some would transpose before ver. 43. Compare Luke xx. 18.

to tear off the skin; and thence to scourge. So again in Mark xii. 3. Luke xxii. 63. Acts xxi. 37. It may be remarked that, although the allusion is probably only general, Jereriah was beaten, Isaiah killed, and Zechariah stoned. See also 2 Kings xxi. 10. 16. Nehem. ix. 26. Jerem. xliv. 4, 5.

Ver. 41. κακούς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς. Soph. Aj. 1409. κακοὺς κακῶς φθείρειαν. Eur. Med. 805. κακῶς κακὴν θανεῖν σφ' ἀναγκή. Examples of this paranomasia are abundantly obvious.—Mark (xii. 9) and Lake (xx. 16) assign the words to Christ. He seems to have first drawn from the Sanbedrim their own condemnation; and then to have repeated it in confirmation of their decision.

Ver. 42. είς εεφαλήν γωνίας. See on Matt. xix. 5. The citation is from Ps. cxviii. 22, 23. Both in the O. and N. T. the Church of God is likened to a building; and of the Christian church, Christ is the chief writer-stone, upon which the strength and support of the building depend. Thus in Eph. 11. 20, λίθος άκρογωνιαῖος is the same with ειφαλή γωνίας. Compare also Acts iv. 11. Rom. ix. 33. 2 Tim. ii. 19. 1 Pet. ii. 7.—In the construction, λίθον is made to agree with

the relative, instead of being the nominative to the verb; as in Virg. Æn. I. 578. Urbem, quam statuo, vestra est. Compare Acts x. 36. As the sense will scarcely allow αθτη to be referred το κεφαλή γωνίας, it is generally thought to be put Hebraice for τοῦτο, sc. πράγμα, in the neuter. Similar changes are found in Judg. xix. 30. 1 Sam. iv. 7. Ps. xxvii. 4; and frequently in the Hebrew. See Gr. Gr. §§ 25. Obs. 7; 59. 2.—With ver. 43, compare Acts xiii. 46.

Ver. 44. ο πεσών κ. τ. λ. See Isa. viii. 14, 15. The meaning seems to be that those who stumble at this stone, i. e. whose vices and prejudices lead them to disbelieve the Gospel, shall be bruised, or punished with a lighter punishment than those upon whom the stone shall fall, in consequence of their direct opposition to Christ's religion. These he will utterly destroy.—The verb lumpay signifies properly to winnow corn from the chaff; and there may possibly be an allusion to the dispersion of the Jews. It may also mean to grind to powder, as the E. T. renders it; with reference to the punishment which Christ will inflict upon the rebellious in the day of judgment. Thus Dan. ii. 44. LXX. λεπτυνεί ή λικμήσει πάσας τὸς βασιλείας.

22. ΚΑΙ ἀπογριθείς ὁ Ἰησούς πάλιν είπεν αὐτοίς έν παραβολαίς, ι λέγων, 'Ωμοιώθη ή βασιλεία των οὐρανων ανθρώπω βασιλεί, όστις 2 έποίησε γάμους τῷ υἰῷ αὐτοῦ. Καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ κα- 3 λέσαι τους κεκλημένους είς τους γάμους και ουκ ήθελον έλθειν. Πά-4 λιν απέστειλεν αλλους δούλους, λέγων, Είπατε τοις κεκλημένοις, Ίδου. τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμασα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα έτοιμα δεύτε είς τους γάμους. Οι δε άμελήσαντες άπηλθον, 65 μέν είς τον ίδιον άγρον, ο δέ είς την εμπορίαν αὐτοῦ οι δέ λοιποί, κρα-6 τήσαντες τους δούλους αυτού, υβρισαν και απέκτειναν. 'Ακούσας δέ 7 ύ βασιλεύς ώργίσθη, καὶ, πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, ἀπώλεσε τοὺς φονείς έκείνους, και την πόλιν αὐτων ένέπρησε. Τότε λέγει τοίς δού- 8 λοις αὐτοῦ, Ὁ μέν γάμος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν άξιοι. Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ᾶν ευρητε, 9 καλέσατε είς τους γάμους. Καὶ έξελθόντες οι δούλοι εκείνοι είς τὰς 10 όδους, συνήγαγον πάντας όσους εύρον, πονηρούς τε καὶ άγαθούς καὶ έπλήσθη ο γάμος ανακειμένων. Είσελθων δε ο βασιλεύς θεάσπσθαι 11 τους ανακειμένους, είδεν έκει ανθρωπον ουκ ένδεδυμένον ένδυμα γάμου και λέγει αὐτῷ, Έταιρε, πῶς είσηλθες ὧδε, μη ἔχων ἔνδυμα γάμου; 19

Ver. 5. ὁ μὲν κ. τ. λ. Al. δς μὲν . . . δς δέ.—7. ἀκούσας δὲ ὁ. β. Κ. ὁ δὲ βασ, Ικείνος. 8. και άκ. δ β. Ικείνος. ώργ.

CHAP. XXII. Ver. 2. yauoug. · A marriage feast. In this sense it is commonly army under Titus and Vespasian. used in the plural, with reference, perhaps, to the duration of these festivals, which lasted seven days. See Gen. xxix. 27. Judg. xiv. 10; and my note on Hom. Il. Σ. 491. Christ is represented as the Spouse of the Church in 1 Cor. xi. 3. Eph. v. 23. Rev. xix. 7, and elsewhere.—The object of this parable is the invitation given to the Jews to embrace the Gospel, their refusal of the offer, and the consequent reception of the Gentiles in their stead, provided they exhibit a life and conduct suitable to their profession.

Ver. 3. καλίσαι. To invite: as in 1 Sam. ix. 22. Prov. ix. 3. LXX. Hesiod. Op. D. 342. Hence among the Greeks the servants who carried the invitation were called κλήτοpes (Athen. II. 8), and among the Latins, tianus in Vit. Severi: - Cum rogutus ad canam vocatores (Plin. N. H. XXXV. 36). One invitation had already been given by John the Baptist, which was renewed by the apostles, who were subsequently sent to the Gentiles.

Vcr. 4. αριστον. See on Hom. II. B. 381. —From ouriZeiv, to feed, ouriord includes all animals fattened for food. Compare Luke xv. 23. Properly θύειν signifies to sacrifice autem præcepti est, dicit Apostolus, Caritas (2 Sam. vi. 13. 1 Chron. xv. 26); and thence de corde puro, et conscientia bona, et fides non generally, to kill. Compare Deut. xii. 15. ficta: Hoc est Vestis nuptialis. Compare John x. 10. Acts x. 13.

Ver. 7. τὰ στρατεύματα. The Roman

Ver. 9. διεξόδους των όδων. Computa viarum; i. e. places where several roads med, and which were consequently more frequented. Even at the present day, it is not unusual with Eastern princes to dine in public, and invite all passing travellers to sit down with them.

Ver. 10. πονηρούς τε εξ άγαθούς. Both bad and good necessarily compose the visible church (Matt. xiii. 26. 48); but the rewards of heaven will be apportioned to the latter only.

Ver. 11. ἔνδυμα γάμου. Το accidental guests, or those who from any cause had not the means of procuring one, an appropriate robe was furnished by the donor of the feast. See Gen. xlv. 22. Esth. viii. 15. Compare also Hom. Od. Z. 28. O. 402. Hence Sparimperatoriam palliatus venisset, quo togalus venire debuerat, togam præsidiariam ipsius im-The want, therefore, of a peratoris accepit. wedding garment arose either from the negligence or disrespect of the guest himself.—Of the spiritul import of the wedding garment, Augustine observes in Serm. XCV. 7. Finis Eph. iv. 22, eqq. Col. iii. 12, eqq. 1 Tim. 1.5.

13 Ο δε έφιμώθη. Τότε είπεν ο βασιλεύς τοις διακόνοις, Δήσαντες αυτου πόδας και χείρας, άρατε αυτον, και έκβάλετε είς το σκότος το 14 εξώτερον εκεί έσται ο κλαυθμός και ο βρυγμός των οδόντων. Πολ-

λοι γάρ είσι κλητοί, ολίγοι δε εκλεκτοί.

15 Τύτε πορευθέντες οι Φαρισαΐοι, συμβούλιον έλαβον όπως αυτον 16 παγιδεύσωσιν έν λόγω. Καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετα των Ἡρωδιανών, λέγοντες, Διδάσκαλε, οίδαμεν ὅτι ἀληθης εί. και την όδον του Θεού έν άληθεία διδάσκεις, και ου μέλει σοι περί 17 ουδενός ου γαρ βλέπεις είς πρόσωπον ανθρώπων. Είπε ουν ήμιν, τί 18 σοι δοκεί; έξεστι δούναι κήνσον Καίσαρι ή ου; Γνούς δε ό Ίησους 19 την πονηρίαν αυτών, είπε, Τί με πειράζετε, υποκριταί; επιδείζατέ μοι 20 το νόμισμα του κήνσου. Οι δε προσήνεγκαν αυτώ δηνάριον. Και λέγει 21 αὐτοίς, Τίνος ή είκων αΰτη, καὶ ή έπιγραφή; Λέγουσιν αὐτῷ, Καίσαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς, Απόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ 22 θεού τῷ Θεῷ. Καὶ ἀκούσαντες έθαύμασαν καὶ, άφέντες αὐτὸν, απηλθον.

ες Εν εκείνη τη ημέρα προσηλθον αυτώ Σαδδουκαίοι, οι λέγοντες μη 21ειναι ανάστασιν, και έπηρώτησαν αυτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωσής είπεν, " Εάν τις ἀποθάνη μη έχων τέκνα, έπιγαμβρεύσει ο ἀδελφος αντού την γυναϊκα αυτού, και αναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτου." 25 Ησαν δέ παρ' ήμιν έπτα άδελφοί και ο πρώτος γαμήσας έτελευτησε, και μη έχων σπέρμα, αφηκε την γυναίκα αυτου τω αδελφω αυτου.

Ver. 12 apare αὐτὸν καί. Omitted in some copies, which add αὐτὸν after ἐκβ.— 17. είπέ. Αλ. είπόν.

Ver. 12 iounion. The verb ounour sigwifes to mustle (1 Cor. ix. 9); and thence to "lence (Mark i. 25). Joseph. B. J. I. 22. 3. πιφίμωτο τοῖς ἐμέροις. So again ver. 34, infra. viii. 12.

νσ. 15. παγιδεύσωσιν. Mark xii. 13. tribute should be paid, the Pharisees would have represented him as an enemy to the people: and they had brought with them the Herodians, in order that an opposite judgment might not fail to be reported to the Roman government The taxes paid to the Romans were a continual source of murmuring among the Jews (Joseph. B. J. II. 8. 1. Abt. XVIII. 1. 1); and Herod, anxious for the favour of the Emperor, had been very valous in collecting them.

Ver. 16. Howdianov. The Herodians were partisans of Herod Antipas: as the termination of the name sufficiently intimates. Thus we have Casariani, Pompeiani, Vitelli-Ver. 13. σπότος εξώτερον. See on Mutt. ani, Christiani.—Of the phrase βλέπειν είς πρόσωπον, see on Luke xx. 21.

Ver. 20. rivog y eikwy k. r. \lambda. It is αγρεύσωσι. These verbs are used properly known that the image was that of Augustus, of forting or hunting; and thence denote with the inscription, KAICAP. AΥΙΌΥC. metaphorically to ensuare, to entrap. Compare IOYAAIAC BAAOKYIAC. This impres-Proc. vi. 2. LXX. In a similar sense the sion on their coinage admitted their subjec-Latine use irretire, or, laqueos tendere. See tion, and the consequent duty of paying tri-Cie. Acad. IV. 29. From Luke xx. 20, the bute, in accordance with the following maxim, plot is manifest. If Jesus had decided that found in the Talmud: - Wherever the coinage of a king is current, the people acknowlege that king for their sovereign. With our Lord's reply in ver. 21, compare Rom. xiii. 6, 7. Tit. iii. 1. 1 Pet. ii. 13, 14.

Ver. 23. λέγοντες μη είναι άνάστασιν. Joseph. B. J. II. 8. 14. ψυχῆς τε τὴν διαμονήν 🖒 τὰς ἄδου τιμωρίας 🖒 τιμάς avaipovou Compare Acts xxiii. 8.

Ver. 24. Mwong elnev. Deut. xxv. 5. The objection contained in the following verses is found in the Jewish writings.

'Ομοίως και ο δεύτερος, και ο τρίτος, έως των έπτά. Ύστερον δε πάντων 🔃 απέθανε καὶ ή γυνή. Έντη οὖν αναστάσει, τίνος τῶν ἐπτὰ ἔσται γυνή; 🚉 πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν. Αποκριθείς δὲ ὁ Ίησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πλα- 🚉 νασθε, μη είδότες τὰς γραφάς, μηδὲ την δύναμιν τοῦ Θεοῦ. Έν γὰρ Μ τη αναστάσει ούτε γαμούσιν, ούτε έκγαμίζονται, αλλ' ώς άγγελοι του Θεού έν ουρανώ είσι. Περί δὲ τῆς ἀναστάσεως των νεκρών, οὐκ 3: ανέγνωτε τὸ ρηθὲν ύμιν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, λέγοντος, " Έγω είμι ὁ Θεὸς 32 Αβοαάμ, και ο Θευς Ίσαάκ, και ο Θευς Ίακωβ;" ουκ έστιν ο Θευς θεὸς νεκρων, ἀλλὰ ζώντων. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὅχλοι έξεπλήσσοντο ૩૩ έπὶ τη διδαχη αὐτοῦ.

Οι δε Φαρισαίοι, ακούσαντες ότι εφίμωσε τους Σαδδουκαίους, συν- 👉 ήχθησαν έπὶ τὸ αὐτό καὶ έπηρώτησεν είς έξ αὐτῶν νομικὸς, πειράζων 35 αὐτὸν, καὶ λέγων, Διδάσκαλε, ποία έντολή μεγάλη έν τῷ νόμφ; 'Ο δὲ Ίησοῦς εἶπεν αὐτῷ, " Αγαπήσεις Κύριον τὸν Θεύν σου εν ὅλη τῆ ૩; καρδίη σου, καὶ έν ὅλη τῆ ψυχῆ σου, καὶ έν ὅλη τη διανοία σου." Αυτη εστί πρώτη και μεγάλη έντολή. Δευτέρα δε όμοια αυτή, "Αγα-35πήσεις τον πλησίον σου ως σεαυτόν." Εν ταύταις ταίς δυσίν έντο- μ λαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται.

Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, 4:-Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἰός έστι; Λέγουσιν αὐτῷ, Τοῦ Δαβίδ. Λέγει αὐτοῖς, Πῶς οὖν Δαβίδ ἐν πνεύματι κύριον αὐτὸν ‡. καλεί, λέγων, "Είπεν ὁ Κύριος τῷ κυρίφ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, 🗱 έως αν θω τους έχθρούς σου ύποπόδιον των ποδών σου; Εί ουν 45 Δαβίδ καλεί αυτον κύριον, πως υίος αυτου έστι; Καὶ ουδείς έδύνατο 4 αὐτῷ ἀποκριθηναι λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ΄ ἐκείνης τῆς ἡμέρας έπερωτησαι αὐτὸν οὐκέτι.

Ver. 30. Ικγαμ. Al. γαμιζονται. - τοῦ Θεοῦ. Sometimes omitted. - 32. ό θ. θ. νεκρῶν. Some few MSS. omit the second $\theta \epsilon \delta \varsigma$.—37. $\epsilon l \pi \epsilon \nu$. G. K. S. $\epsilon \phi \eta$.—39. $a \vec{v} \tau \vec{p}$. Cod. D. ταύτ**γ**.

iii. 21. Heb. xi. 19.

the living, who are; we justly conclude that respectively. the souls of the Patriarchs are still in existence.

Ver. 34. ἐπὶ τὸ αὐτό. Scil ywpiny. Compare Ps. ii. 2. LXX. Luke xvii. 35. Acts i. 15. ii. 1. 44. iv. 26. In the next verse, μεγάλη is for μεγίστη, as in Mutt. v. 19. Mark (xii. 29) has πρώτη, which is here With respect to the added in ver. 38. vided the Law into weightier and lighter mun.

Ver. 29. την δυναμιν του Θεου. His matters, but disputed among themselves power to raise the dead. Compare Acts whether the law of circumcision, or the Sab-xxvi. 8. 1 Cor. vi. 14. Eph. 1. 19, 20. Phil. bath, or certain other precepts were of most importance. They also magnified generally Ver. 32. εγώ είμε ο θεος κ. τ. λ. Ειοά. the duties of the first table above those of iii. 6. 16. Manasseh Ben Israel, a Jewish the second. Our Lord enjoins a like obligawriter, has a similar argument: -Since God tion upon both. The citations in vv. 37. is not a God of the dead, who are not, but of 39, are from Deut. vi. 5. Levit. xix. 13,

> Ver. 44. ik čikiwi. See on Mutt. xx. 21. To place the foot upon the neck of an enemy was a mark of conquest. See Josh. x. 24. The quotation is from Ps. cx. 1.

Ver. 45. εί οὖν Δαβίο κ. τ. λ. This reply was intended to refute the notion entertained by the Pharisees, of the temporal kingdom of their Messiah; and of his possessing, like lawyer's question, the rabbies not only di- his progenitor David, a nature simply hu-

23. ΤΟΤΕ ὁ Ἰησούς ἐλάλησε τοῖς ὅχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, 2 λέγων, Επὶ τῆς Μωσέως καθέδρας εκάθισαν οι γραμματείς καὶ οί 3 Φαρισαίοι πάντα ούν, οσα αν είπωσιν ύμιν τηρείν, τηρείτε καὶ ποιείτε 4 κατά δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μη ποιείτε λέγουσι γάρ, καὶ οὐ ποιοῦσι. Δεσμεύουσι γαρ φορτία βαρέα και δυσβάστακτα, και επιτιθέασιν επί τους ωμους των ανθρώπων τῷ δὲ δακτύλψ αὐτων οὐ θέλουσι κινησαι 5 αὐτά. Πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ θεαθήναι τοῖς ἀνθρώποις πλατύνουσι δὲ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσ-6 πεδα των ίματίων αὐτων φιλοῦσί τε την πρωτοκλισίαν έν τοῖς δείπνοις. 7 καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας έν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς έν ε ταις αγοραίς, και καλείσθαι ύπο των ανθρώπων ραββί, ραββί. Ύμεις δὲ μη κληθήτε ραββί εἰς γάρ έστιν ύμων ὁ καθηγητής, ὁ Χριστόζ. 9 πάντες δὲ ύμεῖς ἀδελφοί εστε. Καὶ πατέρα μη καλέσητε ύμων έπὶ της 10 γης είς γάρ έστιν ὁ πατηρ ύμων, ὁ έν τοις οὐρανοίς. Μηδέ κληθητε 1 ι καθηγηταί είς γαρ ύμων έστιν ο καθηγητής, ο Χριστός ο δε μείζων 12 ύμων, έσται υμών διάκονος. Όστις δὲ ύψώσει έαυτον, ταπεινωθήσεται καὶ ὅστις ταπεινώσει ἐαυτὸν, ύψωθήσεται.

Ουαί υμίν, γραμματείς και Φαρισαίοι, υποκριταί στι κατεσθίετε τὰς 13

Ver. 5. πλατ. δί. Al. γάρ.—8. ὁ καθηγ. Some copies have ὁ διδάσκαλος, which seems to be correct, as being a distinct title from that in ver. 10. See note. G. omits, and K. brackets & Xpiores, which is added by R. S.—13. G. K. S. place this verse after ver. 14. Some MSS. omit it altogether. It may have been intro-

risees exacted from the people, on the autho- from the heathen (Num. xv. 38. Deut. xxii. παραδόσεις ἐπέκεινα τοῖς τοῦ νόμου. Mai- our Lord himself (Matt. ix. 20. xiv. 36). monides, after the Talmud, speaks of these Ver. 8. μη κληθητε ραββί. See on Matt. additions to the law as heavy strokes or seve- xix. 17. Their great Rabbies were somerities.—The expression δακτύλφ κινείν is times addressed in a triple form, Abbi, Abbi; proverbial, and similar to the Latin digito Rabbi, Rabbi; Mori, Mori! i. e. Father, attingere. Lucian. Demon. 4. κατά την πα- Rabbi, Guide.—After καλέσητε (ver. 10) ροιμίαν, άκρω τω δακτύλω άψασθαι. Its supply τινα. With v. 11, compare Matt. import is evident from the last clause of the xx. 25, 26. preceding verse.

rolls of parchment, inscribed with passages and so again in Luke xiv. 11. xviii. 14, and from the law, which they were on the fore- elsewhere. See also Jam. iv. 6. 1 Pet. v. 6. head and left arm:—a custom derived from a Ver. 13. kareobists. There is the same

CHAP. XXIII. Ver. 2. Musius kabidpas. literal interpretation of Exod. xiii. 16. Deut. That is, the chair from which the books of vi. 8. xi. 18. See Joseph. Ant. IV. 8. 13. Jus-Mores were read and explained; probably in tin. M. Dial. Tryph. c. 46. They were called allusion to Nehem. viii. 4. Jerome observes, φυλακτήρια, either as marking a strict obthat per cathedram Mosis doctrinum legis os- servance of the law, or because they were retendit. Our Lord's injunction (ver. 3) ex- garded as amulets for protection against evil tended only to what the Scribes delivered on spirits. That this was the case appears from the authority of the Law, and did not in- the Targum on Cant. viii. 3. It was, howclude their traditions, which he proceeds ever, not so much the phylacteries themselves, forthwith to condemn. Theophylact: $\pi \acute{a} \nu \tau a$ as the ostentatious size of them, that our Lord in των Μωσίως βίβλων η ίκ τοῦ νόμου. censures; for he speaks in the same terms of Ver. 4. φορτία βαρία. The rigid obser- the fringes (κράσπεδα), which they were vance of external ceremonies, which the Pha- expressly commanded to wear as a distinction rity of pretended tradition. Theophylact: 12); and which were accordingly worn by

Ver. 12. ὅστις δὶ ὑψώσει κ. τ. λ. Com-Ver. 5. πρός τὸ θεαθηναι τ. ά. Compare pare Prov. xv. 33. xvi. 18. xxix. 23. The Matt. vi. 1. 2. 16. The Phylacteries were maxim is spiritually employed by our Lord;

οίκίας των χηρών, και προφάσει μακρά προσευχόμενοι διά τούτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα. Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαίοι, 14 ύποκριταί ότι κλείετε την βασιλείαν των ούρανων έμπροσθεν των ανθρώπων ύμεις γαρ ούκ εισέρχεσθε, ούδε τούς εισερχομένους αφίετε είσελθείν. Οὐαὶ ὑμίν, γραμματείς καὶ Φαρισαίοι, ὑποκριταί ὅτι περιά-15 γετε την θάλασσαν και την ξηράν ποιήσαι ένα προσήλυτον, και, όταν γένηται, ποιείτε αὐτὸν υίὸν γεέννης διπλότερον ύμων. Οὐαὶ ὑμίν, ὁδηγοὶ 16 τυφλοί, οι λέγοντες, Ός αν ομόση έν τῷ ναῷ, οὐδέν έστιν ος δ αν ομόση έν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, οφείλει. Μωροί καὶ τυφλοί τίς γὰρ μείζων 17 έστιν, ο χρυσός, η ο ναος ο άγιάζων τον χρυσόν; Και, ος εαν ομόση 18 έν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν έστιν ος δ' αν ομόση έν τῷ δώρῳ τῷ έπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. Μωροὶ καὶ τυφλοί τι γὰρ μείζον, τὸ δῶρον, ἢ τὸ 19 θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον; Ὁ οὖν ὁμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, 20 ομνύει έν αὐτψ καὶ έν πασι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ καὶ ὁ ομόσας ἐν τῷ 🏻 ναφ, ομνύει έν αὐτφ καὶ εν τφ κατοικοῦντι αὐτόν καὶ ὁ ὁμόσας έν τφ 22 ουρανώ, ομνύει έν τώ θρόνω του Θεού, και έν τώ καθημένω έπάνω αὐτοῦ.

Ουαί υμίν, γραμματείς και Φαρισαίοι, υποκριταί ότι αποδεκατούτε 23 το ήδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα του νόμου, την κρίσιν καὶ τὸν έλεον καὶ την πίστιν. Ταυτα έδει ποιησαι, κάκείνα μη αφιέναι. Όδηγοι τυφλοί, οι διϋλίζοντες τον κώνωπα, την 24

duced from Mark xii. 40. Luke xx. 47.—21. κατοικοῦντι. G. K. S. κατοικήσαντι. -23. ταῦτα έδει. G. K. insert δέ.

metaphor in Hom. Od. B. 237. κατεδοῦσε βιαίως Οίκον 'Οδυσσήος. The meaning is, bound to perform his oath. Of this and the that, under a pretence of superior sanctity, they obtained such influence over the minds of women, and especially of the richer widows, 13. as to give them a command over their estates. See Joseph. Ant. XVII. 2. 6. B. J. S. tirely Hellenistic, signifying both to take To give the proper sense, it must be taken as B TOUTO, idque.

Ver. 18. περιάγετε την θάλασσαν κ. τ. λ. Ælian. H. An. V. 33; and so Virg. Georg. vi. 8. I. 363. In sicco ludunt fulica.—The zeal of Hor. Sat. I. 4. 142. Ac veluti te Judai co- gnat, as it was originally rendered. destined to, the reward or punishment speci-12. 2 Thes. ii. 3.

Ver. 16. opeixer. He is a debtor, i. e. he is following verses, see on Matt. v. 33; and of the expression, όδηγοὶ τυφλοὶ, on Matt. xv.

Ver. 23. ἀποδεκατούτε. This word is entithes, and to pay tithes. In the latter sense it occurs in Gen. xxviii. 22. LXX. The law Ver. 14. öre κλείετε κ. τ. λ. See John ix. respecting tithes is found in Deut. xiv. 22, sqq. xxvi. 12. Our Lord does not mean to censure the scrupulous exactness of the Pha-Lucian. Phare. V. 262. quæris terraque marique risees in paying tithe of the most insignificant His ferrum jugulis. The expression is pro- herbs; but to contrast therewith their shameverbial of great exertion. With $\xi \eta \rho d\nu$ there ful perversion of moral and religious duty. is an ellipsis of $\gamma \tilde{\eta} \nu$. Compare Herod. II. 68. There is probably an allusion to Micuh

Ver. 24. διϋλίζοντες τον κώνωπα κ. τ. λ. the Jews in making proselytes was so intense, Not, who strain at a guat, as inadvertently as to become proverbial among the heathen, given in the E. T.; but who strain out a gemus in hanc concedere turbam. In the ex-verb διϋλίζειν signifies to strain in the sense pression vide γείννης, and others of a like of to filter. So Amos vi. 6. LXX. διϋλισμένος nature, vioc means a person deserving of, or olvoc. There is an allusion to the Jewish custom of filtering their liquids, that they fied. Compare Luke x. 6. xx. 36. John xvii. might not swallow the animalculæ contained therein, which were regarded by some of the

25 δε κάμηλον καταπίνοντες. Ουαί υμίν, γραμματείς και Φαρισαίου ποκοιταί ότι καθαρίζετε το έξωθεν του ποτηρίου και της παροψίδος, 26 έσωθεν δε γέμουσιν έξ άρπαγης και άκρασίας. Φαρισαίε τυφλέ, καθάρισον πρώτον τὸ έντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ΐνα γένηται

καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρόν.

Ουαί υμίν γραμματείς και Φαρισαίοι, υποκριταί ότι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οίτινες έξωθεν μέν φαίνονται ώραιοι, έσωθεν δέ 28 γέμουσιν οστέων νεκρών και πάσης ακαθαρσίας. Οὕτω και ύμεις έξωθεν μεν φαίνεσθε τοις ανθρώποις δίκαιοι, έσωθεν δε μεστοί εστε κριταί ότι οικοδομείτε τους τάφους των προφητών, και κοσμείτε τά 30 μνημεία των δικαίων, και λέγετε, Ει ημεθα έν ταις ημέραις των πατέρων ήμων, οὐκ ᾶν ήμεθα κοινωνοί αὐτων έν τῷ αΐματι των προφητων. 31 Ωστε μαρτυρείτε εαυτοίς, ότι υίοι έστε των φονευσάντων τους προφήτας. 12-33 καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. "Οφεις, γεννή-34 ματα έχιδνων, πως φύγητε από της κρίσεως της γεέννης; Δια τουτο, ίδου, έγω αποστέλλω πρός ύμας προφήτας και σοφούς και γραμ-

Ver. 25. iξ άρπ. καὶ άκ. G. K. S. άδικίας.—26. καὶ τῆς παροψ. Wanting in a few MSS. which read αὐτοῦ for αὐτῶν.—30. ἡμεθα. R. ἡμεν, in both places.—32. πληρώσατε. Codd. D. Η. ἐπληρώσατε. Cod. Β. πληρώσετε.

more rigid ritualists as unclean. Aristotle ligion compared with inward impurities; (Hist. An. V. 19) speaks of an insect found and, in the other, to the contamination which in the less of wine, and thence called the culcx infected those who unwarily approached it. sinerius, which is probably the same as the swellow generally. The import of the proinstance occurs in John xviii. 28.

in the application. Compare Matt. xv. 20. Among the Jews, the constant purification of cups and vessels used at meals was an ye up then, &c. i. e. if you will, you must; imemential part of their traditional observ- plying an unwilling concession to an obstinate ances.

(Numb. xix. 16), the tombs of the Jews hibitio, quæ fit per concessionem. were annually whitewashed, and those of the more opulent beautified, as a caution against Matt. iii. 7. approaching them. In the corresponding de-Lord refers to an outward affectation of re- to the apostles and their successors. For the

Ver. 29. δτι οίκοδομεῖτε κ. τ. λ. This κώνων. Hence the verb καταπίνειν is here was a mark of respect which most of the naemployed to signify, in an extended sense, to tions of antiquity paid to persons of distinguished merit. See 1 Macc. xiii. 27. Joseph. verb is obvious. Hilary explains it, peccata Ant. XIV. 11. 4. XVI. 7. 1. Thucyd. III. lecia vitare, et grandia devorare. A glaring 59. Xen. Mem. II. 2. 13. Hell. VI. 4. 7. Diod. Sic. XI. 83. Our Lord means to say Ver. 25. το εξωθεν κ. τ. λ. The simile that with all their pretended respect for the and the precept are compressed into one sen- memory of the prophets, they would shortly tence; and a like instance of abbreviation oc- fill up the measure of their fathers' iniquity cars in Rom. ix. 33. There is no difficulty by the crucifixion of himself, and the persecution and murder of his apostles.

Ver. 32. & υμείς πληρώσατε κ. τ. λ. Fill offender. Compare 1 Kings xxii. 22. John Ver. 27. τάφοις κεκονιαμένοις. As pollu- xiii. 27. So Virg. Æn. IV. 381. I, sequere tion was incurred by touching a sepulchre Iteliam. Servius ad loc. Satis artificiosa pre-

Ver. 33. γεννήματα έχιδνων. See on

Ver. 34. iyù ἀποστίλλω κ. τ. λ. Luke nunciation in Luke xi. 44, the epithet em- xi. 49. η σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν, 'Αποστελῶ ployed in άδηλα, which seems to indicate κ. τ. λ. Also, for σοφούς κ γραμματείς those tombs from which the cautionary marks Luke has ἀποστόλους, so that Christ here had been effaced. Hence, in the one case, our applies appellations in use among the Jews ματείς και έξ αυτών αποκτενείτε και σταυρώσετε, και εξ αυτών μαστιγώσετε έν ταίς συναγωγαίς ύμων, και διώξετε από πόλεως είς πόλιν οπως έλθη έφ' ύμας παν αίμα δίκαιον έκχυνόμενον έπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ 35 αίματος Αβελ τοῦ δικαίου εως τοῦ αίματος Ζαχαρίου υίοῦ Βαραχίου, ον έφονεύσατε μεταξύ του ναού και του θυσιαστηρίου. 'Αμήν λέγω 36 ύμιν, ήξει ταύτα πάντα έπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. Ίερουσαλημ, Ίερου-37 σαλημ, ή αποκτείνουσα τους προφήτας, και λιθοβολούσα τους απεσταλμένους πρός αὐτην, ποσάκις ηθέλησα έπισυναγαγείν τὰ τέκνα σου, ον τρόπον έπισυνάγει όρνις τὰ νοσσία ξαυτής ύπο τὰς πτέρυγας, καὶ υὐκ ήθελήσατε; ίδοὺ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ υἶκος ὑμῶν ἔρημος. Λέγω γὰρ 38 🗆 ύμιν, Οὐ ιιή με ίδητε απ' άρτι, εως αν είπητε, Εὐλογημένος ὁ έρχόμενος έν ονόματι Κυρίου.

24. ΚΑΙ έξελθων ο Ίησους επορεύετο από του ιερού και προσήλ-1 θον οι μαθηταί αὐτοῦ ἐπιδείξαι αὐτῷ τὰς οικοδομάς τοῦ ἰεροῦ. ΄Ο εξ Ίησους είπεν αὐτοις, Οὐ βλέπετε πάντα ταῦτα; αμην λέγω υμίν, οὐ μη άφεθη ώδε λίθος έπι λίθον, δς ου καταλυθήσεται. Καθημένου 3 δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὅρους τῶν ἐλαιῶν, προσηλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ΄ ίδιαν, λέγοντες, Είπε ήμιν, πότε ταυτα έσται; και τι το σημείον της

Ver. 36. G. K. S. στι ήξει. CHAP. XXIV. Ver. 2. Ίησοῦς. Al. ἀποκριθείς.—οί βλ. π. τ. Codd. D. I. omit the negative; and so the Vulgate Compare Mark xiii. 2. ού καταλυθ. G. K. S. ού μή κ.

completion of our Lord's prophecy, which domus for patria. See Cic. Epist. Att. VIII. clearly denotes the result, not the cause, of the 2. Sall. Cat. c. 44. iniquity of the Jews, see Acts v. 40. vii. 59. xii. 2, and elsewhere.—With lξ αὐτῶν supply rivac, as in Luke xi. 49. xxi. 16. John Jews, previous to his second coming at the xvi. 17. See Gr. Gr. § 34. Obs. 16.

Ver. 35. Zaxapiov. There is no evidence that Zechariah, the prophet, who was the son of Barachias (Zech. i. 1), was killed: so that Zechariah, the son of Jehoiada, who perished precisely in the manner here specified (2 Chron. xxiv. 21), is more probably in- τας τάς μεγάλας οἰκοδομάς. Christ was tended. His father may have had two names; and Jehoiada has nearly the same import as Burachiuh.—As the altar of incense was within the vaoc, or temple properly so called, ing were forty cubits long; those of the founθυσιαστήριον must here be the altar of burnt- dation thirty-five cubits long, twelve hroad, sacrifices, which was in the court of the and eight high; and the whole produced a priests. See Joseph. Ant. VIII. 4. 1. XV. most magnificent effect. See Joseph. Ant.

pare Deut. xxxii. 11. Ps. xvii. 8. Isu. xxxi. the very letter; and, with reference to the 5. Æsch. Eum. 1004. Eur. And. 440. Herc. amazing strength of the walls, Titus himself F. 71. Troad. 746. The plural ήθελήσατε was compelled to acknowledge the hand of refers to the inhabitants in a collective sense. So Aul. Gel. III. 7. Omnis Gracia decoravere. — cessant battering of six days. The demoli-

or the temple: most probably the former, as in of Titus, ploughed up the foundations of the

Ver. 39. ξως αν είπητε, κ. τ. λ. Our Lord probably refers to the final restoration of the end of the world.

CHAP. XXIV. Ver. 1. of µaθηταί. Mark xiii. 1. εlς των μαθητών. Probably our Lord's remark, in ch. xxiii. 38, elicited the incident.

Ver. 2. πάντα ταῦτα. Mark xiii. 2. ταίnow going towards the Mount of Olives, so that the great Eastern portice of the Temple was before them. The stones of the build-XV. 11. 3. B. J. V. 5. 1. Tac. Hist. V. 5. Ver. 37. ἐπισυνάγει ὅρνις κ. τ. λ. Com- 12. Our Lord's prediction was fulfilled to God in their eventual overthrow, after an in-With ον τρόπον supply κατά, as in Acts xv. 11. tion, however, was complete. According to Ver. 38. olxoc. Either the country itself; the Talmud, Rufus, the captain of the army Jerem. xxii. 5. LXX. So the Latins use Temple. Compare Micah iii. 12; and see

έσης παρουσίας, καὶ τῆς συντελείας τοῦ αίωνος; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 5 Ιησούς είπεν αὐτοίς, Βλέπετε μή τις ύμας πλανήση. Πολλοί γὰο έλεύσονται έπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Έγω είμι ὁ Χριστός καὶ 6 τολλούς πλαιήσουσι. Μελλήσετε δε ακούειν πολέμους, και ακοάς πολέμων όρατε, μη θροείσθε δεί γάρ πάντα γενέσθαι, αλλ' ούπω 7 έστι το τέλος. Έγερθήσεται γαρ έθνος έπι έθνος, και βασιλεία έπι δβασιλείαν καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ λοιμοὶ, καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους πάν-9τα δὲ ταῦτα ἀρχη ωδίνων. Τότε παραδώσουσιν ύμας είς θλίψιν, καὶ αποκτενούσιν ύμας και έσεσθε μισούμενοι ύπο πάντων των έθνων δια 10 το ύνομά μου. Καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί, καὶ ἀλλήλους 11 παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. Καὶ πολλοὶ ψευδοπροφήται 12 ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς. Καὶ διὰ τὸ πληθυνθήναι τὴν 13 ανομίαν, ψυγήσεται ή αγάπη των πολλων ο δε ύπομείνας είς τέλος, 14 ούτος σωθήσεται. Καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας έν όλη τη οικουμένη, είς μαρτύριον πάσι τοῖς έθνεσι' καὶ τότε ήξει τὸ

Ver. 6. πάντα. Omitted in some MSS.

Evang. VI. 13.

aiii. 39. Both significations seem to be here v. 18. vii. 59. viii. 3. xii. 1-3. xvi. 23. xviii. included; for our Lord in this important 12. xxiii. 35. 2 Cor. xi. 23, sqq. 1 Thess. ii. prophecy, and indeed generally, connects the 14. Heb. x. 32, sqq. 1 Pet. iv. 12. Tacitus, destruction of Jerusalem with the end of the Pliny, and Suctonius confirm these stateworld. An attention to the primary and se- ments. condary import of the prediction will tend to solve many apparent difficulties.

these: and among them may be classed Phy- and put to death with derision and insult. gellus, Hermogenes, Hymenœus, and Phileius Ver. 12. διά το πλ. κ. τ. λ. Compare

J. VI. 5. 2.

Nerv. 30. Metus tunc crat Parthos iterum Christians lest the city, and retired in great Seriam Pulastinamque invasuros. See also numbers to Pella; and it is remarkable that Joseph. Ant. XVIII. 10. 1. XX. 3. 4; not one of the disciples is known to have 8. 34. XIV. 23. Euseb. Eccl. Hist. II. 8. seb. Hist. Eccl. III. 5. The secondary ap--For the famines and pestilences (ver. 7), see plication of the passage is obvious. Tacit. Ann. XIV. 27. XV. 22. Sucton. Galb. with the Jews were visited.

Joseph. B. J. VII. 1. 1; 8. 7. Euseb. Dem. c. 18.—Of ώδινες (ver. 8), see on Hom. 11. Λ. 270.

Ver. 3. συντελείας τοῦ αίωνος. See on Matt. Ver. 9. είς θλίψιν, κ. τ. λ. See Acts 1v. 3.

Ver. 10. σκανδαλισθήσονται πολλοί, κ. τ. λ. From Tacitus (Ann. XV. 44) it ap-Ver. 5. πολλοί γάρ κ. τ. λ. Such were pears that, during Nero's persecution, several Dositheus, Simon Magns, and others. The were seized who confessed; and that, by their evifalse prophets (ver. 11) are distinct from dence, a vast number of others were convicted,

(2 Tim. i 15. ii. 17). See also Joseph. B. Gal. iii. 1, sqq. 2 Thess. ii. 3. 2 Tim. iii. 1, sqq. Rev. ii. 4. iii. 1. 15. With ver. 13, Ver. 6. πολέμους & άκοάς π. Sueton. compare ch. x. 22. Before the siege the 4. 2. Tacit. Ann. XII. 18. 44. XIII. 6. 7. perished. See Joseph. B. J. II. 9. 7. Eu-

Acts xi. 28. Sueton. Claud. c. 18. Joseph. Ver. 14. ev oly ry olkovutvy. That is, Ant. XX. 2. 6. B. J. IV. 6. 1. V. 1. 4. VI. throughout the whole Roman empire; which 9. 3. The words \(\lambda\) in \(\lambda\) \(\lambda\) are con- at that time extended over the greater part of stantly found in conjunction, the one being a the known world. See on Luke ii. 1. That frequent consequence of the other. Q. Curt. the Gospel had been thus extensively propa-IX. 10. Famem deinde pestilentia insecuta gated before the destruction of Jerusalem, est, quippe insalubrium cibirum novi succi, et see Rom. i. 8. x. 18. Col. i. 6. 23. Euseb. egritadines animi vulgaverant morbes. Hence Hist. Eccl. ii. 3.—By είς μαρτύριον ποσι the proverb, μετά λιμον λοιμός.—During the τοῖς έθνεσε is meant, that the knowledge of reign of Claudius Nero there were earthquakes the Gospel would convince them of the dein several places. See Joseph. B. J. IV. 4. 5. sign and the justice of that punishment, whereτέλος. Όταν ουν ίδητε το βδέλυγμα της ερημώσεως, το ρηθέν δια 15 Δανιήλ του προφήτου, έστως έν τόπω άγιω, (ὁ ἀναγινώσκων νοείτω) τότε οι έν τῷ Ἰουδαία φευγέτωσαν έπι τὰ ὅρης ὁ ἐπι τοῦ δώματος μη 16-17 καταβαινέτω άραι τὰ έκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ καὶ ὁ έν τῷ άγρῷ μὴ έπι- 1 στρεψάτω οπίσω άραι τὰ ιμάτια αὐτοῦ. Οὐαὶ δὲ ταῖς έν γαστρὶ εχούσαις 19 καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Προσεύχεσθε δὲ ῖνα 20 μη γένηται ή φυγή ύμων χειμώνος, μηδε εν σαββάτω. Εσται γάρ 21 τότε θλίψις μεγάλη, οΐα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἔως τοῦ νῦν, οὐδ΄ οὐ μὴ γένηται. Καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αὶ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ αν 22 έσώθη πασα σάρξι δια δε τους εκλεκτους κολοβωθήσονται αι ήμεραι

Ver. 15. ἐστώς. Al. ἐστός. A good reading.—17. καταβαινέτω. Al. καταβάτω.—αραι τά έκ τ. οίκ. R. άραί τι.-18. τά ίμ. Al. τό ίμάτιον.-20. έν σαββάτφ. G. K. S. omit the preposition.

Ver. 15. βδέλυγμα της έρημώσεως. An D. II. 9. γυμνον σπείρειν, γυμνον δέ βοω-Hebrew expression, signifying an abomination τείν, Γυμνον δ' άμασθαι. Virg. Georg. L which causeth desolation. Compare Joseph. 299. Nudus ara, sere nudus. See also on B. J. VI. 10. 1; and see on Luke xvi. 8. There is an allusion to the prophecy of Daniel (ix. 27. xi. 31. xii. 11), which the Jews applied to Antiochus Epiphanes. Compare I the siege, the number of women and chil-Macc. i. 39. 51. Joseph. B. J. IV. 6. 3. It dren who perished from famine was very is clear, however, from Luke xxi. 20, that great; and mothers even snatched the food the abomination was the Roman army; so from their children's mouths. See Joseph. called from the idolatrous standards which Ant. XIV. 13. 7. B. J. V. 10. they reared, and the heathen sacrifices which they offered, even in the precincts of the in Judea were scarcely passable: and on the Temple. See Joseph. B. J. VI. 6. 1.—By Sabbath it was unlawful to go a journey of $\tau \delta \pi \circ \zeta$ äytog is meant the Temple, as gene-more than two thousand cubits, which is suprally in the LXX, and in Acts vi. 13. xxi. posed to have been the distance between the 28. In Mark xiii. 14, the parallel expres- camp and the Tabernacle. Joseph. Ant. sion is όπου οὐ δεί. This is merely a euphe- XIII. 8. 4. οῦκ ἐστιν ἡμῖν ἐν τοῖς σάββαmism.—The participle έστως is neuter, con- σιν, ουτε έν τη έορτη, όδευειν. See Exod. tracted from ἐστηκός, so as to agree with xvi. 29. According to Frontin. Strat. II. !. βδέλυγμα. Thus, in Luke v. 2, έστωτα for 17. D. Aug. Vespasianus Judæos Saturni έστηκότα.—With respect to the parenthetical die, quo eis nefas est quidquam series rei agere, words, ο αναγινώσκων νοείτω, they can adortus superavit. Compare Joseph. B. J. scarcely have been spoken by our Lord himself; so that they were probably inserted by St. Matthew, and also by St. Mark, to fix B. J. V. 10. 5. μήτε πόλιν άλλην τοιαύτα the attention of their readers upon a warning, which they would have the most urgent νέναι κακίας γονιμωτέραν. Elsewhere, howcause to remember.

which the Christians fled, was situated among 6. Dan. xii. 1. Joel ii. 2. The triple negathe mountains of Perma. According to Epi- tive, οὐδ' οὐ μη, is very emphatic. Compare phanius, they were warned by an angel to quit Luke x. 19. Heb. xiii. 5. Rev. xviii. 14. Jerusalem.

communicated with the street from the flat acknowledges that the shortness of the siege roofs of the Jewish houses. See on Matt. x. was owing to a special intervention of Provi-26. The allusions in this and the following dence (B. J. V. 12. 1. VI. 8. 5). Compare verses indicate the necessity of precipitate Tacit. Hist, V. 11.—By the clect are meant, flight.—In ver. 18, there is a reference to the perhaps, the Jewish converts. See on Multipractice of throwing aside the upper gar- xx. 16.—The verb κολοβοῦν signifies proment when actively employed. Hesiod. Op. perly to amputate; as in 2 Sam. iv. 12.

Mark x. 50.

Ver. 19. Ιν γαστρί έχούσαις κ. τ. λ. Such would be less able to escape. During

Ver. 20. xeluwoc. In winter the roads I. 7. 3.

Ver. 21. οΐα οὐ γέγονε κ. τ. λ. Joseph. πεπουθέναι, μήτε γενεάν έξ αίωνος γεγυever, the expression, which is proverbial, is Ver. 16. $k\pi i$ τd $\delta \rho \eta$. Pella, the place to less strictly employed; as in Exact. x. 14. xi.

Ver. 22. οὐ πᾶσα σάρξ. For οὐδείς, 15 Ver. 17. τὰ ἐκ τῆς οἰκίας. A staircase in Matt. xii. 25, and elsewhere.—Josephus

23 έκείναι. Τότε έάν τις ύμιν είπη, Ίδου, ώδε ο Χριστός, η ώδε μη 24 πιστεύσητε. Έγερθήσονται γάρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφήται, καὶ δώσουσι σημεία μεγάλα καὶ τέρατα, ώστε πλανησαι, εί δυνατύν. το και τους εκλεκτούς. Ίδου, προείρηκα υμίν. Έαν ουν είπωσιν υμίν, Ίδου, έν τη έρημω εστί μη έξέλθητε Ίδου, έν τοις ταμείοις μη πιστεύσητε. 27 Ωσπερ γὰο ή ἀστραπη έξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ φαίνεται εως δυσ-23 μων, ούτως έσται καὶ ή παρουσία του υίου του άνθρώπου. "Οπου γάρ 29 έαν ή το πτωμα, έκει συναχθήσονται οι αετσί. Εὐθέως δὲ μετα την θλάψιν των ήμερων έκείνων, ο ηλιος σκοτισθήσεται, καὶ ή σελήνη οὐ δώσει το φέγγος αυτής, και οι αστέρες πεσούνται από του ουρανού, 30 και αι δυνάμεις των ουρανων σαλευθήσονται. Και τότε φανήσεται τὸ σημείον του υίου του ανθρώπου έν τῷ οὐρανῷ καὶ τότε κόψονται πάσαι αι φυλαί της γης, και όψονται τον υίον του άνθρώπου έρχόμενον έπὶ των νεφελων τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης 31 τολλής. Καὶ ἀποστελεί τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνής μεγάλης καὶ έπισυνάξουσι τοὺς έκλεκτοὺς αὐτοῦ έκ τῶν τεσσάρων 32 ανέμων, απ' ακρων ουρανών έως ακρων αυτών. 'Απο δὲ τῆς συκῆς μάθετε την παραβολήν. Όταν ήδη ὁ κλάδος αὐτης γένηται άπαλὸς,

Ver. 27. kai i m. S. omits kai.

LXX. Diod. Sic. I. 78. See also Levit. xxi. indicated the death or Judaism; and by deroi, 18. xxii. 23. Hence, in reference to time, to thorten.

Ver. 24. ψευδόχρ. à ψευδοπροφήται. Sec above on ver. 5. That these deceivers did exhibit many wonderful impostures is certain. See Acts viii. 9, 10. 2 Thess. ii. 9. Origen. VIL 43. Of their appearance in the wilder-1256 (ver. 26), see Acts xxi. 38. Joseph. XX. & 6; 10. B. J. II. 13. 4; and in Tausiois, in private chambers, B. J. VI. 5. Hesych. ταμείον θάλαμος.—The Jews were so generally addicted to magical superstitions, that in Isa. xxxiv. 4. LXX., and elsewhere. imposture of this kind would easily obtain τον τίς τους άπο Χριστού μεταδιδάξεις.

rard the West.

wher es, cadaver expecta. By wrupa is 1. Jer. vi. 17, et alibi.

the eagle standards of the Roman army.

Ver. 29. δ ήλιος κ. τ. λ. Under similar figures the overthrow of kingdoms is represented in Isa. xiii. 10. xxxiv. 4. li. 6. Ezek. xxxii. 7. Joel ii. 31. iii. 15. Compare also Virg. Georg. I. 365. 463. Ovid. Met. XV. 782. Liv. XXII. 4. 5. Tibul. II. 5. 51. Justin. XXII. 6. In a literal sense, the description must apply to the day of judgment. See 2 Pet. iii. 10.—By δυνάμεις των ουρανων, the heavenly bodies are meant

Ver. 30. τότε φανήσεται κ. τ. λ. Primacredit. Hence the expression ei δυνατόν, rily, to take vengeance on the Jews; ultiwhich implies great difficulty (Matt. xxvi. mately, to judge the world. In the former 29. Acts xx. 16. Rom. xii. 18); and, though case, φυλαί τῆς γῆς are the Jews; in the the Christians were sometimes deceived (Ter-latter, the wicked generally. See also on will c. Marcion. III.), yet the admonition of Mutt. xii 38; and compare Mark xiii. 26. Christ rendered such cases remarkably un- — Ot κόπτισθαι, see on Matt. xi. 17. Hence the saying of Galen: $9\tilde{a}\tau$ - There seems to be an allusion to Zech. xii. 12.—In ver. 31, άγγελοι are, in the first Ver. 27. Εσπερ ή άστραπή κ. τ. λ. Indi- place, the angels literally; secondly, the aposcating the rapidity of the Roman army. tles and their successors. So God's ministers Compare Zech. ix. 14. Luke x. 18. It is are frequently called; as in Matt. xi. 10, observable also, that the direction of their and elsewhere.—By the four winds, the Jews Pproach is specified, viz. from the East to- denoted the cardinal points of the heavens (1 Chron. ix. 24. Ezek. xxxvii. 9); and Ver. 28. δπου γάρ κ. τ. λ. Compare Job God's dispensations are said to be accompazaziz. 30. So also Senec. Epist. 46. Si nied by the sound of the trumpet, in Isa. lviii.

22. ΚΑΙ ἀπογριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, 1 λέγων, 'Ωμοιώθη ή βασιλεία των οὐρανων ανθρώπω βασιλεί, όστις 2 έποίησε γάμους τῷ υἰῷ αὐτοῦ. Καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ κα- 3 λέσαι τους κεκλημένους είς τους γάμους και ουκ ήθελον έλθειν. Πά-4 λιν απέστειλεν αλλους δούλους, λέγων, Είπατε τοίς κεκλημένοις, Ίδου, τὸ ἄριστύν μου ἡτοίμασα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ετοιμα δευτε είς τους γάμους. Οι δε άμελήσαντες άπηλθον, ο 5 μέν είς τον ίδιον άγρον, ο δέ είς την έμπορίαν αὐτοῦ οἱ δὲ λοιποὶ, κρα-6 τήσαντες τους δούλους αυτού, υβρισαν και απέκτειναν. 'Ακούσας δέ 7 ο βασιλεύς ωργίσθη, καὶ, πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, ἀπώλεσε τοὺς φονείς έκείνους, και την πόλιν αὐτῶν ένέπρησε. Τότε λέγει τοῖς δού- 8 λοις αὐτοῦ, Ὁ μέν γάμος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν άξιοι. Πορεύεσθε οὖν έπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ᾶν εὕρητε, 9 καλέσατε είς τους γάμους. Καὶ έξελθόντες οι δούλοι εκείνοι είς τὰς 10 όδους, συνήγαγον πάντας όσους εύρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς καὶ έπλήσθη ο γάμος ανακειμένων. Είσελθων δε ο βασιλεύς θεάσησθαι 11 τους ανακειμένους, είδεν έκει ανθρωπον ουκ ένδεδυμένον ένδυμα γάμου καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐταῖρε, πῶς είσῆλθες ὧδε, μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; 12

Ver. 5. ὁ μὲν κ. τ. λ. Al. δς μὲν . . . δς δέ.—7. ἀκούσας δὲ ὁ. β. Κ. ὁ δὲ βασ, έκείνος. S. καί άκ. δ β. έκείνος. ώργ.

CHAP. XXII. Ver. 2. γάμους. · A marriage feast. In this sense it is commonly army under Titus and Vespasian. used in the plural, with reference, perhaps, to the duration of these festivals, which lasted seven days. See Gen. xxix. 27. Judg. xiv. 10; and my note on Hom. Il. Σ. 491. Christ is represented as the Spouse of the Church in 1 Cor. xi. 3. Eph. v. 23. Rev. xix. 7, and elsewhere.—The object of this parable is the invitation given to the Jews to embrace the Gospel, their refusal of the offer, and the consequent reception of the Gentiles in their stead, provided they exhibit a life and conduct suitable to their profession.

Ver. 3. kalisau. To invite: as in 1 Sam. ix. 22. Prov. ix. 3. LXX. Hesiod. Op. D. 342. Hence among the Greeks the servants who carried the invitation were called κλήτοoec (Athen. II. 8), and among the Latins, vocatores (Plin. N. H. XXXV. 36). One invitation had already been given by John the Baptist, which was renewed by the apostles, who were subsequently sent to the Gentiles.

Ver. 4. άριστον. See on Hom. II. B. 381. -From σιτίζειν, to feca, σιτιστά includes all animals fattened for food. Compare Luke xv. 23. Properly busin signifies to sacrifice John x. 10. Acts x. 13.

Ver. 7. τὰ στρατεύματα. The Roman

Ver. 9. διεξόδους των δδων. Computa viarum; i. e. places where several roads meet, and which were consequently more frequented. Even at the present day, it is not unusual with Eastern princes to dine in public, and invite all passing travellers to sit down with them.

Ver. 10. πονηρούς τε έ άγαθούς. Both bad and good necessarily compose the visible church (Matt. xiii. 26. 48); but the rewards of heaven will be apportioned to the latter only.

Ver. 11. ἔνδυμα γάμου. Το accidental guests, or those who from any cause had not the means of procuring one, an appropriate robe was furnished by the donor of the feast. See Gen. xlv. 22. Esth. viii. 15. Compare also Hom. Od. Z. 28. O. 402. Hence Spartianus in Vit. Severi: - Cum rogutus ad canam imperatoriam palliatus venisset, quo togatus venire debuerat, togam præsidiariam ipsius im-The want, therefore, of a peratoris accepit. wedding garment arose either from the negligence or disrespect of the guest himself.—Of the spiritul import of the wedding garment, Augustine observes in Serm. XCV. 7. Finis autem præcepti est, dicit Apostolus, Caritas (2 Sam. vi. 13. 1 Chron. xv. 26); and thence de corde puro, et conscientia bona, et sides non generally, to kill. Compare Deut. xii. 15. fieta: Hoc est Vestis nuptialis. Compare Eph. iv. 22, sqq. Col, iii. 12, sqq. 1 Tim. 1. 5.

13 Ο δε εφιμώθη. Τότε είπεν ο βασιλεύς τοις διακόνοις, Δήσαντες αυτου πόδας και χείρας, άρατε αυτόν, και έκβάλετε είς τὸ σκότος τὸ 14 εξώτερον εκεί έσται ο κλαυθμός καὶ ο βρυγμός των οδόντων. Πολλοί γάρ είσι κλητοί, ολίγοι δε εκλεκτοί.

15 Τότε πορευθέντες οι Φαρισαΐοι, συμβούλιον έλαβον ὅπως αὐτὸν 16 παγιδεύσωσιν έν λόγω. Καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετά των Ηρωδιανών, λέγοντες, Διδάσκαλε, οίδαμεν ότι άληθης εί. και την όδον του Θεού έν αληθεία διδάσκεις, και ου μέλει σοι περί 17 οὐδενός οὐ γὰρ βλέπεις είς πρόσωπον ἀνθρώπων. Είπε οὖν ἡμίν, τί 18 σοι δοκεί; έξεστι δούναι κήνσον Καίσαρι ή ού; Γνούς δὲ ὁ Ἰησούς 19 την πονηρίαν αὐτῶν, είπε, Τί με πειράζετε, ὑποκριταί; ἐπιδείξατέ μοι 20 το νόμισμα του κήνσου. Οι δε προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. Καὶ λέγει 21 αὐτοῖς, Τίνος ή είκων αΰτη, καὶ ή έπιγραφή; Λέγουσιν αὐτῷ, Καίσαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς, Απόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ 22 θεοῦ τῷ Θεῷ. Καὶ ἀκούσαντες έθαύμασαν καὶ, ἀφέντες αὐτὸν, απηλθον.

23 Εν έκείνη τη ημέρα προσήλθον αυτώ Σαδδουκαίοι, οι λέγοντες μή 4 είναι ανάστασιν, και έπηρώτησαν αυτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωσής είπεν, " Έαν τις αποθάνη μη έχων τέκνα, επιγαμβρεύσει ο αδελφος αὐτοῦ τὴν γυναϊκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ." 25 Ησαν δε παρ ήμιν επτα άδελφοί και ο πρώτος γαμήσας ετελεύτησε, καὶ, μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

Ver. 13. ἄρατε αὐτὸν καί. Omitted in some copies, which add αὐτὸν after ἐκβ.— είπέ. Αλ. είπόν.

Ver. 12. ἰφιμώθη. The verb φιμοῦν sigwhence (Mark i. 25). Joseph. B. J. I. 22. 3. πεφίμωτο τοῖς ἰμέροις. So again ver. 34, infra. Ver. 13. σκότος ίξώτερον. See on Mutt. viil 12

Ver. 15. παγιδεύσωσιν. Mark xii. 13. plot is manifest. If Jesus had decided that found in the Talmud: -- Wherever the co have represented him as an enemy to the people; and they had brought with them the Herodiana, in order that an opposite judg- 6, 7. Tit. iii. 1. 1 Pet. ii. 13, 14. ment might not fail to be reported to the Roman Kovernment Romans were a continual source of murmurms among the Jews (Joseph. B. J. II. 8. 1. Ant. XVIII. 1. 1); and Herod, anxious for ralous in collecting them.

Ver. 16. 'Howbianous. The Herodians nifies to mussle (1 Cor. ix. 9); and thence to were partisans of Herod Antipas: as the termination of the name sufficiently intimates. Thus we have Casariani, Pompeiani, Vitelliani, Christiani.—Of the phrase βλέπειν είς πρόσωπον, see on Luke xx. 21.

Ver. 20. τίνος η είκων κ. τ. λ. It is αγρεύσωσι. These verbs are used properly known that the image was that of Augustus, of forling or hunting; and thence denote with the inscription, KAICAP. AΥΙΌΥC. metaphorically to ensuare, to entrap. Compare IOYAAIAC EAAOKYIAC. This impres-Prox vi. 2. LXX. In a similar sense the sion on their coinage admitted their subjec-Latins use irretire, or, laqueos tendere. See tion, and the consequent duty of paying tri-Cic Acad. IV. 29. From Luke xx. 20, the bute, in accordance with the following maxim, vibute should be paid, the Pharisees would age of a king is current, the people acknowlege that king for their sovereign. With our Lord's reply in ver. 21, compare Rom. xiii.

Ver. 23. λέγοντες μή είναι άνάστασιν. The taxes paid to the Joseph. B. J. II. 8. 14. ψυχῆς τε τὴν διαμονήν ή τώς άδου τιμωρίας ή τιμώς avaipovou Compare Acts xxiii. 8.

Ver. 24. Mwong elwey. Deut. xxv. 5. The the favour of the Emperor, had been very objection contained in the following verses is found in the Jewish writings.

΄ Ομοίως και ο δεύτερος, και ο τρίτος, εως των επτά. Ύστερον δε πάντων 26-9 απέθανε καὶ ἡ γυνή. Έντη οῦν αναστάσει, τίνος τῶν ἐπτὰ ἔσται γυνή; 28 πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν. Αποκριθείς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πλα-29 νασθε, μη είδότες τας γραφάς, μηδέ την δύναμιν του Θεού. Έν γαρ 30 τη αναστάσει ούτε γαμούσιν, ούτε έκγαμίζονται, αλλ' ώς άγγελοι του Θεού εν οὐρανῷ είσι. Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν, οὐκ 31 ανέγνωτε τὸ ρηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, λέγοντος, " Έγω είμι ὁ Θεὸς 32 Αβραὰμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακωβ;" οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς θεὸς νεκρών, ἀλλὰ ζώντων. Καὶ ἀκούσαντες οὶ ὅχλοι έξεπλήσσοντο 33 έπὶ τη διδαχη αὐτοῦ.

Οι δε Φαρισαίοι, ακούσαντες ότι εφίμωσε τους Σαδδουκαίους, συν- 34 ήχθησαν έπὶ τὸ αὐτό καὶ έπηρώτησεν είς έξ αὐτῶν νομικὸς, πειράζων 35 αὐτὸν, καὶ λέγων, Διδάσκαλε, ποία έντολη μεγάλη έν τῷ νόμῳ; 36 Ο δὲ Ίησοῦς εἶπεν αὐτῷ, " Αγαπήσεις Κύριον τὸν Θεύν σου εν ὅλη τῆ 37 καρδίη σου, καὶ ἐν ὅλη τῆ ψυχῆ σου, καὶ ἐν ὅλη τη διανοία σου. Αυτη εστί πρώτη και μεγάλη έντολή. Δευτέρα δε όμοια αυτή, "'Αγα-38-3 πήσεις του πλησίον σου ώς σεαυτόν.' Έν ταύταις ταις δυσίν έντο- 40 λαίς όλος ὁ νύμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται.

Συνηγμένων δε των Φαρισαίων, επηρώτησεν αυτούς ο Ίησους, λέγων, 41-4 Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υίος έστι; Λέγουσιν αὐτῷ, Τοῦ Δαβίδ. Λέγει αὐτοῖς, Πῶς οὖν Δαβίδ έν πνεύματι κύριον αὐτὸν 43 καλεί, λέγων, "Είπεν ο Κύριος τῷ κυρίφ μου, Κάθου έκ δεξιῶν μου, 44 έως αν θω τους έχθρους σου υποπόδιον των ποδών σου;" Εί ουν 45 Δαβίδ καλεί αὐτὸν κύριον, πῶς υίὺς αὐτοῦ έστι; Καὶ οὐδείς έδύνατο 46 αὐτῷ ἀποκριθήναι λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας έπερωτησαι αὐτὸν οὐκέτι.

Ver. 30. ἐκγαμ. Al. γαμιζονται. - τοῦ Θεοῦ. Sometimes omitted. - 32. ο Θ. θ. νεκρῶν. Some few MSS, omit the second $\theta \epsilon \delta \varsigma$.—37. $\epsilon l \pi \epsilon \nu$. G. K. S. $\epsilon \phi \eta$.—39. $a \dot{\nu} r \dot{\eta}$. Cod. D. ταύτυ.

iii. 21. Heb. xi. 19.

is not a God of the dead, who are not, but of the living, who are; we justly conclude that the souls of the Patriarchs are still in existence.

Ver. 34. Ιπί τὸ αὐτό. Scil γωρίον. Compare Ps. ii. 2. LXX. Luke xvii. 35. Acts i. 15. ii. 1. 44. iv. 26. In the next verse, Mark (xii. 29) has πρώτη, which is here vided the Law into weightier and lighter man.

Ver. 29. την δυναμιν τοῦ Θεοῦ. His matters, but disputed among themselves power to raise the dead. Compare Acts whether the law of circumcision, or the Sabxxvi. 8. 1 Cor. vi. 14. Eph. i. 19, 20. Phil. bath, or certain other precepts were of most importance. They also magnified generally Ver. 32. εγώ είμε ὁ θεος κ. τ. λ. Ειοά. the duties of the first table above those of iii. 6. 16. Manasseh Ben Israel, a Jewish the second. Our Lord enjoins a like obligawriter, has a similar argument:—Since God tion upon both. The citations in vv. 37. 39, are from Deut. vi. 5. Levit. xix. 18, respectively.

Ver. 44. ik čežiov. See on Matt. xx. 21. To place the foot upon the neck of an enemy was a mark of conquest. See Josh. x. 24.

The quotation is from Ps. cx. 1.

Ver. 45. εί οὖν Δαβίδ κ. τ. λ. This reply μεγάλη is for μεγίστη, as in Mutt. v. 19. was intended to refute the notion entertained by the Pharisees, of the temporal kingdom of added in ver. 38. With respect to the their Messiah; and of his possessing, like lawyer's question, the rabbies not only di- his progenitor David, a nature simply he**XX**III. 1—13.

23. ΤΟΤΕ ὁ Ἰησους ελάλησε τοις υχλοις καὶ τοις μαθηταίς αὐτου, 2 λέγων, Έπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν οι γραμματείς καὶ οί 3 Φαρισαίοι πάντα ουν, όσα αν είπωσιν ύμιν τηρείν, τηρείτε και ποιείτε 4 κατα δε τα έργα αὐτων μη ποιείτε λέγουσι γαρ, και οὐ ποιούσι. Δεσμεύουσι γὰρ φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ώμους των ανθρώπων τῷ δὲ δακτύλψ αὐτῶν οὐ θέλουσι κινησαι 5 αὐτά. Πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ θεαθηναι τοῖς ἀνθρώ. ποις πλατύνουσι δὲ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσ-6 πεδα των ιματίων αὐτων φιλοῦσί τε την πρωτοκλισίαν έν τοῖς δείπνοις, 7 καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας έν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς έν ε ταις αγοραίς, και καλείσθαι ύπο των ανθρώπων ραββί, ραββί. Ύμεις δὲ μη κληθήτε ραββί είς γάρ έστιν ύμων ο καθηγητής, ο Χριστός. 9 πάντες δε ύμεις άδελφοί εστε. Καὶ πατέρα μη καλέσητε ύμων έπὶ της 10 γης είς γάρ έστιν ὁ πατηρ ύμων, ὁ έν τοῖς οὐρανοῖς. Μηδὲ κληθητε 11 καθηγηταί είς γαρ ύμων έστιν ὁ καθηγητής, ὁ Χριστός ὁ δὲ μείζων 12 έμων, έσται υμών διάκονος. Όστις δε ύψωσει εαυτόν, ταπεινωθήσεται και δστις ταπεινώσει εαυτον, ύψωθήσεται.

Ουαί ύμιν, γραμματείς και Φαρισαίοι, ύποκριταί οτι κατεσθίετε τὰς 13

Ver. 5. πλατ. δί. Al. γάρ.—8. ὁ καθηγ. Some copies have ὁ διδάσκαλος, which seems to be correct, as being a distinct title from that in ver. 10. See note. G. omits, and K. brackets o Xpioroc, which is added by R. S.—13. G. K. S. place this verse after ver. 14. Some MSS. omit it altogether. It may have been intro-

παραδόσεις ἐπέκεινα τοῖς τοῦ νόμου. Mai- our Lord himself (Matt. ix. 20. xiv. 36). monides, after the Talmud, speaks of these Ver. 8. μη κληθητε ραββί. See on Matt. additions to the law as heavy strokes or seve- xix. 17. Their great Rabbies were somerities.—The expression δακτύλω κινείν is times addressed in a triple form, Abbi, Abbi; proverbial, and similar to the Latin digito Rabbi, Rabbi; Mori, Mori! i. e. Father, attingere. Lucian. Demon. 4. κατά την πα- Rabbi, Guide.—After καλίσητε (ver. 10) ροιμίαν, άκρω τω δακτύλω άψασθαι. Its supply τινα. With v. 11, compare Mutt. import is evident from the last clause of the xx. 25, 26. preceding verse.

Matt. vi. 1. 2. 16. The Phylacteries were maxim is spiritually employed by our Lord; rolls of parchment, inscribed with passages and so again in Luke xiv. 11. xviii. 14, and from the law, which they were on the fore- elsewhere. See also Jam. iv. 6. 1 Pet. v. 6. head and left arm :—a custom derived from a Ver. 13. κατεσθίετε. There is the same

CHAP. XXIIL Ver. 2. Μωσέως καθέδρας. literal interpretation of Exod. xiii. 16. Deut. That is, the chair from which the books of vi. 8. xi. 18. See Joseph. Ant. IV. 8. 13. Jus-Moses were read and explained; probably in tin. M. Dial. Tryph. c. 46. They were called allusion to Nehem. viii. 4. Jerome observes, φυλακτήρια, either as marking a strict obthat per cathedram Mosis doctrinum legis os- servance of the law, or because they were retendit. Our Lord's injunction (ver. 3) ex- garded as amulets for protection against evil tended only to what the Scribes delivered on spirits. That this was the case appears from the authority of the Law, and did not in- the Targum on Cant. viii. 3. It was, howclude their traditions, which he proceeds ever, not so much the phylacteries themselves, forthwith to condemn. Theophylact: mavra as the ostentatious size of them, that our Lord in των Μωσίως βίβλων η in τοῦ νόμου. censures; for he speaks in the same terms of Ver. 4. φορτία βαρέα. The rigid obser- the fringes (κράσπεζα), which they were vance of external ceremonies, which the Pha- expressly commanded to wear as a distinction risces exacted from the people, on the autho- from the heathen (Num. xv. 38. Deut. xxii. rity of pretended tradition. Theophylact: 12); and which were accordingly worn by

Ver. 12. δστις δὶ ὑψώσει κ. τ. λ. Com-Ver. 5. πρός το θεαθήναι τ. d. Compare pare Prov. xv. 33. xvi. 18. xxix. 23. The

οικίας των χηρών, και προφάσει μακρά προσευχόμενοι διά τουτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα. Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματείς καὶ Φαρισαίοι, 14 ύποκριταί ότι κλείετε την βασιλείαν των ουρανών έμπροσθεν των ανθρώπων ύμεις γαρ ουκ εισέρχεσθε, ουδέ τους εισερχομένους αφίετε είσελθείν. Οὐαὶ ὑμίν, γραμματείς καὶ Φαρισαίοι, ὑποκριταί ὅτι περιά- 15 γετε την θάλασσαν καί την ξηράν ποιησαι ένα προσήλυτον, καί, όταν γένηται, ποιείτε αὐτὸν υὶὸν γεέννης διπλότερον ύμων. Οὐαὶ ύμιν, όδηγοὶ 16 τυφλοί, οι λέγοντες, 'Ος αν ομόση έν τῷ ναῷ, οὐδέν έστιν' ὑς δ' αν ομύση έν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. Μωροὶ καὶ τυφλοί τίς γὰρ μείζων 17 έστιν, ο χρυσός, η ο ναός ο άγιάζων τον χρυσύν; Και, ος έαν ομόση 18 έν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν έστιν ος δ' αν ομόση έν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. Μωροί καὶ τυφλοί τί γὰρ μείζον, τὸ δῶρον, ἢ τὸ 19 θυσιαστήριον τὸ άγιάζον τὸ δῶρον; Ο οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, 20 ομνύει έν αὐτῷ καὶ έν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ καὶ ὁ ομόσας έν τῷ 21 ναφ, όμνύει έν αὐτφ καὶ έν τφ κατοικοῦντι αὐτόν καὶ ὁ ὀμόσας έν τφ 22 οὐρανῷ, ὀμνύει έν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ έν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αύτου.

Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί ὅτι ἀποδεκατοῦτε 23 το ήδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα του νόμου, την κρίσιν καὶ τὸν έλεον καὶ την πίστιν. Ταυτα έδει ποιησαι, κακείνα μη αφιέναι. Όδηγοὶ τυφλοί, οι διϋλίζοντες τον κώνωπα, την 24

duced from Mark xii. 40. Luke xx. 47.—21. κατοικούντι. G. K. S. κατοικήσαντι. -23. ravra ičeu. G. K. insert di.

metaphor in Hom. Od. B. 237. κατεδοῦσι βιαίως Οίκον 'Οδυσσήος. The meaning is, that, under a pretence of superior sanctity, they obtained such influence over the minds of women, and especially of the richer widows, 13. as to give them a command over their estates. See Joseph. Ant. XVII. 2. 6. B. J. J. 5. To give the proper sense, if must be taken as к) тойто, idque.

Ver. 14. öte kheiete k. t. h. See John ix.

Ver. 15. περιάγετε την θάλασσαν κ. τ. λ. Lucian. Phars. V. 262. quæris terraque marique His ferrum jugulis. The expression is pro-Ælian. H. An. V. 33; and so Virg. Georg. vi. 8. I. 363. In sicco ludunt fulica.—The zeal of Hor. Sat. I. 4. 142. Ac veluti te Judæi co- gnat, as it was originally rendered. destined to, the reward or punishment speci-12. 2 Thes. ii. 3.

Ver. 16. opeiles. He is a debtor, i. e. he is bound to perform his oath. Of this and the following verses, see on Matt. v. 33; and of the expression, όδηγοί τυφλοί, on Matt. xv.

Ver. 23. umodekarovre. This word is entirely Hellenistic, signifying both to take tithes, and to pay tithes. In the latter sense it occurs in Gen. xxviii. 22. LXX. The Lw respecting tithes is found in Deut. xiv. 22, sqq. xxvi. 12. Our Lord does not mean to censure the scrupulous exactness of the Pharisees in paying tithe of the most insignificant herbs; but to contrast therewith their shameverbial of great exertion. With \$70av there ful perversion of moral and religious duty. is an ellipsis of $\gamma \tilde{\eta} \nu$. Compare Herod. II. 68. There is probably an allusion to Miculs

Ver. 24. διϋλίζοντες τὸν κώνωπα κ. τ. λ. the Jews in making proselytes was so intense, Not, who strain at a gnat, as inadvertently as to become proverbial among the heathen, given in the E. T.; but who strain out a gemus in hanc concedere turbam. In the ex-verb διϋλίζειν signifies to strain in the sense pression viòς γεέννης, and others of a like of to filter. So Anws vi. 6. LXX. διϋλισμένος nature, vioc means a person deserving of, or olvoc. There is an allusion to the Jewish custom of filtering their liquids, that they fied. Compare Luke x. 6. xx. 36. John xvii. might not swallow the animalcula contained therein, which were regarded by some of the

25 δε κάμηλον καταπίνοντες. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖου ποκοιταί ότι καθαρίζετε τὸ έξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος,

26 έσωθεν δε γέμουσιν έξ άρπαγης και ακρασίας. Φαρισαίε τυφλέ, καθάρισον πρώτον τὸ έντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ΐνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρόν.

Ουαί ύμιν γραμματείς και Φαρισαίοι, ύποκριταί ότι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οίτινες έξωθεν μεν φαίνονται ώραιοι, έσωθεν δέ 28 γέμουσιν οστέων νεκρών καὶ πάσης ακαθαρσίας. Οῦτω καὶ ὑμεῖς έξωθεν μέν φαίνεσθε τοίς ανθρώποις δίκαιοι, έσωθεν δε μεστοί εστε 29 ύποκρίσεως και ανομίας. Οὐαι ύμιν, γραμματείς και Φαρισαίοι, ύποκριταί ότι οικοδομείτε τους τάφους των προφητών, και κοσμείτε τα 30 μνημεία των δικαίων, και λέγετε, Εί ήμεθα έν ταις ήμέραις των πατέρων ήμων, οὐκ αν ήμεθα κοινωνοί αὐτων έν τῷ αἴματι των προφητων. 31 Ωστε μαρτυρείτε έαυτοίς, ότι υίοι έστε των φονευσάντων τους προφήτας 32-33 καὶ ύμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον των πατέρων ύμων. "Οφεις, γεννή-34 ματα έχιδνων, πως φύγητε από της κρίσεως της γεέννης; Δια τουτο, ίδου, έγω αποστέλλω πρός ύμας προφήτας και σοφούς και γραμ-

Ver. 25. iξ άρπ. καὶ άκ. G. K. S. άδικίας.—26. καὶ τῆς παροψ. Wanting in a few MSS. which read αυτοῦ for αυτῶν.—30. ημεθα. R. ημεν, in both places.—32. πληρώσατε. Codd. D. Η. Ιπληρώσατε. Cod. Β. πληρώσετε.

more rigid ritualists as unclean. Aristotle ligion compared with inward impurities; (Hist. An. V. 19) speaks of an insect found and, in the other, to the contamination which in the less of wine, and thence called the culex infected those who unwarily approached it. sinarius, which is probably the same as the κώνωψ. Hence the verb καταπίνειν is here was a mark of respect which most of the naemployed to signify, in an extended sense, to swallow generally. The import of the proverb is obvious. Hilary explains it, peccata Ant. XIV. 11. 4. XVI. 7. 1. Thucyd. III. levia vitare, et grandia devorare. A glaring 59. Xen. Mem. II. 2. 13. Hell. VI. 4. 7. instance occurs in John xviii. 28.

and the precept are compressed into one sen- memory of the prophets, they would shortly tence; and a like instance of abbreviation occurs in Rom. ix. 33. There is no difficulty in the application. Compare Matt. xv. 20. Among the Jews, the constant purification ADCES.

(Numb. xix. 16), the tombs of the Jews hibitio, quæ fit per concessionem. were annually whitewashed, and those of the more opulent beautified, as a caution against Matt. iii. 7. approaching them. In the corresponding denunciation in Luke xi. 44, the epithet em- xi. 49. ή σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν, Αποστελῶ ployed is άδηλα, which seems to indicate κ. τ. λ. Also, for σοφούς κ γραμματείς

Ver. 29. ότι οίκοδομείτε κ. τ. λ. This tions of antiquity paid to persons of distinguished merit. See 1 Macc. xiii. 27. Joseph. Diod. Sic. XI. 83. Our Lord means to say Ver. 25. το έξωθεν κ. τ. λ. The simile that with all their pretended respect for the fill up the measure of their fathers' iniquity by the crucifixion of himself, and the persecution and murder of his apostles.

Vcr. 32. κ υμείς πληρώσατε κ. τ. λ. Fill of cups and vessels used at meals was an ye up then, &c. i. e. if you will, you must; imessential part of their traditional observ- plying an unwilling concession to an obstinate offender. Compare 1 Kings xxii. 22. John Ver. 27. τάφοις κεκονιαμένοις. As pollu- xiii. 27. So Virg. Æn. IV. 381. I, sequere tion was incurred by touching a sepulchre Italiam. Servius ad loc. Satis artificiosa pric-

Ver. 33. γεννήματα Ιχιδνών. See on

Ver. 34. εγώ ἀποστέλλω κ. τ. λ. Luke those tombs from which the cautionary marks Luke has ἀποστόλους, so that Christ here had been effaced. Hence, in the one case, our applies appellations in use among the Jews Lord refers to an outward affectation of re- to the apostles and their successors. For the

ματείς και έξ αὐτῶν ἀποκτενείτε και σταυρώσετε, και εξ αὐτῶν μαστιγώσετε έν ταις συναγωγαις ύμων, και διώξετε από πόλεως είς πόλιν οπως έλθη έφ' ύμας παν αίμα δίκαιον έκχυνόμενον έπὶ της γης, από 35 αίματος Αβελ του δικαίου έως του αίματος Ζαχαρίου υίου Βαραχίου, ον έφονεύσατε μεταξύ του ναου και του θυσιαστηρίου. 'Αμήν λέγω 36 ύμιν, ήξει ταύτα πάντα έπὶ την γενεάν ταύτην. Ίερουσαλημ, Ίερου-37 σαλημ, ή αποκτείνουσα τους προφήτας, και λιθοβολούσα τους απεσταλμένους πρός αὐτην, ποσάκις ηθέλησα έπισυναγαγείν τὰ τέκνα σου, υν τρόπον έπισυνάγει υρνις τὰ νοσσία ειιυτης ύπο τὰς πτέρυγας, καὶ υὐκ ήθελήσατε; ίδου, αφίεται ύμιν ο υίκος ύμων έρημος. Λέγω γαρ 38 🖟 ύμιν, Ού κή με ίδητε απ' άρτι, εως αν είπητε, Εύλογημένος ο έρχόμενος έν ονόματι Κυρίου.

24. ΚΑΙ έξελθων ο Ίησους επορεύετο από του ιερού και προσήλ-1 θον οι μαθηταί αὐτοῦ ἐπιδείξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἰεροῦ. Ο είς Ίησους είπεν αὐτοίς, Οὐ βλέπετε πάντα ταῦτα; αμην λέγω ὑμίν, οὐ μη άφεθη ώδε λίθος έπὶ λίθον, δς οὐ καταλυθήσεται. Καθημένου 3 δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ΄ ίδιαν, λέγοντες, Είπε ήμιν, πότε ταυτα έσται; και τι το σημείον της

Ver. 36. G. K. S. öτι ήξει. CHAP. XXIV. Ver. 2. Ίησοῦς. Al. ἀποκριθείς.—ού $\beta\lambda$. π . τ . Codd. D. L. omit the negative; and so the Vulgate Compare Mark xiii. 2. ού καταλυθ. G. K. 8. ού μή κ.

completion of our Lord's prophecy, which clearly denotes the result, not the cause, of the iniquity of the Jews, see Acts v. 40. vii. 59. xii. 2, and elsewhere.—With έξ αὐτῶν supply tivas, as in Luke xi. 49. xxi. 16. John xvi. 17. See Gr. Gr. § 34. Obs. 16.

Ver. 35. Zaxapiov. There is no evidence that Zechariah, the prophet, who was the son of Barachias (Zech. i. 1), was killed: so that Zechariah, the son of Jehoiada, who pe-incident. rished precisely in the manner here specified (2 Chron. xxiv. 21), is more probably in- τας τάς μεγάλας οίκοδομάς. Christ was tended. His father may have had two names; and Jehoiadu has nearly the same import as Barachiah.—As the altar of incense was within the vaoc, or temple properly so called, θυσιαστήριον must here be the altar of burnt- dation thirty-five cubits long, twelve broad, sacrifices, which was in the court of the and eight high; and the whole produced a priests. See Joseph. Ant. VIII. 4. 1. XV. most magnificent effect. See Joseph. Ant. 11. 5.

pare Deut. xxxii. 11. Ps. xvii. 8. Isu. xxxi. the very letter; and, with reference to the 5. Æsch. Eum. 1004. Eur. And. 440. Herc. amazing strength of the walls, Titus himself F. 71. Troad. 746. The plural ήθελήσατε was compelled to acknowledge the hand of refers to the inhabitants in a collective sense. God in their eventual overthrow, after an in-So Aul. Gel. III. 7. Omnis Gracia decoruvere. — cessant battering of six days. The demoli-

or the temple: most probably the former, as in of Titus, ploughed up the foundations of the

domus for patria. See Cic. Epist. Att. VIII. 2. Sall. Cat. c. 44.

Ver. 39. Eug av elante, k. r. A. Our Lord probably refers to the final restoration of the Jews, previous to his second coming at the end of the world.

CHAP. XXIV. Ver. 1. οι μαθηταί. Μυκ xiii. 1. εlς των μαθητών. Probably our Lord's remark, in ch. xxiii. 38, elicited the

Ver. 2. πάντα ταύτα. Mark xiii. 2. ταίnow going towards the Mount of Olives, so that the great Eastern portico of the Temple was before them. The stones of the building were forty cubits long; those of the foun-XV. 11. 3. B. J. V. 5. 1. Tac. Hist. V. 5. Ver. 37. ἐπισυνάγει ὄρνις κ. τ. λ. Com- 12. Our Lord's prediction was fulfilled to With δν τρόπον supply κατά, as in Acts xv. 11. tion, however, was complete. According to Ver. 38. olkog. Either the country itself; the Talmud, Rufus, the captain of the army Jerem. xxii. 5. LXX. So the Latins use Temple. Compare Micah iii. 12; and see

4 σης παρουσίας, καὶ τῆς συντελείας τοῦ αίωνος; Καὶ άποκριθείς ό 5 Ίησους είπεν αὐτοις, Βλέπετε μή τις υμάς πλανήση. Πολλοί γὰο έλεύσονται έπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Εγώ είμι ὁ Χριστός καὶ 6 πολλούς πλανήσουσι. Μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους, καὶ ἀκοὰς πολέμων οράτε, μη θροείσθε δεί γάρ πάντα γενέσθαι, άλλ' ούπω 7 έστι το τέλος. Έγερθήσεται γαρ έθνος έπι έθνος, και βασιλεία έπι 8 βασιλείαν και έσονται λιμοί και λοιμοί, και σεισμοί κατά τόπους πάν-9 τα δὲ ταῦτα ἀρχη ωδίνων. Τότε παραδώσουσιν ύμᾶς είς θλίψιν, καὶ αποκτενούσιν ύμας καὶ έσεσθε μισούμενοι ύπο πάντων των έθνων δια 10 τὸ ὅνομά μου. Καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί, καὶ ἀλλήλους 11 παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. Καὶ πολλοὶ ψευδοπροφήται 12 έγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς. Καὶ διὰ τὸ πληθυνθήναι τὴν 13 ανομίαν, ψυγήσεται ή αγάπη των πολλων ό δε ύπομείνας είς τέλος, 14 ούτος σωθήσεται. Καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας έν όλη τη οίκουμένη, είς μαρτύριον πάσι τοῖς έθνεσι' καὶ τότε ήξει τὸ

Ver. 6. πάντα. Omitted in some MSS.

Joseph. B. J. VII. 1. 1; 8. 7. Euseb. Dem. c. 18.—Of ώδινες (ver. 8), see on Hom. 11. Evang. VI. 13.

Ver. 3. συντελείας τοῦ αίῶνος. See on Matt. xiii. 39. Both significations seem to be here v. 18. vii. 59. viii. 3. xii. 1—3. xvi. 23. xviii. included; for our Lord in this important 12. xxiii. 35. 2 Cor. xi. 23, sqq. 1 Thess. ii. prophecy, and indeed generally, connects the 14. Heb. x. 32, sqq. 1 Pet. iv. 12. Tacitus, destruction of Jerusalem with the end of the Pliny, and Suctonius confirm these stateworld. An attention to the primary and se- ments. condary import of the prediction will tend to solve many apparent difficulties.

false prophets (ver. 11) are distinct from dence, a vast number of others were convicted, these: and among them may be classed Phy- and put to death with derision and insult. gellus, Hermogenes, Hymenæus, and Phileius Ver. 12. διά τὸ πλ. κ. τ. λ. Compare J. VI. 5. 2.

-For the famines and postilences (ver. 7), see plication of the passage is obvious. Acts xi. 28. Sueton. Claud. c. 18. Joseph. Ver. 14. ἐν ὅλη τη οἰκουμένη. stantly found in conjunction, the one being a the known world. See on Luke ii. 1. That Tacit. Ann. XIV. 27. XV. 22. Sucton. Galb. with the Jews were visited.

Λ. 270.

Ver. 9. είς θλίψιν, κ. τ. λ. See Acta 1v. 3.

Ver. 10. σκανδαλισθήσονται πολλοί, κ. τ. λ. From Tacitus (Ann. XV. 44) it ap-Ver. 5. πολλοί γάρ κ. τ. λ. Such were pears that, during Nero's persecution, several Desilbens, Simon Magns, and others. The were seized who confessed; and that, by their evi-

(2 Tim. i 15. ii. 17). See also Joseph. B. Gal. iii. 1, sqq. 2 Thess. ii. 3. 2 Tim. iii. 1, sqq. Rev. ii. 4. iii. 1. 15. With ver. 13, Ver. 6. πολίμους & ἀκοάς π. Sueton. compare ch. x. 22. Before the siege the Nerv. 30. Metus tunc crat Parthos iterum Christians lest the city, and retired in great Syrium Pulæstinamque invasuros. See also numbers to Pella; and it is remarkable that Joseph. Ant. XVIII. 10. 1. XX. 3. 4; not one of the disciples is known to have 4. 2. Tacit. Ann. XII. 18. 44. XIII. 6. 7. perished. See Joseph. B. J. II. 9. 7. Eu-8. 34. XIV. 23. Euseb. Eccl. Hist. II. 8. seb. Hist. Eccl. III. 5. The secondary ap-

Ant. XX. 2. 6. B. J. IV. 6. 1. V. 1. 4. VI. throughout the whole Roman empire; which 1. 3. The words $\lambda \iota \mu \delta \varsigma \stackrel{\sim}{\kappa} \lambda \delta \iota \mu \delta \varsigma$ are con- at that time extended over the greater part of frequent consequence of the other. Q. Curt. the Gospel had been thus extensively propa-IX. 10. Famem deinde pestilentia insecuta gated before the destruction of Jerusalem, est, quippe insalnbrium ciberum novi succi, et see Rom. i. 8. x. 18. Col. i. 6. 23. Euseb. egritadines animi vulgaverant morbes. Hence Hist. Eccl. ii. 3.—By είς μαρτύριον ποσι the proverb, μετά λιμόν λοιμός.—During the τοῖς έθνεσε is meant, that the knowledge of reign of Claudius Nero there were earthquakes the Gospel would convince them of the dein several places. See Joseph. B. J. IV. 4. 5. sign and the justice of that punishment, where-

πλην ούχ ως έγω θέλω, άλλ' ως σύ. Καὶ έρχεται πρός τοὺς μαθητάς, 40 καὶ εύρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Οὕτως οὐκ ίσχύσατε μίαν ωραν γρηγορήσαι μετ΄ έμου; γρηγορείτε καὶ προσεύ-41 χεσθε, ΐνα μη εισέλθητε είς πειρασμόν. Τὸ μὲν πνευμα πρόθυμον, ή δὲ σὰρξ ἀσθενής. Πάλιν έκ δευτέρου ἀπελθών προσηύξατο, λέγων, 42 Πάτερ μου, εί οὐ δύναται τοῦτο τὸ ποτήριον παρελθείν ἀπ' έμοῦ, έὰν μη αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. Καὶ έλθων εύρίσκει αὐτοὺς 43 πάλιν καθεύδυντας ήσαν γαρ αὐτων οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. Καὶ 44 άφεις αὐτοὺς, ἀπελθών πάλιν, προσηύξατο έκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον είπων. Τότε έρχεται προς τους μαθητάς αὐτου, και λέγει αὐτοις, 45 Καθεύδετε το λοιπον, καὶ αναπαύεσθε ιδού, ηγγικεν ή ωρα, καὶ ο υίος τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται είς χείρας άμαρτωλών. Έγείρεσθε, ἄγω- 46 μεν' ίδου, ήγγικεν ο παραδιδούς με.

Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ίδοὺ, Ιούδας, εῖς τῶν δώδεκα, ήλθε, καὶ μετ 47 αὐτοῦ ἔχλος πολύς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. 'Ο δὲ παραδιδούς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημείον, 48 λέγων, 'Ον αν φιλήσω, αὐτός έστι' κρατήσατε αὐτόν. Καὶ εὐθέως 49 προσελθών τῷ Ἰησοῦ, εἶπε, Χαῖρε, ῥαββί καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Ο 50 δε Ίησους είπεν αὐτῷ, Ἐταίρε, έφ' δ πάρει; Τότε προσελθύντες έπέβαλον τὰς χειρας έπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. Καὶ ίδοὺ, είς 51 των μετα Ίησου, έκτείνας την χείρα, απέσπασε την μάχαιραν αὐτου, καί πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὼτίον. Τότε 52

Ver. 50. iφ' δ π. R. iφ' ψ.

used to express a degree of censure mingled with astonishment, analogous to the English somnus oppressit. So! Compare 1 Cor. vi. 5. Hom. Od. E. 204. Callim. H. Del. 240.

verb. Compare Matt. xxiv. 42. xxv. 13. culty and temptation.

Ver. 42. πάλιν έκ δευτέρου. Similar pleonasms occur in John iv. 54. xxi. 16. Acts

x. 15. See on Hom. Il. A. 27.

Luke ix. 32. Compare Eur. Alc. 395. Theoc. Id. XXII. 204. Anac. L.II. 18. So, in Latin, Stat. Theb. V. 501. graves oculos. Ovid. Met. V. 658. somno gravatum. Luke (xxil. 45) adds, άπὸ τῆς λύπης. Sleep is elsewhere mentioned as an effect of grief. and the servant's name was Malchus. See John Thus Hom. Od. M. 310. Khaióvreggi de xviii. 10.

Ver. 40. ουτως. This adverb is sometimes τοίσιν ἐπήλυθε νήδυμος υπνος. Q. Curt. XIV. 13. Gravatum anxietate corpus altior

Ver. 45. καθεύδετε τὸ λοιπόν. Sleep on now: either because you can no longer aid me Ver. 41. γρηγορείτε. There is here a turn by watching: or, ironically, Sleep, if you can from the natural to the figurative sense of the in this hour of peril. Virg. Æn. IV. 560. Potes hoc sub casu ducers somnos? The phrase The following clause may, perhaps, refer to $r \partial \lambda o(\pi \partial \nu)$, always in the N. T. denotes the the declaration of the disciples in ver. 35, future: so that it is incorrect to take the paswhich was doubtless sincere; but the weak- sage interrogatively, as some would point it. ness of their resolution proved the necessity Compare Acts xxvii. 20. 1 Cor. i. 16. 2 Cor. of vigilance and prayer in all cases of diffi- xiii. 11. 2 Tim. iv. 8. Heb. x. 13.—With $\dot{\eta}$ ώρα supply της προδοσίας, as suggested by what follows.

Ver. 48. φιλήσω. Scil. στόματι, as in Xen. Cyr. Ι. 4. 27. φιλούντας τὸν Κῦρον Ver. 43 βεβαρημένοι. Scil. υπνφ, as in τῷ στόματι. The kiss was an ordinary mode of affectionate salutation both among the Jews and primitive Christians. See Brod. iv. 27. xviii. 7. Luke vii. 45. Rom. xvi. 16. 1 Cor. xvi. 20, 2 Cor. xiii. 12. 1 Pet. v. 14.

Ver. 51. elg two metà 'I. This was Peter;

λέγει αυτώ ο Ίησους, Απόστρεψόν σου την μάχαιραν είς τον τόπον αὐτης πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν, έν μαχαίρα ἀπολοῦνται. 53 Η δοκείς ότι ου δύναμαι άρτι παρακαλέσαι τον πατέρα μου, καὶ παρα-54 στήσει μοι πλείους η δώδεκα λεγεώνας αγγέλων; Πως ουν πληφωθώσιν αι γραφαί, ὅτι οῦτω δεῖ γενέσθαι;

55 Εν έκείνη τη ωρα είπεν ο Ιησούς τοίς όχλοις, 'Ως έπὶ ληστην έξήλθετε μετά μαχαιρών καὶ ξύλων συλλαβείν με; καθ' ἡμέραν πρὸς οδύμας έκαθεζόμην διδάσκων έν τῷ ἰερῷ, καὶ οὐκ έκρατήσατέ με. Τοῦτο ει όλον γέγονεν, ίνα πληρωθωσιν αι γραφαί των προφητών. Τότε οί

μαθηταί πάντες, ἀφέντες αὐτὸν, ἔφυγον.

57 ΟΙ δὲ κρατήσαντες τὸν Ίησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρ-58 χιερέα, οπου οι γραμματείς και οι πρεσβύτεροι συνήχθησαν. 'Ο δέ Πέτρος ηκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἔως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως. 59 καὶ, είσελθων έσω, έκάθητο μετά των ύπηρετων, ίδειν το τέλος. Οι δέ μοχιερείς και οι πρεσβύτεροι και το συνέδριον όλον έζήτουν ψευδομαρδ τυρίαν κατά του Ίησου, όπως αυτόν θανατώσωσι και ουχ εύρον. Καί πολλών ψευδομαμτύρων προσελθόντων, ούχ εύρον. Ύστερον δέ προσ-61 ελθύντες δύο ψευδυμάρτυρες, είπον, Ούτος έφη, Δύναμαι καταλύσαι 62 τον ναον του Θεου, και δια τριών ήμερων οικοδομήσαι αυτόν. Και αναστάς ὁ άρχιερεὺς είπεν αὐτῷ, Οὐδὲν ἀποκρίνη; τί οὖτοί σου κατα-63 μαρτυρούσιν; 'Ο δὲ Ίησούς έσιώπα. Καὶ ἀποκριθείς ὁ ἀρχιερεύς είπεν αὐτῷ, Έξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ίνα ἡμῖν είπης, εί

Ver. 59. καὶ οἱ πρεσβ. Omitted in some MSS.—60. καὶ πολλῶν. G. omits the copula.

men; and the idea which was entertained of nesses contradicted each other. them may be gathered from Cass. B. H. 42. Non animum advertebatis, decem habers legiones populum Rimanum, quæ non solum vohis obsidere, sed etiam colum diruere possent. the N. T. It is sometimes used by the Rabbins to express generally a great multitude, as

Ver. 54. al ypapai. Isa. liii. 7, sqq. Dan. 1L 26.

Ver. 56. τοῦτο δὲ κ. τ. λ. Some refer this remark to the Evangelist; but it proceeded from Christ. Compare Mark xiv. 49.

Ver. 57. πρός Καϊάφαν. He was taken first to Annas (John xviii. 13. 24), who sent

him to Calaphas.

Fer. 58. Hérpog. With another disciple (Jaha xviii. 15), who was probably John the Evangelist.—Of the form and μακρόθεν, ee on Hom. Il. A. 500; and compare Matt. IIvii. 51. Mark v. 6. Luke xvi. 23.

Ver. 60. oux evpow. That is, they found 25.

Ver. 53. δώδεκα λεγεῶνας. The Roman none which would substantiate a capital legions consisted of upwards of six thousand charge. Mark (xiv. 56) says, that the wit-

Ver. 61. δύναμαι καταλύσαι κ. τ. λ. Three years before Jesus had used these words of the temple of his body (John ii. 19); but the witnesses alleged that he said this temple made The word heyewr is one of the Latinisms of with hands (Mark xiv. 58), which was literally untrue. To speak disrespectfully of the Temple was a capital crime; and a similar charge was brought against Stephen (Acts iv. 13).— The expression διά τριῶν ἡμερῶν is equivalent with τỹ τριτῆ ἡμέρα in Mutt. xvi. 21.

Ver. 63. ἐξορκίζω σε κ. τ. λ. Murk v. 7. δρκίζω σε τὸν Θεόν. This was the usual construction; and so Acis xix. 13. 1 Thess. v. 27; but see Gr. Gr. § 40. Obs. 15. To an oath thus solemnly put, an answer was indispensable (Lev. v. 1. Numb. v. 19); and therefore Christ, though he did not reply to charges which even his judges had rejected, no longer hesitated to avow his Messiahship. Sometimes the form merely implies an earnest entreaty.— Of the expression $\sigma \dot{v}$ elmas, see above on ver.

σὺ εἰ ὁ Χρίστὸς, ὁ υἰὸς τοῦ Θεοῦ. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Σὰ εἶπας. 64 Πλην λέγω ύμιν, απ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υίὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον έκ δεξιών της δυνάμεως, καὶ έρχόμενον έπὶ τών νεφελών τοῦ οὐρανοῦ. Τότε ο αρχιερεύς διέρρηξε τὰ ιμάτια αὐτοῦ, λέγων, Ότι έβλασφήμησε 65 τί έτι χρείαν έχομεν μαρτύρων; ίδε, νῦν ηκούσατε την βλασφημίαν αὐτοῦ τι ὑμίν δοκεί; Οὶ δὲ ἀποκριθέντες είπον, Ενοχος θανάτου έστί. 66 Τότε ένέπτυσαν είς το πρόσωπον αυτού, και εκολάφισαν αυτόν 67 οι δὲ ἐρράπισαν, λέγοντες, Προφήτευσον ήμιν, Χριστὲ, τίς ἐστιν ὁ 68 παίσας σε;

Ο δε Πέτρος έξω εκάθητο εν τη αυλή και προσήλθεν αυτώ μία 69 παιδίσκη, λέγουσα, Καὶ σὺ ήσθα μετὰ Ίησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. ηρνήσατο έμπροσθεν πάντων, λέγων, Ούκ οίδα τί λέγεις. Έξελθόντα 71 δὲ αὐτὸν είς τὸν πυλώνα, είδεν αὐτὸν ἄλλη, καὶ λέγει τοῖς έκει, Καὶ ούτος ήν μετὰ Ίησοῦ τοῦ Ναζωραίου. Καὶ πάλιν ήρνήσατο μεθ 72 ορκου, "Οτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. Μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες 73 οι έστωτες είπον τῷ Πέτρῳ, 'Αληθώς και σῦ έξ αὐτῶν εί' και γαρ ή λαλιά σου δηλόν σε ποιεί. Τότε ήρξατο καταναθεματίζειν καί 74 ομινύειν, " Οτι ούκ οίδα τον ανθρωπον. Καὶ εὐθέως άλέκτωρ έφωνησε. Καὶ έμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ρήματος τοῦ Ίησοῦ είρηκότος αὐτῷ, Ότι 75 πρίν αλέκτορα φωνήσαι, τρίς απαρνήση με καί, έξελθων έξω, έκλαυσε πικρώς.

27. ΠΡΩΙΑΣ δε γενομένης, συμβούλιον έλαβον πάντες οι άρχιε- 1

Ver. 70. G. K. 8. εμπροσθεν αὐτῶν πάντων.—71. 8. καὶ λίγει αὐτοῖς, 'Βκεῖ καὶ ούτος κ. τ. λ.—74. καταναθεμ. G. K. S. καταθεματίζειν.

Ver. 65. διέρρηξε τὰ ἰμάτια. In cases of 127. Nec pugnis codere pectus Te veto, κα private mourning the high-priest was forbid- plana faciem contundere palma. den to rend his clothes; or, rather, his pontifical robes (Lev. x. 6. xxi. 10); but the precept did not extend further. See 1 Macc. xi. 71. Joseph. B. J. II. 15. 2, 4. It was the pare Isa. l. 6. liii. 3. 7. general custom to do so in cases of blasphemy. Compare 2 Kings xix. 1. Jer. xxxiv. 24. Acts xiv. 14. The singular ide, is for the plural idere. Compare Matt. xxviii. 6, with Mark xvi. 6.

64; and in Mark iii. 29. Evoyog alwylov κρίσεως. Properly the construction is with a dative, as in Matt. v. 21, 22. Perhaps api- same: and Luke (xxii. 58) has irepog in the ματι is here understood.

Vcr. 67. lvintugav. A mark of extreme contempt. See Num. xii. 14. Job xxx. 10. Thus Lucian. D. M. XX. 2. προσπτύσομαί γε πάντως άνδρογύνω όντι. Senec. de Consol. 13. Inventus est, qui in faciem ejus inspucret.—The difference between κυλαφίζειν, to strike with the fist, and panizur, to smack the fuce, is well illustrated by Juv. Sat. XIII. Compare Acts xxiii. 12.

Ver. 68. προφήτευσον. They had blindfolded him. See Mark xvi. 65. Luke xxii. 64. With the treatment here described com-

Ver. 69. Ezw. Without, or below (karu, Mark xiv. 66), the place where Christ was examined. Compare vv. 58. 75. Hence the words iν τῷ αὐλῷ are added.

Ver. 70. our olda ti hiyer. A common Ver. 66. ἐνοχος Βανάτου. So Mark xiv. form of denial: as in Soph. Aj. 270. ου κά-TOLC OTHE ALYELS.

Ver. 71. άλλη. Mark (xiv. 69) says the There seems to have been more masculine. than one who spoke. Compare John xviii. 25.

Ver. 73. ol torutec. Mark xiv. 70. ol A relation of Malchus was Rapestütes. their spokesman (John xviii. 26). It appears from the Talmud that the dialect of the Galileans was corrupt and uncouth.

Ver. 74. καταναθεματίζειν. Scil. ξαυτ'ν.

ρείς και οι πρεσβύτεροι του λαού κατά του Ίησου, ωστε θανατώσαι 2 αυτόν και δήσαντες αυτον απήγαγον, και παρέδωκαν αυτον Ποντίω

Πιλάτφ τῷ ἡγεμόνι.

Τότε ίδων Ιούδας, ὁ παραδιδούς αὐτὸν, ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθείς απέστοεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεύσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, 4λέγων, Ήμαρτον παραδούς αίμα άθωον. Οι δε είπον, Τί προς ήμας; 5 σῦ οψει. Καὶ, ρίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ, ἀνεχώρησε καὶ ἀπελθων δαπήγξατο. Οι δε αρχιερείς, λαβόντες τα αργύρια, είπον, Ουκ έξεστι 7 βαλείν αυτά είς τον κορβανάν, έπει τιμή αϊματός έστι. Συμβούλιον δέ λαβόντες, ηγόρασαν έξ αὐτῶν τὸν άγρὸν τοῦ κεραμέως, είς ταφην τοῖς 8ξένοις. Διὸ έκλήθη ὁ άγρὸς έκείνος Αγρὸς αίματος, έως της σήμερον. 9 Τότε έπληρώθη το ρηθέν δια Ίερεμίου του προφήτου, λέγοντος, " Καί

Ver. 4. 8. οψη.—9. Lερεμίου. Wanting in some few MSS. Valckness supposes that the true reading is Zaxapiov, of which the abbreviated form was mistaken for Ipiov. dee note.

Β. J. II. 9. 2. πεμφθείς είς 'Ιουδαίαν ἐπίτροτος υπό Τιβερίου Πιλάτος. Tacit. Ann. XV. 44. Christus, Tiberio imperante, per feetus est. It appears, however, that frequent tations of Scripture. rebellions of the Jews rendered it necessary to invest the procurator of Judea with the power of life and death, and all the other functions of president, subject to appeal to the proconsul of Syria. See Joseph. Ant. XVIII. 1. 1. B. J. II. 8. 1. Hence Pilate is also called Ϋγεμών in Joseph. Ant. XVIII. 3. 1. His government of ten years (A. D. 26—36) was marked by excessive cruelty and extortion, which caused his removal; and, being banished to Vienne in Gaul, he committed suicide.

Ver. 4. alua adwov. That is, an innocent person: and so Deut, xxvii. 25. 1 Sam. xix. offer, like the Latin Tu videas, implies an 15. Compare also Soph. Phil. 839. Arrian. Epick III. 10. IV. 5. M. Anton. V. 17. XII. 1. Cic. Epist. Att. V. 1. Terent. Andr. II. 6. 25. A more usual expression is σοὶ μελέτω.

Ver. & άπελθών άπηγξατο. 80 2 Sam. ττίι. 23. LXX. απήλθε η απήγξατο, scil. Aχιτόφελ, who was the O. T. type of Judes. According to Acts i. 18, Judas ελά-

CHAP. XXVII. Ver. 2. ήγεμόν ... Pontius pitu (Il. N. 616); so that, in all probability, Pilate was, properly speaking, only the ini- the rope, by which he hanged himself, broke, τροπος, or Procurator of Judæa; whereas and in his fall he was so mutilated, that his τρεμών was the title given to the proconsu- bowels protruded. Heinsius and others indeed lar governors of Roman provinces. Joseph. render ἀπήγξατο, he was chôked with grief; as in Tobit iii. 10. LXX. έλυπήθη σφόδρα Sors απήγξασθαι. The two accounts will thus refer to different acts of Judas; but it is Postium Pilatum procuratorem supplicio af- scarcely safe to throw aside received interpre-

Ver. 6. τιμή αϊματος. Juv. Sat. XIV. 164. Merces sanguinis. The chief priests drew their inference a fortiori, from Deut. xxiii. 18.—From $\kappa o \rho \beta \tilde{a} \nu$, of which see on Matt. 15. 5, the treasury was called kop \beta_aνας. Joseph B. J. II. 9. 4. τον εκρον 9η-

σαυρόν, καλείται δέ κορβανάς.

Ver. 8. ξως τής σήμερον. Scil ήμέρας. So again in ch. xxviii. 15. In Jerome's time poor outcasts were buried in this field, which lay south of Mount Sion. In Acts i. 19, it is called by the Syriac name 'Ακελ-

δαμά.

Ver. 9. Isosuiov. The passage cited does 5. Ps. xciv. 21. LXX.—The formula od not occur in Jeremiah, but in Zech. xi. 13. It seems probable that Matthew omitted the intention to cast the responsibility of an action name of the prophet altogether, as in Matt. open another. It recurs in ver. 24. Acts xviii. i. 22. ii. 5. 15, and elsewhere; and that either 'Ispeniou was carelessly added by some transcriber; or that Jeremiah, standing first in the Rabbinical order of prophets, gave a title to the whole series. Thus the Psalms are put for the entire Hagingrapha, in Luke xxiv. 44. Compare, however, Jerem. xviii. 2, sqq. xxxii. 6, eqq.—The clause την τιμήν . . . Ίσραηλ is wanting in the Hebrew, and should proba-Fast piece, and his bowels gushed out. Now bly be taken as a parenthetical observation of λακίν, οτ ληκείν, signifies lecerari cum stre- the Evangelist; so that άπο υίων Ίσραήλ

έλαβον τὰ τριάκοντα αργύρια, την τιμήν τοῦ τετιμημένου ον έτιμήσαντο απο υίων Ίσραήλ και έδωκαν αυτά είς τον αγρον του κεραμέως, 10

καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος."

Ο δε Ιησούς έστη έμπροσθεν του ήγεμόνος και επηρώτησεν αυτόν 11 ο ήγεμων, λέγων, Σὺ εἶ ο βασιλεὺς τῶν Ιουδαίων; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ, Σὰ λέγεις. Καὶ ἐν τῷ κατηγορείσθαί αὐτὰν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων 12 καὶ τῶν πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλά-13 τος, Οὐκ ἀκούεις πόσα σοῦ καταμαρτυροῦσι; Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ 14

πρός οὐδὲ εν ρημα, ωστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.

Κατά δὲ ἐορτὴν είωθει ὁ ἡγεμων απολύειν ένα τῷ ὅχλψ δέσμιον, ον 15 Είχον δε τότε δέσμιον επίσημον, λεγόμενον Βαραββάν. 16 Συνηγμένων ούν αὐτων, είπεν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Τίνα θέλετε ἀπολύσω 17 ύμιν; Βαραββαν, η Ίησουν τον λεγόμενον Χριστόν; ήδει γαρ οτι 18 δια φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. Καθημένου δὲ αὐτοῦ έπὶ τοῦ βήματος, 19 απέστειλε προς αὐτον ή γυνη αὐτοῦ, λέγουσα, Μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίψ έκείνψ πολλά γάρ έπαθον σήμερον κατ ύναρ δι αὐτόν. Οι δέ 20 αρχιερείς και οι πρεσβύτεροι έπεισαν τους όχλους, ίνα αιτήσωνται τον Βαραββάν, τον δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. ᾿Αποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμων εἶπεν 21 αὐτοῖς, Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπον, Βαραβ-Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Τί οὖν ποιήσω Ίησοῦν τὸν λεγόμενον 22 Χριστόν; Λέγουσιν αὐτῷ πάντες. Σταυρωθήτω. Ο δὲ ἡγεμῶν έφη, 23 Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; Οὶ δὲ περισσῶς ἔκραζον, λέγοντες, Σταυρωθήτω. Ίδων δὲ ὁ Πιλάτος ὅτι οὐδὲν ώφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος 24 γίνεται, λαβων ύδωρ, απενίψατο τας χείρας απέναντι του όχλου, λέγων, Αθώός είμι ἀπὸ τοῦ αίματος τοῦ δικαίου τούτου ύμεις ὅψεσθε.

Ver. 16. According to Origen, some copies read in this and the next verse, Incour Bapaββāν.—22. Some copies omit αὐτῷ.

cannot be referred, as some suppose, to $\tilde{\epsilon}\lambda \alpha \beta o \nu$, but is the nominative, suband. $\tau i \nu \hat{\epsilon} \zeta$, before ἐτιμήσαντο. The LXX. is very different.

Ver. 11. σθ ελό βασ. των Ι. It appears from Luke xxiii. 2, that, instead of the original charge of blasphemy, the Jews had preferred jealous indignation of the Roman government. See also John xviii. 33, 84.

This custom seems to have been a embrace Christianity. recent innovation, borrowed perhaps from the Komans, who released their prisoners at the Lectisternia. It was wholly at variance with See Deut. xxi. 6, 7. It was clearly distinct the rigid severity of the Levitical law, which from the heathen purification after the acwas χωρίς οίκτιρμῶν (Hcb. x. 28).

lyb. XVIII. 38. 1. Joseph. Ant. V. 7. So in- 429. Herod. I. 35. Virg. Æn. IL 719.

signis in Latin. Cic. Or. pro Rabir. c. 9. Omnibus insignem notis turpitudinis. The word is more commonly found in a good sense; and so Rom. xvi. 7.

Ver. 19. \$\delta\$ \gamma\psi\psi\psi\rangle\tag{airrov}\$. The governors of provinces had but lately, after much discussion, been allowed to take their wives with before Pilate that of saying that he was a them. See Tacit. Ann. III. 33. This is a King; as being more likely to excite the mark of the exact correspondence of the Gospel narrative with the history of the times. There is a tradition that Pilate's wife, whose Ver. 15. καθ ἐορτήν. John xviii. 39. ἐν τω name was Procula, was led by this vision to

Ver. 24. άπενίψατο τάς γείρας. was a Jewish mode of asserting innocence. tual shedding of blood; of which among Ver. 16. ἐπίσημον. Infamous; as in Po- other instances, may be cited Eur. Orest.

25 Καὶ αποκριθείς πας ὁ λαὸς είπε, Τὸ αίμα αὐτοῦ ἐφ' ημας καὶ ἐπὶ τὰ 26 τέκνα ήμων. Τότε απέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββαν τὸν δὲ Ἰησοῦν

φραγελλώσας παρέδωκεν, ΐνα σταυρωθή.

ΤΟΤΕ οὶ στρατιώται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες τὸν Ίησοῦν είς 28 τὸ πραιτώριον, συνήγαγον επ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπείραν. Καὶ, ἐκδύσαν-29 τες αὐτὸν, περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην καὶ, πλέξαντες στέφανον έξ ακανθών, έπέθηκαν έπὶ την κεφαλην αὐτοῦ, καὶ κάλαμον έπὶ την δεξιαν αυτού καὶ, γονυπετήσαντες έμπροσθεν αυτού, ενέπαιζον αυτώ, 30 λέγοντες, Χαίρε, ο βασιλεύς των Ιουδαίων. Καὶ, έμπτύσαντες είς αὐ-31 τον, έλαβον τον κάλαμον, καὶ έτυπτον είς την κεφαλήν αὐτοῦ. ότε ένέπαιξαν αὐτῷ, έξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν 32 τὰ ἰμάτια αὐτοῦ καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν είς τὸ σταυρωσαι. Έξερχόμενοι δε ευρον ανθρωπον Κυρηναίον, ονόματι Σίμωνα τουτον ηγγάρευσαν ίνα άρη τον σταυρον αὐτοῦ.

ΚΑΙ έλθόντες είς τόπον λεγόμενον Γολγοθά, ος έστι λεγόμενος

Ver. 29. ἐπὶ τὴν δ. Al. ἐν τῷ δεξία.—33. ὅς ἐστι κ. τ. λ. G. K. S. ὅ.

Pilate, who was well acquainted with the mys, called also saga, was a military cloak; practice of the Jews, adopted their own

method of proceeding in such cases.

Ver. 25. τὸ αίμα αύτοῦ κ. τ. λ. That is, We will be responsible for the consequences. Compare Deut. xix. 10. 1 Kings ii. 37. A. like imprecation was employed by the Greeks and Romans. The exact fulfilment of it in the present instance may be remarked even in the very form of punishment which the Romans inflicted upon their prisoners at the siege of Jerusalem. Joseph. B. J. VII. L. did to πληθος χώρα τε ένελείπετο τοῖς σταυροῖς, ή σταυροί τοίς σώμασι.

Ver. 26. φραγελλώσας. Jerome:--Romanis sanctium est, ut, qui crucifigitur, prius fagellis verberetur. See Polyb. I. 7. 2. Liv. XXXIII. 36. Val. Max. I. 7. Joseph. B. J. V. 11. 1. The verb φραγελλοῦν is formed from the Latin flagellum. John (xix. 1)

stantive φραγίλλιον occura

ment of soldiers, who were always stationed v. 41. in the tower of Antonia, during the great been commanded by a chiliarch.

Ver. 28. xλαμύδα κοκκίνην. The chie- upon the ground.

and that worn by the Roman emperors was of purple. Christ was therefore thus arrayed in mockery, as king of the Jews. Mark (xv. 17) has πορφύραν. See also John xix. 2. The two adjectives were sometimes interchanged. Compare Hor. Sat. II. 6. 102 and 106. Hence, according to Pliny (H. N. XXII. 10), coccum imperatoriis dicatum paludamentis.—To complete the idea of mockmajesty, the crown of thorns was added, with the reed for a sceptre; and the salutation, χαίρε, ο βασιλεύς, was precisely that with which they approached their emperors. Mart. Epigr. XIV. 71. Hoc didici per me dicere, Cassar ave!

Ver. 32. ἐξερχόμενοι. Both among the Jews and Romans criminals were executed without the city. See Num. xv. 36. 1 Kings xxi. 13. Acts vil. 58. Heb. xiii. 12. Cic. wes μαστεγούν, but in John il. 15, the sub- Verr. V. 66. Plaut. Mil. Glor. II. 4. 6.—At first Christ bore his own cross, according to Ver. 27. πραιτώριον. This word is also the ordinary practice (John xix. 17); but. of Latin origin. It does not here designate being overpowered by the burden, it was laid the prætorium of the camp; but the gover- upon Simon; who seems, from the particular nor's house, which is called αὐλη in Mark notice in Mark xv. 21, to have been a dis-21. 16.—The σπείρα was less than a cohort; ciple. Upon mere conjecture he has been though it is sometimes so translated. See identified with Simon Niger, mentioned in Polyb. xi. 23. Here it denotes the detach- Acts xiil 1.—Of άγγαρεύειν, see on Matt.

Ver. 33. Γολγοθά. A Syriac word, transfestivals, to preserve order among the popu- lated Kpaviov in 2 Kings ix. 35, and Re-See Joseph. Ant. XX. 4. 3. B. J. V. palify, in 1 Chron. xxiii. 8. LXX. Probably 4. 8. From Acts xxi. 31, it appears to have the place was so called from the number of criminals buried there, whose skulls lay about

Κρανίου τόπος, έδωκαν αὐτῷ πιείν ὅξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον 34 και γευσάμενος ούκ ήθελε πιείν. Σταυρώσαντες δε αυτόν, διεμερί-35 σαντο τὰ ἰμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κληρον ενα πληρωθή τὸ ρηθέν ύπο του προφήτου, " Διεμερίσαντο τὰ ἰμάτιά μου ἐαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ίματισμόν μου έβαλον κλήρον." Καὶ καθήμενοι έτήρουν αὐτὸν έκει. 36 Καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμέ-37 νην, Οὐτός έστιν Ίησους ὁ βασιλεύς των Ίουδαίων. Τότε σταυ-38 ρούνται σύν αὐτῷ δύο λησταί, είς έκ δεξιών, καὶ είς έξ εὐωνύμων.

Οι δὲ παραπορευόμενοι έβλασφήμουν αὐτον, κινούντες τὰς κεφαλάς 39 αὐτῶν, καὶ λέγοντες, Ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις 40 οικοδομών, σώσον σεαυτόν εί υίος εί του Θεού, κατάβηθι από του σταυρού. Όμοίως δε και οι αρχιερείς έμπαίζοντες μετά των γραμματέων 41 καὶ πρεσβυτέρων έλεγον, "Αλλους έσωσεν, εαυτόν ου δύναται σωσαι 42 εί βασιλεύς Ίσραήλ έστι, καταβάτω νύν από τού σταυρού, καὶ πιστεύσομεν αὐτῷ. Πέποιθεν ἐπὶ τὸν Θεόν ρυσάσθω νῦν αὐτὸν, εἰ θέλει 43 αυτόν είπε γάρ, Ότι Θεού είμι υίός. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λησταὶ οἱ 44 συσταυρωθέντες αὐτῷ ωνείδιζον αὐτῷ.

Ver. 84. δξος. Al. olyov. See note.—35. ίνα πληρωθή κ. τ. λ. This citation, from Ps. xxii, 18, is wanting in most of the best MSS, and is most probably an interpolation from John xix. 24.—42. πιστ. αὐτῷ. G. K. S. ἐπ' αὐτῷ. Al. ἐπ' αὐτόν.—44. ονείδιζον αυτώ. G. K. S. αυτόν.

23. Ισμυρνισμένον σίνον. The transactions, however, may perhaps be different. That which St. Matthew records, seems to have been a draught offered in derision of his claim to royalty, and was probably a sour wine, mixed with some bitter herb, for the purpose of rendering it more offensive. In Ruth ii. 14. Ps. lxix. 21. LXX. όξος has a similar meaning; and xohr, which signifies wormwood in Prov. v. 4. Lam. iii. 15, is used in a more general sense in Jer. viii. 14. ix. 15, and elsewhere. The olvos έσμυρνισμένος of St. Mark was probably the intoxicating draught, called οίνος κατανύξεως (Ps. lx. 3), offered with a view to stupify the sense of suffering. A third potion, of vinegar only, or the common drink of the Roman soldiers. called posca, was offered to Christ just before he expired on the cross (ver. 48. John xix. 29). Of the two first he refused to partake: the one, from indignation; and the other, from a willingness to endure the unmitigated penalty of the sins of mankind.

Ver. 35. διεμερίσαντο τὰ ίμ. The clothes of criminals were the perquisite of the executioners. See Senec. de Tranquil c. 1. It was the seamless cout of our Lord, for which των κακούργων. It has been suggested, that it was necessary to cast lots, which makes both reviled at first; but there is probably

Ver. 34. δξος μετά χολης μ. Mark xv. the fulfilment of the prophecy especially remarkable.

Ver. 87. την airiav. Mark xv. 26. iπιγραφήν της airiaς. Compare John xix. 19. This was customary. See Dion. Cas. LIV. 3. Sucton. Calig. c. 38. Ovid. Trist. III. 1. 47. The inscription is differently worded by each of the four Evangelists; but, as it was written in Hebrew, and Greek, and Latin, for the information of the people of the various nations then at Jerusalem, a different form of expression was probably adopted in each case. The import is the same in all.

Ver. 39. κινούντες τάς κεφαλάς. Α mark of mockery and contempt, as in Job xvi. 5. Ps. xxii. 7. cix. 25. Isa. xxxvii. 22. Compare Hom. Il. P. 442. Eur. Med. 1118. Virg. /Rn. XII. 894.

Ver. 43. εί θέλει αὐτόν. A similar form of expression is used in Deut. xxi. 14. 2 Sam. xv. 26. Ps. xviii. 19. xli. 11. LXX. Col. ii. 18. Heb. x. 5. Hesych. θίλω εύδοκῶ. The Scribes probably alluded to our Lord's declaration in Matt. xxvi. 53. At all evenu, the taunt was a remarkable fulfilment of the prediction in Ps. xxii. 8.

Ver. 44 οι λησταί. Luke xxiii. 39. είς

Απο δε έκτης ώρας σκότος εγένετο έπε πασαν την γην έως ώρας έν-46 νάτης. Περί δὲ τὴν έννάτην ωραν ἀνεβύησεν ὁ Ίησοῦς φωνή μεγάλη, λέγων, "Ήλὶ, Ἡλὶ, λαμὰ σαβαχθανί;" τοῦτ' ἔστι, Θεέ μου, Θεέ μου, 47 ίνατί με έγκατέλιπες; Τινές δὲ τῶν έκει ἐστώτων ἀκούσαντες έλεγον. 48 Ότι Ήλίαν φωνεί ούτος. Καὶ εὐθέως δραμών είς έξ αὐτῶν, καὶ λαβών 49 σπόγγον, πλήσας τε όξους, καὶ περιθείς καλάμω, έπότιζεν αὐτύν. Οί 50 δε λοιποί έλεγον, Αφες ίδωμεν ει έρχεται Ηλίας σώσων αὐτόν. ()

δε Ίησους, πάλιν κράξας φωνη μεγάλη, άφηκε τὸ πνευμα.

51 Καὶ ίδου, τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ έσχίσθη είς δύο ἀπὸ ἄνωθεν εως 52 κάτω καὶ ή γη έσείσθη, καὶ αὶ πέτραι έσχίσθησαν καὶ τὰ μνημεία 53 ανεφχθησαν, καὶ πολλά σώματα των κεκοιμημένων άγίων ήγέρθη, καὶ, έξελθόντες έκ των μνημείων, μετά την έγερσιν αυτού είσηλθον είς την 54 άγίαν πόλιν, καὶ ένεφανίσθησαν πολλοῖς. Ο δὲ έκατόνταρχος. καὶ οι μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ίησοῦν, ιδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γενόμενα, έφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες, Αληθώς Θεού υίὸς ήν OUTOC.

Ήσαν δὲ έκει γυναίκες πολλαί ἀπὸ μακρόθεν θεωρούσαι, αίτινες

Ver. 49. The following clause is added from John xix. 34, in Codd. B. C. I. "Αλλος δί λαβών λόγχην ένυξεν αύτοῦ τὴν πλευράν, καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ καὶ αίμα.—53. έγερσιν αύτου. Al. αὐτῶν. Some also omit μετά τ. έγ. αὐτ.

an enallage of number, as in Matt. xiv. 17, is used elliptically in the same sense. Luke quently.

Apol. c. 21. Euseb. Chron. Olymp. 203. 47. Sueton. Tiber. c. 48. Plin. N. H. II. 84. Urigen. c. Cels. p. 83.

of the sufferings of the Messiah, in order to draw the attention of the by-standers to its exact accomplishment. The misinterpretation of the words in ver. 49, was probably

wilful

Ver. 50. doğre rò xvevpa. So Gen. xxxv. 18. LXX. εν τῷ ἀφιέναι τὴν ψυχήν. Eurip. Hec. 875. άφηκε πνευμα. Herod. IV. 190. irian drin rhu ψυχήν. Virg. Æn. XI. 883. Expirent enimes. In Judg. ii. 21, apityai

Ver. 51. karanitasua. The veil, which Ver. 45. σπότος ἐγένετο. That this dark- divided the holy place from the Holy of Honess could not have been an ordinary eclipse, lies (Erod. xxvi. 33). This event was prois manifest from the time of its appearance bably intended to indicate the dissolution of and duration. It occurred at the full of the the Jewish dispensation, and the abolition of moon, and lasted from noon till three o'clock; all distinction between Jew and Gentile unwhereas an eclipse of the sun always occurs at der the Gospel. Compare Heb. ix. 3. x. 19. the change of the moon, and the darkness of a -Of the carthquake, which attended it, total eclipse never exceeds fifteen minutes. It many ancient testimonies are mentioned by was noticed by several ancient writers, and the Fathers; and it was probably identical recorded in the Roman archives. See Tertul. with that which is recorded in Tacit. Ann. II.

Ver. 53. μετά την έγερσιν αὐτοῦ. Αδ Ver. 46. 'Ηλί, 'Ηλί, κ. τ. λ. This excla- Christ rose first from the dead (1 Cor. xv. 20. mation is taken from Ps. xxii. 1. Probably Col. i. 18), these words must be connected our Lord repeated the opening words of this with είσηλθον. The graves, however, were Palm, which contains a summary, as it were, probably opened by the earthquake. Ovid. Met. VII. 204. Et mugire solum, manesque exire sepulcris.

> Ver. 54. ἐκατόνταρχος, Seneca, de Ira. I. 17. Centurio supplicio præpositus. a tradition that he was afterwards a Christian martyr. Mark (xv. 39) uses the Latin word itself, keyrupiwy.

> Ver. 55. ἀπὸ μακρόθεν. Before Christ expired, they were standing nearer the cross

(John xix. 25).

ηκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ έν αίς 56 ην Μαρία η Μαγδαληνη, και Μαρία η του Ίακώβου και Ίωση μήτηρ, και ή μήτηρ των υίων. Ζεβεδαίου.

'ΟΥΙΑΣ δὲ γενομένης, ήλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Αριμαθαίας, 57 τυῦνομα Ίωσηφ, δς καὶ αὐτὸς έμαθήτευσε τῷ Ίησοῦ οὐτος, προσελθών 58 τῷ Πιλάτψ, ἡτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Τότε ὁ Πιλάτος ἐκέλευσεν αποδοθήναι τὸ σωμα. Καὶ λαβων τὸ σωμα ὁ Ίωσηφ, ένετύλιξεν αὐτὸ 59 σινδόνι καθαρά καὶ έθηκεν αὐτὸ έν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ο έλατό-60 μησεν έν τῷ πέτρα καὶ, προσκυλίσας λίθον μέγαν τη θύρα τοῦ μνημείου, ἀπηλθεν. ΤΗν δὲ ἐκεῖ Μαρία ή Μαγδαληνή, καὶ ή ἄλλη Μαρία, 61 καθήμεναι απέναντι του τάφου.

ΤΗι δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν παρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ ἀρ- 62 χιερείς καὶ οἱ Φαρισαίοι πρὸς Πιλάτον, λέγοντες, Κύριε, έμνήσθημεν 63 οτι έκεινος ο πλάνος είπεν έτι ζων, Μετα τρείς ημέρας έγειρομαι κέ-6+ λευσον οδυ ασφαλισθήναι τον τάφον έως της τρίτης ημέρας, μήποτε έλθόντες οι μαθηταί αὐτοῦ νυκτὸς κλέψωσιν αὐτὸν, καὶ είπωσι τῷ λαῷ, Ήγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. Έφη δε αυτοίς ο Πιλάτος, Έχετε κουστωδίαν υπάγετε, ασ-65 φαλίσασθε ώς οίδατε. Οι δέ πορευθέντες ησφαλίσαντο τον τάφον, 66 σφραγίσαντες τὸν λίθον, μετὰ τῆς κουστωδίας.

Ver. 56. Ίωση. Lat. Vulg. Ίωσήφ.—64. νυκτός. Omitted by G. S.; and by K. enclosed in bracketa.—65. έφη δέ. G. K. S. omit δέ.

Ver. 57. ἀπὸ Αριμαθαίας. Scil ων. See on Matt. ii. 1. There were several towns of this name in Canaan. See Josh. xiii. 26. xix. 21. Judg. ix. 41. 1 Sam. ii. 11.—Joseph's riches are mentioned with reference to the prophecy in Isa. liii. 9.—Of the verb μαθητεύειν, see on Matt. xiii. 52.

Ver. 58. ήτήσατο τὸ σῶμα. Ulpian. XLVIII. 24. 1. Corpora sorum, qui cupite dumnantur, cognatis corum neganda non sunt. Eorum, in quos animadvertitur, corpora non aliter sepeliuntur, quam si fuerit petitum et permissum; et nonnunquam non permittitur, maxime mujestatis causa damnatorum. Com-

rod. II. 86. λούσαντες τὸν νεκρὸν, κατει- σάββατον. Compare also John xix. 31. λίσσουσι παν αύτου το σωμα σινδύνος βυσσίνης τελαμώσι κατατετμημένοισι. Compare John xix. 40. In Herod. II. 95, a species of fine linen, or muslin, of which the Egyptians made their night-dresses, is called αινδών. See also Mark xtv. 51, 52. xv. 46. Luke xxiii. 53. The word is probably of Egyptian origin, though it is sometimes said to be derived from Sidon, the chief place of the manufacture of linen.

Ver. 60. καινῷ μνημείφ. Jerome: In monumento novo, quod excisum fuerat in petra, conditus crat; ne si ez multis lapidibus ædificatum esset, suffussis tumuli fundamentis, ablatus furto diceretur. Luke (xxiii. 53) adds ού ούε ην οὐδέπω οὐδείς κείμενος. None other, therefore, but Jesus could have risen from thence. Stones were usually rolled against the mouths of the sepulchres to prevent the entrance of wild beasts.—The verb huropeir significa to excavate: as in Deut. vi. 11. Isa. xxii. 16. LXX.

Ver. 62. παρασκευήν. The Preparation was the day preceding a sabbath or festival, pare Petron. Arb. p. 389. Joseph. B. J. IV. on which they made the necessary arrangements for its due celebration. Mark (xv. 42), Ver. 59. ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι. He- writing for the Gentiles, explains it by προ

Ver. 63. πλάνος. A cheat or impostor. See Mic. iii. 5. LXX. So, in Latin, Cic. Cluent. c. 26. Hie ille planus improbissimus, qui esset totus ex fraude el mendacio factus. Hence also $\pi \lambda d \nu \eta$ (ver. 64) should, perhaps, be rendered fraud or imposture. The clause, however, is probably proverbial. Compare Matt. xii. 45. 2 Pet. ii. 20.

Ver. 66. σφραγίσαντες τὸν λίθον. similar precaution was taken in the case of

28. ΟΨΕ δὲ σαββάτων, τῷ ἐπιφωσκούση εἰς μίαν σαββάτων, ήλθε Μαρία ή Μαγδαληνή, καὶ ή ἄλλη Μαρία, θεωρήσαι τὸυ τάφου. 2 Καὶ ίδου, σεισμός έγένετο μέγας άγγελος γάρ Κυρίου, καταβάς έξ ούρανού, προσελθών ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ ἐκάθητο 3 έπάνω αὐτοῦ. Ἡν δὲ ἡ ίδέα αὐτοῦ ώς ἀστραπη, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ 4 λευκον ώσει χιών απο δε του φόβου αυτου έσείσθησαν οι τηρούντες, 5 καὶ έγένοντο ώσεὶ νεκροί. Αποκριθείς δὲ ὁ ἄγγελος είπε ταῖς γυναιξὶ, Μη φοβείσθε ύμεις οίδα γαρ ότι Ίησουν τον έσταυρωμένον ζητείτε. 6 θεκ έστιν ώδε ηγέρθη γαρ, καθώς είπε. Δεύτε, ίδετε τον τόπον, όπου 7 έκειτο ο Κύριος καί, ταχύ πορευθείσαι, είπατε τοίς μαθηταίς αὐτοῦ, ότι ηγέρθη από των νεκρων και ίδου, προάγει ύμας είς την Γαλιλαίαν 8 έκει αυτόν όψεσθε. Ίδου, είπον υμίν. Και, έξελθουσαι ταχυ άπο του μνημείου μετά φόδου καὶ χαράς μεγάλης, έδραμον απαγγείλαι τοίς 9 μαθηταίς αὐτου. 'Ως δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγείλαι τοίς μαθηταίς αὐτου, και ίδου, ο Ίησους απήντησεν αυταίς, λέγων, Χαίρετε. Αι δε προσελ-10 θούσαι εκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς, Μη φοβεῖσθε ὑπάγετε, ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοίς μου, ίνα ἀπέλθωσιν είς την Γαλιλαίαν, κάκει με όψονται.

11 Πορευομένων δε αυτών, ίδου, τινές της κουστωδίας, ελθόντες είς την 12 πόλιν, απήγγειλαν τοις αρχιερεύσιν απαντα τα γενόμενα. Καί συναχ-

Ver. 4. ἐγένοντο. Al. ἐγενήθησαν.—9. ὡς δὲ κ. τ. λ. This first clause is wanting in a few MSS.

Daniel (vi. 17). In the construction, μετά τῆς ἡμέρα ἐπιφωσκούση. Herod. III. 86. ἄμ' κουστωδίας must be joined with ἠσφαλίσαν- ἡμέρα διαφαυσκούση.—Βy ἡ ἄλλη Μαρία is ra The word zoverwdia is the Latin custodia, in Greek characters.

CHAP. XXVIII. Ver, 1. δψέ δὲ σαββά-Twv. After the Sabbath. Xen. Hell. II. 1. 14. oht the hulpag. Philost. V. Apoll. IV. 18. of prorupier. Thus Ammonius:--isput for πρώτην, scil. ημέραν. It means Rev. iii. 4. early on the Sunday morning: and from the circumstance of our Lord's resurrection on metus hostium, and like expressions. this day, it has been set apart from that time, So again in 1 Cor. xvi. 2; and sometimes also hoc tanto, tam repentino bono. in Greek and Latin. See Gr. Gr. § 14. Ver. 12. iκανά. For πολλά. Compare Ois. 2. The entire phrase would be äua ry Luke viii. 32, with Matt. viii. 30. So also in

meant Mary, the mother of James. Mark xvi. 1. Luke xxiv. 10.

Ver. 2. άπεκύλισε. Theophylact observes that the angel rolled back the stone to let the disciples in; not to let Jesus out.

Ver. 3. idia. His appearance; which was πέρα μέν έστι δυομένου τοῦ ἡλίου, όψε δε dassling as lightning (ως άστραπή). Com-βραδίως ω μεθ όντινα οῦν χρόνον. Mark pare Luke xxiv. 4. Hesych. ίδεα μορφή, (xvi. 1) has διαγενομένου τοῦ σαββάτου. είδος. Exceeding whiteness is commonly com-In this clause σάββατα signifies the Sabbath; pared with that of snow: as in Hom, Il. K. in the next it means the week; and μlay is 437. Virg. En. XII. 84. See also Acts 1, 10.

Ver. 4. aurov. That is, of the angel. So

Ver. 8. φόβου κ χαράς. A mingled emoinstead of the Jewish Sabbath, for the pur- tion, naturally excited by a train of circumpose of religious worship, and called the Lord's stances so remarkable. Joseph. Ant. XIX. Just. M. Apol. I. c. 67. τη του 3. 1. άνεβάσταζε δε αυτόν, ου πάνυ βαίνειν Ήλίου λεγομένη ημέρα πάντων κατά πό- τοῖς ποσὶ δυνάμενον, ὑπό τε φόβου છે χάρλεις η άγρους μενόντων έπὶ τὸ αὐτὸ συνέ- ματος των είρημένων. Virg. Æn. L. 513. hevous yiverau. See 1 Cor. xvi. 2. Rev. i. 10 .- Peroussus Achates Lætitiaque metuque. Ter. In the Hebrew idiom, thecardinal is constantly And. V. 4. 35. Vix sum apud me: ila aniput for the ordinal number, as in Exod. xl. 2. mus commotus est metu, spe, gaudio, mirando

θέντες μετά των πρεσβυτέρων, συμβούλιόν τε λαβόντες, άργύρια ίκανὰ έδωκαν τοις στρατιώταις, λέγοντες, Είπατε, ότι οι μαθηταί αὐτοῦ, 13 νυκτός έλθόντες, έκλεψαν αὐτὸν, ήμων κοιμωμένων καὶ έαν ακουσθη 14 τούτο έπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους Οὶ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν 15 καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὖτος παρὰ Ιουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.

Οι δε ένδεκα μαθηταί επορεύθησαν εις την Γαλιλαίαν, εις το όρος 16 ου ετάξατο αυτοίς ο Ίησους. Καὶ, ίδόντες αυτον, προσεκυνήσαν αυτώ 17 οι δε εδίστασαν. Και προσελθών ο Ίησους ελάλησεν αυτοίς, λέγων 18 Έδόθη μοι πᾶσα έξουσία εν οὐρανῷ καὶ έπὶ γῆς. Πορευθέντες οῦν 19 μαθητεύσατε πάντα τὰ έθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς είς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἰοῦ καὶ τοῦ άγίου πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρείν 20 πάντα όσα ένετειλάμην ύμιν. Και ίδου, έγω μεθ' ύμων είμι πάσας τας ήμέρας, έως της συντελείας του αίωνος. Αμήν.

Ver. 15. της σήμερον. A few MSS. add ημέρας, but compare ch. xxvii. 8.—19. G. K. S. omit οὖν.—20. G. omits 'Aμην, and K. encloses it in brackets.

Mark x. 46. Luke vii. 11, 12. xxiii. 9. Acts v. 37. ix. 23. 43. xx. 37, et alibi. With χρόνος it significe long; as in Luke viii. 27. xx. 9. Acte viii. 11. xiv. 3. xxvii. 9. See also 1 Macc. xiii. 49. Xen. Cyr. II. 1. 8. Ansb. I. 2. 1. IV. 8. 13. Polyb. I. 15. 2.

Ver. 14. πείσομεν. Scil. άργυρίω οτ χρήμασι. So 2 Macc. x. 20. ἐπείσθησαν αργυρίω. Joseph. Ant. XX. 5. 1. χρήμασι πεισθείς. Pilate was notoriously open to this in fact is implied in the design of baptism, species of persuasion. That the soldiers would as the rite of initiation into the Christian not have dared to have lent themselves to this tale, without some such assurance of indemnity, is certain from the extreme severity of the military discipline of the Romans. See Polyb. VI. 35. Frontin. Strat. III. 12.

Ver. 15. διεφημίσθη ο λόγος ούτος. Justin M. (Dial. Tryph. c. 108) asserts that the Jews sent messengers to spread this report τὸ σημαινόμενον. So Mark v. 41. Gal. iv. over the whole world.

Ver. 17. ol dè idiorasav. For riveg. So § 25. Obs. 1. Xen. Anab. I. 5. 13. ωστε ἐκείνους ἐκπεπληχθαι, η αυτον Μένωνα, η τρέχειν έπι xii. 28; and of the expression συντελεία της τά δπλα· οι δὲ κὰ ἔστασαν ἀποροῦντες. See αίῶνος, on Mett. xiii. 39. Gr. Gr. § 33. Obs. 1.

Ver. 19. μαθητεύσατε. That is, μαθητάς moiere, as distinct from didaoreiv in the next verse. See on ch. xiii. 52.-Matthew has anticipated the delivery of this commission; which seems to have been given immediately before Christ's ascension into heaven. See Mark xvi. 15. Luke xxiv. 47. From the generality of the expression πάντα τὰ ἔθνη, it is manifest that infants are included; which church. The form of words here dictated, which contain a distinct recognition of the doctrine of the Trinity, have been used from the earliest times; and the custom is still most properly preserved in the Church of England.—After iby in the neuter, abroic is used in the masculine with reference $\pi \rho \delta \varsigma$ 19. Philem. 10, and elsewhere. See Gr. Gr.

Ver. 20. μεθ' ὑμῶν εἰμί. Sec on Matt. .

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

[IT is very generally admitted that Mark the Evangelist is the same as John, whose surname was Mark, and who was the son of Mary, the sister of Barnabas (Col. iv. 10). All that occurs respecting him will be found in Acts xii. 12. 25. xiii. 5. 13. xv. 37, sqq. He does not appear to have been one of our Lord's immediate followers; but is said to have been converted by Peter, who therefore calls him his son (1 Pet. v. 13). See Euseb. Hist. Eccl. III. 3. From the terms in which he is spoken of in Philem. 24, it is clear that the dispute between Paul and Barnabas, of which he was the subject, was speedily reconciled. He is mid to have been with St. Peter at Rome; and to have written his Gospel under his inspection, at the request of the Christians, Jew and Gentile, of that city. See Jerom. Vir. Illust. c. 8. Tertul. c. Marc. IV. 5. Iren. Her. III. 1. Euseb. Hist. Eccl. III. 39. V. 8. VI. 25. Hence its date will be about the year A. D. 60. Its genuineness is sufficiently established on the authority of Papias, Irenaus, Clemens Alexandrinus, Tertullian, Origen, Eusebius, Epiphanius, Jerome, Chrysostom, and others. St. Mark is believed to have been the founder of the church of Alexandria; where, according to Jerome, he died in the eighth year of Nero, A. D. 62. This tradition of his death, however, militates with a mention of him in 2 Tim. iv. 11, unless a different person is there meant; since that Epistle was written at a later period.

With the exception of a few trifling additions, there are only about twenty-four verses in St. Mark's Gospel, which contain facts not recorded by St. Matthew or St. Luke. The Chronological Harmony, at the end of the volume, will furnish the means of reference to

the parallel passages in the several Gospels, with respect both to text and notes.]

^{1-2 1. &#}x27;APXH τοῦ εὐαγγελίου 'Ιησοῦ Χριστοῦ, υἰοῦ τοῦ Θεοῦ. Ως γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις, " Ἰδοῦ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ος κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπρησθέν σου" 3" Φωνὴ βοῶντος ἐν τῷ ἐρήμῳ, 'Ετοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου' εὐθείας 4ποιείτε τὰς τρίβους αὐτοῦ" ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῷ ἐρή-5μψ, καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα, καὶ οὶ Ἱεροσολυμίται καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνη ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ, έξομολο-6 γούμενοι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν. "Ην δὲ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων γ ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. Καὶ ἐκήρυσσε, λέγων, "Ερχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οῦ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς, κύψας, λῦσαι τὸν ἰμάντα τῶν

Ver. L. τοῦ θ. Some few MSS. omit the article.—2. ἐν τοῖς πρ. G. K. S. ἐν Ἡσαξα, τῷ πρ.—ἐμπροσθέν σου. Omitted by G. S.; and enclosed within brackets by K.—δ. καὶ οἱ Ἱερ. καὶ οἱ Ἱερ. καὶ ἐβαπτ. ἐν τῷ Ἱ.

CHAP. L. Ver. 1. 'Αρχή τοῦ εὐαγγ. Scil. Iss. xl. 3. Compare Mett. xi. 10. The ide lett. This verse must be considered as a particle ως connects with οῦτως, which is title to the whole Gospel. Compare Hos. 1. understood before ἐγένετο in ver. 4. See on 1, 2. Herod. I. 1. Thucyd. I. 1.

Ver. 2. ἐν τοῖς προφήταις. Mas. iii. 1.

Ver. 7. ἰμάντα. So Plutarch. Symp. IV.

ύποδημάτων αὐτοῦ. Ἐγω μὲν ἐβάπτισα ύμᾶς ἐν ὕδατι αὐτὸς δὲ βαπ- 8 τίσει ύμας έν πνεύματι άγίφ. Καὶ έγένετο έν έκείναις ταις ἡμέραις, 9 ηλθεν Ίησους από Ναζαρέτ της Γαλιλαίας, και έβαπτίσθη υπό Ίωάννου είς τον Ιορδάνην. Καὶ εὐθέως, ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, είδε 10 σχιζομένους τους ουρανούς, και το πνεύμα ώσει περιστεράν καταβαίνον έπ' αὐτόν' καὶ φωνή έγένετο έκ των οὐρανων, Σὺ εἶ ὁ υἰός μου ὁ ἀγα-11 πητός, έν ῷ εὐδόκησα. Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν έκβάλλει είς την 12 έρημον. Καὶ ην έκει έν τη έρημω ήμέρας τεσσαράκοντα, πειραζόμενος 13 ύπο του Σατανά, και ήν μετά των θηρίων και οι άγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

ΜΕΤΑ δὲ τὸ παραδοθήναι τὸν Ιωάννην, ήλθεν ὁ Ίησους είς τὴν 14 Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον της βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ 15 λέγων, Ότι πεπλήρωται ο καιρός, καὶ ήγγικεν ή βασιλεία τοῦ Θεοῦ

μετανοείτε, καὶ πιστεύετε έν τῷ εὐαγγελίφ.

Περιπατών δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, είδε Σίμωνα καὶ 16 Ανδρέαν τον αδελφον αυτού, βάλλοντας αμφίβληστρον έν τη θαλάσση ήσαν γὰρ άλιεῖς. Καὶ είπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε ὑπίσω 17 μου, και ποιήσω ύμας γενέσθαι άλιεις ανθρώπων. Και εὐθέως, αφέντες 18 τὰ δίκτυα αὐτῶν, ἡκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν ὀλίγον, 19 είδεν Ιάκωβον του του Ζεβεδαίου, καὶ Ιωάννην τον άδελφον αὐτου, καὶ αὐτοὺς έν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα. Καὶ εὐθέως έκά-20 λεσεν αυτούς και, αφέντες τον πατέρα αυτών Ζεβεδαίον έν τῷ πλοίψ μετά των μισθωτών, ἀπηλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

Καὶ είσπορεύονται είς Καπερναούμ καὶ εὐθέως τοῖς σάββασιν 21 είσελθων είς συναγωγήν, εδίδασκε. Καὶ έξεπλήσσοντο έπὶ τῷ διδαχῷ 22 αὐτοῦ ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς έξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἰ γραμματείς. Και ήν εν τη συναγωγή αυτών άνθρωπος εν πνεύματι 23 ακαθάρτω, και ανέκραξε, λέγων, Έα, τι ήμιν και σοί, Ίησου Ναζαρηνέ; 24

Ver. 10. ωσεί. G. S. ως.—11. Al. έν σοὶ εὐδόκησα.—13. έκει. Omitted by G.; and enclosed by K. in brackets.--16. περιπατών δέ. Al. καὶ παράγων.--8. αύτοῦ τοῦ Σίμωνος.—G. K. S. άμφιβάλλοντας. Probably the true reading is 'Ανδρέαν τὸν άδελφον τοῦ Σίμωνος, άμφιβάλλοντας άμφ. κ. τ. λ.

Ver. 9. είς τὸν Ίορδάνην. See on Matt.

Ver. 12. lκβάλλει. Directs, guides. See

on *Matt*. ix. 25.

Ver. 14. παραδοθήναι. Scil. είς φυλακήν.

See Matt. xiv. 3.

siah's kingdom. By the insertion of the article before xaipòc, which renders the expression definite, the prevailing expectation of the Messiah's appearance is clearly indicated.

Ver. 19. kai abrobç. And they also, as

Peter, were έν τῷ πλοίφ.

Ver. 21. τοῖς σάββασιν. Plural for singular: as in Matt. xii. l. xxviii. l, et passim: unless there is a reference to our Loni's usual practice.

Ver. 24. la. Not a verb; but an interjec-

^{2.} των ύποδημάτων τούς ίμάντας. Suidas: Ver. 15. ο καιρός. The time predicted by ίμας σφαιρωτήρ σανδαλίου. The pronoun the prophets, of the establishment of the Mesαύτοῦ is redundant. See on Matt. iv. 16.

Ver. 18. μετά των θηρίων. That is, in the most unfrequented part of the wilderness. Virg. Rn. III. 646. Cum vitam in sylvis inter deserta ferarum Lustra domosque traho.

25 ήλθες απολέσαι ήμας; οιδά σε τίς εί, ο αγιος του Θεού. Και έπετίμη-26 σεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε έξ αὐτοῦ. Καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, καὶ κράξαν φωνή μεγάλη, 27 έξηλθεν έξ αυτού. Καὶ έθαμβήθησαν πάντες, ωστε συζητείν προς αύτους, λέγοντας, Τί έστι τουτο ; τίς ή διδαχή ή καινή αυτη, ότι κατ΄ έξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν 28 αὐτῷ; Έξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς είς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

29 Καὶ εὐθέως έκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες, ἤλθον είς τὴν οἰκίαν Σί-30 μωνος καὶ 'Ανδρέου, μετὰ 'Ιακώβου καὶ 'Ιωάννου. 'Η δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα καὶ εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. 31 Καὶ προσελθών ήγειρεν αὐτην, κρατήσας της χειρὸς αὐτης καὶ ἀφη-32 κεν αὐτην ο πυρετός εὐθέως, καὶ διηκόνει αὐτοίς. 'Οψίας δὲ γενομένης, ότε έδυ ο ήλιος, έφερον προς αυτον πάντας τους κακώς έχοντας 33 καὶ τοὺς δαιμονιζομένους καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν πρὸς τὴν 34 θύραν. Καὶ έθεράπευσε πολλούς κακῶς έχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλε καὶ οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι γδασαν αυτόν.

35 Καὶ πρωΐ, έννυχον λίαν ἀναστὰς, έξηλθε, καὶ ἀπηλθεν εἰς ἔρημον 36 τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. Καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν ὁ Σίμων καὶ οἱ μετ΄ 37 αὐτοῦ καὶ, εὐρόντες αὐτὸν, λέγουσιν αὐτῷ, Ότι πάντες ζητοῦσί σε. 38 Καὶ λέγει αυτοίς, Αγωμεν είς τὰς έχομένας κωμοπόλεις, ίνα κάκεί 39 κηρύξω είς τοῦτο γὰρ έξελήλυθα. Καὶ ἦν κηρύσσων έν ταῖς συναγωγαίς αύτων είς όλην την Γαλιλαίαν, και τα δαιμόνια εκβάλλων.

40 Καὶ έρχεται πρός αὐτὸν λεπρός, παρακαλών αὐτὸν, καὶ γονυπετών

Ver. 27. G. conjectures τίς ή δ. ή καινή; κατ' έξουσίαν κ. τ. λ.—39. έν ταῖς συναγ. G. K. είς τὰς συναγωγάς.

This miracle is not recorded by St. Matthew; Compare Mark iii. 2. Luke xiv. 1. but compare Matt. viii. 29.— In the construcfor oldá τις σθ εl. Compare Mett. xxv. 24. c. 13. ήφίει περινοστείν έλευθερώς. Luke iv. 34. John v. 42. 1 Cor. xvi. 15; Ver. 37. πάντες ζητοῦσί σε. Compare and see on Hom. Il. B. 409.—Of the verb Luke iv. 42. ςιμούν (v. 25), see on Matt. xxii. 12.

Ver. 26. σπαράξαν. Properly σπαράσ-They is to tear or lacerate (Jerem. iv. 19. 8). It appears from Luke iv. 35, that the

men was not injured.

35. Mark vi. 86. Luke iv. 37.

tion, answering to the Latin Ehen! Lucian. bath was ended; before which it would have D. D. XI. 1. ξα, ἐκεῖνος ὑβριστής ἰστιν. been deemed unlawful to have brought them.

Ver. 84. hor. 2. indic. from the obtion, oldá de tiç el is a common Attic form solete verb ápies, to permit. Lucian. Timon.

Ver. 38. άγωμεν. Etym. M. άγω ποpevopar In this sense the verb occurs in Matt. xxiv. 46. Mark xiv. 42. John xi. 7. 15. LXX.); and thence to convulse (2 Sam. xxii. Xen. Anab. IV. 2. 15. Polyb. VII. 11. 10. Arrian. Epict. III. 22. See also on Mutt. iv. 23.—The participle ixousvog here denotes Ver. 28. nepixwoov the Tal. That is, neighbouring, adjacent; and so Gen. xli. 23. Gelilee itself. So wepixwoog, suband. 74, is 2 Sam. xxi. 1. Ps. xlviii. 25. xciv. 15. LXX. wed by the IXX. Compare also Matt. xiv. Luke xiii. 33. Acts xx. 15. xxi, 26. Herod. I. 93. IV. 176. Aristot. Pol. VI. 5. 8. Arrian. Ver. 32. obiac. That is, when the Sab- Exped. II. 8. Joseph Ant. VI. 1. 1. XI. 8. 6.

αὐτὸν, καὶ λέγων αὐτῷ, "Οτι ἐὰν θέλης, δύνασαί με καθαρίσαι. 'Ο 41 δὲ Ίησοῦς σπλαγχνισθεὶς, ἐκτείνας τὴν χείρα, ἡψατο αὐτοῦ, καὶ λέγει αύτῷ, Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ είπόντος αὐτοῦ, εὐθέως ἀπηλθεν ἀπ' 42 αυτου ή λέπρα, και έκαθαρίσθη. Και έμβριμησάμενος αυτώ, ευθέως 43 έξέβαλεν αυτον, και λέγει αυτώ, "Ορα μηδενί μηδεν είπης άλλ' υπαγε, 44 σεαυτον δείξον τῷ ἱερεί, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου α προσέταξε Μωσής, είς μαρτύριον αυτοίς. Ο δε έξελθων ήρξατο κηρύσ- 45 σειν πολλά, και διαφημίζειν τον λόγον, ωστε μηκέτι αύτον δύνασθαι φανερώς είς πόλιν είσελθείν άλλ έξω έν έρήμοις τόποις ήν, καὶ ήρχ-

οντο πρός αυτόν πανταχόθεν.

2. Καὶ πάλιν είσῆλθεν είς Καπερναούμ δι' ήμερων, καὶ ἡκούσθη 1 ότι είς οἰκόν έστι καὶ εύθέως συνήχθησαν πολλοί, ώστε μηκέτι χωρείν: μηδέ τὰ πρὸς την θύραν καὶ έλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. Καὶ έρχονται 3 πρός αὐτὸν παραλυτικὸν φέροντες, αιρόμενον ὑπὸ τεσσάρων καὶ μη 4 δυνάμενοι προσεγγίσαι αὐτῷ διὰ τὸν ὅχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην οπου ήν, και έξορύξαντες χαλώσι τον κράββατον, έφ΄ ψ΄ ο παραλυτικός κατέκειτο. Ίδων δὲ ὁ Ἰησούς τὴν πίστιν αὐτων, λέγει τῷ παραλυτικῷ, 5 Τέκνον, ἀφέωνταί σοι αὶ άμαρτίαι σου. Ήσαν δέ τινες των γραμμα-6 τέων έκει καθήμενοι, και διαλογιζόμενοι έν ταις καρδίαις αὐτών, Τί 7 ούτος ούτω λαλεί βλασφημίας; τίς δύναται άφιέναι άμαρτίας, εί μη είς ὁ Θεός; Καὶ εὐθέως έπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ, ὅτι 8 ουτως διαλογίζονται έν έαυτοις, είπεν αυτοις, Τί ταυτα διαλογίζεσθε έν ταις καρδίαις ύμων ; τι έστιν εύκοπώτερον, είπειν τω παραλυτικώ, 9 Αφέωνταί σοι αι άμαρτίαι, η είπειν, Έγειραι, και άρόν σου τον κράββατον, καὶ περιπάτει; Ίνα δὲ είδητε, ὅτι έξουσίαν έχει ὁ υίὸς τοῦ 10 ανθρώπου αφιέναι έπὶ της γης αμαρτίας, (λέγει τῷ παραλυτικῷ,) Σοί 11 λέγω, έγειραι, καὶ ἄρον τὸν κράββατόν σου, καὶ ὑπαγε είς τὸν οἰκον

Ver. 45. πανταχόθεν. 8. πάντοθεν. CHAP. II. Ver. 4. iφ' φ. Codd. B. D. L. öπου. See note at ch. iv. 15.--5. G. K. omit σοι, and read σου al aμαρτίαι. And so in ver. 9.——8. G. K. S. ούτως αὐτοί δ.—9. έγειραι. G. K. S. έγειρε. And so in ver. 11.

CHAP. II. Ver. 1. δι ήμερων. After some days: subaud. rivwy. Compare Gen. iv. 3. LXX. Acts xxiv. 17. Gal. ii. 1. Xen. Cyr. The Eastern houses had flat roofs, with access I. 4. 28. Thucyd. II. 94. Ælian. V. H. XIV. from without. See on Matt. x. 26. xxiv. 17. 7.—eig olkov. In a house, indefinitely; as being without the article.

Ver. 2. τὰ πρός τὴν θύραν. Scil μίρη, i. e. the vestibule. The verb xwpsiv signifies to hold, to contain: as in 2 Chron. iv. 5. LXX. John ii. 6. xxi. 25. 80 Thucyd. II. 17. ob γάρ έχώρησεν αὐτοὺς ἡ πόλις. Hence the applied sense in Matt. xix. 11.—With rov λόγον, supply τοῦ Θεοῦ. Compare Mark viii. 82. xvi. 20. Luke viii. 11. 21. xi. 28. Acts XYILll.

Ver. 8. ὑπὸ τεσσάρων. Scil άνδρῶν. Ver. 4. άπεστεγασαν την στέγην κ. τ. λ. Hence the friends of the paralytic, having conveyed him thither without entering the house, uncovered the roof, and let down the bed, διά τῶν κεράμων (Luke v. 19), into the upper room where Jesus was teaching. Joseph. Ant. XIV. 15. 12. τοὺς ὁρόφους τῶν οίκων άνασκάπτων. Religious meetings were commonly held by the Jews in an upper room (ὑπερῶον), and the practice was followed by the early Christians. See on Acts i. 13: and compare Acts xx. 8.

19 σου. Καὶ ηγέρθη εὐθέως, καὶ, ἄρας τὸν κράββατον, ἐξηλθεν ἐναντίον πάντων ωστε έξίστασθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τον Θεον, λέγοντας, Ότι ουδέποτε ούτως είδομεν.

Καὶ έξηλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ πᾶς ὁ ὅχλος ἤρχετο 14 προς αυτον, και εδίδασκεν αυτούς. Και παράγων είδε Λευίν τον του Αλφαίου, καθήμενον έπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ, Ακολούθει 15 μοι. Καὶ ἀναστὰς ἡκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν έν τῷ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁιιαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μοθηταῖς αὐτοῦ. ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἦκολούθησαν 1 ς αὐτψ. Καὶ οὶ γραμματείς καὶ οἱ Φαρισαίος ιδόντες αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ των τελωνών και άμαρτωλών, έλεγον τοις μαθηταίς αὐτοῦ, Τί ὅτι μετὰ 17 των τελωνών και άμαρτωλών έσθίει και πίνει; Και άκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αυτοίς, Ου χρείαν έχουσιν οι ισχύοντες ιατρού, αλλ' οι κακώς έχοντες ουκ ήλθον καλέσαι δικαίους, άλλα άμαρτωλούς, είς μετάνοιαν. .8 Καὶ ήσαν οι μαθηταὶ Ιωάννου καὶ οι τῶν Φαρισαίων νηστεύοντες. καὶ έρχονται, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Διατί οἱ μαθηταὶ Ίωάννου καὶ οἱ 19 των Φαρισαίων νηστεύουσιν, οι δε σοι μαθηταί ου νηστεύουσι; Καί είπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἰοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ῷ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν έστι, νηστεύειν; Όσον χρόνον μεθ' ἐαυτῶν ἔχουσι 20 τον νυμφίον, ου δύνανται νηστεύειν' έλεύσονται δὲ ἡμέραι, ὅταν ἀπαρθῆ απ' αὐτων ὁ νυμφίος, καὶ τύτε νηστεύσουσιν έν έκείναις ταις ἡμέραις. 21 Καὶ οὐδεὶς ἐπίβλημα ράκους ἀγνάφου ἐπιρράπτει ἐπὶ ἰματίψ παλαιώ. εί δέ μη, αίρει το πλήρωμα αυτού το καινον του παλαιού, και χείρον 22 σχίσμα γίνεται. Καὶ οὐδεὶς βάλλει οίνον νέον είς ἀσκούς παλαιούς. εί δὲ μὴ, ρήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκοὺς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οι ασκοί απολούνται αλλά οίνον νέον είς ασκούς καινούς βλητέον.

23 Καὶ εγένετο παραπορεύεσθαι αυτον εν τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορί... μων, καὶ ήρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιείν, τίλλοντες τοὺς στά-24 χυας. Καὶ οἱ Φαρισαίοι έλεγον αὐτῷ, Ίδε, τί ποιοῦσιν έν τοῖς σάββα-25 σιν ο ουκ έξεστι; Καὶ αὐτὸς έλεγεν αὐτοίς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί έποίησε Δαβίδ, ότε χρείαν έσχε, καὶ έπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 25 πως εισηλθεν είς τον οίκον του Θεού, έπὶ Αβιάθαρ του άρχιερέως,

Ver. 17. είς μετάνοιαν. Omitted by G. S.; and by K. enclosed within brackets.—18. οί των Φ. νηστεύοντες. G. K. S. οί Φαρισαΐοι.—20. έν έκ. ταίς ήμ. G. K. S. έν έκείνη τη ημέρα.—21. καὶ οὐδείς. G. K. S. omit the copula.—Ver. 26. ἐπὶ 'A. τοῦ ἀρχ. ·

Ver. 18. πάλιν. Cumpare ch. i. 16. Ver. 14. Asuly. Matthew, the Evangelist.

Ver. 21. αίρει. Scil. τι. The order is: τὸ **τλήρωμα τό καινόν αύτοῦ, κ.** τοῦ παλαιοῦ, ix 16

in the days of Abiathar the high-priest; i.e. in the priesthood of Abiathar; but this would require the omission of the article, as in Luke ili. 2. Besides, it appears from I Sam, xxi. 1. xxii. 20, that Ahimelech was the highείρει τι (ἀπὸ) τοῦ παλαιοῦ. Compare Matt. priest, and that Abiathar was his son. Various modes of removing the difficulty have been Ver. 26. iπὶ 'Aβ. τοῦ ἀρχιερίως. Ε. Τ. suggested; among which the most probable

καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οῦς οὐκ ἔξεστι φαγείν εί μη τοις ιερεύσι, και έδωκε και τοις σύν αὐτῷ οὖσι; Και έλεγεν αὐτοις, Τὸ 27 σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον έγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον' ωστε κύριός έστιν ο υίος του ανθρώπου και του σαββάτου.

3. ΚΑΙ εισήλθε πάλιν είς την συναγωγήν, και ήν έκει ανθρωπος ι έξηραμμένην έχων την χείρα και παρετήρουν αυτόν, εί τοις σάββασι 2 θεραπεύσει αὐτὸν, ΐνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ 3 τῷ έξηραμμένην έχοντι την χείρα, Έγειραι είς τὸ μέσον. Καὶ λέγει 4 αὐτοῖς, Έξεστι τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σωσαι, η αποκτείναι; Οι δε εσιώπων. Και περιβλεψάμενος αυτούς 5 μετ' όργης, συλλυπούμενος έπὶ τῷ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Εκτεινον την χειρά σου. Καὶ έξέτεινε καὶ ἀποκατεστάθη ή χείρ αὐτοῦ ύγιης ώς ή ἄλλη. Καὶ έξελθόντες οἱ Φαρισαίοι 6 ευθέως μετά των Ἡρωδιανών συμβούλιον έποίουν κατ' αυτου, οπως αὐτὸν ἀπολέσωσι.

ΚΑΙ ὁ Ίησοῦς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν θά-7 λασσαν καὶ πολὺ πληθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἡκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς Ίουδαίας, καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας, 8 καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ οἱ περὶ Τύρον καὶ Σιδώνα, πλήθος πολύ, ακούσαντες όσα έποίει, ήλθον προς αυτύν. Και είπε τοις μαθηταίς 9 αὐτοῦ, ΐνα πλοιάριον προσκαρτερη αὐτῷ διὰ τὸν ὅχλον, ΐνα μη θλίβωσιν αὐτόν. Πολλούς γὰρ έθεράπευσεν, ωστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ίνα 10 αὐτοῦ ἄψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, 11 όταν αὐτὸν έθεώρει, προσέπιπτεν αὐτῷ, καὶ ἔκραζε, λέγοντα, Ότι σῦ

Omitted in Cod. D. Chap. III. Ver. 3. έγειραι. G. K. S. έγειρε.—4. Cod. D. μάλλον η άποκτείναι. But compare Matt. xviii. 8.—5. άποκατεστάθη. 8. άπεκατε στάθη. -- ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. G. S. omit these words; and K. places them within brackets. -7. G. K. είς την θάλ. Several MSS. have ηκολούθησεν, but nouns of number usually take a plural verb, as in Matt. xxi. 8. See Gr. Gr. § 37. 3.—11. ἐθεώρει κ. τ. λ. Codd. B. C. D. εθεώρουν, προσέπιπτον αὐτῷ, καὶ ἔκραζον, κ. τ. λ. See Gr. Gr. § 37. 1. Obs. 1.

is that which renders in 'Aβιάθαρ, in the thus Cicero (de Orat. c. 62.) insidiari et obsection relating to Abiathar. This was a com- servure. mon way of citation among the Rabbins; Ver. 3. έγειραι. That is, έγειράμενος έλθέ and there are other examples of it in the Ver. 5. συλλυπούμενος. For simply N. T. See Mark xii. 26. Rom. xi. 2. Pro- λυπούμενος.—The noun πώρωσις is meta-

the good of man; and therefore it cannot be 25. Eph. iv. 18.—Of the Herodians (ver. 6), supposed that works of necessity are a profa- see on Matt. xxii. 16. nation of it.

Φαρισαίοι (ver. 6). Compare Luke vi. 7. Though maparapeir signifies generally to watch narrowly, it commonly includes an insidious intent, with a view to injury. So again ix. 21. xiv. 36. In the figurative sense of in Luke xiv. 1. xx. 20. Polybius (XVII. disease, considered as the affliction of a divine

bably Abiathar was his father's deputy. phorically applied to the mind, in the sense of Ver. 27. διὰ τὸν ἄνθρωπον. That is, for obduracy or perverseness: and so in Rom. xi.

Ver. 8. 'Idovuaiac. Idumaa, or Edom, CHAP. III. Ver. 2. *aperhoov. Scil. ol lay between Palestine and Egypt.—With ol περί Τ. κ Σ. supply οἰκοῦντες, and compart Matt. xv. 21.

Ver. 10. iva abroū ähwvras. See Math. 3. 2.) joins evedpevery is maparapeer, and scourge, mastel is frequently employed in 12 εἶ ὁ υίὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς, ίνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιήσωσι.

13 Καὶ ἀναβαίνει είς τὸ ὅρος, καὶ προσκαλείται οῦς ἤθέλεν αὐτός καὶ 14 απήλθου πρός αὐτόν. Καὶ ἐποίησε δώδεκα, ίνα ωσι μετ' αὐτοῦ, καὶ 15 ίνα αποστέλλη αυτούς κηρύσσειν, και έχειν έξουσίαν θεραπεύειν τάς 16 νόσους, καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. Καὶ ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι ὅνομα 17 Πέτρον καὶ Ιάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ίωάννην τὸν άδελφὸν του Ίακώβου, και έπέθηκεν αυτοίς ονόματα Βοανεργές, ο έστιν Υιοί 18βροντής και Ανδρέαν, και Φίλιππον, και Βαρθολομαίον, και Ματθαίον, καὶ Θωμάν, καὶ Ίάκωβον τον τοῦ Αλφαίου, καὶ Θαδδαίον, καὶ 19 Σίμωνα του Κανανίτην, καὶ Ιούδαν Ισκαριώτην, δς καὶ παρέδωκεν αυτόν.

20 Καὶ έρχονται είς οίκον καὶ συνέρχεται πάλιν ὅχλος, ωστε μὴ δύ-21 νασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγείν. Και ἀκούσαντες οι παρ' αὐτοῦ, ἐξῆλ-22 θον κρατήσαι αὐτόν έλεγον γὰρ, Ότι ἐξέστη. Καὶ οι γραμματείς οι από Ίεροσολύμων καταβάντες έλεγον, Ότι Βεελζεβούλ έχει καί, 23 Ότι έν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, έν παραβολαίς έλεγεν αὐτοίς, Πώς δύναται Σα-21 τανάς Σατανάν έκβάλλειν; καὶ έὰν βασιλεία έφ' έαυτην μερισθή, ού 25 δύναται σταθήναι ή βασιλεία έκείνη και έαν οικία έφ εαυτήν μερισθή, 26 ου δύναται σταθήναι ή οίκία εκείνη καί εί ο Σατανάς ανέστη έφ΄ 27 εαυτον, καὶ μεμέρισται, οὐ δύναται σταθήναι, ἀλλὰ τέλος έχει. Οὐ δύναται ουδείς τὰ σκεύη τοῦ ισχυροῦ, είσελθων είς την οικίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι, έαν μη πρώτον τον ίσχυρον δήση και τότε την οικίαν αὐτοῦ 28 διαρπάσει. Αμην λέγω ύμιν, ότι πάντα άφεθήσεται τὰ άμαρτήματα τοις νίοις των ανθρώπων, και αι βλασφημίαι όσας αν βλασφημήσωσιν 29 ος δ αν βλασφημήση είς τὸ πνεύμα τὸ άγιον, οὐκ έχει άφεσιν είς τὸν

Ver. 20. Some few MSS. have ὁ δχλος.—27. οὐ δ. οὐδείς. G. K. S. Οὐδείς δύναται. —28. at $\beta\lambda\alpha\sigma\phi$. R. omits the article.

IL M. 37. So again in Mark v. 29.

xiv. 9. 1 Sam. xii. 6. LXX. John vi. 15. Acts ii. 36. Heb. iii. 2. Rev. 1. 6, et alibi. Tottip.

Ver. 17. καὶ Ίἀκωβον κ. τ. λ. Repeat ἐποί-Hote from ver. 14.—Boavepyéc. The derivation of this name is doubtful, nor is it elsewhere applied to these disciples. Our Lord possibly gave it them as indicative of the zeal, and the effect, with which the Gospel would be Preached by them. Theophylact: vioùs this ο δνομάζει αὐτούς, ώς μεγαλοκήρυκας καί

Scripture. Compare Ps. xxxii. 10. xxxviii. θεολογικωτατούς. See also Suicer. Thes. 16. Tobit xiii. 2. 14. Wied. xii. 22. 2 Macc. Eccl. T. I. p. 712. Somewhat similar is ix. 11. LXX. Heb. xii. 6; and see on Hom. Virg. Æn. VI. 842. Geminos, duo fulmina belli, Scipiadas.

Ver. 14. ἐποίησε. He appointed. The Ver. 21. ἐξέστη. Scil. τῶν φρενῶν. Eur. rab ποιείν is used in the same sense in Gen. Orest. 1019. ἐξέστην φρενῶν. Compare Mark v. 42. vi. 51. Luke viii. 56. xxiv. 22. Acts ii. 7. 12. xii. 16. 2 Cor. v. 13. So Al-80 Herodian. IV. 4. ήγεμόνας ή άρχοντας ciphron. III. 2. μέμηνας ή άληθως εξέστης. Some refer this observation to the multitude; but the construction clearly unites theyov with ol παρ' αὐτοῦ, his relations. It appears from John vii. 5, that some of these did not believe on him, which will account for the apparent harshness of the expression; though it may possibly be nothing more than a strong intimation of their fear, that his exertions would be injurious to his health.

αίωνα, αλλ' ένοχός έστιν αίωνίου κρίσεως. ὅτι έλεγον, Πνεύμα ακά-30 θαρτον έχει. Έρχονται ούν οι άδελφοι και ή μήτηρ αυτού, και, έξω 31 έστωτες, απέστειλαν πρός αυτόν, φωνούντες αυτόν. Και έκάθητο 32 όχλος περί αὐτόν εἶπον δὲ αὐτῷ, Ίδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου έξω ζητουσί σε. Καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, Τίς έστιν ή μήτηρ 33 μου η οι άδελφοί μου; Καὶ, περιβλεψάμενος κύκλψ τοὺς περί αὐτὸν 34 καθημένους, λέγει, Ίδε, ή μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. Ος γὰρ 35 αν ποιήση το θέλημα του Θεου, ουτος αδελφός μου και αδελφή μου και μήτηρ εστί.

4. ΚΑΙ πάλιν ήρξατο διδάσκειν παρά την θάλασσαν καὶ συνήχθη 1 προς αυτον ύχλος πολύς, ωστε αυτον, εμβάντα είς το πλοίον, καθήσθαι έν τη θαλάσση καὶ πᾶς ὁ ὅχλος πρὸς την θάλασσαν έπὶ της γης ήν. Καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς έν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς 2 έν τη διδαχη αὐτοῦ, Ακούετε. Ίδοὺ, έξηλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείραι 3 καὶ έγένετο έν τῷ σπείρειν, ο μέν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν καὶ ήλθε τὰ 4 πετεινα του ουρανού, και κατέφαγεν αυτό. Αλλο δε έπεσεν έπι το πε- 5 τρώδες, όπου ουκ είχε γην πολλήν και ευθέως έξανέτειλε δια το μη έχειν βάθος γης ήλίου δε ανατείλαντος εκαυματίσθη, και δια το μη 6 έχειν ρίζαν έξηράνθη. Καὶ ἄλλο ἔπεσεν είς τὰς ἀκάνθας καὶ ἀνέβη-7 σαν αὶ ἄκανθαι, καὶ συνέπνιξαν αὐτό καὶ καρπὸν ούκ έδωκε. Καὶ άλ-8 λο έπεσεν είς την γην την καλήν και εδίδου καρπον αναβαίνοντα καὶ αύξάνοντα, καὶ ἔφερεν εν τριάκοντα, καὶ εν εξήκοντα, καὶ εν εκατόν. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν, ἀκουέτω. "Οτε δέ 9-10 έγένετο καταμόνας, ηρώτησαν αυτύν οι περί αυτόν συν τοίς δώδεκα την παραβολήν. Καὶ έλεγεν αὐτοῖς, Υμίν δέδοται γνωναι τὸ μυσ-11 τήριον της βασιλείας του Θεού εκείνοις δε τοίς έξω έν παραβολαίς τὰ πάντα γίνεται " ίνα βλέποντες βλέπωσι καὶ μὴ ίδωσι, καὶ 12 ακούοντες ακούωσι και μη συνιώσι, μήποτε έπιστρέψωσι, και αφεθή αὐτοῖς τὰ ἁμαρτήματα." Καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν 13

Ver. 32. 8. adds καὶ αὶ ἀδελφαί σου.—34. περιβλ. κύκλφ τ. π. αὐτόν. Codd. B. C. τοθς π. αὐτ. κύκλφ καθημ. Chap. IV. Ver. 4. τοῦ οὐρανοῦ. Omitted by G. S.; and placed by K. in brackets.—9. G. S. omit αὐτοῖς; and K. places it within brackets.—12. τὰ ἀμαρτήματα. Wanting in Codd. B. C. L. Compare 105. vi. 9.

his relations. The words are the Evangelist's, with reference to ver. 21. supra.

CHAP. IV.—Ver. 1. πάλιν. Compare cc. II. 13. III. 7.— ήρξατο διδάσκειν. For iδi-

dake. See on Matt. lv. 17.

Ver. 2. ἐν τῷ διδαχῷ. That is, ἐν τῷ διdarker, in the course of his teaching. This form of expression is peculiar to St. Mark. Compare chap. xii. 38.

Ver. 5. πετρώδες. Subaud. χωρίον. Ver. 10. καταμόνας. Phavorinus: κεχω-

Ver. 30. δτι έλεγον, κ. τ. λ. Namely, ρισμένως. The adverb occurs in Luke ix. 18. In the LXX. it is sometimes divided κατά μόνας, scil χώρας, thus indicating its precise signification to be, not alone, but in a solitary place. See Ps. Iv. 8. Compare also Thucyd. L. 32. 37. Joseph. Vit § 61.

Ver. 11. rolg & w. A title usually applied by the Jews to the heathers. Compare I Cor. v. 12, 13. Col. iv. 5. 1 Thess. iv. 12. In applying it to the Jews, our Lord seems to hint, that they would shortly be without

the pale of God's kingdom.

14 ταύτην; καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; 'Ο σπείρων τὸν 15 λόγον σπείρει. Οὖτοι δέ είσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν, ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ όταν ἀκούσωσιν, εὐθέως ἔρχεται ὁ Σατανᾶς, καὶ αἴρει τὸν λό-16 γον του έσπαρμένον έν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. Καὶ οὖτοί είσιν ὁμοίως οι έπι τα πετρώδη σπειρόμενοι, οι, όταν ακούσωσι του λόγον, ευθέως 17 μετα χαράς λαμβάνουσιν αὐτον, καὶ οὐκ ἔχουσι ρίζαν ἐν ἐαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί είσιν είτα, γενομένης θλίψεως η διωγμού διά τον λόγον, 18 ευθέως σκανδαλίζονται. Καὶ οὐτοί είσιν οἱ είς τὰς ἀκάνθας σπειρύμενοι, 19 ούτοι είσιν οι τον λόγον ακούοντες, και αι μέριμναι του αιώνος τούτου καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου καὶ αὶ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευό-20 μεναι συμπνίγουσι τον λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. Καὶ οὖτοί είσιν οι έπι την γην την καλην σπαρέντες, οίτινες ακούουσι τον λόγον καί παραδέχονται, καὶ καρποφορούσιν, εν τριάκοντα, καὶ εν εξήκοντα, καὶ 1 εν εκατόν. Καὶ έλεγεν αὐτοῖς, Μήτι ὁ λύχνος έρχεται, ίνα ὑπὸ τὸν 22 μόδιον τεθή ή ύπὸ τὴν κλίνην; οὺχ ίνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθή; Οὐ γαρ έστί τι κρυπτον, ο εαν μη φανερωθη ούδε έγένετο απόκρυφον, 13-24 αλλ΄ ίνα είς φανερον έλθη. Είτις έχει ωτα ακούειν, ακουέτω. Καί έλεγεν αὐτοῖς, Βλέπετε, τί ἀκούετε. Ἐν ῷ μέτρφ μετρεῖτε, μετρηθήσεται 25 ύμιν, καὶ προστεθήσεται ύμιν τοῖς ἀκούουσιν. Ος γὰρ ᾶν ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ καὶ ος οὐκ έχει, καὶ ο έχει ἀρθήσεται ἀπ' πὐτοῦ.

26 Καὶ έλεγεν, Ούτως έστιν ή βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ώς έὰν ἄνθρωπος 27 βάλη τον σπόρον έπὶ τῆς γῆς, καὶ καθεύδη καὶ έγείρηται νύκτα καὶ ημέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστάνη καὶ μηκυνήται, ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός.

Ver. 18. Many MSS. omit the second οὐτοι είσιν, which is probably an interpolation.— 19. τούτου. Omitted by G.; and bracketed by K.—24. καὶ προστεθ. ὑμ. τ. ἀκ. Omitted by G.

xii. 29. 1 Cor. v. 13.

Cic. pro Quint. c. 9. Neque nobis adhuc præter 51. Sub lectum condere solebat. te quiequam ficit, ubi nostrum jus contra illos Jug. c. 14.

instructions which our Lord addressed pri- καθ' ήμεραν.

Ver. 13. A was; How then? Here is is not vately to the disciples, were eventually to be only copulative, but illative; as in Gen. xxiv. published by them to the world; and that the 41. xxviii. 21. Exod. vil. 9. Levit. vi. 4. more freely they dispensed the benefits of Num. v. 16. 21. LXX. Mark x. 26. Luke their instruction, the more ample would be their means of doing so.—The word khing Ver. 15. οἱ παρά τὴν ὀδόν. Those who signifies a couch used at meals; and it seems were sown, or received the seed, by the way side; that these were a common hiding-place. Lusuband. σπειρόμενοι.—The particle δπου cian. Τοχ. c. 28. τα φόρια έξέφερον ὑπὸ κλίνη is put for έν οίς, and so ubi for apud quos in τινι έν σκοτείνω κείμενα. Sucton. Calig. c.

Ver. 26. ourses for in r. A. This paraobtineremus. Compare also Sall. Cat. c. 20. ble is recorded only by St. Mark. It seems to intimate that the means, which Christ em-Ver. 21. Epyerai. Similar modes of ex- ploys for the furtherance of the Gospel, are pression are not uncommon. Thus Arist. not the less effetive, because they are invisible. Bool. 27. άλλ' όρω τονδί λύχνον προσ- Of course, the sleeping and waking (ver. 27) ίοντα. Herod. I. 70. ούτος ὁ κρήτηρ are ornamental circumstances, which, applied ove duinero. Mart. Epigr. III. 50. Mensa to Christ as the husbandman, are not to be secunds venit.—This and the following verses pressed too closely. Eustathius observes on occur in Matt. v. 15. vii. 2. x. 26. xi. 15. Il. B. 87. όλιγάκις παραβυλή δι' δλου έφαρxiii. 12. In their present connexion, after μόττει τῷ πράγματι. The order of the conthe parable of the Sower, they imply that the struction is, καθεύδη κατά νύκτα & έγείρητα.

Αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ καρποφορεί, πρώτον χόρτον, είτα στάχυν, είτα 28 πλήρη στον έν τῷ στάχυϊ. "Όταν δὲ παραδῷ ὁ καρπὸς, εὐθέως ἀπο- 29 στέλλει το δρέπανον, ότι παρέστηκεν ο θερισμός.

Καὶ έλεγε, Τίνι ὁμοιώσωμεν την βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; η έν ποία 30 παραβολή παραβάλωμεν αὐτήν; 'Ως κόκκψ σινάπεως, ος, οταν σπαρή 31 έπὶ της γης, μικρύτερος πάντων των σπερμάτων έστὶ των επὶ της γης. καὶ, ὅταν σπαρῷ, ἀναβαίνει, καὶ γίνεται πάντων τῶν λαχάνων μείζων, 32 καὶ ποιεί κλάδους μεγάλους, ωστε δύνασθαι ύπο την σκιαν αυτού τα πετεινά τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν. Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς 33 έλάλει αυτοίς τον λόγον, καθώς ηδύναντο ακούειν χωρίς δὲ παρα-34 βολής οὐκ έλάλει αὐτοῖς. Κατ' ίδιαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε πάντα.

ΚΑΙ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνη τῷ ἡμέρᾳ, ὀψίας γενομένης, Διέλθωμεν 35 είς τὸ πέραν. Καὶ, ἀφέντες τὸν ὅχλον, παραλαμβάνουσιν αὐτὸν, ὡς 36 ην έν τῷ πλοίψ' καὶ ἄλλα δὲ πλοιάρια ην μετ' αὐτοῦ. Καὶ γίνεται 37 λαϊλαψ ανέμου μεγάλη τὰ δὲ κύματα ἐπέβαλλεν είς τὸ πλοίον, ωστε αὐτὸ ήδη γεμίζεσθαι. Καὶ ἡν αὐτὸς έπὶ τῆ πρύμνη, έπὶ τὸ προσκεφά- 38 λαιον καθεύδων και διεγείρουσιν αυτον, και λέγουσιν αυτώ, Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; Καὶ διεγερθείς ἐπετίμησε τῷ 39 ανέμω, και είπε τη θαλάσση, Σιώπα, πεφίμωσο. Και έκύπασεν ο ανεμος, καὶ έγένετο γαλήνη μεγάλη. Καὶ είπεν αὐτοῖς, Τί δειλοί έστε ούτω; 40 πως οὐκ έχετε πίστιν; Καὶ έφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ έλεγον πρὸς 41 άλλήλους, Τίς ἄρα οὐτός έστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

5. ΚΑΙ ήλθον είς τὸ πέραν της θαλάσσης, είς την χώραν των Γα-1 δαρηνών. Καὶ έξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἀπήντησεν αὐτῷ 2

Ver. 31. κόκκψ. G. K. S. κόκκον. — 36. πλοιάρια. G. K. πλοία. — 38. ἐπὶ τῷ πρ. G. iv Ty m.

117. καρπόν δ' έφερε ζείδωρος άρουρα Αὐτομάτη πολλόν τε ελ άφθονον. Apoll. Rhod. Ι. 1143. Αὐτομάτη φύε γαία τερείνης ἄνθεα ποίης. Ovid. Met. I. 102. Per se dubat omnia tellus.

15.

Ver. 33. καθώς ήδύναντο ἀκούειν. As -With ἐπέβαλλεν (ver. 37), supply ἐαυτά. their prejudices gradually gave way; for their

Ver. 28. αὐτομάτη. Hesiod. Op. D. L. xvi. 12 —Of ἀκούειν, to understand, see on John ix. 27.

Ver. 34. ἐπέλυε. Explained. See 2 Pet. i. 20. Rev. v. 2. So solvere is used in Latin.

Ver. 35. lv iktivn ry hpipa. According to Matt. viii. 23, this took place after the Ver. 29. παραδώ. Scil. έαυτον, i. e. to the Sermon on the Mount. Luke (vili. 22) has reaper.—Before άποστέλλει must be repeated έν μιζ των ήμερων. In the next verse, έν άνθρωπος (ver. 26), and δρέπανον, the τῷ πλοίφ must be construed with ώς ήν, not scyche, is here put, by metonymy, for the with παραλαμβάνουσι. They took him, reapers. Compare Joel iii. 13. Rev. xiv. 14, just as he was sitting in the boat, without making any further provision for the passage.

Ver. 38. προσκεφάλαιον. A pillow; as in notions respecting the Messiah's kingdom ren- Ezek. xiii. 18. 20. LXX. Arist. Plut. 542. dered them incapable of receiving plainer de- It occurs nowhere else in the N. T. Of the clarations on the subject. Compare John verb φιμούν (ver. 39), see on Matt. xxii. 12.

3 έκ των μνημείων άνθρωπος έν πνεύματι ἀκαθάρτφ, ος την κατοίκησιν είχεν έν τοις μνημείοις και ούτε άλύσεσιν ούδεις ηδύνατο αυτόν δησαι, 4δια το αυτον πολλάκις πέδαις και άλυσεσι δεδέσθαι, και διεσπασθαι υπ' αύτοῦ τὰς άλύσεις, καὶ τὰς πέδας συντετρίφθαι καὶ ούδεὶς αύτὸν ἴσχυε ό δαμάσαι και διαπαντός νυκτός και ήμέρας έν τοις όρεσι και έν τοις 6 μνήμασιν ήν, κράζων καὶ κατακόπτων ἐαυτὸν λίθοις. Ίδων δὲ τὸν 7 Ίησουν από μακρόθεν, έδραμε, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ, κράξας φωνή μεγάλη, είπε, Τί έμοι και σοι, Ίησου, υιε του Θεού του ύψίστου; ορκίζω 8 σε τον Θεον, μή με βασανίσης έλεγε γαρ αυτώ, Έξελθε, το πνεύμα το θακάθαρτον, έκ τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ έπηρώτα αὐτὸν, Τί σοι ὅνομα; 10 Καὶ ἀπεκρίθη, λέγων, Λεγεών ὅνομά μοι, ὅτι πολλοί έσμεν. Καὶ παρε-11 κάλει αυτόν πολλά, ίνα μη αυτούς αποστείλη έξω της χώρας. ΤΗν δέ 12 έκει πρός τα όρη αγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη και παρεκάλεσαν αυτον πάντες οι δαίμονες, λέγοντες, Πέμψον ήμας εις τους χοίρους, ίνα 13 είς αὐτοὺς είσέλθωμεν. Καὶ έπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ Ίησοῦς. Καὶ έξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα είσηλθον είς τοὺς χοίρους καὶ ὥρμησεν η αγέλη κατά του κρημνού είς την θάλασσαν. ήσαν δέ ως δισχίλιοι καί 14 επνίγοντο έν τη θαλάσση. Οι δέ βύσκοντες τους χοίρους έφυγον, καὶ ανήγγειλαν είς την πόλιν καὶ είς τους αγρούς. Καὶ έξηλθον ίδειν τί 15 έστι τὸ γεγονός καὶ έρχυνται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον και ιματισμένον και σωφρονούντα, τον έσχηκήτα ιδτον λεγεώνα και έφοβήθησαν. Και διηγήσαντο αυτοίς οι ιδόντες, πως 17 ίγένετο τῷ δαιμονιζομένψ, καὶ περὶ τῶν χοίρων. Καὶ ἡρξαντο παρα-18 καλείν αὐτον ἀπελθείν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. Καὶ, ἐμβάντος αὐτοῦ 19 είς το πλοίον, παρεκάλει αὐτον ο δαιμονισθείς, ίνα ή μετ' αὐτοῦ. Ο δέ Ίησους ούκ αφήκεν αυτόν, αλλα λέγει αυτώ, "Υπαγε είς τον οικόν σου τρος τους σους, και ανάγγειλον αυτοίς όσα σοι ο Κυριος εποίησε, καί 20 ηλέησε σε. Καὶ ἀπηλθε, καὶ ηρξατο κηρύσσειν έν τη Δεκαπόλει, οσα εποίησεν αὐτῷ ὁ Ίησοῦς καὶ πάντες έθαύμαζον.

Ver. 8. μνημείοις. G. K. S. μνήμασι.—9. άπεκρ. λέγων. G. K. S. λέγει αὐτῷ. -11. τα δρη. G. K. S. τω όρει.—12. G. S. omit πάντες, and K. brackets it.—14. G. K. & βόσκ. αύτοὸς iq. καὶ ἀπήγγειλαν κ. τ. λ.—19. ὁ δὲ Ἰησοῦς κ. τ. λ. G. K. S. καὶ ούκ άφηκεν ό Κ. πεποίηκε και ήλ. σε.

CHAP. V. Ver. 2. έν πν. ἀκαθάρτψ Seil. dv. Compare v. 25, infra. So Cic. xx. 1. Tue. III. 4. Qui autem in morbo sunt, sani po sant

7. xxi. 33. So Hor. Epist. I. 16. 76. In 9), see on Matt. xxvi. 53. manicis et Compedibus sævo te sub custode Ver. 10. πολλά. Much; i. e. earnestly. monly the sense of desude generally, as in veude thur head' o repaise.

r. 3. Acıs xxviii. 20. Eph. vi. 20. Rev.

Ver. 7. δρκίζω σε τον Θεόν. See on Matt. non sunt; et omnes insipientes animo in mor- xxvi. 63. In ver. 8, to aveuma is the nominative for the vocative. So again in ver. Ver. 4. πέδαις & άλύσεσι. Chains for the 41. Luke viii. 54. Compare also Mark xv. hands and frot. See Luke viii. 29. Acts xii. 84 with Matt. xxvii. 46. Of Acycwy (ver.

tende. This distinction, however, is not So again ver. 23. Compare also vv. 38. 43. always preserved; but άλυσις has very com- Thus Hom. Π. Α. 35. Πολλά δ' ἐπειτ' ἀπά

ΚΑΙ, διαπεράσαντος του Ίησου έν τῷ πλοίψ πάλιν είς τὸ περαν, 21 συνήχθη όχλος πολύς έπ' αὐτὸν, καὶ ην παρά την θάλασσαν. Καὶ 22 ίδου, έρχεται είς των άρχισυναγώγων, ονόματι Ίαειρος, καὶ ίδων αὐτὸν πίπτει πρός τους πόδας αυτού και παρεκάλει αυτόν πολλά, λέγων, 23 Οτι το θυγάτριόν μου έσχάτως έχει ίνα έλθων επιθης αὐτη τὰς χείρας, οπως σωθή, και ζήσεται. Και απήλθε μετ' αὐτοῦ και ήκολούθει αὐτῷ 24

ύχλος πολύς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.

Καὶ γυνή τις ούσα έν ρύσει αίματος έτη δώδεκα, καὶ πολλά παθούσα 25-9 ύπο πολλων ιατρών, και δαπανήσασα τὰ παρ' ξαυτής πάντα, και μηδέν ώφεληθείσα, ἀλλὰ μᾶλλον είς τὸ χείρον έλθουσα, ἀκούσασα περὶ τοῦ 27 Ίησου, έλθουσα έν τῷ ὅχλῳ ὅπισθεν, ἡψατο του ιματίου αὐτοῦ Ελεγε 28 γὰρ, Ότι κᾶν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἄψωμαι, σωθήσομαι. Καὶ εὐθέως 29 έξηράνθη ή πηγή του αϊματος αυτής και έγνω τῷ σώματι, ὅτι ἴαται άπὸ τῆς μάστιγος. Καὶ εὐθέως ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἐαυτῷ τῆν έξ 30 αὐτοῦ δύναμιν έξελθοῦσαν, έπιστραφείς έν τῷ ὅχλῳ ἔλεγε, Τίς μου ήψατο των ίματίων; Καὶ έλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Βλέπεις τὸν 31 ύχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις, Τίς μου ήψατο; Καὶ περιεβλέπετο 32 ίδειν την τούτο ποιήσασαν. ή δε γυνή, φοβηθείσα καὶ τρέμουσα, 33 είδυῖα δ γέγονεν ἐπ΄ αὐτῷ, ἢλθε καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Ο δὲ εἶπεν αὐτῷ, Θύγατερ, ἡ πίστις 34 σου σέσωκέ σε υπαγε είς είρηνην, καὶ ίσθι ύγιης ἀπὸ τῆς μάστιγός σου.

Ετι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγοντες, 35 Ότι ή θυγάτηρ σου ἀπέθανε' τί έτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; Ο δὲ 36 Ίησους εύθέως, ακούσας τον λόγον λαλούμενον, λέγει τῷ αρχισυναγώγω, Μη φόβου, μόνον πίστευε. Καὶ οὐκ ἀφηκεν οὐδένα αὐτω 37 συνακολουθήσαι, εί μη Πέτρον καὶ Ιάκωβον καὶ Ιωάννην τὸν ἀδελφὸν Ίακώβου. Καὶ ἔρχεται είς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεί 38 θύρυβον, καὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά. Καὶ είσελθων 39

Ver. 23. ὅπως σωθη, καὶ ζ. Al. ϊνα σωθη καὶ ζήση.—33. ἐπ' αὐτη. Some MSS. are without the preposition.—38. καὶ κλαίοντας. R. omits the copula.—άλαλ. Cod. D. δλολύζοντας. Compare James v. 1.

Ver. 23. ἐσχάτως. Diod. Sic. XVIII. 48. ο δ' Αντίπατρος έσχάτως ήδη διακείμενος. Lucian. Abdicat. c. 14. iv ioxároic ouoav rhv yuvaīka. So in Latin, Petron. 101. In ulδίομαι. See on Hom. Il. B. 413. In Matt. ix. 18, the imperative $i\pi i\theta \epsilon c$ is used.

Ver. 26. πολλά παθούσα κ. τ. λ. Menander: πολλῶν ίατρῶν εἴσοδός μ' ἀπώλεσε. Plin. N. H. XXIX. 5. Hinc illa infelicie ver. 40. Luke viii. 51. monumenti inscriptio, Turba se medicorum

Ver. 21. ην. Scil ò öχλος. Jesus was in periisse. Here, however, the expression may Matthew's house, when Jairus came to him. indicate the severity, as well as the inefficacy, Compare Matt. ix. 10, sqq. of the treatment to which the woman had been subjected; and tends, with what follows, to show that her disease was incurable, and that she knew it to be so.

Ver. 33. άπὸ τοῦ άρχισυναγώγου. Scil. timis esse.—Before ίνα there is an ellipsis of οίκου. So John xvlii. 28, άπο τοῦ Καϊάφα. Thus also in Terent. Heaut, II. 2. 6. e paire exiens, i. e. e domo patris.—Before Epyovrai, the nominative rivic must be supplied.

Ver. 37. οὐδένα. Scil. τῶν μαθητῶν. See

Ver. 38. άλαλάζοντας. Properly άλαλά,

λέγει αὐτοῖς, Τί θορυβεῖσθε καί κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, 40 ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. Ὁ δὲ, ἐκβαλὼν ἄπαντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ 41 αυτού, καὶ είσπορεύεται όπου ήν το παιδίον ανακείμενον. Καὶ κρατήσας της χειρός του παιδίου, λέγει αὐτη, Ταλιθά κουμι ο έστι 42 μεθερμηνευόμενον, Το κοράσιον, (σοὶ λέγω,) έγειραι. Καὶ εὐθέως ανέστη πο κοράσιον, και περιεπάτει ην γαρ έτων δώδεκα. Και έξέσ-43 τησαν έκστάσει μεγάλη. Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ίνα μηδείς γνώ τούτο και είπε δοθήναι αυτή φαγείν.

6. ΚΑΙ έξηλθεν έκειθεν, και ήλθεν είς την πατρίδα αὐτοῦ και ἀκο-2 λουθούσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ, γενομένου σαββάτου, ἤρξατο έν τη συναγωγη διδάσκειν και πολλοί ακούοντες έξεπλήσσοντο, λέγοντες, Πόθεν τούτω ταυτα; καὶ τίς ή σοφία ή δοθείσα αὐτῷ, ὅτι καὶ δυνάμεις 3 τοιαύται δια των χειρών αύτου γίνονται; Ούχ ουτός έστιν ό τέκτων, ό νιος Μαρίας, άδελφος δε Ίακώβου και Ίωση και Ίούδα και Σίμωνος; και ούκ είσιν αι άδελφαι αυτού ώδε προς ήμας; Και έσκανδαλίζοντο 4 έν αὐτώ. Έλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ότι οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εί μη έν τη πατρίδι αὐτοῦ, καὶ έν τοῖς συγγενέσι, καὶ έν τη οἰκία αὐτοῦ. 5 Καὶ οὐκ ήδύνατο έκει οὐδεμίαν δύναμιν ποιησαι, εί μη όλίγοις ἀρρώστοις δ έπιθείς τὰς χείρας έθεράπευσε. Καὶ έθαύμαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ περιηγε τὰς κώμας κύκλψ διδάσκων.

ΚΑΙ προσκαλείται τους δώδεκα, καὶ ηρξατο αυτους αποστέλλειν δύο 8 δύο, καὶ εδίδου αὐτοῖς εξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς, ίνα μηδὲν αίρωσιν είς όδὸν, εί μη ράβδον μόνον 9 μη πήραν, μη άρτον, μη είς την ζώνην χαλκόν άλλ ύποδεδεμένους 10 σανδάλια καὶ μη ένδύσασθαι δύο χιτωνας. Καὶ έλεγεν αὐτοῖς,

Ver. 40. ἄπαντας. G. K. S. πάντας.—ἀνακείμ. Omitted by G.; and bracketed by K.—41. ἔγειραι. G. K. S. ἔγειρε. CHAP. VI. Ver. 2. ὅτι καὶ δυνάμεις κ. τ. λ. G. K. S. omit or.—3. Al. o re recrovos vios kai Mapias. Compare Matt. xiil. 55.— 9. ἐνδύσασθαι. G. K. S. ἐνδύσησθε. Al. ἐνδύσασθε. But a transition so abrupt from narrative to dialogue is not in the manner of St. Mark.

in a secondary sense, to wail, or utter a mourn- where there was not faith. Jul cry, as in this place. So also in Jerem. iv. 1 Cor. xiii. 1.

το σημαινόμενον, as in Matt. xxviii. 19.— Of ταλιθά κουμι, the interpretation is simply repásior, lyeipai; and the words soi high 40. apasiai, apasiai. are added by St. Mark.

CHAP. VI.—Ver. 1. marpida. Nazareth. Sai.

See Luke iv. 16.

signifies the war-cry of soldiers joining battle Ver. 5. ήδύνατο. See on Matt. ix. 15. (Xen. Hell. IV. 3. 10); whence ἀλαλάζειν, Christ did not think fit to work miracles,

Ver. 7. δύο δύο. By thus doubling a word. & xxv. 34. LXX. Eur. Phæn. 345. Hence the Hebrews indicated distribution, which in also it denotes any inharmonious sound, as in Greek is expressed by the preposition and, as in Luke x. 1, and in ver. 40. infra. See Gr. Ver. 41. αὐτη. The construction is πρός Gr. § 68. So Ex. viii. 14. LXX. συνήγαγον αὐτοὺς Ξημωνίας Ξημωνίας. 80 ελεο in ver. 39. συμπόσια συμπόσια, and in ver.

Ver. 9. ὑποδεδεμένους. Scil. παρεύεσ-

Οπου έαν εισέλθητε είς οικίαν, έκει μένετε εως αν έξέλθητε έκειθεν. Καὶ ὅσοι ᾶν μη δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ΙΙ έκειθεν έκτινάξατε τον χουν τον ύποκάτω των ποδων ύμων, είς μαρτύριον αυτοίς. Αμην λέγω υμίν, ανεκτότερον έσται Σοδόμοις η Γομόρροις εν ημέρη κρίσεως, η τη πόλει εκείνη. Καὶ έξελθόντες 12 έκήρυσσον, ΐνα μετανοήσωσι καὶ δαιμόνια πολλὰ έξέβαλλον καὶ 13

ήλειφον έλαίψ πολλούς άρρωστους, καὶ έθεράπευον.

Καὶ ήκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης φανερὸν γὰρ έγένετο τὸ ὄνομα 14 αὐτοῦ. Καὶ έλεγεν, "Οτι Ίωάννης ὁ βαπτίζων εκ νεκρών ηγέρθη, καὶ δια τουτο ένεργούσιν αι δυνάμεις έν αυτφ. "Αλλοι έλεγον, "Οτι Ήλίας 15 έστίν άλλοι δε έλεγον, Ότι προφήτης έστιν, η ώς είς των προφητών. Ακούσας δε ό Ηρώδης είπεν, Ότι, δν εγώ απεκεφάλισα Ιωάννην, οῦ-16 τός έστιν αὐτὸς ηγέρθη έκ νεκρῶν. Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας 17 έκράτησε τὸν Ιωάννην, καὶ έδησεν αὐτὸν έν τῆ φυλακῆ, διὰ Ηρωδιάδα την γυναϊκα Φιλίππου τοῦ άδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτην έγάμησεν. Ελεγε 18 γαρ ο Ίωαννης τῷ Ἡρώδη, Ότι οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν την γυναικα τοῦ αδελφού σου. ή δε Ηρωδιάς ένείχεν αυτώ, και ήθελεν αυτόν απο-19 κτείναι καὶ οὐκ ηδύνατο. Ο γὰρ Ἡρώδης έφοβείτο τὸν Ἰωάννην, 20 είδως αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἄγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν καὶ, ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἐποίει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ήκουε. Καὶ γενομένης ἡμέρας 21 εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίει τοῖς μεγιστάσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις της Γαλιλαίας, καὶ 22

Ver. 11. άμην λίγω κ. τ. λ. This last clause is omitted by G. S.; and K. includes it within brackets.—15. άλλοι έλεγον. Κ. S. insert δέ. G. K. S. προφ. έστιν, ώς είς των πρ.—16. G. S. omlt έστιν αυτός.—17. G. K. S. έν φυλακή.

Ver. 12. μετανοήσωσι. Scil, ανθρωποι. See Isa. i. 6. Joseph. B. J. I. 33. 5. Pind. Pyth. IV. 393. Æsch. Prom. 489. Theocr. Idyl. XI. 2. Compare also Luke x. 34. It πράξαντες. was probably employed by the apostles sympare James v. 14.

ούτός έστιν Ίωάννης, δν έγω άπεκεφάλισα. The construction is similar to that in Mutt.

xxi. 42.

Hesych. ἐνεῖχον ἐχόλουν, ώργίζοντο.

Ver. 20. συνετήρει αὐτόν. He preserved 21.

him; i. e. from the fury of Herodian. Com-Ver. 13. ήλειφον έλαίφ. Oil was used by pare Mutt. ix. 17. Luke ii. 19. What is said the Jews and Egyptians, and indeed by the in the next clause of Herod's occasional subancients generally, for the cure of diseases. mission to the advice of the Baptist, is said of the Jews generally in Joseph. XVIII. 7. πάντα γάρ έψκεσαν το συμβουλο αὐτοῦ

Ver. 21. ημέρας εὐκαίρου. Α convenient bolically; for, as to its medicinal effects, in day; i. e. for the design of Herodian. See their hands at least, the cure was instant and on Matt. xxvi. 16; and compare 2 Tim. iv. miraculous. No sanction can be derived from 2. So also καιρός εὐκαιρός in Herodian-the passage to the Romish sacrament of ex- V. 8. Ælian. V. H. XIII. 26. In ver. 31, treme unction, which is only administered to ευκαιρείν is explained by ευ σχολής έχειν. such as are past the hope of recovery. Com- — The word μεγιστανές, says Salmasius, non habet analogiam nec terminationem Græcam: Ver. 16. δυ έγω άπεκεφάλισα κ. τ. λ. For Persico prorsus modo et sono terminatum est. It signifies noblemen; and it is used of the magnates of Persia in Dun. vi. 17. LXX. Joseph. Ant. IX. 3. 2. XX. 2. 3. Ver. 19. ἐνεῖχεν αὐτῷ. There is proba- It occurs also in 2 Chron. xxxvi. 18. Jer. bly an ellipsis of χύλον. Compare Herod. xiv. 3. Jonah iii. 7, and elsewhere; and VI. 119. VIII. 27. So in Luke xi. 53. among the later Roman writers, as in Sucton. Calig. c. 5. Tacit. Ann. XV. 27. Senec. Epist.

είσελθούσης της θυγατρός αὐτης της Ἡρωδιάδος, καὶ ὀρχησαμένης, και άρεσάσης τω Ἡρώδη και τοις συνανακειμένοις, είπεν ο βασιλεύς 23 τω κορασίω, Αίτησόν με ο έαν θέλης, και δώσω σοί Και ωμοσεν αυτή, 24 Ότι δ εάν με αιτήσης, δώσω σοί, εως ημίσους της βασιλείας μου. ή δε έξελθούσα είπε τη μητρί αὐτης, Τί αίτησομαι; Ἡ δε είπε, Την κεφαλην 25 Ιωάννου του βαπτιστού. Καὶ, είσελθούσα εὐθέως μετὰ σπουδής πρὸς τον βασιλέα, ητήσατο λέγουσα, Θέλω ίνα μοι δώς έξ αὐτης έπὶ πίνακι 26 την κεφαλην Ιωάννου του βαπτιστού. Καὶ περίλυπος γενόμενος ό βασιλεύς, δια τους δρκους και τους συνανακειμένους ούκ ήθέλησεν 27 αὐτην άθετησαι. Καί εὐθέως άποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτωρα, 28 έπέταξεν ένεχθηναι την κεφαλην αὐτοῦ. Ο δὲ ἀπελθων ἀπεκεφάλισεν ευτον έν τη φυλακή, και ήνεγκε την κεφαλην αυτού έπι πίνακι, και έδωκεν αύτην τῷ κορασίῳ και τὸ κοράσιον έδωκεν αὐτην τῷ μητρὶ αὐτης. 29 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ήλθον, καὶ ήραν τὸ πτωμα αὐτοῦ, και έθηκαν αυτό έν τω μνημείω.

30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν 3) αὐτῷ πάντα, καὶ ὅσα ἐποίησαν, καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Δεύτε ύμεις αὐτοὶ κατ΄ ίδιαν είς έρημον τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε ὀλίγον. Ήσαν γάρ οι έρχόμενοι και οι υπάγοντες πολλοί, και ουδέ φαγείν 32 ηνκαίρουν. Καὶ ἀπηλθον είς έρημον τόπον τῷ πλοίφ κατ' ίδίαν. 33 Καὶ είδον αὐτοὺς ὑπάγοντας οἱ ὅχλοι, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτὸν πολλοί· καί πεζη από πασών των πόλεων συνέδραμον έκει, και προηλθον αὐτοὺς, 34 και συνήλθον πρός αὐτόν. Και έξελθων είδεν ό Ίησους πολύν όχλον, καὶ έσπλαγχνίσθη έπ' αὐτοῖς, ὅτι ήσαν ὡς πρόβατα μη έχοντα ποιμένα. 35 και ήρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. Και ήδη ώρας πολλής γενομένης,

Ver. 25. ἐξ αὐτῆς. In the earlier Edd. written as a single word, ἰξαυτῆς.—33. οἰ οχλοι. Omitted by G. S.; and wanting in very many MSS. G. reads thus: - ig είδον αυτούς υπάγοντας η ἐπέγν. πολλοί η πεζη άπο π. τ. π. συνέδ. η ήλθον ἐκεί. The accusative after ensymment is ronov, to be supplied from the preceding verse. 34. Al. ιπ' αυτούς.

Ver. 23. Έως ήμίσους ε. τ. λ. A proverbial πέμψας τούς δορυφόρους ἀπέκτεινε τὸν 'Ανdered to disappoint, as in Ps. cxxxii. 11. LXX. 12. 2. Hist. I. 24. 3. II. 11. 6. and elsewhere; or to reject, as in Luke x. 16. displace; and thence to abolish, Gal. iii. 15; Acharn. 506. to frustrate, Luke vii. 30. It has also other cognete meanings.

Ver. 27. σπεκουλάτωρα. It is doubted later, is derived from the verb speculari, or the boan spiculum. The latter is suggested by

form, indicative of great liberality. Compare τίπατρυν. Still the other derivation is more I hinge xiii. 8. Esth. v. 8. Hom. Il. I. 612. obvious. That these speculatores, who were Ver. 25. έξ αὐτῆς. Scil. ώρας. So Acts probably the king's body guard, were ordinaz. 33. zi. 11. zxiii. 30. Phil ii. 23.—In rily employed as executioners, see Sucton. the next verse, abereiv may either be ren- Claud. c. 35. Calig. c. 82. Tacit. Ann. II.

Ver. 31. αὐτοί. By yourselves; alone. So The primary signification of the verb is to in 2 Cor. xii. 13. See Kuster. ad Arist.

Ver. 34. ώς πρόβατα μή έχ. π. Compare Matt. ix. 36.

Ver. 35. ώρας πολλής γ. Matt. xiv. 15. whether this word, which is the Latin specu- obias yevopenas. The expression implies late in the day. Dion. Hal. II. 64. ipáxovro άχρι πολλής ώρας. So multus in Latin. the similar passage in Joseph. B. J. I. 33. 7. Cic. Epist. Att. XIII. 9. Multus sermo ad

προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγουσιν, "Οτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, και ήδη ώρα πολλή ἀπόλυσον αὐτοὺς, ΐνα, ἀπελθόντες είς τοὺς 36 κύκλψ άγρους και κώμας, άγοράσωσιν ξαυτοίς άρτους τι γάρ φάγωσιν, οὐκ ἔχουσιν. Ο δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Δ ότε αὐτοῖς ὑμεῖς φα-37γείν. Και λέγουσιν αὐτῷ, 'Απελθύντες ἀγοράσωμεν διακοσίων δηναρίων άρτους, και δωμεν αυτοίς φαγείν; 'Ο δε λέγει αυτοίς, Πόσους άρτους 38 έχετε; ὑπάγετε καὶ ίδετε. Καὶ γνόντες λέγουσι, Πέντε, καὶ δύο ίχθύας. Καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλίναι πάντας, συμπόσια συμπόσια, ἐπὶ τῷ χλω- 39 ρῷ χόρτψ. Καὶ ἀνέπεσον, πρασιαὶ πρασιαὶ, ἀνὰ ἐκατὸν καὶ ἀνὰ πεντή-40 κοντα. Καὶ λαβών τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ίχθύας, ἀναβλέψας 41 εις τον ουρανον, ευλόγησε και κατέκλασε τους άρτους, και εδίδου τοις μαθηταίς αὐτοῦ, ίνα παραθώσιν αὐτοῖς καὶ τοὺς δύο ίχθύας ἐμέρισε πάσι. Καὶ έφαγον πάντες, καὶ έχορτάσθησαν καὶ ήραν κλασμάτων δώδεκα κο-42-4 φίνους πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. Καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρ-44 τους, πεντακισχίλιοι ἄνδρες. Καὶ εὐθέως ηνάγκασε τοὺς μαθητάς αὐτοῦ 45 έμβηναι είς τὸ πλοίον, καὶ πρόαγειν είς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδὰν, έως αὐτὸς ἀπολύση τὸν ὅχλον. Καὶ, ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπηλθεν είς 46 όρος προσεύξασθαι. Καὶ, ὀψίας γενομένης, ἢν τὸ πλοίον μέσω της θα-47 λάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ είδεν αὐτοὺς βασανιζομένους 48 έν τῷ έλαύνειν ήν γὰρ ὁ ἄνεμος εναντίος αὐτοῖς. Καὶ περὶ τετάρτην φυλακήν της νυκτός έρχεται πρός αυτούς, περιπατών επί της θαλάσσης καὶ ήθελε παρελθείν αὐτούς. 'Οἱ δὲ, ιδόντες αὐτὸν περιπατούντα έπὶ τῆς 49 θαλάσσης, έδοξαν φάντασμα είναι, καὶ ἀνέκραξαν' πάντες γὰρ αὐτὸν 50 είδον, καὶ έταράχθησαν. Καὶ εὐθέως έλάλησε μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, Θαρσείτε έγω είμι, μη φοβείσθε. Καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς είς 51 τὸ πλοίον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. Καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἐαυτοίς έξίσταντο, καὶ έθαύμαζον. Οὐ γὰρ συνήκαν έπὶ τοῖς ἄρτοις. ἦν γὰρ 52 ή καρδία αὐτών πεπωρωμένη.

Ver. 44. R. ώσεὶ πεντ. ἄνδρες.

multum diem. Virg. Georg. IV. 180. Ac fessæ multa referent se nocte minores.

Ver. 38. λίγουσι. Compare John vi. 8. Ver. 39. συμπόσια. Cic. Ep. Fam. IX. 24. Græci συμπόσια, απτ σύνδειπνα, i. c. word also signifies the place of entertainment; tion. Compare Luke xxiv. 28. as in Xen. Cyr. VIII. 8. 10. Here it is the company assembled.—In the next verse xpasia of the miracle of the loaves; i.e. their underis properly a plot of ground; as in Ecclus. xxiv. 31. LXX. Hom. Od. H. 127. Hence it signifies a company regularly disposed.—Of receive a due impression from them.—The the syntax, see on ver. 7. supra.

See on Matt. xv. 27.

Ver. 46. αὐτοῖς. That is, τῷ ὅχλψ. See Matt. xiv. 23; and compare Mark viii. 1.

Ver. 48. Ιν τῷ Ιλαύνειν. Scil. τὴν ναῦν. The same ellipsis occurs in John vi. 19. Thucyd. IIL 49. Xen. Hell. XI. 2. 17. It compotationes aut concenationes; nos convi- is supplied in Arist. Eq. 1190.—ήθελε παρελvia, quod tum maxime simul vivitur. The Seiv autous. Such was his apparent inten-

Ver. 52. ini roig aproig. In consequence standings were dull in apprehending the nature and design of Christ's miracles, so as to verb πωρούσθαι is properly to be hardened; Ver. 43. ἀπὸ τῶν ἰχθύων. Subsud. τι. and thence metaphorically, to be dull, or supld. Sometimes the notion of obstinecy is in-

ΚΑΙ διαπεράσαντες ήλθον έπὶ την γην Γεννησαρέτ, και προσωρμίσ-Καὶ, έξελθόντων αὐτῶν έκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἐπιγνόντες αὐ-55 τον, περιδραμόντες όλην την περίχωρον εκείνην, ήρξαντο έπὶ τοίς κραββάτοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἡκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστι. 56 Και όπου αν είσεπορεύετο είς κώμας η πόλεις η άγρους, εν ταις άγοραίς ετίθουν τους ασθενούντας, και παρεκάλουν αυτόν, ίνα καν του κρασπέδου τοῦ ἰματίου αὐτοῦ άψωνται καὶ ὅσοι ᾶν ἤπτοντο αὐτοῦ, εσώζοντο.

7. ΚΑΙ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαίοι, καί τινες τῶν γραμ-2 ματέων, έλθόντες ἀπὸ Ιεροσολύμων, καὶ ιδόντες τινὰς των μαθητών αὐτοῦ κοιναίς χερσί, τοῦτ΄ ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίοντας ἄρτους, ἐμέμψαντο. 3 θι γὰρ Φαρισαΐοι καὶ πάντες οι Ίουδαΐοι, εὰν μὴ πυγμῷ νίψωνται τὰς 4 χείρας, ουκ εσθίουσι, κρατούντες την παράδοσιν των πρεσβυτέρων καί απο άγορας, έαν μη βαπτίσωνται, οὐκ έσθίουσι καὶ άλλα πολλά έστιν α παρέλαβον κρατείν, βαπτισμούς ποτηρίων καὶ ξεστών καὶ χαλκίων καὶ 5 κλινών. Επειτα έπερωτώσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαίοι καὶ οἱ γραμματείς, Διατί οι μαθηταί σου ου περιπατούσι κατά την παράδοσιν των πρεσβυ-6 τέρων, αλλα ανίπτοις χερσίν έσθίουσι τον άρτον; 'Ο δε αποκριθείς είπεν αὐτοίς, "Ότι καλώς προεφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται, "Ούτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσί με τιμά, ή δὲ καρδία αὐτῶν πόρ-7 ρω ἀπέχει ἀπ' έμου μάτην δε σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, έν-8 τάλματα ανθρώπων." Αφέντες γαρ την έντολην του Θεού, κρατείτε την παράδοσιν των ανθρώπων, βαπτισμούς ξεστων καὶ ποτηρίων καὶ άλλα 9 παρόμοια τοιαύτα πολλά ποιείτε. Καὶ έλεγεν αὐτοῖς, Καλῶς ἀθετείτε

Ver. 2. ἐμέμψαντο. Omitted by G. K. S., and most probably an interpolation.—3. πυγμη. It should seem that the E. T. and the Vulgate read πυκνή, or rather πυκνά, either from conjecture, or some old copy. Compare Luke v. 33.—5. άνίπτοις. G. K. Folyaic.

Mark iii. 5. viii. 17. John xii. 40. Rom. xi. 7. Ver. 53. προσωρμίσθησαν. See on Hom. LL 本. 77.

Ver. 56. in rais ayopais. It seems to have been an ancient custom to place the sick in the public streets, that persons, acquainted with the nature of their complaints, might communicate the remedy. See Herod. I. 197. M. Tyr. Dies. 40; and compare Acts v. 15

CRAP. VII. Ver. 2. τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις. St. Mark, writing for the use of Gentile converta, explains the word kourse. For the same reason he inserts the observation in vv. 3,4

Ver. 3. πυγμή. Theophylact. άχρι άγsurec. But this sense of $\pi v \gamma \mu \eta$ is without example. Probably it may mean a handful of weter, which was the smallest quantity allowed by the Rabbins in washing the hands:

cluded; but not in this passage. Compare and there is this difference between vinters at and βαπτίζεσθαι, that the first signifies to wash the hands by pouring water on them, the latter by dipping them in the water.

Ver. 4. ἀπὸ άγορᾶς. Scil. ἐλθόντες, οτ γενόμενοι. With respect to the cleaning of vessels, a similar custom is attributed to the Egyptians in Herod. II. 37.—The ξίστης, which is formed from the Latin sexterius, was a small liquid measure. See Joseph. Ant. VIII. 2. 9.

Ver. 5. περιπατούσι. Conduct themselves. Compare Acts xxi. 21. Rom. vi. 4. viii. 1. 4. xiv. 15. 1 Cor. iii. 3. 2 Cor. iv. 2. x. 2. xii. 18. Eph. ii. 2. iv. 17, and elsewhere. So Isocr. ad Demon. p. 17. την διάνοιαν φανεράν έχοντα περιπατείν. In the same sense, πορεύεσθαι is frequently used. See on Luke **vi**ii. 14.

Ver. 9. rading afteretre. This is ironical.

την εντολην του Θεου, ίνα την παράδοσιν ύμων τηρήσητε. Μωσης γὰρ 10 εἰπε, "Τίμα τὸν πατέρα σου καὶτην μητέρα σου "καὶ, " Ο κακολογών πατέρα η μητέρα, θανάτω τελευτάτω." Υμεῖς δὲ λέγετε, Εὰν εἴπη ἄνθρωπος 11 τῷ πατρὶ ἢ τῷ μητρὶ, Κορβάν, ὅ έστι, δώρον, ὁ έὰν έξ έμοῦ ὡφεληθῆς καὶ οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἢ τῷ μητρὶ αὐτοῦ, 12 ακυρούντες τον λόγον του Θεού τη παραδόσει ύμων, ή παρεδώκατε και 13 παρόμοια τοιαύτα πολλά ποιείτε. Καὶ, προσκαλεσάμενος πάντα τὸν όχ- 14 λον, έλεγεν αυτοίς, Ακούετέ μου πάντες, και συνίετε. Ουδέν έστιν έξωθεν 15 τοῦ ἀνθρώπου είσπορευόμενον είς αυτόν, δ δύναται αυτόν κοινώσαι άλλὰ τα έκπορευόμενα απ' αυτού, έκεινά έστι τα κοινούντα τον ανθρωπον. Είτις έχει ωτα ακούειν, ακουέτω. Και ότε εισηλθεν είς οίκον από του 16-1 ύχλου, έπηρώτων αύτον οι μαθηταί αύτου περί της παραβολής. Καί 18 λέγει αὐτοῖς, Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε, ὅτι παν τὸ ἔξωθεν, εισπορευόμενον είς τον ανθρωπον, οὐ δύναται αὐτον κοινώσαι; ὅτι οὐκ ١٩ εισπορεύεται αὐτοῦ είς την καρδίαν, άλλ' είς την κοιλίαν καὶ είς τών άφεδρωνα έκπορεύεται, καθαρίζον πάντα τὰ βρώματα. Έλεγε δὲ, Ότι 20 τὸ έκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκείνο κοινοί τὸν ἄνθρωπον. "Εσω- 21 θεν γὰρ έκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οὶ διαλογισμοὶ οὶ κακοὶ έκπορεύονται, μοιχείαι, πορνείαι, φόνοι, κλοπαί, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δό-22 λος, ασέλγεια, όφθαλμός πονηρός, βλασφημία, ύπερηφανία, αφροσύνη πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 23

Καὶ ἐκείθεν ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια Τύρου καὶ Σιδῶνος 24 καὶ εἰσελθῶν εἰς οἰκίαν, οὐδένα ἤθελε γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθείν. Ακούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἤς εἰχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα 25 ἀκάθαρνοι, ἐλθοῦσα προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ἡν δὲ ἡ 20 γυνὴ Ἑλληνὶς, Συροφοίνισσα τῷ γένει καὶ ἡρώτα αὐτὸν, ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐβκάλλη ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῆ, 27 Ἄρες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα οὐ γὰρ καλόν ἐστι λαβείν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλείν τοῖς κυναρίοις. Ἡ δὲ ἀπεκρίθη, καὶ 28 λέγει αὐτῷ, Ναὶ, κύριε καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. Καὶ εἶπεν αὐτῆ, Διὰ τοῦτον τὸν 29 λόγον, ὕπαγε εξελήλυθε τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρός σου. Καὶ, 30 ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὖρε τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθὸς, καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης.

ΚΑΙ, πάλιν έξελθων εκ των ορίων Τύρου και Σιδώνος, ήλθε προς 31

Ver. 24. R. G. K. την οἰκίαν.—26. Συροφ. G. Κ. Συροφοινίκισσα.—ἐκβάλλη. G. Κ. S. ἐκβάλη.—30. ἐπὶ τῆς κλ. Αλ. την κλίνην.—31. πρός την θάλασσαν.

Ver. 19. καθαρίζον π. τὰ βρ. That is, Ver. 25. ης είχε τ. θ. αὐτῆς. See on Mattleaving that part of the food, which remains iv. 16; and compare Luke iii. 16. behind, pure, and fit for nourishment. Of Ver. 31. τῶν ὁρίων Δεκαπ. See on Matt. the syntax, see Gr. Gr. § 26. Obs. 1. 4. iv. 25.

την θάλασσαν της Γαλιλαίας, ανα μέσον των δρίων Δεκαπόλεως. 32 Καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν, ἵνα 33 έπιθη αὐτῷ τὴν χείρα. Καὶ, ἀπολαβόμενος αὐτὺν ἀπὸ τοῦ ἔχλου κατ' ίδιαν, έβαλε τους δακτύλους αὐτοῦ είς τὰ ὧτα αὐτοῦ, καὶ πτύσας ήψατο 34 της γλώσσης αὐτοῦ καὶ ἀναβλέψας είς τὸν οὐρανὸν έστέναξε, καὶ λέ-35 γει αὐτῷ, Ἐφφαθὰ, ὅ ἐστι, διανοίχθητι. Καὶ εὐθέως διηνοίχθησαν αὐτου αι άκοαι, και ελύθη ο δεσμος της γλώσσης αυτου, και ελάλει υρ-36 θως. Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς, ίνα μηδενὶ είπωσιν οσον δε αὐτὸς αὐτοῖς 37 διεστέλλετο, μαλλον περισσύτερον έκήρυσσον. Καὶ ύπερπερισσως εξεπλήσσοντο, λέγοντες, Καλώς πάντα πεποίηκε καὶ τοὺς κωφούς ποιεί ακούειν, και τους αλάλους λαλείν.

8. ΈΝ έκείναις ταις ημέραις, παμπόλλου όχλου όντος, καὶ μη έχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος ο Ίησους τους μαθητάς αυτου, 2λέγει αὐτοῖς, Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὅχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς 3προσμένουσι μοι, και ούκ έχουσι τι φάγωσι και έαν απολύσω αὐτοὺς νήστεις είς οίκον αὐτῶν, έκλυθήσονται έν τη όδω τινές γὰρ αὐτῶν 4 μακρόθεν ήκασι. Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Πόθεν 5 τούτους δυνήσεται τις ώδε χορτάσαι άρτων έπ έρημίας; Και έπηρώτα 6 αὐτοὺς, Πόσους ἔχετε ἄρτους; Οἱ δὲ εἶπον, Ἐπτά. Καὶ παρήγγειλε τῷ ὄχλω ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ, λαβών τοὺς ἐπτὰ ἄρτους, εὐχαριστήσας έκλασε, καὶ εδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ΐνα παραθωσι καὶ 7 παρέθηκαν τῷ ὄχλω. Καὶ είχον ίχθύδια ὀλίγα καὶ, εὐλογήσας, 8 είπε παραθείναι καὶ αὐτά. Εφαγον δὲ, καὶ εχορτάσθησαν καὶ ήραν 9περισσεύματα κλασμάτων, έπτα σπυρίδας Ήσαν δε οι φαγόντες ώς τετρακισχίλιοι και απέλυσεν αυτούς.

10 Καὶ, εὐθέως έμβὰς είς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ήλθεν είς 11 τὰ μέρη Δαλμανουθά. Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἤοξαντο συζητεῖν

G. είς τ. θ. CHAP. VIII. Ver. 1. ὁ Ἰησοῦς. Omitted by G. S.; and bracketed by K. -2. ημέρας. Probably ημέραι. Compare Matt. xv. 32.-8. έφαγον δί. Al. καὶ ipayor.

(ver. 32) is properly rendered in the E. T. 33. Luke xi. 14, sqq. having an impediment in his speech. Justin. capit. Upon the present, and two other occasions (Mark viii. 23. John ix. 6), our Lord employed external signs in performing his miracles, instead of speaking the word only. His object was probably to draw more direct attention to the miracle; and to try the faith $d\pi\delta$. See Luke xvi. 21. of the patient. That spittle was anciently regarded as a remedy for diseases of the eye, χωρίς γυναικών η παιδίων. see Plin. N. H. XXVIII. 7. Tacit. Hist.

Ver. 35. ἐλύθη ὁ δ. τ. γλώσσης. It seems, IV. 81. Suet. Vesp. c. 7. Propert. El. IV. therefore, that the man was not absolutely 7. 45. Pers. Sat. II. 27. This miracle is not dumb, but tongue-tied; so that μογιλάλος the same as that recorded in Matt. ix. 32,

Ver. 86. μαλλον περισσότερον. Subaud. XIII. 7. Lingue nodis solutis lequi primum τοσούτφ. The comparative is doubled for the sake of emphasis. Compare 2 Cor. vii. 13. So Herod. I. 82. μαλλον ολβιώτερος. Plaut. Men. V. 4. 22. Magis dulcius. See Gr. Gr. §§ 13. Obs. 4; 47. Obs. 9.

CHAP. VIII. Ver. 4. aprwy. Suband.

Ver. 9. τετρακισχίλιοι Matt. xv. 38.

Ver. 11. συζητείν. To dispute.

αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημείον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. Καὶ, ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ, λέγει, Τί ἡ γενεὰ αῦτη 12 σημείον έπιζητεί; Αμήν λέγω ύμιν, εί δοθήσεται τη γενεά ταύτη σημείον. Καὶ ἀφείς αὐτοὺς, έμβὰς πάλιν εἰς τὸ πλοίον, ἀπηλθεν εἰς τὸ πέραν. 13

Καὶ ἐπελάθοντο λαβείν ἄρτους, καὶ, εί μη ένα ἄρτον, οὐκ είχον μεθ 14 εαυτών έν τῷ πλοίψ. Καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων, 'Οράτε, βλέπετε 15 απο της ζύμης των Φαρισαίων και της ζύμης Ήρώδου. Και διελογί-16 ζοντο πρός άλλήλους, λέγοντες, "Οτι άρτους ούκ έχομεν. Καὶ γνοὺς 17 ο Ίησους λέγει αὐτοῖς, Τί διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὖπω νοείτε, οὐδὲ συνίετε; έτι πεπωρωμένην έχετε την καρδίαν ύμων; όφθαλ-18 μούς έχοντες οὐ βλέπετε; καὶ ὧτα έχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ μνημονεύετε; Ότε τοὺς πέντε άρτους εκλασα είς τοὺς πεντακισχιλίους, 19 πόσους κοφίνους πλήρεις κλασμάτων ήρατε; Λέγουσιν αὐτῷ, Δώδεκα. "Οτε δέ τους έπτα είς τους τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώ-20 ματα κλασμάτων ήρατε; Οι δε είπον, Έπτά. Και έλεγεν αυτοίς, Πως 21 ού συνίετε;

ΚΑΙ έρχεται είς Βηθσαϊδάν και φέρουσιν αυτώ τυφλον, και παρα- 22 καλούσιν αὐτὸν, ΐνα αὐτοῦ ἄψηται. Καὶ, ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ 23 τυφλοῦ, έξηγαγεν αὐτὸν έξω της κώμης καὶ πτύσας είς τὰ ὅμμαια αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν, εἴ τι βλέπει; Καὶ 24 αναβλέψας έλεγε, Βλέπω τους ανθρώπους, ώς δένδρα, περιπατούντας. Είτα πάλιν επέθηκε τὰς χείρας έπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ 25 έποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι καὶ ἀποκατεστάθη, καὶ ἐνέβλεψε τηλαυγώς απαντας. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν είς τὸν οἰκον αὐτοῦ, λέγων, Μηδὶ 26 είς την κώμην είσέλθης, μηδέ είπης τινί έν τη κώμη.

Καὶ ἐξηλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ είς τὰς κώμας Καισαρείας 27

Ver. 22. έρχεται. Codd. B. C. D. έρχονται. So the Vulgate. Compare c. v. 38.— 24. ως δίνδρα. R. ότι ως δ. όρω περιπατούντας.—25. απαντας. S. απαντα.—26. ròy olkoy. G. K. S. omit the article.

cient mode of disputation was by question of Christ's powers; and for the same reason and answer. Compare Mark ix. 10. Luke ii. 46. xxii. 68. Acts vi. 9.

Ver. 12. εί δοθήσεται. Matt. xii. 39. xvi. 4. Luke xi. 29. ού δοθήσεται. In solemn assertions, however, el has the force of a negative, inasmuch as a form of adjuration, 35. xcv. 11. cxxxii. 3, 4. LXX. The sense is more fully expressed in Ezek. xiv. 16. Zã έγω, εί υίοι η θυγατίρες σωθήσουται. So 2 Sam. iii. 35. Heb. iii. 11. iv. 3.

people of Bethsaids, from their want of faith, that the man's faith was not sufficiently perwere unworthy to witness any further display fect for instantaneous restoration.

he did not permit the miracle to be told in the town. See ver. 26; and compare Matt. xi. 21.

Ver. 24. ώς δένδρα. Plato mentions a confusion of objects as among the first signs of returning vision; and it is probable, from the idea of a tree having been previously imsuch as Let me not live, or the like, is omitted. pressed upon his mind, that this man had Compare Deut. i. 35. 1 Sam. iii. 14. Ps. lxxix. not been blind from his birth. His meaning is, that he could distinguish men from trees only by their walking.—The verb αναβλέπ-ELY frequently signifies in the N. T. to reco-Arist. Eq. 706. έαν μή σ΄ έκφύγω έκ τησδε ver sight, as in Matt. ix. 5. xx. 34. Mark x τῆς γῆς, οὐδίποτε βιώσομαι. Compare also 51, and elsewhere; but here it retains its proper sense, to link up. So also in Matt. xiv. Ver. 23. έξω της κώμης. Because the 19. Mark vi. 41. Luke ix. 16. It may be

της Φιλίππου καὶ ἐν τῷ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητάς αὐτοῦ, λέγων 28 αυτοίς, Τίνα με λέγουσιν οι ανθρωποι είναι; Οι δε απεκρίθησαν, Ίωάννην τον βαπτιστήν καὶ ἄλλοι, Ήλίαν ἄλλοι δὲ, ἔνα τῶν προφητῶν.

29 Καὶ αὐτὸς λέγει αὐτοῖς, Ύμεῖς δὲ τίνα με λέγετε είναι; 'Αποκριθείς δὲ

30 ο Πέτρος λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ο Χριστός. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα

μηδενί λέγωσι περί αὐτοῦ.

31 ΚΑΙ ηρξατο διδάσκειν αὐτοὺς, ὅτι δεῖ τὸν υἰὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλα παθείν, και αποδοκιμασθήναι από των πρεσβυτέρων και αρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθηναι, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστηναι 32 και παρρησία τον λόγον ελάλει. Και προσλαβύμενος αὐτον ὁ Πέ-33 τρος, ήρξατο έπιτιμαν αὐτφ. ΄Ο δὲ έπιστραφείς, καὶ ίδων τοὺς μαθητάς

αὐτοῦ, ἐπετίμησε τῷ Πέτρῳ, λέγων, Ύπαγε ὀπίσω μου, σατανά ὅτι

οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

34 Καὶ, προσκαλεσάμενος τὸν ὅχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Όστις θέλει ὁπίσω μου έλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἐαυτὸν, καὶ ἀράτω 35 τον σταυρον αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. Ὁς γὰρ ᾶν θέλη τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν ος δ΄ αν ἀπολέση τὴν ψυχὴν αὐτοῦ 36 ένεκεν έμου και του ευαγγελίου, ούτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ώφελήσει ένθρωπον, έαν κερδήση τον κόσμον όλον, και ζημιωθή την ψυχην 7-38 αὐτοῦ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα της ψυχης αὐτοῦ; "Ος γὰρ αν έπαισχυνθη με καὶ τοὺς έμοὺς λόγους έν τη γενεά ταύτη τη μοιχαλίδι και άμαρτωλώ, και ο υίος του ανθρώπου έπαισχυνθήσεται αντόν, όταν έλθη έν τη δόξη του πατρός αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων 9 των άγίων. Καὶ έλεγεν αὐτοῖς, Αμην λέγω ύμιν, ὅτι είσί τινες των ώδε έστηκότων, οίτινες οὐ μη γεύσωνται θανάτου, έως αν ίδωσι την βασιλείαν τοῦ Θεοῦ έληλυθυῖαν έν δυνάμει.

2 Καὶ μεθ' ἡμέρας εξ παραλαμβάνει ὁ Ίησοῦς τον Πέτρον καὶ τὸν Ίάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς είς ὅρος ὑψηλὸν κατ΄

Ver. 31. ἀπὸ τῶν πρεσβ. κ. τ. λ. Some MSS. have ὑπό. G. K. S. prefix the article to each genitive.—34. έλθεῖν. G. K. S. ἀκολουθεῖν.—35. ἀπολέση τ. ψ. αὐτοῦ. G. Κ. Ε. την ξαυτοῦ ψυχήν.—οὐτος σώσει. G. S. omit the pronoun, and K. puts it between brackets. CHAP. IX. Ver. 2. Tov Iwavyny. G. K. S. omit the article.

10. Hesych. ἀπεδοκίμαζεν άτίμως υβρίζεν. valent is plain from a comparison of Deut. 4. xi. 54. xviii. 20. Col. ii. 15. xiv. 28. perà rpia ern, with Deut. xxvi. 12. ir τφ έτει τρέτψ. So in Joseph. Ant. VIIL 8. 1, perà rpeis huipas is immediately on Mett. xii. 40.

With plainness; Ver. 32. παρρησία.

Ver.31. άποδοκιμασθήναι. To be rejected; subaud. έν. Compare John x. 24. xi. 14. including the idea of contumelious treatment, xvi. 25. 29. 2 Cor. iii. 12. As derived from with reference to Ps. exviii. 22. Compare πας and ρησις, a speech, παρρησία has other also Jer. vi. 30. Matt. xxi. 48. Mark xii. meanings : viz. freedom of speech, as in Acts ii. 29. iv. 13. 29. 31. Eph. vi. 19. Phil. i. -For μετά τρεῖς ἡμέρας, Luke (ix. 22) has 20 ;-confidence or boldness, in Eph. iii. 12. τη τρίτη ημέρα. That both forms are equi- Heb. iv. 16. x. 19. 35; -publicity, in John vii.

Ver. 34. δστις θέλει κ. τ. λ. Compare

Matt. x. 32, 199.

Chap. IX. Ver. 1. άμην λέγω κ. τ. λ. explained by $\tau \tilde{y} \tau \rho i \tau y \tau \tilde{w} \nu \dot{\eta} \mu i \rho \omega \nu$. See also See Matt. xvi. 28. Luke ix. 27. This verse evidently belongs to the last chapter.

ίδιαν μόνους και μετεμορφώθη έμπροσθεν αὐτών, καὶ τὰ ἰμάτια αὐτοῦ 3 έγένετο στίλβοντα, λευκά λίαν ώς χιών, οία γναφεύς επί της γης ού δύναται λευκάναι. Καὶ ἄφθη αὐτοῖς Ἡλίας σὺν Μωσεί, καὶ ήσαν συλ-4 λαλούντες τω Ίησου. Και ἀποκριθείς ὁ Πέτρος λέγει τω Ίησου, 5 'Ραββί, καλόν έστιν ήμας ώδε είναι' και ποιήσωμεν σκηνάς τρείς, συι μίαν, καὶ Μωσεί μίαν, καὶ Ἡλία μίαν. Οὐ γὰρ ήδει τί λαλήση ήσαν 6 γαρ έκφοβοι. Καὶ έγένετο νεφέλη έπισκιάζουσα αὐτοῖς καὶ ήλθε 7 φωνή έκ της νεφέλης, λέγουσα, Ουτός έστιν ο υίος μου ο άγαπητός αὐτοῦ ἀκούετε. Καὶ εξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα είδον, 8 άλλα τον Ίησοῦν μόνον μεθ' έαυτων. Καταβαινόντων δὲ αὐτων ἀπὸ 9 του όρους, διεστείλατο αυτοίς ίνα μηδενί διηγήσωνται α είδον, εί μή όταν ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῷ. Καὶ τὸν λόγον ἐκράτη-10 σαν πρός έαυτούς, συζητούντες τι έστι το έκ νεκρών άναστήναι. έπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες, Ότι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ότι Ἡλίαν δει έλθειν πρώτον; 'Ο δε αποκριθείς είπεν αυτοίς, 'Ηλίας μεν, έλθων 12 πρώτον, αποκαθιστά πάντα καὶ πώς γέγραπται έπὶ τὸν υίὸν τοῦ ανθρώπου, ΐνα πολλά πάθη καὶ έξουδενωθή; 'Αλλά λέγω ύμιν, ὅτι καὶ ١૩ Ήλίας έλήλυθε, καὶ έποίησαν αὐτῷ ὅσα ἡθέλησαν, καθώς γέγραπται έπ' αὐτόν.

Καὶ, έλθων προς τους μαθητάς, είδεν όχλον πολύν περί αὐτους, καὶ 14 γραμματείς συζητούντας αὐτοίς. Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὅχλος, ίδων αὐτὸν, 15 έξεθαμβήθη, καὶ προστρέχοντες ήσπάζοντο αὐτόν. Καὶ ἐπηρώτησε τοὺς 16 γραμματείς, Τί συζητείτε προς αὐτούς; Καὶ ἀποκριθείς είς έκ τοῦ ὅχλου 17 είπε, Διδάσκαλε, ήνεγκα τον υίον μου πρός σε, έχοντα πνευμα άλαλον καὶ ὅπου ᾶν αὐτὸν καταλάβη, ρήσσει αὐτὸν, καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει 18 τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου, ΐνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. ΄Ο δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει, Ω 19

Ver. 5. Μωσεί. Κ. Μοϋσεί. See on Matt. viii. 4.—6. λαλήση. Κ. λαλήσει.—7. λέγουσα. Omitted by G. K. S.; and probably an interpolation.—12. άποκαθιστῆ. Al. άποκαθιστάνει. Some place the note of interrogation at άνθρώπου, and regard what follows as the reply—16. τους γραμ. G. K. αὐτούς.—19. αὐτῷ. G. K. S. αὐτοίς.

Ver. 8. ἐγένετο στίλβοντα. For ἔστιλβε. Hesych. στίλβει· λάμπει. The word is ἄπαξ ness of his countenance had not entirely disλεγόμενον in the N. T.; but it occurs in the appeared after the Transfiguration. LXX, and in Joseph. Aut. XIX. 8. 2. Homer uses it in Il. I. 392. καλλεί τε στίλβον κ είμασιν.

Ver. 11. 8rt. For dià ri; wherefire? See Matt. xvii. 10; and compare ver. 28. 1 Chron. zvii. 6. LXX. Thus Hom. Il. A. 64. ός κ' είπη, ότι τόσσον έχώσατο Φοϊβος

'Απόλλων. Ver. 12. κ πως γέγραπται κ. τ. λ. sense of this passage is confessedly obscure; but it may probably be gathered from a comparison with the parallel of St. Matthew.

Ver. 15. ξξεθαμβήθη. Perhaps the hright-

Ver. 18. ρήσσει αὐτόν. Throws him down, as in Luke vi. 49, and probably in Matt. vii. 6. Euthym. καταβάλλει είς γῆν. So Wisd. iv. 19. LXX. ρήξει αὐτούς πρηνείς. Hence Heaych. ρήξαι καταβαλείν. Compare Luke ix. 42. Before the following verbs the nominative is νίὸς, not πνεῦμα.—The verb ξηραίveoθat signifies properly to dry up; thenœ The to pine away. Here it means perhaps to faint, which seems to be its import in Isa. xxxvii. 27. Zech. x. 2. LXX.—Of σπαράσσειν (να. 20), see on Mark i. 26.

γενεά άπιστος, έως πότε προς ύμας έσομαι; έως πότε ανέξομαι ύμων; 20 φέρετε αυτόν πρός με. Καὶ ήνεγκαν αυτόν πρός αυτόν καὶ ίδων αὐτὸν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν καὶ, πεσων ἐπὶ τῆς γῆς, 21 εκυλίετο αφρίζων. Καὶ επηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ, Πόσος χρόνος 22 έστιν, ώς τούτο γέγονεν αὐτῷ; Ο δὲ είπε, Παιδιόθεν καὶ πολλάκις αυτον και είς πυρ έβαλε, και είς υδατα, ίνα απολέση αυτόν άλλ, εί τι 23 δύνασαι, βοήθησον ήμιν, σπλαγχνισθείς έφ' ήμας. 'Ο δὲ Ίησοῦς είπεν 24 αυτώ, Τὸ, εί δύνασαι, πιστεύσαι πάντα δυνατά τῷ πιστεύοντι. εύθέως κράξας ο πατήρ του παιδίου μετά δακρύων έλεγε, Πιστεύω, κύριε 25 βοήθει μου τη απιστία. Ίδων δε ο Ίησους ότι επισυντρέχει όχλος, επετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ, Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον και κωφον, έγω σοι έπιτάσσω, έξελθε έξ αὐτοῦ, και μηκέτι είσέλθης 26 είς αὐτόν. Καὶ κράξαν, καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτὸν, έξῆλθε καὶ έγένετο 27 ώσεὶ νεκρός, ωστε πολλούς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. ΄Ο δὲ Ἰησούς κρα-28 τήσας αὐτὸν τῆς χειρύς, ῆγειρεν αὐτόν καὶ ἀνέστη. Καὶ είσελθόντα αυτόν είς οίκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ έπηρώτων αὐτόν κατ ίδίαν, "Οτι 29 ήμεις ουκ ήδυνήθημεν εκβαλείν αυτό; Καὶ είπεν αυτοίς, Τούτο το γένος εν ούδενι δύναται έξελθείν, εί μη εν προσευχή και νηστεία. 30 ΚΑΙ, εκείθεν έξελθώντες, παρεπορεύοντο δια της Γαλιλαίας, και οὐκ

31 ήθελεν ίνα τὶς γνώ. Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αυτοίς, ότι ο υίος του ανθρώπου παραδίδοται είς χείρας ανθρώπων, καὶ ἀποκτενούσιν αὐτόν καὶ, ἀποκτανθεὶς, τῷ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστή-32 σεται. Οι δε ηγνόουν το ρημα, και έφοβούντο αυτον έπερωτησαι.

33 Καὶ ήλθεν είς Καπερναούμ' καὶ, έν τη οίκία γενόμενος, έπηρώτα 34 αυτούς. Τί έν τη όδω πρός εαυτούς διελογίζεσθε; Οι δε εσιώπων 35 προς αλλήλους γαρ διελέχθησαν έν τη όδω, τίς μείζων. Καὶ καθίσας έφωνησε τους δώδεκα, και λέγει αυτοίς, Εί τις θέλει πρώτος είναι, έσ-36 ται πάντων έσχατος καὶ πάντων διάκονος. Καὶ, λαβών παιδίον, έστη-37 σεν αὐτὸ έν μέσφ αὐτῶν καὶ, έναγκαλισάμενος αὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς, 'Ος έαν εν των τοιούτων παιδίων δέξηται έπὶ τῷ ὀνόματί μου, έμε δέχεται καί ος έαν εμε δέξηται, ουκ έμε δέχεται, άλλα τον αποστείλαντά με.

Ver. 21. παιδιόθεν. Codd. B. C. ln π.—22. G. είς τὸ πῦρ.—24. G. S. omit κύριε, which K. encloses within brackets.—31. τη τρ. ήμ. Codd. B. C. D. μετά τρεῖς ἡμέρας, and so again in ch. x. 34. Compare ch. viii. 31.

Ver. 34. διελέχθησαν έν τῷ ὁδῷ. pare Luke ix. 46, sqq.

Ver. 35. el rig bidei k. r. d. See Matt.

Ver. 37. obe imi dixerau Subaud. movov,

Ver. 20. iduv. Nom. abs., as in Matt. xii. 36.

Ver. 23. τὸ, εί δύνασαι, κ. τ. λ. See on of the disciples. Matt. xix. 18. Our Lord clearly refers to the imperfect faith exhibited in the words it re livagas, in the preceding verse. The sense (whend eard) is, As to this matter, viz the xx. 26. xxiii. 11. Mark x. 43. ei divaga, only believe, and all things are possible.

Ver. 25. lyw Gol laitaggw. The pronoun is emphatic, as opposed to the failure

'Απεκρίθη δε αὐτῷ ὁ Ίωάννης, λέγων, Διδάσκαλε, είδομέν τινα τῷ 38 υνόματί σου έκβάλλοντα δαιμόνια, ος ουκ ακολουθεί ήμιν και έκωλύ-σαμεν αυτον, ότι ουκ ακολουθεί ήμιν. Ο δε Ιησούς είπε, Μή κωλύετε 39 αὐτόν οὐδεὶς γάρ έστιν, δς ποιήσει δύναμιν έπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογήσαί με. Ος γὰρ οὐκ ἔστι καθ ὑμῶν, ὑπὲρ 40 ύμων έστιν. Ός γάρ αν ποτίση ύμας ποτήριον ύδατος έν τῷ ὀνόματί 41 μου, ὅτι Χριστοῦ ἐστὲ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὺ μὴ ἀπολεση τον μισθὸν αὐτου. Καὶ ος αν σκανδαλίση ένα των μικρων των πιστευόντων είς έμε, 42 καλόν έστιν αὐτῷ μᾶλλον, εί περίκειται λίθος μυλικύς περί τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ βέβληται είς την θάλασσαν. Καὶ εὰν σκανδαλίζη σε ή 43 χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν καλόν σοί εστι κυλλον είς την ζωήν είσελθείν, η τάς δύο χείρας έχοντα απελθείν είς την γέενναν, είς το πυρτό ασβεστον, οπου ο σκώληξ αυτών ου τελευτά, και το πύρ ου σβέννυται. Και έαν 44-45 ό πούς σου σκανδαλίζη σε, απύκοψον αυτόν καλόν έστι σοι είσελθείν είς την ζωην χωλον, ή τους δύο πόδας έχοντα βληθήναι είς την γέενναν, είς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾳ, καὶ 46 το πύρ ου σβέννυται. Καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζη σε, ἔκ-47 βαλε αυτόν καλόν σοί έστι μονόφθαλμον είσελθείν είς την βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, η δύο ὀφθαλμοὺς έχοντα βληθήναι είς την γέενναν τοῦ πυρὸς, ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾳ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. 48 Πᾶς γὰρ πυρὶ άλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυσία άλὶ άλισθήσεται. Καλὸν 49-50 τὸ άλας έὰν δὲ τὸ άλας ἄναλον γένηται, έν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; "Εχετε έν εαυτοίς άλας, και είρηνεύετε έν άλλήλοις.

10. ΚΑΚΕΙΘΕΝ αναστάς έρχεται είς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας διὰ Ι τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. καὶ συμπορεύονται πάλιν ὅχλοι πρὸς αὐτύν. καὶ, ὡς είωθει, πάλιν έδίδασκεν αὐτούς. Καὶ προσελθόντες οἱ Φα-2

Ver. 40. K. ήμων, in both places.—41. G. K. S. omit τω and μου.—45. σοι. S. oc. CHAP. X. Ver. 2. of Pap. G. K. S. omit the article.

Matt. x. 40, sqq. it should seem that the con- πυρ is σκώληξ. Compare also Judith xvi.

 κ . τ . λ . This case could scarcely be similar the other by fire. to that recorded in Acts xix. 13, sqq. Posof St. Paul in 1 Cor. xii. 3.

Matt. xii. 30.

image is borrowed from Isu, lxvi. 24. So xiii, 11, Heb, xii, 14.

as in Matt. v. 46. From a comparison with Ecclus. vii. 17. LXX. ἐκδίκησις ἀσεβοῦς nexion is here interrupted by the insertion of 17. There seems to be an allusion to the John's question in ver. 38.

two different modes of burial; in one of Ver. 38. τινα τῷ ὀν. σου ἐκβάλλοντα which the body is consumed by worms, in

Ver. 49. πας γάρ πυρί κ. τ. λ. sibly some of John's disciples, or some of one of the most difficult passages in the those who believed in Christ, though they N. T. From its connexion with the predid not constantly attend him, might have ceding verses, the sense may possibly be that, been enabled, through faith in the power of as every sacrifice was seasoned with salt (Lev. his name, to work miracles. Our Lord's ii. 18), so every sinner would be consumed words in ver. 39, bear some analogy to those with fire: and the mention of salt may have suggested to our Lord the inculcation of those Ver. 40. δς γάρ οὐκ ἔστι κ. τ. λ. See on virtues of which it was the emblem; viz. religious wisdom and Christian fellowship. Ver. 44. δπου ο σκώληξ κ. τ. λ. This See on Matt. v. 13; and compare 2 Cor.

ρισαίοι έπηρώτησαν αὐτὸν, εί έξεστιν ἀνδρὶ γυναϊκα ἀπολύσαι, πειρά-3 ζοντες αυτόν. Ο δε αποκριθείς είπεν αυτοίς, Τι υμίν ενετείλατο Μω-4 σῆς; Οι δὲ είπον, Μωσῆς ἐπέτρεψε βιβλίον ἀποστασίου γράψαι, κα' 5 απολύσαι. Και αποκριθείς ο Ίησους είπεν αὐτοίς, Προς την σκληρο 6 καρδίαν ύμων έγραψεν ύμιν την έντολην ταύτην άπο δὲ άρχης 7 κτίσεως, " ἄρσεν καὶ θηλυ εποίησεν αυτούς" ο Θεός. "Ενεκεν τούτου καταλείψει ανθρωπος τον πατέρα αυτού και την μητέρα, και προσκολ-8 ληθήσεται πρός την γυναϊκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν" 9 ωστε οὐκέτι είσὶ δύο, ἀλλὰ μία σάρξ. "Ο οῦν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρω-10 πος μη χωριζέτω. Καὶ έν τῆ οἰκία πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τοῦ 11 αυτού έπηρωτησαν αυτόν και λέγει αυτοίς, Ός έαν απολύση την 12 γυναϊκα αὐτοῦ, καὶ γαμήση ἄλλην, μοιχαται ἐπ' αὐτήν' καὶ ἐὰν γυνὴ απολύση τον ανδρα αὐτης, καὶ γαμηθη αλλφ, μοιχαται.

13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ΐνα άψηται αὐτῶν οι δὲ μαθηταὶ έπε-14 τίμων τοῖς προσφέρουσιν. Ίδων δὲ ὁ Ίησοῦς ηγανάκτησε, καὶ είπεν αυτοίς, Αφετε τὰ παιδία έρχεσθαι πρός με, καὶ μη κωλύετε αὐτά 15 των γὰρ τοιούτων έστιν ή βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Αμην λέγω ὑμῖν, ος ἐὰν μη δέξηται την βασιλείαν του Θεού ώς παιδίον, ού μη είσελθη είς αὐτήν. 16 Καὶ έναγκαλισάμενος αὐτὰ, τιθείς τὰς χείρας ἐπ' αὐτὰ, ηὐλόγει αὐτά.

17 Καὶ, εκπορευομένου αὐτοῦ είς όδον, προσδραμών είς καὶ γονύπετήτας αυτόν, επηρώτα αυτόν, Διδάσκαλε άγαθε, τί ποιήσω ίνα ζωήν 18 αιώνιον κληρονομήσω; 'Ο δὲ Ίησοῦς είπεν αὐτῷ, Τί με λέγεις ἀγαθόν; 19 οὐδείς άγαθὸς, εί μη είς ὁ Θεός. Τὰς έντολὰς οίδας, " Μη μοιχεύσης μη φονεύσης μη κλέψης μη ψευδομαρτυρήσης μη αποστερήσης 20 τίμα τον πατέρα σου και την μητέρα." Ο δε αποκριθείς είπεν αυτώ, 21 Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα έφυλαξάμην έκ νεότητός μου. ΄Ο δὲ Ίησοῦς, έμβλέψας αὐτῷ, ηγάπησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, "Εν σοι ύστερεῖ" υπαγε, όσα έχεις πώλησον, καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ έξεις θησαυρὸν 22 εν ουρανώ και δευρο ακολούθει μοι, αρας τον σταυρόν. Ο δέ, στυγνάσας έπὶ τω λόγω, ἀπηλθε λυπούμενος ην γάρ έχων κτήματα

Ver. 10. ἐν τῆ οἰκία. Κ. εἰς τὴν οἰκίαν.—12. γαμηθῆ ἄλλφ. Al. γαμήση ἄλλον.—
14. καὶ μὴ κωλ. G. K. S. omit καί.—16. ηὐλόγει. S. εὐλόγει.

CHAP. X. Ver. 6. άπ' άρχης κτίσεως. Matthew (xxiv. 21) has κόσμου. Compare Gospel in the office for Infant Baptism. also Mark xvi. 15.

Ver. 12. h idv γυνή κ. τ. λ. Matthew (v. 32. xix. 9) omits this clause. It was only lately that the custom of divorcing the husband had been introduced by Salome, sister of Herod the Great, and followed up by Heredias. See Joseph. Ant. XV. 7. 10. The noble ladies of Rome, about this time, carried the practice to a shameless extent. See Tacit. Ann. XI. 27. XIL 3. 9. Senec. de Benef. III. 1 Juv. Sat. VI. 222, sqq.

Ver. 13. η προσέφερον κ. τ. λ. This pas-So in Mark xiii. 19; where the parallel in sage is very appropriately selected for the

> Ver. 19. μή άποστερήσης. This is added by St. Mark; and doubless indicates the natural consequence of a breach of the tenth commandment.

> Ver. 21. ἡγάπησεν αὐτόν. He loved him: i. e. he was pleased with his previous adherence to the law, and his desire to learn and practise his duty; for this desire was doubtless sincere, though he was unwilling to give the test which our Lord subsequently required of him. Ver. 22, στυγνάσας. Having a dejected

> > (f) 5

πολλά. Και περιβλεψάμενος ο Ίησους λέγει τοις μαθηταίς αυτού, 23 Πώς δυσκόλως οι τὰ χρήματα έχοντες είς την βασιλείαν τοῦ Θεοῦ είσελεύσονται. Οι δέ μαθηταί έθαμβούντο έπι τοις λόγοις αὐτού. Ο δέ 24 Ίησους πάλιν αποκριθείς λέγει αὐτοῖς, Τέκνα, πως δύσκολόν έστι τοὺς πεποιθότας έπὶ τοῖς χρήμασιν είς την βασιλείαν τοῦ Θεοῦ είσελθείν ευκοπώτερόν έστι κάμηλον δια της τρυμαλιάς της ραφίδος είσελθείν, η 25 πλούσιον είς την βασιλείαν του Θεού είσελθείν. Οι δε περισσώς έξε-26 πλήσσοντο, λέγοντες προς έαυτους, Και τίς δύναται σωθήναι; Έμβλέ-27 ψας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει, Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρά τῷ Θεῷ πάντα γὰο δυνατά έστι παρά τῷ Θεῷ. Καὶ ἤρξατο ο 28 Πέτρος λέγειν αὐτῷ, Ίδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἡκολουθήσαμέν σοι. Αποκριθείς δε ο Ίησους είπεν, Αμήν λέγω ύμιν, οὐδείς έστιν, ος 29 άφηκεν οικίαν, η άδελφους, η άδελφας, η πατέρα, η μητέρα, η γυναίκα, η τέκνα, η άγρους, ένεκεν έμου και του ευαγγελίου, έαν μη λάβη έκα-30 τονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελφοὺς, καὶ ἀδελφας, καὶ μητέρας, καὶ τέκνα, καὶ άγρους, μετὰ διωγμών, καὶ έν τῷ αίωνι τω έρχομένω ζωήν αίωνιον. Πολλοί δε έσονται πρώτοι έσχατοι, 31 καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.

ΉΣΑΝ δὲ ἐν τῆ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἤν προά-3? γων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. Καὶ, παραλαβών πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν 'Ότι ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ νὶὸς 33 τοῦ ἀνθρώπου παραδυθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς γραμματεῦσι καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτψ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτὸν, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν, καὶ ἐμπτύσουσιν 34 αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν καὶ τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, οὶ υἰοὶ Ζεβεδαίου, 35 λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν ίνα δ έὰν αἰτήσωμεν, ποιήσης ἡμῖν. 'Ο 36 δὲ εἰπεν αὐτοῖς, Τί θέλετε ποιήσαί με ὑμῖν; Οὶ δὲ εἰπον αὐτῷ, Δὸς ἡμῖν 37 να εἰς έκ δεξιῶν σου καὶ εἰς έξ εὐωνύμων σου καθίσωμεν έν τῆ δόξη σου. Ο δὲ Ἰησοῦς εἰπεν αὐτοῖς, Οὐκ οίδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ 38

took. So Eurip. Alc. 792. στυγνώ προσώπω κ) συνωφρυωμένω.

Ver. 25. Cod. D. omits this verse, adding at the end of ver. 23, τάχιον κάμ. διὰ τρ. ραφ. διελεύσεται ή πλούσιος είς τ. β. τ. Θεοῦ.—28. καὶ ήρξ. ὁ Π. G. K. S. omit καί. —39. ἀποκρ. δί. G. K. omit δί. S. καὶ ἀποκριθείς.—G. K. S. καὶ ἔκεκεν τοῦ εὐαγγ.—30. Many MSS. have καὶ πατέρας καὶ μητ.—31. οἱ ἔσχ. G. K. omit the article.—36. ποιῆσαί με. Αὶ. ποιήσω, as in ver. 51.

Ver. 26. è τίς κ. τ. λ. So Herod. III. 140. Θωϋμάσας λέγει, è τίς ἐστιν Ελλήνων εὐεργέτης; compare also Luke xviii. 26. 2 Cor. ii. 16. Arist. Plut. 478. Pac. 124. Virg. Eclog. I. 27. X. 28. Mutt. (xix. 25) has τίς άρα;

Ver. 32. iθαμβοῦντο, κ τ. λ. They were probably astonished that Christ should risk the treatment which he had forewarned them (c. ix. 31) that he was about to meet with; and fearful of the consequences to him and to themselves.

Ver. 35. ol viol Zεβ. With their mother. See Matt. xx. 20.

ποτήριον ο έγω πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα, ο έγω βαπτίζομαι, βαπτισθή-39 ναι ; Οι δὲ είπον αὐτῷ, Δυνάμεθα. ΄Ο δὲ Ίησοῦς είπεν αὐτοῖς, Τὸ μὲν τοτήριον, δ έγω πίνω, πίεσθε καὶ τὸ βάπτισμα, δ έγω βαπτίζομαι, 40 βαπτισθήσεσθε το δε καθίσαι εκ δεξιών μου και εξ ευωνύμων μου, ουκ 41 έστιν εμόν δούναι, αλλ΄ οίς ήτοίμασται. Καὶ ακούσαντες οι δέκα, ήρ-42 ξαντο άγανακτείν περί Ιακώβου καὶ Ιωάννου. 'Ο δὲ Ίησοῦς, προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, λέγει αὐτοῖς, Οίδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν έθνων κατακυριεύουσιν αυτών, και οι μεγάλοι αυτών κατεξουσιάζου-43 σιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτω δὲ ἔσται έν ύμιν ἀλλ' ος έὰν θέλη γενέσθαι 44 μέγας εν ύμιν, έσται διάκονος ύμων και δς αν θέλη ύμων γενέσθαι 45 πρώτος, έσται πάντων δοῦλος. Καὶ γὰρ ὁ υὶὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ήλθε διακουηθήναι, άλλά διακονήσαι, καί δούναι την ψυχήν αὐτοῦ λύτρον άντι πολλών.

46 Καὶ έρχονται είς Ἱεριχώ· καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱεριχω, και των μαθητών αὐτοῦ, και ὅχλου ἰκανοῦ, νιὸς Τιμαίου, Βαρτίμαιος 47 ο τυφλός, εκάθητο παρά την όδον προσαιτών. Καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησούς ὁ Ναζωραϊός, έστιν, ήρξατο κράζειν καὶ λέγειν, Ὁ νίὸς Δαβίδ, 48 Ιησού, ελέησόν με. Καὶ επετίμων αὐτῷ πολλοί, ίνα σιωπήση ό δε 49 πολλώ μάλλον έκραζεν, Υιέ Δαβίδ, ελέησόν με. Καὶ στὰς ὁ Ίησοῦς είπεν αὐτὸν φωνηθήναι καὶ φωνούσι τὸν τυφλὸν, λέγοντες αὐτῷ, 50 θάρσει, έγειραι φωνεί σε. 'Ο δὲ ἀποβαλων τὸ ἰμάτιον αὐτοῦ, ἀναστὰς 51 ήλθε πρός τον Ίησοῦν. Καὶ ἀκοκριθείς λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί θέλεις ποιήσω σοί; Ο δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ, Ῥαββονὶ, ἵνα ἀναβλέψω. 52 Ο δε Ίησους είπεν αὐτῷ, Ύπαγε ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ

ενθέως ανέβλεψε, και ηκολούθει τῷ Ίησοῦ έν τῆ όδῷ.

1 11. ΚΑΙ ότε έγγίζουσιν είς Ίερουσαλήμ, είς Βηθφαγή καὶ Βηθανίαν, πρός τὸ ὅρος τῶν έλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, 2 και λέγει αὐτοῖς, Υπάγετε είς την κώμην την κατέναντι ύμων καί εύθέως είσπορευόμενοι είς αυτήν, εύρήσετε πώλον δεδεμένον, εφ΄ ον ου-3 δείς ανθρώπων κεκάθικε λύσαντες αυτόν αγάγετε. Καὶ έάν τις ύμιν είπη, Τί ποιείτε τούτο; είπατε, "Οτι ο κύριος αὐτοῦ χρείαν έχει' καί 4 εὐθέως αὐτὸν ἀποστελεί ώδε. Απηλθον δὲ, καὶ εῦρον τὸν πῶλον δε-

25. ol aρχοντες. See on Matt. iil. 9; and Hel. 729. προσήτεις βίοτον. compare 1 Cor. xi. 16. xii. 23. xiv. 37. Phil. ii. 4.

Ver. 46. vide Tipaiov. An explanation of See note there, and on Matt. xxiv. 17. the name Βαρτίμαιος. See on Matt. x. 3.— Ver. 51. 'Paββονί. A Syro-Chaldaic With προσαιτών there is an ellipsis of βίον, word, signifying διδάσκαλος. See John as in Job axvii. 14. LXX. Arist. Achar. 429. xx. 16.

Ver. 42. οὶ δοκοῦντες ἄρχειν. Matt. xx. Xen. Mem. I. 2. 26. It is supplied in Eur.

Ver. 50. άποβαλών τὸ Ιμάτιον. Hom. Il. Β. 183. βή δὲ θέειν, ἀπὸ δὶ χλαίναν βάλε.

Ver. 40. 18 stur. 40v. G. K. S. omit 40v.—46. K. o vide T.—49. K. eyespe.—51. G. K. 8. ραββουνί.—52. τῷ Ἰησοῦ. G. K. αὐτῷ. CHAP. XI. Ver. 3. G. K. S. ἀπο-Tille-4. Ton Tolon. G. K. omit the article.

δεμένον πρός την θύραν έξω έπὶ τοῦ ἀμφόδου καὶ λύουσιν αὐτόν. Καί τινες των έκει έστηκότων έλεγον αὐτοίς, Τί ποιείτε, λύοντες τον 5 πώλον; Οι δε είπον αὐτοῖς καθώς ένετείλατο ὁ Ίησοῦς καὶ ἀφηκαν δ αὐτούς. Καὶ ήγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ιησούν, καὶ ἐπέβαλον 7 αὐτῷ τὰ ἰμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῷ. Πολλοὶ δὲ τὰ ἰμάτια 8 αὐτῶν ἐστρωσαν είς τὴν ὁδύν ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἐκοπτον ἐκ τῶν δένδρων, καὶ έστρώννυον είς την ύδόν. Καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ 9 ακολουθούντες έκραζον, λέγοντες, 'Ωσαννά' εὐλογημένος ὁ έρχόμενος έν ονόματι Κυρίου ευλογημένη ή έρχομένη βασιλεία έν ονόματι Κυ-10 ρίου, του πατρός ήμων Δαβίδ 'Ωσαννα έν τοις ύψίστοις. Καὶ 11 εισηλθεν εις Ίεροσόλυμα ο Ίησους, και εις το ιερόν και περιβλεψάμενος πάντας, όψίας ήδη ουσης της ώρας, έξηλθεν είς Βηθανίαν μετά των δώδεκα.

Καὶ τῷ ἐπαύριον, ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας, ἐπείνασε. Καὶ 19-13 ίδων συκην μακρύθεν, έχουσαν φύλλα, ήλθεν εί αρα εύρήσει τὶ έν αὐτη καὶ, έλθων έπ αὐτην, οὐδὲν εύρεν εί μη φύλλα οὐ γαρ ην καιρός σύκων. Καὶ ἀποκριθείς ὁ Ίηποῦς εἶπεν αὐτῆ, Μηκέτι έκ σοῦ 14 είς τὸν αίωνα μηδείς καρπὸν φάγοι. Καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἔρχονται είς Ἱεροσόλυμα καὶ είσελθων ὁ Ἰησοῦς είς τὸ ἰερὸν, 15 ήρξατο έκβάλλειν τους πωλούντας και άγοράζοντας έν τῷ ἰερῷ καί τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς κατέστρεψε και ουκ ήφιεν ίνα τις διενέγκη σκεύος δια του 16 ιερού. Και εδίδασκε, λέγων αὐτοῖς, Ου γέγραπται, "Οτι ὁ οἰκός μου, 17 οίκος προσευχής κληθήσεται πασι τοίς έθνεσιν;" ύμεις δε εποιήσατε αὐτὸν " σπήλαιον ληστῶν." Καὶ ἤκουσαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρ-18 χιερεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσουσιν έφοβοῦντο γὰρ αὐτὸν, ότι πας ο ύχλος έξεπλήσσετο έπὶ τῆ διδαχή αὐτοῦ.

Γετ. β. ἐνετείλατο. Κ. είπεν.—7. G. ἐπιβάλλουσιν.—10. ἐν ὀνόματι Κ. Omitted by G. S.; and by K. enclosed within brackets.—18. S. από μακρόθεν.—14. ο Ίμσοῦς. Omitted by G. S., and bracketed by K. And so in the next verse.— $\mu\eta\delta\epsilon i\varsigma$. R. obδείς. A solecism.

LXX.

Ver. 8. στοιβάδας. The leaves themselves; but with reference to their being strewed on the ground. Properly στοιβάς, οτ στιβάς, is a bed of leaves. Heayth. στιβάς άπδ ράβδων ή χλωρών χόρτων στρώσις ή φύλλων. See un Hom. Il. Γ. 448.

Ver. 11. περιβλεψάμενος πάντα. Scil.

τὰ ίν τῷ ἰερῷ.

CHAP. XI. Ver. 4. ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου. harvest. So Matt. xxi. 34. ὁ καιρὸς τῶν καρ-In the street, or thoroughfare. Hesych. άμ- πων. Compare also Job v. 26. Ps. i. 3. LXX. φοδα αὶ ρύμαι, άγυιαὶ, δίοδοι Polluc. IX. Mark xii. 2. Luke xx. 10. Since the fig-tree 36. άγυιαι ταῦτα δὲ κὰ ἄμφοδά ἐστιν εὐ- forms its fruit before the leaves appear, and ρείν κεκλημένα. Compare Jer. xvii. 27. the time of gathering the fruit had not arrived, the natural inference to be drawn from the presence of leaves without fruit was the barrenness of the tree. The particle yap connects this clause, not with the preceding, but with the words ηλθεν εί άρα κ. τ. λ. For a similar trajection see Mark xvi. 3, 4. Compare also Luke xx. 19. John i. 14.

Ver. 18. Ιφοβούντο γάρ αὐτόν. The particle yap refers to the difficulty implied Ver. 13. καιρός σύκων. The time of fig- in έζητουν. Compare Luke xxii,2,

9-20 Καὶ ότε όψε εγένετο, έξεπορεύετο έξω της πόλεως. Καὶ, πρωί πα-21 ραπορευόμενοι, είδυν την συκήν έξηραμμένην έκ ριζών. Καὶ αναμνησθεις ή Πέτρος λέγει αὐτῷ, 'Ραββί, ίδε, ή συκῆ, ην κατηράσω, έξήρανται. 2-23 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ίησοῦς λέγει αὐτοῖς, Έχετε πίστιν Θεοῦ. Άμην γὰρ λέγω ύμιν, ότι ος αν είπη τῷ ὅρει τούτῳ, Αρθητι, καὶ βλήθητι είς την θάλασσαν, καὶ μη διακριθη έν τῷ καρδία αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύση 24 οτι α λέγει γίνεται, έσται αὐτῷ ο έαν είπη. Δια τοῦτο λέγω ὑμίν, πάντα, όσα αν προσευχόμενοι αίτεισθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε, καὶ 25 έσται ύμιν. Καὶ, ὅταν στήκητε προσευχόμενοι, ἀφίετε εί τι ἔχετε κατά τινος τνα και ο πατήρ ύμων ο έν τοις ουρανοίς άφη ύμιν τα παρα-26 πτώματα ύμων. Εί δὲ ύμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμων ὁ έν τοῖς ουρανοίς άφήσει τὰ παραπτώματα ύμων.

27 ΚΑΙ έρχονται πάλιν είς Ίεροσόλυμα καὶ, έν τῷ ἰερῷ περιπατούντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἰ 28 πρεσβύτεροι, και λέγουσιν αυτώ, Έν ποία έξουσία ταυτα ποιείς; και

- 29τίς σοι την έξουσίαν ταύτην έδωκεν, ίνα ταυτα ποιης; 'Ο δε Ίησους αποκριθείς είπεν αὐτοῖς, Επερωτήσω ύμας καγώ ένα λόγον, καὶ ἀπο-
- 30 κρίθητέ μοι καὶ έρω ύμιν έν ποία έξουσία ταυτα ποιώ. Το βάπτισμα 31 Ιωάννου έξ ουρανού ήν, η έξ ανθρώπων; αποκρίθητέ μοι. Και έλογί-
- ζοντο πρός έαυτούς, λέγοντες, Έαν είπωμεν, έξ ουρανού, έρει, Διατί 32 ουν ουκ έπιστεύσατε αυτώ; αλλ' εαν είπωμεν, έξ ανθρώπων, έφοβούντο τον λαόν απαντες γαρ είχον τον Ιωάννην, ότι όντως προφή-
- 33 της ήν. Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσι τῷ Ίησοῦ, Οὐκ οίδαμεν. Καὶ ὁ Ίησους αποκριθείς λέγει αὐτοίς, Οὐδὲ έγω λέγω ύμιν έν ποία έξουσία tavta mote.
- 1 12. ΚΑΙ ήρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν, Αμπελώνα έφύτευσεν ανθρωπος, και περιέθηκε φραγμόν, και ωρυξεν ύπολήνιον, και ψκοδύμησε πύργον, καὶ έξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε. 2 Καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν 3 γεωργών λάβη ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελώνος. Οὶ δὲ λαβόντες 4 αὐτὸν ἔδειραν, καὶ ἀπέστειλαν κενόν. Καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτους άλλον δούλον κακείνον λιθοβολήσαντες έκεφαλαίωσαν, και απέ-

Ver. 26. In Codd. B. L. this verse is wanting.—32. άλλ' ἐἀν εἶπ. K. S. omit ἐάγ.

Ver. 22. πίστιν Θεοῦ. Γοτ είς τὸν Θεὸν, fuith in God. Compare Rom. iii. 22. 26. Gel. ii. 16. 20. iii. 22. Phil. iii. 9. So in 14. vii. 7. xviii. 21, sqq.

is, παραβλήδην. He delivered several (Matt. Mell. iv. 17.

Ver. 4. lespadaiwoay. E. Tr. They wounded him in the head. The usual signification of kepalacouv is to sum up, to com-Luke vi. 12 έν τῷ προσευχῷ τοῦ Θεοῦ.— prise. Hesych. κεφαλαίωσον συντόμως συν-With the following verses, compare Matt. vi. ayays. See Rom. xiii. 9. Herod. III. 159. Thucyd. VI. 91. This sense, however, is CHAP. XII. Ver. 1. iv mapa Bodaic. That clearly unsuited to the present passage; and analogy is strongly in favour of the E. T. It xxi. 28. xxii. 1), though Mark has only re- is certain that verbs in ow and it's have genecorded one.—Of apxerbas pleonastic, see on rally the same import; as, for instance, raraποντούν and καταποντίζειν. Hence, κεφα-

στειλαν ήτιμωμένον. Καὶ πάλιν ἄλλον ἀπέστειλε, κάκεινον ἀπέκτειναν 5 καὶ πολλούς άλλους, τούς μέν δέροντες, τούς δὲ ἀποκτείνοντες. Έτι 6 ουν ένα υίον έχων άγαπητον αυτου, απέστειλε και αυτον προς αυτους έσχατον, λέγων, Ότι έντραπήσονται τὸν υίον μου. Εκείνοι δὲ οί γε-7 ωργοί είπον πρός έαυτούς, Ότι ούτός έστιν ο κληρονόμος δεύτε, αποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. Καὶ, λαβόντες 8 αὐτὸν, ἀπέκτειναν, καὶ έξέβαλον έξω τοῦ ἀμπελωνος. Τί οῦν ποιήσει 9 ο κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; Ἐλεύσεται, καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς, καὶ δώσει τον αμπελώνα αλλοις. Ούδε την γραφην ταύτην ανέγνωτε, 10 " Λίθον, δν απεδοκίμασαν οι οικοδομούντες, ούτος έγενήθη είς κεφαλήν γωνίας παρά Κυρίου έγένετο αυτη, καὶ έστι θαυμαστή έν όφθαλμοις !! ήμων;" Καὶ έζήτουν αυτόν κρατήσαι, καὶ έφοβήθησαν τὸν ὅχλον Ε-12 γνωσαν γάρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε. Καὶ, ἀφέντες αὐτὸν, απηλθον.

Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτὺν τινὰς τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ἡρω- 13 διανών, ίνα αὐτὸν ἀγρεύσωσι λόγφ. Οἱ δὲ έλθύντες λέγουσιν αὐτψ, 14 Διδάσκαλε, υίδαμεν ότι άληθης εί, και ου μέλει σοι περί ουδενός ου γαρ βλέπεις είς πρόσωπον ανθρώπων, αλλ' έπ' αληθείας την όδον τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. Έξεστι κήνσον Καίσαρι δοῦναι, η οῦ; δῶμεν, η μη δωμεν; 'Ο δε, είδως αὐτων την ύποκρισιν, είπεν αὐτοίς, Τί με πειρά-15 ζετε; φέρετέ μοι δηνάριον, ΐνα ίδω. Οι δὲ ήνεγκαν και λέγει αὐτοίς, 16 Τίνος ή είκων αθτη καὶ ή έπιγραφή; Οι δὲ είπον αὐτῷ, Καίσαρος. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ίησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Απόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσα-17 ρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. Καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ.

Καὶ έρχονται Σαδδουκαίοι προς αυτον, οίτινες λέγουσιν ανάστασιν 18 μη είναι και επηρώτησαν αυτον, λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωσής 19 έγραψεν ήμιν, ὅτι "ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνη, καὶ καταλίπη γυναίκα, καὶ τέκνα μη ἀφη, ΐνα λάβη ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ την γυναϊκα αὐτοῦ, καὶ έξαναστήση σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ." Επτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν καὶ ὁ 20 πρώτος έλαβε γυναίκα, και αποθνήσκων ουκ αφήκε σπέρμα και ο δεύ-21 τερος έλαβεν αὐτην, καὶ ἀπέθανε, καὶ οὐδὲ αὐτος ἀφηκε σπέρμα καὶ ο

λαιοῦν will mean to strike on the head; in Compare Acts xxiii. 80. xxvi. 14. Eph. vi. accordance with the sense of γαστρίζειν and 11. Heb. xii. 4. Matthew (xxi. 45) has περί μηρίζειν in Diog. Lacrt. VII. 172. ὁ είς αὐτῶν. την γαστέρα τύπτων γαστρίζει, ές ο είς τους μηρούς τύπτων μηρίζει. Compare Compare Luke xxii. 59. Acts iv. 27. x. 34. Arist. Vesp. 1519. Eq. 273. Indeed this So again in ver. 32. infra. signification is positively confirmed by the expression πεφαλαιώ τον πρόταφον in Arist. scil τον νόμον οι την έντολην, as in Mark Ran. 854.

Ver. 12, πρός αύτούς. Against them, γεγραφέναι τον νόμον.

Ver. 14. ἐπ' ἀληθείας. That is, ἀληθῶς.

Enacted, prescribed; Ver. 19. ἔγραψεν. x. 5. So Diog. Laert. I. 55. Δράκοντα φησι

^{5.} G. S. omit πάλιν, and K. gives it between brackets.—16. Al. είπαν. See Gr. Gr. § 17. Obs. 2.—20. R. ἐπτὰ οὐν ἀδ. Some few MSS. have καὶ ὁ τρίτος ὑσαύτως καὶ οὶ ἐπτὰ οὐκ ἀφ. σπ. This G. approves.

🕾 τρίτος ώσαύτως. Καὶ ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἐπτὰ, καὶ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. 23 Εσχάτη πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. Έν τῷ οὖν ἀναστάσει, ὅταν ἀνα-24 στώσι, τίνος αὐτών έσται γυνή; οι γὰρ έπτὰ έσχον αὐτὴν γυναϊκα. Καὶ ατοκοιθείς ο Ίησους είπεν αυτοίς, Ου δια τουτο πλανάσθε, μη είδότες 25 τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ; "Όταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστωσιν, ούτε γαμούσιν, ούτε γαμίσκυνται, άλλ' είσιν ώς άγγελοι οί εν 26 τοις οὐρανοίς. Περί δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τη βίβλω Μωσέως, έπὶ της βάτου, ώς είπεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, λέγων, "Έγω 27 ο θεὸς 'Αβραὰμ, καὶ ο Θεὸς Ίσαὰκ, καὶ ο Θεὸς Ίακώβ;" Οὐκ ἔστιν ό θεός νεκρών, άλλά θεός ζώντων ύμεις οῦν πολύ πλανάσθε.

28 Καὶ προσελθών είς των γραμματέων, ἀκούσας αὐτων συζητούντων, είδως ότι καλώς αὐτοῖς ἀπεκρίθη, έπηρωτησεν αὐτὸν, Ποία έστὶ πρώτη 29 πασων έντολή; 'Ο δε Ίησους απεκρίθη αυτώ, "Ότι πρώτη πασών των 30 έντολων, " Ακουε, Ισραήλ Κύριος ὁ Θεὸς ήμων, Κύριος είς έστι. Καί αγαπήσεις Κύριον τον Θεόν σου έξ όλης της καρδίας σου, καὶ έξ όλης της ψυχής σου, καὶ έξ ύλης της διανοίας σου, καὶ έξ όλης της ίσχύος 31 σου." Αυτη πρώτη έντολή. Καὶ δευτέρα όμοια αυτη, " Αγαπήσεις τον 32 πλησίον σου ώς σεαυτόν." Μείζων τούτων άλλη έντολη ούκ έστι. Καί είπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς, Καλῶς, διδάσκαλε' ἐπ' ἀληθείας είπας, ὅτι 33 είς έστι Θεός, καὶ οὐκ έστιν άλλος πλην αὐτοῦ καὶ τὸ άγαπαν αὐτὸν έξ όλης τῆς καρδίας, καὶ έξ όλης τῆς συνέσεως, καὶ έξ όλης τῆς ψυχης, καὶ εξ όλης της ισχύος, καὶ τὸ αγαπάν τὸν πλησίον ώς εαυ-31 τον, πλειόν έστι πάντων των όλοκαυτωμάτων και των θυσιών. Και ό Ίησους, ίδων αὐτὸν ὅτι νουνεχως ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ, Οὐ μακρὰν ει από της βασιλείας του Θεού. Και ουδείς ουκέτι ετύλμα αυτόν έπερω-Thoat.

35 Καὶ ἀποκριθείς ὁ Ίησοῦς έλεγε, διδάσκων έν τῷ ἱερῷ, Πῶς λέγουσιν 36 οι γραμματείς, ὅτι ὁ Χριστὸς νίός ἐστι Δαβίδ; αὐτὸς γὰρ Δαβίδ

Ver. 25. ol ly τ. ούρ. G. K. S. omit the article.—26. G. K. S. τοῦ βάτου. See Gr. Gr. § 9. Obs. 3.—27. Θεὸς ζ. G. S. omit, and K. brackets θεός. See note.—28. G. K. & Tp. Tayrwy ivr. The superlative is thus frequently strengthened by Tayrwy in the neuter. G. K. also repeat the words in the next verse, where S. has mayre ruy έντολών, which is a solucism.—32. G. K. S. omit Θεός, as a probable interpolation.—36. G. K. 8. ἐν πικ ἀγίφ, Λέγει κ. τ. λ.

which treats of the burning bush (Exod. iii. 6). See on Mark ii. 26. In the citation itself simi should properly be expressed; but see Gr. Gr. 4 28. Obs. 7.

Ver. 27. 6 Θεός γεκρών. The regimen will not allow verpow, without the article, to depend upon à Osos. There is, therefore, an ellipsis of Orde, which must be repeated be-

Ver. 26, in της βάτου. In the section by interpolation, before ζώντων. Compare Matt. xxii. 32.

Ver. 34. νουνεχώς. Phavorinus:—πεφροντισμένως. The word is $\ddot{a}\pi a\xi$ λεγόμενον in the N. T., but occurs repeatedly in other writers. —Used adverbially, $\mu a \kappa \rho d \nu$ is for $\kappa a r d \mu a$ apar odor. Our Lord meant that the lawyer's reply expressed sentiments in accordance with the Gospel, and indicated a frame fore respon, as it is, though most probably of mind which would eventually dispose είπεν έν τῷ πνεύματι τῷ άγίῳ, "Είπεν ὁ Κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου έκ δεξιών μου, έως αν θώ τους έχθρούς σου υποπόδιον των ποδών σου." Αὐτὸς οὖν Δαβίδ λέγει αὐτὸν κύριον καὶ πόθεν υίὸς αὐτοῦ 37 έστι; Καὶ ὁ πολὺς ὅχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως.

Καὶ έλεγεν αὐτοῖς έν τῷ διδαχῷ αὐτοῦ, Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμμα-38 τέων, των θελόντων έν στολαίς περιπατείν, και ασπασμούς έν ταίς άγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας έν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας 39 έν τοις δείπνοις οι κατεσθίοντες τὰς οικίας τῶν χηρῶν, καὶ προφά-40 σει μακρά προσευχόμενοι. Ούτοι λήψονται περισσότερον κρίμα.

Καὶ καθίσας ὁ Ιησούς κατέναντι του γαζοφυλακίου, έθεώρει πώς ο 41 όχλος βάλλει χαλκόν είς το γαζοφυλάκιον και πολλοί πλούσιοι έβαλλον πολλά. Καὶ έλθουσα μία χήρα πτωχη έβαλε λεπτα δύο, ο 42 έστι κοδράντης. Καὶ, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγει 43 αὐτοῖς, Αμην λέγω ὑμίν, ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχη πλείον πάντων βέβληκε, των βαλόντων είς το γαζοφυλάκιον. Πάντες γαρ έκ τοῦ 44 περισσεύοντος αυτοίς έβαλον αυτη δε έκ της ύστερήσεως αυτης πάντα όσα είχεν έβαλεν, όλον τον βίον αὐτῆς.

13. ΚΑΙ, έκπορευομένου αὐτοῦ έκ τοῦ ἰεροῦ, λέγει αὐτῷ εἶς τῶν ι μαθητών αὐτοῦ, Διδάσκαλε, ίδε, ποταποί λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. Καὶ ὁ Ίησοῦς ἀποκριθείς είπεν αὐτῷ, Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας? οικοδομάς; ου μη ἀφεθη λίθος έπι λίθω, ος ου μη καταλυθη. Καί, 3 καθημένου αυτού είς το όρος των έλαιων κατέναντι του ίερου, έπηρώτων αυτόν κατ' ίδιαν Πέτρος καὶ Ιάκωβος καὶ Ιωάννης καὶ Ανδρέας, Είπε ήμιν, πότε ταυτα έσται; και τι το σημείον, όταν μέλλη πάντα ταυτα 4 συντελείσθαι; 'Ο δὲ Ίησοῦς, ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, ἤρξατο λέγειν, Βλέπετε, 5

Ver. 43, G. K. είπεν αὐτοῖς. CHAP. XIII. Ver. 2. To this verse Cod. D. makes the curious addition, και διά τριῶν ἡμερῶν ἄλλος άναστήσεται ἄνευ χειρῶν, which probably arose out of ch. xiv. 58. Cyprian cites it in Test. I. 15.-4. eini. Al. είπόν.

him to receive it. Compare Matt. ix. 13. The smallest Jewish coin is intended, which

thon for Tar Katesbidytwr. See Gr. Gr. be put into the treasury.

§§ 61. Obs. 3; 69. II. 4.

word γάζα (Acts viii. 27), which has been received both into the Greek and Latin languages, and signifies a treasure. Q. Curt. III. vocant. Here that part of the temple is meant, in which were placed the thirteen living: as in Luke viii. 43. xv. 12. 30. Heboxes, intended to receive the voluntary offerings of the people for the temple-service. See 2 Kings xil. 9. Joseph. B. J. V. 5. 2. Ant. XIX. 6. 1. This treasury is called kop-Bavāc in Matt. xxvii. 6.

Ver. 42. λεπτά δύο. Scil. νομίσματα. Obs. 4.

was called a prutah; two of which were the Ver. 40. of kateobloves. An anaculo- least sum which the Rabbins permitted to

Ver. 48. nhelov návruv. That is, more Ver. 41. γαζοφυλάκιον. From the Persic in respect of means. Chrysost. Hom. in 2 Cor. ix. 7. τὸ γὰρ πολθ κ τὸ ὁλίγον οὐ τψ μέτρω των διδομένων ο Θεός δρίζει, άλλά τη δυνάμει της οθσίας τυθ διδόντος. Com-13. Pecuniam regiam, quam gasam Persæ pare 2 Cor. vili. 12. Xen. Anab. VII. 7. 36.

> Ver. 44. όλον τον βίον. All her means of rod. II. 121. Thucyd. I. 5. Eur. Hec. 12. So, in Latin, Terent. Phorm. II. 3. 16 Pauper, cui opera vita erat.

> CHAP. XIII. Ver. 2. in libor Matt. xxiv. 2. Ind Albov. See Or. Gr. § 65.

6 μή τις ύμας πλανήση. Πολλοί γαρ έλευσονται έπι τω ονόματί μου, λέ-7 γοντες, Ότι έγω είμι και πολλούς πλανήσουσιν. "Όταν δὲ ἀκούσητε τολέμους και ακοάς πολέμων, μη θροείσθε δεί γάρ γενέσθαι. 'Αλλ' 8ούπω τὸ τέλος. Έγερθήσεται γὰρ έθνος έπὶ έθνος, καὶ βασιλεία έπὶ βασιλείαν και έσονται σεισμοί κατά τόπους, και έσονται λιμοί και τα-9 ραχαί. 'Αρχαὶ ωδίνων ταῦτα. Βλέπετε δὲ ύμεῖς ἐαυτούς παραδώσουσι γαρ ύμας είς συνέδρια, καὶ είς συναγωγάς δαρήσεσθε, καὶ έπὶ ηγεμόνων και βασιλέων σταθήσεσθε ένεκεν έμου, είς μαρτύριον αὐτοῖς. 0-11 Καὶ είς πάντα τὰ έθνη δεί πρώτον κηρυχθήναι τὸ εὐαγγέλιον. "Όταν δὲ ἀγάγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, μηδὲ μελετᾶτε ἀλλ' δ ἐὰν δοθῆ ὑμῖν ἐν ἐκείνη τῆ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε οὐ 12 γάρ έστε ύμεις οι λαλούντες, άλλα το πνεύμα το άγιον. Παραδώσει εξ άδελφος άδελφον είς θάνατον, καὶ πατήρ τέκνον καὶ έπαναστή13 σονται τέκνα έπὶ γονείς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ύπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου ὁ δὲ ὑπομείνας είς τέλυς, οὖτος 14 σωθήσεται. "Όταν δὲ ίδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ρηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἐστὸς ὅπου οὐ δεῖ, (ὁ ἀναγινώσκων νοείτω')
15 τύτε οἱ ὲν τῆ Ἰουδαία φευγέτωσαν εἰς τὰ ὅρη' ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μη καταβάτω είς την οικίαν, μηδε είσελθέτω άραί τι έκ της οικίας 16 αὐτοῦ καὶ ὁ είς τὸν ἀγρὸν ῶν μὴ ἐπιστρεψάτω είς τὰ ὁπίσω, ἄραι τὸ 17 ιμάτιον αὐτοῦ. Οὐαὶ δὲ ταῖς έν γαστρὶ έχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις 18 έν έκείναις ταις ήμέραις. Προσεύχεσθε δε ίνα μη γένηται ή φυγή 19 ύμων χειμώνος. Έσονται γάρ αι ήμέραι έκείναι θλίψις, οία οὐ γέγονε τοιαύτη απ' αρχής κτίσεως, ής έκτισεν ο Θεός, έως του νυν, και ού 20 μη γένηται. Και εί μη Κύριος εκολόβωσε τας ημέρας, οὐκ αν εσώθη πασα σάρξ άλλα δια τους έκλεκτους, ους έξελέξατο, έκολόβωσε τας 21 ήμέρας. Καὶ τότε έάν τις ύμιν είπη, Ίδου, ώδε ὁ Χριστὸς, η ίδου, 22 έκει μη πιστεύσητε. Έγερθήσονται γαρ ψευδόχριστοι και ψευδοπροφηται, καὶ δώσουσι σημεία καὶ τέρατα, πρὸς τὸ ἀποπλαναν, εί δυνατὸν, 23 καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. Ύμεῖς δὲ βλέπετε ἰδοὺ, προείρηκα ὑμῖν πάντα. 24 Αλλ΄ έν έκείναις ταίς ήμέραις, μετά την θλίψιν έκείνην, ο ήλως 25 σκοτισθήσεται, καὶ ή σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτης, καί οἱ ἀστέρες του ουρανού έσονται εκπίπτοντες, και αι δυνάμεις αι έν τοίς ουρανοίς σαλευθήσονται. Και τότε όψονται τον υιον του ανθρώπου 26 ουρανοίς σαλευθήσονται.

Per. 9. 8. άρχή.—11. G. K. 8. άγωσιν.—21. G. K. S. μή πιστεύετε.

Ver. 11. μελετατε. This verb is properly applied to a studied and elaborate discourse. Isoc. de Pace:—πεποιήκα τε τοὺς ῥήτορας μελεταν κ φιλοσοφείν. So Sueton. Aug. c. 84. meditata et composita oratio.—With this and the following verses, compare Matt. x. 20, sq.

Ver. 19. Ισονται γάρ αὶ ἡμ. ἰκ. θλίψις. For τεθλιμμέναι. Abstract for concrete. Compare Herod. I. 32. τᾶν ἰστι ἄνθρωπος συμφόρη.—Of κτίσις, see on Mark x. 6. The relative ής, for ῆν, is after the usual Attic attraction. See Gr. Gr. § 59. 1.

έρχόμενον έν νεφέλαις μετά δυνάμεως πολλής και δόξης. Και τότε 27 αποστελεί τους αγγέλους αυτού, και έπισυνάξει τους έκλεκτους αυτού εκ των τεσσάρων ανέμων, απ' ακρου γης έως ακρου ουρανού. Από 28 δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν. "Όταν αὐτῆς ήδη ὁ κλάδος άπαλὸς γένηται, καὶ ἐκφυή τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος έστιν. Ο υτω και ύμεις, όταν ταυτα ίδητε γινόμενα, γινώσκετε ότι έγγύς 29 έστιν έπὶ θύραις. Αμην λέγω ύμιν, ὅτι οὐ μη παρέλθη ή γενεὰ αὕτη, 30 μέχρις ου πάντα ταυτα γένηται. 'Ο ουρανός και ή γη παρελεύσονται 31 οι δὲ λόγοι μου οὺ μη παρέλθωσι.

Περί δὲ της ημέρας έκείνης καὶ της ωρας οὐδείς οίδεν, οὐδέ 32 οι άγγελοι οι έν ουρανώ, ουδε ο υίος, εί μη ο πατήρ. Βλέπετε, 33 άγρυπνείτε, και προσεύχεσθε ουκ οίδατε γάρ πότε ο καιρός έστιν. ΄ Ως ἄνθρωπος ἀπύδημος ἀφείς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δοὺς τοῖς δούλοις 34 αὐτοῦ την έξουσίαν, καὶ ἐκάστω τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ίνα γρηγορή. Γρηγορείτε ούν ούκ οίδατε γάρ πότε ο κύριος 35 της οικίας έρχεται, όψε, η μεσονυκτίου, η άλεκτοροφωνίας, η πρωί μη, 36 έλθων έξαίφνης, ευρη ύμας καθεύδοντας. "Α δε ύμιν λέγω, πασι λέγω 37 Γρηγορείτε.

14. ΗΝ δε τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας καὶ εζήτουν ι οι άρχιερείς και οι γραμματείς, πως αυτον εν δόλω κρατήσαντες άποκτείνωσιν έλεγον δὲ, Μὴ έν τῷ ἐορτῷ, μήποτε θόρυβος ἔσται τοῦ λαοῦ. 2 Καὶ ὅντος αὐτοῦ ἐν Βηθανία, ἐν τῷ οἰκία Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατα-3 κειμένου αὐτοῦ ήλθε γυνή, έχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικής πολυτελούς καὶ, συντρίψασα τὸ ἀλάβαστρον, κατέχεεν αὐτού κατὰ της κεφαλής. Ήσαν δέ τινες άγανακτούντες προς έαυτούς, και λέγοντες, 4 Είς τί ή ἀπώλεια αθτη του μύρου γέγονεν; ηδύνατο γάρ τουτο πρα-5 θηναι έπάνω τριακοσίων δηναρίων, καὶ δοθήναι τοῖς πτωχοῖς καὶ ένε-

Ver. 81. G. K. S. παρελεύσεται.—32. καὶ τῆς ώρας. The article is omitted by G. K. S. CHAP. XIV. Ver. 5. G. K. S. τοῦτο τὸ μύρον.

ώς κ. τ. λ.

the unquent. Others derive it from miver, IV. 7.21. fracto cado. to drink; comparing the liquida nardus of

Ver. 34. ως ανθρωπος κ. τ. λ. Scil. ουτως Ovid (A. A. III. 448); but from πίνειν έστιν ο καιρός της συντελείας του αίωνος, the adjective would be πιστός, as in Æsch. Prom. 627. Other derivations have been Ver. 35. δψέ, κ. τ. λ. See on Matt. xiv. proposed; but the true one is from πίστις, whence it signifies pure, genuine (Arist. Rhet. CHAP. XIV. Ver. 3. νάρδου πιστικής. L. 2. Artem. On. 11. 32), with reference to Properly νάρδος is the aromatic plant from the great value of the unguent, whereby which the unguentum nardi spicatæ, Anglice, many were tempted to adulterate it. A psenspikenard, was made, but the unguent itself do-nardus is mentioned in Plin. N. H. XIII. was also so called. With respect to the 1. See also Dioscor. I. 6. Plin. N. H. XII. epithet πιστικός, both its derivation and 12. Hor. Od. IV. 12. 16.—By συντρίψασα meaning have been greatly disputed. Some is simply meant, that she broke the cement, have taken it for the Latin term, spicats; with which the stopper was accured. Combut this would rather apply to the herb than pare ch. v. 4. John xix. 36. So Propert, El.

6 βριμώντο αὐτη. 'Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Αφετε αὐτήν' τί αὐτη κόπους παρέ-7 χετε; καλον έργον ειργάσατο είς έμέ. Πάντοτε γαρ τους πτωχους έχετε μεθ εαυτών, καὶ, ὅταν θέλητε, δύνασθε αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι έμε δε οὐ 8 πάντοτε έχετε. Ο είχεν αΰτη, έποίησε προέλαβε μυρίσαι μου τὸ σω-9μα είς τον ένταφιασμόν. Αμην λέγω ύμιν, ὅπου ᾶν κηρυχθη τὸ εὐαγγέλιον τουτο είς όλον τον κόσμον, καὶ ο εποίησεν αυτη, λαληθήσεται είς 10 μνημόσυνον αὐτῆς. Καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἰς τῶν δώδεκα, ιι απηλθε πρός τους άρχιερείς, ίνα παραδώ αυτόν αυτοίς. Οι δε άκούσαντες έχάρησαν, καὶ έπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι καὶ έζήτει πως ευκαίρως αυτύν παραδώ.

12 ΚΑΙ τη πρώτη ήμέρα των άζύμων, ότε τὸ πάσχα έθυον, λέγουσιν αντω οι μαθηταί αυτού, Πού θέλεις απελθόντες ετοιμάσωμεν, ίνα φάγης 13 το πάσχα; Καὶ ἀποστέλλει δύο των μαθητών αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, Υπάγετε είς την πόλιν, και απαντήσει ύμιν άνθρωπος κεράμιον ύδατος 14 βαστάζων ακολουθήσατε αὐτῷ, καὶ, ὅπου έὰν εἰσέλθη, εἶπατε τῷ οἰκοδεσπότη, Ότι ο διδάσκαλος λέγει, Που έστι το κατάλυμα, όπου το 15 πάσχα μετά των μαθητων μου φάγω; Καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνώγεον 16 μέγα έστρωμένον ετοιμον έκει ετοιμάσατε ήμιν. Και έξηλθον οι μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ήλθον είς την πόλιν, καὶ εὖρον καθώς εἶπεν αὐτοῖς καὶ

ήτοίμασαν τὸ πάσχα.

Καὶ, ὀψίας γενομένης, ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα καὶ, ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Αμην λέγω ὑμῖν, ὅτι εἴς έξ 19 υμών παραδώσει με, ο εσθίων μετ' έμου. Οι δε ήρξαντο λυπείσθαι, καί 20 λέγειν αὐτῷ εῖς καθ΄ εῖς, Μή τι έγώ; καὶ ἄλλος, Μή τι έγώ; Ὁ δὲ αποκριθείς είπεν αυτοίς, Είς έκ των δώδεκα, ο έμβαπτόμενος μετ έμου 21 είς το τρυβλίον. Ο μεν υίος του ανθρώπου ύπαγει, καθώς γέγραπται περί αὐτοῦ οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ έκείνω, δι' οῦ ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται καλον ήν αυτώ, εί ουκ έγεννήθη ο άνθρωπος έκείνος.

22 Καὶ, ἐσθιώντων αὐτῶν, λαβων ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, εὐλογήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε, Λάβετε, φάγετε τοῦτό έστι τὸ σωμά μου. 23 Καὶ, λαβων τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ ἔπιον έξ αὐ-

Ver. 6. elç iμt. G. K. 8. iν iμοί.—8. elχεν. G. K. S. έσχεν.—15. ἀνώγεον. G. K.S. ἀνάγαιον.—19. elç καθ' elç. Some would read καθείς, i.e. καὶ είτα είς.—22. G. S. omit payers, which is wanting in several MSS. K. encloses it within brackets.

Ver. 8. elyev. For houvaro. See on Matt. Matt. x. 28.

John. See Luke xxii. 8.—With κεράμιον, supply skevog or appeion. So setilia, sc. tesa, in Juv. Sat. X. 25.

Ver. 14. κατάλυμα. In Luke ii. 17, rendered an inn; and explained by Eustathius, on Hom. Od. Δ. 28, of a place, ly of δηλαδή So again in John viii. 9. See Gr. Gr. § 68.

τα υποζύγια η φόρτια λύονται. Here it is zviil 25; and compare Luke xii. 4. with plainly identical with ανώγεον, in the next verse.—The word is to white we, re-Ver. 13. δύο των μαθητών. Peter and fers to the couches, which were covered with carpets or skins. Xen. Cyr. VIII. 26. κλίνην στρώννυσι, τραπέζαν κοσμεί. Cic. pro Muræn. c. 86. Stravit pelliculis hædinis lec-

Ver. 19. eig kab' elg. For elg kab' Eva.

του πάντες. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό έστι τὸ αἴμά μου, τὸ τῆς καινῆς 24 διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν έκχυνόμενον. 'Αμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι 25 ου μη πίω έκ του γεννήματος της αμπέλου, εως της ημέρας εκείνης, όταν αυτό πίνω καινόν έν τη βασιλεία του Θεού.

Καὶ, ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον είς τὸ ὅρος των έλαιων. Καὶ λέγει αὐτοίς 26. ο Ιησούς, Ότι πάντες σκανδαλισθήσεσθε έν έμοι έν τη νυκτί ταύτη ότι γέγραπται, " Πατάξω τον ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα." Αλλά μετά τὸ έγερθηναί με, προάξω ύμᾶς είς την Γαλιλαίαν. 'Ο δὶ 28-Πέτρος έφη αὐτῷ, Καὶ εί πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ έγώ. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αμὴν λέγω σοι, ὅτι σήμερον ἐν τῷ νυκτί 30 ταύτη, πρίν η δὶς ἀλέκτορα φωνήσαι, τρὶς ἀπαρνήση με. Ο δὲ ἐκ πε-31 ρισσού έλεγε μάλλον, Εάν με δέη συναποθανείν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. 'Ωσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

ΚΑΙ έρχονται είς χωρίον, οῦ τὸ ὄνομα Γεθσημανή καὶ λέγει 32 τοίς μαθηταίς αὐτυῦ, Καθίσατε ώδε, ἔως προσεύξωμαι. Καὶ πα-33 ραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μεθ έαυτου καὶ ήρξατο έκθαμβείσθαι καὶ άδημονείν. Καὶ λέγει αὐ-34 τοῖς, Περίλυπός έστιν ἡ ψυχή μου έως θανάτου μείνατε ώδε, καὶ γρηγορείτε. Καὶ, προελθών μικρὸν, έπεσεν έπὶ της γης, καὶ προσ-35 ηύχετο, ίνα, εί δυνατόν έστι, παρέλθη απ' αὐτοῦ ή ωρα' καὶ έλε-36 γεν, Αββα ο πατήρ, πάντα δυνατά σοι παρένεγκε το ποτήριον απ έμου τούτο άλλ' οὐ τί έγω θέλω, άλλὰ τί σύ. Καὶ έρχεται, καὶ εύρίσ-37 κει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρφ, Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ίσχυσας μίαν ώραν γρηγορήσαι; γρηγορείτε, καὶ προσεύχεσθε, ίνα μη 38 εισέλθητε είς πειρασμόν το μέν πνευμα πρόθυμον, ή δε σαρξ ασθενής. Καὶ, πάλιν ἀπελθών, προσηύξατο, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. 39 Καὶ ύποστρέψας ευρεν αυτούς πάλιν καθεύδοντας ήσαν γάρ οί 40 όφθαλμοὶ αὐτῶν βεβαρημένοι, καὶ οὐκ ήδεισαν τί αὐτῷ ἀποκριθῶσι. Καὶ έρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε τὸ λοιπὸν, καὶ 41 αναπαύεσθε απέχει, ήλθεν ή ωρα ίδου, παραδίδοται ο υίος του ανθρώπου είς τὰς χείρας τῶν ἁμαρτωλῶν. Έγείρεσθε, ἄγωμεν ίδοὺ, ὁ 42 παραδιδούς με ήγγικε.

Ver. 27. ἐν ἐμοὶ ἐν τῷ ν. τ. Wanting in many copies.—30. G. K. S. ὅτι σὰ σήμερον κ. τ. λ.—33. τον 'Idk. G. K. S. omit the article.—40. βεβαρημένοι. Κ. καταβαρυνόμενοι.

^{35.}

Ver. 35. \(\delta\) \(\overline{\ove Compare John xii. 27. Rev. iii. 10.

Ver. 30. δις άλεκτ. φ. Compare ch. xiii, the nominative is used for the vocative, as in ch. v. 7. Matt. i. 20.

Ver. 41. απέχει. It is enough. Hesych. άπόχρη, εξαρκεί. Anac. Od. XXVIII. 33. Ver. 36. 'Αββα ο πατήρ. Compare Rom. απέχει βλέπω γαρ αὐτήν. See also Herod. viii. 15. Gal. iv. 6. The addition of \dot{o} πa - III. 142. The abrupt and agitated man- $\tau \eta \rho$, which is synonymous with 'A\beta \beta \alpha, is ner of our Lord's address renders it somewhat expressive of strongly excited feeling; and obscure. Compare Matt. xxvi. 45.

43 Καὶ εὐθέως, ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, παραγίνεται Ιούδας, είς ῶν τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὅχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων. παρὰ 4 των άρχιερέων και των γραμματέων και των πρεσβυτέρων. Δεδώκει δέ ο παραδιδούς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς, λέγων, "Ον αν φιλήσω, 45 αυτός έστι κρατήσατε αυτόν, καὶ ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς. Καὶ ἐλθῶν, εύθέως προσελθῶν αὐτῷ λέγει, Ῥαββὶ, ραββί καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 46 Οἱ δὲ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.

4 Είς δὲ τις των παρεστηκότων, σπασάμενος την μάχαιραν, έπαισε τὸν 48 δούλον του άρχιερέως, και άφείλεν αυτού το ωτίον. Και άποκριθείς ο Ίποους είπεν αυτοίς, 'Ως έπι ληστην έξηλθετε μετά μαχαιρών και 49 ξύλων συλλαβείν με; Καθ' ημέραν ημην προς ύμας έν τῷ ἱερῷ διδάσ-50 κων, καὶ ούκ ἐκρατήσατέ με ἀλλ΄ ΐνα πληρωθώσιν αὶ γραφαί. Καὶ, 51 ἀφέντες αυτον, πάντες ἔφυγον. Καὶ είς τις νεανίσκος ήκυλούθει αυτώ, περιβεβλημένος σινδόνα έπὶ γυμνοῦ καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι.

52 Ο δὲ καταλιπών την σινδόνα, γυμνός ἔφυγεν ἀπ΄ αὐτῶν.

53 ΚΑΙ απήγαγον τον Ίησοῦν προς τον αρχιερέα και συνέρχονται 54 αὐτψ πάντες οι ἀρχιερείς και οι πρεσβύτεροι και οι γραμματείς. Και ό Πέτρος από μακρύθεν ηκολούθησεν αὐτῷ, ἔως ἔσω είς την αὐλην τοῦ άρχιερέως και ήν συγκαθήμενος μετά των ύπηρετων, και θερμαινόμε-55 νος πρός τὸ φως. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον εζήτουν κατά του Ίησου μαρτυρίαν, είς το θανατώσαι αυτύν και ούχ ευρισκον. 36 Πολλοί γαρ εψευδομαρτύρουν κατ' αυτού, και ίσαι αι μαρτυρίαι ούκ 57 ήσαν. Καί τινες αναστάντες έψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, λέγοντες, 58 Ότι ήμεις ήκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος, "Οτι έγω καταλύσω τὸν ναὸν τούτον τον χειροποίητον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον άχειροποίητον 60 οικοδομήσω. Καὶ οὐδὲ οῦτως ίση ήν ή μαρτυρία αὐτῶν. Καὶ ἀναστὰς ο άρχιερεύς είς το μέσον, έπηρώτησε τον Ίησοῦν, λέγων, Οὐκ ἀποκρίνη δι ουδέν; τε ουτοί σου καταμαρτυρούσιν; Ο δε εσιώπα, και ουδέν απεκρίνατο. Πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς έπηρώτα αὐτὸν, καὶ λέγει αὐτῷ, Σὰ εἶ ὁ 62 Χριστός, ὁ υἰὸς τοῦ εὐλογητοῦ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Έγω είμι καὶ ύψεσθε τον υίον του ανθρώπου καθήμενον έκ δεξιών της δυνάμεως, καί 63 ερχόμενον μετά των νεφελών του ουρανού. Ο δε άρχιερεύς, διαρρήξας

Ver. 51. ἡκολούθει. S. ἡκολούθησεν.

άσφαλείας.

Ver. 51. R ele Tie veaviores R. T. A. This incident is related only by St. Mark.—Of 62. 8. IV. 16. 6. the word grydwy, see on Matt. xxvii. 59; and of yourds, on Matt. xxv. 36. Here, howere, it may possibly be strictly interpreted. Some have thought that this youth was St. consistent.

Ver. 44. ἀσφαλῶς. In safe custody. Com- John; others, James, the Lord's brother; pare Acts v. 23. xvi. 23, 24. So Joseph. B. but all such conjectures are uncertain.— J. III. 7. 8. φρουρείν αὐτὸν μετά πολλής In the end of the verse νεανίσκοι is a general term for soldiers. Compare Gen. xiv. 24. Josh. ii. 1. Isa. xiii. 18. LXX. Polyb. III.

> Ver. 54. πρός τό φως. At the fire. 80 Luke xxii. 56. Xen. Cyrop. VII. 5. 27.

Ver. 56. loat. Equal; i.e. concurring,

τους χιτώνας αυτου, λέγει, Τί έτι χρείαν έχομεν μαρτύρων; ήκούσατε 64 της βλασφημίας τι ύμιν φαίνεται; Οι δὲ πάντες κατέκριναν αυτόν είναι ένοχον θανάτου. Καὶ ήρξαντό τινες εμπτύειν αυτώ, καὶ περικα-65 λύπτειν τὸ πρόσωπον αύτου, καὶ κολαφίζειν αυτὸν, καὶ λέγειν αυτώ,

Προφήτευσον και οι ύπηρέται ραπίσμασιν αυτον έβαλλον.

Καὶ, ὅντος τοῦ Πέτρου ἐν τῷ αὐλῷ κάτω, ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν 66 του αρχιερέως, και ιδούσα τον Πέτρον θερμαινόμενον, έμβλέψασα αυτώ 67 λέγει, Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ Ἰησοῦ ήσθα. Ο δὲ ηρνήσατο, λέ-68 γων, Ούκ οίδα, ούδε επίσταμαι τί συ λέγεις. Και έξηλθεν έξω είς το προαύλιον καὶ ἀλέκτωρ έφωνησε. Καὶ ἡ παιδίσκη, ίδουσα αὐτον πάλιν, 69 ήρξατο λέγειν τοις παρεστηκόσιν, Ότι ούτος έξ αὐτῶν έστιν. Ο δέ 70 πάλιν ήρνείτο. Καὶ μετὰ μικρον πάλιν οἱ παρεστωτες έλεγον τῷ Πέτρφ, Αληθώς έξ αὐτών εί και γὰρ Γαλιλαίος εί, και ή λαλιά σου ομοιάζει. 'Ο δε ήρξατο αναθεματίζειν και ομνύειν, "Οτι ούκ οίδα τον 71 ανθρωπον τούτον, ον λέγετε. Και έκ δευτέρου αλέκτωρ έφωνησε και 72 ανεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ρήματος, οὖ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Οτι πρὶν αλέκτορα φωνήσαι δίς, απαρνήση με τρίς. Καὶ έπιβαλων έκλαιε.

15. ΚΑΙ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρωί συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερείς! μετά των πρεσβυτέρων και γραμματέων, και όλον το συνέδριον, δήσαντες τον Ίησουν, απήνεγκαν και παρέδωκαν τω Πιλάτω. Και έπη- 2 ρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος, Σὰ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀτοκριθείς είπεν αὐτῷ, Σὺ λέγεις. Καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερείς 3 πολλά. Ο δὲ Πιλάτος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτον, λέγων, Οὺκ ἀπο-4 κρίνη οὐδέν; ίδε, πόσα σου καταμαρτυρούσιν. Ο δὲ Ίησούς οὐκέτις

ουδεν απεκρίθη, ωστε θαυμάζειν τον Πιλάτον.

Κατά δε εορτην απέλυεν αυτοίς ένα δεσμιον, δνπερ ήτουντο. 6 Ήν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββάς μετὰ τῶν συστασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες 7 έν τη στάσει φόνον πεποιήκεισαν. Και αναβοήσας ο όχλος ήρξατο 8 αιτείσθαι, καθώς αξί εποίει αὐτοίς. Ο δε Πιλάτος απεκρίθη αὐτοίς, λέ-9 γων, Θέλετε απολύσω ύμιν τον βασιλέα των Ιουδαίων; έγίνωσκε γαο 10 οτι δια φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτον οἱ ἀρχιερείς. Οἱ δὲ ἀρχιερείς 11 ανέσεισαν τον οχλον, ίνα μαλλον τον Βαραββαν απολύση αυτοίς. 'Ο 14

Ver. 71. ομνύειν. G. K. ομνύναι.—72. K. S. ἐυθέως ἐκ δ.—τοῦ ῥήματος οὐ. S. τὸ ρημα δ. Κ. τὸ ρημα ώς.

Galilean speech.

he thought thereon he wept. This interpretation supposes an ellipsis of την διάνοιαν, as in Diod. Sic. II. 7. πόλιν μέν ἐπεβάλετο κτίζειν. Μ. Ant. Χ. 80. τούτφ γάρ ἐπιβαλων, ταχέως ἐπιλήση τῆς ὀργῆς. The sense ἀπολύειν. See Gr. Gr. § 50. Obe. 4.

Ver. 68. οὐκ οίδα. Scil. αὐτόν. Compare is complete in Diod. Sic. XX. 44. πρός οὐδεν επεβαλε την διάνοιαν. Hence Suidss: Ver. 70. δμοιάζει. Resembles; i. e. the ἐπιβολή· έννοια. Other interpretations have been given; but they are all equally ellipti-Ver. 72. ἐπιβαλών ἔκλαιε. Ε. Τ. When cal, and the ellipses are far less satisfactorily established.

CHAP. XV. Ver. 5. ourite. No longer. He had answered his former question in ver. 2.

Ver. 6. aniduev. Matt. xxvii. 15. siúsei

δὲ Πιλάτος ἀποκριθεὶς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς, Τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν 13 λέγετε βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; Οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν, Σταύρωσον αὐ-14 τόν. Ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ πε-15 ρισσοτέρως ἔκραξαν, Σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ Πιλάτος, βουλόμενος τῷ ὅχλῳ τὸ ἰκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν καὶ παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν, φραγελλώσας, ἵνα σταυρωθῆ.

16 Οι δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστι πραιτώριον, 17 καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν' καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν, 18 καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ, πλέξαντες, ἀκάνθινον στέφανον' καὶ ἤρξάντο ἀσ-19 πάζεσθαι αὐτὸν, Χαῖρε, βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων. Καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμω, καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ, τιθέντες τὰ γόνατα, προσ-20 εκύνουν αὐτῷ. Καὶ, ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἰμάτια τὰ ίδια' καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν, ἵνα 21 σταυρώσωσιν αὐτόν. Καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναίον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα ᾿Αλεξάνδρου καὶ Ἡρύφου, ἵνα ἄρη τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

ΚΑΙ φέρουσιν αυτόν έπὶ Γολγοθά τόπον, ο έστι μεθερμηνευόμενον, 23 Κρανίου τόπος. Και έδίδουν αυτώ πιείν εσμυρνισμένον οίνον ο δε ούκ 24 έλαβε. Καὶ, σταυρώσαντες αὐτὸν, διεμέριζον τὰ ἰμάτια αὐτοῦ, βάλ-25 λοντες κλήρον έπ' αὐτὰ, τίς τί ἄρη. ΤΗν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ έσταύρω-26 σαν αὐτόν. Καὶ ἢν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αίτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη, Ο η βασιλεύς των Ιουδαίων. Καὶ σύν αὐτῷ σταυροῦσι δύο ληστάς, ἕνα 28 εκ δεξιών, καὶ ένα έξ εὐωνύμων αὐτοῦ. Καὶ έπληρώθη ή γραφή ή λέγουσα, 29" Καὶ μετα ανόμων έλογίσθη." Καὶ οἱ παραπορευόμενοι έβλασφήμουν αὐτὸν, κινούντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες, Οὐαὶ, ὁ καταλύων 30 τον ναον, και έν τρισιν ήμέραις οικοδομών, σώσον σεαυτον, και κατάβα 31 έπο του σταυρού. Όμοίως δὲ καὶ οἱ άρχιερεῖς, έμπαίζοντες πρὸς άλλήλους μετα των γραμματέων, έλεγον, Αλλους έσωσεν, έαυτον ου δύναται 32 σώσαι. Ὁ Χριστὸς, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ίσραήλ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυρού, ίνα ίδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. Καὶ οὶ συνεσταυρωμενοι αὐτῷ 33 ωνείδιζον αὐτόν. Γενομένης δὲ ωρας εκτης, σκότος έγένετο έφ' όλην 34 την γην έως ώρας έννάτης. Καὶ τῷ ώρα τῷ έννάτῃ έβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνή μεγάλη, λέγων, "Έλωὶ, Έλωὶ, λαμμά σαβαχθανί;" ο έστι

Ver. 14. G. K. S. περισσῶς.—18. βασιλεῦ. G. K. S. ὁ βασιλεύς.—24. διεμέριζον. G. K. S. διαμερίζονται.—31. ὁμοίως δὲ κ. τ. λ. G. K. S. omit δέ.

Ver. 15. rd ikavov moiñsau. To satisfy, to appeare. The expression is met with in the later writers.

Ver. 21. 'Povoov. Probably the person mluted in Rom. xvi. 13. If so, St. Luke naturally mentions him and his brother by name, as persons well known at Rome, and able and willing to give their testimony in support of the Gospel.

Ver. 25. Spa rpirn. John xix. 14. Spa Soci extn. At the third hour the necessary preparations commenced; at the sixth he was suspended on the cross; from that time the darkness commenced (ver. 33); and about the ninth (ver. 34) our Lord expired.

Ver. 28. ἡ γραφή. Isa. liii. 12.

Ver. 29. ovai. Aha! It denotes admiration in Arr. Epict. III. 23; but here mockery.

μεθερμηνευόμενον, Ο Θεός μου, ο Θεός μου, είς τί με εγκατέλιπες; Καί τινες των παρεστηκότων ακούσαντες έλεγον, Ίδου, Ήλίαν φωνεί. 35 Δραμών δὲ είς, καὶ γεμίσας σπόγγον ὅξους, περιθείς τε καλάμψ, 36 έπότιζεν αὐτὸν, λέγων, "Αφετε, ἴδωμεν εὶ ἔρχεται 'Ηλίας καθελείν αὐτόν.

Ο δε Ίησους, άφεις φωνήν μεγάλην, έξέπνευσε. Καὶ τὸ καταπέτασ-37ua τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη είς δύο, ἀπὸ ἄνωθεν ἔως κάτω. Ίδων δὲ ὁ κεντυρίων, 39 ο παρεστηκώς έξ έναντίας αυτου, ότι ουτω κράξας έξέπνευσεν, είπεν, Αληθως ο άνθρωπος ούτος υίος ήν Θεού. ΤΗσαν δε και γυναϊκες από 40 μακρόθεν θεωρούσαι, έν αίς ήν και Μαρία ή Μαγδαληνή, και Μαρία ή του Ίακώβου του μικρου καὶ Ίωση μήτηρ, καὶ Σαλώμη, αι καὶ, ὅτε ἡν 41 εν τη Γαλιλαία, ηκολούθουν αὐτῷ, καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι

πολλαί αι συναναβάσαι αὐτῷ είς Ἱεροσόλυμα.

Καὶ ήδη όψίας γενομένης, έπεὶ ην παρασκευή, ο έστι προσάββατον, 42 ήλθεν Ίωσηφ ὁ ἀπὸ Αριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτης, ος καὶ αὐτὸς 43 ην προσδεχόμενος την βασιλείαν του Θεού τολμήσας εισηλθε πρός Πιλάτον, καὶ ἡτήσατο τὸ σωμα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πιλάτος έθαύμασεν, 44 εί ήδη τέθνηκε καὶ, προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, έπηρώτησεν αὐτὸν εί πάλαι ἀπέθανε. Καὶ, γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, έδωρήσατο 45 τὸ σῶμα τῷ Ἰωσήφ. Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ καθελών αὐτὸν, 46 ένείλησε τη σινδόνι και κατέθηκεν αυτόν έν μνημείω, δ ήν λελατομημένον έκ πέτρας καὶ προσεκύλισε λίθον έπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. ΄Η δὲ Μαρία ή Μαγδαληνή καὶ Μαρία Ίωση έθεώρουν ποῦ τίθεται. 47

16. ΚΑΙ, διαγενομένου τοῦ σαββάτου, Μαρία ή Μαγδαληνη καὶ Ι Μαρία ή τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἡγόρασαν ἀρώματα, ΐνα έλθοῦσαι άλείψωσιν αὐτόν. Καὶ λίαν πρωί της μιᾶς σαββάτων έρχονται έπὶ τὸ 2 μνημείον, ανατείλαντος του ήλίου. Καὶ έλεγον προς έαυτας, Τίς απο-3 κυλίσει ήμιν τον λίθον εκ της θύρας του μνημείου; Καὶ ἀναβλέψασαι 4 θεωρούσιν ότι αποκεκύλισται ο λίθος. ήν γαρ μέγας σφόδρα. Καί 5 είσελθουσαι είς το μνημείον, είδον νεανίσκον καθήμενον έν τοις δεξιοίς, περιβεβλημένον στολήν λευκήν καὶ έξεθαμβήθησαν. Ο δὲ λέγει αὐ-6 ταίς, Μη έκθαμβείσθε Ίησοῦν ζητείτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν έσταυρωμένον ηγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε ίδε, ὁ τόπος, ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. 'Αλλ' ὑπά-7 γετε, είπατε τοις μαθηταίς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς είς τὴν Γαλιλαίαν' ἐκεί αὐτὸν ὄψεσθε, καθώς είπεν ὑμῖν. Καὶ, έξελθοῦσαι ταχὺ, 8

Ver. 8. G. K. 8. omit ταχύ.

Ver. 43. βουλευτής. drim. Compare Luke xxiii. 51.

Ver. 44. έθαύμασεν εί ήδη τέθ. For similar instances of the use of si for ori, see Herod. L 155. Xen. Cyr. IV. 5. 20.

Hom. Il, E. 350.

Ver. 4. ην γάρ μέγας σφόδρα. This con- others.

One of the Sanhe- nects with ver. 3. See on Mark xi. 13. Some suppose a sentence suppressed; such as, and this was fortunate, or the like.

Ver. 7. rai ro Hirpy. And especially to Peter; not, however, as the chief of the CHAP. XVI. Ver. 1. άλείψωσιν. See on apostles, but to assure him that his denial of his master was forgiven. So Jerome and

έφυγου από του μυημείου είχε δε αυτάς τρόμος και έκστασις, και

ουδενί ουδέν είπον έφοβούντο γάρ.

9 'Αναστάς δὲ πρωὶ πρώτη σαββάτου ἐφάνη πρώτον Μαρία τῆ Μαγ10 δαληνῆ, ἀφ ἡς ἐκβεβλήκει ἐπτὰ δαιμόνια. Έκείνη πορευθεῖσα ἀπήγ11 γειλε τοῖς μετ' αὐτσῦ γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι. Κἀκεῖνοι,
12 ἀκούσαντες ὅτι ζῷ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς, ἡπίστησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα
δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἐτέρα μορφῷ, πορευομένοις
13 εἰς ἀγρόν. Κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς' οὐδὲ ἐκεί14 νοις ἐπίστευσαν. "Υστερον ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἔνδεκα ἐφανερώθη,
καὶ ἐνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμέ15 νοις αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν' καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες
16 εἰς τὸν κόσμον ἄπαντα, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῷ κτίσει' ὁ πιστιύσας καὶ βαπτισθεῖς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται.
17 Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασι ταῦτα παρακολουθήσει' ἐν τῷ ὀνόματί μου
18 δαιμόνια ἐκβαλοῦσι, γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς, ὄφεις ἀροῦσι, κᾶν
θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψει' ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας
ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἔξουσιν.

19 'Ο μεν οῦν κύριος, μετὰ τὸ λαλησαι αὐτοῖς, άνελήφθη εἰς τὸν οὐρα10 νὸν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν
πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ
τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. 'Αμήν.

A dvastag δi κ. τ. λ. In Cod. B. the remaining part of the Gospel is wanting; and in some others it is marked as of doubtful authority. Since, however, all other MSS. and versions contain it, and it is recognised by many Fathers, there can be no doubt of its genuineness: nor is it possible that the Gospel could have concluded with the words if οβούντο γάρ.—18. δφεις. Some MSS. prefix καὶ ἐν ταῖς χερσίν.—βλάψει. G. Κ. 8. βλάψη.—19. ὁ μὲν οῦν κ. Α few MSS. add Ἰησοῦς.

Ver. 12. Sugir if airūr. On the way to Emmans (Laske xxiv. 13, sqq.). Though Mark mys that their report was disbelieved, it should seem that the doubts were not universal. Compare Matt. xxviii. 17. It was his different appearance, either in dress or visage, which prevented their immediate recognition of him.

Ver. 15. elwer abroic. That is, in the interval between his resurrection and ascension. In the words rásy ry crises is included every cresture, Jow as well as Gentile. Compare Lake xxiv. 47. Acts i. 8. Rom. viii. 22. Col. i. 15. 23. 1 Pet. ii. 13.

Ver. 16. o mistriveac s. r. \(\lambda \). The meaning is, that baptism being the rite of initiation into the Christian covenant, those, to whom the Gospel has been preached, will be liable to the penalties of neglecting it, as the means ordained for the reception of its privileges; for neglect of baptism, in those who

are capable of understanding its nature and design, implies a deficiency in faith, and will be punished accordingly. See Julin iii. 18,

19. v. 24. xii. 47, sqq.

Ver. 17. σημεία δὲ κ. τ. λ. In the early ages of the church, the gifts of the Spirit were necessary to meet the exigencies of its infant state; and instances of those here promised, with one exception, are recorded in the N. T. See Acts v. 16. viii. 7. x. 46. xvi. 18. xix. 6. xxviii. 3. 1 Cor. xii. 10. 28. James v. 14. With respect to drinking deadly things, there are several cases mentioned by the early fathers; and, among others, that of Barnabas in Euseb. Hist. Eccl. III. 39. The primitive writers abound with testimonies to the existence, generally, of miraculous powers in the church, for above a century after the age of the apostles.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

[FROM the Preface to his Gospel it is clear that ST. LUKE was not an eye-witness of Jesus Christ. His name, abbreviated from Lucanus, as Silas from Silvanus, shows that he was not of the circumcision, but of Gentile origin; and he is said to have been a native of Antioch (Euseb. H. E. III. 4), and by profession a physician (Col. iv. 11. 14). Hence the medical terms which he occasionally and correctly employs (Acts xii. 23. xiii. 11. xxviii. 6. 8.). That he became very early in life a proselyte to Judaism, is proved by his accurate knowledge of the religion and the customs of the Jews. Nothing, however, is known of the time or manner of his conversion to Christianity; but we learn from his own history of the Acts of the Apostles, that he was with Paul at Troas (Acts xvi. 11), and on several subsequent occasions, as well as during his first imprisonment at Rome. He wrote his Gospel for the benefit of Gentile converts; to one of whom, probably a convert of his own, it is dedicated; and it is probable that it was compiled during St. Paul's detention at Casarea (Acts xxiv. 27), and published, according to a prevailing tradition, in Achaia, whither it was transmitted for that purpose about A. D. 59. The genuineness and canonical authority of this Gospel is confirmed by an unbroken chain of testimony; since it is quoted, or alluded to, by Bamshas, Clement of Rome, Hermas, Polycarp, Justin, Irenseus, Tertullian, Origen, Eusebius, Jerome, Augustine, Chrysostom, and a host of later writers.]

1. ΈΠΕΙΔΗΠΕΡ πολλοί έπεχείρησαν ανατάξασθαι διήγησιν περί! των πεπληροφορημένων έν ήμιν πραγμάτων, καθώς παρέδοσαν ήμιν οί? απ' αρχής αυτόπται και υπηρέται γενύμενοι του λόγου έδοξε κάμοι,3 παρηκολουθηκότι ανωθεν πασιν ακριβώς, καθεξής σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, ΐνα έπιγνώς περί ων κατηχήθης λόγων την ασφάλειαν.

CHAP. I .- Ver. 1. Emereiphoan. rather seem that St. Luke refers to certain subaud. rou Ocou. narratives of our Lord's ministry, which, 11, and elsewhere. though not perhaps intentionally false, were either defective or erroneous. Tim. iv. 5); hence to convince (Rom. iv. 21. xiv. 5. 2 Tim. iv. 17); and also to believe fully, as in this passage. Hence the substantive manpopopia denotes full conviction or assurance, in Col. ii. 2. Heb. vi. 11. x. 22.

Ver. 2. $4\pi'$ $4\rho\chi\eta\varsigma$. From the beginning; scil. of Christ's ministry. The sense of apxn must frequently in the N. T. be determined by the context. See John xv. 27. Acts xi. 15. xxvi. 4. 2 Thess. ii. 13. 1 John ii. 7. 24.

Some personal sense; which seems, however, to be regard this verb as pleonastic; but it should confined to St. John. It denotes the Gaspel, Compare oc. v. l. viii.

Ver. 3. παρηκολουθηκότι. Η αυίκα υμ-The phrase mined or investigated: as in Plat. Phad. c. άνατάξασθαι διήγησιν is simply to compose 35. Polyb. I. 12.7. In the same sense the a nurrative, and the compound has no other verb is also found in Æschines, Demosthenes, import than the simple verb; just as άνα- and other writers.—The adverb ανωθεν sigγράφειν is frequently no more than γράφειν. sifics from the commencement, with reference - Properly πληροφορείν signifies to fulfil (2 to the early period at which St. Luke begins his narrative. Compare Acts xxvi. 5. By καθεξής is indicated not a chronological, but a connected and classified arrangement; and so Acts xi. 4. xviii. 23.—It has been thought that Theophilus is not a real name; whereas the epithet kpáriors not only designates an individual, but a person of some rank and See Acts xxiii. 26. xxiv. 3 consequence. xxvi. 25.—In the next verse, the verb karnxeiv properly implies oral instruction; and iii. 8. Some here understand λόγος in the thence generally instruction, and particularly

ΈΓΕΝΕΤΟ έν ταις ήμέραις Ἡρώδου, τοῦ βασιλέως της Ἰουδαίας, ιερεύς τις ονόματι Ζαχαρίας, έξ έφημερίας Αβιά καὶ ή γυνη αὐτοῦ έκ 6 των θυγατέρων 'Ααρών, και τὸ ὅνομα αὐτῆς 'Ελισάβετ. 'Ησαν δὶ δίκαιοι αμφότεροι ένώπιον του Θεού, πορευύμενοι έν πάσαις ταις έντολαις 7 και δικαιώμασι του Κυρίου άμεμπτοι. Και ουκ ήν αυτοίς τέκνον, καθότι ή Ελισάβετ ήν στειρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες έν ταις ἡμές ραις αὐτων ήσαν. Έγένετο δὲ έν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν έν τῷ τάξει τῆς θέφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε 10 του θυμιάσαι, είσελθων είς τον ναον του Κυρίου. Και παν το πληθος 11 τοῦ λαοῦ ἦν προσευχόμενον έξω τῆ ὥρα τοῦ θυμιάματος. "Ωφθη δὲ αὐτω άγγελος Κυρίου, έστως έκ δεξιών του θυσιαστηρίου του θυμιάμα-12 τος. Καὶ έταράχθη Ζαχαρίας ίδων, καὶ φόβος έπέπεσεν ἐπ΄ αὐτόν. 13 Είπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, Μη φοβοῦ, Ζαχαρία διότι είσηκούσθη ή δέησίς σου, καὶ ή γυνή σου Έλισάβετ γεννήσει υἰύν σοι, 14 καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. Καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ 15 αγαλλίασις, και πολλοί έπι τη γεννήσει αυτού χαρήσονται. "Εσται γαρ μέγας ένωπιον του Κυρίου και οίνον και σίκερα ου μή πίη και

Ver. 14. γεννήσει. K. G. S. γενέσει. This is perhaps the true, as being the most difficult reading; some copyist may have made the change, who did not know that yiveou may mean either birth, or the whole course of life. So also in Matt. i. 18. Compare James i. 23. iii. 6.—15. τοῦ Κυρίου. G. K. omit the article.

elementary instruction. Compare Acts xviii. 25. Rom. ii. 18. 1 Cor. xiv. 19. Gal vi. 6. Hence our word Catechism.

Ver. 5. ἐφημερίας 'Aβιά. The Jewish priesthood was divided into twenty-four courses; of which that of Abia was the eighth. Fach course officiated for one week. See 1 ing. Chron. xxiv. 10. Joseph. Ant. VII. 14. 7. Hence the term in the is somewhat improperly applied here, inasmuch as it denotes a deily service, like that of the Athenian Prytenes. Hesych. έφημερία ή της ημέρας λειτουργία.—ἐκ τῶν θυγ. 'Ααρών. Hence both the parents of the Baptist were of sacerdotal Aaron's wife. See Exod. vi. 23.

id of πορεύεσθαι, on Luke viii. 14.—The nifies the favour of God. words irrolai and δικαιώματα may denote respectively. See on Matt. xv. 9.

XIII. 10. 3.

Ver. 10. ην προσευχόμενον. For προσ- νον, ούκ δν δε εξ άμπελου.

ηύχετο. This form is very frequently employed by St. Luke. Compare vv. 21, 22. ii. 8. 51. iii. 23. iv. 44. v. 10. 17, et alibi, and see Gr. Gr. § 60. Obs. 16. It is directed in Levit. xvi. 17, that no man should enter the tabernacle while the priest was officiat-

Ver. 13. η δίησίς σου. Some have thought that Zacharias had been praying for a son; which is scarcely consistent with the certain knowledge of Elizabeth's sterility, or the public service in which he was engaged. His prayer had doubtless a reference to the coming of the Messiah, then auxiously expected; and descent; and Elizabeth was also the name of the appearance of his forerunner would naturally be a source of joy (ver. 14) to those Ver. 6. ησαν δὲ δίκαιοι κ. τ. λ. Ovid. Met. pious persons, who were looking for the conso-I. 328. Innocuos ambos, cultores numinis am- lation of Israel. To this there is an allusion ω. —Of δίκαιος, see on Matt. i. 19. ix. 13; in the Baptist's name 'Ιωάννης, which sig-

Ver. 15. olvov à σίκερα κ. τ. λ. This the precepts of the moral and ceremonial law was a Nazaritic precept (Numb. vi. 3), and instances of its observance are recorded in the Ver. 9. Ελαχε τοῦ θυμιάσαι. The service persons of Samson (Judg. xiii. 4. 7. 14) and to be performed by each priest was decided Samuel (1 Sam. i. 15). Compare also Lev. by lot four times a day. That of burning x. 9. The word σίκερα is a Hebrew noun incense was the most honourable of the denoting any inebriating liquor, except wine. priestly functions; and no priest could per- The LXX. sometimes retain the word, and form it more than once. See Joseph. Ant. sometimes render it μίθυσμα. Theophylact explains it παν το μίθην ἐμποιεῖν δυνάμε-

πνεύματος αγίου πλησθήσεται έτι έκ κοιλίας μητρός αὐτοῦ καὶ 16 πολλούς των υίων Ίσραηλ έπιστρέψει έπι Κύριον τον Θεόν αὐτών. Καὶ αυτός προελεύσεται ένωπιον αυτού έν πνεύματι καὶ δυνάμει Ήλίου. 17 έπιστρέψαι καρδίας πατέρων έπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθείς, έν φρονήσει δικαίων, έτοιμάσαι Κυρίφ λαον κατεσκευασμένον. Καὶ εἶπε Ζαχαρίας προς 18 τον άγγελον, Κατά τι γνώσομαι τοῦτο; έγω γάρ είμι πρεσβύτης, καὶ ή γυνή μου προβεβηκυία έν ταίς ήμέραις αὐτής. Καὶ ἀποκριθείς ο 19 άγγελος είπεν αὐτῷ, Ἐγώ είμι Γαβριὴλ, ὁ παρεστηκώς ένώπιον του Θεού και απεστάλην λαλήσαι πρός σε, και ευαγγελίσασθαί σοι ταύτα. Καὶ ίδου, ἔση σιωπων καὶ μη δυνάμενος λαλήσαι, ἄχρι ής ήμέρας γένη-20 ται ταυτα άνθ ων ούκ έπίστευσας τοις λόγοις μου, οίτινες πληρωθήσον ται είς τον καιρον αὐτῶν. Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν 21 καὶ εθαύμαζον εν τῷ χρονίζειν αὐτὸν έν τῷ ναῷ. Έξελθων δὲ οὐκ ?? ηδύνατο λαλήσαι αὐτοῖς καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ἀπτασίαν ἐώρακεν ἐν τῷ ναφ' και αὐτὸς ην διανεύων αὐτοῖς, και διέμενε κωφός. Και έγένετο 23 ώς έπλήσθησαν αι ήμέραι της λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπηλθεν είς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ελισάβετ ἡ γυνὴ αὐ-24 του, και περιέκουβεν έαυτην μήνας πέντε, λέγουσα, "Ότι ουτω μοι πε- 25 ποίηκεν ο Κύριος εν ημέραις, αίς επείδεν άφελείν το ύνειδος μου έν άνθρώποις.

ΈΝ δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἔκτψ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβοιηλ ὑπὸ τοῦ 26 Θεού είς πόλιν της Γαλιλαίας, η ύνομα Ναζαρέτ, πρός παρθένον 27

Ver. 20. ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Al. ἀπὸ τ. Θ.

Ver. 17. ἐνώπιον αὐτοῦ. Though Christ is not mentioned, the reference is obvious. See Gr. Gr. δ 25. Obs. 6.— έν πν. κ δυν. Ήλίου. See on Matt. xi. 14; and compare Mal. iv. 6. Ecclus. xlviii. 10. The import of the passage is somewhat obscure; but it should seem to be prophetic of that peace and mutual goodwill which the Gospel was to introduce among men. In the last clause άπειθεῖς is not governed by imisorpilai, but by iroimásai, and the words έν φρονήσει δικαίων express the means by which the Baptist would effect this desirable change; viz. by inculcating piety and religion.

Gen. xv. 8. Rom. iv. 18. Neither did the 2, et passim. similar question of Mary (ver. 34) proceed from want of faith. Compare vv. 38. 45. Her extreme youth, and her surprise at an announcement so entirely without example, rendered her case very different from that of already before his eyes.

Ver. 20. σιωπῶν κ μή δ. λ. Of this emphatic mode of expression, see on Hom. IL A. 416. It is frequently employed by St. John. Compare also Acts xiii. 11. xviii. 9. —The phrase άνθ' ων, because, recurs in Luke xii. 3. xix. 44. Acts xii. 23. 2 Thess. ii. 10. See Gr. Gr. §§ 59. Obs. 6; 63. Obs. 2.—Of the import of sig, in the end of the verse see on Matt. ii. 23.

Ver. 23. Lectoupylag. This word means generally any public ministry or service; but in the N. T. and the LXX. the use both of the noun and verb is principally confined to offices of religion or charity. Exod. xxviii. 35. Ver. 18. κατά τί; Scil. σημείον. Abra- 43. xxxviii. 21. Numb. iv. 12. viii. 22. xvi. ham asked the same question, not, however, 9. Deut. x. 8. LXX. Acts xiii. 2. Rom. xv. 16. like Zacharias, in doubt or disbelief (ver 20), 2 Cor. ix. 12. Phil. ii. 25. 30. Heb. viii. 6. but as a confirmation of his faith. Compare ix. 21. x. 11. So also Joseph. B. J. II. 17.

Ver. 24. περιέκρυβεν ξαυτήν. purpose of devotion.—With συνέλαβεν there is an ellipsis of vidy, which is supplied in ver. 36. Compare also ver. 31.

Barrenness was re-Ver. 25. ονειδος. the aged priest, with the instance of Sarah garded as a peculiar misfortune among the Jews, as it precluded the hope of giving birth

μεμνηστευμένην ανδρί, ῷ ὄνομα Ιωσήφ, έξ οίκου Δαβίδ καὶ τὸ ὅνομα τῆς 28 παρθένου, Μαριάμ. Καὶ είσελθων ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτην είπε, Χαῖρε, 29 κεχαριτωμένη ό Κύριος μετά σοῦ, εὐλογημένη σὺ έν γυναιξίν. Ἡ δὲ ίδουσα διεταράχθη έπι τῷ λόγῳ αὐτου, και διελογίζετο, ποταπός είη ό 30 ασπασμός ούτος. Καὶ είπεν ὁ ἄγγελος αὐτῆ, Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ' εὖρες 31 γαρ χάριν παρα τῷ Θεῷ. Καὶ ίδοὺ, συλλήψη έν γαστρὶ, καὶ τέξη υίον, 32 και καλέσεις το ονομα αυτού ΙΗΣΟΥΝ. Ούτος έσται μέγας, και υίος ύψίστου κληθήσεται καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαβίδ 33 του πατρός αὐτου, καὶ βασιλεύσει έπὶ τὸν οἶκον Ίακωβ είς τοὺς αίωνας, 34 καὶ της βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. Εἶπε δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν 35 άγγελον, Πώς έσται τουτο, έπει άνδρα ου γινώσκω; Και άποκριθείς ό αγγελος είπεν αὐτῷ, Πνευμα αγιον έπελεύσεται έπὶ σὲ, καὶ δύναμις ύψίστου έπισκιάσει σοι διο καί το γεννώμενον άγιον κληθήσεται υίος 36 θεού. Καὶ ίδου, Έλισάβετ, ή συγγενής σου, καὶ αὐτή σὐνειληφυῖα υίὸν έν γήρα αὐτης καὶ οὖτος μην έκτος έστιν αὐτη τη καλουμένη στείρα. 17-38 ότι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ρημα. Εἰπε δὲ Μαριὰμ, Ἰδού, ή δούλη Κυρίου γένοιτό μοι κατά το ρημά σου. Καὶ ἀπηλθεν ἀπ' αντής ο άγγελος.

39 'Αναστάσα δε Μαριαμ έν ταις ήμεραις ταύταις, επορεύθη είς την ορεινην 40 μετά σπουδής, είς πόλιν Ιούδα καὶ είσηλθεν είς τον οίκον Ζαχαρίου, 41 και ήσπάσατο την Έλισάβετ. Και έγένετο, ώς ήκουσεν ή Έλισάβετ τον ασπασμον της Μαρίας, εσκίρτησε το βρέφος έν τη κυιλία αὐτης. 42 καὶ ἐπλήσθη πνεύματος άγίου ἡ Ἐλισάβετ, καὶ ἀνεφώνησε φωνή μεγάλη, καὶ εἶπεν, Εὐλογημένη σὺ έν γυναιξὶ, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς

Ver. 27. μεμνηστ. Al. ἐμνηστευμένην. So again in c. ii. 5.—29. G. $\dot{\eta}$ δὲ ἐπὶ τ $\ddot{\phi}$ λόγω διετ.—36. G. K. γήρει. See Gr. Gr. § 8. Obs. 5.

to the Messiah. Hence the expressions, simi-23. 1 Sam. i. 6. Isa. iv. 1. liv. 4. Tobit iii. 9.

χάριν παρά τῷ Θεῷ (ver. 30). Compare also Judg. xvii. 7. Ερά. i. 6.—With ὁ Κυριος μετά σοῦ, there Ver. 37. οὐκ ἀ m in Cant. i. 8. LXX. radi iv yvvaiti. Si- on Mait. xii. 25. milar modes of expression, however, are met with in the Greek and Latin. Thus Callim. Ing. 131. appeia yvvaikėv. Liv. XXIII. 44. Magna inter paucat.

Ver. 31. κ καλέσεις κ. τ. λ. Compare Mail. i. 21; and with the following verses compare les. ix. 6, 7. xvi. 5. liv. 5. Dan. ii. 44. vii. 14. 27.—Of the verb κληθήσεται (vv. 32, 35), see on Matt. i. 16; and of the expression το γεννώμενον άγιον (ver. 85), Meil L 20.

Ver. 36. ή συγγενής σου. Mary and lar to that of Elizabeth, in Gon. xvi. 5. xxx. Elizabeth might be related, though one was of the tribe of Levi, and the other of Judah. Ver. 28. κεχαριτωμένη. That is, εὐροῦσα Compare Exod. vi. 23, with Num. ii. 8. See

Ver. 37. ούκ άδυνατήσει κ. τ. λ. Comis an ellipsis of iorw, according to the usual pare Gen. xviii. 14. Job xlii. 2. Jer. xxxii. form of Jewish salutation. See Judg. vi. 17. Zoch. viii. 6. Matt. xix. 26. Luke xviii. 12. Ruth ii. 4.—The phrase εὐλογημένη ἐν 27.—Of ρημα, in the sense of π ραγμα, see γυναιξίν is a Hebrew form of the superlative; on Mutt. xviii. 15; and of οὐ πᾶς, for οὐδείς,

Ver. 39. δρεινήν. Scil. χώραν. The city, in which Zacharias dwelt, was probably Hebron, which was situated in the mountains of Judah, and belonged to the children of Aaron (Josh. xi. 21. xxi. 11).

Ver. 41. ioxiptyoe. Gen. xxv. 22. LXX. έσκίρτων δε τα παιδία εν αυτή. Juv. Sat. VI. 598. Vexare uterum pueris salientibus. Properly the verb is applied to the frisking of young cattle; as in Ps. cxiv. 4. Mal. iv. 2. LXX Eur. Phœn. 1141.

της κοιλίας σου. Καὶ πόθεν μοι τουτο, ΐνα ἔλθη ἡ μήτηρ του κυρίου 43 μου πρός με; Ίδοὺ γὰρ, ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου είς τὰ 44 ωτά μου, εσκίρτησεν εν αγαλλιάσει το βρέφος εν τη κοιλία μου. Καί 45 μακαρία ή πιστεύσασα, ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτή

παρά Κυρίου.

Καὶ είπε Μαριαμ, Μεγαλύνει ή ψυχή μου τον Κύριον, καὶ ήγαλ-46λίασε το πνευμά μου έπι τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρί μου. ὅτι ἐπέβλεψεν έπι 48 την ταπείνωσιν της δούλης αὐτοῦ. Ίδου γάρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριουσί με πάσαι αὶ γενεαί ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεία ὁ δυνατὸς, καὶ ἄγιον 49 τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ είς γενεὰς γενεῶν τοῖς φοβουμένοις 50 αὐτόν. Έποίησε κράτος έν βραχίονι αὐτοῦ διεσκόρπισεν ὑπερηφά-51 νους διανοία καρδίας αὐτων. Καθείλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ 52 ύψωσε ταπεινούς πεινώντας ένέπλησεν άγαθών, και πλουτούντας 53 εξαπέστειλε κενούς. 'Αντελάβετο Ίσραηλ παιδός αὐτοῦ, μνησθηναι 54 έλέους, καθώς έλάλησε πρός τους πατέρας ήμων, τῷ Αβραὰμ καὶ τῷ ১5 σπέρματι αὐτοῦ είς τὸν αίωνα. "Εμεινε δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῆ ώσει 56 μηνας τρείς' και υπέστρεψεν είς τον οίκον αυτής.

Τῷ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκείν αὐτήν καὶ ἐγέννησεν 57 υίον. Καὶ ηκουσαν οι περίοικοι και οι συγγενείς αὐτης, ὅτι έμεγάλυνε 58 Κύριος τὸ έλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς' καὶ συνέχαιρον αὐτῷ. Καὶ έγένετο 59 έν τη ογδόη ημέρα, ηλθον περιτεμείν το παιδίον καὶ εκάλουν αὐτὸ,

Ver. 55. είς τον αίωνα. G. K. S. έως αίωνος.

An expression denoting admiration of any unexpected mark of respect. Compare 2 Sam. xxiv. 21. Matt. iii. 14. Arist. Plut. vouileig κτημα έλευθερίαν. The word is 264. Virg. Eccl. IX. 27.

Ver. 45. ori icrai. E. T. for: rather, that LXX. Compare Acts ii. 11. there will be. See Matt. ix. 28. Murk xi. 23,

passim.

Ver. 46. μεγαλύνει. Magnifice; i. e. extols, praises: and this meaning recurs in Acts v. 13. x. 46. xix. 17. 2 Cor. x. 15. Phil i. the sentiment compare 1 Sam. ii. 7. 2 Chron. 20. So also Thucyd. VIII, 81. Xen. Hell. xxv. 8. Ecclus. x. 14. Diog. L. I. 69. Hor. VII. 1. 13. Diod. Sic. I. 20. The ordinary Od. I. 34. 12. signification of the verb is, to enlarge; as in ver. 58. — In this hymn, the expressions from Ps. xcviii. 3, that these words connect are in a great measure borrowed from the with μνησθήναι έλέους, before which ώστε scriptures of the O. T.; with which the blessed must be supplied; as in ver. 72, and elsewhere virgin, living and acting under their con- frequently. Compare also Mic. vii. 20. The stant influence, could not be otherwise intervening clause is parenthetical. than familiar. See especially 1 Sam. ii. 1,

mind, but humility of station; as in Gen. xxix. 32. 2 Kings xiv. 26. Ps. xxv. 18. time, in conformity with very ancient usage, LXX. Phil. iii. 21. See also on ch. xvi. 8.

Ver. 43. πόθεν μοι τουτο; Scil. γένονε. έξοχήν, as in Ps. xxiv. 8. LXX.-With μεγαλεΐα, supply έργα, or κτήματα, as in Xen. Mem. IV. 5. 2. καλόν κ μεγαλείον used of God's signal mercies in Ps. lxxi. 19.

Ver. 51. έποίησε κράτος. A Hebraism: 24. John xl. 27. 42. xiii. 19. xvi. 27. 30; et as in Psa. cxvii. 5. LXX. ἐποίησε δύναμιν. -The words diavola kapdias must be construed with υπερηφάνους.—Of καθαιρείν (ver. 52), see on Hom. Il. Q. 268; and with

Ver. 55. τῷ 'Αβραάμ κ. τ.λ. It is clear

Ver. 59. ἐν τῷ ὀγδόŋ ἡμ. According to divine institution, circumcision was scrupu-Ver. 48. ransivusiv. Not humility of lously performed on the eighth day from the birth of the child inclusive; and at the same the name was given. At the first institution Ver. 49. ο δυνατός. The Almighty, κατ' of the rite, the names of Abram and his wife

ο επί τω ονόματι του πατρός αυτού, Ζαχαρίαν. Και αποκριθείσα ή 61 μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, Οὐχί ἀλλὰ κληθήσεται Ίωάννης. Καὶ εἶπον τρος αὐτην, Ότι οὐδείς έστιν έν τη συγγενεία σου ος καλείται τῷ ο ονόματι τούτω. Ενένευον δε τω πατρί αυτού, τὸ, τί αν θέλοι καλείσθαι ιβαυτόν. Καὶ, αιτήσας πινακίδιον, έγραψε λέγων, Ίωάννης έστὶ τὸ η όνομα αυτού και έθαύμασαν πάντες. Ανεώχθη δε το στόμα αυτού ταραχρήμα, καὶ ἡ γλώσσα αὐτοῦ καὶ ἐλάλει, εὐλογών τὸν Θεόν. 65 Καὶ έγένετο έπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικούντας αὐτούς καὶ έν όλη 66 τη όρεινη της Ιουδαίας διελαλείτο πάντα τὰ ρήματα ταῦτα καὶ έθεντο πάντες οι ακούσαντες έν τη καρδία αυτων, λέγοντες, Τί αρα τὸ ος παιδίον τούτο έσται; Καὶ χείρ Κυρίου ήν μετ' αὐτού. Καὶ Ζαχαρίας ο πατήρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος άγίου, καὶ προεφήτευσε, λέγων, 68 Εύλογητός Κύριος ο Θεός του Ίσραηλ, ότι έπεσκέψατο και έποίησε ω λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμίν έν τῷ 70 οίκψ Δαβίδ τοῦ παιδός αὐτοῦ, καθώς ελάλησε διὰ στόματος τῶν τι αγίων των απ' αίωνος προφητών αὐτοῦ, σωτηρίαν έξ έχθρων ήμων καί 72 έκ χειρός πάντων των μισούντων ήμας ποιήσαι έλεος μετά των πα-73 τέρων ήμων, καὶ μνησθήναι διαθήκης άγίας αὐτοῦ, ὅρκον ὑν ὤμοσε 74 τρὸς Αβραάμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν ἀφόβως, ἐκ χειρὸς το των έχθρων ήμων ρυσθέντας, λατρεύειν αὐτῷ έν ὑσιότητι καὶ δικαιο-76 σύνη ενώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν. Καὶ σὺ, παιδίον, προφήτης ύψίστου κληθήση προπορεύση γάρ προ προσώπου

Ver. 61. Ιν τῷ συγγ. Αλ ἐκ τῆς συγγενείας.—64. ἡ γλ. αὐτοῦ. Some Edd. add έλύθη, was loosed, or διηρθρώθη, became pliable; but a zeugma is a sufficient explana-See Gr. Gr. § 69. 111. Obs. 7.—75. της ζωης. Omitted by G. S.; and bracketed by K.—76. Al. rai où dè, n.

xxi. 3, 4. Levis. xii. 3. John vii. 22, 23.

168. In its primary sense, however, it means 21. 18. Addis cornuu pauperi. no more than a piece of board, or pinewood braism. See 2 Kings x. 1. 6. LXX.

Ver. 65. φόβος. Reverential awe; and so Compare Matt. xxviii. again in ch. vii. 16.

& Acts xix. 17. 1 Pet. i. 17.

Ver. 69. kipaç owthplac. A horn of salwition; i.e. a mighty Saviour. A horn in Scripture, by a metaphor derived from horned animals, is frequently adopted as the symbol κατευθύναι in ver. 79, and again with τοῦ of strength and regal power. Thus Suidas: δουναι in Luke ii. 24. είρας ή ίσχδς, παρά τη θείς γραφή, έκ με-

were changed. See Gen. xvii. 5. 12. 15. ταφοράς των ζώων των καθωπλισμένων τοίς κέραπι, η τούτοις άμυνυμένων. See Deut. Ver. 63. πινακίδιον. A diminutive of xxxiii. 17. Ps. xviii. 2. cxxxiii. 17. Jer. xlviii. wivag, which was a flat piece of board, 25. Ezck. xxix. 21. Dan. vii. 24. viii. 21. senced with wax, for the purpose of writing Zech. i. 18. Rev. xiii. 1. In the same manon it: a writing tablet. See on Hom. It. Z. ner the Latins use cornu; as in Hor. Od. 111.

Ver. 70. aπ' aiωvoς. From the earliest (Hom. Od. N. 67); and thence a wooden times. Compare Acts iii. 21. The promise platter or trencher, as in Matt. xiv. 8. Mark of a Redeemer, which was subsequently more vi. 25. Luke xi. 39. Compare Hom. Od. A. explicitly made to David and Abraham, was 141.—The phrase γράφειν λέγων is a He- given to Adam (Gen. iii. 15) immediately

after the fall

Ver. 73. öpkov. Subaud. katá. In the next verse, before rov dovvai there is an ellipsis of περί, and ἀφόβως is to be construed with λατρεύειν, the intervening words being With the same words in ver. parenthetical 77, Evera must be supplied; also with row

Κυρίου ετοιμάσαι όδους αυτού, του δούναι γνώσιν σωτηρίας τῷ λαῷ 77 αυτου, εν αφέσει άμαρτιων αυτων δια σπλάγχνα έλέους Θεού ήμων, 78 έν οίς έπεσκέψατο ήμας ανατολή έξ ύψους, επιφαναι τοίς εν σκότει καί 79 σκιά θανάτου καθημένοις, του κατευθύναι τους πόδας ήμων είς όδον είρηνης. Τὸ δὲ παιδίου ηύξανε, καὶ έκραταιούτο πνεύματι καὶ ήν έν 80 ταῖς έρημοις, έως ημέρας αναδείξεως αυτού πρός τον Ίσραήλ.

2. ΈΓΕΝΕΤΟ δε εν ταις ημέραις εκείναις, έξηλθε δόγμα παρά 1 Καίσαρος Αύγούστου, απογράφεσθαι πάσαν την οικουμένην. Αυτη ή 2 απογραφή πρώτη έγένετο ήγεμονεύοντος της Συρίας Κυρηνίου. έπορεύοντο πάντες απογράφεσθαι, έκαστος είς την ίδιαν πόλιν. Ανέβη δὲ καὶ Ιωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως Ναζαρὲτ, είς τὴν 4 Ίουδαίαν, είς πόλιν Δαβίδ, ήτις καλείται Βηθλεέμ, δια το είναι αυτον έξ οίκου καὶ πατριάς Δαβίδ, ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τη μεμνηστευ- 5 μένη αὐτῷ γυναικὶ, οὕση έγκύῳ. Έγένετο δὲ έν τῷ εἶναι αὐτοὺς έκεῖ, 6 έπλήσθησαν αι ήμέραι του τεκείν αυτήν και έτεκε τον υίον αυτής τον 7

Ver. 7. ἐν τῷ φ. The article is wanting in a few copies; and G. K. S. omit it in ver. 12. But see note.

Ver. 78. avaroly it whous. Compare Matt. iv. 16. It has been urged that it υψους is improperly applied, as the sun at rising is always in the horizon. This objection, however trifling, is removed by joining $\ell\pi\epsilon$ σεέψατο έξ ύψους, and taking άνατολή (sc. ηλίου) for the Sun (of Righteousness) himself, just as άνατολή σελήνης is the moon itself in Isa. lx. 19. LXX. So Virg. Eccl. VI. 7. Jam nova progenies cælo demittitur ulto.— Of the noun avadeitic (ver. 80), see on Luke

Ver. 80. Ly raig lphyoig. Scil. xwpaig.

Compare Matt. iii. 1.

CHAP. II.— Ver. 1. άπογράφεσθαι. This verb, and the cognate noun $\dot{\alpha}\pi\sigma\gamma\rho\alpha\phi\dot{\eta}$ (ver. 3), refer to the Roman census, of which the intention was omnia patrimonii, dignitatis, ætatis, artium, officiorumque discrimina in tahulas referre (Flor. Epit. I. 6). These registrations sometimes embraced the whole Roman empire, and at others were confined to particular provinces; and it appears that Augustus had ordered a census in Judma a short culty arises from the fact that Cyrenius was not governor of Syria for some years afterwards. Various solutions of this difficulty have been proposed; of which the best seems to be that which suggests that the object of the enrolment was not immediately effected. Thus the meaning of the parenthesis in ver. 2 will be, This enrolment, which was made under the presidency of Saturninus (Joseph. is clearly monadic..... Of κατάλυμα, see on Ant. XVII. 13. XVIII. 1. 1), first took effect Mark xiv. 14.

when Cyrenius &c. This effect is probably referred to in Acts v. 37. For this sense of yevic 9 a., see Mutt. v. 18. vi. 10. xxvi. 42. 1 Cor. xv. 54. That the census was not extended to the whole Roman empire, may be inferred from the express mention of the governor of Syria; and η οίκουμένη is sometimes used of Judaa only: as, for instance, in Acts xi. 28, and most probably in Luke iv. 5. In a more enlarged sense it means the Roman empire; as in Acts xvii. 6, and elsewhere; or, more properly, the whole world, as in Matt. xxiv. 14. Rom. x. 18. Heb. i. 6. Josephus also employs the term in these three senses. It should be observed that in rais huispais excivace does not connect with the last verse, but with ver. 5 of the first chapter.

Ver. 4. έξοικ. κ π. Δ. The πατρία was part of the olkog, being confined to the direct line of descent. See Num. i. 18, sqq. Josh. vil. 17, 18. Somewhat similar is the Roman distinction into gentes and familia. See also

on Hom. Il. B. 362.

Ver. 7. φάτνη. Ε. Τ. a munger; and the period before the birth of Christ: but a diffi- authorities for this rendering are very numerous: but, since it was the place in which the babe was born and swaddled, as well as laid, it is far more probable that a stall or stable is intended; and in this sense the word is used by the best writers. Justin Martyr and others mention a tradition that our Lord was born in a cave (σπήλαιον). See my note on Dial. Tryph. c. 78. Moreover, the article

πρωτότοκον, καὶ έσπαργάνωσεν αὐτὸν, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν έν τῆ φάτνη, διότι οὐκ ήν αὐτοῖς τόπος έν τῷ καταλύματι.

8 Καὶ ποιμένες ήσαν έν τῆ χώρα τῆ αὐτῆ ἀγραυλοῦντες, καὶ φυλάσ-9 σοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. Καὶ ίδοὺ, ἄγγελος Κυρίου επέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς καὶ 10 έφοβήθησαν φόβον μέγαν. Καὶ είπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβεῖσθε· ίδου γάρ, ευαγγελίζομαι ύμιν χαράν μεγάλην, ήτις έσται παντί τῷ 11 λαψ ότι έτέχθη ύμιν σήμερον σωτήρ, ός έστι Χριστός κύριος, έν 12 τόλει Δαβίδ. Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημείον εὐρήσετε βρέφος έσπαρ-13 γανωμένον, κείμενον εν τη φάτνη. Καὶ έξαίφνης εγένετο σύν τω αγγέλω πλήθος στρατιάς ουρανίου, αίνούντων τον Θεον, και λεγόντων, 14 Δόξα έν ύψίστοις Θεώ και έπι γης ειρήνη, έν ανθρώποις εύδοκία. 15 Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπηλθυν ἀπ΄ αὐτῶν είς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καί οι ανθρωποι οι ποιμένες είπον πρός αλλήλονς, Διέλθωμεν δή έως Βηθλεέμ, καὶ ίδωμεν τὸ ρημα τοῦτο τὸ γεγονὸς, δ ὁ Κύριος έγνώρισεν 16 ήμιν. Καὶ ήλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεύρον τήν τε Μαριάμ καὶ τὸν 17 Ιωσήφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον έν τη φάτνη. Ίδόντες δὲ διεγνώρισαν περί του ρήματος του λαληθέντος αὐτοῖς περί του παιδίου τούτου. 18 και πάντες οι ακούσαντες εθαύμασαν περί των λαληθέντων ύπο των 19 ποιμένων πρός αὐτούς. Η δὲ Μαριάμ πάντα συνετήρει τὰ ρήματα 20 ταυτα, συμβάλλουσα έν τη καρδία αυτής. Και υπέστρεψαν οι ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αίνουντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πάσιν οἰς ήκουσαν καὶ είδον, καθώς έλαλήθη πρός αὐτούς.

[1] ΚΑΙ ότε έπλήσθησαν ήμέραι όκτω του περιτεμείν το παιδίον, καί

Ver. 14. Al. εὐδοκίας.—15. A few MSS. omit καὶ οὶ ἄνθρωποι.—20. ὑπίστ. R. ἐπέστρεψαν. Compare ver. 40. 43. 45.—21. τὸ παιδίον. G. K. S. αὐτόν.

Ver. 8. φυλάσσοντις φ. τ. ν. See on Matt. xiv. 25. The expression is distinct from such ■ φοβεῖσθαι φόβον (ver. 9), which is analo-

plied to visions; as in Luke xxiv. 4. Acts xii. 7. Hom. Il. \$ 201. Herod. II. 141. V. 56. Arist. Pac. 427.—The primary meaning is to stand over, as in ch. iv. 39. See also on Hom. II. O. 703.—By δόξα Κυρίου is meant the Scheckingh, or symbol of the Divine presence, which was frequently attended by a company of angels. See I Kings axii. 19. Ps. ciii. 20. Job xxxviii. 7. Compare aleo Heb. i. G.

in Mett. xxi. 9. The import of this doxotively. Hence the following order: — Oraily Compare ver. 51.

ύψίστοις δόξα (έστι), κ έν άνθρ. έπὶ γῆς είρήνη (κ) εὐδοξία. Christ is called the Prince of Peace (Isa. ix. 6); and the Gospel gous to χαρηναι χαράν in Matt. ii. 10. was intended to establish love and goodwill Ver. 9. ἐπάστη. This verb is properly apart among mankind. Compare Rom. v. 1. Eph. ü. 14. 17.

Ver. 15. of morphisec. In apposition with oi ἄνθρωποι, so as to explain the reference: the men, viz. the shepherds. So Thucyd. VIII. 77. οὶ δὲ πεμφθέντες ἐς Σάμον, οὶ δέκα

πρεσβευταί.

Ver. 19. συμβάλλουσα. Laying the things together, so as to arrive at their proper import. In this sense the verb is used in Herod. J. 91. Dion. Hal. I. 24. Arrian. Exp. II. 3. Some Ver. 14. in inflorous. Scil ouparous. So would render considering, and compare Hom. IL A. 297; but this authority equally favours logy will best appear by dividing it into two the sense above given. The order of the clames, wherein εν υψέστοις and Θεώ are op- words is, ή δε Μ. συμβάλλουσα ταῦτα τὰ posed to έπι γής and έν ανθρώποις, respec- ρήματα, συνετήρει (αυτά) έντη κ. αυτής.

έκλήθη το όνομα αύτου Ίησους, το κληθέν ύπο του άγγέλου προ του συλληφθήναι αὐτὸν έν τῷ κοιλία.

ΚΑΙ ότε έπλήσθησαν αὶ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν, κατὰ τὸν 22 νόμον Μωσέως, ανήγαγον αυτόν είς Ιεροσόλυμα, παραστήσαι τῷ Κυρίψ καθώς γέγραπται έν νύμψ Κυρίου, ""Ότι παν άρσεν, διανοίγον 23 μήτραν, ἄγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται" καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ 24 είρημένον εν νόμφ Κυρίου, " ζεύγος τρυγόνων η δύο νεοσσούς περι-

στερων."

Καὶ ίδου, ην ανθρωπος έν Ἱερουσαλημ, ῷ ὄνομα Συμεων, καὶ ὁ αν- 25 θρωπος ούτος δίκαιος καὶ εὐλαβης, προσδεχόμενος παράκλησιν του Ίσραήλ καὶ πνεύμα άγιον ήν έπ αὐτὸν, καὶ ήν αὐτῷ κεχρηματισμέ 26 νον ύπο του πνεύματος του άγιου, μη ίδειν θάνατον πρίν η ίδητον Χριστον Κυρίου. Και ήλθεν εν τω πνεύματι εις το ιερόν και εν τω 27 είσαγαγείν τους γονείς το παιδίον Ίησούν, του ποιήσαι αυτούς κατά το είθισμένον του νόμου περί αὐτου, και αὐτὸς εδέξατο αὐτὸ είς τὰς ἀγκά-28 λας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν Θεὸν, καὶ είπε, Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦ-29 λόν σου, δέσπυτα, κατα το ρημά σου, εν ειρήνη ότι είδον οι οφθαλμοί 30 μου τὸ σωτήριόν σου, ὁ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, 31 φως είς αποκάλυψιν έθνων καὶ δόξαν λαού σου Ισραήλ. Καὶ ήν 32-34 Ίωσηφ καὶ ή μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες έπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐ-

Ver. 22. τοῦ καθ. αὐτῶν. A few copies read αὐτῆς, which the E. T. has followed. Doubtless the var. lest. originated in the fear of imputing sin to Christ; but see note. -24. Κ. νοσσούς. - 33. Ίωσήφ κ. τ. λ. G. δ πατήρ αθτοῦ καὶ ή μήτηρ θανμ. This is probably the true reading, set aside from a cautious anxiety with respect to Christ's human parentage. Compare vv. 43. 48.

Ver. 22. αλ ήμεραι τοῦ καθαρισμοῦ κ. τ. λ. Of the law respecting the purification of frequently designated their expected Messiah. women, and the presentation of every firstborn male, see Exod. xiii. 2. Lev. xii. 2, sqq. As the legal impurity of the mother extended to the child, Christ submitted to the ceremonies, and in this respect upheld the divine authority of the law, by fulfilling all righ- xvi. 28; and of the verb χρηματίζεσθαι, on teousness. See Matt. iil. 15. Gal. iv. 4, Matt. ii. 12.

Ver. 25. δίκαιος η εύλαβής. Acts x. 22. άνηρ δίκαιος & φοβούμενος τον Θεόν. Ovid. Met. V. 100. Æqui cultor, timidusque deorum. press eagerness to die, but simply resignation. preceptor of St. Paul (Acts v. 34. xxii. 3). the light by which the Gentiles were to be These conjectures are altogether uncertain, directed to that true religion, from which their and indeed improbable. There was also an- benighted minds had been entirely shut out. other Symeon, surnamed the Just, whose cha- See Ps. xcviii. 2. Isa. xlix. 6. Acts xiii. 47. racter is thus given in Joseph. Ant. XII. 2. xxviii. 28. The words due ele due e. r. r. l. diracor entrangele did te to moor Geor et- (ver. 32) are in opposition with owthour. σεβές, η το πρός τους ομοφύλους εύνουν. Hehad been now long dead. — The consola- on Luke i. 10.

tion of Israel is a term by which the Rabbins It occurs frequently in the Talmud; with reference, doubtless, to the prophecies in Isa. xlix. 18. lil. 9, eqq. lxvi. 13. Jer. xxxi. 13. Zech. 1. 17, et alibi.

Ver. 26. lõiiv bávatov. See on Mett.

Ver. 29. απολύεις. Scil. έκ τοῦ σώματος, or as in Ælian. V. H. V. 6, ir two rou owματος δεσμών. The expression does not ex-It has been sought to identify this pious indi- This hymn indicates the universality of the vidual with the Symeon mentioned in the offer of salvation, speaking of Christ as the Talmud as the son of Hillel, and father of especial glory of the Jews, from whom he was that Gamaliel, who is said to have been the to spring (Isa. xlvi. 13. Rom. ix. 4, 5), and

Ver 88. hv. By syncope, for hoav. See

34 τοῦ. Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεών, καὶ εἶπε προς Μαριαμ τὴν μητέρα αὐτοῦ, Ίδοὺ, οὖτος κεῖται είς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν έν τῷ

35 Ισραήλ, και είς σημείον αντιλεγόμενον και σου δε αυτής την ψυχήν διελεύσεται ρομφαία. ὅπως αν ἀποκαλυφθώσιν έκ πολλών καρδιών

διαλογισμοί.

Καὶ ην Αννα προφήτις, θυγάτηρ Φανουήλ, εκ φυλής Ασήρ' αυτη προβεβηκυία έν ημέραις πολλαίς, ζήσασα έτη μετα ανδρός έπτα από 37 της παρθενίας αὐτης καὶ αὕτη χήρα ώς έτων ὀγδοηκοντατεσσάρων, η ουκ αφίστατο από του ιερού, νηστείαις και δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα 38 καὶ ἡμέραν. Καὶ αυτη, αὐτῆ τῆ ωρα ἐπιστᾶσα, ἀνθωμολογείτο τῷ Κυρίφ, και έλάλει περί αυτου πάσι τοις προσδεχομένοις λύτρωσιν έν

Ίερουσαλήμ.

39 Καὶ, ὡς ἐτέλεσαν ἄπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ὑπέστρεψαν 40 είς την Γαλιλαίαν, είς την πόλιν αὐτῶν Ναζαρέτ. Τὸ δὲ παιδίον ηύξανε, καὶ έκραταιούτο πνεύματι, πληρούμενον σοφίας καὶ χάρις θεού ην επ αυτό.

ΚΑΙ έπορεύοντο οι γονείς αὐτοῦ κατ΄ έτος είς Ίερουσαλημ τῆ έορτη 12 του πάσχα. Καὶ ότε εγένετο έτων δώδεκα, αναβάντων αὐτων είς 'Ιε-43 ροσόλυμα κατά τὸ έθος της έορτης, καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, έν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ίησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ

Ver. 38. Some MSS. omit αυτη.-43. ούκ έγνω κ. τ. λ. Al. ούκ έγνωσαν οί γονείς αύτου. Grisebach would read ούκ έγνωσαν. Νομίσαντες κ. τ. λ.

employed is that of a stone lying in the path, which may be a stumblingblock, or a support, according to circumstances; and the meaning is, that the preaching of Christ will give eccasion to the fall of many through unbelief, and the rising again of many, by leaning on the rock of faith; while the disposition of men's hearts will be tested by their attention or contradiction to his miracles and doctrines. and compare Heb. xii. 3. In the parenallusion to the maternal anguish of the Virgin, v. 17. with Ephes. vi. 18. in witnessing the calumnies and injuries to prophecy was signally fulfilled, when she saw the people.—Properly poupala is a juvelin: Heb. xiii. 15. and thence any weapon, as a sword. See Judg. vii. 20. Pa. xxxvii. 15. LXX. Rev. i. 16. Hence it implies figuratively, piercing onguish; and the like metaphor is of frequent eccurrence. Compare Ps. Ivii. 4. lix. 7. Isa. i. 20. *Prov.* xii. 18. Hom. Il. I. 3. Soph. Aj. 938. Virg. Æn. XII. 16.

Ver. 34. κείται. Is ordained, or appointed; Ver. 37. κ, αθτη χήρα. Scil. ήν. So again as in Phil. i. 17. 1 Thess. iii. 3. The image in Luke vii. 12. With χήρα there is an ellipsis of yvvn, which is supplied in Luke iv. 26. So Hom. Il. B. 289. χῆραί τε γυναῖκες. Widowhood, especially in women whose husbands had died when they were young, was held in high estimation among the Jews. See Joseph. Ant. XVIII. 6. 6. The expression νύκτα κ) ημέραν is hyperbolical, as are frequently the adverbs πάντοτε, άδιαλείπτως, and the like; implying merely a See Iss. viil. 14. xxviii. 16. Matt. xxi. 42; constant and regular attendance. See Luks xviii.1. 7. xxiv. 53. John xviii. 20. Acts thesis a sou de s. r. \lambda., there seems to be an xxvi. 7. 1 Tim. v. 5. Compare also 1 These.

Ver. 38. ανθωμολογείτο. This compound which her child would be exposed; and the verb, which does not recur in the N. T., means to praise; as in Ezra iii. 11. Ps. lxxix. 13. him expiring on the cross amidst the scoffs of LXX. See also on Matt. xi. 25; and compare

Ver. 40. xápic θεοῦ. The fuvour of God; i. e. his love and affection. So again in ver. 52. Compare Matt. iii. 17. In the same sense the expression is used in Acts iv. 33. 2 Cor. vi. 1. ix. 14, and elsewhere.

Ver. 42. κατά τὸ έθος τῆς ἐορτῆς. See Exod. xxiii. 14. 17. xxxiv. 23. Deut. xvi. 1. 16. ουκ έγνω Ίωσηφ και ή μήτηρ αὐτοῦ. Νομίσαντες δε αὐτὸν έν τη συν- 44 οδία είναι, ήλθον ήμέρας όδον, και ανεζήτουν αυτόν έν τοις συγγενέσι καὶ έν τοῖς γνωστοῖς καὶ, μὴ εύρόντες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν είς Ἱερου- 45 σαλημ, ζητούντες αὐτόν. Καὶ έγένετο μεθ΄ ήμέρας τρείς, εύρον αὐτὸν 46 έν τῷ ιερῷ, καθεζόμενον έν μέσψ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ έπερωτώντα αὐτούς. Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ, ἐπὶ 47 τη συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. Καὶ, ἰδόντες αὐτὸν, έξεπλάγη- 48 σαν καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε, Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμίν ουτως; ίδου, ο πατήρ σου κάγω οδυνώμενοι έζητουμέν σε. Καὶ είπε προς 49 αὐτοὺς, Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ήδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ είναι με; Καὶ αὐτοὶ οὐ συνήκαν τὸ ρημα, ο ελάλησεν αὐτοις. Καὶ 50-5 κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν είς Ναζαρέτ καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηο αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ρήματα ταῦτα έν τη καρδία αὐτῆς. Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφία καὶ ἡλικία, καὶ χάριτι 52 παρά Θεφ και ανθρώποις.

3. ΈΝ έτει δὲ πεντεκαιδεκάτψ της ήγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, 1 ήγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου της Ιουδαίας, και τετραρχούντος της Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος

Ver. 45. μη εύρ. αὐτόν. G. omits the pronoun, and K. places it within brackets.

i. e. among the companions of their journey. 767, the former could not have been in office in large companies; those of the same district A. U. C. 764, when Tiberius was taken into happen, therefore, that till they halted for the firmed by the word ήγεμονία, which does night, Jesus might be supposed by his parents not denote regal or imperial, but a suborpart of the caravan.

missible, and the sense would thus agree with became a Roman province, of which Pilate John ix. 4. xiv. 31. Upon the whole, the was now the governor. Lysanias was proother mode is preferable; and the ellipsis in bably the son of a governor of the same name, question is found in Esth. v. 10, vii. 9. LXX. who had been placed over the province of John xix. 27. So also Theorr. Idyl. II. 76. Abilene by Augustus. See Joseph. Ant. τὰ Λύκωνος.—Of the formula τί ὅτι, see on XIV. 13. 3. XV. 4. 1. XVII. 8. 1. Of Acts v. 4.

Diod. Sic. XI. 87. προκόπτειν έν παιδεία. advance; and thence to make progress or pro- and a like insertion in Matt. iii. 1, equally ficiency. See Rom. xiii. 12. Gal. i. 14. proves that something had preceded there 2 Tim. ii. 16. iii. 9. 13.—Of ηλικία, see on also. The modern Socinians, following in Matt. vi. 27.

Ver. 44. εν τη συνοδία. In the company; Augustus died on the 19th of August A.U.C. Compare Arrian. D. E. III. 26. On their re- during the 15th of Tiberius. To reconcile the turn from the great festivals, the Jews travelled discrepancy, the date must be reckoned from generally keeping together. It might easily a partnership of the empire; and this is conto be with some of their friends, in another dinate authority, as appears even from the next clause. Compare Matt. x. 18. Acts Ver. 49. εν τοῖς τοῦ πατρός μου. Scil. xxvi. 30, et alibi.—After the death of Herod οίκήμασι. Our Lord probably alluded to the Great, his kingdom was divided between Mal. iii. 1. The E. T. supplies the ellipsis his three sons, Archelaus, Antipas, and Phiby πράγμασι, which is unquestionably ad- lip; but Archelaus being deposed, his portion the title Tetrarch, see on Mutt. xvi. 1.— Ver. 52. προέκοπτε σοφία κ ήλικία. From the insertion of the particle δέ, it is sufficiently clear that the Gospel of St. Inke The verb προκόπτειν signifies generally to did not originally begin with this chapter; the steps of the Marcionites of old, would CHAP. III. Ver. 1. έτει δὲ πεντεκαιδε- reject the two first chapters of both Gosκατψ ε. τ. λ. There is a chronological diffi- pels, with the insidious design of subvertculty in this passage. As Pilate was appoint- ing the miraculous conception of Christ; but ed procurator of Judges in A. U. C. 779, and the internal evidence thus afforded is a power-

της Ιτουραίας και Τραχωνίτιδος χώρας, και Λυσανίου της Αβιληνης τετραρχούντος, επ' αρχιερέων Αννα καὶ Καϊάφα, έγένετο ρημα Θεού 2 επὶ Ίωάννην τον του Ζαχαρίου υίον έν τη έρημω. Καὶ ήλθεν είς πα-3 σαν την περίχωρον του Ιορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας είς άφεσιν άμαρτιών ώς γέγραπται έν βίβλω λόγων Ήσαΐου του προ-4 φήτου, λέγοντος, " Φωνή βοώντος έν τη έρημω, Ετοιμάσατε την όδον Κυρίου εύθείας ποιείτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Πᾶσα φάραγξ πληρωθή- 5 σεται, καὶ πῶν ὅρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται καὶ ἔσται τὰ σκολιά είς εύθειαν, και αι τραχείαι είς όδους λείας και όψεται πάσα σάρξ 6 τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ." Έλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὅχλοις 7 βαπτισθήναι ύπ' αὐτοῦ, Γεννήματα έχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν άπὸ της μελλούσης ὀργής; Ποιήσατε ούν καρπούς ἀξίους της μετα- 8 νοίας καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν εν εαυτοίς, Πατέρα έχομεν τὸν Αβραάμ. λέγω γαρ ύμιν, ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγειραι τέκνα το Αβραάμ. Ήδη δε και ή άξινη πρός την ρίζαν των δενδρών κείται 9 παν οθν δένδρον, μη ποιούν καρπύν καλόν, εκκόπτεται καί είς πύρ βάλλεται.

Καὶ έπηρώτων αὐτὸν οἱ ὅχλοι, λέγοντες, Τί οὖν ποιήσομεν ; Απο- 10-11 κοιθείς δε λέγει αὐτοῖς, Ο έχων δύο χιτωνας, μεταδότω τῷ μὴ έχοντι και ο έχων βρώματα, ομοίως ποιείτω. Ήλθον δε και τελώναι βαπτισ-12 θήναι, καὶ είπον πρὸς αὐτὸν, Διδάσκαλε, τί ποιήσομεν; 'Ο δὲ είπε 13 προς αυτούς, Μηδέν πλέον παρά το διατεταγμένον ύμιν πράσσετε. Έπηρώτων δε αυτόν και στρατευύμενοι, λέγοντες, Και ήμεις τι ποιήσο- 14

Ver. 2. G. K. S. ἐπ' άρχιερέως.—10. ποιήσομεν. S. ποιήσωμεν.

Ver. 2. ἐπ' ἀρχ. "A. κ, K. Caiaphas was Plaut. Asin. I. 1. See also on Matt. xxv. 16. now in actual possession of the office. See on ment, which he retained neven years.

at variance with the spirit of the Gospel.

ful confirmation of a vast mass of external πράξων. Hence the noun πράκτωρ in Luke proof in favour of their undoubted genuine- xii. 58. Compare also Luke xix. 23. In the same sense we have argentum perficers in

Ver. 14. στρατευόμενοι. For στρατιώται, Men. xxvi. 3. Probably, as Annas was de- as in Thucyd. VIII. 65. It is possible, posed by the Roman emperor, the Jews may though by no means certain, that the particihave still regarded him as the rightful high- ple is here employed with reference to Herod's priest. Thus he is so called again in Acts iv. soldiers actually on the march against Aretas. 6; though Caiaphas still held the appoint- See Joseph. Ant. XVIII. 5. In this case the death of the Baptist, to which Herod's Ver. 5. πασα φάραγξ κ. τ. λ. See on defeat was attributed by the Jews, must have Matt. iii 3. These expressions are applica- followed very closely upon the commenceble in a spiritual sense to the removal of all ment of his ministry.—The verb διασείειν those proud and rugged dispositions which are here seems to mean to extort, either by thrests or violence; as in 8 Macc. vii. 20. diavers-Ver. 13. πλέον παρά τὸ διατεταγμένον. Θέντες των υπαρχόντων. 80 conculere is 80 Thucyd. IV. 6. χειμών μείζων παρά used in Latin.—As to the import of the verb τήν καθεστηκυίαν ώραν. Compare Heb. i. συκοφαντείν, it was originally applied to 4 iii. 3. xii. 4; and see Gr. Gr. § 43. 3.— the petty informers of Athena, who took ad-With reference to money, rpaceur denotes vantage of a law respecting the exportation to collect, including sometimes the idea of ex- of figs (oura), which, being unrepealed, gave action. Thus Thucyd. VIII. 57. popour rise to many vexatious informations, after the τράσσεσθαι. Xen. Hell. I. 3. 7. χρήματα reason for its enactment no longer remained.

μεν; Καὶ είπε πρὸς αὐτοὺς, Μηδένα διασείσητε μηδὲ συκοφαντήσητε καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.

Προσδοκώντος δε του λαού, και διαλογιζομένων πάντων εν ταις 15 καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς είη ὁ Χριστὸς, ἀπε-16 κρίνατο ὁ Ἰωάννης ἄπασι, λέγων, Έγω μέν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς έρχεται δε ὁ ἰσχυρότερός μου, οῦ οὺκ είμὶ ἰκανὸς λύσαι τὸν ἱμάντα τῶν ύποδημάτων αὐτοῦ αὐτὸς ύμᾶς βαπτίσει έν πνεύματι άγίω καὶ πυρί οῦ τὸ πτύον έν τῆ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ 17 συνάξει τον σίτον είς την αποθήκην αυτού, το δε άχυρον κατακαύσει πυρί ασβέστω. Πολλά μέν ούν καί έτερα παρακαλών εύηγγελίζετο 18 τον λαόν. 'Ο δε Ηρώδης ο τετράρχης, έλεγχόμενος ύπ' αὐτοῦ περί 19 Ήρωδιάδος, της γυναικός Φιλίππου τοῦ άδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περί πάντων ων έποίησε πυνηρων ο Ήρωδης, προσέθηκε και τουτο έπι πάσι, 20 καὶ κατέκλεισε τὸν Ἰωάννην έν τῷ φυλακῷ.

Έγένετο δὲ ὲν τῷ βαπτισθηναι ἄπαντα τὸν λαὸν, καὶ Ἰησοῦ βαπ-21 τισθέντος καὶ προσευχημένου, ἀνεψχθηναι τὸν οὐρανὸν, καὶ καταβηναι ?? το πνευμα το άγιον σωματικώ είδει, ώσει περιστεράν, έπ' αὐτον, και φωνην έξ ουρανού γενέσθαι, λέγουσαν, Σύ εί ο υίος μου ο άγαπητός έν σοὶ ηὐδόκησα. Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ώσεὶ έτῶν τριάκοντα ἀρχύμε-23 νος, ῶν, ὡς ἐνομίζετο, υἰὸς Ἰωσὴφ, τοῦ Ἡλὶ, τοῦ Ματθὰτ, τοῦ Λευί, 24 τοῦ Μελχὶ, τοῦ Ίαννὰ, τοῦ Ἰωσὴφ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Αμώς, τοῦ 25 Ναούμ, του Έσλὶ, του Ναγγαὶ, του Μαὰθ, του Ματταθίου, του Σεμεὶ, 26 τοῦ Ίωπηφ, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωαννᾶ, τοῦ Ῥησὰ, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ ?7 Σαλαθιήλ, τοῦ Νηρὶ, τοῦ Μελχὶ, τοῦ Αδδὶ, τοῦ Κωσὰμ, τοῦ Έλμω-28 δαμ, τοῦ ἡΗρ, τοῦ Ίωση, τοῦ Ελιέζερ, τοῦ Ίωρειμ, τοῦ Ματθατ, τοῦ 29 Λευί, τοῦ Συμεων, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσηφ, τοῦ Ἰωναν, τοῦ Ἑλιακείμ, 30 τοῦ Μελεά, τοῦ Μαϊνὰν, τοῦ Ματταθὰ, τοῦ Ναθὰν, τοῦ Δαβίδ, τοῦ 31-'Ιεσσαὶ, τοῦ 'Ωβὴδ, τοῦ Βοὸζ, τοῦ Σαλμών, τοῦ Ναασσών, τοῦ 'Αμιν-33 αδάβ, τοῦ Αράμ, τοῦ Έσρωμ, τοῦ Φαρές, τοῦ Ιούδα, τοῦ Ίακωβ, τοῦ 34

Ver. 19. Φιλίππου. Omitted by G. S.; and bracketed by K. It seems to be interpolated.

thence generally to wrong, to injure. So again in Luke xix. 8. See also Suidas, and the Scholiest on Arist. Plut. 874.—Since the pay of the Roman soldiers included both victuals and XII. 2. 3. Cenar. B. G. I. 23. 1. Compare 24. generally; as in Rom. vi. 23. 2 Cor. xi. 8.

his thirtieth year. See on Matt, iii. 11. In Irenarus,

It signifies, therefore, to accuse frivolously; and the words we exomittero, there is an allusion to the divinity of Christ, and his being only the reputed son of Joseph, having been in fact conceived by the Holy Ghost.

Ver. 29. του Ματθάτ, του Λευί. These money, or with the frequently used for military two generations are repeated; but they should pay; as in Polyb. I. 66. VI. 6. Joseph. Ant. probably be omitted either here, or in ver. There is no mention of Cainan (ver. also I Cor. ix. 7. Hence it came to denote wages 36) in the genealogy at Gen. xi. 12, in the Hebrew; though the LXX. insert him. By Ver. 23. if αθτός ήν κ. τ. λ. In full, omitting this name, and cancelling the first αύτος ο Ίησους ήν άρχόμενος (είναι) ώσει Matthat and Levi, the number of generations, (dπδ) lrun τριάκοντα, ων, κ. τ. λ. The exclusive of Christ and God, will be seventymeaning is, that Jesus had nearly completed two; which accords with the calculation of

35 Ίσαὰκ, τοῦ ᾿Αβραὰμ, τοῦ Θάρα, τοῦ Ναχώρ, τοῦ Σαροὺχ, τοῦ Ῥα36 γαῦ, τοῦ Φάλεκ, τοῦ Ἑβερ, τοῦ Σαλὰ, τοῦ Καϊνὰν, τοῦ ᾿Αρφαξὰδ,
37 τοῦ Σὴμ, τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ, τοῦ Μαθουσάλα, τοῦ Ἐνὼχ, τοῦ Ἰα38 ρέδ, τοῦ Μαλελεὴλ, τοῦ Καϊνὰν, τοῦ Ἐνὼς, τοῦ Σὴθ, τοῦ ᾿Αδὰμ, τοῦ Θεοῦ.

1 4. ΊΗΣΟΥΣ δὲ, πνεύματος άγίου πλήρης, ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ 2 Ἰορδάνου καὶ ήγετο εν τῷ πνεύματι είς τὴν ἔρημον, ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς βήμεραις εκείναις καὶ, συντελεσθεισων αὐτων, υστερον επείνασε. Καὶ είπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Εἰ υἰὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, είπὲ τῷ λίθψ τούτῳ, ΐνα 4 γένηται άρτος. Καὶ ἀπεκρίθη Ίησοῦς πρὸς αὐτὸν, λέγων, Γέγραπται, "Ότι οὐκ ἐπ' ἄρτψ μόνψ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι 5 θεου." Καὶ ἀναγαγών αὐτὸν ὁ διάβολος είς ὅρος ὑψηλὸν, ἔδειξεν δαυτώ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης έν στιγμή χρόνου καὶ είπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Σοὶ δώσω την έξουσίαν ταύτην απασαν, καὶ την δόξαν αὐτῶν. ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ῷ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν. 7-8 σθ οθν έὰν προσκυνήσης ενώπιον μου, έσται σου πάντα. Καὶ, ἀποκριθείς αὐτῷ, είπεν ὁ Ἰησοῦς, Ύπαγε ὸπίσω μου, Σατανά γέγραπται γαρ, "Προσκυνήσεις Κύριον τον Θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις." 9 Καὶ ήγαγεν αὐτὸν είς Ἱερουσαλημ, καὶ έστησεν αὐτὸν έπὶ τὸ πτερύγιον του ίερου, καὶ είπεν αὐτῷ, Εί ὁ υίὸς εί τοῦ Θεου, βάλε σεαυτὸν έν-10 τεύθεν κάτω γέγραπται γάρ, "" Οτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ έντελεῖται 11 περί σου, του διαφυλάξαι σε καί ότι έπι χειρών αρούσι σε, μήποτε 12 προσκόψης πρός λίθον τον πόδα σου." Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ 13 Ιησούς, Ότι είρηται, " Οὐκ έκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου." Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμον, ο διάβολος απέστη απ' αυτου αχρι καιρού.

ΚΑΙ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῆ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν καὶ φήμη ἐξῆλθε καθ΄ ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάν
ιτων. Καὶ ἡλθεν εἰς τὴν Ναζαρὲτ, οῦ ἡν τεθραμμένος καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, ἐν τῆ ἡμέρα τῶν σαββάτων, εἰς τὴν συναγωγὴν,

ι καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. Καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ προ-

Ver. 38. G. K. S. Σερούχ. CHAP. IV. Ver. 7. G. K. S. πασα.—8. υπαγε όπίσω μου. Σ. Omitted by G.; and by K. enclosed within brackets. After γέγραπται, the mane omit γάρ.—9. δ νίος. G. K. S. drop the article.—11. K. omits öτι.

CHAP. IV. Ver. 5. iν στιγμη χρόνου.
Plutarch. de Educat. c. 13. στιγμη χρόνου 37.

τας ίστιν δ βίος. Lucret. iv. 165. Temporie

μ puncto. Compare also Terent. Phorm. bei
1. 4. 7. Cic. pro Flace. c. 25.—Of οἰκουμί
μιτε on Luke ii. 1.

Ver. 13. äxpi kaipov. See on Matt. xxvi.

Ver. 16. dviory dvayvavav. Either as being a member of the synagogue, or because his celebrity as a teacher obtained for him permission to expound the Scriptures.

φήτου καὶ, αναπτύξας τὸ βιβλίον, εύρε τὸν τόπον οὐ ἦν γεγραμμένον, "Πνευμα Κυρίου έπ' έμε, ου ένεκεν έχρισέ με ευαγγελίζεσθαι πτω- 18 χοίς απέσταλκέ με ίασασθαι τους συντετριμμένους την καρδίαν, κη-19 ρύξαι αίχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστείλαι τεθραυσμένους έν άφέσει, κηρύξαι ένιαυτον Κυρίου δεκτόν." Καὶ, πτύξας 20 το βιβλίον, αποδούς τῷ ὑπηρέτη, ἐκάθισε καὶ πάντων ἐν τῷ συναγωγῷ οι ὀφθαλμοὶ ήσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. "Ηρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς, 21 Ότι σήμερου πεπλήρωται ή γραφή αυτη έν τοις ωσίν ύμων. Καὶ πάν- 22 τες έμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ έθαύμαζον έπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς έκπορευομένοις έκ του στόματος αυτού, και έλεγον, Ούχ ουτός έστιν ό υίος Ιωσήφ; Καὶ είπε προς αυτούς, Πάντως έρειτέ μοι την παραβο-23 λην ταύτην, Ιατρέ, θεράπευσον σεαυτόν οσα ηκούσαμεν γενόμενα έν τη Καπερναούμ, ποίησον καὶ ώδε έν τη πατρίδι σου. Είπε δὲ, Αμην 24 λέγω ύμιν, ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῷ πατρίδι αὐτοῦ. Έπ' αληθείας δὲ λέγω ύμιν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν έν ταις ἡμέραις 25 Ήλίου έν τῷ Ἰσραηλ, ὅτε έκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μηνας έξ, ως έγένετο λιμός μέγας έπὶ πάσαν την γην καὶ πρός οὐδεμίαν 26 αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλίας, εί μη είς Σάρεπτα της Σιδῶνος πρὸς γυναίκα χήραν. Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ήσαν έπὶ Ελισσαίου τοῦ προφήτου έν 27 τῷ Ισραήλ καὶ οὐδεὶς αὐτῶν έκαθαρίσθη, εί μη Νεεμαν ὁ Σύρος. Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῷ συναγωγῷ, ἀκούοντες ταῦτα 28 καὶ ἀναστάντες έξέβαλον αὐτὸν έξω της πόλεως, καὶ ήγαγον αὐτὸν 29

Ver. 18. Ενεκεν. G. K. S. have είνεκεν, and εύαγγελίσασθαι. G. omits ίάσασθαι τ. συντ. τ. κ., and K. puts the clause in brackets.—23. έν τῷ Καπ. G. K. είς Καπερvaovp.

blind, with freedom to the imprisoned in the sqq. original, it may be remarked that it was a frequent practice to put out the eyes of pri- cile 1 Kings xviii. 1. with this account, which soners. See Judg. xvi. 21. 2 Kings xxv. 7. In ver. 19, there is an allusion to the year of Jubilee. Our Lord applies this prophecy to himself in Matt. xi. 5. Luke vii. 22.—The verbal dektog is found in no profane writer; but it recurs in ver. 24. Acts x. 35. 2 Cor. vi. 2. Phil. iv. 18. Heaych, δεκτός άρεστός.

Ver. 17. ἀναπτύξας. Unrolling. This and the two following verses compare Matt. term is appropriately applied to the copies of xiii. 54, sqq.—It may be remarked that the the Jewish Scriptures, which, like ancient verb μαρτυρείν sometimes signifies to approve MSS. in general, were long scrolls of parch- or commend; as in John iii. 26, and elsement, rolled upon two sticks. Compare Rev. where: but here perhaps the ordinary signivi. 14. Herod. I. 125.—The citation which fication is more consistent with the unbelief follows is from Isa. lxi. 1, 2; though it does of the people of Nazareth. The proverb, to not agree exactly either with the Hebrew or which our Lord alludes, occurs not only in the LXX.: but the words αποστείλαι τ. the Jewish, but in classical writers. Compare έν ἀφέσει are perhaps inserted from Isa, lviii. Æsch. Prom. 482. Ovid. Met. VII. 561.—6. Compare also Isa. xlii. 7. To reconcile For the events in Capernaum here mentioned, the clause respecting recovery of sight to the see Matt. iv. 13. viii. 5, eqq. John iv. 46,

Ver. 25. έτη τρία κ μήνας έξ. Το reconwas probably a current tradition, it should be observed that in Palestine it rains only twice a year; so that the six months are those which precede the time when the rain, in ordinary seasons, would have first fallen. Compare James v. 17. The cleansing of Naaman is recorded in 2 Kings v. 1, sqq. — With the sense Ver. 22. οὐχ οὖτος κ. τ. λ. With this of ὄφρυς in ver. 29, compare Hom. Il. Y. 151.

εως της όφρύος τοῦ ὄρους, έφ΄ οὖ ή πύλις αὐτῶν ψκοδόμητο, είς 30 τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν αὐτὸς δὲ, διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, έπορεύετο.

31 ΚΑΙ κατήλθεν είς Καπερναούμ, πόλιν τής Γαλιλαίας καὶ ήν διδάσ32 κων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι. Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῷ διδαχῷ αὐτοῦ
33 ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἤν ὁ λόγος αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῷ συναγωγῷ ἤν ἄνθρωπος
34 ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φωνῷ μεγάλῃ, λέγων,
Έα, τί ἡμῖν καὶ σοὶ, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἤλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἴδά σε
35 τίς εἶ, ὁ ἄγιος τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. Καὶ ρίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέ36 σον, ἐξῆλθεν ἀπ΄ αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. Καὶ ἐγένετο θάμβος
ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ὰλλήλους, λέγοντες, Τίς ὁ λόγος
οὖτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι,
57 καὶ ἐξέρχονται; Καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον
τῆς περιχώρου.

38 Αναστάς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος ἡ πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἡν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ καὶ 39 ἡρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. Καὶ, ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ πυρετῷ καὶ ἀφῆκεν αὐτήν. Παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει

αντοίς.

Γαλιλαίας.

- 4) Δύνοντος δε τοῦ ἡλίου, πάντες, ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις, ἥγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν ὁ δε, ἐνὶ ἐκάστψ αὐτῶν τὰς χεῖρας 1 ἐπιθεἰς, ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ἐξήρχετο δε καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κράζοντα καὶ λέγοντα, "Ότι σὰ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἰὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ἥδεισαν τὰν Χριστὰν αὐτὰν εἶναι. 12 Γενομένης δε ἡμέρας, ἐξελθῶν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον καὶ οἱ ὕχλοι ἐζήτουν αὐτὰν, καὶ ῆλθον ἔως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτὰν τοῦ 13 μὴ πορεύεσθαι ἀπὰ αὐτῶν. Ο δε εἶπε πρὸς αὐτοὺς, "Ότι καὶ ταῖς ἐτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὅτι 14 εἰς κοῦτο ἀπέσταλμαι. Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς
- 1 5. ΈΓΕΝΕΤΟ δὲ έν τῷ τον ὅχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ τοῦ ἀκούειν τον λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ῆν ἐστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρὲτ, ² καὶ εἶδε δύο πλοῖα ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην οἱ δὲ άλιεῖς, ἀποβάντες

^{29.} της όφρύος. G. K. S. omit the article. G. K. ωστε κατακρημνίσαι.—35. τὸ μίσον. G. K. want the article.—38. ἡ πενθερά. G. K. S. omit the article.—41. ὁ Χρ. Omitted by G.; and by K. placed within brackets.—42. G. K. S. ἐπθζήτουν.

CHAP. V. Ver. 2. ἐστῶτα. Hom. II. I. ris constiterunt.—Of the verbs ἐπανάγειν. 43. νῆες δὲ τοι ἄγχι θαλάσσης Ἑστᾶσ΄. κατάγειν (νν. 8, 4. 11), see on Hom. II. A. Cæsar. B. C. 111. 28. Nostræ naves in ancho- 478.

απ' αὐτῶν, ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα. Έμβὰς δὲ είς εν τῶν πλοίων, ο ην 3 του Σίμωνος, ηρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγείν ὁλίγον καὶ καθίσας έδίδασκεν εκ τοῦ πλοίου τοὺς ὅχλους. ὑΩς δὲ επαύσατο λα- 4 λων, είπε πρός τον Σίμωνα, Έπανάγαγε είς το βάθος, και χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν είς ἄγραν. Καὶ ἀποκριθείς ὁ Σίμων εἶπεν αὐτῷ, Ἐπισ-5 τάτα, δι ολης της νυκτός κοπιάσαντες ουδέν έλάβομεν έπι δέ τῷ ρήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον. Καὶ, τοῦτο ποιήσαντες, συνέκλεισαν 6 ίχθύων πλήθος πολύ διερρήγνυτο δε το δίκτυον αυτών. Και κατένευ-7 σαν τοις μετόχοις τοις έν τῷ ἐτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς καί ήλθον, καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. Ίδων δὲ Σίμων Πέτρος, προσέπεσε τοῖς γόνασι τοῦ Ἰησοῦ, λέ-8 γων, Έξελθε ἀπ΄ έμοῦ, ὅτι ἀνηρ άμαρτωλός είμι, κύριε. Θάμβος γὰρ 9 περιέσχεν αὐτὸν, καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῷ ἄγρα τῶν ἰχθύων, η συνέλαβον όμοίως δὲ καὶ Ίάκωβον καὶ Ίωάννην, υἰοὺς Ζεβεδαίου, 10 οι ήσαν κοινωνοί τῷ Σίμωνι. Καὶ είπε πρός τὸν Σίμωνα ὁ Ίησοῦς, Μή φοβοῦ ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔση ζωγρῶν. Καὶ καταγαγόντες 11 τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἄπαντα, ἡκολούθησαν αὐτῷ.

ΚΑΙ έγένετο έν τῷ είναι αὐτὸν έν μιᾳ τῶν πόλεων, καὶ ίδοὺ, ἀνης 12 πλήρης λέπρας και ίδων τον Ίησουν, πεσών έπι πρόσωπον, έδεήθη αὐτοῦ, λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλης, δύνασαί με καθαρίσαι. Καὶ, ἐκτείνας 13 την χείρα, ηψατο αὐτοῦ, είπων, Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εὐθέως ή λέπρα απηλθεν απ' αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ είπείν 14 άλλα άπελθων δείξον σεαυτον τω ίερεί, και προσένεγκε περί του καθαρισμού σου καθώς προσέταξε Μωσής, είς μαρτύριον αὐτοίς. Διήρ-15 χετο δε μάλλον ο λόγος περί αὐτοῦ καὶ συνήρχοντο ὅχλοι πολλοί ακούειν, και θεραπεύεσθαι ύπ' αὐτοῦ ἀπὸ των ἀσθενειών αὐτων. Αὐτὸς 16 δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ προσευχόμενος.

Καὶ έγένετο έν μις των ήμερων, καὶ αὐτὸς ην διδάσκων καὶ ήσαν 17 καθήμενοι Φαρισαίοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἱ ήσαν έληλυθότες έκ πάσης

Ver. 15. Some omit ὑπ' αὐτοῦ.

Luke vii. 36. xiv. 32. John iv. 31. xiv. 16. curred in the immediate neighbourhood. xvii. 9. 15. 20. Acts iii. 3. xvi. 39. xxiii. 20. 1 These, iv. 1. 2 These, ii. 1.

alone as the steersman; whereas χαλάσατε, 5. in the plural, refers to the crew.

Ver. 6. διερρήγνυτο, Was breaking. So in the next verse βυθίζεσθαι, was sinking;

i. e. began to sink. Ver. 9. y συνέλαβον. For ην, by Attrac-

neum. Compare Matt. viii. 5. Mark ii. 1. sees. The pronoun refers to the more remote As lepers were not allowed to appear in cities noun; as in Matt. xi. 1, and elsewhere.

Ver. 3. ηρώτησεν. Requested: and so (Lev. xiii. 46), the transaction probably oc-

Ver. 14. άλλα άπελθών κ. τ. λ. Of this, and similar changes in construction, Ver. 4. lπανάγαγε. Addressed to Peter Hom. II. Δ. 305. O. 348. Gr. Gr. § 69. II.

Ver. 17. νομοδιδάσκαλοι. The same as γραμματείς, in ver. 21. Compare also Matt. xxii. 35. with Mark xii. 28. Still the doctors, or lawyers (vopurol), were not altogether the same as the scribes; being teachers rather than copyists of the Law.—iāσθαι αὐτούς. Ver. 12. ἐν μιᾳ τῶν π. Probably Caper- That is, the sick (ver. 15); not the Phari-

κώμης της Γαλιλαίας, καὶ Ιουδαίας, καὶ Ἱερουσαλήμ καὶ δύναμις Κυ-18 ρίου ην είς το ίασθαι αὐτούς. Καὶ ίδου, ἄνδρες φέροντες έπὶ κλίνης ἄνθρωπον ος ήν παραλελυμένος, καὶ έζήτουν αὐτὸν είσενεγκείν, καὶ θείναι 19 ένωπιον αὐτοῦ καὶ μη εύρύντες διὰ ποίας είσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν όχλον, αναβάντες έπὶ τὸ δωμα, δια των κεράμων καθήκαν αὐτὸν σύν 20 τφ κλινιδίφ είς το μέσον έμπροσθεν τοῦ Ίησοῦ. Καὶ, ίδων την πίστιν 21 αὐτων, είπεν αὐτῷ, "Ανθρωπε, ἀφέωνταί σοι αὶ άμαρτίαι σου. Καὶ, ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οι γραμματείς και οι Φαρισαίοι, λέγοντες, Τίς έστιν ούτος, ος λαλεί βλασφημίας; τίς δύναται άφιέναι άμαρτίας, εί μη μό-22 νος ὁ Θεός; Έπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, ἀποκρι-23 θείς είπε πρός αὐτοὺς, Τί διαλογίζεσθε έν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί έστιν ευκοπώτερον, είπειν, Αφέωνταί σοι αι άμαρτίαι σου ή είπειν, Εγειραι 21 και περιπάτει; Ίνα δε είδητε ότι έξουσίαν έχει ο υίος του ανθρώπου έπι της γης αφιέναι άμαρτίας, (είπε τῷ παραλελυμένῳ,) Σοὶ λέγω, έγειραι, 25 καὶ, ἄρας τὸ κλινίδιόν σου, πορεύου είς τὸν οἰκόν σου. Καὶ παραχρῆμα άναστας ένωπιον αὐτων, άρας έφ΄ ῷ κατέκειτο, ἀπηλθεν είς τὸν 26 οίκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν. Καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἄπαντας, καὶ έδοξαζον τον Θεόν και έπλήσθησαν φόβου, λέγοντες, Ότι είδομεν παράδοξα σήμερον.

Καὶ μετὰ ταῦτα έξηλθε, καὶ έθεάσατο τελώνην, ονόματι Λευίν, καθή-28 μενον έπι το τελώνιον, και είπεν αὐτῷ, 'Ακολούθει μοι. Και, καταλι-29 πων απαντα, αναστάς ηκολούθησεν αυτώ. Και έποίησε δοχην μεγάλην ο Λευίς αὐτῷ έν τῷ οἰκίᾳ αὐτοῦ καὶ ἦν όχλος τελωνῶν πολύς 30 καὶ ἄλλων, οἱ ήσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. Καὶ ἐγόγγυζον οἱ γραμματείς αὐτων καὶ οἱ Φαρισαίοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες, Δι-31 ατί μετά τελωνών και άμαρτωλών έσθίετε και πίνετε; Και άποκριθείς ο Ίησούς είπε πρός αὐτοὺς, Οὐ χρείαν έχουσιν οι ύγιαίνοντες ιατρού, 32 αλλ' οι κακώς έχοντες οὐκ ελήλυθα καλέσαι δικαίους, αλλά άμαρ-33 τωλούς, είς μετάνοιαν. Οι δὲ είπον πρὸς αὐτὸν, Διατί οι μαθηταὶ Ίωάννου νηστεύουσι πυκνά, καὶ δεήσεις ποιούνται, όμοίως καὶ οἱ τῶν Φα-34 ρισαίων οι δε σοι εσθίουσι και πίνουσιν; Ο δε είπε προς αυτούς, Μή δύνασθε τοὺς υἰοὺς τοῦ νυμφωνος, έν ῷ ὁ νυμφίος μετ' αὐτων έστι, 35 ποιήσαι νηστεύειν ; Έλεύσονται δε ήμεραι, και όταν απαρθη απ' αὐτων 36 ο νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν έν έκείναις ταις ήμέραις. Έλεγε δε καί παραβολην πρός αὐτοὺς, Ότι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἰματίου καινοῦ ἐπιβάλ-

Ver. 19. διά ποίας. G. K. S. omit the preposition.—25. έφ' ψ. K. έφ' δ.—28. Al. ηκολούθει.—30. G. K. S. τῶν τελωνῶν.—36. In the end of the verse, K. omits ἐπίβλημα, which is probably an interpolation.

Ver. 19. διά ποίας. Scil. όδοῦ. Compare Maxime mirabilia, utque Græct magis exprich. xix. 4.—For the rest, see on Mark ii. munt, παράδοξα.
4. Ver. 86. τὸ καινὸν σχίζει. Scil. τὸ πα-Ver. 26. παράδοξα. Plin. Epist. IX. 26. λαιόν.

λει έπὶ ἱμάτιον παλαιόν εί δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίζει, καὶ τῷ παλαιφ οὐ συμφωνεί ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. Καὶ οὐδεὶς βάλλει 37 οίνον νέον είς ασκούς παλαιούς εί δε μήγε, ρήξει ο νέος οίνος τούς άσκους, και αυτός εκχυθήσεται, και οι άσκοι άπολούνται άλλα οίνον 38 νέον είς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται. Καὶ 39 ούδεις, πιων παλαιον, ευθέως θέλει νέυν λέγει γαρ, 'Ο παλαιος

χρηστότερός έστιν.

6. ΈΓΕΝΕΤΟ δὲ έν σαββάτψ δευτεροπρώτψ διαπορεύεσθαι αὐτὸν Ι δια των σπορίμων και έτιλλον οι μαθηταί αυτού τους στάχυας, και ήσθιον, ψώχοντες ταις χερσί. Τινές δὲ τῶν Φαρισαίων είπον αὐτοις,? Τί ποιείτε, δ οὐκ έξεστι ποιείν, έν τοίς σάββασι; Καὶ, ἀποκριθεὶς πρὸς 3 αὐτοὺς, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε, δ έποίησε Δαβίδ, ὁπότε έπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἰκον 4 του Θεού, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβε, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς μετ΄ αὐτοῦ, οῦς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εί μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; Καὶ έλεγεν αὐτοῖς, Ότι κύριός έστιν ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ 5 σαββάτου.

Έγένετο δὲ καὶ έν επέρφ σαββάτφ είσελθείν αὐτὸν είς την συναγω-6 γην, και διδάσκειν και ήν έκει ανθρωπος, και ή χειρ αὐτοῦ ή δεξια ήν ξηρά. Παρετήρουν δε αυτόν οι γραμματείς και οι Φαρισαίοι, ει εν τω? σαββάτψ θεραπεύσει τνα ευρωσι κατηγορίαν αυτου. Αυτός δε ήδει 8 τούς διαλογισμούς αὐτῶν, καὶ εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν ἔχοντι την χείρα, Έγειραι, και στηθι είς το μέσυν. Ο δε αναστάς έστη. Είπεν ούν ο Ίησους προς αυτούς, Επερωτήσω ύμας, τι έξεστι τοις 9 σάββασιν; άγαθοποιήσαι, η κακοποιήσαι; ψυχην σώσαι, η άπολέσαι; Καὶ, περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς, εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ, Εκτεινον την 10 χείρα σου. Ο δε έποίησεν ουτω και αποκατεστάθη ή χείρ αυτου

Ver. 7. G. K. S. omit αὐτόν.—8. K. έγειρε.—9. Al. έπ. ὑμᾶς τι έξεστι κ. τ. λ. Al εί έξεστι. Compare Acts i. 6.—ἀπολέσαι G. K. S. ἀποκτείναι.—10. τῶ ἀνθρ. G. K. S. αὐτψ. G. omits οῦτω, and K. encloses it within brackets. So also ὑγιής.

opinions which have been long pursued, and the distaste which might thence arise to the new and more important doctrines of Christianity, unless gradually introduced.

CHAP. VI. Ver. 1. σαββάτω δευτεροπρώτω. This expression is of very doubtful and difficult import; but, according to the most probable and generally received opinion, it means the first sabbath after the second day of unleavened bread. From this day were reckon- construction as in Matt. x. 1. Acts iv. 9. See ed the eight weeks between the Passover and also ver. 12.

Ver. 39. η οὐδείς κ. τ. λ. This short pa- Pentecost (Lev. xxiii. 15), and the barley was rable is confined to St. Luke. In connexion then nearly ripe in Judges. Others have with our Lord's reply, it indicates the diffi- thought that the first sabbath after the three culty of a sudden transition from habits and great feasts were called πρωτόπρωτον, δευτερόπρωτον, and τριτόπρωτον respectively; so that σάββατον δευτερόπρωτον would be the first sabbath after Pentecost. At that time, however, the harvest was gathered in.— Theophylact explains the very rare verb ψώχειν by τρίβειν. In the same sense σώχειν occurs in Nicand. Theriac. 590. Compare Herod. IV. 75.

Ver. 7. κατηγορίαν αὐτοῦ.

11 ύγιης ώς ή άλλη. Αὐτοὶ δὲ έπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς άλλήλους, τί αν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.

12 Εγένετο δε έν ταις ημέραις ταύταις, έξηλθεν είς το όρος προσεύξασθαι. 13 καὶ ἡν διανυκτερεύων έν τῷ προσευχῷ τοῦ Θεοῦ. Καὶ, ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησε τους μαθητάς αυτού και έκλεξάμενος απ' αυτών δώδεκα, 14 ούς καὶ ἀποστόλους ωνόμασε, Σίμωνα, δν καὶ ωνόμασε Πέτρον, καὶ Ανδρέαν τον άδελφον αὐτοῦ, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, Φίλιππον καὶ 15 Βαρθολομαΐον, Ματθαΐον καὶ Θωμᾶν, Ίάκωβον τον τοῦ Αλφαίου καὶ 16 Σίμωνα τον καλούμενον Ζηλωτην, Ιούδαν Ίακώβου, καὶ Ἰούδαν Ίσ-17 καριώτην, δς και έγένετο προδότης και καταβάς μετ αὐτῶν, έστη έπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὅχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πληθος πολὺ τοῦ λαού από πάσης της Ιουδαίας και Ίερουσαλημ, και της παραλίου Τίρου καὶ Σιδώνος, οἱ ήλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθήναι ἀπὸ τῶν νόσων 18 αὐτῶν, καὶ οἱ ὀχλούμενοι ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, καὶ έθεραπεύοντο. 19 Καὶ πᾶς ὁ ὅχλος εζήτει ἄπτεσθαι αὐτοῦ. ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ έξήρχετο, καὶ ίᾶτο πάντας.

20 Καὶ αὐτὸς, ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ είς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, έλεγε, Μακάριοι οι πτωχοί ότι υμέτερα έστιν ή βασιλεία του Θεού. 21 Μακάριοι οι πεινώντες νύν ότι χορτασθήσεσθε. Μακάριοι οι κλαίον-22 τες νῦν' ὅτι γελάσετε. Μακάριοί έστε, ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωτοι, καὶ όταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ ὀνειδίσωσι καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὅνημα

Ver. 18. G. K. S. άπὸ πν. άκαθ. But Herodian. III. 11. ἐνοχλεῖσθαι ὑπὸ νόσου.

Ver. 11. ἐπλήσθησαν ἀνοίας. Were thoroughly perplexed. Compare Gen. xlv. 26. Pa cvii. 27. LXX. Rage, or madness, is iii. 9, the word signifies senseless impicty.

Ver. 12. τŷ προσευχŷ τοῦ Θεοῦ. In prayer to God. So Joseph. Ant. 1X. 9. iπὶ δίησιν η izerείαν τοῦ Θεοῦ. Liv. II. 8. Precetio Deam. See also on Mark xi. 22. The more regular form apoly ton Oedy occurs in Acts xii. 5. Rom. xv. 30. Hence some would here render προσευχή, a place of prayer; in which sense it frequently occurs in Josephus, and is thus Latinized in Juv. Sat. III. 296. Ede, ubi consistas: in qua te quæro proseucha. In this case, however, row Osow would be superfluous; nor were the Jewish proseuchæ built among the mountains, but on the seaside. See Joseph. Ant. XIV. 10. 23. With respect to Acts xvi. 13. 16, which is adduced 24 another example of this meaning in the N. T., the verb ivouizero is there altogether at variance with such an interpretation; and here dianuaripetiein, to pass the night, is equally applicable to an occupation, as to a place. Died. Sic. XIII. 62. διενυκτέρευον έν τοῖς

 $\delta\pi\lambda$ oic. The article has reference to $\pi\rho\sigma\sigma$. εύξασθαι.

Ver. 16. 'Ιούδαν 'Ιακώβου. Scil. άδελφός. too strong a rendering of avoia. In 2 Tim. See on Matt. xiii. 55. Gr. Gr. § 30. Obs. 6. Some, less correctly, supply vioc. He was the author of the Epistle which bears his

> Ver. 17. iπὶ τόπου π. Compare Matt. √. 1. If, as is probable, the occasions are the same, our Lord, having ascended the mountain to pray, may have descended to a level spot, and thence addressed the multitude. Each Evangelist seems to have selected as much of the discourse as suited his particular purpose.

> Ver. 22. aφορίσωσιν. Theophylact: -- άποσυναγώγους ποιήσωσι. Excommunication is meant. Compare Ezra x. 8. John ix. 22. xvi. 2. The expression εκβαλείν τὸ ὄνομι ώς πονηρόν may allude to the ignominy with which even the name of Christian was treated in the primitive ages of the Gospel. Justin. Apol. I. c. 4. ἐφ΄ ἡμῶν τὸ ὅνομα ὡς ἔλεγχον λαμβάνετε. See also Tertul. Apol. c. 3. Plin. Epist. x. 97; and compare Deut. xxii. 19. LXX.

ύμων ως πονηρούν, ένεκα του υίου του ανθρώπου. Χαίρετε έν έκείνη τη 23 ήμέρα καὶ σκιρτήσατε ίδου γάρ, ὁ μισθὸς ύμων πολύς έν τῷ οὐρανῷ κατά ταῦτα γάρ έποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτων. Πλην οὐαί 24 ύμιν τοις πλουσίοις ότι ἀπέχετε την παράκλησιν ύμων. Οὐαὶ ὑμίν, 25 οί έμπεπλησμένοι ὅτι πεινάσετε. Οὐαὶ ὑμίν, οἱ γελώντες νῦν ὅτι πενθήσετε και κλαύσετε. Οὐαι ύμιν, ὅταν καλῶς ὑμᾶς είπωσι πάντες 26 οι ανθρωποι κατά ταύτα γάρ εποίουν τοίς ψευδοπροφήταις οι πατέρες αὐτῶν.

Αλλ' ύμιν λέγω τοις ακούουσιν, Αγαπατε τους έχθρους ύμων, κα-27 λως ποιείτε τοίς μισούσιν ύμας, εύλογείτε τούς καταρωμένους ύμιν, καί 28 προσεύχεσθε ύπερ των έπηρεαζόντων ύμας. Τῷ τύπτοντί σε έπὶ τὴν 29 σιαγόνα, πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην καὶ ἀπὸ τοῦ αῖροντός σου τὸ ἰμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσης. Παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε, δίδου 30 καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ, μη ἀπαίτει. Καὶ, καθώς θέλετε ΐνα ποι-31 ωσιν ύμιν οι ανθρωποι, καὶ ύμεις ποιείτε αὐτοις όμοίως. Καὶ εί αγα- 50 πατε τους αγαπώντας ύμας, ποία ύμιν χάρις έστί; και γαρ οι άμαρτωλοί τους άγαπωντας αὐτους άγαπωσι. Καὶ έὰν άγαθοποιήτε τους 33 άγαθοποιούντας ύμας, ποία ύμιν χάρις έστι; καὶ γὰρ οὶ άμαρτωλοὶ το αυτό ποιούσι. Καὶ έὰν δανείζητε παρ ων ελπίζετε ἀπολαβείν, ποία 34 ύμιν χάρις εστί; και γαρ οι άμαρτωλοί άμαρτωλοίς δανείζουσιν, ίνα απολάβωσι τὰ Ισα. Πλην αγαπάτε τους έχθρους ύμων, και αγαθο-35 ποιείτε, καὶ δανείζετε, μηδὲν ἀπελπίζοντες καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἰοὶ τοῦ ὑψίστου ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς άχαρίστους καὶ πονηρούς. Γίνεσθε ούν οίκτίρμονες, καθώς καὶ ὁ πατηρ 36 ύμων οικτίρμων έστί. Καὶ μη κρίνετε, καὶ οὐ μη κριθήτε μη καταδι-37 κάζετε, καὶ οὐ μη καταδικασθήτε ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε. Δι-38 δοτε, καὶ δοθήσεται ὑμίν μέτρον καλὸν, πεπιεσμένον καὶ σεσαλευμένον καὶ ὑπερεκχυνόμενον, δώσουσιν είς τὸν κόλπον ὑμῶν τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρφ, φ μετρείτε, αντιμετρηθήσεται ύμιν.

Ver. 23. χαίρετε. G. K. S. χάρητε.—ταῦτα. K. ταὐτά. And so again in ver. 26.— 25. Al. έμπεπλησμένοι νῦν.—26. G. K. S. omit ὑμῖν, which seems to be an interpolation. The same omit πάντες.—28. καταρ. υμίν. G. S. υμᾶς. G. K. S. omit καὶ before προσεύχεσθε.—35. τοῦ ὑψίστου. G. K. S. are without the article.

They are of course are not in Matthew. to be understood conditionally, as affecting those only who prefer worldly pleasures to a religious life. Compare Matt. vi. 2. xix. 23, nothing in return; as opposed to map wir

Ver. 30. and row alpoyrog. From him who takes by violence; as in the preceding verse. Other interpretations have been given; but this best suits the sense: -To him who asks, give: and from him who takes (without Est virtus dare beneficia non utique reditura. asking), do not demand restitution. Of course

Ver. 24. πλην ουαί κ. τ. λ. These woes the precept must not be overstrained.—In ver. 32, χάρις is synonymous with μισθός in Matt. v. 46. Compare ver. 35.

> Ver. 35. μηδέν ἀπελπίζοντες. Expecting έλπίζετε άπολαβείν. This is manifestly the sense of the passage, although the ordinary sense of the verb anexmilein is to despair; as in Isa. xxix. 19. LXX. and elsewhere, Seneca has a like sentiment, de Benef. I. l. Ver. 38. δώσουσιν είς τον κόλπον. This

VI 39—VII. 2.]

Είπε δὲ παραβολην αὐτοῖς, Μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν όδηγεῖν; 39 ούχὶ ἀμφότεροι είς βόθυνον πεσούνται; Οὐκ έστι μαθητής ὑπὲρ τὸν 40 διδάσκαλον αὐτοῦ κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ώς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ έν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ 41 δοκον την έν τῷ ἰδίψ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοείς; ἢ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ 42 αδελφώ σου, Αδελφέ, ἄφες εκβάλω το κάρφος το εν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν έν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; Ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρώτον την δοκον έκ του όφθαλμου σου, και τότε διαβλέψεις έκβαλείν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Οὐ γάρ ἐστι δένδρον 43 καλόν, ποιούν καρπόν σαπρόν οὐδὲ δένδρον σαπρόν, ποιούν καρπόν καλόν. Έκαστον γὰρ δένδρον έκ τοῦ ίδίου καρποῦ γινώσκεται οὐ 44 γὰρ έξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσι σταφυλήν. θ άγαθὸς ἄνθρωπος έκ τοῦ άγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προ- 45 φέρει τὸ άγαθόν και ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος έκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ της καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ πονηρόν έκ γάρ τοῦ περισσεύματος της καρδίας λαλεί τὸ στόμα αὐτοῦ.

Τί δέ με καλείτε, Κύριε, κύριε, καὶ οὐ ποιείτε α λέγω; Πας ὁ έρχόμε- 46-47 νος πρός με, καὶ ἀκούων μου των λύγων, καὶ ποιών αὐτοὺς, ὑποδείξω ύμιν τίνι έστιν όμοιος. "Ομοιός έστιν ανθρώπφ οικοδομούντι οικίαν, 48 ος έσκαψε καὶ εβάθυνε, καὶ έθηκε θεμέλιον έπὶ την πέτραν πλημμύρας δε γενομένης, προσερρηζεν ο ποταμός τη οικία εκείνη, και ουκ ισχυσε σαλεύσαι αὐτήν τεθεμελίωτο γαρ έπὶ την πέτραν. Ο δὲ ἀκούσας, καὶ 49 μη ποιήσας, ομοιός έστιν ανθρώπω οίκοδομήσαντι οίκίαν έπὶ την γην χωρίς θεμελίου, ή προσέρρηξεν ο ποταμός, και ευθέως έπεσε και γένετο τὸ ρηγμα της οικίας έκείνης μέγα.

7. ΈΠΕΙ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ρήματα αὐτοῦ είς τὰς ἀκο ς οῦ 1 λαού, είσηλθεν είς Καπερναούμ. Έκατοντάρχου δέ τινος δούλος, και ώς 2

Ver. 43. Al. οὐδὲ πάλιν.—48. Al. διὰ τὸ καλῶς οίκοδομεῖσθαι αὐτ ήν.

Jer. xxiii. 18. See also Herod. VI. 125. Hor. Sat. II. 3. 172. The other phrases are the parable in ver. 39, see on Matt. xv. 14. 34, 35. It does not occur in the Sermon on the

Ver. 40. ούκ έστι μαθητής κ. τ. λ. Comblind guides will adopt their errors: inas- Phil. ii. 29.

expression indicates the custom of employing much as a disciple, however perfect, cannot the loose folds of the upper garment for the expect to excel his master. Properly the conveyance of articles of merchandize; as corn, verb καταρτίζειν signifies to mend, or repair; and the like. There is the same allusion in and thence to instruct, to make perfect. Com-² Kiage iv. 39. Pe. lxxix. 12. Im. lxv. 6, 7. pare Matt. iv. 21. xxi. 16. 2 Cor. xiii. 9.

Ver. 48. οὐ γάρ έστι δίνδρον κ. τ. λ. For Mapted to the different kinds of good mea- it is not a good tree, which brings forth bad sure, whether of solids, grain, or liquors. fruit; nor is he a good man, who reproves With respect to the maxim itself, there another for the crimes of which he is guilty is a parallel in Hesiod. Op. D. 348.—Of himself. With ver. 45, compare Matt. xii.

Ver. 48. ἔσκαψε κ εβάθυνε.

εσκαψε βαθέως. A hendiadys.

CHAP. VII. Ver. 2. Evripoc. E. T. dear. pure Matt. x. 24. John xiii. 16. The mean- Rather esteemed, respected. Artem. II. 8. rodg . ing here seems to be, that those who follow in ripy mapa rois dismorais. Compare

έχων, ήμελλε τελευτάν, ος ήν αὐτῷ έντιμος. Ακούσας δὲ περὶ τοῦ Ίη-3 σοῦ, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ιυυδαίων, ερωτῶν αὐτὸν, ζπως έλθων διασώση τον δούλον αὐτού. Οὶ δὲ, παραγενόμενοι πρὸς 4 τὺν Ίησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες, Ότι ἄξιός έστιν ῷ παρέξει τοῦτο ἀγαπῷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐ-5 τος ψκοδόμησεν ήμιν. Ο δε Ίησους επορεύετο συν αυτοις. αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἐκατόνταρχος φίλους, λέγων αὐτῷ, Κύριε, μὴ σκύλλου οὐ γάρ είμι ίκανὸς ίνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθης. διὸ οὐδὲ έμαυτὸν ηξίωσα πρός 7 σε έλθειν άλλα είπε λόγω, και ιαθήσεται ο παίς μου. Και γαρ έγω 8 ανθρωπός είμι ύπο έξουσίαν τασσόμενος, έχων ύπ' έμαυτον στρατιώτας καὶ λέγω τούτω, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται καὶ ἄλλω, Έρχου, καὶ έρχεται καὶ τῷ δούλψ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεί. Ακούσας δὲ 9 ταύτα ὁ Ίησούς έθαύμασεν αὐτόν καὶ, στραφείς τῷ ἀκολουθούντι αὐτῷ ὅχλῳ, εἶπε, Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ έν τῷ Ίσραὴλ τοσαύτην πίστιν εύρον. Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον, εὐρον τὸν 10 ασθενούντα δούλον ύγιαίνοντα.

ΚΑΙ έγένετο έν τη εξής, έπορεύετο είς πόλιν καλουμένην Ναίν καὶ 11 συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἰκανοὶ, καὶ ὅχλος πολύς. Ώς δὲ 12 ήγγισε τη πύλη της πόλεως, καὶ ίδου, έξεκομίζετο τεθνηκώς, υίος μονογενής τη μητρί αυτού, και αυτη χήρα και όχλος της πόλεως ίκανος ήν σὺν αὐτη. Καὶ, ίδων αὐτην, ὁ κύριος έσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτη, 13 καὶ είπεν αὐτῆ, Μὴ κλαίε. Καὶ προσελθών ήψατο τῆς σορού οἱ δὲ 14 βαστάζοντες έστησαν καὶ είπε, Νεανίσκε, σοὶ λέγω, έγέρθητι. Καὶ 15 ανεκάθισεν ο νεκρος, και ήρξατο λαλείν και έδωκεν αυτον τη μητρί αὐτοῦ. Έλαβε δὲ φόβος ἄπαντας, καὶ εδόξαζον τὸν Θεὸν, λέγοντες, 16 Ότι προφήτης μέγας έγήγερται έν ήμιν και, ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τον λαον αυτού. Και έξηλθεν ο λόγος ουτος έν όλη τη Ιουδαία περί 17 αύτου, καὶ έν πάση τη περιχώρω.

ΚΑΙ απήγγειλαν Ιωάννη οι μαθηταί αυτού περί πάντων τούτων 18 καὶ, προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ Ἰωάννης ἔπεμ-19

Cornelius (Acts x. 2), was a procelyte,

Ver. 11. εν τη έξης. Scil. ημέρα.—Nain was a village on the road from Capernaum towards Jerusalem.—Of the adjective leaves, see on Matt. xxviii. 12.

Was being carried Ver. 12. έξεκομίζετο.

Ver. 5. abroc. At his own cost. This was out; i. e. of the village: since interment was not unusual. Probably the centurion, like forbidden within the walls. The verb excoμίζειν, as well as ἐκφέρειν, and the Latin efferre, is a term appropriately used of funcrals. Compare Acts v. 6. Æsch. Theb. 1026. Ælian. V. H. VIII. 4. Herodian. IL 15. Virg. Georg. IV. 255.

Ver. 16. φόβος, See on ch. i. 65.

Ver. 4. παρέξει. Κ. παρέξη. See Gr. Gr. § 19. Obs. 5.—11. Very many MSS. have έν τφ έξης. Compare ch. viii. 1.—12. καὶ αϋτη χ. Κ. αὐτή. Al. αὐτῷ χηρῷ. But compare ch. ii. 37. In the next clause, K. has nv in brackets.—16. anavraç. Κ. 8. πάντας.

ψε πρός τον Ίησοῦν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ έρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶ-20 μεν; Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπον, Ἰωάννης ὁ βαπτιστής απέσταλκεν ήμας πρός σε, λέγων, Σὰ εἶ ὁ έρχόμενος, ἡ άλλον 2! προσδοκώμεν; Έν αὐτη δὲ τη ώρα έθεράπευσε πολλούς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρών, καὶ τυφλοίς πολλοίς έχαρίσατο τὸ 22 βλέπειν. Και αποκριθείς ο Ίησους είπεν αυτοίς, Πορευθέντες απαγγείλατε Ίωάννη α είδετε και ηκούσατε ότι τυφλοί αναβλέπουσι, χωλοί περιπατούσι, λεπροί καθαρίζονται, κωφοί ακούουσι, νεκροί έγείρονται, 23 πτωχοί εὐαγγελίζονται καὶ μακάριός έστιν, ος έὰν μὴ σκανδαλισθή 24 εν εμοί. Απελθόντων δε των αγγέλων Ίωάννου, ήρξατο λέγειν προς τους όχλους περί Ιωάννου, Τι έξεληλύθατε είς την έρημον θεάσασθαι; 25 κάλαμον ύπο ανέμου σαλευόμενον; 'Αλλά τί έξεληλύθατε ίδειν; ανθρωπον έν μαλακοῖς ἰματίοις ἡμφιεσμένον; ίδοὺ, οἱ έν ἰματισμῷ ἐνδόξψ 26 καὶ τρυφη ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. ᾿Αλλὰ τί ἐξεληλύθατε 27 ίδεῖν; προφήτην; ναὶ, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. Οὖτός ἐστι περὶ οῦ γέγραπται, "Ἰδοῦ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ 28 προσώπου σου, ος κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου." Λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυν τικῶν προφήτης Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ οὐδείς ἐστιν' ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῆ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μείζων 29 αὐτοῦ έστι. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οὶ τελῶναι έδικαίωσαν τὸν 30 θεον, βαπτισθέντες το βάπτισμα Ίωάννου οι δε Φαρισαίοι και οι νομκοί την βουλην του Θεου ηθέτησαν είς έαυτους, μη βαπτισθέντες ύπ' 31 αὐτου. Είπε δὲ ὁ κύριος, Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γε-32 γεας ταύτης; καὶ τίνι είσὶν ομοιοι; "Ομοιοί είσι παιδίοις τοῖς έν ἀγορα καθημένοις, καὶ προσφωνούσιν ἀλλήλοις, καὶ λέγουσιν, Ηὐλήσαμεν 33 ύμιν, και ουκ ωρχήσασθε έθρηνήσαμεν ύμιν, και ουκ έκλαύσατε. Έλήλυθε γὰρ Ίωάννης ὁ βαπτιστής μήτε ἄρτον έσθίων, μήτε οίνον πίνων 34 και λέγετε, Δαιμόνιον έχει. Έληλυθεν ο υίος του ανθρώπου έσθίων καὶ πίνων καὶ λέγετε, Ίδου, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνων 35 φίλος καὶ άμαρτωλων. Καὶ έδικαιώθη ή σοφία ἀπὸ των τέκνων αὐτῆς Τάντων.

Ver. 24. ἐξεληλύθατε. Κ. ἐξήλθατε. And so again in the two next verses.—31. είπε δὲ ὁ κ. Omitted by G. K. S.; and apparently an interpolation.

Ver. 21. lyapisato. Bestowed freely. The verb implies the bestowal of favours unasked, for the benefit or gratification of others. Compere vv. 42, 43. 1 Cor. ii. 12. Gal. iii. 18. Phil. i. 29. ii. 9. Xen. Cyr. VIII. 6. 23.

Ver. 29. εδικαίωσαν τον Θεόν. That is, they acknowledged the justice of God; and, *coordingly, submitted to John's baptism, as

Pharizees rejected the counsel of God against themselves; i. e. to their own ruin.—The noun βουλή implies a decree or purpose; and so universally in the N. T. Compare Acts ii. 23. iv. 28. xiii. 36. Eph. i. 11. Heb. vi. 17. No absolute decree, however, can be intended, since that could not be resisted; but the merciful purpose of preparing them for the the means of forwarding his divine purpose. Messiah's advent by the preaching of John. See on Matt. xi. 19. On the other hand, the Of the verb abereiv, see on Mark vi. 25.

Ήρωτα δέ τις αὐτὸν των Φαρισαίων, ΐνα φάγη μετ' αὐτοῦ καὶ, είσελ-36 θων είς την οικίαν του Φαρισαίου, ανεκλίθη. Καὶ ίδου, γυνη έν τη πό-37 λει, ήτις ήν άμαρτωλός, έπιγνούσα ότι ανάκειται έν τη οικία του Φαρισαίου, κομίσασα αλάβαστρον μύρου, καὶ στασα παρα τους πόδας αὐτοῦ 38 οπίσω, κλαίουσα ήρξατο βρέχειν τους πόδας αυτού τοις δάκρυσι, καί ταίς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἥλειφε τῷ μύρῳ. Ίδων δὲ ὁ Φαρισαίος, ὁ καλέσας αὐτὸν, 39 είπεν έν έαυτῷ, λέγων, Ούτος, εί ην προφήτης, έγίνωσκεν αν τίς καὶ ποταπη ή γυνή, ητις ἄπτεται αὐτοῦ ὅτι ἁμαρτωλός ἐστι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησούς εἶπε πρὸς αὐτὸν, Σίμων, ἔχω σοί τι είπεῖν. 40 Ο δέ φησι, Διδάσκαλε, είπέ. Δύο χρεωφειλέται ήσαν δανειστή τινι 641 είς ωφειλε δηνάρια πεντακόσια, ο δε έτερος πεντήκοντα. Μη εχόντων 42 δὲ αὐτῶν ἀποδούναι, ἀμφοτέροις έχαρίσατο. Τις οὖν αὐτῶν, είπὲ, πλείου αὐτὸν ἀγαπήσει; 'Αποκριθείς δὲ ὁ Σίμων είπεν, Ύπολαμβάνω 43 οτι ψ το πλείον έχαρίσατο. 'Ο δε είπεν αυτώ, 'Ορθώς έκρινας. Καί, 44 στραφείς πρός την γυναίκα, τῷ Σίμωνι έφη, Βλέπεις ταύτην την γυναϊκα; είσηλθόν σου είς την οίκίαν, ύδωρ έπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ έδωκας αυτη δε τοις δάκρυσιν έβρεξέ μου τους πόδας, και ταις θριξί της κεφαλής αὐτης έξέμαξε. Φίλημά μοι οὐκ έδωκας αὕτη δὲ, ἀφ΄ ής 45 είσηλθον, οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. Έλαίψ την κεφαλήν 46 μου οὐκ ήλειψας αυτη δὲ μύρφ ήλειψέ μου τοὺς πόδας. Οῦ χάριν, 47 λέγω σοι, αφέωνται αι αμαρτίαι αυτής αι πολλαί, ότι ήγαπησε πολύ φ δε ολίγον αφίεται, ολίγον αγαπά. Είπε δε αυτή, Αφέωνται σου αί 48 άμαρτίαι. Καὶ ήρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν έν εαυτοῖς, Τίς οὐτός 49 έστιν, δς καὶ άμαρτίας ἀφίησιν; Είπε δὲ πρὸς την γυναϊκα, Ἡ πίστις 50 σου σέσωκέ σε' πορεύου είς ειρήνην.

8. ΚΑΙ έγένετο έν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε κατὰ πόλιν καὶ 1

Ver. 44. της κεφαλης. Omitted by G. S.; and by K. enclosed in brackets.—45. Al. είσηλθεν. Compare ver. 36.

stances; and the name of Simon was so com- Senec. de Benef. II. 12. σμαρτωλός has been thought to mean an adulteress; in accordance with a sense in which xxv. 41. άμαρτάνειν is sometimes used. Compare Eur. Hipp. 507. There is always, however, something in the context to mark this sense; and it is probable that the term means simply a See on Matt ix. 10.

Ver. 38. garepides. See on Matt. xxvi. The compound verb implies a repetition Matt. x. 12. of the act with fervour and frequency. Kiss-

Ver. 37. i) ίδού, γυνή κ. τ. λ. See on ing the feet was a mark of the deepest reve-Matt. xxvi. 6. The transactions recorded rence among heathers as well as Jews. See differ with respect to time, place, and circum- Arist. Vesp. 608. Xen. Cyr. VII. 5. 11.

mon among the Jews that it proves nothing Ver. 44. ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας. A mark as to the identity of the host.—The word of hospitality from the earliest times. See Gen. xviii. 4. xix. 2. Judg. xix. 21. 1 Sam.

Ver. 47. ότι ηγάπησε πολύ. would render ori, therefore; but it denotes the sign, rather than either the cause, or consequence, of her forgiveness. She evinced by heathen, as elsewhere repeatedly in the N. T. her love, that she was sensible of the value of the pardon she had received.

Ver. 50. πορεύου είς είρηνην. See on

κώμην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος την βασιλείαν του Θεου 2 καὶ οι δώδεκα σὺν αὐτῷ, καὶ γυναϊκές τινες, αὶ ήσαν τεθεραπευμέναι από πνευμάτων πονηρών και ασθενειών, Μαρία ή καλουμένη Μαγδα-3 ληνή, ἀφ΄ ής δαιμόνια ἐπτὰ έξεληλύθει, καὶ Ίωάννα γυνή Χουζα ἐπιτρόπου Ηρώδου, καὶ Σουσάννα, καὶ ἔτεραι πολλαὶ, αιτινες διηκόνουν

αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

Συνιόντος δὲ ὅχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομενων 5 πρός αὐτὸν, εἶπε διὰ παραβολής, Έξηλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, δ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν και δκατεπατήθη, και τα πετεινά του ουρανού κατέφαγεν αυτό. Και έτερον 7 έπεσεν έπι την πέτραν και φυέν έξηράνθη, διά το μη έχειν ικμάδα. Καί ετερον έπεσεν έν μέσφ των ακανθών. και συμφυείσαι αι ακανθαι απέπνι-8 ξαν αὐτό. Καὶ ἔτερον ἔπεσεν έπὶ την γην την ἀγαθήν καὶ φυὲν έποίησε καρπον εκατονταπλασίονα. Ταυτα λέγων εφώνει, Ο έχων ωτα ακού-9 ειν, ακουέτω. Έπηρώτων δε αυτόν οι μαθηταί αυτού, λέγοντες, Τίς 10 είη ή παραβολή αυτη; 'Ο δε είπεν, Υμίν δεδοται γνωναι τὰ μυστήρια της βασιλείας του Θεού τοις δε λοιποις εν παραβολαίς, ίνα "βλέπον-11 τες μη βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μη συνιῶσιν." Εστι δὲ αὕτη ἡ παρα12 βολή. Ο σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οἱ δὲ παρὰ την ὁδὸν, εἰσὶν
οἱ ἀκούοντες εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος, καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς
13 καρδίας αὐτῶν, ἵνα μη πιστεύσαντες σωθῶσιν. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οῖ, ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λύγον καὶ οὖτοι ρίζαν οὖκ ἔχουσιν, οῖ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι, καὶ έν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίσ-Τὸ δὲ είς τὰς ἀκάνθας πεσον, οῦτοί είσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ύπο μεριμνών και πλούτου και ήδονών του βίου πορευόμενοι συμπνί-15 γονται, καὶ οὐ τελεσφοροῦσι. Τὸ δὲ έν τῷ καλῷ γῷ, οὖτοί είσιν οίτινες εν καρδία καλή και άγαθη ακούσαντες τον λόγον κατέχουσι, καὶ καρποφορούσιν έν ὑπομονή.

16 Ούδεις δε λύχνον άψας, καλύπτει αὐτὸν σκεύει, η ὑποκάτω κλίνης τίθησιν αλλ΄ έπὶ λυχνίας έπιτίθησιν, ίνα οι είσπορευόμενοι βλέπωσι 17 το φως. Οὐ γάρ ἐστι κρυπτον, δ οὐ φανερον γενήσεται οὐδὲ ἀπόκρυ-18 φον, δ ου γνωσθήσεται, καὶ είς φανερον έλθη. Βλέπετε ουν, πως ακούετε ος γαρ αν έχη, δοθήσεται αὐτῷ καὶ ος αν μη έχη, καὶ ο δοκεί

εχειν αρθησεται απ αυτου.

Ver. 8. αὐτώ. 8. αὐτοῖς.—8. G. K. S. είς την γην.—17. Al. δ οὐ μη γνωσθή.

CHAP. VIII. Ver. 2. May δαληνή. See on Matt. xv. 39; and of the number seven, on Matt. zviii. 22.

Ver. 3. imitroómov. See on Mail. xx. 8. Ver. 14. πορευόμενοι. Some regard this participle as pleonastic; comparing Matt. xiv. 15. 1 Pet. iii. 19. Others suppose that it indicates the gradual completion of the ac-

tion, signified by the verb with which it is joined. Possibly it may mean simply proceeding through life; as in Acts ix. 31, and elsewhere.

Ver. 16. ούδεὶς δὲ λύχνον κ. τ. λ. With this and the two following verses, compare Matt. v. 15. x. 26. xxv. 29. Mark iv. 21,

Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ άδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ 19 ηδύναντο συντυχείν αὐτῷ διὰ τὸν ὅχλον. Καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, λε-20 γύντων, Η μήτηρ σου και οι αδελφοί σου εστήκασιν έξω, ιδείν σε θέλοντες. 'Ο δὲ ἀποκριθείς είπε πρὸς αὐτοὺς, Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί 21 μου οῦτοί είσιν, οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες, καὶ ποιοῦντες αὐτόν.

Καὶ έγένετο έν μιᾳ των ήμερων, καὶ αὐτὸς ένέβη είς πλοίον καὶ οί 22 μαθηταί αυτού και είπε προς αυτούς, Διέλθωμεν είς το πέραν της λίμνης και ανήχθησαν. Πλεόντων δε αυτών, αφύπνωσε και κατέβη 23 λαϊλαψ ανέμου είς την λίμνην, και συνεπληρούντο, και έκινδύνευον. Προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν, λέγοντες, Επιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολ-24 λύμεθα. 'Ο δὲ έγερθείς έπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ποῦ ἐστιν 25 ή πίστις ύμων; Φοβηθέντες δὲ έθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Τίς άρα οδτός έστιν, ότι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ύπακούουσιν αὐτῷ;

ΚΑΙ κατέπλευσαν είς την χώραν των Γαδαρηνών, ήτις εστίν αντι-26 πέραν τῆς Γαλιλαίας. Έξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν αὐτῷ 27 ανήρ τις έκ της πόλεως, δς είχε δαιμόνια έκ χρόνων ίκανων, καὶ ίμάτιον ούκ ένεδιδύσκετο, καὶ έν οικία ούκ έμενεν, άλλ' έν τοῖς μνήμασιν. Ίδων δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀνακράξας, προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῦ με- 28 γάλη είπε, Τί έμοι και σοι, Ίησου, υιε του Θεού του ύψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσης. Παρήγγειλε γάρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτψ 29 έξελθείν από του ανθρώπου πολλοίς γαρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτὸν, καὶ έδεσμείτο άλύσεσι καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ, διαρρήσσων τὰ δεσμα, ηλαύνετο ύπο του δαίμονος είς τας ερήμους. Έπηρώτησε δέ 30 αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Τί σοι έστὶν ὅνομα; Ὁ δὲ εἶπε, Λεγεών ὅτι δαιμόνια πολλά είσηλθεν είς αὐτόν. Καὶ παρεκάλει αὐτὸν, ίνα μη έπι-31 τάξη αὐτοῖς είς την ἄβυσσον ἀπελθεῖν. ΤΗν δὲ έκεῖ ἀγέλη χοίρων ἰκα-32 νων βοσκομένων έν τῷ ὅρει' καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ΐνα έπιτρέψη αὐ-

Ver. 21. ποιούντες αὐτόν. G. K. omit αὐτόν.—26. Γαδ. Al Γερασηνών. And so again in v. 87. See on Matt. viii. 28.

Ver. 20. απηγέλη αὐτώ, λεγόντων. οῦτως ἐτειχίσθησαν. Compare Virg. An. Subaud. TIPWY. A syntax of the same form II. 311. occurs in Herod. I. 3. τῷ χρυσέφ ἐπιγέγραπται, Λακεδαιμονίων φαμένων κ. τ. λ.

Ver. 22. ἀνήχθησαν. They set sail; subaud. την ναῦν. Compare ch. v. 2. Acts

xxviii. 10, 11.

Ver. 23. άφύπνωσε. By analogy this verb should signify to awake; but, as in this place, it denotes to fall asleep, in Judg. v. 27. LXX. (Ed. Ald.), and in Mart. Ignat. c. 7.—The verb συνεπληρούντο is referred to the crew, to the bottomless pit, or abode of evil spirits. instead of the ship. There is a similar cata- See Rev. ix. 1, 2. xi. 7. xvii. 8. xx. 1. 3. chresis in Thucyd. I. 93. 'Αθηναῖοι μὲν οῦν Compare also 2 Pet. ii. 4.

Ver. 27. la xpóvwy laavwy. For a long time. In ver. 29, we have πολλοίς χρόνοις in the same sense. See on Matt. xxviii. 12. The number of swine, according to Mark (v. 13), were about 2,000.

Ver. 31. είς την άβυσσον. äβυσσος is an adjective signifying bottomics: as in Eur. Phæn. 1620. Ταρτάρου άβυσσα χάσματα. Hence it is applied in the N. T.

33 τοις είς εκείνους είσελθείν και επέτρεψεν αυτοίς. Έξελθόντα δε τά δαιμόνια από του ανθρώπου, εισηλθεν είς τους χοίρους και ωρμησεν 34 ή άγέλη κατά του κρημνού είς την λίμνην, και απεπνίγη. Ίδόντες δε οι βόσκοντες το γεγενημένον έφυγον, και απελθόντες απήγγειλαν είς 35 την πόλιν καὶ είς τοὺς ἀγρούς. Έξηλθον δὲ ίδεῖν τὸ γεγονός καὶ ήλθον πρός τον Ιησούν, καὶ εύρον καθήμενον τον άνθρωπον άφ΄ ου τα δαιμόνια έξεληλύθει, ιματισμένον και σωφρονούντα, παρά τους 36 πόδας του Ίησου καὶ έφοβήθησαν. Απήγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οί 37 ιδόντες, πως εσώθη ο δαιμονισθείς. Και ηρώτησαν αυτον απαν το πλήθος της περιχώρου των Γαδαρηνών απελθείν απ' αὐτων, ὅτι φόβψ 38 μεγάλφ συνείχοντο αὐτὸς δὲ, ἐμβὰς είς τὸ πλοίον, ὑπέστρεψεν. Έδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ, ἀφ΄ οῦ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ 39 ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. Καὶ ἀπῆλθε, καθ΄ ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. ΈΓΕΝΕΤΟ δὲ έν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν

41 ο σχλος ήσαν γαρ πάντες προσδοκώντες αυτόν. Και ίδου, ήλ-θεν άνηρ, ω όνομα Ίαειρος, και αυτός άρχων της συναγωγης υπηρχε και, πεσών παρά τους πόδας του Ίησου, παρεκάλει αυτόν 42 είσελθείν είς τὸν οἰκον αὐτοῦ, ὅτι θυγάτηρ μονογενης ἡν αὐτῷ ὡς έτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. Έν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν, οὶ ὅχλοι 43 συνέπνιγον αὐτόν. Καὶ γυνη, ούσα έν ρύσει αίματος ἀπὸ έτῶν δώδεκα, ητις, είς ιατρούς προσαναλώσασα όλον τον βίον, ουκ ίσχυσεν ύπ' οὐ-44 δενός θεραπευθήναι, προσελθούσα όπισθεν, ήψατο του κρασπέδου του 45 ίματίου αὐτοῦ καὶ παραχρημα έστη ή ρύσις τοῦ αΐματος αὐτης. Καὶ είπεν ο Ίησους, Τίς ο άψάμενος μου; Αρνουμένων δε πάντων, είπεν ο Πέτρος και οι μετ' αὐτοῦ, Ἐπιστάτα, οι ὅχλοι συνέχουσί σε και ἀπο-46 θλίβουσι, καὶ λέγεις, Τίς ὁ άψάμενός μου; 'Ο δὲ Ίησοῦς εἶπεν, Ήψατο 47 μου τίς έγω γάρ έγνων δύναμιν έξελθοῦσαν ἀπ' έμοῦ. Ίδοῦσα δὲ ή γυνή ότι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ήλθε, καὶ, προσπεσούσα αὐτῷ, δι' ην αἰτίαν ήψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆ-48 μα. 'Ο δὲ εἶπεν αὐτη, Θάρσει, θύγατερ' ἡ πίστις σου σέσωκέ σε' πορεύου 49 είς είρήνην. Έτι αὐτοῦ λαλοῦντος, έρχεταί τις παρά τοῦ άρχισυνα γώγου, λέγων αὐτῷ, "Οτι τέθνηκεν ή θυγάτηρ σου μη σκύλλε τὸν δι-50 δάσκαλου. 'Ο δὲ Ίησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων, Μὴ φοβοῦ·

Ver. 34. G. S. τὸ γεγονός. G. K. omit ἀπελθόντες-43. εἰς ἰατρούς. G. K. S. ໄατροῖς.—45. μετ' αὐτοῦ. G. Κ. σὺν αὐτῷ.

to Capernaum. See Matt. ix. 1.—In άπο- Compare Acts ii. 41. xv. 4. xviii. 27. divergent, the preposition is intensive; and

Ver. 40. ἐν τῷ ὑποστρέψαι. Namely, the verb implies to receive gladly, to welcome.

Ver. 42. anievyokev. Was dying. Mark ν. 23. έσχάτως έχει.

μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται. Είσελθων δὲ είς την οίκίαν, οὐκ ἀφηκεν 51 είσελθείν οὐδένα, εί μη Πέτρον καὶ Ιάκωβον καὶ Ιωάννην, καὶ τὸν πατέρα της παιδός καὶ την μητέρα. Έκλαιον δὲ πάντες, καὶ έκόπτοντο 52 αὐτήν. ΄Ο δὲ εἶπε, Μὴ κλαίετε οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. Καί 53 κατεγέλων αὐτοῦ, είδότες ὅτι ἀπέθανεν. Αὐτὸς δὲ ἐκβαλων έξω πάν- 54 τας, καὶ κρατήσας της χειρὸς αὐτης έφωνησε, λέγων, Ἡ παῖς, έγείρου. Καὶ έπέστρεψε τὸ πνευμα αὐτης, καὶ ἀνέστη παραχρημα καὶ διέταξεν 55 αὐτῷ δοθῆναι φαγείν. Καὶ έξέστησαν οἱ γονείς αὐτῆς ὁ δε παρήγ- 56 γειλεν αὐτοῖς μηδενὶ είπεῖν τὸ γεγονός.

9. ΣΥΓΚΑΛΕΣΑΜΕΝΟΣ δὲ τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν Ι αὐτοῖς δύναμιν καὶ έξουσίαν έπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν την βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ 2 ίασθαι τοὺς ἀπθενούντας. Καὶ είπε πρὸς αὐτοὺς, Μηδὲν αίρετε είς την 3 όδον μήτε ράβδους, μήτε πήραν, μήτε άρτον, μήτε άργυριον, μήτε ανα δύο χιτωνας έχειν. Καὶ είς ην αν οικίαν είσελθητε, έκει μένετε, 4 καὶ έκειθεν έξερχεσθε. Καὶ ὅσοι αν μη δέξωνται ύμας, έξερχόμενοι 5 από της πύλεως εκείνης, και τον κονιορτύν από των ποδών ύμων αποτινάξατε, είς μαρτύριον επ' αὐτούς. Έξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατά 6 τας κώμας, εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

"Ηκουσε δε 'Ηρώδης ο τετράρχης τὰ γινόμενα ὑπ' αὐτοῦ πάντα 7 καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων, ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ νεκρων ύπό τινων δε, ότι Ήλίας έφάνη άλλων δε, ότι προφήτης 8 είς των άρχαίων ανέστη. Καὶ είπεν ο Ἡρώδης, Ίωαννην έγω απεκε-9 φάλισα τίς δέ έστιν ούτος, περί ου έγω ακούω τοιαυτα; Καὶ έζήτει

ίδειν αὐτόν.

Καὶ ύποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὕσα ἐποίησαν 10 καὶ, παραλαβών αὐτοὺς, ὑπεχώρησε κατ΄ ίδίαν είς τόπον έρημον πόλεως καλουμένης Βηθσαϊδά. Οι δὲ ὅχλοι γνύντες ἡκολούθησαν 11 αὐτῷ καὶ, δεξάμενος αὐτοὺς, έλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεού, καὶ τοὺς χρείαν έχοντας θεραπείας ίατο. ή δὲ ἡμέρα ἤρξατο 12 κλίνειν πρόσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ, Απόλυσον τὸν ὅχλον, ΐνα, ἀπελθόντες είς τὰς κύκλφ κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς, καταλύ-

Ver. 51. είσελθών. G. K. S. έλθών. Chap. IX. Ver. 1. μαθ. αὐτοῦ. Omitted by G.; and enclosed by K. in brackets.—3. ράβδους. G. K. S. ράβδον. Compare Mett.x. 10.-5. δέξωνται. Κ. δέχωνται.-11. δεξάμενος. Αl. άποδεξάμενος.-12. άπελθόντις. G. πορευθέντις. See next verse.

17.

CHAP. IX. Ver. 3. ράβδους. A staff was necessary to help the traveller across the mountains of Judæa; but the plural implies that no provision was to be made for a spare one, by those engaged in the service of the Gospel.—The preposition and is used adver-

Ver. 52. ἐκόπτοντο. See on Matt. xi. bially, as in Matt. xx. 9, 10.—Of the change in the construction from the imperative to the infinitive, see on Hom. IL A. 20. Gr. Gr. \$ 58. Obs. 6.

> Ver. 12. ήρξατο κλίνειν. Scil eig tontραν. Judg. xix. 9. Ι.ΧΧ. ήσθένησεν ημέρα είς έσπέραν. Arrian. Exp. III. 4. δγκλίναντος του ηλίου είς έσπέραν. Q. Curt. VI.

13 σωσι, καὶ ευρωσιν έπισιτισμόν ότι ώδε έν έρήμφ τόπφ έσμέν. Εἰπε δὲ προς αὐτούς, Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγείν. Οἱ δὲ εἶπον, Οὐκ είσὶν ἡμῖν πλείον η πέντε άρτοι και δύο ίχθύες, εί μήτι πορευθέντες ήμεις άγορά-14 σωμεν είς πάντα τον λαον τούτον βρώματα ήσαν γάρ ώσει ἄνδρες πεντακισχίλιοι. Είπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Κατακλίνατε αὐτοὺς 15 κλισίας ανα πεντήκοντα καὶ έποίησαν ουτω, καὶ ανέκλιναν απαντας. 16 Λαβών δε τους πέντε άρτους και τους δύο ιχθύας, αναβλέψας είς τον ουρανόν, ευλόγησεν αυτούς, και κατέκλασε, και έδιδου τοις μαθηταίς 17 παρατιθέναι τῷ ὅχλῳ. Καὶ ἔφαγον, καὶ έχορτάσθησαν πάντες καὶ

ήρθη τὸ περισσεύσαν αὐτοῖς κλασμάτων κύφινοι δώδεκα.

18 ΚΑΙ έγένετο έν τῷ είναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας, συνησαν αντώ οι μαθηταί και έπηρωτησεν αυτούς, λέγων, Τίνα με λέγουσιν οι 19οχλοι είναι; Οι δε αποκριθέντες είπον, Ίωαννην τον βαπτιστήν άλλοι δέ, Ήλίαν άλλοι δέ, ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 20 Είπε δὲ αὐτοῖς, Ύμεῖς δὲ τίνα με λέγετε είναι; Αποκριθείς δὲ ὁ Πέτρος 21 είπε, Τον Χριστον τοῦ Θεοῦ. Ο δὲ, ἐπιτιμήσας αὐτοῖς, παρήγγειλε 22 μηδενί είπεῖν τοῦτο, είπων, Ότι δεῖ τὸν υίὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθείν, καὶ ἀποδοκιμασθήναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθηναι, καὶ τῷ τρίτῷ ἡμέρᾳ ἐγερθηναι. 23 Ελεγε δὲ πρὸς πάντας, Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου έλθειν, ἀπαρνησάσθω έαυτον, και άράτω τον σταυρον αυτού καθ' ήμέραν, και ακολουθεί-24τω μοι. Ος γὰρ αν θέλη την ψυχην αὐτοῦ σωσαι, ἀπολέσει αὐτήν ος δ' αν απολέση την ψυχην αυτού ένεκεν έμου, ουτος σώσει αυτήν. 25 Τί γὰρ ὑφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἐαυτὸν δὲ 26 ἀπολέσας η ζημιωθείς; 'Ος γὰρ αν έπαισχυνθη με καὶ τοὺς έμοὺς λόγους, τουτον ο υίος του ανθρώπου έπαισχυνθήσεται, όταν έλθη έν τη 27 δόξη αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν άγίων άγγέλων. Λέγω δὲ ὑμῖν άληθώς, είσι τινες των ώδε έστηκότων, οι ου μη γεύσονται θανάτου, έως αν ίδωσι την βασιλείαν του Θεού.

28 Έγένετο δε μετά τους λόγους τούτους, ώσει ήμέραι όκτω, και παραλαβών τον Πέτρον καὶ Ίωάννην καὶ Ίάκωβον, ἀνέβη είς το όρος προσ-

Ver. 21. εἰπεῖν. G. K. λέγειν.—22. ἐγερθῆναι. Al. ἀναστῆναι.—23. ἐλθεῖν, ἀπαρν. G. K. ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω. S. omits καθ' ἡμέραν.—27. G. K. S. ἐστώτων, and γεύσωνται.—28. τὸν Π. The article is wanting in G. K. S.

11. 9. In vesperam inclinabat dies. Compare Judg. xix. 11. LXX. Luke xxiv. 29. Herod. IV. 181.—With rac kukha kuhac supply περιεχούσας, as in Hell. IV. 6. 3. τὰ κύκλψ Mark xiv. 14.

occurs in this sense in Joseph. Ant. XII. 2. λιος & τοῦ νηοῦ ἐπτὰ στάδια. **81.**

Ver. 18. καταμόνας. See on Mark iv. 10. Ver. 28. ώσει ημέραι όκτώ. There is here a parenthesis, with nour understood; and έγένετο is not to be referred to ημέραι, but to περείχοντα δρη... Of καταλύειν, see on be taken absolutely, as in the next verse. Compare cc. viii. 1. x. 38. The case is Ver. 14. κλισίας. In companies; subaud. different where διάστημα may be supplied, αστά. See Gr. Gr. § 40. Obs. 17. The word as in Herod. I. 26. έστι δὲ μεταξό τῆς πόεύξασθαι. Καὶ έγένετο έν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν, τὸ είδος τοῦ προσ-29 ώπου αὐτοῦ ἔτερον, καὶ ὁ ἰματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς έξαστράπτων. Καὶ ίδοὺ, ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οῖτινες ήσαν Μωσῆς καὶ 30 Ήλίας οι, οφθέντες έν δόξη, έλεγον την έξοδον αυτου, ην έμελλε πλη-31 ρουν εν Ιερουσαλήμ. Ο δε Πέτρος και οι συν αυτώ ήσαν βεβαρημέ- 32 νοι υπνω διαγρηγορήσαντες δε είδον την δόξαν αυτού, και τους δύο ανδρας τους συνεστώτας αυτώ. Και έγένετο έν τφ διαχωρίζεσθαι 33 αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Ἐπιστάτα, καλόν έστιν ήμας ώδε είναι καὶ ποιήσωμεν σκηνάς τρείς, μίαν σοί, καὶ Μωσεί μίαν, καὶ μίαν Ήλία μη είδως ο λέγει. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, 34 έγένετο νεφέλη, και επεσκίασεν αυτούς εφοβήθησαν δε εν τω έκείνους είσελθείν είς την νεφέλην. Καὶ φωνή έγένετο έκ της νεφέλης, λέγουσα, 35 Ουτός έστιν ο υίος μου ο αγαπητός αυτου ακούετε. Και, έν τῷ γενέσ-36 θαι την φωνην, εύρέθη ὁ Ίησοῦς μόνος. Καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ απήγγειλαν έν έκείναις ταις ημέραις ουδέν ων έωράκασιν.

Έγένετο δε εν τη εξής ήμερα, κατελθόντων αυτών από του ύρους, 37 συνήντησεν αὐτῷ ὅχλος πολύς. Καὶ ίδοὺ, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὅχλου ἀνε- 38 βόησε, λέγων, Διδάσκαλε, δέομαί σου, επίβλεψον επί τον υίον μου, ότι μονογενής έστι μοι καὶ ίδου, πνευμα λαμβάνει αὐτον, καὶ έξαίφνης 39 κράζει, και σπαράσσει αυτύν μετα άφρου, και μόγις αποχωρεί απ' αυτου, συντρίβον αὐτόν. Καὶ έδεήθην των μαθητών σου, ΐνα έκβάλλωσιν 40 αὐτὸ, καὶ οὐκ ἢδυνήθησαν. ᾿Αποκριθεὶς δὲ ὑ Ἰησοῦς εἶπεν, ϶Ω γενεὰ 4' άπιστος καὶ διεστραμμένη, εως πότε εσομαι πρὸς ύμᾶς, καὶ ἀνέξομαι ύμων; προσάγαγε ώδε τον υίόν σου. Ετι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, 42 έρρηξεν αυτόν το δαιμόνιον, και συνεσπάραξεν έπετίμησε δε ύ Ιησούς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παίδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῷ μεγαλειότητι τοῦ 43 Θεού. Πάντων δὲ θαυμαζόντων έπὶ πᾶσιν οῖς ἐποίησεν ὁ Ἰησούς, είπε πρός τους μαθητάς αυτού, Θέσθε ύμεις είς τὰ ώτα ύμων τους 44 λόγους τούτους ο γαρ υίος του ανθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι είς χείρας ανθρώπων. Οι δε ηγνόουν το ρημα τουτο, και ην παρακεκα- 45 λυμμένον απ' αυτων, ίνα μη αίσθωνται αυτό και έφοβούντο έρωτησαι αὐτὸν περὶ τοῦ ρήματος τούτου Εισήλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, 46 τὸ, τίς ᾶν είη μείζων αὐτῶν. Ο δὲ Ἰησοῦς ίδων τὸν διαλογισμὸν τῆς 47

Ver. 38. G. K. S. ἐπιβλέψαι.—40. G. K. S. ἐκβάλωσιν.—43. ἐποίησεν. G. ἐποίει.

as in 2 Pet. i. 15. In Joseph. Ant. IV. 8. 2. 22. τοῦ ζην is added. The Latins use exitus and excessus, scil. e vila, in the same manner. Compare Cic. Legg. I. 1. Fin. III. 18. Juv. evil spirit, who had deprived the demoniac of Sat. X. 127. There may be an allusion to speech. Compare Mark ix. 17, 18. the Exodus from Egypt, as typical of the deliverance from the bondage of sin, ef- Matt. xviii. 1. xix. 18.

Ver. 31. την Ιξοδον αύτου. His death: fected by the death of Christ. See Heb. xi.

Ver. 36. έσίγησαν. Compare Matt. xvii. 9. Ver. 39. έξαίφνης κράζει. That is, the

Ver. 46. τὸ, τίς ἀν είη κ. τ. λ. Sec ου

48 καρδίας αὐτών, έπιλαβόμενος παιδίου, έστησεν αὐτὸ παρ' έαυτώ, καὶ είπεν αυτοίς, 'Ος έαν δέξηται τούτο το παιδίον έπὶ τῷ ονόματί μου, έμὲ δέχεται και ος έαν έμε δέξηται, δέχεται τον αποστείλαντά με. Ο γαρ 49 μικρότερος έν πάσιν ύμιν ύπάρχων, ούτος έσται μέγας. 'Αποκριθείς δε ο Ιωάννης είπεν, Επιστάτα, είδομέν τινα έπὶ τῷ ὀνόματί σου εκβάλλοντα τὰ δαιμόνια καὶ έκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεί μεθ΄ 50 ήμων. Καὶ είπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Μὴ κωλύετε ος γὰρ οὐκ

έστι καθ' ήμων, ύπλρ ήμων έστίν.

51 ΈΓΕΝΕΤΟ δὲ έν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αντού, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτού έστηριξε τού πορεύεσθαι είς 'Ιε-5? ρουσαλήμ. Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους προ προσώπου αὐτοῦ καὶ πο-53 ρευθέντες είσηλθον είς κώμην Σαμαρειτών, ωστε ετοιμάσαι αὐτῷ. Καὶ ούκ εδέξαντο αυτόν, ότι το πρόσωπον αυτού ήν πορευόμενον είς Ιερου-54 σαλήμ. Ίδόντες δε οι μαθηταί αὐτοῦ Ίάκωβος καὶ Ίωάννης, εἶπον, Κύριε, θέλεις είπωμεν πυρ καταβήναι ἀπὸ του ουρανού, καὶ ἀναλωσαι 55 αὐτοὺς, ώς καὶ Ήλίας εποίησε; Στραφείς δὲ επετίμησεν αὐτοῖς, καὶ 36 είπεν, Ουκ οίδατε οίου πνεύματός έστε ύμεις; ο γαρ υίος του ανθρώτου ούκ ήλθε ψυχάς ανθρώπων απολέσαι, αλλά σώσαι. Καί έπορεύθησαν είς ετέραν κώμην.

57 Έγένετο δε, πορευομένων αὐτων έν τη όδω, εἶπέ τις πρὸς αὐτὸν, 58 Ακολουθήσω σοι όπου αν απέρχη, κύριε. Καὶ είπεν αὐτῷ ὁ Ίησοῦς, Αί αλώπεκες φωλεούς έχουσι, και τα πετεινά του ουρανού κατασκηνώ-59 σεις ο δε υίος του ανθρώπου ουκ έχει που την κεφαλην κλίνη. Είπε δέ προς έτερον, Ακολούθει μοι. 'Ο δε είπε, Κύριε, επίτρεψον μοι 60 απελθόντι πρώτον θάψαι τὸν πατέρα μου. Είπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αφις τοὺς νεκρούς θάψαι τοὺς έαυτων νικρούς σύ δὲ ἀπιλθών διάγ-

Ver. 49. τὰ δαιμόνια. S. omits the article.—50. G. K. S. have ὑμῶν in both places.— 56. ο γάρ νίος κ. τ. λ. This sentence is omitted by G. S. The whole passage καί timer, s. r. A. is wanting in many of the best MSS. Some read the first clause without an interrogation.—60. o'Ingouç. Enclosed by K. within brackets.

fied, which is closely appreaching, as being tirely unnoticed by the other Evangelists. actually at hand.—The phrase στηρίζειν το Productor implies a fixed and settled resolution. Kings i. 10. 12. tien. Compare 2 Kings xii. 17. Jer. iii. 12 xxi. 10, xlij. 15, Ezek. iv. 3, vi. 2, xiv. L Des. xi. 17. In ver. 53, the form is less

Ver. 51. τῆς ἀναλήψεως. This noun is decisive.—With ἐτοιμάσαι, in the next verse, not found in the LXX., nor elsewhere in the supply \(\xi\nu ia\nu\). It should seem that the pre-N.T. There seems to be little doubt that it ference which our Lord's journey manifested must mean our Lord's ascension, with refer- to Jerusalem, as the seat of divine worship, mee to which the verb ἀναλαμβάνειν is used induced the Samaritans to reject him on this in Mark xvi. 19. Acts i. 2. 11. 22. 1 Tim. occasion. The national enmity between the iii. 16. With respect to the limited sense, Jews and the Samaritans did not usually in which the expression in το συμπλ. τάς prevent them from receiving him. From τρίρας must be taken, it is by no means un- this point to ch. xviii. 14, St. Luke's narwal, in popular language, to speak of a pe- rative is occupied with events almost en-

Ver. 54. wg iz 'Halag inolyse. See 2

Ver. 57. lyivero 81, s. r. l. Matt. viii. 19, sqq.

γελλε την βασιλείαν του Θεού. Είπε δὲ καὶ ἔτερος, Ακολουθήσω σοι, 6 κύριε πρώτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς είς τὸν οἶκόν μου. Είπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδεὶς έπιβαλών την χείρα αὐτοῦ ἐπ 69 αροτρον, και βλέπων είς τα οπίσω, εύθετος έστιν είς την βασιλείαν του θεου.

10. ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἐτέρους ἐβδομήκοντα, 1 καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ, είς πάσαν πόλιν καί τόπον, οὖ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. Έλεγεν οὖν πρὸς αὐτοὺς, Ὁ 2 μέν θερισμός πολύς, οι δε εργάται όλιγοι δεήθητε ούν του κυρίου του θερισμού, ὅπως έκβάλη έργάτας είς τον θερισμον αὐτοῦ. Ὑπάγετε 3 ίδου, έγω αποστέλλω υμάς ως άρνας έν μέσφ λύκων. Μη βαστάζετε 4 βαλάντιον, μη πήραν, μηδε ύποδήματα καὶ μηδένα κατά την όδον άσπάσησθε. Είς ην δ αν οικίαν εισέρχησθε, πρωτον λέγετε, Είρηνη 5 τω οίκω τούτω καὶ εαν μεν η έκει ο υίος είρηνης, έπαναπαύσεται έπ 6 αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν εί δὲ μήγε, έφ ὑμᾶς ἀνακάμψει. Έν αὐτῷ δὲ τῷ 7 οἰκία μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ αὐτῶν ἄξιος γὰρ ὁ έργάτης του μισθού αὐτού έστι. Μη μεταβαίνετε έξ οίκίας είς οίκίαν. Καί 8 είς ην δ' αν πόλιν είσερχησθε, και δέχωνται ύμας, εσθίετε τα παρατιθέμενα ύμιν, καὶ θεραπεύετε τοὺς έν αὐτη ἀσθενείς, καὶ λέγετε αὐτοίς, 9 Ήγγικεν εφ' ύμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Είς ην δ' αν πόλιν είσερ- 10 χησθε, καὶ μη δέχωνται υμάς, έξελθόντες είς τὰς πλατείας αὐτης είπατε, Καὶ τον κονιορτον τον κολληθέντα ήμιν έκ της πόλεως ύμων απο-11 μασσόμεθα ύμίν πλην τουτο γινώσκετε, ὅτι ήγγικεν ἐφ΄ ύμας ἡ βασιλεία του Θεού. Λέγω δὲ ύμιν, ότι Σοδόμοις έν τη ήμέρα έκείνη 19 ανεκτότερον έσται, η τη πόλει έκείνη. Ουαί σοι, Χοραζίν' ουαί σοι, 1: Βηθσαϊδά οτι εί εν Τύρφ και Σιδωνι εγένοντο αι δυνάμεις αι γενόμεναι έν ύμιν, πάλαι αν έν σάκκφ καὶ σποδφ καθήμεναι μετενόησαν. Πλην 1 Τύρφ καὶ Σιδωνι ἀνεκτότερον έσται έν τῆ κρίσει, ἢ ὑμῖν. Καὶ σὺ, Κα- ι: περναούμ, ή έως του ουρανού ύψωθείσα, έως άδου καταβιβασθήση. Ο 1

Ver. 2. R. ἐκβάλλη.—6. G. K. S. omit the article before νίός.—11. G. omits, and K. brackets ėφ' ὑμᾶς.—12. G. K. S. omit či.

cessity of keeping the eye steadfastly fixed seven deacons, and others mentioned in the in ploughing upon the line of the furrow, and N. T., were among these eventy.—Of the thence applied to the duty of a constant at- expression and δύο, see on Mark vi. 7. tention to the concerns of Christianity. In

CHAP. X. Ver. 1. dvideitev. Appointed. In this sense the verb is used in 2 Marc. ix. 23. x. 11. xiv. 12. Diod. Sic. I. 66. Polyb. έτερούς refers to the previous mission of the in ver. 6, see on Matt. xxiii. 15.

Ver. 62. οὐδεὶς ἐπιβαλών κ. τ. λ. This twelve (Luke ix. 1).—It is mere conjecture is a proverbial maxim, derived from the ne- that Mark, Luke, Matthias, Barnabas, the

Ver. 2. Edeyen oun R. T. D. With this illustration of the sentiment, see Phil. iii. 14. and the following verses, compare Matt. ix. 87, 88. x. 9, sqq. xi. 21, sqq. Mark vi. 8, sqq. In ver. 4, the salutations, to which our Lord alludes, were those tedious and unmeaning XIII. 4. Hence the noun ανάδειξις is applied greetings, which were practised by the Jews. to the assumption, by John the Baptist, of A similar direction is given to Gehazi in 2 his prophetical office (Luke i. 80). The word Kings iv. 29.—Of the signification of vioc

ακούων ύμων, έμου ακούει και ὁ αθετων ύμας, έμε αθετεί ὁ δὲ έμε αθετών, αθετεί τον αποστείλαντα με.

17 Υπέστρεψαν δε οι εβδομήκοντα μετά χαράς, λέγοντες, Κύριε, καὶ τὰ 18 δαιμόνια ύποτάσσεται ήμιν έν τῷ ὀνύματί σου. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Έθεώρουν 19 τον Σατανάν, ως αστραπήν, εκ του ουρανού πεσόντα. Ίδου, δίδωμι ύμιν την έξουσίαν του πατείν έπάνω υφεων καί σκορπίων, και έπι πασαν την 20 δύναμιν τοῦ έχθροῦ καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὺ μὴ ἀδικήσει. Πλην έν τούτω μη χαίρετε, ότι τὰ πνεύματα ύμιν ύποτάσσεται χαίρετε δὲ μᾶλλον, ὅτι τὰ 21 ονόματα ύμων έγράφη έν τοις οὐρανοίς. Έν αὐτῆ τῆ ωρα ήγαλλιάσατο τψ πνεύματι ὁ Ίησοῦς, καὶ εἶπεν, Έξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφών καὶ συνετών, καὶ απεκάλυψας αὐτα νηπίοις ναὶ, ὁ πατηρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία 22 έμπροσθέν σου. Καὶ, στραφείς πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶπε, Πάντα παρεώθη μοι ύπὸ τοῦ πατρός μου καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς έστιν ὁ υίὸς, εί μη ό πατηρ, και τίς έστιν ό πατηρ, εί μη ό υίος, και ω έαν βού-23 ληται ο υίος αποκαλύψαι. Καὶ, στραφείς προς τους μαθητάς κατ' 24 ίδιαν, είπε, Μακάριοι οι όφθαλμοί οι βλέποντες α βλέπετε λέγω γαρ ύμιν, ότι πολλοί προφήται καὶ βασιλείς ήθέλησαν ίδειν α ύμεις βλέτετε, καὶ οὐκ είδον καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

25 Καὶ ίδου, νομικός τις ἀνέστη, έκπειράζων αὐτον, καὶ λέγων, Διδάσ-26 καλε, τί ποιήσας ζωήν αιώνιον κληρονομήσω; 'Ο δε είπε πρός αὐτὸν, 27 Εν τω νόμω τι γέγραπται; πως αναγινώσκεις; Ο δε αποκριθείς είπεν, "Αγαπήσεις Κύριον τον Θεόν σου εξ όλης της καρδίας σου, και έξ όλης της ψυχής σου, καὶ έξ όλης της ίσχύος σου, καὶ έξ όλης της διανοίας 28 σου καὶ τὸν πλησίον σου ώς σεαυτόν." Είπε δὲ αὐτῷ, 'Ορθῶς ἀπεκρί-29 θης τουτο ποίει, καὶ ζήση. ΄Ο δὲ, θέλων δικαιοῦν ἐαυτὸν, εἶπε πρὸς 30 τὸν Ίησοῦν, Καὶ τίς έστί μου πλησίον; Ύπολαβών δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν,

^ver. 19. R. αδικήση.—20. μᾶλλον. Omitted by G. K. S.; and probably an interpolation.—22. G. K. omit kal or. n. r. µ. elne.

cludes the approaching destruction of his sqq. power, by the success which would attend the With ver. 19, compare Mark xvi. 18.

Ver. 20. δτι τὰ δνόματα κ. τ. λ. 80 Heb. xii. 23. There seems to be an allusion to the enrolment of the names of citizens, by which their rights and privileges are acknowledged and ratified. That the expression implies no radelible title to eternal salvation, is clear from the fact that the writing may be blotted out. See Brod. xxxii. 32. Deut. ix. 14. xxv. 19. IXIX. 20. Isa. iv. 3. Dan. XII. 1. Phil. iv. 3.

Ver. 18. ἐθεώρουν τὸν Σαταναν, κ. τ. λ. Col. ii. 14. Rev. iii. 5. xiii. 8. xxi. 27. This is not to be confined to Satan's fall after xxii. 19.—With the following verses, comhis first disobedience (2 Pet. ii. 4), but in- pare Matt. xi. 25, sqq. xili. 16, 17. xxii. 35,

Ver. 29. δικαιούν ξαυτόν. Το prove him-. ministry of the Gospel. See John xii. 31; self righteous; i. e. to show that he had perand compare Isa. xiv. 12. Rev. xii. 8, 9.— formed his duty to his neighbour. See on Matt. xi. 19. At the time of our Lord's appearance upon earth, tradition had greatly perverted the intention of the Mosaic law; the term neighbour (I.ev. xix. 18) was supposed to apply to Jews only; and they exercised, as Tacitus truly observes (Hist. V. 5), adversus ommes alios hostile odium. Compare Juv. Sat. XIV. 101, sqq.

Ver. 30. eig 'Ispexú. It is recorded by Jerome that the road from Jerusalem to Jericho 'Ανθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλημ είς Ἱεριχω, καὶ λησταίς περιέπεσεν, οι και εκδύσαντες αυτόν, και πληγάς επιθέντες, απήλθον, άφέντες ημιθανή τυγχάνοντα. Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἰερεύς τις κατέ-31 βαινεν έν τῷ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ, ἰδὼν αὐτὸν, ἀντιπαρηλθεν. Ομοίως δὲ 32 καὶ Λευίτης, γενόμενος κατά τὸν τόπον, έλθων καὶ ἰδων άντιπαρηλθεν. Σαμαρείτης δέ τις, όδεύων, ήλθε κατ' αὐτὸν, καὶ, ίδων αὐτὸν, έσπλαγχ-33 νίσθη καὶ προσελθών κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων έλαιον 34 καὶ οίνον έπιβιβάσας δὲ αὐτὸν έπὶ τὸ ίδιον κτῆνος, ήγαγεν αὐτὸν είς πανδοχείον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ τὴν αὕριον ἐξελθων, ἐκβα- 35 λων δύο δηνάρια έδωκε τω πανδοχεί, και είπεν αυτώ, Επιμελήθητι αὐτοῦ καὶ ὅ τι ᾶν προσδαπανήσης, ἐγω, ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με, ἀποδώσω σοι. Τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν δοκεῖ σοι πλησίον γεγονέναι 36 τοῦ έμπεσόντος είς τοὺς ληστάς; Ο δὲ εἶπεν, Ο ποιήσας τὸ έλεος μετ 37 νύτου. Είπεν ούν αὐτῷ ὁ Ἰησους, Πορεύου, καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.

ΈΓΕΝΕΤΟ δε έν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώ- 38 μην τινά γυνη δέ τις, ονόματι Μάρθα, ύπεδέξατο αὐτον είς τον οίκον πύτης. Καὶ τηδε ήν άδελφη καλουμένη Μαρία, η καὶ, παρακαθίσασα 39 παρα τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἡ δὲ Μάρθα 40 περιεσπάτο περί πολλην διακονίαν επιστάσα δε είπε, Κύριε, ου μέλει σοι, ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλιπε διακονείν; είπὲ οὖν αὐτη, ίνα μοι συναντιλά/βηται. 'Αποκριθείς δε είπεν αὐτη ὁ Ίησοῦς, Μάρθα, 41 Μάρθα, μεριμνάς καὶ τυρβάζη περὶ πολλά ενὸς δέ έστι χρεία. Μα-42 ρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα έξελέξατο, ητις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ

αύτης.

11. ΚΑΙ έγένετο έν τῷ είναι αὐτὸν έν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, 1 ώς έπαύσατο, είπε τις των μαθητών αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν, Κύριε, δίδαξον ήμας προσεύχεσθαι, καθώς καὶ Ίωύννης έδίδαξε τοὺς μαθητάς αὐτοῦ.

Ver. 36. G. K. S. πλησίον δοκεί σοι. - 37. είπεν οδν. G. είπε δέ.

was so infested by banditti, as to have ac-

quired the name of the bloody way.

vulnerum curatione lane succide vicem implent, nunc ex vino et oleo, nunc ex posca. See also Plin. N. H. XXXI. 47. The mixture was called oneleum. Of the two denarii (ver. 35), see on Matt. xx. 2.

Ver. 38. κώμην τινά. Bethany. Compare John xi. 1. 18; and see on Matt. xxi. 1.

Ver. 89. παρά τοὺς πόδας. See on Matt. reproof. Compare ch. xiii. 34. xiii. 2.

Ver. 40. περιεσπάτο. Was distracted. Ecclus. xii. 2. LXX. περισπωμένω περί πάντων. Diod. Sic. I. 74. περί πολλά περισπασμενούς. So Hor. Sat. II. 8. 67. Tene, ut excipier laute, torquerier omni Solli- 7. A. Probably the Rabbins taught their citudine districtum. Compare 1 Cor. vii. 35.

Ver. 41. μεριμνάς. See on Matt. vi. 25.— The verb τυρβάζειν signifies properly to raise Ver. 34. ihatov Kai olvov. Celsus:-In the mud, as in Arist. Vesp. 257. Pac. 1007. It is derived from $\tau u \rho \beta \eta$ (Xen. Cyr. I. 2. 3), whence the Latin turba: and seems to convey the idea of water in a state of agitation. Here the passive τυρβάζεσθαι signifies metaphorically to be perplexed or bewildered. The repetition of the name is expressive of affection; mingled in this instance with gentle

Ver. 42. ἐνός. Enthymius:—τῆς ἀκροάσεως των έμων λόγων. The different character of the two sisters is further exemplified

in John xi. 20. xii. 2, 3.

CHAP. XI. Ver. 1. Kabus Kai'Iway. K. followers a form of prayer. To the disciple,

2 Είπε δε αὐτοῖς, Όταν προσεύχησθε, λέγετε, Πάτερ ἡμῶν, ὁ έν τοῖς οὐρανοίς, αγιασθήτω τὸ ὄνομά σου έλθέτω ή βασιλεία σου γενηθήτω 3 τὸ θέλημά σου, ώς εν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν 4 έπιούσιον δίδου ήμιν τὸ καθ ήμέραν καὶ ἄφες ήμιν τὰς άμαρτίας ήμων, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμίν καὶ μὴ είσενέγκης ἡμᾶς 5 είς πειρασμόν, άλλά ρύσαι ήμας από του πονηρού. Και είπε πρός αὐτοὺς, Τίς έξ ύμων έξει φίλον, και πορεύσεται πρὸς αὐτὸν δ μεσονυκτίου, καὶ είπη αὐτῷ, Φίλε, χρησόν μοι τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο έξ όδοῦ πρός με, καὶ οὐκ έχω ο παρα-7 θήσω αὐτῷ κἀκείνος, έσωθεν ἀποκριθείς, είπη, Μή μοι κόπους πάρεχε' ήδη ή θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' έμοῦ είς την κοί-8την είσιν ου δυνάμαι αναστάς δουναί σοι; Λέγω ύμιν, εί και ου δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ είναι αὐτοῦ φίλον, διά γε την ἀναίδειαν αὐ-9του έγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρήζει. Κάγὼ ὑμῖν λέγω, Αιτεῖτε, καὶ δοθήσεται ύμιν ζητείτε, και εύρήσετε κρούετε, και ανοιγήσεται ύμιν. 10 Πας γαρ ο αίτων λαμβάνει και ο ζητων ευρίσκει και τω κρούοντι 11 ανοιγήσεται. Τίνα δε ύμων τον πατέρα αίτήσει ο υίος άρτον, μη λίθον έπιδώσει αὐτῷ; εί καὶ ίχθὺν, μὴ ἀντὶ ίχθύος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 10-13 ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ώὸν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; Εί οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὑπάρχοντες, οίδατε ἀγαθὰ δόματα διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσφ μάλλον ο πατήρ ο έξ ουρανού δώσει πνεύμα άγιον τοίς αίτούσιν αυτόν; 14 Καὶ ἢν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἢν κωφόν ἐγένετο δὲ. τοῦ δαιμονίου εξελθόντος, ελάλησεν ο κωφός και εθαύμασαν οι όχλοι. 15 Τινές δε έξ αὐτων είπον, Έν Βεελζεβούλ, ἄρχοντι των δαιμονίων, έκ-16 βάλλει τὰ δαιμύνια έτεροι δὲ, πειράζοντες, σημείον παρ αὐτοῦ έζή-17 τουν έξ ουρανού. Αυτός δέ, είδως αυτών τα διανοήματα, είπεν αυτοίς, Πάσα βασιλεία, έφ' εαυτήν διαμερισθείσα, έρημούται καὶ οίκος έπὶ

Ver. 2. G. omits, and K. encloses within brackets the words ημών ὁ ἐν τ. οὐρανοῖς, and γενηθήτω τ. θ. σου, ώς έν ούρ. καὶ ἐπὶ τ. γῆς, and in the next verse άλλα ρῦσαι ήμ. ἀπὸ τ. π.—11. G. K. S. ἐξ ὑμῶν, and ἢ καὶ ἰχθύν.—15. ἀρχ. τ. δ. G. τῷ APYOYTL

the Sermon on the Mount.

Ver. 2. Πάτερ ἡμῶν, κ. τ. λ. See on Matt. vi. 8, 199.

ποποός παρίχειν, see on Matt. xxvi. 10.

Ver. 8. avaiderav. Importunity. Homer See on Hom. Il. A. 521. N. 139.—This parable, and the very similar one in Luke Iviii. 2, agg., are intended to enforce the necomity of earnest prayer. It is not to be beig.

who saked Jesus for such a form, he repeated inferred that God will listen to mere importhat which he had formerly introduced into tunity; but that, inasmuch as perseverance is a test of carnestness, he will grant what he would withhold from careless and heartless indifference, provided the prayer be consist-Ver. 7. The koirny. The bed-chamber; a ent with the good of the worshipper.—With part being put for the whole.—Of the phrase the following verses compare Matt. vii. 7,

Ver. 12. σκορπίον. In Judma, the scor-🗪 άναιδής in a sense somewhat similar. pions are about the size of an egg, and not unlike one in shape. See Plin. N. H. XJ.

Ver. 17. olkog imi olkov. Scil. διαμερισ-

οίκον πίπτει. Εί δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' ἐαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθή- 18 σεται ή βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε, ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. Εί δὲ έγω έν Βεελζεβουλ έκβάλλω τὰ δαιμόνια, οι υιοι ύμων 19 έν τίνι έκβάλλουσι; διὰ τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται. Εί δὲ έν 20 δακτύλψ Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Όταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσση την έαυτοῦ αὐλην, 21 έν είρηνη έστι τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ έπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ 22 έπελθων νικήση αὐτὸν, την πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει, ἐφ΄ η ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκύλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. Ο μη ῶν μετ έμοῦ, κατ έμοῦ έστι 23 καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' έμοῦ, σκορπίζει. 'Όταν τὸ ἀκάθαρτον πνευμα 24 έξελθη ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν' καὶ, μὴ εὐρίσκον, λέγει, Ύποστρέψω είς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν έξηλθον καὶ έλθὸν εύρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. Τότε 25-4 πορεύεται, καὶ παραλαμβάνει ἐπτὰ ἔτερα πνεύματα πονηρότερα ἐαυτοῦ, καὶ είσελθόντα κατοικεί έκει καὶ γίνεται τὰ έσχατα τοῦ ἀνθρώπου

έκείνου χείρονα τῶν πρώτων. Εγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις γυνη φωνην ἐκ 27 τοῦ ὅχλου εἶπεν αὐτῷ, Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οῦς ἐθήλασας. Αὐτὸς δὲ εἶπε, Μενοῦνγε μακάριοι οι ἀκούοντες τὸν 28 λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ φυλάσσοντες αὐτόν. Τῶν δὲ ὅχλων ἐπαθροιζομέ-29 νων, ήρξατο λέγειν, ή γενεα αυτη πονηρά έστι σημείον έπιζητεί, καί σημείον οὐ δοθήσεται αὐτη, εί μη τὸ σημείον Ίωνα τοῦ προφήτου κα-30 θως γὰρ έγένετο Ίωνας σημείον τοῖς Νινευίταις, οὕτως ἔσται καὶ ὁ νίὸς τοῦ ἀνθρώπου τῆ γενεᾳ ταύτη. Βασίλισσα νότου έγερθήσεται έν τῆ 31 κρίσει μετά των άνδρων της γενεάς ταύτης, και κατακρινεί αὐτούς. ὅτι ήλθεν έκ των περάτων της γης ακούσαι την σοφίαν Σολομώντος, καὶ ίδου, πλείον Σολομώντος ώδε. "Ανδρες Νινευί αναστήσονται έν τη 32 κρίσει μετά της γενεάς ταύτης, και κατακρινούσιν αυτήν ότι μετενόησαν είς τὸ κήρυγμα Ἰωνα, καὶ ίδοὺ, πλείον Ἰωνα ώδε. Οὐδείς δὲ, 33 λύχνον άψας, είς κρυπτην τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ την λυχνίαν, ίνα οι εισπορευόμενοι το φέγγος βλέπωσιν. Ο λύχνος 34 του σώματός έστιν ο όφθαλμός. ὅταν οῦν ο όφθαλμός σου άπλους ή, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν έστιν έπὰν δὲ πονηρὸς η, καὶ τὸ

Ver. 28. καί φ. αύτόν. G. K. omit αύτόν.—29. τοῦ προφήτου. Omitted by G.; and by K. enclosed in brackets.—32. S. άνδρες Νινευίται.—34. S. ὁ ὁφθαλμός σου, όταν κ. τ. λ.

Ver. 29. σημείον ἐπιζητεί. This refers to

Ver. 27. Μακαρία ή κοιλα κ. τ. λ. Thus Musmi Her. et Leand. v. 138. 'Ολβιος ver. 16. Compare Matt. xil. 39, sqq. ός σε φύτευσε, η δλβιος ή τέκε μήτηρ, Γαστήρ θ' ή σ' ελόχευσε μακαρτάτη. Ovid. pare Matt. v. 15. vi. 22, 23. In ver. 36, Met. IV. 320. Qui te genuere beati, Et frater felix, et fortunata profecto, Siqua tibi soror est, was clearly suggested by ver. 33. et quæ dedit ubera nutrix.

Ver. 33. ούδεὶς δὲ, λύχνον κ. τ. λ. Comdorpann is simply a bright flame. The clause

35-36 σωμά σου σκοτεινόν. Σκόπει ουν, μη τὸ φως τὸ έν σοὶ σκότος έστίν. Εί ουν τὸ σωμά σου ὅλον φωτεινὸν, μη ἔχον τὶ μέρος σκοτεινὸν, ἔσται

φωτεινον όλον, ως όταν ο λύχνος τη αστραπή φωτίζη σε.

37 Έν δὲ τῷ λαλησαι ηρώτα αὐτὸν Φαρισαῖός τις, ὅπως ἀριστήση 38 παρ' αὐτῷ' είσελθων δὲ ἀνέπεσεν. 'Ο δὲ Φαρισαΐος ίδων έθαύμασεν, 39 ότι οὐ πρώτον έβαπτίσθη πρό τοῦ ἀρίστου. Εἶπε δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτὸν, Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαίοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος 40 καθαρίζετε το δε έσωθεν ύμων γέμει άρπαγης και πονηρίας. 'Αφρονες, 41 ούχ ο ποιήσας το έξωθεν, και το έσωθεν έποίησε; Πλην τα ένόντα 42 δότε έλεημοσύνην καὶ ίδοὺ, πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν. 'Αλλ' οὐαὶ ύμιν τοις Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πῶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε την κρίσιν καὶ την άγάπην τοῦ Θεοῦ. 43 ταυτα έδει ποιήσαι, κάκεινα μη άφιέναι. Οὐαὶ ὑμιν τοις Φαρισαίοις, ότι αγαπάτε την πρωτοκαθεδρίαν έν ταίς συναγωγαίς, και τούς 41 ασπασμούς εν ταϊς άγοραϊς. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί ὅτι έστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οὶ ἄνθρωποι οἰ 45 περιπατούντες επάνω ούκ οίδασιν. Αποκριθείς δέ τις των νο-46 μικών λέγει αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. 'Ο δὲ είπε, Και ύμιν τοις νομικοις οὐαὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοις 47 φορτίοις. Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ 48 πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. ᾿Αρα μαρτυρεῖτε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτοὺς, 49 ύμεις δε οικοδομείτε αὐτων τὰ μνημεία. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεού είπεν, Αποστελώ είς αὐτούς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ έξ 50 αὐτῶν ἀποκτενοῦσι καὶ ἐκδιώξουσιν ΐνα ἐκζητηθῷ τὸ αἶμα πάντων των προφητών, τὸ ἐκχυνύμενον ἀπὸ καταβολής κόσμου, ἀπὸ τής γε-51 νεάς ταύτης ἀπὸ τοῦ αίματος Αβελ έως τοῦ αίματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξύ του θυσιαστηρίου και του οίκου ναι, λέγω ύμιν, 52 έκζητηθήσεται από της γενεάς ταύτης. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ήρατε την κλείδα της γνώσεως αυτοί ουκ είσηλθετε, και τους είσερχο-53 μένους έκωλύσατε. Λέγοντος δε αυτού ταυτα προς αυτούς, ήρξαντο

Ver. 42. ταῦτα ἔδει. K. inserts δέ.—44. γραμ. καὶ Φ. ὑποκριταί. Omitted by G. K.

Ver. 38. i $\beta a \pi \tau i \sigma \theta \eta$. This verse signifies here simply to wash. Compare Matt. xv. 2. Mark vii. 2, sqq. With the following, compare Matt. xxiii. 6, 7. 23, sqq.—In ver. 40, the sense is, God, who made the outward man, made the inward also: and is not, therefore, inward purity as indispensable as outward cleanliness?

Ver. 41. τὰ ἐνόντα. Scil. τῷ ποτηρίφ.
The corresponding words in Matt. xxiii. 26,

are rò iντὸς τοῦ ποτηρίου. Hence the meaning is, Regard not the outside of the cup, but give in alms the food which it contains: and thus you will have no need of the Levitical purifications. Some understand κατὰ τὰ ἐνόντα, according to your substance: but this would rather be ὑπάρχοντα, as in ch. viii. 3. Almagiving is of course intended to represent the general practice of Christian duty.

οί γραμματείς και οι Φαρισαίοι δεινώς ένέχειν, και αποστοματίζειν αυτὸν περί πλειόνων ένεδρεύοντες αὐτὸν, καὶ ζητοῦντες θηρεῦσαί τι έκ 54 του στόματος αὐτου, ίνα κατηγορήσωσιν αὐτου.

12. ΈΝ οις επισυναχθεισών των μυριάδων του όχλου, ωστε κατα-1 πατείν άλλήλους, ήρξατο λέγειν πρός τους μαθητάς αυτού πρώτον, Προσέχετε εαυτοίς από της ζύμης των Φαρισαίων, ήτις έστιν ύπύκρισις. Ούδεν δε συγκεκαλυμμένον έστιν δ ούκ αποκαλυφθήσεται και κρυπ-2 τον, ο ου γνωσθήσεται. 'Ανθ' ων οσα έν τη σκοτία είπατε, έν τῷ φωτί 3 ακουσθήσεται και ο προς το ους έλαλήσατε έν τοις ταμείοις, κηρυχθήσεται έπὶ τῶν δωμάτων. Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, Μη φοβηθητε 4 απο των αποκτεινόντων το σωμα, και μετά ταυτα μη έχόντων περισσότερόν τι ποιήσαι. Υποδείζω δε ύμιν τίνα φοβηθήτε φοβήθητε τον μετά 5 το αποκτείναι έξουσίαν έχοντα έμβαλείν είς την γέενναν ναί, λέγω ύμιν, τούτον φοβήθητε. Ούχι πέντε στρουθία πωλείται ασσαρίων δύο; 6 καί εν εξ αυτών ουκ έστιν επιλελησμένον ενώπιον του Θεου. Αλλά καί 7 αί τρίχες της κεφαλής ύμων πάσαι ηρίθμηνται. Μη ούν φοβείσθε πολλών στρουθίων διαφέρετε. Λέγω δὲ ύμιν, Πας ος αν όμολογήση 8 έν έμοι έμπροσθεν των ανθρώπων, και ο υίος του ανθρώπου ομολογήσει έν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ. ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ένώ-9 πιον των ανθρώπων, απαρνηθήσεται ενώπιον των αγγέλων του Θεού. Καὶ πᾶς δς έρει λόγον είς τὸν υίὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφε-10 θήσεται αὐτῷ τῷ δὲ είς τὸ ἄγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. Όταν δὲ προσφέρωσιν ύμᾶς έπὶ τὰς συναγωγάς καὶ τὰς 11 αρχάς και τὰς έξουσίας, μη μεριμνάτε πῶς η τί ἀπολογήσησθε, η τί είπητε τὸ γὰρ ἄγιον πνευμα διδάξει ύμᾶς έν αὐτῷ τῷ ώρα, α δεί 12 ELMELV.

Είπε δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὅχλου, Διδάσκαλε, είπὲ τῷ αδελφῷ μου 13 μερίσασθαι μετ' έμου την κληρονομίαν. 'Ο δε είπεν αυτώ, 'Ανθρωπε, τίς 14 με κατέστησε δικαστην η μεριστην εφ' ύμας; Είπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, Όρατε 15

Ver. 54. G. K. S. omit kal.—Chap. XII. Ver. 4. K. anoktevóvtwv.

Ver. 53. δεινώς ένέχειν. See on Mark Matt. xvi. 6, the term leaven, which is here vi. 19.—The verb ἀποστοματίζειν signifies called ὑπόκρισις, is expressly referred to the either to repeat from memory (ἀπὸ στόματος doctrines of the Pharisees; but their docλέγειν), or to command one to speak. So He- trines were built upon hypocrisy. With the sychius, Suidas, and other grammarians. following verses, compare Matt. x. 19. 26, Hence it will signify, to provoke one to speak; and this acceptation is here marked by the corresponding expression θηρεύσαι τι έκ στόματος αύτοῦ, in the next verse.

16. CHAP. XII. Ver. 1. Ev olg. Scil. xp6voic.—The noun uvoids is used to signify an undefinitely great multitude, in Gen. xxiv. 60. the appointed arbitrators; and their jealousy Ps. iii. 6. Ecclus. xlvii. 6. LXX. Acts xxi. would probably have been roused by the in-20. Heb. xii. 22. Rev. v. 11, et alibi. In terference of Jesus.

sqq. xii. 31, 32.—Of ανθ' ών (ver. 3), see on Luke i. 20.

Ver. 14. δικαστήν ή μεριστήν. Compare Exod. ii. 14. Among the Jews, a patrimony Ver. 54. ἐνεδρεύοντες. See on Acts xxiii. was equally divided, except that the eldest son had a double portion. See Deut. xxi. 17; and compare Luke xv. 12. In cases of dispute, the council of three judges were

και φυλάσσεσθε άπο της πλεονεξίας. ὅτι οὐκ έν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ 16 ζωή αὐτοῦ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ. Εἶπε δὲ παραβολήν τρὸς αὐτοὺς, λέγων, Ανθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ή χώρα 17 και διελογίζετο εν εαυτώ, λέγων, Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ έχω ποῦ συνάξω 18 τους καρπούς μου; Καὶ είπε, Τοῦτο ποιήσω καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζονας οικοδομήσω, καὶ συνάξω έκει πάντα τὰ γεννήματά μου 19 καὶ τὰ ἀγαθά μου καὶ έρω τῆ ψυχῆ μου, Ψυχη, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ 20 κείμενα είς έτη πολλά άναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. Είπε δὲ αὐτῷ ό θεὸς, "Αφρον, ταύτη τη νυκτί την ψυχήν σου απαιτούσιν από σού. 21 α δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; Ουτως ὁ θησαυρίζων ἐαυτῷ, καὶ μὴ είς 22 θεὸν πλουτών. Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Διὰ τοῦτο ύμιν λέγω, μη μεριμνάτε τη ψυχη ύμων, τι φάγητε μηδέ τω 23 σώματι, τι ένδυσησθε. Η ψυχη πλειόν έστι της τροφης, και τὸ θισύμα του ένδύματος. Κατανοήσατε τους κόρακας, ότι ου σπείρουσιν ουδε θερίζουσιν, οίς ουκ έστι ταμείον ουδε αποθήκη και ο θεός τρέφει αὐτούς πόσφ μαλλον ύμεις διαφέρετε των πετεινών; 25 Τίς δε εξ ύμων μεριμινών δύναται προσθείναι επί την ηλικίαν αὐτοῦ 26 πηχυν ένα; Εί ούν ούτε ελάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν 27 μεριμνάτε; Κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει οὐ κοπιᾳ, οὐδὲ νήθει λέγω δὲ ύμιν, οὐδὲ Σολομων έν πάση τῆ δόξη αὐτοῦ περιε28 βάλετο ώς εν τούτων. Ει δὲ τὸν χόρτον έν τῷ ἀγρῷ σήμερον ύντα, καὶ αυριον είς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς ουτως άμφιέννυσι, 29 πόσφ μαλλον ύμας, όλιγόπιστοι; Καὶ ύμεῖς μη ζητεῖτε τί φάγητε, η 30 τί πίητε καὶ μη μετεωρίζεσθε. Ταῦτα γὰο πάντα τὰ έθνη τοῦ κύσμου 3 επιζητεί ύμων δε ό πατηρ οίδεν ότι χρήζετε τούτων. Πλην ζητείτε

Ver. 15. Al. ἀπὸ πάσης πλεονεξίας.—18. G. K. 8. γενήματα.—31. Some MSS. omit πάντα.

Ver. 15. ότι οὐκ ἐν τῷ κ. τ. λ. For in a glory, by works of charity. So Lucian. Epist.

man's abundance, i. e. however great his Sat. c. 24. ἐς τὸ κοινὸν πλουτεῖν, to be rich 6. Pet. tii. 10. A similar sentiment is 25, sqq. quently met with in the classical writers. See Arist. Eth. Nic. X. 9. Hor. Od. IV. 9. 45. Sat. I. L 49. Epist. I. 2. 47.

l'σ. 18. τὰ γεννήματά μου. Scil ἐκ τῆς χώρας. Polyb. I. 71. των έκ της χώρας γίννημάτων. With vv. 19, 20, compare

Eccles, xi. 9. Wied. xi. 19.

Ver. 20. anairovoiv. Personal for im-

Gd; i. e. employing his riches to God's ditus.

niches, his life does not proceed from his pos- for the benefit of the community. The sense sense. Compare Acts xix. 25. The noun may be well supplied by the words $\tau \dot{\eta} \nu$ ^{λωή} may also include the idea of happiness: ψυχήν αὐτοῦ ἀπολίσει, from Matt. xvi. 25. ²⁶ in Prov. iv. 22. xii. 28. LXX. Rom. viii. With the following verses, compare Matt. vi.

Ver. 29. μετεωρίζεσθε. Properly this verb is applied to the flight of birds or the motion of ships at sea (Ezek. x. 16. LXX. Thucyd. vii. 16): and hence it signifies metaphorically, to be restless or unsettled in mind; to be agitated with hopes and fears. Thucyd. ΙΙ. 7. ή "Ελλας πᾶσα μετέωρος ήν. Joseph. Β. J. I. 27.3. ένθα δὲ μετέωρος Σύρια πᾶσα, personal; and so again in ver. 48. See on à τὸ Ἰουδάϊκον ην, ἐκδεχομένων τὸ τέλος τοῦ δράματος. Cic. Epist. Att. XV. 14. Ita Ver. 21. είς Θεόν πλουτών. Rich unto sum μετέωρος, et magnis cogitationibus impeεύξασθαι. Καὶ έγένετο έν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν, τὸ είδος τοῦ προσ-29 ώπου αυτού έτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αυτού λευκὸς έξαστράπτων. Καὶ ίδου, ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οῖτινες ήσαν Μωσής καὶ 30 Ήλίας οι, οφθέντες έν δόξη, έλεγον την έξοδον αὐτοῦ, ην έμελλε πλη- 31 ρούν έν Ιερουσαλήμ. Ο δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημέ- 32 νοι υπνω διαγρηγορήσαντες δε είδον την δόξαν αὐτου, καὶ τοὺς δύο ανδρας τοὺς συνεστώτας αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι 33 αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Ἐπιστάτα, καλόν έστιν ήμας ώδε είναι καὶ ποιήσωμεν σκηνάς τρεῖς, μίαν σοὶ, καὶ Μωσεῖ μίαν, καὶ μίαν Ἡλίᾳ μὴ είδως δ λέγει. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, 34 έγένετο νεφέλη, και έπεσκίασεν αυτούς έφοβήθησαν δε έν τῷ έκείνους είσελθείν είς την νεφέλην. Και φωνη έγένετο έκ της νεφέλης, λέγουσα, 35 Οὐτός έστιν ὁ υἰός μου ὁ ἀγαπητός αὐτοῦ ἀκούετε. Καὶ, έν τῷ γενέσ-36 θαι την φωνην, εύρέθη ὁ Ίησους μόνος. Καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ απήγγειλαν έν έκείναις ταις ήμέραις οὐδεν ων εωράκασιν.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ ἐξῆς ἡμέρα, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὅρους, 37 συνήντησεν αὐτῷ ὅχλος πολύς. Καὶ ίδοὺ, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὅχλου ἀνε-38 βόησε, λέγων, Διδάσκαλε, δέομαί σου, επίβλεψον έπὶ τὸν υίον μου, ὅτι μονογενής έστι μοι καὶ ίδου, πνευμα λαμβάνει αυτον, καὶ έξαίφνης 39 κράζει, και σπαράσσει αὐτὺν μετὰ ἀφροῦ, και μόγις ἀποχωρεί ἀπ΄ αὐτου, συντρίβον αὐτόν. Καὶ έδεήθην των μαθητών σου, ΐνα έκβάλλωσιν 40 αὐτὸ, καὶ οὐκ ἡδυνήθησαν. ᾿Αποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ϶Ω γενεὰ 4' ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, έως πότε έσομαι πρὸς ύμᾶς, καὶ ἀνέξομαι ύμων; προσάγαγε ώδε τον υίόν σου. "Ετι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, 42 έρρηξεν αυτόν το δαιμόνιον, και συνεσπάραξεν έπετίμησε δε ύ Ιησούς τω πνεύματι τω ακαθάρτω, καὶ ίασατο τον παίδα, καὶ απέδωκεν αὐτον τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῷ μεγαλειότητι τοῦ 43 Θεού. Πάντων δε θαυμαζόντων επί πασιν οίς εποίησεν ο Ίησούς, είπε πρός τους μαθητάς αυτού, Θέσθε ύμεις είς τὰ ώτα ύμων τους 44 λόγους τούτους ό γαρ υίος του ανθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι είς χείρας αυθρώπων. Οι δε ήγνόουν τὸ ρημα τοῦτο, και ην παρακεκα- 45 λυμμένον απ' αὐτῶν, ΐνα μη αἴσθωνται αὐτό καὶ έφοβοῦντο έρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ρήματος τούτου Εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, 46 τὸ, τίς ᾶν είη μείζων αὐτῶν. Ο δὲ Ἰησοῦς ίδων τὸν διαλογισμὸν τῆς 47

Ver. 38. G. K. S. ἐπιβλέψαι.—40. G. K. S. ἐκβάλωσιν.—43. ἐποίησεν. G. ἐποίει.

as in 2 Pet. i. 15. In Joseph. Ant. IV. 8. 2. 22. τοῦ ζην is added. The Latins use exitus and excessus, scil. e vita, in the same manner. Compare Cic. Legg. I. 1. Fin. III. 18. Juv. Sat. X. 127. There may be an allusion to speech. Compare Mark ix. 17, 18. the Exodus from Egypt, as typical of the deliverance from the bondage of sin, ef- Matt. xviii. 1. xix. 18.

Ver. 31. την Ιξοδον αύτοῦ. His death: fected by the death of Christ. See Heb. xi.

Ver. 36. έσίγησαν. Compare Mutt. xvii. 9. Ver. 39. έξαίφνης κράζει. That is, the evil spirit, who had deprived the demonisc of

Ver. 46. τὸ, τίς αν είη κ. τ. λ. Sec on

48 καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου, ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἐαυτῷ, καὶ είπεν αὐτοῖς, *Ος έὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον έπὶ τῷ ὀνόματί μου, έμὲ δέχεται καὶ ος έαν έμε δέξηται, δέχεται τον αποστείλαντά με. Ο γαρ 49 μικρότερος έν πασιν ύμιν ύπάρχων, ούτος έσται μέγας. Αποκριθείς δε ο Ιωάννης είπεν, Επιστάτα, είδομέν τινα έπὶ τῷ ὀνόματί σου έκβάλλοντα τὰ δαιμόνια καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεί μεθ' 50 ήμων. Καὶ είπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Μὴ κωλύετε ος γὰρ οὐκ έστι καθ' ήμων, ύπερ ήμων έστίν.

51 ΈΓΕΝΕΤΟ δὲ έν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ έστήριξε τοῦ πορεύεσθαι είς 'Ιε-52 ρουσαλήμ. Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους προ προσώπου αὐτοῦ καὶ πο-53 ρευθέντες εισηλθον είς κώμην Σαμαρειτών, ώστε ετοιμάσαι αὐτῷ. Καὶ οὺκ ἐδέξαντο αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἢν πορευόμενον είς Ἱερου-54 σαλήμ. Ίδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ίάκωβος καὶ Ίωάννης, εἶπον, Κύριε, θέλεις είπωμεν πυρ καταβήναι από του ουρανού, και αναλώσαι 55 αὐτοὺς, ώς καὶ Ἡλίας ἐποίησε; Στραφείς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, καὶ 36 είπεν, Ούκ οίδατε οίου πνεύματός έστε ύμεις; ο γαρ υίος του ανθρώτου ούκ ήλθε ψυχάς ανθρώπων απολέσαι, αλλά σώσαι. Καί έπορεύθησαν είς ετέραν κώμην.

57 Έγένετο δὲ, πορευομένων αὐτῶν έν τῷ ὁδῷ, εἶπέ τις πρὸς αὐτὸν, 58 Ακολουθήσω σοι όπου αν απέρχη, κύριε. Καὶ είπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αι αλώπεκες φωλεούς έχουσι, και τα πετεινά του ουρανού κατασκηνώ-59 σεις ό δε υίος του ανθρώπου ουκ έχει που την κεφαλήν κλίνη. Είπε δέ προς έτερον, Ακολούθει μοι. Ο δέ είπε, Κύριε, επίτρεψόν μοι 60 απελθόντι πρώτον θάψαι τὸν πατέρα μου. Είπε δε αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αφες τοὺς νεκρούς θάψαι τοὺς ἐαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγ-

Ver. 49. τὰ δαιμόνια. S. omits the article.—50. G. K. S. have ὑμῶν in both places.— 56. ο γάρ νίος κ. τ. λ. This sentence is omitted by G. S. The whole passage καί elver, s. r. A. is wanting in many of the best MSS. Some read the first clause without an interrogation.—60. o'Inσους. Enclosed by K. within brackets.

in Merk xvi. 19. Acts i. 2. 11. 22. 1 Tim. iii. 16. With respect to the limited sense, dripas must be taken, it is by no means unweal, in popular language, to speak of a peried, which is closely appreaching, as being tirely unnoticed by the other Evangelists. actually at hand.—The phrase στηρίζειν τό *posurer implies a fixed and settled resolution. Compare 2 Kings zii. 17. Jer. iii. 12 xxi. 10. xlij. 15. Ezek. iv. 3. vi. 2. xiv. L Don. xi. 17. In ver. 53, the form is less

Ver. 51. της άναλήψεως. This noun is decisive.—With έτοιμάσαι, in the next verse, not found in the LXX., nor elsewhere in the supply ξενίαν. It should seem that the pre-N.T. There seems to be little doubt that it ference which our Lord's journey manifested must mean our Lord's ascension, with refer- to Jerusalem, as the seat of divine worship, ence to which the verb άναλαμβάνειν is used induced the Samaritans to reject him on this occasion. The national enmity between the Jews and the Samaritans did not usually in which the expression is τω συμπλ. τάς prevent them from receiving him. From this point to ch. xviii. 14, St. Luke's narrative is occupied with events almost en-

Ver. 54. ως κ 'Ηλίας ἐποίησε. See 2

Kings L 10. 12.

Ver. 57. lyivero 81, r. 7. \(\lambda\). Compare Matt. viii. 19, sqq.

γελλε την βασιλείαν του Θεού. Είπε δὲ καὶ ἔτερος, 'Ακολουθήσω σοι, 61 κύριε πρώτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς είς τὸν οἶκόν μου. Είπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδεὶς έπιβαλών την χείρα αὐτοῦ ἐπ΄ 62 αροτρον, και βλέπων είς τα οπίσω, εύθετος έστιν είς την βασιλείαν του HEOV.

10. ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἐτέρους ἐβδομήκοντα, 1 καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ, είς πάσαν πόλιν καί τόπον, οῦ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. Έλεγεν οῦν πρὸς αὐτούς, Ὁ 2 μέν θερισμός πολύς, οι δὲ έργάται όλίγοι δεήθητε οῦν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμού, ὅπως ἐκβάλη ἐργάτας είς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. Ὑπάγετε 3 ίδου, έγω ἀποστέλλω ύμας ως άρνας έν μέσω λύκων. Μη βαστάζετε 4 βαλάντιον, μη πήραν, μηδε ύποδήματα και μηδένα κατά την όδον ασπάσησθε. Είς ην δ' αν οικίαν είσερχησθε, πρώτον λέγετε, Είρηνη 5 τῷ οἰκψ τούτψ' καὶ ἐὰν μὲν ἢ ἐκεῖ ὁ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ 6 αὐτὸν ἡ είρηνη ὑμῶν εί δὲ μήγε, έφ ὑμᾶς ἀνακάμψει. Έν αὐτῷ δὲ τῆ? οικία μένετε, έσθίοντες και πίνοντες τα παρ' αὐτων' αξιος γαρ ο έργάτης του μισθου αυτου έστι. Μη μεταβαίνετε έξ οικίας είς οικίαν. Καί 8 είς ην δ' αν πόλιν είσερχησθε, και δέχωνται ύμας, έσθίετε τα παρατιθέμενα ύμιν, καὶ θεραπεύετε τοὺς έν αὐτη ἀσθενείς, καὶ λέγετε αὐτοίς, 9 Ήγγικεν εφ' ύμας ή βασιλεία του Θεού. Είς ην δ' αν πόλιν είσερ-10 χησθε, καὶ μη δέχωνται ὑμᾶς, έξελθόντες είς τὰς πλατείας αὐτῆς είπατε, Καὶ τον κονιορτον τον κολληθέντα ήμιν έκ της πόλεως ύμων απο-11 μασσόμεθα ύμιν πλην τουτο γινώσκετε, ὅτι ήγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία του Θεού. Λέγω δε ύμιν, ὅτι Σοδόμοις έν τη ἡμέρα έκείνη 12 άνεκτότερον έσται, η τη πόλει έκείνη. Οὐαί σοι, Χοραζίν οὐαί σω, 13 Βηθσαϊδά οτι εί έν Τύρφ καὶ Σιδωνι έγένοντο αὶ δυνάμεις αὶ γενόμε ναι εν ύμιν, πάλαι αν εν σάκκω και σποδώ καθήμεναι μετενόησαν. Πλην 14 Τύρω και Σιδωνι ανεκτότερον έσται έν τη κρίσει, η ύμιν. Και σύ, Κα-15 περναούμ, ή έως τοῦ οὐρανοῦ ύψωθείσα, έως άδου καταβιβασθήση. 'Ο 16

Ver. 2. R. iκβάλλy.—6. G. K. S. omit the article before viός.—11. G. omits, and K. brackets ἐφ' ὑμᾶς.—19. G. K. S. omit čέ.

Ver. 62. οὐδείς ἐπιβαλών κ. τ. λ. This twelve (Luke ix. 1).—It is mere conjecture is a proverbial maxim, derived from the ne- that Mark, Luke, Matthias, Barnabas, the cessity of keeping the eye steadfastly fixed seven deacons, and others mentioned in the in ploughing upon the line of the furrow, and thence applied to the duty of a constant attention to the concerns of Christianity. In illustration of the sentiment, see Phil. iii. 14.

CHAP. X. Ver. 1. avideitey. Appointed. In this sense the verb is used in 2 Macc. ix. 23. x. 11. xiv. 12. Diod. Sic. I. 66. Polyb. XIII. 4. Hence the noun and design is applied to the assumption, by John the Baptist, of his prophetical office (Luke i. 80). The word Kings iv. 29.—Of the signification of vioc irepode refers to the previous mission of the in ver. 6, see on Matt. xxiii. 15.

N. T., were among these seventy.—Of the expression and ouo, see on Mark vi. 7.

Ver. 2. Edeyer odr R. T. A. With this and the following verses, compare Matt. ix. 87, 88. x. 9, sqq. xi. 21, sqq. Mark vi. 8, sqq. In ver. 4, the salutations, to which our Lord alludes, were those tedious and unmeaning greetings, which were practised by the Jews. A similar direction is given to Gehazi in 2

ακούων ύμων, έμου ακούει και ο αθετών ύμας, έμε αθετεί ο δε έμε άθετων, άθετει τον άποστείλαντά με.

17 Υπέστρεψαν δε οι εβδομήκοντα μετά χαράς, λέγοντες, Κύριε, και τά 18 δαιμόνια ύποτάσσεται ήμιν έν τῷ ὀνόματί σου. Είπε δὲ αὐτοῖς, Έθεώρουν 19 τον Σατανάν, ως αστραπήν, έκ του ουρανού πεσόντα. Ίδου, δίδωμι υμίν την έξουσίαν του πατείν επάνω οφεων και σκορπίων, και έπι πασαν την 20 δύναμιν τοῦ έχθροῦ καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει. Πλην έν τούτω μη χαίρετε, ότι τὰ πνεύματα ύμιν ύποτάσσεται χαίρετε δὲ μάλλον, ὅτι τὰ 21 ονόματα ύμων έγράφη έν τοις ουρανοίς. Έν αυτή τη ωρα ήγαλλιάσατο τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν, Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ ούρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ απεκάλυψας αυτά νηπίοις ναί, ο πατήρ, ότι ουτως έγένετο ευδοκία 22 έμπροσθέν σου. Καὶ, στραφείς πρὸς τοὺς μαθητάς, εἶπε, Πάντα παρεδόθη μοι ύπὸ τοῦ πατρός μου καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς έστιν ὁ υίὸς, εί μη ὁ πατηρ, καὶ τίς έστιν ὁ πατηρ, εί μη ὁ υίὸς, καὶ ῷ ἐὰν βού-23 ληται ο υίος αποκαλύψαι. Καὶ, στραφείς προς τοὺς μαθητάς κατ' 24 ίδιαν, είπε, Μακάριοι οι όφθαλμοι οι βλέποντες α βλέπετε λέγω γαρ ύμιν, ότι πολλοί προφήται και βασιλείς ήθέλησαν ίδειν α ύμεις βλέπετε, καὶ οὺκ είδυν' καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὺκ ἤκουσαν.

Καὶ ίδου, νομικός τις ἀνέστη, έκπειράζων αὐτον, καὶ λέγων, Διδάσ-26 καλε, τί ποιήσας ζωήν αίωνιον κληρονομήσω; 'Ο δὲ εἶπε πρός αὐτὸν, 27 Έν τῷ νόμιψ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; Ο δὲ ἀποκριθείς εἶπεν, " Αγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου εξολης τῆς καρδίας σου, καὶ έξολης της ψυχης σου, καὶ έξ όλης της ίσχύος σου, καὶ έξ όλης της διανοίας 28 σου καί τὸν πλησίον σου ώς σεαυτόν." Έίπε δὲ αὐτῷ, 'Ορθῶς ἀπεκρί-29 θης τούτο ποίει, καὶ ζήση. Ο δὲ, θέλων δικαιούν ἐαυτὸν, εἶπε πρὸς 30 τον Ίησοῦν, Καὶ τίς έστί μου πλησίον; Υπολαβών δὲ ὁ Ίησοῦς εἶπεν,

'Ver. 19. R. άδικήση.—20. μᾶλλον. Omitted by G. K. S.; and probably an interpolation.—22. G. K. omit kai or. π . τ . μ . $\epsilon l \pi \epsilon$.

cludes the approaching destruction of his sqq. power, by the success which would attend the With ver. 19, compare Mark xvi. 18.

Ver. 20. δτι τα δνόματα κ. τ. λ. So Heb. zii. 23. There seems to be an allusion to the enrolment of the names of citizens, by which their rights and privileges are acknowledged and ratified. That the expression implies no radelible title to eternal salvation, is clear from the fact that the writing may be blotted out. See Exod. xxxii. 32. Deut. ix. 14. xxv. 19. xxix. 20. les. iv. 3. Don. xii. 1. Phil. iv. 3.

Ver. 18. ἰθεώρουν τὸν Σατανᾶν, κ. τ. λ. Col. ii. 14. Rev. iii. 5. xiii. 8. xxi. 27. This is not to be confined to Satan's fall after xxii. 19 .- With the following verses, comhis first disobedience (2 Pet. ii. 4), but in- pare Matt. xi. 25, sqq. xiii. 16, 17. xxii. 35,

Ver. 29. δικαιούν ξαυτόν. Το prove him-. ministry of the Gospel. See John xii. 31; self righteous; i. e. to show that he had perand compare Isa, xiv. 12. Rev. xii. 8.9.— formed his duty to his neighbour. See on Matt. xi. 19. At the time of our Lord's appearance upon earth, tradition had greatly perverted the intention of the Mosaic law; the term neighbour (Lev. xix. 18) was supposed to apply to Jews only; and they exercised, as Tacitus truly observes (Hist. V. 5), adversus omnes alios hostile odium. Compare Juv. Sat. XIV. 101, sqq.

Ver. 30. eig 'Ispeyú. It is recorded by Jerome that the road from Jerusalem to Jericho Ανθρωπός τις κατέβαινεν από Ίερουσαλημ είς Ίεριχω, καὶ λησταίς περιέπεσεν, οι και έκδυσαντες αυτόν, και πληγάς επιθέντες, απηλθον, άφέντες ήμιθανή τυγχάνοντα. Κατά συγκυρίαν δε ιερεύς τις κατέ-31 βαινεν έν τῆ οδῷ ἐκείνη, καὶ, ίδων αὐτὸν, ἀντιπαρῆλθεν. 'Ομοίως δὲ 32 καὶ Λευίτης, γενόμενος κατά τὸν τόπον, έλθων καὶ ίδων αντιπαρηλθεν. Σαμαρείτης δέ τις, όδεύων, ήλθε κατ' αὐτὸν, καὶ, ίδων αὐτὸν, έσπλαγχ-33 νίσθη καὶ προσελθών κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον 34 καὶ οίνον έπιβιβάσας δὲ αὐτὸν έπὶ τὸ ίδιον κτῆνος, ήγαγεν αὐτὸν είς πανδοχείον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ τὴν αὕριον ἐξελθων, ἐκβα- 35 λων δύο δηνάρια έδωκε τῷ πανδοχεί, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ καὶ ὅ τι ᾶν προσδαπανήσης, ἐγω, ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με, ἀποδώσω σοι. Τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν δοκεῖ σοι πλησίον γεγονέναι 36 του έμπεσόντος είς τους ληστάς; Ο δε είπεν, Ο ποιήσας το έλεος μετ 37 πύτου. Είπεν ούν αὐτῷ ὁ Ίησους, Πορεύου, καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.

ΈΓΕΝΕΤΟ δὲ έν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν είς κώ- 38 μην τινά γυνη δέ τις, ονόματι Μάρθα, ύπεδέξατο αὐτὸν είς τον οίκον πυτής. Καὶ τῆδε ήν άδελφη καλουμένη Μαρία, η καὶ, παρακαθίσασα 39 παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, ήκουε τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἡ δὲ Μάρθα 40 περιεσπάτο περί πολλην διακονίαν επιστάσα δε είπε, Κύριε, ου μέλει σοι, ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλιπε διακονείν; είπε οὖν αὐτη, ίνα μοι συναντιλάβηται. 'Αποκριθείς δὲ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Μάρθα, 41 Μάρθα, μεριμνάς καὶ τυρβάζη περὶ πολλά ἐνὸς δέ ἐστι χρεία. Μα-42 ρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα έξελέξατο, ητις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αύτῆς.

11. ΚΑΙ έγένετο έν τῷ είναι αὐτὸν έν τόπφ τινὶ προσευχόμενον, 1 ώς έπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν, Κύριε, δίδαξον ήμας προσεύχεσθαι, καθώς καὶ Ίωάννης έδίδαξε τοὺς μαθητάς αὐτοῦ.

Ver. 36. G. K. S. πλησίον δοκεί σοι.—37. είπεν ούν. G. είπε δέ.

was so infested by banditti, as to have acquired the name of the bloody way.

Ver. 34. Edatov kal olvov. Celsus:—In vulnerum curatione lane succide vicem implent, nunc ex vino et oleo, nunc ex posca. See also Plin. N. H. XXXI. 47. The mixture vey the idea of water in a state of agitation. was called oncloum. Of the two denarii (ver. 35), see on *Matt.* xx. 2.

Ver. 38. κώμην τινά. Bethany. Compare John xi. 1. 18; and see on Matt. xxi. 1.

Ver. 89. παρά τοὺς πόδας. See on Matt.

xiil 2. Ver. 40. περιεσπάτο. Was distracted. Ecclus. xii. 2. LXX. περισπωμένω περί πάντων. Diod. Sic. I. 74. περί πολλά περισπασμενούς. So Hor. Sat. II. 8. 67. Tene, ut excipiar laute, torquerier omni Solli- r. A. Probably the Rabbins taught their citudine districtum. Compare 1 Cor. vii. 35.

Ver. 41. μεριμνάς. See on Matt. vi. 25.— The verb τυρβάζειν signifies properly to raise the mud, as in Arist Vesp. 257. Pac. 1007. It is derived from τυρβή (Xen. Cyr. I. 2. 3), whence the Latin turba: and seems to con-Here the passive τυρβάζεσθαι signifies metaphorically to be perplexed or bewildered. The repetition of the name is expressive of affection; mingled in this instance with gentle reproof. Compare ch. xiii. 34.

Ver. 42. ivóc. Enthymius:— της άκροάσεως των έμων λόγων. The different character of the two sisters is further exemplified

in John xi. 20. xii. 2, 3.

CHAP. XI. Ver. 1. καθώς καὶ Ίωάν. κ. followers a form of prayer. To the disciple,

2 Είπε δε αὐτοίς, Όταν προσεύχησθε, λέγετε, Πάτερ ήμων, ὁ έν τοίς οὐρανοίς, άγιασθήτω τὸ ὄνομά σου έλθέτω ή βασιλεία σου γενηθήτω 3 το θέλημά σου, ώς έν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς τον ἄρτον ἡμῶν τον 4 έπιούσιον δίδου ήμιν το καθ' ήμέραν' καὶ ἄφες ήμιν τὰς άμαρτίας ήμων, και γαρ αυτοι αφίεμεν παντι όφειλοντι ημίν και μη είσενέγκης ημάς 5 είς πειρασμόν, άλλὰ ρύσαι ήμας ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Καὶ είπε πρὸς αὐτοὺς, Τίς έξ ὑμῶν έξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν ὁ μεσονυκτίου, καὶ είπη αὐτῷ, Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο έξ ὁδοῦ πρός με, καὶ υὐκ ἔχω ο παρα-7 θήσω αὐτω κἀκείνος, έσωθεν ἀποκριθείς, είπη, Μή μοι κόπους πάρεχε' ήδη ή θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' έμοῦ είς την κοί-8 την είσιν ου δυνάμαι άναστας δουναί σοι; Λέγω ύμιν, εί και ου δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐ-9 του έγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρήζει. Κάγὼ ὑμίν λέγω, Αιτείτε, καὶ δοθήσεται ύμιν ζητείτε, και ευρήσετε κρούετε, και άνοιγήσεται ύμιν. 10 Πας γαρ ο αίτων λαμβάνει και ο ζητων ευρίσκει και τῷ κρούοντι 11 ανοιγήσεται. Τίνα δε ύμων τον πατέρα αίτήσει ο υίος άρτον, μη λίθον έπιδώσει αὐτῷ; εί καὶ ίχθὺν, μη ἀντὶ ίχθύος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 12-13 η και έαν αιτήση ώνν, μη έπιδώσει αυτώ σκορπίον; Εί ουν ύμεις, πονηροὶ ὑπάρχοντες, οἴδατε ἀγαθὰ δόματα διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μάλλον ὁ πατήρ ὁ έξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα άγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν; 14 Καὶ ἢν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἢν κωφόν ἐγένετο δὲ, τοῦ δαιμονίου εξελθόντος, ελάλησεν ο κωφός και έθαύμασαν οι όχλοι. 15 Τινές δε έξ αὐτῶν είπον, Έν Βεελζεβούλ, ἄρχοντι τῶν δαιμονίων, έκ-16 βάλλει τὰ δαιμόνια έτεροι δὲ, πειράζοντες, σημείον παρ αὐτοῦ έζή-17 τουν έξ οὐρανοῦ. Αὐτὸς δὲ, είδως αὐτων τὰ διανοήματα, εἶπεν αὐτοῖς, Πάσα βασιλεία, έφ΄ έαυτην διαμερισθείσα, έρημουται και οίκος έπί

Ver. 2. G. omits, and K. encloses within brackets the words ημῶν ὁ ἐν τ. οὐρανοῖς, and γενηθήτω τ. θ. σου, ώς εν ούρ. και επί τ. γης, and in the next verse άλλα ρῦσαι ήμ. ἀπὸ τ. π.—11. G. K. S. εξ ὑμῶν, and ἡ και ἰχθύν.—15. άρχ. τ. δ. G. τῷ **é**pyoyth

the Sermon on the Mount.

vi. 9, eqq.

Ver. 7. The koithy. The bed-chamber; a part being put for the whole.—Of the phrase

εσπούς παρέχειν, see on Matt. xxvi. 10. Ver. 8. avalderav. Importunity. Homer See on Hom. Il. A. 521. N. 139.—This Parable, and the very similar one in Luke Iviii. 2, app., are intended to enforce the necomity of earnest prayer. It is not to be beig.

who asked Jesus for such a form, he repeated inferred that God will listen to mere importhat which he had formerly introduced into tunity; but that, inasmuch as perseverance is a test of carnestness, he will grant what he Ver. 2. Πάτερ ήμων, κ. τ. λ. See on Matt. would withhold from careless and heartless indifference, provided the prayer be consistent with the good of the worshipper.—With the following verses compare Matt. vii. 7,

Ver. 12. σκορπίον. In Judma, the scorwes άναιδής in a sense somewhat similar. pions are about the size of an egg, and not unlike one in shape. See Plin. N. H. XJ.

Ver. 17. olkog imi olkov. Scil. διαμερισ-

υίκον πίπτει. Εί δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς έφ' εαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθή- 18 σεται ή βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε, ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. Εί δὲ έγω έν Βεελζεβουλ έκβάλλω τὰ δαιμόνια, οι υιοι ύμων 19 έν τίνι έκβάλλουσι; δια τουτο κριταί ύμων αυτοί έσονται. Εί δὲ έν 20 δακτύλψ Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. "Όταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσση τὴν ἐαυτοῦ αὐλὴν, 21 έν είρηνη έστι τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ έπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ 22 έπελθων νικήση αὐτὸν, την πανοπλίαν αὐτοῦ αίρει, έφ΄ ή ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκύλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. ΄Ο μη ῶν μετ' έμοῦ, κατ' έμοῦ έστι' 23 καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' έμοῦ, σκορπίζει. "Όταν τὸ ἀκάθαρτον πνευμα 24 έξελθη από τοῦ ανθρώπου, διέρχεται δι ανύδρων τόπων, ζητοῦν ανάπαυσιν' καὶ, μὴ εὐρίσκον, λέγει, Ύποστρέψω είς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν έξηλθον καὶ έλθὸν εύρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. Τότε 25-26 πορεύεται, καὶ παραλαμβάνει έπτὰ έτερα πνεύματα πονηρότερα έαυτού, καὶ είσελθόντα κατοικεί έκει καὶ γίνεται τὰ έσχατα τοῦ ἀνθρώπου έκείνου χείρονα των πρώτων.

Έγένετο δε έν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις γυνη φωνην έκ 27 τοῦ ὅχλου εἶπεν αὐτῷ, Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοί ους έθηλασας. Αυτός δε είπε, Μενουνγε μακάριοι οι ακούοντες τον 28 λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ φυλάσσοντες αὐτόν. Τῶν δὲ ὅχλων ἐπαθροιζομέ-29 νων, ήρξατο λέγειν, Ἡ γενεὰ αυτη πονηρά έστι σημείον έπιζητεί, καὶ σημείον οὐ δοθήσεται αὐτῷ, εί μὴ τὸ σημείον Ίωνα τοῦ προφήτου κα-30 θως γαρ έγενετο Ίωνας σημείον τοίς Νινευίταις, ούτως έσται καὶ ὁ νίὸς τοῦ ἀνθρώπου τῆ γενεᾳ ταύτη. Βασίλισσα νότου έγερθήσεται έν τῆ 31 κρίσει μετά των άνδρων της γενεάς ταύτης, και κατακρινεί αὐτούς. ὅτι ήλθεν έκ των περάτων της γης ακούσαι την σοφίαν Σολομώντος, καί ίδου, πλείον Σολομώντος ώδε. "Ανδρες Νινευτ αναστήσονται έν τη 32 κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν ὅτι μετενό-ησαν είς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ίδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. Οὐδεὶς δὲ, ³³ λύχνον άψας, είς κρυπτην τίθησιν, ούδε ύπο τον μόδιον, άλλ' έπι την λυχνίαν, ϊνα οὶ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν. Ὁ λύχνος 34 τοῦ σώματός έστιν ὁ ὀφθαλμός ὅταν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ΰ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν έστιν έπὰν δὲ πονηρὸς η, καὶ τὸ

Ver. 28. καὶ φ. αὐτόν. G. K. omit αὐτόν.—29. τοῦ προφήτου. Omitted by G.; and by K. enclosed in brackets.—32. S. άνδρες Νινευίται.—34. S. δ όφθαλμός σου, δταν κ. τ. λ.

Ver. 29. σημείον ἐπιζητεί. This refers το Compare Matt. xii. 39, sqq.

Ver. 33. ούδεὶς δὲ, λύχνον κ. τ. λ. Com-

Ver. 27. Μακαρία ή κοιλα κ. τ. λ. Thus Muser Her. et Leand. v. 138, Oxbiog ver. 16. ός σε φύτευσε, η δλβιος ή τέκε μήτηρ, Γαστήρ θ' ή σ' ελόχευσε μακαρτάτη. Ovid. pare Matt. v. 15. vi. 22, 23. In ver. 36, Met. IV. 320. Qui te gennere beati, Et frater dorpant is simply a bright flame. The clause felix, et fortunata profecte, Siqua tibl soror est, was clearly suggested by ver. 33. et quæ dedit ubera nutrix.

35-36 σωμά σου σκοτεινόν. Σκόπει ουν, μη το φως το έν σοι σκότος έστίν. Εί ούν τὸ σωμά σου ὅλον φωτεινὸν, μη ἔχον τὶ μέρος σκοτεινὸν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ώς ὅταν ὁ λύχνος τῷ ἀστραπῷ φωτίζη σε.

37 Εν δὲ τῷ λαλῆσαι ἡρώτα αὐτὸν Φαρισαϊός τις, ὅπως ἀριστήση 38 παρ αὐτῷ εἰσελθών δὲ ἀνέπεσεν. Ο δὲ Φαρισαϊος ἰδών έθαύμασεν, 39 ὅτι οὐ πρῶτον έβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. Εἴπε δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτὸν, Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαΐοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος 40 καθαρίζετε το δὲ ἔσωθεν ύμων γέμει άρπαγῆς καὶ πονηρίας. Αφρονες, 41 οὐχ ὁ ποιήσας το ἔξωθεν, καὶ το ἔσωθεν ἐποίησε; Πλὴν τὰ ἐνόντα 42 δότε ἐλεημοσύνην καὶ ίδοὺ, πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν. ΄Αλλ΄ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. 43 ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς 44 ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ 45 περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν. ᾿Αποκριθεὶς δὲ τις τῶν νο-46 μικών λέγει αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. 'Ο δὲ είπε, Καὶ ύμιν τοις νομικοίς οὐαὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ένὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς 47 φορτίοις. Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ 48 πατέρες ύμων απέκτειναν αὐτούς. Αρα μαρτυρείτε καὶ συνευδοκείτε τοις έργοις των πατέρων ύμων ότι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτοὺς, 49 ύμεις δε οικοδομείτε αὐτων τὰ μνημεία. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεου είπεν, Αποστελω είς αυτούς προφήτας και αποστόλους, και έξ 50 αὐτῶν ἀποκτενοῦσι καὶ ἐκδιώξουσιν' ΐνα ἐκζητηθῷ τὸ αἶμα πάντων των προφητών, τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολής κόσμου, ἀπὸ τῆς γε51 νεᾶς ταύτης ἀπὸ τοῦ αίματος Αβελ ἕως τοῦ αίματος Ζαχαρίου τοῦ απολομένου μεταξύ του θυσιαστηρίου καὶ του οίκου ναὶ, λέγω ύμιν, 52 έκζητηθήσεται από της γενεάς ταύτης. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ήρατε την κλείδα της γνώσεως αυτοί ουκ είσηλθετε, και τους είσερχο-53 μένους έκωλύσατε. Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτοὺς, ἤρξαντο

Ver. 42. ταῦτα έδει. K. inserts δέ.—44. γραμ. καὶ Φ. ἐποκριταί. Omitted by G. K.

Ver. 38. $i\beta a\pi \tau i\sigma \theta \eta$. This verse signifies here simply to wash. Compare Matt. xv. 2. Mark vii. 2, sqq. With the following, compere Matt. xxiii. 6, 7. 23, sqq.—In ver. 40, the sense is, God, who made the outward man, made the inward also: and is not, therefore, inward purity as indispensable as outward cleanliness?

Ver. 41. τα ενόντα. Scil. τῷ ποτηρίω. The corresponding words in Matt. xxiii. 26,

are τὸ ἐντὸς τοῦ πυτηρίου. meaning is, Regard not the outside of the cup, but give in alms the food which it contains: and thus you will have no need of the Levitical purifications. Some understand kard rd ένόντα, according to your substance; but this would rather be ὑπάρχοντα, as in ch. viii. 3. Almagiving is of course intended to represent the general practice of Christian duty.

οὶ γραμματείς καὶ οὶ Φαρισαίοι δεινώς ένέχειν, καὶ ἀποστοματίζειν αὐτον περί πλειόνων ενεδρεύοντες αυτον, και ζητούντες θηρεύσαι τι εκ 54 τοῦ στόματος αὐτοῦ, ίνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

12. ΈΝ οίς επισυναχθεισών των μυριάδων τοῦ ὅχλου, ώστε κατα-1 πατείν αλλήλους, ήρξατο λέγειν πρός τους μαθητάς αυτού πρωτον, Προσέχετε εαυτοίς από της ζύμης των Φαρισαίων, ήτις έστιν ύπύκρισις. Ουδέν δε συγκεκαλυμμένον εστίν ο ουκ αποκαλυφθήσεται και κρυπ-2 τον, ο ου γνωσθήσεται. 'Ανθ' ων όσα έν τη σκοτία είπατε, έν τῷ φωτί 3 ακουσθήσεται και ο προς το ους έλαλήσατε έν τοις ταμείοις, κηρυχθήσεται έπὶ τῶν δωμάτων. Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, Μη φοβηθητε 4 άπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ έχόντων περισσότερόν τι ποιήσαι. Ύποδείξω δε ύμιν τίνα φοβηθήτε φοβήθητε τον μετά 5 τὸ ἀποκτείναι έξουσίαν έχοντα έμβαλείν είς την γέενναν ναί, λέγω ύμιν, τουτον φοβήθητε. Ούχι πέντε στρουθία πωλείται ασσαρίων δύο; 6 καὶ εν εξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. 'Αλλὰ καὶ 7 αὶ τρίχες της κεφαλής ύμων πάσαι ηρίθμηνται. Μη οῦν φοβείσθε πολλών στρουθίων διαφέρετε. Λέγω δὲ ὑμῖν, Πᾶς δς ᾶν ὁμολογήση 8 έν έμοι έμπροσθεν των ανθρώπων, και ο υίος του ανθρώπου ομολογήσει έν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ένώ-9 πιου των ανθρώπων, απαρνηθήσεται ένωπιον των αγγέλων του Θεού. Καὶ πᾶς δς έρει λόγον είς τὸν υίὸν τοῦ άνθρώπου, ἀφε-10 θήσεται αὐτῷ τῷ δὲ είς τὸ ἄγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. Όταν δὲ προσφέρωσιν ύμᾶς έπὶ τὰς συναγωγάς καὶ τὰς 11 άρχὰς καὶ τὰς έξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε, ἢ τί είπητε το γαο αγιον πνευμα διδάξει ύμας έν αὐτη τη ωρα, α δεί 12 EIREIV.

Είπε δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὅχλου, Διδάσκαλε, είπὲ τῷ ἀδελφῷ μου 13 μερίσασθαι μετ' έμου την κληρονομίαν. 'Ο δε είπεν αυτώ, 'Ανθρωπε, τίς 14 με κατέστησε δικαστην η μεριστην έφ' ύμας; Είπε δὲ πρός αὐτοὺς, Όρατε 15

Ver. 54. G. K. S. omit kal.—Chap. XII. Ver. 4. K. anokrevóvtwv.

and this acceptation is here marked by the corresponding expression θηρεῦσαί τι ἰκ στόματος αύτοῦ, in the next verse.

16. CHAP. XII. Ver. 1. tv olg. Scil. xp6voic.—The noun uvpide is used to signify an endefinitely great multitude, in Gen. xxiv. 60. the appointed arbitrators; and their jealousy Ps. iii. 6. Beclus. xlvii. 6. LXX. Acts xxi. 20. Heb. xii. 22. Rev. v. 11, et alibi. In terference of Jesus.

Ver. 53. δεινώς ένέχειν. See on Mark Matt. xvi. 6, the term leaven, which is here vi. 19.—The verb αποστοματίζειν signifies called υπόκρισις, is expressly referred to the either to repeat from memory (άπὸ στόματος doctrines of the Pharisees; but their doc-λέγειν), or to command one to speak. So He- trines were built upon hypocrisy. With the sychius, Suidas, and other grammarians. following verses, compare Matt. x. 19. 26, Hence it will signify, to provoke one to speak; sqq. xii. 31, 32.—Of and we (ver. 3), see on Luke i. 20.

Ver. 14. δικαστήν ή μεριστήν. Compare Exod. ii. 14. Among the Jews, a patrimony Ver. 54. ἐνεδρεύοντες. See on Acts xxiii. was equally divided, except that the eldest son had a double portion. See Deut. xxi. 17; and compare Luke xv. 12. In cases of dispute, the council of three judges were would probably have been roused by the in-

και φυλάσσεσθε από της πλεονεξίας. ότι ούκ έν τῷ περισσεύειν τινὶ ή 16 ζωή αυτου έστιν έκ των ύπαρχόντων αυτου. Είπε δε παραβολήν πρός αὐτοὺς, λέγων, Ανθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ή χώρα 17 και διελογίζετο εν εαυτώ, λέγων, Τί ποιήσω, ότι οὐκ έχω ποῦ συνάξω 18 τους καρπούς μου; Καὶ είπε, Τοῦτο ποιήσω καθελῶ μου τὰς άποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω έκει πάντα τὰ γεννήματά μου 19 καὶ τὰ ἀγαθά μου καὶ ἐρῶ τῷ ψυχῷ μου, Ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ 20 κείμενα είς έτη πολλά άναπαύου, φάγε, πίε, εύφραίνου. Είπε δε αὐτω ο Θεός, Αφρον, ταύτη τη νυκτί την ψυχήν σου απαιτούσιν από σού 21 α δε ήτοιμασας, τίνι έσται; Ούτως ο θησαυρίζων εαυτώ, και μή είς 22 θεόν πλουτών. Είπε δὲ πρός τοὺς μαθητάς αὐτοῦ, Διὰ τοῦτο ύμιν λέγω, μη μεριμνάτε τη ψυχη ύμων, τί φάγητε μηδε τω 23 σώματι, τι ενδύσησθε. Η ψυχή πλειόν έστι της τροφής, και τὸ 21 σωμα του ένδύματος. Κατανοήσατε τους κόρακας, ὅτι ου σπείρουσιν ουδε θερίζουσιν, οίς ουκ έστι ταμείον ουδε αποθήκη καί ο θεός τρέφει αυτούς, πόσφ μαγγολ ημείς βιαφέρετε των πετεινών; 25 Τίς δε έξ ύμων μεριμινών δύναται προσθείναι έπι την ήλικίαν αὐτοῦ 26 πήχυν ένα; Εί οὖν οὖτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν 🛂 μεριμνάτε; Κατανοήσατε τὰ κρίνα, πως αὐξάνει οὐ κοπιά, οὐδὲ νήθει λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομων ἐν πάση τῆ δόζη αὐτοῦ περιε- 28 βάλετο ὡς εν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον ύντα, καὶ αύριον είς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως άμφιέννυσι, 29 πόσφ μαλλον ύμας, όλιγόπιστοι; Καὶ ύμεις μη ζητείτε τί φάγητε, η 30 τί πίητε καὶ μὴ μετεωρίζεσθε. Ταῦτα γὰο πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου 31 έπιζητεί ύμων δε ό πατήρ οίδεν ότι χρήζετε τούτων. Πλην ζητείτε

Ver. 15. Al. ἀπὸ πάσης πλεονεξίας.—18. G. K. S. γενήματα.—31. Some MSS. omit πάντα.

& 1 Pct. iii. 10. A similar sentiment is 25, sqq. frequently met with in the classical writers. See Arist, Eth. Nic. X. 9. Hor. Od. IV. 9. 45. Set. I. 1. 49. Epist. I. 2. 47.

Ver. 18. τὰ γεννήματά μου. Scil. ἐκ τῆς χώρας. Polyb. Ι. 71. τῶν ἐκ τῆς χώρας γινημάτων. With vv. 19, 20, compare

Eccles. xi. 9. Wisd. xi. 19.

Personal for im-Ver. **20**. άπαιτούσιν. Mett. L 22.

Gd; i. e. employing his riches to God's ditus.

Ver. 15. ότι οὐκ ἐν τῷ κ. τ. λ. For in a glory, by works of charity. So Lucian. Epist. man's abundance, i. e. however great his Sat. c. 24. ἐς τὸ κοινὸν πλουτεῖν, to be rich riches, his life does not proceed from his pos- for the benefit of the community. The sense excess. Compare Acts xix. 25. The noun may be well supplied by the words $\tau \dot{\eta} \nu$ ζωή may also include the idea of happiness: ψυχήν αὐτοῦ ἀπολίσει, from Matt. xvi. 25. as in Prov. iv. 22. xii. 28. LXX. Rom. viii. With the following verses, compare Matt. vi.

Ver. 29. μετεωρίζεσθε. Properly this verb is applied to the flight of birds or the motion of ships at sea (Ezek. x. 16. LXX. Thucyd. vii. 16): and hence it signifies metaphorically, to be restless or unsettled in mind; to be agitated with hopes and fears. Thucyd. ΙΙ. 7. ή "Ελλας πασα μετέωρος ήν. Joseph. Β. J. Ι. 27.3. ένθα δὲ μετέωρος Σύρια πᾶσα, personal; and so again in ver. 48. See on η το Ιουδάϊκον ην, ἐκδεχομένων το τέλος τοῦ δράματος. Cic. Epist. Att. XV. 14. Ita Ver. 21. είς Θεον πλουτών. Rich unto sum μετέωρος, et magnis cogliationibus impe-

την βασιλείαν του Θεού, και ταυτα πάντα προστεθήσεται υμίν. Μή 32 φοβού, τὸ μικρύν ποίμνιον ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατήρ ὑμῶν δούναι ὑμίν την βασιλείαν. Πωλήσατε τὰ υπάρχοντα υμών, καὶ δότε έλεημοσύνην 33 ποιήσατε έαυτοίς βαλάντια μη παλαιούμενα, θησαυρον ανέκλειπτον έν τοις ουρανοις, όπου κλέπτης ουκ έγγίζει, ουδέ σης διαφθείρει. Όπου γάρ 34 έστιν ο θησαυρος ύμων, έκει και ή καρδία ύμων έσται. Έστωσαν ύμων αί 35 οσφύες περιεζωσμέναι, και οι λύχνοι καιόμενοι και ύμεις ομοιοι άνθρώποις 36 προσδεχομένοις τον κύριον εμυτών, πότε αναλύσει έκ των γάμων, ίνα, έλθόντος καὶ κρούσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. Μακάριοι οἱ δοῦλοι 37 έκείνοι, ους έλθων ο κύριος ευρήσει γρηγορούντας. Αμήν λέγω υμίν, ότι περιζώσεται, και ανακλινεί αυτούς, και παρελθών διακονήσει αυτοίς. Καὶ ἐὰν ἔλθη ἐν τῆ δευτέρη φυλακῆ, καὶ ἐν τῆ τρίτη φυλακῆ ἔλθη, καὶ 38 ευρη ουτω, μακάριοί είσιν οι δουλοι έκείνοι. Τουτο δε γινώσκετε, ότι, 39 εί ήδει ο οίκοδεσπότης ποία ωρα ο κλέπτης έρχεται, έγρηγόρησεν αν, καὶ οὐκ ᾶν ἀφῆκε διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε 40 έτοιμοι ότι, ή ωρα ου δοκείτε, ο υίος του άνθρωπου έρχεται. Είπε 41 δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολην ταύτην λέγεις, ἡ καὶ πρὸς πάντας; Είπε δὲ ὁ κύριος, Τίς ἄρα έστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος 42 καὶ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι έν καιρῷ τὸ σιτομέτριον; Μακάριος ὁ δοῦλος έκεῖνος, ον έλθων 43 ύ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει ποιοῦντα οὕτως. 'Αληθώς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ 44 πασι τοις υπάρχουσιν αυτού καταστήσει αυτόν. Έαν δε είπη ο δου-45 λος έκεινος έν τη καρδία αὐτοῦ, Χρονίζει ὁ κύριός μου έρχεσθαι καὶ αρξηται τύπτειν τους παίδας και τάς παιδίσκας, έσθίειν τε και πίνειν και μεθύσκεσθαι ήξει ο κύριος του δούλου έκείνου έν ήμέρα ή ου 46 προσδοκά, καὶ έν ωρα ή οὐ γινώσκει καὶ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. Ἐκείνος δὲ ὁ δοῦλος, ὁ γνοὺς 47 τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἐαυτοῦ, καὶ μὴ ἐτοιμάσας μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλάς ὁ δὲ μὴ γνοὺς, ποιήσας δὲ ἄξια 48

Ver. 42. καὶ φρόνιμος. Al. ὁ φρόν. In the last clause some omit τοῦ, others τό.

minutives of this kind have a peculiar em- tique ministrant. Hence εύζωνος significa phasis. Thus Arist. Plut. 147. μικρον άρ- active; and, on the other hand, discinctus γυρίδιον. Cic. Acad. IV. 38. minuta opuscula. The form is here expressive of great tenderness.—With the two next verses, compare *Matt.* vi. 20, xix. 21.

East it was necessary to gird the loose flowing garments about the loins, in order to engage in any active employment. Compare Luke xvii. 8. John xiii. 4. Eph. vi. 14. 1 Pet. in Luke xvii. 8. With what follows, com-1. 13. The custom indeed prevailed among pare Matt. xxiv. 43, sqq. Mark xiii. 33, sqq. the ancients generally. Thus Hom. Od. Z. 72. ζωστήρι θοῶς συνέεργε χιτῶνα. Hor. πολλάς πληγάς. The same ellipais must be

Ver. 82. το μικρον ποίμνιον. Double di- Sat. II. 8. 70. Præcincti recte pueri compimplies idle (Hor. Epod. I. 34). In illustration of ver. 36, see Matt. xxv. 1, sqq.

Ver. 87. περιζώσεται, κ. τ. λ. On particular occasions the host sometimes waited up-Ver. 35. αι δσφύες περιεζωσμέναι. In the on his guests. Thus Hor. Sat. II. 6. 107. Succinctus cursitat hospes, Continuatque dapes, necnon verniliter ipsis Fungitur officiis.—The participle παρελθών is redundant. So again

Ver. 47. δαρήσεται πολλάς. For κατά

πληγών, δαρήσεται όλίγας παντί δέ, ῷ έδύθη πολύ, πολύ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ καὶ, ῷ παρέθεντο πολὺ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. -50 Πύρ ήλθον βαλείν είς την γην, καὶ τί θέλω; εί ήδη ἀνήφθη. Βάπτισ-5] μα δὲ ἔχω βαπτισθήναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἔως οὖ τελεσθή. Δοκεῖτε ότι είρηνην παρεγενόμην δουναι έν τη γη; Ούχὶ, λέγω υμίν, ἀλλ΄ η 52 διαμερισμόν. Έσονται γαρ από του νυν πέντε έν οίκω ενί διαμεμερισμέ-53 νοι, τρείς έπι δυσί, και δύο έπι τρισί. Διαμερισθήσεται πατηρ έφ' υίψ, καὶ υίὸς έπὶ πατρί μήτηρ έπὶ θυγατρί, καὶ θυγάτηρ επὶ μητρί πενθερα έπι την νύμφην αὐτης, και νύμφη έπι την πενθεραν αὐτης. 54 Ελεγε δε και τοις όχλοις, Όταν ίδητε την νεφέλην ανατέλλουσαν 55 ἀπὸ δυσμών, εὐθέως λέγετε, "Ομβρος έρχεται" καὶ γίνεται οὕτω. Καὶ 56 όταν νότον πνέοντα, λέγετε, Ότι καύσων έσται καὶ γίνεται. Ύποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν τὸν 57 δέ καιρον τούτον πως οὐ δοκιμάζετε; Τί δὲ καὶ ἀφ΄ ἐαυτων οὐ κρίνετε τὸ 56 δίκαιον; 'Ως γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου έπ' ἄρχοντα, έν τῷ οδώ δυς εργασίαν απηλλάχθαι απ' αυτού. μήποτε κατασύρη σε πρός τον κριτήν, και ο κριτής σε παραδώ τω πράκτορι, και ο πράκτωρ σε 59 $oldsymbol{eta}$ άλλ $oldsymbol{\eta}$ είς φυλακήν. Αέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλ $oldsymbol{ heta}$ μς ἐκεῖ $oldsymbol{ heta}$ ενς οὖ καὶ τὸ έσχατον λεπτύν αποδώς.

1 13. ΠΑΡΗΣΑΝ δέ τινες έν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περί των Γαλιλαίων, ων τὸ αίμα Πιλάτος έμιξε μετὰ των θυσιων αὐ-2των. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Δυκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι ούτοι άμαρτωλοί παρά πάντας τους Γαλιλαίους έγένοντο, ὅτι τοιαῦτα

Ver. 58. G. K. S. βάλη.

in the best writers. Compare Arist. Vesp. 1277. Nub. 472. Demosth. de Fais. Leg. c. 216. So, in Latin, Ter. Heaut. II. 4. 22. dures dabit; scil. plagas. From this pasmge it is inferred that mankind will be finally revarded or punished according to their works. Of the verb depeny, see on Matt. xxi. 35.

Lake xix. 42. See Gr. Gr. § 53. Obs. 1. Our Lord's meaning is, that since persecutions would attend the first preaching of the Gosprecede them, had been accomplished. See Mark xii. 42. on Matt. x. 34. xx. 22.—The verb συνέχεσvii. 37. Acts xviii. 5. Phil. i. 23. Irenseus, quoting from memory, reads this last clause, ή πάνυ ἰπείγομαι ἐπ' αύτό.

supplied in the next verse; and it is frequent sqq. In what follows, our Lord proceeds to remark, that their own observation of what was passing before them might convince them of the Messiah's presence (ver. 57); and that consequently, as they would endeavour to pacify a human adversary, they would do well in like manner to seek reconciliation with God. Such seems to be the import of the annexed Ver. 49. εί ήδη άνήφθη. Jerome:—utinam precept in this place; which occurs in a difjam ardeat! This sense of all is confirmed by ferent connexion in Matt. v. 25.—The adjective diratog here signifies, fleting, reasonable; as in Phil. i. 7.

Ver. 58. δός έργασίαν. Du operam; a pel, he could wish that the flame were already Latinism.—Of the noun πράκτωρ, see on kindled; and that his death, which must Luke iii. 13; and of herror (ver. 59), on

CHAP. XIII. Ver. 1. TWV HUGIWV. For θαι, to be harussed or perplexed, occurs in Luke τοῦ αίματος τῶν θυσιῶν. There is a similar ellipsis in Hor. Od. I. 1. 23. Litum tubæ Permixtus souitus.—It has been thought that the occasion upon which these Galilæans were Ver. 56. τον καιρόν τυῦτον. The time slain was some recent tumult set on foot by in which, according to the prophets, the Mes- the followers of Judas of Galilee (Acts v. 37), siah was to appear. Compare Mutt. xvi. 2, who resisted the payment of tribute to Casar.

πεπονθασιν; Ούχὶ, λέγω ὑμίν ἀλλ έὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ώσού-3 τως απολείσθε. ΤΗ έκείνοι οι δέκα και όκτω, έφ' ους έπεσεν ο πύργος 4 έν τω Σιλωάμ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς, δοκείτε ὅτι οὖτοι ὀφειλέται έγένοντο παρά πάντας άνθρώπους τούς κατοικούντας έν Ίερουσαλήμ; Ουχί, λέγω ύμιν άλλ έαν μη μετανοήτε, πάντες όμοιως απολείσθε. 5 "Ελεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολὴν, Συκῆν εἶχέ τις έν τῷ ἀμπελῶνι αὐ- 6 τοῦ πεφυτευμένην καὶ ήλθε καρπὸν ζητῶν έν αὐτῆ, καὶ οὐχ εὖρεν. Είπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργὸν, Ίδοὺ, τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν? έν τη συκή ταύτη, καὶ ούχ εύρίσκω έκκοψον αὐτην, ίνατί καὶ την γην καταργεί; Ο δε αποκριθείς λέγει αὐτῷ, Κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο 8 τὸ ἔτος, ἔως ὅτου σκάψω περὶ αὐτην, καὶ βάλω κοπρίαν καν μέν 9 ποιήση καρπόν εί δὲ μήγε, είς τὸ μέλλον εκκόψεις αὐτήν.

ΤΗν δὲ διδάσκων έν μιᾳ τῶν συναγωγῶν εν τοῖς σάββασι΄ καὶ ίδοὺ, 10γυνη ήν πνεύμα έχουσα άσθενείας έτη δέκα καὶ όκτω, καὶ ήν συγκύπτουσα, καὶ μη δυναμένη ἀνακύψαι είς τὸ παντελές. Ίδων δὲ αὐτην, ὁ Ίη-12 σούς προσεφώνησε καὶ είπεν αὐτῷ, Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου. Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῷ τὰς χεῖρας καὶ παραχρημα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε 3 τον Θεόν. Αποκριθείς δε ο αρχισυνάγωγος, αγανακτών ότι τῷ σαβ-14 βάτψ έθεράπευσεν ὁ Ίησοῦς, έλεγε τῷ ὄχλψ, Έξ ἡμέραι είσὶν εν αίς δει έργάζεσθαι έν ταύταις ουν έρχόμενοι θεραπεύεσθε, και μη τη ήμέρα του σαββάτου. Απεκρίθη οθν αθτώ ο κύριος, καὶ είπεν, Ύποκριτα, 15 έκαστος ύμων τῷ σαββάτφ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ

Ver. 8. κοπρίαν. G. K. S. κόπρια.—15. υποκριτά. S. υποκριταί.

Ver. 3. ωσαύτως. This was literally fulfilled at the destruction of Jerusalem, when the Temple was frequently the scene of war and carnage, and the blood of the priests was mingled with that of the sacrifices.—See Joseph. B. J. II. 32. IV. 4. 6. This declaration of our Lord is strongly opposed to the uncharitable notions attached to what are popularly called juigments.

Ver. 4. Σιλωάμ. This was the name of a pool on the western side of Jerusalem, of which the waters were held in high estimation. The Hebrew name signifies sent (John ix. 7), probably because it was re- 1 Cor. vi. 13. xiii. 8. 11. 2 Cor. iii. 7. 11. garded as a blessing sent from God; though some suppose it to have been a type of Shiloh, or the Messiah. See Isa. viii. 6. xii. 3. By the side of this pool the tower probably stood, which accidentally fell on the sufferers in ques-No record of the event has been preserved .- Properly openhing is a debtor (Matt. xviii. 24); thence one bound by some obligatim (Rom. i. 14. Gal. v. 3); and so, a sinner generally. Thus it is here convertible with άμαρτωλός in ver. 2. Compare also Matt. vi. 12. with Luke xi. 4.

Ver. 6. συκήν είχε κ. τ. λ. Compare Isa. v. 1, eqq. The fig-tree is the Jewish people; whose repeated abuse of God's proffered mercy at length reached its consummation at the destruction of Jerusalem: but the spirit of the parable illustrates the long-suffering of God to sinners generally.

Ver. 7. καταργεί. Arist. Œcon. c. 2. χώρας άργου γενομένης. The verb, thus applied, signifies to render useless. Hence, metaphorically, to destroy, to abolish; in which, and other cognate senses, it is repeatedly used by St. Paul. Compare Rom. iii 31. vi. 6. vii 2 Gal. iii. 17. v. 4. 2 Tim. i. 10. Heb. ii. 14; and elsewhere.

Ver. 9. καν μέν π. καρπόν. Scil. καλώς See on Hom. Il. A. 135; Gr. Gr. § έχξι. 69. III. Obs. 9.

Ver. 11. πνευμα άσθενείας. An infirmity inflicted by an evil spirit. Compare ver. 16. Matt. viii. 17. x. 1. From the terms here employed the infirmity was clearly that called κύφωσις.

Ver. 15. λύει τον βουν κ. τ. λ. See on

Math xii. 10.

16 της φάτνης, καὶ ἀπαγαγών ποτίζει; ταύτην δὲ, θυγατέρα 'Αβραὰμ ούσαν, ην έδησεν ο Σατανάς, ίδου, δέκα και όκτω έτη, ουκ έδει λυθηναι 17 ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῷ ἡμέρα τοῦ σαββάτου; Καὶ, ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ καὶ πᾶς ἡ ἔχλος έχαιρεν έπὶ πασι τοῖς ένδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

18 Ελεγε δὲ, Τίνι ὁμοία έστὶν ή βασιλεία τοῦ Θεοῦ; καὶ τίνι ὑμοιώσω 19 αὐτήν; 'Ομοία έστὶ κόκκω σινάπεως, δν λαβών ἄνθρωπος έβαλεν είς κήπον έαυτου καὶ ηύξησε, καὶ έγένετο είς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινά 20 του ουρονού κατεσκήνωσεν έν τοῖς κλάδοις αὐτού. Καὶ πάλιν εἶπε, 21 Τίνι ομοιώσω την βασιλείαν του Θεού; Όμοια έστι ζύμη, ην λαβούσα

γυνη ενέκρυψεν είς αλεύρου σάτα τρία, εως ου εζυμώθη ολον.

ΚΑΙ διεπορεύετο κατά πόλεις καὶ κώμας, διδάσκων, καὶ πορείαν 13 ποιούμενος είς Ίερουσαλήμ. Είπε δέ τις αὐτῷ, Κύριε, εί ὀλίγοι οἱ σω-24 ζώμενοι; 'Ο δε είπε πρός αὐτοὺς, Αγωνίζεσθε είσελθείν διὰ τῆς στενῆς τύλης ότι πολλοί, λέγω ύμιν, ζητήσουσιν είσελθείν, καὶ οὐκ ίσχύ-25 σουσιν. Αφ' ου αν έγερθη ο οικοδεσπότης, και αποκλείση την θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἐστάναι, καὶ κρούειν την θύραν, λέγοντες, Κύριε, Κύ-% ριε, ανοιξον ήμιν και αποκριθείς ερεί ύμιν, Ούκ οίδα ύμας, πόθεν έστέ τότε άρξεσθε λέγειν, Εφάγομεν ενώπιον σου καὶ επίομεν, καὶ έν ταις 环 πλατείαις ήμων έδίδαξας και έρει, Λέγω ύμιν, ούκ οίδα ύμας, πόθεν 28 έστε απόστητε απ΄ έμου, πάντες οι έργαται της αδικίας. Έκει έσται ό κλαυθμός καὶ ὁ βρυγμός τῶν ὀδόντων, ὅταν ὅψησθε ᾿Αβραὰμ καὶ Ίσαὰκ καὶ Ίακωβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας έν τη βασιλεία τοῦ 29 θεού, ύμας δε έκβαλλομένους έξω και ήξουσιν από ανατολών και δυσμών, και από βορρά και νότου, και ανακλιθήσονται έν τη βασιλεία 30 του Θεού. Καὶ ίδου, είσιν έσχατοι, οι έσονται πρώτοι και είσι πρώτοι, οί έσονται έσχατοι.

31 Εν αὐτη τη ήμέρα προσηλθόν τινες Φαρισαΐοι, λέγοντες αὐτῷ, 32 Εξιλθε, και πορεύου έντευθεν, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτείναι. Καὶ είπεν αυτοίς, Πορευθέντες είπατε τη αλώπεκι ταύτη, Ίδου, έκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αυριον, καὶ τῆ τρίτη τελειου-

Ver. 20. Kai. π. είπε. Κ. 8. omit the copula.—24. πύλης. G. θύρας.

Matt. ili. 9.

Ver. 23. εί δλίγοι οἱ σωζόμενοι; the particle is interrogative, as in Matt. xii. 10. See Gr. Gr. § 67. Probably the question was proposed to our Lord, as one frequently discased in the schools; though it was the pre-Talent opinion that all Israel would have their part in the world to come. Our Lord answers the question generally, by intimating the necessity of exertion to enter into the gate of life. See Matt. vii. 13; and with what

Ver. 16. θυγατέρα 'Αβραάμ. See on follows, compare Matt. vii. 21, sqq. viii. 11, 12. xix. 30.

> Ver. 32. άλώπεει. The threat of Herod to kill Christ was probably designed to induce him to quit his dominions; and in calling him a fox, our Lord may have alluded to this secret object. See on Matt. vii. 6.—By the expression σήμερον ή αυριον ή τη τρίτη, sc. ήμέρα, any short interval of time is intended. Compare Hos. vi. 2. The meaning seems to be, that our Lord's ministry was not to be interrupted by Herod; but that, after its pur-

Πλην δεί με σήμερον καὶ αύριον καὶ τη έχομένη πορεύεσθαι. ότι 33 ούκ ένδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι έξω Ίερουσαλήμ. Ίερουσαλήμ, Ίε- 31 ρουσαλήμι, ή αποκτείνουσα τους προφήτας, και λιθοβολούσα τους απεσταλμένους πρός αὐτὴν, ποσάκις ἢθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, υν τρόπον ορνις την έαυτης νοσσιάν ύπο τάς πτέρυγας, καὶ οὐκ ήθελήσατε; ίδου, αφίεται υμίν ο οίκος υμών έρημος αμήν δε λέγω υμίν, 35 ότι οὺ μή με ίδητε, έως αν ήξη ότε είπητε, Εὺλογημένος ὁ έρχομενος έν ονόματι Κυρίου.

14. ΚΑΙ έγένετο έν τῷ έλθεῖν αὐτὸν είς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων των Φαρισαίων σαββάτω φαγείν άρτον, καὶ αὐτοὶ ήσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. Καὶ ίδοὺ, ἄνθρωπός τις ην ύδρωπικός ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ 2αποκριθείς ο Ίησους είπε προς τους νομικούς και Φαρισαίους, λέγων, Εί έξεστι τῷ σαββάτψ θεραπεύειν; Οὶ δὲ ἡσύχασαν. Καὶ ἐπιλαβόμε-4 νος ίασατο αὐτὸν, καὶ ἀπέλυσε καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπε, Τί-5 νος ύμων όνος η βους είς φρέαρ έμπεσειται, και ουκ ευθέως ανασπάσει αὐτὸν έν τῷ ἡμέρα τοῦ σαββάτου; Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθήναι 6 αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

"Ελεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολην, έπέχων πῶς τὰς 7 πρωτοκλισίας έξελέγοντο, λέγων προς αυτούς, "Όταν κληθής ύπό τι-8 νος είς γάμους, μη κατακλιθής είς την πρωτοκλισίαν μήποτε έντιμότερός σου ή κεκλημένος ύπ' αὐτοῦ, καὶ έλθων ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας 9 έρει σοι, Δός τούτψ τόπον και τότε άρξη μετ' αισχύνης τον έσχατον τόπον κατέχειν. 'Αλλ' όταν κληθης, πορευθείς ανάπεσον είς τον έσχα-10 τον τόπον ίνα, όταν έλθη ὁ κεκληκώς σε, είπη σοι, Φέλε, προσανάβηθ

Ver. 35. έρημος. G. S. omit this word; and K. places it in brackets. Ver. 5. ονος η βοῦς. S. νίὸς η β. The reading is certainly remarkable. Mill suggests δίς.-10. αναπέσον. G. Κ. αναπεσαι. 8. αναπεσε.

pose was accomplished, he should die, not by — ἐπέχων. Scil. την διάνοιαν. The ellipsis Herod's machinations, but at Jerusalem. In is so supplied in Plato de Legg. XL p. 926. Heb. ii. 10, Christ is said τελειοῦσθαι, to be Some, less correctly, understand τὸν ὀψθλαλmade per/ect, by his suffering and death; and μόν. Compare Acts ii. 5. 1 Tim. iv. 16.—
so the verb is used in this passage. Compare At entertainments, the middle couch, which Heb. xi. 40. xii. 23.

this impersonal usage of the verb, examples Compare Matt. xxiii. 6. A similar pride are not unfrequent; and in the same sense was also cherished by the Greeks and Roανένδεκτόν έστι is used in Luke xvii. 1; mans. See Theophr. Char. 21. Val. Max. but the adjective is found in no other writer. The expression must be understood with some limitations; as some of the prophets, though comparatively few, had perished out of Jerusalem. Of πορεύεσθαι see on Mark vii. 5; and of vv. 34, 35, on Matt. xxiii. 37, sqq.

CHAP. XIV. Ver. 1. των Φαρισαίων. Not in regimen, but in apposition, with rwy άρχόντων. Compare ch. xviii. 18.

Ver. 7. παραβολήν. See on Møtt. xiii. 3.

lay along the upper end of the table, Ver. 33. τη ἰχομένη. See on Mark i. 38. was deemed most honourable; and of this siούκ ἐνδέχεται. Hesych. ἀδύνατόν ἰστι. Of tuation the Rabbis were extremely jealous. II. I. With the precept in the text, compare Prov. xxv. 6, 7.

Ver. 9. δός τούτψ τόπου. This expression, and προσαναβήθι άνώτερον, were usual terms of etiquette, both among the Jews and others. Arrian. Epict. III. 26. Exalts, δός άλλοις τόπον. Ovid. Fast. II. 668. Cuncta Jovi cessit turba, locumque dedil And Plautus: -Abi tu same superior.

11 ανώτερον. Τότε έσται σοι δόξα ένώπιον των συνανακειμένων σοι ότι πας ο ύψων εαυτύν ταπεινωθήσεται, καὶ ο ταπεινών εαυτόν ύψωθήσε-12 ται. Έλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτὸν, Όταν ποιῆς ἄριστον ἡ δείπνον, μη φώνει τους φίλους σου, μηδέ τους άδελφούς σου, μηδέ τους συγγενείς σου, μηδε γείτονας πλουσίους μήποτε καὶ αυτοί σε αντικαλέσωσι, 13 και γένηται σοι ανταπόδομα. 'Αλλ', ὅταν ποιῆς δοχην, κάλει πτωχούς, 14 αναπήρους, χωλούς, τυφλούς καὶ μακάριος έση, ὅτι οὐκ έχουσιν άνταποδούναι σοι ανταποδοθήσεται γάρ σοι έν τη αναστάσει των δι-Kaiwy.

15 'Ακούσας δέ τις των συνανακειμένων ταυτα, είπεν αὐτω, Μακάριος, 16 ος φάγεται άρτον έν τη βασιλεία του Θεού. 'Ο δε είπεν αὐτῷ, "Ανθρω-17 πός τις έποίησε δείπνον μέγα, καὶ έκάλεσε πολλούς καὶ ἀπέστειλε τὸν δούλον αὐτοῦ τη ώρα τοῦ δείπνου, είπεῖν τοῖς κεκλημένοις, Έρχεσθε, 18 οτι ήδη ετοιμά έστι πάντα. Καὶ ήρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτείσθαι πάντες. Ο πρωτος είπεν αὐτῷ, Αγρὸν ήγόρασα, καὶ έχω ἀνάγκην 19 έξελθεῖν, καὶ ίδεῖν αὐτόν ερωτώ σε, έχε με παρητημένον. Καὶ έτερος εἶπε, Ζεύγη βοών ηγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά έρω-20 τω σε, έχε με παρητημένον. Καὶ έτερος είπε, Γυναϊκα έγημα, καὶ διὰ 21 τούτο ου δύναμαι ελθείν. Και παραγενόμενος ο δούλος έκείνος απήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλφ αὐτοῦ, Ἐξελθε ταχέως είς τὰς πλατείας καὶ ρύμας της πόλεως, και τούς πτωχούς και άναπήρους και χωλούς και τυφλούς είσάγαγε 22 ώδε. Και είπεν ο δούλος, Κύριε, γέγονεν ως επέταξας, και έτι τόπος 23 έστί. Καὶ είπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον, Έξελθε είς τὰς ὁδοὺς καὶ 24 φραγμούς, καὶ ἀνάγκασον είσελθεῖν, ΐνα γεμισθή ὁ οἶκός μου. Λέγω γαρ ύμιν, ότι οὐδείς των ανδρων έκείνων των κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.

25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὅχλοι πολλοί καὶ, στραφείς, εἶπε πρὸς αὐ-26 τους, Εί τις έρχεται πρός με, και ου μισεί τον πατέρα έαυτου, και την μητέρα, καὶ τὴν γυναϊκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τὰς άδελφάς, έτι δὲ καὶ τὴν ἐαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναταί μου μαθητής είναι. 27 Καὶ όστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρύν αὐτοῦ, καὶ ἔρχεται ὁπίσω μου, οὐ

xxiii. 12.

Ver. 12. μή φώνει τοὺς φίλους. Subaud. μόνον, as in Matt. v. 46. Mark ix. 37. With the sentiment compare Hom. Od. P. 382. Xen. Sympos. I. 15. Plin. Epist. IX.30.

parable, compare Matt. xxii. 2, sqq. Ver. 18. άπὸ μιᾶς. Scil. γνώμης. See on Hom. Il. B. 379. Sometimes the verb rapairelovai signifies to refuse; but here

Ver. 11. πᾶς ὁ ὑψῶν κ. τ. λ. See on Matt. 8. 2. The expression έχε με παρητημένον, however, is a Latinism. Thus Mart. Epig. II. 80. Excusatum habeas me, rogo.—With the several alleged excuses compare Deut. xx.

Ver. 23. avayrasov elsekbeiv. That is, Ver. 16. Δυθρωπός τις κ. τ. λ. With this precibus coge, as in Hor. Epist. I. 9. 3. The expression denotes affectionate earnestness, not compulsion. Compare ch. xxiv. 29. Matt. xiv.

22. Acts xvi. 15.

Ver. 26. μισεί τον πατέρα κ. τ. λ. See on to excuse oneself, as in Joseph. Ant. VIII. Matt. vi. 24; and compare Matt. x. 37, 38.

δύναται μου είναι μαθητής. Τις γὰρ εξ ύμων, θέλων πύργον οἰκοδο-28 μῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ πρὸς ἀπαρτισμόν; ἐνα μήποτε, θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύοντος 29 ἐκτελέσαι, πάντες οὶ θεωροῦντες ἄρξωνται ἐμπαίζειν αὐτῷ, λέγοντες, 30 Ότι οὖτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. Ἡ τίς βασιλεῦς, πορευύμενος συμβαλεῖν ἐτέρῳ βασιλεῖ εἰς πόλεμον, 31 οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύεται, εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; Εἰ δὲ μήγε, 32 ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὅντος, πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾳ τὰ πρὸς εἰρήνην. Οὕτως οῦν πᾶς ἐξ ὑμῶν, ος οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς ἐαυτοῦ ὑπάρ-33 χουσιν, οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής. Καλὸν τὸ ἄλας ἐαν δὲ τὸ 34 ἄλας μωρανθῆ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; οὕτε εἰς γῆν, οὕτε εἰς κοπρίαν 35 εὕθετόν ἐστιν ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

15. ἩΣΑΝ δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἀμαρτω-1 λοὶ, ἀκούειν αὐτοῦ. Καὶ διεγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, 2 λέγοντες, 'Ότι οὐτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων, Τίς ἄνθρωπος ἐξ 3-4 ὑμῶν, ἔχων ἐκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας ἐν ἐξ αὐτῶν, οὐ καταλείπει τὰ ἐννενηκονταεννέα ἐν τῷ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς, ἔως εὐρῷ αὐτό; Καὶ εὐρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὥμους ἐαυτοῦ χαίρων 5 καὶ, ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέ-6 γων αὐτοῖς, Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὖρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. Λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτω χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ με-7 τανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἐννενηκονταεννέα δικαίοις, οῖτινες οὐ χρείαν ἔχουσι μετανοίας. Ἡ τίς γυνὴ, δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσᾳ δραχμὴν 8

Ver. 28. τὰ πρὸς ἀπ. G. S. είς ἀπαρτισμόν. Some MSS. omit the article.

Ver. 28. $rig \gamma d\rho \kappa$. τ . λ . It is not to be inferred that the profession of Christianity is optional. The point of comparison (ver. 33) consists in the prudent circumspection, and decisive resolution, which are necessary to accomplish what the Gospel requires; but the similitude does not extend to all the particulars.—Pcbhles being used by the ancients in computation, $\psi \eta \phi i \zeta \epsilon i \nu$, from $\psi \tilde{\eta} \phi o c$, signifies to calculate. Herod. II. 36. $\lambda o \gamma i \zeta o \nu \tau a i \psi \tilde{\eta} \phi o c a c$. Compare Rev. xiii. 18.

Ver. 31. καθίσας βουλεύεται. Virg. Æn. X. 159. Hic magnus sedet Æncas, secumque volutat Eventus belli varios. Sallust. Cat. I. 1. Priusquam incipias, consulto; et, postquam

consulueris, mature facto opus est.

Ver. 34. καλὸν τὸ ἄλας κ. τ. λ. See on the Roman denarius (Matt. xx Matt. v. 13. In the present connexion the tained six abali, which were about meaning is, that, unless the requisites of a man could grasp in his hand; Christianity be well considered, its precepts derivation ἀπὸ τοῦ δεδράχθαι will become as useless as unsavoury salt.

CHAP. XV. Vcr. 4. ἐπὶ τὸ ἀπολωλός. In search of &c. So Diog. L. I. 10. πεμφθείς εἰς ἀγρὸν ἐπὶ πρόβατον.—With this parable, and the circumstance that gave rise to it, compare Matt. ix. 10. 13. xviii. 12. The import of ver. 7. may be illustrated by Eurip. Œd. fr. 14. Ἐκ τῶν ἀέλπτων ἡ χάρις μείζων βρότοις Φανεῖσα, μᾶλλον ἡ τὸ προσδοκώμενον Τέμπει.

Ver. 5. ἐπιτίθ. ἐπὶ τ. ωμους. This seems to have been a usual custom with shepherds. Compare lea. xl. 11. So Tibul. El. I. 1. 31. Non agnamue sinu pigcat fatumue capella lictum, oblita matre, referre domain.

Ver. 8. δραχμήν. The Greek drachma was current in Judea, and about equal in value to the Roman denarius (Matt. xx. 2). It contained six oboli, which were about as much as a man could grasp in his hand; and hence the derivation ἀπὸ τοῦ δεδράχθαι.

μίαν, οὺχὶ απτει λύχνον, καὶ σαιροί την οἰκίαν, καὶ ζητεί έπιμελώς, εω 9 ότου εύρη; Καὶ εύροῦσα συγκαλείται τὰς φίλας καὶ τὰς γείτονας, λέ-10 γουσα, Συγχάρητέ μοι, ότι εύρον την δραχμην, ην απώλεσα. Ούτω, λέγω ύμιν, χαρά γίνεται ένώπιον των άγγέλων του Θεου έπι ένι άμαρτωλώ μετανοούντι.

1-12 Είπε δὲ, "Ανθρωπός τις είχε δύο υίούς" καὶ είπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τψ πατρί, Πάτερ, δός μοι το έπιβάλλον μέρος της οὐσίας. Καὶ διείλευ 13 αὐτοῖς τὸν βίον. Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγών ἄπαντα, ὁ νεώτερος υίος απεδήμησεν είς χώραν μακράν, και έκει διεσκόρπισε την 14 οὐσίαν αὐτοῦ, ζων ἀσώτως. Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, έγένετο λιμὸς ίσχυρὸς κατά την χώραν έκείνην, καὶ αὐτὸς ηρξατο ύστερεῖσθαι. 15 Καὶ πορευθείς έκολλήθη ένὶ των πολιτων της χώρας έκείνης καὶ 16 έπεμψεν αὐτὸν είς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ, βόσκειν χοίρους καὶ έπεθύμει γεμίσαι την κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων, ὧν ήσθιον οὶ χοῖροι. 17 και ουδείς εδίδου αυτώ. Εις εαυτον δε ελθών είπε, Πόσοι μίσθιοι του 18 τατρός μου περισσεύουσιν άρτων, έγω δε λιμώ ἀπόλλυμαι; 'Αναστάς πορεύσομαι πρός τον πατέρα μου, καὶ ερω αὐτω, Πάτερ, ημαρτον είς 19 τον ούρανον, καὶ ένώπιόν σου καὶ οὐκέτι είμὶ ἄξιος κληθήναι υἰός σου 20 ποίησόν με ώς ένα των μισθίων σου. Καὶ άναστας ήλθε προς τον πατέρα εαυτού. Ετι δε αυτού μακράν απέχοντος, είδεν αυτόν ο πατήρ αυτού, καὶ έσπλαγχνίσθη, καὶ δραμών έπέπεσεν έπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κα-🖭 τεφίλησεν αὐτόν. Είπε δὲ αὐτῷ ὁ υίὸς, Πάτερ, ημαρτυν είς τὸν οὐρανὸν,

Ver. 14. λιμός ίσχυρός. Al. ίσχυρά. See Gr. Gr. § 9. Obs. 3.—17. G. K. S. άπόλλυμαι ωδε.—19. καὶ οὐκέτι. G. K. S. omit the copula.

Ver. 11. δύο υἰούς. It has been thought that the younger son represents the Gentiles, who were afar off (Eph. ii. 13); and the elder son, the Jews, who were averse to their admission into covenant with God: but, without rejecting this view, the parable unquestionably includes a more general appli-Cation.

Ver. 12 το ἐπιβάλλον μέρος. The purtion which falls to my share. So Herod. IV. 115 απολαχόντις των κτημάτων το Ιπιβάλλον. See on Luke xii. 14.—Of βίος, see on Mark xii. 44.

αργύριον συναγαγών. Quinctil. Decl. 5. 994. ively; but the interpretation of Aristotle (Eth. 15. IV. 1), ο δι' αυτον άπυλλυμενος, is the best. OD TEZ. 30.

Ver. 15. βόσκειν χοίρους. A swineherd was universally regarded with contempt. See Herod. II. 27. Mart. Epig. X. 11. Among the Jews, it was moreover an occupation at variance with their religious prejudices.—Of the verb κολλασθαι, see on Matt. xix. 5. It seems probable that reparta (ver. 16) were not the husks of peas, or other leguminous vegetables; but the fruit of the ceratonia or earob-tree, which was used in Syria as food for swine. See Plin. N. H. XV. 28.

Ver. 17. sig laurdy idlow. A formula of recovery from insanity or any mental delusion. Per. 18. συναγαγών ἄπαντα. Collecting all Diod. Sic. XIII. 95. τοῖς λογισμοῖς εἰς ἐανligether; and turning it into money; subaud. rode ipxouevol. Hor. Epist. II. 2. 137. Exείς άργύριον. Plutarch: -κληρονομίαν είς pulit morbum, Et redit ad sese. Lacret. IV. Donce discussis redeant erroribus ad Cunctas facultates in pretia collegi.—The word se. In the same sense we have ysviolat iv dowrog is explained both actively and pass- ἐαυτῷ, in Acts xii. 11. Xen. Anab. J. 5.

Ver. 20. laineacy lai roy rpay. Com-Compare Cic. de Fin. II. 8. A. Gell. VII. 11. pare Gen. xxxiii. 4. xlv. 14. Tobit xi. 9. As here employed, the phrase ζην ἀσώτως Acts xx. 37. Hom. Od. * 207. Ter. Andr. ccurs in Joseph. Ant. XII. 4. 8. See also I. 1. 110.—Of the verb σπλαγχνίζεσθαι, see on Matt. ix. 36.

καὶ ἐνώπιάν σου, καὶ οὐκέτι είμὶ ἄξιος κληθήναι υίός σου. Είπε δὲ ὁ πα- 22 τηρ πρός τους δούλους αυτου, Έξενέγκατε την στολην την πρώτην, καὶ ένδύσατε αὐτὸν, καὶ δότε δακτύλιον είς την χείρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα είς τους πόδας καὶ, ένέγκαντες του μόσχου του σιτευτύν, θύσατε, 23 καὶ φαγόντες εὐφρανθωμεν. ὅτι οῦτος ὁ υίός μου νεκρὸς ῆν, καὶ ἀνέ- 24 ζησε και απολωλώς ήν, και ευρέθη. Και ήρξαντο ευφραίνεσθαι. Ήν δὲ ὁ υίὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε 25 τη οικία, ηκουσε συμφωνίας και χορών και, προσκαλεσάμενος ένα των 26 παίδων αὐτοῦ, ἐπυνθάνετο τί είη ταῦτα; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, "Οτι ὁ ἀδελ-27 φός σου ήκει καὶ έθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν, ὅτι ύγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. 'Ωργίσθη δὲ, καὶ οὐκ ἤθελεν είσελθείν. 'Ο 28 οῦν πατηρ αὐτοῦ, έξελθων, παρεκάλει αὐτόν. Ο δὲ ἀποκριθεὶς είπε τῷ 29 πατρί, Ίδου, τοσαυτα έτη δουλεύω σοι, καὶ ουδέποτε έντολήν σου παρηλθον, και εμοι ουδέποτε έδωκας έριφον, ίνα μετά των φίλων μου εὐφρανθω. ότε δε ο υίος σου ούτος, ο καταφαγών σου τον βίον μετά 30 πορνών, ήλθεν, έθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν. Ο δὲ εἶπεν 31 αὐτῷ, Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' έμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ έμὰ σά έστιν. Εύφρανθήναι δὲ καὶ χαρήναι έδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὖτος νεκρὸς ήν, 32 καὶ ἀνέζησε καὶ ἀπολωλώς ήν, καὶ εύρέθη.

16. ΈΛΕΓΕ δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, "Ανθρωπός τις ἡν 1 πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον' καὶ οὖτος διεβλήθη αὐτῷ, ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. Καὶ, φωνήσας αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ, Τί τοῦτο 2 ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου' οὐ γὰρ δυνήση ἔτι οἰκονομεῖν. Εἶπε δὲ ἐν ἐαυτῷ ὁ οἰκονόμος, Τί ποιήσω, ὅτι 3 ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. "Εγνων τί ποιήσω, ἵνα, ὅταν μετασταθῶ τῆς οἰκο-4

Ver. 22. την πρώτην. The best: as in Exek. xxvii. 22. LXX. The robe, the ring, and the shoes were produced as marks of distinction. See Gen. xxxviii. 18. xli. 42. 1 Macc. vi. 15. James ii. 2. Rev. vii. 13. xix. 8. Thus Plautus:—Soleas tibi dabo, et annulum in digito Aureum, et bona plurima. With the killing of the fatted calf (ver. 23), compare Isa. xxii. 13. Hom. Od. Ξ. 414. So Hor. Ep. I. 3. 36. Puscitur in vestrum reditum votiva juvenca.—Of the verb θύειν, see on Matt. xxii. 4.

Ver. 24. νεκρός ην. That is, he was dead, so far as the father was concerned; or rather, he was spiritually and morally dead. See on Matt. viii. 22. So in ver. 27, ὑγιαίνοντα includes the idea of moral sanity.—Of παῖς (ver. 26), see on Matt. viii. 5.

Ver. 29. οὐδέποτε ἐντολὴν κ. τ. λ. With Arist. Av. 1432. τί γὰρ 1 reference to the Jews, this point must not be γὰρ οὐκ ἐπίσταμαι. Tyrtæ ver-pressed. Tertullian observes, Ponit illus πάντων ἐστ' ἀνιηρότατον.

Christus in parabola, non quales erant, sed

quales esse debuerant.

Ver. 30. καταφαγών. So Hom. Od. O. 12. μή τοι κατὰ πάντα φάγωσι, Κτήματα δασσάμενοι. Æsop. Frag. νέος ἄσωτος καταφαγών τὰ πατρῷα. Hor. Serm. II. 3. 122. Filius ut ebibat hæres. Solon made a law against such prodigals. See Diog. L. I. 55.

CHAP. XIV. Ver. 1. διεβλήθη. Was accused. Generally this verb implies a false accusation; but it is used of a true one in Dan. iii. 8. vi. 24. LXX. Herod. VI. 25.

Joseph. Ant. VI. 10. 2.

Ver. 2. οὐ δυνήση. See on Matt. ix. 15. Ver. 3. σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, κ. τ. λ. Among the ancients digging seems to have been universally regarded as a laborious occupation; and begging as mean and diagraceful. Arist. Av. 1432. τί γὰρ πάθω; σκάπτειν γὰρ οὐκ ἐπίσταμαι. Τγττæμε:—πτωχείειν πάντων ἐστ' ἀνιηρότατον.

5 νομίας, δέξωνταί με είς τους οίκους αυτών. Και προσκαλεσάμενος ένα έκαστον των χρεωφειλετών του κυρίου έαυτου, έλεγε τῷ πρώτῳ, Πόδσον οφείλεις τω κυρίω μου; Ο δε είπεν, Εκατον βάτους έλαίου. Καί είπεν αὐτῷ, Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ, καθίσας ταχέως, γράψον πεντή-7 κοντα. Έπειτα ετέρφ είπε, Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; Ὁ δὲ είπεν, Έκατὸν κόρους σίτου. Καὶ λέγει αὐτῷ, Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον ὀγδοή-8 κοντα. Καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον της ἀδικίας, ὅτι φρονίμως εποίησεν' ότι οι υίοι του αιώνος τούτου φρονιμώτεροι ύπερ τούς υίους του 9 φωτός είς την γενεάν την έαυτων είσι. Κάγω ύμιν λέγω, ποιήσατε έαυτοίς φίλους έκ του μαμμωνά της άδικίας, ίνα, όταν έκλίπητε, δέξωνται ύμας 10 είς τὰς αίωνίους σκηνάς. Ο πιστὸς έν έλαχίστω, καὶ έν πολλώ πιστός 11 έστι και ὁ ἐν ἐλαχίστψ ἄδικος, και ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. Εί οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμμωνᾳ πιστοί οὐκ έγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; 12 καὶ εί έν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ έγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει; 13 Ούδεις οικέτης δύναται δυσί κυρίοις δουλεύειν. ή γάρ τον ένα μισήσει και τον έτερον άγαπήσει, η ένος άνθέξεται και του ετέρου καταφρονή-Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν, καὶ μαμμωνῷ.

Ver. 9. ἐκλίπητε. S. ἐκλίπη.

Ver. 4. difurral. Personal for imperson- and vigilant in so doing, as men in general are

Ver. 6. βάτους. The bath or ophah was a liquid measure, of which ten went to a homer (Ezek. xlv. 11. 14). It contained about seven gallons and a half English. The cor, κόρος (ver. 7), was the largest dry measure, and equivalent to ten Attic medimni, or about eventy-five English gallons. See Joseph. Ant. VIII. 2. XV. 9. 2.—In the Vulgate γράμμα is rendered custio, which means a boad; and, rent being paid in produce, it seems that a written engagement for the payment was given by the tenant, and counter-

agned by the steward.

Fer. 8. ο κύριος. Scil του οίκονόμου, as in vv. 3. 5.—The genitive τῆς ἀδικίας, both in this verse and the next, is put for the adjecuve aduxoc. Compare vv. 9. 11. So in Rom. 26. πάθη άτιμίας, for πάθη άτιμα. Compare also Mutt. xxiv. 15. Luke i. 48. xviii. a Acta XXVI. 25. Rom. VII. 5. VIII. 3. 21. Eph. i. 13. iv. 29. Col. ii. 18. 20. Heb. xi. wishes are altogether worldly; and the childres of light are those, who have been en-

al: and so again in ver. 9. See on Matt. i. in improving their interests in the present life. It is only the prudence of the steward which is commended; while his injustice is punished.

Ver. 9. εκ του μαμμ. της άδ. By means of the unrighteous, or rather the fulse, the perishable mammon; as opposed to άληθινον in ver. 11. We have a similar opposition in Rom. ii. 8. 1 Cor. xiii. 6. Compare Eur. Elect. 950. The meaning is, that worldly riches should be so employed as to make God our friend, and ensure our reception, after death, into heaven. — The verb inheimeer, significs to die, as in Gen. xxv. 8. LXX. Eur. Hipp. 860. Joseph. B. J. IV. 1. 9. There is an ellipsis of $\beta io\nu$, which is supplied in Lys. Orat. VIII. 4.

Ver. 10. ὁ πιστός ἐν ἐλαχίστψ, κ. τ. λ. Not that one, who has been faithful in a small trust, may not be tempted to abuse a larger; but that he who employs his worldly wealth properly, will be rewarded hereafter with a treasure of greater value; et vice versa (vv. 9. James i. 25.—Of the word vioς, as here 11, 12). The word άλλοτρίω, as opposed to employed, see on Matt. xxiii. 15. The chil- υμέτερον, indicates that riches are not our dren of this world are those, whose views and own, but entrusted to our care as stewards of God's bounty; who will give or withhold that reward, which will be really our own, accordlightened by the knowledge of religion, and ing as we fulfil or neglect our stewardship. look forward to obtain the happiness of heaven. Donatus on Terent. And. IV. 3. Bona æterna Compare 1 Thess. v. 5. Hence the parable is vocantur propria: bona vera hujus vitæ aliena. designed to show, that those, who would se- Compare Mutt. xxv. 21. 1 Pet. 1. 4, 5.—Of cure their future welfare, should be as earnest ver. 13, see on Matt. vi. 34.

Ήκουον δε ταυτα πάντα και οι Φαρισαίοι, φιλάργυροι υπάρχοντες 14 καὶ έξεμυκτήριζον αὐτόν. Καὶ είπεν αὐτοῖς, Υμείς έστε οἱ δικαιούντες 15 έαυτούς ένώπιον των ανθρώπων, ο δε Θεός γινώσκει τας καρδίας ύμων στι το έν ανθρώποις ύψηλον, βδέλυγμα ένώπιον του Θεού έστιν. 'Ο νόμος καὶ οἱ προφήται ἔως Ιωάννου' ἀπὸ τότε ή βασιλεία 16 του Θεου ευαγγελίζεται, και πάς είς αυτήν βιάζεται. Ευκοπώτερον 17 δέ έστι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσείν. Πας ὁ ἀπολύων την γυναίκα αὐτοῦ, καὶ γαμών ἐτέραν, μοι-18

χεύει καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμών, μοιχεύει.

Ανθρωπος δέ τις ήν πλούσιος, καὶ ένεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσ- 19 σον, εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρώς. Πτωχὸς δέ τις ῆν, ὀνόματι 20 Λάζαρος, δς έβέβλητο πρός τον πυλώνα αὐτοῦ ἡλκωμένος, καὶ ἐπιθυμών 21 χορτασθήναι από των ψιχίων των πιπτόντων από της τραπέζης του πλουσίου άλλα και οι κύνες ερχόμενοι απέλειχον τα έλκη αυτού. Έγέ-22 νετο δε αποθανείν τον πτωχον, και απενεχθήναι αυτον ύπο των αγγέλων είς τὸν κόλπον τοῦ Αβραάμ ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ έτάφη. Καὶ έν τῷ ἄδη ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων έν βασάνοις, 23 ορά τον Αβραάμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λάζαρον έν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε, Πάτερ Αβραὰμ, έλέησόν με, καὶ πέμψον Λά-24 ζαρον ίνα βάψη τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξη την γλωσσάν μου ότι οδυνωμαι έν τη φλογί ταύτη. Είπε δε Αβραάμ, 25 Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες σὰ τὰ ἀγαθά σου έν τῷ ζωῷ σου, καὶ Λάζαρος όμοιως τὰ κακά νῦν δὲ ὅδε παρακαλεῖται, σὰ δὲ ὁδυνᾶσαι.

Ver. 21. Al. ἐπέλειχον. - 25. ἀπέλαβες σύ. G. K. S. omit the pronoun. - δδε. S. ώδε.

Ver. 14. ἐξεμυκτήριζον. They sneered at him; from µυκτήρ, nasus. So again in Luke xxiii. 35. The Latins had the similar expression, Nuso suspendere adunco. Compare Hor. Sat. I. 6. 5. Pers. Sat. I. 40.

Ver. 15. δικαιούντες ξαυτούς. Seeking a reputation for righteousness. Compare Luke x. 29. Of the three following verses, see Matt. v. 18. 32. xi. 12, 13. Their connexion in this place is not very obvious, but it seems to be this:—You affect an appearance of sanctity, but your hypocritical presumption is known and abhorred by God; not that the Law, which you make a show of observing, is abrogated by the Gospel, but is rather perfected therein: as, for instance, in its more rigid enforcement of the seventh commandment.

Ver. 19. ανθρωπος δέ τις κ. τ. λ. Η ανing rebuked the hypocrisy of the Pharisees, our Lord proceeds in this parable, which some of the ancient fathers regarded as founded in fact, to continue his warning against the abuse of riches.

Ver. 21. άλλα καί. But also; moreover: as in Luke xii. 7. xxiv. 22. An increase of suffering, not, as some have thought, an alleviation, is intended.

κόλπον τοῦ 'Αβραάμ. Βη Abraham's bosom, the Jews meant Paradise; as appears from a variety of places in the Talmud: and it was a prevalent opinion that the souls of the just were conveyed there by angels. Hence Joseph. de Maccab. c. 13. ovru γὰρ θανόντας ἡμᾶς 'Αβραὰμ, κὰ Ισαὰκ, κὰ Ίακὼβ ὑποδέξονται είς τοὺς κόλπους αὐ-Twv. The expression is derived from the custom of reclining at feasts, at which the most favoured guest, who was placed nearest to the host, appeared to rest, as it were, upon his bosom. Compare John xiii. 23. xxi. 20.—Of αδης, in the next verse, see on Matt. xi. 23. It may be that the expressions in ver. 24 are figurative, representing inconceivable suffering, and the means of its alleviation.

Ver. 25. ἀπίλαβες. He had not only received them, but abused them. The statement

26 Καὶ ἐπὶ πασι τούτοις μεταξύ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, όπως οι θέλοντες διαβήναι έντευθεν πρός ύμας μη δύνωνται, μηδε οί 27 έκειθεν πρός ήμας διαπερώσιν. Είπε δέ, Έρωτω ούν σε, πάτερ, ίνα 28 πέμψης αὐτὸν είς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς. όπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ίνα μη καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν είς τὸν τόπον 29 τουτον της βασάνου. Λέγει αὐτῷ 'Αβραὰμ, Έχουσι Μωσέα καὶ τοὺς 30 προφήτας ακουσάτωσαν αὐτῶν. 'Ο δὲ εἶπεν, Οὐχὶ, πάτερ Αβραάμ' 31 αλλ΄ έαν τις από νεκρων πορευθή πρός αυτούς, μετανοήσουσιν. Είπε δε αὐτω, Εί Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδε έάν τις

έκ νεκρών αναστή, πεισθήσονται.

17. ΈΙΠΕ δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς, Ανένδεκτόν έστι μὴ έλθεῖν 2 τὰ σκάνδαλα οὐαὶ δὲ, δι οῦ ἔρχεται. Λυσιτελεί αὐτῷ, εί μύλος ονικός περίκειται περί τον τράχηλον αυτού, και έρριπται είς την 3 θάλασσαν, ἢ ΐνα σκανδαλίση ἔνα τῶν μικρῶν τούτων. Προσέχετε εαυτοίς. Έαν δε άμάρτη είς σε ό άδελφύς σου, επιτίμησον αὐτῷ καί 4 έαν μετανοήση, άφες αυτώ. Και έαν επτάκις της ήμερας άμάρτη είς σὲ, καὶ ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψη ἐπὶ σὲ, λέγων, Μετανοῶ, ἀφήσસς વર્ગમાં.

56 Καὶ είπον οι απόστολοι τῷ κυρίῳ, Πρόσθες ἡμίν πίστιν. Είπε δὲ ὁ κύριος, Εί είχετε πίστιν ώς κόκκον σινάπεως, έλέγετε αν τή συκαμίνο ταύτη, Έκριζώθητι, καὶ φυτεύθητι έν τη θαλάσση, καὶ ὑπήκουσεν αν 7 ύμιν. Τίς δὲ έξ ύμων, δούλον έχων άροτριώντα ἢ ποιμαίνοντα, δς δεισελθόντι έκ του άγρου έρει, Εύθεως παρελθών άνάπεσαι; άλλ' ούχί έρει αὐτῷ, Ετοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι, θίως φάγω καὶ πίω καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; Μη χάριν

Ver. 29. ἐντεῦθεν. G. K. S. Ινθεν. CHAP. XVII. Ver. 1. G. K. S. τοῦ μη ἐλθεῖν. -4. G. K. S. omit ἐπὶ σέ. Some MSS. have πρός σε.—9. αὐτῷ. Omitted in G. K. S.

Hesiod. Theog. 720. Virg. Æn. VI. 577.

his Divine mission.

CHAP. XVII. Ver. 1. averdentor esta-See on Luke xiii. 33.—With this and the bext venes, compare Matt. xviii. 6, 7. 15. 21.

Ver. 5. πρόσθες ημίν πίστιν. It seems the Gospel of St. Luke, were delivered by our Lord upon different occasions. The conhas been made out in a somewhat awkward See Gr. Gr. § 19. Obs. 4.

in the next verse accords with Jewish tradi- manner, is far from apparent, and probably tion, and similar notions prevailed also among does not exist. With the next verse, compare the ancients generally. See Joseph. B. J. Matt. xvii. 20. xxi. 21. Some identify the IL 8. 14. Ant. XVIII. 1. 3. Hom. IL Θ. 13. trees called συκάμινος and συκομωραία (Luke xix. 4). The former, however, seems Ver. 31. el Mwoiws K. T. A. Thus the to have been a species of mulberry, and is on of Christ from the dead had no rendered morus by the Vulgate; whereas effect in convincing the Jews of the truth of the latter was probably a tall spreading tree, and the same as Pharach's Ag-tree. Its name is sometimes transposed into morosycon. Cels. Hierobot. III. 18. Arboris in Ægypti nascentis, quam ibi morosycon appellant.

Ver. 8. περιζωσάμενος. See on Luke xii. probable that the several precepts, recorded in 35.—The verb páyesas and missas are the 2. sing. fut. mid. for $\phi \dot{\alpha} \gamma \eta$ and $\pi i \eta$, according to the old dialect, which substituted \$\dialect{\alpha}\gamma_0\$nexion here, and again in ver. 7, though it μαι and πίομαι for φαγούμαι and πιούμαι.

έχει τῷ δούλψ έκείνψ ὅτι ἐποίησε τὰ διαταχθέντα αὐτῷ; Οὐ δοκῶ. Ουτω και ύμεις, όταν ποιήσητε πάντα τα διαταχθέντα ύμιν, λέγετε, 10 Οτι δούλοι αχρείοι έσμεν ότι, δ ωφείλομεν ποιήσαι, πεποιήκαμεν.

ΚΑΙ εγένετο έν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν είς Ἱερουσαλημ, καὶ αὐτὸς 🛚 Ι διήρχετο δια μέσου Σαμαρείας και Γαλιλαίας. Και, είσερχομένου αυτού 12 είς τινα κώμην, απήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροί ἄνδρες, οῖ έστησαν πόρρωθεν καὶ αὐτοὶ ήραν φωνην, λέγοντες, Ίησοῦ, ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. 13 Καὶ ίδων είπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες έπιδείξατε έαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι. Καὶ 14 έγένετο έν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς, ἐκαθαρίσθησαν. Είς δὲ έξ αὐτῶν ίδων 15 οτι ιάθη, υπέστρεψε, μετά φωνής μεγάλης δοξάζων τον Θεόν και έπε-16 σεν έπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ καὶ αὐτὺς ην Σαμαρείτης. 'Αποκριθείς δὲ ὁ Ίησοῦς εἶπεν, Οὐχὶ οἱ δέκα έκαθα-17 ρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι 18 δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενης οῦτος; Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Αναστὰς 19 πορεύου ή πίστις σου σέσωκέ σε.

Έπερωτηθείς δε ύπο των Φαρισαίων, πότε έρχεται ή βασιλεία του 20 Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως οὐδὲ ἐροῦσιν, Ίδοὺ ὧδε, ἢ ίδοὺ έκεῖ ἰδοὺ γὰρ, 21 ή βασιλεία του Θεου έντος υμών έστίν. Είπε δὲ προς τους μαθη-22 τας, Έλεύσονται ήμέραι, ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν των ήμερων τοῦ υἰοῦ τοῦ ἀνθρώπου ίδειν, καὶ οὺκ ὅψεσθε. Καὶ έροῦσιν ὑμίν, Ίδοὺ ὧδε, η 23 ίδου έκει μη απέλθητε, μηδε διώξητε. 'Ωσπερ γαρ ή αστραπή ή ασ-24 τράπτουσα έκ της ύπ' οὐρανὺν είς την ύπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως έσται καὶ ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου εν τῷ ἡμέρα αὐτοῦ. Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν 25 πολλά παθείν, και αποδοκιμασθήναι από της γενεάς ταύτης. Και καθώς 26 έγένετο έν ταις ήμέραις του Νωε, ουτως έσται και έν ταις ήμέραις του

Ver. 10. 571 8 64. Some MSS. omit 8, others 571.—24. ovrug foral kai 8 vioc. G. K. S. omit rai.

facers quod debeas. Compare Hor. A. P. 267.

between Samaria and Galilee; having Sama- inward man to the spiritual dominion of the ria on the right, and Galilee on the left.

Ver. 14. τοῖς ἱερεῦσι. See on Matt. viii.

Ver. 18. άλλυγενής. Josephus calls the Samaritans άλλοεθνείς. Our Lord probably alluded to the national prejudice between the Jews and Samaritans, in order to mark more strongly the ingratitude of the nine Jews. It seems preferable to read this verse interrogatively.—Of evoluteobal for elval, see on Matt. i. 18.

servation; i. e. with a regal pomp and splen- mercy, as they are now.

Ver. 10. δτι δούλοι κ. τ. λ. Senec. Con- dour calculated to excite observation. Our trov. II. 13. Non est beneficium, sed officium, Lord observes, that his kingdom would rather be established in the hearts of men (ivroc Ver. 11. διὰ μέσου Σ. καὶ Γ. That is, ὑμῶν), and marked by the subjection of the Saviour.—With the subsequent verses, compare Matt. xxiv. 17. 27. 37, sqq. In ver. 24, there is an ellipsis of χώρας and χώραν, with της υπ' ουρ. and την υπ' ουρανόν, respectively. Compare Job xviii. 4. Prov. viii. 28. LXX.

Ver. 22. μίαν τῶν ἡμερῶν κ. τ. λ. Of course the import of this expression is the same here, as in ver. 26. Hence the meaning is, Ye will wish, in the time of your approaching trials, that the days of the Mes-Ver. 20. μετά παρατηρήσεως. With ob- siah were not days of vengeance, but days of

27 νίου του ανθρώπου. "Ησθιον, έπινον, έγάμουν, έξεγαμίζοντο, άχρι ής ήμέρας εισήλθε Νώε είς την κιβωτόν, και ήλθεν ο κατακλυσμός, και 28 απώλεσεν απαντας. 'Ομοίως καὶ ως έγένετο έν ταις ημέραις Λωτ' ήσ-29 θιον, έπινον, ηγόραζον, έπωλουν, έφυτευον, ψκοδόμουν ή δε ημέρα έξηλθε Λωτ από Σοδόμων, έβρεξε πύρ και θείον απ' ούρανού, και απώ-30 λεσεν απαντας κατά ταυτα έσται ή ήμέρα ο υίος του άνθρώπου άπο-31 καλύπτεται. Έν έκείνη τη ημέρη, ος έσται έπὶ τοῦ δώματος, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ έν τῷ οἰκία, μη καταβάτω άραι αὐτά καὶ ὁ έν τῷ άγρῷ 32 ομοίως μη έπιστρεψάτω είς τα όπίσω. Μνημονεύετε της γυναικός Λώτ. 33 Ος έαν ζητήση την ψυχην αυτού σωσαι, απολέσει αυτήν και ος έαν 34 απολέση αὐτην, ζωογονήσει αὐτήν. Λέγω ὑμῖν, ταύτη τῆ νυκτὶ ἔσονται δύο έπὶ κλίνης μιᾶς ὁ εἶς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἔτερος ἀφεθήσεται. 35 Δύο ἔσονται ἀλήθουσαι έπὶ τὸ αὐτό ἡ μία παραληφθήσεται, καὶ ή 36 ετέρα ἀφεθήσεται. Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ, Ποῦ, κύριε; 'Ο δὶ εἶπεν αὐτοῖς, Όπου τὸ σωμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί.

18. "ΕΛΕΓΕ δὲ καὶ παραβολην αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσ-2 εύχεσθαι, καὶ μὴ ἐκκακείν, λέγων, Κριτής τις ήν ἔν τινι πόλει, τὸν 3 θεον μή φοβούμενος και άνθρωπον μή έντρεπύμενος. Χήρα δέ ήν έν τη πόλει έκείνη, και ήρχετο πρός αυτόν, λέγουσα, Εκδίκησόν με από 4τοῦ ἀντιδίκου μου. Καὶ οὐκ ἡθέλησεν ἐπὶ χρόνον μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἐαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπυμαι, 5 διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον την χήραν ταύτην, έκδικήσω αὐτην, ίνα διη είς τέλος έρχομένη ὑπωπιάζη με. Είπε δὲ ὁ κύριος, Ακούσατε τί 7 ο κριτής της άδικίας λέγει ο δε Θεος ου μη ποιήσει την έκδίκησιν

Ver. 30. ταῦτα. Κ. S. ταὐτά.—34. ὁ εἰς. G. K. S. omit the article.—35. ἡ μία. Κ. omits the article.—36. K. S. insert, the latter with brackets, δύο ἐσονται ἐν τῷ ἄγρῳ· ό είς παραληφθήσεται, καὶ ὁ Ιτερος άφεθήσεται. Compare Matt. xxiv. 40. CHAP. XVIII. Ver. 3. χήρα δέ. S. adds τις.

Ver. 29. ξβρεξε. Scil. Θεός. Compare Gen.

Ver. 32. μνημ. τῆς γυναικὸς Λώτ. That in—Let the example of Lot's wife (Gen. xix. 26) be a warning to you; lest a want of faith, or love of the world, induce you to disregard God's mercy, and you suffer the impending eternal. Compare Matt. x. 39.

on Lake ii. 37.—The verb innanciv signifies to tire, to relax; and so again in 2 Cor. iv. ² Cor. iv. 16. Eph. iii. 13.

proverbial expression, indicating the most ob- ii. 16. stinate wickedness. So Hom. Od. X. 39. Ούτε θεούς δείσαντες, οι ούρανον εύρυν χνί. β.

έχουσιν, Ούτε τιν' άνθρώπων νέμεσιν κατόπισθεν έθεσθε. Liv. III. 37. Deorum hominumque contemptor.—Of the import of the

parable, see on Luke xi. 8.

Ver. 5. ὑπωπιάζη. This verb is properly an agonistic term, signifying to strike under the eye. See Hom. Il. M. 463. Arist. Vesp. vengeance of his anger. To save your life by 528. Polyb. II. 4. 52. Hence, metaphoriapostacy will be the means of losing the life cally, to annoy, to weary; which is a frequent sense of the Latin obtundere. Terent. Adelph. CHAP. XVIII. Ver. 1. πάντοτε. See I. 2. 53. No me obtundas de hac re sarpius. Some join είς τέλος with ὑπώπιάζη, but its position is in favour of its construction with 1. Gal. vi. 9, et alibi; also, to despond, as in έρχομένη. It will therefore denote perpetually; as in Job xiv. 20. Ps. xiii. 1. Ver. 2. Θεὸν μή φοβούμενος κ. τ. λ. Α LXX. Compare also John xili. 1. 1 Thess.

Ver. 6. d kpiths the adiaias. See on ch.

των έκλεκτων αὐτοῦ, των βοώντων πρὸς αὐτὸν ημέρας καὶ νυκτὸς, καὶ μακροθυμών έπ' αὐτοῖς; Λέγω ὑμῖν, ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτών 8 έν τάχει. Πλην ο υίος του ανθρώπου έλθων άρα ευρήσει την πίστιν

έπὶ τῆς γῆς;

200

Είπε δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἐαυτοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, 9 καὶ έξουθενούντας τοὺς λοιποὺς, τὴν παραβολὴν ταύτην. "Ανθρωποι 10 δύο ανέβησαν είς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι ὁ είς Φαρισαΐος, καὶ ὁ ἔτερος τελώνης. 'Ο Φαρισαίος σταθείς πρός έαυτον ταύτα προσηύχετο, '0 11 Θεός, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ είμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, αρπαγες, αδικοι, μοιχοί, η και ώς ούτος ο τελώνης νηστεύω δίς του 12 σαββάτου ἀποδεκατῶ πάντα όσα κτῶμαι. Καὶ ὁ τελώνης, μακρόθεν 13 έστως, οὐκ ήθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς είς τὸν οὐρανὸν ἐπάραι ἀλλ΄ έτυπτεν είς τὸ στηθος αὐτοῦ, λέγων, Ὁ Θεὸς, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλφ. Λέγω ύμιν, κατέβη ούτος δεδικαιωμένος είς τον οίκον αὐτοῦ, η 14 έκείνος ότι πας ὁ ύψων έαυτον ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινων έαυτον ύψωθήσεται.

Προσέφερον δε αυτώ και τα βρέφη, ίνα αυτών απτηται ιδόντες δε 15 οι μαθηται έπετίμησαν αυτοίς. ΄Ο δε Ίησους, προσκαλεσάμενος αυτά, 16 είπεν, Αφετε τὰ παιδία έρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά τῶν γαρ τοιούτων έστιν ή βασιλεία του Θεου. Αμήν λέγω υμίν, ος έαν μή 17 δέξηται την βασιλείαν του Θεού ώς παιδίον, ου μη είσελθη είς αυτήν.

Καὶ έπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων, Διδάσκαλε άγαθὲ, τί 18 ποιήσας ζωὴν αίωνιον κληρονομήσω; Είπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί με 19 λέγεις ἀγαθόν; ούδεὶς ἀγαθὸς, εί μη είς ὁ Θεός. Τὰς έντολὰς οίδας, "Μη 20 μοιχεύσης. μη φονεύσης μη κλέψης μη ψευδομαρτυρήσης τίμα τον πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου." Ο δὲ εἶπε, Ταῦτα πάντα έφυλαξάμην έκ νεό-21 τητός μου. 'Ακούσας δε ταυτα ό Ιησους είπεν αυτώ, Ετι έν σοι λείπει 22

Ver. 14. G. K. S. η γάρ ἰκεῖνος.—15. ἐπετίμησαν. Al. ἰπετίμων.

Of this sense of $\mu \alpha \kappa \rho o \theta \nu \mu \epsilon i \nu$ there is an example, exactly parallel, in Ecclus. xxxv. 18. LXX. & δ Κύριος οὐ μη βραδύνη, οὐδὶ μη μακροθυμήσει επ' αὐτοῖς. It has been urged, indeed, that this is at variance with $i \nu \tau \dot{a} \chi \epsilon \iota$ in the next verse: but, though God does not uttered such a prayer aloud. By some, oraanswer the prayers of the saints immediately, $\theta \epsilon i c$ is said to be redundant, as in Luke xix. yet his vengeance at last may be swift; as it 8. was, in fact, at the destruction of Jerusalem, tude in prayer.—In the next verse, σάββατον to which the next verse alludes. In the mean is a week, as in Mark xvi. 9. In this sense time, the faith of the elect had begun to wax it is more usual in the plural. Compare cold, as appears from Heb. x. 25. Some, however, would take μακροθυμών in its more 19. Acts xx. 7. 1 Cor. xvi. 2. usual sense of long-suffering (Matt. xviii. 26. 29); but the context will scarcely admit of is an ellipsis of $\mu \tilde{a} \lambda \lambda \sigma \nu$. See Gr. Gr. § 43. referring in auroic to those who persecute the Obs. 5.—Of the verb discious, see on Math elect, which in this case seems necessary. In- xi. 19.

Ver. 7. η μακροθυμών. Though he linger. stances of η, although, will be found in John xiv. 30. Rom. i. 13, and elsewhere.

Ver. 11. προς ἐαυτόν. This must be joined with προσηύχετο, not with σταθείς. Compare Mark ix. 10. 33. x. 26. xi. 31. Luke xxiv. 12. A man would scarcely have Standing, however, was the usual atti-Matt. xxviii. 1. Luke xxiv. 1. John xx. 1.

Ver. 14. δεδικαιωμένος, ή ἐκεῖνος. There

τάντα όσα έχεις πώλησον, καὶ διάδος πτωχοίς, καὶ έξεις θησαυρὸν έν 23 οὐρανῷ καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. Ο δὲ, ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος 24 ἐγένετο ἡν γὰρ πλούσιος σφόδρα. Ίδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περιλυπον γενόμενον, είπε, Πως δυσκόλως οι τὰ χρήματα έχοντες είσελεύσονται 25 είς την βασιλείαν του Θεού. Εὐκοπώτερον γάρ έστι κάμηλον διά τουμαλιάς ραφίδος είσελθείν, η πλούσιον είς την βασιλείαν του Θεου i-27 είσελθείν. Είπον δε οι ακούσαντες, Καὶ τίς δύναται σωθήναι; 'Ο δε 28 είπε, Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις, δυνατά έστι παρὰ τῷ Θεῷ. Εἰπε δε ο Πέτρος, Ίδου, ήμεις αφήκαμεν πάντα, και ήκολουθήσαμεν σοι. 29' Ο δε είπεν αὐτοῖς, Αμήν λέγω ύμιν, ὅτι οὐδείς έστιν, ος ἀφήκεν οίκίαν, η γονείς, η άδελφούς, η γυναίκα, η τέκνα, ένεκεν της βασιλείας του 30 θεοῦ, δς οὐ μη ἀπολάβη πολλαπλασίονα έν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ έν τψ αίωνι τῷ ἐρχομένῳ ζωήν αίωνίον.

31 ΠΑΡΑΛΑΒΩΝ δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προ-32 φητών τῷ υἰῷ τοῦ ἀνθρώπου. Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς έθνεσι, καὶ 33 εμπαιχθήσεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ έμπτυσθήσεται, καὶ μαστιγώσαν 34 τες αποκτενούσιν αὐτόν καὶ τῷ ἡμέρα τῷ τρίτῃ ἀναστήσεται. Καὶ αὐτοι ουδέν τούτων συνήκαν, και ήν το ρήμα τούτο κεκρυμμένον απ' αυ-

των, καὶ οὐκ έγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

35 Έγένετο δὲ έν τῷ έγγίζειν αὐτὸν είς Ἱεριχω, τυφλός τις εκάθητο 36 παρά την ύδον, προσαιτών ακούσας δε όχλου διαπορευημένου, επυν-37 βάνετο τι είη τουτο. 'Απήγγειλαν δε αυτώ, ότι Ίησους ο Ναζωραίος 3-39 ταρέρχεται καὶ έβόησε λέγων, Ίησοῦ, υὶ Δαβὶδ, έλέησόν με. Καὶ οἰ τροάγοντες έπετίμων αὐτῷ, ίνα σιωπήση αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον 40 έκραζεν, Υίε Δαβίδ, ελέησον με. Σταθείς δε ο Ίησους εκέλευσεν αὐτον 41 αχθήναι πρός αὐτόν έγγίσαντος δὲ αὐτοῦ, έπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων, 42 Τί σοι θέλεις ποιήσω; 'Ο δὲ εἶπε, Κύριε, ΐνα ἀναβλέψω. Καὶ ὁ Ἰησοῦς 43 είπεν αὐτῷ, 'Ανάβλεψον' ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ παραχρημα ανέβλεψε, και ηκολυύθει αὐτῷ δοξάζων τὸν Θεόν και πᾶς ὁ λαὸς ίδων έδωκεν αίνον τῷ Θεῷ.

1-2 19. ΚΑΙ είσελθων διήρχετο την Ίεριχω καὶ ίδου, ανήρ, ονόματι καλούμενος Ζακχαΐος, καὶ αὐτὸς ῆν ἀρχιτελώνης, καὶ οῦτος ῆν πλού-

Ver. 22. Ιν ούρανψ. Al iν τοῖς ούρανοῖς....39. σιωπήση. Al σιγήση.

commodi. See Gr. Gr. 65 45. 7; 46. Obs. 10. Ver. 34. ούδὲν συνήκαν. They could not reconcile these words with their own preconcaved notions respecting the Messiah.—Compere Luke xix. 42.

Ver. 35. in rai inyitein k. r. l. See on can scarcely imply proximity to a place just. It seems probable that it is the appellation of

Ver. 81. τῷ υἰῷ τοῦ ἀνθρ. Dativus in- left, even if Christ had passed through the town, which he had not (ch. xix. 1), that the difficulty is not satisfactorily overcome. At the same time, the general veracity of the historian is in no degree affected by a matter of so trifling importance.

CHAP. XIX. Ver. 2. αρχιτελώνης. The Mail. xx. 29. It must be confessed, as lyyiZely meaning of this word is not precisely known. σιος καὶ έζήτει ΄δείν τὸν Ίησοῦν τίς έστι, καὶ οὺκ ἢδύνατο ἀπὸ τοῦ 3 ύχλου, ότι τη ήλικία μικρός ήν. Καὶ, προδραμών έμπροσθεν, ανέβη 4 έπι συκομωραίαν, ίνα ίδη αυτόν ὅτι δι ἐκείνης ημελλε διέρχεσθαι. Καὶ ώς ήλθεν έπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ίησοῦς είδεν αὐτὸν, καὶ 5 είπε πρός αὐτὸν, Ζακχαίε, σπεύσας κατάβηθι σήμερον γὰρ έν τῷ οἰκῳ σου δεί με μείναι. Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. 6 Καὶ ίδάντες ἄπαντες διεγόγγυζον, λέγοντες, "Οτι παρὰ άμαρτωλῷ ἀν-7 δρὶ είσηλθε καταλύσαι. Σταθείς δὲ Ζακχαΐος εἶπε πρός τὸν κύριον, 8 Ίδου, τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς. καὶ, εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. Εἶπε δὲ πρὸς 9 αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Ότι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκψ τούτψ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υίὸς Αβραάμ έστιν. ΤΗλθε γὰρ ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητή-10 σαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

'ΑΚΟΥΟΝΤΩΝ δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπε παραβολην, διὰ τὸ 💵 έγγυς αυτόν είναι Ιερουσαλήμ, και δοκείν αυτους ότι παραχρήμα μέλλει ή βασιλεία του Θεου αναφαίνεσθαι. Είπεν ουν, "Ανθρωπός τις εύγενης 12 έπορεύθη είς χώραν μακράν, λαβείν έαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι. Καλέσας δε δέκα δούλους εαυτου, έδωκεν αὐτοις δέκα μνάς, καὶ είπε 13 πρός αὐτοὺς, Πραγματεύσασθε έως έρχομαι. Οἱ δὲ πολίται αὐτοῦ 14 εμίσουν αὐτον, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν οπίσω αὐτοῦ, λέγοντες, Οὐ θέλομεν τουτον βασιλευσαι έφ' ήμας. Και έγένετο έν τῷ ἐπανελθεῖν 15

Ver. 4. di' kreing. G. K. S. omit the preposition, which seems to be interpolated. Compare ch. v. 19.

licuni at Rome, to superintend the collec- xii. 3. With the parable of the Mina, comtion of taxes in Judea.

Ver. 3. ίδεῖν τὸν Ίησοῦν, τίς ἐστι. Of sqq. this construction, see on Mark i. 24; of the word haria, on Matt. vi. 27; and of ovroμωραία (ver. 4), on Luke xvii. 5.

Ver. 7. ἀμαρτωλφ. See on Matt. ix. 10. Zacchæus was evidently a Jew, from his respect to the law of Moses (ver. 8), and from our Lord's observation, that the terms of salvation which he was ready to accept, were offered to him as a Son of Abraham. Compare Matt. x. 6. xv. 24. Though the portitores were generally Roman knights, Jews were sometimes selected for the office, probably from motives of policy. See Joseph. B. J. II. 14. 9.

Ver. 8. ἀποδίδωμι τετρ. This was the atmost amount of restitution required. See Ezod. xxii. 1. 4. Lev. vi. 5. Sevenfold restoration (Prov. vi. 31) seems to have been merely proverbial of ample compensation.

Ver. 11. προσθείς είπε. He spake, in adsame meaning is produced by an infinitive certain towns.

an officer, appointed by the college of Pub- after $\pi \rho o \sigma i \theta i \tau o$, as in Luke xx. 11, 12. Acts pare that of the Talents in Matt. xxv. 14,

> Ver. 12. λαβείν ξαυτώ βασιλείαν. It was customary for the rulers of provinces under the Roman government to proceed to Rome, in order to be invested with the right of sovereignty. Archelaus did so; and on his return inflicted a terrible vengeance on the Jews who had petitioned against his appointment. See Joseph. Ant. XIV. 14. 4. XV. 6. 7. XVII. 9. 8.

> The verb Ver. 13. πραγματεύσασθε. πραγματεύειν denotes to employ a person in business; and in the middle voice, to engage in traffic, or, as here, to embark money in trade. Compare Xen. Cyr. II. 4. 26. The compound verb (ver. 15), signifies to profit by

Ver. 14. οὶ πολίται. Christ's countrymen, the Jews; as opposed to Christians, his servants. In ver. 17, there seems to be an allusion to the custom of rewarding meritorious dition to what he had previously said. The services with the government and revenues of

αυτον, λαβόντα την βασιλείαν, καὶ εἶπε φωνηθήναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οίς έδωκε το άργυριον, ίνα γνώ τίς τι διεπραγματεύσατο. 16 Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων, Κύριε, ἡ μνᾶ σου προσειργάσατο δέκα 17 μνας. Καὶ είπεν αὐτῷ, Εῦ, ἀγαθὲ δοῦλε ὅτι ἐν έλαχίστῷ πιστὸς ἐγέ-18 νου, ίσθι εξουσίαν έχων έπάνω δέκα πόλεων. Καὶ ήλθεν ὁ δεύτερος, 19 λέγων, Κύριε, ή μνα σου εποίησε πέντε μνάς. Είπε δε και τούτφ, Και 20 σῦ γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων. Καὶ ἔτερος ήλθε, λέγων, Κύριε, ίδοῦ, ἡ 21 μνα σου, ην είχον αποκειμένην έν σουδαρίω έφοβούμην γάρ σε, ὅτι ανθρωπος αύστηρος εί αίρεις ο ούκ έθηκας, καὶ θερίζεις ο ούκ έσπει-22 ρας. Λέγει δὲ αὐτῷ, Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε ρόεις ότι έγω ανθρωπος αυστηρός είμι, αίρων ο ουκ έθηκα, και θερίζων 23 ο ούκ έσπειρα και διατί ούκ έδωκας το αργύριον μου έπι την τράπε-24 ζαν, καὶ έγω έλθων συν τόκω αν έπραξα αυτό; Καὶ τοῖς παρεστωσιν είπεν, Αρατε απ' αυτού την μναν, και δότε τῷ τὰς δέκα μνας έχοντι. ι 26 (Καὶ είπον αὐτῷ, Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς.) Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται ἀπὸ δὲ τοῦ μη ἔχοντος, καὶ ο ἔχει ἀρθήσεται ἀπὸ 27 αὐτοῦ. Πλην τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους, τοὺς μη θελήσαντάς με βασιλεύσαι επ' αυτούς, αγάγετε ώδε, και κατασφάξατε έμπροσθέν μου. 28 Καὶ, είπων ταῦτα, έπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων είς Ἱεροσόλυμα. 29 ΚΑΙ έγένετο, ως ήγγισεν είς Βηθφαγή καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ ὅρος 30 τὸ καλούμενον έλαιῶν, ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, είπῶν, Ὑπάγετε είς την κατέναντι κώμην έν ή είσπορευόμενοι εύρησετε πώλον δεδεμένον, έφ΄ δυ ούδεις πώποτε ανθρώπων έκάθισε λύσαντες αὐτὸν αγά-31 γετε. Καὶ έάν τις ύμας έρωτα, Διατί λύετε; ουτως έρειτε αὐτῷ, "Οτι ὁ 32 κύριος αὐτοῦ χρείαν έχει. 'Απελθόντες δὲ οὶ ἀπεσταλμένοι, εὖρον καθώς 33 είπεν αὐτοῖς. Αυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ 34 τρος αὐτοὺς, Τί λύετε τὸν πῶλον; Οι δὲ εἶπον, Ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν 35 έχει. Καὶ ήγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ίησοῦν καὶ, έπιρρίψαντες έαυτων

Ver. 22. λέγει δὲ αὐτῷ. K. omits δέ.—25. This parenthetical verse is wanting in Cod. D.

11. 44. xx. 7. Acts xix. 12.

Ver. 21. αίρεις δ ούκ έθηκας. Α proverbial expression, denoting a grasping and avaricious disposition. Thus Solon ap. Diog. Lacrt. I. 2. 9. & μη εθου, μη άνελη. Ælian. V. H. III. 46. Σταγειριτών νόμος ούτος κ πάντη Ελληνικός, "Ο μή κατέθου, φησί, μή λάμβανε. The illustration employed in Matt. xxi. 24, is to the same effect, in dif-4 Arist. Eq. 392. τάλλύτριον άμῶν θέρος. 12. Compare ver. 4.

Ver. 20. σουδαρίω. A word formed from The proverb is employed in a different sense the Latin sudarium. It appears from the Tal- in John iv. 37. Compare also Lev. xxvi. 16. mud that money was not unfrequently kept in Hos. vii. 9. Mic. vi. 15. Properly the adjeca napkin, or cloth. The word recurs in John tive abornoog belongs to the taste; as in Diosc. V. 6. auστηρός olvos. Hence it is applied metaphorically to the countenance or disposition. Compare 2 Macc. xiv. 30. Matthew has σεληρός.

Ver. 27. κατασφ. ξμπροσθέν μου. In allusion to a custom universally prevalent in ancient times. See 1 Sum. xi. 12. Cæsar. B. C. III. 109. Justin. XLII. 4. 4.—In the next verse πορεύεσθαι ξμπροσθεν means simferent terms. Parallel with the next clause ply to go forward; as in Xen. Cyr. IV. 2.

τὰ ιμάτια έπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. Πορευομένου δὲ 36 αὐτοῦ, ὑπεστρώννυον τὰ ἰμάτια αὐτῶν ἐν τῷ ὁδῷ. Ἐγγίζοντος δὲ αὐ-37 του ήδη πρός τη καταβάσει του όρους των έλαιων, ήρξαντο απαν τὸ πλήθος των μαθητών χαίροντες αίνείν τον Θεύν φωνή μεγάλη περί πασων ων είδον δυνάμεων, λέγοντες, Εύλογημένος ο έρχόμενος βα. 38 σιλεύς έν ονόματι Κυρίου είρηνη έν ούρανώ, και δόξα έν ύψίστοις. Καί τινες των Φαρισαίων από του όχλου είπον προς αυτόν, Διδάσκαλε, 39 έπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Λέγω 40 ύμιν, ότι, έαν ούτοι σιωπήσωσικ, οι λίθοι κεκράξονται. Καὶ ώς ήγγι-41 σεν, ίδων την πόλιν, έκλαυσεν έπ' αὐτη, λέγων, Ότι εί έγνως καὶ σὺ, 42καί γε έν τῷ ἡμέρα σου ταύτη, τὰ πρὸς εἰρήνην σου νῦν δὲ ἐκρύβη απο οφθαλμών σου. Ότι ηξουσιν ημέραι έπι σε, και περιβαλούσιν οί 43 έχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν, καὶ έδαφιοῦσί σε καὶ τὰ τέκνα σου έν σοὶ, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν έν 44 σοὶ λίθον ἐπὶ λίθψ' ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου. Καὶ, είσελθων είς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο έκβάλλειν τοὺς πωλοῦν-45 τας έν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας, λέγων αὐτοῖς, Γέγραπται, " Ο οἰκός 46 μου οίκος προσευχής έστιν." ύμεις δε αυτύν έποιήσατε " σπήλαιον ληστῶν."

Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν έν τῷ ἰερῷ· οὶ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οί 47 γραμματείς έζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ. Καὶ 48 ούχ ευρισκον τὸ τί ποιήσωσιν ὁ λαὸς γὰρ ἄπας έξεκρέματο αὐτοῦ ακούων.

Ver. 41. ἐπ' αὐτῷ. Κ. ἐπ' αὐτήν.

raising of Lazarus.

Ver. 40. ol λίθοι. As in Matt. iii. 9, some here also understand the Gentiles: but the expression is proverbial, and indicates the absolute impossibility of checking the acknowledgment of Christ's kingdom. Similar passages occur in the Talmud; and so Hubb. ii. 11. Thus also Pisidas ap. Suidam: - Ove si σιωπήσαιμεν, οὶ λίθοι τάχα Φωνάς άπορ- σαι. Compare Luke i. 68. 78.—With τά ρήξουσι των πεπραγμένων. Cic. Orat. I. 57. Lapides mehercule omnes flere ac lamentari Ver. 43. περιβαλούσι χάρακα κ. τ. λ. enëgisses. Compare Æsch. Agam. 37. Eur. Compare Isa. xxix. 3. This prophecy was Hipp. 419. 1077. Androm. 925. Cic. pro literally fulfilled. In Joseph. B. J. V. 12. Czel. c. 34. Marcel. 8. Virg. Ecl. V. 28. In 2. the word, which corresponds with xápaxa, like manner, Shakspeare, in Mach. II. 1. is reixog: but xápak is a wall of wood in Thou sure and firm-set earth, Hear not my steps which way they walk, for fear Thy very stones prate of my whereabout. J. Cas. III. 2. And put a tongue In every wound of Casar, that should move The stones of Rome to rise and muting.

Ver. 37. πασῶν ὧν είδον δ. Especially the words à σθ, καί γε κ. τ. λ., as marking the exaggerated guilt of the city. The expression ημίρα σου has probably the same import as καιρός της έπισκοπης σου in ver. 44, and alludes to the period of God's merciful visitation, during which they were called to repentance by the ministry of Christ. Theophylact:-- έπισκοπης· τουτέστι, της έμης παρουσίας, ότε ήλθον ἐπισκέψασθαί σε κ) σώπρός είρηνην supply υπάρχοντα.

Arrian. Exped. II. 79. 9. Polyb. I. 29. 3. The verb loapiZerv signifies both to level with the ground (Isai. iii. 26. LXX), and to dash against the ground. In the latter sense if occurs in Ps. exxxvii. 9. Hos. x. 14

Ver. 48. ἐξεκρέματο. So Eunapius: ἰξε Ver. 42. εί έγνως. See on Luke xii. 49. κρέματο των λόγων, η της άκροάσεως ούκ There seems to be a peculiar emphasis in the $i\nu\epsilon\pi i\mu\pi\lambda a\tau o$. Virg. Rn. IV. 79. Pen let

1 20. ΚΑΙ έγένετο έν μια των ήμερων έκείνων, διδάσκοντος αὐτοῦ τον λαον έν τψ ίερφ και ευαγγελιζομένου, έπέστησαν οι αρχιερείς και 2οι γραμματείς σύν τοις πρεσβυτέροις, και είπον πρός αὐτὸν, λέγοντες, Είπε ήμιν, εν ποία έξουσία ταυτα ποιείς; η τίς έστιν ο δούς σοι την 3 έξουσίαν ταύτην; 'Αποκριθείς δε είπε πρός αὐτοὺς, Έρωτήσω ὑμᾶς 4 κάγω ένα λόγον, καὶ είπατέ μοι, Τὸ βάπτισμα Ιωάννου έξ ουρανοῦ 5 ην, η έξ ανθρώπων; Οι δὲ συνελογίσαντο πρὸς εαυτούς, λέγοντες, Ότι έαν είπωμεν, Έξ ουρανού, έρει, Διατί ούν ουκ έπιστεύσατε αυτώ; δεάν δε είπωμεν, Έξ ανθρώπων, πας ο λαός καταλιθάσει ήμας πεπεισ-7 μένος γάρ έστιν Ιωάννην προφήτην είναι. Καὶ ἀπεκρίθησαν μη είδέδναι πόθεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐδὲ έγω λέγω ὑμῖν, ἐν ποία εξουσία ταυτα ποιώ.

9 "Ηρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν την παραβολην ταύτην, "Ανθρωπός τις έφύτευσεν αμπελώνα, και έξέδοτο αυτόν γεωργοίς, και 10 απεδήμησε χρόνους ικανούς. Καὶ έν καιρώ απέστειλε πρός τούς γευργούς δούλον, ίνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δῶσιν αὐτῷ οἰ 11 δέ γεωργοί, δείραντες αὐτὸν, έξαπέστειλαν κενόν. Καὶ προσέθετο πέμψαι ετερον δούλον οι δε κακείνον δείραντες και ατιμάσαντες, έξαπέστειλαν 12 κενόν. Καὶ προσέθετο πέμψαι τρίτον οι δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες 13 εξέβαλον. Είπε δε ό κύριος τοῦ ἀμπελώνος, Τί ποιήσω; πέμψω τὸν 14 υιόν μου τον άγαπητύν ίσως τούτον ίδύντες έντραπήσονται. Ίδόντες δὲ αὐτὸν οὶ γεωργοὶ, διελογίζοντο πρὸς ἐαυτοὺς, λέγοντες. Οὖτός ἐστιν ο κληρονόμος δεύτε, αποκτείνωμεν αύτον, ίνα ήμων γένηται ή κλη-15 ρονομία. Καὶ, ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. Τί 16 οῦν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; Ἐλεύσεται, καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. 'Ακούσαν-17 τες δὲ είπον, Μη γένοιτο. Ὁ δὲ, εμβλέψας αὐτοῖς, είπε, Τί οὖν έστι τὸ γεγραμμένον τούτο, " Λίθον, δν απεδοκίμασαν οι οικοδομούντες, ούτος 18 εγενήθη είς κεφαλην γωνίας;" Πας ὁ πεσων επ' έκεινον τον λίθον συν-19 θλασθήσεται έφ' δυ δ' αν πέση, λικμήσει αυτόν. Καὶ έζήτησαν οι αρχαρείς και οι γραμματείς έπιβαλείν έπ' αυτόν τὰς χείρας έν αυτή τή υρα, καὶ έφοβήθησαν τὸν λαόν εγνωσαν γάρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν ταραβολην ταύτην είπε.

Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν έγκαθέτους, ὑποκρινομένους ἐαυτοὺς

Ver. 1. ἐκείνων. Omitted in some copies.—14. Some MSS. omit δεῦτε.

In English we use the same metaphor. Thus Pope: Though wondring senates hung on all he spoke. .

CHAP. XX. Ver. 6. καταλιθάσει ήμας. πάλιν έπεμψε. See on Luke xix. 11. In order to get rid of those who were ob-

varrantis ab orc. Compare Ovid. Heroid. I. noxious to them, the Jews frequently had re-30. Sil. Ital. VI. 566. Plin. Epist. I. 10. course to a summary mode of proceeding, called judicium seli. Compare John z. 31. Acts vii. 57. xiv. 19.

Ver. 11. προσέθετο πέμψαι. Murk xii. 4

Ver. 20. tykabtroug. E. T. spies; an so

δικαίους είναι, ίνα έπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, είς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν τη άρχη και τη έξουσία του ήγεμόνος. Και επηρώτησαν αυτον, λέ-21 γοντες, Διδάσκαλε, οίδαμεν ότι ορθώς λέγεις και διδάσκεις, και οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, άλλ' έπ' άληθείας την όδον του Θεού διδάσκεις έξεστιν ήμιν Καίσαρι φόρον δούναι, η ού; Κατανοήσας δε αὐτών την 22-23 πανουργίαν, είπε πρός αυτούς, Τί με πειράζετε; έπιδείξατέ μοι δηνά-24 ριον τίνος έχει εικόνα καὶ επιγραφήν; Αποκριθέντες δε είπον, Καίσαρος. 'Ο δὲ είπεν αψτοίς, Απόδοτε τοίνυν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καί 25 τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. Καὶ οὐκ ἴσχυσαν έπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος 26 έναντίον του λαού καὶ, θαυμάσαντες έπὶ τη ἀποκρίσει αὐτού, έσίγησαν.

Προσελθόντες δέ τινες των Σαδδουκαίων, οι αντιλέγοντες ανάστασιν 27 μη είναι, έπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωσης έγραψεν 28 ήμιν, έάν τινος άδελφος αποθάνη έχων γυναϊκα, καὶ οῦτος ἄτεκνος αποθάνη, ίνα λάβη ὁ αδελφὸς αὐτοῦ την γυναϊκα, και έξαναστήση σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἐπτὰ οῦν ἀδελφοὶ ήσαν, καὶ ὁ πρῶτος, λαβὼν 29 γυναίκα, απέθανεν άτεκνος. Καὶ έλαβεν ο δεύτερος την γυναίκα, καὶ 30 ούτος απέθανεν άτεκνος. Καὶ ὁ τρίτος έλαβεν αὐτήν ώσαύτως δὲ καὶ 31 οι έπτά και ου κατέλιπον τέκνα, και απέθανον. Ύστερον δε πάντων 32 άπέθανε καὶ ή γυνή. Έν τη οὖν ἀνάστάσει, τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; 33 οι γὰρ ἐπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναίκα. Καὶ ἀποκριθείς εἶπεν αὐτοίς ο Ίη-34 σοῦς, Οὶ υἰοὶ τοῦ αίῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ ἐκγαμίσκονται οἱ δὲ 35 καταξιωθέντες του αίωνος έκείνου τυχείν, και της αναστάσεως της έλ νεκρών, ούτε γαμούσιν ούτε έκγαμίσκονται ούτε γάρ ἀποθανείν έτι δύ-36 νανται ισάγγελοι γάρ είσι, και υιοί είσι του Θεού, της αναστάσεως υίοὶ ὅντες. ΄Ότι δὲ έγείρονται οἱ νεκροὶ, καὶ Μωσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς 37 βάτου, ως λέγει "Κύριον τον Θεον Αβραάμ, και τον Θεον Ίσαακ, και τον Θεον Ίακώβ." Θεος δε ουκ έστι νεκρών, άλλα ζώντων πάντες 38

Ver. 20. είς τὸ π. Αλ. ώστε παραδοῦναι.—24. ἐπιδείξατε. G. K. S. δείξατε. Some add οι δε έδειξαν και είπεν.—31. και ου κατέλιπον. G. K. S. omit καί. S. ώσαύτως δέ και οι έπτα ού κατ.

-verb έγκαθίημι signifies not only to lie in Eph. vi. 9. Col. iii. 25. James ii. 1. 9. Com. έγκαθίει. Hence έγκαθετός also signifies a person suborned for any purpose; as in Joseph. B. J. II. 2. 5. VI. 5. 2. This sense is as described by St. Luke, is thus condemned in Cic. Off. I. 3. Totius injustitiæ nulla cupitalior est, quam corum, qui tum, cum maximè fallunt, id agunt, ut viri boni videantur.

Ver. 21. λαμβάνεις πρόσωπον. Α Hebrew phrase denoting partiality; whence the deri- meaning is, that the patriarchs, and all who Vatives προσωπολήπτειν, προσωπολήπτης,

Suidas: ἐγκάθετος κατάσκοπος. But the προσωποληψία, in Acts x. 34. Rom. ii. 11. wait, but to suborn; as in Plutarch. V. Pyrrh. pare Levit. xix. 15. Deut. x. 17. Job xxxiv. p. 389. ήσαν δέ τινες, ους αὐτὸς ὁ Πυρρος 19. Mal. i. 8. ii. 9. So also θαυμάζειν πρόσωπον in Jude 16. Matthew (xxii. 16) has βλέπεις είς πρόσωπον άνθ.

Ver. 27. άντιλέγ. μη είναι. Of the negabest suited to this passage. Hypocrisy, such tive particle after verbs of denying, see Gr. Gr. § 58. Obs. 1. So again Luke xxii. 34.

Compare Acts xxiii. 8.

Ver. 37. επί της βάτου. See on Mark ii. 26.

Ver. 38. πάντες γάρ αὐτῷ ζῶσιν. are dead, are yet alive to God; inasmuch as

39 γὰο αὐτῷ ζῶσιν. ᾿Αποκριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων εἶπον, Δι-40 δάσκαλε, καλώς είπας οὐκέτι δὲ ἐτόλμων ἐπερωταν αὐτὸν οὐδέν.

41 Είπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, Πῶς λέγουσι τὸν Χριστὸν υίὸν Δαβίδ είναι; 42 καὶ αὐτὸς Δαβὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν, "Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ κυρίψ 43 μου, Κάθου έκ δεξιών μου, έως αν θω τους έχθρούς σου ύποπόδιον των 44 ποδών σου." Δαβίδ ούν κύριον αὐτὸν καλεί, καὶ πώς υίὸς αὐτοῦ έσ-15-46 τιν ; Ακούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Προσέχετε από των γραμματέων, των θελόντων περιπατείν έν στολαίς, καί φιλούντων ασπασμούς έν ταις αγοραίς, και πρωτοκαθεδρίας έν ταις 47 συναγωγαίς, καὶ πρωτοκλισίας έν τοῖς δείπνοις οῦ κατεσθίουσι τὰς οικιας των χηρών, καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται. Οὐτοι λήψον ται περισσότερον κρίμα.

21. ΑΝΑΒΛΕΨΑΣ δὲ είδε τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα αὐτῶν είς τὸ 2 γαζοφυλάκιον πλουσίους. Είδε δὲ καί τινα χήραν πενιχράν βάλλουσαν 3 έκει δύο λεπτά, και είπεν, 'Αληθώς λέγω ύμιν, ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ 4 αυτη πλείου πάντων έβαλεν απαντες γαρ ούτοι έκ του περισσεύοντος αντοίς έβαλον είς τὰ δώρα τοῦ Θεοῦ, αὕτη δὲ έκ τοῦ ὑστερήματος

αντής απαντα τον βίον, ον είχεν, έβαλε.

5 ΚΑΙ τινων λεγόντων περί τοῦ ίεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθή-6 μασι κεκόσμηται, είπε, Ταυτα α θεωρείτε, έλευσονται ήμεραι έν αίς ουκ 7 αφεθήσεται λίθος έπι λίθω, δς ου καταλυθήσεται. Έπηρώτησαν δέ αυτον, λέγοντες, Διδάσκαλε, πότε ουν ταυτα έσται; και τί το σημείον, 8 όταν μέλλη ταύτα γίνεσθαι; Ο δε είπε, Βλέπετε, μη πλανηθήτε τολλοί γὰρ έλευσονται έπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Οτι έγώ είμι 9καί, Ο καιρός ήγγικε. Μή οὖν πορευθήτε ὀπίσω αὐτῶν. "Όταν δὲ ακούσητε πολέμους καὶ ακαταστασίας, μη πτοηθήτε δεί γαρ ταυτα 10 γενέσθαι πρώτον, αλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος. Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, 11 Εγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν σεισμοί τε μεγάλοι κατά τόπους, και λιμοί και λοιμοί έσονται, φόβητρά τε 12 καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. Πρὸ δὲ τούτων ἀπάντων ετιβαλούσιν έφ΄ ύμας τὰς χείρας αὐτων, καὶ διώξουσι, παραδιδύντες

Ver. 4. Some omit τοῦ Θεοῦ.—12. ἀπάντων. G. K. S. πάντων.

ύς ούπω το ζην έχοντας, πλην δσον έν opulentiæ Templum. ξυνάμει Θεού του ζωοποιήσαντος. Com-Pare Joseph. de Maccab. c. 16.

CHAP. XXI. Ver. 5. άναθήμασι Con- II. 2. secreted offerings. It was the custom both the offerings of princes and others to the pare Joseph. B. J. IV. 4. 5. VI. 5. 3. Plendour of their worship. See 2 Mucc. v.

he can and will restore them to life in his 16. 3 Macc. iii. 17. In illustration of this 600d time. Thus Origen on Ps. cxix. 50. passage it is sufficient to cite Tacit. Hist, V, • Κύριος τοὺς τεθνεῶτας Θεῷ ζῷν εἶπεν, 8. Hierosolyma, gentis caput: illic immensa

> Ver. 6. тайта. With respect to these things; subaud. kará. See Gr. Gr. § 69.

Var. 11. φόβητρά τε κ σημεία. Tacit. with Jews and Pagans to suspend the spoils Hist. V. 13. Evenerunt prodigia, que neque of victory in their temples, and to dedicate hostiis neque votis piare fas habet gens. Com-

είς συναγωγάς καὶ φυλακάς, άγομένους έπὶ βασιλείς καὶ ήγεμόνας, ένεκεν του ονόματός μου. Αποβήσεται δε ύμιν είς μαρτύριον. Θέσθε ούν 13-14 είς τὰς καρδίας ὑμῶν, μὴ προμελετῷν ἀπολογηθῆναι έγὼ γὰρ δώσω ὑμίν 15 στύμα καὶ σοφίαν, ή οὐ δυνήσονται άντειπείν οὐδὲ άντιστήναι πάντες οἱ αντικείμενοι ύμιν. Παραδοθήσεσθε δέ και ύπο γονέων και άδελφων και 16 συγγενών καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν έξ ύμων καὶ έσεσθε μισούμε-17 νοι ύπο πάντων δια το ὄνομά μου καὶ θρίξ έκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ 18 μη ἀπόληται. Έν τη ὑπομονη ὑμων κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμων. "Όταν 19-20 δε ίδητε κυκλουμένην ύπο στρατοπέδων την Ίερουσαλημ, τότε γνώτε ότι ήγγικεν ή έρημωσις αὐτης. Τότε οἱ έν τῷ Ιουδαία φευγέτωσαν είς 21 τα όρη, και οι έν μέσφ αυτής έκχωρείτωσαν, και οι έν ταις χώραις μη είσερχέσθωσαν είς αὐτήν ὅτι ἡμέραι έκδικήσεως αὖταί είσι, τοῦ 22 πληρωθήναι πάντα τὰ γεγραμμένα. Θὐαὶ δὲ ταῖς έν γαστρὶ έχούσαις, 23 καὶ ταῖς θηλαζούσαις, ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη έπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀργὴ έν τῷ λαῷ τούτῳ. Καὶ πεσούνται στό- 24 ματι μαχαίρας, καὶ αίχμαλωτισθήσονται είς πάντα τὰ έθνη καὶ Ἱερουσαλήμ έσται πατουμένη ύπο έθνων, άχρι πληρωθώσι καιροί έθνων. Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίψ καὶ σελήνη καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συ-25 νοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορία, ἡχούσης θαλάσσης καὶ σάλου, ἀποψυχόν-26 των ανθρώπων από φύβου και προσδοκίας των επερχομένων τη οικουμένη αι γάρ δυνάμεις των ουρανών σαλευθήσονται. Και τότε 27 όψονται τὸν υἰὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἐρχόμενον ἐν νεφέλη μετὰ δυνά-μεως καὶ δόξης πολλης. ΄Αρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, ἀνακύ-28

Ver. 15. G. K. άντειπεῖν ἡ άντ.—22. πληρωθήναι. G. K. S. πλησθήναι.—23. ούαὶ δέ. Some MSS. omit δέ.—ἐν τῷ λ. τ. G. K. S. omit the preposition.

testifying to the truth of the Gospel. Com- frequently in the LXX., and in 1 Cor. vii. pare Matt. xxiv. 14; and see Justin. M. Dial. 26. 2 Cor. xii. 10. 1 Thess. iii. 7. So Xen. Tryph. c. 36. With these verses, compare Mem. III. 10. 12. ἀνάγκας ἀλγεινότατας. Mett. z. 18, sqq.—In ver. 15, some regard Ælian. V. H. XIV. 24. την ἀνάγκην της στόμα ή σοφίαν as a hendiadys for words of πενίας. Sueton. Cæs. c. 68. Famem et cæteres wisdom, but compare Acts vi. 10. A very necessitates tolerubant. similar passage occurs in Corn. Nep. V. Al- Ver. 24. στόματι μαχαίρας. So Gen. cib. c. 1. Tanta erit commendatio oris et ora- xxxiv. 26. Judg. xviii. 27. Hence Eur. tionis, ut nemo ei dicendo posset resistere.

those, who (ver. 19), in times of persecution By the times of the Gentiles, is meant the pedence on his protection. See on Matt. x. 29. The words εν τῷ ὑπομονῷ correspond with Matt. xxiv. 13.—The phrase κτασθαι την fold under one Shepherd. The verb πατείψυχήν, to preserve one's life, occurs in Polyb. III. 60. 87.

Ver. 22. ημέραι ἐκδικήσεως. vengeance forecold in Hos. ix. 7.

Ver. 23. ἀμάγκη. Matthew (xxiv. 21)

Ver. 13. είς μαρτύριον. For a means of has θλίψις. In this sense ἀνάγκη is used

Orest. 1295. δίστομα φάσγανα. Compare Ver. 18. i) θρίξ κ. τ. λ. A proverbial ex- Heb. iv. 12. Soph. Aj. 631. The last clause pression, implying God's providential care of of the verse is parallel with Rom. xi. 25. and affliction, patiently repose their confi- riod at which all nations shall be converted to the Gospel; and the Jews, restored to their country, form, with the Gentiles, one obat is applied to the subjection or laying waste of countries, in 1 Macc. iv. 60. Rev. The days of xi. 2. So Cic. Attic. VIII. 11. Conculcari miseram Italiam videbis.

ψατε, καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ύμῶν.

- 29 Καὶ είπε παραβολην αὐτοῖς, Ίδετε την συκήν καὶ πάντα τὰ δένδρα. 30 όταν προβάλωσιν ήδη, βλέποντες άφ' εαυτών γινώσκετε ότι ήδη έγγυς 31 το θέρος έστίν. Ουτω και ύμεις, όταν ίδητε ταυτα γινόμενα, γινώσκετε 32 ότι έγγύς έστιν ή βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Αμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πα-33 ρέλθη ή γενεα αυτη, έως αν πάντα γένηται. Ο ουρανός και ή γη πα-34 ρελεύσονται, οι δε λόγοι μου ου μή παρέλθωσι. Προσέχετε δε εαυτοίς, μήποτε βαρυνθώσιν ύμων αι καρδίαι έν κραιπάλη και μέθη και με-35 ρίμναις βιωτικαίς, και αιφνίδιος έφ' ύμας έπιστη ήμέρα έκείνη ώς παγίς γάρ έπελεύσεται έπὶ πάντας τοὺς καθημένους έπὶ πρόσωπον 36 πάσης της γης. Αγρυπνείτε ουν έν παντί καιρώ, δεόμενοι, ίνα καταξιωθήτε εκφυγείν ταυτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθήναι έμπροσθεν τοῦ υίοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
- 37 Ήν δὲ τὰς ἡμέρας έν τῷ ἰερῷ διδάσκων τὰς δὲ νύκτας εξερχύμενος 38 ηθλίζετο είς τὸ ὅρος τὸ καλούμενον έλαιῶν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὥρθριζε

τρός αὐτὸν έν τῷ ἰερῷ, ἀκούειν αὐτοῦ.

1-2 22. ΤΗΓΓΙΖΕ δὲ ή ἐορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη πάσχα. Επουν οι αρχιερείς και οι γραμματείς το, πως ανέλωσιν αυτόν έφοβούντο γάρ τὸν λαόν.

3 Εισηλθε δε ο Σατανάς είς Ιούδαν τον επικαλούμενον Ισκαριώτην, 4 όντα έκ του άριθμου των δώδεκα και άπελθων συνελάλησε τοις άρχιε-5 φεύσι καὶ τοῖς στρατηγοῖς, τὸ, πῶς αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς. Καὶ ἐχάδρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι καὶ έξωμολόγησε, καὶ εζήτει εύκαιρίαν του παραδούναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ ὅχλου.

ί-8 ΤΗλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ἢ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα· καὶ

Ver. 33. παρελθώσι. Al παρελεύσονται.—34 S. βαρηθώσιν. CHAP. XXII. Ver. 3. ο Σατ. G. K. S. omit the article.

from Matt. xxiv. 32.

me parables in Matt. xxiv. 43, sqq. With re. 35, compare Eccles. ix. 12. Isa. xxiv. 17. Rom. xi. 0.—Of καθήσθαι, to dwell, see on was next in rank to the high-priest. Mett. iv. 16.

Ver. 86, σταθήναι. To stand absolved. Compare Ps. i. 5. Mal. iil. 2. Acts xxvi. 22. Rom. xiv. 4.

CHAP. XXII. Ver. 8. elonaber à Zar. eig sented 'I. This was merely one of those mental megenious, by which Satan works inwardly in the children of disobedience. See Eph. ii.

Ver. 30. προβάλωσι. Supply φύλλα, 2; and compare John xiii. 2. 27. Acts v. 3. 2 Tim. il. 56.

Ver. 34. εν κραιπάλη. This noun denotes Ver. 4. στρατηγοίς. Scil. τοῦ ἱεροῦ. Comthe effect, as $\mu i \theta \eta$ is the act of intemperance. pare ver. 52. Acts iv. 1. v. 24. Theo-Haych. κραιπάλη ή άπὸ χθιζης μέθης κε- phylact says that they were officers who were *«λαλγία. The precept corresponds with charged with the superintendence of the buildings, or the orderly appointment of the Temple. There were several of them; and their chief Nam. iii. 32. 1 Chron. ix. 11. Joseph B. J. VL 5. 3.—Of the article ro put absolutely, see on Matt. xix. 18.

Ver. 6. Εξωμολόγησε. He agreed or as-See on Matt. xi. 25. This, however, is a more common import of the simple verb. Compare Jer. xliv. 25. LXX. Matt. xiv. 7.—Here oxlog must be rendered tumult: as in Acts xxiv. 18.

απέστειλε Πέτρον καὶ Ιωάννην, είπων, Πορευθέντες ετοιμάσατε ήμεν το πάσχα, ίνα φάγωμεν. Οι δὲ εἶπον αὐτῷ, Ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμεν; 'Ο 9-10 δε είπεν αυτοίς, Ίδου, εισελθόντων ύμων είς την πόλιν, συναντήσει ύμιν ανθρωπος, κεράμιον ύδατος βαστάζων ακολουθήσατε αὐτῷ είς την οικίαν, ου εισπορεύεται και έρειτε τω οικοδεσπότη της οικίας, 11 Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ έστι τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ των μαθητών μου φάγω; Κάκείνος ύμιν δείξει ανώγεον μέγα έστρωμέ-12 νον' έκει ετοιμάσατε. Απελθόντες δε εύρον καθώς είρηκεν αὐτοίς καί 13 ήτοιμασαν τὸ πάσχα.

Καὶ, ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐ-14 τω. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἐπιθυμία ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φα-15 γείν μεθ' ύμων, προ του με παθείν λέγω γαρ ύμιν, ότι οὐκέτι οὐ μη 16 φάγω έξ αὐτοῦ, έως ὅτου πληρωθή έν τη βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Καὶ, 17 δεξάμενος ποτήριον, ευχαριστήσας, είπε, Λάβετε τουτο, και διαμερίσατε εαυτοίς λέγω γάρ ύμιν, ότι ου μή πίω από του γεννήματος της 18 αμπέλου, έως ότου ή βασιλεία του Θεού έλθη. Καί, λαβών άρτον, 19 εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, Τοῦτό έστι τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον τοῦτο ποιείτε είς την έμην ἀνάμνησιν. 'Ωσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνησαι, λέγων, Τοῦτο τὸ ποτή-20 ριον ή καινη διαθήκη έν τῷ αίματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον. Πλην, ίδου, η χείρ του παραδιδόντος με μετ' έμου έπι της τραπέζης 21 και ὁ μεν υίος τοῦ ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ τὸ ώρισμένον πλην ούαί 22 τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὖ παραδίδοται. Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητείν 23 πρὸς ἐαυτοὺς, τὸ, τίς ἄρα είη έξ αὐτῶν, ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν. Έγένετο δὲ καὶ φιλονεικία έν αὐτοῖς, τὸ, τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. 24 Ο δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ έξου- 25 σιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται ύμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἀλλ' ὁ 26 μείζων έν ύμιν γενέσθω ώς ο νεώτερος, και ο ήγουμενος ώς ο διακονων. Τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἡ ὁ διακονών; οὐχὶ ὁ ἀνακείμε 27

Ver. 12. ἀνώγεον. G. K. S. ἀνάγαιον.—14. Some omit δώδεκα.—16. πληρωθζ. Cod. D. καινόν βρωθή.

Matt. xiii. 14.

Ver. 16. ἔως ὅτου πληρωθῆ κ. τ. λ. Until my death shall complete the sacrifice of of me. Pronoun possessive for primitive, as which the Passover is the type. The form in Hom. II. T.321. Q. 111. Soph. Œd. C.314. έως örov implies that it was the last time 419. Christ would eat the Passover.

the Passover four cups of wine were drunk by Ptolemies; and a similar honour was afeach guest. This was the first; and that in fected frequently by the ancient rulers and ver. 20 was the third, or, as it was called, the magistrates. See 2 Macr. iv. 2. Herod. III. cup of blessing. See 1 Cor. x. 16. The cup 140. VIII. 85. Thucyd, I. 129. Xen. Cyr. is put for the liquor contained in it; as in III. 3. 4. Matt. x. 42, and elsewhere: whence it is that Ver. 27. ως ὁ διακονων. Jesus had lately

Ver. 15. ἐπιθυμία ἐπεθύμησα. See on ἐκχυνόμενον, which agrees with αίμα in Matt. xxvi. 28, is joined with it.

Ver. 19. είς την έμην άν. In remembrance

Ver. 25. suspyitas. The title of Buergeles, Ver. 17. ποτήριον. At the celebration of or Benefactor, was assumed by one of the

28 νος ; έγω δέ είμι έν μέσφ ύμων ως ο διακονών. Υμείς δέ έστε οὶ δια-29 μεμενηκότες μετ' έμου έν τοις πειρασμοίς μου κάγω διατίθεμαι ύμιν, 30 καθώς διέθετό μοι ο πατήρ μου βασιλείαν, ίνα έσθίητε καὶ πίνητε έπὶ της τραπέζης μου έν τῷ βασιλεία μου καὶ καθίσησθε έπὶ θρόνων, κρί-31 νοντες τὰς δώδεκα φυλάς του Ίσραήλ. Είπε δὲ ὁ κύριος, Σίμων, Σίμων, ίδου, ο Σατανάς έξητήσατο ύμας, του σινιάσαι ώς τυν σίτον 32 έγω δε έδεήθην περί σου, ίνα μη έκλείπη ή πίστις σου και συ ποτέ, 33 επιστρέψας, στήριξον τους άδελφούς σου. Ο δε είπεν αὐτῷ, Κύριε, 34 μετα σου ετοιμός είμι και είς φυλακην και είς θάνατον πορεύεσθαι. 'Ο δε είπε, Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ μη φωνήσει σήμερον αλέκτωρ, πρίν η τρίς 35 απαρνήση μη είδεναι με. Καὶ είπεν αὐτοῖς, "Ότε ἀπέστειλα ύμᾶς ἄτερ βαλαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μη τινὸς ὑστερήσατε; Οἱ δὲ 36 είπον, Ούδενός. Είπεν ούν αὐτοῖς, Άλλα νῦν ὁ ἔχων βαλάντιον άράτω, όμοίως καὶ πήραν καὶ ὁ μὴ ἔχων, πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐ-37 του, και άγορασάτω μάχαιραν λέγω γαρ ύμιν, ὅτι ἔτι τουτο τὸ γεγραμμένον δεί τελεσθήναι έν έμοι, τὸ, "Και μετα ἀνόμων έλογίσθη." 38 Καὶ γὰρ τὰ περὶ έμοῦ τέλος έχει. Οἱ δὲ εἶπον, Κύριε, ίδοὺ, μάχαιραι ώδε δύο. 'Ο δε είπεν αὐτοῖς, Ικανόν έστι.

39 ΚΑΙ έξελθων έπορεύθη κατά τὸ έθος είς τὸ ὅρος των λαιων 40 ηκολούθησαν δε αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Γενόμενος δε έπὶ τοῦ τό-41 που, είπεν αὐτοῖς, Προσεύχεσθε μη είσελθεῖν είς πειρασμόν. Καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ΄ αὐτῶν ώσεὶ λίθου βολην, καὶ, θεὶς τὰ γόνατα, 42 προσηύχετο, λέγων, Πάτερ, εί βούλει παρενεγκείν τὸ ποτήριον τοῦτο 43 απ΄ έμου πλην μη το θέλημά μου, αλλα το σον, γενέσθω. "Ωφθη δέ 4 αὐτῷ ἄγγελος ἀπ΄ οὐρανοῦ, ένισχύων αὐτύν, Καὶ, γενόμενος έν άγωνία, έκτενέστερον προσηύχετο έγένετο δε ο ίδρως αὐτοῦ ώσεὶ θρόμ-

Ver. 30. Κ. καθίσεσθε.—42. Some copies have παρενέγκαι, others παρένεγκε.—43. ώφθη δὲ κ. τ. λ. Codd. A. B. omit this verse and the next.

In the next verse πειρασμός denotes an afflic- The meaning is, Having repented of your fall. tion; as in Gal. iv. 14. Heb. ii. 18. 2 Pet. ii. and compare 2 Cor. i. 7. 2 Tim. ii. 12.

tions, as wheat is shaken in a sieve. Compare Amos ix. 9. Though Peter is especially addremed, probably because our Lord foresaw his approaching fall, yet the plural $\dot{v}\mu\bar{a}\varsigma$ shows that the admonition includes the disciples generally. At all events, the passage is decisive against the primacy of St. Peter. Some have supposed an allusion to Job i. 6, eqq. Compare also 2 Sem. xv. 20, 21. 1 Pet. v. 8. The noun siviou, a sieve, and the verb siviá- Compare Mark xv. 28. Leev, occur only in the later writers.

Ver. 32 interphyag. Scil. seautov. So of the early fathers thought that the drops of

Pashed his disciples' feet. See John xiii. 4.— Matt. xiii. 15. Acts iii. 19. ix. 35; et alibi.

Ver. 36. άγορασάτω μάχαιραν. That y; et alibi. Of ver. 30, see on Mutt. xix. 28; this is not intended to encourage recourse to offe sive weapons is plain from ver. 51, com-Vcr. 31. σινιάσαι ώς τὸν σῖτον. Το sift pared with Natt. xxvi. 52. The expression wow as wheat; i. e. to toos you with tempta- is simply proverbial of impending danger, as indicating the precaution which men usually adopt in their defence. Instances of a like nature occur in 1 Kings xxii. 11. Isa. xx. 2. Jer. ix. 17, sqq. xxvii. 2. Ezek. iv. 1. xii. 7. Hos. i. 2. Acis xxi. 11.—The phrase iraxov iori, in ver. 38, merely expresses a wish to drop a subject, which the disciples had evidently misconceived. Compare 1 Kings xii. 28. In ver. 37, the citation is from Isa. liii. 12.

Ver. 44. ώσεὶ θρόμβοι αϊματος. Some

βοι αίματος, καταβαίνοντες έπὶ την γην. Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ της προσ-45 ευχής, έλθων πρός τους μαθητάς αυτού, εύρεν αυτούς κοιμωμένους από της λύπης, και είπεν αὐτοῖς, Τί καθεύδετε; αναστάντες προσεύ-46

χεσθε, ίνα μη εισέλθητε είς πειρασμόν.

Έτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, Ίδοὺ, ὅχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας, εί 47 των δώδεκα, προήρχετο αὐτων, καὶ ήγγισε τῷ Ίησοῦ φιλησαι αὐτον. 'Ο δὲ Ίησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἰὸν τοῦ ἀνθρώπου παρα-48 δίδως; Ίδύντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον, εἶπον αὐτῷ, Κύριε, εί 49 πατάξουεν έν μαχαίρα; Καὶ ἐπάταξεν είς τις έξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ 50 αρχιερέως, και αφείλεν αυτου το ούς το δεξιόν. Αποκριθείς δε ο Ίη- 51 συυς είπεν, Έπε έως τούτου καὶ, άψάμενος τοῦ ωτίου αὐτοῦ, ίάσατο αυτόν. Είπε δε ό Ίησους προς τους παραγενομένους έπ αυτύν 52 άρχιερείς και στρατηγούς του ιερού και πρεσβυτέρ ους, 'Ως έπι ληστην έξεληλύθατε, μετά μαχαιρών και ξύλων; καθ ημέραν όντος μου μεθ 53 ύμων έν τῷ ἰερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ' ἀλλ' αὕτη ὑμων έστιν ή ώρα, καὶ ἡ έξουσία τοῦ σκότους.

ΣΥΛΛΑΒΟΝΤΕΣ δε αὐτὸν ήγαγον, καὶ είσήγαγον αὐτὸν είς τὸν 54 οίκου του ἀρχιερέως ο δε Πέτρος ηκολούθει μακρόθεν. Αψάντων δε 55 πυο έν μέσψ της αυλης, και συγκαθισάντων αυτών, έκάθητο ο Πέτρος έν μέσω αὐτῶν. Ίδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, 56 καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε, Καὶ οὖτος σὺν αὐτῷ ῆν. Ὁ δὲ ἡρνήσατο αὐ- 57 τον, λέγων, Γύναι, ουκ οίδα αυτόν. Καὶ μετά βραχυ έτερος, ίδων 58 αὐτὸν, ἔφη, Καὶ σὰ έξ αὐτῶν εί. Ὁ δὲ Πέτρος είπεν, Ανθρωπε, οὐκ είμί. Καὶ, διαστάσης ώσεὶ ώρας μιᾶς, ἄλλος τις διϊσχυρίζετο, λέγων, Έπ΄ 59 άληθείας καὶ ούτος μετ' αὐτοῦ ήν' καὶ γὰρ Γαλιλαῖός έστιν. Είπε δὲ 60 ο Πέτρος, 'Ανθρωπε, οὐκ οἶδα δ λέγεις. Καὶ παραχρημα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, έφωνησεν ὁ ἀλέκτωρ. Καὶ στραφείς ὁ κύριος ἐνέβλεψε τῷ 61 Πέτρφ' καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ, "Ότι πρὶν ἀλέκτορα φωνησαι, ἀπαρνήση με τρίς καὶ, έξελθὼν έξω, 62 ο Πέτρος έκλαυσε πικρώς.

Καὶ οι ανδρες, οι συνέχοντες τον Ίησουν, ένέπαιζον αυτώ, δέροντες 63 καὶ, περικαλύψαντες αὐτὸν, ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπηρώ-64

Ver. 45. μαθητάς αὐτοῦ. The pronoun is omitted by G. S.; and K. encloses it in brackets. - 47. προήρχ. αύτων. G. K. S. αύτούς. - 54. καὶ είσηγ. αὐτόν. Wanting in some MSS.—60. ο αλέκτωρ. G. K. S. omit the article.—62. ο Πέτ. G. omits this name, and K. puts it within brackets.

sweat were merely large and clammy, like blood; but Aristotle (Hist. An. III. 19), mentions a bloody sweat as the effect of extraordinary agitation. Dr. Mead has also observed, after Galen, contingere interdum poros ex multo aut fervido spiritu adeo dilatari, ut elium exect sanguis per cos, flatque sudor san- of the prince of darkness. See 2 Cor. vi. 14, guineus

Ver. 49. ei. See on ch. xiii. 23.

Ver. 51. tare two rowrow. The meaning seems to be, Enough of this; our Lord intending to place a mild check upon the sealous interference of his followers.

Ver. 53. τοῦ σκότους. Of darkness; i. c. 15. Eph. vi. 12. Col. i. 18.

65 των αυτόν, λέγοντες, Προφήτευσον, τίς έστιν ο παίσας σε ; Καὶ έτερα

πολλά βλασφημούντες έλεγον είς αὐτόν.

66 Καὶ, ώς έγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερείς τε καὶ γραμματείς, καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν είς τὸ συνέδριον ἐαυτῶν, 67 λέγοντες, Εί σὺ εί ὁ Χριστός είπε ἡμίν. Είπε δε αὐτοῖς, Έαν ὑμίν 68 είπω, ου μη πιστεύσητε έαν δε και ερωτήσω, ου μη αποκριθητέ μοι, ή 69 απολύσητε. Από τοῦ νῦν ἔσται ὁ υίὸς τοῦ ανθρώπου καθήμενος έκ δε-70 ξιών της δυνάμεως του Θεού. Είπον δὲ πάντες, Σὺ οὖν εἶ ὁ υίὸς τοῦ 71 θεού; 'Ο δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη, Ύμεῖς λέγετε, ὅτι έγώ είμι. Οἱ δὲ είπον, Τί έτι χρείαν έχομεν μαρτυρίας; αὐτοὶ γὰρ ἡκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

23. ΚΑΙ ἀναστὰν ἄπαν τὸ πλήθος αὐτῶν, ήγαγεν αὐτὸν έπὶ τὸν 2 Πιλάτον. ή Ηρξαντο δε κατηγορείν αὐτοῦ, λέγυντες, Τοῦτον ευρομεν διαστρέφοντα τὸ έθνος, καὶ κωλύοντα Καίσαρι φύρους διδόναι, λέγον-3τα έαυτον Χριστον βασιλέα είναι. Ο δε Πιλάτος έπηρώτησεν αυτύν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη, 4 Σν λέγεις. 'Ο δὲ Πιλάτος είπε πρὸς τοὺς ἀρχιερείς καὶ τοὺς ὅχλους, 5 Ουδέν ευρίσκω αίτιον έν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. Οἱ δὲ ἐπίσχυον λέ- . γοντες, Ότι ανασείει τον λαον διδάσκων καθ' όλης της Ίουδαίας, δαρξάμενος από της Γαλιλαίας έως ώδε. Πιλάτος δέ, ακούσας 7 Γαλιλαίαν, έπηρώτησεν εί ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαίός έστι καὶ έπιγνοὺς οτι εκ της εξουσίας Ηρώδου εστίν, ανέπεμψεν αυτόν πρός Ηρώδην, οντα καὶ αὐτὸν, έν Ἱεροσολύμοις έν ταύταις ταῖς ἡμέραις.

8 'Ο δὲ Ἡρώδης, ὶδῶν τὸν Ἰησοῦν, ἐχάρη λίαν ἢν γὰρ θέλων έξ ικανου ίδειν αυτόν, δια το ακούειν πολλά περί αυτού και ήλπιζέ τι ση-9 μειον ίδειν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἰκανοῖς. 10 αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. Εἰστήκεισαν δὲ οὶ ἀρχιερεῖς καὶ οἰ 11 γραμματείς, εὐτόνως κατηγορούντες αὐτού. Έξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ

Ήρώδης σύν τοις στρατεύμασιν αύτου, και έμπαίξας, περιβαλών αύ-12 τον έσθητα λαμπράν, ανέπεμψεν αυτόν τῷ Πιλάτψ. Έγένοντο δὲ φίλοι ο τε Πιλάτος και ο Ἡρώδης έν αυτή τη ημέρα μετ άλληλων. τροϋπηρχον γάρ έν έχθρα όντες πρός εαυτούς.

13 Πιλάτος δέ, συγκαλεσάμενος τους άρχιερείς και τους άρχοντας

Ver. 66. συνίδρ. ἰαυτῶν. Κ. S. αὐτῶν. CHAP. XXIII. Ver. 1. G. K. S. ἤγαγον.

Ver. 66. τὸ πρεσβ. τοῦ λαοῦ. The Sanhadrim. So Acts xxii. 5; and in Acts v. 21. 7 yepovoia. Here ovyidpiov is their place of meeting.

Vcr. 68. Ιρωτήσω. See on Mark viii. 11. Prove it, would be equally ineffectual to pro- unknown. cure his release.

CHAP. XXIII. Ver. 8. IZ lkavoù. Scil χρόνου. See on Matt. xxviii. 12. Luke viii. 27.—Of Herod's desire to see Jesus, see Luke

Ver. 11. στρατεύμασιν. Body-guard. Our Lord meant to say, that a simple decla- Compare Acts xxiii. 10. The cause of enration of his Messiahship, or an argument to mity between Herod and Pilate (ver. 13) is

καὶ τὸν λαὸν, είπε πρὸς αὐτοὺς, Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον 14 τούτον ως αποστρέφντα τον λαον, και ίδου, έγω, ένωπιον ύμων άνακρίνας, οὐδεν εύρον εν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αίτιον, ὧν κατηγορείτε κατ΄ αὐτοῦ άλλ΄ οὐδὲ Ἡρώδης ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν, 15 καὶ ίδου, ουδέν ἄξιον θανάτου έστι πεπραγμένον αυτώ. Παιδεύσας 16 ουν αυτον, απολύσω. Ανάγκην δε είχεν απολύειν αυτοίς κατά 17 έορτην ένα ανέκραξαν δε παμπληθεί, λέγοντες, Αίρε τούτον, από-18 λυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββάν ὅστις ἡν, διὰ στάσιν τινὰ γενομένην 19 έν τη πόλει καὶ φόνον, βεβλημένος είς φυλακήν. Πάλιν οῦν ο 20 Πιλάτος προσεφώνησε, θέλων απολύσαι τον Ίησούν. Οι δε έπε-21 φώνουν, λέγοντες, Σταύρωσυν, σταύρωσον αὐτόν. Ο δὲ τρίτον εἰπε 22 πρός αὐτοὺς, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὖτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὖρον έν αὐτῷ παιδεύσας οὖν αὐτὸν, ἀπολύσω. Οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς 23 μεγάλαις, αιτούμενοι αὐτὸν σταυρωθηναι καὶ κατίσχυον αὶ φωναὶ αὐτων καὶ των ἀρχιερέων. Ο δὲ Πιλάτος ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἴτημα 24 αὐτῶν ἀπέλυσε δὲ αὐτοῖς τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον είς 25 την φυλακην, ον ητούντο τον δε Ίησούν παρέδωκε τω θελήματι αὐτῶν.

Καὶ ώς ἀπήγαγον αὐτὸν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνός τινος Κυρηναίου, 26 τοῦ έρχομένου ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν, φέρειν ὅπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. Ἡκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πληθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν, 27 αὶ καὶ ἐκόπτοντο, καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. Στραφείς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ίη-28 σούς είπε, θυγατέρες Ίερουσαλημ, μη κλαίετε έπ' έμε, πλην έφ' έαυτας κλαίετε, καὶ έπὶ τὰ τέκνα ὑμων ὅτι ἰδοὺ, ἔρχονται ἡμέραι, έν αίς ৩ έρουσι, Μακάριαι αι στειραι, και κοιλίαι αι ουκ έγέννησαν, και μαστοί οι ουκ εθήλασαν. Τότε ἄρξονται λέγειν τοις ὅρεσι, Πέσετε εφ ἡμας 30 καὶ τοῖς βουνοῖς, Καλύψατε ἡμᾶς. "Ότι, εί έν τη ύγρω ξύλω ταῦτα 31 ποιούσιν, έν τῷ ξηρῷ τί γένηται;

"Ηγοντο δὲ καὶ ἔτεροι δύο, κακοῦργοι, σὺν αὐτῷ ἀναιρεθήναι. 32

Ver. 25. αὐτοῖς. G. K. S. omit this pronoun.—26. τοῦ έρχ. G. K. S. omit the article.

Ver. 15. πεπραγμένον αὐτῷ. Ε. Τ. done pressions implying consternation. Compare unto him; which is incorrect. The dative is Isa. ii. 19. Hus. x. 8. Rev. vi. 16. ix. 6. here put for ὑπ' αὐτοῦ. Compare Acts xxv. Hom. II. P. 416. 11. 25. xxvi. 31; and see Gr. Gr. § 48. Ver. 31. εί ἐν τῷ ὑγρῷ κ. τ. λ. The Jews

Ver. 16. παιδεύσας. Properly, παιδεύειν is to educate; and thence to chastise. So again in ver. 22. 1 Cor. xi. 32. 2 Cor. vi. 9. Heb. xii. 6. 10. Theophylact: — παιδεύσας σωφρονίσας διά μαστίγων.

Ver. 29. μακάριαι αὶ στεῖραι, κ. τ. λ. This prophecy was fearfully fulfilled at the in Gen. i. 11. Exek. xvii. 24. LXX. Eur. siege of Jerusalem. Compare Matt. xxiv. 19.

Ver. 30. τοῖς ὅρεσι, λ. τ. λ. Figurative ex-

called good and bud men proverbially green and dry trees. See Ps. i. S. Ezek. xx. 47. xxi. 3. Ecclus. vi. 3. Hence the meaning is, If these sufferings are inflicted upon the innocent, how much more dreadful will be the lot of the wicked! Compare I Pet. iv. 18. Of ξύλον, signifying a tree, there are examples Cycl. 572. Herod. VII. 65. So lignum in Hor. Od. II. 13. 11.

This word must be Ver. 32. Kakoupyou

33 Καὶ, ότε ἀπηλθον έπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν, καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ άρισ-34 τερών. Ο δε Ίησους έλεγε, Πάτερ, άφες αυτοίς ου γαρ οίδασι τί 35 ποιούσι. Διαμεριζόμενοι δε τὰ ὶμάτια αὐτοῦ, εβαλον κλήρον. Καὶ ειστήκει ο λαος θεωρών έξεμυκτήριζον δε και οι άρχοντες σύν αυτοίς, λέγοντες, Αλλους έσωσε, σωσάτω εαυτον, εί οὐτός έστιν ο Χριστος, ο 36 του Θεου έκλεκτός. Ένέπαιζον δε αὐτῷ καὶ οι στρατιῶται προσερχό-37 μενοι, καὶ ὅξος προσφέροντες αὐτῷ, καὶ λέγοντες, Εί σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς 38 των Ιουδαίων, σωσον σεαντόν. ΤΗν δε και επιγραφή γεγραμμένη επ' αντώ γράμμασιν Έλληνικοίς, καὶ Ῥωμαϊκοίς, καὶ Ἑβραϊκοίς, Ο ῦ τός έστιν ο βασιλεύς των Ίουδαίων.

39 Είς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων έβλασφήμει αὐτὸν, λέγων, Εί 40 σὰ εί ὁ Χριστὸς, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. Αποκριθεὶς δὲ ὁ ἔτερος έπετίμα αὐτῷ, λέγων, Οὐδὲ φοβῦ σῦ τὸν Θεὸν, ὅτι έν τῷ αὐτῷ κρίματι 11 εί; και ήμεις μεν δικαίως άξια γάρ ων επράξαμεν άπολαμβάνομεν 42 ούτος δε ούδεν άτοπον έπραξε. Καὶ έλεγε τῷ Ίησοῦ, Μνήσθητί μου, 43 κύριε, όταν έλθης έν τη βασιλεία σου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,

Αμην λέγω σοι, σήμερον μετ΄ έμου έση έν τῷ παραδείσφ.

4 Ην δε ώσει ωρα έκτη, και σκότος εγένετο εφ' ολην την γην, εως 45 ώρας έννάτης και έσκοτίσθη ο ήλιος, και έσχίσθη το καταπέτασμα 46 του ναου μέσον καὶ, φωνήσας φωνή μεγάλη, ὁ Ίησους εἶπε, Πάτερ, με χειράς σου παραθήσομαι το πνευμά μου. Καὶ, ταυτα είπων, έξέπ-4 γευσεν. Ίδων δε ό εκατόνταρχος το γενόμενον, εδόξασε τον Θεον, 48 λίγων, "Οντως ὁ ἄνθρωπος οὖτος δίκαιος ήν. Καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι όχλοι έπὶ την θεωρίαν ταύτην, θεωρούντες τὰ γενόμενα, 49 τύπτοντες εαυτών τὰ στήθη, ὑπέστρεφον. Εἰστήκεισαν δὲ πάντες οἰ γνωστοί αὐτοῦ μακρόθεν, καὶ γυναϊκες αὶ συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ της Γαλιλαίας, ορώσαι ταῦτα.

50 ΚΑΙ ίδου, άνηρ ονόματι Ίωσηφ, βουλευτής ύπάρχων, άνηρ άγαθύς 51 καὶ δίκαιος, (οὖτος οὺκ ἦν συγκατατεθειμένος τῷ βουλῷ καὶ τῷ πράξει αντών) απο Αριμαθαίας πόλεως των Ιουδαίων, δς καὶ προσεδέχετο 52 και αυτός την βασιλείαν του Θεού ούτος, προσελθών τῷ Πιλάτψ,

Ver. 34. ο δε . . . ποιούσι. Wanting in Cod. B.-46. Al παρατίθεμαι.-51. καὶ προσεδέχ. Many MSS. omit καὶ, which is perhaps spurious.

irepos dúa.

Ver. 33. καὶ τοὺς κακούργους.

ch xaii. 37.

47. Paradisum nominamus locum divince ananifetis, recipiendis sanctorum spiritibus destinatum. The word is of Persian origin, signifying a garden; and is used of the Gar-

taken in apposition, not in agreement, with den of Eden in Gen. ii. 8, sqq. LXX. The Jews seem to have used it as a term synony-Compare mous with Abraham's bosom. Compare Luke xvi. 22. Although it may be fairly inferred Ver. 43. in mapaceiow. Tertul. Apol. 8. perhaps from this history that a true repentance is never too late; it affords no argument for the general validity of a death-bed repent. ητήσατο τὸ σωμα τοῦ Ιησοῦ. Καὶ, καθελων αὐτὸ, ένετύλιξεν αὐτὸ 53 σινδύνι, καὶ έθηκεν αὐτὸ έν μνήματι λαξευτώ, οῦ οὐκ ήν οὐδέπω οὐδείς κείμενος. Καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευὴ, καὶ σάββατον ἐπέφωσκε.

Κατακολουθήσασαι δὲ καὶ γυναϊκες, αΐτινες ήσαν συνεληλυθυίαι 55 αὐτῷ έκ τῆς Γαλιλαίας, έθεάσαντο τὸ μνημείον, καὶ ὡς έτέθη τὸ σωμα αὐτοῦ. Υποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μῦρα καὶ τὸ μὲν 56 σάββατον ήσύχασαν κατά την έντολην. Τη δέ μια των σαβ-24 βάτων, ὅρθρου βαθέος, ήλθον έπὶ τὸ μνήμα, φέρουσαι α ἡτοίμασαν άρωματα, καί τινες σύν αὐταῖς. Εύρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμέ-2 νον ἀπὸ τοῦ μνημείου καὶ, είσελθοῦσαι, οὺχ εὖρον τὸ σῶμα τοῦ κυ-3 ρίου Ίησου. Καὶ έγένετο έν τῷ διαπορείσθαι αὐτᾶς περὶ τούτου, καὶ 4 ίδου, δύο ανδρες επέστησαν αυταίς εν εσθήσεσιν αστραπτούσαις. Έμ-5 φόβων δε γενομένων αὐτών, καὶ κλινουσών τὸ πρόσωπον είς την γην, είπον πρός αὐτὰς, Τί ζητείτε τὸν ζώντα μετὰ τῶν νεκρῶν; οὐκ έστιν 6 ῶδε, ἀλλ' ηγέρθη μνήσθητε ώς έλάλησεν ύμιν, ἔτι ῶν έν τῆ Γαλιλαία, λέγων, "Ότι δεί τον υίον του ανθρώπου παραδοθήναι είς χείρας? ανθρώπων άμαρτωλών, και σταυρωθήναι, και τη τρίτη ήμέρα αναστήναι. Καὶ έμνησθησαν των ρημάτων αὐτοῦ καὶ, ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ 8-9 μνημείου, απήγγειλαν ταυτα πάντα τοις ενδεκα, και πάσι τοις λοιποις. Ήσαν δὲ ή Μαγδαληνη Μαρία καὶ Ίωάννα καὶ Μαρία Ίακώβου, καὶ 10 αι λοιπαί σύν αὐταῖς, αι έλεγον πρός τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. Καὶ 11 έφάνησαν ένώπιον αὐτῶν ώσεὶ λῆρος τὰ ρήματα αὐτῶν, καὶ ἡπίστυν αὐταῖς. Ὁ δὲ Πέτρος, ἀναστὰς, ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύ-12 ψας βλέπει τὰ οθόνια κείμενα μόνα καὶ ἀπηλθε, προς ἐαυτον θαυμάζων τὸ γεγονός.

Καὶ ίδου, δύο έξ αυτών ήσαν πορευόμενοι έν αυτή τη ήμέρα είς κώ-13 μην απέχουσαν σταδίους εξήκοντα από Ίερουσαλημ, ή ονομα Εμμαούς καὶ αὐτοὶ ωμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων των συμβεβηκότων 14 τούτων. Καὶ έγένετο έν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς, καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ 15

Ver. 53. Ever. auró. Some MSS. do not repeat the pronoun. CHAP. XXIV. Ver. 10. ησαν δέ. G. K. S. ην δέ.—12. This verse does not appear in Cod. D.

At the earliest dawn. Compare Arist. Equit. Eamus ud me. It should seem, 216. Theocr. Idyl. XVIII. 14. Plat. Crit. c. from ver. 24, that Peter did not go directly The construction is the genitive of time; as in ch. xi. 5. See Gr. Gr. \$ 44. 5.—Of the phrase μία σαββάτων see on Matt. Compare Luke xviii. 11, xx. 14.—This visit xxviii. 1.

Ver. 6. ως ιλάλησεν κ. τ. λ. See Matt. xvi. 21. xvii. 22. xx. 18. Compare also *Luke* i**z. 22.** xviii. 32.

Ver. 12. πρός ξαυτόν. with άπηλθε, and render it to his own home. B. J. VII. 6. 6. It was afterwards called Compare John xx. 10. Acts xvi. 40. είσηλ- Nicopolis. See Sozomen, H. Eccl. V. 21.

CHAP. XXIV. Ver. 1. δρθρου βαθέος. θον είς την Λυδίαν. Ter. Eur. III. 5. 64. home; so that it is better to join θαυμάζων πρός ξαυτόν, wondring within himself. of Peter to the sepulchre does not appear to coincide with that mentioned in John xx. 3.

> Ver. 13. Eumaouc. Sixty studia, or about seven miles, is the distance from Jerusalem Some join this which is assigned to this village in Joseph.

16 Ιησούς έγγίσας συνεπορεύετο αὐτοίς οι δε όφθαλμοι αὐτών έκρατούντο 17 τοῦ μη ἐπιγνῶναι αὐτόν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, Τίνες οἱ λόγοι οὖτοι, ους αντιβάλλετε πρός αλλήλους περιπατούντες, καί έστε σκυθρω-18 ποί; Αποκριθείς δε ό είς, φ ονομα Κλεόπας, είπε προς αυτον, Συ μόνος παροικείς εν Ίερουσαλημ, και ούκ έγνως τα γενόμενα εν αὐτη έν 19 ταις ημέραις ταύταις; Καὶ είπεν αὐτοῖς Ποῖα; Οἱ δὲ είπον αὐτῷ, Τὰ περί Ίησου του Ναζωραίου, δς έγένετο ανήρ προφήτης, δυνατός έν έρ-20 γψ καὶ λόγψ έναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ. ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν είς κρίμα θανάτου, καὶ 21 έσταύρωσαν αυτόν. Ήμεις δε ήλπίζομεν ὅτι αυτός έστιν ὁ μέλλων λυτρούσθαι τον Ίσραήλ. άλλά γε σύν πασι τούτοις τρίτην ταύτην ήμέ-22 ραν άγει σήμερον, αφ' οῦ ταῦτα έγένετο. 'Αλλά καὶ γυναϊκές τινες έξ 23 ήμων έξεστησαν ήμας, γενύμεναι όρθριαι έπὶ τὸ μνημείον καὶ, μὴ εύρούσαι τὸ σωμα αὐτοῦ, ήλθον λέγουσαι καὶ ὁπτασίαν ἀγγέλων ἐωρα-24 κέναι, οι λέγουσιν αὐτὸν ζην. Καὶ ἀπηλθον τινές των σὺν ἡμῖν ἐπὶ το μνημείου, και εύρου ούτω, καθώς και αι γυναίκες είπου αύτον δε ούκ 25 είδον. Καὶ αὐτὸς είπε πρὸς αὐτοὺς, Ω ἀνόητοι, καὶ βραδείς τῷ καρ-26 δία του πιστεύειν έπι πάσιν οίς έλάλησαν οι προφήται ούχι ταυτα 27 έδει παθείν τὸν Χριστὸν, καὶ είσελθείν είς την δόξαν αὐτοῦ; Καὶ, ἀρξάμενος από Μωσέως, και από πάντων των προφητών, διηρμήνευεν 28 αὐτοῖς έν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περί ἐαυτοῦ. Καὶ ἡγγισαν είς τὴν κώμην, ου έπορεύοντο και αυτός προσεποιείτο πορρωτέρω πορεύεσθαι, 29 και παρεβιάσαντο αυτόν, λέγοντες, Μείνον μεθ' ήμων, ότι πρός έσπέραν έστὶ, καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέρα. Καὶ είσῆλθε τοῦ μείναι σὺν αὐτοῖς. 30 Καὶ έγένετο έν τῷ κατακλιθήναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβών τὸν ἄρτον, 31 εὐλόγησε, καὶ, κλάσας, ἐπεδίδου αὐτοῖς. Αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἰ οφθαλμοί, και επέγνωσαν αυτόν και αυτος άφαντος έγένετο απ' αυ-32 των. Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἡν έν ήμιν, ώς ελάλει ήμιν έν τη όδφ, και ώς διήνοιγεν ήμιν τας γραφάς;

Γετ. 18. έν Ίερουσαλήμ. G. K. S. omit the preposition.—32. καὶ ώς διήνοιγεν.

Iro; and hence, metaphorically, to argue, to bon, Non auditatibi est? " Possibly the disciples were discussing the probability or improbability of our πγεινήμεραν occurs in Arist. Plut. 62. lord's resurrection and Messiahahip.

Per. 18. è elc, Kheómas. The other has been said to have been Luke himself. From ver. 33, it is clear that neither were of the Twelve. Lake, however, in his preface, says that he was not an eye-witness .- The question οδ μόνος παροικείς κ. τ. λ. indicates surprise at the possibility that any person, who had been at Jerusalem at the time, should be a

Fcr. 17. σκυθρωποί. See on Matt. vi. 16. stranger to the late occurrences. Ovid. Met. The verb άντιβάλλειν signifies to toss to and II. 9. An quæ per totam res est notissima Les-

Ver. 21. άγει. Scil Ίησοῦς. The phrase

Ver. 22. δρθριαι. Barly. So Job xxix. 7. LXX. ἐξεπορενόμην όρθριος. See Gr. Gr. § 25. Obs. 15. The verb εξίστημι is here used actively, as in Acts viii. 9. See on Mark iii. 21.

Ver. 29. παρεβιάσαντο, They persuaded. See on ch. xiv. 23; and of the phrase κίκλικεν ημέρα, on Luke ix. 12.

Καὶ, ἀναστάντες αὐτῷ τῷ ὧρᾳ, ὑπέστρεψαν είς Ιερουσαλημ, καὶ εὐρον 33 συνηθροισμένους τους ενδεκα και τους συν αυτοίς, λέγοντας, "Οτι ήγερ-34 θη ὁ κύριος ὅντως, καὶ ώφθη Σίμωνι. Καὶ αὐτοὶ έξηγοῦντο τὰ έν τῆ 35

οδφ, και ώς έγνώσθη αὐτοῖς έν τη κλάσει τοῦ ἄρτου.

Ταύτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσφ αὐτῶν, καὶ 36 λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη ὑμῖν. Πτοηθέντες δὲ, καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι, έδό-37 κουν πνευμα θεωρείν. Καὶ είπεν αὐτοίς, Τί τεταραγμένοι έστέ; καὶ 38 διατί διαλογισμοί αναβαίνουσιν έν ταις καρδίαις ύμων; ίδετε τας χεί-39 ράς μου, και τους πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγώ είμι ψηλαφήσατέ με, καὶ ίδετε ότι πνεύμα σάρκα καὶ υστέα ουκ έχει, καθώς έμὲ θεωρείτε έχοντα. Καὶ, τοῦτο είπων, έπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χείρας καὶ τοὺς πόδας. Ετι 40-41 δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς, Έχετέ τι βρώσιμον ένθάδε; Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ 42 μέρος, καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου. Καὶ, λαβών, ένώπιον αὐτών έφαγεν. 43 Είπε δὲ αὐτοῖς, Οῦτοι οἱ λόγοι, οῦς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ῶν σὺν 44 ύμιν, ὅτι δεί πληρωθήναι πάντα τὰ γεγραμμένα έν τῷ νόμῳ Μωσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ έμοῦ. Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, 45 του συνιέναι τὰς γραφάς και είπεν αὐτοις, Ότι ουτω γέγραπται, και 46 ουτως έδει παθείν τον Χριστον, και αναστήναι έκ νεκρών τη τρίτη ήμέρα, καὶ κηρυχθήναι έπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν 47 άμαρτιων είς πάντα τὰ έθνη, ἀρξάμενον ἀπὸ Ίερουσαλήμ. Ύμεις δέ 48 έστε μάρτυρες τούτων. Καὶ ίδου, έγω ἀποστέλλω την έπαγγελίαν τοῦ 49 πατρός μου έφ' ύμας ' ύμεις δε καθίσατε έν τη πόλει 'Ιερουσαλημ, έως ου ένδύσησθε δύναμιν έξ υψους.

Έξηγαγε δε αὐτοὺς έξω έως είς Βηθανίαν καὶ, επάρας τὰς χείρας 50

Some MSS. omit rai.—36. o'Ingouc. G. omits this nominative, and K. puts it in brackets.—40. This verse does not appear in Cod. D.—49. G. omits the word 'Ispavoaλήμ, and K. brackets it.

pression of mingled enthusiasm and affec- to show, according to their own ideas of spition. Compare Ps. xxxix. 8. Jer. xx. 9. rits, that he was not one. So Cic. Fin. IV. 3. Incendit igitur cos, qui aud**iu**nt

Ver. 34. Σίμωνι. This appearance to Peter is not recorded in the other Gospels; but is mentioned in 1 Cor. xv. 5.

Ver. 37. πνεθμα θεωρείν. Compare Matt. xiv. 26. From ver. 39, it appears, as well as from the Rabbinical writings, that the Jews believed in the immateriality of spirits: and the Heathens entertained a similar idea. Hence Max. Tyr. XV. 1. οὐ γὰρ σαρκές al δαιμόνων φύσεις, οὺδὲ ὀστᾶ, οὐδὲ αίμα. Ovid. Met. IV. 443. Errunt exsangues sine corpore et ossibus umbræ. Compare Hom. Od. A. 217. Virg. Æn. VI. 700. Our Lord did not mean to confirm these notions; but merely

Ver. 41. ἀπιστ. ἀπὸ τ. χ. Compare Matt. xxviii. 8.

Ver. 44. ἐν τῷ νόμφ Μ. κ. τ. λ. This was precisely the Jewish division of the O. Test. The Psalms is put, as being the first book of it, for the entire third division, which also contained Proverbs, Job, Canticles, Ruth, Lamentations, Ecclesiastes, Esther, Ezra, Nehemiah, and Chronicles. It was generally called the Hagingrapha.

Ver. 47. ἀρξάμενον. So as to begin. Of the same participle used thus, absolutely or impersonally, there is an example in Herod.

III. 91. See Gr. Gr. § 61. Obs. 3.

Ver. 49. The imagyshiar. The gift of the Holy Ghost, promised in John xv. 20.

51 αὐτοῦ, εὐλόγησεν αὐτούς. Καὶ έγένετο έν τῷ εὐλογεῖν αὐτοὺ αὐτοὺς, 52 διέστη ἀπ΄ αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο είς τὸν οὐρανόν. Καὶ αὐτοὶ, προσκυνήσαντες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν είς Ἱερουσαλημ μετὰ χαρᾶς μεγάλης 53 καὶ ησαν διαπαντὸς έν τῷ ἱερῷ, αίνοῦτες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν. ᾿Αμήν.

Ver. 51. καὶ ἀνεφέρετο είς τ. ούρ. Omitted in Cod. D.—53. 'Αμήν. Wanting in G. S. The word is placed by K. in brackets.

zvi. 7. See also Acts i. 8. Of ἐνδύεθαι, to and compare Rom. xiii. 14. 1 Cor. xv. 53. be invested with, see on Hom. II. A. 149; Gal. iii. 27, and elsewhere.

Ver. 53. διαπαντός. See on Luke ii. 37.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

[JOHN the Evangelist, and brother of James, was the son of Zebedee and Salome; and both father and sons were fishermen of Bethsaida. The two brothers were called to the Apostleship, as they were fishing upon the sea of Galilee (Matt. iv. 21. Mark i. 19), and were afterwards surnamed Boanerges by our Lord (Mark iii. 17). John was eminently the disciple whom Jesus laved (John xiii. 23), and our Lord commended to his care his afflicted mother, while he hung upon the cross (John xix. 26, 27). During the remainder of her life, the ministry of John was confined to Jerusalem; and the chief particulars of it are related in Acts iii. iv. 1—22. viii. 14—25. That he was present at the apostolic council held in that city about the year A. D. 49, appears from Acts xv. 6, compared with Gal. ii. 9. Subsequently he resided chiefly at Ephesus; and from thence was banished to the Isle of Patmos, where he saw the Apocalypse (Rev. i. 9). Released from exile on the accession of Nerva, he returned to Ephesus; and there wrote his Gospel about the year 97. His main object, as stated by himself (John xx. 31), was to prove the Divinity of Christ; in opposition, according to ancient testimony, to the heresies of Cerinthus and the Gnostics. He has treated, accordingly, not so much of the life, as of the person and office of Christ; omitting, or adverting only briefly to, those particulars which are mentioned by other Evangelists. The genuineness of his Gospel is incontestably proved by the uninterrupted testimony of the ancient church. John is said to have died at Ephesus at the close of the first century, in the hundredth year of his age, and in the third year of the Emperor Trajan. The story of his miraculous delivery from the cauldron of boiling oil, into which he was ordered to be thrown by Domitian, is not well authenticated.]

1. ΈΝ ἀρχῷ ἢν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἢν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ 1 Θεὸς ἢν ὁ Λόγος. Οὖτος ἢν ἐν ἀρχῷ πρὸς τὸν Θεόν. Πάντα 2-3 δι αυτού έγένετο, και χωρίς αυτού έγένετο ουδέ εν ο γέγονεν.

7. 15. 27, compared with Matt. iii. 11. Mark opposition to this dogma that St. John opens i. 7. Luke iii. 16, this title plainly belongs to his Gospel with an assertion of his pre-existapply the same designation to the Angel Je- variance with the tenets of the modern Socihovah of the old covenant; and Philo, who mians, who regard the Logos as an attribute of may fairly be regarded as imbued with the Deity; not to mention the futility of statopinions of his countrymen at the time he ing that God's wisdom, as they would render wrote, speaks of the Messiah under the name the term, was coexistent with God. Moreof the Logos, and describes him as νίος Θεοῦ, over the personality of the Logos is decisively δεύτερος Θεός, πρωτόγονος, φως κόσμου, and in other terms closely allied to those such as the work of creation, and the like. which St. John employs throughout his Gospel. There is, however, much confusion in the beginning absolutely, is plain from the abtenets of Philo, which were derived from the Platonists; and, in like manner, the theology of the Gnostics was an incomprehensible med- word Λόγος, as a title of Christ, it designates ley of Platonism, Judaism, and Christianity the personal medium, by which God commucombined. These heretics considered the sicates, as it were verbally, his divine revelaagos to be an emanation put forth by God, tion to mankind.

CHAP. I. Ver. 1. 'O Aóyoc. From vv. after the creation of the world; and it is in The Targumists repeatedly ence and divinity. His assertion is equally at proved by the personal acts attributed to him; That ly doxy can denote nothing but in the sence of any limiting adjunct in the context See on Luke i. 2. As to the import of the

4-5 Έν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ φῶς εν

τη σκοτία φαίνει, καὶ ή σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

Έγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὅνομα αὐτῷ Ἱωάννης. 7 Ούτος ήλθεν είς μαρτυρίαν, ίνα μαρτυρήση περί του φωτός, ίνα πάντες 8 πιστεύσωσι δι αὐτοῦ. Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ΄ ἵνα μαρτυρήση 9 περί του φωτός. Ἡν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, δ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον 10 ερχόμενον είς τὸν κόσμον. Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι αὐτοῦ 11 έγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ έγνω εἰς τὰ ίδια ήλθε, καὶ οἱ ίδιοι 12 αυτύν ου παρέλαβον όσοι δὲ έλαβον αυτόν, έδωκεν αυτοῖς έξουσίαν 13 τέκνα Θεού γενέσθαι, τοίς πιστεύουσιν, είς τὸ όνομα αὐτού οἱ οὐκ έξ αιμάτων, οὐδὲ έκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ έκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ΄ εκ θεου εγεννήθησαν.

Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ έγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν,—καὶ ἐθεασάμεθα την δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς,—πλήρης χάρι-15 τος καὶ άληθείας. Ίωάννης μαρτυρεί περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε, λέγων, Ουτος ήν ον είπον, Ο οπίσω μου έρχόμενος, έμπροσθέν μου γέγονεν

Ver. 4. The early Fathers began this verse with δ γέγονεν, placing a full point at ουδέ $l\nu$.—14. $\pi\lambda\eta\rho\eta\varsigma$. Cod. D. $\pi\lambda\eta\rho\eta$. Some MSS. transpose ver. 15 after ver. 18.

was life, i. e. eternal life; and this life, i. e. the Gospel which brought life and immori 10.)

Ver. 5. ού κατέλαβεν. Either did not rereive, i. e. rejected; which agrees with the context (vv. 10, 11): or did not overtake, as in John xii. 35. If this last be the true meaning, it would imply that the Gospel is never involved in darkness, except to those who wilfully close their eyes.

Ver. 6. εγένετο ανθρωπος. See Matt. iii. 1. Mark i. 2. Luke iii. 3. This and the two following verses are, in some sort, parenthetical.—With ver. 8 compare vv. 19, sqq.

Ver. 9. έρχόμενον είς τ. κ. Cyril, Augustine, and others, join these words with φώς, not with ανθρωπον. Compare John ii. 19. xii. 46.

Ver. 11. τὰ ίδια. Scil. ciκήματα. By ol witness. Compare 2 Pet. i. 17. tended, whom he had selected as his peculiar people; and among whom his appearance had been constantly foretold by their prophets. They rejected him, therefore, not because they did not, but because they would not know him.

Ver. 12. ikovolav. Privilege, or prerogatire; as in 1 Cor. viii. 9, and elsewhere. The meaning is, that though the Jews, as a nation, rejected Christ, the Gospel would still prevail; and those who received it, whether

Ver. 4. έν αὐτῷ ζωή ήν, κ. τ. λ. In him Jews or Gentiles, would become, by the regeneration of baptism, children of God, without regard to circumcision, or descent from Abratality to light, was the light of men. (2 Tim. ham, or any external circumstance whatever. Some here render aïµara, natural descent, which sense it sometimes bears; but this is here expressed by θέλημα σαρκός. It seems, therefore, to denote the blood of circumcision.

> Ver. 14. sapt lykvero. That is, was made man. The Docete denied the human nature of Christ, maintaining that he was a man in appearance only. There seems also to be an allusion to the twofold nature of our Lord in the use of the verb σκηνοῦν, which may imply that his incarnate body, like the Jewish tabernacle, was only the temporary residence of the Deity. In the parenthetical clause, & έθεασάμεθα κ. τ. λ. the Evangelist points to the transfiguration, of which he was an eye-

men, the Jews are clearly in- Ver. 15. εμπροσθέν μου γέγονεν. So again in vv. 27, 30. There is a question whether priority of time, or of dignity, is here intended; but as the preceding clause refers to time, this can scarcely do otherwise. Christ succeeded John in his birth and ministry; so that his pre-existence, and consequent divinity, are intimated. In the next clause, the same assertion is emphatically repeated. πρώτος implies priority of time, compare John v. 4. viii. 7. xv. 18.

ότι πρωτός μου ήν. Καὶ έκ του πληρώματος αὐτου ήμεις πάντες έλά- 16 βομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη, ἡ χά- 17 ρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. Θεὸν οὐδεὶς ἐώρακε 18 πώποτε' ο μονογενής υίος, ο ών είς τον κύλπον του πατρος, έκείνος έξηγήσατο. Καὶ αῦτη έστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν 19 οι Ιουδαίοι έξ Ιεροσολύμων ιερείς και Λευίτας, ίνα έρωτήσωσιν αὐτὸν, Σὰ τίς εἶ; Καὶ ώμολόγησε, καὶ οὐκ ήρνήσατο καὶ ώμολόγησεν, 20 Ότι οὐκ εἰμὶ έγω ὁ Χριστός. Καὶ ἡρώτησαν αὐτὸν, Τί οὖν ; Ἡλίας 21 εἶ σύ ; Καὶ λέγει, Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης εἶ σύ ; Καὶ ἀπεκρίθη, Οὐ. Είπον ούν αὐτῷ, Τίς εἶ; ίνα ἀπόκρισιν δωμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς τί 22 λέγεις περί σεαυτοῦ; "Εφη, Έγω "φωνή βοώντος έν τη έρήμω, Εὐθύ-23 νατε την όδον Κυρίου" καθώς είπεν Ησαΐας ό προφήτης. Καὶ οι άπεσ- 24 ταλμένοι ήσαν έκ των Φαρισαίων. Καὶ ήρώτησαν αὐτὸν, καὶ εἶπον αὐτῷ, 25 Τι οῦν βαπτίζεις, ει σὺ οὐκ εῖ ὁ Χριστὸς, οῦτε Ἡλίας, οῦτε ὁ προφήτης; Απεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης, λέγων, Έγω βαπτίζω έν ὕδατι 26 μέσος δε ύμων έστηκεν, δν ύμεις ούκ οίδατε αὐτός έστιν ὁ ὀπίσω μου 27 έρχόμενος, υς έμπροσθέν μου γέγονεν ου έγω ουκ είμι άξιος, ίνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἰμάντα τοῦ ὑποδήματος. Ταῦτα ἐν Βηθαβαρᾳ ἐγένετο, πέ- 28 ραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων.

Τη έπαύριον βλέπει ο Ίωάννης τον Ίησοῦν έρχόμενον προς αὐτον, 29 καὶ λέγει, Ίδε, ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων την ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

Ver. 16. καὶ έκ τοῦ πληρώματος. G. ὅτι εκ τ. π.—27. G. omits αὐτός έστιν, and ος έμπ. μου γ.—28. Βηθαβαρά. G. K. S. Βηθανία, with almost all the old MSS. and versions. If the reading be correct, it cannot be the Bethany where Lazarus resided; but it is far from improbable that there were two places bearing the same name.— 29. ο Ίωάννης. Omitted by G. S.; and enclosed with brackets by K.

Those spiritual graces, of which Christ was Lord's being in the bosom of his Futher is filled beyond measure, are shed in different sometimes similarly explained with Luke xvi. degrees upon all his true disciples: - xápu 22. Perhaps it is merely a formula expresάντὶ χάριτος, grace corresponding with the nive of affection. Compare Gen. xvi. 5. 2 Sam. grace of Christ. See Gr. Gr. § 63. Obs. 3. xii. 8. So Cic. Epist. Fam. XIV. 4. 14 This seems to be the best interpretation of vero sit in sinu semper et complexu meo. this difficult passage. The conjunction & Ver. 20. ωμολόγησε, & οὐκ ήρν. κ. τ. λ. must be rendered even, and aurou must be Pleonasms of this nature are intended to repeated with xápiros. To the same effect it strengthen the affirmative. See on Luke L is added (ver. 17) that Christ has truly re- 20; and compare 2 Kings xviii. 36. 152. vealed the knowledge of salvation by grace xxxviii. 1. 1 John i. 5, 6. ii. 27. With the in the Gospel, as Moses revealed the know- following verses compare Matt. iii. 1, 199. ledge of God's law to the Jews; and Christ xi. 9, sqq. xvi. 14. xvii. 11, sqq.—In ver. 21, (ver. 18) was more competent than Moses to the article before προφήτης is clearly defimake a full discovery of the divine counsels, nite; and the prophet intended may be either inasmuch as he had the most intimate know- Jeremiah, or the one promised in Deut. Xviii. ledge of them. The apparent discrepancy 15. from Exod. xxxiii. 11, is best reconciled by the fact, that the divine personage, who ap- Isa. liii. 7. 1 Pct. i. 19. The allusion is to peared to Moses and the Patriarchs, was not the paschal lamb, to which the sins of the God the Father, but the Logos, or Angel people were supposed to be transferred; and

Ver. 16. lk τοῦ πλ. αὐτοῦ. Of his ful- Jehovah. This was the very generally reness; viz. the fulness mentioned in ver. 14. ceived opinion of the early church. Our

Ver. 29. ίδε, ὁ άμνὸς κ. τ. λ. Compare

30 Ουτός έστι περί ου έγω είπον, 'Οπίσω μου έρχεται άνηρ, δς έμπροσθέν 31 μου γέγονεν ότι πρωτός μου ήν. Κάγω οὐκ ήδειν αὐτόν άλλ ίνα φανερωθή τῷ Ίσραὴλ, διὰ τοῦτο ήλθον έγω έν τῷ ὕδατι βαπτίζων. 32 Καὶ έμαρτύρησεν Ίωάννης, λέγων, Ότι τεθέαμαι τὸ πνευμα καταβαίνον, 33 ώσει περιστεραν, έξ ουρανού, και έμεινεν έπ' αυτόν' κάγω ουκ ήδειν αὐτὸν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν εν ύδατι, εκείνός μοι είπεν, Εφ' ῦν αν ίδης το πνεύμα καταβαίνον, και μένον έπ' αὐτον, οὐτός έστιν ο βαπ-54 τίζων έν πνεύματι άγίω. Κάγω έωρακα, καὶ μεμαρτύρηκα, ὅτι οὖτύς έστιν ο υίος του Θεού.

35 Τη έπαύριον πάλιν είστήκει ὁ Ἰωάννης, καὶ έκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 36 δύο. Καὶ, έμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει, Ίδε, ὁ ἀμνὸς τοῦ 37 Θεού. Καὶ ήκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἡκολούθησαν 38 τῷ Ἰησοῦ. Στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς, Τί ζητεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ῥαββὶ, ο λέγεται 39 έρμηνευόμενον Διδάσκαλε, που μένεις; Λέγει αυτοίς, Έρχεσθε, καὶ ίδετε. Ήλθον, καὶ είδον ποῦ μένει καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν 40 έκείνην ωρα δὲ ἢν ως δεκάτη. Ἡν Ανδρέας, ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, είς έκ των δύο των ακουσάντων παρα Ιωάννου, καὶ ἀκολουθησάν-41 των αὐτῷ. Εύρίσκει οὖτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτώ, Ευρήκσμεν τὸν Μεσσίαν, ο έστι μεθερμηνευόμενον, ο Χρισ-42 τός καὶ ήγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ίησοῦν. Ἐμβλέψας δὲ αὐτῷ ὁ Ίησους είπε, Σὺ εἶ Σίμων, ὁ υἰὸς Ἰωνᾶ΄ σὺ κληθήση Κηφᾶς, ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος.

Τη έπαύριον ηθέλησεν ο Ίησους έξελθείν είς την Γαλιλαίαν και εύ-44 ρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ, 'Ακολούθει μοι. 'Ην δὲ ὁ Φίλιππος 45 από Βηθσαίδα, έκ της πόλεως 'Ανδρέου και Πέτρου. Ευρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ, καὶ λέγει αὐτῷ, 'Ον ἔγραψε Μωσῆς έν τῷ νόμῳ, καὶ οἱ προφήται, εύρήκαμεν, Ίησοῦν τὸν υίὸν τοῦ Ίωσηφ, τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. 46 Καὶ είπεν αὐτῷ Ναθαναὴλ, Έκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν είναι; Λέ-

Ver. 39. Ερα δὲ ήν. G. K. S. omit δέ.—41. ο χρ. The article is omitted, except in R.—42. έμβλέψας δέ. G. K. S. are without δέ.—43. ο Ίησοῦς. Omitted by G. K.; and in some MSS. inserted after λέγει αὐτῷ.

-Christus portot (alpei) peccutum, portando erpiat, expiando aufert, efficitque ut remitta-

Ver. 31. κάγω ούκ ήδειν αύτόν. From Matt. iii. 14, it appears that John knew Jesus to be the Messiah before he baptized him; so that the declaration here made by him, and repeated in ver. 33, must be understood to imply, that his knowledge of Christ, which

the sense is thus well expressed by L. de Dieu: with confirmed by the promised sign in the face of the congregated multitude, whom he had been preparing, by baptism, for his reception.

Ver. 42. Κηφᾶς δ έρμ. Π. Compare

Matt. xvi. 18.

Ver. 46. in Naζαρέτ κ. τ. λ. Though Christ dwelt at Nazareth, he was born at Bethlehem (Micah v. 2. Matt. ii. 23). From this circumstance, as well as from the obscuwas communicated by divine afflatus on the rity and moral degradation of the place at instant before he baptized him, was forth- this time, Nathanael asks the question in this

γει αὐτῷ Φίλιππος, Έρχου, καὶ ίδε. Είδεν ὁ Ίησοῦς τὸν Ναθαναηλ 47 έρχομενον πρός αὐτόν, καὶ λέγει περί αὐτοῦ, Ίδε, ἀληθῶς Ίσραηλίτης, έν ψ δόλος οὐκ έστι. Λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ, Πόθεν με γινώσκεις; 48 'Απεκρίθη ο Ίησους, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Προ τοῦ σε Φίλιππον φωνήσαι, ουτα ύπο την συκήν είδον σε. Απεκρίθη Ναθαναηλ, και λέγει αυτώ, 49 'Ραββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ίσραήλ. 'Απεκρί- 50 θη Ίησους, καὶ είπεν αὐτῷ, Ότι είπόν σοι, Είδόν σε ὑποκάτω τῆς συκής πιστεύεις; μείζω τούτων όψει. Καὶ λέγει αὐτῷ, Αμην, αμην 51 λέγω ύμιν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεψγότα, καὶ τοὺς ἀγγέλους του Θεού αναβαίνοντας και καταβαίνοντας έπι τον υίον του ανθρώπου.

2. ΚΑΙ τῷ ἡμέρα τῷ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανα τῆς Γαλιλαίας, 1 καὶ ην ή μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ έκει έκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθη-2 ταὶ αὐτοῦ είς τὸν γάμον. Καὶ, ὑστερήσαντος οίνου, λέγει ἡ μήτηο 3 τοῦ Ίησοῦ πρὸς αὐτὸν, Οἴνον οὐκ ἔχουσι. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί 4 έμοι και σοι, γύναι; ουπω ήκει ή ωρα μου. Λέγει ή μήτηρ αὐτοῦ τοῖς 5 διακόνοις, "Ο τι αν λέγη υμίν, ποιήσατε. "Ησαν δε κει υδρίαι λίθιναι 6 έξ κείμεναι, κατά τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητας δύο η τρείς. Λέγει αὐτοίς ὁ Ίησούς, Γεμίσατε τας ύδρίας ύδατος. 7 καὶ έγέμισαν αὐτὰς ἔως ἄνω. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Αντλήσατε νῦν, καὶ 8

Ver. 51. S. δψνη.

be the apostle, who is elsewhere called Bar- 28.—Of the word γάμος, see on Matt. xxii. tholomew.

Ver. 48. ὑπὸ τὴν συκὴν. It appears from the Jewish writings that devout persons frequently offered up their prayers under the shade of fig-trees. Probably Nathanael had been so occupied; and our Lord's knowledge of his secret devotions convinced him of his Messiahship. That ο υίος του Θεού was a title applied by the Jews to their Messiah, see on Matt. iv. 3. xiv. 33. Another title racle, it was confined to the knowledge and was ὁ βασιλεὸς τοῦ Ἱσραήλ, which is found in Matt. xxi. 5. xxvii. 42. Mark xv. 32. perhaps, to prove that his religion was not of John xii. 13. Acts xvii. 7, et alibi.

bably there is an allusion to Jacob's vision in expect. The use of the word yivat, how-Gen. xxviii. 12. Under the figure, which he ever, implies no want of affection or respect. has adopted, our Lord seems to allude to the Compare John xix. 26. In the Greek tragic manifest interposition of Heaven in the con- writers the same form is used in addressing tinued series of miracles which he was about females of the highest rank and station.—Of to perform, in the course of his ministry up- the verb fixer, having a perfect signification, on earth.—Of the word dμην, see on Mutt. see Gr. Gr. § 50, Obs. 5. 2. v. 17.

Most probably the third duy after his arrival for the Hebrew measure called the bath, in in Galilee. See John 1. 43. Cana was a 2 Chron. iv. 5, LXX. See on Luke xvi. 6. small town, situated on a gentle eminence to -Of ava, as here employed, see on Matt. the west of Capernaum. It is called Cana of xx. 9. Galilee, by way of distinction from another

verse. Nathanael is commonly supposed to Cana, near Sidon, mentioned in Josh. xix.

Ver. 4. τί ἐμοὶ κὸ σοὶ, γύναι; There is, doubtless, in this expression, as elsewhere, an indication of reproof. Compare Judg. xi. 12. 2 Sam. xvi. 10. Matt. viii. 29. Luke viii. 28. It should seem that our Lord's mother had acted unadvisedly in endeavouring to procure an untimely exercise of his miraculous powers; so that, although he performed the miedification of his disciples; and intended, an austere and unsocial character, as the asce-Ver. 51. τον ούρανον κ. τ. λ. Most pro- tic life of the Baptist might have led them to

Ver. 6. κατά τον καθαρισμόν. See on CHAP. II. Ver. 1. $\tau \tilde{y}$ $\dot{\eta} \mu \dot{\epsilon} \rho a$ $\tau \tilde{y}$ $\tau \rho i \tau y$. Matt. xv. 2. The word $\mu \epsilon \tau \rho \dot{\eta} \tau \eta \varsigma$ is used

9 φέρετε τψ άρχιτρικλίνω. Καὶ ήνεγκάν. 'Ως δὲ έγεύσατο ὁ άρχιτρίκλινος το ύδωρ οίνον γεγενημένον, και ουκ ήδει πόθεν έστιν, (οι δε διάκονοι ήδεισαν, οι ήντληκότες το ύδωρ') φωνεί τον νυμφίον ο άρχιτρί-10 κλινος, καὶ λέγει αὐτῷ, Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησι, καί, όταν μεθυσθώσι, τότε τὸν έλάσσω σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οίνον 11 έως άρτι. Ταύτην έποίησε την άρχην των σημείων ὁ Ίησους έν Κανά της Γαλιλαίας, και έφανέρωσε την δόξαν αυτού και έπίστευσαν είς αντον οι μαθηταί αυτου.

12 ΜΕΤΑ τούτο κατέβη είς Καπεραούμ, αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οι άδελφοι αὐτοῦ, και οι μαθηται αὐτοῦ και έκει έμειναν οὐ πολλάς 13 ήμέρας. Καὶ έγγὺς ῆν τὸ πάσχα τῶν Ιουδαίων, καὶ ἀνέβη είς Ίεροσό-14 λυμα ο Ίησους. Καὶ εὐρεν έν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρό-15 βατα καὶ περιστεράς, καὶ τοὺς κερματιστάς καθημένους. Καὶ, ποιήσας φραγέλλιον εκ σχοινίων, πάντας εξέβαλεν εκ τοῦ ιεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας καὶ τῶν κολλυβιστῶν έξέχει τὸ κέρμα, καὶ τὰς τρα-16 τέζας ανέστρεψε και τοίς τας περιστερας πωλούσιν είπεν, "Αρατε ταυτα 17 έντεύθεν μη ποιείτε τον οίκον του πατρός μου οίκον έμπορίου. Έμνήσθησαν δε οι μαθηταί αὐτοῦ, ὅτι γεγραμμένον έστὶν, " Ὁ ζῆλος τοῦ 18 οίκου σου κατέφαγέ με." Απεκρίθησαν ούν οι Ιουδαίοι, και είπον αὐ-19 τψ, Τί σημείον δεικνύεις ήμιν, ότι ταυτα ποιείς; 'Απεκρίθη ὁ Ίησους, καὶ είπεν αὐτοῖς, Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ έν τρισὶν ἡμέραις έγερω 20 αυτόν. Είπον ούν οι Ίουδαῖοι, Τεσσαράκοντα καὶ εξ έτεσιν ψκοδομήθη δ

Ver. 17. G. K. S. κατεφάγεται.

Ver. 8. άρχιτρικλίνω. This person was not the συμποσιάρχης, or president; but the same, perhapa, as τραπεζοποιός, or Tricliniercics, whose office it was to arrange the entertainment, and taste the wine before it was presented to the guests.

Ver. 10. μεθυσθώσι. Personal for impersonal; as in Matt. i. 21. This verb does not necessarily imply intoxication, but simply drinking plentifully. Compare Gen. xliii. 34. Cant. v. 1. Ecclus. xxxix. 22. LXX.

Ver. 14. εθρεν έν τῷ ἱερῷ κ. τ. λ. This transaction is distinct from the similar event recorded in Matt. xxi. 12. Mark xi. 15. Luke xix 45. It took place at the first of the three passovers which occurred during our Saviour's ministry. The two others are mentioned in John vi. 4. xi. 55.—From κέρμα, denoting a small piece of money (ver. 15), is drived reputationing, as rollusioning from κόλλυβος. See on Matt. xxi. 12.

cattle

The verb garapayely is frequently used cupied a period of forty-six years, between

metaphorically to denote the emotion produced by indignation, grief, and any other passion. There is a similar metaphor in Job xix. 22.

Ver. 18. or . E. T. seeing that; in which sense the particle is again used in John ix. 17. Of the next verse see on Matt. xii. 38. xxvi. 61. Since in Christ dwell all the fulness of the Godhead bodily (Col. ii. 9), his body is figuratively called a Temple; and by a like metaphor Christians are called the temple of God (1 Cor. iii. 16, 17), because the Holy Spirit dwelleth in them. Our Lord's words are a prediction rather than a command; and the sign corresponds with that of the prophet Jonas, which was promised on another occa-

Ver. 20. Tegg. & It leavy. Some refer this remark to the repairs which Herod was then making, and which he had commenced, according to Josephus (Ant. XV. 14), in the Ver. 15. φραγίλλιον. See on Matt. xxvii. eighteenth year of his reign. It is more pro-26. The scourge was only applied to the bable that the rebuilding of the temple by Zerubbabel is meant; respecting which a tra-Ver. 17. δ ζήλος κ. τ. λ. From Ps. lxix. dition prevailed among the Jews; that it ocναὸς ούτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις εγερείς αὐτύν; Εκείνος δὲ ἔλεγε περί?! τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. "Ότε οὖν ἡγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν α 22 μαθηταί αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν αὐτοῖς καὶ επίστευσαν τῷ γραφῷ, καὶ τῷ λόγῳ ῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. Ὁς δὲ ἦν έν Ἱεροσολύμοις έν τῷ πάσχα, 23 έν τη έορτη, πολλοί έπίστευσαν είς το όνομα αυτού, θεωρούντες αυτού τὰ σημεία, ἃ ἐποίει. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἐαυτὸν αὐτοῖς, 24 δια το αυτον γινώσκειν πάντας και ότι ου χρείαν είχεν, ίνα τις μαρ-25 τυρήση περί του άνθρώπου αὐτὸς γάρ έγίνωσκε τί ήν έν τῷ άνθρώπῳ.

3. ΤΗΝ δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ;1 άρχων των Ιουδαίων. Ούτος ήλθε πρός τὸν Ίησοῦν νυκτός, καὶ εἰπεν? αὐτψ, 'Ραββί, οίδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος' οὐδείς γὰρ ταύτα τὰ σημεία δύναται ποιείν, α σὺ ποιείς, έὰν μη ή ὁ Θεὸς μετ' αὐτου. Απεκρίθη ο Ίησους, καὶ είπεν αὐτῷ, Αμην, άμην λέγω σοι, έὰν 3 μή τις γεννηθη ανωθεν, οὐ δύναται ίδεῖν την βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Λέγει 4 πρός αὐτὸν ὁ Νικόδημος, Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθήναι, γέρων ων; μη δύναται είς την κοιλίαν της μητρός αυτού δεύτερον είσελθείν, καὶ γεννηθήναι; Απεκρίθη ὁ Ίησοῦς, Αμήν, ἀμήν λέγω σοι, έὰν μή τις 5 γεννηθη έξ ύδατος και πνεύματος, ου δύναται είσελθείν είς την βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Τὸ γεγεννημένον έκ τῆς σαρκὸς, σάρξ έστι καὶ τὸ γεγεν-6 νημένον έκ του πνεύματος, πνευμά έστι. Μή θαυμάσης ὅτι εἶπόν σοι,7 Δεί ύμας γεννηθήναι ανωθεν. Τὸ πνευμα, ὅπου θέλει, πνεί, καὶ τὴν δ

Ver. 22. αὐτοῖς. Omitted by G. K. S.—24. πάντας. Several MSS. give πάντα. CHAP. III. Ver. 2. τον Ίησοῦν. G. K. S. αὐτόν.

sixth year of Darius. See Clem. Alex. Strom. I. Euseb. Dem. Eyang. p. 392.

ch. xx. 9. Acts ii. 31, 32. xiii. 35, sgg.

Ver. 23. tv rý toprý. During the feast: and so again in John iv. 45. In this and the following verse, the sense of πιστεύειν varies with the construction. With a dative it here signifies to entrust; as in Luke xvi. 11. The distinction, however, is by no means constant.

See Gr. Gr. § 47. Obs. 13.

CHAP. III. Ver. 1. άρχων. Probably, a member of the Sanhedrim. See John vii. 50. Some have thought that the visit was made by -11), the atonement (vv. 12-15), and God's night (ver. 2), in order that he might find love, as the original cause of man's redemp-Jesus alone; but it should rather seem that, although convinced of his Messiahship, he dreaded to risk his reputation with the Sanhedrim, who were very generally opposed to Christ.—The verb oldamen, in the plural, might be supposed to include the few exceptions; among whom, beside Nicodemus, was Joseph of Arimathæa (John xix. 39); but it ουτως, which denotes similitude, plainly inis rather used impersonally. Compare Luke dicates the use of xysūµa, in this verse, in

the beginning of the reign of Cyrus and the xx. 21. John ix. 31. Rom. ii. 2, iii. 19. 1 Cor. viii. 4. 1 *Tim.* i. 8.

Ver. 3. ανωθεν. This adverb significa Ver. 22. τỹ γραφỹ. The reference may from above in ver. 31, ch. xix. 11. 23, and probably be to Ps. xv. 10. Compare also elsewhere: and so it is rendered by Origen. Cyril, and others, in this place. Nicodemus, however, plainly understood Christ to mean a second birth; and such was the idea which the Jews in general attached to the baptime of proselytes. It signifies again in Wisd. xix. 6. LXX. Gal. iv. 9. Joseph. Ant. I. 18 3. Our Lord anticipates the question which Nicodemus was about to propose; and lays before him, as the fundamental doctrines of Christianity, the necessity of baptismal regeneration (vv. 3 tion (vv. 16, sqq.). In ver. 5, our Lord corrects the misconception of Nicodemus; and hence it appears that the connexion between regeneration and baptism is inseparable. Compare Tit. iii. 5. Conversion and renovation are distinct operations.

Ver. 8. τὸ πνεῦμα κ. τ. λ. The particle

φωνήν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οίδας πόθεν ἔρχεται, καὶ ποῦ ὑπάγει 9 ούτως έστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος έκ τοῦ πνεύματος. Απεκρίθη Νικόδη-10 μος, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; Απεκρίθη ὁ Ίησοῦς, καὶ είπεν αὐτῷ, Σὺ εἴ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραηλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσ-11 κεις; Αμήν άμην λέγω σοι, ὅτι, ὁ οίδαμεν, λαλοῦμεν, καὶ, ὁ ἐωράκα-12 μεν, μαρτυρούμεν και την μαρτυρίαν ήμων ου λαμβάνετε. Ει τα έπίγεια είπον ύμιν, καὶ οὐ πιστεύετε, πως, έαν είπω ύμιν τὰ έπουράνια, 13 πιστεύσετε; Καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν είς τον οὐρανον, εί μη ὁ έκ τοῦ οὐ-14 ρανού καταβάς, ὁ υίος τοῦ ἀνθρώπου ὁ ῶν ἐν τῷ οὐρανῷ. Καὶ καθώς Μυσης υψωσε τον όφιν έν τη έρημω, ουτως ύψωθηναι δεί τον υίον του 15 ανθρώπου. ίνα πας ο πιστεύων είς αὐτον μη ἀπόληται, ἀλλ' έχη ζωήν 16 αίωνιον. Ούτω γάρ ηγάπησεν ο Θεός τον κόσμον, ωστε τυν υίον αύτου τον μονογενή έδωκεν, ίνα πας ο πιστεύων είς αὐτον μη ἀπόληται, ἀλλ' 17 έχη ζωήν αιώνιον. Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεός τὸν υίον αὐτοῦ είς τὸν 18 κόσμον, ΐνα κρίνη τον κόσμον, άλλ' ίνα σωθή ο κόσμος δι' αὐτοῦ. Ὁ πιστεύων είς αὐτον οὐ κρίνεται ὁ δὲ μὴ πιστεύων ήδη κέκριται, ὅτι μὴ πε-19 πίστευκεν είς το όνομα του μονογενούς υίου του Θεού. Αυτη δέ έστιν ή κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἡγάπησαν οὶ ἄνθρω-💯 τοι μάλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς. ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα. Πᾶς γαρ ο φαύλα πράσσων μισεί το φως, και ούκ έρχεται προς το φως, ίνα 21 μη έλεγχθή τὰ έργα αὐτοῦ ὁ δὲ ποιῶν την ἀλήθειαν έρχεται πρός τὸ φως, ίνα φανερωθή αὐτοῦ τὰ έργα, ὅτι έν Θεῷ έστιν εἰργασμένα.

Ver. 13. o av iv ra oupava. Omitted in Cod. B.

terious agency. Compare Job xxxviii. 24. Eccles. xi. 5. 1 Cor. il. 11. Thus Socrates in Xen. Mem. IV. 3. 14. 🖒 άνεμοι αυτοί μίν ούχ ορώνται, ά δὲ ποιοῦσιν, φανερά Lucret. III. 270. Venti cæca polestas.

lates magister ille Israelis: and the article is so vivov is used in John viii. 28. xii. 32. certainly definite, indicating a degree of celepare Pa. 11. 11. Jer. xxxi. 33. xxxii. 39, 40. Esek, xi. 19.

Ver. 12. iniyera. What is open to the human understanding, and has a parallel in enthly objects; as opposed to imoupávia, those parts of the mystery of godliness, which he alone could reveal, who had been in heaven from all eternity. With the expressions in

two different senses. It seems that the Jews ver. 13, compare Deut. xxx. 12. Prov. xxx. employed the wind as a symbol of any mys- 4. Baruch iii. 29. LXX. Rom. x. 6. As these are indicative of the pre-existence of Christ, so the last clause, ὁ ὧν κ. τ. λ. proves his ubiquity. Compare John i. 18.

Ver. 14. καθώς Μωσῆς κ. τ. λ. ημίν ίστιν, κ προσιόντων αίσθανόμεθα. ludes to the elevation of the brazen serpent in the wilderness (Numb. xxi. 8, 9), which was Ver. 10. ὁ διδάσκαλος τ. 'I. Beza trans- typical of Christ's elevation on the cross; and

Ver. 16. εδωκεν. Scil. θανάτω. Compare brity which the instructions of Nicodemus Luke xxii. 19. Rom. viii. 32. Gal. i. 4. Tit. had acquired, and which our Lord would ii. 14. The expressions in these verses are intimate to accord but ill with his ignorance decisive against the Calvinistic doctrine of of those effects of the Spirit, which the Pro- partial redemption. As opposed to σώζειν, the Phets ought to have led him to expect. Com- verb κρίνειν signifies to condemn to punishment. So also in John vil. 51. xii. 47. Rom. ii. 12, and elsewhere.

Ver. 19. δτι τὸ φως κ. τ. λ. Compare

John i. 5. 10.

Ver. 21. in Oew. That is, in obedience to the commands, and with a view to the approbation, of God.

Μετά ταῦτα ήλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν 22 γην καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν, καὶ ἐβάπτιζεν. "Ην δὲ καὶ Ίωάννης 23 βαπτίζων έν Αίνων, έγγυς του Σαλείμ, ὅτι υδατα πολλά ἡν έκεί καί παρεγίνοντο, καὶ εβαπτίζοντο. Οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος είς τὴν φυ- 24 λακήν ὁ Ἰωάννης. Έγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάν- 25 νου μετὰ Ἰουδαίων περὶ καθαρισμοῦ καὶ ήλθον πρὸς τὸν Ἰωάν- 26 νην, καὶ εἶπον αὐτῷ, Ῥαββὶ, ος ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ῷ σὺ μεμαρτύρηκας, ίδε, οὖτος βαπτίζει, καὶ πάντες έρχονται πρός αὐτόν. Απεκρίθη Ίωάννης, καὶ εἶπεν, Οὐ δύναται ἄνθρωπος 27 λαμβάνειν οὐδὲν, έὰν μὴ ἢ δεδομένον αὐτῷ έκ τοῦ οὐοανοῦ. Αὐτοί 28 ύμεις μοι μαρτυρείτε, ὅτι εἶπον, Οὐκ είμὶ έγω ὁ Χριστὸς, ἀλλ' ὅτι απεσταλμένος είμὶ έμπροσθεν έκείνου. Ο έχων την νύμφην, νυμφίος 29 έστίν ό δε φίλος του νυμθίου, ό έστηκως και ακούων αὐτου, χαρά χαίρει δια την φωνην του νυμφίου. Αυτη ουν ή χαρα ή έμη πεπλήρωται. Έκεινον δει αὐξάνειν, έμε δε έλαττουσθαι. Ο ἄνωθεν έρχόμε-30-31 νος, έπάνω πάντων έστίν' ὁ ῶν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς έστὶ, καὶ ἐκ της γης λαλεί ό έκ του ουρανού έρχόμενος, έπάνω πάντων έστι, καί 32 δ έωρακε καὶ ήκουσε, τοῦτο μαρτυρεί καὶ την μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. Ο λαβών αὐτοῦ την μαρτυρίαν, έσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς 33 άληθής έστιν. 'Ον γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεός, τὰ ρήματα τοῦ Θεοῦ λα-34 λεί ου γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ Θεὸς τὸ πνευμα. ΄Ο πατηρ ἀγαπῷ 35 τὸν υἰὸν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῷ χειρὶ αὐτοῦ. ΄Ο πιστεύων εἰς τὸν 36 υίον, έχει ζωήν αίωνιον ο δε απειθών τω υίω, ουκ όψεται ζωήν, αλλ' ή ὀργή του Θεου μένει έπ' αὐτόν.

Ver. 25. Ioudaiwy. G. K. S. Ioudalov.

appears that Christ himself did not baptize; next words.—The verb σφραγίζειν (ver. 33) but that the rite was administered by his dissignifies to acknowledge, with reference to the ciples. Qui facit per alium, facit per se.— custom of sealing wills and contracts. See The situation of *Enon* and *Salem* (ver. 23) 2 Cor. i. 22. Eph. i. 13. Compare also Rom. is altogether uncertain.—Of John's impri- iv. 11. 1 Cor. xi. 2. Our acceptance of sonment (ver. 24), see Mutt. xiv. 3, sqq. Christ's testimony indicates our faith in his

posed to impeach the effect of John's bap- some office or commission; and the s tism. See Acts xix. 4, 5.—With & Two plied is the evidence of miracles. $\mu \alpha \theta \eta \tau \tilde{\omega} \nu$ there is an ellipsis of $\tau \iota \sigma \iota$.

ing is, that no person, exercising a divine commission, may exceed such commission.

Ver. 29. νυμφίος. See on Matt. ix. 15. In the following verses, John declares that Christ's superiority above himself consisted in and dπειθων, it is plain that faith and obshis divine nature. Compare vv. 11, sqq. supra. dience are equally conditions of the Gospel

Ver. 32. ούδείς. Comparatively none; covenant.

Ver. 22. εβάπτιζε. From John iv. 2, it i. e. very few. This is clear from the very Ver. 25. περί καθαρισμού. Baptism is divine mission, and in the truth of God's word, plainly intended; and it should seem that the as revealed by him. In John vi. 27, the verb inquiry had reference to the rebaptizing of is used with reference to the seal affixed to John's disciples by Christ, which was sup- the deed, whereby a person is appointed to

That is, sparingly. Ver. 84. ἐκ μέτρου. Ver. 27. ού δύναται κ. τ. λ. The mean- Compare Jer. xxx. 11. xlvi. 28. Ezek. iv. 16. Christ's revelation was not partial, like those of the ancient prophets, but complete. With ver. 35, compare Matt. xi. 27. From the opposition in ver. 36, between πιστεύων

4. ΩΣ οὖν ἔγνω ὁ κύριος, ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαίοι, ὅτι Ἰησοῦς 2 πλείονας μαθητάς ποιεί καὶ βαπτίζει, η Ίωάννης, (καίτοιγε Ίησους 3 αὐτὸς οὐκ εβάπτιζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ) ἀφῆκε τὴν Ιουδαίαν, 4 καὶ ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Εδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ 5 της Σαμαρείας. Έρχεται ουν είς πόλιν της Σαμαρείας λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου, δ ἔδωκεν Ίακωβ Ίωσηφ τῷ υἰῷ αὐτοῦ 6 ην δὲ ἐκεῖ πηγη τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς, κεκοπιακώς ἐκ τῆς ὁδοι-7 πορίας, ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῷ πηγῷ ωρα ην ώσεὶ ἔκτη. Ερχεται γυνη έκ της Σαμαρείας αντλησαι ύδωρ. Λέγει αὐτη ὁ Ἰησούς, Δός 8μοι πιείν. Οι γάρ μαθηταί αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν είς την πόλιν, ίνα 9τροφάς άγοράσωσι. Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις, Πῶς σὺ, Ιουδαίος ων, παρ' έμου πιείν αίτείς, ούσης γυναικός Σαμαρείτιδος; (οὐ 10 γάρ συγχρώνται Ίουδαΐοι Σαμαρείταις.) Απεκρίθη Ίησους, και είπεν αὐτη, Ει ήδεις την δωρεάν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς έστιν ὁ λέγων σοι, Δός 11 μοι πιείν, συ αν ήτησας αυτον, και έδωκεν αν σοι υδωρ ζων. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνη, Κύριε, οὖτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ έστὶ βαθύ 12 πόθεν οῦν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ήμων Ίακωβ, ος έδωκεν ήμιν το φρέαρ, καὶ αὐτος έξ αὐτοῦ ἔπιε,

Ver. 5. R. Σιχάρ. Αλ Σιχέμ.—δ έδωκεν. G. S. οὐ έδωκεν.

Galilee to Jerusalem lay through Samaria. 17. See Joseph. Ant. XX. 6. 1. B. J. II. 12. 3. road (Mark x. 1); but it should seem that the jealousy, which his own miracles and the Baptist's testimony had now excited against him, rendered it advisable to remove with all the Jews. Compare Luke x. 33, sqq. speed from Judsea. The city of Sychar, or Sichen, was immediately in his way, about forty miles from Jerusalem. It was afterwards called Flavia Neapolis, now Naplous; and near it is a fruitful valley, which is supposed to be the field (ver. 5), which Jacob, ntance to his son Joseph. See Gen. xxxiii. the patriarch Joseph would be peculiarly so, some from him the Samaritans claimed to be descended. See Joseph. Ant. IX. 14. 8. That it was the custom of the Eastern women to fetch water from these wells is plain from Gen. xxiv. 13, sqq. This custom still prevails; and the coolness and refreshment, which they afford, cause them to be a place of frequent resort to the weary traveller.—In ver. 6, the adverb ourse is probably pleonastic, as in Acts vii. 8, and elsewhere; or it may

CHAP. IV. Ver. 4. έδει δε αὐτον κ. τ. λ. refer to κεκοπιακώς, and mean, as a tired per-The most direct and expeditious route from son would naturally do. Compare Acts xxvii.

Ver. 9. οὐ συγχρώνται. Heve no friendly Jesus sometimes went by a more circuitous intercourse. Dealings of convenience were allowed, though not of friendship. It appears, however, that the mutual antipathy was far less strong on the part of the Samaritans than

Ver. 10. δωρεάν τοῦ Θεου. opportunity of salvation, which was now graciously vouchsafed by God. The expression ύδωρ ζών properly signifies running water; and in this sense the woman understood it. Compare Gen. xxvi. 19. Levit. xiv. 5. 50. having purchased of Hamor, gave as an inhe- Num. xix. 17. Hesiod. Op. D. 595. Ovid. Met. VIII. 57. It appears, however, from 19. Josh. xxiv. 32. In a country where vv. 13, 14, that our Lord applied it figura-Wells are of rare occurrence, they are naturally tively to his doctrines, and so Euthymius exhighly prized; and one which had belonged to plains it τὸ νᾶμα τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ. A similar metaphor is employed in Prov. x. 11. Jer. ii. 13. xvii. 13. Compare also John vii. 38, 39. The Targum on Cant. iv. 15, compares the word of the Law with a well of living water.

> Ver. 11. ἄντλημα. A leathern bucket, with a cord attached to it; such as travellers carried in the East for the purpose of drawing water. Nonnus: Οὐ κάδον ἐλκυστῆρα φέρεις, οὐ σχοίνον ἀείρεις.

καὶ οι υιοι αυτου, και τὰ θρέμματα αυτου; Απεκρίθη ὁ Ίησους, 13 καὶ είπεν αὐτῷ, Πᾶς ὁ πίνων έκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν' ος 14 δ' αν πίη έκ του ύδατος, ου έγω δώσω αυτώ, ου μη διψήση είς τον αίωνα' άλλα το ύδωρ, ο δώσω αὐτῷ, γενήσεται έν αὐτῷ πηγη ύδατος, άλλομένου είς ζωήν αίωνιον. Λέγει πρός αὐτὸν ή γυνή, Κύριε, δός 15 μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ΐνα μὴ διψω, μηδὲ ἔρχωμαι ένθάδε ἀντλεῖν. Λέγει αὐτῷ 16 ό Ίησοῦς, Ύπαγε, φώνησον τὸν ἄνδρά σου, καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. ΄Απε- 17 κρίθη ή γυνη, καὶ εἶπεν, Οὐκ έχω ἄνδρα. Λέγει αὐτη ὁ Ἰησούς, Καλως είπας, Ότι ανδρα ούκ έχω πέντε γαρ ανδρας έσχες, και νύν ον 18 έχεις, ουκ έστι σου ανήρ' τουτο αληθές είρηκας. Λέγει αυτώ ή γυνή, 19 Κύριε, θεωρώ ότι προφήτης εί σύ. Οι πατέρες ήμων έν τούτω τῷ ύρει 20 προσεκύνησαν και ύμεις λέγετε, ότι έν Ίεροσολύμοις έστιν ο τόπος, οπου δεί προσκυνείν. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Γύναι, πίστευσόν μοι, ὅτι 21 έρχεται ώρα, ότε ούτε έν τῷ ύρει τούτῳ, ούτε έν Ίεροσυλύμοις, προσκυνήσετε τῷ πατρί. Ύμεις προσκυνείτε δ οὐκ οίδατε ήμεις προσκυνούμεν δ 22 οίδαμεν ότι ή σωτηρία έκ των Ιουδαίων έστίν. 'Αλλ' έρχεται ωρα, καί 23 νῦν έστιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι και άληθεία και γάρ ο πατήρ τοιούτους ζητεί τους προσκυνούντας αὐτόν. Πνεύμα ὁ Θεός καὶ τοὺς προσκυνούντας αὐτὸν, έν 24 πνεύματι καὶ ἀληθεία δεί προσκυνείν. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ, Οίδα ὅτι 25 Μεσσίας έρχεται, ο λεγόμενος Χριστός όταν έλθη έκεινος, αναγγελεί ήμιν πάντα. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Έγώ είμι, ὁ λαλῶν σοι. Καὶ 26-4 έπὶ τούτψ ήλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ έθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικὸς έλάλει οὐδεὶς μέντοι είπε, Τί ζητεῖς; η, Τί λαλεῖς μετ' αὐτης;

Ver. 20. G. K. S. εν τῷ ὅρει τούτφ. G. προσκυνεῖν δεῖ.—27. G. K. S. ελαύμαζον.

patriarchs Abraham and Jacob had offered sacrifices on mount Gerizim, at the foot of which Sychar was situated (Gen. xii. 6. xxxiii. 20); whence the Samaritans pretended that limited sense of $\mu\iota\sigma\bar{\epsilon}\bar{\imath}\nu$ in Matt. vi. 24. God consecrated the spot to his own peculiar the temple of Jerusalem. That our Lord's prediction, in the next verse, was literally ful- proached in that frame of mind which is most filled, will be amply proved by a reference to congenial with his nature and perfection. The Tertullian (adv. Jud. c. 15) and Eusebius expression πνεθμα and άληθεία implies a (Eccl. Hist. IV. 6); but it implies further, pure and spiritual worship, as opposed to the that the worship of God, under the new covenant, would be confined to no particular. There is a distich of Cato, which contains a place or country whatsoever.

ver. 25, it is clear, that the Samaritans not mente colendus. Compare Cic. N. D. II. 28. only expected the Messiah, but his speedy appearance; and though, from their comparative disregard of the prophetic writers, they is the same ellipsis in ver. 31. were more ignorant of God's merciful purpose

Ver. 14. οὐ μη διψήση. See on Matt. v. 6. in sending him than the Jewa, yet the books Ver. 20. of πατέρες ήμῶν κ. τ. λ. The of Moses were sufficient to teach them whence he was to spring. To this comparative, rather than absolute ignorance, the expression & over oldars seems to refer; being analogous to the

Ver. 24. πνεῦμα ὁ Θεός. Scil. Leti. Ged worship, and held it in higher veneration than is a Spirit: and may, therefore, be worshipped at all times and places; provided he is apcarnal and typical sacrifices of the Jews. similar sentiment; -- Si Deus est animus, nobis Ver. 22. δτι ή σωτηρία κ. τ. λ. From ut carmina dicunt, Hic tibi pracipue sit purs

Ver. 25. Messiac. See on Matt. i. 1. Ver. 27. ini rourge. Scil. xponge. There

28 Αφήκεν ουν την ύδριαν αυτής ή γυνή, και απήλθεν είς την πόλιν, 29 και λέγει τοις ανθρώποις, Δευτε, ίδετε ανθρωπον, ος είπε μοι πάντα, 30 όσα εποίησα μήτι ουτός έστιν ο Χριστός; Έξηλθον ουν έκ της πό-

λεως, καὶ ήρχοντο πρὸς αὐτόν.

31 Έν δὲ τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ, λέγοντες, Ῥαββὶ, φάγε. 12-33 Ο δε είπεν αὐτοῖς, Έγω βρωσιν έχω φαγείν, ην ύμεις οὐκ οίδατε. Έλεγον ούν οι μαθηταί προς άλλήλους, Μήτις ήνεγκεν αὐτῷ φαγείν; 34 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐμὸν Βρῶμά ἐστιν, ΐνα ποιῶ τό θέλημα τοῦ 35 τέμψαντός με, και τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. Οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι έτι τετράμηνόν έστι, καὶ ὁ θερισμὸς έρχεται; ίδου, λέγω υμίν, έπάρατε τους όφθαλμους ύμων, και θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί είσι πρὸς 36 θερισμόν ήδη. Καὶ ὁ θερίζων μισθύν λαμβάνει, καὶ συνάγει καρπύν 37 κς ζωήν αίωνιον τνα και ο σπείρων όμου χαίρη, και ο θερίζων. Έν γέρ τούτω ο λόγος έστιν ο άληθινος, ὅτι ἄλλος ἐστίν ο σπείρων, καί 38 άλλος ο θερίζων. Έγω απέστειλα ύμας θερίζειν, ο ούχ ύμεις κεκοπιάκατε άλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ύμεῖς είς τόν κόπον αὐτῶν είσεληλύ-39 θατε. Έκ δὲ τῆς πόλεως έκείνης πολλοὶ έπίστευσαν είς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτών, δια τον λόγον της γυναικός μαρτυρούσης, Ότι είπέ μοι 40 τάντα, όσα έποίησα. 'Ως οῦν ήλθον πρὸς αὐτὸν οὶ Σαμαρείται, ήρώ-41 των αὐτὸν μείναι παρ' αὐτοίς καὶ ἔμεινεν έκει δύο ἡμέρας. Καὶ πολ-12 λψ πλείους επίστευσαν δια τον λόγον αὐτοῦ, τῷ τε γυναικὶ έλεγον, Ότι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν αὐτοί γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οίδαμεν, ότι ούτος έστιν άληθως ο σωτήρ του κόσμου, ο Χριστός. 43 Μετά δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκείθεν, καὶ ἀπῆλθεν είς τὴν Γαλι-

Ver. 29. δσα επ. Al. & επ. So again in v. 39....30. ἐξῆλθον οδν. G. S. omit, and K. brackets σὖν.—31. ἐν δὲ τῷ μ. K. has δὲ within brackets.—35. In Codd. Ď. E. ἐπ is wanting. G. K. S. τετράμηνος.—36. καὶ ὁ θερίζων. G. K. omit the copula.

4 λαίαν· αὐτὸς γὰρ ο Ίησοῦς έμαρτύρησεν, ὅτι προφήτης έν τῆ ίδία

If was sufficiently familiar among the Jews. bee Prov. ix. 2. 5. Ion. 1v. 1, 2. Eccles. xxiv. Il. Hence Philo de Alleg. I. p. 44. τὸ γάρ φαγείν σύμβολόν ίστι τροφής ψυχικής.

Ver. 35. έτι τετράμηνον κ. τ. λ. It has been thought that these words were spoken about four months before the Passover, and that the feast mentioned at the beginning of the next chapter was the Paschal feast. The expression, however, seems to be simply pro-

Ver. 34. Ιμόν βρώμα κ. τ. λ. A like his disciples of the spiritual harvest which metaphor, indicating mental food, occurs in the congregated Samaritans promised; the Thucyd. I. 70. μήτε ἐορτὴν άλλο τι ἡγεῖσ- seeds of which had been sown by the prophets θαι ή τὸ τὰ δέοντα πράττειν. Cic. Fin. V. and the Baptist, and ripened under his own 19. Animi cultus erat ei quasi quidum humani- ministry, so that they had only to reap the tatts cibus. Compare also Cic. Tusc. Quast. fruits which others had laboured to produce. V. 23. Plant. Cist. IV. 2. 49. Our Lord Had a passover been intended in John v. 1, employs the same figure in John vi. 27; and lopth would have had the article. Probably it was the feast of Purim,—In the sense in which heurds is here used, the Latin canescere occurs in Ovid. Met. I. 110. Nec renovatus ager gravidis canebat aristis. Compare Virg. Ecl IV. 23. Ovid. Fast. V. 857.

Ver. 37. άλλος ἐστίν κ. τ. λ. Schol. on Arist. Eq. 392. κατά τον παλαιον λόγον, Αλλοι μέν σπείρουσι, άλλοι δ' εὐ ἀμήσαντο.

See on Luke xix. 21.

Ver. 44. δτι προφήτης κ. τ. λ. See on verbial. Our Lord is manifestly speaking to Matt. xiii. 57. This remark has been supπατρίδι τιμην ουκ έχει. Ότε ουν ηλθεν είς την Γαλιλαίαν, έδέξαντο 45 αὐτὸν οἱ Γαλιλαίοι, πάντα ἐωρακύτες, ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν

τη έορτη και αυτοί γαρ ήλθον είς την έορτην.

Ήλθεν οὖν ο Ίησοῦς πάλιν είς την Κανᾶ της Γαλιλαίας, ὅπου 46 έποίησε το ύδωρ οίνον. Καὶ ην τις βασιλικός, οῦ ο υίος ησθένει έν Καπερναούμ. Οὖτος, ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἣκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας είς 47 την Γαλιλαίαν, απήλθε πρός αὐτὸν, καὶ ηρώτα αὐτὸν ίνα καταβή, καὶ ίάσηται αὐτοῦ τὸν υἰόν ήμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰη-48 σούς πρός αὐτὸν, Έαν μη σημεία καὶ τέρατα ίδητε, οὐ μη πιστεύσητε. Λέγει πρός αὐτὸν ὁ βασιλικὸς, Κύριε, κατάβηθι, πρὶν ἀποθανείν τὸ 49 παιδίον μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου ὁ υἰός σου ζῷ. Καὶ 50 έπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ, ῷ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ έπορεύετο ήδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀπήντησαν αὐτῷ, καὶ 51 απήγγειλαν λέγοντες, Ότι ὁ παῖς σου ζῷ. Ἐπύθετο οὖν παρ' αὐτῶν 52 την ώραν, έν ή κομψότερον έσχει και είπον αυτώ, Ότι χθές ώραν έβδόμην ἀφηκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. Έγνω οὖν ὁ πατηρ, ὅτι ἐν ἐκείνη τη 53 τρα, ἐν ἡ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ότι ὁ υἰός σου ζη καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς, καὶ ἡ οίκία αὐτοῦ ὅλη. Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν 54 ο Ίησους, έλθων έκ της Ιουδαίας είς την Γαλιλαίαν.

5. ΜΕΤΑ ταῦτα ἦν ἐορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς είς 1 Ίεροσόλυμα. "Εστι δὲ έν τοῖς Ἱεροσολύμοις, έπὶ τῆ προβατικῆ, κολυμ-2 βήθρα, ή έπιλεγομένη Έβραϊστὶ Βηθεσδά, πέντε στοάς έχουσα. Έν ταύ-3 ταις κατέκειτο πλήθος πολύ των ασθενούντων, τυφλών, χωλών, ξηρών, έκδεχομένων την του υδατος κίνησιν. 'Αγγελος γαρ κατά καιρον κατέ-4

Ver. 46. ο Ίησοῦς. S. places this name after πάλιν. G. omits it altogether, and K. has it within brackets.—50. K. omits the article. CHAP. V. Ver. 3. ἐκδεχομένων την τ. i'c. κ. This clause, and the whole of the following verse, are omitted in Codd. B. C. K. encloses them in brackets.

posed to assign a reason for our Lord's avoiding Nazareth in this visit to Galilee; but, 35. perhaps, $\gamma d\rho$ should be rendered although, as in Rom. ix. 15. 17.

nobleman. Rather a servant of the paluce: In any sheep-market in Jerusalem. Bethesda, in which sense the adjective is used with $\dot{v}\pi\eta$. Hebrew, signifies a house of mercy. The $\rho \dot{v}\eta c$ understood, in Joseph. Ant. XV. 8. 4. $\sigma roai$ were probably covered porches, built B. J. VII. 5. 2. It has been conjectured that on the edge of the pool, for the accommods-Chuza (Luke viii. 3) was the person.

Ver. 50. πορεύου. Scil. είς είρηνην. Com-

pare Luke vil. 50.

Ver. 52. κομψότερον έσχε. Scil. ξαυτόν. Properly κόμψος denotes elegant (Xen. Cyr. 3. 8); but κομψῶς ἔχειν, to improve in plain and simple narrative. health, occurs in Arrian. Epict. III. 10. So bella habere in Cic. Epist. Fam. xvi. 15. Hesych. κομψότερος βελτιώτερος, έλαφρό- occurrence took place annually at the passτερος. In ver. 54, πάλιν is redundant, as in over. Matt. xxvi, 42.

CHAP. V. Ver. 1. ἐορτή. See on ch. iv.

Ver. 2. προβατική. Scil. πύλη. See Nehem. iii. l. xii. 39. The E. T. supplies Ver. 46. τις βασιλικός. Ε. Τ. a certain άγορα, but it does not appear that there was tion of those who came to bathe therein. It has been urged that the sanatory effects produced on the patient were the natural result of a mineral salt suspended in the water; but surely this is a most violent perversion of a

> Ver. 4. kard kaipóv. At certain seasons. Tertullian and others have suggested that the

βαινεν έν τη κολυμβήθρα, καὶ ετάρασσε τὸ ύδωρ ὁ οῦν πρώτος εμβάς, μετά την ταραχήν του υδατος, ύγιης έγίνετο, ψ δήποτε κατείχετο νυ-5 σήματι. ΤΗν δέ τις άνθρωπος έκει, τριάκοντα όκτω έτη έχων έν τη δ ασθενεία. Τουτον ίδων ο Ίησους κατακείμενον, και γνούς ότι πολύν 7 ήδη χρόνον έχει, λέγει αὐτῷ, Θέλεις ύγιης γενέσθαι; 'Απεκρίθη αὐτῷ ο ασθενών, Κύριε, ανθρωπον ουκ έχω, ίνα, όταν ταραχθη το ύδωρ, βάλλη με είς την κολυμβήθραν έν ψ δὲ έρχομαι έγω, άλλος προ 8 εμού καταβαίνει. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησούς, Έγειραι, ἄρον τὸν κράββα-9 τόν σου, καὶ περιπάτει. Καὶ εὐθέως έγένετο ύγιης ὁ ἄνθρωπος καὶ ήρε τον κράββατον αυτού, και περιεπάτει. ΤΗν δε σάββατον εν έκείνη 10 τη ημέρα. Έλεγον ουν οι Ιουδαΐοι τῷ τεθεραπευμένῳ, Σάββατόν έστιν 11 ουκ έξεστί σοι ἄραι τὸν κράββατον. Απεκρίθη αὐτοῖς, Ὁ ποιήσας με 12 ύγιη, εκείνός μοι είπεν, Αρον τον κράββατόν σου, καὶ περιπάτει. Ἡρώτικαν ούν αὐτὸν, Τίς έστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ είπων σοι, Αρον τὸν κράβ-13 βατόν σου, καὶ περιπάτει; Ο δὲ ἰαθεὶς οὐκ ήδει τίς έστιν ὁ γὰρ Ἰη-14 σους έξένευσεν, όχλου όντος έν τῷ τόπφ. Μετὰ ταῦτα εύρίσκει αὐτον ο Ίησους έν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ίδε, ὑγιὴς γέγονας μηκέτι 15 ἀμάρτανε, ΐνα μὴ χεῖρόν τί σοι γένηται. Απῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ανήγγειλε τοις Ίουδαίοις, ότι Ίησους έστιν ο ποιήσας αὐτον ύγιη. 16 Καὶ διὰ τοῦτο έδίωκον τὸν Ίησοῦν οι Ιουδαῖοι, καὶ έζήτουν αὐτὸν 17 αποκτείναι, ότι ταύτα έποίει εν σαββάτω. 'Ο δε Ίησους απεκρίνατο Ιδαύτοις, Ο πατήρ μου έως άρτι έργάζεται, κάγω έργάζομαι. Διά τοῦτο οῦν μαλλον εζήτουν αὐτὸν οἱ Ιουδαίοι ἀποκτείναι, ὅτι οὐ μόνον έλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν Θεὸν, ἴσον ἐαυτὸν ποιῶν 19 τω Θεω. Απεκρίνατο ούν ὁ Ιησούς, καὶ είπεν αὐτοίς, Αμην, ἀμην λέγω ύμιν, ου δίναται ο υίος ποιείν αφ' έαυτου ουδέν, έαν μή τι βλέπη

Ver. 5. τρ. δετω. G. K. S. insert καί.—7. G. K. S. βάλη.—8. G. K. S. έγειρε.—16. και έζητουν αὐτον ἀποκτεῖναι. This clause is omitted by G. K.

Ver. 10. ούκ έξεστι κ. τ. λ. See Exod. hovever, on Matt. xii. 8. 10.

out; and thence, to glide away: as in Eur. Hipp. 471. 825. So enature is used in Petron. Arb. 47.

Ver. 15. avyyyeike roig Ioudaioig. In order, not to inform against Jesus, but to proclaim the miracle.

Though God rested Ver. 17. έργάζεται. on the Sabbath from the work of creation, his works of providence are not intermitted on that day; so that Christ, as the Son of God, had an equal right to continue his works of

Ver. 6. έχει. Repeat iv τη άσθενεία from mercy. There is a like sentiment in Philo de Aleg. p. 32. εδηλώσαμεν δέ, ὅτι ποιῶν ο θεός ού παύεται, άλλ' έτέρων γενεσέως xx. 10. Nehem. xiii. 19. Jer. xvii. 21. See, άρχεται, άτε οὐ τεχνίτης μόνον, άλλα κ πατήρ. It is clear from ver. 18, that the Ver. 13. ¿Eiveugev. From inveiv, to swim Jews understood our Lord as claiming equality with God; and, in what follows, he proceeds to establish this equality, by assuming the same divine attributes, which belong to God. To account for those expressions which imply inseriority to the Father, they must be referred to his human nature.

Ver. 19. οὐ δύναται κ. τ. λ. There must be consistency in the operations of the Deity; and the Father, as the fountain of the divine essence, originates the works of their co-equal

omnipotence.

τον πατέρα ποιούντα α γάρ αν έκείνος ποιή, ταύτα και ο υίος ομοίως ποιεί. Ο γαρ πατήρ φιλεί τον υίον, και πάντα δείκνυσιν αυτώ, α αυτός 20 τοιεί και μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ έργα, ίνα ύμεις θαυμάζητε. Ωσ-21 περ γαρ ο πατηρ έγείρει τους νεκρούς, και ζωοποιεί, ούτω και ο υίος, ους θέλει, ζωυποιεί. Οὐδὲ γὰρ ὁ πατήρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν ?? πασαν δέδωκε τῷ νίῷ. ἴνα πάντες τιμῶσι τὸν υίὸν, καθώς τιμῶσι τὸν 23 πατέρα. Ο μή τιμών τον υίον, ου τιμά τον πατέρα τον πέμψαντα αὐτόν. Άμην, ἀμην λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πισ- 24 τεύων τῷ πέμψαντί με, έχει ζωην αίωνιον καὶ είς κρίσιν οὐκ έρχεται, άλλα μεταβέβηκεν έκ του θανάτου είς την ζωήν. 'Αμήν, αμήν 25 λέγω ύμιν, ὅτι ἔρχεται ώρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται της φωνής του υίου του Θεου, και οι ακούσαντες ζήσονται. "Ωσπερ γαρ 26 ο πατηρ έχει ζωην έν έαυτω, ουτως έδωκε και τω υίω ζωην έχειν έν έαυτφ' και έξουσίαν έδωκεν αὐτφ και κρίσιν ποιείν, ὅτι υίὸς ἀνθρώπου 27 έστί. Μη θαυμάζετε τούτο ότι έρχεται ώρα, έν ή πάντες οι έν τοίς 28 μνημείοις ακούσονται της φωνής αύτου, και έκπορεύσονται οι τα 29 άγαθὰ ποιήσαντες, είς άνάστασιν ζωῆς, οι δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες, είς άνάστασιν κρίσεως. Οὐ δύναμαι έγω ποιείν ἀπ' έμαυτοῦ οὐδέν καθώς 30 άκούω, κρίνω καὶ ή κρίσις ή έμη δικαία έστιν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα το έμον, άλλα το θέλημα του πέμψαντός με πατρός. Έαν 31 έγω μαρτυρώ περί έμαυτού, ή μαρτυρία μου ούκ έστιν άληθής. Αλλος 32 έστιν ο μαρτυρών περί έμου, και οίδα ότι άληθής έστιν ή μαρτυρία, ην μαρτυρεί περί έμου. Ύμεις απεστάλκατε πρός Ιωάννην, και μεμαρ-33

Ver. 30. warpog. Omitted by G. S.; and enclosed by K. in brackets.

Ver. 21. οθς θέλει, ζωοποιεί. Elijah and Elisha raised the dead by the will of God (1 Kings xvii. 22. 2 Kings iv. 33); Christ taken upon him man's nature, is acquainted by his own will, thereby proving his divinity. These are the greater works, promised in the preceding verse; but it appears from ver. 22, that the allusion included a further reference to the general resurrection, and the day of sons is out of the question. judgment.

Ver. 24. έχει ζ. αίώνιον. Is in that state, which, if persevered in, will lead to eternal of his mission. If, says he, I had no other life. The past tense μεταβέβηκε, as well as testimony than my own to offer, my witness, the words & vur lore, in the next verse, may merely imply that the event is as certain as if questioned: but I have another witness, even it were already accomplished; or the miracles God (vv. 32. 37.). Some suppose, indeed, of the raising of Lesarus, (John xi. 44), the that άλλος δ μαρτυρών (ver. 32) is John daughter of Jairus (Mark v. 42), and the widow's son (Luke vii. 15), may be literally announced here, as typical of that general resurrection which is more expressly predicted in vv. 28, 29. In the former manifestation cept his evidence, he referred to it with a view of divine power there was an earnest of the to their salvation. possibility and certainty of the latter.

Ver. 27. bri viòc avop. tori. Because he is the Son of Man; and, therefore, having with his infirmities. Compare Acts xvii. 31. Being, moreover, God as well as man, and acting in perfect accordance with the Father's will (ver. 30), partiality and respect of per-

Ver. 31. εάν εγώ μαρτυρώ κ. τ. λ. Οψ Lord now proceeds to bring forward the proofs though it be true (John viii. 14), might be the Baptist; but vv. 33-35 are parenthetical. Christ required no human testimony, though it was not wanting; and, as their respect for John ought to induce them to acΗτύρηκε τη αληθεία έγω δε ού παρά ανθρώπου την μαρτυρίαν λαμ-15 βόνω, αλλά ταυτα λέγω, ίνα ύμεις σωθήτε. Έκεινος ήν ό λύχνος ό καιόμενος καὶ φαίνων, ύμεις δὲ ήθελήσατε άγαλλιασθήναι πρὸς ωραν ιδ έν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. Έγω δὲ ἔχω την μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάννου τα γαρ έργα α έδωκέ μοι ο πατήρ ίνα τελειώσω αὐτα, αὐτα τα έργα α 17 έγω ποιώ, μαρτυρεί περί έμου ότι ο πατήρ με απέσταλκε και ο πέμψες με πατήρ, αὐτὸς μεμαρτύρηκε περί έμου. Ούτε φωνήν αὐτοῦ ἀκη-18 κόατε πώποτε, ούτε είδος αύτου έωράκατε καὶ τὸν λόγον αὐτου οὐκ έχετε μένοντα έν ύμιν, ότι, ον απέστειλεν έκεινος, τούτφ ύμεις ού πισ-39 τεύετε. Έρευνατε τας γραφάς, ότι ύμεις δοκείτε έν αὐταίς ζωήν αίωνιον ψέχειν, καὶ έκεῖναί είσιν αὶ μαρτυρούσαι περί έμου καὶ οὐ θέλετε έλθεῖν 11 τρός με, ίνα ζωήν έχητε. Δόξαν παρά ανθρώπων ου λαμβάνω. 🗘 άλλ΄ έγνωκα ύμας, ότι την αγάπην του Θεου ουκ έχετε έν έαυτοις. 43 Εγω έλήλυθα έν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με έαν 44 ελλος έλθη έν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, έκεῖνον λήψεσθε. Πῶς δύνασθε ύμεις πιστεύσαι, δόξαν παρά άλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν 45 την παρά του μόνου Θεού ου ζητείτε; Μη δοκείτε ότι έγω κατηγορήσω έμων προς τον πατέρα έστιν ο κατηγορών ύμων, Μωσης, είς ον ύμεις 46 ηλπίκατε. Ει γαρ έπιστεύετε Μωση, έπιστεύετε αν έμοί περί γαρ έμου 47 ίκεινος έγραψεν. Εί δὲ τοῖς έκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ψοις ρήμασι πιστεύσετε;

6. ΜΕΤΑ ταυτα ἀπηλθεν ὁ Ἰησούς πέραν της θαλάσσης της Γα-² λιλαίας, της Τιβεριάδος καὶ ηκολούθει αὐτῷ ὅχλος πολὺς, ὅτι ἐώρων ³ αὐτοῦ τὰ σημεία, ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. ΄Ανηλθε δὲ εἰς τὸ ὅρος 46 Ίησους, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ΤΗν δὲ έγγὺς τὸ 5πάσχα, ή έορτη των Ίουδαίων. Έπάρας ουν ο Ίησους τους όφθαλ-

Ver. 35. G. K. S. άγαλλιαθήναι. CHAP. VI. Ver. 2. αὐτοῦ τὰ σημεῖα. G. S. omit the pronoun, which K. encloses in brackets.

per, redundant. Compare Eur. Orest. 922. John vi. 36. Ovid. Heroid. XXI. 140.—The phrase $\pi \rho \delta c$ υραν indicates a short period; as in 2 Cor. mentioned in Matt. xxiv. 5. 24. vii. 8. Gal. ii. 5, et alibi.

Ver. 37. ours purply s. r. l. There may, perhaps, be an allusion to the baptism of Christ, at which those, whom he was addressing, were not present. At all events, the meaning seems to be this :-- Ye have not, indeed, heard God's voice, or seen him visibly; but ye have his word as delivered in the

Ver. 35. ο λύχνος ο κ. The article is em- Scriptures of the O. T., though ye refuse to Phatic; and the allusion is probably to the believe the prophecies concerning me, which titles, such as the candle of the law, and the are contained therein. That the verb speuvare is not the imperative, but the into the more learned rabbins. See also on dicative, is plain from the following clause, Matt. v. 14.—In the expression ήθελήσατε which assigns the reason for the search. In άγαλλιασθήναι, the verb θελείν is, in a man- ver. 40, is nevertheless; and so again in

Ver. 43. ἐἀν ἄλλος κ. τ. λ. Such as those

Ver. 46. περί έμοῦ έγραψεν. See Gen. iii. 15. xxii. 18. xlix. 10. Deut. xviii. 15. Compare Acts iii. 22. vii. 37.

CHAP. VI. Ver. 1. της θαλάσσης τ. Γ. 7. T. Called in the other Gospels the lake of Gennessareth. The town of Tiberias stood at its southern extremity.

Ver. 4. τὸ πάσχα. This passover was

μούς, και θεασάμενος ότι πολύς όχλος έρχεται πρός αυτόν, λέγει πρός τον Φίλιππον, Πόθεν αγοράσομεν άρτους, ίνα φάγωσιν ούτοι; Τούτο 6 δε έλεγε πειράζων αὐτόν αὐτὸς γὰρ ήδει τί έμελλε ποιείν. Απεκρίθη? αὐτῷ Φίλιππος, Διακοσίων δηναρίων άρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα έκαστος αὐτῶν βραχύ τι λάβη. Λέγει αὐτῷ εἰς έκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, 8 Ανδρέας, ο άδελφος Σίμωνος Πέτρου, Έστι παιδάριον εν ώδε, ο έχει 9 πέντε άρτους κριθίνους καὶ δύο όψάρια άλλὰ ταῦτα τί έστιν είς τοσούτους; Είπε δὲ ὁ Ἰησοῦς, Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. Ἡν 10 δὲ χόρτος πολὺς έν τῷ τόπῳ. ᾿Ανέπεσον οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ώσεὶ πεντακισχίλιοι. Έλαβε δὲ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς, καὶ εὐχαριστή-11 σας, διέδωκε τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ἀνακειμένοις ὁμοίως καὶ έκ των όψαρίων όσον ήθελον. Ώς δὲ ένεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθη-12 ταῖς αὐτοῦ, Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ΐνα μή τι ἀπόληται. Συνήγαγον ούν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων έκ των 13 πέντε άρτων των κριθίνων, α έπερίσσευσε τοῖς βεβρωκόσιν. Οἱ οὖν άν-14 θρωποι, ιδόντες ο έποίησε σημείον ο Ίησους, έλεγον, Ότι ουτός έστιν άληθως ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος είς τὸν κόσμον. Ίησοῦς οὖν, γνοὺς 15 οτι μέλλουσεν έρχεσθαι, και άρπάζειν αυτον, ίνα ποιήσωσιν αυτον βασιλέα, ανεχώρησε πάλιν είς το όρος αυτός μόνος.

'Ως δὲ ὀψία έγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, 16 καὶ, ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερ-17 ναούμ. Καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ οὐκ ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰη-18 σοῦς ἢ τε θάλασσα, ἀνέμου μεγάλου πνέοντος, διηγείρετο. Ἐληλα-19 κότες οὐν ὡς σταδίους εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον καὶ ἐφοβήθησαν Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Ἐγώ εἰμι μὴ φοβεῖσθε. "Ηθελον οὖν 20 λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἣν ὑπῆγον.

Τη έπαύριον ὁ ὅχλος ὁ ἐστηκῶς πέραν τῆς θαλάσσης, ίδων ὅτι ৩ πλοιάριον ἄλλο οὐκ ῆν ἐκεῖ, εἰ μη εν ἐκεῖνο, εἰς ο ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ

Ver. 5. S. άγοράσωμεν.—9. δ έχει. Al. ὅς.—11. τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μ. Enclosed by K. in brackets.—22. ἐκεῖνο, εἰς δ ἐνέβησαν οἱ μ. αὐτοῦ. Omitted by G., and bracketed by K.—πλοιάριον. G. K. πλοῖον.

the second in our Lord's ministry. See John ii. 13. xi. 55.

Ver. 6. πειράζων αὐτόν. Our Lord proposed the question, as a test of the effect which his miracles had produced upon the disciples, and thereby to fix a more steady attention to that which he was now about to perform.

Ver. 9. οψάρια. Matthew (xiv. 17) and the other Evangelists have $i\chi θ v a \varsigma$; and Plutarch, Athenæus, and Eustathius observe that δψον and δψάριον came to be applied parti-

cularly to fish. Compare John xxi. 9, 10. 13. Xen. Mem. III. 14. Ælian, V. H. L. 28.

Ver. 21. ήθελον λαβείν. That is, έκοντες ξλαβον. Compare Mark vi. 51.

Ver. 22. πέραν τῆς θαλάσσης. That is, on the Bethsaida side; but in ver. 25, it denotes the Capernaum side. In order to disembarrase the sense, it will be convenient to include ver. 23 in a parenthesis. The meaning is, that, as no other boat had left Bethsaids,

αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὺ συνεισῆλθε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς είς τὸ 23 πλοιάριον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον (ἄλλα δὲ ῆλθε πλοιάρια έκ Τιβεριάδος έγγυς τοῦ τόπου, ὅπου έφαγον τὸν ἄρτον, εὐ-24 χαριστήσαντος του κυρίου) ότε ουν είδεν ο όχλος ότι Ίησους ουκ έστιν έκει, ουδε οι μαθηταί φυτου, ενέβησαν και αυτοί είς τα πλοία, και 25 ήλθον είς Καπερυαούμ, ζητούντες τον Ιησούν. Καὶ, εύρόντες αὐτον % πέραν της θαλάσσης, είπον αὐτῷ, Ῥαββί, πότε ώδε γέγονας; Απεκοίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν, ᾿Αμην, ἀμην λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με, ούχ ότι είδετε σημεία, αλλ' ότι έφαγετε έκ των άρτων, καὶ έχορτάσθητε. 27 Εργάζεσθε μη την βρώσιν την ἀπολλυμένην, ἀλλὰ την βρώσιν την μένουσαν είς ζωην αίωνιον, ην ο υίος του άνθρωπου ύμιν δώσει τουτον 28 γὰο ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ Θεός. Είπον οὖν πρὸς αὐτὸν, Τί ποιοῦ-29 μν, ίνα έργαζώμεθα τὰ έργα τοῦ Θεοῦ; Απεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αντοίς, Τοῦτό έστι τὸ έργον τοῦ Θεοῦ, ίνα πιστεύσητε είς ον ἀπέστειλεν 30 καινος. Είπον ούν αὐτφ, Τί ούν ποιείς σὺ σημείον, ίνα ίδωμεν, καὶ 31 πιστεύσωμέν σοι; τί έργάζη; Οὶ πατέρες ήμων τὸ μάννα έφαγον εν τη έρημη, καθώς έστι γεγραμμένον, "Αρτον έκ του ουρανου έδωκεν αυ-32 τοις φαγείν." Είπεν ούν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Αμην, ἀμην λέγω ὑμίν, Οὐ Μυσης δέδωκεν ύμιν τον άρτον έκ του ουρανού, άλλ' ό πατήρ μου 33 δίδωσιν ύμιν τον άρτον έκ του ουρανού τον άληθινόν ο γάρ άρτος τοῦ Θεοῦ έστὶν ὁ καταβαίνων έκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσ-34 μφ. Είπον οὖν πρὸς αὐτὸν, Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦ35 τον. Είπε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εγώ είμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς ὁ έρχόμενος πρός με οὐ μὴ πεινάση, καὶ ὁ πιστεύων είς ἐμὲ οὐ μὴ διψήση 36 τώποτε. 'Αλλ' είπον υμίν, ότι και εωράκατε με, και ου πιστεύετε. 37 Παν, ο δίδωσί μοι ο πατήρ, προς έμε ηξει και τον έρχομενον προς με

Ver. 24. καὶ αὐτοί. G. K. S. omit καί.

except that in which the disciples had embarked, they conjectured that Jesus might have departed by a vessel from Tiberias, and therefore followed him.

Ver. 31. τὸ μάννα. Joseph. Ant. III.1.10. καλούσι δὲ Ββραιοί τὸ βρώμα τοῦτο Μάνyar to yap May ipwithais iath, kata thy ημιτίραν διάλεκτον, Τί τοῦτ' ἐστι; άνακρίvevoa. See Exod. xvi. 15. The disappointment which they experienced respecting the nature of Christ's kingdom (ver. 15), seems to have led the people to undervalue the mi-

agent, under God, in the gift of the manna; and the manna itself was but the type of that true bread from heaven, which had now descended upon the world. It is worthy of re-Vm. 27. Ιργάζεσθε κ. τ, λ. The precept is mark, that Philo and the rabbins regarded clearly limited, as in Matt. vi. 25. 31; and the manna as emblematical of the word of the construction is similar with Matt. ix. 13. God; so that the figure employed by Christ Of the metaphors employed, see on John iii. was familiar to his hearers. Compare Deut.

> Ver. 36. άλλ' είπον κ. τ. λ. The precise words here recited do not previously occur; but the reference seems to be to ver. 26.

Ver. 37. παν, δ δίδωσι κ. τ. λ. Those whom God gives to Christ, and are drawn of God, and taught of God (vv. 44, 45), are not restrained in the exercise of their own freewill. The expressions are clearly equivalent; rick of the loaves, in comparison with the and that three does not imply moral comsupply of manna, which lasted forty years. straint, is clear from its usage in Jer. xxxi. 3. Our Lord replies that Bloses was only the Compare also Luke xiv. 23. So, in Latin,

ου μη έκβάλω έξω. ὅτι καταβέβηκα έκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέ-38 ληματὸ έμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. Τοῦτο δέ έστι τὸ θέλη-39 μα τοῦ πέμψαντός με πατρὸς, ἵνα παν, ο δέδωκέ μοι, μη ἀπολέσω έξ αὐτου, άλλα άναστήσω αυτό έν τη έσχατη ημέρη. Τουτο δέ έστι το 40 θέλημα του πέμψαντός μέ, ίνα πας ο θεωρών τον υίον, καὶ πιστεύων ώς αὐτὸν, ἔχη ζωὴν αίώνιον καὶ ἀναστήσω αὐτὸν έγω τῷ ἐσχάτη ἡμέρα. Έγογγυζον οῦν οὶ Ιουδαίοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν, Έγω είμι ὁ ἄρτος ὁ 41 καταβάς έκ του ουρανού. Καὶ έλεγον, Ούχ ουτός έστιν Ίησους ὁ νίὸς 42 Ίωσηφ, ου ήμεις οίδαμεν τον πατέρα και την μητέρα; πως ουν λέγει ούτος, ΄ Οτι εκ του οὐρανου καταβέβηκα; 'Απεκρίθη οῦν ὁ Ίησους, καὶ 43 είπεν αὐτοῖς, Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. Οὐδεὶς δύναται έλθειν 44 πρός με, έαν μη ό πατηρ, ό πέμψας με, έλκύση αὐτόν καὶ έγω άναστήσω αὐτὸν τῷ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. "Εστι γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις, 45 "Καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ τοῦ Θεοῦ." Πᾶς οὖν ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρώς και μαθών, έρχεται πρός με ούχ ότι τον πατέρα τές εώρακεν, 46 ει μη ό ων παρά του Θεού ούτος έωρακε τον πατέρα. Αμην, αμην 47 λέγω ύμιν, ο πιστεύων είς έμε έχει ζωήν αίωνιον. Έγω είμι ο άρτος 48 της ζωης. Οι πατέρες ύμων έφαγον τὸ μάννα έν τη έρημφ, καὶ ἀπέ-49 θανον' οὖτός έστιν ὁ ἄρτος ὁ έκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τὶς έξ 50 αὐτοῦ φάγη, καὶ μὴ ἀποθάνη. Έγω είμι ὁ ἄρτυς ὁ ζων, ὁ ἐκ τοῦ οὐ-51 ρανού καταβάς έάν τις φάγη έκ τούτου του άρτου, ζήσεται είς τὸν αίωνα και ο άρτος δε, ον έγω δώσω, ή σάρξ μου έστιν, ην έγω δώσω ύπερ της του κόσμου ζωής. 'Εμάχοντο ουν πρός αλλήλους οι 'Iov-52 δαΐοι, λέγοντες, Πως δύναται ούτος ήμιν δούναι την σάρκα φαγείν; Είπεν ούν αὐτοῖς ὁ Ίησοῦς, Αμην, ἀμην λέγω ὑμῖν, ἐὰν μη φάγητε την 53 σάρκα του υίου του ανθρώπου, και πίητε αυτού το αίμα, ουκ έχετε ζωήν έν ἐαυτοῖς. Ὁ τρώγων μου την σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἴμα, ἔχει ζωήν 54 αίωνιον, καὶ έγω αναστήσω αυτον τη έσχατη ήμέρα. Ή γαρ σάρξ μου 55

Ver. 39. πατρός. Omitted by G. K.—40. τοῦτο δέ. G. K. 8. omit δέ.—πέμψ. με. Κ. πατρός μου. —43. άπεκρ. οδν. G. S. omit οδν. —44. G. K. S. iv τη ίσχ. ημίρα. And so S. in ver. 54.—45. rov Oeov. G. K. S. omit the article.—#ac ovy o dr. G. S. omit ούν. S. άκούων.

Virg. Ecl. II. 65. Trahit sua quemque vo- the compound deodidantos in 1 Them. iv. 9. luntas. God gives his grace freely to all; With the double sense of anobavely in TVbut they may resist his grace; and their perdition is the effect of their own perverseness. 22. See vv. 64, 65. The neuter $\pi \tilde{a} \nu$ is put for the masculine, as in 1 Cor. i. 27, and elsewhere; and the anacoluthon in ver. 39, is similar to that in John xvii. 2. See on Hom. Il. B. 353.—With ver. 42, compare Matt. xiii. 55.

13, and compare Jer. xxxi. 34. In the ex- merits of his atonement. That the expression pression dicarrol rou Osou the preposition is to be understood in a spiritual sense, Christ υπό is understood, as in 1 Cor. ii. 13. Hence himself declares in ver. 63.

49, 50, compare that of verpos in Matt. vill.

Ver. 53. ἐἀν μη φάγητε κ. τ. λ. There can scarcely be any immediate allusion in this passage to the Eucharist, which had not yet been instituted. Our Lord's meaning is, that as human life cannot be sustained without nourishment, so the food necessary to life eter-Ver. 45. έν τοῖς προφήταις. See Isa. liv. nal could only be obtained by faith in the

56 αληθώς έστι βρώσις, και το αιμά μου αληθώς έστι πύσις. 'Ο τρώγων μου την σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αίμα, έν έμοὶ μένει, κάγω έν αὐτῷ. 57 Καθώς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ, κὰγώ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώ-58 γων με, κακείνος ζήσεται δι έμέ. Οῦτός έστιν ὁ ἄρτος ὁ έκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ου καθώς έφαγον οι πατέρες ύμων το μάννα, και απέθανον 59 ο τρώγων τούτον του άρτον, ζήσεται είς τον αίωνα. Ταύτα είπεν, έν συναγωγή διδάσκων, έν Καπερναούμ.

60 Πολλοί οῦν ἀκούσαντες έκ των μαθητών αὐτοῦ εἶπον, Σκληρός έσ-61 τιν ούτος ὁ λόγος τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; Είδως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν έαντφ, ότι γογγύζουσι περί τούτου οι μαθηταί αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, 62 Τούτο ύμας σκανδαλίζει; Έαν ούν θεωρήτε τὸν υίὸν τοῦ ἀνθρώπου 63 αναβαίνοντα, όπου ήν το πρότερον; Το πνευμά έστι το ζωοποιούν, ή σαρξούκ ωφελεί οὐδέν τὰ ρήματα, ἃ έγω λαλω ύμιν, πνευμά έστι, όλ καὶ ζωή έστιν. 'Αλλ' είσιν έξ ύμων τινές, οι ου πιστεύουσιν. ''Ηιδει γερ έξ άρχης ο Ίησους, τίνες είσιν οι μη πιστεύοντες, και τίς έστιν 65 ο παραδώσων αὐτόν. Καὶ έλεγε, Διὰ τοῦτο εἰρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς 66 δύναται έλθειν πρός με, έαν μη ή δεδομένον αυτώ έκ του πατρός μου. Έκ τούτου πολλοί ἀπηλθον των μαθητών αὐτοῦ είς τὰ ὀπίσω, καὶ 67 οἰκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. Εἶπεν οῦν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα, Μὴ 68 καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; Απεκρίθη οὖν αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, 69 τρος τίνα απελευπόμεθα; ρήματα ζωής αίωνίου έχεις και ήμεις πεπιστεύκαμεν καὶ έγνωκαμεν, ότι σὰ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υίὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ 70 ζώντος. 'Απεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ έγω ύμᾶς τοὺς δώδεκα 71 έξελεξάμην, καὶ έξ ύμων είς διάβολός έστιν; Έλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ίσκαριώτην ούτος γάρ ήμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, είς ῶν εκ των δώδεκα.

7. ΚΑΙ περιεπάτει ο Ίησους μετά ταυτα έν τη Γαλιλαία ου γάρ ήθελεν έν τη Ίουδαία περιπατείν, ὅτι έζήτουν αὐτὸν οὶ Ἰουδαίοι ἀποκ-

Ver. 55. άληθῶς. Codd. B. C. K. L. άληθής, in both places.—58. τὸ μάννα. Omitted by G.; and bracketed by K.—63. λαλω. K. S. λελάληκα.—68. G. S. omit οὖν, and K puts it in brackets.—69. τοῦ ζῶντος. Omitted by G. S.; and bracketed by K. Moreover, G. has où el o ayiog rou Ocou.

bilowers.

plainly an enalluge for καθώς ζη ὁ ἀποστεί- iii. G. λας με πατήρ.

Ver. 60. anoverv. To understand. See on

ch. ix. 27.

Ver. 69. εάν οῦν θεωρῆτε κ. τ. λ. This is next verse he replies to the cavil in ver. 52. § 50. 2. 1.

Vm. 36. εν έμοι μένει. A phrase denoting Some would understand πνεύμα of the Holy * close bond of union; and consequently em- Spirit; but as opposed to σάρξ, it plainly de-Ployed to express the mysterious fellowship notes the spiritual, as distinguished from the which exists between Christ and his faithful carnal, acceptation of the words. Compare Matt. xxvi. 41. Rom. viii. 5. In like man-Fer. 57. καθώς ἀπέστειλε κ. τ. λ. This is ner πνεῦμα is opposed to γράμμα in 2 Cor.

> Ver. 69. σθ el ò Xρ. Compare Matt. xvi. 16. Ver. 70. διάβολος. A traitor. See on Matt. iv. 1.

CHAP. VII. Ver. 1. περιεπάτει. Conin reply to the objection in ver. 42. In the tinxed to walk; i. e. to reside. See Gr. Gr. τείναι. ΤΗν δε έγγυς ή έορτη των Ιουδαίων, ή Σκηνοπηγία. Είπον ούν 2-3 πρός αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, Μετάβηθι έντεῦθεν, καὶ ὕπαγε είς τὴν Ίουδαίαν, ΐνα καὶ οὶ μαθηταί σου θεωρήσωσι τὰ ἔργά σου, ᾶ ποιείς ουδείς γαρ έν κρυπτώ τι ποιεί, και ζητεί αυτός έν παρρησία 4 είναι. Ει ταυτα ποιείς, φανέρωσον σεαυτόν τῷ κόσμῳ. Οὐδὲ γὰρ 5 οι αδελφοί αυτού επίστευον είς αυτόν. Λέγει ουν αυτοίς ο Ίησούς, 6 ΄Ο καιρός ὁ έμὸς οὖπω πάρεστιν' ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ έστιν έτοιμος. Οὺ δύναται ὁ κόσμος μισείν ὑμᾶς' έμὲ δὲ μισεί, ὅτι έγὼ μαρ-7 τυρω περί αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν: Ὑμεῖς ἀνάβητε 8 είς την εορτην ταύτην έγω ουπω αναβαίνω είς την εορτην ταύτην, ότι ὁ καιρὸς ὁ έμὸς οὖπω πεπλήρωται. Ταῦτα δὲ είπων αὐτοῖς, ἔμεινεν 9 έν τῷ Γαλιλαίᾳ. ΄ Ως δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς 10 ανέβη είς την έορτην, οὐ φανερως, αλλ' ως έν κρυπτω. Οἱ οὖν 11 Ίουδαΐοι έζήτουν αὐτὸν έν τῷ ἐορτῷ, καὶ ἔλεγον, Ποῦ έστιν έκείνος: 12 Καὶ γογγυσμός πολύς περὶ αὐτοῦ ην έν τοῖς ὅχλοις οἱ μὲν ἔλεγον, ότι ἀγαθός έστιν ἄλλοι δὲ έλεγον, Οῦ ἀλλὰ πλανά τὸν ὅχλον. Οὐδεὶς μέντοι παρρησία έλάλει περὶ αὐτοῦ, διὰ τὸν φόβον τῶν Ιου-13 δαίων.

Ήδη δὲ, τῆς ἐορτῆς μεσούσης, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς είς τὸ ἰερὸν, καὶ έδί-14 δασκε. Καὶ έθαύμαζον οἱ Ιουδαίοι, λέγοντες, Πώς οὖτος γράμματα 15 οίδε, μη μεμαθηκώς; Απεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ίησοῦς, καὶ εἶπεν, Ἡ έμη δι- 16 δαχη ούκ έστιν έμη, άλλα του πέμψαντός με έαν τις θέλη το θέλημα 17 αὐτοῦ ποιείν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν, ἢ

Ver. 8. ταύτην. Wanting in some copies. G. K. 8. οὐκ ἀναβαίνω.—9. ταῦτα δί είπ. G. K. S. omit δί. So again in ver. 10.—16. ἀπεκρ. αὐτοῖς. K. S. insert οὐν.

nacles; or, literally, pitching of tents. It was senses in the same verse, it must mean a conheld on the fifteenth day of the seventh month, venient season, viz. for going to Jerusalem. to commemorate the passage of Israel through It appears that our Lord, with a view to the wilderness, during which they lived in avoid, perhaps, the vast crowds then on the tents. See Levit. xxiii. 34. 43.

Ver. 4. ἐν παρρησία. With publicity: as opposed to έν κρυπτώ, secretly. See on Mark viii. 32. The clause is probably proverbial, indicating the inconsistency of working mira- Ver. 15. γράμματα. Not the Scriptures, cles privately, with a view to attract general which would be called distinctively τα lepa notice. It seems that our Lord's brethren, as well as his other followers, had imbibed the vulgar prejudice that the Messiah would be a temporal prince; and, disappointed in that expectation, they wished him to establish his claims before the Sanhedrim at Jerusalem. Their prejudices on this score were not re- velle fieri bonum. In this verse Christ rests moved till after his ascension. See Acts i. 6,

Ver. 6. ὁ καιρος ὁ ἐμός. Some understand in the next upon the external argument of his the time of his death; but since the term own disinterestedness.

Ver. 2. Σκηνοπηγία. The feast of taber- would scarcely be employed in two different road, did not proceed to Jerusalem at the same time with his disciples. That δύναται (ver. 7) has a limited signification is evident. See on Matt. ix. 15.

γράμματα, as in 2 Tim. iii. 15; but learning generally, as in Acts xxvi. 24. That species of Jewish learning seems to be meant, which was taught by the scribes.

Ver. 17. θέλη. Sincerely desires. Thus Senec. Epist. 34. Pars magna boultatis of, the proof of his mission upon the internal evidence of the excellence of his doctrine; and

18 έγω ἀπ' έμαυτοῦ λαλω. Ο ἀφ' ἐαυτοῦ λαλων, την δόξαν την ίδ ίαν ζητεί ό δὲ ζητών την δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτον, οὖτος ἀληθής έστι, 19 καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. Οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ 20 οὐδεὶς έξ ὑμῶν ποιεί τὸν νύμον; Τί με ζητείτε ἀποκτείναι; Απεκρίθη ὁ 21 οχλος, καὶ είπε, Δαιμόνιον έχεις τίς σε ξητεί ἀποκτείναι; Απεκρίθη ο Ίησους, και είπεν αυτοίς, Εν έργον έποίησα, και πάντες θαυμάζετε 22 δια τούτο. Μωσής δέδωκεν ύμιν την περιτομήν, (ούχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωσέως έστιν, άλλ΄ έκ των πατέρων) και έν σαββάτφ περιτέμνετε άνθρωπον. 23 Ε΄ περιτομήν λαμβάνει ἄνθρωπος έν σαββάτω, ίνα μή λυθή ὁ νόμος Μωσέως, έμοι χολάτε, ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; 24-25 μη κρίνετε κατ΄ όψιν, άλλα την δικαίαν κρίσιν κρίνατε. Έλεγον ούν τινές έκ των Ίεροσολυμιτών, Ούχ οὐτός έστιν, δν ζητοῦσιν ἀποκτείναι; 26 καὶ ίδε, παρρησία λαλεί, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι μήποτε ἀληθῶς εγέγνωσαν οι ἄρχοντες, ὅτι οὖτός έστιν ἀληθῶς ὁ Χριστός; Αλλὰ τοῦτον οίδαμεν, πόθεν έστίν ο δε Χριστός, όταν έρχηται, ούδεις γινώσκει 28 πόθεν έστίν. Εκραξεν οὖν έν τῷ ἱερῷ διδάσκων ο Ίησοῦς, καὶ λέγων, Κάμε οίδατε, και οίδατε πόθεν είμι και άπ' έμαυτοῦ οὐκ ελήλυθα, άλλ' 29 έστιν αληθινός ο πέμψας με, δν ύμεις ούκ οίδατε έγω δε οίδα αὐτον, 30 ότι παρ' αὐτοῦ είμὶ, κἀκείνός με ἀπέστειλεν. Έζήτουν οὖν αὐτὸν τιάσαι και ούδεις επέβαλεν επ' αυτον την χειρα, ότι ούπω έληλύθει 31 ή ώρα αὐτοῦ. Πολλοὶ δὲ έκ τοῦ ὅχλου ἐπίστευσαν είς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον, Ότι ὁ Χριστὸς, ὅταν ἔλθη, μήτι πλείονα σημεῖα τούτων ποιήσει,

Ver. 22. R. S. διά τουτο Μωσής, pointing at θαυμάζετε.—26. άληθως ό Χρ. G. K. 8. omit the adverb, which seems to have been interpolated.—29.— $\ell\gamma\omega$ $\delta\ell$ $\delta\ell$ δ . G. K. S. omit dé.

Ver. 19. où Mwohg K. r. d. From this turn in our Lord's discourse, it should seem that the rulers had determined to make the miracle of the pool of Bethesda (ver. 21) the means of effecting his destruction, as being a violation of the law of the Sabbath. Of this determination, however, the multitude appears (ver. 20) to have been ignorant.—The phrase laupóviov exerv recurs in John x. 20, and it is there explained by $\mu \alpha i \nu \epsilon \sigma \theta \alpha i$. Compare also John viii. 48, and see on Matt. xi. 18.

Ver. 22. ούχ öτι κ. τ. λ. This is parenthetical. Circumcision was originally given to Abraham, and retained by Moses a distinguishing mark of the Jewish people. immediate parentage. See Gen. xvii. 10. Levil. xli. 3.

more the whole body?

Ver. 24. gar' oder. According to external old form of that verb.

appearances; but according to the just acceptation of the law. See Deut. i. 16, 17. xvi. 19, and compare Isa. xi. 3. LXX. Thucyd. VI. 46.

Ver. 25. rivêç êk rŵv 'lep. These were clearly a different party from those in ver. 20, who were probably strangers at Jerusalem, brought thither by the custom of the feast.

Ver. 27. πόθεν έστίν. Of what parents. The Jews knew that Christ was to be born in Bethlehem, and to come of the lineage of David (ver. 42); but, from a rabbinical interpretation of Isa. liii. 8, it was imagined the that no one would be able to discover his

Ver. 30. πιάσαι. The verb πιάζειν, sig-Ver. 23. öλον ανθρωπον. Circumcision nifies to take hold on another, as by the hand comprised not only the operation, but the cure; (Acts iii. 7); and hence to seize, to apprehend. and our Lord's argument is well illustrated by Compare John viii. 20. x. 39. xi. 57. Acts a parallel passage from the Talmud:—If cir- xii. 4. 2 Cor. xi. 32. It is applied to the comcision, which is confined to one of the mem- cutching of fish in Cant. ii. 15. LXX. John bers of a man, vucates the subbath; how much xxi. 3. 10. Rev. xix. 20. In sense it is closely allied to mister, and is possibly an

ων ούτος εποίησεν; "Ηκουσαν οι Φαρισαίοι του ύχλου γογγύζοντος 32 περί αὐτοῦ ταῦτα' καὶ ἀπέστειλαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ὑπηρέτας, ίνα πιάσωσιν αὐτόν. Είπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Έτι μικρὸν 33 χρόνον μεθ' ύμων είμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με ζητήσετέ 34 με, καὶ οὐχ εύρήσετε καὶ, ὅπου είμὶ έγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε έλθεῖν. Είπον ούν οι Ιουδαίοι πρός έαυτους, Που ούτος μέλλει πορεύεσθαι, ότι 35 ήμεις ούχ εύρησομεν αυτόν; μη είς την διασποράν των Ελλήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς Έλληνας; τίς έστιν οὐτος ὁ 36 λόγος, δν είπε, Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εύρήσετε καὶ, ὅπου είμὶ έγὼ, ύμεις ού δύνασθε έλθειν;

Εν δέ τη εσχάτη ημέρα, τη μεγάλη της εορτής, είστηκει ο Ίησους, 37 καὶ ἔκραξε, λέγων, Ἐάν τις διψᾶ, έρχέσθω πρός με, καὶ πινέτω ὁ 38 πιστεύων είς εμέ, καθώς είπεν ή γραφή, ποταμοί εκ της κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν ΰδατος ζώντος. Τούτο δὲ εἶπε περί τοῦ πνεύματος, οὖ έμελ-39 λον λαμβάνειν οι πιστεύοντες είς αὐτόν ουπω γὰρ ήν πνευμα άγιον, ότι ο Ίησους ουδέπω έδοξάσθη. Πολλοί ουν έκ του όχλου, ακού-40 σαντες τον λόγον, έλεγον, Οδτός έστιν αληθώς ο προφήτης αλλοι41 έλεγον, Οὐτός έστιν ὁ Χριστός ἄλλοι δὲ έλεγον, Μη γαρ έκ της Γαλιλαίας ο Χριστός έρχεται; ούχι ή γραφή είπεν, ότι έκ του σπέρ-42 ματος Δαβίδ, και από Βηθλεέμ, της κώμης ὅπου ῆν Δαβίδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται; Σχίσμα οὖν έν τῷ ὅχλῳ έγένετο δε αὐτόν. Τινές δέ 43-4 ηθελον έξ αὐτῶν πιάσαι αὐτὸν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χείρας. ΤΗλθον ούν οι ύπηρέται πρός τους αρχιερείς και Φαρισαίους, 45

Ver. 33. auroic. Wanting in G. K. S., and probably an interpolation; as our Lord seems to have addressed the people generally.—34. είμι. Al. είμι.—40. τον λόγον. ΑΙ, τῶν λόγων τούτων.

Jews to this day seek their Messiuh; and the On this day it was customary to bring water last clause intimates exclusion from his king- from the fountain of Siloah, and offer it upon dom, as the penalty of rejecting him.

Ver. 34. ζητήσετε με, κ. τ. λ.

Ver. 35. είς την διασπ. τ. Έλλ. Different interpretations have been given of this expression. The best is that which makes diag- $\pi \circ \rho d$ the place of dispersion, so that the form the O. T.; but they may be referred, among is equivalent to είς τάς των "Ελλ. χώρας, ας διασπαρέντες Ίουδαῖοι έχουσι Compare xiv. 8. Compare John iv. 14. In ver. 39, James i. 1. 1 Pet. i. 1. Those Jews, who the verb idoxáoon refers to the ascension of lived in Gentile countries, were held in disre- Christ; and so again in John xii. 16. pute; and the contempt implied in the supposition is heightened by joining the Gen- Jeremiah Compare John i. 21. tiles with them, as the object of Christ's instruction.

which was, in fact, considered as a feast of Acts xiv. 4. xxiii. 7. 1 Cor. i. 10. xi. 18. xii. itself. Its peculiar sanctity was of tradi- 25. Xen. Symp. IV. 60. Diod. Sic. XIL 6. tional origin; and did not form part of the So also in Latin, Virg. Æn. II. 39. Scin.ii-Mosaic institution. See I.ev. xxiii. 86. Nek. tur incertum studia in contraria vulgus.

Ver. 38. auroic. As here foretold, the viii. 18. 2 Macc. x. 6. Joseph. Ant. III. 10. the altar; to which our Lord's invitation alludes, with a figurative application (ver. 39) to the effusion of the Holy Chost on the day of Pentecoet (John xvi. 7. Acts ii. 33). The precise words of v. 38 are not found in other places, to Isa. xii. 3. lviii. 11. Zach.

Ver. 40. δ προφήτης. Elias, perhaps, στ

Ver. 43. oxioma. Properly a real, or fissure; thence a difference of opinion, An-Ver. 37. λοχάτη ημέρα. The eighth day; glice, schism. Compare John ix. 16. x. 19.

46 καὶ είπον αὐτοῖς έκείνοι, Διατί οὐκ ἡγάγετε αὐτόν; Απεκρίθησαν οι ύπηρέται, Οὐδέποτε οὕτως έλάλησεν ἄνθρωπος, ώς οὖτος ὁ ἄνθρω-47 πος. Απεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι, Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; 48 μή τις έκ των άρχόντων έπίστευσεν έίς αὐτὸν, η έκ των Φαρισαίων; 49 άλλ ο όχλος ούτος, ο μη γινώσκων τον νόμον, επικατάρατοί είσι. 50 Λέγει Νικόδημος πρός αὐτοὺς, ὁ ελθών νυκτὸς πρὸς αὐτὸν, είς ῶν έξ 51 αὐτῶν, Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, έὰν μὴ ἀκούση παρ' 52 αὐτοῦ πρότερον, καὶ γνῷ τί ποιεί; Απεκρίθησαν, καὶ εἶπον αὐτῷ, Μὴ καὶ σὰ έκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; έρεύνησον, καὶ ίδε, ὅτι προφήτης έκ τῆς 53 Γαλιλαίας οὺκ ἐγήγερται. Καὶ ἐπορεύθη ἔκαστος είς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 1-2 8. ΊΗΣΟΥΣ δὲ ἐπορεύθη είς τὸ ὅρος τῶν ἐλαῖων ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο είς τὸ ἱερον, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ήρχετο πρὸς αὐτόν 3 και καθίσας έδίδασκεν αὐτούς. "Αγουσι δὲ οι γραμματείς και οι Φαρισαίοι πρός αὐτὸν γυναίκα, έν μοιχεία κατειλημμένην, καὶ, στήσαντες ι αντην έν μέσω, λέγουσιν αὐτω, Διδάσκαλε, αυτη ή γυνη κατελήφθη 5 έπαυτοφώρω μοιχευομένη έν δε τω νόμω Μωσης ήμιν ένετείλατο τὰς δτοιαύτας λιθοβολείσθαι συ ούν τί λέγεις; Τούτο δε έλεγον πειράζοντες αὐτὸν, ΐνα ἔχωσι κατηγορείν αὐτοῦ ὁ δὲ Ἰησοῦς, κάτω κύψας,

Ver. 1. The eleven first verses of this chapter, containing the history of the woman taken in adultery, are wanting in a great number of MSS., and it has been thought that the narrative is an interpolation from some apocryphal gospel. The weight of evidence, however, both internal and external, is decisive in favour of its authenticity. It is, however, inclosed by G., together with the last verse of the preceding chapter, within brackets. -3. $\pi\rho\delta\varsigma$ oùrôv. Omitted by S.; and bracketed by K. -iν μοιχεία. S. iπi μ.-5. λιθοβολείσθαι. S. λιθάζειν.-τί λέγεις; S. adds περί αθτής.—6. κατηγορείν αύτου. 8. κατηγορίαν κατ' αύτου.

Ver. 49. inuxaráparos The common people were not only treated by the Pharisees and rulers with contempt; but overawed by denunciations, founded upon their traditional misinterpretation of the law, into obedience to their dictates. Of the construction see Gr. Gr. § 37. 3.

VII. 46—VIII. 6.]

Ver. 51. μη ο νόμος κ. τ. λ. See Exod. uni. 1. Lev. xix. 15. Deut. xvii. 8. xix. 15; and compare Joseph. Ant. XIV. 9. 3.

Ver. 52. μη κι σύκ. τ. λ. Are you also a Sweeter of this Gulilæan? It seems that the malice of these Pharisees either destroyed their memory or their honesty: for Jonas certainly was of Galilee. Compare Jonah i. 1, with 2 Kinge xiv. 25. Josh. xix. 13. Elijah, Elisha, Amos, Nahum, and others of the prophets, were also, in all probability, Galileans.

Luke xxiv. 1.

vord, or rather phrase (ἐπ' αὐτῷ φώρῳ), V. H. XIV. 19.

applied by the best Greek writers to detection in any flagrant crime, though the actual derivation is from $\phi \tilde{\omega} \rho o \nu$, theft. Compare Eus. Jon. 1214.

Ver. 5. λιθοβολείσθαι. Compare Lev. xx. 10. Deut. xxii. 22. with Ezek. xvi. 38. 40. See also on Hom. Il. r. 57.

Vcr. 6. "να έχωσι κ. τ. λ, Had he sanctioned the punishment, they would have accused him of invading the judicial authority of the Romans; and, had he mitigated the sentence, they would have represented him to the chief-priest as acting in contempt of the law of Mosea. A like dilemma was again prepared for him in the matter of the tribute money. See on Matt. xxii. 15. There have been many idle conjectures respecting our Lord's writing on the ground: by which he CHAP. VIII. Ver. 2. ορθρου. See on seems to have intended nothing more than to manifest his aversion from moving in the Ver. 4. έπαυτοφώρω. In the very act. A business. There is a similar instance in Ælian.

τω δακτύλω έγραφεν είς την γην. 'Ως δε έπέμενον έρωτωντες αυτόν,7 άνακύψας είπε προς αυτούς, Ο άναμάρτητος ύμων πρωτος τον λίθον επ' αὐτη βαλέτω. Καὶ πάλιν, κάτω κύψας, έγραφεν είς την γην. 8 Οι δε ακούσαντες, και ύπο της συνειδήσεως ελεγχόμενοι, έξηρχοντο είς 9 καθ' είς, αρξάμενοι από των πρεσβυτέρων έως των έσχάτων καί κατελείφθη μόνος ο Ίησους, και ή γυνη έν μέσφ έστωσα. Ανακύψας δε ο 10 Ιησούς, καὶ μηδένα θεασάμενος πλην της γυναικός, είπεν αὐτῆ, Η γυνη, ποῦ είσιν έκείνοι οἱ κατήγοροί σου; οὐδείς σε κατέκρινεν; Ἡ δὲ είπεν, 11 Ούδεις, κύριε. Είπε δε αυτή ο Ίησους, Ούδε έγω σε κατακρίνω πορεύου, καὶ μηκέτι ἁμάρτανε.

Πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησε, λέγων, Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ 12 κόσμου ὁ ἀκολουθων έμοὶ, οὐ μὴ περιπατήσει έν τῷ σκοτία, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαΐοι, Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρ-13 τυρείς ή μαρτυρία σου οὐκ έστιν ἀληθής. 'Απεκρίθη Ίησοῦς, καὶ εἶπεν 14 αὐτοῖς, Κᾶν έγὼ μαρτυρώ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου ότι οίδα πόθεν ήλθον καὶ ποῦ ὑπάγω, ὑμεῖς δὲ οὐκ οίδατε πόθεν έρχομαι καὶ ποῦ ὑπάγω. Ύμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε έγω οὐ κρίνω 15 οὐδένα. Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ έγω, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθής ἐστιν' ὅτι μό· 16 νος οὐκ είμι, ἀλλ' ἐγω καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ 17 ύμετέρψ γέγραπται, "Οτι δύο ανθρώπων ή μαρτυρία αληθής έστιν." 18 Έγώ είμι ο μαρτυρών περὶ έμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ έμοῦ ο πέμψας με πατήρ. "Ελεγον οῦν αὐτῷ, Ποῦ έστιν ὁ πατήρ σου; Απεκρίθη ὁ Ίη-19 σους, Ούτε έμε οίδατε, ούτε τον πατέρα μου εί έμε ήδειτε, καὶ τον πατέρα μου ήδειτε αν. Ταυτα τὰ ρήματα έλάλησεν ο Ιησους έν τῷ γα-20 ζοφυλακίω, διδάσκων έν τω ίερω και ούδεις επίασεν αυτον, ότι ούπω έληλύθει ή ωρα αὐτοῦ.

Είπεν ουν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Έγω ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ με, 21

Ver. 9. καὶ ὑπο τῆς σ. ἐλεγχ. Κ. brackets these words, as well as ἔως τῶν ἐσχάτων, and kai undera 0. n. t. yuraikoc, in the next verse. S. omits them altogether. έστωσα. S. οὐσα.—14. ἔρχομ. κ. π. ὑπ. G. Κ. S. ἡ ποῦ ὑπάγω.—20. ὁ Ἰησοῦς. Omitted by G. S.; and enclosed in brackets by K. Some MSS. also omit the name in the next verse.

Ver. 7. δ άναμάρτητος κ. τ. λ. Cic. Verr, III. 1. Non est ferendus accusator is, qui, quod in altero vitium reprehendit, in co ipse deprehenditur. Compare Rom. ii. 1. 23.

Ver. 9. elg kab' elg. See on Mark xiv. 19. ment which I offer, &c. Ver. 11. οὐδὲ ἰγω κ. τ. λ. That Christ pare Matt. xviii. 16. did not palliate the crime is manifest from the ensuing clause. His office, however, was not estimated my claims impartially, you would that of an earthly judge, but of a heavenly teacher. See Luke xii. 14. John iii. 17.

Ver. 15. karà sápka. According to the flesh; i. e. according to the carnal passions and prejudices of men. It is plain that κρίνω the warning which he had given before in οὐδένα is a general expression, with a parti- John vii. 33, 34. In the expression έν άμαρ-

cular reference to Christ himself; as if he had said, You judge of me with prejudice; but I do not offer any judgment, i. c. testimony, which proceeds from myself alone: the judg-With ver. 17, com-

Vor. 19. εί έμε ήδειτε, κ. τ. λ. If ye had have known that my mission was from God. Of γαζοφυλακίον (ver. 20), see on Mark xii.

Ver. 21. πάλιν. Our Lord here repeats

καὶ έν τη άμαρτία ύμων αποθανείσθε. ὅπου έγω ύπάγω, ύμείς οὐ δύ-22 νασθε έλθειν. Έλεγον ουν οι Ιουδαίοι, Μήτι αποκτενεί έαυτον, ότι λέ-23 γει, Όπου έγω ύπάγω, ύμεις ου δύνασθε έλθειν; και είπεν αὐτοις, Ύμεις έκ των κάτω έστε, έγω έκ των άνω είμι ύμεις έκ του κόσμου 24 τούτου έστε, έγω οὐκ είμὶ έκ τοῦ κόσμου τούτου. Εἶπον οὖν ὑμῖν, ὅτι αποθανείσθε έν ταίς άμαρτίαις ύμων έαν γαρ μη πιστεύσητε ότι έγώ 25 ειμι, αποθανείσθε έν ταις αμαρτίαις ύμων. Ελεγον ούν αὐτῷ, Σὺ τίς 26 εί; Καὶ είπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Τὴν ἀρχὴν ὅ, τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. Πολλα έχω περί ύμων λαλείν και κρίνειν άλλ' ὁ πέμψας με άληθής έστι, 27 κάγω, α ήκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέγω είς τὸν κόσμον. Οὐκ ἔγνω-28 σαν ότι τον πατέρα αὐτοῖς έλεγεν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Οταν ύψωσητε τον υίον τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ΄ έμαυτοῦ ποιῶ οὐδὲν, ἀλλὰ, καθώς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ. 29 Καὶ ὁ πέμψας με μετ' έμοῦ ἐστιν' οὐκ ἀφῆκέ με μόνον ὁ πατὴρ, ὅτι 30 έγω τα άρεστα αὐτῷ ποιῷ πάντοτε. Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος, πολλοὶ επίστευσαν είς αὐτόν.

31 Ελεγεν οῦν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους, Έαν ύμεις μείνητε έν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου έστέ: 12 33 καὶ γνώσεσθε την άλήθειαν, καὶ ή άλήθεια έλευθερώσει ύμᾶς. Απεκρίθησαν αὐτῷ, Σπέρμα Αβραάμ έσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε 34 πως συ λέγεις, "Ότι έλεύθεροι γενήσεσθε; 'Απεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ίησοῦς, Αμην, αμην λέγω ύμιν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν την άμαρτίαν, δοῦλός έστι 35 της αμαρτίας. Ο δε δούλος ου μένει εν τη οικία είς τον αίωνα ο υίος

τις άποθανεϊσθαι, there is perhaps an allupassages of the O. T.

this verse the best commentary is Heb. x. 26,

Ver. 25. od rig el. Terent. And. IV. I. 10. Impudentissima corum oratio est, Quis tu es! Compare ver. 53.—With την άρχην supply rará. I am, says our Lord, that which I told you before; viz to pag tou εόσμου (ver. 12). In this sense the expression is used in Gen. xiil. 4. xll. 21. xliil. 18. 20. Thus Plant. Capt. III. 4. 9. Ehen! de mihi, quis igitur ille est? Quem dudum gether; et aliter alit. The whole passage is somewhat obscure from the energetic brevity of our Lord's discourse; but its purport is to censure the unbelief of the Jews, though the works of Christ proved his close connexion with the Father. He adds, that the circumstances attending his crucifixion would afford their rejection of it entirely without pallia- eqq. See also Heb. iii. 5, 6. tion. See on John iii. 14.

Ver. 32. έλευθερώσει υμάς. Shall set you sion to Ezek. iii. 19. xviii. 26, and other like free; viz. from the bondage of sin (ver. 34). The phrase πριείν άμαρτίαν implies a habit Ver. 24. εάν γάρ μή πιστ. κ. τ. λ. On of sinning (John iii. 4. 8); and this habit is represented as a species of slavery in Rom. vi. 17. 2 Pet. ii. 19, and elsewhere. Thus Plato: των ταις αίσχραις ἐπιχειρεόντων έλεύθερον μηδένα νόμιζε. Cic. Par. 5. Quis negat omnes improbos cese servos ? Claudian. Cons. Hon. IV. 259. Si metuis, si prava cupis, si duceris ira, Servitii patiere jugum.— With respect to the reply in ver. 33, it must be limited to the generation then in existence; and even then the Jews were tributaries of Rome, though living under their own relidizi a principio tibi. Some render it alto- gious and political institutions. It is clear that it did not proceed from those, whom Christ had just addressed; but from the multitude who rejected him. See vv. 37. 40.— Of the pride of the Jews in their descent from Abraham, see on Matt. iii. 9.

Ver. 35. ο δε δούλος κ. τ. λ. Our Lord probably alludes to the sending away of Isha proof so irrefragable (ver. 28), as to leave mael (Gen. xxi. 10). Compare Gal. iv. 30,

μένει είς τον αίωνα. Έαν ουν ο υίος υμας έλευθερώση, υντως έλεύθεροι 36 έσεσθε. Ο ίδα ΰτι σπέρμα Αβραάμ έστε άλλα ζητείτε με αποκτείναι, 37 οιι ο λόγος ο έμος ου χωρεί έν υμίν. Έγω, ο έωρακα παρά τω πατρί 38 μου, λαλώ και ύμεις ούν, δ έωράκατε παρά τῷ πατρι ύμων, ποιείτε. Απεκρίθησαν, καὶ εἶπον αὐτῷ, Ὁ πατηρ ημῶν Αβραάμ έστι. Λέγει 39 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τέκνα τοῦ Αβραὰμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Αβραὰμ έποιείτε αν νυν δε ζητείτε με αποκτείναι, ανθρωπον, δς την αλήθειαν 40 ύμιν λελάληκα, ην ήκουσα παρά του Θεού τουτο Αβραάμ ουκ έποίησεν. Ύμεις ποιείτε τὰ έργα του πατρός ύμων. Είπον ούν αὐτώ, 41 Ήμεις έκ πορνείας ου γεγεννήμεθα ένα πατέρα έχομεν, τον Θεόν. Είπεν ούν αὐτοῖς ὁ Ίησοῦς, Εί ὁ Θεὸς πατηρ ύμων ην, ηγαπάτε αν έμέ 42 έγω γαρ έκ του Θεου έξηλθον και ήκω ουδε γαρ απ' έμαυτου έλήλυθα, άλλ' έκεινός με απέστειλε. Διατί την λαλιάν την έμην ου γινώσ-43 κετε; ὅτι οὺ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν έμόν. Ὑμεῖς ἐκ πατρὸς 44 του διαβόλου έστε, και τας επιθυμίας του πατρος ύμων θέλετε ποιείν. Εκείνος ανθρωποκτόνος ήν απ' αρχής, και έν τη αληθεία ουχ έστηκεν' ότι ουκ έστιν αλήθεια έν αυτώ. Όταν λαλή το ψεύδος, έκ των ίδιων λαλεί ότι ψεύστης έστὶ, καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ. Ἐγω δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν 45 λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. Τίς έξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἀμαρτίας; εί δὲ 46 αλήθειαν λέγω, διατί ύμεις ου πιστεύετέ μοι; 'Ο ων έκ του Θεου τα 47 ρήματα του Θεού ακούει δια τούτο ύμεις ούκ ακούετε, ότι έκ του Θεού οὐκ ἐστέ. 'Απεκρίθησαν οὖν οἱ Ιουδαΐοι, καὶ εἶπον αὐτῷ, Οὐ καλώς 48 λέγομεν ήμεις, ότι Σαμαρείτης εί σύ, και δαιμύνιον έχεις; 'Απεκρίθη 49 Ίησοῦς, Έγω δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμείς

Ver. 39. ήτε. G. έστε.—ἐπριεῖτε άν. G. K. S. omit άν.—42. G. S. omit οδν.—44. in πατρός τ. δ. G. K. S. in τοῦ πατρός.—46. εί δὶ άλ. G. S. are without δέ.—48 άπεκρ. ούν. G. S. omit. ούν.

Ver. 37. οὐ χωρεί. Does not penetrate: as in Matt. xv. 17. So Wisd. vii. 24. I.XX. διήκει ή χωρεί δια πάντων. Xen. Anab. IV. 2. 16. τὰ τοξεύματα έχώρει διὰ τῶν ἀσπίδων. In ver. 88, ποιείτε is generally taken for the indicative; but, perhaps, the father of it; viz. of lying, implied in ψεύστης. imperative is preferable. "I admit," says Perhaps, however, ric should be understood Christ, " that you are the natural seed of before λαλη, as it is with ἐἀν ὑποστείληται Abraham. Do, therefore, the works which in Heb. x. 38. See Gr. Gr. S. 25. Ob. 5. he would have done, as your filial duty should Thus the sense will be:—If any of you spec prompt you. As you do not act thus, the falsely, he speaks after the manner of his kinfair inference is, that you are 'bastards and not sons,' being really the children of the devil."

Ver. 43. ylvworere. This verb signifies to understand; and so in ver. 27. It seems preferable to take the last clause of the verse as an answer to the first: and δύνασθαι evidently implies here, as elsewhere, a moral, not a physical impossibility.—Of anoteto, denoting obcaience, examples abound.

Ver. 44. in marphs r. d. Chrysostom: υίος διαβόλου αυτούς είπεν, ούκ έπειδάν είς την ούσίαν την εκείνου μετέπεσον, άλλ' έπειδάν τὰ ἔργα ἰκείνου ἐποίουν. --ψεύστης. κ) ο π. αύτου. Ε. Τ. He is a liar, and the dred; for he is a liar, and so also is his father.

Ver. 46. περὶ ἀμαρτίας. Of fulschood; ... opposed to άλήθειαν. The verb ἐλέγχειν is to convict, as in ver. 9, supra. So Xen. Apol. c. 18. μηδέν δύναιτ' αν έξελέγξαι με, ως ψεύδομαι.

Ver. 48. Σαμαρείτης. The Semaritans regarded the Jews as opposed to the true religion and worship of God.—Of the phrase δαιμόνιον έχειν, see on Matt. xi. 18; of

50 ατιμάζετε με. Έγω δε ου ζητώ την δόξαν μου εστιν ο ζητών και κρί-51 νων. Αμην, άμην λέγω ύμιν, εάν τις τον λόγον τον έμον τηρήση, θά-52 νατον ου μη θεωρήση είς τον αίωνα. Είπον ουν αυτώ οι Ίουδαίοι, Νύν έγνωκαμεν ότι δαιμόνιον έχεις. 'Αβραάμ απέθανε, και οι προφήται, καὶ σὰ λέγεις, Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήση, οὰ μη γεύσεται θανά-53 του είς τον αίωνα. Μη συ μείζων εί του πατρός ήμων Αβραάμ, οστις 54 απέθανε; και οι προφήται απέθανον τίνα σεαυτόν συ ποιείς; Απεκρίθη Ίησους, Έαν έγω δοξάζω έμαυτον, ή δόξα μου ουδέν έστιν έστιν ό 55 πατήρ μου ὁ δοξάζων με, δν ύμεῖς λέγετε, ὅτι Θεὸς ύμῶν ἐστι καὶ ούκ έγνωκατε αὐτὸν, εγω δε οίδα αὐτόν καὶ, εάν είπω ὅτι οὐκ οίδα αὐτὸν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν, ψεύστης ἀλλ' οίδα αὐτὸν, καὶ 56 τον λόγον αὐτοῦ τηρῶ. 'Αβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἡγαλλιάσατο, 57 ίνα ίδη την ήμέραν την έμην και είδε, και έχάρη. Είπον ούν οι Ιουδαίοι πρὸς αὐτὸν, Πεντήκοντα έτη ούπω έχεις, καὶ Αβραάμ έώρακας; 58 Είπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Αμην, ἀμην λέγω ὑμῖν, πρὶν Αβραὰμ γενέσ-59 θαι, έγω είμί. Πραν οῦν λίθους, ΐνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν Ἰησοῦς δὲ εκρύβη, καὶ έξηλθεν έκ τοῦ ἱεροῦ διελθών διὰ μέσου αὐτών, καὶ πα-פחיצוי סטדשק.

1-2 9. Καὶ παράγων είδεν ἄνθρωπον τυφλον έκ γενετής καὶ ήρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Ῥαββὶ, τίς ημαρτεν, οὖτος η 3οι γονείς αὐτοῦ, ίνα τυφλὸς γεννηθη; Απεκρίθη ὁ Ίησοῦς, Οὕτε οῦτος ημαρτεν, ούτε οι γονείς αὐτοῦ ἀλλ΄ ίνα φανερωθή τὰ έργα τοῦ Θεοῦ

Vor. 52. G. K. S. γεύσηται.—53. σύ ποιείς; G. K. S. omit σύ.—54. Al. Θεός ήμων.—59. διελθών κ. τ. λ. Wanting in Cod. D. Hence Kn. brackets the clause, and G. omits it.

(vv. 51, 52), see on Matt. xvi. 28.

Ver. 56. jyaddidearo. He vehemently desired. Thus Cic. Off. L 29. Appetitus ejus lanquam exultabat cupiendo. Compare Matt. xiii. 17. The clause is είδε, is ἐχάρη, must be referred to the faith of the Patriarch, by which he saw the Messiah afar off. See Rom. iv. 20. Heb. xi. 13.

ber, and affords no datum for any chronological calculation.

This is a manifest declaration of the pre-existence, and, consequently, of the divinity of Christ: and so the Jews evidently understood blasphemy, on the authority of Levit. xxiv. verbs employed indicate a difference in the ver. 39.

θωρείν θάνατον, and γεύεσθαι θανάτου existence of Abraham and Christ respectively.

Compare Ps. xc. 2. LXX.

CHAP. IX. Ver. 2. τίς ημαρτεν, κ. τ. λ. The Jews believed in a doctrine of transmigration of souls, though not exactly in the Pythagorean Metempsychosis, since they supposed that the souls of the good alone passed into other bodies. Joseph. B. J. II. 8. 14. ψυχήν πάσαν μέν άφθαρτον μεταβαίνειν Ver. 57. πεντήκοντα έτη κ. τ. λ. The είς έτερον σωμα την των άγαθων μόνην, number fifty is merely used as a round num- την δέ των φαύλων ἀϊδίφ τιμωρία κολάζεσ-Cas. See also Wisd. viii. 19, 20. Joseph. Ant, XVIII. 1. 3. Possibly the present al-Ver. 58. πρίν 'A. γενέσθαι, έγω είμί. lusion is to a rabbinical notion, that unborn babes were capable of sin in the womb. That disease was looked upon as the temporal punishment of sin, compare Matt. viii. 17. it, proceedingly accordingly to stone him for ix. 2, et alibi: and that sins of parents were sometimes supposed to be visited on their 15, 16. There is little doubt that our Lord children, see Tobit. iii. 3. 1 Esdr. viii. 77. alluded to the divine appellation announced In the next verse "va denotes result, not to Moses in Exact. iii. 14; and the different purpose; as in Matt. i. 22. So again in

έν αὐτψ. Έμε δει εργάζεσθαι τὰ έργα τοῦ πέμψαντός με, έως ἡμέρα έσ-4 τίν ερχεται νυξ, ότε ουδείς δύναται έργάζεσθαι. Όταν έν τῷ κόσμφ 5 ω, φως είμι του κόσμου. Ταυτα είπων έπτυσε χαμαί, καὶ έποίησε πη-6 λον έκ του πτύσματος, και έπέχρισε τον πηλον έπι τους όφθαλμους του τυφλού, καὶ είπεν αὐτῷ, Ύπαγε, νίψαι εἰς την κολυμβήθραν τοῦ Σι-7 λωάμ, δ έρμηνεύεται, Απεσταλμένος. Απηλθεν οῦν, καὶ ένίψατο, καὶ πλθε βλέπων. Οι ούν γείτονες, και οι θεωρούντες αυτον το πρότερον ότι 8 τυφλός ήν, έλεγον, Ούχ οὐτός έστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτών; "Αλ-9 λοι έλεγον, Ότι οὐτός έστιν άλλοι δὲ, Ότι ὅμοιος αὐτῷ έστιν έκείνος έλεγεν, Ότι έγω είμι. Έλεγον ουν αυτώ, Πως ανεώχθησαν σου οί 10 όφθαλμοί; 'Απεκρίθη έκείνος, καὶ είπεν, "Ανθρωπος, λεγόμενος Ίησοῦς, 11 πηλον έποίησε, καὶ έπέχρισέ μου τους όφθαλμους, καὶ εἶπέ μοι, Ύπαγε είς την κολυμβήθραν του Σιλωάμ, και νίψαι ἀπελθών δέ, και νιψάμενος, ανέβλεψα. Είπον ούν αὐτῷ, Ποῦ έστιν έκεῖνος; Λέγει, Οὐκ 12 οίδα. 'Αγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτὲ τυφλόν. Ἡν δέ 13-14 σάββατον, ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέψξεν αὐτοῦ τοὺς όφθαλμούς. Πάλιν οῦν ηρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαΐοι, πῶς ἀνέβλε- 15 ψεν. Ο δε είπεν αυτοίς, Πηλον επέθηκεν επί τους όφθαλμούς μου, καί ένιψάμην, καὶ βλέπω. Ελεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινὲς, Οὖτος ὁ 16 ανθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. "Αλλοι έλεγον, Πως δύναται άνθρωπος άμαρτωλός τοιαύτα σημεία ποιείν; Καὶ σχίσμα ἢν ἐν αὐτοῖς. Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν, Σὺ τί λέγεις 17 περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἢνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ὁ δὲ εἶπεν, Ὅτι προφήτης έστίν. Οὐκ έπίστευσαν οὖν οὶ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς 18 ην και ανέβλεψεν, έως ότου έφωνησαν τους γονείς αυτου του αναβλέψαντος καὶ ηρώτησαν αὐτοὺς, λέγοντες, Οὕτός έστιν ὁ υίὸς ὑμῶν, ον 19 ύμεις λέγετε ότι τυφλός έγεννήθη; πως ούν άρτι βλέπει; 'Απεκρίθη-20 σαν αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπον, Οἴδαμεν ὅτι οὖτός ἐστιν ὁ νίὸς ήμων, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη πως δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἴδαμεν ἡ ٤١ τίς ήνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν' αὐτὸς ἡλικίαν έχει, αὐτὸν έρωτήσατε αὐτὸς περὶ αύτοῦ λαλήσει. Ταῦτα εἶπον οί 22 γηνείς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους' ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἰ Ίουδαΐοι, ΐνα, έάν τις αὐτὸν ἡμολογήση Χριστὸν, ἀποσυνάγωγος γένη-

Ver. 4. έμε δεί. Codd. B. D. L. ήμας δεί.—8. τυφλός. G. K. S. προσαίτης.—10. Κ. σοι.—11. Ο. είς τὸν Σιλωάμ.—15. ΑΙ. πηλίον ἐπέθηκέ μοι ἐπὶ τ. ὁ φθ.

Ver. 4. ξως ήμέρα έστι κ. τ. λ. Christ employs a similar proverb in John xi. 9. He test of faith was proposed to Naaman by Elimeans that the short duration of his ministry rendered it necessary to seize every opportunity of doing good, in order that the works of God might be made manifest.

Ver. 6. ἔπτυσε χαμαί. See on Mark vii. 35.

Ver. 7. υπαγε, νίψαι κ. τ. λ. A similar sha (2 Kings v. 10).—Of the pool of Siloam, see on Luke xiii. 4.

Ver. 17. τῷ τυφλῷ. Subaud. πότε. See on

Malt. xxvi. 6.

Ver. 22. ἀποσυνάγωγος. See on Luke vi. **22.**

23 ται. Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον, "Οτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν έρωτή-24 σατε. Εφώνησαν οὐν έκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον ος ῆν τυφλὸς, και είπον αὐτῷ, Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ ἡμεῖς οίδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὖτος 25 άμαρτωλός έστιν. 'Απεκρίθη όδυ έκείνος, καὶ είπευ, Εί άμαρτωλός 26 έστιν, ούκ οίδα εν οίδα, ότι, τυφλός ών, άρτι βλέπω. Είπον δε αὐτῷ 27 πάλιν, Τί εποίησε σοι; πως ήνοιξε σου τους όφθαλμούς; Απεκρίθη αὐτοῖς, Εἶπον ὑμῖν ήδη, καὶ οὐκ ἡκούσατε τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; 28 μη καὶ ύμεις θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; Έλοιδόρησαν οὖν αὐτὸν, καὶ είπον, Σὺ εἶ μαθητής ἐκείνου ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως ἐσμὲν μαθηταί. 29 Ημείς οίδαμεν ότι Μωσή λελάληκεν ο Θεός τούτον δε οὐκ οίδαμεν, 30 πόθεν έστίν. Απεκρίθη ὁ ἄνθρωπος, καὶ είπεν αὐτοῖς, Έν γὰρ τούτω θανμαστόν εστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν έστι, καὶ ἀνέφξέ μου τοὺς 31 όφθαλμούς. Οἴδαμεν δὲ ὅτι άμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει ἀλλ', ἐάν τις 32 θεοσεβής ή, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιή, τούτου ἀκούει. Ἐκ τοῦ αίῶνος 33 οὐκ ήκούσθη, ὅτι ἡνοιξέ τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου. Εί μή 34 ην ούτος παρά Θεού, ούκ ηδύνατο ποιείν ούδέν. Απεκρίθησαν, καί είπον αὐτῷ, Έν άμαρτίαις σὺ έγεννήθης όλος, καὶ σὺ διδάσκεις ήμᾶς; 35 Καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. "Ηκουσεν ὁ Ίησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. καὶ, εύρων αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ, Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υίὸν τοῦ Θεοῦ; 36-37 Απεκρίθη έκεινος, και είπε, Τίς έστι, κύριε, ίνα πιστεύσω είς αὐτύν; Είπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Καὶ ἐώρακας αὐτὸν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνός 38-39 έστιν. Ο δε έφη, Πιστεύω, κύριε και προσεκύνησεν αὐτῷ. Και είπεν ο Ίησους, Είς κρίμα έγω είς τον κόσμον τουτον ήλθον, ίνα οι μή βλέ-40 ποντες βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. Καὶ ήκουσαν έκ των Φαρισαίων ταυτα οι ύντες μετ' αυτου, και είπον αυτώ, Μη και ήμεις 41 τυφλοί έσμεν; Είπεν αὐτοῖς ὁ Ιησοῦς, Εί τυφλοὶ ήτε, οὐκ ᾶν είχετε αμαρτίαν νῦν δὲ λέγετε, "Οτι βλέπομεν' ἡ οὖν άμαρτία ὑμῶν μένει.

Ver. 28. έλοιδ. οὖν. G K. S. omit οὖν.—30. Al. Εν γάρ τοῦτο.—36. G. K. S. rai tic écti;

and elsewhere.

Prov. zv. 29. xxviii. 9. Ps. xxxiv. 15. lxvi. 18. Isa. i. 15. So also Hom. Il. A. 218. auroù.

Ver. 27. ούκ ήκούσατε. Ye did not at- Ver. 30. είς κρίμα. That κρίμα cannot tend. In the next clause the verb means here be condemnation, is plain from John iii. simply to hear. It is not unusual thus to 17. xii. 47. It rather denotes distinction; vary the meaning of words; as, for instance, viz. between those who use and abuse their in John ii. 23, 24. iii. 6, et alibi. In the religious privileges. Compare Luke vii. 43. parallel places of Acts ix. 7. xxii, 9, this same John vii. 24.—By οἱ μη βλέποντες, of which rest desource signifies simply to hear in the the figurative sense was suggested by the reformer, and to understand in the latter. Ex- cent miracle, are meant those, who are blind emples of this last sense occur in Gen. xi. 7. through ignorance; and by of $\beta\lambda i\pi o\nu \tau\epsilon\varsigma$, zlii. 23. Dent. xxviii. 49. LXX. Matt. xi. or rather, ol λέγοντες ότι βλέπομεν (ver. 15. Mark iv. 33. John vi. 60. 1 Cor. xiv. 2, 41), those who, boasting of a more accurate knowledge of the Scriptures, pervert the Ver. 31. δτι άμαρτωλών κ. τ. λ. Compare plainest revelations. See also on Matt. xiii.

Ver. 41. εί τυφλοί ήτε, κ. τ. λ. As na-Os ει θεοίς ἐπιπείθηται, μάλα τ' ξελυον tural blindness would have been an excuse for doubting the truth of a miracle; so ignorance,

10. 'ΑΜΗΝ, αμην λέγω ύμιν, ο μη είσερχόμενος δια της θύρας είς ι την αυλην των προβάτων, αλλα αναβαίνων αλλαχόθεν, έκεινος κλέπτης έστὶ, καὶ ληστής ὁ δὲ είσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμήν έστι 2 των προβάτων. Τούτφ ο θυρωρός ανοίγει, και τα πρόβατα της φωνής 3 αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ίδια πρόβατα καλεί κατ ὅνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά. Καὶ, ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλη, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται καὶ 4 τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ· ἀλλοτρίῳ δὲ 5 ού μη ακολουθήσωσιν, αλλα φεύξονται απ' αυτού. ὅτι οὐκ οίδασι τῶν άλλοτρίων την φωνήν. Ταύτην την παροιμίαν είπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς 6 έκεινοι δε ούκ έγνωσαν τίνα ήν, α έλάλει αὐτοίς.

Είπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ίησοῦς, Αμην, ἀμην λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγώ 7 είμι ή θύρα τῶν προβάτων. Πάντες, ὅσοι πρὸ έμοῦ ἤλθον, κλέπται 8 είσὶ, καὶ λησταί ἀλλ' οὐκ ήκουσαν αὐτών τὰ πρόβατα. Έγώ είμι ή 9 θύρα δι έμου έάν τις εισέλθη, σωθήσεται, και εισελεύσεται και έξελεύσεται, καὶ νομην ευρήσει. Ο κλέπτης ουκ έρχεται, εί μη ίνα κλέψη, 10 καὶ θύση, καὶ ἀπολέση έγω ήλθον, ΐνα ζωήν έχωσι, καὶ περισσον έχωσιν. Έγω είμι ο ποιμην ο καλός ο ποιμην ο καλός την ψυχην αυ-11 του τίθησιν ύπερ των προβάτων ό μισθωτός δε, και ούκ ων ποιμήν, 12 ού ούκ είσι τὰ πρόβατα ίδια, θεωρεί τὸν λύκον έρχόμενον, και ἀφίησι τὰ πρόβατα, καὶ φεύγει καὶ ὁ λύκος άρπάζει αὐτὰ, καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα. Ο δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτός ἐστι, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ 13 περί των προβάτων. Έγω είμι ὁ ποιμην ὁ καλός καὶ γινώσκω τὰ 14

Ver. 8. πρὸ ἐμοῦ. These words are wanting in many MSS. They are nevertheless obviously genuine.—12. τὰ προβατα. Ο δὲ μ. φ. Omitted in Codd. B. D.

which is not wilful, is excusable: but per- into the fold of his church; and that those verse infidelity is not.

fold, as in Hom. II. E. 138. In illustration of this parable, it may be observed, that in order to guard against the nightly attacks of ver. 10, the phrase είσερχεσθαι κ εξέρχεσθαι wild beasts, it was necessary to leave a ser- is a Hebrew formula, signifying continued invant (θυρωρός) on watch, who remained tercourse (Numb. xxvii. 17. Deut, xxviii, 6. within the fold during the night. The East- xxxi. 2. 1 Sam. xviii. 13. 2 Chron. i. 10. ern shepherds also gave names to their sheep, and trained them to follow at their call; to which customs there are allusions in Psa. xxiii. 2, 3. lxxvii. 20. lxxx. l. Something of a similar nature may be observed in Hom. Il. B. 474. A. 433. Theoc. Id. IV. 44. V. 3. 100. VIII. 69. Long. Past. IV. 17. 19. Eur. Cyc. 49.

(2 Pet. ii. 22); also, as here, a parable. In shepherd was to risk his life for his sheep; John xvi. 25. 29, παροιμίαν λέγειν is op- but this idea is extended in the phrase τιθέposed to παρρησία λέγειν.

Ver. 7. έγώ είμι ή θύρα. Our Lord intimates, that through him only, and his doc- xiii. 37, 38. xv. 13. 1 John iii. 16. trine and authority, can the true pastor enter

who, like the Scribes and Pharisees, taught a CHAP. X. Ver. 1. την αύλην. A sheep- doctrine very different from his, sought rather to scatter and destroy the flock, than to feed and protect them. Compare Jer. xxiii. 1.—In Psa. cxxii 8. Acts i. 21): and to find abundant pasturage, as applied to the office of the Christian ministry, implies success.

Ver. 11. ὁ ποιμην ὁ καλός. The figure is here changed; and, instead of the door, Christ calls himself the Shepherd, with a view to connect the parable with the subject of the Compare Issi. xl. 11. Ezek. atonement. Ver. 6. παροιμίαν. Properly a proverb xxxiv. 23. xxxvii. 24. One quality of a good ναι την ψυχην, which in this Evangelist always signifies absolutely to die. See John

15 έμα, καὶ γινώσκομαι ύπο των έμων, καθώς γινώσκει με ύ πατήρ, κάγώ γινώσκω τον πατέρα και την ψυχήν μου τίθημι ύπερ των προβάτων. 16 Καὶ άλλα πρόβατα έχω, α οὐκ έστιν έκ τῆς αὐλῆς ταύτης κακεῖνά με δει άγαγείν, και της φωνής μου ακούσουσι και γενήσεται μία ποίμνη, 17 είς ποιμήν. Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾳ, ὅτι ἐγω τίθημι τὴν ψυχήν 18 μου, ίνα πάλιν λάβω αὐτήν. Οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ΄ έμοῦ, ἀλλ΄ έγω τίθημι αὐτην ἀπ' έμαυτοῦ έξουσίαν έχω θείναι αὐτην, καὶ έξουσίαν έχω πάλιν λαβείν αὐτήν. Ταύτην την έντολην έλαβον παρά τοῦ πατρός μου. 19 Σχίσμα οὖν πάλιν εγένετο εν τοῖς Ίουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. 20 ελεγον δε πολλοί εξ αὐτων, Δαιμόνιον έχει, και μαίνεται τί αὐτοῦ 21 ακούετε; αλλοι έλεγον, Ταυτά τα ρήματα ούκ έστι δαιμονιζομένου μή δαιμόνιον δύναται τυφλών όφθαλμούς άνοίγειν;

22 ΈΓΕΝΕΤΟ δὲ τὰ Έγκαίνια έν τοῖς Ἱεροσολύμοις, καὶ χειμών ήν 23 καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς έν τῷ ἰερῷ, έν τῷ στοᾳ τοῦ Σολομῶντος. 24 Εκύκλωσαν ούν αυτόν οι Ιουδαίοι, και έλεγον αυτώ, Έως πότε την 25 ψυχην ήμων αίρεις; εί σὺ εἶ ὁ Χριστός, είπὲ ήμιν παρρησία. Απεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε τὰ ἔργα, ἃ έγω 26 ποιώ έν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεί περὶ έμοῦ. 'Αλλ' ύμεις ου πιστεύετε ου γάρ έστε έκ των προβάτων των έμων. Καθώς 27 είπον ύμιν, τὰ πρόβατα τὰ έμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει, κάγω γινώσκω 28 αὐτά· καὶ ἀκολουθοῦσί μοι, κάγω ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς· καὶ οὐ μὴ απόλωνται είς τον αίωνα, καὶ οὐχ άρπάσει τις αὐτὰ έκ τῆς χειρός μου. 29 Ο πατήρ μου, ος δέδωκέ μοι, μείζων πάντων έστί καὶ οὐδεὶς δύναται

Ver. 16. Codd. B. D. γενήσονται. So G. in marg.—23. G. K. S. Σολομῶνος.

other case, could it have been a reason for his 2. Ant. XX. 9. 7. Father's love. The words έντολην ξλαβον 20. 48. viii. 48—52.

Ver. 20. daiu. Exel, Ral u. See on Matt.

Ver. 22. Eykaivia. The feast of dedication; from easyoc. This festival was not of Momic appointment. It was instituted by Judas of Antiochus Epiphanes. Commencing on the middle of December, it lasted eight days, and was celebrated with every kind of re-

pleaze was so called, because it stood upon from grace. See Heb. xii. 15. the elevated terrace raised by Solomon, which

Ver. 16. άλλα πρόβατα. The Gentiles, was the only portion of his work remaining In ver. 18, the death of Christ is plainly in the second temple. It is mentioned again stated to have been voluntary; nor, in any in Acts iii. 11. See Joseph. B. J. XV. 11.

Ver. 24. την ψυχην αίρεις. This phrase have reference to his mediatorial character. immediately above (ver. 18) signifies to kill; With the following verses compare John vii. whence some would render it here metaphorically, as Terence frequently uses, in Latin, cur me enecas? Since, however, the verb alpelv also signifies to hold in suspense, such may be the sense in this place. So Philost. ΙΙ. 4. κάμε πάνυ αίρει ο λόγος, δν είρηκε.

Ver. 25. είπον υμίν, κ. τ. λ. Our Lord re Maccabaeus, in commemoration of the purify- fers to what he had said in John v. 36. In like ing of the second temple from the pollutions manner in the next verse, καθώς είπον υμίν, which the E. T. joins with the preceding the twenty-fifth of the month Casleu, i. e. in clause, should be carried forward to the succeeding. Compare ver. 3.

Ver. 28. ού μη άπόλωνται κ. τ. λ. That joicing. See I Macc. iv. 59. Joseph. Ant. this promise is only conditional, is evident XII. 7. 7. Ver. 23. τῷ στοῷ τοῦ Σ. This porch or continually intimates the possibility of falling

άρπάζειν έκ της χειρός του πατρός μου. Έγω και ό πατηρ έν έσμεν. 30 Έβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. ᾿Απε 31-32 κρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου δια ποίον αὐτῶν ἔργυν λιθάζετέ με ; 'Απεκρίθησαν αὐτῷ οἱ 'Ιου- 33 δαΐοι, λέγοντες, Περί καλοῦ έργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περί βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ, ἄνθρωπος ῶν, ποιεῖς σεαυτὸν Θεύν. Απεκρίθη 34 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὺκ ἔστι γεγραμμένον έν τῷ νόμῳ ὑμῶν, Ἐγω εἶπα, θεοί έστε; εί έκείνους είπε θεούς, πρός ούς ο λόγος του Θεού έγένετο, 35 και ου δύναται λυθήναι ή γραφή. Ον ο πατήρ ήγιασε, και απέστειλεν 36 είς τον κόσμον, ύμεις λέγετε, Ότι βλασφημείς, ὅτι εἶπον, Υίος τοῦ Θεού είμι; Εί οὐ ποιῶ τὰ έργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι εί 37-38 δὲ ποιῶ, κᾶν έμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε, ΐνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε, ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ, κὰγὼ ἐν αὐτῷ. Ἐζήτουν οὖν πά- 39 λιν αὐτὸν πιάσαι καὶ έξηλθεν έκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

ΚΑΙ ἀπηλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, είς τὸν τόπον ὅπου ἦν 40 Ίωάννης τὸ πρώτον βαπτίζων καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. Καὶ πολλοὶ ήλθον 41 προς αυτύν, και έλεγον, Ότι Ιωάννης μέν σημείον έποίησεν ουδέν πάντα δὲ, ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου, ἀληθη ήν. Καὶ ἐπίστευσαν 42 πολλοὶ έκει είς αὐτόν.

11. ΉΝ δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης 1 Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. Ἡν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν 2 κύριον μύρφ, καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θρίξὶν αὐτῆς, ῆς ὁ αδελφος Λάζαρος ησθένει. Απέστειλαν ούν αι άδελφαι προς αυτον, λέ-3 γουσαι, Κύριε, ίδε, ον φιλείς, ασθενεί. 'Ακούσας δε ο Ίησους είπεν, 4 Αυτη ή ασθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, άλλ' ὑπὲρ τῆς δύξης τοῦ Θεοῦ,

την δύναμιν, ηγουν, ταυτοδύναμοι εί δὲ month. ξυ κατά την δύναμιν, ξυ ἄρα κ κατά την θειότητα, κ) οὐσίαν, κ) φύσιν. It appears from ver. 33, that the Jews understood the declaration in this sense; and Christ himself proceeds to establish it in the following verses, of which the reasoning is utterly subversive of the Unitarian hypothesis.

Ver. 84. έγω είπα, θεοί έστε. Ps. lxxxii. tures generally; and so again in John xii. 34. argument is this:—If persons appointed to any high office are called gods, and that in the Scriptures, of which you allow the authority to be indisputable, how is it that ye accuse me, whom the Father hath sent into the world on a special mission, of blasphemy, because I assume my proper title, as the Son of God?

Ver. 40. είς τὸν τόπον ὅπου κ. τ. λ. This was Bethabara (John i. 28). It should seem that Christ remained here for a consider-

Ver. 30. εν έσμεν. Euthymius: εν, κατά able period of time; perhaps more than a

CHAP. XI. Ver. 1. and Bytayiac, K. T. A. See on Matt. xxi. 1; and compare Luke x. 38, sqq. The prepositions $d\pi d$ and dx are used indifferently to denote a place of habitation or of birth: and the second clause is probably added, because Mary and Martha were already known in the Gospel history. Thus also the anointing, which is described in the 6. Hence νόμος is here used for the Scrip- next chapter, is here mentioned by anticipation, as a fact of general notoriety. See Matt. xv. 25. Rom. iii. 19. 1 Cor. xiv. 21. The xxvi. 13. Similar instances of prolepsis will be found in Virg. An. I. 2. IV. 43. Sil. Ital. II. 62. A. Gell. X. 16.

Ver. 4. οὐκ ἔστι πρός θάγατον. Not unto death, i. e. finally and irrevocably. The expression is found again in 1 John v. 16; in which difficult passage, compared with the present, it is best explained with reference to those diseases, which are inflicted as punishments of sin, and were sometimes healed by the prayers of the elders. See James v. 14.

5 ίνα δοξασθη ο υίος του Θεού δι' αὐτης. 'Η γάπα δε ο Ίησους την Μάρ-6 θαν, καὶ την άδελφην αὐτης, καὶ τὸν Λάζαρον. ΄ Ως οὖν ήκουσεν ὅτι 7 ασθενεί, τότε μεν έμεινεν έν ῷ ἦν τόπφ δύο ἡμέρας. Έπειτα μετα τοῦτο 8 λέγει τοῖς μαθηταῖς, Αγωμεν είς την Ιουδαίαν πάλιν. Λέγουσιν αὐτῷ οι μαθηταί, 'Ραββί, νῦν εζήτουν σε λιθάσαι οι Ίουδαιοι, καὶ πάλιν 9 ύπάγεις έκει; 'Απεκρίθη ό Ίησους, Ούχὶ δώδεκά είσιν ώραι της ἡμέρας; έάν τις περιπατη έν τη ήμέρα, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου 10 τούτου βλέπει έαν δέ τις περιπατη έν τη νυκτί, προσκόπτει, ότι τὸ 11 φως ουκ έστιν έν αὐτῷ. Ταῦτα εἶπε, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς, Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται ἀλλὰ πορεύομαι, ΐνα έξυπνίσω αὐτόν. 1-13 Είπον ουν οι μαθηταί αυτου, Κύριε, εί κεκοίμηται, σωθήσεται. Είρήκει δὲ ὁ Ίησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ έκεῖνοι δὲ έδοξαν ὅτι περὶ τῆς 11 κοιμήσεως του υπνου λέγει. Τότε ουν είπεν αὐτοῖς ὁ Ίησοῦς παρρη-15 σία, Λάζαρος ἀπέθανε καὶ χαίρω δι ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ 16 ήμην έκει ἀλλ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. Εἰπεν οὖν Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς συμμαθηταῖς, Αγωμεν καὶ ἡμεῖς, ίνα ἀποθάνωμεν μετ αύτοῦ.

17 Έλθων ουν ο Ίησους, εύρεν αυτύν τέσσαρας ήμέρας ήδη έχοντα έν 18τώ μνημείω. Την δε ή Βηθανία έγγυς των Ιεροσολύμων, ώς από στα-19 δίων δεκαπέντε και πολλοί εκ των Ιουδαίων εληλύθεισαν πρός τὰς περί Μάρθαν καὶ Μαρίαν, ΐνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περί τοῦ άδελ-20 φοῦ αὐτῶν. Ἡ οὖν Μάρθα, ὡς ἤκουσεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντη-21 σεν αὐτῷ. Μαρία δὲ έν τῷ οἴκῳ έκαθέζετο. Εἰπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς 22 τον Ιησούν, Κύριε, εί ής ώδε, ο άδελφος μου ουκ αν έτεθνήκει άλλα

Ver. 19. Al. προς την M. καὶ M.—21. η Μάρθα. G. K. omit the article.

Ver. 9. προσκόπτει Scil. πόδα λίθώ. doubts of their safety in Jerusalem, though φώς τοῦ κόσμου τούτου is applied by Christ him to remain behind. to himself figuratively, as in John viii. 12, indicate the duration of his ministry, by reshould arrive, at the time appointed in the XIX. 25.

able symptom of recovery. Menander: Gr. § 68. Υπνος δε πάσης έστιν ύγιεία νόσου. Eur. πάντων νοσημάτων φάρμακον.

no: Laurene. Thomas still entertained some XI. 349.

Compare Matt. iv. 6. Some suppose that ro his affection for his Master would not allow

Ver. 17. τέσσαρας ημέρας, See on ver. and elsewhere; but he seems here rather to 39. v. 5, 6. The verb exerv is used as in John viii. 57.—In the next verse the prepoference to an acknowledged maxim, similar sition $\dot{a}\pi\dot{a}$ imports at the distance of, subaud. to that in John ix. 4. His meaning is, that γενομένη. Though rare, the same significano obstruction was to be apprehended to his tion occurs in John xxi. 8. Rev. xiv. 20. Jowork on earth, until the night of his death seph. B. J. III. 8. 7. V. 2. 1. Diod. Sic.

Ver. 19. rac mepi. M. i M. That is, Ver. 11. Eskoiphras. See on Hom. II. A Martha and Mory only. It is true, the ex-211; and compare Mark v. 39.—With re-pression might include their friends also, as spect to the reply of the disciples, it may be in Acts xiii. 18. Here, however, it is limited remarked that sleep was regarded as a favour- by the words mepl rou do. aurws. See Gr.

Ver. 20. inabitero. Sitting was the usual Orest. 211. ω φίλον ϋπνου θέλγητρον, ἐπί- posture of mourners, as more especially indiκουρον νόσου. Ach. Tat. IV. 10. ὑπνος cative of grief. See Exra ix. 3, 4. Job ii. 8. Ps. cxxxvii. 1. Isa. xlvii. 1. Ezek. viii. 14. Ver. 16. μετ' αὐτοῦ. That is, with Christ, Hom. Od. Δ. 539. 716. H. 153. Virg. Æn.

καὶ νῦν οἶδα ὅτι, ὅσα ᾶν αἰτήση τὸν Θεὸν, δώσει σοι ὁ Θεός. Λέγει 23 αὐτη ὁ Ίησοῦς, Αναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. Λέγει αὐτῷ Μάρθα, 24 Οίδα ότι αναστήσεται, έν τη αναστάσει έν τη έσχατη ήμέρα. Είπεν 25 αὐτη ὁ Ίησοῦς, Έγω είμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή ὁ πιστεύων είς έμε, καν αποθάνη, ζήσεται καὶ πας ο ζων καὶ πιστεύων είς έμε, οὺ μη απο-26 θάνη είς τὸν αίωνα. Πιστεύεις τοῦτο; Λέγει αὐτῷ, Ναὶ, κύριε έγω 27 πεπίστευκα, ὅτι σὰ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υίὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ είς τὸν κόσμον έρχόμενος. Καὶ, ταῦτα είποῦσα, ἀπηλθε, καὶ έφώνησε Μαρίαν την 28 άδελφην αυτής λάθρα, είπουσα, Ο διδάσκαλος πάρεστι, καὶ φωνεί σε. Έκείνη, ως ήκουσεν, έγείρεται ταχύ, καὶ έρχεται πρός αὐτόν. Οὔπω 29 5 δὲ έληλύθει ὁ Ἰησοῦς είς την κώμην, ἀλλ' ην έν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. 'Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, οἱ ὅντες μετ' αὐτῆς ἐν τῷ οἰκία 31 καὶ παραμυθούμενοι αὐτην, ίδόντες την Μαρίαν ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ έξηλθεν, ηκολούθησαν αὐτη, λέγοντες, Ότι ὑπάγει είς τὸ μνημείον, ίνα κλαύση έκει. 'Η ουν Μαρία, ώς ήλθεν ὅπου ήν ὁ Ἰησους, ίδουσα 32 αὐτὸν, ἐπεσεν είς τοὺς πόδας αὐτοῦ, λέγουσα αὐτῷ, Κύριε εί ῆς ὧδε, οὐκ ᾶν ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός. Ίησοῦς οὖν, ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίου-33 σαν, καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῷ Ίουδαίους κλαίοντας, ένεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν ἐαυτὸν, καὶ είπε, Ποῦ τεθείκατε αὐτόν; Λέ-34 γουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἔρχου καὶ ίδε. Έδάκρυσεν ὁ Ίησοῦς. Έλεγον 35-3 ουν οι Ίουδαΐοι, Ίδε, πως έφίλει αὐτόν. Τινές δὲ έξ αὐτών είπον, Οὐκ 37 ηδύνατο ούτος, ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ΐνα καὶ ούτος μη ἀποθάνη; Ίησους, ούν, πάλιν έμβριμώμενος έν ἐαυτῷ ἔρχε-38 ται είς το μνημείου ήν δε σπήλαιου, και λίθος επέκειτο έπ' αυτώ. Λέγει ὁ Ἰησοῦς, ἸΑρατε τὸν λίθον. Λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τεθνη-39 κότος Μάρθα, Κύριε, ήδη όζει τεταρταίος γάρ έστι. Λέγει αὐτή 640 Ίησοῦς, Οὐκ εἶπόν σοι, ὅτι, έὰν πιστεύσης, ὅψει τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ; Ήραν ούν τον λίθον, ου ήν ο τεθνηκώς κείμενος: ο δε Ίησους ήρε 4!

Ver. 39. τεθνηκότος. Al. τετελευτηκότος.—41. οὐ ήν ὁ τεθν. κείμενος. Omitted by G.S.; and bracketed by K.

of the resurrection, and the giver of life, temporal and eternal. The effect is here put for person's death, as in Herod. II. 89. It apthe cause, as in 1 Cor. i. 30, and elsewhere. pears, however, from ver. 17, that Lazarus With the declaration itself compare John iii. 86. v. 24. vi. 35. 57, 58. x. 28.

Ver. 33. ενεβριμήσατο τῷ πνεύματι. He groaned in the spirit, i. e. inwardly, mentally; and so in ver. 38. The expression is clearly synonymous with ετάραξεν εαυτόν, which is added to mark more forcibly the intensity of his emotion. Compare John xii. 27. xiii. 21.

Ver. 38. Ιπέκειτο. Lay against it. See on

Matt. xxvii. 60.

Ver. 39. τεταρταίος γάρ έστι. Ε. Τ. Ηε

Ver. 25. lyw elm k. r. h. I am the author has been four days dead; and adjectives of this had also been four days baried; and it was usual among the Jews to bury their dead the same day on which they died. Compare Acts v. 6. 10. It may be remarked that the interval which had elapsed since his death put the reality of that event beyond question, as it was a prevailing notion among the Jews that, after three days, every mark of corruption was manifest. Of the systax see on Hom. IL A. 414. Gr. Gr. § 25. Ubs. 15.

τους όφθαλμους ἄνω, καὶ εἶπε, Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι ἤκουσάς 42 μου. Έγω δὲ ἥδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις ἀλλὰ διὰ τὸν ὕχλον τὸν 43 περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Καὶ, ταῦτα 44 εἰπων, φωνῆ μεγάλη ἐκραύγασε, Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκως, δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὅψις αὐτοῦ σουδαρίω περιεδέδετο. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Λύσατε αὐτὸν, καὶ ἄφετε ὑπάγειν.

45 Πολλοί οῦν έκ τῶν Ἰουδαίων, οι έλθόντες πρὸς τὴν Μαρίαν, καὶ 46 θεασάμενοι α εποίησεν ο Ίησους, επίστευσαν είς αὐτόν. Τινές δὲ έξ αὐτων ἀπηλθον πρός τοὺς Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ο 47 Ίησους. Συνήγαγον ούν οι άρχιερείς και οι Φαρισαίοι συνέδριον, και 48 έλεγον, Τί ποιούμεν; ότι ούτος ο ανθρωπος πολλά σημεία ποιεί έαν άφωμεν αὐτὸν οὕτω, πάντες πιστεύσουσιν είς αὐτόν καὶ έλεύσονται οἰ 49 Ρωμαΐοι, καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. Εἰς δέ τις έξ αύτων, Καϊάφας, άρχιερεύς ων του ένιαυτου έκείνου, είπεν αὐτοίς, 50 Υμείς ουκ οίδατε ουδέν ουδε διαλογίζεσθε, ότι συμφέρει ήμιν, ίνα είς ανθρωπος αποθάνη ύπερ του λαού, και μη όλον το έθνος απόληται. 51 Τοῦτο δὲ ἀφ΄ ἐαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ, ἀρχιερεὺς ῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, προεφήτευσεν ὅτι ἔμελλεν ὁ Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους: 52 καὶ οὺχ ὑπὲρ ἔθνους μόνον, ἀλλ΄ ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ διεσκορ-53 πισμένα συναγάγη είς εν. Απ' έκείνης ούν της ήμέρας συνεβουλεύ-54 σαντο, ΐνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν. Ίησοῦς οῦν οὐκ ἔτι παρρησία περιετάτει έν τοῖς Ιουδαίοις, ἀλλὰ ἀπηλθεν έκείθεν είς την χώραν έγγὺς της έρημου, είς Έφραϊμ λεγομένην πόλιν, κάκει διέτριβε μετά των

Ver. 45. & Ingove. G. S. omit this nominative; and K. places it within brackets.

Ver. 44. η όψις αὐτοῦ. His fuce; and so Gen. xxiv. 16. Jer. iii. 3. LXX. Rev. i. 16. Elian. V. H. IV. 25.—Of σουδάριον see on Luke xix. 20. After embalming, the Jews swathed the bodies of the dead with linen rollers, or handages, similar to those still found about the mummies of the Egyptians. A separate napkin was wrapped about the head. Compare Matt. xxvii. 59. John xix. 40. xx. 7. Phavorinus explains κείρια by ἐπιτάφιοι δισμοί.

Ver. 47. ri notoumer; What are we doing? for the salvation of all viz. in letting the popularity of Christ gain says the Talmud, to a ground. The Jewish rulers, unable to resist the force of his miracles, seem to have been that disposed to admit the claims of Jesus, in Milt. § 8. Hac powerly to destroy his popularity; which the Romans, they suggested, would construe into sedition, and put down by the suppression of their religious and political immunities.—

To the salvation of all says the salvation of all says the Talmud, to so injure society at large. Unum pro cunctis dal injure society at large. Unum pro cunctis dal in Milt. § 8. Hac powers in Milt. § 8. Hac powers induced them to reject him. It was, therefore, intended mankind in give society at large.

The salvation of all says the Salvation of all says the Talmud, to so injure society at large. Unum pro cunctis dal in Milt. § 8. Hac powers in Milt. §

By τόπος is meant the temple, as in Hugg. ii. 9. LXX. Acts vi. 13, 14. Compare also Acts vii. 7. 49. There is an ellipsis of ἄγιος, which is supplied in Matt. xxiv. 15.

Ver. 49. Kaïápaç. See on Matt. xxvi. 3. Luke iii. 3. In former times the spirit of prophecy had rested upon the high-priest; and in that character, Caiaphas, unconsciously to himself, and in the utterance of a received maxim of political expediency, predicted the design of Christ's vicarious sacrifice, and its efficacy for the salvation of all mankind. It is better, says the Talmud, to sacrifice one man, than to injure society at large. So Virg. Æn. V. 815, Unum pro cunctis dabitur caput. Corn. Nep. in Milt. § 8. Hæc populus respiciens, maluit eum innoxium plecti, quam se diutius esse in timore.—By τέκνα τοῦ Θεοῦ (ver. 52) are intended mankind in general. Compare John z. 16.

Ver. 54. 'Espaiu. A village about two

μαθητων αύτου. ΤΗν δε έγγυς το πάσχα των Ιουδαίων και ανέβησαν 55 πολλοί είς Ίεροσόλυμα έκ της χώρας πρό του πάσχα, ίνα άγνίσωσιν έαυτούς. Έζήτουν οὖν τὺν Ἰησοῦν, καὶ έλεγον μετ ἀλλήλων ἐν τῷ 56 ίερφ έστηκότες, Τί δυκεί ύμιν. ὅτι οὐ μη έλθη είς την έορτην; Δεδώκει- 57 σαν δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι έντολην, ΐνα, έάν τις γνῷ που έστι, μηνύση, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

12. 'Ο ΟΥΝ Ίησους, πρὸ εξ ήμερων του πάσχα, ήλθεν είς Βηθα- ι νίαν, όπου ην Λάζαρος ο τεθνηκώς, δν ηγειρεν έκ νεκρών. Έποίησαν 2 ούν αὐτῷ δεῖπνον έκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει ὁ δὲ Λάζαρος εἰς ἦν τῶν συνανακειμένων αὐτῷ. Ἡ οὖν Μαρία, λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου 3 πιστικής πολυτίμου, ήλειψε τους πόδας του Ίησου, καὶ έξέμαξε ταις θριξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οίκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς του μύρου. Λέγει ούν είς έκ των μαθητών αὐτου, Ίούδας Σίμωνος Ίσ-4 καριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι, Διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ 5 έπράθη τριακοσίων δηναρίων, καὶ έδόθη πτωχοίς; Είπε δὲ τοῦτο, οὐχ 6 ότι περί των πτωχων έμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ήν, καὶ τὸ γλωσσόκομον είχε, καὶ τὰ βαλλόμενα έβάσταζεν. Είπεν οῦν όγ Ίησους, Αφες αὐτην είς την ημέραν του ένταφιασμου μου τετήρηκεν αὐτό τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ ἐαυτῶν, έμὲ δε οὐ πάντοτέ 8 έχετε.

Έγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστι· καὶ ቭλθον, 9 οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ΐνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἡγειρεν έκ νεκρών. Έβουλεύσαντο δε οι αρχιερείς, ίνα και τον Λάζαρον 10 άποκτείνωσιν' ότι πολλοί δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ιουδαίων, καὶ ἐπίσ-11

τευον είς τον Ίησοῦν.

Τη έπαύριον όχλος πολύς ὁ έλθων είς την έορτην, ακούσαντες ότι 12

Ver. 2. G. K. 8. άνακειμένων σύν αὐτῷ.

fication was required of every Jew before the passover; varying in degree according to circumstances. The feast here mentioned was the third passover in our Lord's ministry. See John ii. 13. vi. 4.

CHAP. XII. Ver. 1. πρό εξ ήμερων τ. π. Six days before the passover. So Amos i. 1. LXX. πρό δύο έτων τοῦ σεισμοῦ. Compare also 2 Macc. xv. 36. Joseph. Ant. XV. 14.

Ver. 3. λίτραν. Probably this word corresponds with the Latin libra. Some, indeed, understand it of a piece of money so called; but, as Hebraized by the Rabbins, it always denotes weight.

Ver. 6. γλωσσόκομον. A purse, or rather, perhaps, a money-box. The word signifies subaud. eautous.

Ver. 55. Iva à y vio woiv fautoug. Puri- properly a case in which were kept the tongues (γλωσσαι) of musical instruments. Hesych. γλωττόκημον έν ψ οἱ αὐληταὶ ἀπετίθεσαν τὰς γλωσσίδας. Hence, any chest or coffr generally. In the Talmud it denotes a coffin —There is no authority for rendering βαστά-Zerv, to manuge, as some propose. It signifies rather to steal or purlois, as in John xx. 15. Thus in Joseph. Ant. XII. 5. 4, συλάν and βαστάζει» are joined as synonymous; and ferre occurs in the same sense in Virg. Eclog. IX. 51. Judas, it seems, received and dispensed the donations of those who contributed to the support of Christ and his disciples. See Luke viii. 8. Acts ii. 44.

Ver. 11. ὑπηγον. Withdrew themselves;

13 έρχεται ο Ίησους είς Ίεροσόλυμα, έλαβον τὰ βαία των φοινίκων, καὶ έξηλθον είς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραζον, 'Ωσαννά' εὐλογημένος ὁ 14 έρχόμενος έν ονύματι κυρίου, ο βασιλεύς τοῦ Ίσραήλ. Εύρων δὲ ο 15 Ιησούς ονάριον, εκάθισεν επ' αὐτὸ, καθώς έστι γεγραμμένον, " Μη 16 φοβού, θύγατερ Σιών ίδου, ο βασιλεύς σου έρχεται, καθήμενος έπὶ πωλον ύνου. Ταύτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρώτον άλλ', ότε έδοξάσθη ὁ Ιησούς, τότε έμνήσθησαν ότι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ 17 γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὅχλος, ὁ ων μετ' αὐτοῦ, ὅτι τὸν Λάζαρον έφωνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ήγειρεν 18 αὐτὸν ἐκ νεκρῶν διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσε 19 τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημείον. Οι οὖν Φαρισαίοι εἶπον πρὸς έαυτους, Θεωρείτε ότι ουκ ώφελείτε ουδέν; ίδε, ο κόσμος οπίσω αυτου απηλθεν.

20 Ήσαν δέ τινες Έλληνες έκ των αναβαινόντων, ίνα προσκυνήσωσιν 21 εν τη έορτη ούτοι ούν προσήλθον Φιλίππω τη ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, και ηρώτων αυτόν, λέγοντες, Κύριε, θέλομεν τον Ίησοῦν 22 ίδειν. Έρχεται Φίλιππος, καὶ λέγει τῷ Ανδρέα καὶ πάλιν Ανδρέας 23 καὶ Φίλιππος λέγουσι τῷ Ἰησοῦ. Ο δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, 24 λέγων, Έλήλυθεν ή ωρα, ίνα δοξασθή ο υίος τοῦ ανθρώπου. 'Αμην, αμην λέγω ύμιν, έαν μη ο κόκκος του σίτου, πεσών είς την γην, απο-^{25 θάνη}, αὐτὸς μόνος μένει 'έὰν δὲ ἀποθάνη, πολὺν καρπὸν φέρει. ΄Ο φιλών την ψυχην αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτην καὶ ὁ μισῶν την ψυχην ²⁶ αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, είς ζωην αίωνιον φυλάξει αὐτήν. Έαν έμοὶ διακονή τις, έμοι ακολουθείτω και, δπου είμι έγω, έκει και ο διακονος ο έμος έσται καὶ, έὰν τὶς έμοὶ διακονή, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.

27 Νυν ή ψυχή μου τετάρακται καὶ τί είπω; πάτερ, σωσόν με έκ τῆς

Ver. 13. δ βασιλεύς. K. omits the article.—17. δr. Al δrε, less correctly.— 18. G. K. S. ηκουσαν.—Ver. 26. καὶ ίὰν τίς G. K. S. omit καὶ.

without the addition of powikwy, in 1 Macc.

Ver. 16. ἰδοξάσθη. That is, after his ascension. Compare John vii. 39.

Matt. iv. 19.

Proselytes. In Acts xiii. 42, 43. ta Evn and σεβόμενοι προσήλυτοι seem to be convertible. Compare also Acts xvii. 4; and see on John vii. 35.

Ver. 23. Ιλήλυθεν. Is coming; i. e. is xv. 36. close at hand. The perfect is here used for the future, as in John iv. 38. v. 24, and other places, where the event is as vividly impressed upon the speaker's mind, as if it had already

Ver. 13. Baia. A word of Egyptian happened. It should seem that these persons wigin. It is used to denote a palm-branch, desired to see Christ under a wrong notion of the nature of his kingdom. Accordingly he tells his disciples that his approaching exaltstion could only be attained by his death; he illustrates the effect which his death and re-Ver. 19. ὁπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν. See on surrection would produce by the similitude of a grain of corn sown in the earth; and warns Ver. 20. "EXXques. Probably, Gentile them that his suffering would only be a prelude to their own. Compare Matt. x. 39. *Mark* viii. 35.

> Ver. 24. μόνος. Alone, and unproductive. The same similitude is employed in 1 Cor.

Ver. 26. τιμήσει. Will reward. The verb has the same sense in Xen. Cyr. II. 3. 6. Anab. VIII. 8. 9. See also on Matt. xv. 4. Ver. 27. νῦν ἡ ψυχή μου κ. τ. λ. Under

ώρας ταύτης. 'Αλλά διά τουτο ήλθον είς την ώραν ταύτην. Πάτερ, 28 δόξασόν σου τὸ ὄνομα. Ἡλθεν οὖν φωνη έκ τοῦ οὐρανοῦ, Καὶ έδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω. Ὁ οὖν ὄχλος, ὁ ἐστὼς καὶ ἀκούσας, ἔλεγε βροντὴν 29 γεγονέναι άλλοι έλεγον, Αγγελος αὐτῷ λελάληκεν. Απεκρίθη ύ30 Ίησοῦς, καὶ εἶπεν, Οὐ δι' έμὲ αΰτη ή φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. Νῦν κρίσις έστὶ τοῦ κόσμου τούτου νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τού-31 του εκβληθήσεται έξω· κάγω, έὰν ύψωθω εκ τῆς γῆς, πάντας ελκύσω 32 προς έμαυτόν. Τούτο δὲ έλεγε, σημαίνων ποίφ θανάτφ ήμελλεν άπο-33 θνήσκειν. 'Απεκρίθη αὐτῷ ὁ ὅχλος, Ἡμεῖς ἡκούσαμεν έκ τοῦ νόμου, 34 οτι ο Χριστός μένει είς τον αίωνα καὶ πως σὺ λέγεις, "Οτι δεί ύψωθηναι τον υίον του ανθρώπου; τίς έστιν ούτος ο υίος του ανθρώπου; Είπεν ούν αὐτοῖς ὁ Ίησοῦς, Ετι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ' ὑμῶν 35 έστι. Περιπατείτε, έως το φως έχετε, ίνα μη σκοτία ύμας καταλάβη καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῷ σκοτία οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει. _ Έως τὸ φῶς 36 έχετε, πιστεύετε είς τὸ φως, ίνα υἰοὶ φωτὸς γένησθε. Ταῦτα ἐλάλησεν ό Ιησούς, καὶ ἀπελθών έκρύβη ἀπ' αὐτῶν.

Τοσαύτα δὲ αὐτοῦ σημεία πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίσ-37 τευον είς αὐτόν τνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθή, ὃν 38 είπε, "Κύριε, τίς επίστευσε τη ακοή ήμων; και ο βραχίων κυρίου τίνι απεκαλύφθη;" Δια τουτο ουκ ηδύναντο πιστεύειν, ότι πάλιν είπεν 39

Ver. 28. Cod. B. μου τό δνομα. Al. σου τόν υίόν.—34. δτι δεί. K. omits δτι. 35. μεθ' ὑμῶν. G. K. S. ἰν ὑμῖν.

the prospect of his sufferings, our Lord exhi- et alibi.—Of the sense, to which the verb ilbits the feelings of his human nature in praying to be released from them; but the recollection of the purpose for which he came into the world led him to conclude the prayer in a tone of pious resignation.

Ver. 28. κ ιδόξασα, κ π. δ. God had already manifested his glory through the miracles of Christ; and was about to extend it by his death, resurrection, and ascension, by the Lord, instead of replying directly to their effusion of the Holy Ghost, and by the won- question, admonishes them to profit by the

derful propagation of the Gospel.

the Jews for their rejection of Christ; unless indeed the noun will bear the sense of the 8. John i. 5. ix. 4. English word crisis. In the rabbinical writings the devil is frequently called the prince of this world; and it seems to have been a the disregard which the Jews evinced for the current opinion that the world, and especially the air (Eph. ii. 2), was filled with his agents, Irenseus also speaks of $\Delta i \dot{\alpha} \beta a \lambda o \nu$, $\delta \nu \dot{\alpha} \kappa o \sigma$ μοκράτορα καλούσι. Compare also John xiv. 30. xvi. 11. 2 Cor. iv. 4. Eph. vi. 12; and see on Luke x. 18.

Ver. 32. làν ὑψωθῶ. See on John iii. 14. The adverb idv must be rendered when; as in Deut, vii. 1. Judg. vi. 3. 2 Sam. vii. 12. Job vii. 4. LXX. John xiv. 3. 1 John iii. 2. Johan. Tr. 53. Quare autem non poterant si s

rver must be limited, see on John vi. 37.

Ver. 84. ἐκ τοῦ νόμου. See on John x 84. It is nowhere said in Scripture that Christ should not die; but the multitude allude to the several prophecies which speak of the glory and perpetuity of his kingdom. See Ps. lxxxix. 29. 36. cx. 4. Isa. ix. 7. Emk. xxxvii. 25. Don. ii. 44. vii. 14. 27. Our light of his doctrine, during the short period Ver. 31. rpious. The judgment awaiting of his presence among them. In illustration of vv. 35, 36, see on Matt. v. 14. Luke Ivi.

Ver. 38. τνα πληρωθή. See on Matt. i. 22. The citation from Iss. liii. 1, indicates evidence both of prophecy and miracle to the truth of Christianity. Properly and is the act of hearing (Rom. x. 17); but it also denotes the thing heard, and thence a report. Thus Eur. Phæn. 826. βάρβαρον ώς ἀκοάν ίδάην. Schol. άκοάν· τὸ άκουόμενον. Compare also 1 Thess. ii. 13. Heb. iv. 2. Thucyd. I. 20. Eur. Iph. T. 818.

Ver. 39. οὐκ ἡδύναντο. Augustin. in D.

40 Ήσαίας, " Τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ πεπώρωκεν αὐτῶν την καρδίαν, ίνα μη ίδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ νοήσωσι τη καρδία, 41 και έπιστραφωσι, και ιάσωμαι αυτούς." Ταυτα είπεν Ήσαιας, ότε είδε 42 την δόξαν αὐτοῦ, καὶ έλάλησε περὶ αὐτοῦ. "Ομως μέντοι καὶ έκ τῶν αρχόντων πολλοί επίστευσαν είς αντον, άλλα δια τους Φαρισαίους ούγ 43 ώμολύγουν, ίνα μη ἀποσυνάγωγοι γένωνται ήγάπησαν γαρ την δόξαν των ανθρώπων μαλλον ήπερ την δόξαν του Θεού.

44 Ιησούς δε έκραξε, και είπεν, Ο πιστεύων είς έμε, ου πιστεύει είς έμε, 45 αλλ' είς τον πέμψαντά με καὶ ὁ θεωρων έμὲ, θεωρεί τον πέμψαντά 46 με. Έγω φως είς τὸν κόσμον έλήλυθα, ίνα πᾶς ὁ πιστεύων είς έμε, 47 έν τη σκοτία μη μείνη. Καὶ έάν τις μου ακούση των ρημάτων, καὶ μη πιστεύση, έγω ου κρίνω αυτόν ου γαρ ήλθον ίνα κρίνω τον κόσμον, 48 αλλ΄ ίνα σώσω τον κόσμον. Ο άθετων έμε, και μη λαμβάνων τα ρήματά μου, έχει τον κρίνοντα αὐτόν ὁ λύγος, ὃν έλάλησα, έκεῖνος 49κρινεί αὐτὸν έν τῆ έσχάτη ἡμέρα. ὅτι έγω έξ έμαυτοῦ οὐκ έλάλησα, άλλ' ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτός μοι έντολην έδωκε, τί είπω, καὶ τί λα-50 λήσω και οίδα ότι ή έντολη αὐτοῦ ζωη αίωνιός έστιν. Α οῦν λαλῶ έγω, καθώς είρηκε μοι ο πατήρ, ούτω λαλώ.

1 13. ΠΡΟ δὲ τῆς ἐορτῆς τοῦ πάσχα, είδως ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ώρα, ΐνα μεταβή ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγα-2πήσας τούς ίδίους τους έν τῷ κόσμῳ, είς τέλος ήγάπησεν αὐτούς. Καὶ δείπνου γενομένου, τοῦ διαβόλου ήδη βεβληκότος είς την καρδίαν 3 Ιούδα Σίμωνος Ίσκαριώτου, ίνα αὐτὸν παραδώ, είδως ὁ Ίησοῦς, ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατηρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ έξηλθε 4καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει, ἐγείρεται έκ τοῦ δείπνου, καὶ τίθησι τὰ ἰμά-5τια, καὶ, λαβών λέντιον, διέζωσεν έαυτόν είτα βάλλει ύδωρ είς τὸν

Ver. 47. πιστ. Αl. φυλάξυ.

me quæratur, cito respondeo, quia nolebant: et per prophetum præmuntiavit.—Of the citation following, see on Matt. xiii. 13; and of pare Prov. xvii. 7. the verb πωροῦσθαι see on Mark vi. 52.

Hence Athanasius justly remarks, that St. John identifies Christ with the Lord of Hosts; and, by a similar argument, St. Paul (Acts xxviii. 25) confirms the divinity of the Holy Ghost. With vv. 42, 43, compare John v. 44. iz. 22.

Ver. 44. 'Ingoug de R. r. A. These conix. 5. Of ver. 47, see on John ix. 39; and 17. compere Mark xvi. 16.

CHAP. XIII. Ver. 1. είς τέλος ηγάπησε. malem quippe corum voluntatem prævidit Deus, For διετέλει άγαπῶν. Eur. Troad. 1051. ούδεις εράστης, όστις ούκ αει φιλεί. Com-

Ver. 2. δείπνου γενομένου. That is, Ver. 41. δόξαν αὐτοῦ. That is, of Christ. during supper; as it appears from vv. 4. 12. But in Isa. vi. 1, the glory is that of Jeliovah. 26. The E. T. has supper being ended; and o also the Vulgate and some other versions

Ver. 8. δτι πάντα κ. τ. λ. Compare Matt. xxviii. 18. John iii. 35. See also John xvii. 2.

Ver. 4. tà luátia. His pallium, or outer garment. Compare Matt. v. 40. Mark xv. 20.—The word λέντιον is the Hellenistic cluding venues of the chapter contain a brief form of the Latin linteum, signifying a napsummary of the doctrines which Christ had kiss or towel. Arrian has used it, and the previously delivered. Compare John i. 5. 9. rabbins have Hebraized it. - Of ἄρχεσθαι iii. 17, 18. v. 45. vi. 63. vii. 16. viii. 12. 28. used pleonastically (ver. 5), see on Matt. iv.

νιπτήρα, καὶ ήρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίω, ῷ ἦν διεζωσμένος. Έρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ 6 λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος, Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; Απεκρίθη Ίη-7 σούς, και είπεν αὐτῷ, 'Ο έγω ποιῶ, σὺ οὺκ οίδας ἄρτι, γνώση δὲ μετὰ ταυτα. Λέγει αὐτῷ Πέτρος, Οὐ μὴ νίψης τοὺς πόδας μου είς τὸν 8 αίωνα. 'Απεκρίθη αὐτῷ ὁ Ίησους, Εὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ΄ έμου. Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, μη τοὺς πόδας μου μό-9 νον, άλλα και τας χείρας και την κεφαλήν. Λέγει αυτώ ο Ίησους, Ο 10 λελουμένος ου χρείαν έχει η τους πόδας νίψασθαι, αλλ' έστι καθαρός όλος και ύμεις καθαροί έστε, άλλ' ουχι πάντες. Ήιδει γάρ τον παρα-11 διδόντα αὐτόν διὰ τοῦτο είπεν, Οὐχὶ πάντες καθαροί έστε.

Ότε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ ἰμάτια αὐτοῦ, ἀνα-12 πεσών πάλιν, είπεν αὐτοῖς, Γινώσκετε τί πεποίηκα ύμιν; Ύμεις φωνείτέ 13 uε, 'Ο διδάσκαλος, καὶ ὁ κύριος καὶ καλῶς λέγετε, είμὶ γάρ. Εἰ οῦν 14 έγω ένιψα ύμων τους πόδας, ο κύριος και ο διδάσκαλος, και ύμεις όφείλετε άλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμίν, 15 ίνα, καθώς έγω έπυίησα ύμιν, καὶ ύμεις ποιήτε. 'Αμήν, άμην λέγω ύμιν, 16 ούκ έστι δούλος μείζων τού κυρίου αὐτού, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τού πέμψαντος αὐτόν. Εί ταῦτα οίδατε, μακάριοί έστε έὰν ποιῆτε αὐτά. Οὐ 17-1 περί πάντων ύμων λέγω. έγω οίδα ους έξελεξάμην. άλλ' ίνα ή γραφή πληρωθη. '' Ὁ τρώγων μετ' έμου τον άρτον, ἐπηρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ." Απ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ΐνα, ὅταν γένηται, πισ-19 τεύσητε ότι έγω είμι. Αμην, αμην λέγω ύμιν, Ο λαμβάνων, έάν τινα 20 πέμψω, έμε λαμβάνει ο δε έμε λαμβάνων, λαμβάνει τον πέμψαντά με

Ταῦτα είπων ὁ Ἰησοῦς έταράχθη τῷ πνεύματι, καὶ έμαρτύρησε, καὶ 21 είπεν, Αμήν, αμήν λέγω ύμιν, ότι είς έξ ύμων παραδώσει με. Εβλε-22 πον ούν είς άλλήλους οἱ μαθηταὶ, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. "Ην 23 δὲ ἀνακείμενος είς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ έν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ον

Ver. 23. είς των μαθητών. G. K. & είς εκ. τ. μ.

Ver. 7. μετά ταῦτα. See vv. 12, sqq. Είδως ἐργάζηται. Senec. Epist. 75. Non est Peter's character is strongly marked in his beatus, qui scit illa, sed qui facit. Compare conduct upon this occasion. His affection Matt. vii. 21. Luke vi. 46. and respect for his Lord first led him to reject, and then more earnestly to desire, the pates the objection against his selection of Juproffered service.

Ver. 10. ο λελουμένος κ. τ. λ. The meaning is, that as the act of washing was merely emblematical of an inward purification of the mind and heart, its application to the feet would be equally significant as if it were extended to the whole body.

Ver. 16. απόστολος. A messenger, simply; as in 2 Cor. viii. 23. The same proverb is used in Matt. x. 24. Luke vi. 40. John xv. 20. Its import is obvious.

Ver. 17. εί ταῦτα κ. τ. λ. Hesiod. Op. D.

Ver. 18. έγω οίδα κ. τ. λ. Christ anticidas as an apostic, knowing him to be a traitor. The choice was in accordance with the prediction in Ps. xli. 9. Compare also Julia VL 64. 70. Theodoret explains πτέρνα by δόλος, and the verb mreprizery denotes treachery in Gen. xxvii. 36. Jer. ix. 4. LXX. taphor is variously interpreted.

Ver. 20. ο λαμβάνων, κ. τ. λ. Compare

Matt. x. 40.

Ver. 21. irapáyon. See on John XI. 33.

Ver. 23. άνακείμενος έν τῷ κόλπφ. 5∞ 62. εύδαίμων τε η δλβιος, δε τάδε πάντα on Luke xvi. 22. The disciple whom Jesus

24 ηγάπα ο Ίησους νεύει οθν τούτω Σίμων Πέτρος, πυθέσθαι τίς αν είη, 25 περί ου λέγει. Έπιπεσων δὲ ἐκείνος ἐπὶ τὸ στηθος τοῦ Ίησοῦ, λέγε 26 αὐτώ, Κύριε, τίς έστιν ; Αποκρίνεται ὁ Ίησοῦς, Εκεῖνός έστιν, ῷ έγὼ, βάψας τὸ ψωμίον, ἐπιδώσω. Καὶ, ἐμβάψας τὸ ψωμίον, δίδωσιν 27 Ιούδα Σίμωνος Ισκαριώτη. Καὶ, μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς έκείνον ὁ Σατανάς. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Ο ποιείς, ποίησον τά-28 χιον. Τοῦτο δὲ οὐδεὶς έγνω τῶν ἀνακειμένων, πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ. 29 τινές γαρ έδόκουν, έπεὶ τὸ γλωσσόκομον είχεν ὁ Ιούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αγόρασον ὧν χρείαν έχομεν είς την ἐορτήν ή τοῖς 30 πτωχοίς ίνα τι δφ. Λαβών οῦν τὸ ψωμίον έκεῖνος, εὐθέως έξηλθεν ην δε νύξ, ότε ουν έξηλθε.

31 Λέγει ὁ Ίησοῦς, Νῦν έδοξάσθη ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὺς 32 έδοξάσθη εν αὐτῷ. Εὶ ὁ Θεὸς έδοξάσθη έν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει 33 αὐτὸν ἐν ἐαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ΄ ύμων είμι ζητήσετέ με, καὶ καθώς είπον τοῖς Ιουδαίοις, "Ότι ὅπου 34 νπάγω έγω, ύμεις οὐ δύνασθε έλθειν καὶ ύμιν λέγω άρτι. Έντολην καινήν δίδωμι ύμιν, ίνα άγαπατε άλλήλους καθώς ήγάπησα ύμας, ίνα 35 και ύμεις άγαπατε άλλήλους. Εν τούτφ γνώσονται πάντες, ὅτι έμοὶ 36 μαθηταί έστε, έαν αγάπην έχητε έν αλλήλοις. Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ᾿Απεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὁπου ὑπάγω, οὐ 37 δύνασαί μοι νύν ἀκολουθήσαι υστερον δε ἀκολουθήσεις μοι. Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν 38 ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. Απεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τὴν ψυχήν σου ύπερ έμου θήσεις; αμήν, αμήν λέγω σοι, ου μή αλέκτωρ φωνήσει, έως ου απαρνήση με τρίς.

Ver. 25. Exercado di. K. odo. Some omit de, and add ovrus, after instrus. Compare ch. iv. 6.—26. Codd. B. C. βάψω τὸ ψωμίον, καὶ δώσω αὐτῷ: Βάψας οὖν τὸ ψ. λαμβάνει, καὶ δίδωσιν. Ί. Σ. Ί.—30. ὅτε οὖν ἐξ. G. K. S. omit οὖν. K. joins the clause with what follows.

heard by the rest of the apostles.

piece of bread, dipped in the dish before him. Properly it denotes food generally; and the Verb ψωμίζειν, to feed. Hesych. ψωμιεί· τρέφει.

να. 27. ο ποιείς, π. τάχιον. A proverbial phrase, expressive of submission to an act, mingled with contempt for the agent. So Mart. Epigr. I. 47. 2. Fac, si fucis. The comparative τάχιον is used for the superlative. See on Mutt. xi. 11; and compare l Tim. iii. 14. Ο γλωσσόκομον (ver. 29), see on John xii. 6

Ver. 31. ἐδοξάσθη. The agrist is here 1 John ii. 7, 8. used prophetically, as was the perfect in John

loved was St. John, who thus designates him- xii. 23. Compare also John xv. 6. Hence wif, modestly withholding his name through- the future δοξάσει is immediately substituted out his Gospel. Compare John xx. 2. xxi. in the next verse. See Gr. Gr. § 50. Obs. 5. 7. 20. It appears from ver. 28, that the con- 8.—With ver. 33, compare John vii. 34. viii. resation between him and Jesus was not 21. See also ver. 36.—The diminutive respice conveys the idea of the most endearing affec-Ver. 26. ψωμίον. Ε. Τ. a sop; i. e. a tion; and so Gal. iv. 19. 1 John ii. 1. 12. iv. 4. v. 21. In the same manner maidion is used in John xxi. 5. 1 John ii. 18.—There is an ellipsis of χρόνον with the adjective μικρόν, which is supplied in John vii. 33, xii. 35.

Ver. 34. ἐντολην καινήν. Not absolutely a new commandment; since the Mosaic law has enforced the duty of mutual love (Levit. xix. 18); but new in relation to its extent and degree, and as being the distinctive badge of the Christian profession. Compare

Ver. 38. ού μη άλέκτωρ κ. τ. λ. Com-

νιπτήρα, καὶ ήρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ, ῷ ἦν διεζωσμένος. Έρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ 6 λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος, Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; 'Απεκρίθη 'Ιη-7 σούς, και είπεν αὐτῷ, Ο έγω ποιῶ, σὺ οὐκ οίδας ἄρτι, γνώση δὲ μετὰ ταυτα. Λέγει αὐτῷ Πέτρος, Οὐ μὴ νίψης τοὺς πόδας μου είς τὸν 8 αίωνα. 'Απεκρίθη αὐτῷ ὁ Ίησοῦς, Εὰν μη νίψω σε, οὐκ έχεις μέρος μετ΄ έμου. Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, μη τοὺς πόδας μου μύ-9 νον, άλλα και τας χείρας και την κεφαλήν. Λέγει αυτώ ο Ίησους, Ο 10 λελουμένος ου χρείαν έχει η τους πόδας νίψασθαι, αλλ' έστι καθαρός όλος και ύμεις καθαροί έστε, άλλ' ουχί πάντες. Ήιδει γάρ τον παρα-11 διδόντα αὐτόν διὰ τοῦτο εἶπεν, Οὐχὶ πάντες καθαροί έστε.

Ότε οῦν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ ἰμάτια αὐτοῦ, ἀνα-12 πεσων πάλιν, είπεν αὐτοῖς, Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; Ύμεῖς φωνείτέ 13 uε, 'Ο διδάσκαλος, καὶ ὁ κύριος καὶ καλῶς λέγετε, είμὶ γάρ. Εἰ οῦν 14 έγω ένιψα ύμων τους πόδας, ο κύριος και ο διδάσκαλος, και ύμεις όφείλετε αλλήλων νίπτειν τους πόδας υπόδειγμα γαρ έδωκα υμίν, 15 ίνα, καθώς έγω έποίησα ύμιν, και ύμεις ποιήτε. Αμήν, άμην λέγω ύμιν, 16 ούκ έστι δούλος μείζων τού κυρίου αὐτού, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τού πέμψαντος αὐτόν. Εί ταῦτα οίδατε, μακάριοί έστε έὰν ποιῆτε αὐτά. Οὐ 17-18 περί πάντων ύμων λέγω. έγω οίδα ους έξελεξάμην άλλ' ίνα ή γραφή πληρωθη. " Ο τρώγων μετ' έμου τον άρτον, έπηρεν έπ' έμε την πτέρναν αὐτοῦ." Απ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ΐνα, ὅταν γένηται, πισ-19 τεύσητε ότι έγω είμι. 'Αμην, αμην λέγω ύμιν, 'Ο λαμβάνων, έάν τινα 20 πέμψω, έμε λαμβάνει ο δε έμε λαμβάνων, λαμβάνει τον πέμψαντά με.

Ταῦτα είπων ὁ Ἰησοῦς έταράχθη τῷ πνεύματι, καὶ έμαρτύρησε, καὶ 21 είπεν, 'Αμην, αμην λέγω ύμιν, ότι είς έξ ύμων παραδώσει με. Εβλε-22 πον ούν είς αλλήλους οἱ μαθηταὶ, απορούμενοι περὶ τίνος λέγει. "Ην 23 δε ανακείμενος είς των μαθητών αύτου έν τῷ κόλπῳ του Ίησου, ον

Ver. 23. είς των μαθητών. G. K. S. είς εκ. τ. μ.

Peter's character is strongly marked in his beutus, qui scit illa, sed qui facit. Compare conduct upon this occasion. His affection Matt. vii. 21. Luke vi. 46. and respect for his Lord first led him to reject, and then more earnestly to desire, the pates the objection against his selection of Jupronered service.

Ver. 10. ὁ λελουμένος κ. τ. λ. meaning is, that as the act of washing was merely emblematical of an inward purification of the mind and heart, its application to the feet would be equally significant as if it were extended to the whole body.

Ver. 16. ἀπόστολος. A messenger, simply; as in 2 Cor. viii. 23. The same proverb is used in Matt. x. 24. Luke vi. 40. John xv. 20. Its import is obvious.

Ver. 17. εί ταῦτα κ. τ. λ. Hesiod. Op. D.

Ver. 7. μετά ταῦτα. See vv. 12, sqq. Είδως ἐργάζηται. Senec. Epist. 75. Non est

Ver. 18. tyw olda k. r. L. Christ anticidas as an apostle, knowing him to be a traitor. The choice was in accordance with the prediction in Ps. xli. 9. Compare also John Vi. 64. 70. Theodoret explains πτέρνα by δόλος, and the verb wrepvizery denotes treachery in Gen. xxvii. 36. Jer. ix. 4. LXX. taphor is variously interpreted.

Ver. 20. ο λαμβάνων, κ. τ. λ.

Matt. x. 40.

Ver. 21. trapaχθη. See on John II. 33.

Ver. 23. άνακείμενος έν τῷ κόλπφ. 🖰 🕿 62. εύδαίμων τε η δλβιος, δς τάδε πάντα on Luke xvi. 22. The disciple whom Jesus

24 ηγάπα ο Ίησους νεύει οθν τούτω Σίμων Πέτρος, πυθέσθαι τίς αν είη, 25 περί ου λέγει. Έπιπεσων δὲ ἐκείνος ἐπὶ τὸ στήθος τοῦ Ίησου, λέγε 26 αὐτω, Κύριε, τίς έστιν ; Αποκρίνεται ὁ Ίησοῦς, Εκεῖνός έστιν, ῷ έγω, βάψας το ψωμίον, έπιδώσω. Καὶ, ἐμβάψας το ψωμίον, δίδωσιν 27 Ιούδα Σίμωνος Ίσκαριώτη. Καὶ, μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν είς έκείνον ὁ Σατανάς. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Ο ποιεῖς, ποίησον τά-28 χιον. Τούτο δε οὐδεὶς έγνω των ανακειμένων, προς τί εἶπεν αὐτῷ. 29 τινές γὰρ έδόκουν, έπεὶ τὸ γλωσσόκομον είχεν ὁ Ιούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αγόρασον ὧν χρείαν έχομεν είς τὴν ἐορτήν ἡ τοῖς 30 πτωχοίς ίνα τὶ δφ. Λαβών οὖν τὸ ψωμίον εκείνος, εὐθέως έξηλθεν. ην δὲ νὺξ, ὅτε οὖν έξηλθε.

Λέγει ὁ Ίησοῦς, Νῦν έδοξάσθη ὁ νίὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς 32 έδοξάσθη εν αὐτῷ. Εἰ ὁ Θεὸς έδοξάσθη έν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει 33 αὐτὸν έν ἐαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ΄ ύμων είμι ζητήσετέ με, καὶ καθώς είπον τοῖς Ίουδαίοις, "Ότι ὅπου 34 ύπάγω έγω, ύμεις οὐ δύνασθε έλθειν καὶ ύμιν λέγω άρτι. Έντολην καινην δίδωμι ύμιν, ίνα άγαπατε άλληλους καθώς ήγάπησα ύμας, ίνα 35 και ύμεις άγαπατε άλλήλους. Εν τούτω γνώσονται πάντες, ὅτι έμοὶ 36 μαθηταί έστε, έαν αγάπην έχητε έν αλλήλοις. Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, που υπάγεις; Απεκρίθη αυτώ ο Ίησους, Όπου υπάγω, ου 37 δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθήσαι ΰστερον δὲ ἀκολουθήσεις μοι. Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθήσαι ἄρτι; τὴν 38 ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. Απεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τὴν ψυχήν σου ύπερ έμου θήσεις; αμήν, αμήν λέγω σοι, οὐ μή αλέκτωρ φωνήσει, έως ού απαρνήση με τρίς.

Ver. 25. ἐπιπεσών δέ. Κ. οὖν. Some omit δὲ, and add οὕτως, after ἐκεῖνος. Compare ch. iv. 6.—26. Codd. B. C. βάψω τὸ ψωμίον, καὶ δώσω αὐτῷ: Βάψας οὖν τὸ ψ. λαμβάνει, και δίδωσιν. Ί. Σ. Ί.—30. δτε οθν έξ. G. K. S. omit οθν. K. joins the clause with what follows.

heard by the rest of the apostles.

piece of bread, dipped in the dish before him. iv. 4. v. 21. In the same manner Properly it denotes food generally; and the verb ψωμίζειν, to feed. Heaych. ψωμιεί· τρέφει.

Ver. 27. ο ποιείς, π. τάχιον. Α proverbial phrase, expressive of submission to an act, mingled with contempt for the agent. So Mart. Epigr. I. 47. 2. Fac, si facis. The comparative $\tau \dot{\alpha} \chi \iota o \nu$ is used for the superlative. See on Matt. xi. 11; and compare 1 Tim, iii. 14. Of γλωσσόκομον (ver. 29), see on John xil. 6.

Ver. 31. ἐδοξάσθη. The acrist is here med prophetically, as was the perfect in John

loved was St. John, who thus designates him- xii. 23. Compare also John xv. 6. Hence zelf, modestly withholding his name through- the future $\delta o \xi \acute{a} \sigma \epsilon \iota$ is immediately substituted out his Gospel. Compare John xx. 2. xxi. in the next verse. See Gr. Gr. § 50. Obs. 5. 7. 20. It appears from ver. 28, that the con- 8.—With ver. 83, compare John vii. 34. viii. versation between him and Jesus was not 21. See also ver. 36.—The diminutive Tervia conveys the idea of the most endearing affec-Ver. 26. ψωμίον. Ε. Τ. a sop; i. e. a tion; and so Gal. iv. 19. 1 John ii. 1. 12. is used in John xxi. 5. 1 John ii. 18.—There is an ellipsis of $\chi \rho \delta \nu \sigma \nu$ with the adjective μικρούν, which is supplied in John vii. 33. xii. 35.

> Ver. 34. έντολην καινήν. Not absolutely a new commandment; since the Mosaic law has enforced the duty of mutual love (Levit. xix. 18); but new in relation to its extent and degree, and as being the distinctive badge of the Christian profession. Compare 1 John il. 7, 8.

Ver. 38. ού μη άλίκτωρ κ. τ. λ. Com-

14. Μη ταρασσέσθω ύμων ή καρδία πιστεύετε είς τον Θεον, και 1 είς έμε πιστεύετε. Έν τη οίκία του πατρός μου μοναί πολλαί είσίν εί? δὲ μὴ, εἶπον ᾶν ὑμῖν. Πορεύομαι ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν καὶ, ἐὰν πο-3 ρευθω καὶ ἐτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν ἔρχομαι, καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς προς έμαυτόν τνα, δπου είμι έγω, και ύμεις ήτε. Και δπου έγω ύπά-4 γω οίδατε, καὶ τὴν ὁδὸν οίδατε. Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς, Κύριε, οὐκ οίδα-5 μεν που υπάγεις και πως δυνάμεθα την όδον είδέναι; Λέγει αὐτῷ όδ Ίησους, Έγω είμι ή όδος, και ή άλήθεια, και ή ζωή ουδείς έρχεται προς τον πατέρα, εί μη δι έμου. Εί έγνωκειτέ με, και τον πατέρα μου 7 έγνωκειτε αν' και απ' αρτι γινωσκετε αυτον, και εωράκατε αυτόν. Λέ-8 γει αὐτῷ Φίλιππος, Κύριε, δείξον ἡμίν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεί ἡμίν. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. Τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν είμι, καὶ οὐκ ἔγνω-9 κάς με, Φίλιππε; 'Ο έωρακως έμε εωρακε τον πατέρα' καὶ πως σὺ λέγεις, Δείξον ήμιν τον πατέρα; οὐ πιστεύεις ὅτι έγω έν τῷ πατρὶ, καὶ 10 ο πατηρ έν έμοι έστι; Τὰ ρήματα, ἃ έγω λαλω υμίν, ἀπ' έμαυτοῦ ου λαλώ ὁ δὲ πατηρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεί τὰ ἔργα. Πιστεύετέ 11 μοι, ὅτι έγω έν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ έν εμοί εί δὲ μὴ, διὰ τὰ ἔργα αύτα πιστεύετε μοι. Αμην, αμην λέγω ύμιν, ο πιστεύων είς έμε, τα 12 έργα, α έγω ποιω, κάκεινος ποιήσει, και μείζονα τούτων ποιήσει ότι έγω πρός τον πατέρα μου πορεύομαι. Καὶ ὅ τι αν αίτήσητε έν τω 13 ονόματί μου, τουτο ποιήσω ίνα δοξασθη ο πατήρ έν τῷ υἰῷ. 'Εάν τι 14 αίτήσητε έν τῷ ὀνόματί μου, έγὼ ποιήσω.

Ver. 4. Some MSS. omit έγω, others the word οίδατε.—7. έγν. αν. Al. αν ήδειτε.— 11. èv èpoi. R. adds èστιν.

pare Matt. xxvi. 34. Mark xiv. 30. Of the was by his merits and mediation alone that phrase τιθέναι την ψυχήν, see on John x. heaven was to be opened to all believers.

be exposed after his departure; and, as the 25. only solid basis upon which to ground their rather the imperative in both cases.

Ver. 2. µovai. Happily rendered by the English word mansions, of which the etymology is the same. Most of the ancient Fathers understood a reference to different degrees of happiness in heaven; and it certainly could afford no especial comfort to the apostles merely to know that heaven was large enough for all

stand by oddy, the doctrine of Christ; but it which they derived from him, that these pei-

This indeed our Lord himself declares in CHAP. XIV. Ver. 1. μή ταρασσέσθω κ. ver. 6. The expression ή όδος, κ, ή άλήθεια, τ. λ. In the discourse, which occupies this is η ζωή, is a Hebraism, denoting the true and the two following chapters, our Lord sug- and living way; i. e. the true way which gests various sources of consolation to the leadeth unto life. Compare Acts iv. 12. 1 Cor. apostles, under the trials to which they would xv. 22. Heb. x. 19. See also on John xi.

Ver. 10. ού πιστεύεις κ. τ. λ. These exhopes, he recommends a steadfast faith in God, pressions clearly mark a distinction of persons and in himself as the Redeemer of the world. in the Godhead. At the same time, our Lord The E. T. renders πιστεύετε first in the indi- declares that the perfection of divinity is the cative, and then in the imperative: but it is same in himself as in the Father; and that the works which he did, proceeding from the same divine essence, were proofs of the union subsisting between them.

Ver. 12. μείζονα τούτων. In consequence of the effusion of the Holy Ghost, the number of converts to Christianity by means of the preaching of the apostles, was greater than Jesus had made before his ascension. should be remembered, however, that it was Ver. 4. την οδον σίδατε. Some under- only by the name of Christ, and by the power

5-16 Εαν αγαπατέ με, τας έντολας τας έμας τηρήσατε και έγω έρω-

τήσω τον πατέρα, και άλλον παράκλητον δώσει ύμιν, ίνα μένη μεθ' 17 ύμων είς τὸν αίωνα τὸ πνευμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβείν, ὅτι οὐ θεωρεί αὐτὸ, οὐδὲ γινώσκει αὐτό ὑμείς δὲ γινώσκετε 18 αὐτὸ, ὅτι παρ΄ ὑμῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται. Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφα-19 νούς έρχομαι πρός ύμας. Έτι μικρύν και ό κόσμος με ούκ έτι θεωρεί, 20 ύμεις δε θεωρείτε με ότι εγω ζω, καὶ ύμεις ζήσεσθε. Έν εκείνη τή ημέρα γνώσεσθε ύμεις, ὅτι έγω έν τῷ πατρί μου, καὶ ὑμεις έν έμοὶ, κά-21 γω έν ύμιν. 'Ο έχων τὰς έντολάς μου, καὶ τηρών αὐτὰς, ἐκείνός έστιν ο άγαπων με ο δε άγαπων με, άγαπηθήσεται ύπο του πατρός μου 22 και έγω αγαπήσω αυτόν, και έμφανίσω αυτώ έμαυτόν. Λέγει αυτώ Ιούδας, ούχ ο Ίσκαριώτης, Κύριε, τι γέγονεν, ὅτι ἡμῖν μέλλεις έμφα-23 νίζειν σεαυτόν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; Απεκρίθη ὁ Ίησοῦς, καὶ εἶπεν ἀυτψ, Έάν τις άγαπα με, τον λόγον μου τηρήσει, και ό πατήρ μου άγαπήσει αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν έλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσο-24 μεν. Ο μη άγαπων με, τους λόγους μου οὐ τηρεί καὶ ὁ λόγος, ὃν ακούετε, ουκ έστιν έμος, αλλά του πέμψαντός με πατρός. 环 Ταῦτα λελάληκα ύμιν, παρ' ύμιν μένων ὁ δὲ παράκλητος, τὸ πνεύμα τὸ ἄγιον, ο πέμψει ο πατήρ έν τῷ ονόματί μου, ἐκείνος ὑμᾶς 27 διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα, ἃ εἶπον ὑμῖν. Εἰρήνην ἀφίημι ύμιν, ειρήνην την έμην δίδωμι ύμιν ου καθώς ο κόσμος δίδωσιν, έγω δίδωμε ύμιν μη ταρασσέσθω ύμων ή καρδία, μηδε δειλιάτω.

Ver. 22. G. K. S. καὶ τἱ γέγονεν.—28. είπον. Omitted by G. K. S.

28 Ηκούσατε ότι έγω είπον ύμιν, Ύπάγω, καὶ ἔρχομαι πρός ύμᾶς εί

29 πατήρ μου μείζων μου έστί. Καὶ νῦν είρηκα ύμιν, πρὶν γενέσθαι ίνα,

πγαπατέ με, έχάρητε αν οτι είπον, Πορεύομαι προς τον πατέρα οτι ο

iii. 6.

Christ turns to obedience, the other condition upon a principle of love to himself.

cate (Acts xxviii. 20), to teach, or exhort deed, interchanged with it. (Acts il. 40), to comfort (Matt. v. 4). This

last is most common in the N. T. Hence the E. T. renders it, comfortless. E. T. has translated $\pi \alpha \rho \dot{\alpha} \kappa \lambda \eta \tau o \varsigma$, the title of the Holy Spirit, by Comforter. At the same pare John xvi. 33. time the office of the Christian Paraclete includes a variety of functions, which take in every acceptation of the word. Compare ver. 26. xv. 26. xvi. 7. 13. In 1 John ii. 1, the

word is very properly rendered advocute. Ver. 17. κόσμος. The wicked portion of nature. mankind; as in 1 Cor. xi. 32, and elsewhere.

ζονα έργα were performed. Compare Acts Phavorinus: κόσμον τοὺς ἐν ἀπιστία καὶ έν άμαρτια άνθρώπους. By the verbe θεω-Ver. 15. rag lytolds k. t. l. From faith pely and ylvworely, mental discernment is intended; and even in ver. 19 this is included, of the Christian covenant; and he enforces it though the direct reference may be to Christ's death, and his appearance to his disciples Ver. 16. παράκλητον. The verb παρα- after his resurrection. Compare ver. 23. The rakiv has three significations, viz. to advo- present tense is used for the future; and, in-

Ver. 18. δρφανούς. Destitute: not, as the

Ver. 27. ού καθώς δ κόσμος κ. τ. λ. Com-

Ver. 28. ο π. μ. μείζων μ. Ιστί. Since Christ was both perfect God and perfect man, this declaration is not at variance with John x. 80. He is here speaking in his mediatorial character, and with reference to his human

όταν γένηται, πιστεύσητε. Οὐκ ἔτι πολλά λαλήσω μεθ' ὑμῶν' ἔρχε-30 ται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου τούτου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν λλ 31 ίνα γνῷ ὁ κόσμος, ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ, καθώς ἐνετείλατό μοι ο πατήρ, ούτω ποιώ. Έγείρεσθε, άγωμεν εντεύθεν.

15. ΈΓΩ είμι ή ἄμπελος ή ἀληθινή, και ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ι έστι. Παν κλημα έν έμοι μη φέρον καρπον, αίρει αυτό και παν το 2 καρπον φέρον, καθαίρει αυτό, ίνα πλείονα καρπον φέρη. "Ηδη ύμεις 3 καθαροί έστε, δια τυν λόγον, δν λελάληκα ύνιν μείνατε έν έμοι, καγώ 4 έν ύμιν. Καθώς τὸ κλημα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἐαυτοῦ, ἐὰν μη μείνη εν τη άμπέλω ουτως ουδε ύμεις, έαν μη έν εμοί μείνητε. Έγω 5 είμι ή αμπελος, υμείς τα κλήματα ο μένων εν έμοι, καγώ έν αυτώ, ούτος φέρει καρπον πολύν ότι χωρίς έμου ου δύνασθε ποιείν ουδέν. Εαν μή τις μείνη έν έμοι, έβλήθη έξω ώς το κλημα, και έξηράνθη, και 6 συνάγουσιν αὐτὰ καὶ είς πῦρ βάλλουσι, καὶ καίεται. Εὰν μείνητε έν? έμοι, και τα ρήματά μου έν υμίν μείνη, ο έαν θέλητε αίτήσεσθε, και γενήσεται υμίν. Έν τούτω έδοξάσθη ο πατήρ μου, ίνα καρπον πολύν 8 φέρητε, καὶ γενήσεσθε έμοὶ μαθηταί. Καθώς ηγάπησέ με ὁ πατηρ, κάγώ 9 ηγάπηση υμάς μείνατε έν τη αγάπη τη έμη. Έαν τας έντολάς μου 10 τηρήσητε, μενείτε έν τη άγάπη μου καθώς έγω τας έντολας του πατρός μου τετήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ έν τῷ ἀγάπη. Ταῦτα λελάληκα ὑμίν, 11 ίνα ή χαρά ή έμη έν υμίν μείνη, και ή χαρά υμῶν πληρωθή. Αυτη 19 έστιν ή έντυλη ή έμη, ίνα άγαπατε άλληλους, καθώς ήγάπησα ύμας. Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ΐνα τὶς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῷ ὑπὲρ 18 των φίλων αὐτοῦ ὑμεῖς φίλοι μου έστὲ, ἐὰν ποιῆτε ὅσα ἐγω ἐντέλλο-14

Ver. 30. τούτου. Also wanting in G. K. S.—έχει G. in marg., εὐρήσει. Al. εὐρίσκεί. CHAP. XV. Ver. 6. αὐτά. Some few MSS. have αὐτὸ, but κλημα being used in a collective sense, the latter is preferable.—Κ. S. είς τὸ πῦρ.

Ver. 30. ο τοῦ κ. τ. άρχων. See on John xii. 31. Our Lord probably alludes to his approaching conflict with the arch-enemy in the garden of Gethsemane. The expression έχει ούδεν εν εμοί, most probably means, he has no power over me; i. e. he will not prevail against me.

Ver. 31. άλλ' τνα γνώ κ. τ. λ. Το com- employed sometimes by other writers. plete the sense, some remove the point after ποιω. The construction, however, is elliptical, and the meaning is, that the failure of Satan's attempt would tend to establish Christ's mission. It is clear that the words $\xi \gamma \epsilon i \rho \epsilon \sigma \theta \epsilon$, άγωμεν έντεῦθεν, are parenthetical, and indicate his intention to remove forthwith from the city. See John xviii. 1.

CHAP. XV. Ver. 1. έγώ είμι η αμπελος κ . τ . λ . Probably this parable was suggested by what Christ had just been saying in Matt. xxvi. 29. He employs the image to urge upon his disciples the necessity of continuing steadfast in the faith and practice of his religion, in order to derive from him that spiritual support which was essential to the success of their labours. Separated from him, they were as fruitless branches severed from the vine, and destined to be burned. The general term γεωργός is put for άμπελουργός, and so it is

Ver. 2. καθαίρει. Prunes. In a like sense purgare is used in Hor. Ep. I. 7. 51. Hence καθαροί (ver. 3) implies the pruning away of those erroneous ideas and prejudices which the gift of the Spirit would enable them to eradicate. There is evidently a paranomasia in the use of the verbs aipecy and raθαίρειν. See Gr. Gr. § 69. V. 3.

Ver. 6. Ιβλήθη & Επράνθη. These acrists are put for the future, as in John xiii. 31; and the plural verbs which follow are used imper-

sonally, as in Luke xvi. 4.

15 μαι υμίν. Ο υκέτι υμάς λέγω δούλους, ότι ό δούλος οὐκ οίδε τί ποιεί αύτου ο κύριος υμάς δε είρηκα φίλους, ότι πάντα, α ήκουσα παρά 16 του πατρός μου, έγνωρισα υμίν. Ουχ υμείς με έξελέξασθε, άλλ' έγω έξελεξάμην υμάς, καὶ έθηκα υμάς, ίνα υμείς υπάγητε, καὶ καρπὸν φέρητε, και ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη τνα, ὅ τι ᾶν αιτήσητε τὸν πατέρα ἐν 17 τῷ ὀνόματί μου, δῷ ὑμῖν. Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ΐνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

Εί ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεί, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν. 19 Εί έκ του κόσμου ήτε, ο κόσμος αν το ίδιον έφίλει. ὅτι δὲ έκ του κόσμου οὺκ ἐστὲ, ἀλλ' ἐγω ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ 20 ύμας ὁ κόσμος. Μνημονεύετε τοῦ λόγου, οὖ έγὼ εἶπον ὑμῖν, Οὐκ ἔστι δούλος μείζων του κυρίου αὐτου. Εί έμε έδίωξαν, καὶ ύμας διώξουσιν 21 εί τὸν λόγον μου έτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. 'Αλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ύμιν δια το όνομά μου, ότι ούκ οίδασι τον πέμψαντά 22 με. Εί μη ήλθον, καὶ έλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον νῦν δὲ 23 πρόφασιν οὐκ έχουσι περί τῆς άμαρτίας αὐτῶν. Ὁ έμὲ μισῶν, καὶ τὸν 24 τατέρα μου μισεί. Εί τὰ έργα μη έποίησα έν αὐτοῖς, ἃ οὐδεὶς ἄλλος πεποίηκεν, αμαρτίαν ουκ είχον νύν δε και εωράκασι, και μεμισήκασι 25 και έμε και τον πατέρα μου άλλ' ίνα πληρωθή ο λόγος ο γεγραμμέ-26 νος έν τῷ νόμῳ αὐτῶν, "Οτι ἐμίσησάν με δωρεάν." Όταν δὲ ἔλθη ὁ παράκλητος, δυ έγω πέμψω ύμιν παρά του πατρός, το πυεύμα της άληθείας, δ παρά του πατρός έκπορεύεται, έκείνος μαρτυρήσει περί 27 έμου καὶ ύμεις δὲ μαρτυρείτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' έμοῦ έστε.

1-2 16. Ταύτα λελάληκα υμίν, ίνα μη σκανδαλισθήτε. 'Αποσυναγώγους ποιήσουσιν ύμας άλλ΄ έρχεται ώρα, ίνα πας ο αποκτείνας ύμας 3δόξη λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὑμῖν, ὅτι

Ver. 22. elxov. Al. elxogav. See Gr. Gr. § 19. Obs. 6. CHAP. XVI. Ver. 3. G. K. S. omit $\dot{v}\mu\bar{\iota}\nu$, which is probably an interpolation.

Ver. 15. ο ψείτι ύμᾶς λέγω δούλους. See John xili. 13. His discourses respecting his Masiahship had hitherto been comparatively obscure.

Ver. 16. οὐχ ὑμεῖς με έξ. Among the τὰ ἔργα.
Jews each selected a favourite rabbi; but Ver. 2 from any merit on their part, but as being most fit, on account of their humble condition, to be the means of propagating the Gos-

Ver. 20. μνημ. τοῦ λόγου κ. τ. λ. See the masculine gender here plainly indicates Matt. x. 24. Luke vi. 40. John xiii. 16.

Ver. 22. αμαρτίαν. The particular sin of rejecting Christ in the face of the most convincing proof, afforded by his works, to the excuse, whether good or bad. Phavorinus: is as one who offereth sacrifice. Our Lord's

πρόφασις κλή άληθης, κλή ψευδης αίτία. Thus Hoe. x. 4. LXX, προφάσεις ψευδείς. Xen. Anab. VII. 6. 16. πρόφασις δίκαια. With έωράκασι (ver. 24) supply αύτά, scil.

Ver. 25. στι εμίσησάν με δωρεάν. From Christ had chosen his disciples: and that, not Ps. xxxv. 19. lxix. 4. Elsewhere δωρεάν signifies freely (Matt. x. 8); but the corresponding Hebrew word is rendered ablews in Prov. i. 11. LXX.

Ver. 26. ikeīvog. Since mvevua is neuter,

the personality of the Holy Ghest.

CHAP. XVI. Ver. 1. σκανδαλισθήτε. See on Matt. v. 29. xi. 5.

Ver. 2. λατρείαν προσφέρειν. Το offer eatruth of his religion. Compare John xvi. 9. crifice. Compare Exod. vii. 16. LXX. So The word πρόφασις denotes generally any in the Talmud:—He that slayeth the wicked

ούκ έγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ έμέ. 'Αλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ίνα, 4 οταν έλθη ή ώρα, μνημονεύητε αὐτων, οτι έγω είπον ὑμίν ταῦτα δὲ υμίν έξ άρχης ουκ είπον, ότι μεθ' υμών ήμην. Νύν δε υπάγω προς 5 τον πέμψαντά με, και οὐδείς έξ ύμων έρωτα με, Που ύπάγεις; άλλ', ότι 6 ταῦτα λελάληκα ύμιν, ή λύπη πεπλήρωκεν ύμων την καρδίαν. 'Αλλ' 7 έγω την αλήθειαν λέγω ύμιν, συμφέρει ύμιν ίνα έγω απέλθω έαν γαρ μη ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ έλεύσεται πρὸς ὑμᾶς έὰν δὲ πορευθώ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. Καὶ ἐλθων ἐκείνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περ 8 άμαρτίας, και περί δικαιοσύνης, και περί κρίσεως περί άμαρτίας μέν, 9 οτι ου πιστεύουσιν είς έμέ περί δικαιοσύνης δε, ότι πρός τον πατέρα 10 μου ύπάγω, και οὐκ ἔτι θεωρεῖτέ με' περί δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ 11 κόσμου τούτου κέκριται.

Έτι πολλά έχω λέγειν ύμιν, άλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι 12 όταν δὲ έλθη έκείνος, τὸ πνεύμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς είς πᾶσαν 13 την αλήθειαν ου γαρ λαλήσει αφ' έαυτου, αλλ' όσα αν ακούση λαλήσει, καὶ τὰ έρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Ἐκεῖνος έμὲ δοξάσει, ὅτι έκ τοῦ 14 έμου λήψεται, και άναγγελεί υμίν. Πάντα, όσα έχει ο πατήρ, έμά έστι 15 δια τουτο είπον, ότι έκ του έμου λήψεται, και αναγγελεί ύμιν. Μικρον, 16 καὶ οὐ θεωρεῖτέ με καὶ πάλιν μεκρον, καὶ οψεσθέ με, ὅτι έγω ὑπάγω πρός του πατέρα. Είπον ουν έκ των μαθητών αυτού πρός άλλήλους, 17 Τί έστι τοῦτο ο λέγει ἡμῖν, Μικρον, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με καὶ πάλιν μκρον, καὶ οψεσθέ με; καὶ, "Οτι εγω ύπάγω προς τον πατέρα; "Ελεγον 18 ουν, Τουτο τι έστιν ο λέγει, το μικρόν; ουκ οίδαμεν τι λαλεί. Έγνω 19 ουν ο Ίησους, ότι ήθελον αυτον έρωταν, και είπεν αυτοις, Περί τούτου

Ver. 7. εάν γάρ μη άπελθω. S. inserts εγώ after γάρ.—15. λήψεται. G. K. S. λαμβάνει-19. έγνω ούν. G. omits ούν.

ix. 1. xxiii. 14.

Ver. 4. Ιξ άρχης ούκ είπον. The cautions in Matt. v. 11, and elsewhere, refer to those minor deprivations which the apostles were to suffer before the death of their Master; and our Lord's observation in the next verse, compared with John xiii. 36. xiv. 5, must be confined to the present effects of their upon the subject. Thus Seneca: - Curæ leves alludes to those doctrines, which their national loquuntur, ingentes stupent. Compare Herod. VII. 147. Eurip. Troad. 698. So also Shakspeare: —Light sorrows speak; great law, the rejection of the Jews, and justification grieft are dumb.

Ver. 8. idiytes. Will convince; i. e. will The points to be furnish a convincing proof. proved were, auapria, the sin of the Jews in rejecting Christ, of which many thousands iv. 1. 2 Tim. iii. 1. 2 Pet. i. 14. It will be were convinced on the first descent of the remarked that the terms here employed fully Holy Ghost (Acts ii. 37, sqq.); δικαιοσύνη, establish the doctrine of the Trinity.

prophecy is verified by Acts vii. 58. viii. 1. the innocence of Christ, without which be could not have returned to the Father (Acts ii. 22, sqq.); and spious, the judgment of God against those who persist in opposing the Messiah's kingdom, against which Satan will never prevail. See on John xii. 31.

Ver. 12. βαστάζειν. To comprehend. Epict. Ench. 86. την σεαυτοῦ φύσιν κατά-μαθε, εἰ δύνασαι βαστάσαι. Very similar rrow, which prevented any further enquiries is the use of ferre in Hor. A. P. 39. Our Lord prejudices would not allow them to comprehend; such as the abrogation of the Mosaic by faith.

Ver. 13. rd łogópeva. Present for future For instances of the fulfilment of this promise, see Acts xi. 28, xx. 25. 29. xxi. 11. 1 Tim.

ζητείτε μετ' άλλήλων, ὅτι εἶπον, Μικρον, καὶ οὐ θεωρείτέ με' καὶ πάλιν 20 μικρον, και όψεσθέ με ; άμην, άμην λέγω ύμιν, ότι κλαύσετε και θρηνήσετε ύμεις, ο δε κόσμος χαρήσεται ύμεις δε λυπηθήσεσθε, αλλ' ή 21 λύπη ύμων είς χαράν γενήσεται. Η γυνή, όταν τίκτη, λύπην έχει, ότι ηλθεν ή ώρα αὐ ης όταν δὲ γεννήση τὸ παιδίον, οὐκ ἔτι μνημονεύει της θλίψεως, δια την χαραν ότι έγεννήθη ανθρωπος είς τον κόσμον. 22 Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε' πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσε 23 ται ύμων ή καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ύμων οὐδεὶς αἴρει ἀφ΄ ύμων καὶ έν έκείνη τη ήμέρα εμε ουκ έρωτήσετε ουδέν. Αμήν, αμήν λέγω ύμιν, 24 ότι όσα αν αίτησητε τον πατέρα έν τῷ ονόματί μου, δώσει ὑμίν. Έως αρτι ουκ ψτήσατε ουδεν έν τω ονόματί μου αίτειτε, και λήψεσθε, ίνα ή 25 χαρά ύμων ή πεπληρωμένη. Ταυτα έν παροιμίαις λελάληκα ύμιν· αλλ' έρχεται ώρα, ότε ουκ έτι έν παροιμίαις λαλήσω ύμιν, άλλα παρ-26 ρησία περί του πατρός αναγγελώ υμίν. Έν εκείνη τη ημέρα εν τῷ ὀνόματί μου αιτήσεσθε και οὐ λέγω υμίν, ὅτι έγω έρωτήσω τὸν πατέρα 27 περι υμών αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεί υμᾶς, ὅτι υμείς έμε πεφιλήκατε, 28 και πεπιστεύκατε ὅτι έγω παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον. Ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρός, καὶ έλήλυθα είς τὸν κόσμον πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ 29 πορεύομαι πρός τον πατέρα. Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ίδε, 30 νον παρρησία λαλείς, και παροιμίαν ουδεμίαν λέγεις νον οίδαμεν ότι οίδας πάντα, και ου χρείαν έχεις ίνα τίς σε έρωτα έν τούτω 31 πιστεύομεν ότι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες. ᾿Απεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Αρτι 32 πιστεύετε; ίδου, έρχεται ώρα, και νύν έλήλυθεν, ίνα σκορπισθήτε έκαστος είς τὰ ίδια, καὶ έμὲ μόνον ἀφῆτε' καὶ οὐκ είμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατῆρ 33 μετ΄ έμου έστι. Ταυτα λελάληκα υμίν, ίνα έν έμοι ειρήνην έχητε έν τψ κόσμω θλίψιν έξετε άλλα θαρσείτε έγω νενίκηκα τον κόσμον. 1 17. ΤΑΥΤΑ έλάλησεν ο Ίησους, καὶ έπηρε τους όφθαλμους αυτου ες τον οψρανον, και είπε, Πάτερ, έλήλυθεν ή ωρα δόξασόν σου τον 2 νιον, ίνα και ο υιός σου δοξάση σέ καθως έδωκας αὐτῷ έξουσίαν

Ver. 25. Δλλ' Ιρχεται. G. K. S. omit the conjunction.—31. R. K. πιστεύετε, without an interrogation.—33. Itere. G. K. S. Exere.

Ver. 21. ή γυνή, π. τ. λ. See on Hom. II. mised (John xiv. 16), and of its acceptation A 270. The verb τίκτειν in the sense of by the Father. parturire and yevyay, applied to females, are authors.

Ver. 23. où lowrhoere. That is, ye will have no need to ask; since the Spirit will reveal it to you. Our Lord alludes to ver. 19; as do the disciples also in ver. 30. His knowledge of a wish, which they had not expressed, convinced them of his divinity.

Ver. 26. η οὐ λέγω κ. τ. λ. Christ does salvation. not my that he will not intercede; but that it his intercession, which he had already pro- following, see on John vi. 39.

Ver. 32. eig rà Idia. Scil olehuara. See occasionally found both in sacred and profane on John L 11. For the accomplishment of this prediction see Matt. xxvi. 56.

CHAP. XVII. Ver. 1. δόξασόν σου κ. That is, Restore thy son to that state of glory, which he had in heaven from all eternity; that thine own glory may thereby be more abundantly manifested in the propagation of the gospel, and the knowledge of

Ver. 2. kabwc. Since; inasmuch as. So was unnecessary to re-assure the disciples of in Rom. i. 28, et alibi. Of the construction

πάσης σαρκύς, ίνα παν, δ δέδωκας αὐτῷ, δώση αὐτοῖς ζωὴν αίώνιον. Αυτη δέ έστιν ή αίωνιος ζωή, ίνα γινώσκωσι σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν 3 Θεον, και ον απέστειλας, Ίησουν Χριστόν. Έγω σε έδόξασα έπι της 4 γης το έργον ετελείωσα, ο δέδωκάς μοι, ίνα ποιήσω καὶ νῦν δόξασόν 5 με σύ, πάτερ, παρά σεαυτώ, τη δύξη, ή είχον προ του τον κόσμον είναι παρά σοί. Έφανέρωσά σου τὸ όνομα τοῖς ἀνθρώποις, οῦς δέδω-6 κάς μοι έκ τοῦ κόσμου σοὶ ήσαν, καὶ έμοὶ αὐτοὺς δέδωκας καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασι. Νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα, ὅσα δέδωκάς μοι,7 παρά σου έστιν ότι τὰ ρήματα, ᾶ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς, καί 8 αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς, ὅτι παρὰ σοῦ έξηλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Έγω περὶ αὐτων έρωτω οὐ περὶ τοῦ κόσ-9 μου έρωτω, άλλα περί ων δέδωκάς μοι, ότι σοί είσι καὶ τα έμα πάντα 10 σά έστι, καὶ τὰ σὰ, ἐμά καὶ δεδύξασμαι έν αὐτοῖς. Καὶ οὐκ ἔτι είμὶ ἐν 11 τῷ κόσμῳ, καὶ οὖτοι ἐν τῷ κύσμῳ είσὶ, καὶ έγὼ πρός σε ἔρχομαι. Πάτερ άγιε, τήρησον αὐτοὺς έν τῷ ὀνόματί σου, οῦς δέδωκάς μοι, ῖνα ωσιν εν, καθώς ήμεις. "Ότε ήμην μετ' αὐτων έν τῷ κόσμῳ, έγω έτήρουν 19 αὐτοὺς έν τῷ ὀνόματί σου οῦς δέδωκάς μοι έφύλαξα, καὶ οὐδεὶς έξ αὐτῶν ἀπώλετο, εί μη ὁ υίὸς τῆς ἀπωλείας, ΐνα ή γραφη πληρωθη. Νύν 13 δέ πρός σε έρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ έν τῷ κόσμῳ, ΐνα έχωσι τὴν χαραν την έμην πεπληρωμένην έν αὐτοῖς. Έγω δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον 14 σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτοὺς, ὅτι οὺκ είσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθώς έγω ούκ είμι έκ του κόσμου. Ούκ έρωτω ίνα άρης αὐτούς έκ του κόσ-15 μου, άλλ ίνα τηρήσης αὐτοὺς έκ τοῦ πονηροῦ. Εκ τοῦ κόσμου οὐκ είσὶ, 16 καθώς έγω έκ του κόσμου οὐκ είμί άγίασον αὐτοὺς εν τη άληθεία 17 σου ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστι. Καθώς ἐμὲ ἀπέστειλας είς τὸν κόσ-18

Ver. 4. Codd. A. B. C. τελειώσας.—11. ους φ. Al. δ.

stated the fundamental doctrines of the Chris- unity of the divine essence. So again in ver. tian faith, as opposed to the principles of Judaism and Pagan idolatry; viz. belief in the unity of the Godhead, and in the Gospel of xxiii. 15. The Scripture to which Christ Christ. In ver. 5, there is a decisive asser- alludes, is that cited in John xiii. 19. With tion of Christ's pre-existence, and, therefore, the following verses compare John xv. 11. 18, of his divinity.

Ver. 6. σου τὸ ὅνομα. See on Matt. vi. 9. In this place, and in vv. 11. 26, the expres- v. 37. Our Lord did not pray that his dission may signify, by an easy extension of its usual import, the will of God, as revealed by Jesus Christ.

Ver. 9. où $\pi \epsilon \rho i \kappa$. τ . λ . The negation is not here absolute, but comparative. Christ's first prayer was for the apostles; but he afterwards (ver. 20,) intercedes for all believers. See on Matt. ix. 13.

union for which Christ prays, is a unity of may be set apart to the propagation of the profession, of purpose, and of love; and that truth. Of αγιάζειν, see on Matt. vi. 9.

Ver. 3. Γνα γινώσκωσι κ. τ. λ. Herein are so complete as to be fitly represented by the

Ver. 12. ò viòs rỹs àx. See on Matt.

Ver. 15. ἐκ τοῦ πονηροῦ. See on Matt. ciples should be separated from unbelievers, but, that being proof against the evil one, they might preach the Gospel with effect.

Ver. 17. αγίασον αὐτοθς κ. τ. λ. Conecrate them to thy service in the Gospel After ayiasov there is an ellipsis of soi. Compare Exad. xiii. 2. I.XX. In ver. 19, the sense is, I dedicate myself, for their sakes, to the Ver. 11. Γνα ωσιν έν, καθώς ήμεζε. The work which I have undertaken, that they also

19 μον, κάγω ἀπέστειλα αὐτοὺς είς τὸν κόσμον καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ὲγω · 20 αγιάζω έμαυτον, ίνα και αυτοί ωσιν ήγιασμένοι έν αληθεία. Ου περί τούτων δε έρωτω μόνον, αλλα και περί των πιστευσόντων δια του λόγου 21 αὐτῶν είς έμὲ, ίνα πάντες εν ῶσι καθώς σὺ, πάτερ, έν έμοὶ, κάγω έν σοί, ίνα καὶ αὐτοὶ έν ἡμίν εν ὧσιν' ίνα ὁ κόσμος πιστεύση ὅτι σύ με 22 απέστειλας. Καὶ έγω την δόξαν, ην δέδωκας μοι, δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα 23 ωσιν εν, καθώς ήμεις εν έσμέν έγω έν αὐτοίς, καὶ σὺ έν έμοὶ, ίνα ωσι τετελειωμένοι είς εν, καὶ ίνα γινώσκη ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας, 24 καὶ ηγάπησας αὐτοὺς, καθώς έμὲ ηγάπησας. Πάτερ, οῦς δέδωκάς μοι, θέλω ίνα, οπου είμι έγω, κάκεινοι ωσι μετ' έμου τνα θεωρωσι την δύξαν την έμην, ην έδωκάς μοι, ότι ηγάπησάς με, προ καταβολής κόσμου. 25 Πάτερ δίκαιε, καὶ ο κόσμος σε οὐκ ἔγνω, έγω δέ σε ἔγνων, καὶ οὖτοι 26 έγνωσαν ότι σύ με απέστειλας καὶ έγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὅνομά σου, και γνωρίσω τνα ή άγάπη, ην ηγάπησάς με, έν αὐτοῖς η, κάγω έν αὐτοῖς.
18. ΤΑΥΤΑ είπων ὁ Ἰησοῦς έξηλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ Κεδρών, ὅπου ἦν κῆπος; εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐ² τὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Ἡιδει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, τὸν τόπον ότι πολλάκις συνήχθη ὁ Ἰησοῦς έκει μετὰ τῶν μαθητῶν 3 αὐτοῦ. Ο οὖν Ἰούδας, λαβών τὴν σπείραν, καὶ έκ τῶν ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων ύπηρέτας, έρχεται έκει μετά φανών και λαμπάδων και όπλων. 4 Ιποούς ούν, είδως πάντα τὰ έρχόμενα έπ' αὐτὸν, έξελθων είπεν 5 αυτοίς, Τίνα ζητείτε; 'Απεκρίθησαν αυτώ, Ίησοῦν τὸν Ναζωραΐον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ίησοῦς, Έγω είμι. Εἰστήκει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδιδδούς αὐτὸν, μετ' αὐτῶν. 'Ως οὖν εἶπεν αὐτοῖς, "Οτι έγώ είμι, ἀπῆλ-7 θον είς τὰ ὀπίσω, καὶ ἔπεσον χαμαί. Πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησε, 8 Τίνα ζητεέτε; Οι δὲ είπον, Ίησοῦν τὸν Ναζωραίον. Απεκρίθη ὁ Ἰη. σους, Είπον ύμιν, ότι εγώ είμι' εί ουν έμε ζητείτε, αφετε τούτους ύπα 9 γειν' ίνα πληρωθή ο λόγος ον είπεν, 'Ότι ους δέδωκάς μοι, ουκ απώ-10 λεσα έξ αὐτῶν οὐδένα. Σίμων οὖν Πέτρος, ἔχων μάχαιραν, είλκυσεν αὐτην, καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ 11 ωτίον το δεξιόν ην δε όνομα τω δούλω Μάλχος. Είπεν ούν ο Ίη-

Ver. 20. G. K. 8. πιστευόντων.—23. Cod. D. ήγάπησα αὐτούς. CHAP. XVIII. Ver. 1. τοῦ. Κ. R. τῶν Κέδρων. See note.

Ver. 21. ίνα πάντες εν ώσι κ. τ. λ. this passage the doctrine of the communion of Olives. saints is clearly indicated.

now reverts to the apostles.

CHAP. XVIII. Ver. 1. TOU XELH. TOU Kilpúy. ways undeclined in the N. T. and the LXX., Fathers always regarded it. the genitive Kedowvoc occurs in Joseph. Ant. IX. 7. 3. It was situated eastward of next verse the reference is to John xvii. 12.

In Jerusalem, at the foot of the Mount of

Ver. 3. The skelpay. See on Matt. xxvii. Ver. 25. Πάτερ δίκαιε, κ. τ. λ. The prayer 27. The article shows that a particular body of men is intended.

Ver. 6. Introv xauai. The effect pro-The brook not of cedars, but of duced upon the guards by our Lord's reply Mackness; or the black brook. Though al- was undoubtedly miraculous; and so the early

Ver. 8. rouroug. The disciples. In the

΄ σούς τῷ Πέτρῳ, Βάλε την μάχαιράν σου είς την θήκην' τὸ ποτήριον, ο δέδωκέ μοι ο πατήρ, ου μη πίω αυτό;

Ή οὖν σπείρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὖπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέ- 12 λαβον τὸν Ίησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτὸν, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Αν- 13 ναν πρώτον ήν γάρ πενθερός του Καϊάφα, ος ήν άρχιερεύς του ένιαυτοῦ ἐκείνου. ΤΗν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ιουδαίοις, ὅτι συμ- 14 φέρει. ένα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. Ἡκολούθει δὲ τῷ 15 Ίησοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητής ὁ δὲ μαθητής έκεῖνος ἡν γνωστός τῷ ἀρχιερεί, καὶ συνεισήλθε τῷ Ἰησοῦ είς την αὐλην τοῦ αρχιερέως ό δὲ Πέτρος είστηκει πρὸς τη θύρα έξω. Εξηλθεν ουν 16 ο μαθητής ο άλλος, ος ήν γνωστός τῷ ἀρχιερεί, καὶ είπε τῷ θυρωρῷ, καὶ εισήγαγε τὸν Πέτρον. Λέγει οῦν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τω 17 Πέτρφ, Μή καὶ σὺ έκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; Λέγει έκείνος, Οὐκ είμί. Εἰστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρα-18 κιαν πεποιηκότες, ότι ψύχος ήν, καὶ έθερμαίνοντο ήν δὲ μετ αὐτῶν ό Πέτρος έστως καὶ θερμαινόμενος. 'Ο οῦν ἀρχιερεὺς ἡρώτησε τὸν 19 Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. Απεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Έγὼ παρρησία ελάλησα τῷ κόσμψ εγω 20 πάντοτε έδίδαξα έν τη συναγωγή και έν τῷ ἰερῷ, ὅπου πάντοτε οί Ιουδαίοι συνέρχονται, και έν κρυπτώ έλάλησα ούδέν τί με έπερωτάς; 21 έπερώτησον τους ακηκοότας, τί έλάλησα αυτοίς ίδε, ουτοι οίδασιν α είπον έγω. Ταύτα δε αὐτοῦ είπόντος, είς των ὑπηρετων παρεστη-22 κως έδωκε ράπισμα τω Ίησου, είπων, Ουτως αποκρίνη τω αρχιερεί; Απεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Εί κακῶς έλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ 23 κακού εί δὲ καλώς, τὶ με δέρεις; Απέστειλεν αὐτὸν ὁ Αννας 24 δεδεμένον πρός Καϊάφαν τον άρχιερέα.

Ήν δὲ Σίμων Πέτρος ἐστως καὶ θερμαινόμενος εἶπον οὖν αὐτῷ, 25 Μή καὶ σὰ έκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; Ἡρνήσατο έκεῖνος, καὶ εἶπεν, Οὐκ είμί. Λέγει είς έκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενης ῶν οὖ 26

Ver. 11. την μ. σου. G. K. S. omit the pronoun as spurious.—14. ἀπολέσθαι. Al. ἀποθανείν.—15. K. omits the article before άλλος.—20. έν τη συναγ. G. K. S. are without τη. - όπου πάντοτε. S. παντόθεν. - 24. R. άπέστειλεν ούν. κ. τ. λ. The verse is parenthetical; unless it has been inadvertently transposed by the copyists. Its proper place is after ver. 14.

22. Matthew (xxvi. 52,) and John have re- one. Compare also John xx. 2, 3, 4.8. lated two different expressions of our Lord, which were both spoken by him. however, Matt. xxvi. 42.

ver. 14, see on John xi. 49.

Ver. 15. ο άλλος μαθητής. The article is clearly definite. It is generally supposed that St. John himself is meant; and the great friendship which subsisted between him and Peter will easily account for his being Of the verb diper, see on Mett. xxi. 35.

Ver. 11. τὸ ποτήριον. See on Matt. xx. called the other of two disciples, Peter being

Ver. 18. avbpariav. A fire of cook: 15 Compare, in Ecclus. xi. 82. LXX. Hom. Il. J. 213. Arist. Eq. 777. About the season of the Pass-Ver. 13. Avvav. See on Luke iii. 2.—Of over the nights are cold in Palestine. As here used, ψύχος occurs in Xen. Cyr. IV. 9. 15. Mem. IV. 3. 8.

Ver. 28. εί κακώς ελάλησα. Christ refers to the nature of his doctrines, respecting which the high-priest had made enquiry (ver. 19)-

απέκοψε Πέτρος το ωτίον, Ουκ έγω σε είδον έν τω κήπω μετ' αυτον ; 27 Πάλιν ουν ηρνήσατο ο Πέτρος, και ευθέως αλέκτωρ έφωνησεν.

28 'ΑΓΟΥΣΙΝ οὖν τὸν Ίησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα είς τὸ πραιτώριον' ην δὲ πρωία. Καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον είς τὸ πραιτώριον, ίνα μη μιανθω-29 σιν, άλλ' ίνα φάγωσι τὸ πάσχα. Έξηλθεν οὖν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτοὺς, 30 καὶ είπε, Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατά τοῦ άνθρώπου τούτου; Απεκρίθησαν, καὶ είπον αὐτῷ, Εί μὴ ήν οὖτος κακοποιὸς, οὐκ ἄν σοι παρεδώ-31 καμεν αὐτόν. Είπεν ούν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατά τον νόμον ύμων κρίνατε αὐτόν. Είπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαίοι, 32 Ημίν οὐκ έξεστιν ἀποκτείναι οὐδένα τνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρω-33 θη, ον είπε σημαίνων ποίφ θανάτω ήμελλεν αποθνήσκειν. Είσηλθεν οὖν είς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πιλάτος, καὶ έφώνησε τὸν Ίησοῦν, καὶ 34 εἶπεν αὐτῷ, Σὰ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Απεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰη-35 σούς, 'Αφ' έαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, η άλλοι σοι είπον περὶ έμοῦ; 'Απεκρίθη ὁ Πιλάτος, Μήτι ἐγω Ἰουδαίός είμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οί 36 αρχιερείς παρέδωκάν σε έμοί τι έποίησας; Απεκρίθη ο Ιησούς, Ή βασιλεία ή έμη ουκ έστιν έκ του κόσμου τούτου εί έκ του κόσμου τούτου ην ή βασιλεία ή έμη, οι ύπηρέται αν οι έμοι ήγωνίζοντο, ίνα μη παραδοθώ τοις Ίουδαίοις νύν δὲ ή βασιλεία ή έμη οὐκ έστιν έντεύθεν. 37 Είπεν ουν αυτώ ὁ Πιλάτος, Ουκουν βασιλεύς εἶ σύ ; Απεκρίθη ὁ Ίησους, Συ λέγεις, ότι βασιλεύς είμι έγώ. Έγω είς τούτο γεγέννημαι, και είς τουτο έλήλυθα είς τον κόσμον, ίνα μαρτυρήσω τη άληθεία. 38 τας ο ων έκ της άληθείας ακούει μου της φωνής. Λέγει αὐτῷ ο Πιλάτος, Τί έστιν αλήθεια; καὶ, τοῦτο είπων, πάλιν έξηλθε προς τοὺς Ίουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς, Έγω οὐδεμίαν αίτίαν εύρίσκω έν αὐτῷ.

Ver. 28. πρωία. G. πρωί.—άλλ' ϊνα φαγ. G. άλλα φ.

with Gentiles was regarded as a defilement, 32. John iii. 14. xii. 82. which would render them unfit to partake of XIVI. 17.

claims to himself the power of life and death question. See on Matt. xxvii. 11. in John xix. 10. From his telling the Jews, ment. For his prophetic declarations on this wait for a reply.

rer. 28. Γνα φάγωσι τὸ πάσχα. Contact point (ver. 32), see Matt. xx. 19. Luke xviii.

Ver. 37. σθ λέγεις, κ. τ. λ. See on Mutt. the paschal feast, in accordance with Numb. xxvi. 25. This is the good confession which xix. 22. The passage supports the hypothesis our Lord is said by St. Paul (1 Tim. vi. 13) that Christ had celebrated the Passover before to have made before Pilate. By claiming a the generality of the Jews. See on Mutt. spiritual, not an earthly, kingdom, he repelled the charge of sedition, which had been brought Ver. 31. ημίν ούκ έξεστιν κ. λ. Pilate against him, and which gave rise to Pilate's

Ver. 38. τί έστιν άλήθεια. It is observhowever, to judge Jesus according to their able that $d\lambda \eta \theta \epsilon ia$ wants the article, which own laws, it is clear that the laws regulating is prefixed to the word as used by our Lord capital punishment were still in force, and in the preceding verse, who clearly meant the sometimes executed (Acts vii. 57. xii. 2); Gospel. Pilate possibly imagined that he alsubject, it should seem, to the sanction of the luded to the conflicting opinions which pregovernor. Still, had Jesus been put to death vailed among the philosophers respecting by the Jewish law, he would not have died Truth; and, though he put the question, he by crucifizion, which was a Roman punish- did not think it of sufficient importance to

έστι δε συνήθεια ύμιν, ίνα ένα ύμιν απολύσω εν τω πάσχα. βούλεσθε 39 οῦν ὑμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; Εκραύγασαν οῦν πά-40 λιν πάντες, λέγοντες, Μη τουτον, άλλα τον Βαραββαν. "Ην δε ο Βα-

ραββάς ληστής.

19. Τότε ουν έλαβεν ο Πιλάτος τον Ίησουν, και έμαστίγωσε. 1 Καὶ οι στρατιώται, πλέξαντες στέφανον έξ ακανθών, έπέθηκαν αὐτοῦ? τη κεφαλή, και ιμάτιον πορφυρούν περιέβαλον αὐτον, και έλεγον, 3 Χαίρε, ο βασιλεύς των Ιουδαίων και έδίδουν αυτώ ραπίσματα. Έξηλθεν ουν πάλιν έξω ο Πιλάτος, και λέγει αυτοίς, Ίδε, άγω υμίν 4 αὐτὸν ἔξω, ΐνα γνῶτε ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εύρίσκω. Ἐξῆλθεν 5 ούν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον, καὶ τὸ πορφυροῦν ιμάτιον και λέγει αὐτοῖς, Ίδε, ὁ ἄνθρωπος. Ότε οὖν είδον αὐτὸν οἱ 6 άρχιερείς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες, Σταύρωσον, σταύρωσον αυτόν. Λέγει αυτοίς ο Πιλάτος, Λάβετε αυτόν ύμεις, και σταύρώσατε έγω γαρ ούχ ευρίσκω έν αυτώ αιτίαν. Απεκρίθησαν αυτώ οί 7 Ιουδαίοι, Ήμεις νόμον έχομεν, και κατά τον νόμον ήμων οφείλει αποθανείν, ότι εαυτόν υίον του Θεού εποίησεν. Ότε ούν ήκουσεν 68 Πιλάτος τούτον τον λόγον, μαλλον έφοβήθη, καὶ είσηλθεν είς το 9 πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ίησοῦ, Πόθεν εἰ σύ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς απόκρισιν ουκ έδωκεν αυτώ. Λέγει ουν αυτώ ο Πιλάτος, Έμοι 10 ου λαλείς; ουκ οίδας ότι έξουσίαν έχω σταυρώσαί σε, καὶ έξουσίαν έχω απολύσαι σε; Απεκρίθη ο Ιησούς, Ούκ είχες έξουσίαν ούδεμίαν 11 κατ΄ έμου, εί μη ήν σοι δεδομένον ανωθεν δια τουτο ο παραδιδούς μέ σοι μείζονα άμαρτίαν έχει. Έκ τούτου έζήτει ο Πιλάτος απολύσαι 12 αὐτόν οι δὲ Ιουδαίοι ἔκραζον, λέγοντες, Εὰν τοῦτον ἀπολύσης, οὐκ εί φίλος του Καίσαρος πας ο βασιλέα αυτον ποιων αντιλέγει τώ Καίσαρι. Ο ούν Πιλάτος, ακούσας τουτον τον λόγον, ήγαγεν έξω 13 τον Ίησουν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ του βήματος, είς τόπον λεγόμενον

Ver. 4. G. K. omit οὖν.—6. αὖτόν. Wanting in R.—7. τοῦ Θεοῦ. G. K. S. have not the article; and K. reads viòν Θ. ἐαυτὸν ἐπ.—10. λέγει οὖν. K. encloses οὖν within brackets. -13 τοῦτον τὸν λ.--ΑL τῶν λόγων τούτων.

In uttering these words, Pilate seems to have or demigod, whom, as a Pagan, he might pointed to Jesus in the hope of exciting com- suppose to have visited the earth in human miseration, and effecting his release. Disgust form. See Acts xiv. 12. and irritation at the malice of the Jews is strongly marked in his reply to their persevering demands for his crucifixion.

false prophets (Deut. xviil. 20), or rather, that against blasphemy (Lev. xxiv. 16). Compare

Matt. xxvi. 65. Luke xxii. 71.

Ver. 9. πόθεν εΙ σύ; Since Pilate knew that Jesus was a Galilean, his fear, which dictated this question, probably arose from ment-seat. It was situated upon an elevated the apprehension that he might be, after all, stage, called Gabbatha (from an Hebrew verb

'CHAP. XIX. Ver. 5. ίδε, ο ἄνθρωπος. no ordinary person; but possibly some god

Ver. 11. ανωθεν. From heaven. See on John iii. 3. Christ allows the authority of Pilate to have been legitimate; and, therefore, Ver. 7. νόμον. Either the law against he was less guilty even in the improper exercise of it, than were those who forced him to sanction their murderous designs. The term ο παραδιδούς is used of the Jewish rulers collectively.

Ver. 18. βήματος. The tribunel, or judg-

14 Λιθόστρωτον, Έβραϊστὶ δὲ, Γαββαθά. ΤΗν δὲ παρασκευή τοῦ πάσχα, ωρα δὲ ώσει έκτη καὶ λέγει τοῖς Ιουδαίοις, Ίδε, ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. 15 Οι δε εκραύγασαν, Αρον, άρον, σταύρωσον αυτόν. Λέγει αυτοίς ό Πιλάτος, Τον βασιλέα ύμων σταυρώσω; Απεκρίθησαν οι άρχιερείς, 16 Ούκ έχομεν βασιλέα, εί μη Καίσαρα. Τότε ούν παρέδωκεν αὐτύν

αὐτοῖς, ίνα σταυρωθη.

17 Παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγαγον καὶ, βαστάζων τὸν σταυρον αυτου, έξηλθεν είς τον λεγόμενον Κρανίου τόπον, ος λέγεται 18 Εβραϊστί Γολγοθά όπου αυτόν έσταύρωσαν, και μετ' αυτού άλλους 19 δύο έντευθεν καὶ έντευθεν, μέσον δὲ τὸν Ίησουν. Έγραψε δὲ καὶ τίτλον ο Πιλάτος, καὶ έθηκεν έπὶ τοῦ σταυροῦ ήν δὲ γεγραμμένον, Ίη-20 σους ο Ναζωραΐος ο βασιλεύς των Ίουδαίων. Τουτον ουν τον τίτλον πολλοί ανέγνωσαν των Ιουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τῆς πόλεως ό τόπος όπου έσταυρώθη ο Ίησους και ήν γεγραμμένον Έβραϊστί, 21 Έλληνιστί, Ρωμαϊστί. Έλεγον ούν τῷ Πιλάτψ οἱ ἀρχιερείς τῶν Ιουδαίων, Μη γράφε, Ο βασιλεύς των Ιουδαίων αλλ ότι εκείνος 22 είπε, Βασιλεύς είμι των Ιουδαίων. Απεκρίθη ο Πιλάτος, "Ο γέγραφα, 23 γέγραφα. Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τά ιμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἐκάστψ στρατιώτη μέρος καὶ τον χιτώνα. Την δε ο χιτών ἄρραφος, έκ των ἄνωθεν ύφαντος δι' όλου 24 είπον οὖν πρὸς ἀλλήλους, Μὴ σχίσωμεν αὐτὸν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται' ίνα ή γραφη πληρωθη ή λέγουσα, " Διεμερίσαντο τὰ ιμάτια μου εαυτοῖς, καὶ έπὶ τὸν ιματισμόν μου έβαλον κληρον." Οι μεν 25 ούν στρατιώται ταύτα εποίησαν. Είστήκεισαν δε παρά τῷ σταυρῷ τοῦ Ίησοῦ ἡ μήτηο αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ 26 Κλωπα, καὶ Μαρία ή Μαγδαληνή. Ίησους ουν ίδων την μητέρα, καὶ τον μαθητήν παρεστώτα ον ήγάπα, λέγει τη μητρί αὐτοῦ, Γύναι, ίδοὺ,

Ver. 14. Exty. Cod. D. Toity. Gr. Gr. in marg. Compare Mark. xv. 25 .-16. άπήγαγον. G. K. S. ήγαγον.—26. ίδού. G. K. ίδε.—Some MSS. also in the next verse.

The word $\Gamma \alpha \beta \beta \alpha \theta d$ is not, therefore, synony-tion and contempt. mous with λιθόστρωτον, with which έδαφος is understood.

is the eve of a Sabbath; as in vv. 31. 42. See the weaver. on Ment. xxvil. 62.

Ver. 19. Tiploy. This word is the Latin titulus, which was used to denote an inscripties attached to a criminal, and indicating the cause of his punishment. It is so used in Sueton, Calig. c. 34. Domit. c. 10.

Ver. 22. δ γέγραφα, γέγαφα. analogous forms both in the rabbinical and

signifying to raise); and the floor was $\lambda \iota \theta \delta$ - shall not be altered. Pilate, in so saying, orpurov, covered with a tesselated pavement. was moved by a mingled feeling of indigna-

Ver. 23. χιτών ἄρραφος. Asron's vest is similarly described in Joseph. Ant. III. 7. 4. Ver. 14. παρασκευή τοῦ πάσχα. The eve It is also stated in the Talmud, that the priests' of the Passover. Taken absolutely π apackev) garments were not made with the needle, but by

> Ver. 25. Μ. ή τοῦ Κλωπα. Scil. γυνή. This Clopas must not be confounded with Cleophas mentioned in Luke xxiv. 18. His other name was Alphæus, Matt. x 3; and his wife, Mary, seems to have been the mother of our Lord's brethren, as they are called. There are See on Matt. xiii. 55.

Ver. 26. yúyat. See on John ii. 4. This classical writings, implying that what is done is the last we hear of the Virgin Mary, ex-

υίος σου. Είτα λέγει τῷ μαθητῷ, Ίδοὺ, ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἀπ 27 έκείνης της ώρας έλαβεν αὐτην ο μαθητής είς τὰ ίδια. Μετά τοῦτο 28 είδως ο Ίησους ότι πάντα ήδη τετέλεσται, ίνα τελειωθή ή γραφή, λέγει, Διψω. Σκεύος οὖν έκειτο ὅξους μεστόν οἱ δὲ πλήσαντες σπόγ-29 γον ύξους, καὶ ὑσσώπω περιθέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. " Ότε οὐν ἔλαβε τὸ ὅξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε, Τετέλεσται καὶ, κλίνας την 30

κεφαλήν, παρέδωκε το πνευμα.

Οι ουν Ιουδαΐοι, ίνα μη μείνη έπι του σταυρού τὰ σώματα έν τῷ 31 σαββάτω, έπει παρασκευή ήν, (ήν γαρ μεγάλη ή ήμέρα έκείνου του σαββάτου) ηρώτησαν τον Πιλάτον, ΐνα κατεαγώσιν αὐτών τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν. Ἡλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν 32 τὰ σκέλη, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ έπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν 33 έλθόντες, ώς είδον αὐτὸν ήδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, άλλ' είς των στρατιωτών λόγχη αὐτοῦ την πλευράν ένυξε, καὶ εὐθὺς 34 έξηλθεν αίμα καὶ ύδωρ. Καὶ ὁ έωρακως μεμαρτύρηκε, καὶ άληθινη αὐ-35 του έστιν ή μαρτυρία, κακείνος οίδεν ὅτι ἀληθη λέγει, ίνα ὑμείς πιστεύσητε. Έγένετο γὰρ ταῦτα, ΐνα ἡ γραφὴ πληωθῆ, " Όστοῦν οὐ 36 συντριβήσεται αὐτοῦ." Καὶ πάλιν ἐτέρα γραφὴ λέγει, " "Οψονται 37 εις δυ έξεκέντησαν."

ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα ἦρώτησε τὸν Πιλάτον ὁ Ἰωσῆφ ὁ ἀπὸ Αριμαθαίας, 38 ων μαθητής του Ίησου, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον των Ίουδαίων, ίνα ἄρη τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλάτος. Ἡλθεν οὖν,

Ver. 31. incipov. Al. inpipy.—35. "va vueig. G. K. S. "va nai vu.

cept the record in Acts i. 14. She is said to fruits (Levit. xxiil. 10), and of general conhave accompanied St. John to Ephesus, and vocation (Exod. xii. 16). to have died there in extreme old age. With τὰ ίδια (ver. 27) supply οἰκήματα, as in writers speak of the presence of water in the John i. 11.

prophecies respecting Christ's death were now accomplished, with the exception of Ps. lxix. 21. The context clearly points to this sense; but the verb rerédectal, repeated in ver. 30, may include the completion of the work of body. An opinion has been offered that the atonement for the sins of the world. See John blood and water were emblematic of the two xvii. 4. Of what follows, see on Matt. xxvii. 34.

xxi. 23. Josh. x. 27. Crucifixion being a lin- a martyr. His recorded name is Longinus, gering death, it was customary to hasten it by and the following epitaph is said to have been breaking the legs of the sufferer. See Cic. inscribed upon his tomb: — Qui salvatoris Phil. XIII. 12. Plaut. Pan. 1V. 2. 64. Lactant. Op. IV. 26. The particular sanctity of the day, which rendered the removal of the bodies more immediately necessary, in- also Psa. xxii. 16. xxxiv. 20. There is a volved three considerations:—It was not only variation in the LXX, version of Zeck. xii. the Sabbath, but the day of offering the first- 10.

Ver. 34. ἐξηλθεν αίμα ιζ ΰδωρ. Medical pericardium as a proof of death; and the cir-Ver. 28. πάντα ήδη τετέλεσται. All the cumstance, as here so emphatically recorded by St. John, not only fulfilled the prophecy cited in ver. 37, but is a clear refutation of the Docetze, who maintained that Jesus was a man in appearance only, and had no real sacraments; but see on 1 John v. 6.—There is a tradition that the soldier who pierced our Ver. 31. "να μή μείνη κ. τ. λ. See Deut. Lord's side became afterwards a convert and latus in cruce cuspide fixit, Longinus hic jacet. The Scriptures cited in ver. 37, are Exod xil. 46. Numb. ix. 12. Zech. xii. 10. Compare

39 και ήρε το σώμα του Ίησου. Ἡλθε δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ έλθων προς τον Ίησουν νυκτός το πρώτον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ αλόης, ώσεὶ 40 λίτρας εκατόν. Έλαβον ουν τὸ σωμα τοῦ Ίησοῦ, καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετα των αρωμάτων, καθώς έθος έστι τοῖς Ιουδαίοις ένταφιάζειν. 41 Ην δε εν τω τόπω, δπου έσταυρώθη, κηπος, και εν τω κήπω μνημείου 42 καινον, εν ψ ουδέπω ουδείς έτέθη. Έκει ουν δια την παρασκευην των Ίουδαίων, ότι έγγυς ήν το μνημείον, έθηκαν τον Ίησοῦν.

1 20. ΤΗι δὲ μιᾳ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνη ἔρχεται πρωΐ, σκοτίας έτι ούσης, είς το μνημείον καὶ βλέπει τον λίθον ηρμένον έκ του 2 μνημείου. Τρέχει ουν, και έρχεται πρός Σίμωνα Πέτρον και πρός τον αλλον μαθητην, δυ έφίλει ο Ίησους, και λέγει αὐτοις, Ήραν τὸν κύ-3 ριον έκ του μνημείου, καὶ οὐκ οίδαμεν ποῦ έθηκαν αὐτόν. Έξηλθεν οὖν 46 Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής, καὶ ήρχοντο είς τὸ μνημείον ετρεχον δε οι δύο όμου, και ό αλλος μαθητής προέδραμε τάχιον του Πέτρου, 5 καὶ ήλθε πρώτος είς τὸ μνημείον, καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ 6 οθόνια ου μέντοι εισήλθεν. Έρχεται ουν Σίμων Πέτρος ακολουθων 7 αὐτψ, καὶ είσηλθεν είς τὸ μνημείον, καὶ θεωρεί τὰ ὁθόνια κείμενα, καὶ τὸ σουδάριον, ο ην έπὶ της κεφαλης αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὁθονίων κεί-8 μενον, άλλα χωρίς έντετυλιγμένον είς ένα τόπον. Τότε οῦν είσηλθε καὶ ο άλλος μαθητής ο έλθων πρώτος είς το μνημείον, και είδε, και έπίσ-9τευσεν ουδέπω γαρ ήδεισαν την γραφην, ότι δεί αυτον έκ νεκρων 10-11 αναστήναι. Απήλθον ούν πάλιν πρός εαυτούς οι μαθηταί. Μαρία δέ είστήκει πρός το μνημείον, κλαίουσα έξω. 'Ως ουν έκλαιε, παρέκυψεν 12 εις τὸ μνημείον, καὶ θεωρεί δύο ἀγγέλους έν λευκοίς καθεζομένους, ένα πρός τη κεφαλή, και ένα πρός τοις ποσίν, οπου έκειτο το σώμα του 13 Ίησου. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ ἐκείνοι, Γύναι, τί κλαίεις; Λέγει αὐτοῖς, 14 Ότι ήραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. Καὶ, ταῦτα

Ver. 39. G. K. S. is Nirpag in. -40. K. S. is 600 sioig. - CHAP. XX. Ver. 11. K. πρὸς τῷ μνημείφ.—14. καὶ ταῦτα. G.K.S. omit the copula.

Ver. 39. ωσεί λίτρας ἐκατόν. See on John derly disposition of the grave-clothes was a

CHAP. XX. Ver. 1. τη δε μια των σαβ- word σουδάριον, see on Luke Xix. 20. Bárur. See on Matt. xxviii. 1. It appears Mary accompanied Mary Magdalene. Hence, perhaps, though not necessarily, the plural verse is Ps. xvi. 9, 10. oidants in ver. 2. In the removal of the stone there is an undesigned coincidence with See on Luke xxiv. 12. Mett, xxvii. 60.

See on John zviii. 15.

Ver. 7. xwpic irretuliquiror. This or- rourra.

xii. 3. A vast preparation of spices were proof that the body had not been stolen, or used in the obsequies of persons of distinction. removed in a hurried manner. The preposi-At Herod's funeral there were fifty άρωματό- tion είς indicates motion, and may imply that popos Of the next verse, see on Matt. xxvii. the napkin had been folded up, and removed to a separate place. See on Matt. ii. 23. Of the

Ver. 8. Emigreugev. Namely, what Mary from the other Evangelists that the other had reported, respecting the removal of the body. The Scripture alluded to in the next

> Ver. 10. πρός ξαυτούς. To their home.

Ver. 12. Ly Leuroig. Scil. imarloig. So Ver. 3. ο άλλος μαθητής. John himself. Arist. Plut. 1200. έχουσα δ' ήλθες ποικίλα. Arrian. Epict, III, 12. by kokklyois mepima-

είπουσα, έστράφη είς τὰ οπίσω, καὶ θεωρεί τὸν Ίησουν έστωτα καὶ οὐκ ήδει ότι ὁ Ἰησούς έστί. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησούς, Γύναι, τί κλαίεις; 15 τίνα ζητείς; Έκείνη, δοκούσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστι, λέγει αὐτῷ, Κύριε, εί σὺ έβάστασας αὐτὸν, είπέ μοι ποῦ αὐτὸν έθηκας κάγὼ αὐτὸν ἀρῶ. Λέγει αὐτη ὁ Ἰησοῦς, Μαρία. Στραφείσα έκείνη λέγει αὐτῷ, Ῥαββουνί 16 ο λέγεται, διδάσκαλε. Λέγει αὐτῷ ο Ίησοῦς, Μή μου ἄπτου, οὖπω 17 γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ είπε αὐτοῖς. Αναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ύμων, καὶ Θεόν μου καὶ Θεὸν ύμων. Έρχεται Μαρία ή Μαγδαληνη 18 άπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς, ὅτι ἐώρακε τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτη.

Ούσης οὖν ὀψίας, τῷ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῷ μιᾳ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν 19 θυρών κεκλεισμένων, ὅπου ήσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι, διὰ τὸν φόβον των Ιουδαίων, ήλθεν ο Ίησους, καὶ έστη είς το μέσον, καὶ λέγει αὐτοις, Είρηνη ύμιν. Καὶ, τοῦτο είπων, έδειξεν αὐτοῖς τὰς χείρας καὶ τὴν 20 πλευράν αὐτοῦ. Έχάρησαν οῦν οἱ μαθηταὶ, ίδόντες τὸν κύριον. Είπεν 21 οῦν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν, Εἰρήνη ὑμῖν καθώς ἀπέσταλκέ με ὁ πατηρ, κάγω πέμπω ύμας. Καὶ, τοῦτο εἰπων, ἐνεφύσησε, καὶ λέγει αὐτοῖς, 22 Λάβετε πνεῦμα ἄγιον ἄν τινων ἀφητε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς 23 ἄν τινων κρατήτε, κεκράτηνται. Θωμας δὲ, εἰς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λε- 24 γόμενος Δίδυμος, οὐκ ἤν μετ αὐτῶν ὅτε ἤλθεν ὁ Ἰησοῦς. Ἑλεγον 25 οῦν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταὶ, Ἑωράκαμεν τὸν κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Έαν μη ίδω έν ταις χερσίν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ηλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου είς τὸν τύπον των ήλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου είς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτώ πάλιν ἦσαν 26 έσω οι μαθηταί αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. "Ερχεται ὁ Ἰησοῦς, τῶν θυρων κεκλεισμένων, καὶ έστη είς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν, Εἰρήνη ὑμίν. Είτα λέγει τῷ θωμᾶ, Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ίδε τὰς χεῖράς 27 μου και φέρε την χειρά σου, και βάλε είς την πλευράν μου και μη γίνου ἄπιστος, αλλά πιστός. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, 28

Ver. 16. λίγει αὐτῷ. S. adds Ἑβραϊστί—25. είς τὸν τύπον. Cod. A. τόπον.—28. καὶ ἀπεκρ. G. K.omit καί.

sent. There would be abundant time for any sion. See on Matt. xviii. 5. There are also mark of affection, or for the proof of his corporeal presence, before his ascension; and it was now important that his disciples should be immediately informed of his resurrection.

Ver. 19. των θ. κεκλεισμένων. The door having been shut; scil. διά τὸν φόβον τῶν 'Ιουδαίων. This is the connexion, the intermediate clause being parenthetical.

Ver. 22. evequonos. Breathed upon them; the Attic writers. thereby signifying the effusion of the Spirit,

Ver. 17. μή μου ἄπτου. That is, at pre- which was about to take place after his asceninstances of communicating ideas by signs in Isa. xx. 3. Jer. xxvii. 1, 2; and elsewhere. With ver. 23, compare Matt. xvi. 19. xviii.

> Ver. 27. πιστός. As opposed to απιστος, this word has an active signification in 2 Cor. vi. 15. So also in Acts x. 45. xvi. 1. 1 Tim. iv. 3. 10. 12. v. 16. vi. 2; and frequently in

29 Ο κύριός μου, καὶ ὁ Θεός μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ότι ἐώρακάς με, θωμα, πεπίστευκας μακάριοι οι μη ίδόντες, και πιστεύσαντες.

Πολλά μέν ούν και άλλα σημεία έποίησεν ο Ίησούς ένώπιον των 31 μαθητών αὐτοῦ, α οὐκ έστι γεγραμμένα έν τῷ βιβλίφ τούτφ ταῦτα δὲ γέγραπται, ίνα πιστεύσητε, ὅτι ὁ Ἰησοῦς έστιν ὁ Χριστὸς ὁ υίὸς τοῦ Θεού, καὶ ίνα, πιστεύοντες, ζωην έχητε έν τῷ ὀνόματι αὐτού.

1 21. ΜΕΤΑ ταυτα έφανέρωσεν έαυτον πάλιν ο Ίησους τοις μαθη-2 ταίς έπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος έφανέρωσε δὲ οὕτως. Ήσαν όμου Σίμων Πέτρος, καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναηλ ο ἀπο Κανά της Γαλιλαίας, και οι του Ζεβεδαίου, και άλλοι έκ των μα-3 θητών αὐτοῦ δύο. Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος, Υπάγω άλιεύειν. Λέ-γουσιν αὐτῷ, Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. Ἐξῆλθον, καὶ ἀνέβησαν 4 είς το πλοίον εύθυς, και έν έκείνη τη νυκτι έπίασαν ούδέν. Πρωΐας δέ ήδη γενομένης, έστη ο Ίησους είς τον αίγιαλόν ου μέντοι ήδεισαν οί 5 μαθηταί ὅτι Ἰησοῦς ἐστί. Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Παιδία, μή τι 6 προσφάγιον έχετε; Απεκρίθησαν αὐτῷ, Οῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Βάλετε εις τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εύρήσετε. Έβαλον ούν, και ούκ έτι αὐτὸ έλκύσαι ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. 7 Λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος, ὃν ἢγάπα ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ, Ὁ κύριος έστί. Σίμων ούν Πέτρος, ακούσας ότι ο κύριος έστλ, τον έπενδύτην 8 διεζώσατο, (ήν γαρ γυμνός) και έβαλεν έαυτον είς την θάλασσαν οί δὲ άλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίψ ήλθον, (οὐ γὰρ ήσαν μακράν ἀπὸ τῆς γας, αλλ' ως από πηχων διακοσίων;) σύροντες το δίκτυον των ίχθύων. 9 Ως οὖν ἀπέβησαν είς τὴν γῆν, βλέπουοιν ἀνθρακιὰν κειμένην, καὶ ὀψά-

Ver. 29. Θωμά. Omitted by G. K. S. CHAP. XXI. Ver. 8. G. K. S. ἐνέβησαν. -4. Codd. A. C. D. ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν.

and that the succeeding chapter was added vi. 9. from prevailing traditions, by the church of Ver. 7. γυμνός. Peter was already clad tive Fathers.

spostles had returned to their ordinary occu-

Ver. 3. vý vykri. Arist. H. An. VIII. 19. άλίσκονται δὲ μάλιστα οὶ ίχθύες πρὸ is supplied in ver. 11. ηλίου άνατολης, ή μετά την δύσιν.—Of the verb πιίζειν, see on John vii. 80; and of This was evidently miraculous.

Ver. 31. ταῦτα. Scil. σημεῖα, which must παιδία (ver. 5), on John xiii. 31. The word be supplied from the last verse, and inter- προσφάγιον is used, perhaps, more particu-preted of the proofs of our Lord's resurrection, larly of fish, as οψάριον in ver. 9; so that our sopposed to his miracles generally, to which Lord's question might appear to be that of reference is made in the conclusion of the one wishing to purchase. Thus the Scholiast Gospel. It has been thought that the Evan- on Arist. Nub. 731. τοῖς ἀλιεῦσιν ἡ ὀρνιθαgelist terminated his history at this place, γρευταίς ουτω φασίν, Έχεις τι. See on ch.

Ephesus; but this opinion is contradicted by in his υποδύτης, or under garment, but had the universal consent of MSS. and versions, thrown off his upper one, which it was usual and by the unvarying testimony of the primi- to lay aside when engaged in any active employment. See on Matt. xxiv. 17. xxv. 36. CHAP. XXI. Ver. 2. άλλοι δύο. Proba- On recognising Jesus he resumed the latter bly Philip and Andrew It seems that the also, and waded through the water, which was too shallow to admit of his swimming to the shore. In the next verse there is an ellipsis, elsewhere sufficiently common, of μεστόν. It

Ver. 9. βλέπουσιν άνθρακιάν κ. τ. λ.

ριον έπικείμενον, καὶ ἄρτον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ένέγκατε ἀπὸ 10 των όψαρίων, ων έπιάσατε νύν. ἀνέβη Σίμων Πέτρος, καὶ είλκυσε τὸ 11 δίκτυου έπὶ τῆς γῆς, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἐκατὸν πεντηκοντατριῶν καὶ, τοσούτων ὄντων, οὐκ έσχίσθη τὸ δίκτυον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 12 Δεύτε, αριστήσατε. Οὐδεὶς δὲ έτόλμα τῶν μαθητῶν έξετάσαι αὐτὸν, Σὺ τίς εί ; είδότες ὅτι ὁ κύριος ἐστίν. Ἐρχεται οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ λαμ-13 βάνει τὸν ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. Τοῦτο 14 ήδη τρίτον έφανερώθη ὁ Ίησους τοις μαθηταίς αὐτου, έγερθείς έκ

νεκρών.

"Ότε οὖν ἢρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς, Σίμων Ίω- 15 να, αγαπάς με πλείον τούτων; Λέγει αὐτῷ, Ναὶ, κύριε σὸ οίδας ὅτι φιλω σε. Λέγει αὐτω, Βόσκε τὰ ἀρνία μου. Λέγει αὐτω πάλιν δεύτε- 16 ρον, Σίμων Ίωνα, άγαπας με; Λέγει αὐτώ, Ναὶ, κύριε σὰ οίδας ὅτι φιλω σε. Λέγει αὐτῷ, Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου. Λέγει αὐτῷ 17 τὸ τρίτον, Σίμων Ίωνα, φιλείς με; Έλυπήθη ὁ Πέτρος, ὅτι είπεν αὐτῷ τὸ τρίτον, Φιλείς με; καὶ είπεν αὐτῷ, Κύριε, σὸ πάντα οίδας συ γινώσκεις ότι φιλώ σε. Λέγει αυτώ ο Ίησους, Βόσκε τα πρόβατά μου. 'Αμην, άμην λέγω σοι, ότε ης νεώτερος, έζώννυες σεαυ-18 τον και περιεπάτεις οπου ήθελες. όταν δε γηράσης, έκτενείς τας χείράς σου, καὶ άλλος σε ζώσει, καὶ οίσει όπου οὐ θέλεις. Τοῦτο δὲ είπε, ση-19 μαίνων ποίφ θανάτφ δοξάσει τὸν Θεόν καὶ, τοῦτο είπων, λέγει αὐτῷ, Ακολούθει μοι. Έπιστραφείς δὲ ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν, ὃν 20 ηγάπα ο Ίησους, ακολουθούντα, ος και ανέπεσεν έν τῷ δείπνω έπι τὸ στήθος αὐτοῦ, καὶ εἶπε, Κύριε, τίς έστιν ὁ παραδιδούς σε; Τοῦτον ίδων 21 ο Πέτρος λέγει τῷ Ίησοῦ, Κύριε, οὖτος δὲ τί; Λέγει αὐτῷ ὁ Ίησοῦς, 22 Έαν αὐτὸν θέλω μένειν έως έρχομαι, τί πρός σε; σὰ ἀκολούθει μοι. Έξηλθεν ούν ὁ λόγος ούτος είς τους αδελφούς, ὅτι ὁ μαθητής έκείνος 23

Ver. 13. ἔρχεται οὖν ὁ Ί. G. K. omit οὖν.

Ver. 12. apistrijsars. See on Hom. IL B. 381.—The verb τολμάν seems here to rian Epict. III. 26. ἐκτείνας σεαυτόν, ώς οἱ have the somewhat milder sense to venture, isravpumivou. According to this prediction, rather than to dare.

with reference to the appearance recorded by 2 Pet. i. 14. St. John.

Ver. 15. πλείον τούτων. Peter had boasted verb ποιείν, in the s of his superior love for his Master (Matt. xxvi. frequent occurrence. 33), and it was in allusion to this boast, that Christ now proposed this question; and thrice here speaks of his coming to the destruction repeating it with reference to his three denials of Jerusalem, which St. John survived about immediately subsequent thereto, he formally thirty years. See on Matt. xvi. 28. The restored him to the apostleship which he had ambiguity of expression contained a mild rerenounced, but without giving him any su- buke of Peter's curiosity; though the supposed periority over his colleagues. In illustration contingency did actually take place. of this commission thus renewed, compare 1 Pet. v. 2, sqq.

Ver. 18. intereig tag respag n. t. A. At-Peter was crucified at Rome, with his head Ver. 14. rpirov. This must be understood downward, in the reign of Nero. Compare

Ver. 21. οὖτος δὲτί; Scil. ποιήσει. The

Ver. 22. έως έρχομαι κ. τ. λ. Our Lord

ούκ ἀποθνήσκει καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ', Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἔως ἔρχομαι, τί πρός σε;

24 'ΟΥΤΟΣ έστιν ο μαθητής ο μαρτυρών περί τούτων, καὶ γράψας 25 ταῦτα' καὶ οίδαμεν ὅτι ἀληθής έστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ. Εστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ, ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἄτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἐν, οὐδὲ αὐτὸν οίμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. ΄Αμήν.

Ver. 25. obdè ròv kós μ ov κ . τ . λ . A strong unrecorded, all that is essential to our salva-hyperbole. See Gr. Gr. § 70. II. Suffice it tion has been preserved. More would have to observe, that, however numberless the been superfluous, and therefore inexpedient.—actions of our blessed Saviour which were left Of the verb $\chi \omega \rho \epsilon \tilde{\iota} \nu$, see on Mark ii. 2.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

It is manifest from the introduction to the Acts of the Apostles, in which the book is dedicated to the same individual (Luke i. 3,) as a former treatise to which reference is made, that St. Luke was the author; and its genuineness and authenticity are established by the concurrent testimony of the early Fathers. From the frequent use of the first person plural, it appears that the writer was present at most of the transactions which he relates. As the history is continued to the end of the second year of St. Paul's first imprisonment at Rome, and no mention is made of his second imprisonment and death, it must have been published in the interval between those events; and, consequently, in or about the year 63.]

1. ΤΟΝ μεν πρώτον λόγον εποιησάμην περί πάντων, ω Θεόφιλε, Ι ων ήρξατο ο Ίησους ποιείν τε και διδάσκειν, αχρι ής ήμέρας, έντειλά-? μενος τοις αποστόλοις δια πνεύματος αγίου, ους έξελέξατο, ανελήφθη· οίς καὶ παρέστησεν έαυτον ζώντα μετά το παθείν αὐτον, έν πολλοίς 3 τεκμηρίοις, δι ήμερων τεσσαράκοντα οπτανόμενος αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν 4 αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μη χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν την έπαγγελίαν του πατρός, ην ηκούσατέ μου ότι Ιωάννης μέν έβάπτισεν 5 ύδατι, ύμεις δε βαπτισθήσεσθε έν πνεύματι άγίφ, ου μετά πολλάς ταύ-

CHAP. I. Ver. 1. τον πρώτον λόγον. The former narrative: πρώτος being used for seph. Ant. XVIII. 8. 3. Ιφάνη γάρ αὐτοῖς πρότερος. So in Cic. de Invent. II. 8. pri- ζων. This testimony is very important. By mus liber for prior. The reference, which is clearly to St. Luke's Gospel, is precisely similar to that in Philo. Jud. II. p. 445. ò µèv the disciples, and the like. πρότερος λόγος ην ημίν, ω Θεώδοτε, κ. τ. λ. —In the sense of a written narrative, the word together: scil. τοὺς ἀποστόλους. Other sigλόγος occurs in Xen. Anab. I. 1, et passim: nifications have been assigned to this particiand λόγον ποιείσθαι is to write a history in Dion. Lasert. VII. 1. 21. Hence historians reg in ver. 6, and by the use of the verb in are called λογοποιοί in Herod. II. 143. Xen. Cyr. VIII. 5. 28.—Of ἄρχεσθαι, used pleo- πολλούς κ, ἰππίας συναλίσας. See also nastically, see on Matt. iv. 17. The ex- Herod. I. 62. V. 15. Xen. Anab. VIL 3. pression, however, may mean from the be- In the words fly hoobsark mov, there is a

must be construed with εντειλάμενος, not Gr. § 69. II. 5. Before μου supply παρά, with έξελέξατο or ανελήφθη, as some have as in Herod. II. 55. ταῦτα τῶν ἐν Θήβησι supposed. See Gr. Gr. § 59. Obs. 8. Christ loker heavor.—The promise alluded to was was endued with the Spirit above measure, made Matt. x. 20. Luke xxiv. 49. John xiv. and his final commission was attended with 16. 26. xv. 26. a promise of its communication to the apostles. See John xx. 22; and compare Heb. number was not specified in order to exercise ix. 14. With ανελήφθη supply είς τον ού- their faith. Chrysostom: ούκ έδηλωσε πότε, pavov, as in Mark xvi. 19.

Ver. 3. παρέστησεν ξαυτόν ζώντα. Joτεκμήρια are meant such proofs of our Lord's resurrection, as eating and conversing with

Ver. 4. συναλιζόμενος. Collecting them ple, but the above is confirmed by συνελθόνother places. Xen. Cyr. I. 4. 14, πεζούς ginning to the end of Christ's ministry. transition from the third to the first person, Ver. 2. did nv. ayiov. These words or from the oratio recta ad obliquam. See Gr.

Ver. 5. ού πολλάς. Ten. The precise ϊνα άει γρηγορώσιν άλλ' δτι μέν ίγγύς

6 τας ήμέρας. Οι μέν ούν συνελθόντες έπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες, Κύριε, εί έν τῷ χρόνψ τούτψ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ίσραήλ; 7 Είπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, Οὐχ ὑμῶν ἐστι γνῶναι χρόνους ἡ καιροὺς, οῦς 8 ο Πατηρ έθετο έν τη ίδια έξουσία άλλα λήψεσθε δύναμιν, έπελθόντος του άγίου πνεύματος εφ΄ ύμας, καὶ έσεσθέ μοι μάρτυρες έν τε Ίερουσαλημ, και έν πάση τη Ιουδαία και Σαμαρεία, και έως έσχάτου της γης. 9 Καὶ ταῦτα είπων, βλεπόντων αὐτων, ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐ-10 τον από των όφθαλμων αὐτων. Καὶ ως ατενίζοντες ήσαν είς τον οὐρανον, πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ίδοὺ, ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς 11 εν έσθητι λευκή, οι και είπον, "Ανδρες Γαλιλαίοι, τί έστήκατε έμβλέποντες είς τον ουρανόν; ούτος ο Ίησους, ο αναληφθείς αφ' ύμων είς τον ουρανον, ουτως έλευσεται, ον τρόπον έθεάσασθε αυτον πορευόμενον 12 είς τον ουρανόν. Τότε ύπέστρεψαν είς Ιερουσαλημ από δρους τοῦ καλουμένου Έλαιωνος, ο έστιν έγγυς Ίερουσαλημ, σαββάτου έχον όδόν. 13 Καὶ, ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν είς τὸ ὑπερῷον, οῦ ἦσαν καταμένοντες ο τε Πέτρος και Ίακωβος και Ίωάννης και Ανδρέας, Φίλιππος και θωμάς, Βαρθολομαίος και Ματθαίος, Ίάκωβος Αλφαίου και Σίμων ό 14 Ζηλωτής, και Ίούδας Ίακώβου. Ο ύτοι πάντες ήσαν προσκαρτερούντες ομοθυμαδον τη προσευχή και τη δεήσει, σύν γυναιξί και Μαρία τη μητρί τοῦ Ίησοῦ, καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

Ver. 10. 1σθήσεσιν λευκαῖς.—14. καὶ τῷ δεήσει. Wanting in G.; and bracketed

iστι, iva μή iκλυθώσι. For the rest, see on pose. Π. Ζ. 129, is more in point. Schol. Mett. iii. 11.

Ver. 7. ούχ ὑμῶν ἐστι κ. τ. λ. Compare Mett. xxiv. 36. It was not until the descent of the Holy Ghost that the apostles were enabled to throw off their national prejudices respecting the temporal nature of the Messiah's kingdom, with the establishment of which the deliverance of Judges from the dominion of Rome was supposed to coincide. In the next verse, the erection of his spiritual kingdom, by the gradual propagation of the Gospel, is foretold in connexion with the duties which they would be forthwith empowered to perform. With ver. 9, compare Mark xvi. 19. Luke zziv. 51.

Ver. 10. ἀτενίζοντες. Lucian. Fugit. p. 791. δφθαλμοῖς άτενέσι καθοράν. The word recurs in Luke iv. 20. Acts iii. 4. vi. 15. vii. 55; et aceptas.

Ver. 12. σαββάτου έχον δδόν. See on

έχώμεδα άπεχώμεδα.

Ver. 13. είσηλθον. Scil. είς οἶκον, οτ είς Ίερουσαλήμ. Some have inferred from Luke xxiv. 53, that the upper room (ὑπερφον), in which the apostles were in the habit of assembling, was one of the chambers in the Temple: but there is a tradition, which is highly probable, that it was the same room, called by Mark (xiv. 15,) and Luke (xxii. 12,) àvéyear, in which our Lord celebrated the last Passover, and instituted the Eucharist; and in which the Holy Ghost descended upon the day of Pentecost (Acts ii. 1). Here also the seven deacons are said to have been ordained, and the apostolic councils held; and upon its site, as recorded by Epiphanius, a Christian church was afterwards erected.

Ver. 14. ouovouadov. With one mind; with one accord. Demosth. Phil. IV. oue ovμαδον έκ μιᾶς γνώμης. The adverb recurs Matt. xxi. 1. xxiv. 20. It should seem that in Acts ii. 1. 46. iv. 24. v. 12. vii. 57. viii. ixery is here used in the sense of ἀπέχειν, to 6. xix. 29. Rom. xv. 6. Compare also Hebe distant: though it must be admitted that rodian VIII. 8. Arist. Av. 1016. Joseph. the instances adduced in support of such Ant. XV. 8. 2.—yvvaigi. The women who Mange (Hom. II. N. 747. Soph. El. 224. waited on Jesus. See Luke xxiii. 49. Beza Xen. Cyr. VII. 1. 38.) are not to the pur- would render it with their wives; nor would

ΚΑΙ έν ταις ήμέραις ταύταις αναστάς Πέτρος έν μέσφ των μαθητών 15 είπεν, (ήν τε οχλος ονομάτων έπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἐκατὸν είκοσιν') "Αν- 16 δρες άδελφοί, έδει πληρωθήναι την γραφην ταύτην, ην προείπε το πνεύμα τὸ ἄγιον διὰ στόματος Δαβίδ περί Ίούδα, του γενομένου οδηγού τοίς συλλαβούσι τον Ίησούν ότι κατηριθμημένος ήν συν ήμίν, 17 καὶ ἔλαχε τὸν κληρον της διακονίας ταύτης. Οῦτος μὲν οὖν έκτήσατο 18 χωρίον εκ του μισθού της αδικίας, καὶ, πρηνής γενόμενος, ελάκησε μέσος, καὶ έξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ. Καὶ γνωστὸν έγένετο 19 πασι τοις κατοικούσιν Ίερουσαλημ, ώστε κληθήναι το χωρίον έκείνο τη ίδια διαλέκτω αυτών, 'Ακελδαμά, τουτέστι χωρίον αίματος. Γέγραπται 20 γὰρ έν βίβλψ Ψαλμών, "Γενηθήτψ ή έπαυλις αὐτοῦ έρημος, καὶ μη έστω ο κατοικών έν αὐτη," καὶ, "Τὴν έπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἔτερος." Δεῖ οὖν 21 των συνελθόντων ήμιν ανδρων έν παντί χρόνω, έν ω είσηλθε και έξηλθεν έφ' ήμας ὁ κύριος Ίησους, αρξάμενος ἀπὸ του βαπτίσματος Ίω- 22 άννου έως της ήμέρας ης ανελήφθη αφ' ήμων, μάρτυρα της αναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν ἡμίν ένα τούτων. Καὶ έστησαν δύο, Ίωσηφ τὸν 23 καλούμενον Βαρσαβάν, δς έπεκλήθη Ιούστος, καὶ Ματθίαν. Καὶ προσ-24 ευξάμενοι είπον, Σύ, Κύριε, καρδιογνώστα πάντων, ανάδειξον έκ τούτων των δύο ένα, δν έξελέξω λαβείν τον κλήρον της διακονίας ταύτης 25 καὶ ἀποστολής, έξ ής παρέβη Ιούδας, πορευθήναι είς τὸν τόπον τὸν

Ver. 17. σθν ἡμῖν, G. S. K. ἐν ἡμῖν.—18. ἐκ τοῦ μισθοῦ. The article is wanting in G. K. S.—25. Al. τόν τόπον τ. δ. τ. καὶ ἀποστολῆς ἀφ' ής κ. τ. λ.

the article be required after the preposition. rome:—Non statim debemus sub exemplo . Is-But some at least of the apostles were unmarried; nor, if married, is it likely that all would have their wives there. Of our Lord's Apostolatum Matthias eligitur; cum privilegia brethren, see on Matt. xiii. 55.

Ver. 15. έν ταϊς ήμ. ταύταις. In the interval between the ascension and the day of Hence inthogato must be referred to the Pentecost. With έπὶ τὸ αὐτὸ supply χώριον, as in Matt. xxii. 34. Of ονομα, signifying a person, there are examples in Rev. iii. 4. xi. 13. So also nomen is used in Ovid. Amor. II. 1. 36. Liv. I. 10. Longin. Sublim. c. 23.

Ver. is. γραφήν ταύτην. The scripture is cited in ver. 20, after a parenthetical observation of St. Luke himself: and it is made up of Pea. lxix. 25. cix. 8. Primarily the was also called Barsebas, Joseph was possibly

a prophetical reference to the fate of Judas.

Ver. 17. κλήρον της διακονίας. So again in ver. 25. Properly κλήρος is a pebble, used place appointed for him among the wicked in in casting lots; thence the lot itself (ver. 26); Hades. Similar expressions are frequent in and possibly from the manner of electing the rabinnical writers, and in the primitive Matthias, κλήρος της διακονίας became the Fathers. Thus Ignat. Ep. ad Magnes. c. 5. usual term for appointment to the Christian έπεὶ οὖν τέλος τὰ πράγματα έχει, ξκαστος ministry. On the subject of casting lots it είς τον ίδιον τόπον μέλλει χωρείν. Commay be well to subjoin the observation of Je- pare Barnab. Epist. c. 19. Polycarp. Ep. ad.

næ sortibus credere, vel illud in Actibus Aportolorum huic testimonio copulare, ubi sorte in singulorum non possunt facere legem communem. Of vv. 18, 19, see on Matt. xvii. 5. means, not the act, of the purchase.

[I. 15-26.

Ver. 21. είσηλθε η Εξηλθεν. See on John x. 7. The order of the sentence is, dei obv ένα τούτων τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῷν γενέσθαι κ. τ. λ. There is a like construction in Herod. III. 118. Two de To μάγφ ἐπαναστάντων ἔπτα ἀνδρῶν, ἔνα αυτώ κατίλαβε.

Ver. 24. Bapsaßav. As James the Less allusion is to David's personal foes, including the same with Joses, one of our Lord's cousins. See Acts xv. 22.

Ver. 25. είς τὸν τόπον τὸν ίδιον. The

26 ίδιον. Καὶ έδωκαν κλήρους αὐτῶν, καὶ ἔπεσεν ὁ κλήρος ἐπὶ Ματθίαν. καὶ συγκατεψηφίσθη μετά των ενδεκα άποστόλων.

2. ΚΑΙ έν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἦσαν 2 απαντες ομοθυμαδον έπὶ τὸ αὐτό. καὶ έγένετο ἄφνω έκ τοῦ οὐρανοῦ πχος, ώσπερ φερομένης πνοής βιαίας, και έπλήρωσεν όλον τον οίκον, 3 ου ήσαν καθήμενοι και ωφθησαν αυτοίς διαμεριζόμεναι γλωσσαι, ωσεί 4πυρος, εκάθισε τε εφ' ενα εκαστον αυτών, και επλήσθησαν απαντες πνεύματος άγίου, και ήρξαντο λαλείν ετέραις γλώσσαις, καθώς τὸ 5 πνευμα έδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι. Ήσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλημ κατοικούντες Ίουδαίοι, ανδρες εὐλαβείς, ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν 6 οὐρανόν. γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθε τὸ πλῆθος, καὶ συνεχύθη ότι ήκουον είς έκαστος τη ίδια διαλέκτω λαλούντων αὐτων.

duric.

brated at the end of seven weeks, or a week of 11, 12; and see on John iii. 8. xx. 22. weeks, after the Passover. The Greek name day after the first day of unleavened bread. It was instituted in commemoration of the deplace on the fiftieth day after the Exodus; and it was typical of the effusion of the Holy of Jesus Christ.—It should seem that $\ddot{a}\pi a\nu$ rectinctude all the hundred and twenty mentioned in Acts i. 15; among whom were, doubtless, many of the seventy disciples, who Gospel in countries where their native tongue as anknown.

Ver. 2. φερομένης πνοής β. So Diog. L X 104. 25. διά τοῦ πνεύματος πολλοῦ ίπειδαν το πνευμα βίαιον εκφέρηται. Comon ch. i. 13.

ii. 4. Thus μία τῶν γλώσσων will be under- which they had been naturalized. stood before exáluse, which is otherwise withserved that a tongue of fire is mentioned in N. T. puri never means a report.

Phil. c. 9.—The words diagovias is anosto- Isa. v. 24. (Heb.); and thus we say, a tongue λης are an Hendiadys for διακονίας άποστο- of land, &c. Compare Cms. B. G. III. 12. In the present miracle such a form was pecu-CHAP. II. Ver. 1. Πεντηκοστής. This liarly appropriate. The wind and the fire was the second of the three great Jewish festi- correspond with the circumstances under vale, called the Feast of Weeks (Exod. xxxiv. which the Law was given on Mount Sinai. 22. Dest. xiv. x. 16), because it was cele- Exod. xix. 16. Compare also 1 Kings xix.

Ver. 4. άποφθέγγεσθαι. Το declare aloud; is derived from its being kept on the fiftieth more especially with reference to weighty and important truths. Hence apophthegm.

Ver. 5. άπο παντός έθνους κ. τ. λ. This livery of the law on Mount Sinai, which took is an hyperbole, similar to Deut. ii. 35; and elsewhere. At this time, however, Jews were dispersed in almost every part of the Ghost on the fiftieth day after the resurrection then known world; who flocked to Jerusalem in vast numbers at great festivals. See Joseph. B. J. II. 16. 4. VII. 3. 3. Hence, in this verse, and in ver. 14, the foreign Jews, sojourning in Jerusalem, are distinguished were forthwith employed in preaching the from the natives of Judsea. On the Eastern side of Jerusalem were the Parthians, Medes. and Elamites, or Persians (Isa. xxi. 2); on the South, Arabia, Egypt, Lybia, and the province of Cyrene; on the North, Mesopotamia, φερομένου. Ælian. Hist. An. VII. 24. Cappadocia, Pontus, Pamphylia, Phrygia, iπειδάν τὸ πνεῦμα βίαιον ἐκφέρηται. Com- and proconsular Asia; and on the West, Cypare Virg. En. I. 57. 86. Either olkog is prus, Crete, and the other islands, as far as used in the sense of υπερφον (Acts i. 13), or Rome itself. The ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι the whole house, in which the chamber was si- (ver. 10) were residents in Judges for comtrated, is meant. Tradition has variously mercial purposes, and were such as had either reported it to have belonged to Mary, the been made citizens of Rome, or Roman promother of John, to Simon the leper, to Ni- selytes to Judaism. See Tacit. Ann. II. 85. codemus, and to Joseph of Arimathea. See Hor. Sat. I. 4. 143. Juv. Sat. XIV. 96. Pers. Sat. V. 179. Although the religion of Ver. 3. διαμεριζόμεναι. E. T. Cloven: all these people was the same, they used the rather distributed among them. Compare Heb. languages of the respective countries, into

Ver. 6. φωνής ταύτης. That is, the sound out a nominative. Some, however, supply above mentioned (ver. 2), which was heard Tytula from the next verse. It may be ob- by the people generally. See ver. 33. In the

έξίσταντο δὲ πάντες, καὶ έθαύμαζον, λέγοντες πρὸς άλλήλους, Οὐκ, 7 ίδου, πάντες ούτοι είσιν οι λαλούντες Γαλιλαίοι; και πως ήμεις ακού-8 ομεν έκαστος τη ιδία διαλέκτω ήμων, έν η έγεννήθημεν; Πάρθοι καί 9 Μήδοι καὶ Ἐλαμίται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν 'Ασίαν, Φρυγίαν τε καὶ Παμφυ-10 λίαν, Αίγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ έπιδημούντες 'Ρωμαΐοι, 'Ιουδαΐοί τε καὶ προσήλυτοι, Κρητες καὶ 'Αρα-11 βες, ακούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεία του Θεου. έξίσταντο δε πάντες, και διηπόρουν, άλλος προς άλλον λέ- 12 γοντες, Τί αν θέλοι τουτο είναι; έτεροι δε χλευάζοντες έλεγον, "Οτι 13 γλεύκους μεμεστωμένοι είσί.

Σταθείς δὲ Πέτρος σὺν τοῖς ἔνδεκα, ἐπῆρε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπεφ- 14 θέγξατο αὐτοῖς, Ανδρες Ιουδαίοι, καὶ οὶ κατοικοῦντες Ἱερουσαλημ απαντες, τυυτο ύμιν γνωστον έστω, και ένωτίσασθε τὰ ρήματά μου. Ου γαρ, ως υμείς υπολαμβάνετε, ουτοι μεθύουσιν έστι γαρ ωρα τρίτη 15 της ημέρας άλλα τουτό έστι το είρημένον δια του προφήτου Ίωηλ, 16 " Καὶ έσται έν ταις έσχάταις ήμέραις, λέγει ὁ Θεὸς, έκχεω ἀπὸ τοῦ 17 πνεύματός μου έπὶ πασαν σάρκα καὶ προφητεύσουσιν οι υίοὶ ύμων καὶ αὶ θυγατέρες ύμων, καὶ οἱ νεανίσκοι ύμων ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι υμών ένυπνια ένυπνιασθήσονται καί γε έπὶ τους δού-18 λους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου, ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐκχεω ἀπὸ του πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσι καὶ δώσω τέρατα έν τῷ οὐ- 19 ρανῷ ἄνω, καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἶμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνου ό ήλιος μεταστραφήσεται είς σκότος, και ή σελήνη είς αίμα, πρίν 20 η έλθειν την ημέραν Κυρίου την μεγάλην και έπιφανή και έσται, πας, 21

Ver. 7. εξίσταντο δε π. Κ. S. omit πάντις—18. G. Κ. S. διαχλευάζοντες.— 17. G. K. S. Evenvious.

λούντων, as in vv. 6. 11.

Ver. 13. χλευάζοντες. Scoffing: and so Ver. 17. έσχάταις ημέραις. The last days again in Acts xvii. 32. Compare Æsch. are the days of Christianity, which will be the Socr. Dial. II. 16. Polyb. IV. 3. 13. Diod. Anal scheme of divine revelation. Compare Sic. I. 93. The noun χλευασμός occurs in 1 Tim. iv. 1. 2 Tim. iii. 1. Heb. i. 1. James v. Pea. lxxix. 4. Jer. xx. 8. LXX—Hesychius 3. 1 Pet. i. 20. 2 Pet. iii. 3. 1 John ii. 18. explains γλεῦκος by τὸ ἀποστάλαγμα της Jude 18. The prophecy is from Joel ii. 28, σταφυλής πρίν πατηθή. Pliny mentions a sqq. With vv. 19, 20, compare Matt. xxiv. method of preserving this inebriating juice for 29. For prophecies and visions see Acts ix. a considerable time. Compare Job xxxii. 19, 10, xvi. 9, xxi, 9, LXX.

from ouc, wroc, as ear. Chrysostom on Ps. xlix. ένωτίζεσθαι μετά σπουδής άκούειν ε writers explain the former by το παρά φύσιν, συντεταμένη διανοία.

hour of morning sacrifice, which it was re- της φύσεως.

Ver. 8. ἀκούομεν. Supply αὐτῶν λα- quired to attend fasting. See also on ch. iii.

Ver. 19. τέρατα ε σημεία. So again in Ver. 14. ενωτίσασθε. Listen attentively: Heb. ii. 4; and elsewhere frequently. Compare Ælian. V. H. XII. 57. Ecclesiastical οίον το άνοϊξαι όφθαλμυθς τυφλών, ή έγει-Ver. 15. Spa rpirn. This was the pai verpov, and the latter by ro our its

22 ος αν έπικαλέσηται το ύνομα κυρίου, σωθήσεται." 'Ανδρες Ίσραηλίται, ακούσατε τους λόγους τούτους. Ίησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ανδρα ἀπὸ του Θεού αποδεδειγμένον είς υμάς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις, οίς 23 έποίησε δι αὐτοῦ ὁ Θεὸς έν μέσφ ύμων, καθώς καὶ αὐτοὶ οίδατε τοῦτον, τῦ ώρισμένη βουλη καὶ προγνώσει τοῦ Θεοῦ ἔκδοτον λαβόντες, 24 δια χειρών ανόμων προσπήξαντες ανείλετε ον ο Θεος ανέστησε, λύσας τας ωδίνας του θανάτου, καθότι ουκ ήν δυνατον κρατείσθαι αυτον υπ' Δαβίδ γὰρ λέγει είς αὐτὸν, "Προωρώμην τὸν Κύριον ενώπιόν 26 μου διά παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστὶν, ἱνα μὴ σαλευθῶ. διά τοῦτο εὐφράνθη ή καρδία μου, καὶ ήγαλλιάσατο ή γλῶσσά μου έτι δὲ καὶ ή 27 σάρξ μου κατασκηνώσει έπ' έλπίδι. ὅτι οὺκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν 28 μου είς άδου, οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ίδεῖν διαφθοράν. Έγνώρισάς μοι όδους ζωής πληρώσεις με εύφροσύνης μετά του προσώπου σου." 29 Ανδρες άδελφοί, έξον είπειν μετά παρρησίας πρός ύμας περί του πατριάρχου Δαβίδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνημα αὐτοῦ ἐσ-30 τιν έν ήμειν άχρι της ήμέρας ταύτης. Προφήτης ούν ύπάρχων, καί είδως ότι όρκω ωμοσεν αυτώ ό Θεός, έκ καρπού της οσφύος αυτού τὸ κατά σάρκα άναστήσειν τον Χριστον, καθίσαι έπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, 31 προιδών έλάλησε περί της αναστάσεως του Χριστού, ύτι οὐ κατελείφθη 32 ή ψυχη αὐτοῦ είς ἄδου, οὐδὲ ή σὰρξ αὐτοῦ είδε διαφθοράν. Τοῦτον τὸν 33 Ιησούν ανέστησεν ο Θεός, ου πάντες ήμεις έσμεν μάρτυρες. Τη δεξιά ουν του Θεου ύψωθείς, τήν τε έπαγγελίαν του άγίου πνεύματος λαβών

Ver. 23. λαβόντες. Wanting in some copies. — χειρών. Al. χειρός. K.S. άνείλατε. — 24. τοῦ θανάτου. Cod. D. ἄδου.—27. Al είς ἄδην.—30. τό κατά σάρκα άναστήσειν τὸν Χρ. Omitted by G. K.—31. ή ψυχή αὐτοῦ. Wanting in G.; and bracketed by K

See on 1 Cor. i. 2.

Ver. 23. indorov. Given up: i. e. to his κατά τὸ ὑρισμένον in Luke xxii. 22. See argument in Acts xiii. 34, sqq. also on Luke vii. 29. — διά χειρων άνό-Gravow.

your (ver. 26), see on Matt. viii. 20. It is ture. here applied metaphorically.

in Hom. II. H. 330. et passim. Of the Matt. xxii. 44.

Ver. 21. δς αν ἐπικαλέσηται κ. τ. λ. meaning of the word ζόης, see on Matt. xi.

Ver. 29. έξόν. Supply εστω, and comenemies. Compare Eur. Ion. 1250. Polyb. pare Virg. Æn. II. 157. Jerome (Epist. 17) III. 20. 8. Be it observed, however, that mentions the sepulchre of David as still in God's foreknowledge of the fact did not ne- existence in the time of Adrian. It became comarily lead the Jews to crucify Jesus. In a ruin, however, before Adrian's war. See the same sense with ώρισμένη βουλή we have Dio. c. LXIX. 14.—St. Paul has a similar

Ver. 30. ωμοσεν αὐτῷ. See 2 Sam. vii. pwv. By Gentile hands. See Matt. xx. 19. 12. Ps. lxxxix. 3. cxxxii. 11. It should be xxvi. 45; and compare 2 Sam. xii. 9.— observed that avastyses is not to be inter-With προσπήξαντις there is an ellipsis of preted, as ανάστασις in the next verse, and the verb itself in ver. 32, of the resurrection Ver. 25. είς αὐτόν. For περὶ αὐτοῦ, of Christ; but of God's raising him up to sit compare Eph. v. 32. Heb. i. 7, 8. The cita-upon the throne of David: i. e. to appear as tion is from Ps. xvi. 8, sqq. The verbs $\pi \rho oo$ - the Messiah of the Jews. Compare Acts iii. ράσθαι and σαλεύειν imply confidence and 22. 26. vii. 37. xiii. 33. The words τὸ κατά distrust respectively. Of the verb κατασκη- σάρκα have reference to Christ's human na-

Ver. 33. τη δεξιά τ. Θ. ύψωθείς. See on Ver. 27. eig goov. Subaud. olkov, as Matt. xx. 21. With vv. 34, 85, compare

παρά του πατρός, έξέχει τούτο, δ νύν ύμεις βλέπετε και ακούετε. Ού 34 γαρ Δαβίδ ανέβη είς τους ουρανούς, λέγει δὲ αὐτὸς, "Είπεν ὁ Κύριος τῷ κυρίψ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἔως ᾶν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑπο-35 πύδιον των ποδων σου." 'Ασφαλώς οῦν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ίσραηλ, 36 ότι κύριον καὶ Χριστὸν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐποίησε, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν υμείς έσταυρώσατε.

Ακούσαντες δε κατενύγησαν τη καρδία, είπον τε πρός τον Πέτρον 37 καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, Τί ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί; Πέτρος 38 δὲ ἔφη πρὸς αὐτοὺς, Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἔκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ίησοῦ Χριστοῦ είς ἄφεσιν άμαρτιῶν καὶ λήψεσθε την δωρεαν του αγίου πνεύματος. Ύμιν γάρ έστιν ή έπαγγελία, καὶ τοις τέκνοις 39 ύμων, και πάσι τοις είς μακράν, οσους άν προσκαλέσηται κύριος ό Θεὸς ἡμῶν. Ἐτέροις τε λόγοις πλείοσι διεμαρτύρετο καὶ παρεκάλει, 40 λέγων, Σώθητε από της γενεάς της σκολιάς ταύτης. Οὶ μέν οὐν 41 ασμένως αποδεξάμενοι τον λόγον αυτού έβαπτίσθησαν και προσετέθησαν τη ήμέρα έκείνη ψυχαί ώσει τρισχίλιαι. Ήσαν δί 42 προσκαρτερούντες τη διδαχη των αποστόλων, καὶ τη κοινωνία, καὶ τη κλάσει του άρτου, καὶ ταῖς προσευχαῖς. Έγένετο δὲ πάση 43 ψυχη φόβος, πολλά τε τέρατα καὶ σημεία διὰ τῶν ἀποστόλων έγίνετο. Πάντες δε οι πιστεύοντες ήσαν έπι το αυτό, και είχον απαντα κοινά, 44 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον, καὶ διεμέριζον αὐτὰ 45 πασι, καθότι αν τις χρείαν είχε καθ' ήμέραν τε προσκαρτερούντες 46 ομοθυμαδον έν τῷ ἰερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφής έν αγαλλιάσει και αφελότητι καρδίας, αινούντες τον Θεύν, 47

Ver. 83. G. is without νῦν.—36. G. K. S. δτι καὶ κύριον αύτον καὶ Χρ. δ G. έπ.— 40. Κ. διεμαρτύρατο.—41. άσμένως. Frequently omitted.

Ps. cix. 16. LXX. Properly the verb signifies to pierce, to stab.

Ver. 39. πασι τοῖς είς μακράν. Scil. χώραν ούσι. The term denotes the Gentiles; as in Eph. ii. 13. 17. Hence the invitation to embrace the Gospel extends generally to all mankind.

Exhortation plainly involves the necessity and literally, but merely as intimating an oblivation. The adjective oxoliog, as applied themselves bound to assist those who were in metaphorically, implies perverse: and so Phil. ii. 15. 1 Pet. ii. 18.

oiq. Compare ver. 47. The pretended conversions of the Jesuits and others, have been impudently compared with this accession to houses, where religious meetings were held. the church. The noun $\psi v \chi \eta$, signifying a See on Acts i. 13; and compare Rom. XVL is person, occurs in Acts iii. 23. vii. 14. Rom. xiii. 1 Cor. xvi. 19. Col. iv. 15.

Ver. 37. κατενύγησαν τη καρδία. So 1. Soph. Aj. 154. Eur. Hel. 25. Andr. 61]. Ver. 42. τῷ διδαχῷ. The teaching: as in Mark iv. 2. Compare Acts v. 42. Chrysostom unites κοινωνία and κλάσει τοῦ άρτου into a hendiadys; but it should rather seem that the latter alone refers to the Euchsrist, and kolvwyiq implies Christian fellowship generally.—What is said of a community of Ver. 40. σώθητε. Passive for middle. goods (ver. 44) is not, perhaps, to be taken the power of exertion, in order to obtain sal- gation, by which the early Christians thought need. Compare Acts iv. 82. v. 4. At all events the custom, arising out of the exigences Ver. 41. προσετέθησαν. Scil. τῷ ἐκκλη- of the infant church, was necessarily of a temporary character.

Ver. 46. kar' olkov. In the house, or

καὶ έχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. Ὁ δὲ κύριος προσετίθει

τους σωζομένους καθ' ἡμέραν τη έκκλησία.

1 3. ΈΠΙ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος καὶ Ίωάννης ἀνέβαινον είς τὸ ἱερὸν, 2 έπὶ την ώραν της προσευχής την έννάτην. Καί τις ανήρ, χωλός έκ κοιλίας μητρός αὐτοῦ ὑπάρχων, έβαστάζετο ον έτίθουν καθ' ἡμέραν πρός την θύραν του ίερου την λεγομένην ώραίαν, του αίτειν έλεημοσύνην 3 παρά των είσπορευομένων είς τὸ ἱερόν δς, ίδων Πέτρον καὶ Ιωάννην 4 μέλλοντας είσιέναι είς τὸ ἱερον, ηρώτα έλεημοσύνην λαβείν. 'Ατε-5 νίσας δὲ Πέτρος είς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννη, εἶπε, Βλέψον είς ἡμᾶς. 'Ο δδέ έπειχεν αὐτοῖς, προσδοκων τὶ παρ' αὐτων λαβείν. Είπε δὲ Πέτρος, Αργύριον και χρυσίον ουχ υπάρχει μοι δ δε έχω, τουτό σοι δίδωμι. Έν τῷ ονόματι Ίησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ἔγειραι καὶ περιπάτει. 7 Καὶ, πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιάς χειρὸς, ἦγειρε παραχρῆμα δὲ έστερεώ-8 θησαν αὐτοῦ αὶ βάσεις καὶ τὰ σφυρὰ, καὶ έξαλλόμενος, έστη καὶ περιεπάτει, καὶ είσηλθε σὺν αὐτοῖς είς τὸ ἱερον, περιπατών, καὶ άλλόμενος, 9και αίνων τον Θεόν. Και είδεν αυτον πας ο λαύς περιπατούντα, και 10 αινούντα τον Θεόν επεγίνωσκόν τε αυτον, ότι ούτος ήν ό προς την έλεημοσύνην καθήμενος έπὶ τη ώραία πύλη τοῦ ιεροῦ καὶ έπλήσθησαν θάμβους καὶ έκστάσεως έπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

Κρατούντος δέ τοῦ ιαθέντος χωλοῦ τὸν Πέτρον καὶ Ίωάννην, συνέδραμε πρός αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῷ στοᾳ τῷ καλουμένη Σολομώντος. 12 έκθαμβοι. Ίδων δὲ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρός τὸν λαὸν, "Ανδρες Ίσραηλίται, τι θαυμάζετε έπι τούτω, η ήμιν τι ατενίζετε, ως ίδια δυνάμει η 13 εὐσεβεία πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; 'Ο Θεὸς 'Αβραὰμ καὶ Ίσαὰκ

Ver. 11. τοῦ Ιαθέντος χωλοῦ. G. K. S. αὐτοῦ.

ii 40. It is clear from the use of the present tense, that σωζομένους can only mean persom in a state of salvation. Into this state Christians are admitted by baptism; but their continuance therein depends upon their fulfilment of the conditions of the covenant. See Tit. iii. 7. Heb. x. 14.—Of the word ίεκλησία, see on ch. vii. 38.

יקי. At the third and ninth hour were offered the morning and evening sacrifice, which were stated hours of prayer; but the more devout Jews worshipped three times a day. See Ps. lv. 17. Dan. vi. 10. Acts ii. See Tuphilon. ap. Dion. Cap. LXVI. 8.

15. x. 3. 9. 80.

Ver. 2. θύραν λεγ. ώραίαν. There were nine gates to the Temple; of which one, more beautiful than the rest, was covered with Corinthian brass. See Joseph. B. J. V. 5. 3.— With του aireiv there is an ellipsis of ενεκα. lepov θύσαντες παν το πληθος. In the cognate expression in the next verse,

Ver. 47. χάριν. Goodwill. See on Luke λαβείν is redundant; and similar pleonasms occur also with λαχείν, εύρείν, τυχείν, ποperv, after verbs of asking. Compare Acts vii. 46. Soph. Aj. 836. Eur. Hec. 40. So Virg. En. V. 262. Donat habere.

Ver. 5. ἐπεῖχεν. Scil. τοὺς ὀφθαλμούς.

See, however, on Luke xiv. 7.

Ver. 7. βάσεις. Feet; as in Soph. Phil. 692. Aj. 9. Trac. 339. 964. Properly (Arist. CHAP. III. Ver. 1. Εραν τ. π. τ. Ιννά- Thes. 93) the word signifies a step. In Sueton, Vesp. 7. Confirmatum crus. Though Mr. Hume regards Vespasian's miracle as the best attested of profane wonders, it is differently related, as of the hund, in Tacit. Hist. IV. 81.

> Ver. 11. στος Σολομώντος. See on John x. 23.—The plural adjective ἐκθαμβοι agrees with the collective noun $\lambda \alpha \delta \zeta$, and the same construction is employed in Acts v. 16, et sæpius. So Xen. Ephes. I. 4. ηλθον δέ είς τό

Ver. 12. πεποιηκόσι τοῦ περιπατείν.

καὶ Ίακωβ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασε τὸν παίδα αὐτοῦ Ίησούν, δν ύμεις παρεδώκατε, και ήρνήσασθε αυτόν κατά πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος έκείνου απολύειν. Ύμεις δε τον αγιον και δίκαιον 14 ηρνήσασθε, καὶ ψτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθήναι ύμιν, τὸν δὲ ἀρχηγὸν 15 της ζωής απεκτείνατε, δυ ο Θεός ήγειρεν έκ νεκρών ου ήμεις μάρτυρές έσμεν. Καὶ έπὶ τη πίστει τοῦ ονόματος αὐτοῦ, τοῦτον, ον θεωρείτε καὶ 16 οίδατε, έστερέωσε τὸ ὄνομα αυτοῦ καὶ ἡ πίστις ἡ δι αὐτοῦ έδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. Καὶ νῦν, ἀδελφοί, 17 οίδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν ὁ δὲ 18 θεὸς, ἃ προκατήγγειλε διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ παθείν τον Χριστον, έπληρωσεν ουτω. Μετανοήσατε ουν, και έπιστρέψατε, 19 είς το έξαλειφθήναι ύμων τας άμαρτίας, όπως αν έλθωσι καιροί αναψύ- 20 ξεως από προσώπου του Κυρίου, και αποστείλη τον προκεκηρυγμένον ύμιν Ίησουν Χριστόν ον δει ούρανον μεν δέξασθαι άχρι χρόνων άπο- 21 καταστάσεως πάντων, ων έλάλησεν ο Θεος δια στόματος παντων αγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ΄ αίῶνος. Μωσῆς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας 22 είπεν, "" Ότι προφήτην ύμιν άναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ύμων έκ των άδελφων ύμων, ως έμε αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα, ὅσα ᾶν λαλήση πρὸς ύμας. "Εσται δὲ, πασα ψυχη, ήτις αν μη ακούση του προφήτου έκείνου, 23 έξολοθρευθήσεται έκ τοῦ λαοῦ." Καὶ πάντες δὲ οὶ προφήται ἀπὸ Σα-24 μουήλ καὶ τῶν καθεξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ προκατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας. Υμείς έστε υίοι των προφητών, και της διαθήκης ής διέθετο 25 ύ Θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Αβραὰμ, " Καὶ τῷ σπέρματί σου ένευλογηθήσονται πάσαι αι πατριαί της γης." Ύμιν πρώτον ο 26

Ver. 13. G. K. S. ὑμεῖς μὲν παρεδ. Some MSS. omit αὐτον.—18. Many MSS. transpose αὐτοῦ after Χριστόν.—20. προκεκηρυγμένον. G. K. S. προκεχειρισμένον.—21. Al. τῶν ἀγιων. K. brackets ἀπ' ἀιῶνος.—22. Μ. μὲν γάρ. G. K. S. omit $\gamma \acute{a} \rho$. Many MSS. also omit $\pi \rho \acute{o} \varsigma$ $\tau o \acute{v} \varsigma$ π .—24. G. K. S. $\kappa a \tau \acute{\eta} \gamma \gamma \epsilon \iota \lambda a v$.— 25. G. K. S. οὶ νὶοί. Also ἐν τῷ σπίρματι.

There is a similar construction in Acts xxvii. 3. 20. Θηραμένην έξαλείφω ἐκ τοῦ καταλό-1. In this place the commentators would re- you. Hence, metaphorically, to pardon. Com-- solve πεποιηκόσι into ποιήταις ούσι, and, in pare Ps. li. 9. cix. 14. Isa. xliii. 25. So the other, ἐκρίθη into ἐγένετο κρίμα, com- Lysias: ὅκως ἐξαλειφθείη αὐτῷ τὰ ἀμαρτήparing Acts xx. 8. Perhaps, it is sufficient ματα ἄλλα. See also Col. ii. 14.—The exto understand περί in both cases. See Gr. pression καιροί άναψύξεως is generally sup-Gr. § 57. Obs. 9. There is a reference, in posed to refer to the peaceful and happy effects the following verses, to what is related in which will attend the general establishment of Matt. xxvii. 20, sqq.

Ver. 14. τον άγιον & δίκαιον. Compare Acts vii. 52. xxii. 14. James v. 6. 1 Pet. iii. The Jews seem to have used the term à diracog of their Messiah, as the Just One Rat' έξοχην.

Ver. 15. άρχηγον της ζωης. This title, which coincides with Acts v. 31. Heb. ii. 10, is amply illustrated by John v. 21, sqq.

Ver. 19. εξαλειφθηναι. Properly εξαλεί- είπον ουτω, spake to the same purpose. priv signifies to obliterate, as in Xen. Hell. 11.

Christianity, and the same period is indicated by the term χρόνοι άποκαταστάσιως, in ver. 21. See on Matt. xvii. 11. This last, however, may also include a reference to the final judgment

Ver. 22. Μωσής μέν γάρ κ. τ. λ. Deul. zviii. 18, 19. Stephen also applies this prophecy to Christ in Acts vii. 87.

Ver. 24. πάντες δὲ οἱ προφῆται. Scil.

θεὸς ἀναστήσας τὸν παίδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ύμας, έν τῷ ἀποστρέφειν ἔκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

4. ΛΑΛΟΥΝΤΩΝ δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ε ίερεις και ό στρατηγός του ίερου και οι Σαδδουκαίοι, διαπονούμενοι δια το διδάσκειν αυτούς τον λαον, και καταγγέλλειν έν τω Ίησου την 3 ανάστασιν την έκ νεκρών και έπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας, και έθεντο ι είς τήρησιν είς την αύριον ήν γάρ έσπέρα ήδη. Πολλοί δέ των ακουσάντων τον λόγον επίστευσαν καὶ έγεννήθη ο αριθμός των αν-5 δρων ώσει χιλιάδες πέντε. Έγένετο δε έπι την αυριον συναχθήναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ πρεσβυτέρους καὶ γραμματείς είς Ἱερουσαλημ, 6 καὶ Ανναν τὸν ἀρχιερέα καὶ Καϊάφαν καὶ Ιωάννην καὶ Αλέξανδρον, καὶ ί οσοι ήσαν έκ γένους άρχιερατικού και στήσαντες αυτούς έν τῷ μέσφ, επυνθάνοντο, Έν ποία δυνάμει, η έν ποίω ονόματι, εποιήσατε τουτο 8 ύμεις; Τότε Πέτρος, πλησθείς πνεύματος άγίου, είπε πρός αὐτοὺς, 9 Αρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι τοῦ Ισραήλ, εί ήμεις σήμερον ανακοινόμεθα επί εύεργεσία ανθρώπου ασθενούς, έν τίνι ούτος σέσωσ-10 ται, γνωστόν έστω πάσιν ύμιν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ίσραὴλ, ὅτι ἐν τῷ ονόματι Ίησου Χριστου του Ναζωραίου, ον ύμεις έσταυρώσατε, ον ό θεὸς ήγειρεν έκ νεκρών, έν τούτψ οὖτος παρέστηκεν ενώπιον ὑμών 11 ύγιής. Οὖτός έστιν " ὁ λίθος ὁ έξουθενηθείς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδομούν-12 των, ο γενόμενος είς κεφαλήν γωνίας." Καὶ οὐκ ἔστιν έν ἄλλφ οὐδενὶ ή σωτηρία ούτε γαρ ύνομα έστιν έτερον ύπο τον ούρανον το δεδομένον εν ανθρώποις, εν φ δεί σωθήναι ήμας.

13 Θεωρούντες δε την του Πέτρου παρρησίαν και Ίωάννου, και καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί είσι καὶ ίδιῶται, έθαύμαζον ἐπεγί-14 γωσκόν τε αὐτοὺς, ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν τὸν δὲ ἄνθρωπον βλέποντες σύν αὐτοῖς έστωτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν.

26 G. S. omit Ίησοῦν, and K. encloses the name with brackets. CHAP, IV. Ver. 5. Al. έν Ίερουσαλήμ. But see note on Matt. ii. 23.—7. έν τῶ μέσψ, G. K. S. omit the article.—11. Al. οἰκοδόμων.—12. Very many MSS. read οὐδὲ for οῦτε.

Ver. 26. dvastýsac. See on Acts ii. 30. See on Luke xxii, 4.

Ver. 3. τήρησιν. Thueyd. VII. 86. τήρησιν ήγουν φυλακήν. Compare ch. v. 18.

Ver. 4. xeleades mivre. The verb is here ίγεννήθη, not προσετέθη, as in Acts ii. 41. It may be, therefore, that the two thousand present number.

Luke iii. 2. Annas had five sons, who suc- 2 Cor. xi. 6. Xen. Anab. VI. 1. 21. Pausan, ceeded him in the high-priesthood. Conjec- VI. 1. 1. Ælian. V. H. IV. 15.

ture has identified the John here mentioned, CHAP. IV. Ver. 1. στρατηγός του λερού. With a celebrated disciple of Hillel, and Alexunder with the brother of Philo-Judeus, See Properly custody; Joseph. Ant. XVIII. 7. XIX. 5. Both were rnce, by metonymy, a pruson. Schol, ad evidently persons of considerable influence,

Ver. 9. av9pwwov do9. The gen. of the object. See Gr. Gr. § 44. 2.

Ver. 11. οὐτός ἐστιν ὁ λίθος κ. τ. λ. on Matt. xxi. 42.

Ver. 18. παρρησίαν. See on Mark viii. mentioned in that place are included in the 32. The word lowing does not mean foolish, but one of ordinary capacity; i. e. uninstructed, Ver. 6. Ayvay r. à à Kaïápay. See on unlearned. Compare 1 Cor. xiv. 16. 23, 24.

Κελεύσαντες δε αυτους έξω του συνεδρίου απελθείν, συνέβαλον πρός 15 άλλήλους, λέγοντες, Τί ποιήσομεν τοις ανθρώποις τούτοις; ότι μέν 16 γαρ γνωστον σημείον γέγονε δι αὐτων, πασι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλημ φανερον, και ου δυνάμεθα άρνησασθαι άλλ΄ ίνα μη έπι πλείον 17 διανεμηθή είς τον λαον, απειλή απειλησώμεθα αυτοίς μηκέτι λαλείν έπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. Καὶ, καλέσαντες αὐτοὺς, πα-18 ρήγγειλαν αυτοίς το καθόλου μη φθέγγεσθαι μηδε διδάσκειν έπι τψ ονόματι του Ίησου. Ο δε Πέτρος και Ίωάννης, αποκριθέντες προς 19 αὐτούς, εἶπον, Εί δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μάλλον η του Θεού, κρίνατε ου δυνάμεθα γαρ ήμεις, α είδομεν και ήκού-20 σαμεν, μη λαλείν. Οι δε προσαπειλησάμενοι απέλυσαν αὐτοὺς, μηδέν 21 εύρίσκοντες τὸ πῶς κολάσωνται αὐτοὺς, διὰ τὸν λαὸν, ὅτι πάντες έδόξαζον τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσαράκοντα 22 ό ἄνθρωπος, έφ΄ ὃν ἐγεγόνει τὸ σημείον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

Απολυθέντες δε ήλθον πρός τους ίδιους, και απήγγειλαν όσα πρός 23 αὐτοὺς οι ἀρχιερείς καὶ οι πρεσβύτεροι είπον. Οι δὲ, ἀκούσαντες, ὁμο-24 θυμαδον ήραν φωνήν προς τον Θεον, και είπον, Δέσποτα, συ ο Θεος ο ποιήσας τον ουρανον και την γην και την θάλασσαν και πάντα τὰ εν αὐτοῖς, ὁ διὰ στόματος Δαβίδ τοῦ παιδός σου είπων, " Ίνα τί έφρύαξαν 25 έθνη, και λαοί έμελέτησαν κενά; παρέστησαν οι βασιλείς της γης, καί 26 οι ἄρχοντες συνήχθησαν έπὶ τὸ αὐτό, κατὰ τοῦ Κυρίου, καὶ κατὰ τοῦ Χριστου αυτου." Συνήχθησαν γαρ έπ' αληθείας έπι τον αγιον παιδά 27 σου, Ίησουν, δν έχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλάτος, σὺν έθνεσι καὶ λαοῖς Ίσραηλ, ποιήσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισε 28 γενέσθαι. Καὶ τὰ νῦν, Κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοις 29 δούλοις σου μετά παρρησίας πάσης λαλείν τον λόγον σου, έν τῷ τὴν 50 χειρά σου έκτείνειν σε, είς ίασιν και σημεία και τέρατα γίνεσθαι, δια του ονόματος του άγίου παιδός σου Ίησου. Καὶ, δεηθέντων αὐτων, έσα-31

Ver. 18. Al. παρήγγειλαν καθόλου κ. τ. λ.—25. τοῦ παιδός. G. K. S. omit the article.—27. G. K. S. έπ' άληθείας έν τῦ πόλει ταύτη κ. τ. λ. -30. τὴν χειρά σου. Many MSS. omit σου, which is probably an interpolation.

Ver. 17. διανεμηθη. Scil. τὸ σημεῖον. Here the Christians are intended; and ∞ Of the emphatic formula ἀπειλη ἀπειλείν, again in Acts xxiv. 23. see on Matt. xiii. 14.

Plat. Apol. c. 29. έγω υμας, ω ανορές 'Αθη- stood, or the sense is suspended, as commonly ναΐοι, άσπάζομαι εξ φιλώ πείσομαι δε τω in the commencement of a prayer, at the end Θεώ μάλλον ή ύμιν. Compare Acts v. 29. Herod. V. 68. Epictet. I. 9. Liv. XXXIX. 37. The verb ἀκούειν signifies to obey; as The citation is from Ps. ii, 1, 2.—Properly in Luke x. 16. John viii. 43, and elsewhere.

Some supply altrov. The article seems ra- 27; and Blomfield in loc. Hence it is transther to be put absolutely, with reference to ferred, metaphorically, to insolent and overthe ensuing clause, as in Matt. xix. 18.

Ver. 23. τους ίδιους. See on John i. 11. η σθένει πεφρυαγμένου.

Ver. 24. Δέσποτα, σθ κ. τ. λ. Compare Ver. 19. εί δίκαιον κ. τ. λ. Socrates ap. Isa. xxxvii. 16, sqq. Either the είς is underof ver. 26.

Ver. 25. παιδός. See on Matt. viii. 5. φρυάσσειν is applied to high-mettled horses, as Ver. 21. τὸ, πῶς κολάσωνται αὐτούς. in Callim. L. P. 2, 3. Compare Æsch. Theb. bearing men. Thus 3 Macc. ii. 2. 8pássis λεύθη ο τόπος, εν ῷ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἄπαντες πνεύμα-

τος άγίου, καὶ έλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παρρησίας.

32 ΤΟΥ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία. και ουδε είς τι των υπαρχόντων αυτώ έλεγεν ίδιον είναι, αλλ' ήν αυ-33 τοις απαντα κοινά. Και μεγάλη δυνάμει απεδίδουν το μαρτύριον οί απόστολοι της αναστάσεως του κυρίου Ίησου, χάρις τε μεγάλη ην έπὶ 34 πάντας αὐτούς. Οὐδὲ γὰρ ένδέης τις ὑπῆρχεν έν αὐτοῖς ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων η οικιών ύπηρχον, πωλούντες έφερον τὰς τιμάς 35 των πιπρασκομένων, και ετίθουν παρά τους πόδας των αποστόλων. 36 διεδίδοτο δε εκάστω, καθότι αν τις χρείαν είχεν. Ίωσης δε ό έπικληθείς Βαρνάβας ύπο των αποστόλων, ο έστι μεθερμηνευόμενον, 37 υίος παρακλήσεως, Λευίτης, Κύπριος τῷ γένει, ὑπάρχοντος αὐτῷ άγρου, πωλήσας ήνεγκε το χρημα, καὶ έθηκε παρά τους πόδας των αποστόλων.

1 5. Ανήρ δέ τις, Ανανίας ονόματι, σύν Σαπφείρη τη γυναικί 2 αὐτοῦ, ἐπώλησε κτῆμα, καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίας καὶ της γυναικός αὐτοῦ, καὶ, ἐνέγκας μέρος τὶ, παρὰ τοὺς πόδας τῶν 3 αποτόλων έθηκεν. Είπε δὲ Πέτρος, Ανανία, διατί έπλήρωσεν ύ Σατανής την καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε το πνεύμα το άγιον, καὶ 4 νοσφίσασθαι από της τιμής του χωρίου; ούχι μένον, σοι έμενε; καί, πραθέν, έν τη ση έξουσία ύπηρχε; τί ὅτι ἔθου έν τη καρδία σου τὸ 5πράγμα τούτο; οὐκ έψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ. ᾿Ακούων δὲ Ανανίας τοὺς λόγους τούτους, πεσων έξέψυξε καὶ έγένετο φόβος μέδ γας έπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα. Αναστάντες δὲ οὶ νεώτεροι

Var. 36. Ίωσης. Codd. A. B. D. Ίωσήφ. Also άπό τῶν άποστ. CHAP. V. Ver. 2. γυναικός αὐτοῦ. Many MSS. omit the pronoun.

cion proverbial of the most cordial affection. not very apparent. Hom. Od. r. 128. Eva Oumby Exery. Ovid.

Compare Cic. Off. III. 14.

ζοκεί άπο της άρετης είληφέναι το δνομα, Eusebius (Hist. Eccl. I. 12,) supposes that Barnabas was one of the seventy disciples; but there is nothing more than conjecture in favour of the opinion. He was a native of Cyprus, where probably his estate lay. Elian. Nat. An. ver. 56. λέγουσι Κύπριοι εύγιων οικείν χώρον, η ταις Αίγυπτίων αρούραις τολμώσιν άντικρίνειν τάς σφετέ-

Ver. 32. καρδία εξή ψ. μία. An expres- ρας. The Syriac derivation of the name is

CHAP. V. Ver. 2. Lyospisato $\delta \pi \delta \tau \tilde{\eta}_{\varsigma}$ Trist. II. 4. 72. Qui duo corporibus, mentibus rupis. A part of the purchase-money: subuses crant. See also Arist. Eth. Nicom. IX. aud. 71. See on Matt. xv. 27. xxv. 8. Such 8.—With what follows, compare Acts ii. 44, acts as that of Ananias were peculiarly calculated to injure the progress of the Gospel Ver. 35. ετίθουν π. τ. πόδας. Placed at in its infancy; and an awful display of divine their disposal. So ponere ante pedes in Latin. vengeance was, therefore, directed against it.

Ver. 3. ψεύσασθαί το πν. This verb has Ver. 36. vidς παρακλήσεως. Chrysostom: the same construction in Deut. xxxiii. 29. LXX. In the next verse it governs a dative.

See Gr. Gr. § 45. Obs. 14.

Ver. 4. ri ort. So Luke ii. 49; and again in ver. 9. The entire expression would have

been ti yayovev, öti

Ver. 5. ἰξέψυξε. Scil. βίον. Compare Soph. Aj. 1656. Eur. Orest. 496. So exhalare vitam, in Virg. Æn. II. 562. See also on Matt. xxvii. 50,

Ver. 6. ol vewrspou. Probably certain in-

συνέστειλαν αὐτὸν, καὶ, έξενέγκαντες, έθαψαν. Έγένετο δὲ ώς ώρων Ι τριών διάστημα, καὶ ή γυνη αὐτοῦ, μη είδυῖα τὸ γεγονὸς, είσηλθεν απεκρίθη δε αυτή ο Πέτρος, Είπε μοι, εί τοσούτου το χωρίον απέδοσθε; 8 Ή δὲ είπε, Ναί τοσούτου. Ο δὲ Πέτρος είπε πρός αὐτην, Τί ὅτι συνε- 9 φωνήθη ύμιν πειράσαι τὸ πνευμα κυρίου; ίδου, οι πόδες των θαψάντων τον ανδρα σου έπὶ τῆ θύρα, καὶ έξοίσουσί σε. Επεσε δὲ παρα-10 χρημα παρά τους πόδας αυτού, και έξέψυξεν εισελθόντες δε οι νεανίσκοι εύρον αὐτὴν νεκράν, καὶ, έξενέγκαντες, έθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ !! πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστύλων έγίνετο σημεία καὶ τέρατα έν 12 τῷ λαῷ πολλά καὶ ήσαν ὁμοθυμαδὸν ἄπαντες έν τῆ στοᾳ Σολομῶντος. Των δε λοιπων ουδείς ετόλμα κολλάσθαι αυτοίς, άλλ' έμεγάλυνεν 13 αὐτοὺς ὁ λαός μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῷ, πλήθη 14 ανδρών τε καὶ γυναικών ώστε κατά τὰς πλατείας έκφέρειν τους 15 ασθενείς, και τιθέναι έπι κλινών και κραββάτων, ίνα ερχομένου Πέτρου καν ή σκια έπισκιάση τινὶ αὐτών. Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ 16 πλήθος των πέριξ πόλεων είς Ίερουσαλήμ, φέροντες ασθενείς καί οχλουμένους ύπο πνευμάτων ακαθάρτων, οίτινες έθεραπεύυντο **ἄπαντες.**

'Αναστάς δε ο άρχιερεύς και πάντες οι σύν αυτώ, ή ούσα αίρεσις 🙃 των Σαδδουκαίων, επλήσθησαν ζήλου, και επέβαλον τὰς χείρας αὐτων 18 έπὶ τοὺς ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς έν τηρήσει δημοσία. Αγγελος 19 δέ κυρίου δια της νυκτός ήνοιξε τας θύρας της φυλακής, έξαγαγών τε αὐτοὺς είπε, Πορεύεσθε, καὶ σταθέντες λαλείτε έν τῷ ἰερῷ τῷ λαῷ 20 πάντα τὰ ρήματα της ζωής ταύτης. 'Ακούσαντες δὲ είσηλθον ὑπὸ τὸν 21 ύρθρον είς τὸ ἱερὸν, καὶ έδίδασκον. Παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ

Ver. 15. Al ωστε καὶ είς τάς πλατείας κ. τ. λ. This seems to connect with the first clause of ver. 12; and some suppose that the whole passage has been transposed by the copyists.

blies. In ver 10, it is νεανίσκοι. Compare tives.—Of the verb κολλάσθαι, see on Mett. Inke xxil. 26. The verbs συστέλλειν and xix. 5. περιστέλλειν denote, the latter more gene- Ver. 17. αϊρεσις. A sect or party. The rally, to wind in burial-clothes. Hom. Od. word, however, was not yet employed as a Ω. 293. οὐδέ ἐ μήτηρ Κλαῦσε περιστειλᾶσα. term of reproach. Eustath. καιριωτάτη λέξις έστιν, εύκοσμίαν ζηλούσα νύν μέν έπὶ νεκρού, παρ άλλοις δέ κ) ἐπὶ ζώντων. Compare Soph. Aj. 1096. Philoct 422. Eur. Troad. 376. See also Ezck. xxix. 5. LXX. See on Luke vii. 12. Ver. 9. ol πόδες των θ. This is an Eastern idiom. Compare Im. lii. 7. Nahum i.

15. See also on Hom. Il. I. 519.

Ver. 13. των λοιπων. That is, of those who, like Ananias, would have sought the

ferior officers attached to the Christian assem- company of the disciples from worldly mo-

Compare Acts xv. 5. xxvi. 5. Joseph. Ant. XIII. 5. 9. Arrian. Epict II. 19.

Ver. 20. της ζωής ταύτης. Namely, 25 opposed to the doctrine of the Sadducees. Compare John xii. 50. xvii. 3. There is a si milar expression in Acta xiii. 26.

Ver. 21. ἀπίστειλαν. Supply τινας. See on Mutt. ii. 16; and of the words yepovois and mpsoburspion, on Matt. v. 22.

οι σύν αυτώ, συνεκάλεσαν το συνέδριον και πάσαν την γερουσίαν των υίων Ισραήλ, και απέστειλαν είς το δεσμωτήριον, αχθήναι αὐτούς. 22 Οι δὲ ύπηρέται παραγενόμενοι οὐχ εύρον αὐτοὺς έν τη φυλακή ἀνα-23 στρέψαντες δε απήγγειλαν, λέγοντες, Ότι το μεν δεσμωτήριον ευρομεν κεκλεισμένον εν πάση ασφαλεία, και τους φύλακας έξω εστωτας 24 προ των θυρών ανοίξαντες δὲ, έσω οὐδένα ευρομεν. ΄ Ως δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὅ τε ἱερεὺς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρ-25 χιερείς, διηπόρουν περί αὐτων, τί αν γένοιτο τούτο. Παραγενόμενος δέ τις απήγγειλεν αὐτοῖς, λέγων, Ότι ίδου, οι ἄνδρες, ους έθεσθε έν 26 τη φυλακή, είσιν έν τῷ ἰερῷ ἐστῶτες, και διδάσκοντες τὸν λαόν. Τότε απελθών ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις, ἤγαγεν αὐτοὺς, οὐ μετὰ 27 βίας έφοβούντο γὰρ τὸν λαὸν, ΐνα μη λιθασθώσιν. 'Αγαγόντες δέ αυτούς, έστησαν εν τω συνεδρίω και επηρώτησεν αυτούς ο άρχιερεύς, 28 λέγων, Οὐ παραγγελία παρηγγείλαμεν ύμιν μη διδάσκειν έπὶ τῷ ὀνόματι τούτω; καὶ ίδοὺ, πεπληρώκατε την Ιερουσαλημ της διδαχης ύμων, 29 καὶ βούλεσθε έπαγαγεῖν έφ' ἡμᾶς τὸ αἵμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. 'Αποκριθείς δὲ ὁ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπον, Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλ-30 λον η ανθρώποις. 'Ο Θεός των πατέρων ήμων ήγειρεν Ιησούν, ον ύμεις 31 διεχειρίσασθε, κρεμάσαντες έπὶ ξύλον τοῦτον ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτήρα ύψωσε τη δεξια αυτού, δούναι μετάνοιαν τω Ίσραηλ και άφε-32 σιν άμαρτιών. Καὶ ημεῖς έσμεν αὐτοῦ μάρτυρες των ρημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεύμα δὲ τὸ ἄγιον, ὁ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχούσιν αὐτῷ. 33 Οι δε ακούσαντες διεπρίοντο, και έβουλεύοντο ανελείν αυτούς. 31 Αναστάς δέ τις έν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαΐος, ὀνόματι Γαμαλιὴλ, νομο-διδάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχύ τι τοὺς ἀποσ-35 τόλους ποιήσαι είπε τε πρός αυτούς, Ανδρες Ισραηλίται, προσέχετε 36 εαυτοίς έπὶ τοίς ανθρώποις τούτοις τί μέλλετε πράσσειν. Προ γαρ τούτων των ήμερων ανέστη Θευδας, λέγων είναι τινα έαυτον, ῷ προσε-

Ver. 23. Egw israrac. G. K. S. omit izw.—24. lepede nai d. Omitted in many M88., and probably an interpolation. Some would read άρχιερεύς, as in ver. 27.— 25. λέγων. Omitted by G. S.; and bracketed by K.—34. βραχύ τι. Many MSS. omit τι. 36. ἐαυτον. Cod. D. adds μέγαν. See note. Κ. ἐκολλήθη. Αl. προσετεθη.

Ver. 33. διεπρίοντο. Scil. εν καρδίαις, have also the opposite, έντος ποιείν, in from the teeth of a saw; and so findax is limen se fecit. used in Pers. Sat. III. 9. Plaut. Bacch. II. 4 17.

Josephus (Vit. §. 38,) describes Gamaliel as clude, occurs in Xen. Cyr. IV. 1. 3. We period; but Judges was at this time fre-

as in Acts vii. 54. The metaphor is borrowed Thucyd. V. So in Apul. Met. V. 27. Intru

Ver. 36. elvai riva. Compare 1 Cor. iii. 7. Gal. vi. 3. Soph. Elect. 939. So Juv. Sat. Ver. 34. Γαμαλιήλ. See on Luke il. 25. I. 73. Si vis esse aliquis. See also Cic. Att. III. 15. Pers. Sat. I. 129. In Acts viii. 9, πόλεως μέν Ιεροσολύμων, γένους δὲ σφό- μέγαν is added. The phr se γένεσθαι είς έρα λαμπρού, τῆς τῶν φαρισαίων αἰρέσεως, οὐδὲν, to fuil, is also pure Greek. So Eur. οὶ περί τὰ πάτρια νόμιμα δοκούσι των αλ- Hec. 622. είς τὸ μηδέν ήκομεν.—Theudas, λων ἀκριβεία διαφέρειν. Compare Acts xxvi. here mentioned, could not be the leader of the With $\beta \rho a \chi \dot{v}$ τ_i there is an ellipsis of insurrection of which Josephus speaks (Ant. ciáστημα. The phrase έξω ποιείν, to ex- XX. 5), since it occurred at a subsequent

κολλήθη άριθμος ανδρων ωσεί τετρακοσίων ος αντρέθη, και πάντες, οσοι επείθοντο αὐτῷ, διελύθησαν καὶ ἐγένοντο είς οὐδέν. Μετὰ τοῦτον 37 ανέστη Ιούδας ὁ Γαλιλαΐος, έν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ἀπέστησε λαὸν ίκανὸν ὑπίσω αὐτοῦ κάκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες, ὅσοι έπείθοντο αὐτῷ, διεσκορπίσθησαν. Καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμίν, ἀπόστητε 38 από των ανθρώπων τούτων, και έασατε αὐτούς ότι, έαν η έξ ανθρώπων η βουλή αυτη η το έργον τουτο, καταλυθήσεται εί δε έκ θεού 39 έστιν, ου δύνασθε καταλύσαι αυτό, μήποτε και θεομάχοι ευρεθήτε. Έπείσθησαν δὲ αὐτῷ· καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους, δείραν-40 τες παρήγγειλαν μη λαλείν έπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ίησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν αὐτούς. Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνε-41 δρίου, ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ κατηξιώθησαν ἀτιμασθηναι πασάν 42 τε ημέραν έν τῷ ἰερῷ καὶ κατ΄ οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες, καὶεὐαγγελιζόμενοι Ίησοῦν τὸν Χριστόν.

6. ΈΝ δὲ ταῖς ημέραις ταύταις, πληθυνόντων τῶν μαθητῶν, έγένετο ! γογγυσμός των Έλληνιστων πρός τους Έβραίους, ότι παρεθεωρούντο έν τη διακονία τη καθημερινή αι χήραι αὐτών. Προσκαλεσάμενοι δέ? οι δώδεκα τὸ πληθος τῶν μαθητῶν, εἶπον, Οὺκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς, καταλείψαντας τον λύγον του Θεού, διακονείν τραπέζαις. Έπισκέψασθε 3 ούν, άδελφοί, ἄνδρας έξ ύμων μαρτυρουμένους έπτα, πλήρεις πνεύματος αγίου καὶ σοφίας, οῦς καταστήσομεν έπὶ τῆς χρείας ταύτης ήμεις δὲ 4 τη προσευχή καὶ τη διακονία του λόγου προσκαρτερήσομεν. Καὶ 5 ήρεσεν ο λόγος ένωπιον παντός του πλήθους καὶ έξελέξαντο Στέφανον, ανδρα πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος αγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον καὶ Νικάνορα, καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον, προσήλυτον Αντιοχέα, ους έστησαν ένωπιον των αποστόλων 6

Ver. 37. Several MSS. omit lkavov, which may be an interpolation.—39. Al. duv nσεσθε καταλύσαι αὐτούς.-41. αὐτοῦ. Omitted by G. K. S. CHAP. VI. Ver. 3. Κ. καταστήσωμεν.

quently harassed by disturbances, and it is whence they were probably led to suspect that not unlikely that there were two persons of their widows were neglected in the daily disthe same name, who took part in them. This tribution of alms; and to obviate this suspiwas certainly the case in some other instances.

das of Galilee, who excited the people against from their names, Hellenists. See ver. 5. the Roman tribute, occurred about ten years after the birth of Christ; so that unless the i.e. it is not expedient. Of the expression allusion is to the collection of a tax, which διακονείν τραπέζαις, see on Matt. iv. 11. had been previously imposed, this ἀπογραφή is distinct from that mentioned in Luke ii. 1. See Joseph. Ant. XVIII. 1. 6. B. J. II. 8. 1.

Ver. 40. despayres. See on Matt. xxi. 35. Ver. 42. kar' olkov. See on Acts ii. 46. CHAP. VI. Ver. 1. 'BAAnviore'v. The Hellenists were foreign Jews, who spoke the Greek language. They were regarded by the I. 26. Euseb. E. H. III. 29. Jews of Jerusalem with a degree of contempt;

cion, it should seem that the persons appointed Ver. 37. ἀπογραφης. The revolt of Ju- to superintend this office were all, as appears

Ver. 2. ούκ άρεστόν έστιν. Non placet; Here τραπέζα may perhaps signify a moneytable, as in Matt. xxv. 27; but the ordinary acceptation will also obtain.

Ver. 5. Nikólaov. This Nicolaus has been claimed as the founder of the Nicolaitan heresy ('Rev. ii. 6. 15); but there is no suthority for the supposition. See Iren. Hær.

Ver. 6. odg $\ell\sigma\tau\eta\sigma\alpha\nu$ κ . τ . λ . That the

7 καὶ προσευξάμενοι έπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας. Καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεου ηύξανε, και έπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς των μαθητών έν Ἱερουσαλημ

σφόδρα, πολύς τε όχλος των ίερέων ύπήκουον τη πίστει.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ δέ, πλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως, έποίει τέρατα καὶ 9 σημεία μεγάλα έν τῷ λαῷ. 'Ανέστησαν δέ τινες τῶν έκ τῆς συναγωγῆς της λεγομένης Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Αλεξανδρέων, καὶ των 10 ἀπὸ Κιλικίας καὶ ᾿Ασίας, συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ καὶ οὐκ ἴσχυον 11 αντιστήναι τη σοφία και τω πνεύματι ω έλάλει. Τότε ὑπέβαλον ανδρας λέγοντας, Ότι ακηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ρήματα βλάσφημα 12 εις Μωσην καὶ τὸν Θεόν. Συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτ'ρους καὶ τοὺς γραμματείς, καὶ έπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν, καὶ ήγαγον 13 είς τὸ συνέδριον, έστησάν τε μάρτυρας ψευδείς λέγοντας, Ο άνθρωπος ούτος ου παύεται ρήματα βλάσφημα λαλων κατά τοῦ τόπου τοῦ άγίου 14 τούτου καὶ τοῦ νόμου ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος, "Οτι Ίησοῦς ὁ 15 Ναζωραίος ούτος καταλύσει τὸν τόπον τούτον, καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη, α παρέδωκεν ήμιν Μωυσής. Καὶ ἀτενίσαντες είς αὐτὸν ἄπαντες οι καθεζόμενοι έν τῷ συνεδρίῳ, είδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ώσεὶ πρόσωπον άγγέλου.

7. Είπε δε ό ἀρχιερεύς, Εί ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει; Ὁ δε ἔφη, Αν-2 δρες άδελφοι και πατέρες, ακούσατε. Ο Θεός της δόξης ώφθη τω πατρὶ ήμῶν 'Αβραὰμ, ὄντι έν τῷ Μεσοποταμία, πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐβτον έν Χαρράν, και είπε προς αυτόν, "Εξελθε έκ της γης σου και έκ

Ver. 7. run ispien. Al run loudaien. It has been proposed to read kai run isp. suband. τινές.—8. πίστεως. G. K. S. χάριτος.—13. ρήματα βλάσφ. K. encloses these words in brackets. G. S. omit βλάσφημα. Compare ver. 11.—τούτου. Omitted by G. K. 8.—15. атачтес. К. жачтес.

17). Epiphanius says, that the seven descons nitives. were selected from the seventy disciples (Luke I. I), but these had been already set apart 55. by Christ himself; and the words $\pi\lambda\tilde{\eta}\theta$ oc whole Christian community.

Ver. 9. Λιβερτίνων. Some suppose that these were Italian Jews, whose parents, or perhaps themselves, had obtained their free-hedrim. dom at Rome. According to Tacitus (Ann. expensition had been commanded by Tibe- called Charra in Herodian IV. 137. Lucan.

office of Descon was not merely secular, and rius to quit Rome. See also Sueton. Tib. c. confined to the distribution of alms, is mani- 36. Joseph. Ant. XVIII. 3.5. Others supfest from the mode of their ordination by im- pose that they were natives of Libertum in position of hands, and the fact that two of Africa; and the mention of them in connex-them are expressly recorded to have exercised ion with Cyrenians, &c. seems to favour this spiritual offices. Thus Stephen preached interpretation. There were nearly five hun-(Acts vii. 2), and Philip baptized (Acts viii. dred synagogues at Jerusalem, which belonged 12. 38). Compare also Phil. i. 1. 1 Tim. to different communities, and seem to have iii. 8. 13. They had not, however, the power been designated by the appellations of each of communicating extraordinary gifts of the respectively. The participle heyoutens Spirit by Imposition of hands (Acts viii. 15. clearly belongs to each of the following ge-

Ver. 14. 00705. See on Matt. xiii.

Ver. 15. άλλάξει τὰ ξθη, κ. τ. λ. This τών μαθητών (ver. 2) seem to include the charge could not be true; since the Apostles themselves were not yet prepared to teach the abolition of the Law. See Gal. ii. 2.

CHAP. VII. Ver. 1. maripes. The San-

Ver. 2. Xappar. In the Hebrew, Ha-11. 85), four thousand libertimi of the Jewish ran, and probably the same place which is

της συγγενείας σου, και δεύρο είς γην ην αν σοι δείξω." Τότε, έξελθων 4 έκ γης Χαλδαίων, κατώκησεν έν Χαρράν κάκειθεν, μετά το αποθανείν τον πατέρα αυτού, μετωκισεν αυτον είς την γην ταύτην, είς ην ύμεις νυν κατοικείτε και ούκ έδωκεν αυτώ κληρονομίαν έν αυτή, ούδε 5 βημα ποδός καὶ έπηγγείλατο αὐτῷ δοῦναι εἰς κατάσχεσιν αὐτην, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ αυτὸν, οὐκ ὅντος αὐτῷ τέκνου. Ἐλάλησε δὲ δ ουτως ο Θεύς, ότι έσται το σπέρμα αυτού πάροικον εν γη αλλοτοία, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετμακόσια '' καὶ τὸ ἔθνος, 7 φ έαν δουλεύσωσι, κρινω έγω, είπεν ο Θεός καί μετα ταυτα έξελεύσονται, καὶ λατρεύσουσί μοι έν τῷ τόπῳ τούτῳ." Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην 8 περιτομής και ουτως έγέννησε τον Ισαάκ, και περιέτεμεν αυτόν τη ήμέρα τη ογδόη καὶ ὁ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακωβ, καὶ ὁ Ἰακωβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. Καὶ οι πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ίωσηφ ἀπέδοντο είς Αί-9 γυπον καὶ ήν ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ, καὶ έξείλετο αὐτὸν έκ πασῶν τῶν θλί-10 ψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραω, βασιλέως Αίγυπτου, καὶ κατέστησεν αυτον ήγουμενον έπ' Αίγυπτον καὶ όλον τὸν οἰκον αὐτοῦ. Ἡλθε δὲ λιμὸς ἐφ΄ ὅλην τὴν Αίγύπτου καὶ 11 Χαναάν, καὶ θλίψις μεγάλη καὶ οὐχ ευρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ήμων. Ακούσας δε Ιακώβ οντα σίτα εν Αιγύπτω, έξαπέστειλε τους 19 πατέρας ήμων πρώτον και έν τω δευτέρω άνεγνωρίσθη Ίωσηφ τοῖς 13 αδελφοίς αυτού, και φανερον έγένετο τῷ Φαραω το γένος τοῦ Ἰωσήφ. Αποστείλας δε Ίωσηφ μετεκαλέσατο τον πατέρα αυτου Ίακωβ, και πα-14 σαν την συγγένειαν αὐτοῦ, έν ψυχαῖς εβδομηκονταπέντε. Κατέβη δὶ 15

Ver. 3. G. είς την γην.—10. K. έξείλετα.—12. στα έν Αίγ. Al. σιτία, είς Αίγυπ- $\tau \dot{o} \nu \ \ell \xi a \pi$. κ . τ . λ .—14. $\tau \dot{\eta} \nu \ \sigma v \gamma \gamma$. $a \dot{v} \tau o \tilde{v}$. G. S. omit the pronoun, which K. also encloses within brackets.

I. 105. It appears, however, from Gen. xi. suo non habet—Of κατάσχεσις, see on ver. 31. xil. 1, that Abram having left Ur of the Chaldees with his father, received his call on his arrival at Haran. Stephen may have followed a tradition, preserved by Philo, that Abraham was twice called. See also Judith v. 7. Joseph. Ant. I. 7. 1; and compare Gen. xv. 7. Nehem. ix. 7. Heb. xi. 8.

Ver. 4. μετά τὸ άποθανεῖν τ. π. From a comparison of Gen. xi. 26. 32. xii. 4, it should seem that Terah lived many years after Egypt.—ἐν τῷ τ. τούτψ. See Gen. xv. 13. Abram left Haran. Many solutions of the discrepancy have been proposed; but, as the Jews were accustomed to regard his defection xvii. 9. xxi. 2. 4. xxv. 24. xxxv. 23. to idolatry (Josh. xxiv. 2) in the light of a moral death, it is in this sense probably that άποθανείν should be interpreted. See Philo de Abrah. II. 11. Before μετώκισεν supply ό θεός.

pression, as in Gen. viii. 9. Deut. ii. 5. So Jacob, except his sons' wives, were sixty-six;

Ver. 6. Ern rerpakóosa. That is, from the birth of Isaac; and so Gen. xv. 13. In Exod. xii. 40, the number, which is calculated from Abram's departure out of Chaldea, is 430, with which accords Gal. iii. 17. There is the same discrepancy in Josephus. Compare B. J. V. 9. 4. Ant. II. 9. 1; 15. 2.

Ver. 7. KPINW. Referring to the plagues of

Ver. 8. διαθήκην περιτ κ. τ. λ. See Gen.

Ver. 12. τῷ δευτέρῳ. On their return to redeem Simeon. (Gen. xlv. 1, sqq.)

Ver. 14. εν ψυχαίς εβδομηκονταπέντε. Scil συνισταρένην. There is the same ellipsis in Deut. x. 22. LXX. According to Ver. 5. βημα ποδός. A proverbial ex- Gen. xlvi. 26, all the souls who came with Cic. Epist. Att. XII. 2. Pedem ubi ponat, in and, since the wives of Judah and Simeon

16 Ιακώβ είς Αίγυπτον, καὶ έτελεύτησεν αὐτός, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν' καὶ μετετέθησαν είς Συχεμ, καὶ έτέθησαν έν τῷ μνήματι, δ ώνήσατο Αβρααμ 17 τιμής αργυρίου, παρά των υίων Εμμόρ του Συχέμ. Καθώς δὲ ήγγιζεν ο χρόνος της έπαγγελίας, ής ωμοσεν ο Θεός τῷ Αβραὰμ, ηὕξησεν ο 18 λαος καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αίγύπτω, ἄχρις οῦ ἀνέστη βασιλεὺς ἔτερος; δς 19 ουκ ήδει τον Ιωσήφ. Ούτος, κατασοφισάμενος το γένος ήμων, έκάκωσε τους πατέρας ήμων, του ποιείν έκθετα τὰ βρέφη αὐτων, είς τὸ μή 20 ζωογονείσθαι έν ψ καιρψ έγεννήθη Μωσής, καὶ ήν ἀστείος τῷ Θεῷ. 21 δς ανετράφη μηνας τρείς έν τῷ οἰκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Εκτεθέντα δὲ αὐτὸν, ἀνείλετο αὐτὸν ή θυγάτηρ Φαραώ, καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἐαυτῆ 22 είς υίόν. Καὶ έπαιδεύθη Μωσης πάση σοφία Αίγυπτίων ήν δε δυνα-23 τὸς έν λόγοις καὶ έν ἔργοις. ΄Ως δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρακονταετής χρόνος, ανέβη έπι την καρδίαν αυτου έπισκέψασθαι τους άδελ-24 φούς αὐτοῦ τοὺς υίοὺς Ίσραήλ. Καὶ, ίδών τινα άδικούμενον, ήμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένω, πατάξας τον Αίγύπτιον. 25 Ενόμιζε δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ 26 δίδωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν οἱ δὲ οὐ συνήκαν. Τῆ δὲ ἐπιούση ἡμέρα ὤφθη

Ver. 16. G. K. S. ω ωνήσατο. Another reading is έν Συχέμ.—17. ωμοσεν. Al. ωμολόγησεν.—20. τ. π. αὐτοῦ. G. S. omit the pronoun; and K. has it within brackets.— 21. Al. ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ.—26. τῷ δὲ ἐπ. Κ. omits δέ.

wives of the remaining nine, will make up the struction see on Acts iii. 12. number seventy-five. The LXX. however, by including Jacob himself, Joseph and his two sons, and the children of Manasseh and Ephraim, give the number seventy-five, as stated by Stephen. It is true that they interpolate ver. 20; but it is yet highly probable that Stephen followed their version.

Ver. 16. δ ώνήσατο 'Αβραάμ. It was chem (Gen. xxxiii. 19), in which Joseph was 16. buried (Josh. xxiv 32). The word 'A \$\beta \rangle a d\mu, therefore, is probably an error of the copyists; by omitting which the sense will accord strictly with the history. Josephus (Ant. II. 3. 2,)

Egypt to Canaan for burial. Ver. 19. κατασοφισάμενος. Dealing treacherously with them; i. e. covertly aiming at their destruction by over-working them, and drowning their male children. Philo in V. Mos. I. p. 603. την ίσχθν αὐτῶν άφαι-Μίν Ιπινοίαις άνοσιούργοις Εμηχανάτο. Compare Judith v. 11. — The expression Tour infera is for intileval, by a common idiom; and the verbs έκτίθεναι and άναιρείν (ver. 21) are appropriately used of the exposition of children, and the preservation of those exposed. Arist. Nub. 531. έξέθηκα παίς δ'

were dead (Gen. xxxviii. 12. xlvi. 10), the έτερα τις λαβοῦσ' ἀνείλετο.—Of the con-

. Ver. 20. άστειος τῷ Θεῷ. That is, cuceedingly beautiful. In the Hebrew idiom, the name of God is frequently used with an adjective as a superlative adjunct; but see Gr. Gr. §§. 13. Obs. 6; 47. Obs. 6. Moses is called in Joseph. Ant. II. 9. 7. $\pi a i c$ μορφή θεῖος. Justin (xxxvi. 2) also mentions his beauty, speaking of him as the son not Abraham, but Jacob, who bought the of Joseph. Compare Exod. ii. 2. Heb. xi. 23. piece of land of Hamor, the father of She- Of a v redundant (ver. 21), see on Matt. iv

Ver. 22. πάση σοφία Αλγυπτίων. Μαcrob. Sat. I. 16. Ægyptus, mater artium. See also 1 Kings iv. 30. Isa. xix. 11. Herod. vii. 164. Val. Max. VIII. 7. 2. Philon. V. states that the patriarch was carried from Mos. I. p. 606. In order to reconcile the last clause of this verse with Exod. iv. 10. vi. 12, the words δυνατός έν λόγοις must be referred to God's being with his mouth (Exod. iv. 12).

Ver. 23. τεσσαρακονταιτής. Stephen here speaks after a Talmudic tradition; and so again in ver. 30. There is no mention of the age of Moses at these periods in the O. T. See Exod. ii. 11. iii. 1, sqq. Before ἀνέβη there is an ellipsis of διαλογισμός, or some like word. Compare Luke xxiv. 38.

Ver. 25. ἐνόμιζε δὲ κ. τ. λ. As the time of the fulfilment of the divine promise (ver. 6) was close at hand, Moses probably wa

αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ συνήλασεν αὐτοὺς είς είρήνην, είπων, Ανδρες, άδελφοί έστε ύμεις ινατί άδικειτε άλλήλους; 'Ο δε άδικων τον πλησίον 27 απώσατο αὐτὸν, είπων, "Τίς σε κατέστησεν αρχοντα καὶ δικαστην έφ ήμας; μη ανελείν με συ θέλεις, ον τρόπον ανείλες χθές τον Αίγύπτιον;" 28 Έφυγε δε Μωσῆς έν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ έγένετο πάροικος έν γῷ Μα- 29 διάμ, οῦ ἐγέννησεν υἰοὺς δύο. Καὶ, πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα, 30 ωφθη αὐτῷ ἐν τῆ ἐρήμῳ τοῦ ὅρους Σινᾶ ἄγγελος Κυρίου, ἐν φλογί πυρός βάτου. 'Ο δὲ Μωσῆς ίδων εθαύμασε τὸ ὅραμα' προσερχομένου 31 δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι, έγένετο φωνή Κυρίου πρὸς αὐτὸν, "Εγῶ ὁ Θεὸς 32 των πατέρων σου, ό Θεὸς 'Αβραὰμ, καὶ ό Θεὸς Ίσαὰκ, καὶ ό Θεὸς Ίακώβ." Έντρομος δε γενόμενος Μωσής, ουκ ετόλμα κατανοήσαι. Είπε 33 δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος, "Λῦσον τὸ ἡπόδημα τῶν ποδῶν σου ὁ γὰρ τόπος, ἐν ψ έστηκας, γη άγια έστιν. Ίδων είδον την κάκωσιν του λαού μου τού 34 έν Αίγύπτω, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην έξελέσθαι αὐτούς καὶ νῦν δεῦρο, ἀποστελῶ σε είς Αίγυπτον." Τοῦτον τὸν Μωῦ-35 σην, δυ ηρνήσαντο είπόντες, "Τίς σὲ κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν;" τούτον ο Θεός ἄρχοντα καὶ λυτρωτην ἀπέστειλεν έν χειρὶ ἀγγέλου, τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ έν τῷ βάτῳ. Οὖτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς, ποιήσας τέ-% ρατα καὶ σημεία έν γῆ Αἰγύπτου καὶ έν έρυθρα θαλάσση, καὶ έν τῆ έρήμφ έτη τεσσαράκοντα. Οὐτός έστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἰπων τοῖς νίοις 37 Ίσραηλ, " Προφήτην ύμιν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ύμῶν ἐκ τῶν ἀδελφων ύμων, ως έμέ αὐτοῦ ἀκούσεσθε." Οὖτός έστιν ὁ γενόμενος έν τῆ 38 έκκλησία έν τη έρημω μετά του άγγέλου του λαλούντος αὐτω έν τω όρει Σινά καὶ των πατέρων ήμων, ος έδέξατο λόγια ζωντα δουναι ήμιν

Ver. 27. Al. έφ' ήμων.—31. G. K. S. έθαύμαζε. Κ. places πρός αὐτὸν in brackets. -83. έν ψ. Al. έφ' ψ.-85. Al. ἀπέσταλκεν σύν χειρί.-36. G. K. S. Αίγύπτφ. Al. έν τη Αίγύπτω.—37. ὁ Θεὸς ὑμῶν. G. S. omit the pronoun, which K. encloses in brackets.

thence led to expect that the Israelites would seems to be here a tacit reference to the typiunderstand the object of his appearance among cal resemblance between Moses and Christ.

Ver. 27. Tig of kathotholy k. T. A. Com-

pare Luke xii. 14.

from fear of Pharach. See Exod. ii. 15. Of assembly of the Israelitish people. Compare his residence in the land of Madian, or Mi- Deut. iv. 10. LXX. Heb. ii. 12. Hence, dian, which lay eastward of Idumea, to the in the N. T. generally, the Christian church, south of the Dead Sea, see Exod. ii. 21, sqq.

Ver. 30. αγγελος Κυρίου. See on ver. 58. The expression φλογί πυρός is put for φλογί 26, it denotes, by metonomy, a place of Chrisπυρουμένω. Compare Ps. civ. 4. LXX. Heb. L. 7.

tition; which, though peculiarly Hebraic, and, therefore, never fuiling, or of eternal obli-(Exod. iii. 7), is sometimes found in Greek gation. Polycarp (Epist. Phil. c. 9) calls authors. See Gr. Gr. § 60. Obs. 18.

Ver. 35. άρχοντα κ λυτρωτήν. There pare Rom. iii. 2. Acts v. 12.

With ver. 37, compare Acts iii. 22.

Ver. 38. errhyola. Properly this word signifies any assembly, from errakeiv, to call Ver. 29. ἔφυγε δὲ Μωσῆς. Moses fled out; as in Acts xix. 32. 40. Here it is the whether universal or particular. See Matt. xvi. 18. Rom. xvi. 5, et passim. In Acts xi. tian worship.—By doyla Zurra is meant the law of Moses, not indeed as giving life (Gal. Ver. 34. low eldov. An emphatic repe- iii. 21), but as proceeding from the living God, the Scriptures τα λόγια τοῦ Κυρίου. Com.

39 ψ οὐκ ηθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡιιῶν, ἀλλ' ἀπώ αντο, 40 καὶ έστράφησαν ταῖς καρδίαις αὐτῶν είς Αίγυπτον, είπόντες τῷ Ααρων, "Ποίησον ήμιν θεούς, οι προπορεύσονται ήμων ό γαρ Μωσής ούτος, ος 41 έξήγαγεν ήμας έκ γης Λίγύπτου, οὐκ οίδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ." Καί έμοσχοποίησαν έν ταις ημέραις έκείναις, και ανήγαγον θυσίαν τῷ ειοω-42 λφ, καὶ εὐφραίνοντο έν τοῖς έργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. "Εστρέψε δὲ ὁ θεός, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τη στρατιά τοῦ οὐρανοῦ καθώς γέγραπται έν βίβλω των προφητών, "Μη σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγ-43 κατέ μοι έτη τεσσαράκοντα έν τη ερήμω, οίκος Ίσραήλ; και ανελάβετε την σκηνην του Μολόχ, καὶ τὸ ἄστρον του Θεου ύμων 'Ρεμφάν, τους τύπους ους έποιήσατε προσκυνείν αὐτοίς καὶ μετοικιω ύμας έπεκεινα 44 Βαβυλώνος. " Ή σκηνη του μαρτυρίου ήν έν τοις πατράσιν ήμων έν τη έρημω, καθώς διετάξατο ο λαλών τω Μωση, ποιησαι αὐτην κατά τὸν 45 τύπον δυ εωράκει ην και είσηγαγον διαδεξάμενοι οι πατέρες ήμων μετά Ίησου έν τη κατασχέσει των έθνων, ων έξωσεν ο Θεος από προσώπου 16 των πατέρων ήμων εως των ήμερων Δαβίδ. δς εύρε χάριν ένωπιον του 47 θιού, καὶ ητήσατο εύρειν σκήνωμα τῷ Θεῷ Ίακώβ. Σολομῶν δὲ ῷκο-48 δύμησεν αὐτῷ οἶκον. Άλλ' οὐχ ὁ ΰψιστος ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατ-

Ver. 44. in roig marp. K. omits the preposition.—48. vaoig. Probably an interpolation. It is omitted by G. S.; and enclosed by K. within brackets.

solute is used, as in Matt. xii. 36.

an imitation of that of Apis. See also Num. phecy is from Amos v. 25.

9, et alibi. Some would rather supply yvw- form is probably all that Moses received.

denoting an image or idol, there are examples Ps. cxxxii. 5. in Polyb. V. 9. 3. Joseph. Ant. I. 19. 11.

Ver. 39. είς Λίγυπτον. That is, to the For Baβυλώνος the LXX., following the idols of Egypt; as clearly intimated by the Hebrew, has $\Delta \alpha \mu \acute{\alpha} \sigma \kappa \sigma v$. The prophecy was context. In the next verse the nominative ab- equally fulfilled by Salmaneser, king of Assyria, who carried the Israelites into the cities Ver. 41. ipoσχοποίησαν. See Exod. of the Medes, beyond both Damascus and xxii. 1, sqq. This worship was evidently Babylon. See 2 Kings xvii. 6. The pro-

xxv. 2. Ps. cvi. 36, sqq. The verb is evidently Ver. 44. ή σκηνή σοῦ μ. Compare Exod. coined by Stephen, who has followed the xxv. 40. Heb. viii. 5. It is called the Taberanalogy of some like formations in the LXX. nacle of witness, because it contained the ark Ver. 42. ξστρεψε. Scil. έαυτον, οτ, το πρό- of the covenant. The Jews had a tradition σωπον αὐτοῦ. God's anger is thus repre- that a fiery model of the tabernacle descended sented in Deut. xxxi. 17. Ps. xxii. 24. xxvii. from heaven; but a mental impression of the

Ver. 45. διαδεξάμενοι. Receiving in suc-Ver. 43. άνελάβετε. Some would render cession; i. e. as generation succeeded genethis verb to adopt; but it is plain from the ration.—Of Inσους, which must here be original that it means to elevate; and it may rendered Joshua, see on Matt. i. 1. Since be inferred, perhaps, from the next verse, that Canaan was not completely in the possession e shripe of Moloch was an idolatrous imita- of the Israelites before the time of David, tion of the ark of the covenant. Moloch was some would render έν τη κατασχέσει, while the principal idol of the Ammonites (1 Kings they were taking possession. But κατάσχεσις xi. 7), and probably identical with Baal, or denotes the land possessed rather than the act the Sun (Jer. xxxii. 35), to whom they or occupation, as in ver. 5; and by referring burnt their children in the fire. Remphan, έως των ήμερων Δαβίδ to έξπσεν instead of or, according to the LXX., 'Paiφάν was an είσήγαγον, the historical fact is equally pre-Egyptian idol, representing Saturn, and wor- served. With ver. 46, compare 1 Sam. xvi. shipped under the image of a star.—Of τύπος, 12, 13, 2 Sum. vii. 1, sqq. 1 Chron. xvii. 12.

οικεί, καθώς ο προφήτης λέγει," 'Ο οὐρανός μοι θρόνος, ή δὲ γη ύπο- 49 πόδιον των ποδων μου ποίον οίκον οίκοδομήσετέ μοι, λέγει Κύριος, ή τίς τόπος της καταπαύσεώς μου ; οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησε ταῦτα πάν- 50 τα; "Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι τη καρδία καὶ τοῖς ωσὶν, ὑμεῖς ὁΙ αεί τῷ πνεύματι τῷ άγίῷ ἀντιπίπτετε ώς οί πατέρες ύμῶν, καὶ ὑμείς. Τίνα των προφητών ουκ έδιωξαν οι πατέρες ύμων; και απέκτειναν 52 τους προκαταγγείλαντας περί της έλεύσεως του δικαίου, ου νυν ύμεις προδόται καὶ φονείς γεγένησθε οίτινες έλάβετε τὸν νόμον είς διατα-53 γας αγγέλων, και ούκ έφυλάξατε.

Άκούοντες δὲ ταῦτα, διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ ἔβρυχον 54 τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. Ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύματος άγίου, ἀτε-55 νίσας είς τὸν οὐρανὸν, είδε δόξαν Θεού, καὶ Ίησοῦν έστωτα έκ δεξιών τοῦ Θεοῦ καὶ εἶπεν, Ἰδοῦ, θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνεφγμένους, καὶ τὸν 56 υιον του ανθρώπου έκ δεξιών έστωτα του Θεού. Κράξαντες δε φωνη 57 μεγάλη, συνέσχον τὰ ὧτα αὐτῶν, καὶ ὧρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν. καὶ, έκβαλόντες έξω τῆς πόλεως, έλιθοβόλουν. Καὶ οὶ μάρτυρες ἀπέ-58 θεντο τὰ ἰμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου, καλουμένου Σαύλου, καὶ έλιθοβόλουν τὸν Στέφανον έπικαλούμενον καὶ λέγοντα, Κύριε 59 Ίησου, δέξαι το πνευμά μου. Θείς δε τα γόνατα, εκραξε φωνή μεγάλη, 60 Κύριε, μη στήσης αὐτοῖς την άμαρτίαν ταύτην. Καὶ, τοῦτο είπων, έκοιμήθη. Σαύλος δὲ ήν συνευδυκών τῷ ἀναιρέσει αὐτοῦ. Έγένετο 8 δε έν εκείνη τη ήμέρα διωγμός μέγας επί την έκκλησίαν την έν Ίερο-

Ver. 51. Al. ταῖς καρδίαις.

Compare 1 Kings vi. 1. viii. 27. Acts xvii. see on Matt. vi. 9. 24. The citation is directed against the national pride of the Jews, who, while they boasted of the external magnificence of their διαταγέντα δι' άγγέλων. Compare Gal. iii. temple, neglected that internal devotion which was due to God, who was the Lord of it. Stephen was accused of speaking against Moses and the law; and, having now shown that God did not dwell in temples made with the singular; and the same divine person is hands, he was proceeding to show that Moses and the prophets had foretold the coming of Christ, whom they had rejected and crucified, when he was interrupted by the impatience of νόμον διέταξε Κρονίων. the populace, and stoned.

Ver. 51. σκληροτράχηλοι. Stiff-necked. The metaphor is taken from oxen, unbroken to the yoke. Compare Deut. ix. 6. Jerem. xxvii. 8.—As the rite of circumcision was emblematic of inward purity, the noun $\pi \epsilon \rho \iota$ τομή and its derivatives are constantly em- on Matt. xxvi. 15.—Of κοιμάσθαι, see on ployed in a figurative sense. Thus Philo:το περιτέμνεσθαι ήδονών ή παθών πάντων εκτομήν σημαίνει. See Jer. vi. 10. ix. 26. seem from Acts xxii. 5. xxvi. 10, that this

Ver. 49. δ ούρανδς κ. τ. λ. Isa. lxvi. 1. the ellipsis of ούτω, in the end of the verse,

Ver. 52. τοῦ δικαίου. See on Acts iii. 14. Ver. 53. είς διαταγάς άγγέλων. That is, 19. Heb. ii. 2. Joseph. Ant. XV. 5. 3. That angels took part in the delivery of the Law, appears from Deut. xxxiii. 2. Ps. Ixviii. 17. Perhaps, however, the plural is here put for meant as in vv. 30. 35. 38. The verb biaτάσσειν signifies to enact, or to set forth, m Hesiod. Op. D. 276. τον δέ γάρ άνθρώποισι

Ver. 58. οι μάρτυρες. See Deut. xvii. 7. They threw off their clothes, in order to throw the stones more readily. Compare Acts xxii. 23, and see on Matt. xxiv. 17. Mark x. 50.

Ver. 60. μη στήσης. Weigh not out. See John xi. 11.

CHAP. VIII. Ver. 1. διωγμός. It should Ezsk. xliv. 7. Rom. ii. 29. Phil. iii. 3.—Of persecution originated with the Sanhedrim.

σολύμοις πάντες τε διεσπάρησαν κατά τὰς χώρας τῆς Ιουδαίας καὶ 2 Σαμαρείας, πλην των αποστόλων. Συνεκόμισαν δε νον Στέφανον 3 ανδρες εύλαβείς, και εποιήσαντο κοπετον μέγαν επ' αὐτῷ. Σαῦλος δὲ έλυμαίνετο την έκκλησίαν, κατά τοῦς οίκους είσπορευόμενος, σύρων τε ανδρας και γυναϊκας παρεδίδου είς φυλακήν.

4 'Οι μεν ουν διασπαρέντες, διηλθον, ευαγγελιζόμενοι τον λόγον. 5 Φιλίππος δὲ, κατελθών είς πόλιν τῆς Σαμαρείας, έκήρυσσεν αὐτοῖς δτὸν Χριστόν. Προσείχόν τε οἱ ὅχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου όμοθυμαδον, έν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ᾶ 7 εποίει. Πολλών γὰρ των έχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοώντα μεγάλη φωνη έξήρχετο πολλοί δε παραλελυμένοι και χωλοί έθεραπεύ-8-9 θησαν. Καὶ έγένετο χαρά μεγάλη έν τη πόλει έκείνη. Ανηρ δέ τις, ονόματι Σίμων, προϋπηρχεν έν τη πόλει, μαγεύων καὶ έξιστων τὸ έθ-10 νος της Σαμαρείας, λέγων είναι τινα έαυτον μέγαν ψ προσείχον πάντες από μικρού έως μεγάλου, λέγοντες, Οὐτός έστιν ή δύναμις τοῦ 11 θεου ή μεγάλη. Προσείχον δε αὐτῷ διὰ τὸ ἰκανῷ χρόνῷ ταῖς μα-12 γείαις έξεστακέναι αὐτούς ότε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλιππψ, εὐαγγελιζομένψ τὰ περί τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ 13 Χριστού, εβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναίκες. Ο δε Σίμων καὶ αὐτὸς έπίστευσε, και βαπτισθείς ήν προσκαρτερών τώ Φιλίππω. θεωρών τε 14 σημεία καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας, έξίστατο. 'Ακούσαντες δὲ οί έν Ιεροσολύμοις απόστολοι, ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ

CHAP. VIII. Ver. 5. Al. την πόλιν. See note. The preposition, however, will account for the absence of the article.—7. Codd. A. B. C. πολλοί γάρ . . . ἐξήρχοντο. Codd. D. πολλοίς.—9. Al. Ιξιστάνων.—10. G. S. ή καλουμένη μεγάλη.—13. G.K. S. δυνάμεις καί σημεία μεγάλα γινόμενα.

and Eusebius mention a tradition that the Compare Luke xii. 58. spostles were charged to remain twelve years appeals from brethren at a distance, appears from Acts i. 14. ix. 26, 27. xi. 1, 2. xii. 1, 49. xv. 2. 22, 23. xxi. 17. Gal. i. 17, sqq.

25. Of the verb συγκομίζειν, see on Luke vii. 12.—The noun konerds, lamentation, is φου χειρών. Compare Gen. 1. 10. LXX.

is properly used of wild breats. Ps. lank. on Mark iii. 21. Luke xxiv. 22.

It followed immediately upon the martyrdom 14. LXX. έλυμήνατο αὐτὴν ὖς ἐκ δρυμοῦ. of Stephen, and even before his burial, if the See also Dan. vi. 22. Callim. H. Dian. v. 155. connexion in this place has not been con- Xen. (Econ. V. 6. Probably kard rode offused; so that the popular fury, which had kove should be understood of the public assembeen thus far excited, was not allowed to blies, as in Acts ii. 46. With the verb σύρειν slumber.—διεσπάρησαν. This may explain the ellipsis may be supplied, as in Arrian. Acts ix. 10. xi. 19. xxi. 4. Clem. Alex. Epict. I. 29. σύρη είς τὸ δεσμωτήριον.

Ver. 5. Φίλιππος. The deacon, not the at Jerusalem. That they staid a long time, apostle.—πόλιν της Σ. Probably the capipartly perhaps with a view to form a model tal, called also Samaria, from Shemir (1 Kings church, and partly to be at hand in case of xvi. 24). It was rebuilt by Herod the Great, who called it $\Sigma \epsilon \beta a \sigma \tau \eta$, in honour of Augustus.

Ver. 7. βοῶντα. Scil. τὰ πνεύματα. Ver. 9. Dimwv. A Cypriot sorcerer of this Ver. 2. εὐλαβεῖς. Devout: as in Luke il. name is mentioned in Joseph. Ant. XX. 5. 2. It is very generally admitted, on the authority of the primitive Fathers, that the celebrated derived from kóntely, of which see on Matt. founder of Gnosticism is here intended. His xi. 17. Hesych. κοπετός θρηνος μετά ψό- history is given, and his heresy refuted at large, by Ireneus. Of the verb literaval, Ver. 3. ihumainero. Ravaged. The word which may here be rendered to perplex, see

Θεού, ἀπέστειλαν πρός αὐτοὺς τὸν Πέτρον καὶ Ίωάννην οίτινες, κα-15 ταβάντες, προσηύξαντο περί αὐτῶν, ὅπως λάβωσι πνεῦμα ἄγιον. Ούπω γαρ ην έπ' ουδενί αυτών έπιπεπτωκός, μόνον δε βεβαπτισμένοι 16 ύπηρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Τότε ἐπετίθουν τὰς χεῖρας 17 ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἄγιον. Θεασάμενος δὲ ὁ Σίμων ὅτι 18 δια της επιθέσεως των χειρών των αποστόλων δίδοται το πνεύμα το άγιον, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα, λέγων, Δότε κάμοὶ τὴν έξουσίαν 19 ταύτην, ίνα, ῷ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνη πνεῦμα ἄγιον. Πέτρος 20 δὲ είπε πρὸς αὐτὸν, Τὸ ἀργυριόν σου σὺν σοὶ είη είς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεάν του Θεού ενόμισας διά χρημάτων κτασθαι. Οὐκ έστί σοι μερίς 21 ούδε κλήρος εν τῷ λύγῳ τούτῳ. ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ έστιν εὐθεία ένωπιον του Θεού. Μετανόησον ούν από της κακίας σου ταύτης, καί 22 δεήθητι τοῦ Θεοῦ, εί ἄρα αφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου είς 23 γαρ χολην πικρίας και σύνδεσμον αδικίας όρω σε ύντα. Αποκριθείς & 24 ο Σίμων είπε, Δεήθητε ύμεις ύπερ έμου πρός τον Κύριον, όπως μηδέν επέλθη επ' εμε, ων ειρήκατε.

Οι μεν ουν διαμαρτυράμενοι, και λαλήσαντες τον λόγον του κυρίου, 25 ύπέστρεψαν είς Ἱερουσαλημ, πολλάς τε κώμας των Σαμαρειτών εὐηγγελίσαντο. 'Αγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησε πρὸς Φίλιππον, λέγων, 26 Ανάστηθι, καὶ πυρεύου κατὰ μεσημβρίαν, έπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν από Ίερουσαλημ είς Γάζαν αυτη έστιν έρημος. Και αναστάς 27 έπορεύθη καὶ ίδοὺ, ἀνὴρ Αἰθίοψ, εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκης της βασιλίσσης Αίθιόπων, δς ην έπὶ πάσης της γάζης αὐτης ος έληλύθει

Ver. 18. θεασάμενος. G. S. ίδών-21. ἐνώπιον. G. ἔναντι-22. τοῦ Θεοῦ. Al. rov kuplou.

of Confirmation. As the miraculous gifts of rusalem. See Josh. xv. 47. Judg. xvi. 1. the Spirit could be communicated only by the 1 Sam. vi. 17. Its desolation is predicted in apostles, so now the bishops, their successors, confer ordinary spiritual grace by the imposi- Alexander Jannaus. Hence Strabo (XVL tion of hands. See on Matt. ix. 18. Acts 2) describes it as, ενδοξος πότε γενομένη,

the impostor's proposal. It may be observed, See also Joseph. B. J. II. 18. I. Some indeed by the way, that hence arose the English term refer αυτη to οδον, the way; but less correctly. Simony.

Ver. 23. είς χολήν πικρίας. Compare Sychem (1 Chron. vii. 28). Deut. xxix. 18. Heb. xii. 15. By a construction similar to that in Matt. xix. 5, and else- treasurer: subaud. rerayuevog. So Acts where, Simon is here represented as the bitter xii. 20. o int rou kottwoc, a chamberlain. root itself of gall or wormwood; and the expression clearly indicates a person who seduces others into the vices of which he is himself Jew or a proselyte; for the first Gentile conguilty. With the term σύνδεσμον άδικίας vert was Cornelius (Acts x. 1). He was procompare Isa. lviii. 6. So Cicero: - Ex omni bably returning from the feast of Tabernacles. scelerum importunitate concretus.

Ver. 17. ἐπετίθουν τὰς χεῖρας κ.τ.λ. Ver. 26. Γάζαν. A city, of great his In this passage we have the origin of the rite torical note, about sixty miles S. W. from Je-Zeph. ii. 4, and the prophecy was fulfilled by κατεσπασμένη δε ύπο Αλεξάνδρου, ή με-Ver. 20. το άργύριον κ. τ. λ. This is not νουσα έρημος. This accords precisely with an imprecation, but an indignant rejection of the parenthesis here inserted by St. Inke. There was another Gaza in Ephraim, near

> Ver. 27. ἐπὶ π. τ. γάζης αὐτῆς. Her Of the word γάζα, see on Mark xii. 41. See on Mark xii. 41.—The Eunuch was either a According to Eusebius (E. H. IL 1), he

28 προσκυνήσων είς Ίερουσαλημ, ην τε ύποστρέφων, καὶ καθήμενος έπὶ 29 του άρματος αυτού, και άνεγίνωσκε τον προφήτην Ήσαΐαν. Είπε δέ τὸ πνεύμα τῷ Φιλίππῳ, Πρόσελθε, καὶ κολλήθητι τῷ ἄρματι τούτῳ. 30 Προσδραμών δε ο Φίλιππος ήκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος τὸν προ-31 φήτην 'Ησαίαν, καὶ είπεν, Αρά γε γινώσκεις α αναγινώσκεις; 'Ο δε είπε, Πῶς γὰρ ᾶν δυναίμην, ἐὰν μή τις οδηγήση με; παρεκάλεσέ τε τὸν Φί32 λιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. Ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς, ῆν ἀνεγίνωσκεν, ήν αύτη, " Ως πρόβατον επὶ σφαγην ήχθη, καὶ, ώς άμνὸς έναντίον του κείροντος αυτόν άφωνος, ούτως ουκ άνοίγει το στόμα 33 αὐτοῦ έν τη ταπεινώσει αὐτοῦ ή κρίσις αὐτοῦ ήρθη, τὴν δὲ γενεὰν 34 αὐτοῦ τές διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ." Αποκριθείς δε ό εὐνοῦχος τῷ Φιλίππω εἶπε, Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προ-35 φήτης λέγει τουτο; περί εαυτου, ή περί ετέρου τινός; Ανοίξας δε ό Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, εὐηγ-36 γελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. ΄Ως δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδὸν, ἦλθον έπί τι ύδωρ' καί φησιν ό εὐνοῦχος, Ίδοὺ, ὕδωρ' τί κωλύει με βαπτισ-37 θηναι; Είπε δε ο Φίλιππος, Εί πιστεύεις έξ όλης της καρδίας, έξεστιν. Αποκριθείς δε είπε, Πιστεύω τον υίον του Θεου είναι τον Ίησουν Χρισ-38 τον. Καὶ έκέλευσε στηναι τὸ άρμα καὶ κατέβησαν ἀμφύτεροι είς τὸ 39 ύδωρ, ο τε Φίλιππος καὶ ο ευνούχος καὶ έβάπτισεν αὐτόν. 'Ότε δὲ ανέβησαν εκ τοῦ ύδατος, πνεύμα Κυρίου ήρπασε τὸν Φίλιππον καὶ οὐκ είδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος, ἐπορεύετο γὰρ την ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. 40 Φιλιππος δε ευρέθη είς Αζωτον καὶ, διερχόμενος, ευηγγελίζετο τὰς

1 9. Ο ΔΕ Σαύλος, έτι έμπνέων ἀπειλης καὶ φόνου είς τοὺς μαθη-2 τας του κυρίου, προσελθών τῷ ἀρχιερεί, ἡτήσατο παρ αὐτοῦ ἐπιστολας

πόλεις πάσας, έως του έλθειν αὐτὸν είς Καισάρειαν.

Ver. 37. This verse, which is omitted in some copies, is given with much variation in others. G. S. reject it; and K. places it within brackets.

transiit.

Ver. 30. γινώσκεις & άναγινώσκεις. XVI. 86. There is an apothegm of Cato, in which the

Ver. 32. περιοχή. A passage: in which sense the word is adopted by Cicero, in Epist. Att. XIII. 25. The citation is from Isa. liii. 7, according to the LXX. In the Hebrew the clause έν τῷ ταπεινῶσει κ. τ. λ. is somewhat different; but it will bear the same meaning, viz. that a just judgment was not al-

preached the Gospel in Æthiopia. It appears vedv k. r. l. should perhaps be rendered, that the name Candace had belonged to seve- who shall describe his generation? i. e. the tal queens of Ethiopia in succession. Plin- wickedness of the men of this generation will N. H. vi. 29. Regnare seminam Candacen, surpass description. Compare Matt. xii. 39. quod nomen multis jam annis ad reginas 45. xvii. 37. Some of the Fathers explain it by Heb. vii. 3. See also Casaubon. Exerc.

Ver. 40. "AZWTOV. Azotus, or Aslidod. same paranomasia is employed: - Legere, et See Herod II. 157. Here the ark triumphed non intelligere, est negligere. Compare 2 Cor. over Dagon (1 Sam. v. 3). It was situated between Gaza and Cæsarea, the metropolis of Palestine. So named by Herod after Augustus, being formerly called Stratonis turris, or Stratonics. Of Casarea Philippi, see on Matt. xvi. 13. Philip is heard of again in ch. xxi. 8

CHAP. XI. Ver. 1. To applepel. The high-priest and the Sanhedrim, were the appointed overseers of the synagogues: and, at lowed him. The following words, The old YE- this time, there were a considerable number of

είς Δαμασκον πρός τὰς συναγωγάς, ὅπως, ἐάν τινας εῦρη τῆς ὁδοῦ ὅντας άνδρας τε καὶ γυναϊκας, δεδεμένους αγάγη εις Ιερουσαλήμ. Έν 3 δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῷ Δαμασκῷ, καὶ ἐξαίφνης περιήστραψεν αυτύν φως από του ουρανού και, πεσών έπι την γην, 4 ήκουσε φωνην λέγουσαν αὐτῷ, Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις; Είπε δὲ, 5 Τίς εί, κύριε; 'Ο δὲ κύριος είπεν, Έγω είμι Ίησους, ον σὺ διώκεις σκληρόν σοι προς κέντρα λακτίζειν. Τρέμων τε καὶ θαμβών είπε, Κύριε, τί 6 με θέλεις ποιήσαι; Καὶ ὁ κύριος πρὸς αὐτὸν, Ανάστηθι, καὶείσελθε είς την πύλιν, και λαληθήσεται σοι τι σε δεί ποιείν. Οι δε ανδρες οι συν-7 οδεύοντες αὐτῷ εἰστήκεισαν έννεοὶ, ἀκούοντες μὲν της φωνής, μηδένα δὲ θεωρούντες. Ἡγέρθη δὲ ὁ Σαύλος ἀπὸ τῆς γῆς ἀνεψγμένων δὲ τῶν δ οφθαλμων αυτού, ουδένα έβλεπε, χειραγωγούντες δε αυτον εισήγαγον είς Δαμασκόν. Καὶ ην ημέρας τρεῖς μη βλέπων, καὶ οὐκ έφαγεν, οὐδε 9 έπιεν. Ήν δέ τις μαθητής έν Δαμασκώ, ονόματι Ανανίας, καὶ είπε 10 προς αυτον ο κύριος έν οράματι, 'Ανανία. 'Ο δε είπεν, 'Ιδου έγω, κύριε. Ο δὲ κύριος πρὸς αὐτὸν, Αναστάς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ρύμην τὴν 11 καλουμένην εὐθείαν, καὶ ζήτησον έν οἰκίφ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι, Ταρσέα ίδου γάρ, προσεύχεται, και είδεν έν οράματι ανδρα ονόματι 12 Ανανίαν είσελθόντα, και έπιθέντα αὐτῷ χείρα, ὅπως ἀναβλέψη. Απε-13 κρίθη δὲ ὁ Ανανίας, Κύριε, ακήκοα απὸ πολλων περὶ τοῦ ανδρὸς τούτου, οσα κακά έποίησε τοῖς άγίοις σου έν Ἱερουσαλήμ' καὶ ώδε έχει 14

Ver. 3. Al. iκ τοῦ οὐρανοῦ.—5. σκληρόν σοι κ. τ. λ. This clause, and the former part of the next verse, are probably interpolated from ch. xxvi. 14. G. K. S. omit the passage, inserting άλλά before άνάστηθι. Some MSS. also omit κύριος είπε.—12. Al. ràc xeipac.

Jews at Damascus, whom Aretas, with a view Hesychius explains it by $i\mu\beta\rho\rho\nu\tau\eta\theta\epsilon i\varsigma$, and to obtain their aid against the Romans, would the corresponding word in Acts xxii. 9, is gladly favour in their designs against the Christians. See 2 Cor. xi. 32. Joseph. B. J. II. 20. Of the construction of ἐμπνέειν with a genitive, see Gr. Gr. § 41. Obs. 14.

Ver. 2. τῆς οδοῦ. The sect, κατ' ἰξοχήν, i. e. the Christians. So again in Acts xix. 23. xxii. 4. xxiv. 14.

Ver. 5. σκληρόν σοι κ. τ. λ. Α proverb expressive of feeble resistance against superior might, and of impotent rage, which hurts itself rather than its object. It occurs in Hirt. Bel. Alex. c. U6, as oppidum fers tolius Pind. Pyth. II. 173, Æuch. Prom. 831. Ciliciæ nobilissimum fortissimumque. Com-Agam. 1633. Eur. Bacch. 791. Plaut. Truc. pare Acts xxi. 39. Joseph. Ant. I. 6. 1. Xen. IV. 2. 55. Mil. Glor. II. 6. 22. Terrent. Anab. I. 2. 23. Pliny (N. H. V. 27) calls Phorm. I. 2. 28.

speechless; rather, remained stupisted; for they dered to Cæsar. See Acts xvii, 28. Applan. had fallen to the ground (Acts xxvi. 14). In B. Civ. V. 7 this sense is arayai is used in John vi. 22. viii. 44. Acts xxvi. 22.—Properly evveoc, or eveoc, tion is constantly given to the Christians in signifies dumb (Prov. xxvii. 28. LXX.); but the N. T. Compare vv. 32. 41. Rom. i. 7.

έμφοβος. Again in Acts xxii. 9, it is said, την φωνην ούκ ηκουσαν. It will be recollected, however, that arovery signifies to anderstand, as well as to hear; and the difference of syntax in this and the other narrative will amply justify a different rendering of the verb. See on Juhn ix. 27.

Ver., 10. 'Avaviac. Compare Acts xxii. 12. Ver. 11. Tapoia. Tarsus, the metropolis of Cilicia, in Asia Minor, is described in A. it a free city: and it seems to have acquired its Ver. 7. είστήκεισαν εννεοί Ε. Τ. stood privileges by the services which it had ren-

Ver. 13. roig áyioug σου. This appella-

έξουσίαν παρά των άρχιερέων, δήσαι πάντας τους έπικαλουμένους το 15 ονομά σου. Είπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος, Πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογης μοι έστιν ούτος, του βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ένώπιον έθνων, καί 16 βασιλέων, υίων τε Ίσραήλ έγω γαρ ύποδείζω αὐτώ, όσα δει αὐτὸν ύπερ του ονόματός μου παθείν.

17 Απήλθε δὲ Ανανίας, καὶ είσηλθεν είς την οἰκίαν καὶ, έπιθεὶς έπ αυτον τας χείρας, είπε, Σαουλ άδελφε, ο κύριος απέσταλκέ με, Ίησους ο οφθείς σοι έν τη όδω ή ήρχου, όπως αναβλέψης, και πλησθής πνεύμα-18 τος άγίου. Καὶ εὐθέως ἀπέπεσον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ώσεὶ λεπίδες, 19 ανέβλεψέ τε παραχρήμα, καὶ ἀναστὰς έβαπτίσθη καὶ, λαβών τροφήν, ενίσχυσεν. Έγενετο δε ο Σαύλος μετά των εν Δαμασκώ μαθητων 20 ήμέρας τινάς καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσε τὸν Ἰησοῦν, 21 ὅτι οὖτός ἐστιν ὁ υίὸς τοῦ Θεοῦ. Ἐξίσταντο δὲ πάντες οὶ ἀκούοντες, καὶ έλεγον, Ούχ οὐτός έστιν ὁ πορθήσας έν Ιερουσαλημ τοὺς έπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ώδε είς τοῦτο έληλύθει, ἵνα δεδεμένους 22 αὐτοὺς ἀγάγη έπὶ τοὺς ἀρχιερείς; Σαῦλος δὲ μᾶλλον ένεδυναμοῦτο, καὶ συτέχυνε τους Ιουδαίους τους κατοικούντας έν Δαμασκώ, συμβιβάζων 23 ότι οὐτός έστιν ο Χριστός. 'Ως δὲ έπληρούντο ήμέραι ίκαναί, συνε-4 βουλεύσαντο οι Ιουδαίοι ανελείν αὐτόν. Έγνωσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλή αὐτῶν παρετήρουν τε τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς, ὅπως 25 αὐτὸν ἀνέλωσι λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτὸς, καθῆκαν διὰ τοῦ 26 τείχους, χαλάσαντες έν σπυρίδι. Παραγενόμενος δε ο Σαῦλος είς Ίε-

Ver. 18. G. K. omit παραχρημα.—19. G. S. omit δ Σαῦλος, which is bracketed by K.; and so again in ver. 26.—20. τον Ιησοῦν, R. τον Χριστον, which is scarcely compatible with ver. 22. Nor indeed did the Jews deny the divinity of the Messiah, though they disclaimed the Messiahship of Christ.

Rer. xiii. 7, et alibi

Ver. 15. σπεῦος Ικλογής. For ἐκλεκτόν. See on Lake xvi. 8. The noun σκεύος, properly a vessel of capacity (c. x. 11), is applied figuratively to denote a servant or minister. 80 Polyb. X1 II. 5. Δαμοκλής υπηρετικόν ήν orivos. In the verb \$a or \alpha \si at the metaphor is preserved. Supply Eveka.

Ver. 18. woei henidec. Probably a film, similar to the λευκώμα, which is said λεπισbivat, to have preled away, in Tobit xi. 13. LXX. A like impediment to vision is also called άχλυς η σκότος, i. e. άχλυς σκοτοίς,

in Acts xiil 11.

Ver. 20. εὐθέως. This must be understood with some degree of latitude. It appears from Gal. i. 18, that Paul went into Arabia, study, immediately after his conversion; and 21. entered upon his public ministry on his re-

viii. 27. xvi. 15. 1 Cor. vii. 14. Eph. i. 1. turn to Damascus three years afterwards. The same adverb is used with similar laxity in Matt. xiii. 5, and elsewhere; and, in like manner, circumstances, which happened at distant intervals, are frequently recorded in apparent connexion. Compare Matt. xii. 9, with Luke vi. 6.

Ver. 22. συμβιβάζων. Proving; viz. by a connected chain of argument. Compare Acts xvi. 10. 1 Cor. ii. 16. Properly the word signifies to unite, as in Eph. iv. 16.

Ver. 25. χαλάσαντις Ιν σπυρίδι. See

2 Cor. xi. 32, 33.

Ver. 26. είς Ίερουσαλήμ. There he tarried fifteen days (Gal. i. 18, 19); and recorded the vision mentioned in Acts xxii. 17. 18. His subsequent visits are recorded in Acts xi. 30. xv. 4. xxi. 17. The last led to probably for the purpose of meditation and his removal to Rome. Compare Acts xix.

ρουσαλημ, έπειρατο κολλάσθαι τοῖς μαθηταῖς καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτὸν, μη πιστεύοντες ὅτι ἐστὶ μαθητής. Βαρνάβας δὲ, ἐπιλαβόμενος 27 αὐτὸν, ήγαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς, πῶς ἐν τῷ όδῷ είδε τὸν κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ έπαρρησιάσατο έν τῷ ονόματι τοῦ Ιησοῦ. Καὶ ην μετ' αὐτῶν είσπο 38 ρευόμενος καὶ έκπορευόμενος έν Ιερουσαλημ, καὶ παρρησιαζόμενος έν τῷ ονόματι τοῦ κυρίου Ίησοῦ. Έλάλει τε καὶ συνεζήτει προς τοὺς Έλ-29 ληνιστάς οι δε επεχείρουν αυτόν ανελείν. Έπιγνόντες δε οι άδελφοί 30 κατήγαγον αὐτὸν είς Καισάρειαν, καὶ έξαπέστειλαν αὐτὸν είς Ταρσόν. Αὶ μὲν οὖν ἐκκλησίαι καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σα-31 μαρείας είχον είρήνην, οικοδομούμεναι καὶ πορευόμεναι τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῷ παρακλήσει τοῦ άγίου πνεύματος ἐπληθύνοντο.

ΕΓΕΝΕΤΟ δε Πέτρον, διερχόμενον δια πάντων, κατελθείν και προς 3? τούς ἀγίους τούς κατοικούντας Λύδδαν εύρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα, Αί- 33 νέαν ονόματι, έξ έτων οκτώ κατακείμενον επί κραββάτω, ος ήν παραλελυμένος. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος, Αἰνέα, ίᾶταί σε Ἰησοῦς ὁ Χρισ-34 τός ανάστηθι, και στρωσον σεαυτώ. Και ευθέως ανέστη και είδον 35 αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδαν καὶ τὸν Σαρωνᾶν, οἶτινες ἐπέσ-

τρεψαν έπὶ τὸν κύριον.

Έν Ίόππη δέ τις ήν μαθήτρια, ονόματι Ταβιθά, ή διερμηνευομένη 36 λέγεται Δορκάς αυτη ήν πλήρης άγαθων έργων και έλεημοσυνών, ών έποίει. Έγένετο δε έν ταις ημέραις έκείναις, ασθενήσασαν αυτην αποθα-37 νείν λούσαντες δε αὐτην έθηκαν εν ύπερψω. Έγγυς δε ούσης Λύδδης τη 38 Ίόππη, οι μαθηταί, ακούσαντες ότι Πέτρος έστιν έν αὐτη, απέστειλαν δύο ἄνδρας πρός αὐτὸν, παρακαλοῦντες μη ὀκνησαι διελθείν έως αὐτών. Αναστάς δὲ Πέτρος συνηλθεν αὐτοῖς. δν παραγενόμενον ἀνήγαγον είς 39

Ver. 31. Al. ή μέν ού ἐκκλησία είχεν.

See Gal. i. 18, 19. Of the expression sio- of Peter is here resumed, as introductory to πορεύεσθαι η ἐκπορεύεσθαι, in the next verse, the conversion of Cornelius. see on John x. 10.

themselves by the Emperor Carus, in con- parte.
sequence of their resistance to the erection of Ver. 36. Ταβιθά Α Syriac name, sighis statue in the Temple. See Joseph. B. nifying a gazelle, in which sense Δόρκας is J. II. 10. Ant. XVIII. 8. Tacit. Hist. V. used 2 Sam. ii. 18. LXX. This animal was

called Diospolis, was situated about three leagues from Joppa, and not far from Saron (ver. 35), a small town which gave its name to a rich and fertile plain, extending about thirty miles from the sea-coast to Cassarea. corpus bona famina lavit et auxit.—Mascu-See 1 Chron. xvii. 29. Isa. xxxiii. 9. Joppa line for fem. See on Hom. 11. 2. 350. (ver. 36) was a sea-port of considerable im-

Ver. 27. ἀποστόλους. Peter and James, portance on the Mediterranean. The history

Ver. 34. στρώσον. Scil. κράββατον. Ver. 31. είχον εἰρήνην. This tranquillity There is a similar ellipsis in Plin. Epist. was owing to the persecution of the Jews VIL 27. 7. Jubet sterni sibi prima domu

regarded in the East as an emblem of beauty. Ver. 32. Λύδδαν. Lydda, afterwards See Cantic. II. 9. IV. 5.—The noun μαθήτρια, a female disciple, is formed from μαθήτης, as ποιήτρια from ποιήτης in Died. Sic. II. 52.

Ver. 37. λούσαντες. Ennius:-Tarquisti

το ύπερφον, και παρέστησαν αυτφ πάσαι αι χήραι κλαιουσαι, και έπιδεικνύμεναι χιτώνας καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίει μετ' αὐτών οὖσα ἡ Δορκάς. 40 Εκβαλών δὲ έξω πάντας ὁ Πέτρος, θεὶς τὰ γόνατα, προσηύξατο καὶ, έπιστρέψας πρός το σωμα, είπε, Ταβιθά, ανάστηθι. Ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺς 41 οφθαλμούς αὐτῆς καὶ, ίδοῦσα τὸ Πέτρον, ἀνεκάθισε. Δοὺς δὲ αὐτῆ χείρα, ανέστησεν αὐτήν' φωνήσας δὲ τοὺς άγίους καὶ τὰς χήρας, πα-42 ρέστησεν αὐτὴν ζώσαν. Γνωστὸν δὲ έγένετο καθ όλης τῆς Ιόππης, 43 καὶ πολλοὶ έπίστευσαν έπὶ τὸν κύριον. Έγένετο δὲ ἡμέρας ἰκανὰς

μείναι αὐτὸν έν Ιόππη, παρά τινι Σίμωνι βυρσεί.

10. 'ΑΝΗΡ δέ τις ήν έν Καισαρεία, ονόματι Κορνήλιος, έκατον-2 τάρχης έκ σπείρης της καλουμένης Ίταλικης, εὐσεβης, καὶ φοβούμενος τον Θεον σύν παντί τῷ οίκψ αὐτοῦ, ποιῶν τε έλεημοσύνας πολλάς 3 τῷ λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ Θεοῦ διαπαντός. Είδεν έν ὁράματι φανερῶς, ὡσεὶ ὡραν ἐννάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ Θεοῦ είσελθόντα 4 πρὸς αὐτὸν, καὶ είπόντα αὐτῷ, Κορνήλιε. Ο δὲ ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ έμφοβος γενόμενος, είπε, Τί έστι, κύριε; Είπε δὲ αὐτῷ, Αὶ προσευχαί σου καὶ αὶ έλεημοσύναι σου ἀνέβησαν είς μνημόσυνον ένώπιον τοῦ 5 Θεού. Καὶ νῦν πέμψον είς Ἰόππην ἄνδρας, καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα, 6 ος έπικαλείται Πέτρος ούτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι, βυρσεί, ψ 7 έστιν οικία παρά θάλασσαν ούτος λαλήσει σοι τί σε δεί ποιείν. 'Ως δε απηλθεν ο άγγελος ο λαλων τω Κορνηλίω, φωνήσας δύο των οίκε-8 των αυτού, και στρατιώτην ευσεβή των προσκαρτερούντων αυτω, και 9 έξηγησάμενος αὐτοῖς ἄπαντα, ἀπέστειλεν αὐτοὺς είς την Ιόππην. Τη δε επαύριον οδοιπορούντων εκείνων, και τη πόλει εγγιζόντων, ανέβη 10 Πέτρος έπὶ τὸ δωμα προσεύξασθαι, περὶ ωραν έκτην. Έγένετο δὲ πρόσπεινος, καὶ ήθελε γεύσασθαι παρασκευαζόντων δὲ έκείνων, έπέπεσεν

Ver. 1. G. omits ην; and, in the next verse, τε.—6. οὐτός λαλήσει κ. τ. λ. This clause is omitted in G. K. 8. Probably it is interpolated from c. ix. 6.—7. τῷ Κορνηλίφ. G. K. 8. αθτῷ.—10. Ικείνων. Κ. αὐτῶν.

tion. Compare ver. 36.

CHAP. X. Ver. 1. σπείρης Ίταλικής. a Jewish hour of prayer. See on Acts iii. 1. Probably a cohort of Roman soldiers, attendant on the procurator. Arrian mentions a ii. 24. Rev. viii. 4. The term is clearly used ension 'Irakun', and Tacitus (Hist. I. 59. with reference to the limited capacity of the 64), the Legio prima Italica; but he is speak- human mind. ing of the reign of Nero. Of the word orsipa see on Matt. xxvii. 27.

Ver. 2. εύσεβής, ι φ. τον Θεόν. This sons called Proselytes of the Gate, who, with- in Joseph. Ant. VI. 15. out embracing Judaism by submitting to he

Ver. 39. χιτῶνας κ) ἰμάτια. These had, circumcised, had yet abandoned idolatry, and doubtless, been made for charitable distribu- conformed to the Hebrew forms and times of worship. Thus the ninth hour (ver. 3) was

Ver. 4. είς μνημόσυνον. Compare Exod.

Ver. 9. iπl το δωμα. To the house-top See on Matt. x. 26.

Ver. 10. γεύσασθαι. There is an ellipsis expression, with which cc. xiii. 16. 26. 43. of aprov, or some like word. Thus I Sam. xvii. 4. xviii. 7, may be compared, shows xiv. 25. LXX. οὐκ ἐγεύσατο πᾶς ὁ λαὸς that Cornelius was one of that class of per- ἄρτου. The verb, as here, is used absolutely

έπ αυτον έκστασις, και θεωρεί τον ουρανον ανεφγμένον, και καταβαί-11 νον έπ' αὐτὸν σκεῦός τί, ως ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς δεδεμένον, καὶ καθιέμενον έπὶ τῆς γῆς έν ῷ ὑπῆρχε πάντα τὰ τετράποδα 12 της γης, και τα θηρία, και τα έρπετα, και τα πετεινά του ουρανού και 13 έγένετο φωνή προς αὐτον, 'Αναστάς, Πέτρε, θύσον καὶ φάγε. 'Ο & 14 Πέτρος είπε, Μηδαμως, κύριε ότι ουδέποτε έφαγον παν κοινον η ακάθαρτον. Καὶ φωνή πάλιν έκ δευτέρου πρός αὐτὸν, "Α ὁ Θεὸς έκαθά-15 ρισε, σὺ μὴ κοίνου. Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς καὶ πάλιν ἀνελήφθη 16 τὸ σκεῦος είς τὸν οὐρανόν.

΄ Ως δὲ ἐν ἐαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος, τί ᾶν είη τὸ ὅραμα, ὃ είδε, καὶ 17 ιδού, οι ανδρες οι απεσταλμένοι από του Κορνηλίου, διερωτήσαντες την οικίαν Σίμωνος, επέστησαν έπι τον πυλώνα και φωνήσαντες επυνθά-18 νοντο, εί Σίμων ο έπικαλούμενος Πέτρος ένθάδε ξενίζεται. Τοῦ δέ 19 Πέτρου ένθυμουμένου περί τοῦ ὁράματος, εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα, Ἰδοὺ, ανδρες τρείς ζητουσί σε άλλα άναστας κατάβηθι, και ποριύου σύν 20 αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενος διότι έγω ἀπέσταλκα αὐτούς. Καταβάς 21 δέ Πέτρος πρός τους ανδρας τους απεσταλμένους από του Κορνηλίου προς αυτον, είπεν, Ιδου, έγω είμι ον ζητείτε τίς ή αίτία δι ην πάρεστε; Οι δε είπον, Κορνήλιος εκατοντάρχης, ανήρ δίκαιος καί φο- 22 βούμενος τον Θεον, μαρτυρούμενος τε ύπο όλου τοῦ έθνους τῶν Ίουδαίων, έχρηματίσθη ύπο αγγέλου άγίου, μεταπέμψασθαί σε είς τον οίκον

Ver. 11. ἐπ' αὐτόν. Omitted by G. S.; and bracketed by K.—12. AL τὰ τετράποδα καί τὰ έρπετὰ τῆς γῆς, καὶ τὰ π. τ. ούρ. Κ. has καὶ τὰ θηρία within brackets.— 16. πάλιν. Omitted in many MSS. Some read εὐθέως.—19. G. K. S. δεἰνθυμουμένου. K. encloses τρείς within brackets. Some MSS. omit it.—20. διότι. G. 8 τι.—21. τοῦς ἀπεστ. ἀπὸ τοῦ. Κ. πρὸς αὐτον. Omitted by G. S.; and bracketed by K.

Ver. 11. σκευός τι. See on Acts xi. 15. The word οθόνη signifies any piece of linen, as a sheet or table-cloth. Heaveh. δθόναι τὰ περιβόλαια πάντα. In the E. T. τεσσάpaic άρχαῖς is rendered by four corners; and άρχη denotes the extremity of anything in Exod. xxviii. 23. LXX. Eur. Hipp. 760. § 37. Obs. 21. Herod. IV. 60.

tercourse with heathen nations, and thereby prevent the introduction of idolatry, God had Pharach's dream was doubled for a like resmade a distinction between clean and unclean beasts, and interdicted his chosen people from using the latter for food. See Lev. xx. 23, 20. sqq. It was, therefore, necessary that this restriction, which would impede the preaching of the Gospel to all nations without exception (Acts xi. 12. xv. 9), should be removed; and this vision plainly indicated that the distinction of meats, and with it the distinction of men (ver. 28), was abolished.—Of the verb —ἰγώ. Sc. το πνεῦμα (ver. 19). Hence perθύειν, see on Matt. xxil. 4.

Ver. 14. οὐδέποτε πᾶν. See on Man. 25. Of kolvos and kolvos, see on Matt. xv. 11. In the next verse, the verb significa ἀκάθαρτον λέγειν, as explained by Hesychius. Compare ver. 28. Lev. xiil. 3 17.

Ver. 15. φωνή. Sc. έγένετο. See Gr. Gr.

Ver. 16. ini rpic. Of this form, see Gr. Ver. 13. θῦσον à φάγε. To shut out in- Gr. § 65. Obss. 1. 5. The vision was thrice repeated to establish its certainty. Thus son. See Gen. xli. 32.

Ver. 19. ἐνθυμουμένου. See on Matt. i.

Ver. 20. μηδέν διακρινόμενος. Notking doubting; i. e. without hesitation. The verb διακρίνειν signifies to discern or distinguish (Matt. xvi. 3. Acts xv. 9); and, in the possive, to doubt or hesitate (Matt. xxl. 21. Rom. iv. 20); also to dispute (Acts xi. 2 Jude 9). sonality and divinity of H. G.

23 αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι ρήματα παρά σοῦ. Είσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς, έξένισε τη δε επαύριον ο Πέτρος έξηλθε συν αυτοίς, και τινες των 24 αδελφων των από της Ιόππης συνήλθον αὐτω. Καὶ τῆ ἐπαύριον είσηλθον είς την Καισάρειαν ὁ δὲ Κορνήλιος ήν προσδοκών αὐτοὺς, συγκα-.

λεσάμενος τοὺς συγγενείς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους.

15 Ως δὲ ἐγένετο είσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος, ε πεσών έπὶ τους, πόδας, προσεκύνησεν. Ο δὲ Πέτρος αὐτὸν ήγειρε, λέ-? γων, Ανάστηθι κάγω αὐτὸς ἄνθρωπός είμι. Καὶ, συνομιλων αὐτῷ, 28 εισηλθε, και ευρίσκει συνεληλυθότας πολλούς έφη τε πρός αυτούς, Ύμεις έπίστασθε ώς ἀθέμιτόν έστιν ἀνδρὶ Ίουδαίφ κολλασθαι ἢ προσέρχεσθαι άλλοφύλω, και έμοι ο Θεός έδειξε μηδένα κοινόν η ακάθαρ-29 τον λέγειν ἄνθρωπον. Διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ήλθον μέταπεμφθείς. ωτυνθάνομαι οδυ, τίνι λόγω μετεπέμψασθέ με; Καὶ ὁ Κορνήλιος έφη, Από τετάρτης ήμέρας μέχρι ταύτης της ώρας ημην νηστεύων, καὶ την έννατην ώραν προσευχύμενος έν τῷ οἰκφ μου καὶ ίδου, ανηρ έστη ένώ-3) πιόν μου έν έσθητι λαμπρά, και φησι, Κορνήλιε, είσηκούσθη σου ή προσευχή, καὶ αὶ έλεημοσύναι σου έμνήσθησαν ένώπιον τοῦ Θεοῦ. 32 Πέμψον ουν είς Ίόππην, και μετακάλεσαι Σίμωνα, ος έπικαλείται Πέτρος ούτος ξενίζεται έν οικία Σίμωνος, βυρσέως, παρά θάλασσαν δς 33 παραγενόμενος λαλήσει σοι. Έξ αὐτης οὖν ἔπεμψα πρός σε σύ τε καλώς έποίησας παραγενόμενος. Νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ένώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν, ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. 31 Ανοίξας δε Πέτρος το στόμα είπεν, Επ' αληθείας καταλαμβάνομαι, 35 ότι ουκ έστι προσωπολήπτης ο Θεός, αλλ' έν παντί έθνει ο φοβούμε-36 νος αυτύν, και έργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτός αυτώ έστι. Τον λόγον, ον απέστειλε τοις υίοις Ίσραηλ, εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην δια Ίησου

Ver. 23. à Hêt. Al. \dot{a} vastág— $\tau \tilde{\eta}$ g 'Ió $\pi \kappa \eta$ g. G. K. S. omit the article.—25. G. S. έγενετο τοῦ είσελθεῖν.

avoid misrepresentation. See ch. xi. 12.

Ver. 24. avayraíous pilous. Intimate days, compare vv. 8, 9. 23, 24. friend. So Eur. Alcest. 651. And. 662. by Plutarch; καθό δή κ λέγεται πυρός κ δίατος ο φίλος άναγκαιότερος είναι. In are admissible into the Christian covenant. the same way the Latins used necessarius.

Τ. 1368. τίνε λόγω πορθμεύετε; Peter asked for the make of the company. So Christ what he already knew in Mark v. 30.

Ver. 30. άπο τετάρτης ημέρας Four dese ego; and so άπο is again used in Acts

Ver. 23. rives. There were six, in order to hour on the day in question, at which he was then speaking. In order to reckon the four

Ver. 84. προσωπολήπτης. See on Luke Compare also Polyb. VIII. 9. Joseph. Ant. xx. 21. The meaning is, not that virtue, XI. 6. The origin of the term is explained under any form of religion, ensures salvation; but that Gentiles, equally with Jews,

Ver. 36. τον λόγον κ. τ. λ. The con-Ver. 29. τίνε λόγφ μ. με; so Eur. Iph. struction of this passage is somewhat confused, and various methods have been proposed to unravel it. It seems best to connect τον λόγον with οίδατε, taking ρημα in apposition with horor, and Ingour again (ver. 38) in apposition with both.—Ye have heard the xxiii. 23. Cornelius does not mean that he doctrine of salvation, &c., that, namely, rehad fasted four entire days, but that he had specting Jesus Christ. Some would give a been fasting (νηστεύων ήμην) up to the same personal sense to λόγος, but this would effect

Κα ήν χείρ κυρίου μετ' αὐτῶν' πολύς τε άριθμός πιστεύσας έπέστρε- 2 ψεν έπὶ τὸν κύριον. Ἡκούσθη δὲ ὁ λόγος είς τὰ ὧτα τῆς ἐκκλησίας ? ης έν Ιεροσολύμοις περί αὐτῶν καὶ έξαπέστειλαν Βαρνάβαν διελθείν έως Αντιοχείας δς παραγενόμενος, καὶ ίδων την χάριν του Θεού, 2 έχάρη, και παρεκάλει πάντας τη προθέσει της καρδίας προσμένειν τψ κυρίω. ὅτι ἢν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος άγίου καὶ πίστεως. 2 Καὶ προσετέθη όχλος ίκανὸς τῷ κυρίω Εξήλθε δὲ είς Ταρσὸν ό? Βαρνάβας αναζητήσαι Σαύλον, καὶ, εύρων αὐτὸν, ήγαγεν αὐτὸν είς Αντιόχειαν. Έγένετο δε αὐτοὺς ένιαυτον όλον συναχθήναι έν τη έκ-2 κλησία, και διδάξαι όχλον ικανύν, χρηματίσαι τε πρώτον έν Αντιοχεία τοὺς μαθητάς Χριστιανούς. Έν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κα- 2 τῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφηται είς Αντιόχειαν. 'Αναστάς δὲ είς 🕾 έξ αὐτῶν, ὀνόματι 'Αγαβος, έσήμανε διὰ τοῦ πνεύματος, λιμὸν μέγαν μέλλειν έσεσθαι έφ' ύλην την οικουμένην. ὅστις καὶ έγένετο έπὶ Κλαυδίου Καίσαρος. Των δε μαθητών καθώς ηὐπορεῖτό τις, ωρισαν έκασ-29 τος αὐτῶν είς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν έν τη Ιουδαία άδελφοίς ο και εποίησαν, αποστείλαντες προς τους πρεσβυτέρους δια χει-30 ρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

12. ΚΑΤ' έκείνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς 1 χείρας, κακωσαί τινας των από της έκκλησίας ανείλε δε Ίακωβον? τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρα. Καὶ, ἰδων ὅτι ἀρεστόν έστι τοῖς Ἰου-3 δαίοις, προσέθετο συλλαβείν και Πέτρον, (ήσαν δε ήμέραι των αζύ-

Ver. 28. Al. λιμόν μεγάλην ήτις κ. τ. λ. Compare Luke xv. 14.—In the end of the verse G. S. omit Kaisapos, which K. places within brackets. CHAP. XIL Ver. 3. G. K. S. αὶ ἡμέραι.

Ver. 23. τη προθέσει της καρδίας. With a hearty resolution. Compare 2 Tim. iii. 10. The word πρόθεσις denotes a predetermined purpose in Rom. viii. 28. Eph. i. 11.

Ver. 26. Xpioriavous. This was a Roman, not a Grecian, appellation. See on have been applied to the disciples as a term of reproach by the Romans who resided at Antioch. Compare Acts xxvi. 28. 1 Pet. The titles which the Christians gave themselves were brethren, saints, and the like

1 Cor. xii. 28.

in Acts xxi. 10. The famine, which he predicted, was that which took place in the fourth XIX. 7. 3. For the manner of his death, year of the Emperor Claudius, A. D. 44. see on ver. 21. Of James the Elder, whose See Sueton. Claud. c. 18. Tacit. Ann. XII. martyrdom is here recorded, see on Mett. iv. 43. Joseph. Ant. XX. 2. 6. As the dearth 21. xx, 22. was most severely felt in Judea, the word oiκουμένη is, doubtless, to be taken in this sig- Luke xix. 11; and of the ημέραι τῶν άζνnification. See on Luke ii. 1.

Ver. 29. η ύπορείτο. Scil. χρημάτων. The word dianovia here denotes service or assistance; and is explained by Theophylact, \u00e4 των χρημάτων επιχορηγία. Compare 3 Cor. viii. 4. ix. 1. Heb. vi. 10.

Ver. 30. πρεσβυτέρους. Presbyters, οι Matt. xxii. 16. It should rather seem to priests; the second order of ministers in the Christian church.

CHAP. XII. Ver. 1. Ἡρώδης ὁ β. Ηςrod Agrippa, son of Aristobulus, and grandson of Herod the Great. On the accession of Caligula, he was made governor of Trachonitis, with the kingly title, thereby proving Ver. 27. προφήται. See on Acts xiii. 1. St. Luke's accuracy; to which Abilene, Judrea, and Samaria, were added by the Em-Ver. 28. Aya β oc. He is mentioned again peror Claudius. He courted popularity, and was zealous for the law. See Joseph. Ant.

> Ver. 8. προσίθετο συλλαβείν. See on μων, on Mait. XXVL 17.

4 μων') ον και πιάσας έθετο είς φυλακήν, παραδούς τέσσαρσι τετραδίοις στρατιωτών φυλάσσειν αὐτὸν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀνα γαγείν 5 αὐτὸν τῷ λαῷ. Ὁ μὲν οὖν Πέτρος έτηρεῖτο έν τῷ φυλακῷ προσευχὴ δὲ ην έκτενης γινομένη ύπὸ της έκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν ύπὲρ αὐτοῦ. 6 Ότε δε έμελλεν αυτόν προάγειν ο Ἡρώδης, τη νυκτί έκείνη ην ο Πέτρος κοιμώμενος μεταξύ δύο στρατιωτών, δεδεμένος άλύσεσι δυσί φύ-7 λακές τε προ της θύρας έτηρουν την φυλακήν. Καὶ ίδου, ἄγγελος κυρίου έπέστη, καὶ φῶς έλαμψεν έν τῷ οἰκήματι πατάξας δὲ τὴν πλευραν του Πέτρου, ήγειρεν αυτον, λέγων, Ανάστα έν τάχει. Καὶ έξέπε-8 σον αὐτοῦ αὶ άλύσεις έκ τῶν χειρῶν. Εἶπέ τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτον, Περίζωσαι, καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. Ἐποίησε δὲ οὕτω. 9λέγει αὐτῷ, Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι. Καὶ έξελθων ηκολούθει αὐτῷ καὶ οὐκ ήδει ὅτι ἀληθές έστι τὸ γινόμενον διὰ τοῦ 10 αγγέλου, έδόκει δε δραμα βλέπειν. Διελθόντες δε πρώτην φυλακήν καὶ δευτέραν, ήλθον έπὶ την πύλην την σιδηράν, την φέρουσαν είς την πόλιν, ήτις αὐτομάτη ήνοίχθη αὐτοῖς καὶ έξελθόντες προήλθον ρύμην 11 μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ὁ Πέτρος, γένομενος έν έαυτώ, είπε, Νύν οίδα άληθώς ὅτι έξαπέστειλε κύριος τὸν αγγελον αὐτοῦ, καὶ έξείλετό με έκ χειρὸς Ἡρώδου, καὶ πάσης τῆς 12 προσδοκίας του λαού των Ιουδαίων. συνιδών τε ήλθεν έπὶ την οικίαν Μαρίας, της μητρός Ιωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οῦ ησαν ικανοί συνηθροισμένοι, και προσευχόμενοι.

13 Κρούσαντος δὲ τοῦ Πέτρου την θύραν τοῦ πυλώνος, προσήλθε παι-14 δίσκη ύπακουσαι, ονόματι 'Ρόδη' καὶ, έπιγνουσα την φωνην του Πέ-

Ver. 8. περίζ. Al. ζωσαι.—11. G. K. 8. ἐξείλατο.—13. τοῦ Πέτρου. G. K. S.

Ver. 4. τέσσαρσι τετραδίοις. Four quaterwere on guard at a time; two at the gate, and two within the prison. Polyb. VI. 33. 70 φυλάκειον έστιν έκ τεσσάρων ανδρων. Veget R. M. III. & Quia impossibile videbalur in speculis per totam noctem vigilantes Angulos permanere, ideo in qualuor partes ad depsydram sunt divisæ vigiliæ, ut non am-Plius quam tribus horis nocturnis necesse sit vigilare.

the Roman method of fettering prisoners. A thain of considerable length was fixed about each arm, and fastened to the arms of the soldiers to whose charge he was entrusted. Sometimes only one chain was used, attached to the right arm of the criminal, and the left et enstediam et militem copulat. See also Acts has ædes. XXL 33.

Ver. 8. περίζωσαι, κ. τ. λ. This lente nious, i. e. sixteen soldiers, four of whom festinatio, and Peter's own acts, prevented the idea of delusion. Hence the middle verbs. Contrast Hor. Sat. I. 2. 132.

> Ver. 10. αὐτομάτη. Ovid Met. III. 699. Sponte eua patuisse fores; lapsasque lacertis Sponte sua fama est, nullo solvente catenas. See also on Mark iv. 28.

Ver. 11. γενόμενος έν ξαυτώ. See on Luke xv. 17.— προσδοκίας. The expectation of his execution. Of John Mark (ver. Ver. 6. δεδεμένος άλύσεσι δυσί. This was 12), see the Introductory Note to St. Mark's Gospel

Ver. 13. ὑπακοῦσαι. This term was usually applied to those whose office it was to open the door to those who knocked. Xen. Symp. I. 11. κρούσας την θύραν, είπε τῷ υπακούσαντι είσαγγείλαι όστις είη. Plaut. of the soldier. Sence. Epist. 5. Eadem catena Truc. I. 2. 2. At fores ausculta, aique serva

τρου, από της χαράς ουκ ήνοιξε τον πυλώνα, εισδραμούσα δε απήγγειλεν έστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλώνος. Οι δὲ πρὸς αὐτὴν είπον, 15 Μαίνη. Ἡ δὲ διϊσχυρίζετο ούτως έχειν Οἱ δὲ έλεγον, Ὁ ἄγγελος αὐτοῦ ἐστίν. 'Ο δὲ Πέτρος ἐπέμενε κρούων' ἀνοίξαντες δὲ είδον αὐτὸν, 16 Κατασείσας δε αυτοίς τη χειρί σιγάν, διηγήσατο αυ-17 και εξέστησαν. τοίς, πως ο κύριος αὐτον έξηγαγεν έκ της φυλακης είπε δὲ, Απαγγείλατε Ίακώβψ καὶ τοῖς άδελφοῖς ταῦτα. Καὶ έξελθων έπορεύθη είς έτερον τόπον. Γενομένης δε ημέρας, ην τάραχος οὐκ ὀλίγος έν τοῖς 18 στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος έγένετο. Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν, 19 καὶ μη εύρων, ἀνακρίνας τους φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχθηναι καὶ, κατελθών ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας είς τὴν Καισάρειαν, διέτριβεν. ΤΗν δὲ ὁ Ήρωδης θυμομαχών Τυρίοις και Σιδωνίοις ομοθυμαδόν δέ παρήσαν 20 πρός αὐτὸν, καί, πείσαντες Βλάστον τὸν έπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως, ήτουντο ειρήνην, δια το τρέφεσθαι αυτών την χώραν από της Βασιλικής. Τακτή δὲ ἡμέρα ὁ Ἡρώδης, ενδυσάμενος έσθητα βισι-21 λικήν, και καθίσας έπι του βήματος, έδημηγόρει πρός αὐτούς ὁ δέ 22 δημος έπεφωνει, Θεού φωνή, και ουκ ανθρώπου. Παραχρημα δέ 23 έπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου, ἀνθ' ὧν οὐκ έδωκε την δόξαν τω Θεψ' καὶ, γενόμενος σκωληκόβρωτος, έξέψυξεν. Ο δὲ λόγος τοῦ 24 Θεού ηύξανε και έπληθύνετο. Βαρνάβας δὲ και Σαύλος ὑπέστρεψαν 25 έξ Ίερουσαλημ, πληρώσαντες την διακονίαν, συμπαραλαβόντες καί 'Ιωάννην τον έπικληθέντα Μάρκον.

13. ἩΣΑΝ δέ τινες έν Αντιοχεία κατά την ούσαν έκκλησίαν προ-1

Ver. 15. Al. ε παν.—20. δ Ἡρώδης. Omitted by G. K. S.; and by K. placed in brackets.—23. την δόζαν. G. K. S. omit the article.

as in Luke xxii. 59. Plat. Phæd. 8.—In the Herod was ever at war with Tyre and Sidon. next clause αύτοῦ is probably the adverb, -Of the expression ὁ ἐπὶ τοῦ κοιτωνος, see there: since otherwise the article would more on Acts viii. 27; and of the verb πείθειν, on correctly be omitted before ἄγγελος. Com- Matt. xxviii. 14. With βασιλικής repest pare John viii. 44.—Of the prevailing opi- χώρας. The Phænicians, being chiefly en-

whom see on Matt. xiii. 55. This special Ezek. xxvii. 17. mention of him confirms the statement of the early Fathers that he was bishop of Jerusa- theatre. Josephus (Ant. XIX. 8. 2) conlem. See Also Acts xv. 13. xxi. 18.

become of Peter. So Xen. Cyr. II. 3. 12. θαυμάζοντες τί έσοιτο ή πολίτεια. Peter evidently retired in order to elude the malice of Herod.

Ver. 19. άπαχθηναι Scil. είς θάνατον. Compare Matt. xxvii. 31. So Plin. Epist. X. 97. Perseverantes duci jussit. If a keeper allowed his prisoner to escape, the Roman law punished him with death.

Ver. 20. θυμομαχών. Incensed; or, me-

Ver. 15. διϊσχυρίζετο. Affirmed positively; ditating hostilities. It does not appear that nion respecting angels, see Matt. xviii. 10. gaged in trade, generally obtained corn from Ver. 17. Ίακώβφ. James the Less; of abroad. See I Kings v. 9. 11. Exra. iii. 7.

Ver. 21. Bipparos. A ruised seat in the firms this account of Herod's death, though Ver. 18. ri apa o II. sysvero. What was he is silent on the immediate cause of it The malady, with which he was preternaturally attacked, is supposed to have been that most loathsome disease, the morbus pedicularis.

Ver. 23. dyb' dy. Because. See on Luke

Ver. 25. ὑπέστρεψαν. That is, to Antioch (ch. xi. 30); and probably during the imprisonment of Peter.

CHAP. XIII. Ver.]. προφήται

φήται καὶ διδάσκαλοι, ὅ τε Βαρνάβας, καὶ Συμεών ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναίος, Μαναήν τε Ἡρώδου τοῦ τετράρχοι 2 σύντροφος, καὶ Σαῦλος. Λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ, καὶ νηστευόντων, είπε τὸ πνευμα τὸ ἄγιον, Αφορίσατε δή μοι τόν τε Βαρνά-3 βαν και τὸν Σαυλον είς τὸ έργον, ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. Τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι, καὶ έπιθέντες τὰς χείρας αὐτοῖς, ἀπέλυ-4 σαν. Ο υτοι μέν ο υν, έκπεμφθέντες ύπο του πνεύματος του άγίου, κατηλθον είς την Σελεύκειαν, εκείθεν τε απέπλευσαν είς την Κύπρον 5 καὶ, γενόμενοι έν Σαλαμίνι, κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ έν ταῖς 6 συναγωγαίς των Ιουδαίων είχον δε και Ιωάννην ύπηρέτην. Διελθόντες δὲ τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου, εὐρόν τινα μάγον ψευδοπροφήτην 7 Ιουδαΐον, ῷ ὄνομα Βαρίησους, ος ῆν σὺν πῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίω Παύλω, ανδρί συνετώ. Ούτος, προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαύλον, ἐπε-8 ζήτησεν ακούσαι τον λόγον του Θεού ανθίστατο δε αὐτοῖς Έλύμας ο μάγος, (ούτω γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὅνομα αὐτοῦ) ζητῶν διαστρέ-9 ψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. Σαῦλος δὲ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησ-10 θείς πνεύματος άγίου, καὶ άτενίσας είς αὐτον, είπεν, ΤΩ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ραδιουργίας, υὶὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύ-11 νης, ου παύση διαστρέφων τας όδους κυρίου τας ευθείας; και νύν ίδου, χείρ του Κυρίου έπι σε, και έση τυφλός, μη βλέπων τον ήλιον, αχρι καιρού. Παραχρημα δέ επέπεσεν έπ' αὐτὸν άχλὺς καὶ σκότος,

Ver. 2. τόντε Βαρν. G. K. S. omit τε.—6. G. K. S. ολήν την νησον. Some MSS. insert avopa after supov.—11. του Κυρίου. G. K. S. are without the article.

not unlikely that the office was a continuation, as it were, of the commission, which Christ himself conferred upon the seventy disciples.—With The odraw there is an ellipsis of lest; and so again in Acts xxii. 12, and elsewhere. Of the teachers here named, Symeon, surnamed Niger, perhaps from his swarthy complexion, is not elsewhere mentioned. See, however, on Matt. xxvii. 32. Lucius, sometimes improperly confounded with Lake the Evangelist, is called συγγέvnc by St. Paul in Rom. xvi. 21. There was a Manaen, whom Josephus (Ant. XV. 10. 5) eaks of, as being in favour with Herod the Great, because he had foretold that he would terprets, in a bad sense, by $\dot{o} \mu \dot{\alpha} \gamma o c$. Probably his son is here live to be a king. intended. The word σύντροφος signifies one who had been brought up in some great family, as a companion to one of the children. bee 2 Macc. ix. 29. LXX. Diod. Sic. I. 23. Polyb. V. 9. 4. Plut. de Educ. c. 6.

Ver. 2. λειτουργούντων. See on Luke i. It appears from this passage that, although the object of his commission was made

term was probably synonymous with that of known to St. Paul at his conversion, the lay-Presbyter in the primitive church, and it is ing on of hands was still necessary in order to his being set apart to the Apostleship of the Gentiles. In allusion to this circumstance he calls himself άφωρισμένος, in Rom. i. 1. Compare Gal. i. 1.

> Ver. 5. ὑπηρέτην. Perhaps, a deucon. Ver. 6. Bapingovic. That is, the son of Joshua. See on Matt. x. 3.

> Ver. 7. ἀνθυπάτφ. That Cyprus had now a proconsular government, see D. Cass. LIV. p. 523. Sueton. Aug. 47. There is a Cyprian coin extant, on which the governor is called

> άνθύπατος. Ver. 8. 'Ελύμας. This is an Arabic word, signifying wise; which St. Luke in-

> Ver. 9. ò à Haŭkog. Jerome:—A primo ecclesia spolio, proconsule S. Paulo, victoria suæ trophæa retulit, erexitque vexillum, ut Paulus ex Saulo vocaretur.

> Ver. 10. padioupyiag. Deceil, or wickedness generally; and so ραδιούργημα in ch. xviii. 14. The word is used in its primitive sense in Xen. Cyr. I. 6. 34.

Ver. 11. axhig is skoreg. Seeon Acts ix. 18.

καὶ περιάγων έζήτει χειραγωγούς. Τότε ίδων ο ανθύπατος το γεγο-12

νὸς, ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενος ἐπὶ τῷ διδαχῷ τοῦ κυρίου.

Άναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου, οἱ περὶ τὸν Παῦλον ῆλθον εἰς Πέρ- 13 ψεν είς Ιεροσόλυμα. Αὐτοὶ δὲ, διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης, παρεγέ- 14 νοντο είς Αντιόχειαν της Πισιδίας, καὶ, είσελθόντες είς την συναγω-γην τη ημέρα των σαββάτων, εκάθισαν. Μετὰ δὲ την ἀνάγνωσιν τοῦ 15 νόμου και των προφητών, απέστειλαν οι αρχισυνάγωγοι προς αντούς, λέγοντες, Ανδρες άδελφοί, εί έστι λόγος έν ύμιν παρακλήσεως προς τον λαον, λέγετε. 'Αναστάς δὲ Παυλος, καὶ κατασείσας τη χειρί, είπεν, 16 'Ανδρες Ίσραηλίται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεὸν, ἀκούσατε. 'Ο Θεὸς 17 τοῦ λαοῦ τούτου Ισραήλ έξελέξατο τους πατέρας ήμων καὶ τὸν λαὸν ύψωσεν έν τη παροικία έν γη Αιγύπτω, και μετά βραχίονος ύψηλού έξήγαγεν αὐτοὺς έξ αὐτης καὶ ώς τεσσαρακονταετη χρόνον έτροφοφό-18 ρησεν αυτούς εν τη έρημω και, καθελων έθνη έπτα έν γη Χαναάν, κα-19 τεκληρονόμησεν αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν. Καὶ μετὰ ταῦτα, ὡς ἔτεσι τετρα-20 κυσίσις καὶ πεντήκοντα, έδωκε κριτάς έως Σαμουήλ του προφήτου κάκειθεν ήτήσαντο βασιλέα, καὶ έδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς τὸν Σαοὺλ υίὸν 21 Κίς, ἄνδρα έκ φυλής Βενιαμίν, έτη τεσσαράκοντα καὶ, μεταστήσας αὐ-22 τον, ήγειρεν αυτοίς τον Δαβίδ είς βασιλέα, ώ και είπε μαρτυρήσας,

Ver. 17. G. K. S. omit Ίσραήλ.—18. R. έτροποφόρησεν. Sec, however, Deut. i. 31. 2 Macc. vii. 27. LXX.; and compare Numb. xi. 12.—19. R. κατεκληροδύτησεν.

Obs. 2.

prus to see his relatives (cc. iv. 36. xii. 12).

worthy (ch. xv. 38.)

Ver. 15. μετά δὲ τὴν ἀνάγνωσιν κ. τ. λ. prayer, with the reading and exposition of the Scriptures; and it seems to have been the practice, if a stranger entered who was considered well qualified to give instruction, to request him to do so. See on Matt. iv. 23; and compare ver. 27. Lake iv. 14, εqq.—έν ὑμῖν. Cic pro Arch. c. 1. Si quid est in me ingenii.—Of the word παράκλησις, see on John xiv. 16.

Ver. 17. υψωσεν Multiplied: in which Josephus (Ant. VI. 14. 9). sense the verb is used in Gen. xlviii. 19. LXX.

Compare Acts vii. 17.

Josh. iii. 10. xxiv. 11. Neh. ix. 8. The verb veral scriptures are united in the following ciκατακληρονομείν signifies to give in posses- tation. See I Sam. xiii. 14. Ps. lxxxix. 20. sion. Compare Num. xxxiv. 18. Deut. iii. With v. 24, 25, compare Matt. iii. 11. John 28. Judg. xi. 24. LXX. et alibi.

Ver. 12. τοῦ κυρίου. Concerning the Lord siderable uncertainty attached to this chrono-Jesus: as in Heb. vi. 2. See Gr. Gr. § 44. logy; nor indeed is it clear whether the four hundred and fifty years preceding the appoint-Ver. 13. Barnabas may have visited Cy- ment of the judges are meant, or whether the duration of their government is intended. His motive for returning was certainly blame- Dating from the birth of Isaac, as the period from which St. Paul commences his address (ver. 17), there will be an interval of about The service of the synagogue consisted of four hundred and fifty years to the time of the Judges. On the other hand, though the period from the division of the Judges to Samuel was only three hundred and thirty-nine years, the computation of Josephus allows four hundred and fifty. St. Paul may, perhaps, have followed this calculation, as being that adopted by the Jews.

Ver. 21. ἔτη τεσσαράκοντα. There is no authority for this in Scripture; but so says

Ver. 22. μεταστήσας. Scil. ik της βασιλείας. Compare Luke xvi. 4. David was Ver. 19. ξθνη έπτά. See Deut. vii. 1. anointed king before the death of Saul. Sei. 20. 27. Acts ii. 30. The word πρόσωπον Ver. 20. ως έτεσι τ. α π. There is a con- is redundant; as elsewhere frequently.

" Εύρον Δαβίδ τον τοῦ Ίεσσαὶ, ἄνδρα κατὰ την καρδίαν μου, ῦς ποιήσει 23 πάντα τὰ θελήματά μου." Τούτου ὁ Θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ 24 έπαγγελίαν ἥγειρε τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, προκηρύξαντος Ἰωάννου προ προσώπου της εισόδου αυτού βάπτισμα μετανοίας παντι τω 25 λαψ Ισραήλ. 'Ως δὲ ἐπλήρου ὁ Ιωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγε, Τίνα με ύπονοείτε είναι; οὺκ είμὶ έγω, ἀλλ΄ ίδου, ἔρχεται μετ' έμε, οῦ οὐκ 26 είμι άξιος το ύπόδημα των ποδων λύσαι. Ανδρες άδελφοι, νίοι γένους Αβραάμ, και οι έν ύμιν φοβούμενοι τον Θεον, ύμιν ο λόγος της σω-27 τηρίας ταύτης ἀπεστάλη. Οι γάρ κατοικούντες έν Ιερουσαλήμ και οι άρχοντες αὐτων, τούτον άγνοήσαντες, καὶ τὰς φωνάς των προφητών 28 τας κατά παν σάββατον αναγινωσκομένας, κρίναντες έπλήρωσαν καί, μηδεμίαν αίτιαν θανάτου ευρύντες, ήτήσαντο Πιλάτον αναιρεθήναι αὐ-29 τόν ως δε ετέλεσαν απαντα τα περί αυτού γεγραμμένα, καθελόντες 30 από του ξύλου, έθηκαν είς μνημείον. Ο δε Θεύς ήγειρεν αὐτὸν έκ νε-31 κρών, δς ώφθη έπὶ ήμέρας πλείους τοῖς συναναβάσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας είς Ιερουσαλήμ, οιτινές είσι μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. 32 Καὶ ήμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γε-33 νομένην, ότι ταύτην ο Θεός έκπεπλήρωκε τοις τέκνοις αὐτων ήμιν, αναστήσας Ίησοῦν ως καὶ εν τῷ ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ γέγραπται, "Υίύς 34 μου εί σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε." "Οτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρών, μηκέτι μέλλοντα ύποστρέφειν είς διαφθοράν, οὕτως είρηκεν, ""Οτι 35 δώσω ύμιν τὰ ὅσια Δ αβὶδ τὰ πιστά." Δ ιὸ καὶ ἐν ἑτέρ ψ λέγει, " Οὐ δώ-36 σεις τον οσιόν σου ίδειν διαφθοράν." Δαβίδ μέν γαρ, ίδια γενεά ύπηρετήσας τη του Θεου βουλη, έκοιμήθη, καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας ³⁷ αὐτου, καὶ εἶδε διαφθοράν ον δὲ ὁ Θεὸς ήγειρεν, οὐκ εἶδε διαφθοράν. ³⁸ Γνωστὸν οῦν ἔστω ὑμίν, ἄνδρες ἀδελφοὶ, ὅτι διὰ τούτου ὑμίν ἄφεσις ³⁹ άμαρτιῶν καταγγέλλεται καὶ ἀπὸ πάντων, ὧν οὐκ ἡδυνήθητε ἐν τῷ 40 νήμω Μωσέως δικαιωθήναι, έν τούτω πας ὁ πιστεύων δικαιούται. Βλέ-

Ver. 23. ήγειρε. G. K. S. ήγαγε.—29. G. K. S. πάντα.—31. K. S. οἴτινες νῦν εἰσὶ μ.
—32. In many MSS. ἡμὶν is omitted.—33. G. K. ἐν τῷ πρώτῳ ψαλμῷ. Some MSS. omit the numeral altogether.

Im. zi. 1.

Ver. 27. κρίναντες Ιπλήρωσαν. St. Paul, with characteristic conciseness, has left the sense to be supplied by repetition from the Ιησούν, ἰπλήρωσαν τὰς φωνάς κ. τ. λ.

rection, which might be regarded as a rege- without seeing corruption.

Ver. 23. κατ' ἐπαγγελιάν. 2 Sam. vii. 12. neration. Compare Col. i. 18. Heb. i. 5. The meaning seems to be, that the eternal generation of the Son was proved by his resurrec-

Ver. 34. 7d ooia. E. T. mercies: and the preceding clauses: - κρίναντες τοῦτον τὸν Hebrew term is rendered ἰλέη in 2 Chron. vi. 42. LXX. The citation is from Isa. lv. 3. Ver. 33. τῷ ψαλμῷ τῷ δ. Ps. ii. 7. Of that in the next verse, see Acts ii. 27, sqq. Some understand avaorhous in the pre- St. Paul argues that the mercies promised to ceding verse, in the sense of Acts ii. 30; David, who had seen corruption, were realized and others refer the citation to Christ's resur- in Christ, who had been raised from the dead

πετε ούν, μη επέλθη εφ' ύμας το ειρημένον εν τοίς προφήταις, " [δετε, 4] οι καταφρονηταί, και θαυμάσατε, και άφανίσθητε ότι έργον εγώ έργάζομαι έν ταις ημέραις ύμων, έργον, ψ ου μη πιστεύσητε, εάν τις έκδιηγήται ύμιν.

Έξιόντων δὲ έκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ιουδαίων, παρεκάλουν τὰ 42 έθνη είς το μεταξύ σάββατον λαληθήναι αυτοίς τα ρήματα ταυτα. Δυ- 43 θείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, ἡκολούθησαν πολλοί τῶν Ιουδαίων και τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβα οίτινες, προσλαλούντες αὐτοῖς, ἐπειθον αὐτοὺς ἐπιμένειν τῷ χάριτι τοῦ Θεοῦ.

Τῷ τε έχομένω σαββάτω σχεδον πάσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκούσαι 44 τον λόγον του Θεού. Ίδόντες δε οι Ιουδαίοι τους ύχλους, επλήσθησαν 45 ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις, ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημούντες. Παρρησιασάμενοι δὲ ὁ Παύλος καὶ ὁ Βαρνάβας 46 είπον, Ύμιν ήν αναγκαίον πρώτον λαληθήναι τον λόγον του Θεού έπειδη δε απωθείσθε αυτον, και ουκ αξίους κρίνετε εαυτούς της αίωνίου ζωής, ίδου, στρεφόμεθα είς τὰ έθνη. Ουτω γὰρ έντέταλται ήμιν ὁ Κύ- 47 ριος "Τέθεικά σε είς φως έθνων, του είναι σε είς σωτηρίαν έως έσχάτου της γης." Ακούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον, καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ 48 Κυρίου, καὶ επίστευσαν, οσοι ήσαν τεταγμένοι είς ζωήν αίωνιον. Διεφέ- 49 ρετο δε ο λόγος του Κυρίου δι όλης της χώρας. Οι δε Ιουδαίοι πα- 50 ρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναϊκας καὶ τὰς εὐσχήμονας, καὶ τοὺς πρώτους της πύλεως, και επήγειραν διωγμόν επί τον Παυλον και τον Βαρνάβαν, καὶ έξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. Οἱ δὲ, 51 εκτιναξάμενοι τον κονιορτον των ποδών αὐτών έπ αὐτούς, ήλθον είς Ικόνιον. Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος 52 άγίου.

Ver. 41. K. S. δ ού μη π.-42. ἐξιόντων δὲ κ. τ. ν. G. K. S. ἐξιόντων δὲ αὐτῶν (εc. άποστόλων), παρεκάλουν είς τὸ μεταξύ κ. τ. λ.—43. αὐτοῖς. Omitted by S.; and enclosed in brackets by K.—ἐπιμένειν. G. K. S. προςμένειν.—44. τῷτε έχ. R. τῷ δὲ ἐρχομένω. Compare Luke xiii. 33.—50. καὶ τάς εῦσχ. G. K. S. omit the copula. And so in ch. xiv. 3.

Ver. 41. ίδετε κ. τ. λ. Habb. i. 5. The prophecy relates primarily to the desolation ply an involuntary act. The acceptance of effected by the Chaldmans; and secondarily the Gospel on the part of the Gentiles was no to the destruction of Jerusalem. Of the verb more compulsory, than was its rejection by άφανίζειν, see on Matt. vi. 16. Here, per- the Jews. The Calvinistic sense would rehaps, it signifies to astound. There is no word quire προτεταγμένοι. answering to it in the Hebrew.

derstand the second and fifth day of the week, class of persons are called ai mourae in Acts or when the synagogues were opened; but it is xvii. 4. Compare Mark xv. 43. Acts xvii. clear from ver. 44, that $\mu \epsilon \tau \alpha \xi \delta$ must be taken 12. in the sense of perà or perimetra. So Joseph. B. J. V. 4. 2. τῶν μεταξὸ τούτων See on Matt. x. 14. Strabo places Iconium

Ver. 47. τέθεικά σε κ. τ. λ. Isa. xlix. 6. in Pisidia. Compare Luke ii. 32.

Ver. 48. τεταγμένοι. This does not im-

Ver. 50. σεβ. γυν. η τάς εὐσχήμονας. Ver. 42. το μεταξύ σάββατον. Some un- Female proselytes of distinction. The same

> Ver. 51. ἐκτιναξάμενοι τον κονιορτόν. in Lycaonia, Xenophon in Phrygia, and others

14. ΈΓΕΝΕΤΟ δε έν Ικονίφ, κατά το αυτό είσελθείν αυτους είς την συναγωγην των Ιουδαίων, και λαλησαι ουτως, ωστε πιστεύσαι 2 Ιουδαίων τε καὶ Ελλήνων πολύ πληθος. Οι δὲ ἀπειθοῦντες Ιουδαίο: επήγειραν καὶ έκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν έθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. 3 Ικανον μέν ουν χρόνον διέτριψαν, παρρησιαζόμενοι έπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυρούντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, καὶ διδόντι σημεία καὶ τέρα-4τα γένεσθαι δια των χειρών αὐτών. Έσχίσθη δε τὸ πλήθος της πόλεως και οι μεν ήσαν συν τοις Ιουδαίοις, οι δε συν τοις αποστόλοις. 5 Ως δὲ ἐγένετο όρμη τῶν έθνῶν τε καὶ Ιουδαίων, σὺν τοῖς ἄρχουσιν 6 αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ λιθοβολησαι αὐτοὺς, συνιδόντες κατέφυγον είς τὰς 7 πόλεις της Λυκαονίας, Λύστραν καὶ Δέρβην, καὶ την περίχωρον κάκεί ήσαν εὐαγγελιζόμενοι.

Καὶ τις ανήρ έν Λύστροις, αδύνατος τοις ποσίν, εκάθητο, χωλὸς έκ 9κοιλίας μητρός αυτού υπάρχων, δς ουδέποτε περιπεπατήκει. Ο υτος ήκουε του Παύλου λαλούντος ος, ατενίσας αυτώ, και ίδων ότι πίσ-10 τιν έχει τοῦ σωθήναι, εἶπε μεγάλη τῆ φωνῆ, Ανάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας 11 σου όρθός. Καὶ ήλλετο καὶ περιεπάτει. Οὶ δὲ ὅχλοι, ίδόντες ὃ ἐπυίησεν ο Παύλος, έπηραν την φωνήν αὐτων, Λυκαονιστί λέγοντες, Οί θεοί 12 διιοιωθέντες ανθρώποις, κατέβησαν προς ήμας. Έκαλουν τε τον μέν Βαρνάβαν Δία, τον δε Παύλον Ερμην, έπειδη αυτός ην ό ήγούμε-13 νος τοῦ λόγου. Ο δὲ ἰερεὺς τοῦ Διὸς, τοῦ ὅντος πρὸ τῆς πόλεως αὐτων, ταύρους καὶ στέμματα έπὶ τοὺς πυλώνας ένέγκας, σὺν τοῖς ὅχ-14 λοις ήθελε θύειν. 'Ακούσαντες δε οι απόστολοι Βαρνάβας και Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ ιμάτια αὐτῶν, είσεπήδησαν είς τὸν ὅχλον, κρά-15 ζοντες καὶ λέγοντες, "Ανδρες, τί ταῦτα ποιείτε; καὶ ἡμείς ὁμοιοπαθείς

Ver. 8. ὑπάρχων. Omitted by G. S.; and bracketed by K.—περιπεπατήκει. R. περιεπεπατήκει. See Gr. Gr. § 16. Obs. 3. Al περιεπάτησεν.—10. ήλλετο. G. K. S. ηλατο.—13. πόλεως αὐτῶν. G. K. S. omit the pronoun.—14 G. K S. Εξεπήδησαν.

V. XIV. 8.

Ver. 2. ikákusav. signifies to maltreat (Acts xii. 1): but some- See ver. 13; and compare Asch. Theb. 170. times it means, to disaffect, to irritate. Com-

pere Joseph. Ant. XVI. 7. 3.

Ver. 5. dopin. A mental impulse is here lantis. intended; and so James iii. 4. Herod. VIII. 5. In the same way impetus is used in Ovid. Past. IV. 222. Hesych. ὁρμή βουλή, ἰπιθυpla

Ver. β. συνιδόντες κατέφυγον κ. τ. λ. See Matt. x. 23.

Ver. 8. leάθητο. See on Malt. iv. 16. Ver. 11. οἱ θεοὶ κ. τ. λ. See on Hom. Il. A.

CHAP. XIV. Ver. 1. Kard rò abró. E. T. 194. Since the apostles did not immediately both together. Hesychius explains the phrase understand this exclamation, the Lycaonian by ouov. It has the same sense in Exod. dialect must have been greatly corrupted from xxvi. 24. 1 Sam. xxx. 24. LXX. Elian. H. the pure Greek, though the names Dic and 'Ερμής clearly indicate a Greek origin. By Properly this verb the former the Zeve προπυλαίος is intended.

Ver. 12. ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. Hor. Od. I. 10. 1. Mercuri, facunde nepos At-

Ver. 13. ταύρους ή στίμματα. A hendiadys, for ταύρους έστεμμένους. See Gr. Gr. 8 69. VI. It was usual to adorn the heads of the victims with garlands. That oxen were commonly sacrificed to Jupiter and Mercury, see Hom. Il. B. 402, Xen. Cyr. VIII. 8. 6. Virg. Æn. III. 21. IX. 62, Pers. Sat. II. 44.

έσμεν ύμιν ανθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ύμας ἀπὸ τούτων των ματαίων έπιστρέφειν έπὶ τὸν Θεύν τὸν ζωντα, ος έποίησε τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γην, καὶ την θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ έν αὐτοῖς. ος έν ταῖς παρφχη- 16 μέναις γενεαίς είασε πάντα τὰ έθνη πορεύεσθαι ταίς όδοις αὐτων καί-17 τοι γε ούκ αμάρτυρον έαυτον αφήκεν, αγαθοποιών, ούρανόθεν ήμιν ύετους διδούς και καιρούς καρποφόρους, έμπιπλών τροφής και εύφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν. Καὶ, ταῦτα λέγοντες, μόλις κατέπαυσαν 18 τούς όχλους του μη θύειν αὐτοίς.

Έπηλθον δὲ ἀπὸ Αντιοχείας καὶ Ικονίου Ιουδαΐοι, καὶ πείσαντες 19 τους οχλους και λιθάσαντες τον Παυλον, έσυρον έξω της πόλεως, νυμίσαντες αὐτὸν τεθνάναι. Κυκλωσάντων δὲ αὐτὸν τῶν μαθητῶν, 20 αναστάς είσηλθεν είς την πόλιν και τη έπαύριον εξηλθε σύν τώ Βαρνάβα είς Δέρβην. Εὐαγγελισάμενοί τε την πόλιν έκείνην, καὶ μαθη-21 τεύσαντες ίκανους, υπέστρεψαν είς την Λύστραν και Ικόνιον και Αντιόχειαν, επιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες 20 έμμένειν τη πίστει, και ότι δια πολλών θλίψεων δεί ήμας είσελθείν είς την βασιλείαν του Θεού. χειροτονήσαντες δε αυτοίς πρεσβυτέρους 23 κατ' έκκλησίαν, προσευξάμενοι μετά νηστειών, παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίφ, είς δυ πεπιστεύκεισαν. καὶ, διελθόντες την Πισιδίαν, ηλθυν 24 είς Παμφυλίαν καὶ, λαλήσαντες έν Πέργη τον λόγον, κατέβησαν είς 25 Αττάλειαν κάκείθεν απέπλευσαν είς Αντιύχειαν, όθεν ήσαν παραδε-26 δομένοι τη χάριτι του Θεού είς τὸ έργον, δ έπλήρωσαν. παραγενό-27 μενοι δε καί συναγαγόντες την εκκλησίαν, ανηγγειλαν όσα εποίησεν ο Θεύς μετ' αὐτων, καὶ ὅτι ἡνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως. διέτρι-28 βον δὲ ἐκεῖ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

15. ΚΑΙ τινες, κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ιουδαίας, εδίδασκον τους 1 άδελφούς, Ότι έὰν μη περιτέμνησθε τῷ έθει Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθήναι. Γενομένης ούν στάσεως καὶ συζήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλψ 2 καὶ τῷ Βαρνάβα πρὸς αὐτοὺς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνά-

Ver. 15. τον θ τον ζ. Both articles are wanting in most MSS.—17. άγαθοποιών. Al. άγαθουργών. For ήμιν, G. K. S. have υμίν, and others omit the pronoun altogether. K. S. read υμων in the end of the verse.—28. lesī. Omitted by G. S. and bracketed by K.

Ver. 17. οὐκ ἀμάρτυρον. That the Deity was sufficiently known by his works of crea- which, however, is included, as it were, in the tion and providence, is abundantly evident from the writings of Heathens themselves. Closely parallel with this passage is Cic. N. D. I. 2. Et fruges, et reliquæ quæ terra parial, et tempestates, et temporum varietates, cælique mutationes, quibus omnia, quæ terra gignat, maturata pubescunt, a Diis immortalibus tribunntur generi humano.

Ver. 21. 'Αντιόχειαν. This was Antioch res amicitiæ. Compare I Cor. xvi. 9. in Pisidia, but in ver. 26, Antioch in Syria.

Ver. 22. & ὅτι κ. τ. λ. Supply λέγοντες, participle παρακαλούντες. There is a like construction in Acts xvii. 3. Compare also Acts i. 4.

Ver. 23. κατ' ἐκκλησίαν. In the several

churches which they had founded.

Ver. 27. ηνοιξε θύραν. A proverbial expression, signifying to furnish an opportunity. So Cic. Epist. Fam. XIII. 10. 9. Aperire fo-

βαν, και τινας άλλους έξ αὐτῶν, πρὸς τοὺς ἀποστόλους και πρεσβυτέ-3 ρους είς Ίερουσαλημ, περί τοῦ ζητήματος τούτου. Οἱ μὲν οὖν, προπεμφθέντες ύπο της έκκλησίας, διήρχοντο την Φοινίκην και Σαμάρειαν, εκδιηγούμενοι την επιστροφην των έθνων και εποίουν χαράν μεγάλην 4 πασί τοις αδελφοίς. Ηαραγενόμενοι δε είς Ίερουσαλημ, απεδέχθησαν ύπο της έκκλησίας και των αποστόλων και των πρεσβυτέρων, ανήγ-5 γειλάν τε όσα ο Θεος εποίησε μετ' αυτών. Έξανέστησαν δέ τινες τών από της αιρέσεως των Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες, "Οτι δεί περιτέμνειν αὐτοὺς, παραγγέλλειν τε τηρείν τὸν νόμον Μωϋσέως.

6 Συνήχθησαν δε οι απόστολοι και οι πρεσβύτεροι, ιδείν περί τοῦ λό-7 γου τούτου. Πολλής δέ συζητήσεως γενομένης, αναστάς Πέτρος είπε προς αυτούς, "Ανδρες άδελφοί, ύμεις έπίστασθε, ότι άφ' ήμερων άρχαίων ο Θεός έν ήμιν έξελέξατο, διά του στόματός μου ακούσαι τά 8 έθνη τον λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πιστεύσαι. Καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὺς έμαρτύρησεν αὐτοῖς, δοὺς αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον, καθώς καὶ 9 ήμιν' και ουδέν διέρινε μεταξύ ήμων τε και αυτων, τη πίστει καθαρί-10 σας τὰς καρδίας αὐτῶν. Νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν Θεὸν, ἐπιθεῖναι ζυγον έπὶ τον τράχηλον των μαθητών, δν ούτε οι πατέρες ήμων ούτε 11 ήμεις ισχύσαμεν βαστάσαι; άλλα δια της χάριτος κυρίου Ίησου 12 Χριστού πιστεύυμεν σωθήναι, καθ' δυ τρόπου κάκείνοι. 'Εσίγησε δὲ πᾶν τὸ πληθος, καὶ ήκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου έξηγουμένων, ὅσα 13 έποίησεν ο Θεός σημεία καὶ τέρατα έν τοις έθνεσι δι' αὐτών. Μετά δέ τὸ σιγήσαι αυτούς, ἀπεκρίθη Ίάκωβος, λέγων, Ανδρες άδελφοί, ἀκού-14 σατέ μου. Συμεών έξηγήσατο, καθώς πρώτον ο Θεός έπεσκέψατο λα-

Ver. 2. G. K. S. ζητήσεως.—11. κυρίου Ι. Χ. G. K. S. τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.

covenant of circumcision, and the observance tioch. of the Mosaic ritual, are taken into considerto Jerusalem for the purpose of advising with είναι βασιλέα. See Gr. Gr. § 46. Obs. 4. one of the deputation.

Ver. 8. προπεμφθέντες Being conducted Hac sunt honorabilia : salutari, deduci, reduci; ply wore. &c. In the same sense the word occurs in I. 4. 25.

should seem that certain Jewish converts, grace of Jesus Christ. who were present at the council, argued in Ver. 14. Dupewv. Simon Peter. See ver. 7.

CHAP. XV. Ver. 2. ζητήματος τούτου. favour of the Judaizing tenets, which the When the Jewish prejudices respecting the apostles stated to have been preached at An-

Ver. 7. άφ' ήμ. άρχαίων. About fourteen ation, the grave importance and extreme deli- years had now elapsed since the conversion of cacy of a question, involving these two points Cornelius (Acts x. 1). The form έν ἡμῖν is (ver. 5), will be sufficiently apparent: and an Hebraism for huac, i. e. me, Peter. So accordingly St. Paul undertook this journey 1 Chron. xxviii. 4. LXX. ἰξελίξατο ἐν ἐμοὶ

the apostles concerning it, by especial revela- Ver. 9. To miores. By faith, as opposed tion. Compare Gal ii. 1, sqq. Titus, whose to the works of the law; the purification of dreumcision was resisted by the apostle, was the heart being merely typified by the legal cleansings.

Ver. 10. Zvyóv. See on Matt. xi. 29. forward on their journey. Cic, Senect. 8. 18. xxiii. 4.—With the infinitive exclesival sup-

Ver. 11. κάκεινοι. Scil εσώθησαν. The Acts xx. 38, xxi. 5. Rom. xv. 24. Xen. Cyr. faith of the patriarchs was prospective; that of Christians retrospective; but all who are Ver. 5. igavistagas of tives k. t. A. It saved will owe their salvation to the same

βείν έξ έθνων λαον έπὶ τῷ ονόματι αὐτοῦ καὶ τούτῳ συμφωνούσιν οί 15 λόγοι των προφητών, καθώς γέγραπται, "Μετά ταυτα άναστρέψω, καί 16 ανοικοδομήσω την σκηνην Δαβίδ την πεπτωκυίαν, καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτης ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνορθώσω αὐτήν ὅπως ᾶν ἐκζητήσω-17 σιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη, ἐφ΄ ους έπικεκληται το όνομά μου έπ' αυτούς λέγει Κύριος ὁ ποιών ταυτα πάντα." Γνωστὰ ἀπ' αίωνός έστι τῷ Θεῷ πάντα τὰ έργα αὐτοῦ. 18 Διὸ έγω κρίνω μη παρενοχλείν τοις από των έθνων έπιστρέφουσιν έπί 19 τόν Θεόν άλλα έπιστείλαι αὐτοίς τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισγημά-20 των των είδωλων, καὶ τῆς πορνείας, καὶ τοῦ πνικτοῦ, καὶ τοῦ αίματος. Μωσής γάρ έκ γενεών άρχαίων κατά πύλιν τούς κηρύσσοντας αὐτὸν 21 έχει, έν ταις συναγωγαίς κατά παν σάββατον αναγινωσκόμενος.

Τότε έδοξε τοις αποστόλοις και τοις πρεσβυτέροις, συν όλη τη έκ-22 κλησία, έκλεξαμένους ανδρας έξ αὐτων πέμψαι είς Αντιόχειαν σύν τω Παύλφ καὶ Βαρνάβα, Ιούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Βαρσαβαν, καὶ Σίλαν ανδρας ήγουμένους έν τοις άδελφοις, γράψαντες δια χειρός αὐτών 23 τάδε, Οι απόστολοι και οι πρεσβύτεροι και οι αδελφοί, τοις κατά την Αντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς έξ έθνων, χαίρειν. Έπειδη ήκουσαμεν, ὅτι τινὲς έξ ήμων έξελθόντες ἐτάραξαν ύμας λόγοις, १4

Ver. 14. ἐπὶ τῷ ὀν. Kn. puts the preposition in brackets. A. ἐν τῷ ὀνόμ.—17: ὸ ποιών ταθτα γνωστά άπ' αίωνος. Διό έγω κ. τ. λ. So Codd. B. C.—28. ΑΙ οί πρεσβ. άδελφοί.

11, 12. The prophecy describes in figurative fence in non-essentials. The interdiction is language the restoration of the glories of the founded upon Gen. ix. 4. Levit. iii. 17. xvii. house of David in the person of Christ. There 13, 14. Deut. xii. 23.—Though άλίσγημα is a trifling variation from the Hebrew, but it does not occur elsewhere, the verb άλίσγειν agrees nearly with the LXX.—God's name is is found in Dan. i. 8. Mal. i. 7. 12. LXX. said to be called upon a people (ver. 17), when Hesychius explains it by $\mu \iota \alpha i \nu \epsilon \iota \nu$, and $\dot{\alpha} \lambda \iota \sigma$. they are named after him, and do him service. γήματα των είδωλων corresponds with είδωλό-Compare 2 Chron. vii. 14. James ii. 7.—Of Oura in ver. 29. It is probable that wopthe pleonasm, iπ' αὐτοὺς see on Matt. iv. 16.

Ver. 18. γνωστά άπ' αίώνος κ. τ. λ. That God always foreknew and predetermined the call of the Gentiles, appears from the prophecy before cited. There is a similar senti- cere in deliciis erat ro wviktov koiaç. ment in Senec. Benef. IV. 32. Nota est illis (i. e. diis) operis sui series; omnium illis re- middle for passive; and so again in ver. 25. rum per manus suas iturarum scientia in See Gr. Gr. § 22. Obs. 11.—Judas Barsabas operto semper est, nobis ex abdita subit; et, was probably the brother of Joseph (Acts 1. quæ repentina putamus, eis prævisz veniunt et 23). Silas is elsewhere called Sylvanus. Sæ familiaria.

Ver. 20. του άπεχεσθαι κ. τ. λ. The reason of these prohibitions, which relate exclu- There is a similar anacoluthon in Thucyd. sively to idolatrous practices, is stated in the next verse. So great was the abhorrence in See also on Hom. II. B. 352. In the end of which these practices were held by the Jews, the verse, xaiper (suband. hirours) is the as to prevent all intercourse with those who usual mode of epistolary salutation. Artem. used them: and since it was not to be expect- Æn. III. 44. ίδιον πάσης ἐπιστολής το ed that this aversion would subside at once, Xaipe, & Epperso. See ver. 29.

Ver. 16. μετά ταῦτα κ. τ. λ. Amos ix, it was a measure of expedience to give no ofvela here denotes intermarriage with an idolater, which was forbidden by the law. With πνικτού supply κρίατος, Apud veteres, ut ex Athen. IX. licet cognos-

Ver. 22. endegautroug. For enderter,

2 Cor. L 19, et alibi.

Ver. 28. γράψαντες. For γράψασι ΙΙΙ. 36. εδοξεν αύτοις, έπικαλούντες κ. τ. λ.

ανασκευάζοντες τας ψυχας ύμων, λέγοντες περιτέμνεσθαι και τηρείν 25 τον νόμον, οίς οὐ διεστειλάμεθα έδοξεν ήμιν, γενομένοις ομοθυμαδον, έκλεξαμένους ανδρας πέμψαι προς ύμας συν τοις αγαπητοις ήμων Βαρ-26 νάβα καὶ Παύλω, ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ 27 τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Απεστάλκαμεν οὖν Ιούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτούς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. 28 Εδοξε γαρ τφ άγίφ πνεύματι καὶ ήμιν, μηδεν πλέον έπιτίθεσθαι ύμιν 29 βάρος, πλην των έπάναγκες τούτων, απέχεσθαι είδωλοθύτων, καὶ αίματος, καὶ πνικτοῦ, καὶ πορνείας έξ ων διατηροῦντες ἐαυτοὺς, εὖ πράξετε, Έρρωσθε.

30 Οι μεν ουν απολυθέντες ήλθον είς Αντιόχειαν καὶ, συναγαγόντες 31 το πλήθος, επέδωκαν την επιστολήν. Αναγνόντες δε, εχάρησαν επί

32 τη παρακλήσει. Ιούδας δὲ καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφήται ὅντες, διὰ

33 λόγου πολλού παρεκάλεσαν τυὺς ἀδελφοὺς, καὶ ἐπεστήριξαν. Ποιήσαντες δε χρόνον, απελύθησαν μετ' είρηνης από των αδελφων πρός 3+35 τους αποστόλους. έδυξε δε τῷ Σίλα επιμείναι αὐτοῦ. Παῦλος δε καὶ

Βαρνάβας διέτριβον έν Αντιοχεία, διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι,

μετά καὶ ἐτέρων πολλών, τὸν λόγον τοῦ κυρίου.

36 ΜΕΤΑ δέ τινας ημέρας είπε Παυλος προς Βαρνάβαν, Έπιστρέψαντες δη έπισκεψώμεθα τους άδελφους ήμων κατά πάσαν πόλιν, έν 37 αίς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσι. Βαρνάβας δὲ έβουλεύσατο συμπαραλαβείν τον Ιωάννην, τον καλούμενον Μάρκον 38 Παύλος δὲ ηξίου τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας, καὶ μη 39 συνελθόντα αὐτοῖς είς τὸ ἔργον, μη συμπαραλαβείν τοῦτον. Έγένετο ούν παροξυσμός, ώστε αποχωρισθήναι αυτούς απ' αλλήλων, τόν τε 40 Βαρνάβαν, παραλαβύντα τον Μάρκον, έκπλευσαι είς Κύπρον Παυλος δὲ, ἐπιλεξάμενος Σίλαν, ἐξηλθε, παραδοθείς τῷ χάριτι τοῦ Θεοῦ 41 ύπο των άδελφων. Διήρχετο δέ την Συρίαν και Κιλικίαν, επιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

Ver. 24. λέγοντες π. κ. τ. τ. νόμον. Omitted in many copies, and probably an interpolation.—32. G. K. S. I. τε καὶ Σ.—33. ἀποστόλους. G. S. ἀποστείλαντας αὐτούς.—34. In several MSS. this verse is wanting.—36. ἡμῶν. Omitted in G. K. S. -37. Al. έβούλετο. G. K. S. καὶ τὸν Ίωάννην.

Ver. 24. ἀνασκευάζοντες. Unsettling. Thus also the Latin facere. Cic. V. Att. 20. The verb properly signifies to remove furni- Philomeli quinque dies fecimus. Senec. Epist. ture; as in Xen. Anab. VI. 2. 5.

Ver. 27. ἀπαγγέλλοντας. Present for future. See Gr. Gr. § 50. Obs. 5. 3.

Ver. 28. των Ιπάναγκες τούτων. 14, κατά το ἐπάναγκες, scil. όντων. There

is a like construction in Hom. II. A. 142. Ver. 33. ποιήσαντες χρόνον. Spending some time: in which sense the verb woisiv is

67. Quamvis paucissimos una fecerimus dies.

Ver. 35. Παῦλος δὲ κ. τ. λ. During this period, Peter probably arrived in Antioch, as That stated in Gal. ii. 11.

Ver. 36. ly alc. The relative is referred to πασαν πόλιν in a collective sense.—With πῶς έχουσι supply ἐαυτούς.

Ver. 38. See on ch. xii. 11. xiii. 13. It frequently employed. See on Matt. xx. 12. may be observed, that this mention of tem-So Platon. Epict. 7. ενιαυτόν ποιείσθαι. porary ill-will, is a striking instance of the

16. Κατήντησε δε είς Δέρβην και Λύστραν και ίδου, μαθητής τις 1 ην έκει, ονόματι Τιμόθεος, υίος γυναικός τινος Ιουδαίας πιστής, ματρὸς δὲ Ελληνος ος έμαρτυρείτο ύπὸ τῶν έν Λύστροις καὶ Ικονίψ 2 άδελφων. Τουτον ήθέλησεν ο Παυλος συν αυτώ έξελθείν, και λαβών 3 περιέτεμεν αὐτὸν, διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας έν τοῖς τόποις ἐκείνοις. ήδεισαν γὰρ ἄπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ, ὅτι Ελλην ὑπῆρχεν. ΄Ως δέ 4 διεπορεύοντο τὰς πύλεις, παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ύπο των αποστόλων και των πρεσβυτέρων των έν Ίερουσαλήμ. Αι μέν οθν έκκλησίαι έστερεούντο τη πίστει, και έπερίσσενον το 5 αριθμῷ καθ' ἡμέραν.

Διελθόντες δε την Φρυγίαν και την Γαλατικήν χώραν, κωλυθέντες 6 ύπο του άγίου πνεύματος λαλήσαι τον λόγον έν τη 'Ασία, έλθόντες? κατά την Μυσίαν, έπείραζον κατά την Βιθυνίαν πορεύεσθαι καὶ οὐκ είασεν αὐτοὺς τὸ πνεϋμα. Παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν, κατέβησαν είς 8 Τρωάδα. Καὶ ὅραμα διὰ τῆς νυκτὸς ὤφθη τῷ Παύλψ ἀνήρ τις ἦν 9 Μακεδών έστως, παρακαλών αυτόν, και λέγων, Διαβάς είς Μακεδονίαν, βοήθησον ήμιν. 'Ως δὲ τὸ ὅραμα είδεν, εὐθέως έζητήσαμεν έξελ-10 θείν είς την Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ήμας ὁ κύριος εὐαγγελίσασθαι αὐτούς. 'Αναχθέντες οὖν ἀπὸ τῆς Τρωάδος, εὐ-11 θυδρομήσαμεν είς Σαμοθράκην, τη τε επιούση είς Νεάπολιν εκείθεν τε 10 είς Φιλίππους, ήτις έστὶ πρώτη τής μερίδος τής Μακεδονίας πόλις, κολωνία. ΤΗμεν δε έν ταύτη τη πόλει διατρίβοντες ήμέρας τινάς.

Τη τε ημέρα των σαββάτων έξηλθομεν της πύλεως παρά ποταμόν, 13 οῦ ένομίζετο προσευχή είναι, καὶ καθίσαντες έλαλουμεν ταῖς συνελθού-

Ver. 1. G. K. S. omit τινος.—6. Al. διηλθον έλθόντες εξ.—7. G. K. S. είς τήν Β. Αίκο τὸ πνεῦμα Ίησου.—10, ὁ κύριος. Αί. ὁ Θεός.—13, τῆς πόλεως. Αί. τής πύλης.

candour of the apostles in recording their weaknesses and errors.

CHAP. XVI. Ver. 1. κατήντησε. He arrived. So Acts xviii. 19. 24. xx. 15. xxi. 7. Diod. Sic. III. 34. IV. 62. Hence, by an easy transition, the verb signifies to obtain possession; as in Acts xxvi. 7. Eph. iv. 13.— Timothy is the disciple to whom St. Paul addressed the two epistles, which bear his name. His mother's name was Eunice (2 Tim. i. 5). Though St. Paul was now circulating the apostolical decree, which dispensed with the circumcision of Gentile converts, yet as a matter of expediency he persuaded Timothy, whose father only was a Heathen, to be circumcised, for the purpose of avoiding offence to the Jews, and enabling him to preach in their synagogues. On the other hand, he refused to circumcise Titus (Gal. ii. 3), who was altogether of Gentile parentage, when a principle was likely to be sacrificed to the de- rendering is confirmed by Philo, who thus mands of the Judaizers.

Ver. 8. ήδεισαν γάρ κ. τ. λ. Of this construction see on Mark i. 24.

Ver. 9. δραμα. Compare Alexander's dream in Joseph. Ant. XI. 8. 4, 5. See also Arrisn. II. 18. Q. Curt. IV. 2.

Ver. 10. συμβιβάζόντες. Inferring, ωncluding. See on Acts ix. 22. From his use of the plural number, it should seem that St. Luke joined company with St. Paul at Troas.

Ver. 12. πρώτη. Philippi is the first place at which a person arrives after quitting Neapolis. Some indeed would render πρώτη πόlig, the chief city; but the other meaning is preferable. So Polyb. II. 16. 2. Πίσης ψ πρώτη κείται της Τυρρηνίας. That the city was a Roman colony is plain from ver. 21. See also Plin. N. H. IV. 18. Besides κολωνία is a Latin word.

Ver. 13. οὐ ἐνομ. προσευχή είναι. Ε. Τ. where prayer was wont to be made; and this clearly distinguishes between the two mean14 σαις γυναιξί. Καί τις γυνή, ονόματι Λυδία, πορφυρύπωλις πόλεως θυατείρων, σεβομένη τὸν Θεὸν, ἤκουεν ἤς ὁ κύριος διήνοιξε 15 την καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπο τοῦ Παύλου. 'Ως δε έβαπτίσθη, και ο οίκος αυτής, παρεκάλεσε λέγουσα, Εί κεκρέκατέ με πιστην τῷ κυρίῳ είναι, είσελθόντες είς τὸν οἰκόν μου, 16 μείνατε καὶ παρεβιάσατο ήμας. Έγένετο δὲ, πορευομένων ήμων είς προσευχήν, παιδίσκην τινά, έχουσαν πνεύμα Πύθωνος, άπαντησαι ήμιν, ήτις έργασίαν πολλήν παρείχε τοίς κυρίοις αυτής, 17 μαντευομένη. Αυτη, κατακολουθήσασα τῷ Παύλψ καὶ ἡμῖν, έκραζε, λέγουσα, Ούτοι οι ανθρωποι δούλοι του Θεού του ύψίσ-18 του είσιν, οίτινες καταγγέλλουσιν ήμιν όδον σωτηρίας. Τούτο δέ έποιει έπι πολλας ήμέρας διαπονηθείς δε ο Παύλος, και έπιστρέψας, τψ πνεύματι είπε, Παραγγέλλω σοι, έν τῷ ὀνόματι Ίησοῦ Χριστοῦ, 19 έξελθείν ἀπ' αὐτῆς. Καὶ έξηλθεν αὐτῆ τῆ ωρφ. Ίδύντες δὲ οἱ κύριοι αὐτης, ότι έξηλθεν ή έλπὶς της έργασίας αὐτῶν, έπιλαβόμενοι τὸν Παύλον καὶ τὸν Σίλαν, είλκυσαν είς την άγοραν έπὶ τοὺς ἄρχοντας. 20 καί, προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς, εἶπον, Οὖτοι οἱ ἄνθρωποι 21 έκταράσσουσιν ήμων την πύλιν, Ιουδαίοι ύπάρχοντες και καταγγέλλουσιν έθη, α ούκ έξεστιν ήμιν παραδέχεσθαι ούδε ποιείν, 'Ρωμαίοις 22 ούσι. Καὶ συνεπέστη ὁ ὅχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ, περιρρή-23 ξαντες αὐτῶν τὰ ἰμάτια, ἐκέλευον ραβδίζειν πολλάς τε ἐπιθέντες αὐτοίς πληγάς, έβαλον είς φυλακήν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι 24 ασφαλώς τηρείν αὐτούς ος, παραγγελίαν τοιαύτην είληφως, έβαλεν αὐτοὺς είς τὴν έσωτέραν φυλακὴν, καί τοὺς πόδας αὐτῶν ἡσφαλίσατο

Ver. 16. προσευχήν. Some MSS. prefix the article; which would be necessary, if an oratory were intended.—17. καταγγ. ήμίν. Al. ύμιν.

προσευχάς άφηρούντο, οὐ ἐνομίζετο προ- duced by being in league with it. stry flrat. See on Luke vi. 12.

Ver. 14. πορφυρόπωλις. A seller of purple. An inscription with the words OI BAΦEIE, dug up in the neighbourhood of nors of provinces. Thyatira, indicates that the place was for-

Ver. 16. πνεῦμα Πυθῶνος. According to Plutarch, ventriloquists (ίγγαστρίμυθοι) were cometimes called πύθωνες. That this girl, however, was really possessed by a dæmon, is plain from the manner of its ejection by St. Paul; and it should seem that her phrenzied ravings, being likened to those of the Pythian Pricalcus, gave rise to the idea that she was actunted by the same deity. The noun ipyavia Mell. XXV. 16.

Ver. 18. διαπονηθείς. It might be thought Matt. viii. 5.

ings of $\pi \rho \sigma \epsilon \nu \chi \eta$ (c. Flace. p. 523): $-\tau \dot{\alpha} \zeta$ that the testimony of an evil spirit was pro-

Ver. 19. άρχοντας. Probably the same as orparnyol, in the next verse; which latter term was commonly applied to the gover-

Ver. 21. A our Executiv K. T. A. Servius merly, as it is still, famous for dying in purple. on Virg. Æn. VIII. 187. Cautum fuerat et apud Athenienses et apud Romanos, nequis novas introduceret religiones. See also Sueton. Aug. c. 93. Tib. c. 86. Liv. IV. 30. IX. 30. XXV. 1. XXXIX. 15. Cic. Legg. II. 14.— Pwpaioic. See ver. 12.

Ver. 22. περιφρήξαντες. Tearing off: i. e. directing the lictors, whose office it was to tear off their garments. Dion. Hal. IX. p. 440. τοῖς ραβδούχοις ἐκέλευσαν τὴν ἐσθῆτά properly denotes a trude (Acts xix. 25); and τε περικαταβρήξαι, η ταις βάβδοις το σώμα hence the profit arising from trade. See on Eaivery. The magistrates are said to have done what they ordered to be done. See on

είς τὸ ξύλον. Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχό- 25 μενοι υμνουν τον Θεόν επηκροώντο δε αυτών οι δέσμιοι. Αφνω δε 26 σεισμός έγένετο μέγας, ώστε σαλευθήναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου άνεψχθησάν τε παραχρήμα αὶ θύραι πάσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ανέθη. Έξυπνος δε γενόμενος ο δεσμοφύλαξ, καὶ ίδων. ανεφγμένας τὰς 27 θύρας της φυλακής, σπασάμενος μάχαιραν, έμελλεν έαυτον άναιρείν, νομίζων έκπεφευγέναι τους δεσμίους έφωνηυε δε φωνή μεγάλη 628 Παύλος, λέγων, Μηδέν πράξης σεαυτώ κακόν άπαντες γάρ έσμεν ένθάδε. Αιτήσας δὲ φῶτα είσεπήδησε, καὶ, έντρομος γενόμενος, προσέ 29 πεσε τῷ Παύλψ καὶ τῷ Σίλα καὶ, προαγαγών αὐτοὺς έξω, έφη, Κύ-30 ριοι, τί με δεί ποιείν ίνα σωθώ; Οι δε είπον, Πίστευσον επί τον κύριον 31 Ίησοῦν Χριστὸν, καὶ σωθήση σύ, καὶ ὁ οἶκος σου. Καὶ ἐλάλησαν αὐ-32 τῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῷ οἰκίᾳ αὐτοῦ. Καὶ, πα-33 ραλαβών αὐτοὺς ἐν ἐκείνη τῷ ωρα τῆς νυκτὸς, ἔλουσεν ἀπὸ των πληγων, καὶ έβαπτίσθη αὐτὸς, καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρημα ἀναγα-34 γών τε αὐτοὺς είς τον οίκον αὐτοῦ, παρέθηκε τράπεζαν, καὶ ἡγαλλιάσατο πανοικί, πεπιστευκώς τῷ Θεῷ.

Ήμέρας δε γενομένης, απέστειλαν οι στρατηγοί τους ραβδούχους, 35 λέγοντες, Απόλυσον τους ανθρώπους εκείνους. Απήγγειλε δε ό δεσ-36 μοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον, Ότι ἀπεστάλκασιν οι στρατηγοί, ΐνα ἀπολυθητε νύν ούν εξελθόντες, πορεύεσθε εν είρηνη. Ο δε Παυλος έφη προς αυτούς, Δείραντες ήμας δημοσία ακατακρίτους, 37 ανθρώπους 'Ρωμαίους υπάρχοντας, έβαλον είς φυλακήν, και νύν λάθρα ήμας έκβάλλουσιν; οὐ γάρ άλλὰ έλθύντες αὐτοὶ ήμας έξαγαγέ τωσαν. Ανήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ραβδοῦχοι τὰ ρήματα ταῦ-38 τα καὶ έφοβήθησαν, ακούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί είσι καὶ έλθόντες παρε-39 κάλεσαν πύτους, καὶ, έξαγαγόντες, ηρώτων έξελθεῖν της πόλεως. Έξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς, εἰσῆλθον εἰς τὴν Λυδίαν καὶ, ἰδόντες 40 τους άδελφους, παρεκάλεσαν αυτους, και έξηλθον.

Ver. 32. Codd. A. B. C. D. σθν πάσι ε. τ. λ.

ξύλον πεντεσύριγγον is described by the est vincire civem Romanum, scelus verbereri. Scholiast on Arist, Eq. 366, as having five See also Acts xxii. 25. holes, in which the feet, hands, and neck were confined.

Ver. 29. para. Torches: plural for singular. This sense of $\phi \tilde{\omega}_{\mathcal{C}}$ is very rare; but it occurs in Xen. Hell. V. 1. 8.

Ver. 88. έλουσεν. Sc. τό αίμα.

in the colonies, apparitores.

Ver. 37. Papaiouc. Cic. pro Rabir. c. 4. lippi. Compare ch. xx. 5. Porcia lez virgas ab omnium civium Roma-

Ver. 24. είς τὸ ξύλον. In the stocks. A norum corpore amovit. Ver. VI. 66. Facinus

Ver. 39. παρεκάλεσαν. They persuaded. See on John xiv. 16. In the next verse the verb may be rendered either to exhort or 10 comfort.

Ver. 40. eig ryv Audiav. That is, to Lydia's house. See on Luke xxiv. 12. As the Ver. 35. ραβδούχους. At Rome, lictores; history now proceeds in the third person, St. Luke, in all probability, remained at Phi-

17. ΔΙΟΔΕΥΣΑΝΤΕΣ δὲ τὴν 'Αμφίπολιν καὶ 'Απολλωνίαν, ἦλὶ 2 θον είς Θεσσαλονίκην, δπου ήν ή συναγωγή των Ιουδαίων. Κατά δ . τὸ είωθὸς τῷ Παύλψ, εἰσῆλθε πρὸς αὐτούς, καὶ έπὶ σάββατα τρία 3 διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, διανοίγων καὶ παρατιθέμενος, ὅτι τον Χριστον έδει παθείν, και αναστήναι έκ νεκρών, και ότι οὐτός έστιν 4 ο Χριστός, Ίησούς ον έγω καταγγέλλω ύμιν. Καί τινες έξ αὐτων έπείσθησαν, καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλφ καὶ τῷ Σίλα, τῶν τε σεβομένων Έλλήνων πολύ πληθος, γυναικών τε τών πρώτων ούκ όλίγαι. 5 Ζηλώσαντες δε οι απειθούντες Ιουδαίοι, και προσλαβόμενοι των αγοραίων τινάς ανδρας πυνηρούς, και όχλοποιήσαντες, έθορύβουν την πόλιν επιστάντες τε τη οίκια Ιάσονος, έζητουν αυτούς άγαγείν είς 6 τον δημον μη εύροντες δε αυτούς, έσυρον τον Ιάσονα καί τινας άδελφούς έπὶ τούς πολιτάρχας, βοώντες, "Οτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστα-7 τώσαντες, ούτοι και ένθάδε πάρεισιν, ούς ύποδέδεκται Ίάσων και ούτοι πάντες απέναντι των δογμάτων Καίσαρος πράττουσι, βασιλέα λέ-8 γοντες ετερον είναι, Ίησοῦν. Έτάραξαν δὲ τὸν ὅχλον καὶ τοὺς πο-9 λιτάρχας ἀκυύοντας ταῦτα' καὶ, λαβύντες τὸ ἰκανὸν παρὰ τοὺ Ἰάσο-10 νος καὶ τῶν λοιπῶν, ἀπέλυσαν αὐτούς. Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς νυκτός έξέπεμψαν τόν τε Παύλον καὶ τὸν Σίλαν είς Βέροιαν οἵτινες 11 παραγενόμενοι, είς την συναγωγήν των Ιουδαίων απήεσαν. Ούτοι δε ήσαν ευγενέστεροι των έν Θεσσαλονίκη, οίτινες έδέξαντο τον λόγον με-

Ver. l. ή συναγωγή. Many MSS. omit the article.—5. ζηλώσαντες δὲ κ. τ. λ. G. Κ. προσλαβόμενοι δὲ οἱ Ἰουδ. τῶν ἀγοραίων κ. τ. λ. S. οἱ Ἰουδ. οἱ ἀπειθ. των. άγ. κ. τ. λ. - άγαγείν. ΔΙ. προαγαγείν.

Paul was in Thessalonica more than three weeks, maintaining himself by his own lashould seem, therefore, that being rejected by the Jews, to whom he usually first addressed himself, he devoted the remainder of his time to the Gentiles, and by them was zealously i. 3, egg.

Ver. 3. διανοίγων καὶ π. Supply αὐτάς, e. rdc ypapác. Compare Luke xxiv. 82. VL 41); and in the middle voice, to instruct, struction of the last clause, see on Acts xiv.

Ver. 4. προσεκληρώθησαν. Philo fre- release by a payment in money. quently uses this verb to denote adherence to a sect or party.

Ver. 5. ayopaiwy. Idlers or vagrants:

CHAP. XVII. Ver. 2. σάββατα τρία. venire in quolibet foro possis. In Acts xix. 88, the days appointed for trying causes are called άγδραιοι, scil. ημέραι. Here, howbour (1 Thess. ii. 9. 2 Thess. iii. 8). It ever, the adjective is ayopaioc, penultima circumflexa; but in the passive signification, άγόραιος. Jason was afterwards with Paul at Corinth. See Rom. xvi. 21.

Ver. 7. απέναντι τῶν δογμάτων. In and affectionately attended. For particulars face of, i. e. in defiance of the decrees. The of his story, see also Phil. iv. 15, 16. 1 Thess. Romans did not allow the title of king in their provinces, without special permission.

Ver. 9. λαβόντες τὸ Ικανόν. Taking bail, or surety; a forensic term of the Romana. Cic. Properly maparibevae is to set before (Mark Epist. Att. VI. 1. Satis dare dicimur adversario nostro, cum pro eo, quod a novis petit, viz. by the apposition of proofs.—Of the con- its cavemus, ut cum had nomine securum faciamus datis fide jussoribus. It has been less correctly supposed that Jason obtained his

Ver. 10. Παυλον καί τον Σ. It appears from ver. 14, that Timothy followed them.

Ver. 11. styeristepol. Of a superior rank such persons usually congregating in the fo- in life; and, therefore, better disposed. Senec. ram. Arist. Eq. 181. πονηρός κάξ άγορας Epict. 44. Quis generosus? Ad virtulem bene el. Senec. Benef. & 7. Homini malo, quem in- a natura compositus. Ovid. Pont. I. 2. 2. E.

τὰ πάσης προθυμίας, τὸ καθ ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εί έχοι . ταύτα ούτως. Πολλοί μέν ούν έξ αύτων έπίστευσαν, και των Έλληνι- 12 δων γυναικών των εύσχημόνων καὶ ἀνδρών οὐκ ὀλίγοι. 'Ως δὲ ἔγνω- 13 σαν οι από της Θεσσαλονίκης Ιουδαίοι, ὅτι καὶ έν τη Βεροία κατηγγέλη ύπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ, σαλεύοντες τοὺς όχλους. Ευθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον έξαπέστειλαν οι άδελφοί, πορεύ-14 εσθαι ώς έπὶ τὴν θάλασσαν' ὑπέμενον δὲ ο τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος έκει. Οι δὲ καθιστώντες τὸν Παύλον, ήγαγον αὐτὸν ἔως Αθηνών 15 καὶ λαβόντες έντολην πρὸς τὸν Σίλαν καὶ Τιμόθεον, ίνα ὡς τάχιστα έλθωσι πρός αὐτόν, έξήεσαν.

Έν δὲ ταῖς Αθήναις έκδεχημένου αυτούς του Παύλου, παρωξύνετο 16 τὸ πνευμα αὐτοῦ έν αὐτῷ, θεωροῦντι κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν. Διελέγετο μέν ούν έν τη συναγωγή τοις Ιουδαίοις και τοις σεβομένοις, 17 καὶ έν τη άγορα κατά πάσαν ημέραν πρός τους παρατυγχάνοντας. Τινές δὲ τῶν Ἐπικουρείων καὶ τῶν Στωϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον 18 αὐτῷ καί τινες έλεγον, Τί αν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὐτος λέγειν; οί δέ, Ξένων δαιμονίων δοκεί καταγγελεύς είναι ότι τον Ίησούν καὶ την ανάστασιν αὐτοὶς εὐηγγελίζετο. Ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Αρει- 19 υν πάγον ήγαγον, λέγοντες, Δυνάμεθα γνωναι, τίς ή καινή αυτη ή

Ver. 13. Al σαλεύονσες καὶ ταρασσοντες τ. οχ.—18. S. τίνες δὲ καὶ τῶν 'B.

geminas animi nobilitate genus. See Chry- reans were professed Atheists, placing their sost. in loc. Greg. Naz. Orat. XIX. 291.

as the sea. So Pausan. II. 25. καταβάντων ώς ἐπὶ θάλασσαν. Compare also Soph. Phil. 58. Arist. Eq. 1404. Xen. Cyr. VIII. 8. 3.

Ver. 15. of kalistwyrec. Those who conducted. So Arrian. Ind. XXVII. 1. Karasτήσειν αύτοδς μεχρί Καρμανίας.—Timothy was afterwards sent to Thessalonica (1 Thess. iii. 2); and may have rejoined Silas in Berma (Acts xviii. 5).

Ver. 16. Kareidwhov. Full of idols. The preposition kard has this import in many similar compounds; as καταβόστρυχος (Eur. Phæn. 148), κατάφυτος (Polyb. XVII. 16), et alia multa. See also on Luke vii. 38.— The cause of the apostle's indignation is matter of history. Petron. 17. Nostra regio n præsentibus plena est numinibus, ut fuci lius possis deum quam hominem invenire. Schol ad Thuc. II. 38. δι' δλου τοῦ έτους θύουσιν οι Αθηναίοι καθ΄ ξκάστην πλήν μιᾶς ήμεpac. See Xen. Rep. Athen. III. 1. Thus the world by wisdom without revelation knew not God.

Ver. 18. συνέβαλλον. Conferred, or disputed; subaud. hoyouc. Compare Eur. Iph. A. 830. Xen. Cyr. IL 2. 21. Anab. IV. 6. 14. See also on Luke ii. 19.—The Epicu-

summum bonum in pleasure, and rejecting the Ver. 14. ως ἐπὶ τὴν θάλασσαν. As far idea of a future state: the Stoics, on the contrary, admitted the existence of a God and a future state; but their notions on both subjects were extremely vague, their pride excessive, and their immoralities abominable.— Properly σπερμόλογος is used of a bird picking up seed (σπέρμα λέγων) for food. See Arist. Av. 233. 580. Hence it came to denote a man of low reputation; and the E. T. well translates it babbler, with reference to the loquacity of the vulgar, and their habit of picking up idle reports. See Eustath. on IL E. 241. With respect to the charge of introducing strange gods, the Athenians preferred the same accusation against Socrates. Xen. Mem. I. 1. 2. οθς μέν ή πόλις νομίζει θεούς, ού νομίζει, έτερα δε καινά δαιμόνια είσο

Ver. 19. ἐπιλαβόμενοι. Some have thought that this word implies violence; as in Luke xxiii. 26, and elsewhere; but there is no appearance of a judicial proceeding in the whole transaction. It is more probable that Paul was conducted to the Areopagus (not the court of judicature so called, but the hill on which it stood), as being a convenient spot for hearing his address. In this sense the verb is used in Mark viii. 23. Acts ix. 27.

20 ύπο σου λαλουμένη διδαχή; ξενίζοντα γάρ τινα είσφέρεις είς τας άκοας 21 ήμων βουλόμεθα ουν γνωναι, τι αν θέλοι ταυτα είναι. 'Αθηναιοι δέ πάντες, και οι έπιδημούντες ξένοι, είς οὐδὶν ἔτερον εὐκαίρουν, η λέγειν τὶ καὶ ἀκούειν καινότερον.

Σταθείς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσψ τοῦ Αρείου πάγου, ἔφη, Ανδρες 23 Αθηναίοι, κατά πάντα ώς δεισιδαιμονεστέρους ύμας θεωρώ. Διερχύμενος γάρ, και άναθεωρών τὰ σεβάσματα ύμων, εύρον και βωμον έν ώ έπεγέγραπτο, ΑΓΝΩΣΤΩι ΘΕΩι. Ον ούν άγνοούντες εύσεβείτε, 24 τούτον έγω καταγγέλλω ύμιν. Ο Θεός ο ποιήσας τον κόσμον καί πάντα τὰ έν αὐτῷ, οὖτος, οὖρανοῦ καὶ γῆς κύριος ὑπάρχων, οὐκ έν 25 χειροποιήτοις ναοίς κατοικεί, οὐδε ὑπὸ χειρων ἀνθρώπων θεραπεύεται προσδεόμενος τινός, αυτός διδούς πασι ζωήν καὶ πνοήν καὶ τὰ πάντα. 26 εποίησε τε εξ ενός αίματος παν έθνος ανθρώπων, κατοικείν επί παν το πρόσωπον της γης, ορίσας προτεταγμένους καιρούς και τας οροθεσίας 27 της κατοικίας αὐτῶν. ζητείν τὸν κύριον, εί ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ ευροιεν, καίτοιγε οὐ μακράν ἀπὸ ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. 28 Εν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν, καί κινούμεθα, καί έσμεν ώς καί τινες τῶν καθ ὑμας 29 ποιητών ειρήκασι, "Τοῦ γὰρ καὶ γένος έσμεν." Γένος οὖν ὑπάρχοντες

Ver. 21. Al. ηθκαίρουν ή λίγειν τὶ ή ἀκούειν τι κ.--25. Al. χειρῶν ἀνθρωπίνων. -26. Al. παντος προσώπου. G. K. S. προστεταγμένους.-27. τὸν κύριον. G. K. S. τον Θεόν, Cod. D. τὸ θεῖον.

Ver. 20. ξενίζοντα. Properly ξενίζειν is altar at Athens; and one, inscribed άγνώσwhere; but sometimes it means to amaze, as in I Pet. iv. 4. So also gives sometimes signines strange, surprising. Suidas: Elva. θαυμαστά. Thom. Μ. ξενίζω· ἐκπλήττω.

is to be at leisure (Mark vi. 31); and thence to employ one's leisure; but this passage affords perhaps the only example of this sense.—The division of the Athenians into αυτοχθόνες and fivos is here recognized; and their character agrees with what is said of them by other writers. Thus Demosth. Philip. I. p. 43. η βούλεσθε περιίοντες αύτοῦ πυνθάνεσθαι κατά την άγοράν, λέγεται τι καινόν; See also the Epist. in Philip. p. 156.

Ver. 22. δεισιδαιμονεστέρους. The word cumbaipovia has both a good and a bad tense. In the former it is used in Acts xxv. 19. Xen. Cyr. III. 58. Probably St. Paul uses it here ambiguously, as a word not likely to give offence to the Athenians, who prided themselves on their superior devotion to their

Ver. 23. 'Ayristy Osi, To an unknown God. A more definite dedication would carcely be tolerated by a polytheistic country. Lucian (Philopatr. p. 997) speaks of such an

to lodge a stranger; as in Acts x. 6, and else- roug Ocoig, is mentioned by Pausanias and others.—The word σίβασμα denotes an object of worship. Compare Wisd. xiv. 20. xv. 17, LXX.

Ver. 26. προτεταγμένους καιρούς. Τhe Ver. 21. sinaipour. Properly sinaipsir periods appointed for the lives of each succeeding generation. By al δροθεσίαι τῆς κατοικίας, the limits of their habitation, is meant the distribution of mankind over different countries. There is an evident allusion to the peopling of the world, as recorded by Moses. See Gen. xi. 8. Dent. xxxii. 8.

Ver. 27. Zyreiv. Supply wore. Properly ψηλαφάν signifies, to touch, to handle; as in Luke xxiv. 39. Hence to feel, or grope, as in the dark: in which sense it is applied to the enquiries of the ancient sages into the nature of the deity. Plat. Phæd. c. 47. δ δή μαί φαίνονται ψηλαφώντες οὶ πολλοὶ, ώσπερ έν σκότει. Compare Arist. Eccles. 314. Parallel with the last clause is Senec. Epist. 41, Propè est a te Deus; lecum est; intus est.

Ver. 28. του γάρ ε γ. έσμέν. The precise words are from the Phanomena of Aratus; but nearly the same words, in σου γάρ yėvog ėσμέν, are found in a fragment of Cleanthes. Compare also Pind. Nem. 6.

τοῦ Θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ένθυμήσεως ανθρώπου, τὸ θείον είναι ὅμοιον. Τοὺς 30 μέν ουν χρόνους της άγνοίας ύπεριδών ό Θεός, τανύν παραγγέλλει τοις ανθρώποις πασι πανταχού μετανοείν διύτι έστησεν ήμέραν, εν 31 η μέλλει κρίνειν την οικουμένην έν δικαιοσύνη, έν ανδρί ῷ ῶρισε, πίστιν παρασχών πάσιν, αναστήσας αυτύν έκ νεκρών. Ακούσαντις δί 32 ανάστασιν νεκρών, οι μεν έχλεύαζον οι δε είπον, Ακουσόμεθά σου πάλιν περί τούτου. Καὶ οὕτως ὁ Παῦλος έξηλθεν έκ μέσου αὐτων. 33 τινές δὲ ἄνδρες, κολληθέντες αὐτῷ, ἐπίστευσαν' έν οἶς καὶ Διονύσιος 34 ό Αρεοπαγίτης, καὶ γυνη ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἔτεροι σὺν αὐτοῖς.

18 ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος ἐκ τῶν Αθηνῶν, ἡλθεν Ι είς Κόρινθον καὶ εύρων τινα Ίουδαίον, ονόματι Ακύλαν, Ποντικόν 2 τῷ γένει, προσφάτως έληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναϊκα αὐτοῦ, διὰ τὸ διατεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ίουδαίους έκ της Ῥώμης, προσηλθεν αὐτοῖς καὶ, διὰ τὸ ὁμότεχνον 3 είναι, έμενε παρ' αὐτοῖς, καὶ εἰργάζετο ήσαν γὰρ σκηνοποιοί την τέχνην. Διελέγετο δὲ ἐν τῷ συναγωγῷ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθέ τε Ἰουδαίους 4 καὶ Έλληνας. 'Ως δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ τε Σίλας καὶ 5 ο Τιμόθεος, συνείχετο τῷ πνεύματι ο Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοίς Ίουδαίοις τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. Αντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασ-6 φημούντων, έκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Τὸ αἰμα ὑμῶν έπὶ την κεφαλην ύμων καθαρός έγω ἀπὸ τοῦ νῦν είς τὰ έθνη πορεύ-

CHAP. XVIII. Ver. 5. τῷ πνεύματι. Κ. S. τῷ λόγφ. Ver. 31. διότι. Al, καθότι. ΛL είναι τὸν Χρ. 'Ι.

Compare Acts xiv. 16. Some would render continually exciting against the new conneglecting; but the above signification is con- verts. firmed by Joseph. Ant. II. 6. 9.

Ver. 31. πίστιν παράσχων. Giving proof. Polyb. IV. 33. Ικανήν αν παράσχη πίστιν. τοῖς ὑφ' ἡμῶν εἰρημένοις. The resurrection of Christ was a pledge of his future coming to labour. Compare Acts xx. 34. 1 Cor. iv. 12. judge the world.—Of χλευάζειν (ver. 32), 1 These. ii. 9. Even the greatest rabbins did see on Acts ii. 6.

Stoics

Ver. 84. Διονύσιος δ'A. Some spurious works, attributed to this Dionysius, are still extant; and there are some traditions respect his zeal quickened, by the good accounts which ing him in Euseb. Hist, Eccl. III. 4. IV. 23. It has been thought that Damaris was his wife; but the words would then have been $\dot{\eta}$ γυνη αὐτοῦ. Compare ch. xviii. 2.

CHAP. XVIII. Ver. 2. προσφάτως. xix. 21. Lately. See on Hom. 11. Ω. 757. The edict of Claudius here mentioned is that recorded Matt. x. 14. Of St. Paul's words see on in Sueton. Claud. c. 25. It doubtless in- Matt. xxvii. 25. Compare also 2 Sam. i. 16.

Ver. 30. ὑπεριδών. Regarding with lenity. ference to the tumult which the Jews were

Ver. 3. skyrosoi. Tent-makers. Other significations have been attached to this word; but the E. T. is satisfactory. On other occasions, St. Paul maintained himself by his own so; and indeed every Jew was expected to Ver. 32. οι μέν, Epicureans; οι δέ, bring up his children to some trade. See on Matt. ziil 55.

Ver. 5. συνείχετο τῷ πνεύματι Was carnest in spirit. His mind was roused, and Silas and Timothy had brought from Thessalonica. See 1 These. i. 7. iii. 6. An analogous expression, δεδεμένος τῷ πνεύματι οсcurs in Acts xx. 22. Compare also ver. 25.

Ver. 6. ἐκτιναξάμενος τὰ ἰμάτια. See on cluded both Jews and Christians, with re- Ezek. iii. 18, 19. xxxiii. 4. 6. Thus also

7 σομαι. Καὶ, μεταβὰς ἐκείθεν, ἢλθεν είς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Ἰούστου, 8 σεβομένου τὸν Θεὸν, οὖ ἡ οἰκία ἦν συνομυροῦσα τῷ συναγωγῷ. Κρίσπος δε ο άρχισυνάγωγος επίστευσε τῷ κυρίῳ, σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ٠ και πολλοί των Κορινθίων ακούοντες επίστευον, και εβαπτίζοντο. 9 Είπε δε ο κύρεος δι οράματος έν νυκτί τῷ Παύλω, Μη φοβοῦ, ἀλλὰ 10 λάλει, και μη σιωπήσης διότι έγω είμι μετά σου, και ούδεις έπιθήσεταί σοι τοῦ κακωσαί σε' διότι λαύς έστί μοι πολύς έν τῷ πόλει ταύτη. 11 Εκάθισε τε ένιαυτον καὶ μηνας εξ, διδάσκων έν πύτοις τον λόγον τοῦ θεού.

Γαλλίωνος δε ανθυπατεύοντος της Αχαίας, κατεπέστησαν όμοθυμα-13 δον οι Ιουδαίοι τῷ Παύλφ, καὶ ήγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βήμα, λέγοντες, Ότι παρά τον νόμον ούτος άναπείθει τους άνθρώπους σέβεσθαι τον 4 θεόν. Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων πρός τους Ιουδαίους, Εί μεν ούν ήν αδίκημά τι η ραδιούργημα πονη-13 ρον, ω Ιουδαΐοι, κατά λόγον αν ήνεσχόμην ύμων εί δε ζήτημά έστι τερὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί" 16 κριτής γάρ έγω τούτων οῦ βούλομαι είναι. Καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ 17 του βήματος. Επιλαβόμενοι δε πάντες οι Έλληνες Σωσθένην τον άρχισυνάγωγον, έτυπτον έμπροσθεν του βήματος καὶ οὐδεν τούτων τῷ Γαλλίωνι έμελεν.

Ο ΔΕ Παύλος έτι προσμείνας ημέρας ίκανας, τοις άδελφοις άποταξάμενος έξέπλει είς την Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ 'Ακύ-19 λας, κειράμενος την κεφαλην έν Κεγχρεαίς είχε γαρ ευχήν. τήντησε δε είς Εφεσον, κακείνους κατέλιπεν αυτού αυτός δε, είσελθων 20 είς την συναγωγην, διελέχθη τοῖς Ίουδαίοις. Έρωτώντων δὲ αὐτῶν

Ver. 15. Al ζητήματα. Some MSS. omit γάρ.—19. Al κατήντησαν.

Ovid. A. A. I. 342. Pana reversura est in coput illa tuum.

Ver. 7. iktiver. From the synagogue. Ver. 8. ἰβαπτίζοντο. Compare l Cor. i. 14. 16.

Gen. xliji. 18. Exod. xxi. 14. LXX. Herod. 2, 3; et alibi. VIII. 27. Xen. Cyr. VII. 1. 11. There is an ellipsis of rac xelpac. —Of kabizely, to abide, or sojourn (ver. 11), see on Mutt. iv. 15. In the same way sedere is used in Cic. Epist. Fam. XVI. 2.

Ver. 12. Γαλλίωνος. This Gallio is very version to Christianity. See 1 Cor. i. 1. highly commended by Seneca (Nat. Quæst. IV.). His character is here marked by a most unpardonable carelessness in respect to matters of high importance. For other par-3. XV. 73.

Ver. 14. κατά λόγον αν ήν. υμων. It would be reasonable that I should attend to

Ver. 15. δψεσθε αύτοί. See on Matt. xxvii. 4. Several edicts had been issued, ir. 10. τοῦ κακῶσαί σε. Subaud. Ενέκα. allowing to the Jews the free exercise of their The verb intriberbas signifies to assault, in religion. See Joseph. XIV. 10. 23. XVI.

Ver. 17. Σωσθένην. Some suppose that he was beaten by the Greeks for what they conceived to be his impertinence in bringing Paul before the proconsul; but it is more probable that they were indignant at his con-

Ver. 18. είχε γάρ εὐχήν. Some suppose the vow to have been St. Paul's; others, more probably, refer it to Aquila. St. Paul undertook a similar performance on another occaticulars respecting him, see Tacit. Ann. VI. sion, but merely as a matter of expedience. See on Acts xxi. 28.

έπι πλείονα χρόνον μείναι παρ αὐτοίς, οὐκ ἐπένευσεν άλλ ἀπετά-21 ξατο αὐτοῖς, είπων, Δεῖ με πάντως την έορτην την έρχομένην ποιησαι είς Ίεροσόλυμα πάλιν δὲ ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος. Καὶ ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου καὶ κατελθών εἰς Καισάρειαν, ἀναβὰς 22 καὶ ἀσπασάμενος την έκκλησίαν, κατέβη είς Αντιόχειαν. Καὶ, ποιήσας 23 χρόνον τινα, έξηλθε, διερχόμενος καθεξής την Γαλατικήν χώραν καί

Φρυγίαν, έπιστηρίζων πάντας τούς μαθητάς.

Ίουδαίος δέ τις, Απολλώς ονόματι Άλεξανδρεύς τῷ γένει, ανηρ 24 λόγιος, κατήντησεν είς Έφεσον, δυνατός ων έν ταις γραφαίς. Ούτος 25 ην κατηχημένος την όδον του κυρίου, και, ζέων τῷ πνεύματι, έλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ κυρίου, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ιωάννου. Οὐτός τε ήρξατο παρρησιάζεσθαι έν τη συναγωγή 26 ακούσαντες δε αυτού Ακύλας και Πρίσκιλλα, προσελάβοντο αυτόν, καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ έξέθεντο την τοῦ Θεοῦ όδόν. Βουλομένου δὲ 27 αὐτοῦ διελθείν είς την Αχαΐαν, προτρεψάμενοι οι άδελφοι έγραψαν τοις μαθηταίς αποδέξασθαι αὐτύν ος παραγενόμενος συνεβάλετο πολύ τοις πεπιστευκόσι διὰ τῆς χάριτος εὐτόνως γὰρ τοις Ιουδαίοις 28 διακατηλέγχετο δημοσία, επιδεικνύς δια των γραφων είναι τον Χριστὸν Ίησοῦν.

19. ΈΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ τὸν Απολλώ είναι έν Κορίνθω, Παῦλον, 1 διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη, έλθεῖν είς Έφεσον καὶ, εύρών τινας μαθητάς, είπε πρός αὐτούς, Εί πνεύμα άγιον έλάβετε πιστεύσαντες; Οί δέ? είπον πρός αὐτὸν, 'Αλλ' οὐδὲ, εὶ πνεῦμα ἄγιόν ἐστιν, ἡκούσαμεν. Εἰπέ 3 τε πρός αὐτοὺς, Είς τί οὖν έβαπτίσθητε; Οί δὲ εἶπον, Είς τὸ Ίωάννου βάπτισμα. Είπε δὲ Παυλος, Ίωάννης μὲν ἐβάπτισε βάπτισμα μετα- Ι νοίας, τῷ λαῷ λέγων, είς τὸν έρχόμενον μετ' αὐτὸν ίνα πιστεύσωσι, τουτέστιν είς τον Χριστον Ίησοῦν. 'Ακούσαντες δὲ έβαπτίσθησαν είς 5

Ver. 21. Codd. A. B. C. άποπαξάμενος καὶ είπων, Πάλιν άνακάμψω....θίλοντος, άνήχθη κ. τ. λ.—25. τοῦ κυρίου. Al. τοῦ Ίησοῦ. CHAP. XIX. Ver. 4. G. omits μέν and Χριστόν. Both are bracketed by K. The same also may be said of In $\sigma o v$, in ver. 10.

xxvi. 18; and of ποιείν χρόνον (ver. 23), the Gospel. Some, however, understand the see on Acts xv. 33.—δεῖ με πάντως κ. τ. exhortation to have been contained in the letλ. Not with a view to keep a Jewish feast ters to the disciples of Achaia. With διά της (Rom. xiv. 5. Gal. iv. 10, 11. Col. ii. 16), χάριτός, which is to be joined with πεπισbut to meet those who attended it.—Of the τευκόσι, supply του Θεού. Compare I Cor. phrase, του Θεού Βέλ., compare James iv. iii. 6.

Ver. 22. άναβάς. Scil. είς `Ιεροσόλυμα. See on Matt. xx. 17.

Ver. 26. akoißistepov. Apollos had been led by John's preaching to look for the immediate presence of the Messiah; but he did not yet know that Jesus was the Christ. Compare ch. xix. 4.

Ver. 27. προτρεψάμενοι. Having exhorted

Ver. 21. ἐορτήν ποιήσαι. See on Matt. him (Apollos) to exert himself in the cause of

CHAP. XIX. Ver. 1. The dywrepika miff Phrygia and Galatia are so called in respect of Ephesus. See Acts xviii, 23.

Ver. 2. πνευμα άγιον. That is, any spiritual gift. These disciples had probably been converted by Aquila, who had not the power to impart the miraculous gifts of the Spirit. See on Acts viii. 17.

Ver. 5. lβαπτίσθησαν ε. τ. λ. This re-

6 τὸ ὅτομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ, ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου τὰς

χείρας, ήλθε τὸ πνεύμα τὸ άγιον ἐπ΄ αὐτοὺς, ἐλάλουν τε γλώσσαις, καὶ 7-8 προεφήτευον. Ήσαν δε οι πάντες ανδρες ώσει δεκαδύο. Είσελθων δε είς την συναγωγην έπαρρησιάζετο, έπι μήνας τρείς διαλεγόμενος καί 9 πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. ΄ Ως δέ τινες ἐσκληρύνοντο και ηπείθουν, κακολογούντες της ύδον ένωπιον του πλήθους, αποστάς απ' αὐτων αφώρισε τοὺς μαθητάς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος έν τῦ 10 σχολή Τυράννου τινός. Τούτο δὲ έγένετο έπὶ έτη δύο, ώστε πάντας τούς κατοικούντας την 'Ασίαν άκούσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου Ίησοῦ, 11 Ιουδαίους τε καὶ Έλληνας. Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας έποίει ὁ 12 θεος δια των χειρών Παύλου, ώστε και έπι τους ασθενούντας έπιφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἡ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι απ' αυτών τὰς νόσους, τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ έξέρχεσθαι ἀπ' αυτών. 13 Επεχείρησαν δέ τινες από των περιερχομένων Ίουδαίων έξυρκιστων ονομάζειν έπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὅνομα τοῦ κυρίου Ίησου, λέγοντες, Όρκίζομεν ύμας τὸν Ίησουν, ον ο Παυλος 14κηρύσσει. Ήσαν δέ τινες υιοί Σκεύα, Ιουδαίου αρχιερέως, έπτα οί 15 τούτο ποιούντες. Αποκριθέν δέ τὸ πνεύμα τὸ πονηρὸν είπε, Τὸν 16 Ίησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; Καὶ ἐφαλλόμενος ἐπ΄ αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος, ἐν ῷ ἢν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, καὶ κατακυριεύσας αὐτῶν, ἴσχυσε κατ΄ αὐτῶν, ῶστε γυμνοὺς 17 και τετραυματισμένους έκφυγείν έκ του οίκου έκείνου. Τουτο δέ έγένετο γνωστον πάσιν Ιουδαίοις τε καὶ Έλλησι τοῖς κατοικούσι τὴν Έφεσον και έπέπεσε φόβος έπι πάντας αὐτούς, και έμεγαλύνετο τὸ 18 υνομα του κυρίου Ίησου. Πολλοί τε των πεπιστευκότων ήρχοντο, 19 έξομολογούμενοι και άναγγέλλοντες τας πράξεις αὐτων. Ικανοί δέ

Ver. 12. Al. ἀποφίρεσθαι. In the end of the verse G. K. S. omit ἀπ' αὐτῶν.— 13. Κ. τινες καὶ τῶν π. Ί. ὁρκίζομεν. G. Κ. S. ὁρκίζω.—16. καὶ κατακυριεύσας αὐτῶν. Al. κατακυριεύσας άμφοτέρων, without the copula.

whom, therefore, it affords no sanction. See on Luke xix. 20. Eph. iv. 5.

three months before mentioned (ver. 8) are not included. St. Paul says rpieriar in Acts xx. 31. Hence it should seem that he passed another nine months in Asia, during which 2.5. period, perhaps, he visited Crete and Corinth.

Ver. 11. où ràc ruxovoac Extraordinary: and so again in Acts xxxiii. 2. The expression is purely classical. Compare Xen. Mem. 1. 5. 6. III. 9. 10. Plat. Ap. Socr. 1. Longin. Subl. 9. Soph. Od. S. 393. Diod. Sic. II. 141.

Ver. 12. σιμικίνθια. Aprons. It is the

baptism in the name of Jesus is totally dis- Latin semicinctium. Of σουδάριον, which tinct from the practice of the Anabaptists, to denotes properly id quo sudor aetergitur, see

Ver. 13. ikopriotwv. See on Natt. xii. Ver. 9. την όδον. See on Acts ix. 2. 27. The verb περιέρχεσθαι signifies to cheat Ver. 10. έτη δύο. In these two years, the in Arist. Eq. 1139. Here it rather denotes a habit of wandering from place to place. Compare 1 Tim. v. 18. Heb. xi. 37. Josephus speaks of these exorcists in Antiq. VIII.

Ver. 14. apxupiws. The head of one of the courses of priests. See on Matt. ii. 4. Among the high-priests the name of Sceva does not occur.

Ver. 16. γυμνούς. See on Matt. xxv. 36. Ver. 17. suevalvero. A term usually applied to the Deity. See on Luke i. 46.

των τὰ περίεργα πραξάντων, συνενέγκαντες τὰς βίβλους, κατέκαιον ένώπιον πάντων καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ εὖρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε. Ουτω κατά κράτος ο λόγος του κυρίου ηυξανε, 20

καὶ ἴσχυεν.

΄ ΩΣ δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι, διελθών 21 την Μακεδονίαν καὶ Αχαΐαν, πορεύεσθαι είς Ιερουσαλημ, είπων, Ότι μετα το γενέσθαί με έκει, δεί με καὶ Ρώμην ίδειν. Αποστείλας δέ 22 είς την Μακεδονίαν δύο των διακονούντων αὐτω, Τιμόθευν καὶ Έραστον, αὐτὸς ἐπέσχε χρόνον είς την Ασίαν. Έγένετο δὲ κατὰ τὸν και-23 ρου έκεινου τάραχος ουκ ολίγος περί της όδου. Δημήτριος γάρ τις 24 ονόματι, αργυροκόπος, ποιών ναούς αργυρούς Αρτέμιδος, παρείχετο τοῖς τεχνίταις έργασίαν οὐκ ὀλίγην' οῦς συναθροίσας, καὶ τοὺς περί 25 τὰ τοιαῦτα έργάτας, εἶπεν, Ανδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ή εὐπορία ἡμῶν έστι καὶ θεωρείτε καὶ ἀκούετε, ὅτι οὐ μόνον 26 Έφέσου, αλλα σχεδον πάσης της Ασίας, ο Παύλος ούτος πείσας μετέστησεν ίκανον όχλον, λέγων ότι οὐκ είσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρών γινόμενοι. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος είς ἀπελεγμὸν έλθείν, 27 αλλά και τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Αρτέμιδος ιερον εις οὐδὲν λογισθηνας μέλλειν δὲ καὶ καθαιρείσθαι την μεγαλειότητα αὐτης, ην όλη ή Ασία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. 'Ακούσαντες δὲ, καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ, 28 έκραζον, λέγοντες, Μεγάλη ή "Αρτεμις Έφεσίων. Καὶ ἐπλήσθη ή πό-29 λις όλη συγχύσεως ωρμησάν τε ομοθυμαδόν είς το θέατρον, συναρπάσαντες Γάιον καὶ Αρισταρχον, Μακεδόνας, συνεκδήμους τοῦ Παύ-

Ver. 29. K. 8. τῆς συγχύσεως. Some omit δλη,

Ver. 19. περίεργα. Properly περίεργος signifies curiosus; and thence it is applied to mugical arts, in which sense enriosus is also used in Hor. Epod. XVIII. 25. There seems to be an allusion to certain spells or incantations, which were called Εφίσια γράμματα. Reckoning by the Roman denarius, the value of the books burned upon this occasion was is, οὐ μόνον δὲ τοῦτο τὸ μέρος ἡμῖν (for about 1620/. sterling.

milar distinction is made between Greece and there is an example in Xen. Anab. VII. 6. Macedonia in Herod. V. 22. Arrian, Exp. IV. 25. 11. 14. Q. Curt. VIII. 5. 7. So again in

Acts xx. 1, 2. Ver. 22. inione noove. That is, inione ξαυτόν κατά πολύν χρόνον. passage compare 1 Cor. xvi. 4, sqq.

Ver. 24. apyupokónoc A silversmith who employed rexvirag, artificers, and loyá- See also Col. iv. 10. Philom. 24. That it was rac, labourers. — Properly vaoc signifies a usual to repair to the theatre to address the shrine, enclosing a statue (Herod. II. 63); populace, see on Acts xii. 20; and compare and hence it here denotes a small porta- Pausan. VI. 5. 2. V. Max. II. 2. 5. Tac. ble locket, with a figure of the goddess, Hist. II. 80. Juv. Sat. X. 28. Joseph. B. J. which was carried about the person as an VII. 3. 3. Philost. Apoll IV, 10.

amulet. At Ephesus the worship of Dians was peculiarly magnificent, and her temple there was regarded as one of the wonders of the world. See Plin. N. H. XXXVI. 14. Liv. I. 45. Plutarch V. Alex. 3. V. Max. VIIL 14. Of the word έργασία, see on Acts xvi. 16.

Ver. 27. ου μόνον δέ κ. τ. λ. The order ημων) κινδυνεύει κ. τ. λ. Before μέλλων Ver. 21. Makedoviav is 'Axatav. A si- supply wore.—Of µepoc, denoting a trade,

Ver. 28. μεγάλη η. 'A. 'B. Compare Xen.

Ephes. c. 1.

Ver. 29. συνεκδήμους. Fellow-travellers; With this or, more properly, persons who had left their own country with Paul. Aristarchus was a native of Thessalonica (Acts xx. 4. xxvii. 2.)

30 λου. Τοῦ δὲ Παύλου βουλομένου είσελθεῖν είς τὸν δῆμον, οὐκ είων 31 αὐτὸν οἱ μαθηταί τινὲς δὲ καὶ τῶν ᾿Ασιαρχῶν ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρός αὐτὸν, παρεκάλουν μη δοῦναι έαυτὸν είς τὸ θέατρον. 32 Αλλοι μέν οὖν ἄλλό τι ἔκραζον. ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ 33 οι πλείους ουκ ήδεισαν, τίνος ένεκεν συνεληλύθεισάν. Έκ δὲ τοῦ ὅχλου προεβίβασαν 'Αλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων' ὁ δὲ Αλέξανδρος, κατασείσας την χείρα, ήθελεν ἀπολυγείσθαι τῷ δήμφ. 34 Επιγνόντων δε ότι Ιουδαϊός έστι, φωνή έγένετο μία έκ πάντων, ώς έπί 35 ώρας δύο κραζόντων, Μεγάλη ή Αρτεμις Έφεσίων. Καταστείλας δὲ ο γραμματεύς τον οχλον, φησίν, Ανδρες Έφέσιοι, τίς γάρ έστιν ανθρωπος, δς οὐ γινώσκει την Έφεσίων πύλιν νεωκύρον οὖσαν τῆς με-36 γάλης θεας 'Αρτέμιδος και του Διοπετούς; 'Αναντιρρήτων ούν ύντων τούτων, δέον έστιν ύμας κατεσταλμένους ύπάρχειν, και μηδέν προπε-37 τες πράττειν ηγάγετε γαρ τους ανδρας τούτους, ούτε ιεροσύλους, 38 ούτε βλασφημούντας την θεάν ύμων. Εί μεν ούν Δημήτριος καί οί σύν αὐτῷ τεχνίται πρός τινα λόγον ἔχουσιν, ἀγόραιοι ἄγονται, καὶ ἀνθύ-39 πατοι είσίν εγκαλείτωσαν αλλήλοις. Εί δέ τι περί ετέρων επιζητείτε, 40 έν τη έννόμω έκκλησία έπιλυθήσεται. Καὶ γὰρ κινδυνεύομεν έγκαλεῖσθαι στάσεως περί της σήμερον, μηδενός αίτίου ύπάρχοντος, περί ού δυνη-41 σόμεθα αποδούναι λόγον της συστροφής ταύτης. Καὶ, ταῦτα εἰπων, απέλυσε την εκκλησίαν.

20. ΜΕΤΑ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, προσκαλεσάμενος ὁ Παύλος τοὺς μαθητάς, καὶ ἀππασάμενος, έξηλθε πὸρευθήναι είς την Μακεδονίαν. Διελθών δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λό-

Ver. 33. Al. συνεβίβασαν.—34. G. K. S. ἐπιγνόντες.—35. θεὰς. Omitted by G. K. S.—37. θεάν. G. K. S. θεόν.—38. R. άγοραῖοι.—40. Al. περὶ οὐ οὐ δ.

states appointed one of these officers to preside over the games at Ephesus.—The phrase dovva laurdy, to trust one's-self, occurs in Diod. Sic. V. 59. Joseph. Ant. XV. 11. So.

Ver. 33. ray Ioudaiwy. The Jews probably feared that their known hatred to idolatry might involve them in the danger which threatened the Christians; and, therefore, they thrust forward Alexander to speak in their behalf. This Alexander is, perhaps, the individual mentioned in 2 Tim. iv. 14.

Ver. 35. γραμματεύς. Perhaps, the townclerk; though it should seem that there were more than one of them. Apollonius addressed a letter (Epist. 32.) 'Εφεσίων γραμματεύσι -Properly viewcopos, which signifies one who sweeps or adorns a temple, is equivalent with the Latin adituus. As applied to cities, it Acham. 172. Eccles. 377.

Ver. 31. 'Ασιαρχών. Each of the Asiatic seems to designate them as the guardians of the temple of some particular deity, whose protection they enjoyed. See Xen. Anab. V. 37. Joseph. B. J. V. 9. 9. 4.—With Διοπετούς there is an ellipsis of άγάλματος. Cic. Verr. 111. 19. Populo se ac coronæ da- It was a statue of Diana; and is mentioned in Plin. N. H. XVI. 79.

> Ver. 38. λόγον. Subaud. μομφής. Matter of complaint. Compare Col. iii. 18.—άγόρaιοι. Joseph. Ant. XIV, 10. 21. άγειν τὸν άγδραιον. See on Acts xvii. 5. As there was but one proconsul at Ephesus, άνθύπα-Tos must be used of those who bore the office generally, and to whom the investigation of such causes appertained.

> Ver. 40. συστροφής. See on Acts xxiii. There was a Roman law, by which cætum et concursum fucere, capitale est. See Senec. Contr. III. 8. Liv. XXXVI. 25.

> Ver. 41. anihuse thy lekk. So Arist,

γω πολλώ, ήλθεν είς την Ελλάδα ποιήσας τε μήνας τρείς, γενομενης 3 αὐτφ ἐπιβουλης ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, μέλλοντι ἀνάγεσθαι εις την Συρίαν, έγένετο γνώμη τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας Συνείπετο δὲ 4 αὐτῷ ἄχρι τῆς 'Ασίας Σώπατρος Βεροιαίος' Θεσσαλονικέων δε 'Αρίσταρχος καὶ Σεκουνδος, καὶ Γάιος Δερβαίος καὶ Τιμόθεος Ασιανοί δὲ, Τυχικός καὶ Τρόφιμος. Οὔτοι προελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι 5 ήμεις δε έξεπλεύσαμεν μετά τας ήμέρας των άζύμων άπο Φιλίππων, και δ ήλθομεν πρός αὐτοὺς είς την Τρωάδα ἄχρις ήμερων πέντε, οῦ διετρίψαμεν ήμέρας έπτά. Έν δὲ τῷ μιᾳ τῶν σαββάτων, συνηγμένων τῶν μα-7 θητων του κλάσαι άρτον, ο Παυλος διελέγετο αυτοίς, μέλλων έξιέναι τη έπαύριον, παρέτεινέ τε τον λόγον μέχρι μεσονυκτίου ήσαν δε λαμ-8 πάδες ίκαναὶ έν τῷ ὑπερψῷ, οὖ ἦσαν συνηγμένοι. Καθήμενος δέ τις 9 νεανίας, ονόματι Εύτυχος, έπὶ της θυρίδος, καταφερόμενος υπνφ βαθεί, διαλεγομένου τοῦ Παύλου έπὶ πλείον, κατενεχθείς ἀπὸ τοῦ ὕπνου, έπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω, καὶ ήρθη νεκρός. Καταβάς δὲ ὁ Παῦ-10 λος έπέπεσεν αὐτώ, καὶ συμπεριλαβών είπε, Μη θορυβείσθε ή γὰρ ψυχή αὐτοῦ έν αὐτῷ έστιν. ἀναβὰς δὲ, καὶ κλάσας ἄρτον καὶ γευσάμενος, 11 έφ΄ ικανόν τε όμιλήσας ἄχρις, αὐγης, ουτως έξηλθεν. Ήγαγον δὲ τὸν 12 παίδα ζώντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως. Ἡμείς δὲ, προελθόντις 13 έπὶ τὸ πλοίον, άνηχθημεν είς την Ασσον, έκειθεν μέλλοντες άναλαμβάνειν τον Παύλον ούτω γάρ ην διατεταγμένος, μέλλων αὐτος πεζεύειν. ΄Ως δὲ συνέβαλεν ἡμῖν είς τὴν Ασσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν, 14 ήλθομεν είς Μιτυλήνην κακείθεν αποπλεύσαντες, τη έπιούση κατην-15 τήσαμεν αντικρύ Χίου τη δὲ ἐτέρα παρεβάλομεν είς Σάμον καὶ, μείναντες έν Τρωγυλλίω, τη έχομένη ήλθομεν είς Μίλητον. Έκρινε γάρ 16

CHAP. XX. Ver. 4. G. K. S. Σώπατρος Πύρρου B.—7. G. K. S. συνηγμένων ήμων κλασαι άρτ.—8. οὐ ήσαν σ. G. K. S. ού ήμεν σ.—16. έκρινε. G. κεκρίκει.

on Matt. xx. 12. Acts xv. 83. The nomina- τοσαθτα κοπίων ε άγρυπνων κατηνίχθης tive absolute is here used for the dative. Si- Hesych. καταφορείν ὑπνοῦν. Two distinct milar instances of anacolutha are very common; of which see on Hom. Il. B. 353.— These three months were passed at Corinth; whence the Epistle to the Romans was written.

Ver. 4. Σώπατρος. Probably the a person as Sosipater, mentioned in Rom. xvi. Elisha in 1 Kings xvii. 21. 2 Kings iv. 34. 21. Trophimus was an Ephesian. See Acts

the plural number, it should seem that St. Luke, who had remained at Philippi (Acts xvi. 40), rejoined Paul at that place.

Ver. 7. μιζ των σαββάτων. See on Matt.

xxviii. 1.

Ver. 9. καταφέρόμενος ϋπνφ. The verb Obs. 1. karapipes value is thus used either with or

CHAP. XX. Ver. 3. ποιήσας μ. τ. See without υπνφ. Plutarch. Adulat. c. 46. periods in the progress of sleep are denoted by the different tenses here employed. In an old Gloss, on Juv. Sat. III. 199, tabelets tertia is explained by tristega. Hence rpiotiyou is here properly rendered a third story.

Ver. 10. intrecer auto. So Elijeh and With St. Paul's words compare Matt. ix. 24.

Ver. 13. πεζεύειν. See on Mett. xiv. 13. Ver. 5. ημας. From the resumption of Of διατεταγμένος ην, passive for middle, see

Gr. Gr. § 22. 3.

See on Merk i. Ver. 15. ry izopiny. 38. The ellipsis of huspa, which occurs thrice in this verse, is a constant idiom in the best Greek writers. See Gr. Gr. § 69. 111.

ό Παύλος παραπλεύσαι την Εφεσον, όπως μη γένηται αυτώ χρονοτριβήσαι έν τη Ασία έσπευδε γαρ, εί δυνατον ήν αὐτῷ, τῆν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστής γενέσθαι είς Ίεροσόλυμα.

Απο δε της Μιλήτου πέμψας είς Εφεσον, μετεκαλέσατο τους πρεσ-18 βυτέρους της εκκλησίας. 'Ως δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν, είπεν αὐτοις, Υμείς επίστασθε, από πρώτης ήμέρας αφ' ής επέβην είς την 19 Ασίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, δουλεύων τῷ κυρίψ μετά πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πολλων δακρύων καὶ πειρασμων, 20 των συμβάντων μοι έν ταις έπιβουλαις των Ιουδαίων ώς οὐδὲν ύπεστειλάμην των συμφερόντων, του μη άναγγείλαι ύμιν, και διδάξαι 21 ύμας δημοσία καὶ κατ' οίκους, διαμαρτυρόμενος Ίουδαίοις τε καὶ Έλλησι την είς τον Θεον μετάνοιαν, και πίστιν την είς τον κύριον ήμων 22 Ιησούν Χριστόν. Καὶ νύν ίδου, έγω, δεδεμένος τῷ πνεύματι, πορεύ-23 ομαι είς Ίερουσαλημ, τὰ έν αὐτη συναντήσοντά μοι μη είδως, πλην ὅτι τὸ πνεύμα τὸ ἄγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεται, λέγον, Ότι δεσμά με 24 καὶ θλίψεις μένουσιν. 'Αλλ' οὐδενὸς λόγον ποιούμαι, οὐδὲ ἔχω την ψυχήν μου τιμίαν έμαυτῷ, ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου μετὰ χαρᾶς, καὶ την διακονίαν, ην έλαβον παρά τοῦ κυρίου Ίησοῦ, διαμαρτύρασθαι 25 το εύαγγέλιον της χάριτος του Θεού. Και νύν ίδου, εγώ οίδα ὅτι οὐκέτι όψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἶς διῆλθον, κηρύσ-26 σων την βασιλείαν του Θεού. Διὸ μαρτύρομαι υμίν έν τη σημερον 27 ήμέρα, ὅτι καθαρὸς έγὼ ἀπὸ τοῦ αίματος πάντων οὐ γὰρ ὑπεστειλά-28 μην τοῦ μη αναγγείλαι ήμιν πάσαν την βουλήν τοῦ Θεοῦ. Προσέχετε οὖν ἐαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ῷ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ᾶγιον ἔθετο έπισκόπους, ποιμαίνειν την εκκλησίαν του Θεού, ην περιεποιήσατο δια

Ver. 19. πολλών δ, G. K. S. omit πολλών.—23. G. K. S. διαμαρτύρεταί μοι. -25. τοῦ Θεοῦ. Wauting in most MSS., and probably interpolated. -28. την έκκλ. τοῦ θεοῦ, ἢν κ. τ. λ. This is the true reading; as in Cod. B. G. ἐκκλ. τοῦ Κυρίου.

Ver. 17. πρεσβυτέρους. It seems from ver. 28, that πρεσβύτεροι and Ιπίσκοποι were xxi. 4. 11. Rom. xv. 30, 31. terms applied indifferently during the aposchurch the latter title was applied exclusively to the highest order of the Christian ministry, deacons at the present day coincide with the apostles, presbyters, and deacons, of former times. Œcumenus: - ineion havdavei rodg τολλούς ή συνήθεια, μάλιστα τής καινής διαθήκης, τούς ἐπισκόπους πρεσβυτέρους όνομάζουσα, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ἐπισκόπους, σημειωτέον τοῦτο ἐκείθεν. 1 Tim. v. 17. Tit. L. 5. Iren. III. 14. V. 20. Tertul. Presc. 32. Cypr. Epist. 27. Calom. inst. IV. 4. 2. Timothy was strictly a bishop. See 1 Tim. iii. 1. v. 22.

Ver. 22. δεδεμένος τῷ πνεύματι. Bound, 1. & resolved in my mind. See on Acts xviii. 5. Ver. 23. δτι τὸ πνεθμα κ. τ. λ. See Acts

Ver. 25. οὐκέτι ὄψεσθε κ. τ. λ. It is most tolic age; but in the succeeding ages of the probable from 1 Tim. iii. 14, that Paul was at Ephesus in a subsequent part of his career; but that he is here speaking from the suggesso that the three orders of bishops, priests, and tion of his own mind, and calculating a human probability apart from inspiration, is abundantly clear from the last clause of ver. 23. Some, indeed, lay a stress on πάντες, but the natural sense of the words is best. Compare ver. 38. Of the construction of καθαρός, in the next verse, see Gr. Gr. § 42.

Ver. 26. Compare also Acts xviii. 6.

Ver. 28. ην περιεποιήσατο κ. τ. λ. In accordance with this passage Christians are called hade sig repersinger in 1 Pet ii. 9. The text is decisive with respect to the divinity of Christ. See also on Tit. ii. 14.

τοῦ ίδιου αίματος. Έγω γὰρ οίδα τοῦτο, ὅτι είσελεύσονται μετὰ τὴν 29 αφιξίν μου λύκοι βαρείς είς ύμας, μη φειδόμενοι του ποιμνίου και έξ 30 ύμων αὐτων ἀναστήσονται ἄνδρες, λαλούντες διεστραμμένα, τοῦ ἀποσπαν τους μαθητάς όπίσω αὐτων. Διο γρηγορείτε, μνημονεύοντες ότι 31 τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετών ένα έκαστον. Καὶ τανῦν παρατίθεμαι ύμᾶς, ἀδελφοὶ, τῷ Θεῷ καὶ τῷ λόγψ 32 της χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένω έποικοδημήσαι, καὶ δοῦναι ὑμῖν κληρονομίαν έν τοῖς ἡγιασμένοις πάσιν. Αργυρίου η χρυσίου η ίματισμού 33 ούδενος έπεθύμησα αὐτοὶ δὲ γινώσκετε, ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς 34 ούσι μετ' έμου ύπηρέτησαν αι χείρες αύται. Πάντα ύπέδειξα ύμιν, ότι 35 ούτω κοπιώντας δεί άντιλαμβάνεσθαι των άσθενούντων, μνημονεύειν τε των λόγων του κυρίου Ίησου, ότι αὐτὸς εἶπε, Μακάριόν έστι διδύναι μαλλον η λαμβάνειν. Καὶ ταῦτα είπων, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ, σῦν 36 πάσιν αὐτοῖς προσηύξατο. Ίκανὸς δὲ έγένετο κλαυθμός πάντων καὶ, 37 έπιπεσόντες έπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου, κατεφίλουν αὐτόν όδυνώ-38 μενοι μάλιστα έπὶ τῷ λόγῳ, ῷ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αυτού θεωρείν. Προέπεμπον δε αυτόν είς το πλοίον.

21. ΩΣ δε έγένετο αναχθήναι ήμας αποσπασθέντας απ' αὐτών,1 εὐθυδρομήσαντες ήλθομεν είς την Κων, τη δὲ έξης είς την 'Ρόδον, κάκείθεν είς Πάταρα. Καὶ, εὐρόντες πλοίον διαπερών είς Φοινίκην, έπι-? βάντες ανήθηχμεν αναφανέντες δέ την Κύπρον, και καταλιπόντες 3 αθτην εθώνυμον, έπλέσμεν είς Συρίαν, καὶ κατήχθημεν είς Τύρον

And so Codd. A. C. D.; but the expression would thus be unique in the N. Test. K. suggests εκκλησίαν, ην περιεποιήσατο αυτός [ο Θεός] διά τοῦ αϊματος τοῦ ίδιου [vioù]. G. K. S. τοῦ αϊμ. τοῦ ἰδίου. Probably the common reading is from Heb. xiil. 12.—34. αὐτοὶ δὲ γ. G. K. S. omit δέ. CHAP. XXI. Ver. 1. G. K. S. Kū.—3. R. avapavevreg. See note.

signated in Matt. vii. 15. St. Paul predicts address, is one of those ἐπεα ἄγραφα (John the rise of the Gnostic heresy, into the errors xxi. 25), which are not recorded in the Gosof which many of the early converts were se- pel. The following parallels have been adduced after his death. See 2 These. ii. 3. 1 duced from profane writers. Ælian, H. V. Tim. i. 20. iv. 1. 2 Tim. ii. 18. Rev. ii. 2. XIII. 13. άμεινόν έστι πλουτίζειν ή Properly άφιξις is an arrival; but Demos- πλουτείν. Artem. Oneir. IV. 3. διδόναι thenes has used it in the sense of a departure. κρεῖττον η λαμβάνειν. See also Ecclus. iv. It may here, perhaps, denote death.

Ver. 30. διεστραμμένα. So Arrian Epict. I. 29. διεστραμμένα δόγματα. See on Matt. Luke xv. 20.

Ver. 31. rpieriay. See on Acte xix. 10. Ver. 33. luariouov. See on Matt. vi.

Ver. 34. τοῖς οὐσι μετ' ἐμοῦ. Γοι ταῖς xpelais two ovews mer emov. There is a similar conciseness of expression in Matt. v. 20. Luke xiii. 1, and elsewhere. See also on ch. vviii. 3.

Ver. 35. ὑπέδειξα. That is, ὑπόδειγμα έδωκα, as in John xiii. 15. The saying of our

Ver. 29. λύκοι. False teachers are so de- Lord, which St. Paul cites in the end of his

Ver. 37. ἐπιπεσόντες ἐπὶ τράχ. See on

Ver. 83. προέπεμπον. See on Acts xv. 3. CHAP. XXI. Ver. 1. - à ποσπασθίντας. Tearing ourselves from them. Eur. Alc. 298ούκ ήθέλησα ζῆν άποσπασθεῖσα.

Ver. 3. άναφανέντες την Κ. For άναφανείσης της Κύπρου. The construction is somewhat similar in Acts xxviii. 20. Rom. iii. 2. Gal. ii. 7. So Theophenes: drapaνέντων δε αύτων την γην. See Gr. Gr. 9 48. Obs. 1.

4 έκεισε γαρ ήν το πλοίον αποφορτιζόμενον τον γόμον. Καὶ, ανευρόντες τούς μαθητάς, έπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας έπτά οίτινες τῷ Παῦλφ έλε-5 γον δια του πνεύματος, μη αναβαίνειν εις Ιερουσαλήμ. "Ότε δὲ έγένετο ήμας έξαρτίσαι τας ήμέρας, έξελθόντες έπορευόμεθα, προπεμπόντων ήμας πάντων σύν γυναιξί και τέκνοις έως έξω της πόλεως καί, 6 θέντες τὰ γόνατα έπὶ τὸν αίγιαλὸν, προσηυξάμεθα καὶ, ἀσπασάμενοι άλλήλους, έπέβημεν είς το πλοίον, έκείνοι δε ύπεστρεψαν είς τα ίδια. 7 Ήμεις δέ, τον πλούν διανύσαντες από Τύρου, κατηντήσαμεν είς Πτολεμαίδα, καὶ, ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς, έμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ 8 αὐτοῖς. Τη δὲ ἐπαύριον, ἐξελθόντες οι περὶ τὸν Παῦλον ήλθον είς Καισάρειαν καὶ, είσελθόντες είς τὸν οίκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελισ-9 του, του όντος έκ των έπτα, έμείναμεν παρ αὐτῷ. Τούτῳ δὲ ήσαν θυ-10 γατέρες παρθένοι τέσσαρες, προφητεύουσαι. Έπιμενόντων δε ήμων ήμερας πλείους, κατηλθέ τις από της Ιουδαίας προφήτης, ονόματι 11 Αγαβος καὶ έλθων πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἄρας την ζώνην τοῦ Παύλου, δήσας τε αὐτοῦ τὰς χείρας καὶ τοὺς πόδας, εἶπε, Τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ άγιον, Τὸν άνδρα, οὖ έστιν ἡ ζώνη αῦτη, οῦτω δήσουσιν ἐν Ἱερουσα-12 λημ οι Ιουδαίοι, και παραδώσουσιν είς χείρας έθνων. 'Ως δὲ ηκούσαμεν ταυτα, παρεκαλούμεν ήμεις τε και οι έντόπιοι, του μη αναβαίνειν 13 αυτον είς Ιερουσαλήμ, Απεκρίθη δε ο Παύλος, Τί ποιείτε κλαίοντες, καὶ συνθρύπτοντές μου την καρδίαν; έγω γαρ οὐ μόνον δεθήναι, άλλα καὶ ἀποθανείν είς Ίερουσαλημ, ετοίμως έχω ὑπερ τοῦ ὀνόματος τοῦ 14 κυρίου Ίησου. Μή πειθομένου δὲ αὐτου, ήσυχάσαμεν, είπόντες, Τὸ θέ-15 λημα του Κυρίου γενέσθω. Μετά δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἀποσκευασά-16 μενοι, ανεβαίνομεν είς Ίερουσαλήμ. Συνήλθον δε και των μαθητών από Καισαρείας σύν ήμιν, αγοντες, παρ φ ξενισθώμεν, Μνάσωνί τινι Κυπρίω, αρχαίψ μαθητή. ΓΕΝΟΜΕΝΩΝ δε ήμων εις Ιεροσόλυμα, ασμένως έδέξαντο ήμας

Ver. 8. ol περί τον Π. Omitted by G. K. S.—τοῦ οντος. The same are without the article.—11. Al δήσας λαυτού τούς πόδας καλ τ. χ.—15. Κ. λπισκευασάμενοι. This reading is confirmed by Chrysostom, who explains it, τὰ πρὸς τὴν ὁδοιπορίαν λαβόντες. It is difficult to reconcile άποσκευάζεσθαι, to discharge one's baggage, with the sense.

18 οι άδελφοί. Τη δε εποιούση, εισήει ο Παύλος συν ήμιν προς Ίακωβον,

19 πάντες τε παρεγένοντο οι πρεσβύτεροι. Καὶ, ἀσπασάμενος αὐτοὺς,

Ver. 4. ded row arewhatos. The Spirit merely intimated to them that he would be fore in Acts xi. 28. exposed to danger.

sions of importance. Compare Acts viii. 5. the verb. See Gr. Gr. § 45. Obs. 14. 40. xix. 22, 2 Tim iv. 5.

Ver. 10. Ayaßoc. He is mentioned be-

Ver. 16. Mydowvi. That is, to the house Ver. 8. la των iπτά. One of the seven of Muason. Compare Acts xvi. 40. Although descons. See Acts vi. 5. The title of Evange- this construction is not purely classical, it is had seems to have been given to those, whom better than taking the dative for the accusathe apostles sent from place to place on mis- tive, with reference to the relative instead of έξηγείτο καθ' εν έκαστον, ων εποίησεν ο Θεός έν τοίς έθνεσι δια της διακονίας αὐτοῦ. Οἱ δὲ ἀκούσαντες έδόξαζον τὸν Κύριον εἶπον τε αὐ- 20 τω, Θεωρείς, άδελφε, πόσαι μυριάδες είσιν Ιουδαίων των πεπιστευκότων καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσι. Κατηχήθησαν δὲ 21 περί σου, ότι αποστασίαν διδάσκεις από Μωσέως τους κατά τα έθνη πάντας Ιουδαίους, λέγων μη περιτέμνειν αὐτούς τὰ τέκνα, μηδὲ τοίς έθεσι περιπατείν. Τί ουν έστι; πάντως δεί πλήθος συνελθείν 22 ακούσονται γαρ ότι έλήλυθας. Τοῦτο οὖν ποίησον, ὅ σοι λέγομεν. 23 Είσὶν ἡμῖν ανδρες τέσσαρες, εὐχὴν ἔχοντες έφ ἐαυτῶν τούτους παρα-?4 λαβών άγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ΄ αὐτοῖς, ἵνα ξυρήσωνται την κεφαλην, και γνώσι πάντες ότι, ών κατηχηνται περί σου, ουδέν έστιν, άλλα στοιχείς και αυτός τον νόμον φυλάσσων. Περί δε των 25 πεπιστευκότων εθνών ήμεις επεστείλαμεν, κρίναντες μηδέν τοιούτον τηρείν αὐτοὺς, εί μη φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε είδωλόθυτον, καὶ τὸ αίμα, καὶ πνικτὸν, καὶ πορνείαν. Τότε ὁ Παῦλος, παραλαβών τοὺς ἄνδρας, 26 τη έχομένη ήμέρα σύν αὐτοῖς άγνισθεὶς είσηει είς τὸ ἱερὸν, διαγγέλλων την έκπληρωσιν των ημερών του άγνισμού, έως ού προσηνέχθη ύπερ ένος εκάστου αὐτων ή προσφορά. 'Ως δε έμελλον αι έπτα ήμέραι συντε- 27 λείσθαι, οι ἀπὸ τῆς Ασίας Ιουδαίοι, θεασάμενοι αὐτὸν έν τῷ ἱερῷ, συνέχεον πάντα τὸν ὅχλον, καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὸν, κράζον- 28 τες, Ανδρες Ισραηλίται, βοηθείτε. Οὐτός έστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχοῦ &δάσκων έτι τε καὶ Έλληνας είσηγαγεν είς τὸ ἰερον, καὶ κεκοίνωκε τὸν αγιον τύπον τουτον. Ήσαν γαρ προεωρακότες Τρόφιμον τον Έφέσιον 29 έν τη πόλει συν αυτώ, ον ένύμιζον ότι είς το ιερον είσηγαγεν ο Παυλος. Εκινήθη τε ή πόλις όλη, καὶ έγένετο συνδρομή του λαού καὶ, 30 έπιλαβόμενοι του Παύλου, είλκον αυτον έξω του ίερου και ευθέως

Ver. 20. τον Κύριον. G. K. τον Θεόν.—Ίουδ. Al έν τοις Ίουδαίοις.—24. γνώσι. G. K. S. γνώσονται.

ver. 24.

cates the abstinence and purity required dur- 1. Of ver. 25, see on Acts xv. 20. ing the performance of it. The head was shaved at the close of the vow; and St. Paul 1 Macc. iii 49. Ναζηραίους οι ἐπλήρωσαν was to undertake the payment of the ex- τας ήμέρας. Notice was given, as the offerpenses, which it should seem the four men ings were made with much ceremony. were unable to do. Such an act was very popular. Herod Agrippa I. caused many was certain death to any one but a Jew, who Nazarites to be shaven at his expense. See set his foot within the inner court of the tem-Joseph. Ant. XIX. 6. 1. Accordingly, on ple. entering the temple, St. Paul named the pe-

Ver. 21. τοῖς ἔθεσι. The ritual observances riod at which the offering (προσφορά) would of the Law.—Of περιπατείν see on Mark vii. be made, and the days of purification ended, 5. In the same sense στοιχείν is used in by shaving the heads of the devotees. The time so fixed was optional; and in the pre-Ver. 23. εὐχήν. This was, probably, the sent instance it was seven days (ver. 27). See Nazaritic vow, and the verb άγνίζεσθαι indi- Num. vi. 2. 5. 13, sqq. Joseph. B. J. II. 15.

Ver. 26. την έκπλ. των ημ. τ. άγν. So

Ver. 28. Kekolywke. Philo states that it

31 έκλεισθησαν αι θύραι. Ζητούντων δε αυτον αποκτείναι, ανέβη φάσις τώ 32 χιλιάρχω της σπείρης, ὅτι ὅλη συγκέχυται Ἱερουσαλήμ' δς έξ αὐτης. παραλαβών στρατιώτας καὶ ἐκατοντάρχους, κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς. οι δὲ, ιδόντες τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺς στρατιώτας, επαύσαντο τύπτον-33 τες τὸν Παῦλον. Τότε έγγίσας ὁ χιλίαρχος έπελάβετο αὐτοῦ, καὶ έκέλευσε δεθηναι άλύσεσι δυσί καὶ έπυνθάνετο τίς ᾶν είη, καὶ τί έστι 34 πεποιηκώς. 'Αλλοι δὲ ἄλλό τι έβόων έν τῷ ὅχλψ' μὴ δυνάμενος δὲ γνώναι το ασφαλές δια τον θόρυβον, έκέλευσεν αγεσθαι αυτον είς την 35 παρεμβολήν. Ότε δὲ έγένετο έπὶ τοὺς ἀναβαθμοὺς, συνέβη βαστάζεσ-36 θαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου ἡκολούθει 37 γὰρ τὸ πληθος τοῦ λαοῦ, κράζον, Αἶρε αὐτόν. Μέλλων τε είσάγεσθαι είς την παρεμβολην, ο Παύλος λέγει τῷ χιλιάρχω, Εί έξεστί μοι 38 είπειν τι πρός σε; 'Ο δὲ έφη, 'Ελληνιστὶ γινώσκεις; οὐκ ἄρα σὺ εί ὁ Αίγυπτιος ο προ τούτων των ήμερων αναστατώσας, και έξαγαγών είς 39 την έρημον τους τετρακισχιλίους ανδρας των σικαρίων; Είπε δε ό Παύλος, Έγω άνθρωπος μέν είμι Ίουδαίος, Ταρσεύς, της Κιλικίας ούκ ασήμου πόλεως πυλίτης δέομαι δέ συυ, έπίτρεψόν μοι λαλησαι τρός τον λαόν.

40 Επιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ, ὁ Παῦλος, ἐστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν, κατέσεισε τη χειρί τῷ λαῷ πολλης δὲ σιγης γενομένης, προσεφώνησε 22 τη Εβραίδι διαλέκτω, λέγων, Ανδρες άδεφλοι και πατέρες, 2 ακούσατέ μου της πρός ύμας νύν απολογίας. Ακούσαντες δε ότι τη Έβραίδι διαλέκτω προσιφώνει αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ήσυχίαν. 3 Καί φησιν, Έγω μέν είμι άνηρ Ιουδαίος, γεγεννημένος έν Ταρσώ της Κιλικίας, ανατεθραμμένος δε έν τη πόλει ταύτη παρά τους πόδας Γαμαλιήλ, πεπαιδευμένος κατά ακρίβειαν του πατρώου νόμου, ζηλωτής 4 νπάρχων του Θεού, καθώς πάντες ύμεις έστε σήμερον ος ταύτην την οδύν εδίωξα άχρι θανάτου, δεσμεύων, καὶ παραδιδούς είς φυλακάς, άν-

Ver. 34, έβόων. Al. ἐπεφώνουν. Also, μη δυναμένου δὲ αὐτοῦ γν. CHAP. XXII. Ver. 1. yūy. G. K. S. yuyi.

Ver. 31. χιλιάρχω. Claudius Lysias Ver. 36. αίρε αὐτόν. Supply ἀπὸ τῆς (Acts xxiii. 26). Of σπεῖρα, see on Matt. γῆς, as in Acts xxii. 22. 33vii. 27.

να. 33. αλύσεσι δυσί. See on Acte xii.

tower of Antonia, which opened by two 8.6. flights of steps, άναβαθμοι (ver. 35. 40), upon the N. W. angle of the Temple. It Acts ix. 11. was called Beris, by Hyrcanus, who built it. 5, 3.

Ver. 37. Έλληνιστὶ γινώσκεις. Suband. λαλείν. So Xen. Cyr. VII. 5. 11. τούς Συριστὶ ἐπισταμένους. The ellipsis is sup-Ver. 34. 70 dopalic. The truth; and so plied in Neh. xiii. 24. LXX.—Of the Egyp-Main in Acts xxii. 30. xxv. 26.—By $\pi a \rho \epsilon \mu$ - tian and the Sicarii, mentioned in the next $\beta_0\lambda_0$ is here meant the guard-room of the verse, see Joseph. B. J. II. 18. 5. Ant. XX.

Ver. 39. ούκ ἀσήμου πόλεως. See on

CHAP. XXII. Ver. 3. παρά τούς πόδας Josephus calls the steps καταβάσεις, as viewed Γ. See on Matt. xiii. 2. Luke ii. 25. With from above. See B. J. V. 5. 8. Ant. XX. St. Paul's account of his conversion compare Acts ix. 1, sqq.

δρας τε καὶ γυναϊκας. ώς καὶ ὁ ἀρχιερεύς μαρτυρεί μοι, καὶ πάν τὸ 5 πρεσβυτέριον, παρ ων και έπιστολάς δεξάμενος πρός τους άδελφους, είς Δαμασκον επορενόμην, άξων και τους έκεισε όντας δεδεμένους είς 'Ιερουσαλημ, ίνα τιμωρηθώσιν. 'Εγένετο δέ μοι πορευομένω, καὶ έγγί- 6 ζοντι τη Δαμασκώ, περί μεσημβρίαν έξαίφνης έκ του ουρανού περιαστράψαι φως ικανόν περί εμέ Επεσόν τε είς το έδαφος, και ήκουσα φω-7 νής λεγούσης μοι, Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; Έγω δὲ ἀπεκρίθην, 8 Τίς εί, κύριε; Είπέ τε πρός με, Έγω είμι Ίησους ὁ Ναζωραίος, ον σὺ διώκεις. Οι δε συν εμοί οντες το μεν φως έθεασαντο, και εμφοβοι εγέ-9 νοντο την δέ φωνην ούκ ηκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. Είπον δέ, Τί 16 ποιήσω, κύριε; 'Ο δὲ κύριος είπε πρός με, 'Αναστάς πορεύου είς Δαμασκόν κάκει σοι λαληθήσεται περί πάντων, ων τέτακταί σοι ποιήσαι. 'Ως δε ούκ ενέβλεπον από της δόξης του φωτός εκείνου, χειραγωγού-11 μενος ύπο των συνόντων μοι, ήλθυν είς Δαμασκόν. Ανανίας δέ τις, ανήρ 12 εύσεβης κατά τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων Ιουδαίων, έλθων πρός με, καὶ έπιστας, εἶπέ μοι, Σαουλ ἀδελφὲ, ἀνά-13 βλεψον. Κάγω αὐτη τη ωρα ἀνέβλεψα είς αὐτόν. 'Ο δὲ εἶπεν, '014 Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ίδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι φωνην έκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὅτι 15 έση μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους, ὧν ἐώρακας καὶ ἤκυυσας. Καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι, καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας 16 σου, έπικαλεσάμενος το ἄνομα τοῦ κυρίου. Εγένετο δέ μοι ὑποστρέ-17 ψαντι είς Ίερουσαλήμ, καὶ προσευχομένου μου έν τῷ ἰερῷ, γενέσθαί με έν έκστάσει, καὶ ίδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι, Σπεύσον, καὶ έξελθε έν τάχει 18 έξ Ιερουσαλήμ. διότι ου παραδέξονταί σου την μαρτυρίαν περί ίμου. Κάγω είπον, Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται, ὅτι ἐγω ἤμην φυλακίζων, καὶ δέ-19 ρων κατά τάς συναγωγάς, τους πιστεύοντας έπι σέ. Και, ότε έξεχείτο 20 τὸ αίμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ήμην έφεστώς, καὶ συνευδοκών τη αναιρέσει αυτού, και φυλάσσων τα ιμάτια των αναιρούντων αὐτόν. Καὶ εἶπε πρός με, Πορεύου, ὅτι έγω είς έθνη μακράν έξαπο-21 στελω σε.

Ήκουυν δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐ- ²² τῶν, λέγοντες, Αἰρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον οὐ γὰρ καθῆκον αὐτὸν ζῆν. Κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν, καὶ ριπτούντων τὰ ἰμάτια, καὶ κονιορ- ²³

Ver. 7. $i\pi\epsilon\sigma\sigma\nu$. K. $i\pi\epsilon\sigma\alpha$. See Gr. G. (. 17. 2.—12. $\epsilon\nu\sigma\epsilon\beta\dot{\eta}\varsigma$. Al. $\epsilon\dot{\nu}\lambda\alpha\beta\dot{\eta}\varsigma$.—18. $\tau\sigma\ddot{\nu}$ $\epsilon\nu\rho\dot{\nu}$ $\epsilon\nu\rho\dot{\nu}$ G. K. S. $\alpha\dot{\nu}\tau\sigma\ddot{\nu}$.—20. $\tau\ddot{\eta}$ $\dot{\alpha}\nu\alpha\dot{\nu}$ $\dot{\alpha}\dot{\nu}$ $\dot{\alpha}\dot{\nu}$ Omitted by G. S.; and bracketed by K.—22. G. K. S. $\kappa\alpha\theta\ddot{\eta}\kappa\epsilon\nu$.

<sup>Ver. 12. εὐσεβης κ. τ. λ. He had probably been a proselyte of righteousness.
Ver. 18. ἰδεῖν λέγοντα. Perhaps not a catacheesis. Compare Deut. iv. 12. Rev. i. 12. Absch. Prom. 20. Theb. 103.
Ver. 14. τὸν δίκαιον. See on Acts iii. 14. understand by this expression the act of</sup>

24 τὸν βαλλόντων είς τὸν ἀέρα, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ χιλίαρχος ἄγεσθαι είς την παρεμβολην, είπων μάστιξιν ανετάζεσθαι αυτόν, ίνα έπιγνω δι' ην 25 αίτιαν ούτως επεφώνουν αὐτῷ. 'Ως δὲ προέτεινεν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, είπε πρός τον έστωτα έκατόνταρχον ο Παύλος, Εί ανθρωπον 'Ρωμαίον 26 και ακατάκριτον έξεστιν ύμιν μαστίζειν; Ακούσας δε ο έκατόνταρχος, προσελθών απήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ, λέγων, Όρα, τί μέλλεις ποιείν 27 ο γαρ ανθρωπος ούτος Ρωμαίος έστι. Προσελθών δε ο χιλίαρχος 28 είπεν αὐτῷ, Λέγε μοι, εί σὺ Ῥωμαῖος εί; Ὁ δὲ έφη, Ναί. Απεκρίθη τε ο χιλίαρχος, Έγω πολλού κεφαλαίου την πολιτείαν ταύτην έκτησά-29 μην. Ο δε Παύλος έφη, Έγω δε και γεγέννημαι. Εὐθέως οὐν ἀπέστησαν απ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν καὶ ὁ χιλίαρχος δέ έφοβήθη, έπιγνους ότι Ρωμαϊός έστι, και ότι ήν αυτόν δεδεκώς.

30 Τη δὲ ἐπαύριον, βουλόμενος γνωναι τὸ ἀσφαλὲς, τὸ, τί κατηγορείται παρά των Ιουδαίων, έλυσεν αυτόν από των δεσμων, και έκέλευσεν έλθείν τοὺς ἀρχιερείς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον αὐτῶν καὶ, καταγαγών 23 τον Παύλον, έστησεν είς αὐτούς. Ατενίσας δε ο Παύλος τῷ συνεδρίω, είπεν, Ανδρες άδελφοί, έγω πάση συνειδήσει άγαθη πεπολίτευμαι 2το θεω άχρι ταύτης της ημέρας. 'Ο δε άρχιερευς Ανανίας έπεταξε 3τοις παρεστώσιν αὐτώ, τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. Τότε ὁ Παῦλος πρὸς αυτον είπε, Τύπτειν σε μέλλει ὁ Θεὸς, τοῖχε κεκονιαμένε καὶ σὸ κάθη, 4κρίνων με κατά τον νόμον, και παρανομών κελεύεις με τύπτεσθαι; Οί 5 δέ παρεστώτες είπον, Τον άρχιερέα του Θεού λοιδορείς; "Εφη τε ο Παυ-

Ver. 24. K. S. εἰσάγεσθαι-25. G. K. S. προετειναν.-26. δρα. Omitted by G. K. S.—27. The same omit εί.—30. Al. ὑπὸ τῶν Ἰουδ. The words ἀπὸ τῶν δεσμών, omitted by G. S.; and bracketed by K. ἐλθεῖν κ. τ. λ. Κ. S. συνελθεῖν. ····παν τὸ συνέδριον, omitting αὐτῶν.

rather to indicate the popular concurrence in $\pi \circ \lambda i \tau \eta \varsigma$. the outery for his death. Lucian. de Salt. c. (ivid. Am. III. 2.74. It date jactatis un- νόμοις μή πολιτεύεσθαι. dique signa togis. Their throwing dust into 2 Sam. xvi. 13.

7. 4 Sucton. V. Tib. c. 62. Cai. c. 32.

Ver. 25. προέτεινεν αὐτὸν τοῖς Ιμάσιν. He (the centurion) stretched him forward for the sewarges. Some say for binding; but less what follows compare Acts xvi. 37.

II. 2. 32. Vide, quid agas ?

16. Joseph. Ant. XII. 2. 2. Dio Cassius τ. λ. See Lev. xix. 15.

throwing off their clothes, preparatory to states, that the price of the freedom of Rome stoning Paul. See on Acts vii. 58. It seems was considerable. With γεγέννημαι supply

CHAP. XXIII. Ver. 1. πεπολίτευμαι τῷ το θέατρον απαν συνεμεμήνει, η έπή- Θεφ. I have conducted myself obediently to ζων, ίβόων, κ, τάς έσθητας άπερρίπτουν. God's laws. So 2 Macc. vi. 1. τοις του θεου

Ver. 3. τοῖχε κεκονιαμένε. A figurative the sir had a similar import. Compare term for a hypocrite. Compare Matt. xxiii. 27. It appears from Josephus that Ananias Ver. 24. µdoτιξιν άνετάζεσθαι. Of the richly deserved the appellation. At the same question by scourging, see Tacit. Hist. IV. time the warmth of St. Paul's language did not proceed from anger, but from the spirit of prophecy; and the prediction was fulfilled in the death of Ananias, who was killed in a sedition. See Joseph. B. J. II. 17. There is correctly. Heaven. "maser suástice. — With no apparent reason for the act of injustice and violence which called it forth; unless perhaps Ver. 26. δρα, τί μέλλεις π. Ter. Phorm. Ananias was offended at the apostle's departure from the customary form of addressing νετ. 28. πολλοῦ κεφαλαίου. For a great the Sanhedrim, as πατέρες οτ άρχοντες. *** and so κεφάλαιον is used in Lys. Orat. Compare Acts iv. 8. vii. 1.—καὶ οὐ κάθη, κ.

λος, Οὐκ ἥδειν, ἀδελφοὶ, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεύς ' γέγραπται γὰρ, ''' Αρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς." Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρος δ ἐστὶ Σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἔτερον Φαρισαίων, ἔκραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ, ''Ανδρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ Φαρισαίος είμι, υἰὸς Φαρισαίου ' περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. Τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος, ἐγέ-7 νετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. Σαδδουκαίοι μὲν γὰρ λέγουσι μὴ εἶναι ἀνάστασιν, μηδὲ ἄγγελον 8 μήτε πνεύμα ' Φαρισαΐοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφότερα. ' Εγένετο δὲ 9 κραυγὴ μεγάλη ' καὶ ἀναστάντες οἱ γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο, λέγοντες, Οὐδὲν κακὸν εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ ' εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος, μὴ θεομαχῶμεν. Πολ-10 λῆς δὲ γενομένης στάσεως, εὐλαβηθεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ διασπασθῷ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσε τὸ στράτευμα καταβὰν ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ

ΤΗι δὲ ἐπιούση νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπε, Θάρσει, Παῦλε 11 ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλημ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρήσαι. Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντές τινες τῶν Ἰου-12 δαίων συστροφην, ἀνεθεμάτισαν ἐαυτοὺς, λέγοντες, μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν, ἔως οὖ ἀποκτείνωσι τὸν Παῦλον. Ἡσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντα 13 οἱ ταὐτην τὴν συνωμοσίαν πεποιηκότες οἴτινες, προσελθόντες τοῖς ¼ ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, εἶπον, Αναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἐαυτοὺς, μηδενὸς γεύσασθαι, ἔως οὖ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. Νῦν 15 οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως αὕριον αὐτὸν καταγάγη πρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ ἡμεῖς δέ, πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν, ἔτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. ᾿Ακούσας δὲ ὁ υἰὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου τὸ ἔνεδρον, παραγε-16 νόμενος, καὶ εἰσελθών εἰς τὴν παρεμβολὴν, ἀπήγγειλε τῷ Παύλψ.

Ver. 6. Al. vid g Φ apisaiwy.—9. of $\gamma \rho a \mu$. Al. tives $\tau \tilde{w} \nu \gamma \rho a \mu \mu a \tau \epsilon w \nu$. In the end of the verse, $\mu \dot{\eta}$ $\theta \epsilon o \mu a \chi \tilde{w} \mu \epsilon \nu$ is wanting in G. K. S.—10. $\epsilon \dot{\nu} \lambda a \beta \eta \theta \epsilon \dot{\nu} \epsilon$. Al. $\phi o \beta \eta \theta \epsilon \dot{\nu} \epsilon$.—11. G. S. omit $\pi a \tilde{v} \lambda \epsilon$, and K. puts it in brackets.—12. G. S. π or $\dot{\eta}$ saving over $\rho o \phi \eta \nu$ of lov $\delta a \tilde{\iota} o \iota$.—15. $a \tilde{\nu} \rho \iota o \nu$. Enclosed in brackets by K.—16. G. K. $\tau \dot{\eta} \nu \dot{\iota} \nu \dot{\iota} \delta \rho a \nu$. See note.

Ver. 5. our your, x. 7. \(\lambda\). Looking to the history of this period, we find that Ananias had been deprived of the high-priesthood, in which he was succeeded by Jonathan, who was put to death about this time by Felix. In the meantime Ananias had returned from Rome; and had now resumed the office without any regular appointment, and executed it with the greatest tyranny. See Joseph. Ant. XX. 9. 2. B. J. II. 17. 9. St. Paul, therefore, either really did not know that Ananias was acting in the place of the high-priest, or refused to acknowledge an usurped authority. The citation is from Exod. xxii. 28.

Ver. 7. ἐκτχίσθη. See on John vii. 43. Ver. 8. ἀμφότερα. Namely, a resurrection, and the existence of immaterial spirits; in which last both πνεῦμα and ἄγγελος are included. See on Mutt. iii. 7. xxii. 23.

Ver. 12. συστροφήν. A conspiracy; and so in 2 Kings x. 15. LXX. Properly the word denotes a tumultuous assembly, as in Acts xix. 40. Polyb. IV. 34. 6. In ver. 13, συνωμοσία is used in the same sense. It was not unusual with the Jews to bind themselves by oaths of a like nature with that here described. Compare Joseph. Ant. XV. 8. 3.

Ver. 16. τὸ ἐνεδρον. For την ἐνέδραν,

17 Προσκαλεσάμενος δε ο Παύλος ένα των εκατοντάρχων, έφη, Τον νεανίαν τουτον απάγαγε πρός τον χιλίαρχον έχει γάρ τι απαγγείλαι αὐ-18 τῷ. Ὁ μὲν οὖν παραλαβών αὐτὸν ἥγαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον, καί φησιν, 21 λοντές τι ακριβέστερον πυνθάνεσθαι περί αὐτοῦ. Σὰ οὖν μὴ πεισθης αυτοις ένεδρεύουσι γάρ αυτον έξ αυτων άνδρες πλείους τεσσαράκοντα, οίτινες ανεθεμάτισαν εαυτούς μήτε φαγείν μήτε πιείν, έως οδ ανέλωσιν αὐτόν καὶ νῦν ετοιμοί είσι, προσδεχόμενοι την από σοῦ έπαγγε-22 λίαν. Ο μέν ούν χιλίαρχος απέλυσε τον νεανίαν, παραγγείλας 23 μηδενί έκλαλησαι, ότι ταυτα ένεφάνισας πρός με. Καὶ, προσκαλεσάμενος δύο τινάς των εκατοντάρχων, είπεν, Έτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους, όπως πορευθώσιν έως Καισαρείας, καὶ ὶππεῖς ἐβδομήκοντα, καὶ 24 δεξιολάβους διακοσίους, από τρίτης ώρας της νυκτός κτήνη τε παραστήσαι, ίνα, επιβιβάσαντες τὸν Παύλον, διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν 25-26 ήγεμόνα γράψας έπιστολήν περιέχουσαν τον τύπον τούτον, Κλαύ-27 διος Λυσίας τω κρατίστω ήγεμόνι Φήλικι, χαίρειν. Τον ανδρα τούτον, συλληφθέντα ύπὸ τῶν Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα αναιρείσθαι ὑπ' αὐτῶν. έπιστας συν τῷ στρατεύματι έξειλόμην αυτον, μαθων ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι. 28 Βουλόμενος δε γνώναι την αίτιαν δι ην ενεκάλουν αυτώ, κατήγαγον 29 αὐτὸν είς τὸ συνέδριον αὐτῶν. ὃν εὖρον έγκαλούμενον περὶ ζητημάτων του νόμου αυτών, μηδέν δε άξιον θανάτου η δεσμών έγκλημα έχοντα. 30 Μηνυθείσης δέ μοι έπιβουλής είς τον ανδρα μέλλειν έσεσθαι ύπο των Ιουδαίων, εξ αὐτης έπεμψα πρός σε, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις 31 λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν έπὶ σοῦ. Ερρωσο.—Οι μέν οῦν στρατιῶται, κατά τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς, ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον, ήγαγον διὰ

Ver. 18. γιανίαν. Κ. νιανίσκον; and so in ver. 22.—90. Al. μίλλων.—90. Some MSS. omit μέλλειν.

in Acts xxv. 8. Thucyd. III. 90. Compare been given. also Luke XI. 54.

Ver. 21. την άπο σου Ιπαγγελίαν. Your promise to being Paul before the Sanhedrim. The preposition is redundant, as in Soph. the transition from the oratio directa, in the next verse, see on Acts i. 4. There is another transition in ver. 24, where dee may be explied. Compare Rom. xii. 15; and see Gr. Gr. § 558. Obe. 61. 69. II. 5.

Ver. 28, δεξιολάβυυς. Spear-men; so

the lying in wait; whence iredpeners in ver. called because they carried their spears in the 21. Hence also the phrase evedpav would right hand. Other meanings, however, have

Ver. 25. περώχ. τον τύπον τοῦτον. Couched in these terms. Compare 2 Macc. xi. 16. 3 Macc. iii. 30.

Ver. 26. κρατίστω ήγ. Φ. See on Luke i. Ant. 199. τους άπ' Οίδίπου παϊδας.—Of 8; and of the epistolary terms χαίρειν and ξρρωσο, on Acts xv. 23.—See also on ch. xxiv.

> Ver. 30. μέλλειν. For μελλούσης. Similar anacolutha frequently occur. See Gr. Gr. § 69. II. 4.

της νυκτός είς την Αντιπατρίδα. Τη δε επαύριον, εάσαντες τους 32 ίππείς πορεύεσθαι σύν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν είς τὰν παρεμβολήν οίτινες, είσελθόντες είς την Καισάρειαν, και αναδόντες την έπιστολην 33 τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. 'Αναγνοὺς δὲ ό34 ήγεμων, καὶ έπερωτήσας έκ ποίας έπαρχίας έστὶ, καὶ πυθόμενος ὅτι άπὸ Κιλικίας, Διακούσομαί σου, έφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου πα-35 ραγένωνται Έκελευσε τε αὐτὸν έν τῷ πραιτωρίω τοῦ Ἡρώδου φυλέσσεσθαι.

24. ΜΕΤΑ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς 'Ανανίας, μετὰ Ι των πρεσβυτέρων και ρήτορος Τερτύλλου τινός, οίτινες ένεφάνισαν τψ ήγεμόνι κατά τοῦ Παύλου. Κληθέντος δὶ αὐτοῦ, ήρξατο κατηγορείν? ο Τέρτυλλος, λέγων, Πολλής είρήνης τυγχάνοντες δια σου, καί κα-3 τυρθωμάτων γινομένων τῷ έθνει τούτψ διὰ τῆς σῆς προνοίας πάντη τε καὶ πανταχού, ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φηλιξ, μετα πάσης εύχαριστίας. Ίνα δὲ μη ἐπὶ πλεῖον σὲ έγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντο-4 μως τη ση έπιεικεία. Εύροντες γαρ τον ανδρα τούτον λοιμών, καί κι- 5 νούντα στάσιν πασι τοις Ιουδαίοις τοις κατά την οικουμένην, πρωτοστάτην τε της των Ναζωραίων αιρέσεως, ος και το ιερον επείρασε βε-6 βηλώσαι. 'Ον καὶ έκρατήσαμεν, καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἡθελήσαμεν κρίνειν' παρελθών δε Λυσίας ο χιλίαρχος μετά πολλής βίας έκ? των χειρών ήμων απήγαγε, κελεύσας τους κατηγόρους αυτού ξοχεσθαι 8 έπὶ σέ παρ οῦ δυνήση αὐτὸς, ἀνακρίνας, περὶ πάντων τούτων ἐπιγνωναι, ων ήμεις κατηγορούμεν αὐτού. Συνέθεντο δὲ καὶ οὶ Ιουδαίοι, φάσ-9 κοντες ταυτα ουτως έχειν. Απεκρίθη δε ο Παυλος, νεύσαντος 10 αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν, Έκ πολλῶν ετῶν ὅντά σε κριτὴν τῷ έθνει

Ver. 32. πορεύεσθαι. Al. ἀπέρχεσθαι.—34. ὁ ἡγεμών. Omitted by G. S.; and enclosed by R. within brackets. Chap. XXIV. Ver. 1. Al. μετά πρεσβ. τινῶν.—3. Al. διορθωμάτων.—5. Al. στάσεις.—6. καὶ κατά τὸν ἡμ. κ. τ. λ. ἐπὶ σἰ. -8. Omitted in Codd. A. B.—9. G. K. S. συνεπέθεντο.—10. Al. ένθύμως.

Ver. 32. unisorpeday. That is, the foot- xxv. 2. 15. Ammorius supplies xapriy soldiers.

Ver. 34. ἐπαρχίας. See on Acts xxv.

^{27.} This palace, which is mentioned by Jo- ad mentem Stoicorum; but it more commonly sephus, seems to have been used as the gover- means success in battle. Compare Diod. Sic. nor's residence; and an apartment in it was XVII. 54. Polyb. L 19. 12. probably used for the detention of prisoners of state.

CHAP. XXIV. Ver. 1. phropog. An advocate. Compare Rach. Dial. III. 18. Thucyd. VIII. 1. Cic. Fin. 11. 6. Juv. Sat. I. 44. -Probably the verb impanizers is here used, with iaurous understood, in the forensic sense of comparers coram judice. So again in Acts

διδασκαλικην, a bill of indictment.

Ver. 2. πολλής είρηνης κ. τ. λ. See Joseph. Ant. XX. 8. 5. Cicero observes (de Ver. 35. πραιτωρίω. See on Matt. xxvii. Fin. III. 7) that κατόρθωμα est rectum factum

Ver. 5. ευρόντες. Supply loudy; and see Gr. Gr. § 60. Obs. 16.—The substantive λοιμός is put for the adjective λοιμώδης, # βλαβή for βλαβιρός, in Soph. Elect. 303. So Elian. V. H. XIV. 11. un eso homos. Cic. pro. Rabir. 1. c. Pestem ac perditorem civitatis.

Ver. 8. παρ' ου. That is, from Lysias. See ver. 22

11 τούτω έπιστάμενος, εὐθυμότερον τὰ περί έμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι' δυναμένου σου γνώναι, ὅτι οὐ πλείους είσί μοι ἡμέραι ἡ δεκαδύο, ἀφ' ής ἀνέ-12 βην προσκυνήσων έν Ίερουσαλήμ. Καὶ οῦτε έν τῷ ἰερῷ εὖρόν με πρός τινα διαλεγόμενον, η έπισύστασιν ποιούντα όχλου, ούτε εν ταίς συναγω-13 γαίς, ούτε κατά την πόλιν ούτε παραστήσαι δύνανται περί ων νύν κα-14 τηγορούσι μου. 'Ομολογώ δέ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν, ῆν λεγουσιν αίρεσιν, ούτω λατρεύω τῷ πατρψψ Θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν 15 νόμον καὶ τοῖς προφήταις γεγραμμένοις ελπίδα έχων είς τὸν Θεὸν, ἣν καί αὐτοὶ οὖτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι νεκρῶν, δι-16 καίων τε καὶ ἀδίκων. Έν τούτφ δὲ αὐτὸς ἀσκῶ, ἀπρόσκοπον συνείδη-17 σιν έχειν πρός τον θεύν καὶ τους άνθρώπους διαπαντός. Δι έτων δὲ πλειόνων παρεγενόμην, έλεημοσύνας ποιήσων είς το έθνος μου καί 18 προσφοράς έν οίς ευρόν με ήγνισμένον έν τῷ ἰερῷ, οὐ μετὰ ὅχλου, 19 ουδέ μετα θορυβου τινές δε από της Ασίας Ιυυδαίοι, ους δεί έπι σου 20 παρείναι, καὶ κατηγορείν, εί τι έχοιεν πρός με η αυτοί ουτοι είπάτωσαν, 21 εί τι εύρον έν έμοι αδίκημα, στάντος μου έπι τοῦ συνεδρίου, η περί μιας ταύτης φωνής, ής έκραξα έστως έν αὐτοῖς, Ότι περί ἀναστάσεως νε-22 κρών έγω κρίνομαι σήμερον ύφ' ύμων. 'Ακούσας δὲ ταῦτο ὁ Φηλιξ ανεβάλετο αὐτοὺς, ἀκριβέστερον είδως τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, είπων, 23 Όταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβή, διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς' διαταξάμενός τε τῷ ἐκατοντάρχη τηρείσθαι τὸν Παῦλον, ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν των ίδιων αὐτοῦ ὑπηρετείν ἢ προσέρχεσθαι αντώ.

24 Μετά δε ήμέρας τινάς παραγενομενος ο Φήλιξ, σύν Δρουσίλλη τη

Ver. 11. η δεκαδύο. G. K. S. omit ή. Some MSS. read δώδεκα.—14. G. K. S. τοῖς έν roig προφήταις γ. Some prefix έν.—15. νεκρών. Omitted in some MSS. and probably an interpolation.—16. G. S. sai abros.—18. S. in alc. After rivic G. K. S. omit dé. In this case rivês loud. is the nominative before supor. But see note.— 20. G. K. S. omit εί.— 22. G. K. S. ανεβαλετο δε αύτους ο Φηλιξ, omitting ακούσας ταῦτα-23. τον. Π. G. K. S. αὐτόν.-24 τ. γ. αυτοῦ. G. K. S. omit αὐτοῦ. Some MSS. have τη ίδία γ. Β. Χριστόν Ίησουν.

half; others seven years. See Tacit. Ann. i. 10. XIL 54. Suet. Claud. c. 28.

Ver. 12. Inισύστασιν. A sedition. The word, though rare, is found in Numb. xxvi.

9. LXX. See also 2 Cor. xi. 28.

Ver. 13. παραστήσαι. To bring proof: as in Xen. Œc. XIII. 1. Arrian. Exped. II. 2. is totally distinct from Acts xxiii. 33. Hesych. παριστώ άποδείκνυμι.

Ver. 16. in τούτφ. For this reason: as sense, there are examples in Arrian. Epict. IL xxv. 17.

Ver. 10. Felix held the sole government of 16. Polyb. IX. 20. 9.—συνείδησις άπρόσ-Judge about two years; but had shared the KOHOC, is an unoffending conscience; but in authority with Cumanus previously. Some 1 Cor. x. 32, the epithet signifies not causing make his residence in Judea five years and a others to stumble. Compare, however, Phil.

Ver. 17. δι' Ιτών πλειόνων. After several years. Compare Matt. xxvi. 61. He was at Jerusalem four years before (c. xviii. 22); but the reference may be to his first visit after his conversion.

Ver. 18. Ly olc. In the course of which 28. Joseph. Ant. VIII. 2. 5. The passage proceedings. So again in Acts xxvi. 12. After τινές Ιουδαΐοι, the verb is wanting, and είσιν, or eldóv us, must be supplied.

Ver. 22. ἀνεβάλετο αὐτούς. Pul them off. in Ken. Cyr. I. 34.—Of άσκεῖν, in a middle Hence the noun ἀναβολή, delay, in Acta

γυναικὶ αὐτοῦ, οὕση Ἰουδαία, μετεπέμψατο τὸν Παυλον, καὶ ἡκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς είς Χριστύν πίστεως. Διαλεγομένου δε αὐτοῦ περί 25 δικαιοσύνης, καὶ έγκρατείας, καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος έσεσθαι, έμφοβος γενόμενος ὁ Φηλιξ ἀπεκρίθη, Τὸ νῦν έχον πορεύου καιρὸν δὲ μεταλαβών μετακαλέσομαί σε άμα δὲ καὶ ἐλπίζων, ὅτι χρήματα 26 δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου, ὅπως λύση αὐτόν διὸ καὶ πυκνότερον αυτόν μεταπεμπόμενος, ωμίλει αυτώ. Διετίας δε πληρωθείσης, 27 έλαβε διάδοχον ο Φηλιξ Πόρκιον Φηστον θέλων τε χάριτας καταθέσθαι τοῖς Ίουδαίοις, ὁ Φῆλιξ κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

25. ΦΗΣΤΟΣ οὖν, έπιβὰς τῷ ἐπαρχία, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη Ι είς Ιεροσόλυμα από Καισαρείας. Ένεφανισαν δε αυτώ ο αρχιερεύς και 2 οι πρώτοι των Ιουδαίων κατά του Παύλου, και παρεκάλουν αυτόν, αίτουμενοι χάριν κατ' αυτού, ὅπως μεταπέμψηται αυτον είς Ἱερουσα-3 λημ, ενέδραν ποιούντες ανελείν αυτύν κατά την όδόν. Ο μέν ούν Φης-4 τος ἀπεκρίθη, τηρείσθαι τὸν Παῦλον έν Καισαρεία, έαυτὸν δὲ μέλλειν έν τάχει έκπορεύεσθαι. Οι ούν δυνατοί έν ύμιν, φησί, συγκαταβάντες, 5 εί τι έστιν έν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. Διατρίψας δέδ έν αυτοίς ήμέρας πλείους η δέκα, καταβάς είς Καισάρειαν, τη επαύριον καθίσας έπὶ τοῦ βήματος, έκέλευσε τὸν Παῦλον ἀχθήναι. Παραγενο-7 μένου δὲ αὐτοῦ, περιέστησαν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰου· δαίοι, πολλά και βαρέα αιτιάματα φέροντες κατά του Παύλου, α οὐκ ίσχυον αποδείξαι απολογουμένου αυτού, Ότι ούτε είς τον νόμον τών 8

Ver. 25. G. S. emit έσεσθαι.—26. άμα δὲ καὶ ἐλπ. G. K. S. emit δέ.—όπως λύση αὐτόν. Omitted by S.; and by K. enclosed within brackets.—27. Al. χάριτα. CHAP. XXV. Ver. 2. Al. ολ άρχιερεῖς.—5. τούτφ.—Al. άτοπον—6. G. K. S. ήμέρας οὐ πλείους όπτω ή δεκα.—7. Al. περώστησαν αὐτόν. G. K. S. αίτιώματα. Some MSS, have καταφίροντες, without κατά τοῦ Π., and in the next verse τοῦ Π. ἀπολογουμένου.

Ver. 25. έμφοβος γενόμενος. Rightoous. θέσθαι. Felix had reason to fear that the ness and Temperance, and Judgment to come, Jews would complain of his misgovernment; were subjects which might well alarm Felix. and a deputation followed him to Rome for He had persuaded Drusilla, who was the sis- that purpose. ter of Agrippa, to leave her husband Azisus, CHAP. XXV. Ver. 1. imapyia. Judge, king of the Emeseni (Joseph. Ant. XX. 7. 2); being governed by a procurator, was an inteand, according to Tacitus (Hist. V. 9), per room), rather than an imapxia, which was omnem sæviliam ac libidinem jus regium ser- the term for a proprætorian province. See Jovili ingenio exercuit.

rupt practices of the Jewish procurators were is, in like manner, called Emapyog in Joseph. notorious. See Joseph. Ant. XX. 9. 5. B. J. Ant. XX. 8. 11. II. 14. 1. This attempt of Felix was in direct violation of the Julian Law, ne quis ob xxiii. 16. hominem a vinculis dimittendum aliquid acce-

& 9. Πορκίου δε Φήστου διαδόχου Φήλικι in ver. 2. Compare 1 Cor. i. 26. Thueyd. I. πεμφθέντος υπό Νέρωνος.—χάριτας κατα· 89. Xen. Cyr. V. 2. 18.

seph. Ant. V. 1. VI. 9. The distinction, how-Ver. 26. χρήματα δοθήσεται. The cor- ever, was not always observed; and Festus

Ver. 3. ividpay molovytec. See on Acts

Ver. 5. duvarol. Persons in authority: 25 in Joseph. B. J. I. 12. 4. They were pro-Ver. 27. διάδοχον Π. Φ. Joseph. Ant. XX. bably the same as οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων,

9 Ιουδαίων, ούτε είς τὸ ἱερὸν, ούτε είς Καίσαρα, τὶ ημαρτον. Ο Φήστος δὲ, τοις Ιουδαίοις θέλων χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλφ, είπε, Θέλεις, είς Ίεροσύλυμα αναβας, εκεί περί τούτων κρίνεσθαι έπ΄ 10 έμου; Είπε δε ο Παυλος, Έπι του βήματος Καίσαρος εστώς είμι, ου με δεί κρίνεσθαι. Ιουδαίους ουδέν ηδίκησα, ώς και συ κάλλιον έπιγι-11 νώσκεις εί μεν γαρ αδικώ, και άξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτουμαι το αποθανείν εί δε ουδέν έστιν ων ούτοι κατηγορούσί μου, ού-12 δείς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι. Καίσαρα έπικαλουμαι. Τότε ό Φήστος, συλλαλήσας μετά του συμβουλίου, απεκρίθη, Καίσαρα έπικέ-

κλησαι, έπὶ Καίσαρα πορεύση.

13 Ημερών δε διαγενομένων τινών, Αγρίππας ὁ βασιλεύς καὶ Βερνίκη 14 κατήντησαν είς Καισάρειαν, ασπασόμενοι τον Φήστον. 'Ως δὲ πλείους ήμέρας διέτριβον έκει, ὁ Φήστος τῷ βασιλεί ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον, λέγων, Ανήρ τις έστὶ καταλελειμμένος ύπο Φήλικος δέσμιος 15 περί ου, γενομένου μου είς Ιεροσόλυμα, ένεφάνισαν οι άρχιερείς και οί 16 πρεσβύτεροι των Ιουδαίων, αιτούμενοι κατ' αυτού δίκην' πρός ους απεκρίθην, ότι οὐκ έστιν έθυς 'Ρωμαίοις χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον είς απώλειαν, πρίν η ο κατηγυρούμενος κατά πρόσωπον έχοι τους κατη-17 γόρους, τόπου τε απολογίας λάβοι περί του έγκλήματος. Συνελθόντων οῦν αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβολην μηδεμίαν ποιησάμενος, τῷ ἐξῆς καθί-18 σας έπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα ἀχθηναι τὸν ἄνδρα περὶ οὖ σταθέντες 19 οι κατήγοροι ουδιμίαν αιτίαν επέφερον, ων ύπενύουν έγω. ζητήματα δέ τινα περί της ίδιας δεισιδαιμονίας είχον πρός αὐτὸν, καὶ περί τινος Ίη-10 σου τεθνηκότος, δν έφασκεν ο Παυλος ζην. Απορούμενος δε έγω είς την περί τούτου ζήτησιν, έλεγον, εί βούλοιτο πορεύεσθαι είς Ίερουσαλημ, 21 κακεί κρίνεσθαι περί τούτων. Τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθηναι αὐτὸν είς την του Σεβαστου διάγνωσιν, έκέλευσα τηρεισθαι αὐτὸν, 22 ίως ου πέμψω αυτόν πρός Καίσαρα. Αγρίππας δὲ πρός τὸν Φῆστον

Ver. 16. είς ἀπώλ. Wanting in some copies; and probably interpolated.—18. Al. lespor. Some MSS. also add, in the end of the verse, πονηρών οτ πονηράν.—20. περί τούτου ζ. Αλ. τούτων.—21. Αλ. άναπέμψω.

Ver. 10. of me del apivechau. Namely, as being a Roman citizen.—Of κάλλιον, comparative for superlative, see on Matt. xi. 11.

Ver. 13. 'Applicage. This was Agrippa II, son of Agrippa the elder, and nephew of Herod. He reigned over Judma and Syria 22. fifty-one years, and died about the end of the She afterwards married Polemon, king of Ci- is intended. See Sucton. Octav. 7 licia. See Juv. Sat. VI. 154. - άσπασόμενοι

Ver. 9. Kaisapa lπ. Compare Acts xxvii. τον Φ. Subsequently Agrippa and Bernice paid the same compliment to G. Florus, at Beryton. See Joseph. Vit. c. II.

> Ver. 14. avillero. Narrated: as in Gal. ii. 2. Conferre has the same sense in Cic. Orat. I. 17.

Ver. 19. δεισιδαιμονίας. See on Acts xvii.

Ver. 21. Σεβαστοῦ. The title Augustus, first century. Bernice was his sister, with expressed by its Greek synonym. It was first whom he was believed to have lived in incest. assumed by Octavius Casar; but here Nero έφη, Έβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. Ὁ δὲ, Αῦριον, φη-

σίν, ακούση αὐτοῦ.

Τῦ οὖν ἐπαύριον, ἐλθόντος τοῦ ᾿Αγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ 23 πολλής φαντασίας, και είσελθύντων είς το ακρυατήριον, σύν τε τοις χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ΄ έξοχην οὖσι τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος του Φήστου, ήχθη ο Παύλος. Καί φησιν ο Φήστος, Αγρίππα 24 βασιλεύ, καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμίν ἄνδρες, θεωρείτε τούτον, περὶ οῦ πᾶν τὸ πληθος τῶν Ιουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ένθάδε, έπιβοώντες μη δείν ζην αὐτὸν μηκέτι. Έγω δὲ καταλαβόμενος 25 μηδέν άξιον θανάτου αυτόν πεπραχέναι, καὶ αυτού δὲ τούτου έπικαλεσαμένου τον Σεβαστον, εκρινα πέμπειν αυτόν. Περί ου ασφαλές τι γρά-26 ψαι τῷ κυρίφ οὐκ ἔχω' διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν, καὶ μάλιστα έπὶ σοῦ, βασιλεῦ, Αγρίππα, ὅπως, τῆς ἀνακρίσεως γενομένης, σχῶ τι γράψαι άλυγον γάρ μοι δοκεί, πέμποντα δέσμιον, μη καὶ τὰς κατ 27 αὐτοῦ αιτίας σημαναι.

26. ΑΓΡΙΠΠΑΣ δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, Επιτρέπεταί σοι ὑπὲρ ! σεαυτοῦ λέγειν. Τότε ὁ Παῦλος ἀπελογείτο, ἐκτείνας τὴν χείρα, Περί? πάντων, ων έγκαλουμαι υπο Ιουδαίων, βασιλευ Αγρίππα, ηγημαι έμαυτον μπκάριον, μέλλων απολογείσθαι έπι σου σήμερον, μάλιστα 3 γνώστην οντά σε πάντων των κατά Ιουδαίους έθων τε καί ζητημάτων διὸ δέομαί σου μακροθύμως ἀκοῦσαί μου. Την μεν οῦν βίωσίν μου 4 πην έκ νεότητος. την απ' άρχης γενομένην έν τῷ έθνει μου έν 'Ιεροσολύμοις, ίσασι πάντες οι Ιουδαίοι, προγινώσκοντές με ανωθεν εαν θέ-5 λωσι μαρτυρείν, ότι, κατά την άκριβεστάτην αίρεσιν της ήμετέρας θρησκείας, έζησα Φαρισαίος και νύν έπ' έλπίδι της πρός τους πατέρας 6 έπαγγελίας γενομένης ύπο του Θεού έστηκα κρινόμενος, είς ην το δω-7 δεκάφυλον ήμων, έν έκτενεία νύκτα καὶ ήμέραν λατρεύον, έλπίζει καταν-

Ver. 26. Al. γράψω. CHAP. XXVI. Ver. 6. K. 8. της π. τ. π. ημών έπ. γ. Some MSS. have eig for $\pi \rho \delta g$.

as in Diod. Sic. XII. 33. Polyb. X. 40. 6. pare Sall. Jug. c. 85. The word avarping —The word ἀκροατήριον is synonymous signifies an ante-judicial investigation. So with auditorium, or the audience-chamber, of 3 Macc. vii. 4. Polyb. VIII. 19. 8. Compare the Roman jurists: and probably the ol kar Acts axiv. 8. έξοχήν δυτες were the viri primarii, who CHAP, XXVI. Ver. 3, γνώστην δυτά σω acted as assessors in the governor's court. See Cic. Verr. II. 33.

Ver. 24. ἐνέτυχόν μοι. Pressed their suit Epist. IIL 20. 5. Vitam suam explicabel. with me. Compare Rom. viii. 26. Polyb.

IV. 76.

Ver. 26. κυρίφ. to the Roman emperors in no other passage of the N. T. Augustus and Tiberius would not be so called; but the succeeding emperors frequently adopted it. Domitian first as- 37. sumed the title. See Sucton. Aug. 53. Tib.

Ver. 23. parragias. Pomp, or parade: 27. Dom. c. 13. Tacit. Ann. II. 87. Com-

The accusative absolute. See Ur. Gr. § 61. 3. Ver. 4. Blusty. Manner of life. 80 Pline

Of aruber see on Luke i. 3.

Ver. 6. en' ednise n. r. d. Though the This title is applied Sadducees, as a seet, did not believe in a resurrection, yet the twelve tribes generally did. Compare also ch. xxii. 3. xxiii. 6, sqq.

Ver. 7. vorta i julpay. See on Luke ii.

τήσαι περί ής έλπίδος έγκαλούμαι, βασιλεύ Αγρίππα, ύπο των Ίουδαίων. Τί; απιστυν κρίνεται παρ' ύμιν, εί ο Θεος νεκρούς έγείρει; 9 Εγώ μεν ουν έδοξα έμαυτφ, προς το ονομα Ίησου του Ναζωραίου δείν 10 πολλά έναντία πράξαι ο και έποίησα έν Ιεροσολύμοις, και πολλούς των άγίων έγω φυλακαίς κατέκλεισα, την παρά των άρχιερέων έξουσίαν 11 λαβών, αναιρουμένων τε αύτων κατήνεγκα ψήφον καὶ, κατά πάσας τας συναγωγάς πολλάκις τιμωρών αυτούς, ηνάγκαζον βλασφημείν. περισσώς τε έμμαινόμενος αυτοίς, έδιωκον έως και είς τας έξω πόλεις. 12 Εν οίς και πορευόμενος είς την Δαμασκον, μετ' έξουσίας και έπιτροπης 13 της παρά των άρχιερέων, ημέρας μέσης κατά την όδον είδον, βασιλεύ, ουρανόθεν ύπερ την λαμπρότητα του ήλίου περιλάμψαν με φως καί 14 τους συν έμοι πορευομένους. Πάντων δε καταπεσόντων ήμων είς την γην, ηκουσα φωνην λαλούσαν πρός με, και λέγουσαν τη Εβραίδι διαλέκτω, Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρός κέντρα λακτί-15 ζειν. Έγω δὲ εἶπον, Τίς εἶ, κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν, Έγω είμι Ἰησοῦς, ον σὺ 16 διώκεις. 'Αλλα ανάστηθι, και στηθι έπι τους πόδας σου είς τουτο γαρ ώφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ύπηρέτην καὶ μάρτυρα, ών τε είδες, ών 17 τε οφθήσομαί σοι έξαιρούμενος σε έκ του λαού και των έθνων, είς ους 18 νύν σε ἀποστέλλω, ἀνοίξαι ὀφθαλμούς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους είς φως, καὶ τῆς έξουσίας τοῦ Σατανᾶ έπὶ τὸν Θεὸν, τοῦ λαβείν εντούς άφεσεν άμαρτιών και κλήρον έν τοις ήγιασμένοις πίστει τη είς 19 εμέ "Οθεν, βασιλεύ Αγρίππα, ουκ έγενόμην απειθής τη ουρανίω όπ-20 τασία, αλλά τοις έν Δαμασκώ πρώτον, και Γεροσολύμοις, είς πασάν τε την χώραν της Ιουδαίας, καὶ τοις έθνεσιν, ἀπαγγέλλων μετανοείν και επιστρέφειν επί τον θεον, άξια της μετανοίας έργα πράσσοντας. 21 Ένεκα τούτων με οι Ιουδαίοι, συλλαβόμενοι έν τῷ ἰερῷ, ἐπειρῶντο δια-22 χειρίσασθαι. Έπικουρίας ούν τυχών της παρά του Θεού, άχρι της ημέρας ταύτης έστηκα, μαρτυρούμενος μικρώ τε και μεγάλω, ουδέν έκτὸς λέγων ών τε οι πυοφήται έλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι και Μω-23 σης, εί παθητός ὁ Χριστός, εί πρωτος έξ αναστάσεως νεκρών φως

Ver. 7. ὑπὸ τῶν 'L. G. K. S. omit the article. Others omit 'Αγρίππα, and read ἐγκ. ὑπὸ 'Ιουδαίων, βασιλεῦ.—8. τί ἄπιστον κ. τ. λ. without the first note of interrogation.—10. ἐν 'Ιεροσολύμοις. R. K. omit ἐν.—14. Αλ φωνὴν λέγουσαν πρός με τῷ 'Εβρ. δ.—15. Αλ ἐγὼ δὲ εἰπα, and ὁ δὲ κύριος εἰπεν.—17. Κ. εἰς οθς ἐγω σε ἀπ.—20. Αλ ἀπήγγελλον. See note.—22. Κ. μαρτυρόμενος.

Per. 12. by olg In which business. Com-

Ver. 18. τοῦ ἐπιτρέψαι. Subaud ἔνεκα· So also before τοῦ λαβεῖν.

Ver. 20. ἀπαγγίλλων. Repeat ἐγενόμην from the last verse.

Ver. 22. iπικουρίας παρά τοῦ θ. That is, by the agency of Lysias and Felix.—μαρτυρούμενος μ. τε κ) μ. Having the testimon, of both great and small.

Ver. 23. el. For bry, as in ver. 8. supra.

Ver. 11. Ardykalor Blasspaper. That such was the common practice we have the testimony not only of the martyr Polycarp (Euseb. H. E. IV. 15), but of Pliny in Epist. X. 97. With the following account of St. Paul's conversion compare Acts ix. 1, sqq. 1xii. 6, sqq.

μέλλει καταγγέλλειν τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσι. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπο-24 λογουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλη τῷ φωνη ἔφη, Μαίνη, Παῦλε τὰ πολλά σε γράμματα είς μανίαν περιτρέπει. Ο δε, Ου μαίνομαί, φησι, κράτιστε 25 Φήστε, άλλ' άληθείας και σωφροσύνης ρήματα αποφθέγγομαι. Έπίσ-26 ταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς δν καὶ παρρησιαζόμενος λαλω. λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐδέν. οὐ γάρ έστιν εν γωνία πεπραγμένον τουτο. Πιστεύεις, βασιλεῦ Αγρίππα, τοις 27 προφήταις; οίδα, ὅτι πιστεύεις. Ὁ δὲ Αγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον 28 έφη, Έν ολίγω με πείθεις Χριστιανον γενέσθαι. Ο δε Παύλος είπεν, 29 Εὐξαίμην ᾶν τῷ Θεῷ, καὶ έν ὀλίγῳ καὶ έν πολλῷ, οὐ μόνον σὲ, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον, γενέσθαι τοιούτους, ὁποίος καγω είμι, παρεκτός των δεσμων τούτων. Καί, ταῦτα είπόντος αὐτοῦ, 30 ανέστη ο βασιλεύς και ο ήγεμων, ή τε Βερνίκη, και οι συγκαθήμενοι αὐτοῖς καὶ ἀναχωρήσαντες έλάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, Ότι 31 ουδέν θανάτου άξιον η δεσμών πράσσει ο άνθρωπος ούτος. Άγρίππας 32 δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη, Απολελύσθαι έδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὖτος, εί μη ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

27. 'ΩΣ δε εκρίθη του αποπλείν ήμας είς την Ιταλίαν, παρεδίδουν ! τόν τε Παυλον καί τινας ετέρους δεσμώτας εκατοντάρχη, ονόματι Ιουλίψ, σπείρης Σεβαστής. Έπιβάντες δὲ πλοίψ Αδραμυττηνώ, μέλλον-2 τες πλείν τους κατά την Ασίαν τόπους, άνηχθημεν, όντος συν ήμιν 'Αριστάρχου, Μακεδόνος Θεσσαλονικέως. Τη τε έτέρα κατήχθημεν 3 είς Σιδώνα φιλανθρώπως τε ο Ιούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος, ἐπέτρεψε, πρός φίλους πορευθέντα, έπιμελείας τυχείν. Κάκείθεν άναχ-4 θέντες ύπεπλεύσαμεν την Κύπρον, δια το τους ανέμους είναι έναν-

Ver. 29. εν πολλφ. Αl. εν μεγάλφ. -80. Καὶ τ. είπόντος αὐτοῦ. Omitted in G. K. S., who read ανίστη τε ο β. CHAP. XXVII. Ver. 2. K. μίλλοντι. Some MSS. read also sig to bg k. t. 'A. t. See note.—3. Al. mopsublyti.

The particle is used, perhaps with reference to the apostle's discussion, whether Christ was πλείν. See on Acts iii. 21. It appears from to suffer.

Ver. 24. γράμματα. See on John vii. 15. The resurrection through Jesus, would appear of a madman's vision.

Ver. 25. σωφροσύνης. IV isdom or sanity; as opposed to madness. Phavorinus: -- uaria άντίκειται σωφροσύνη. Senec. Contr. II. 12. Dementia res est sanitati contraria. Ind. Pel. 266. Σωφροσύνη κυρίως εξρηται, ή άντιδιαστελλομένη τη μανία. Καὶ τοῦτο οὐ μόνον οἱ ίξωθεν ΐσασι σοφοί, άλλά ѝ ὁ θεσπέσιος, ήπιστατο Παῦλος, τῷ μανίφ τὴν σωφροσύνην άντιδιαστείλας.

Ver. 29. εν δλίγφ. Within a little; almost Some supply $\chi \rho \delta \nu \psi$, but this sense will not accord with the next verse.

CHAP. XXVII. Ver. 1. Expidy row are-Josephus (B. J. II. 12. 5. Ant. XX. 6) that a small body of cavalry, bearing the imperial title Sesaorn, or Augusten, was stato Festus, though not to Agrippa, little short tioned at Cassarea, during the government of

Ver. 2. πλείν τόπους. Subaud. είς, 2 usually after verbs of motion. See Hom. H. A. 822. Od. F. 278. Eur. Med. 1143.—The expression τούς κ. τ. 'Ασίαν τόπους is an αdinary periphrasis. Thus Rech. Agam. 587. θεοί οι κατ' Ελλάδα.—Aristarchus is mentioned above in Acts xix, 29.

Ver. 4. υπεπλεύσαμεν. This is a nautical term, signifying to suit close under the shore, in order to avoid tempestuous weather. They seem to have coasted along the southern shore, Whereas their original intention (ver. 2),

5τίους τό τε πέλαγος το κατά την Κιλικίαν και Παμφυλίαν δίαπλεύ-6 σαντες, κατήλθομεν είς Μύρα της Λυκίας. Κάκει εύρων ο έκατόνταρχος πλοίον Αλεξανδρίνον, πλέον είς την Ιταλίαν, ένεβίβασεν ήμας 7 είς αὐτό. Έν ἰκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες, καὶ μόλις γενόμενοι κατά την Κνίδον, μη προσεώντος ήμας του ανέμου, υπεπλεύσαμεν την 8 Κρήτην κατά Σαλμώνην μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτην, ήλθομεν είς τόπον τινα, καλούμενον Καλούς Λιμένας, ῷ ἐγγὺς ἢν πόλις Λασαία. 9 Ικανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου, καὶ ὅντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς, 10 δια το και την νηστείαν ήδη παρεληλυθέναι, παρήνει ο Παύλος, λέγων αντοίς. "Ανδρες, θεωρώ ότι μετά υβρεως και πολλής ζημίας, ου μόνον τοῦ φόρτου καὶ τοῦ πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν, μέλλειν ἔσεσ-11 θαι τὸν πλοῦν. Ο δὲ ἐκατόνταρχος τῷ κυβερνήτη καὶ τῷ ναυκλήρῳ 12 επείθετο μάλλον, η τοίς ύπο του Παύλου λεγομένοις. 'Ανευθέτου δέ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείους ἔθεντο βουλήν αναχθήναι κακείθεν, είπως δύναιντο καταντήσαντες είς Φοίνικα παρα-13 χειμάσαι, λιμένα της Κρήτης, βλέποντα κατά λίβα καὶ κατά χωρον. Υποπνεύσαντος δε νότου, δόξαντες της προθέσεως κεκρατηκέναι, άραντες 14 ασσον παρελέγοντο την Κρήτην. Μετ' οὐ πολύ δὲ έβαλε κατ' αὐτης

Ver. 10. G. K. S. φορτίου.—11. G. K. S. ἐκατοντάρχης. See Gr. Gr. § 6. Obs. 4. —12. S. ἐκεῖθεν.—13. R. S. Ασσον, or Ασσον. See note.

See also vy. 7. 16.

l'er. 7. προσεώντος. So Lucian: ού γάρ tia è avenoc. The compound verb has no further import than the simple one.—Salmone Compare Xen. Cyr. I. 6. 18. was a promontory on the eastern side of Crete. Pliny (N. H. IV. 12) calls it Sammonium. Lasea (ver. 8) is mentioned by none of the encient geographers; but Pliny, ubi supra, speaks of Lasos. The Kahoi Aipipes still retain their name (Kalos Limenis.).

that the fast here intended was that of the coast of Crete. great day of Expiation, on the tenth of the September and October. See Levit. xvi. 29. xxiii. 27. Josephus and Philo also call it n Post hoc tempus, says Vegetius (V.

36. V. 23.

Ver. 10. Εβρεως. So Joseph. Aut. III. 6. Plin. N. H. IV. 12. 4 θαλάττης Εβριν. Anthol. Gr. 111. 58. ομβρων εβρις. Compare Hor. Od. I. 14. 15. -Of ore, followed by an infinitive, there are several examples in Arrian, and Polybius. Compare also Herod. III. 55; and see Gr. Gr. § 57. Obs. 6.

fir. 11. ευβερνήτη ε ναυκλήρω. Arte-

would have carried them north of the island. mid. I. 37. ἄρχει πρώρεως ὁ πυβερνήτης, κυβερνήτου δὲ ὁ ναύκληρος. The Latin synonyms are gubernator and naviculator. Hesych. ναύκληρος ο δεσπότης τοῦ πλοίου.

Ver. 12. βλέποντα. Xen. Cyr. VIII. 5. 2. πρός εω βλίπουσαν. Cas. B. G. VII. 69. Quæ pars collis ad orientem spectabat.—The Latin names of the winds blowing from the S. W. and N. W. points, Libs and Caurus, are here Hellenized into λίψ and χῶρος.— Ver. 9. vnoreiav. It is generally supposed Port Phanix, now Sphecia, is on the southern

Ver. 13. άραντες. Scil. την άγκύραν. So month Tisri, which corresponds with part of Thucyd. II. 25. of de 'Annaior apartes παρέπλεον. Polybius has employed the entire phrase.—Properly the adverb accov is constructed with a genitive; but it is used 9), incerta navigatio est, et discrimini propior, absolutely, as in this place, in Joseph. Ant. See also Plin. N. H. II. 37. Cas. B. G. IV. I. 20. 1. Some have taken it for a proper name; but Assus in Crete was an island. See

Ver. 14. κατ' αὐτῆς. Scil. Κρήτης. The wind Ευροκλύδων is not mentioned by any other writer; and the anomaly of its Graco-Latin formation has been pointed out.—From τυφών the adjective τυφωνικός signifies tempestuous. Heaych. τυφών ὁ μέγας άνεμος.

άνεμος τυφωνικός, ὁ καλούμενος Ευροκλύδων συναρπασθέντος δέ 15 του πλοίου, και μη δυναμένου αντοφθαλμείν τῷ ανέμφ, ἐπιδόντες έφερόμεθα. Νησίον δέ τι ύποδραμόντες, καλούμενον Κλαύδην, μόλις 16 ίσχύσαμεν περικρατείς γενέσθαι της σκάφης ην άραντες, βοηθείαις 17 έχρωντο ύποζωννύντες το πλοίον φυβούμενοί τε μη είς την σύρτιν έκπέσωσι, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οῦτως ἐφέροντο. Σφοδρῶς δὲ χειμα-18 ζομένων ήμων, τη έξης έκβολην έποιούντο και τη τρίτη αυτόχειρες 19 την σκευην του πλοίου έρρίψαμεν. Μήτε δε ήλίου, μήτε άστρων έπιφαι-20 νύντων έπὶ πλείουας ἡμέρας, χειμωνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπον περιηρείτο πάσα έλπις του σώζεσθαι ήμας. Πολλής δε ασιτίας 21 ύπαρχούσης, τότε σταθείς ο Παυλος έν μέσφ αυτών είπεν, Έδει μέν, ώ ανδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μη ανάγεσθαι από της Κρήτης, κερδήσαί τε την ύβριν ταύτην καὶ την ζημίαν. Καὶ τανύν παραινώ ύμας εύθν- ?? μείν ἀποβολη γὰρ ψυχης οὐδεμία ἔσται έξ ύμων, πλην τοῦ πλοίου. Παρέστη γάρ μοι τη νυκτί ταύτη άγγελος του Θεού, ου είμι, ώ, και λα-23 τρεύω, λέγων, Μη φοβού, Παύλε Καίσαρί σε δεί παραστήναι καί 24 ίδου, κεχάρισταί σοι $\dot{\mathbf{o}}$ Θεὸς πάντας το $\dot{\mathbf{o}}$ ς πλέοντας μετ $\dot{\mathbf{a}}$ σο $\ddot{\mathbf{o}}$. $\Delta \dot{\mathbf{o}}$ 25 ευθυμείτε, ανδρες πιστεύω γαρ τω Θεώ στι ούτως έσται, καθ' ον τρόπον λελάληταί μοι. Είς νησον δέ τινα δεί ήμας έκπεσείν. 'Ως δὲ τεσ-26-4 σαρεσκαιδεκάτη νυξ έγένετο, διαφερομένων ήμων έν τῷ 'Αδρία, κατὰ μέ-

Ver. 14. Al. Βύρακύλων. Vulg. Euro-aquilo.—19. ξρριψαν..

one in the face; as in Wisd. xii. 14. LXX. So also άντιβλέπειν, in Joseph. Ant. VI. 6. 2, and tollers oculos contra, in Lucret. I. 67. On the prow of ancient ships was fixed a round piece of wood, sometimes called the eye of the ship; whence, metaphorically, this verb will most appropriately signify, to look the wind in the face, i. e. to strive against it. With επιδόντες repeat το πλοιον τῷ ἀνέμφ. Heliod. Æth. I. 8. τοῦ κυβερνήτου ἐκδόντος incumbrance. (rò πλοῖον) τῷ ἀνίμφ. Sil. Ital. XI. 275. puppim dat vento. Some supply έαυτούς, but 40, περιαιρείν τάς άγκύρας is to cut away the the verb φέρεσθαι, which is properly applied to a ship driven before the wind, confirms the other method. Compare Hom. Od. H. 343. Herod. III. 10.

Ver. 16. περικρατείς γενέσθαι της σ. verb κερδησαί signifies to avoid, or e To recover the boat; which had been either as in Joseph. Ant. II. 8. 2. So lucrari is washed from its fastenings, or accidentally used in Cic. Verr. 1. 12. Stat. Theb. XI. dropped as they let it down for the purpose of 307. undergirding the ship (ver. 17). This was done by passing ropes under the bottom, in order to keep the timbers together. In the same sense υποζωννύειν is used in Polyb. XXVII. 8. Plato also speaks of ὑποζώματα τῶν τριηρῶν (de Repub. 10). Compare Hor. Od. I. 14. 6.—By βοήθειαι must be under- may be explained by Cic. Quest. Acad. IV.

Ver. 16. αντοφθαλμείν. Properly, to look employed in the work.—Probably σύρτις signifies here merely a sand-bank, as in Virg. En. I. 111.—The phrases xalar to orthog, έκβολήν ποιείσθαι (ver. 18), and την σειύην piareir (ver. 19), are naval terms, implying to cut away the mast, to throw out the freight, and to cast away the ship's furniture, respectively. The whole cargo, however, was not sacrificed (ver. 38); and, of course, only such of the sails, rigging, &c. as had become an

Ver. 20. περεφείτο πάσα έλπίς. In ver. anchor: hence the verb is applied metaphorically to the cutting off all hope.

Ver. 21. aguriag. Abstinence; not scercity. See ver. 33, eqq. and compare Ps. cii. 4.—The

Ver. 27. 'Advig. The Mediterranean Sea, south of Italy, including, according to Strabo, the mare Ionicum, Creticum, and Siculum. The Gulf of Venice is the Sinus Adriancus. See Ovid. Fast. IV. 501. Trist. I. 10. 4. The hypallage προσάγειν αὐτοῖς χύραν, stood the cables, chains, and other implements 25. Videsne navem illum? Stare nobis vide-

28 σον της νυκτός ύπενύουν οι ναυται προσάγειν τινα αυτοίς χώραν καί βολίσαντες εύρον οργυιάς είκοσι βραχύ δε διαστήσαντες, και πάλιν 29 βολίσαντες, εύρον οργιιάς δεκαπέντε φοβούμενοί τε μήπως είς τραχείς τόπους έκπέσωμεν, έκ πρύμνης ρίψαντες αγκύρας τέσσαρας, ηθχοντο 30 ήμέραν γενέσθαι. Των δε ναυτων ζητούντων φυγείν έκ του πλοίου, καὶ χαλασάντων την σκάφην είς την θάλασσαν, προφάσει ώς έκ πρώρας 31 μελλόντων αγκύρας έκτείνειν, είπεν ο Παυλος τω έκατοντάρχη και τοίς στρατιώταις, Έαν μη ούτοι μείνωσιν έν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθηναι οὐ δύ-32 νασθε. Τότε οι στρατιώται ἀπέκοψαν τὰ σχοινία τῆς σκάφης, καὶ είασαν 33 αυτήν έκπεσείν. Αχρι δε ού έμελλεν ήμέρα γίνεσθαι, παρεκάλει ό Παύλος απαντας μεταλαβείν τροφής, λέγων, Τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ημέραν προσδοκώντες, ασιτοι διατελείτε, μηδέν προσλαβόμενοι. 34 Διὸ παρακαλώ ύμας προσλαβείν τροφής. τοῦτο γάρ πρὸς τής ύμετέρας σωτηρίας ύπάρχει ούδενος γαρ ύμων θρίξ έκ της κεφαλής πεσεί-35 ται. Είπων δε ταυτα, και λαβων άρτον, ευχαρίστησε τω Θεω ένωπιον 36 πάντων, καὶ κλάσας ήρξατο έσθίειν. Εύθυμοι δὲ γενόμενοι πάντες, 37 και αυτοί προσελάβοντο τροφής. Ήμεν δε έν τῷ πλοίψ αι πάσαι ψυ-38 χαὶ διακόσιαι εβδομηκονταέξ. Κορεσθέντες δὲ τροφής, εκούφιζον τὸ 39 πλοίον, εκβαλλόμενοι τον σίτον είς την θάλασσαν. Ότε δε ήμερα έγένετο, την γην ουκ έπεγίνωσκον κόλπον δέ τινα κατενόουν έχοντα 40 αιγιαλον, είς ον έβουλεύσαντο, εί δύναιντο, έξωσαι το πλοίον. Καὶ τὰς άγκύρας περιελόντες, είων είς την θάλασσαν, αμα ανέντες τας ζευκτηρίας των πηδαλίων καὶ, ἐπάραντες τὸν ἀρτέμονα, τῷ πνεούση κατεί-11 χον είς τον αίγιαλόν. Περιπεσόντες δὲ είς τόπον διθάλασσον, επώκειλαν την ναύν και ή μεν πρώρα έρείσασα έμεινεν ασάλευτος, ή δε 42 πρύμνα έλύετο ύπὸ τῆς βίας τῶν κυμάτων. Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλη

Ver. 29. Al μήπου κατά τ. τ. έκπ. R. ἐκπέσωσιν.—33. G. K. S. μεταλαβείν. τροφής.—πεσείται. G.S. άπολείται.—35. ΔΙ είπας.—37. ΑΙ ήμεθα.

Compare Virg. En. III. 72. Ovid. Met. 113. VI. 613.

bet, we fluctibus moverentur.

Ver. 30. άγκύρας ἐκτείνειν. Το let down one of the anchors at a short distance from the prow.

Ver. 33. µŋðiv. Comparatively nothing. Ver. 84. οὐδενός ὑμῶν θρίξ κ. τ. λ. See

on Matt. z. 29. Ver. 39. κόλπον. A creek, or inlet. By airialos is meant, not simply a shore, but a shore convenient for landing. Xen. Anab. VI. 4 λιμήν ίχων αίγιαλόν.—The verb iξω-Oilv signifies to run a ship aground in Thuc. II. 90. Schol. in loc. έξίωσαν πρός την

tur; ut iis, qui in nave sunt, moveri hac villa. γην διείλαι ἐποίησαν. Compare Herod. II.

Ver. 40. είων. Scil. ἐκπεσεῖν, as in ver. Ver. 29. άγκύρας τίσσαρας. 80 Cas. 82.—The ξευκτήριαι πηδαλίων, rudderbunds, R. C. I. 25. Naves quaternis ancoris destina- were ropes by which the two rudders, one at the prow, and the other at the stern, could be raised out of the water, or lowered into it, as circumstances required. Eur. Hel. 1552. πηδάλιά τε ζευγλαίσι παρακαθίετο. A sail, called the dolon, and used to steady a ship in a heavy sea, is mentioned by Pollux, and seems to be that which is here called ἀρτέμων. See also Lev. xxxvi. 44.—With wveovoy supply about and with the expression kaτέχειν είς τον αίγιαλον, scil. την ναϊν, to make for the shore, compare Hom. Od. A. 454. Xen. Hell. II. 1. 19.

Ver. 41. ἐρείσασα. Supply ἐαυτήν.

έγένετο, ίνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μήτις ἐκκολυμβήσας διαφύγοι ο δε εκατόνταρχος, βουλόμενος διασώσαι τον Παύλον, εκώλυσεν αν- 43 τους του βουλήματος, εκέλευσε τε τους δυναμένους κολυμβάν, απορρίψαντας πρώτους, έπὶ την γην έξιέναι, καὶ τοὺς λοιποὺς, οῦς μὲν ἐπὶ 44 σανίσιν, ους δε επί τινων των από του πλοίου. Και ουτως εγένετο, πάντας διασωθήναι έπὶ την γήν.

28. ΚΑΙ διασωθέντες, τότε έπέγνωσαν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεί-1 Οι δε βάρβαροι παρείχον ου την τυχούσαν φιλανθρωπίαν ήμιν 2 ανάψαντες γαρ πυραν, προσελάβοντο πάντας ήμας, δια τον ύετον τον έφεστωτα, καὶ διὰ τὸ ψύχος. Συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγά-3 νων πλήθος, καὶ έπιθέντος έπὶ τὴν πυράν, ἔχιδνα, ἐκ τῆς θέρμης έξελθούσα, καθήψε της χειρός αὐτού. ΄Ως δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμε-4 νον τὸ θηρίον έκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Πάντως φονεύς έστιν ο άνθρωπος ούτος, ον, διασωθέντα έκ της θαλάσσης, ή δίκη ζην ουκ είασεν. Ο μέν ουν, αποτινάξας το θηρίον είς το πίρ, 5 έπαθεν ουδεν κακόν. Οι δε προσεδόκων αυτόν μέλλειν πίμπρασθαι, η 6 καταπίπτειν άφνω νεκρόν έπὶ πολύ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων, καὶ θεωρούντων μηδέν άτοπον είς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι έλεγον θεὸν αὐτὸν είναι. Έν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον έκεῖνον ὑπῆρχε χωρία? τω πρώτω της νήσου, ονόματι Ποπλίω, ος, αναδεξάμενος ήμας, τρείς ημέρας φιλοφρόνως έξένισεν. Εγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου δ πυρετοίς και δυσεντερία συνεχόμενον κατακείσθαί πρός δν ο Παύλος είσελθων, καὶ προσευξάμενος, έπιθεὶς τὰς χείρας αὐτῷ, ίάσατο αὐτύν. Τούτου ουν γενομένου, και οι λοιποι οι έχοντες ασθενείας έν τη νήσφ9 προσήρχοντο, καὶ εθεραπεύοντο οἱ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ετίμησαν ήμας, 10 καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὴν χρείαν.

Ver. 42. G. K. S. διαφύγη. CHAP. XXVIII. Ver. 3. S. διεξελθοῦσα.—5. S. ἀποτιναξάμενος.-10. Αλ τάς χρείας.

Ver. 44. ἀπορρίψαντας. Scil. ἐαυτούς ἀρωμάτων πληθος. είς την θαλασσαν. Compare Arrian. Ind. has the sense of propter; as in Rev. xvi. 2. XXIV. 5. With των άπὸ τοῦ πλοίου, sup- Soph. Œd. C. 612.

ply απορρηγμάτων.

have inferred, from Acts xxvii. 27, that this απολειπομένων τοῦ θείου νόμου τιμωρός. was a small island in the Adriatic; but there See also Amos v. 19. 1 Macc. vii. 47. Calis little doubt that Malta, and the Ionian Sea, lim. H. Cer. 64. Sueton. Claud. c. 15. Diod. found is the title πρώτος Μελιταίων, which coincides with that of Publius in ver. 7. At this period the island was in a high state of prosperity and civilization; but it is well known that the Greeks and Romans called all foreigners barbarians (ver. 2.)

Ver. 2. où thy tuxougay. Extrumdinary: as in Acts xix. 11. — προσελάβοντο. They received us hospitably. Compare Rom. xiv. 1. xv. 7. Philem. xii.—17. ὑετὸν τὸν ip. The pouring rain.

Ver. 3. φρυγ. πλήθος. So Plat. Apophth.

The preposition is

Ver. 4. ή δίκη ζητ ούκ εξασεν. Arist. de CHAP. XXVIII. Ver. 1. Μελίτη. Some Mund. τῷ δὲ Θεῷ ἀεὶ ξυνέπεται Δίκη τῶν Upon an inscription there Sic. I. 6. The hand indicated murder; because Per quod quis peccat, per idem punitur et idem. See Plaut. Prend. I. 5. 12; and compare Mark xvi. 18.

> Ver. 6. πίμπρασθαι. This verb is used appropriately of swellings caused by poisonous inflummation. Inician: -- δφις ού πάνυ μεγας, έχίδνη όμοιος, πίμπρασθαι ποιεί.— With μεταβαλλόμενοι supply την γνώμην,

as in Xen. Hell. II. 3. 18. Compare Luke Ver. 10. άναγομένοις.

v. 2. viii. 22.

Μετα δε τρείς μηνας ανήχθημεν έν πλοίω παρακεχειμακότι έν τη 12 νήσφ, Αλεξανδρίνφ, παρασήμφ Διοσκούροις. Καὶ, καταχθέντες είς 13 Συρακούσας, επεμείναμεν ήμερας τρείς ύθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν είς 'Ρήγιον, καὶ, μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου, δευτεραίοι 14 ήλθομεν είς Ποτιόλους ου ευρόντες αδελφούς, παρεκλήθημεν έπ αυ-15 τοις έπιμείναι ήμέρας έπτά. Καὶ ούτως είς την 'Ρώμην ήλθομεν. Κάκείθεν οι άδελφοί, ακούσαντες τα περί ήμων, έξηλθον είς απάντησιν ήμιν άχρις Αππίου φόρου καὶ τριῶν ταβερνῶν οῦς ίδων ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, ἔλαβε θάρσος.

16 ΌΤΕ δὲ ήλθομεν είς Ῥώμην, ὁ ἐκατύνταρχος παρέδωκε τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχη τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετράπη μένειν καθ ἐαυτὸν, 17 σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτη. Εγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς, συγκαλέσασθαι τον Παύλον τους ύντας των Ιουδαίων πρώτους' συνελθόντων δὲ αὐτῶν, έλεγε πρὸς αὐτοὺς, Ανδρες ἀδελφοὶ, έγω, οὐδὲν έναντίου ποιήσας τῷ λαῷ ἡ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρώοις, δέσμιος έξ Ίερο-18 σολύμων παρεδόθην είς τας χείρας των Ρωμαίων οίτινες, ανακριναντές με έβούλοντο ἀπολύσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν αιτίαν θανάτου ὑπάρχειν έν 19 εμοί αντιλεγόντων δε των Ιουδαίων, ηναγκάσθην επικαλέσασθαι 20 Καίσαρα, ούχ ώς τοῦ έθνους μου έχων τι κατηγορήσαι. Διὰ ταύτην ούν την αίτίαν παρεκάλεσα ύμας ίδειν, και προσλαλήσαι ένεκεν γάρ 21 της έλπίδος του Ίσραηλ την άλυσιν ταύτην περίκειμαι. Οι δέ πρός αὐτὸν είπον, Ἡμεῖς οὕτε γράμματα περί σοῦ έδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ούτε παραγενόμενός τις των άδελφων απήγγειλεν, η έλάλησέ τι 22 περί σου πονηρόν. 'Αξιούμεν δὲ παρά σου ἀκουσαι, α φρονείς' περί μέν γαρ της αιρέσεως ταύτης γνωστόν έστιν ήμιν, ότι πανταχού αντι-23 λέγεται. Ταξάμενοι δε αὐτῷ ἡμέραν, ήκον προς αὐτὸν είς την ξενίαν πλείονες οίς εξετίθετο διαμαρτυρόμενος την βασιλείαν του Θεού, πείθων τε αὐτυὺς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπό τε τοῦ νόμου Μωσέως καὶ τῶν

Ver. 14. Al. καρ' αὐτοῖς.—17. τὸν Παῦλόν. G. K. S. αὐτόν.

Hor. Od. I. 8. 2. IV. 8. 31.

Ver. 13. devrepaiol. On the second day.

See on Juhn xi. 39.

να. 14. Ποτιόλους. Putcoli. Cicero (Epist. Att. II. 10.) mentions Appli Forum, and Tree Tabernæ, in connexion. They were on the Appian way, at the distance of fifty, and twenty-eight miles from Rome, respectively. Of Appli Forum see Hot Sat. L.

Ver. 16. στρατοπεδάρχη. The præfectus

Ver. 11. παρασήμω Διοσκούροις. Having prætorii; to whose charge prisoners from the the Dioscuri as a sign; i. e. sailing under the provinces were usually committed. See Joprotection of Castor and Pollux, who were seph. Ant. XVIII. 6. 6. Plin. Epist. X. 65. represented by the figure-head. These deities The præsect at this time was Afranius Burrwere the tutelary divinities of sailors. See hus, who was put to death by Nero, A.D. 61. See Tacit. Ann. XII. 42. XIV. 5. Compared with ver. 30, it is clear that $\kappa \alpha \theta'$ $\dot{\epsilon} \alpha \nu$ -Tov here means, by himself apart.

Ver. 19. ούχ ώς κ. τ. λ. Not with a view to recriminate; but to repel the charges, and

advance the progress of the Gospel.

Ver. 20. την άλυσιν τ. περικείμαι. See on Acts xii. 6. xxi. 3. St. Paul alludes to his bonds in Eph. vi. 19, 20; and Clemens R. speaks of him as έπτάκος δεσμά φορέσας.

Ver. 23. Leviav. Compare Philem. 22.

προφητών, ἀπὸ πρωὶ ἔως ἐσπέρας. Καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομέ-24 νοις, οἱ δὲ ἡπίστουν. ᾿Ασύμφωνοι δὲ ὅντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο, 25 εἰπόντος τοῦ Παύλου ρῆμα ἐν, Ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον ἐλάλησε διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγον, "Πορεύ-26 θητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ εἰπὲ, ᾿Ακοῦ ἀκούσετε, καὶ οὰ μὴ συνῆτε καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὰ μὴ ἴδητε. Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ τὸ λαοῦ τοῦτου, καὶ τοῖς ἀσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοῦς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ἀσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῷ καρδία συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς. "Γνωστὸν 26 οὖν ἔστω ὑμῖν, ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ αὐτοὶ καὶ ἀκουσονται. Καὶ, ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι, 25 πολλὴν ἔχοντες ἐν ἐαυτοῖς συζήτησιν.

ΈΜΕΙΝΕ δὲ ὁ Παῦλος διετίαν ὅλην ἐν ἰδίψ μισθώματι, καὶ ἀπε-30 δέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτὸν, κηρύσσων τὴν βασι-31 λείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ

πάσης παρρησίας ακωλύτως.

Ver. 25. Al. τοὺς πατ. ὑμῶν.—26. G. K. S. εἰπόν.—27. Cod. A. ἐπιστρέψουσι ἰἀσομαι.—29. In some MSS. this verse is wanting.—30. ὁ Παῦλος. Omitted by G. S.; and by K. enclosed within brackets.

Ver. 25. το πν. τὸ ἄν. It is Jehovah in Ver. 30. μισθώματι. A hired house. Im. vi. 9. Therefore the H. Ghost is God. Theoph. Char. ἐν μισθῷ τῆν οἰκίαν οἰκὼν. Ver. 26. πορεύθητι κ. τ. λ. See on Matt. xiil. 13, 14.

ΠΑΥΛΟΎ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΎ Η ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

[In the end of the year A. D. 57, St. Paul was preparing to leave Corinth with the contributions which the Christians of Macedonia and Achaia had made for their poor brethren in Jerusalem (Acts xix. 21, sqq.); and this Epistle was written just before his departure. See Rom. xv. 25. At this time it appears, from Rom. i. 8. 15, that he had never been at Rome: but Aquila and Priscilla (Rom. xvi. 3) had informed him of the dissensions which had arisen between the Jewish and Gentile converts, concerning the privileges of each respectively, and the Gospel method of Justification. The doctrinal portion of the Epistle is comprised in the first eleven chapters; and proves that Jew and Gentile are equally included in the Gospel offer of salvation, as stated in Rom. i. 16. In proof of this, he shows that justification is not by morks, since Jew and Gentile are alike under sin, but by faith (ii. iii.); as appears by the example of Abraham (iv.); from the greater privileges which attach to the piritual than to the natural seed of the patriarch (v-viii.); and by the rejection of the Jews because of their unbelief, and the call of the Gentiles in their room, until both be eventually united in the belief and the salvation of the Gospel (ix.—xi.) The genuineness of the Epistle is attested by Irenseus, Clement, Tertullian, Origen, and all subsequent ecclesiastical writers; and it is cited or alluded to by all the Apostolical Fathers.]

Ι. ΠΑΥΛΟΣ, δούλος Ίησού Χριστού, κλητός ἀποστολος, ἀφω-2ρισμένος είς εὐαγγέλιον Θεού, δ προεπηγγείλατο, δια των προφητων βαύτου έν γραφαίς άγιαις, περί του υίου αυτού, του γενομένου έκ σπέρ-4 ματος Δαβίδ κατά σάρκα, τοῦ όρισθέντος υίοῦ Θεοῦ έν δυνάμει κατά τνευμα άγιωσύνης εξ άναστάσεως νεκρών, Ίησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου 5 ήμων δι ου ελάβομεν χάριν και αποστολήν είς υπακοήν πίστεως έν 6 πασι τοῖς εθνεσιν ὑπερ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, εν οἰς έστε καὶ ὑμεῖς, κλη-7 τοι Ίησου Χριστου πάσι τοις ούσιν έν Ῥώμη άγαπητοις Θεου, κλητοις άγίοις. Χάρις ύμιν καὶ είρηνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ύμων, καὶ κυρίου Ίησοῦ Χριστου.

Πρώτον μεν ευχαριστώ τῷ Θεῷ μου διὰ Ιησοῦ Χριστοῦ ὑπερ πάν-9των ύμων, ότι ή πίστις ύμων καταγγέλλεται έν δλφ τῷ κόσμφ. Μάρ-

Ver. 8. Al. περί π. υμων.

2. GeL i. 45

Ver. 4. opiobivros. Clearly pointed out. vinity afforded by his resurrection from the 22.

CHAP. I. Ver. 1. κλητός ἀπόστολος. So dead. It is plain that κατὰ πνεῦμα άλιωin ver. 7. adaptoic ayious. See on Matt. xx. σύνης is opposed to κατά σάρκα, and indi-16. With apopusuivos compare Acts xiii. cates the divine nature of Christ, in allusion to his conception by the Holy Ghost,

Ver. 5. είς υπακοήν πίστεως. In order See Acts iv. 28. x. 42. The expression iv to effect among the Gentiles an obedience upon Evrápu may be taken adverbially, with re- a principle of faith. So again in Rom. xvi. ference to the irrefragable proof of Christ's di- 16. Compare also 2 Cor. ix. 13. 1 Pet. i.

τυς γάρ μου έστιν ὁ Θεύς, ῷ λατρεύω έν τῷ πνεύματί μου έν τῷ εὐαγγελίφ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι. πάντοτε έπὶ τῶν προσευχῶν μου δεόμενος, εἴπως ἦδη ποτὲ εὐοδωθήσο- 10 μαι, έν τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ, έλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. Ἐπιποθῶ γὰρ ίδεῖν 11 ύμας, ίνα τὶ μεταδώ χάρισμα ύμιν πνευματικόν, είς τὸ στηριχθηναι ύμας τουτο δέ έστι, συμπαρακληθήναι έν ύμιν δια τής έν άλλήλοις 12 πίστεως ύμων τε καὶ έμου. Οὺ θέλω δὲ ύμᾶς ἀγνοείν, ἀδελφοὶ, ὅτι ڪ πολλάκις προεθέμην έλθειν προς ύμας, και έκωλύθην αχρι του δευρο, ίνα καρπόν τινα σχω καὶ έν ύμιν, καθώς καὶ έν τοις λοιποις έθνεσιν. Έλλησί τε καὶ βαρβάροις, σοφοίς τε καὶ ανοήτοις, οφειλέτης είμί 14 ούτω τὸ κατ' έμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμη εὐαγγελίσασθαι. 15 Ού γαρ έπαισχύνομαι το εύαγγέλιον του Χριστού δύναμις γαρ θεού 16 έστιν είς σωτηρίαν παντί τῷ πιστεύοντι, Ιουδαίῳ τε πρῶτον, καὶ Ελ-ληνι. Δικαιοσύνη γὰρ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως είς 17 πίστιν, καθώς γέγραπται, " Ο δὲ δίκαιος έκ πίστεως ζήσεται."

ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ γαρ οργή Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ασέ-18 βειαν καὶ άδικίαν ανθρώπων, των την αλήθειαν έν άδικία κατεχόντων διότι τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ φανερόν έστιν έν αὐτοῖς 19 ο γαρ Θεος αυτοίς έφανέρωσε. Τα γαρ αόρατα αυτού από κτίσεως 20 κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθοράται, η τε ἀίδιος αὐτοῦ δύναμς

Ver. 16. rov Xριστού. Omitted by G. S.; and bracketed by K.

tual gift: such as it seems to have been the orivy in mirroug implies a judicial scalence peculiar privilege of an apostle to confer, either for the purpose of confirming the converts in the faith, or of furthering the progress of the condition of faith (Rom. iii. 21, sqq.): and Gospel. See on Acts viii. 17.

Ver. 14. "Ελλ. τε κ βαρβάροις, κ. τ.λ.

That is, to mankind in general.

Ver. 15. τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον. Scil. ἐστί. The use of the neuter adjective for the sub- by his courage, it is his conduct, influenced stantive is frequent with St. Paul. Thus in by this quality, which really saves him. ver. 19, το γνωστον του Θεού, the means of knowing God, for \(\delta\) ywwois. Compare also Having stated the doctrine of justification by Rom. ii. 4; and see Gr. Gr. § 36. Obs. 1.

Gentile philosophers consider it foolishness, sets out with the Gentiles, and convicts them subject upon which the apostle is about to treat: viz. the Gospel doctrine of justification by faith. In the citation from Habb. ii. 4, in mistrews depends upon diracos, he that is just, or justified by faith; as it does upon δ_{i-} καιοσύνη in the preceding clause of the verse. The expression είς σωτηρίαν signifies to produce salvation; and some affix a similar meaning to eig miorev in ver. 17. It is preferable, however, to take $\pi i \sigma \tau i \nu$, by a common figure, for πιστεύοντας. See Rom. iii.

Ver. 11. τὶ χ. πνευματικόν. Some spiri- 22. Throughout the N. T. the term δικαιof acquittal passed upon all mankind, not in consequence of any merit of works, but upon this saving faith is not simply belief, in which sense mioric is used by St. James; but the effect which a genuine faith in Christ produces. Thus, when a man is said to be saved

Ver. 18. ἀποκαλύπτεται γάρ κ. τ. λ. fuith, the apostle begins by showing that all Ver. 16. ού γάρ ἐπαισχύνομαι κ. τ. λ. mankind having sinned, they have no merit I am not ashamed of the Gospel; although the of their own to entitle them to salvation. He This and the following verse set forth the of sinning against the light of nature, and neglecting the means of knowing God, afforded by his works. The verb karixiiv signifies to obstruct, as in Luke iv. 42; and ἀσέβειαν à άδ. άνθρώπων is put for ἀσεβείς η άδίκους άνθώπους. So again άλήθεια τοῦ Θεοῦ for Θεὸς άληθινὸς in ver. 25; and πάθη άτιμίας for άτιμα πάθη in va. 26. See on Luke xvi. 8.

> Ver. 20. τὰ γὰρ ἀόρατα κ. τ. λ. God, though invisible, is known by his works, So Aristot. de Mund. c. 6. πάση θνήτη φύσει

21 καὶ θειότης, είς τὸ είναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους διότι γνόντες τὸν θεον, ουχ ώς Θεον έδύξασαν η ευχαρίστησαν, αλλ' έματαιώθησαν έν τοις διαλογισμοίς αὐτων, καὶ έσκοτίσθη ή ἀσύνετος αὐτων καρδία. 🕾-23 φάσκοντες είναι σοφοί, εμωράνθησαν καὶ ήλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρ τον Θεού εν ομοιώματι εικόνος φθαρτού ανθρώπου, και πετεινών, και 24 τετραπόδων, καὶ έρπετων. Διὸ καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς έν ταῖς έπιθυμίαις των καρδιών αὐτών είς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώ-25 ματα αὐτων έν έαυτοίς. οίτινες μετήλλαξαν την άλήθειαν του Θεού έν τψ ψεύδει, καὶ έσεβάσθησαν, καὶ έλάτρευσαν τη κτίσει παρά τὸν 26 κτίσαντα, ός έστιν εύλογητός είς τούς αίωνας. Αμήν. Δια τούτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς είς πάθη ἀτιμίας αἴ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν με-27 τήλλαξαν την φυσικήν χρησιν είς την παρά φύσιν όμοίως τε καί οί άρρενες, αφέντες την φυσικήν χρησιν της θηλείας, έξεκαύθησαν έν τη ορέξει αὐτών είς αλλήλους, άρσενες έν άρσεσι την ασχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμισθίαν, ῆν έδει, τῆς πλάνης αὐτῶν έν ἐαυτοῖς 28 απολαμβάνοντες. Καὶ, καθώς οὐκ έδοκίμασαν τὸν Θεὸν έχειν έν έπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς είς ἀδόκιμον νοῦν, ποιείν τὰ μή 29 καθήκοντα πεπληρωμένους πάση άδικία, πορνεία, πονηρία, πλεονεξία, 30 κακία μεστούς φθόνου, φύνου, έριδος, δόλου, κακοηθείας ψιθυριστάς, καταλάλους, θεοστυγείς, ύβριστας, ύπερηφάνους, άλαζόνας, έφευρετας 31 κακών, γονεύσιν απειθείς, ασυνέτους, ασυνθέτους, αστόργους, ασπόν-32 δους, ανελεήμονας οίτινες το δικαίωμα του Θεού έπιγνόντες, ότι οί τὰ τοιαύτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου είσὶν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιούσιν,

άλλὰ καὶ συνευδοκοῦσι τοῖς πράσσουσι. ι 2. ΔΙΟ ἀναπολόγητος εί, ὧ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων ἐν ῷ γὰρ κρίνεις τον έτερον, σεαυτόν κατακρίνεις τα γαρ αυτά πράσσεις ο κρίνων. 2 Οίδαμεν δε ότι το κρίμα του Θεού έστι κατα άλήθειαν έπι τους τα τοι-

Ver. 29. G. omits πορνεία, others πονηρία.—31. άσπόνδους. Wanting in some

γενόμενος άθεώρητος ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων variance with the Calvinistic doctrine of re-Propeiras à Beóc.

Ver. 25. pevoes. An idol; or false god.

Ver. 27. την άντιμισθίαν. These excesses of the heathers, with their consequences,

xiv. 19), to discern or distinguish (Luke xil. III. 82. 56. Rom, il. 18), and to approve after trial. tries, which is included in it, is clearly at 9. VI. 9. VII. 8.

probation. In Isa. i. 22, LXX, it is used appropriately of the dross in metals.

Ver. 32. ού μόνον κ. τ. λ. That the Heathen philosophers condemned the vices were the penalty of their alienation from God. above enumerated, and considered them pu-Ver. 28. idonimagay. This verb is pro- nishable in a future state, is evident from perly applied to the assaying of metals; and Virg. Æn. VI. 608, sqq. Still they practhence signifies to prove, or examine (Luke tised and connived at them. See Thucyd.

CHAP. II. Ver. 1. did R. T. A. The It clearly suggested the use of its derivative apostle now turns to the Jews, showing that, abortuos, which here means, incapable of being guilty of the same crimes, they are judging; but more generally, in a passive amenable to the same punishment as the sense, disapproved, rejected. The E. T. trans- Gentiles. That they were addicted to the here the word reprobate: but the idea of a same lusts and excesses, see Joseph. B. J. IV.

αυτα πράσσοντας. Λογίζη δε τουτο, ω ανθρωπε, ο κρίνων τους τά 3 τοιαυτα πράσσοντας, καὶ ποιών αυτὰ, ὅτι σὰ ἐκφεύξη τὸ κρίμα του Θιον; η του πλούτου της χρηστότητος αὐτου, καὶ της ἀνοχης, καὶ της μακ- 4 ροθυμίας καταφρονείς, άγνοων ότι το χρηστον του Θεού είς μετάνοιάν σε άγει; Κατα δε την σκληρότητά σου και άμετανόητον καρδίαν θησαν-5 ρίζεις σεαυτώ οργην, έν ημέρα οργης και αποκαλύψεως δικαιοκρισίας του Θεου, θε αποδώσει εκάστω κατά τα έργα αὐτου τοις μέν, καθ 6-7 ύπομονην έργου άγαθου, δόξαν και τιμήν και άφθαρσίαν ζητούσι, ζωήν σίωνιον τοις δε έξ εριθείας, και απειθούσι μεν τη αληθεία, πειθομένοις 8 δε τη άδικίη, θυμός και όργη, θλίψες και στενοχωρία, έπι πάσαν ψυ-9 χην ανθρώπου του κατεργαζομένου το κακόν, Ίουδαίου τε πρώτον, καί Έλληνος. δόξα δὲ, καὶ τιμὴ, καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγα-10 θον, Ιουδαίω τε πρώτον, καὶ Ελληνι. Οὺ γάρ έστι προσωποληψία 11 παρὰ τῷ Θεῷ. "Όσοι γὰρ ἀνόμως ῆμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται 12 καὶ ὅσοι ἐν τόμῳ ἡμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται. Οὐ γὰρ οἱ ἀκρο-13 αταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου δικειωθήσονται. Όταν γὰρ έθνη, τὰ μὴ νόμον έχοντα, φύσει τὰ τοῦ νόμου 14 ποιή, ούτοι, νόμον μη έχοντες, έαυτοίς είσι νόμος οίτινες ένδείκνυνται 15 τὸ ξργον τοῦ νύμου γραπτὸν έν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυρούσις αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγερούντων, η και ἀπολογουμένων, εν ημέρα ὅτε κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ 16 των ανθρώπων, κατά το εὐαγγέλιον μου, διά Ίησοῦ Χριστοῦ.

΄ Ίδε, σὺ Ἰουδαΐος ἐπονομάζη. καὶ ἐπαναπαύη τῷ νόμῳ, καὶ καυχά-17

Ver. 5. K. καὶ δικαιοκρισίας.—8. G. K. δργή καὶ θυμός.—17. G. K. S. εί δὲ σὐ Toud. dπ.

to lead. In the next verse, the verb $\theta \eta \sigma \alpha v$ - tion will not admit of its insertion. Otherρίζειν has a bad sense, as in Prov. i. 18. wise it implies either the Law of Nature, α LXX. Eur. Ion. 941. So Plaut. Merc. I. any rule of life whatsoever. See Gr. Gr. § 5. Thesaurum mali.

μονή τῆς ἐλπίδος.

rois ipisovou. The expression is similar to is with the Jews: for not the heavers of the oi iκ πίστεως (Rom. iii. 26. Gal. iii. 9); oi Mosaic Law, &c. έκ περιτομής (Rom. iv. 12); and the like. See on Acts x. 45.—With the nominatives of the Law; i. e. the duties enjoined by the in vv. 9, 10, there is an ellipsis of ἀποδο- law. In the plural τὰ ἔργα τοῦ νόμον deθήσονται The distinction between $\theta \nu \mu \delta \varsigma$ and $\delta \rho \gamma \eta$ is regarded as meritorious; and are distinct thus marked by Ammonius: $-\theta \nu \mu \delta c$ $\mu \delta \nu$ from $\delta \rho \gamma \alpha$ as employed by St. James, in the έστι προσκαιρός, όργη δε πολυχρόνιος μνη- sense of Christian obedience.—By the E. T. σικακία. - Ο προσωποληψία (τα. 11), see on Luke xx. 21.

Ver. 12. avouws. Without a revealed law. with one another. It is somewhat difficult to determine the meaning of νόμος, as employed by St. Paul; out generally the article is prefixed, when the

Ver. 4. ayes. Ought to lead: is designed Musaic Law is intended, unless the construc-27. Obs. 9. p. 55. Here, therefore, the sense Ver. 7. ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ. Perse- will be:—As many as have sinned without su verance in well-doing. So I Thess. 1. 3. \$\pi\pi- express revelation, will be punished without incurring the severer penalties of those, who Ver. 8. roig it ipibelag. Scil. ovoi. i. e. have sinned under a revealed Law; and so it

Ver. 15. τὸ ἔργον τοῦ νόμου. See Gr. Gr. § 69. II. 4. note those ritual observances which the Jews peratible rendered meanwhile; but the meaning is, their reasonings (μεταξό άλληλων)

> Ver. 16. katà tò shayy, pov. According to the Gospel, as I have preached it. Ver. 17. enavanaty re vone. Mic. iii.

18 σαι έν θεώ, καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα, καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα, 19 κατηχούμενος έκ του νόμου πέποιθάς τε σεαυτόν όδηγόν είναι τυ-20 φλών, φώς, των έν σκότει, παιδευτήν άφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, 21 έχοντα την μόρφωσιν της γνώσεως καὶ της άληθείας έν τῷ νομψ' ό οὖν διδάσκων ἔτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μη κλέπτειν, 22 κλέπτεις; ο λέγων μη μοιχεύειν, μοιχεύεις; ο βδελυσσόμενος τὰ είδω-23 λα, ιεροσυλείς; δς έν νόμφ καυχάσαι, διά της παραβάσεως τοῦ νόμου 24 τον Θεον ατιμάζεις; "Το γαρ σνυμα του Θεού δι' ύμας βλασφημείται 25 έν τοῖς ἔθνεσι," καθώς γέγραπται. Περιτομή μὲν γὰρ ώφελεῖ, ἐὰν νόμον πράσσης έαν δὲ παραβάτης νόμου ής, ή περιτομή σου ακροβυσ-26 τία γέγονεν. Έαν οὖν ή ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσ-27 ση, ουχί ή ακροβυστία αυτού είς περιτομήν λογισθήσεται, καί κρινεί ή έκ φύσεως ακροβυστία, τον νόμον τελούσα, σε τον δια γράμματος 28 καὶ περιτομής παραβάτην νόμου; Οὐ γὰρ ὁ έν τῷ φανερῷ Ἰουδαιός 29 εστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ιουδαίος, και περιτομή καρδίας έν πνεύματι, ου γράμματι ου ύ έπαινος οὐκ έξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ.

3. Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὡφέλεια τῆς περιτο-2 μης; Πολύ, κατά πάντα τρόπον. Πρώτον μέν γάρ, ότι έπιστεύθησαν 3τά λόγια του Θεού. Τί γαρ, εί ηπίστησάν τινες; μη ή απιστία αὐτων 4 την πίστιν τοῦ Θεοῦ καταργήσει; Μη γένοιτο γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθης, πας δε άνθρωπος ψεύστης καθώς γέγραπται, "Οπως αν δικαιωθης

Ver. 2. Some MSS, omit $\gamma \dot{a} \rho$, which seems to be an interpolation.

The verb denotes an implicit reliance upon B. J. V. 9. 4. Ant. XX. 8. the law, without personal exertion; and the phrase καυχᾶσθαι έν Θεφ indicates an arrogant dependence upon God's peculiar protection.

Vulgate has, probas utiliora, with which the E. T. coincides. A just distinction between what is more or less excellent is rather in- leges. tended. See on Rom. i. 28. Thus Theophylact: kpiveig ti dei mpäkai, k ti uh dei τον η πρώτον, δοκιμάζειν τάς φαντασίας 🖒 διακρίνειν, 🖒 μηδεμίαν άδοκίμαστον προσφέρεσθαι.

Ver. 19. όδηγον τυφλών, κ. τ. λ. These were titles assumed by the Jews to indicate their superiority over the Gentiles. See Isa. iz. 2. zlii. 6, 7. zliz. 9. Luke i. 79. Eph. v. 8. The word μόρφωσις here means an outline or epitome, as runos in Rom. vi. 17. In the same manner Cicero uses forma veri. That the Jews were flagrantly guilty of the crimes uleged here against them, see Matt. zix. 3.

11. LXX. ἐπὶ τὸν Κύριον ἐπανεπαύοντο. 9. xxi. 13. xxiii. 3, εqq. John ii. 16. Joseph.

Ver. 24. καθώς γέργαπται. Isa. lii. 5. Compare also 2 Sam. xii. 14. Emk. xxxvi. 20. 23.

CHAP. III. Ver. 1. to replaced. The Ver. 18. dorinateig rà diapipovra. The advantage. St. Paul now replies to such objections, as a Jew might be supposed to urge against his estimate of their boasted privi-

Ver. 2. Ιπιστεύθησαν. Scil. οι Ιουδαίοι. See on Acts xxi. 3. By λόγια τοῦ Θεοῦ are πράξαι. Compare Phil. i. 10. So Arrian, here meant the scriptures of the Old Testa-Epict. I. 20. έργον τοῦ φιλοσόφου τὸ μέγισ- ment, which are called λόγια ζῶντα in Acts

> Ver. 4. άληθής. True to his part of the covenant; and, on the other hand, ψεύστης, one who violates the covenant. By their unbelief the Jews had violated the conditions of the covenant; but the faithfulness of God was still firm, and his promise would be kept with the true seed of Abraham, i. c. believers generally, whether Jew or Gentile. The citation, from Ps. li. 4, represents God as judicially acquitted of a breach of his promise.

έν τοις λόγοις σου, καὶ νικήσης έν τῷ κρίνεσθαί σε." Εί δὲ ἡ ἀδικία 5 ήμων Θεού δικαιοσύνην συνίστησι, τί έρουμεν; μη άδικος ο Θεος ο έπιφέρων την οργήν; (κατα ανθρωπον λέγω.) Μη γένοιτο έπει πώς 6 κρινεί ὁ Θεὸς τὸν κόσμον; Εί γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ έν τῷ ἐμῷ 7 ψεύσματι έπερίσσευσεν είς την δύξαν αὐτοῦ, τί έτι κάγω ώς άμαρτωλὸς κρίνομαι; καὶ μὴ, καθώς βλασφημούμεθα, καὶ καθώς φασι τινες ἡμᾶς 8 λέγειν, ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ, ἵνα ἔλθη τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν έστι.

Τί οὖν προεχόμεθα; Οὐ πάντως προητιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίσυς τε 9 καὶ Έλληνας πάντας ὑφ' άμαρτίαν είναι, καθώς γέγραπται, "Ότι οὐκ 10 έστι δίκαιος ούδε είς ούκ έστιν ο συνιών, ούκ έστιν ο έκζητών τον 11 Θεόν πάντες έξέκλιναν, αμα ηχρειώθησαν οὐκ έστι ποιών χρηστό-12 τητα, οὐκ έστιν έως ενός." Τάφος ἀνεωγμένος ὁ λάρυγξ αὐτών ταις 13 γλώσσαις αὐτῶν έδολιοῦσαν ιὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν." " ὧν 14 τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει." " Όξεῖς οὶ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι 15 αίμα, σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία έν ταις όδοις αὐτων, καὶ όδον είρηνης 16-17 ουκ έγνωσαν." "Ουκ έστι φόβος Θεού απέναντι των όφθαλμων αυ-18 των." Οίδαμεν δὶ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεί ἵνα 19 παν στόμα φραγή, καὶ ὑπόδικυς γένηται πας ὁ κόσμος τῷ Θεῷ. Διότι 20 έξ έργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πάσα σάρξ ένώπιον αὐτοῦ. διὰ γὰρ νόμου έπίγνωσις αμαρτίας.

Νυνί δε χωρίς νόμου δικαιοσύνη Θεού πεφανέρωται, μαρτυρουμένη 21 ύπο του νόμου καὶ τῶν προφητῶν δικαιοσύνη δὲ Θεου διὰ πίστεως 22 Ίησου Χριστου, είς πάντας καὶ έπὶ πάντας τοὺς πιστεύυντας. Οὐ γάρ έστι διαστολή πάντες γαο ημαρτον, και ύστερουνται της δόξης του 23

Ver. 5. συνίστησι. Establishes, proves. Still, objects the Jew, if our iniquity vindicate the justice of God, is not his anger unreasonable; for, if God's covenant has been extended, and his glory increased through our infidelity, exliii. 2. by reason of the conversion of the Gentiles, why should we be condemned as sinners? In tures are loosely quoted from Ps. v. 9. x. 7. ver. 6, the apostle interrupts the objection, and throws in a remark upon its inconsistency with God's government of the world.

the verb being supplied from the ensuing parenthesis. By pushing the inference as far as it would necessarily extend, the apostle shows

the absurdity of the objection.

Ver. 9. τί οὐν προεχόμεθα; Theophylact:—ηρα έχομέν τι πλέον; Have we then any advantage over the Gentile? None whatever, replies St. Paul, in point of liability to punishment, though your religious privileges (ver. 1) are so many: for your own scriptures (ver. 10-18) confirm what I have just proved, that all mankind are guilty before short of the approbation of God; in which

God; so that neither the Jew can be justified by the law of Moses, nor the Gentile by that of nature, against which (ver. 20) they have knowingly offended. Compare Pa

Ver. 10. καθώς γέγραπται These scripxiv. 3. xxxvi. 1. liii. 3. cxl. 3. Prov. i. 16. Isa. lix. 7. In ver. 13. Łodiougay is put for idollour, as hadosar for hador in Ps. Ver. 8. 13 μή. That is, 13 τί μη λίγομεν; lxxix. 1. LXX. See Gr. Gr. § 19. Obs. 6.— Of νόμος, in ver. 19, see on John x. 84.

Ver. 21. vvyl de. That is, under the Gospel dispensation. For attestations to the nature of the Gospel covenant see Gen. xv. i. Ps. xxxii. 1. /ss. liii. 11. Dan. ix. 24. Habb. ii. 4; and compare Heb. xi. 1, sqq. Of the term δικαιοσύνη Θεοῦ, see on Rom. i. 16.

Ver. 22. είς πάντας κ έπι πάντας τ. π. is offered to all mankind, and confers its privileges indifferently upon all who believe

Ver. 23. ὑστιροῦνται τῆς δόξης.

24 Θεού, δικαιούμενοι δωρεάν τη αὐτού χάριτι, διά της ἀπολυτρώσεως της 25 έν Χριστῷ Ίησοῦ, ον προέθετο ὁ Θεὸς ίλαστήριον διὰ τῆς πίστεως έν τῷ αὐτοῦ αίματι, είς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν 26 των προγεγονότων άμαρτημάτων έν τη άνοχη του Θεού, προς ένδειξιν της δικαιοσύνης αὐτοῦ έν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον, 27 και δικαιούντα τὸν έκ πίστεως Ίησου. Που ούν ή καύχησις; έξεκλείσ-Διὰ ποίου νομου; τῶν ἔργων; Οὐχὶ, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. 28 Λογιζόμεθα οὖν πίστει δικαιοὖσθαι ἄνθρωπον, χωρὶς ἔργων νόμου. 29 Η Ίουδαίων ὁ Θεὸς μύνον; οὐχὶ δὲ καὶ έθνων; Ναὶ, καὶ έθνων 30 έπείπερ είς ὁ Θεὸς, ος δικαιώσει περιτυμήν έκ πίστεως, καὶ ἀκροβυσ-31 τίαν δια της πίστεως. Νόμον ούν καταργούμεν δια της πίστεως; Μή γένοιτο άλλα νήμον ιστωμεν.

4. ΤΙ οὖν έροῦμεν Αβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν εύρηκέναι κατὰ σάρκα; 2 Εί γὰρ 'Αβραὰμ εξ έργων εδικαιώθη, έχει καύχημα' άλλ' οὐ πρὸς τὸν 3 θεόν. Τί γαρ ή γραφη λέγει; " Επίστευσε δε Αβρααμ τῷ Θεῷ, και 4 έλογίσθη αὐτῷ είς δικαιοσύνην." Τῷ δὲ έργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογί-5 ζεται κατά χάριν, άλλά κατά τὸ ὀφείλημα τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένω, πιστεύοντι δε επί τον δικαιούντα τον άσεβή, λογίζεται ή πίστις αὐτοῦ

Ver. 28. G. K. S. λογιζόμεθα γαρ δικαιοῦσθαι πίστει.—29. οὐχὶ δὲ καὶ ἐθνῶν; G. K. S. omit de. 30. eneinep. Al. einep. 31. lorduev. Al. lordvouev. CHAP. IV. Ver. 1. Al. εύρηκ. 'Αβ. τον προπάτορα.-4. το οφείλημα. G. K. S. omit the article.

sense document is used in John v. 44, and elsewhere: or it may mean the glory of eternity, as in ch. ii. 10. 1 Cor. ii. 7. The verb vorepelobal properly applies to those who are left behind in a race. Compare 1 Cor. i. 7. Heb. iv. l. xii. 15.

of his justice in bearing with the sins of men before the revelation of the Gospel, and (ver. 26) in justifying men under the Gospel upon condition of faith. It should seem from the opposition of the two clauses, that ἐν τῷ ανοχή is opposed to έν τῷ νῦν καιρῷ, and indicates the period of God's forbearance. With iλαστήριον supply θυμα. The verb προτίθεσθαι is a sacrificial term, as in Eur. Ipb. A. 1592,

ver. 30. by dikaiwsei k. t. l. From the and discussors with did the niotewe only. using t-God will justify the Jew, who does not rely upon circumcision to the prejudice of faith, and he will likewise justify the Gentile "For the same condition of faith.

here to anticipate that perversion of his doc- stood with respect to the Abrahamic covenant.

trine, which St. James found it necessary to refute at large.

CHAP. IV. Ver. 1. τί οδυ έρουμεν κ. τ. λ. Some point at ipoumer, which, though much in St. Paul's manner (Rom. vi. 1), causes an unnecessary ellipsis; and others connect rara Ver. 25. είς ενδειξιν κ. τ. λ. For a proof σάρκα with τον πατέρα ήμων, instead of referring it, as it certainly should be referred, to circumcision. So in 1 Cor. x. 18. Gul. vi. 12, et sæpius. Compare Rom. ii. 10. Having established the doctrine of justification by faith only, the apostle, in reply to a supposed objection, argues, that if Abraham had been justified by circumcision, as a meritorious act, he would have had reason to boast. This he did not; but (Gen. xv. 6) his faith was set to the account of his justification; which was, therefore, kara yapın, of mere favour, and not we of different propositions it is clear that κατ' όφείλημα, of debt, due for service renin πίστεως abould be joined with περιτομήν, dered.— The verb λογίζεσθαι (ver. 3) signifies properly to calculate, or reckon; and hence This sense, however, amounts to the same to put to one's account, as between debtor and creditor. So Arist. Œc. 2. αὐτῶ δὲ μέλλει έπιτετιμένα λογίζεσθαι.

Ver. 5. τὸν ἀσεβη. It has been thought that this word alludes to Abraham's early Ver. 31. vóµov. Law generally; whether idolatry: thereby distinctly marking the that of Moses or nature. The apostle seems equal footing upon which Jew and Gentile

είς δικαιοσύνην. Καθάπερ καὶ Δαβίδ λέγει τον μακαρισμον τοῦ ἀν 6 θρώπου, ῷ ὁ Θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρίς ἔργων, " Μακάριοι, 7 ων αφέθησαν αι ανομίαι, και ων έπεκαλύφθησαν αι αμαρτίαι μα-8 κάριος ανήρ, ψ ον μη λογίσηται Κύριος αμαρτίαν." Ο μακαρισμός 9 ούν ούτος, έπὶ τὴν περιτομὴν η καὶ έπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γάρ, ὅτι ἐλογίσθη τῷ ᾿Αβραὰμ ἡ πίστις είς δικαιοσύνην. Πῶς 10 οὖν έλογίσθη; έν περιτομῷ ὄντι ἢ εν ἀκροβυστία; Οὐκ έν περιτομή, αλλ΄ έν ακροβυστία και σημείον έλαβε περιτομής, σφραγίδα!! της δικαιοσύνης της πίστεως της έν τη ακροβυστία είς το είναι αυτον πατέρα πάντων των πιστευόντων δι' ακροβυστίας, είς το λογισθήναι καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην καὶ πατέρα περιτομής, τοῖς οὐκ έκ 12 περιτομής μόνον, άλλά καὶ τοῖς στοιχοῦσιτοῖς ἴχνεσι τῆς ἐν τῷ ἀκροβυστία πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Αβραάμ. Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία 13 τῷ Αβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι τοῦ κόσμου, άλλά διά δικαιοσύνης πίστεως. Εί γάρ οι έκ νόμου κληρο-14 νόμοι, κεκένωται ή πίστις, καὶ κατήργηται ή έπαγγελία ο γαρ 15 νόμος οργήν κατεργάζεται ου γάρ ουκ έστι νύμος, ουδέ παράβασις. Διὰ τοῦτο έκ πίστεως, ίνα κατὰ χάριν, είς τὸ είναι βεβαίαν τὴν 16 έπαγγελίαν παντί τῷ σπέρματι, οὺ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καί τῷ ἐκ τίστεως Αβραὰμ, ος ἐστι πατὴρ πάντων ἡμῶν; καθως γέγραπται, " "Οτι πατέρα πολλων έθνων τέθεικά σε") κατέναντι ου έπίσ-17 τευσε Θεού, τού ζωοποιούντος τούς νεκρούς, καὶ καλούντος τὰ μὴ όντα ώς όντα ος παρ' έλπίδα έπ' έλπίδι έπίστευσεν, είς τὸ γενέσθαι αὐτὸν 18

Ver. 12. the in the area. The omits the street the transfer of the dep-13. τοῦ κόσμου. G. S. omit the article; K. encloses it in brackets.—15. οῦ γάρ. Al. où či

Ver. 6. Live. Speaks of; as in Luke ix. 31.—The citation in vv. 7, 8, is from Ps. the same effect the sense in ver. 16—which is xxxii. 1, 2.

Jew and Gentile are alike included in the oi in mistrews dinasos napovopes elser, iva Abrahamic covenant, is clear from the cir- ή δικαιοσύνη ή κατά χάριν. In ver. 15, cumetance that his faith was accepted before opyn signifies punishment: and so in Rom. the institution of the rite of circumcision; v. 9. Though negatively expressed, the which was, in fact, the seal (ver. 11) of his meaning is, that a Law, which the most perjustification, by virtue of which he became fect would transgress, must tend to punishthe federal head of believers generally.

Ver. 18. inayyilia. The promise (Gen. xvii. 8) of the land of Canaan, was typical of a heavenly inheritance; and St. Paul argues that if it had had anything to do with the Law, it would have been worthless, since punishment would necessarily have followed its violation. It was, therefore, of faith, so that it might be zarà χάριν (ver. 16), and include lieved with hope, though he had no setural the whole spiritual seed of the father of the faithful.

Ver. 14. of in voucov. Scil diamon. To expressed with St. Paul's characteristic con-Ver. 9. δ μακαρισμός ούν κ. τ. λ. That ciseness, must be thus supplied:—διά τοῦτο ment, not to justification.

Ver. 17. Restrayou In the sight of. The clause connects with πατήρ πάντων ημών, the citation from Gen. xvii. 8, being parenthetical. In what follows verpody is explained by ver. 19, and rd mi ovra are the seed of Abraham yet unborn.

Ver. 18. nap idniša in idnišu. He beground for hupe.

πατέρα πολλών έθνων, κατά το ειρημένον, " Ουτως έσται το σπέρμα 19 σου" καὶ μὴ ἀσθενήσας τη πίστει, οὐ κατενόησε τὸ ἐαυτοῦ σῶμα ήδη νενεκρωμένον, εκατονταέτης που ύπάρχων, καὶ την νέκρωσιν της 20 μήτρας Σάρρας είς δε την έπαγγελίιαν του Θεού ου διεκρίθη τη 21 απιστία, αλλ' ένεδυναμώθη τη πίστει, δούς δόξαν τψ Θεψ, καὶ πλη-22 ροφορηθείς ότι, ο έπηγγελται, δυνατός έστι καὶ ποιήσαι Διὸ καὶ 23 έλογίσθη αὐτῷ είς δικαιοσύνην. Οὐκ έγράφη δὲ δί αὐτὸν μόνον, 24 οπ έλογίσθη αὐτῷ ἀλλὰ καὶ δι ἡμᾶς, οῖς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν έπὶ τὸν έγείραντα Ίησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν έκ νεκρῶν, 25 ος παρεδόθη διά τὰ ταραπτώματα ήμων, καὶ ηγέρθη διά την δικαίωσιν muv.

5. ΔΙΚΑΙΩΘΕΝΤΕΣ οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν 2 θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ήμων Ίησοῦ Χριστοῦ δί οῦ καὶ τὴν προσαγωγην έσχηκαμεν τη πίστει είς την χάριν ταύτην, έν η έστηκαμεν, καί 3 κανχώμεθα έπ έλπίδι της δύξης του Θεού. Οὐ μύνον δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα έν ταῖς θλίψεσιν, είδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργά-4-5 ζεται, ή δε ύπομονη δοκιμήν, ή δε δοκιμή έλπίδα, ή δε έλπις ού καταισχύνει ότι ή αγάπη του Θεου έκκέχυται έν ταις καρδίαις ήμων, δια 6 πνεύματος άγίου του δοθέντος ήμιν. Ετι γάρ Χριστός, ύντων ήμων 7 ασθενών, κατά καιρον ύπερ ασεβών απέθανε. Μόλις γαρ ύπερ δικαίου τις αποθανείται ύπερ γαρ του αγαθού τάχα τις και τολμά απυθανείν. 8 Συνίστησι δε την εαυτου άγάπην είς ήμας ο Θεός, ότι, έτι άμαρτωλων 9 οντων ήμων, Χριστός ύπερ ήμων απέθανε πολλώ ουν μάλλον, δικαιωθέντες νυν έν τῷ αίματι αὐτοῦ, σωθησύμεθα δι αὐτοῦ ἀπὸ της ὀργης. 10 Εί γὰρ έχθροὶ ὅντες κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἰοῦ αυτού, πολλώ μάλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα έν τη ζωή αυτού.

Ver. 19. ob earevones. Some MSS. omit ov. Chap. V. Ver. I. S. Exwhev.—6. έτι γάρ. MSS. vary also between είγε, είς δέ, and είς τί γάρ.—Some, with G., place έπ εβετ έσθενῶν.

Luke i. L

Christians.

CHAP. V. Ver. 1. δικαιωθέντες. Having been justified. The efficacy of the Gospel to justification being established, the apostle now proceeds to state the privileges which accompany our admission into the Christian covenam by baptism. These are peace with God (ver. 1), the hope of glory (ver. 2), the gift selves. of the Holy Ghost (ver. 5).

grace.

gression, suggested by the use of the word

Ver. 20. διεκρίθη. See on Acts x. 20; καυχώμεθα, is quite in St. Paul's manner. and of πληροφορείσθαι (ver. 21), see on Perhaps καυχασθαι is used in opposition to the boasting of the Jews (Rom. ii. 23), though Ver. 24. δι ήμᾶς. The faith and the re- it may mean simply to rejoice. — Of δοκιμή ward of Abraham are typical of those of (ver. 4), see on Rom. i. 28. It here means that just estimate, which affliction leads men to form of their spiritual state.

Ver. 5. καταισχύνει This verb indicates the shame incurred by a reliance on uncertain promises. Compare Rom. ix. 33. x. 11. 1 Pet. ii. 6.

Ver. 6. dolevov. Unable to help our-Three gradations of character are marked by the words ασιβών, δικαίου, and Ver. 2. την χάριν ταύτην. The state of άγαθοῦ respectively: viz. the sinner, the man who simply does no harm, and the man Ver. 8. οὐ μόνον δέ, κ. τ. λ. This di- who is actively benevolent. See Rom. xii. 21.

Ver. 10. ly τη ζωή αύτου. By his life:

ου μόνον δε, αλλά και καυχώμενοι εν τῷ Θεῷ διὰ του κυρίου ἡμῶν 🗓 Ίησοῦ Χριστοῦ, δι' οὖ νῦν τὴν καταλλαγὴν ελάβομεν.

Διὰ τοῦτο, ὥσπερ δι ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ άμαρτία είς τὸν κόσμον είσ-12 ηλθε, και δια της αμαρτίας ο θάνατος, και ούτως είς πάντας ανθού πους ο θάνατος διηλθεν, έφ' ψ πάντες ημ αρτον. 'Αχρι γὰρ νόμου 13 άμαρτία ήν εν κόσμω άμαρτία δε ούκ ελλογείται, μη όντος νόμου άλλ' έβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Αδὰμ μέχρι Μωσέως, καὶ ἐπὶ τοὺς 14 μη άμαρτήσαντας έπὶ τῷ ὑμοιώματι της παραβάσεως 'Αδὰμ, ες έστι τύπος τοῦ μέλλοντος. 'Αλλ' οὐχ ώς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ 15 χάρισμα εί γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι οὶ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλφ μάλλον ή χάρις του Θεού, καὶ ή δωρεὰ έν χάριτι τη του ένὸς ανθρώπου Ίησοῦ Χριστοῦ, είς τοὺς πολλοὺς έπερίσσευσε. Καὶ οὐχ 16 ώς δι ένος άμαρτήσαντος, το δώρημα το μέν γάρ κρίμα έξ ένος είς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα έκ πολλών παραπτωμάτων είς δικαίωμα. Εί 17 γαρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι ο θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἐνὸς, πολλώ μαλλον οι την περισσείαν της χάριτος και της δωρεάς της δικαιοσύνης λαμβάνοντες έν ζωή βασιλεύσουσι δια του ένος, Ίησου Χριστού. 'Αρα ούν ώς δι' ένὸς παραπτώματος είς πάντας ἀνθρώ-18 πους είς κατάκριμα, ούτω καὶ δι ένὸς δικαιώματος είς πάντας άν-

Vcr. 16. αμαρτήσαντος. Many MSS. have αμαρτήματος.—17. Al. εί γαρ έν τῷ ένι παραπτώματι.

i. e. his living to make intercession for us consists in the co-extensive effects of Christ's (Heb. vii. 25).—With καυχώμενοι (ver. 11), obedience with the universal effects of his supply iouer.

Ver. 12. dià routo. A formula of transi-terity; but compare 1 Cor. xv. 45. tion simply; as in Matt. vi. 25. Rom. xiii. 6, and elsewhere. Having described the benefits of Christ's atonement, the apostle is naturally led to that original sin, which rendered good throughout; for the penalty was uniit necessary. The result of the comparison versal condemnation for one offence, whereas which he institutes is, that as by the trans- the saving effects of Christ's atonement exgression of Adam condemnation and death tend not only to the remission of that pecame upon all men: so by the obedience of nalty, but to the free pardon of the actual Christ, justification and eternal life were re- transgression of all mankind upon the condistored to them. In this verse the first mem- tion of faith, and the gift of eternal life. ber only of the comparison is stated; and it Here ἀποθνήσκειν must be rendered to beis repeated in ver. 18, after the parenthesis in come mortal: and δωρεά έν χάριτι, a free the intervening verses. It is clear that huap- gift, is a common headiadys. So in ver. 17, τον, and αμαρτωλοί κατεστάθησαν (ver. 19), περισσεία τῆς χάριτος for χάρις περισσο-are equivalent terms; and ἐφ' ψ signifies in- τέρα. See also on Rom. i. 18. —Of οἱ πολare equivalent terms; and εφ' ψ signifies inasmuch as, because. Compare 2 Cor. v. 4. Phil. iii. 12. iv. 10.

Ver. 13. άχρι γάρ νόμου κ. τ. λ. The argument is:—Although sin existed before the law of Moses, and there can be no sin unless by the violation of a law; still death reigned even over those who had not actually sinned, as for instance, infants and idiots; so that man's mortality must be the result of Adam's fall. In ver. 14, τοῦ μέλλοντος re- ματος and δικαιώματος respectively. fers to Christ; and Adam's typical character

transgression. Some understand Adam's po-

Ver. 15. αλλ' οὐχ μς κ. τ. λ. In adjusting the two sides of the comparison, the apostle observes that the parallel does not hold λοί, in the sense of πάντες, see on Matt. XX. 28. xxvi. 27.

Ver. 16. h ούχ ώσ κ. τ. λ. The sense, which is very elliptical, must be thus supplied:—κ) ούκ ώς δι' ένδς αμαρτήσαντός έστι τὸ κρίμα, ούτως δι' ένὸς δικαιούντος το With evoc in the next clause also, δώρημα. παραπτώματος must be supplied; and in ver. 18, kpipa and xápispa after magantin

19 θρώπους είς δικαίωσιν ζωής. ὦσπερ γὰρ διὰ τής παρακοής τοῦ ένὸς άνθρώπου άμαρτωλοί κατεστάθησαν οι πολλοί, ούτω και διά της ύπα 20 κοης του ένος δίκαιοι κατασταθήσονται οι πολλοί. Νόμος δὲ παρεισ ηλθεν, ίνα πλεονάση το παράπτωμα ου δε επλεόνασεν ή άμαρτία, 21 ύπερεπερίσσευσεν ή χάρις ίνα, ωσπερ έβασίλευσεν ή άμαρτία έν τω θανάτω, ούτω καὶ ή χάρις βασιλεύση δια δικαιοσύνης είς ζωήν αίώνιον

δια Ίησου Χριστού του κυρίου ήμων.

6. ΤΙ οδυ έρουμεν; επιμενουμεν τη άμαρτία, ίνα ή χάρις πλεο-2 νάση; Μη γένοιτο. Οίτινες ἀπεθάνομεν τη άμαρτία, πως έτι ζήσομεν 3 έν αὐτη; "Η άγνοείτε, ὅτι ὅσοι έβαπτίσθημεν είς Χριστὸν Ιησοῦν, είς τὸν 4 θάνατον αὐτοῦ έβαπτίσθημεν; Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος είς τὸν θάνατον, ίνα, ὥσπερ ἡγέρθη Χριστὸς έκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης του πατρός, ουτω και ήμεις έν καινότητι ζωής περιπατήσωμεν. 5 Εί γαρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὑμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ δτης αναστάσεως εσόμεθα τουτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ίνα καταργηθή τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηϊ κέτι δουλεύειν ήμας τη άμαρτία. Ο γαρ αποθανών δεδικαίωται από της 8 άμαρτίας. Εί δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσοθμεν αὐτῷ, είδότες ὅτι Χριστὸς, έγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, οὐκ ἔτι ἀποθνήσκει" 10 θάνατος αὐτοῦ οὐκ έτι κυριεύει. 'Ο γὰρ ἀπέθανε, τῆ ἁμαρτία ἀπέθανεν 11 έφάπαξ ο δε ζη, ζη τῷ Θεῷ. Οὕτω καί ὑμεῖς λογίζεσθε έαυτοὺς νεκρούς μέν είναι τη αμαρτία, ζωντας δέ τῷ Θεῷ, έν Χριστῷ Ίησοῦ τῷ

Ver. 1. G. i πιμένωμεν.—11. είναι. Omitted by G. K. S.—The same also omit

Moses, the prevalence of sin became more is are comparative, as in Luke xii. 7. apparent, and its consequences more visible;

the only effectual atonement.

virtue and holiness.

Ver. & σύμφυτοι. A metaphor taken from grafting, and implying union. The si-

Ver. 20. In a $\pi \lambda i \circ \gamma d \circ \gamma \tau \delta \pi$. The partimilitude does not apply to the resurrection of cle denotes the effect, not the cause, as in Matt. the body, but to the baptismal resurrection i. 22. By the law, whether of nature or of into newness of life; and the particles άλλά

Ver. 6. παλαιός άνθρωπος. This exso that sin and death still reigned, and the pression, and its opposite καινός ἄνθρωπος, tree grace of God, through faith in Christ, is denote the state before and after baptism ree only effectual atonement. spectively. Compare Eph. iv. 22. 24. Col. Chap. VI. Ver. 2. dπεθ. τη dμαρτία. iii. 9, 10. In a somewhat similar sense and To be deed to any thing implies a renuncia- manner ο έσω άνθρωπος and ὁ έξω άνθρωtion of it; having nothing more to do with moc are opposed to each other. See Rom. it. Thus Plant. Cistel. III. 1. 16. Nihil vii. 22.—As the death of Christ is emblemecum tibi: mortuus tibi sum. From a con- matic of baptism, so the manner of his death sideration of the privileges conferred in bap- suggests the necessity of crucifying our cortism, the apostle turns to the necessity of per- rupt nature, and throwing off the slavery or smal holiness in order to make salvation sure; sin. By τὸ σῶμα τῆς ἀμαρτίας. Sin itself and developes the typical nature of that rite, is meant, which is considered as a body nailed wherein the immersion of the body, in imita- to the cross, in order to preserve the metaphor. tion of Christ's death and burial for sin, im- —In ver. 7, the baptismal death is intended; Plies an engagement to die from sin: and and the verb δεδικαίωται, which is here equithe rising from the water, in imitation of his valent to iλευθέρωται (v. 18, sqq.), is used resurrection, is emblematic of a new life of with reference to the Gospel doctrine of justification.

Ver. 10. 8. For ka6' &

κυρίφ ήμων. Μη ουν βασιλευέτω ή αμαρτία έν τῷ θνητῷ ύμῶν σώ- 12 ματι, είς το ύπακούειν αὐτη έν ταῖς έπιθυμίαις αὐτοῦ μηδὲ παριστάνετε 13 τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῷ ἀμαρτία, ἀλλὰ παραστήσατε ἐαντοὺς τῷ Θεῷ ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ Θεῷ. 'Αμαρτία γάρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει' οὐ γάρ έστε ὑπὸ νόμον, 14

άλλ' ύπο χάριν.

Τί οῦν; αμαρτήσομεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν; 15 Μή γένοιτο. Ούκ σίδατε δνι ψ παριστάνετε εαυτούς δούλους είς ύπα-16 κοην, δούλοί έστε ψ ύπακούετε, ήτοι αμαρτίας είς θάνατον, η ύπακοης είς δικαιοσύνην; Χάρις δὲ τῷ Θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι της αμαρτίας, ὑπη· 17 κούσατε δε έκ καρδίας είς ου παρεδόθητε τύπου διδαχής. Έλευθερω-18 θέντες δε από της αμαρτίας, έδουλώθητε τη δικαιοσύνη (ανθρώπινον 19 λέγω δια την ασθένειαν της σαρκός ύμων) ωσπερ γαρ παρεστήσατε τὰ μέλη ύμων δουλα τη ἀκαθαρσία καὶ τη ἀνομία είς την ανομίαν, ούτω νύν παραστήσατε τα μέλη ύμων δούλα τη δικαιοσύνη είς άγιασμον. Ότε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἀμαρτίας, έλεύθεροι ἦτε τῆ δικαιο- 20 σύνη. Τίνα ούν καρπον είχετε τότε, έφ' οίς νύν έπαισχύνεσθε; το γάρ 21 τέλος εκείνων, θάνατος. Νυνί δε έλευθερωθέντες από της αμαρτίας, 22 δουλωθέντες δε τῷ Θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς άγιασμὸν, τὸ δε τέλος ζωήν αίωνιον. Τὰ γὰρ ὀψώνια της άμαρτίας, θάνατος τὸ δέ 23 χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ζωὴ αίωνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρἰφ ὑμῶν.

7. *Η άγνοείτε, άδελφοί, (γινώσκουσι γάρ νόμον λαλώ') ὅτι ὁ νό-1

τω. Κ. ημών in the end of the verse, except that by K. the words are placed in brackets.—12. 8. υπακούειν αυτή, omitting what follows; G. υπακούειν only; K. ύπακούειν ταῖς ἐπ. αὐτοῦ.—15. ΑΙ. άμαρτήσωμεν.

tools of iniquity. So δπλα is used in Herod. δόθητε. VII. 25.

meaning is, If you sincerely endeavour to avoid sin, and live godly lives, the power of sin will not render your efforts ineffectual; for your justification does not depend upon a perfect obedience to the law, whether of Moses or of nature, but is of the free grace of God. Still your best service, however imperfect, must be given (vv. 15, sqq.).

with a view to the wages of sin, which are as a mark of favour. See on Luke iii. 14. death. By dekalosivy is here meant the re-

Compare ver. 23.

ye were, &c. The idiom is similar to that lution of the marriage contract at the husnoticed at Matt. xi. 25. By a common at- band's death, and the consequent liberty of traction rumon agrees with the relative, in- the woman to marry another. In ver. 3, yestead of being governed by ὑπηκούσατε. νίσθαι ἀνδρὶ is a matrimonial formula; and

Ver. 13. δπλα άδικίας. Instruments, οτ σατε τῷ τύπφ τῆς διδαχῆς, είς δν παρε-

Ver. 19. άνθρώπινον λέγω. The meaning Ver. 14. ἀμαρτία γάρ κ. τ. λ. The is, that, in calling Christianity a servitude, he spoke with reference to human frailty, which did not regard it as an easy yoke. By sic την ανομίαν and είς αγιασμόν is represented the effect of the service of sin and religion respectively.

Ver. 23. δψώνια. This word, and χάρισ- $\mu\alpha$, are both used figuratively: the former properly denoting the pay of a Roman sol-Ver. 16. eig bávarov. Unto death; i. e. dier; the latter a donotion given by a general

CHAP. VII. Ver. 1. à vous evpletel ward of persevering in a state of justification. κ . τ . λ . The apostle now offers a familiar illustration of the Christian's freedom from Ver. 17. δτι ήτε κ. τ. λ. That although the sentence of legal retribution, in the disso-The proper construction would be ὑπηκού- so in Lev. xxii, 12. Deut. xxiv. 2, and

2 μος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζη; Ἡ γὰρ ὑπανδρος γυνη τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμφ' ἐἀν δὲ ἀποθάνη ὁ ἀνηρ, κατήργη3 ται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. Ἡρα οὖν, ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς, μοιχαλὶς χρηματίσει, ἐἀν γένηται ἀνδρὸ ἐτέρφ' ἐἀν δὲ ἀποθάνη ὁ ἀνηρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μη εἰναι αὐτην μοιχαλίδα, γενομένην ἀνδρὸ ἐτέρφ. Ὠστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμφ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρφ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερ5 θέντι, ἴνα καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ. Ὅτε γὰρ ἢμεν ἐν τῆ σαρκὶ, τὰ παθήματα τῶν ἀμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν δ ἡμῶν, εἰς τὸ καρποφορήσαὶ τῷ θανάτφ' νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες, ἐν ῷ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος, καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.

Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; Μὴ γένοιτο ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων, εί μὴ διὰ νόμου τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ήδειν, εί εμὴ ὁ νόμος ἔλεγεν, "Οὐκ ἐπιθυμήσεις." Αφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἀμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς, κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πάσαν ἐπιθυμίαν χωρὶς 9 γὰρ νόμου ἀμαρτία νεκρά. Έγω δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ ἐλθούσης 10 δὲ τῆς ἐντολῆς, ἡ ἀμαρτία ἀνέζησεν, ἐγω δὲ ἀπέθανον καὶ εὐρέθη μοι ἡ 11 ἐντολὴ ἡ είς ζωὴν, αῦτη είς θάνατον. Ἡ γὰρ ἀμαρτία, ἀφορμὴν λα-12 βοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς, ἐξηπάτησέ με, καὶ δί αὐτῆς ἀπέκτεινεν. "Ωστε 13 ὁ μὲν νόμος ἄγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἀγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. Τὸ οῦν

Ver. 6. R. ἀποθανόντος. Codd. D. ἀπὸ τ. ν. τοῦ θανάτου. Some MSS. omit ἡμᾶς.
—10. αῦτη. G. K. αὐτή.

chevbere.—Of χρημανίζειν, see on Matt. ii. 12.

Ver. 4. idasarious roi sope. An hypallage for sope; idasarious puis. The condensing power of the law being now dead, a mion with Christ affords the means of obtaining the rewards which are offered to those who live by spiritual grace under the new coverant, instead of vainly trusting to the carnal ordinances of the old covenant; which, requiring an unsinning obedience, reuders condensation inevitable. See 2 Cor. iii. 6. Gal. iii. 9, 10.—It should seem that $\kappa a \rho \pi o \rho o \rho \epsilon i \nu$ is used with reference to $\kappa a \rho \pi \delta c$, in the end of the last chapter.

Ver. 5. τὰ παθήματα τ. ἀμ. So Rom. i. 26. πάθη ἀτιμίας. — With τὰ διὰ τοῦ νόμου supply ἀφορμήν λαβόντα, as in ver. 8.— By σὰμξ some here understand the unregenerate state; but in connexion with γράμμα, as opposed to πνεῦμα, it probably implies the carmal ordinances of the written law, as contradistinguished from the spiritual influence of the Gospel. If the reasoning turns upon the Law of Moses, the inference is easily extended to law in general.

Ver. 7. à vouoc àpapria; Taking his rise from an objection to which his argument might appear liable, St. Paul observes that the law was not the cause of sin; but that Sin, which is here personified, taking advantage of its prohibitions, urged men to their violation, and thereby caused them to incur the penalty of death, from which the Law could not redeem them. He describes in his own person the state of the unregenerate man, and shows that although, as in the case of infants, and others who were unaware of its prohibitions, ignorance of an existing law excluded the possibility of sin, yet the nature of sin being made known by the law, its commission was tatal.

Ver. 11. ignainate. In the use of this verb there seems to be a reference to the temptation of Eve (Gen. iii. 13), so as to connect this innate propensity to ain with the consequences of the fall of man.

Ver. 13. To our dyador k. T. A. To this obvious objection, the apostle replies that sin, not the law, was the cause of death; and that in employing the law, which was good, to work its purpose, its malignity was more ap-

άγαθον έμοι γέγονε θάνατος; Μη γένοιτο άλλα ή άμαρτία, ίνα φανή άμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ίνα γένηται καθ΄ ύπερβολην άμαρτωλός ή άμαρτία δια της έντολης. Οίδαμεν γαρ ότι 14 ο νόμος πνευματικός έστιν' έγω δε σαρκικός είμι, πεπραμένος ύπο την άμαρτίαν. Ο γάρ κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω οὐ γάρ ο θέλω, τοῦτο 15 πράσσω άλλ δ μισω, τοῦτο ποιω. Εί δὲ δ οὐ θέλω, τοῦτο ποιω, σύμ-16 φημιτώ νόμω, ὅτι καλός. Νυνὶ δὲ οὐκ ἔτι έγω κατεργάζομαι αὐτὸ, 17 άλλ' ή οίκουσα έν έμοι άμαρτία. Οίδα γάρ ὅτι οὐκ οίκεῖ έν έμοι, του-18 τέστιν έν τη σαρκί μου, αγαθόν το γαρ θέλειν παράκειται μοι, το δί κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὐχ εύρίσκω. Οὐ γὰρ, ὃ θέλω, ποιῶ ἀγαθόν 19 ἀλλ΄ ὃ οὐ θέλω κακὸν, τοῦτο πράσσω. Εί δὲ ὃ οὐ θέλω έγὼ, τοῦτο 20 ποιώ, οὐκ ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ΄ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. Εύρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι έμοὶ ποιείν τὸ καλὸν, ὅτι ἐμοὶ τὸ 21 κακὸν παράκειται. Συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν έσω 22 ανθρωπον βλέπω δε ετερον νόμον εν τοις μέλεσι μου, αντιστρατευόμε-23 νον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου, καὶ αίχμαλωτίζοντά με τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὅντι έν τοῖς μέλεσί μου. Ταλαίπωρος έγὼ ἄνθρωπος τίς με ρύσεται 24 έκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; Εύχαριστῶ τῷ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ 25 Χριστού του κυρίου ήμων. 'Αρα ούν αὐτὸς έγω τῷ μὲν νοί δουλεύω νήμω Θεού τη δε σαρκί, νόμω άμαρτίας.

8. Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς έν Χριστῷ Ίησοῦ, μη κατὰ σάρκα! περιπατούσιν, άλλά κατά πνεύμα. Ο γάρ νόμος του πνεύματος τής? ζωής εν Χριστῷ Ίησοῦ ηλευθέρωσε με ἀπὸ τοῦ νόμου της αμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. Τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ῷ ἡσθένει διὰ τῆς 3

Ver. 18. γέγονε. Al. έγένετο.—14. σαρκικός. G. σαρκινός. So also in 1 Cor. iil. 1. Heb. vii. 16; with Codd. A. B. C. D.-25. Al. χάρις το Θεφ. Compare vi. 17. CHAP. VIII. Ver. 1. μη κατά σάρκα π. άλλά κ. πν. Omitted by G. S. after Codd. B. C. bracketed by K. Some MSS. omit only άλλά κατα πν. The whole clause seems to be interpolated from ver. 4.

parent. Still the law was inefficient to sanctification; for man in his natural state σώματος τούτου θανατηφόρου. The phrase sins against the strongest conviction of reason and conscience, and the corrupt principle within him overpowers his better mind, and enslaves it to the law of sin.

Ver. 14. πνευματικός. Requiring men to act κατά πνευμα (Rom. viii. 1), not κατά Having stated the remedy provided by the σάρκα, according to the lusts of the flesh. The Gospel for man's inability to fulfil the law, idea of slavery is still kept up; and $\pi \epsilon \pi \rho \alpha \mu \dot{\epsilon}$ the apostle argues that the condemnation of voc alludes to the means of procuring slaves by purchase. See 1 Kings xxl 20. Isa. L 1. -Of yirworkin, to approve (ver. 15), see on Math vil 23.

Vcr. 22. τὸν ἔσω ἄνθρωπον. See on Rom. vi. 6. So Plato speaks of δ έντος άνθρωπος, and similar expressions are found in the Tal-

Ver. 24. σωματος του θαν. τούτου. For implies that the deeds done in the body render it liable to death.

Ver. 25. εύχαριστώ τῷ Θεῷ. Supply ός

με ρύσεται, from the last verse.

CHAP. VIII. Ver. 1. obder apa R. T. A. Christians is remitted at the time of their admission into covenant with God by baptism, and laid upon sin itself, from the power of which we are delivered by the atonement of Christ, and the sanctifying influence of the Spirit.

σαρκός, ο Θεός, τον έαυτου υίον πέμψας έν ομοιώματι σαρκός άμαρ-4 τίας καὶ περὶ αμαρτίας, κατέκρινε την αμαρτίαν έν τη σαρκί ίνα τὸ δικαίωμα του νόμου πληρωθή έν ήμιν, τοις μή κατά σάρκα περιπατούσιν, 5 άλλα κατά πνεύμα. Οι γάρ κατά σάρκα όντες τα της σαρκός φρο-6 νούσιν οι δε κατά πνεύμα, τα τού πνεύματος. Το γάρ φρόνημα της σαρκός, θάνατος το δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ζωὴ καὶ είρηνη. 7 Διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς, ἔχθρα είς Θεόν τῷ γὰρ νόμψ τοῦ 8 θεού ούχ ύποτάσσεται, ούδε γαρ δύναται οι δε έν σαρκί όντες Θεώ 9 αρέσαι ου δύνανται. Ύμεις δε ουκ έστε έν σαρκί, αλλ' έν πνεύματι, είπερ πνεύμα Θεού οίκει έν ύμιν. Εί δέ τις πνεύμα Χριστού ούκ έχει 10 ούτος ούκ έστιν αύτοῦ εί δὲ Χριστὸς έν ύμιν, τὸ μὲν σωμα νεκρὸν δι 11 αμαρτίαν, το δε πνεύμα ζωή δια δικαιοσύνην. Εί δε το πνεύμα του έγείραντος Ίησοῦν έκ νεκρών οίκει έν ύμιν, ο έγείρας τον Χριστον έκ νεκρών ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ύμων, διὰ τὸ ένοικοῦν αὐτοῦ πνευμα έν ύμιν.

12 'APA ούν, άδελφοί, όφειλέται έσμεν ου τη σαρκί, του κατά σάρκα 13 ζην' εί γάρ κατά σάρκα ζήτε, μέλλετε αποθνήσκειν' εί δὲ πνεύματι 14τας πράξεις του σώματος θανατούτε, ζήσεσθε. Οσοι γαρ πνεύματι 15 θεοῦ ἄγονται, οὖτοί είσιν υἰοὶ Θεοῦ. Οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν είς φόβον, άλλ' έλάβετε πνεύμα υίοθεσίας, έν ῷ κράζομεν, 'Αββα 160 πατήρ. Αὐτὸ τὸ πνευμα συμμαρτυρεί τῷ πνεύματι ἡμῶν, ὅτι έσμὲν 17 τέκνα Θεού εί δὲ τέκνα, καὶ κληφονόμοι κληφονόμοι μὲν Θεού, συγκληρονόμοι δε Χριστού είπερ συμπάσχομεν, ίνα καὶ συνδοξάσθωμεν.

Ver. 11. Al. διά τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ὑμῖν.

Ver. 3. sepi apaprias. Subund. spoopo- the Redeemer. It is clear that the Spirit of pav. Compare Heb. x. 18; and see on 2 Cor. God and of Christ are here identical. 7. 21.

nen enjoined by the law.

particle yelp is here causal, with reference to a life. clause which is implied in the last verse:-Those alone who are influenced by the Spirit can fulfil this righteousness; for, &c. Natural corruption, proceeds the apostle, cannot tender an obedience acceptable to God (vv. 5-8); but Christians are delivered by the Spirit from the reigning power of sin.—Of the phrase opoveir ra revos see on Mutt. ri 23. Hence the expressions φρόνημα sapade, carnal propensities; and podunua TMUHATOC, spiritual mindedness.

Ver. 9. upais de k. t. d. Ye are not carmel, but spiritual, if indeed the Spirit of God dwellath in you: but if any have not the Spitil of Christ, he is not a true Christian. If, however, Christ be in you, though your body shall die, your soul shall live through fuith in

Ver. 12. ἄρα οὐν, άδελφοί, κ. τ. λ. The Ver. 4. To disaiwus Tou v. The righteous- particles are inferential; and St. Paul deduces from the foregoing argument the necessity of Ver. 5. οὶ γὰρ κατὰ σάρκα κ. τ. λ. The personal holiness, as the condition of eternal

> Ver. 15. πνευμα δουλείας. Under the law, the threats of punishment produced a servile spirit of fear; but under the Gospel we have access to God as a reconciled Father. The Syriac word 'A $\beta\beta\bar{a}$, used in apposition with ο πατήρ, beautifully represents the union of Jew and Gentile in the blessings of a pure and spiritual worship. There may possibly be an allusion to a custom, mentioned in the Babylonian Geman, by which slaves were not permitted to address the master of the family to which they belonged, by the title of Abba. Compare Gal. iv. 6.

Ver. 16. τῷ πνεύματι ἡμῶν.

conscience. Compare Rom. ix. 1.

Ver. 17. είπερ συμπάσχομεν. now proved the Gospel to be the gower of God Λογίζομαι γάρ ότι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὰν 18 μελλουσαν δύξαν αποκαλυφθήναι είς ήμας. Η γαρ αποκαραδοκία της 19 κτίσεως την αποκάλυψιν των υίων του Θεού απεκδέχεται, (τη γαρ μα- 20 ταιότητι ή κτίσις ύπετάγη, οὐχ ἐκοῦσα, ἀλλά διὰ τὸν ὑποτάξαντα,) ἐτ΄ έλπίδι ότι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις έλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς 21 φθοράς είς την έλευθερίαν της δόξης των τέκνων του Θεού. Οίδαμεν ?? γάρ ότι πάσα ή κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει άχρι τοῦ νῦν' οὐ μό-23 νον δέ, άλλα και αυτοί, την απαρχην του πνεύματος έχοντες, και ήμεις αὐτοὶ έν ἐαυτοῖς στενάζομεν, υἰοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὰν ἀπολύτρωσιν του σώματος ήμων. Τη γαρ έλπίδι εσώθημεν έλπις δε βλεπο-24 μένη ούκ έστιν έλπίς ο γαρ βλέπει τίς, τί και έλπίζει; Εί δὲ ο οὐ 25 βλέπομεν, έλπίζομεν, δι ύπομονής ἀπεκδεχόμεθα. 'Ωσαύτως δὲ καὶ τὸ 26 πνεύμα συναντιλαμβάνεται ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν τὸ γὰρ, τί προσευξώμεθα καθό δεί, οὐκ οἴδαμεν, ἀλλ΄ αὐτό τὸ πνεύμα ὑπερεντυγχάνει ύπερ ήμων, στεναγμοῖς ἀλαλήτοις ὁ δὲ έρευνων τὰς καρδίας, οίδε τί 27 τὸ φρύνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ Θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἀγίων. Οίδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ είς ἀγαθὸν, 98 τοις κατά πρόθεσιν κλητοις ούσιν. ΄ Ότι ους προέγνω, και προώρισε 29

Ver. 26. ψπέρ ἡμῶν. Wanting in many good MSS.

unto salvation (Rom. i. 16), the apostle closes his argument by a reference to persecution, as it regarded Eve. connected with their peculiar circumstances. Under these, and indeed under sufferings generally, the prospect of a blessed immortality is an abundant source of consolation and support

Ver. 19. amorapadoria. Anxious expectation. Etym. Μ. καραδοκείν τη κεφαλή προβλέπειν, η έλπίζειν το έκδεχόμενον. Βυ ktioic is meant the whole human race. See on Mark xvi. 15. Mankind, subject to corruption, and suffering under calamities, anxiously looked for the period of their termination: and though the heathers knew nothing of the glorious liberty of the children of God, yet the expression is used with reference to Christians, who, equally subject to the frailties of mortality, groaned for the period of their release tions. It was God's purpose to conform the (ver. 23). In the construction aneroixeras redeemed to the image of Christ; first in suf $i\pi'$ $i\lambda\pi i\partial_i$ must be taken in connexion; and fering, and then in felicity. Compare Heli the parenthesis (ver. 20) indicates the origin of ii. 10. xii. 2, agq.—By mooves is plainly the hope, which springs from a sense of morta- meant God's purpose of adopting the Gentiles lity, in which sense Theophylact explains ματαιότης, as synonymous with φθορά in the Jewish claim by birthright. Compare Rom. next verse. The words οὐχ ἐκοῦσα are ellip- ix. 11. 28, 24. Eph. i. 9. 11. iii. 11. 2 Tim. tical, and imply that corruption was not the 1.9. No absolute or irrespective decree is effect of voluntary transgression, but of the intended; but since God fereknows every sin of Adam (τὸν ὑποτάξαντα), who sub- thing, he foreknew who would accept, and jected his posterity to the penalty of death. who would reject, his offer of salvation. The

νάζει છે συνωδίνει to the primeval curse, &

Ver. 24. ry ilaidi isioquer. Our mintion is an object of hope. The connexion is not very apparent; but there is possibly an allusion to those heretics, who said that the resurrection was past and certain. Tim. ii. 18; and compare Col. i. 5.

Ver. 26. ώσαύτως δί κ. τ. λ. We have here another source of consolation. The Spirit assists our prayers, stirring up holy aspirarations, too deep for words, but fally understood by the searcher of hearts. In the word στεναγμός, the allusion is more particularly to the prayer of the afflicted: and alanger may be either unexpressed, or inexpressible; but the latter is preferable.

Ver. 28. navra. All things: even afflicto be his people by faith, in opposition to the There is also an allusion to the verbs ovore- steps by which he executes his purposes are

συμμόρφους της εικόνος του υίου αυτού, είς το είναι αυτον πρωτότοκον 30 έν πολλοίς άδελφοίς. ους δε προώρισε, τούτους και έκάλεσε. και ους έκάλεσε, τούτους καὶ έδικαίωσεν ους δὲ έδικαίωσε, τούτους καὶ έδύξασε 1-32 Τί οὖν έρουμεν πρὸς ταυτα; Εί ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; ος γε του ιδίου υιου ουκ έφεισατο, αλλ' ύπερ ήμων πάντων παρέδωκεν αὐ-33 τόν, πως σύχι και σύν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμίν χαρίσεται; Τίς έγκαλέσει 34 κατὰ έκλεκτών Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαιών. Τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς ὁ αποθανών, μαλλον δε και έγερθεις, ος και έστιν εν δεξιά του Θεού, ος 35 και έντυγχάνει ύπερ ήμων. Τίς ήμας χωρίσει από της αγάπης του Χριστού; θλίψις, η στενοχωρία, η διωγμός, η λιμός, η γυμνότης, η 36 κίνδυνος, η μάχαιρα; καθώς γέγραπται, ""Οτι ένεκα σου θανατούμεθα 37 όλην την ημέραν έλογίσθημεν ως πρόβατα σφαγής." Αλλ' έν τούτοις 38 πασιν ύπερνικωμεν δια του αγαπήσαντος ήμας. Πέπεισμαι γαρ ότι ούτε θάνατος ούτε ζωή, ούτε άγγελοι ούτε αρχαί, ούτε δυνάμεις, ούτε 39 ένεστώτα ούτε μέλλοντα, ούτε ύψωμα ούτε βάθος, ούτε τὶς κτίσις ετέρα δυνήσεται ήμας χωρίσαι από της αγάπης του Θεού, της έν Χριστώ Ίησου τφ κυρίφ ήμων.

9. ΑΛΗΘΕΙΑΝ λέγω έν Χριστώ, ου ψεύδομαι συμμαρτυρούσης 2 μοι τῆς συνειδήσεώς μου έν πνεύματι αγίφ, ὅτι λύπη μοί έστι μεγάλη, 3 καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῷ καρδία μου. Ηὐχόμην γὰρ αὐτὸς έγω ἀνάθεμα είναι από του Χριστου ύπερ των άδελφων μου, των συγγενων 4 μου κατά σάρκα οίτινές είσιν Ισραηλίται, ων ή υίοθεσία, καὶ ή δόξα, ^{5 κα}ι αι διαθήκαι, και ή νομοθεσία, και ή λατρεία και αι έπαγγελίαι ων

Ver. 38. Many would read this and the following verses as a continued question; pointing interrogatively at δικαιών, and ήμων; but see note.—36. G. S. ένεκεν σοῦ. CHAP. IX. Ver. 4. Al. & dia0hen.

three (ver. 30):—He calls all mankind without exception; he justifier those who embrace the call, and places them in a state of salvation; and he raises those who persevere to a state of everlasting glory.

Ver. 33. Ords & ducatur. Scil. toru It is the spostle's intention to contrast the love of God and of Christ with the persecutions to which the Roman converts were exposed; so as to exhibit the one as an antidote to the other.

Ver. 86. yiypantau Ps. xxv. 22.

17. 1 Trm. v. 21.—Having shown that the

the apostle follows up his argument, and vindientes the justice of God in the rejection of the Jews; introducing the subject with an emphatic declaration before Christ and his conscience of his love for his misguided countrymen.

Ver. 3. άνάθεμα είναι **ά. τ. Χ. Consides**able doubt exists respecting the meaning of this expression; which is, at all events, hyperbolical. The term ανάθεμα is properly used of a person, or thing, set apart, and gene-Ver. 38. ayyexon. Probably bad angele; sally in a bad sense, as devoted to punishment. m in Mett. xxv. 41. By apxal and ouvá- There seems to be an allusion to the Jewish pic are meant earthly powers. With iveo- excommunications: and the apostle intimated τῶτα and μίλλοντα supply παθήματα. perhaps, in the warmth of his affection, and Some would render be was and Babos by without calculating the exact import of his things in heaven and things in earth; but words, that he would willingly be separated perhaps prosperity and adversity are intended. from communion with Christ, if he could CHAP. IX. Ver. 1. άλήθειαν λέγω έν Χ. thereby effect the restoration of his brethren. A form of solemn adjuration; as in Eph. iv. Compare 1 Cor. xii. 3. xvi. 22. Gel. i. 8, 9.

Ver. 4. Ispanliras Of this title, which Gentiles are admitted into covenant by faith, belonged only to the genuine descendants of οί πατέρες, και έξ ών ο Χριστός το κατά σάρκα, ο ών έπι πάντων Θεός, ευλογητός είς τους αίωνας. Αμήν. Ουχ οίον δὲ ότι εκπέπτωκεν 6 ο λόγος του Θεού. Οὐ γὰρ πάντες οἱ έξ Ίσραηλ, οὐτοι Ίσραηλ' οὐδ 7 ότι είσὶ στέρμα 'Αβραάμ, πάντες τέκνα' άλλ', " Έν Ισαάκ κληθήσεταί σοι σπέρμα." Τουτέστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς, ταῦτα τέκνα τοῦ 8 Θεού άλλα τα τέκνα της έπαγγελίας λογίζεται είς σπέρμα. Έπαγ-9 γελίας γάρ ὁ λόγος οὖτος, "Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον έλεύσομαι, καὶ έσται τη Σάρρα υιός." Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα έξ ενὸς κοίτην 10 έχουσα, Ισαάκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν' μήπω γὰρ γεννηθέντων, μηδὲ πραξ-11 άντων τὶ ἀγαθὸν ἢ κακὸν, ἵνα ἡ κατ΄ ἐκλογὴν τοῦ Θεοῦ πρόθεσις μίνη, οὺκ έξ ἔργων, ἀλλ΄ έκ τοῦ καλοῦντος, ἐρρήθη αὐτῷ, "Οτι ὁ μείζων δου- 12 λεύσει τω έλάσσονι," καθώς γέγραπται, "Τον Ιακώβ ήγάπησα, τον 13 δὲ Ἡσαῦ ἐμίσησα."

Τί οὖν έροῦμεν; μη ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; Μη γένοιτο. Τῷ 141 γαρ Μωση λέγει, "Ελεήσω, ον αν έλεω, και οικτειρήσω ον αν οικτείρω. Αρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ έλεοῦντος 16 Θεοῦ. Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ, " Ότι εἰς αὐτὸ τοῦτο έξήγειρά 17

Heov.

Jacob, the Jews were peculiarly proud. See Acts xiii. 16. 2 Cor. xi. 22. The privileges here assigned to them are,—vioθεσία, their adoption as God's chosen people (Exod. iv. 22. Jer. xxxi. 9); δόξα, the Schechinah (1 Sam. iv. 21); διαθήκαι, the Covenants, elective determination. So Rom. xl. 21. of capatriarchal and Levitical; νομοθεσία, the giving of the luw; harpsia, the Temple service; έπαγγελίαι, the promises of the Messiah and his kingdom; maripec, the patriarche: and lastly, the honour of being of that stock from which Christ was to be born. In the last clause of ver. 5, the assertion of Christ's divinity is so distinct, that the Socinians, unable to explain it away, have endeavoured to expunge the word $\Theta \epsilon \delta c$, in the face of all the MSS., versions, and Fathers.

veracity of God is impeached by the rejection of the Jews, for the promise was restricted to the posterity of Abraham through Issac and fering, in the case of Pharaoh. The partici-Jacob, to the exclusion of Ishmael and Esau; ples θέλοντος and τρέχοντος (ver. 16) may i. e. to his spiritual seed (Rom. iv. 11. 16); allude to Isnac's wish to bless Esan, and and as it was made before the birth of the Esau's running for the venison (Gen. xxvii. 5. children (ver. 11), it could not have depended Heb. xil. 17). upon personal merit, but upon the condition of faith. The citations in vv. 9. 12, 13, are from Gen. xviii. 10. xxv. 23. Mal. i. 2. There is a variation in the LXX. version of understand it of his elevation to the throne. the first; but it does not affect the sense, which Pharach hardened his own heart (Exod. viil. rests solely upon the preference of the son by 32); and the verb σκληρύνει merely implies Sarab,

Ver. 10. koltyv Exover. Conceiving, not besring, a child. Compare Lev. xviii. 23. Num. v. 20. LXX. There is an ellipsis, which is best supplied by obvec exec.

Ver. 11. ή κατ' ἰκλογήν πρόθεσις. Τλε τά φύσιν κλαδοί. It-was not an election of individuals, but of nations represented by their founders, which formed the purpose here spoken of. Of ayamav and mustiv (ver. 18), see on Matt. vi. 24.

Ver. 14. μη άδικία κ. τ. λ. God reserves to himself the right of rewarding and punishing, without assigning a reason for what he does; and at all events man has no merit which can claim reward. As an instance of undeserved mercy the apostle mentions the Ver. 6. ούχ ολον δέ κ. τ. λ. Not that the restoration of the Israelites to favour after worshipping the golden calf (Exod. xxxiii. 19); and of rejection, after much long-enf-

Ver. 17. εξήγειρά σε. In Exod. ix. 16. LXX. it is diernondy, so that Pharach's deliverance from the plagues is intended. Some that God's forbearance having the effect of

σε, υπως ενδείξωμαι έν συί την δύναμίν μου, καὶ υπως διαγγελή τὸ 18 ονομά μου εν πάση τη γη." 'Αρα οῦν ον θέλει, ελεεί ον δε θέλει, 19 σκληρύνει. Έρεις οῦν μοι, Τί ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι 20 αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκε; Μενοῦνγε, ὧ ἄνθρωπε, σῦ τίς εἰ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ Θεῷ; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι, Τί με ἐποίησας 21 ούτως; η ούκ έχει έξουσίαν ο κεραμεύς του πηλού, έκ του αύτου 22 φυράματος ποιήσαι δ μεν είς τιμην σκεύος, δ δε είς ατιμίαν; Εί δε θέλων ο Θεός ένδείξασθαι την οργην, και γνωρίσαι το δυνατον αὐτοῦ, ηνεγκεν έν πολλη μαρκροθυμία σκεύη ὀργης κατηρτισμένα 23 εις απώλειαν και ίνα γνωρίση τον πλούτον της δόξης αθτού έπι 24 σκεύη ελέους, α προητοίμασεν είς δόξαν; ους και εκάλεσεν ήμας, 25 οὐ μόνον έξ Ίουδαίων, ἀλλὰ καὶ έξ έθνων ώς καὶ έν τῷ Ώσηὲ λέγει, " Καλέσω τον ου λαύν μου, λαύν μου και την ουκ ηγαπημένην, ηγα-26 τημένην." " καὶ έσται, έν τῷ τόπῳ οῦ ἐρρήθη αὐτοῖς, Οὖ λαός μου ὑμεῖς, ? εκεί κληθήσονται νίοὶ Θεού ζώντος." Ήσαΐας δὲ κράζει ὑπέρ τοῦ Ίσραήλ, " Έαν ὁ ἀριθμὸς τῶν υίῶν Ισραήλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, 28 το κατάλειμμα σωθήσεται λόγον γαρ συντελών και συντέμνων έν δι-29 καιοσύνη ότι λόγον συντετμημένον ποιήσει Κύριος έπὶ τῆς γῆς." καὶ καθώς προείρηκεν Ήσαΐας, "Εί μη Κύριος Σαβαώθ έγκατέλιπεν ημίν σπέρμα, ώς Σόδομα αν έγενήθημεν, καὶ ώς Γόμορρα αν ώμοιώθημεν." 30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη, τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην, κατέλαβε δι-31 καιοσύνην, δικαιοσύνην δε την εκ πίστεως 'Ισραήλ δε, διώκων νόμον 32 δικαιοσύνης, είς νόμον δικαιοσύνης οὐκ έφθασε. Διατί; "Οτι οὐκ έκ πίστεως, αλλ΄ ώς έξ έργων νόμου. Προσέκυψαν γαρ τῷ λιθῷ τοῦ προσ-33 κόμματος, καθώς γέγραπται, "'18ού, τίθημι έν Σιών λίθον προσκόμ-

Ver. 19. τῷ γὰρ β. Some MSS omit γάρ.—31. είς ν. δικαιοσύνης. Codd. A. B. D. do not repeat this genitive. In the two following verses some copies omit νόμον γάρ, and mac.

mated.

apostle repels with indignation, illustrating noun, signifying hosts, or armies. his reply by the example of the potter, from less, the divine appointments are not arbitrary and unconditional (vv. 22-24).

Ver. 21. Ιξουσίαν τοῦ πηλοῦ. See on Matt. x. 1.—In the next verse the sense is incomplete. Supply our exte ikousiav;

Ver. 24. ouc. The gender, with reference chapter (vv. 30-33). to σειύη, is changed κατά τὸ σημαινόμενον. In vv. 25, 26, the citations are from Hos. ii. 23. i 10.

Ver. 27. τὸ κατάλειμμα. The remnant, see on Rom. v. 5. or small number of believing Jews.—In the

hardening him in guilt, the divine grace was E. T. συντελείν λόγον is rendered to finish at length withdrawn, and vengeance consum- the work; and συντιμνειν, to cut it short, indicates celerity. There is an ellipsis of iori. Ver. 19. τί ἔτι μέμφεται; κ. τ. λ. Com- — The citation is from Isa. x. 22. In ver. 29, pare Ross. iii. 5, sqq. This objection the it is from Isa. i. 9. $\sum a\beta a\dot{\omega}\theta$ is a Hebrew

Ver. 31. νόμον δικαιοσύνης. As applied, I.c. xlv. 9. He then proves that, neverthen first, to the law of Moses, this expression means a law which justified on the score of merit (ἰξ ἔργων); and secondly, as applied to the Gospel, a law in which faith is the condition of justification. In four verses the apostle sums up the argument of the whole

Ver. 32. ούκ έκ πίστεως. Scil. διώκουσι. —The quotation in ver. 33, is from Isa. viii. 14. xxviii. 16. Of the verb καταισχύνεσθαι,

ματος, καί πέτραν σκανδάλου και πας ο πιστεύων έπ αὐτώ, οὐ

καταισχυνθήσεται."

10. ΑΔΕΛΦΟΙ, ή μεν ευδοκία της έμης καρδίας, και ή δέησις ή 1 πρός τον Θεον ύπερ του Ισραήλ, έστιν είς σωτηρίαν. Μαρτυρώ γέρ? αὐτοῖς, ὅτι ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν. 'Αγνοοῦντις 3 γαρ την του Θεού δικαιοσύνην, και την ίδιαν δικαιοσύνην ζητούντις στήσαι, τη δικαιοσύνη του Θεού ούχ ύπετάγησαν. Τέλος γάρ νόμου 4 Χριστύς, είς δικαιοσύνην παντί τῷ πιστεύοντι. Μωσης γάρ γράφει 5 την δικαιοσύνην την έκ του νόμου, "" Οτι ο ποιήσας αυτά άνθρωπος ζήσεται έν αὐτοῖς" ή δὲ έκ πίστεως δικαιοσύνη οῦτω λέγει, "Μη είπης δ έν τη καρδία σου, Τίς αναβήσεται είς τον ουρανόν;" τουτ έστι, Χριστον καταγαγείν η "Τίς καταβήσεται είς την άβυσσου;" τουτ έστι,? Χριστύν έκ νεκρών αναγαγείν. Αλλά τι λέγει; "Εγγύς σου τὸ δ ρημά έστιν, εν τῷ στύματί σου καὶ έν τῷ καρδία σου." τοῦτ έστι, τὸ ρημα της πίστεως, ο κηρύσσομεν. Οτι έαν ομολογήσης έν τῷ στό-9 ματί σου κύριον Ιησούν, καὶ πιστεύσης έν τη καρδιά σου ότι ὁ θιὸς αὐτὸν ήγειρεν έκ νεκρών, σωθήση καρδία γάρ πιστεύεται είς δικαω-10 σύνην, στόματι δὲ ὁμολογείται είς σωτηρίαν. Λέγει γὰρ ἡ γραφή, 11 " Πας ο πιστεύων έπ' αυτώ, ου καταισχυνθήσεται." Ου γάρ έστι δα-12 στυλή Ιουδαίου τε καὶ Έλληνος ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων, πλοστων είς πάντας τοὺς έπικαλουμένους αὐτόν. "Πας γαρ, ος αν έπι-13 καλέσηται τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται." Πώς οὖν ἐπικαλέσονται 14 είς ον ουκ επίστευσαν; πως δε πιστεύσουσιν ου συκ ήκουσαν; πως & 15 ακούσουσι χωρίς κηρύσσοντος; πως δὲ κηρύξουσιν, έαν μη αποστα-

Ver. 1. ὑπέρ τοῦ Ίσρ. G. K. S. ὑπέρ αὐτῶν. S. S. omit έστιν, and K. encloses it within brackets.—3. την ίδιαν δ. G. does not repeat the word δικαιοσύνην.—14. In this and the next verse, many MSS. have έπικαλέσωνται, πιστεύσωσιν, ἀκούσωσι, and κηρύξωσιν, in the subjunctive.

They have not been arranged under. Compare would intimate that its conditions are not so Acts xiii. 48.—The expression idia dirator- difficult as a descent into Hades, or so defiύνη denotes a justification obtained by the individual merit of legal obedience, as opposed to Θεοῦ δικαιοσύνη, a justification which is the them. free gift of God, on condition of faith. See on Rom. i. 16.

is the perfection of the law, inasmuch as by in vv. 11.13, rests upon the word was, which him believers are justified from all things from points to the universality of the Gospel offer which they could not be justified by the law of of ealvation. The former is repeated from Moses (Acts xiii. 39). This the apostle pro- Rom. ix. 33: the latter is from Jod ii. 32. ceeds to prove by the impossibility of unainning obedience to the law, and the easy con- From the last text the apostle infers the dition of acceptance under the Gospel.

xxx. 12, 13. The apostle seems to have 22); and illustrates the blessedness of so doing adapted to the Gospel the proverbial expres- from Isa. lii. 7.

CHAP. X. Ver. 3. ούχ ὑπετάγησαν. sions applied by Moses to the law; and the cient in evidence as to require the descent of Christ from heaven to confirm and establish

Ver. 9. swbhoy. You shall be placed in a state of salvation. Compare Matt. x. 32. Ver. 4. τέλος γαρ νόμου κ. τ. λ. Christ Mark xvi. 15. The import of the citations

Ver. 14. wie odr trucalisoria s. 7. h. necessity of preaching to the Gentiles, at which Ver. 6. μη είπης κ. τ. λ. From Deut. the Jews were disposed to cavil (Acu xxil-

λώσι; καθώς γέγραπται, " Ως ώραιοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων 16 εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά." Αλλ΄ οὐ πάντες ὑπήκουσαν τω ευαγγελίω. Ήσαΐας γαρ λέγει, "Κύριε, τίς επίστευσε τη ακοή 1-18 ήμων; " 'Αρα ή πίστις έξ ἀκοῆς, ή δὲ ἀκοὴ διὰ ρήματος Θεοῦ. 'Αλλὰ λέγω, Μη ουκ ήκουσαν; Μενούν γε "είς πάσαν την γην έξηλθεν ο φθόγγος αὐτων, καὶ είς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ μήματα αὐτων." 19 Αλλα λέγω, Μη οὐκ έγνω Ίσραήλ; Πρώτος Μωσής λέγει, "Έγω παραζηλώσω ύμας έπ' οὐκ έθνει, έπὶ έθνει ἀσυνέτφ παρυργιῶ ύμας. 20 Ήσαίας δε αποτολμά, και λέγει, "Εύρέθην τοις έμε μη ζητούσιν, 21 έμφανής έγενόμην τοις έμε μη έπερωτώσι." Πρός δε τον Ισραήλ λέγει. "Ολην την ημέραν έξεπέτασα τας χειράς μου προς λαον απειθούντα και αντιλέγοντα.

1 11. ΛΕΓΩ ούν, Μη ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; Μη γένοιτο καὶ γὰρ έγω Ίσραηλίτης είμὶ, ἐκ σπέρματος Αβραάμ, φυλης Βενϊαμίν, 20 κ επώσατο ο Θεός τον λαόν αύτου, ον προέγνω. *Η ούκ οίδατε έν Ήλία τι λέγει ή γραφή; ως έντυγχάνει τῷ Θεῷ κατὰ τοῦ Ίσραήλ, 3 λέγων, "Κύριε, τοὺς προφήτας συυ ἀπέκτειναν, καὶ τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν κάγω ύπελείφθην μόνος, καὶ ζητούσι την ψυχήν μου." 4' Αλλά τι λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; "Κατέλιπον έμαυτῷ ἐπτακισχιλί-5 ους ανδρας, οίτινες ουκ έκαμψαν γόνυ τη Βάαλ." Ουτως ούν καὶ έν δτψ νύν καιρώ λείμμα κατ΄ έκλογην χάριτος γέγονεν. Εί δὲ χάριτι, ούκ έτι έξ έργων έπεὶ ἡ χάρις οὐκ έτι γίνεται χάρις εί δὲ έξ έργων, 7 ούκ έτι έστι χάρις έπει τὸ έργον υὐκ έτι έστιν έργον. Τί ουν ; δ

Ver. 17. Θεοῦ. Omitted in some copies: others read Χριστοῦ. CHAP. XI. Ver. 2. G. K. S. omit λέγων—6. εί δὲ ἐξ ἔργων, κ. τ. λ. Hence to the end of the verse is wanting in Codd. A. C. D., and therefore omitted by G. S. as an interpolation.

the objection that the Gospel was not so unbelief of the Jews was predicted by Isaiah like himself, had embraced Christianity. (liii. 1). Still (ver. 18), the Gospel had been very widely preached by the apostles, kr. 1, 2.

Ver. 19. ibrs. áovríty. So idolaters are called in Job il. 10. Jer. x. 8, et sæpius. The expression οὐκ ίθνος implies contempt. So Eur. Orest. 902. "Αργειον οὐκ Αργειον.

Ver. 21. ikenérasa rác xeipac. This is the gesture of a suppliant. Of course, as applied to God, the expression cannot be undermood literally.

CHAP. XI. Ver. 1. amosato. Utterly

Ver. 16. άλλ' οὐ πάντες κ. τ. λ. Το abandoned; as in Acts vii. 27. 39. xiii. 46. The apostle replies, that the rejection of the universally received as might be expected Jews was not universal; but that a remnant from its divine origin, it is replied that the was left, as in the days of Elias, of such as,

Ver. 2. δν προίγνω. Whose acceptance of the Gospel he foreknew.— Of the formula and the Jews had also been forewarned of its iv 'Haiq, see on Mark ii. 26. The citation reception by the Gentiles, and its rejection is from I Kings xix. 10. 18. In the LXX. s. Prophecies to this effect are $B\acute{a}a\lambda$ has sometimes the masculine and added from Deul. xxxii. 21. Ps. xiv. 4. Iss. times the feminine article; and Selden calls the idol άρρενοθήλυς. Some supply στήλη (2 Kings x. 26); others δαμάλει (Tobit i. 5): but probably eledul is to be preferred.—Of χρηματισμός, see on Matt. ii. 12.

Ver. δ. κατ' ἐκλογὴν χάριτος. Αccording to the election of grace; which, however, is not unconditional, though all idea of merit is excluded; since, otherwise, it could not (ver.

6) be an act of grace at ali.

έπιζητεί Ισραήλ, τούτου οὐκ έπέτυχεν ή δὲ έκλογη έπέτυχεν, οἱ δὲ λοιποί έπωρώθησαν καθώς γέγραπται, "Εδωκεν αὐτοίς ὁ Θεὸς πνεύμα 8 κατανύξεως, όφθαλμούς του μη βλέπειν, καὶ ώτα του μη ἀκούειν, έως της σημερον ημέρας." Και Δαβίδ λέγει, "Γενηθήτω ή τράπεζα αντών 9 είς παγίδα καὶ είς θήραν, καὶ είς σκάνδαλον καὶ είς άνταπόδομα αὐτοις σκοτισθήτωσαν οι όφθαλμοι αὐτών του μη βλέπειν, και τον νώ- 10 τον αυτών διαπαντός σύγκαμψον," Λέγω ουν, μη έπταισαν, ίνα πέσωι; 11 Μη γένοιτο άλλα τῷ αὐτῶν παραπτώματι ή σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, είς τὸ παραζηλώσαι αὐτούς. Εί δὲ τὸ παράπτωμα αὐτών πλοῦτος κόσυου, 12 καὶ τὸ ήττημα αὐτῶν πλοῦτος έθνῶν, πόσφ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτων; Υμίν γαρ λέγω τοις έθνεσιν έφ' όσον μέν είμι έγω έθνων απόσ-13 τολος, την διακονίαν μου δοξάζω, εί πως παραζηλώσω μου την σάρκα, 14 καὶ σώσω τινὰς έξ αὐτῶν. Εί γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν, καταλλαγη 15 κόσμου, τίς ἡ πρόσληψις, εί μη ζωή έκ νεκρών; Εί δὲ ἡ ἀπαρχὴ άγία, 16 καὶ τὸ φύραμα' καὶ εὶ ἡ ρίζα άγία, καὶ οὶ κλάδοι. Εἰ δέ τινες των 17 κλάδων έξεκλάσθησαν, συ δε, άγριέλαιος ων, ένεκεντρίσθης έν αυτοίς, καὶ συγκοινωνὸς τῆς ρίζης καὶ τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου, μὴ κα- 18 τακαυχώ τών κλάδων εί δε κατακαυχάσαι, οὐ σῦ τὴν ρίζαν βαστάζεις,

Ver. 7. R. τούτου. G. K. S. τοῦτο.

τό λείμμα κατ' έκλογήν (νετ. 5). So περι- 25). τομή for οι περιτετμημένοι, in Acts x. 45.

Ver. 8. of de hourol k. t. h. The rest of the nation were hardened and blinded judicially, in consequence of their obstinacy and impenitence. Of the verb πωροῦσθαι, see on Mark vi. 52. The following is not a direct quotation, but combines the sentiment of Isa. vi., 9. xxix. 10. Ezek. xii. 2. Compare Matt. xiii. 14. John xii. 40. In Isa. vi. 5. LXX. κατανύσσειν signifies to sleep; whence κατάνυξις will here denote apathy or insensi-

Ver. 9. Δαβίδ λέγει. Ps. lxix. 22. The metaphors which are expressive of judicial blindness, are borrowed from birds lured by the food in a trap. In the next verse our- ham is the root, and his descendants by Isaac κάμπτειν is to bend under oppression and sla- the branches. y: and the prediction is applied to the subjection of the Jews to the Roman yoke.

rejection of the Jews is not final and irreme- as the former fell by unbelief and disobedidiable; but Christianity, being despised by ence, and will be restored upon their converthem, was offered to the Gentiles, and the sal- sion, so may Christians, though grafted upon vation, thus proclaimed to all the world, was the parent stock of Abraham, to whom the designed to provoke the Jews to emulation; promise was made, be again cut off through so that being finally converted and restored, apostacy. Election therefore and reprobation they would be united into one church in are not arbitrary and unconditional. In ver-Christ, and their restoration would fill up 12, iva does not denote the cause, but the the vacuity caused by their original defection, consequence; as elsewhere.

Ver. 7. ή ἐκλογή. For oi ἐκλεκτοὶ, i. e. and partially supplied by the Gentiles (ver.

Ver. 12. to httnua. The small portion converted in the first ages of the Gospel; # opposed to adjouse, the full and entire mass. In ver. 15, πρόσληψις, in opposition to ἀποβολή, signifies restoration: and ζωή in verpow is a metaphor for eternal blessedness.

Ver. 16. εί δὲ ἡ ἀπαρχή κ. τ. λ. The apostle argues that God, mindful of his corenant, whereby he consecrated to himself the posterity of A braham, as the first-fruits of the dough hallowed the whole lump, would eventually receive them again into favour. There is a double allusion to the parties of dough consecrated to God (Num. xv. 20), and to the green olive-tree (Jer. xl. 16), of which Abri-

Ver. 18. μή κατακαυχώ κ. τ. λ. Instead of despising the Jews as outcasts, the Gentiles Ver. 11. ή σωτηρία. Scil. ἐγένετο. The should take warning by their downfall; for

19 άλλ' ή ρίζα σέ. Έρεις ουν, Έξεκλάσθησαν οι κλάδοι, ίνα έγω έγκεν-20 τρισθώ. Καλώς τη απιστία έξεκλάσθησαν, σύ δὲ τη πίστει έστηκας. 21 Μη ύψηλοφρόνει, άλλα φοβοῦ εί γαρ ο Θεος των κατα φύσιν κλάδων 22 ουκ έφείσατο, μή πως ουδέ σου φείσηται. Ίδε ουν χρηστότητα καὶ αποτομίαν Θεού έπὶ μὲν τοὺς πεσόντας ἀποτομίαν, έπὶ δὲ σὲ χρηστό-23 τητα, έαν έπιμείνης τη χρηστότητι' έπει και συ έκκοπήση. Και έκεινοι δὲ, ἐὰν μη ἐπιμείνωσι τῷ ἀπιστία, ἐγκεντρισθήσονται δυνατὸς γάρ 24 εστιν ο Θεός πάλιν έγκεντρίσαι αὐτούς. Εί γαρ σὺ έκ τῆς κατα φύσιν έξεκόπης αγριελαίου, και παρα φύσιν ένεκεντρίσθης είς καλλιέλαιον, πόσφ μάλλον ούτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐγκεντρισθήσονται τῷ ίδία ἐλαία; 25 Οὺ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ἦτε παρ εαυτοίς φρόνιμοι, ότι πώρωσις από μέρους τῷ Ισραήλ γέγονεν, 26 άχρις ου τὸ πλήρωμα των έθνων είσέλθη καὶ ουτω πας Ισραήλ σωθήσεται, καθώς γέγραπται, "Ηξει έκ Σιών ο ρυύμενος, και αποστρέψει 27 ασεβείας απο Ιακώβ και αυτη αυτοίς ή παρ έμου διαθήκη, όταν άφέ-28 λωμαι τὰς αμαρτίας αὐτῶν. Κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον, έχθροὶ δι' ὑμᾶς' 29 κατά δὲ τὴν έκλογὴν, ἀγαπητοί διὰ τοὺς πατέρας ἀμεταμέλητα γὰρ 30 τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις τοῦ Θεοῦ. "Ωσπερ γὰρ καὶ ὑμεῖς ποτὲ 31 ηπειθήσατε τῷ Θεῷ, νῦν δὲ ηλεήθητε τῷ τούτων ἀπειθεία οῦτω καὶ οῦτοι 32 νυν ηπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ έλέει, ίνα καὶ αὐτοὶ έλεηθῶσι. Συνέκλεισε 33 γάρ ο Θεός τους πάντας είς απείθειαν, ίνα τους πάντας έλεήση. Ο βάθος πλούτου καί σοφίας και γνώσεως Θεού ώς ανεξερεύνητα τα κρί-34 ματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι οἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. "Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυ-35 ρίου; η τίς σύμβουλος αὐτοῦ έγένετο; η τίς προέδωκεν αὐτώ, καὶ ἀν-36 ταποδοθήσεται αὐτῷ; Ότι έξ αὐτοῦ, καὶ δι αὐτοῦ, καὶ είς αὐτὸν, τὰ πάντα αὐτῷ ἡ δόξα είς τοὺς αίωνας. Αμήν.

12. ΠΑΡΑΚΑΛΩ ούν ύμας, αδελφοί, δια των οίκτιρμων του Θεού,

Ver. 19. οἱ κλάδοι. G. K. S. omit the article. But compare ch. ix. 11.—21. G. K. S. φείσεται.—30. και υμείς. G. K. omit καί.

Ver. 21. μή πως. Supply δρα, οτ φοβοῦ. Ver. 25. μυστήριον. See on Matt. xiii. 11. -With είσελθη supply είς την πίστιν.-The citation in vv. 26, 27, is from Isa. lix. 20. Compare las, xvii. 9.

Ver. 28. κατά μέν τὸ εὐαγγίλιον, κ. τ. λ. prived the Jews of their privileges, in favour of the Gentiles, still their election to be God's people is not cancelled irreversibly. Here indoyy is not the indoyy xapitus of

Ver. 31. To the mercy wacheafed to you; i. e. the Jews rejected the covenant of mercy. The words aneithely and anxidue imply disobedience rather than unbelief.--With ver. 32, compare Rom. iii. 9.

Ver. 33. 5 βάθος κ. τ. λ. With this doxology the apostle concludes the doctrinal portion of his Epistle. In ver. 84, he recurs to the fundamental doctrine of justification by faith, asserting that salvation is the reward of no merit, either of act or counsel, which can Although their rejection of the Gospel de- be claimed by man from God. The citation is from Isa. xl. 18.

Ver. 36. iξ αύτοῦ κ. τ. λ. pressions are generally referred to God as the Creator, the preserver, and the perfection of all things respectively. Probably they only convey an emphatic acknowledgment of the entire dependence of all created beings upon his providence. So M. Anton. IV. 23. ia σοῦ πάντα, έν σοὶ πάντα, είς σὲ πάντα.

παραστήσαι τὰ σώματα ύμῶν θυσίαν ζῶσαν, άγιαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ, την λογικην λατρείαν ύμων και μη συσχηματίζεσθε τῷ αίωνι τούτῳ, 2 άλλα μεταμορφουσθε τη άνακαινώσει του νοὸς ύμων, είς τὸ δοκιμάζειν ύμας, τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. Αέγω γαρ, δια της χάριτος της δοθείσης μοι, παντί τῷ ὅντι ἐν ὑμίν,3 μη ύπερφρονείν παρ' ο δεί φρονείν, αλλά φρονείν είς το σωφρονείν, έκαστω ως ο Θεος έμέρισε μέτρον πίστεως. Καθάπερ γαρ έν ένι σώ-4 ματι μέλη πολλά έχομεν, τα δε μέλη πάντα ου την αυτήν έχει πράξιν ούτως οι πολλοί εν σωμά έσμεν εν Χριστώ, ο δε καθ' είς άλληλων μέλη,5 έχοντες δε χαρίσματα κατά την χάριν την δοθείσαν ημίν διάφορα 6 είτε προφητείαν, κατά την άναλογίαν της πίστεως είτε διακονίαν, 7 έν τη διακονία είτε ο διδάσκων, έν τη διδασκαλία είτε ο παρακαλών, 8 έν τη παρακλήσει ο μεταδιδούς, έν απλότητι ο προιστάμενος, έν σπουδή ὁ έλεων, έν ίλαρότητι.

Ή άγάπη άνυπόκριτος. Αποστυγούντες το πονηρον, κολλώμενοι 9 τῷ ἀγαθῷ. τῷ φιλαδελφία είς ἀλλήλους φιλόστοργοί. τῷ τιμῷ ἀλλή-10 λους προηγούμενοι τη σπουδή μη όκνηροί, τω πνεύματι ζέοντες, τω 11 Κυρίω δουλεύοντες τη έλπίδι χαίροντες, τη θλίψει ύπομένοντες, τη 12 προσευχή προσκαρτερούντες ταίς χρείαις των άγίων κοινωνούντες, 18 την φιλοξενίαν διώκοντες. Εύλογείτε τους διώκοντας ύμιας εύλογείτε, 14 καὶ μὴ καταράσθε. Χαίρειν μετά χαιρόντων, καὶ κλαίειν μετά κλαίον 15 των. Τὸ αὐτὸ είς ἀλλήλους φρονούντες, μη τὰ ὑψηλα φρονούντες 16 άλλα τοις ταπεινοίς συναπαγόμενοι, μη γίνεσθε φρόνιμοι παρ έαυ-

Ver. 2. Al. συσχηματιζεσθαι and μεταμορφούσθαι. Some MSS, omit ύμων.—5. Al. τὸ δὲ καθ' εἰς.—11. τῶ Κυρίω. Ġ. τῷ καιρῷ. Compare, however, Eph. vi. 7. Col. iii. 24.

CHAP. XIL Ver. 1. Loyun'y Latoelay. A reasonable service; i. e. the service of the heart; and the epithets ζώσα, άγία, εὐάρεστον, are opposed to the carnal sacrifices of the law, which had no intrinsic value before God.

Ver. 3. μη ὑπερφρονεῖν κ. τ. λ. The vi. 22. apoetle seems to allude to the undue value which the early converts were wont to attach to the exercise of that particular gift, with which they were respectively favoured. It should seem from the expressions ustroov πίστεως, and its equivalent άναλογία της mistrews (ver. 6), that these gifts were conferred in proportion to the faith of each individual. Compare Eph. iv. 7.

Ver. 4. καθάπερ έν ένὶ κ. τ. λ. There are similar comparisons in 1 Cor. xii. 12. Eph. iv. 16. 25; and elsewhere. Compare think before acting, in order to act oright. Liv. II. 32. Senec. de Irà. II. 31.

Ver. 5. Rad' elc. See on Mark xiv. 19.

Ver. 6. xapispara. See on 1 Cor. xii. With each of the following clauses the participle Exortes must be repeated, and some verb, corresponding with the sense, supplied.

Ver. 8. ἀπλότητι. Tacitus (Hist. III. 86) joins simplicitas ac liberalitas. See on Mell.

Ver. 9. h dydan deunókourog Scil ieru Throughout the auxiliary is emitted, or the infinitive used for the imperative. See Gr. Gr. S. 58. Obs 6. The feregoing precepts are applied to teachers; these to Christians in general

The spirit may be Ver. 11. Ziovreç.

quenched (1 Thess. v. 19).

Ver. 16. συναπαγόμενοι. Being led and with; i. c. associating. The phrase speroείσθαι καλά, in the next verse, implies 10 Compare Prov. iii. 4. LXX. 2 Cor. viii. 21.

17 τοις' μηδενί κακον άντι κακού άποδιδόντες' προνοούμενοι καλά ένώ-18 πιον πάντων ανθρώπων εί δυνατόν, τὸ έξ ύμων, μετα πάντων ανθρώ-19 πων είρηνεύοντες μη έαυτους έκδικοῦντες, άγαπητοί, άλλα δότε τόπον τη όργη γέγραπται γάρ, " Εμοὶ εκδίκησις, έγω ἀνταποδώσω, 20 λέγει Κύριος." Εὰν οὖν πεινᾶ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν εὰν διψᾶ, πότιζε αὐτόν τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἄνθρακας πυρὺς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφα-21 λην αὐτοῦ. Μη νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα έν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν. 13. ΠΑΣΑ ψυχή έξουσίαις ύπερεχούσαις ύποτασσέσθω ού γάρ έστιν έξουσία, εί μη από Θεού αι δε ούσαι έξουσίαι ύπο του Θεού τε-2 ταγαέναι είσίν. "Ωστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῷ έξουσία, τῷ τοῦ Θεοῦ δια-3 ταγη ανθέστηκεν οι δε ανθεστηκότες εαυτοίς κρίμα λήψονται. Οι γαρ άρχοντες οὐκ είσὶ φόβος τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ἀλλά τῶν κακῶν Θέλεις δέ μη φοβείσθαι την έξουσίαν; το άγαθον ποίει, καὶ έξεις έπαινον έξ 4 αντής· Θεού γαρ διάκονός έστι σοὶ είς τὸ αγαθόν. Έαν δὲ τὸ κακὸν ταης, φοβού ου γαρ είκη την μάχαιραν φορεί Θεού γαρ διάκονός 5 ίστιν, εκδικος είς οργήν τῷ τὸ κακὸν πράσσυντι. Διὸ άνάγκη ὑπυτάσ-6 σεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. Διὰ τοῦτο γάρ καὶ φόρους τελείτε λειτουργοί γάρ Θεού είσιν, είς αὐτὸ τοῦτο 7 προσκαρτερούντες. Απόδοτε ούν πάσι τας όφειλάς τῷ τὸν φόρον, τον φόρον τῷ τὸ τέλος, τὸ τέλος τῷ τὸν φύβον, τὸν φόβον τῷ 8 την τιμήν, την τιμήν. Μηδενί μηδέν όφείλετε, εί μη το άγαπαν άλλή-9λους ό γάρ άγαπων τον έτερον, νόμον πεπλήρωκε. Το γάρ, "Ού μοιχεύσεις, ου φονεύσεις, ου κλέψεις, ου ψευδομαρτυρήσεις, ουκ έπιθυμήσεις, καὶ, εί τις ετέρα έντολη, έν τούτψ τῷ λόγψ ἀνακεφαλαιοῦται, 10 εν τψ, " Αγαπήσεις τον πλησίον σου ως εαυτόν." Η αγάπη τῷ πλησίον κακόν ουκ έργάζεται πλήρωμα ουν νόμου ή άγάπη.

Ver. 1. άπὸ Θεοῦ. Αλ ὑπὸ Θεοῦ.—ai δὶ οὖσαι ἰξ. κ. τ. λ. G. S. omit ἰξουσίαι, and K. encloses it within brackets. All these are without the article before $\theta_{\ell 0}\tilde{v}$.—3. Al τω άγαθφ έργω, άλλα τω κακώ.—9. οὐ ψευδομαρτυρήσεις. Wanting in G. S.; and bracketed by K.

(ver. 20), under which figure the vengeonce of God is represented in Isa. xlvii. 14. Exek. I. See on Luke xiv. 9; and compare Eccles. ziz. 17. Eph. iv. 27.—In ver. 21, the duty of conciliation on the part of man is contrasted with the prerogative of vengeance which belongs to God. There is a parallel sentiment in Senec. Benef. VII. 31. Vincit mato pertinar bonitas. — Of the verb ψωμίζειν, see on John zifi. Sh.

CHAP. XIII. Ver. 1. maga ψυχή. The Matt. xxii. 21.

Ver. 19. τῷ ὁργῷ. Seil. τοῦ Θεοῦ. This precept is general; though it was more immerpretation is confirmed by the constant mediately elicited by the factious resistance of meaning of the phrase δοῦναι τόπον, by the the Jews to the Roman authorities, which citation from Deut. xxxii. 35, and by the called forth the memorable edict of Claudius. corresponding expression ἄνθρακας πυρός It was a Jewish maxim to own no authority but that of God. By metonymy, ikovoia here means a person invested with power; as in Luke xii, 11. Kph. iii. 10. So potestas is used in Virg. An. X. 18. Juv. Sat. X. 100.

> Ver. 5. Sid. That is, on account of the divine sanction attached to the legitimate exercise of human government. In the next verse διά τοῦτο, and είς αὐτὸ τοῦτο, have a like reference.

Ver. 7. ἀπόδοτε οῦν κ. τ. λ. Compare

ΚΑΙ τούτο, είδότες τὸν καιρὸν, ὅτι ωρα ἡμᾶς ἤδη έξ ὑπνου έγερθή-11 ναι' νῦν γὰρ έγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία, ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. Ἡ νὰ 12 προέκηψεν, ή δὲ ἡμέρα ἤγγικεν' ἀποθώμεθα υὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, καὶ ένδυσώμεθα τὰ ὅπλα τοῦ φωτός. ՝ Ως έν ἡμέρα, εὐσχημόνως περι-13 πατήσωμεν, μη κώμοις καὶ μέθαις, μη κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μη έριδι καὶ ζήλψ' άλλ' ένδύσασθε τον κύριον Ίησοῦν Χριστον, καὶ τῆς 14 σαρκός πρόνοιαν μη ποιείσθε είς επιθυμίας.

14. ΤΟΝ δε ασθενούντα τη πίστει προσλαμβάνεσθε, μη είς διακρί-1 σεις διαλογισμών. 'Ος μεν πιστεύει φαγείν πάντα, ο δε ασθενών λά-? χανα έσθίει. 'Ο έσθίων τὸν μη έσθίοντα μη έξουθενείτω καὶ ὁ μη έσ-3 θίων τον έσθίοντα μη κρινέτω ο Θεος γαρ αυτον προσελάβετο. Συ 4 τίς εί ὁ κρίνων αλλότριον οἰκέτην; τῷ ίδίψ κυρίῳ στήκει, ἢ πίπτει σταθήσεται δέ δυνατός γάρ έστιν ο Θεός στήσαι αὐτόν. Ος μέν κρί-5 νει ήμέραν παρ' ήμέραν, δς δὲ κρίνει πάσαν ήμέραν εκαστος εν τψ ίδιψ νοί πληροφορείσθω. Ο φρυνών την ημέραν, Κυρίψ φρονεί και 6 ο μη φρονών την ημέραν, Κυρίω ου φρονεί ο εσθίων Κυρίω έσθίει, ενχαριστεί γάρ τῷ Θεῷ καὶ ὁ μη έσθίων Κυρίψ οὐκ έσθίει, καὶ εὐχαριστεί τῷ Θεῷ. Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἐαυτῷ ζη, καὶ οὐδεὶς ἐαυτῷ ἀποθνή-7 σκει έάν τε γὰρ ζωμεν, τῷ Κυρίψ ζωμεν έάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ 8 Κυρίω αποθνήσκομεν έαν τε ουν ζωμεν, έαν τε αποθνήσκωμεν, του Κυρίου έσμέν. Είς τοῦτο γὰρ Χριστὸς καὶ ἀπέθανε καὶ ἀνέστη καὶ ἀνέ-9 ζησεν, ΐνα καὶ νεκρών καὶ ζώντων κυριεύση. Σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν 10

Ver. 4. δυνατός γάρ έστι. Al. δυνατεί with Codd. A. B.—6. και δ μή φρ. τ. ημέραν. Κ. οὐ φ. This clause is wanting in Codd. A. B. C. D. Before ὁ ἰσθίων, G. K. S. prefix rai.—9. G. K. S. rai drift. rai elyger. Most probably rai avista is interpolated. Some MSS, also omit the first rai.

Ver. 11. καὶ τοῦτο. Scil. ποιεῖτε. The γισμῶν. Not with a view to contentious disapostle intimates that Christian charity should putations. Of various meanings which have increase in proportion with Christian know- been given to προσλαμβανέσθαι, the best is ledge. By owrhola is meant the knowledge to receive into communion. Compare Acts of salvation, i. e. the Gospel; as in Luke xix. xviii. 26. The precept refers to the prejudices 9, and elsewhere; the terms ἡμέρα, νθξ, of the converts from Judaism; but though σκότος, and υπνος, have reference, by a com- the instances of meats and days only are specimon scriptural metaphor, to the day of Chris- fied, it makes conscience the guide in all nontianity, and the night of heathenism. Things essentials whatsoever, provided that our dewhich are easy to be understood, were said by pendence upon the will of God is duly active to be night: and in this sense in it knowledged, and gratefully appreciated. τερον is here employed. Compare Rom. x. 8. Ver. 2. άσθενών. Repeat τη πίσται from With ἐπιστεύσαμεν supply πρώτον, and so ver. 1. It may be observed, that in order to again in Eph. i. 13.

x. 4. Eph. vi. 14, eqq. 1 These. v. 8. Of the verb προκόπτειν see on Luke ii. 52.

Ver. 14. ἐνδύσασθε Χριστόν. Clothe yourselves with Christian principles. So Lascian: άποδυσάμενος τον Πυθαγόραν. See aleo Gal. iii. 27. Eph. iv. 24. Col. iii. 12. With the ensuing clause, compare Gal. v. 16.

avoid the danger of eating meat offered to Ver. 12. τὰ ὅπλα τοῦ φ. Compare 2 Cor. idols, the Jews in foreign countries frequently lived wholly on vegetables. See Den. i. & sqq. Joseph. Vit. c. &

Ver. 4. τῷ ίδίφ κυρίφ. At the will of his own master. In the same sense cavry and Kupies, are used in the following verses. Of the verb πληροφορείσθαι, see on Luke i. l.

Ver. 9. els routo. That is, els re cival CHAP. XIV. Ver. 1. μη είς διακ, διαλο- ημάς του Κυρίου.

άδελφόν σου; η και συ τι έξουθενείς τον άδελφόν σου; Πάντες γάρ ΙΙ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ γέγραπται γὰρ, "Ζῶ έγω, λέγει Κύριος ότι έμοι κάμψει παν γύνυ, και πασα γλώσσα εξομολο-12 γήσεται τῷ Θεῷ." Αρα οὖν έκαστος ἡμῶν περὶ ἐαυτοῦ λόγον δώσει τῷ 13 θεφ. Μηκέτι ούν άλλήλους κρίνωμεν άλλα τούτο κρίνατε μαλλον, 14 τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ, ἢ σκάνδαλον. Οἶδα καὶ πέπεισμαι εν κυρίφ Ίησου, ότι ουδέν κοινον δι έαυτου, εί μη τφ λογιζομένψ 15 τι κοινόν είναι, έκείνω κοινόν εί δε διά βρώμα ο άδελφος σου λυπείται, ούκ έτι κατά αγάπην περιπατείς. Μή τῷ βρώματί σου έκείνον 16 απόλλυε, ύπερ ου Χριστός απέθανε. Μή βλασφημείσθω ουν ύμων το 17 αγαθόν. Οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ 18 δικαιοσύνη και είρηνη και χαρά έν πνεύματι άγιψ. ὁ γάρ έν τούτοις δουλεύων τῷ Χριστῷ, εὐάρεστος τῷ Θεῷ, καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. 19 Αρα ούν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν, καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλή-20 λους. Μη ένεκεν βρώματος κατάλυε το έργον του Θεού. Πάντα μέν ^{21 καθα}ρα, αλλα κακον τῷ ανθρώπῳ τῷ δια προσκόμματος ἐσθίοντι· καλον το μη φαγείν κρέα, μηδέ πιείν οίνον, μηδέ έν ῷ ὁ ἀδελφός σου 22 προσκόπτει, η σκανδαλίζεται, η ασθενεί. Σύ πίστιν έχεις; κατά σαυτόν έχε ένώπιον τοῦ Θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ξαυτὸν έν ῷ δοκιμάζει. 13 ο δε διακρινόμενος, έαν φάγη, κατακέκριται, ὅτι οὐκ έκ πίστεως παν δέ, δ ουκ έκ πίστεως, αμαρτία έστίν.

1 15. Όφείλομεν δὲ ήμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων 2 βαστάζειν, καὶ μὴ ἐαυτοῖς ἀρέσκειν ἔκαστος γὰρ ἡμῶν τῷ πλησίον βάρεσκέτω είς τὸ άγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν. Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ εαυτώ ήρεσεν, αλλά καθώς γέγραπται, "Οι ονειδισμοί των ονειδιζόν-των σε, επέπεσον επ' έμέ." Όσα γάρ προεγράφη, είς την ήμετέραν διδασκαλίαν προεγράφη ίνα, δια της ύπομονης και της παρακλήσεως

Ver. 10. Xp. Al. Θεού.—18. ἐν τούτοις. G. ἐν τοῦτῷ. CHAP. XV. Ver. 2. ἔκαστος γάρ ήμῶν. G. K. S. are without γάρ.—4. Al. είς τ. ήμ. δ. έγράφη.

να. 11. γέγραπται. Ιεπ. xlv. 23. his neighbour in matters of conscience, but he will do well to abstain even from what is in mean the consciousness of acting right. itself allowable, rather than shock the prejudices of a weak brother. By an elegant antensclasis the verb kpivily signifies first to censure, and then to resolve. For instances of this last sense, see 1 Cor. ii. 2. vii. 37. 2 Cor. it l.

Fer. 16. το ἀγαθόν. It is plain from the 3, is from Ps. lxix. 10. context that freedom from the burthen of legal rites is intended. The duties which Christ's kingdom, i. e. the Gospel, enjoins, do por consist in ritual observances; but justifi-

privileges which it confers upon the faithful. Ver. 13. μηκέτι σύν άλλήλους κ. τ. λ. Ver. 20. τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. The work of Not only is the Christian forbidden to judge God's Holy Spirit in the conversion of a Ver. 30. to Epyon tou Ocou. The work of Christian. In vv. 22, 23, $\pi l \sigma r \iota \varsigma$ seems to

CHAP. XV. Ver. 1. βαστάζειν. Α metaphor from carrying burdens. Christians should not indulge those wishes which offend the scruples of others; provided their forbearance is consistent with the welfare and stability of the church. The citation in ver.

Ver. 4. διά της υπομονής κ. τ. λ. By means of the patience exemplified, and the consulation afforded, by the Scriptures. It Is clear from the next verse that rwv ypapwy cation, and peace, and spiritual joy, are the must be construed with both nouns,

των γραφων, την έλπίδα έχωμεν. 'Ο δε Θεός της ύπομονης και της 5 παρακλήσεως δώη ύμιν το αυτό φρονείν έν άλλήλοις κατά Χριστόν Ίησοῦν' ίνα ομοθυμαδον έν ένὶ στόματι δοξάζητε τον Θεον καὶ πατέρα 6 τοῦ κυρίου ήμῶν Ίησοῦ Χριστοῦ. Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, 7 καθώς και ο Χριστός προσελάβετο ήμας είς δόξαν Θεού. Λέγω δέ, 8 Ίησοῦν Χριστον διάκονον γεγενήσθαι περιτομής ύπερ άληθείας Θεοῦ, είς το βεβαιώσαι τας έπαγγελίας των πατέρων τα δε έθνη ύπερ9 έλέους δοξάσαι τον Θεον, καθώς γέγραπται, "Δια τοῦτο έξομολογήσομαί σοι έν έθνεσι, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ." Καὶ πάλιν λέγει, 10 " Εὐφράνθητε, έθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ." Καὶ πάλιν, " Αίνείτε 11 τον Κύριον, πάντα τὰ έθνη, καὶ ἐπαινέσατε αὐτον, πάντες οἱ λαοί." Καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει, "Εσται ἡ ρίζα τοῦ Ίεσσαὶ, καὶ ὁ ἀνισ-12 τάμενος ἄρχειν έθνων, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν." Ο δὲ Θεὸς τῆς 13 έλπίδος πληρώσαι ύμας πάσης χαράς και μρήνης έν τῷ πιστεύειν, μς το περισσεύειν ύμας έν τη έλπίδι, έν δυνάμει πνεύματος άγίου.

ΠΕΠΕΙΣΜΑΙ δέ, άδελφοί μου, καὶ αὐτὸς έγω περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ 14 αὐτοὶ μεστοί έστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετείν. Τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμίν, ἀδελ-15 φοί, ἀπὸ μέρους, ώς ἐπαναμιμνήσκων ύμας, διὰ τὴν χάριν τὴν δοθείσάν μοι ύπὸ τοῦ Θεοῦ, είς τὸ είναί με λειτουργὸν Ίησοῦ Χριστοῦ είς 16 τὰ έθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ΐνα γένηται ή προσφορά των έθνων εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη έν πνεύματι αγίω. Έχω οὖν καύ-17 χησιν έν Χριστῷ Ίησοῦ τὰ πρὸς Θεόν οὐ γὰρ τολμήσω λαλείν τι, 18 ων ου κατειργάσατο Χριστός δι έμου είς υπακοήν έθνων λόγω καί έργω, εν δυνάμει σημείων και τεράτων, εν δυνάμει πνεύματος Θεού 19 ωστέ με ἀπὸ Ἱερουσαλημ, καὶ κύκλφ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ, πεπληρωκέναι το εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. οῦτω δε φιλοτιμούμενον εὐαγγελί-20 ζεσθαι, ούχ ὅπου ὼνομάσθη Χριστὸς, (ίνα μη ἐπ' άλλότριον θεμέλιον

Ver. 7. G. K. S. προσελάβετο υμάς.—8. Al. λέγω γήε χρ. δ.—17. Al. την καύχησιν. G. K. S. τὸν Θεόν.—19. πνεύματος Θεοῦ. G. K. S. πν. άγίου.

ner of Christ. The unanimity recommended Deut. xxxil. 43. 2 Sam. xxil. 50. is that of mutual toleration between Jews and Ver. 15. and µipouc. Partly; i. e. in Gentiles, and Christian harmony and concord some parts of the epistle he had spoken somein the worship of God. As a further reason what more strongly, in order to fix his infor this harmony the apostle reminds them junctions permanently in their minds. that both were now united in covenant with God, since Christ had become the Messiah of the Jews by virtue of the promise made to Abraham, and the Saviour of the Gentiles by the free grace and mercy of God, as foretold by the prophets.

Ver. 9. rà dè l'orn n. r. l. The sense must be thus supplied: —των δε εθνων είναι The verb φιλοτιμεῖσθαι merely implies xml διάκονον, είς τὰ έθνη δοξάσαι κ. τ. λ. For and Adelity: and so again in 2 Cor. v. 9. the following citations see Ps. xviii. 49. lxvii. 1 Thess. iv. 11.

Ver. 5. κατά Χριστον I. After the man- 5. exvii. 1. Isa. xi. 1. 10. Compare also

Ver. 10. ή προσφορά των έθνων. Not a Gentile offering; but that the Gentiles themselves might be an acceptable sacrifice, offered by him as their apostle and priest. The terms throughout are taken from the Levitical service.

Ver. 20. φιλοτιμούμενον. Scil. έμε είναι.

21 οίκοδομω) άλλα καθώς γέγραπται, " Οίς οὐκ άνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, 22 όψονται καὶ οδ οὐκ άκηκόασι, συνήσουσι." Διὸ καὶ ένεκοπτόμην τὰ 23 πολλά τοῦ έλθεῖν πρὸς ὑμᾶς νυνὶ δὲ, μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, έπιποθίαν δὲ έχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμὰς ἀπὸ πολλῶν 21 έτων, ως έαν πορεύωμαι είς την Σπανίαν, έλεύσομαι πρός ύμας. Έλπίζω γαρ διαπορευόμενος θεάσασθαι ύμας, καὶ ύφ' ύμων προπεμφθηναι 25 έκτι, έαν ύμων πρώτον από μέρους έμπλησθώ. Νυνί δὲ πορεύομαι είς 26 Ιερουσαλήμ, διακονών τοῖς άγίοις. Εὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Άχαΐα κυινωνίαν τινά ποιήσασθαι είς τούς πτωχούς των άγίων των έν 27 Ιερουσαλήμι ευδόκησαν γάρ, και όφειλέται αυτών είσίν. Εί γάρ τοῖς πνευματικοίς αὐτων έκοινώνησαν τὰ έθνη, ὀφείλουσι καὶ έν τοίς σαρκι-28 κοίς λειτουργήσαι αὐτοίς. Τοῦτο οῦν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι ύμων είς την Σπανίαν. 29 Οίδα δὲ ὅτι, ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς, ἐν πληρώματι εὐλογίας τοῦ εὐαγγε-50 λίου του Χριστου έλεύσομαι. Παρακαλώ δε ύμας, αδελφοί, δια του κυρίου ήμων Ίησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ της αγάπης τοῦ πνεύματος, συν-31 αγωνίσασθαί μοι έν ταις προσευχαίς ύπερ εμού πρός τον Θεόν ίνα ρυσθω ἀπὸ των ἀπειθούντων έν τῷ Ιουδαία, καὶ ἵνα ἡ διακονία μου ἡ 32 είς Ιερουσαλημ εὐπρόσδεκτος γένηται τοῖς άγίοις. ίνα έν χαρά έλθω 33 προς ύμας δια θελήματος Θεού, και συναναπαύσωμαι ύμιν. Ο δέ Θεος της ειρήνης μετά πάντων ύμων. 'Αμήν.

1 16. ΣΥΝΙΣΤΗΜΙ δε ύμιν Φοίβην την άδελφην ήμων, οὖσαν διά2κονον της έκκλησίας της έν Κεγχρεαίς τνα αὐτην προσδέξησθε έν Κυρίφ άξίως των άγίων, καὶ παραστήτε αὐτη, έν ῷ ᾶν ὑμων χρήζη πράγματι καὶ γὰρ αὕτη προστάτις πολλων έγενήθη, καὶ αὐτοῦ έμοῦ.
3 Ασπάσασθε Πρίσκιλλαν καὶ Ακύλαν, τοὺς συνεργούς μου έν Χριστῷ
4 Ἰησοῦ, οἴτινες ὑπὲρ της ψυχης μου τὸν ἐαυτων τράχηλον ὑπέθηκαν,
οῖς οὐκ έγω μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αὶ ἐκκλησίαι των ἐθνων
5 καὶ την κατ οἶκον αὐτων ἐκκλησίαν. Ασπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγα-

Γer. 24. ἐλεύσομαι πρός ὑμᾶς.. Wanting in G. K. S. The same omit γὰρ after ἐλπίζω.—29. τοῦ εὐαγγ. τοῦ. Omitted in G. S.—32. καὶ συναναπ. ὑμῖν. Some copies are without this clause.—34. Άμήν. K. encloses this word within brackets. Chap. XVI. Ver. 2. K. καὶ γὰρ αὐτὴ πρ.—3. G. K. S. Πρίσκαν.

Γσ. 21. καθώς γίγραπται. Isa. liii.

Ver. 24. Exaviar. There is no proof that St. Paul ever visited Spain.—The phrase implies to receive gratification from any thing.

να. 96. εδδόκησαν γάρ κ. τ. λ. See Acts

xix. 21. xxiv. 17.

Ver. 28. oppayedauevoc. Having safely tian assemblies we delivered: a seal being the emblem of secu- See on Acts ii. 46. rity.

Ver. 31. ἴνα ῥυσθῶ, κ. τ. λ. See Acts xx. 22, sqq.

CHAP. XVI. Ver. 1. συνίστημι. I commend: as in 2 Cor. iii. 1. v. 12. x. 12. It was the office of a deaconness to attend upon the female converts.

Ver. 3. Πρίσκιλλαν κζ 'Ακύλαν. See Acta xviii. 2. 26. It should seem that the Christian assemblies were still held κατ' ολκού. See on Acta ii. 46.

338

πητόν μου, ός έστιν απαρχή της Αχαίας είς Χριστόν. Ασπάσασθε 6 Μαριαμ, ήτις πολλα έκοπίασεν είς ήμας. 'Ασπάσασθε 'Ανδρύνικον καί? Ιουνίαν, τοὺς συγγενείς μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οίτινές είσιν έπίσημοι έν τοῖς ἀποστύλοις, οἱ καὶ πρὸ έμοῦ γεγόνασιν έν Χριστῷ. Ασπάσασθε Αμπλίαν τὸν άγαπητόν μου έν Κυρίφ. Ασπάσασθε Ούρ-8-9 βανον τον συνεργύν ήμων έν Χριστώ, και Στάχυν τον άγαπητόν μου. Ασπάσασθε Απελλην τον δόκιμον εν Χριστφ. Ασπάσασθε τους εκ 10 των Αριστοβούλου. 'Ασπάσασθε 'Ηροδίωνα τον συγγενή μου. 'Ασ-11 πάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου, τοὺς ὅντας ἐν Κυρίφ. ᾿Ασπάσασθε 12 Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν, τάς κοπιώσας έν Κυρίψ. 'Ασπάσασθε Περσίδα την αγαπητήν, ήτις πολλά εκοπίασεν έν Κυρίφ. 'Ασπάσασθε 13 'Ρουφον τον έκλεκτον έν Κυρίω, και την μητέρα αυτου και έμου. 'Ασ-14 πάσασθε 'Ασύγκριτον, Φλέγοντα, Έρμαν, Πατρόβαν, Έρμην, και τους συν αυτοίς άδελφούς. Ασπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ιουλίαν, Νη- 15 ρέα καὶ την άδελφην αὐτοῦ, καὶ 'Ολυμπαν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας αγίους. 'Ασπάσασθε αλλήλους έν φιλήματι αγίω. 'Ασπάζονται 16 ύμας αι έκκλησίαι του Χριστού. Παρακαλώ δε ύμας, άδελφοί, σκοπείν 17 τούς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα, παρὰ τὴν διδαχὴν ῆν ὑμείς έμάθετε, ποιούντας καὶ έκκλίνατε ἀπ' αὐτών. Οι γὰρ τοιούτοι τψ 18 κυρίφ ήμων Ίησου Χριστφ ου δουλεύουσιν, άλλα τη έαυτων κοιλία καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας έξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ακάκων. Ή γαρ ύμων ύπακοή είς πάντας αφίκετο χαίρω ούν το έφ 19 ύμιν θέλω δὲ ύμας σοφούς μὲν είναι είς τὸ ἀγαθὸν, ἀκεραίους δὲ είς τὸ κακόν. Ο δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν Σατανάν ὑπὸ τοὺς 20

Ver. 5. $\tau \tilde{\eta} \zeta$ 'Ax. G. K. S. $\tau \tilde{\eta} \zeta$ 'A σ i a ζ .—6. Al. $\epsilon i \zeta$ $\tilde{\nu} \mu \tilde{a} \zeta$.—7. Al. $\tau \tilde{o} \tilde{i} \zeta$ $\pi \rho \tilde{o}$ i $\mu \tilde{o} \tilde{v}$ κ . τ . λ .—16. G. K. S. al i $\kappa \tilde{a} \tilde{c} \tilde{a} \tilde{c} \tilde{c} \tilde{c}$. X.—18. K. S. omit 'I $\eta \sigma \tilde{o} \tilde{v}$.—20. Some MSS. add 'A $\mu \tilde{\eta} \nu$ at the end of this verse, and so K. in brackets.

Ver. 5. ἀπαρχή τῆς 'Αχαίας. Compare l Cor. xvi. 15. Possibly Epænetus may have belonged to the family of Stephanas.

Ver. 7. συγγενεῖς. They were probably dews. Compare Rom. ix. 8. To what imprisonment St. Paul here alludes is unknown. It is not meant that Andronicus and Junias were apostles, though the name is sometimes used in an enlarged sense (2 Cor. viii. 23); but that they were well known to the apostles.

Ver. 10. 'Απελλην. Origen supposes this person to have been the same as Apollou; and some have identified Narcissus (ver. 11) with the freedman of Claudius, who suffered martyrdom under Nero. See Tacit Ann. XIII. 1.

Ver. 13. 'Pοῦφον. See on Mark xv. 21. St. Paul means that the mother of Rufus had treated himself with maternal affection.

Ver. 14. 'Rouav. The author, probably, of a work still extant, under the title of The Shepherd. He is sometimes classed with the Apostolical Fathers.

Ver. 16. \$\psi\hat{\eta}\mu\are \delta\si\psi\. The custom of giving the kiss of peace, which was probably borrowed from the Jewish synagogues. gave rise to calumnious reports, and was soon discontinued. See Justin. Apol. II. p. 97. Constitut. Apost. II. 57.

Ver. 17. τοὺς τὰς διχοστασίας κ. τ. λ. Either the Judaizers; or, more probably, the Gnostics. These latter were grossly immoral and licentious, propagating their errors from motives of gain, as intimated by the expression τῷ κοιλία. Compare Acts xx. 29. 2 Cor. ii. 17. 1 Tim. vi. 5. 2 Pet. ii. 3. Jude 16.

Ver. 19. ἡ γὰρ ὑμῶν κ. τ. λ. This connects with ἐκκλίνατε ἀπ' αὐτῶν, the intervening verse being parenthetical.

πόδας ύμων έν τάχει. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμων Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' 21 ὑμων. ᾿Ασπάζονται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος καὶ 22 Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος, οἱ συγγενεῖς μου. ᾿Ασπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρ-23 τιος, ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν, ἐν Κυρίψ. ᾿Ασπάζεται ὑμᾶς Γάιος, ὁ ξένος μου καὶ τῆς ἐκκλησίας ὅλης. ᾿Ασπάζεται ὑμᾶς Ἔραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.

24 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. 25 Αμήν. Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνί-26 οις σεσιγημένου, φανερωθέντος δὲ νῦν, διά τε γραφῶν προφητικῶν κατ ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνω-27 ρισθέντος μόνῳ σοφῷ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ᾿Αμήν.

[Πρὸς Ῥωμαίους έγράφη ἀπὸ Κορίνθου, διὰ Φοίβης τῆς διακόνου τῆς έν Κεγχρεαῖς ἐκκλησίας.]

Ver. 25. τῷ δὲ δυναμένω κ. τ. λ. Almost all the MSS. place this doxology after ch. xiv. 23; and such an address is not only not unusual with St. Paul, but a simple benediction is more common at the end of his Epistles. Compare Eph. iii. 20. vi. 24. l Tim. i. 17. The subscriptions at the end of the Epistles were added at a later period, and are frequently erroneous.

Ver. 21. Τιμόθεος. He was now at Corinth. See Acts xx. 4. Lucius is probably the Cyrenian mentioned in Acts xiii. 1. Of Jason and Sosipater see Acts xvii. 5. xx. 4; Gaius, 1 Cor. i. 14; Erastus, Acts xix. 22. Ver. 24. ἡ χάρις ε. τ. λ. St. Paul usually wrote the concluding benediction with his own hand, probably as a mark of the genuineness of his Epistles. Compare 2 Thess. iii. 17.

Ver. 25. xpóvoic aiwvioic. From the earliest times. The mystery of Redemption had been silently and obscurely indicated from the time of the Fall, but only clearly revealed by the Gospel. Compare 1 Cor. ii. 7. Eph. iii. 9. Col. i. 26. 2 Tim. i. 9. Til. i. 2. 1 Pet. i. 20.

Ver. 27. ἡ δόξα. Scil. ἔστω. The relative $\tilde{\psi}$ is pleonastic.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝ-ΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

[A Church had been planted by Paul at Corinth, during a residence of eighteen months in that city; and, after his departure, Apollos, as well as Aquila and Sosthenes, are mentioned as taking a prominent part in its ministry (Acts xviii. 2, 24. 1 Cor. i. 1). The peace of the church, however, was soon disturbed by false teachers; and the errors and disorders, which they introduced, were reported to the apostle by some members of the family of Chloë (1 Cor. i. 11). The object of this Epistle was partly to reprove the converts for the part they took in the several corruptions and dissensions thus brought among them (ch. i. 10-vi. 20), and partly to reply to a letter, which they had addressed to him, respecting some points of discipline and doctrine (ch. vii—xv). According to the subscription it was written from Philippi; but it is certain from ch. xvi. 8, that he wrote it at the close of his three years' residence at Ephesus (Acts xx. 31), in the year A.D. 56. Its genuineness and authenticity have never been doubted; and they are abundantly established by the testimonies of Clemens Romanus, Ignatius, and Polycarp, in the first century; of Irenseus and Athenagoras in the second; and of Tertullian and Origen in the third.]

1. ΠΑΥΛΟΣ, κλητός ἀπόστολος Ίησοῦ Χριστοῦ διά θελήματος 1 Θεοῦ, καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφὸς, τῆ ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ τῆ οὖση ἐν Κο-2 ρίνθω, ήγιασμένοις έν Χριστω Ίησου, κλητοίς άγίοις, συν πάσι τοις έπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ίησοῦ Χριστοῦ έν παντί τόπω, αὐτων τε καὶ ἡμων' χάρις ὑμίν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς 3 ήμων, καὶ κυρίου Ίησοῦ Χριστοῦ.

Εύχαριστω τω Θεω μου πάντοτε περί ύμων, έπι τη χάριτι του Θεού 4 τη δοθείση υμίν έν Χριστώ Ίησου. ὅτι έν παντὶ ἐπλουτίσθητε έν αὐ-5 τῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάση γνώσει, καθώς τὸ μαρτύριον τοῦ Χρισ-6 του έβεβαιώθη έν ύμιν. ωστε ύμας μη ύστερείσθαι έν μηδενί χαρίσματι, τ απεκδεχομένους την αποκάλυψιν του κυρίου ήμων Ίησου Χριστού ος και βεβαιώσει ύμας έως τέλους, ανεγκλήτους έν τη ήμέρα του κυ-8 ρίου ήμων Ίησου Χριστού. Πιστός ὁ Θεός, δι' οῦ ἐκλήθητε είς κοι-9 νωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

1. X. A phrase denoting religious worship and adoration. Compare Acts ii. 21. ix. 14. 21. vii. 59. xxii. 16. Rom. x. 14. The words αύτῶν τε κὶ ἡμῶν connect with κυρίου ἡμῶν. Not our Lord only, but theirs also.

Tongues, and of Knowledge. See on ch. xil. Church of Christ. 28. The apostle tells the Corinthians that the

CHAP. I. Ver. 2. inikaloupivois to ov. proof of the Gospel (vv. 6, 7) had been comfirmed to them by the communication of the gifts of the Spirit, and that its reward would be ratified to those who were found blameless. In ver. 8, 8c must refer to Oedc (ver. 4). God will keep his promise (ver. 9, to those who are Ver. 5. λόγω κ γνώσει. The gift of blameless, and foster no dissensions in the

10 Παρακαλώ δὲ ύμᾶς, ἀδελφοὶ, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ίησου Χριστού, ίνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μη ή έν ὑμίν σχίσματα, ήτε δε κατηρτισμένοι έν τῷ αὐτῷ νοῖ καὶ έν τῷ αὐτῷ γνώμη. 11 Εδηλώθη γάρ μοι περί ύμων, άδελφοί μου, ύπο των Χλόης, ὅτι ἔριδες 12 εν ύμιν είσι. Λέγω δε τούτο, ὅτι ἔκαστος ύμων λέγει, Έγω μέν είαι 13 Παύλου, έγω δὲ Απολλω, έγω δὲ Κηφᾶ, έγω δὲ Χριστοῦ. Μεμέρισται ο Χριστός ; μη Παύλος έσταυρώθη ύπερ ύμων, η είς το όνομα Παύλου 14 έβαπτίσθητε; Ευχαριστώ τῷ Θεῷ, ὅτι οὐδένα ὑμῶν έβάπτισα, εί μὴ 15 Κρίσπον καὶ Γάϊου ΐνα μή τις είπη, ὅτι είς τὸ έμὸν ὅνομα έβάπτισα. 16 Εβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον λοιπὸν οὖκ οἶδα, εἴ τινα ἄλλον 17 έβάπτισα. Οὺ γὰρ ἀπέστειλέ με Χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι οὐκ έν σοφία λόγου, ΐνα μη κενωθή ο σταυρός του Χριστού. 18 Ο λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία έστὶ, τοῖς δὲ 19 σωζομένοις ήμιν δύναμις Θεού έστι γέγραπται γάρ, " Απολώ την 20 σοφίαν των σοφων, και την σύνεσιν των συνετων άθετήσω." Που σοφός; που γραμματεύς; που συζητητής του αίωνος τούτου; οὐχὶ ἐμώ-21 ρανεν ο Θεός την σοφίαν του κόσμου τούτου; Επειδή γαρ εν τη συφία τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν Θεὸν, εὐδόκησεν ὁ 22 θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας ἐπειδή 23 καὶ Ιουδαίοι σημείον αιτούσι, καὶ Ελληνες σοφίαν ζητούσιν ήμείς δὲ κηρύσσομεν Χριστον έσταυρωμένον, Ιουδαίοις μεν σκάνδαλον, Έλλησι 24 δε μωρίαν αὐτοῖς δε τοῖς κλητοῖς, Ίουδαίοις τε καὶ Ελλησι, Χριστὸν 25 θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον των ανθρώπων έστι, και το ασθενές του Θεου ισχυρότερον των ανθρώ-

Ver. 22. G. K. S. σημεῖα.—23. "Ελλησι. G. K. S. έθνεσι.

Ver. 10. σχίσματα. The first and chief instituting new rites, or appointing a new miapostolical authority. Compare 1 Cor. xi. perly to mend a rent; as in Matt. iv. 21.

Ver. 13. μεμέρισται ο Χρίστος; The import of this question is explained by what follows. Since Christ alone paid the price of our redemption, none other is entitled to a share in that reverence, which is due to him

preachers of the Gospel been men of learning and eloquence, its success might have been attributed to human artifice, rather than su- folly. So μωρία κηρύγματος in ver. 21. pernatural support. Compare 1 Cor. ii. 4. 13.

Ver. 18. ἀπολλυμένοις. Lost, by reason evil, of which the apostle complains, was the of their rejecting Christ as foolishness. On prevalence of Schism. It should seem that the other hand σωζόμενοι are those who acthe sin of Schism consists in the violation of cept the terms of salvation, and are admitted church unity, by forming new communions, to the privileges of the Gospel by baptism. St. Paul contends that predjudice was equally nistry, in opposition to those sanctioned by the obstacle, which prevented the reception of the Gospel, as being in itself the powerful sign 18. xii. 25. Of the word σχίσμα, see on which the Jews demanded, and the wisdom John vii. 43. The metaphor is preserved in required by the Gentiles. Compare ver. the verb xaraprizery, which signifies pro- 24. The following citation is from Isa. xxix.

Ver. 20. που σόφος; κ. τ. λ. σόφος is the Gentile philosopher; γραμμαredg the Jewish scribe; and συζητητής, the None of these had been general enquirer. able to discern God in his works of wisdom and providence (ver. 21). Compare Rom. i. Ver. 17. In σοφία λόγου. Had the first 20, 21.—Of σημείον (ver. 22), see on Matt. xii. 38.

Ver. 25. το μωρόν. That which is called

πων έστί. Βλέπετε γαρ την κλησιν ύμων, αδελφοί, στι οὐ πολλοί 26 σοφοί κατά σάρκα, οὐ πολλοί δυνατοί, οὐ πολλοί εὐγενεῖς άλλὰ τά 27 μωρά του κόσμου έξελέξατο ὁ Θεὸς, ίνα τοὺς σοφοὺς καταισχύνη καὶ τὰ ἀσθενή τοῦ κόσμου έξελέξατο ὁ Θεὸς, ΐνα καταισχύνη τὰ ἰσχυρά καὶ τὰ άγενη τοῦ κόσμου καὶ τὰ έξουθενημένα έξελέξατο ὁ Θεὸς, καὶ τὰ 28 μη όντα, ίνα τα όντα καταργήση όπως μη καυχήσηται πάσα σαρξ 29 ένωπιον αὐτοῦ. Έξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς έστὲ έν Χριστῷ Ἰησοῦ, δς έγενήθη 30 ήμιν σοφία ἀπὸ Θεού, δικαιοσύνη τε καὶ άγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις 31 ίνα, καθώς γέγραπται, " 'Ο καυχώμενος έν Κυρίφ καυχάσθω." Κάγω 2 ελθων προν ύμας, αδελφοί, ήλθον ου καθ' ύπεροχην λόγου η σοφίας καταγγέλλων ύμιν το μαρτύριον του Θεού. Ου γάρ έκρινα του είδέναι? τὶ έν ὑμῖν, εί μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τοῦτον έσταυρωμένον. Καὶ ἐγω 3 έν ασθενεία και έν φόβω και έν τρόμω πολλώ έγενόμην προς ύμας καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς ἀνθρωπίνης σο-4 φίας λόγοις, αλλ' έν αποδείξει πνεύματος και δυνάμεως. ΐνα ή πίστις 5 ύμων μη ή έν σοφία ανθρώπων, αλλ' έν δυνάμει Θεού.

Σοφίαν δὲ λαλούμεν έν τοῖς τελείοις σοφίαν δὲ, οὐ τοῦ αίωνος τού-6 του, ουδέ των άρχόντων του αίωνος τούτου των καταργουμένων άλλά? λαλουμεν σοφίαν Θεού έν μυστηρίω την αποκεκρυμμένην, ην προώρισεν ό θεὸς πρὸ τῶν αίώνων είς δόξαν ἡμῶν, ῆν ούδεὶς τῶν ἀρχύντων τοῦ 8 αίωνος τούτου έγνωκεν' εί γαρ έγνωσαν, οὐκ αν τὸν κύριον τῆς δόξης έσταυρωσαν άλλά, καθώς γέγραπται, "Α όφθαλμός ουκ είδε, και ους 9

Ver. 28. καὶ τὰ μη οντα. S. omits the copula, and K. encloses it within brackets.— 29. αὐτοῦ. G. K. S. τοῦ Θεοῦ. CHAP. II. Ver. 1. τὸ μαρτ. Codd. A. C. τὸ μυστήριον. Compare ch. i. 6.—2. G. K. S. τὶ εἰδέναι, omitting τοῦ.—4. ἀνθρωπίνης σοpiac. G. S. omit the epithets, and K. brackets it.

call. So ή ἐκλογή, in 1 Thess. i. 4. At the by Divine aid to preach the Gospel. end of the verse kirknyrai is understood, being implied in the noun $\kappa\lambda\tilde{\eta}\sigma\iota\nu$.

count: as in Eur. Troad. 608. Similar ex- various conjectural emendations have been amples abound in the Greek writers. The proposed; but they are uncertain, and unneneuter is used for the masculine throughout. cessary. By πνεύματος & δυνάμεως are See 36. Gr. Gr. S. 36.—Of the syntax in meant the gift of the Spirit, and the working ver. 29, see on Matt. xii. 25.

Ver. 30. if aurou. That is, by his free grace and mercy. Some connect δικαιοσύνη with upeig fort. Christ, however, was not only the author of Gospel wisdom, but of justification, sanctification, and redemption.

Ver. 31. καθώς γέγραπται. Jer. ix. 23. LXX. εν τούτφ καυχάσθω ο καυχώμενος, συνιείν ή γινώσκειν ότι έγώ είμι ὁ Κύριος.

See on Acts iii. 12.

In spite of this infirmity, and his dread of does not agree with the Hebrew.

Ver. 26. την κλησιν. The manner of your persecution (Acts xviii. 6. 9), he was enabled

Ver. 4. πειθοί. Persuasive:—a verbal of the same class with φειδός, μιμός, and the Ver. 28. τd μη δντα. Things of no ac- like. It is not used by any other writer, and of miracles.

Ver. 6. τοις τελείοις. Christians. Whatever is thought of the Gospel by others, its wisdom is duly appreciated by those competent to judge of it. See on Matt. xix. 21.—Of the verb καταργείσθαι, see on Luke xiii. 7. The participle here implies the vanity of the speculations of the worldly wise.

Ver. 7. εν μυστηρίω κ. τ. λ. See on CHAP. II. Ver. 2. Expiva rou eldeval. Rom. xvi. 25. By doka is meant the future glory of believers. See on Rom. iii. 23. The Ver. 3. ἀσθενεία. See on 2 Cor. xii. 7. citation in ver. 9, is from Isa. lxiv. 4; but it

ούκ ήκουσε, και έπι καρδίαν ανθρώπου ούκ ανέβη, α ήτοιμασεν ο Θεός 10 τοις αγαπώσιν αὐτόν." Ἡμίν δε ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ πνεύματος 11 αὐτοῦ τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα έρευνᾶ, καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ. Τίς γὰρ υίδεν ανθρώπων τα του ανθρώπου, εί μη το πνεύμα του ανθρώπου το έν αὐτῷ; Οὕτω καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς οίδεν, εί μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. 12 Ήμεις δὲ οὐ τὸ πνεύμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεύμα τὸ έκ 13 του Θεού, ίνα είδωμεν τὰ ύπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ήμιν. Α καὶ λαλούμεν, ούκ έν διδακτοίς ανθρωπίνης σοφίας λόγοις, αλλ' έν διδακτοίς 14 πνεύματος άγίου, πνευματικοίς πνευματικά συγκρίνοντες. Ψυχικός δε ανθρωπος ου δέχεται τα του πνεύματος του Θεου μωρία γαρ αυτώ 15 έστι, καὶ οὐ δύναται γνώναι, ὅτι πνευματικώς ἀνακρίνεται. ΄Ο δὲ πνευ-16 ματικός άνακρίνει μεν πάντα, αὐτός δε ὑπ' οὐδενὸς άνακρίνεται. "Τίς γαρ έγνω νοῦν Κυρίου, ος συμβιβάσει αὐτόν;" Ήμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ έχομεν.

3. Καὶ έγω, άδελφοὶ, οὐκ ήδυνήθην λαλησαι ὑμῖν ώς πνευματικοῖς, εάλλ' ώς σαρκικοίς, ώς νηπίοις έν Χριστώ. γάλα ύμας έπότισα, καί 3ου βρώμα ούπω γαρ ηδύνασθε, αλλ' ούτε έτι νύν δύνασθε έτι γαρ σαρκικοί έστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζηλος καὶ ἔρις καὶ διχοστασίαι, 4 ουχί σαρκικοί έστε, και κατά ανθρωπον περιπατείτε; όταν γάρ λέγη τις, Έγω μέν είμι Παύλου ετερος δέ, Έγω Απολλώ ούχι σαρκικοί 5 έστε; Τίς οὖν έστι Παῦλος, τίς δὲ Απολλώς, ἀλλ' ἢ διάκονοι, δι' ὧν δεπιστεύσατε, καὶ εκάστψ ώς ὁ Κύριος έδωκεν; Έγω έφύτευσα, Άπολ-7 λως επότισεν, άλλ΄ ο Θεός ηυξανεν. ωστε ούτε ο φυτεύων έστί τι, ούτε

Ver. 11. obdeig older. Al obdeig eyrwker.—13. nr. aylov. G. S. omit aylov, and K. puts it in brackets. CHAP. III. Ver. 1. G. σαρκίνοις. Compare Rom. vii. 14.— 2. καὶ οὐ βρῶμα. G. K. S. omit the copula.—ἠδύνασθε. G. K. S. ἰδύνασθε.— 4. ούχὶ σαρκ. Codd. A. B. C. D. ούκ ἄνθρωποι.—5. άλλ' ἢ διάκονοι. G. S. omit **ፊ**ኢኢ'. ሕ.

Ver. 13. πν. πν. συγκρίνοντες. Inter- πνευμα έχων, as in Jude 19. preting the things spoken by the Spirit in the 0. T. by the revelations of the same Spirit in the N. T. The verb συγκρίνειν signifies to explain in Gen. xl. 8. 16. 22. Numb. xv. 34. LXX.

Maker (1ss. xl. 18). Between ψυχικός and 7. σαρκικός (1 Cor. iii. 1), there is this difference; that the former indicates the natural Xen. Anab. VIII. 4. 1. powers of the mind uninfluenced by the Holy Spirit, and the latter an addiction to sensual v. 36.

Ver. 11. τὰ τοῦ ἀνθρώπου. Supply βάθη, lusts. Both are opposed, separately or togefrom ver. 10. So again, with rà rou Geou. ther, to areumaricos, which is equivalent to

CHAP. III. Ver. 2. γάλα ὑμᾶς κ. τ. λ. St. Paul had merely instructed the Corinthians in the Arst rudiments of Christianity; and he tells them their schismatic adherence to this or that favourite teacher, proved that Ver. 14. ψυχικός δὲ κ. τ. λ. Here we they were still so far uninfluenced by the Spihave the reason why the wisdom of God is rit, as to be incapable of comprehending the considered folly by men: viz. because the na- full developement of Gospel doctrine. Comtures man, unassisted by the Spirit, can no pare Heb. v. 12, sqq.—The verb ποτίζειν more form a judgment of spiritual things, must be taken in a double sense. Compare than a mortal can fathom the counsels of his Luke i. 64; and see Gr. Gr. §. 69. III. Obs.

Ver. 6. άλλ' ή. Breept. 80 2 Cor. i. 13.

Ver. 7. 7i. Subaud. µbya. See on Acta

ύ ποτίζων, αλλ' ο αὐξάνων Θεός. 'Ο φυτεύων δὲ καὶ ο ποτίζων έν 8 είσιν, εκαστος δε τον ίδιον μισθον λήψεται κατά τον ίδιον κόπον. Θεοῦ γάρ έσμεν συνεργοί Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ οἰκοδοιή έστε. 9 Κατά την χάριν του Θεου την δοθεισάν μοι, ως σοφος άρχιτέκτων θε-10 μέλιον τέθεικα, άλλος δὲ ἐποικοδομεῖ ἔκαστος δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεί. Θεμέλιον γαρ άλλον οὐδείς δύναται θείναι παρα τον κείμενον, ος 11 εστιν Ίησους ὁ Χριστός. Εί δέ τις έποικοδομεί έπι τον θεμέλιον του-12 τον, χρυσὸν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, ἐκάσ-13 του το έργον φανερον γενήσεται ή γάρ ήμέρα δηλώσει ότι έν πυρί αποκαλύπτεται, καὶ ἐκάστου τὸ ἔργον, ὁποιόν ἐστι, τὸ πῦρ δοκιμάσει. Εί τινος το έργον μένει, ο έπωκοδομησε, μισθον λήψεται εί τινος το 14 έργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ώς δια πυρός. Οὺκ οἴδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ 16 οίκει έν ύμιν; Εί τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρει, φθερεί τοῦτον ὁ Θεός 17 ο γαρ ναος του Θεου άγιος έστιν, οιτινές έστε υμείς.

Μηδείς εαυτόν εξαπατάτω εί τις δοκεί σοφός είναι έν τῷ αίωνι 18 τούτω, μωρός γενέσθω, ίνα γένηται συφός ή γάρ σοφία του κόσμου 19 τούτου, μωρία παρά τῷ Θεῷ έστι. Γέγραπται γάρ, " Ο δρασσόμενος τους σοφούς έν τη πανουργία αυτών. Και πάλιν, "Κύριος 20 γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι είσὶ μάταιοι." "Ωστε ?! μηδείς καυχάσθω έν ανθρώποις πάντα γαρ ύμων έστιν, είτε Παύλος 22 είτε Απολλώς είτε Κηφάς, είτε κόσμος, είτε ζωή είτε θάνατος, είτε ένεστωτα είτε μέλλοντα πάντα ύμων έστιν ύμεις δε, Χριστού Χριστός δε, Θεού.

Ver. 11. Ίησοῦς ὁ Χρ. G. K. S. omit the copula. Al. Χριστὸς Ἰησοῦς.—14 G. K. 8. HEVEL

same work.

Ver. 9. Θεοῦ συνεργοί. Fellow-labourers of God; i. e. employed by God. St. Paul compares the church of Corinth to a building or temple, of which he had laid the foundation, Jesus Christ being the chief corner-stone: trines. The verb is used first in its metaphoand others, as Apollos, and certain false teachers, had proceeded with the superstructure. Their work would be estimated by the sensible of his folly. It is clear from the next nature and durability of the materials; and verse that έν τῷ αίωνι τούτω must be referthey would be rewarded or punished accordingly.

Probably the day of Ver. 13. ήμέρα. judgment; and, if so, it should be repeated as the nominative before άποκαλύπτεται. Compare 2 Thess. i. 8. 2 Pet. iii. 7. Some understand the day of persecution.

Ver. 15. ws did nupos. That is, narrowly, with difficulty. Compare Amos iv. 11. Zech. iii. 2. Jude 23. So Aristid. Fr. in missou πυρός ἄνδρα σώζειν. Liv. XXII.35. Prope

Ver. 8. Ev sigur. That is, employed in the ambustus evaserat. Honest, though mistaken motives, repentance, and recantation of error, are, doubtless, palliative circumstances in the conduct of false teachers, which will tend to mitigate God's wrath against them.

Ver. 16. posiper Corrupt with false decrical, and then in its proper acceptation.

Ver. 18. μωρός γενέσθω. Let him become red back to σόφος, not construed with μωρός. -In vv. 19, 20, the citations are from Job v. 13. Psa. xciv. 11. With δρασσόμενος, thwarting, supply Beog lore.

Ver. 21. μηδείς καυγάσθω. Let no one, whether teacher or otherwise, presume to attach himself to a particular party: for the services of all are as much intended for the general benefit, as all are alike partakers of God's providence and grace.

- 1 4. Ουτως ήμας λογιζέσθω ἄνθρωπος, ως ύπηρέτας Χριστοῦ καὶ 2 οικονόμους μυστηρίων Θεοῦ. "Ο δὲ λοιπὸν, ζητείται έν τοῖς οἰκονύ- 3 μοις, ΐνα πιστός τις εὐρεθῷ. Έμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν, ἵνα ὑφ΄ ύμων ανακριθώ, η ύπο ανθρωπίνης ημέρας αλλ' οὐδὲ έμαυτον ανακ-4 ρίνω οὐδὲν γὰρ έμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ έν τούτῳ δεδικαίωμαι ὁ 5 δὲ ἀνακρίνων με, Κύριός έστιν. "Ωστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, έως αν έλθη ο Κύριος, ος και φωτίσει τα κρυπτα του σκότους, και φανερώσει τας βουλάς των καρδιών και τότε ο έπαινος γενήσεται εκάστω ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.
- 6 Ταῦτα δὲ, ἀδελφοὶ, μετεσχημάτισα είς έμαυτον καὶ Απολλώ δι' ύμᾶς, ίνα έν ήμιν μάθητε τὸ μη ύπερ ο γέγραπται φρονείν, ίνα μη είς ύπερ 7του ένος φυσιούσθε κατά του έτέρου. Τίς γάρ σε διακρίνει; τί δε έχεις, 8 ο οὐκ έλαβες; εί δὲ καὶ έλαβες, τί καυχασαι ώς μη λαβών; "Ηδη κεκορεσμένοι έστε, ήδη επλουτήσατε, χωρίς ήμων έβασιλεύσατε και όφε-9λόν γε έβασιλεύσατε, ίνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν. Δοκῶ γὰρ οτι ο Θεος ήμας τους αποστόλους έσχατους απέδειξεν, ως έπιθανατίους, 10 ότι θέατρον έγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. Ἡμεῖς μωροί δια Χριστον, ύμεις δε φρόνιμοι εν Χριστώ ήμεις ασθενείς, ύμεις δε 11 ίσχυροί ύμεις ένδοξοι, ήμεις δε άτιμοι. "Αχρι της άρτι ώρας καὶ πεινώμεν, 12 καὶ διψωμεν, καὶ γυμνητεύομεν, καὶ κολαφιζόμεθα, καὶ ἀστατυυμεν, καί κοπιωμέν έργαζόμενοι ταις ιδίαις χερσί λοιδυρούμενοι εύλογούμεν 13 διωκόμενοι άνεχόμεθα. βλασφημούμενοι παρακαλούμεν. ώς περικαθάρ-

Ver. 6. Al puoioioge.

CHAP. IV. Ver. 1. ως ὑπηρέτας κ. τ. λ. Instead of seeking to be the head of a party, St. Paul declares that his only wish, as it ought to be that of every Christian minister, was to do his duty faithfully; careless of the opinion of men, and awaiting the judgment of God at the last day.—In ver. 8, the word ημίρα is used in the forensic sense of fixing a day, dicendi diem, for a trial; and in oppo-With ver. 5, compare Matt. vii. 1.

introduces the name of himself and Apollos, figures. be merely intends to caution them against the false teachers, of whom the different parties vere disposed (φυσιοῦσθαι) to entertain extravagant notions; eig unto rou tvog nara rou iripov, each siding with one against another. It is plain from the context that $\delta \gamma i \gamma \rho a \pi \tau a \iota$ refers to what is written in this Epistle on the subject in question.—Of Iva with an indicative, see Gr. Gr. § 56. Obs. 3.

Ver. 7. τίς γάρ σε διακρίνει; κ. τ. λ. The apostle now turns short upon the false teachers themselves; whose pretensions, be they what they might, had no real merit, except as they referred to God.

Ver. 8. ήδη κεκορεσμένοι έστε, κ. τ. λ. Reprobating the self-satisfaction of these teachers, St. Paul ironically claims a share in their pretensions as their spiritual father; and sition to the great day of final retribution. adds, that in a worldly point of view they had certainly the advantage of the apostles, whose Ver. 6. μετεσχημάτισα. This verb signifies labours exposed them to the most dreadful to transfer to one thing what is really meant persecutions. These verbs are employed of another. See Quint. Inst. Or. IX. 2. Hence merely to strengthen the sarcasm, and set it has been thought that, although the apostle forth the assumed importance, under different

Ver. 9. ξπιθανατίους. Doomed to slaughter. There is an evident allusion to the combats of the bestiarii, who were exposed unarmed in the theatre to wild beasts. These were the last exhibitions of each day. Hence the epithet έσχάτους. See Mart. Epig. XIII. 95. Senec. Epict. 7. Compare also 1 Cor. xv. 32.

Ver. 12. Idiaic xepol. Compare Acta xx. 34. Ver. 13. περικαθάρματα. In allusion to

ματα του κόσμου έγενήθημεν, πάντων περίψημα έως άρτι. Οὐκ έντρέ-14 πων ύμας γράφω ταυτα, άλλ' ώς τέκνα μου άγαπητα νουθετφ. 'Εαν 15 γὰρ μυρίους παιδαγωγούς έχητε έν Χριστώ, άλλ' οὐ πολλούς πατέρας έν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου έγὼ ὑμᾶς έγέννησα. Παρακαλώ οθν ύμας, μιμηταί μου γίνεσθε. Δια τούτο έπεμψα ύμιν 16-1 Τιμόθεον, ος έστι τέκνον μου άγαπητον και πιστον έν Κυρίφ, ος ύμας άναμνήσει τὰς ὁδούς μου τὰς έν Χριστῷ, καθώς πανταχοῦ έν πάση έκκλησία διδάσκω. 'Ως μη έρχομένου δέ μου πρός ύμας έφυσιώθησάν 18 τινες' έλεύσομαι δε αχέως προς ύμας, έαν ο Κύριος θελήση, και γνώ-19 σομαι, οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ τὴν δύναμιν οὐ γὰρ έν 20 λόγψ ή βασιλεία του Θεού, αλλ' έν δυνάμει. Τί θέλετε; έν ράβδψ 21 έλθω πρός ύμας, η έν αγάπη, πνεύματί τε πραότητος;

5. "ΟΛΩΣ ακούεται εν ύμιν πορνεία, και τοιαύτη πυρνεία, ητις ουδε Ι έν τοις έθνεσιν ονομάζεται, ωστε γυναικά τινα του πατρός έχειν καί? ύμεις πεφυσιωμένοι έστε, και ουχί μαλλον έπενθήσατε, ίνα έξαρθη έκ μέσου ύμων ο το έργον τουτο ποιήσας. Έγω μέν γαρ ώς απών τω 3 σώματι, παρών δὲ τῷ πνεύματι, ήδη κέκρικα ώς παρών, τὸν οῦτω τουτο κατεργασάμενον, έν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρισ-4 του, συναχθέντων ύμων και του έμου πνεύματος, σύν τη δυνάμει του κυρίου ήμων Ίησου Χριστού, παραδούναι τον τοιούτον τῷ Σατανά κίς 5 ολεθρον της σαρκός, ίνα το πνεύμα σωθή έν τη ήμέρα του κυρίου Ίησοῦ. Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. Οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλυν 6 τὸ φύραμα ζυμοῖ; Ἐκκαθάρατε οὖν τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον?

Ver. 1. ονομάζεται. Omitted by G. K. S.—2. G. K. S. άρθη. A note of interrogation, which is generally placed at the end of the verse, has been properly removed by recent editors. 8. ως ἀπων. Some MSS. omit ως.—7. ἐκκαθάρατε οὖν. G. K. S. omit οὖν. In very many MSS. ὑπερ ἡμῶν is wanting. For ἐτύθη, R. has ἐθύθη.

persons devoted to death in order to avert. The verb ονομάζεται must be rendered is some public calamity. Their bodies were approved; and so it is used in Josh. xxiii. 7. cast into the sea, and the words, $\gamma i \nu o \nu \pi \epsilon \rho i \psi$. LXX. That the crime in question was held ημα, γίνου κάθαρμα, were pronounced over in detestation by the heathens appears from them. See Schol. Arist. Plut. 453. Equit. Cic. Orat. pro. Cluent. c. 5. Nubit generum 1133. Servius or Virg. En. II. 56. Some socrus, nultis auspicibus, nullis auctoribus, fuhave thought that there is a reference to Lam. nestis ominibus omnium omnibus. O mulicris iii. 45.

Ver. 19. τον λόγον. Human eloquence, as

opposed to δύναμιν, spiritual gifts.

Ver. 21. ράβδω. A rod; i. e. punishment. There is a contrast between the severity of a master, and the love of a father. See ver. 15. St. Paul was the spiritual futher, who converted them.

CHAP. V. Ver. 1. Shug akouseral. Is the subject of general report. The apostle now introduces the second cause of complaint, and observes that their tolerance of a case of notorious incest was sufficient to bring shame phor, and the exhortation connected with it, upon the whole Christian community, who it is probable that the Epistle was written were nevertheless elated with spiritual pride. shortly befor eEaster.

scelus incredibile, et præter hanc unum in omni vità inauditum! It should seem from 2 Cm. vii. 12, that the injured husband and father was still alive.

Ver. 5. παραδούναι τῷ Σατανῷ. Probably a form of excommunication; but the addition of the words είς ὅλεθρον τῆς σαρκός seems also to indicate the infliction of some bodily disease. Compare 1 7im. i. 20.

Ver. 6. καύχημα. The boasting mentioned above (ver. 2), and reprobated in the preceding chapters. From the ensuing meta-

φυραμα, καθώς έστε άζυμοι και γαρ το πάσχα ήμων ύπερ ήμων έτύθη, 8 Χριστός. ' Ωστε εορτάζωμεν, μη εν ζύμη παλαιά, μηδε έν ζύμη κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ΄ έν ἀζύμοις είλικρινείας καὶ ἀληθείας.

- 9 Έγραψα ύμιν έν τη έπιστολή, μη συναναμίγνυσθαι πόρνοις 10 και ου πάντως τοις πόρνοις του κύσμου τυύτου, η τοις πλεονέκταις, η αρπαζιν, η είδωλολάτραις έπει όφείλετε αρα εκ του κόσμου έξελθείν. 11 Νυνί δὲ ἔγραψα ύμιν μη συναναμίγνυσθαι, έάν τις άδελφὸς ὀνομαζόμενος ή πόρνος, η πλεονέκτης, η είδωλολάτρης, η λοίδορος, η μέθυσος, 12 η αρπαξ΄ τῷ τοιούτψ μηδὲ συνεσθίειν. Τί γάρ μοι καὶ τοὺς ἔξω κρί-13 νειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; τοὺς δὲ ἔξω ὁ Θεὸς κρίνει. Και
- 6. ΤΟΛΜΑι τις ύμων, πράγμα έχων πρύς τον έτερον, κρίνεσθαι 2 έπι των αδίκων, και ούχι έπι των άγιων; ούκ οίδατε ὅτι οι ἄγιοι τον κύσμον κρινούσι; καὶ εί εν ύμιν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί έστε κριτη-3 ρίων έλαχίστων; οὐκ οίδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν; μήτι γε βιω-4τικά; Βιωτικά μέν οὖν κριτήρια έὰν ἔχητε, τοὺς έξουθενημένους έν τῷ 5 έκκλησία, τούτους καθίζετε. Πρός έντροπην ύμιν λέγω ουτως ούκ έστιν έν ύμιν σοφος ουδέ είς, δς δυνήσεται διακρίναι άνα μέσον του 6 αδελφού αὐτού; αλλα αδελφος μετα αδελφού κρίνεται, και τούτο έπι 7 απίστων; "Ηδη μέν ούν όλως ηττημα έν ύμιν έστιν, ότι κρίματα έχετε

Ver. 10. καὶ οὐ π. Many MSS. want καί.—11. K. ἡ πόρνος.—13. κρίνει. G. K. S. rpivel. G. S. omit kal before izapelre. Al. izápare. CHAP. VI. Ver. 2. G. K. S. η ούκ οίδατε.—5. G. K. S. ούκ ένι έν ύμιν.—7. έν ύμιν. G. K. S. omit the

Compare ver. 13. cc. 13. 18. vii. 2. That xxi. 12. the article will bear this meaning, see Rom. xvi. 22. Col. iv. 16. 1 Thess. v. 27. 2 Thess. iii. 14.—Of iypaha, put for the present tense, there is another instance in 1 Cor. ix. 15.

έξαρείτε τὸν πονηρὸν έξ ύμων αὐτων.

See Gr. Gr. & 50. Obs. 5. 8.

Ver. 12. rode lew. See on Mark iv. 11. Here the term is applied to heathers, as opposed to rois iou, Christians. The meaning is, that, in order to avoid all intercourse with fornicators, it would be absolutely impossible to live in the world (ver. 10); nor was it his or their business to interfere with the vices of the heathen. These God would judge; but they might, and ought to excommunicate a professed Christian, who was thus openly μεν. convicted of guilt.

et lew: as in Xen. Mem. II. 9. 1. A further ground of complaint, preferred by the apostle against the Corinthian converts, was their litigious spirit, and more especially the bringopposed to ol äyeoe, Christians, ol adikoe are xxiii. 3. the heathers; though both terms merely indicate their general character. The verb rox- hence a diegrace. The apostle adds, that

Ver. 9. εν τỹ ἐπιστολỹ. In this epistle. μᾶν is simply to be induced. Compare John

Ver. 2. τον κόσμον κρινοῦσι. The part which Christians will bear in the last judgment is not fully revealed; but as the dead in Christ will rise first, they will perhaps take their place as assessors of Christ, after receiving their own sentence of blessedness. Compare Matt. xix. 28. The word κριτήριον signisies a tribunal. Similar terms are ducastýριον, δεσμωτήριον. The sense is—If such dignity is reserved for you, are ye not competent to preside in earthly courts, which take cognizance only of the trifling concerns of this

Ver. 3. μήτι γε βιωτικά; Scil κρινου-

Ver. 4. τούς ίξουθενημένους κ. τ. λ. That CHAP. VI. Ver. 1. πράγμα. An action is, rather than apply to a heathen tribunal. appoint the meanest Christian to be judge: though surely (ver. 5) it is a shame that you cannot find among yourselves a person wise enough to settle your disputes. The verb ing their suits before heathen tribunals. As $\kappa \alpha \theta i \zeta \epsilon i \nu$ is to appoint a judge. Compare Acts

Properly inferiority; Ver. 7. 1987 14 14.

μεθ' έαυτων. Διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερείσθε; άλλα ύμεις άδικείτε και αποστερείτε, και ταυτα άδελφούς. "Η 8-9 ούκ οίδατε ὅτι ἄδικοι βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι; Μὴ πλανασθε ούτε πόρνοι, ούτε είδωλολάτραι, ούτε μοιχοί, ούτε μαλακοί, ούτε αρσενοκοίται, ούτε κλέπται, ούτε πλεονέκται, ούτε μέθυσοι, ού 10 λοίδοροι, οὐχ ἄρπαγες, βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι. Καὶ 11 ταῦτα τινὲς ήτε αλλά ἀπελούσασθε, άλλά ἡγιάσθητε, άλλ' έδικαιώθητε, έν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, καὶ έν τῷ πνεύματι τοῦ Θεοῦ ήμων.

Πάντα μοι έξεστιν, άλλ' οὐ πάντα συμφέρει πάντα μοι έξεστιν, 12 άλλ' οὐκ έγω εξουσιασθήσομαι ὑπό τινος. Τὰ βρώματα τη κοιλία, καὶ 13 ή κοιλία τοις βρώμασιν' ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει' τὸ δὲ σῶμα οὐ τῆ πορνεία, ἀλλὰ τῷ Κυρίφ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι ό δὲ Θεὸς καὶ τὸν κύριον ήγειρε, καὶ ἡμᾶς έξεγερεί διὰ τῆς δυνάμεως 14 αὐτοῦ. Οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστιν; ἄρας 15 ούν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ, ποιήσω πόρνης μέλη; Μη γένοιτο. *Η οὐκ 16 οίδατε ὅτι ὁ κυλλώμενος τη πύρνη, εν σωμά έστιν; "Εσονται γάρ," φησίν, "οι δύο είς σάρκα μίαν." Ο δε κολλώμενος τῷ Κυρίῳ, εν 17 πνευμά έστι. Φεύγεςε την πορνείαν. Παν αμάρτημα, δ έαν ποιήση 18 ανθρωπος, έκτὸς τοῦ σώματός έστιν ὁ δὲ πορνεύων είς τὸ ίδιον σῶμα άμαρτάνει. "Η οὐκ οίδατε, ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἀγίου 19 πνεύματός έστιν, ου έχετε ἀπὸ Θεοῦ, καὶ οὐκ έστὲ έαυτων; Ήγορ-20 άσθητε γὰρ τιμης δυξάσατε δη τὸν Θεον έν τῷ σώματι ὑμῶν, καὶ έν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἄτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ.

7. ΠΕΡΙ δὲ ὧν έγράψατέ μοι, καλὸν ἀνθρώπω γυναικὸς μὴ ἄπ-1

preposition.—14. R. ὑμᾶς ἰξεγερεῖ.—15. ἄρας. A very few MSS. read ἄρα.—20. καὶ ἐν τῷ πνεύματι κ. τ. λ. These last words of the chapter are omitted in G. S.; and bracketed by K.

litigation in any shape is to be avoided, and that the injustice which produces it, as well as all other vices, will be finally punished.

Ver. 11. άλλα απελούσασθε, κ. τ. λ. Such sins as those above enumerated were renounced at baptism, and are inconsistent with the Christian character.

Ver. 12. πάντα μοι έξεστιν. probably a maxim which the Corinthians 2. 28. St. Paul now turns from censuring applied in excuse of their sensuality, under the Corinthians to certain points of doctrine whatever form; and the words τὰ βρώματα and discipline, respecting which they had κ . τ . λ . are an illustration of it, with reference to the eating of meats offered to idols. Compare always authoritative; and what he here says 1 Cor. x. 23, sqq. St. Paul replies, that even of the inexpediency of marriage must be unin things indifferent, Christians ought not to derstood with especial reference to the then be slaves to their appetites; and that the body existing state of persecution. Compare ver. being dedicated to the service of Christ, 26. should not be defiled by unchastity.

Ver. 13. τῷ σώματι. Christ will supply that spiritual nourishment which is necessary for the preservation of bodily purity.

Ver. 16. ἔσονται γάρ κ. τ. λ. Gen. ii. 24.

See also Matt. xix. 5.

Ver. 19. ναὸς τοῦ ἀγίου πν. Compare 1 Cor. iii. 16.

CHAP. VII. Ver. l. γυναικός απτεσθαι. This was To marry. So tangere is used in Hor. Sat. I. written to consult him. His decisions are not

2 τεσθαι δια δε τας πορνείας εκαστος την εαυτού γυναϊκα εχέτω, και 3 εκάστη τον ίδιον ανδρα έχέτω. Τη γυναικί ο ανηρ την οφειλομένην 4 εύνοιαν αποδιδότω ομοίως δε και ή γυνη τω ανδρί. Η γυνη του ίδιου σώματος οὐκ έξουσιάζει, ἀλλ' ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ίδίου 5 σώματος οὐκ έξουσιάζει, ἀλλ' ἡ γυνή. Μὴ ἀποστερείτε ἀλλήλους, εί μή τι αν έκ συμφώνου πρός καιρόν, ίνα σχολάζητε τη νηστεία καὶ τη προσευχή, και πάλιν έπι το αυτό συνέρχησθε, ίνα μη πειράζη υμας ό 6 Σατανάς δια την ακρασίαν υμών. Τούτο δε λέγω κατά συγγνώμην, 7 ου κατ' έπιταγήν. Θέλω γαρ πάντας ανθρώπους είναι, ώς και έμαυτόν άλλ' έκαστος ίδιον χάρισμα έχει έκ Θεού, ος μέν ούτως, ος δέ OUTWC.

8 Λέγω δε τοις αγάμοις και ταις χήραις, καλον αυτοίς εστιν, εαν 9 μείνωσιν ώς κάγώ εί δε ούκ έγκρατεύονται, γαμησάτωσαν κρείσσον 10 γάρ έστι γαμήσαι, η πυρούσθαι. Τοίς δὲ γεγαμηκόσι παραγγέλλω 11 (οὐκ έγω, ἀλλ' ὁ κύριος), γυναϊκα ἀπὸ ἀνδρὸς μη χωρισθηναι έὰν δὲ καὶ χωρισθή, μενέτω ἄγαμος, ἡ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω καὶ ἄνδρα 12 γυναϊκα μη άφιέναι. Τοις δε λοιποίς έγω λέγω, ούχ ό κύριος. Εί τις άδελφος γυναϊκα έχει απιστον, και αυτή συνευδοκεί οικείν μετ' αυ-13 του, μη αφιέτω αυτήν και γυνή, ήτις έχει ανδρα απιστον, και αυτός 14 συνευδοκεί οίκειν μετ' αὐτης, μη άφιέτω αὐτόν. Ἡγίασται γάρ ὁ άνης ὁ απιστος έν τη γυναικί, και ήγιασται ή γυνη ή απιστος έν τω ανδρί 15 έπει άρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά έστι, νῦν δὲ ἄγιά έστιν. Εί δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω ου δεδυύλωται ο άδελφος η ή άδελφη έν 16 τοις τοιούτοις εν δε ειρήνη κέκληκεν ήμας ο Θεός. Τί γαρ οίδας, γύναι, εί τὸν ἄνδρα σώσεις; η τί οίδας, ἄνερ, εί την γυναίκα σώσεις; 17 Εί μη εκάστω ως εμέρισεν ο Θεός, εκαστον ως κέκληκεν ο Κύριος, ουτω 18 περιπατείτω. Καὶ ούτως έν ταῖς έκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι. Περιτετμημένος τὶς ἐκλήθη; μη ἐπισπάσθω ἐν ἀκροβυστία τις ἐκλήθη;

Ver. 3. δφειλομένην εύν. G. K. S. δφειλήν.—5. τη νηστεία καί. Omitted by G. K. S. The same read σχολάσητε and ήτε for συνέρχησθε.—8. έστιν. Omitted by G. S.; and bracketed by K.—17. ο Θεός κ. τ. λ. G. K. S. transpose Θεός and Κύριος.

as explained by Theophylact and others, covenant with God by baptism. With the next clause compare Matt. xix. 12. on I Cor. ix. 5.

Ver. 9. πυρούσθαι. unchaste desires in Callim. H. Apoll. 49. conversion of a heathen partner. So also ordere in Hor. Od. I. 19. 5.

zix. 6. 9. .

Ver. 14. hylagrai. Is sanctified; L. c. the obligations. believing party incurs no pollution, as under

· Ver. 7. ώς ελ έμαυτόν. Scil. ἐν ἐγκρατείφ. are equally capable of being admitted into

Ver. 15. ἐν δὲ είρήνη κ. τ. λ. Though -From ver. 8, it should seem that St. Paul the believer may, without sin, submit to a sewas either unmarried or a widower. Yet see paration upon which an infidel consort is determined, yet it is better to live in peace if This verb is used of possible; more especially with a view to the

Ver. 17. καὶ οῦτως κ. τ. λ. The apostle Ver. 10. άλλ' ὁ Κύριος. See Matt. v. 32. here makes a short digression, to show that the Gospel interferes with no social or civil

· Ver. 18. μη Ιπισπάσθω. Scil. την άκροthe Jewish law (Exrs x. 3), and the children Bustian. Epiphanius and others suppose

μη περιτεμνέσθω. Ή περιτομή ουδέν έστι, καὶ ή ακροβυστία ουδέν έσ-19 τιν, άλλα τήρησις έντολων Θεού. Έκαστος έν τη κλήσει, ή έκλήθη, 20 έν ταύτη μενέτω. Δούλος έκλήθης; μή σοι μελέτω άλλ' εί και δύ-21 νασαι έλεύθερος γενέσθαι, μάλλον χρήσαι. Ο γάρ έν Κυρίφ κληθείς 22 δούλος, ἀπελεύθερος Κυρίου έστίν' όμοίως καὶ ὁ έλεύθερος κληθείς, δοῦλός ἐστι Χριστοῦ. Τιμῆς ἡγοράσθητε μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώ-23 πων. Έκαστος έν ψ έκλήθη, άδελφοί, έν τούτω μενέτω παρα τω θεψ. 24

Περί δὲ τῶν παρθένων, ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω' γνώμην δὲ δί-25 δωμι, ως ηλεημένος ύπο Κυρίου πιστός είναι. Νομίζω ούν τούτο καλόν 26 ύπάρχειν δια την ένεστωσαν ανάγκην, ὅτι καλὸν ανθρώπω τὸ οὕτως είναι. Δέδεσαι γυναικί; μη ζήτει λύσιν λέλυσαι από γυναικός; μη 27 ζήτει γυναίκα. Έαν δε και γήμης, ούχ ημαρτες και έαν γήμη ή παρ-28 θένος, ούχ ημαρτε θλίψιν δέ τη σαρκί έξουσιν οι τοιούτοι έγω δε ύμων φείδομαι Τούτο δέ φημι, άδελφοί, ότι ὁ καιρύς συνεσταλμένος τὸ λοι-29 πόν έστιν, ίνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας, ὡς μη ἔχοντες ὧσι καὶ οἱ κλαίον-30 τες, ώς μη κλαίοντες και οι χαίροντες, ώς μη χαίροντες και οι άγοράζοντες, ως μη κατέχοντες και οι χρωμενοι τω κόσμω τούτω, ως 31 μη καταχρώμενοι παράγει γαρ το σχημα του κόσμου τούτου. Θέ-32 λω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους είναι. Ὁ ἄγαμος μεριμνᾶ τὰ τοῦ Κυρίου, πῶς αρέσει τῷ Κυρίψ' ὁ δὲ γαμήσας μεριμνά τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῷ 33 γυναικί. Μεμέρισται ή γυνή καὶ παρθένος ή ἄγαμος μεριμνά τὰ τοῦ 34 Κυρίου, ίνα ή άγια και σώματι και πνεύματι ή δε γαμήσασα μεριμνά τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί. Τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν ἀὐτῶν 35 συμφέρον λέγω ουχ ίνα βρόχον υμίν επιβάλω, άλλα προς το εύσχημον και ευπρόσεδρον τω Κυρίω απερισπάστως. Εί δέ τις ασχημονείν 36

Ver. 24. παρά τῷ Θεῷ. The article is wanting in G. K. S.—29. The same omits δτι -33. 8. πῶς άρἐσει τη γυναικι μεμέρισται. Καὶ ἡ γυνή κ. τ. λ. Κ. τῷ γυναικί, καὶ μεμ. Καὶ ή γυνή καὶ ή π. ή αγαμος κ. τ. λ. - 35. εὐπρόσεδρον. G. R. S. εὐπάρεδρον. The terms are synonymous, implying a close attendance. For a like variation, see ch. ix. 13.

that the apostic alludes to a surgical process. 57.—The particle iva denotes the conse-Compare 1 Macc. i. 15.

1 Car. vi. 20. Redemption by the blood of station, will be equally exposed to person-Christ is clearly intended.

Ver. 25. παρθένων. Unmarried persons of either sex. So Rev. xiv. 4, et alibi.—The words ως ήλεημένος κ, τ. λ. may be rendered, 18. as one who by God's mercy is competent to judge rightly. In the next verse, ourse refers to παρθένων.

Ver. 28. ίγω δε ύμων φείδομαι. seems to mean the same as θέλω δὲ ὑμᾶς ἀπερισπάστως signifies without being dirάμερίμνους είναι, in ver. 32.

Ver. 29. συνεσταλμένος έστι. Is com- Luke x. 40. passed with affliction. Compare 1 Macc. iii.

quence, as elsewhere frequently; and the Ver. 23. τιμῆς ἡγοράσθητε. Compare meaning is, that all Christians, in whatever

> Ver. 31. καταχρώμενοι. This means no more than xpwµevol. So again in I Cor. 12.

Ver. 35. βρόγον. Either a yoke, α & snare. In either case the apostle would guard against the appearance of excusing inconti-This nence by discouraging marriage. The advert tracted, sc. by worldly matters. See on

Ver. 36. doxnuoveiv. Among the Jews, 6. LXX. So contractio is used in Cic. Tusc. I. and indeed by the ancients generally, female

έπι την παρθένον αυτού νομίζει, έαν η ύπέρακμος, και ούτως όφείλει 37 γίνεσθαι, δ θέλει ποιείτω, οὐχ άμαρτάνει γαμείτωσαν. Ος δὲ έστηκεν έδραιος έν τη καρδία, μη έχων ανάγκην, έξουσίαν δὲ έχει περί τοῦ ίδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν έν τη καρδία αὐτοῦ, τοῦ τηρείν την έαυ-38 του παρθένον, καλώς ποιεί. ' Ωστε καὶ ὁ έκγαμίζων, καλώς ποιεί' ο δὲ μὴ ἐκγαμίζων, κρείσσυν ποιεί.

39 Γυνη δέδεται νόμω, έφ' όσον χρόνον ζη ο ανηρ αυτης έαν δέ κοιμηθη ο ανήρ αυτής, έλευθέρα έστιν ῷ θέλει γαμηθήναι, μόνον ἐν κυρίφ. 40 Μακαριωτέρα δέ έστιν έαν ουτω μείνη, κατα την έμην γνώμην δοκώ

δέ καγώ πνευμα Θεού έχειν.

8. ΠΕΡΙ δε των είδωλοθύτων, οίδαμεν, (ὅτι πάντες γνωσιν έχομεν. 2 ή γνώσις φυσιοί, ή δε αγάπη οικοδομεί εί δε τις δοκεί είδεναι τὶ, οὐδέπω 3 οὐδὲν ἔγνωκε καθώς δεί γνωναι εί δέ τις άγαπα τον Θεον, οὖτος έγενωσται ύπ' αὐτοῦ.) περί τῆς βρώσεως οὖν τῶν είδωλοθύτων, οἴδαμεν όσι ουδεν είδωλον εν κόσμφ, και ότι ουδείς Θεός έτερος εί μη είς. Καί γαρ είπερ είσι λεγόμενοι θεοί, είτε έν οὐρανῷ, είτε έπὶ τῆς γῆς, (ὥσπερ δείσι θεοί πολλοί, και κύριοι πολλοι) άλλ' ήμιν είς Θεός ο πατήρ, έξ οῦ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς είς αὐτόν καὶ είς κύριος Ίησοῦς Χριστὸς, δι' 7 οὖ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. 'Αλλ' οὐκ έν πᾶσιν ἡ γνῶσις' τινὲς δὲ τη συνειδήσει του είδωλου έως άρτι ως είδωλόθυτον εσθίουσι, καὶ ή συνεί-8 δησις αὐτῶν, ἀσθενής οῦσα, μολύνεται. Βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παρίστησι τῷ Θεῷ. οὖτε γὰρ έὰν φάγωμεν, περισσέυομεν' οὖτε έὰν μὴ φάγωμεν, ο ύστερούμεθα. Βλέπετε δέ, μήπως ή έξουσία ύμων αυτη πρόσκομμα γένη-10 ται τοις ασθενούσιν. Έαν γάρ τις ίδη σέ, τον έχοντα γνώσιν, έν είδωλείω κατακείμενον, ουχί ή συνείδησις αυτού, ασθενούς όντος, οικοδομη-

Ver. 38. ὁ δὲ μὴ ἐκγ. G. S. καὶ ὁ μὴ γαμίζων.—39. νόμφ. Omitted by G. K. S. CHAP. VIII. Ver. 2. Al. dokei tyvwkival the out w tyvw kading d. y .- 4. Many MSS. omit Ετερος.—5. έπὶ τῆς γῆς. G. K. S. omit the article.—9. K. τοῖς ἀσθενέσιν.

a disgrace. The apostle adverts to a father's influence over his daughter; guarding at the mme time, in the expressions οὐτως ὀφείλει γίνεσθαι, and μή έχων άναγκήν, against forcing her to act against her inclinations.

Ver. 39. νόμφ. By Law. Compare Rom.

vii. **2**,

Ver. 40, μόνον έν κυρίφ. and others explain this of marrying a Christien.

CHAP. VIII. Ver. 1. ότι πάντες κ. τ. λ. This parenthesis seems to have been suggested by the word oidaner, and probably refers to the rising heresy of the Gnostics, whose boasted knowledge (γνώσις) did not prevent them from eating meats which had been offered to idole. See Rev. ii. 14; and compare Acts xv. 20. Love to God, says St. Paul, and Chris. Ποσείδειον, 'Ηράκλειον, and the like.—The

celibacy, beyond a certain age, was considered tian charity towards a weak brother, is the true source of knowledge.

> Ver. 3. ovroc. This is to be understood of God, rather than of him who loves God.

> Ver. 6. iξ ου κ. τ. λ. Compare Rom. xi. 36. Col. i. 16.

Ver. 7. rivêç dê k. r. d. Although an idol is in fact nothing, still there were some Tertullian who partook of the idol sacrifices as such, even against their consciences.

Ver. 8. napistyst. Recommends. True it is, says the apostle, that the eating of this or that particular meat is, in itself, a matter of indifference; but then, he proceeds, a regard to the consciences of the weaker brethren should cause those, who thought so, to abstain from it. Compare Rom. xiv. 15, sqq.

Ver. 10. είδωλείφ. An idos temple. So

θήσεται είς τὸ τὰ είδωλόθυτα έσθίειν; καὶ ἀπολεῖται ὁ ἀσθενών ἀδελ-11 φὸς ἐπὶ τῆ σῆ γνώσει, δι ὁν Χριστὸς ἀπέθανεν. Οὐτω δὲ άμαρτάνον-12 τες είς τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν, είς Χριστὸν άμαρτάνετε. Διόπερ, εί βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν 13 μου, οὐ μὴ φάγω κρέα είς τὸν αίῶνα, ΐνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

9. ΌΥΚ είμὶ ἀπόστολος; οὐκ είμὶ έλεύθερος; οὐχὶ Ἰησοῦν 1 Χριστον τον κύριον ήμων εώρακα; ου το έργον μου ύμεις έστε έν Κύρίφ; Ει άλλοις οὐκ είμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν έιμι ἡ γὰρ σφραγίς 2 της έμης αποστολής ύμεις έστε έν Κυρίφ. Η έμη απολογία τοις έμέθ ανακρίνουσιν αυτη έστί. Μη ούκ έχομεν έξουσίαν φαγείν και πιείν; μή οὐκ έχομεν έξουσίαν αδελφην γυναίκα περιάγειν, ως και οι λοι-5 ποὶ ἀπόστολοι, καὶ οἱ άδελφοὶ τοῦ Κυρίου, καὶ Κηφᾶς; ἢ μόνος ἐγὼδ καὶ Βαρνάβας οὐκ έχομεν έξουσίαν τοῦ μη έργάζεσθαι; Τίς στρατεύεται? ίδιοις οψωνίοις ποτέ; τις φυτεύει άμπελωνα, καὶ έκ του καρπου αυτου οὐκ έσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην, καὶ έκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης ούκ εσθίει; Μη κατά ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ, η οὐχὶ καὶ ὁ νόμος ταῦτα 8 λέγει; εν γὰρ τῷ Μωσέως νύμφ γέγραπται, " Οὐ φιμώσεις βούν 9 αλοώντα" Μη των βοών μέλει τῷ Θεῷ; η δι ἡμᾶς πάντως λέγει; $\Delta \iota'$ 10 ήμας γαρ έγράφη, ὅτι ἐπ' ἐλπίδι ὀφείλει ὁ ἀροτριών ἀροτριάν, καὶ ὸ αλοων της έλπίδος αὐτοῦ μετέχειν επ' έλπίδι. Ει ήμεις ύμιν τὰ πνευ-11 ματικά έσπείραμεν, μέγα, εί ήμεις ύμων τά σαρκικά θερίσομεν; Εί άλλοι 12 της έξουσίας ύμων μετέχουσιν, ου μάλλον ήμεις; 'Αλλ' ουκ έχρησά-

Ver 1. G. K. S. transpose έλεύθερος and ἀπόστολος.—7. ἐκ τοῦ κάρπου. Αλ τὸν καρπόν.—10. G. S. καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι το ὁ μετ.

verb οἰκοδομεῖν is here used in a bad sense, to embolden, as in Mal. iii. 15. LXX. Joseph. Ant. XV1. 6.

CHAP. IX. Ver. 1. oùr eiul à mós τολος; κ. τ. λ. In illustration of the legitimate extent of Christian liberty, the apostle asserts his own privileges (vv. 1—14), and observes that he has not exercised them, but humoured the prejudices of all, as far as his conscience would allow him (vv. 15—23). That he had seen Christ, so as in this respect to be on an equality with the other apostles, as an eye-witness of his resurrection, see Acts ix. 3. 17. xxii. 14. 1 Cor. xv. 8. Gal. i. 12.

Ver. 2. σφραγίς. As a seal authenticates hire. a document, so did the conversion of the Corinthians prove the genuine exercise of Paul's shou apostleship.

Ver. 4. φαγεῖν ἢ πιεῖν; That is, am I not entitled to a maintenance, as well as other teachers? The interrogations throughout amount to direct assertions.

Ver. 5. doehon's yuvaira. A Christian wife. Compare I Cor. vii. 15. It does not follow from hence that St. Paul was married, but merely that he was at liberty to marry, if he chose. See on I Cor. vii. 15. Tertullian says that Peter was the only married apostle (Matt. viii. 14). Of our Lord's brethren, see on Matt. xiii. 55. One of them at least, Jude, was married, and had children. See Euseb. Hist. Eccl. III. 19.

Ver. 9. ἐν τῷ Μ. νόμω. Deut. XXV.
4. If God is thus careful that the ox should not labour unfed, then a fortiori, the labourer in God's vineyard is worthy of his hire.

Ver. 10. κ) ὁ άλοῶν κ. τ. λ. The sense should be thus expressed in full: κ) ὁ άλοῶν (ὁφείλει άλοᾶν) ἐπ' ἐλπίδι (τοῦ) μετέχειν τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ. With ver. 11, compare Rom. xv. 27.

Ver. 12. ἐξουσίας ὑμῶν, See on Matt. x. 1. Properly στέγειν signifies to concest;

μεθα τη έξουσία ταύτη άλλα πάντα στέγομεν, ίνα μη έγκοπήν τινα 13 δωμεν τω ευαγγελίω του Χριστού. Ούκ οίδατε, ότι οι τα ίερα έργαζόμενοι έκ του ίερου έσθίουσιν; οι τῷ θυσιαστηρίω προσεδρεύοντες τῷ 14 θυσιαστηρίω συμμερίζονται; Ούτω καὶ ὁ κύριος διέταξε τοῖς τὸ εὐαγ- ' 15 γέλιον καταγγέλλουσιν, έκ τοῦ εὐαγγελίου ζῷν. Έγω δὲ οὐδενὶ έχρησάμην τούτων. Οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα, ίνα οῦτω γένηται έν έμοι καλὸν 16 γάρ μοι μάλλον ἀποθανείν, ἢ τὸ καύχημά μου ΐνα τὶς κενώση. Εὰν γάρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ έστί μοι καύχημα' ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται' 17 οὐαὶ δέ μοι ἐστὶν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. Εί γὰρ ἐκὼν τοῦτο πράσσω, 18 μισθὸν ἔχω εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. Τίς οὖν μοί ἐστιν ὁ μισθός, ένα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χρισ-19 τού, είς τὸ μη καταχρήσασθαι τῆ έξουσία μου έν τῷ εὐαγγελίῳ; Έλεύθερος γαρ ων έκ πάντων, πασιν έμαυτον έδούλωσα, ίνα τους πλείονας 20 κερδήσω καὶ έγενόμην τοῖς Ιουδαίοις ως Ιουδαίος, ΐνα Ιουδαίους κερδήσω τοις ύπο νόμον ως ύπο νόμον, ίνα τους ύπο νόμον κερδήσω 21 τοις ανόμοις ώς ανομος, (μη ων ανομος Θεώ, αλλ' έννομος Χριστώ,) 22 ίνα κερδήσω ανόμους έγενύμην τοίς ασθενέσιν ώς ασθενής, ίνα τούς ασθενείς κερδήσω τοίς πασι γέγονα τὰ πάντα, ίνα πάντως τινάς σώσω. 23 Τούτο δέ ποιώ δια τὸ εὐαγγέλιον, ΐνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. 24 Ουκ υίδατε, ότι οι έν σταδίω τρέχοντες, πάντες μέν τρέχουσιν, είς δέ 25 λαμβάνει το βραβείον; Ουτω τρέχετε, ίνα καταλάβητε. Πας δε ο άγωνιζόμενος, πάντα έγκρατεύεται έκείνοι μέν ούν, ίνα φθαρτόν στέ-26 φανον λάβωσιν ήμεις δε, άφθαρτον. Έγω τοίνυν ουτω τρέχω, ως ουκ 27 αδήλως ούτω πυκτεύω, ώς ουκ αέρα δέρων αλλ ύπωπιάζω μου τὸ

Ver. 13. Al. παρεδρεύοντες. Compare ch. vii. 35.—15. οὐδενὶ έχ. πούτων. G. S. ού κέχρημαι ούδενί τ.-16. G. K. S. ούαι γάρ κ. τ. λ.-20. After ώς ύπο νόμον, G. K. S. insert μή ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον, and perhaps correctly; and in the next verse, θεοῦ, Χριστοῦ, and κερδανῶ are probably the true reading.—23. Al. πάντα δέ TOLE.

Ver. 13. οὐκ οίδατε, κ. τ. λ. See Num. i 18. With the next verse, compare Mutt.

Ver. 15. καύχημα. The boast of being

independent.

See on 1 Cor. Ver. 18. καταχρήσασθαι.

Ver. 20. τοῖς ὑπὸ νόμον. The Judaizing CONTERLA.

Ver. 23. ΐνα συγκοινωνός αύτοῦ γ. Tha!

but here to suffer, to endure. Compare 1 Cor. I may be the means of communicating its prixiii. 7. 1 These. iii. 1. 5. Polyb. III. 53. vileges to as many as possible. This was the reward to which he alludes in v. 18.

Ver. 24. εν σταδίω τρεχοντες, κ. τ. λ. zviii. 8. Deut. xviii. 1; and compare 1 Cor. Under metaphors, borrowed from the Grecian games, the apostle urges the Corinthians, by his own example, to run in the Christian race, and contend for the prize of their high calling, with an energy proportioned to the difficulty of obtaining it.

> With uncertainty as to Ver. 26. άδήλως. the event. Lucian. Gymnas. p. 393. έπὶ τῷ άδήλψ & άμφιβόλψ τῆς νίκης. — άξρα ζέρων. So Virg. En. V. 377. Verberal ictibus

> Ver. 27. ὑπωπιάζω. See on Luke xviii. 5; and of ἀδόκιμος, on Rom. i. 28.

Ver. 17. οίκονομίαν πεπίστευμαι. Ι am cutrusted with a stewardship, of which I must give an account. Of the construction see on Acte xxi. 3.

σωμα καὶ δουλαγωγω, μήπως, ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος

γένωμαι.

10. 'ΟΥ θέλω δε ύμας άγνοειν, άδελφοι, ότι οι πατέρες ήμων πάντες ι ύπο την νεφέλην ήσαν, καὶ πάντες διά της θαλάσσης διηλθον, καὶ πάν-? τες είς τὸν Μωσῆν έβαπτίσαντο έν τη νεφέλη καὶ έν τη θαλάσση, καὶ 3 πάντες το αὐτο βρώμα πνευματικον έφαγον, και πάντες το αὐτο πόμα 4 πνευματικόν έπινον έπινον γαρ έκ πνευματικής ακολουθούσης πέτρας, ή δε πέτρα ήν ο Χριστός. Αλλ' ουκ έν τοις πλείοσιν αυτών ευδόκησεν 5 ύ Θεύς κατεστρώθησαν γάρ έν τη έρημω. Ταύτα δε τύποι ημών 6 έγενήθησαν, είς το μη είναι ήμας έπιθυμητάς κακών, καθώς κάκείνα έπεθύμησαν. Μηδε είδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς τινες αὐτών, ώς γέ 7 γραπται, " Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγείν καὶ πιείν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν." Μηδέ πορνεύωμεν, καθώς τινες αὐτων επόρνευσαν, καὶ έπεσον εν μα 8 ημέρα εικοσιτρείς χιλιάδες μηδε εκπειράζωμεν τον Χριστον, καθώς 9 καί τινες αὐτῶν ἐπείρασαν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλοντα μηδὲ γογ-10 γύζετε, καθώς καί τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτού. Ταύτα δὲ πάντα τύποι συνέβαινον εκείνοις εγράφη δὲ πρὸς 11 νουθεσίαν ήμων, είς ους τα τέλη των αιώνων κατήντησεν. 'Ωστε ο 12 δοκων έστάναι, βλεπέτω μη πέση. Πειρασμός ύμας ουκ ειληφεν, εί 13 μη ανθρώπινος πιστός δὲ ὁ Θεὸς, δς οὺκ έάσει ὑμᾶς πειρασθήναι ύπερ ο δύνασθε, άλλα ποιήσει συν τῷ πειρασμῷ καὶ την ἔκβασιν, τοῦ

Ver. 1. G. K. 8. οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς κ. τ. λ.—2. Αl. έβαπτίσθησαν.—11. Al. τυπικώς. —13. του δ. ὑμᾶς ὑπ. The pronoun is wanting in G. S.; and bracketed by K.

Paul makes the water of the cloud and the see on Matt. xxvi. 26. With v. 5, compare sea typical of baptism. His object is to prove, Num. xiv. 16. 29. by examples taken from the Israelites, that Christians are not to presume upon their privileges, and imagine that, as God's people, every thing was lawful for them. It will be observed, that the sins of the Israelites are precisely analogous with those charged against the Corinthians. The references are to Exod. xiii. 21. xiv. 22. Deut. i. 33. Ps. cv. 39. Compare also Isa. iv. 5. x. 17.

admitted into the covenant of which Moses s the minister; in allusion, perhaps, to

Exod. xiv. 31.

Ver. 3. βρώμα πνευματικόν κ. τ. λ. That the manna was typical of Christ, see on John

vi. 31. Compare also Deut. viii. 3.

Ver. 4. ἀκολουθούσης. It has been in- See Num. xiv. 2. 29. Ps. evi. 25. Heb.xi. 28. ferred from some passages in the Rabbinical writings, that the rock (Exod. xvii. 6. Num. xx. 11) literally followed the Israelites; but 39. Acts ii. 17 the word has reference to Christ, the antitype, who is generally supposed to have been the connivance at idolatrous practices from fear of angel, presiding over God's church in the persecution.

CHAP. X. Ver. 1. ὑπὸ τὴν νεφέλην. St. wilderness. Of είναι, signifying to represent,

Ver. 7. mailew. To donce: as in Hom. Od. O. 251. Arist. Ran. 445. Herod. IX. II. So ludere in Virg. En. VI. 21. The citation, which describes the custom which prevailed at idol feasts, is from Exod. xxxii. 6.

Ver. 8. eikositpeig. In Num. xxv., it is 24,000; but this includes the number slain by the sword. In illustration of this admonition it may be noticed that the word soor Ver. 2. είς τον Μ. έβαπτίσαντο. That is, θιάζειν was equivalent to scortari. Compart also 2 Cor. xii. 21.

Ver. 9. Xριστόν. See on ver. 4. The reference is to Num. xxi. 6; not to Num. xiv. 22.—By πειράζειν is here meant to try God's patience.

Ver. 10. ολοθρευτου. The destroying angel. Ver. 11. τὰ τέλη τῶν αἰώνων. The last. or Christian dispensation. See on Matt. xiii.

Ver. 13. πειρασμός. The templation to \$

14 δύνασθαι ύμας ύπενεγκείν. Διόπερ, αγαπητοί μου, φεύγετε από της 15 είδωλολατρείτς ώς φρονίμοις λέγω, κρίνατε ύμεις ο φημι. Τὸ 16 ποτήριον της εύλογίας, δ εύλογουμεν, ούχὶ κοινωνία του αίματος του Χριστοῦ έστι; τὸν ἄρτον, δν κλωμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος 17 του Χριστου έστιν; Ότι είς άρτος, έν σωμα οι πολλοί έσμεν οι γάρ 18 πάντες εκ του ένος άρτου μετέχομεν. Βλέπετε τον Ισραήλ κατά σάρκα ουχί οι έσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοί του θυσιαστηρίου είσί; 0-20 Τι ούν φημι; ότι είδωλον τί έστιν; η ότι είδωλύθυτον τί έστιν; άλλ' ότι, α θύει, τα έθνη δαιμονίοις θύει, και ου Θεώ ου θέλω δε ύμας 21 κοινωνούς των δαιμονίων γίνεσθαι. Οὐ δύνασθε ποτήριον Κυρίου πίνειν, καὶ πυτήριον δαιμυνίων οὐ δύνασθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν, καὶ 22 τραπέζης δαιμονίων. *Η παραζηλούμεν τὸν Κύριον; μη ισχυρότεροι 23 αυτοῦ έσμεν; Πάντα μοι έξεστιν, άλλ' οὐ πάντα συμφέρει πάντα μοι 24 ξεστιν, άλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεί. Μηδείς τὸ ἐαυτοῦ ζητείτω, άλλὰ τὸ 25 τοῦ ετέρου εκαστος. Πᾶν τὸ εν μακέλλψ πωλούμενον εσθίετε, μηδέν 26 ανακρίνοντες δια την συνείδησιν "του γαρ Κυρίου ή γη και το πλή-27 ρωμα αὐτης." Εί δέ τις καλεί ύμας των απίστων, καὶ θέλετε πυρεύεσθαι, παν τὸ παρατιθέμενον ύμιν έσθίετε, μηδεν ανακρίνοντες δια την συνει-28 δησιν. Έαν δέ τις ύμιν είπη, Τουτο είδωλόθυτόν έστι μη έσθίετε, δί εκείνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν. " τοῦ γάρ Κυρίου ἡ γῆ καὶ 20 το πλήρωμα αὐτης "Συνείδησιν δε λέγω, οὐχὶ τὴν εαυτοῦ, ἀλλά τὴν του ετέρου. ίνα τι γαο ή ελευθερία μου κρίνεται ύπο άλλης συνειδή-30 σεως; Εί δε έγω χάριτι μετέχω, τί βλασφημούμαι ύπερ ού έγω εύχα-31 ριστώ; Είτε ουν έσθίετε, είτε πίνετε, είτε τὶ ποιείτε, πάντα είς δόξαν 32 θεού ποιείτε. 'Απρόσκοποι γίνεσθε καὶ Ίουδαίοις, καὶ Έλλησι, καὶ 33 τη έκκλησία του Θεού καθώς κάγω πάντα πάσιν άρέσκω, μη ζητών τὸ 11 εμαυτοῦ συμφέρον, άλλα τὸ τῶν πολλῶν, ενα σωθῶσι. Μιμηταί μου γίνισθε, καθώς κάγω Χριστού.

Ver. 23. πάντα μοι έξ. G. S. omit μοι in both places; and K. brackets it. And so likewise kaarog in the next verse.—28. τοῦ γὰρ Χ. κ. τ. λ. This clause is omitted in G. K. S. It is probably interpolated from ver. 26.—30. ei dè èyw. G. K. S. are without di.

gues, that as Christians at the Lord's supper, sqq. and Jews in their sacrifices, were united in fellowship with God and one another; so those who partook of meat offered to an idol, though they might regard both the idol and the sacrifice as nothing, sanctioned nevertheies by their presence a ceremony which deprived God of his honour. Of the construction, see on Matt. xxi. 42.

Ver. 18. Ίσραήλ κατά σάρκα, as opposed ιο Ίσραήλ τοῦ Θεοῦ. Compare Gal. vi.

Ver. 23. πάντα μοι έξεστι, κ. τ. λ. This 16.

Ver. 16. τὸ ποτήριον κ. τ. λ. In revert- maxim is again refuted with especial refering to the subject of idolatry, the apostle ar- ence to idol sacrifices. See 1 Cor. vi. 12,

> Ver. 26. του γάρ Κυρίου κ. τ. λ. God made the world, and all things in it, for the use of man. The clause is cited from Ps. xxiv. I.

> Ver. 29. Γνα τί γάρ κ. τ. λ. One man's conscience cannot be judged by the standard of another's; but a Christian is bound to forward the Gospel by yielding to the conscientious scruples of his neighbour. Compare Rom. xiv. 6, sqq.

Ver. 32. απρόσκοποι. See on Acts xxiv,

ΈΠΑΙΝΩ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ὅτι πάντα μου μέμνησθε, καὶ, καθώς 2 παρέδωκα ύμιν, τας παραδόσεις κατέχετε. Θέλω δε ύμας είδεναι, ότι 3 παντός ανδρός ή κεφαλή ο Χριστός έστι κεφαλή δε γυναικός, ο ανήρ κεφαλή δε Χριστού, ο Θεός. Πας ανήρ προσευχόμενος ή προφητεύων, ι κατά κεφαλής έχων, καταισχύνει την κεφαλήν αὐτοῦ πασα δὲ γυτή 5 προσευχομένη η προφητεύουσα ακατακαλύπτω τη κεφαλή, καταισχύνει την κεφαλην έαυτης εν γάρ έστι και το αυτό τη έξυρημένη. Ει γέρδ ου κατακαλύπτεται γυνή, και κειράσθω εί δε αισχρούν γυναικί το κείρασθαι η ξυρασθαι, κατακαλυπτέσθω. 'Ανηρ μεν γαρ οὐκ ὀφείλει? κατακαλύπτεσθαι την κεφαλην, είκων και δόξα Θεου υπάρχων γυνή δὶ δόξα ἀνδρός ἐστιν' οὐ γάρ ἐστιν ἀνηρ ἐκ γυναικὸς, ἀλλὰ γυνη έξδ ανδρός και γαρ ούκ εκτίσθη ανήρ δια την γυναίκα, αλλα γυνή δια τόν μ ανδρα. Δια τούτο όφείλει ή γυνη έξουσίαν έχειν έπὶ της κεφαλής δια 10 τους άγγέλους. Πλην ούτε άνηρ χωρίς γυναικός, ούτε γυνη χωρίς!! ανδρός, έν Κυρίψ' ωσπερ γαρ ή γυνή έκ του ανδρός, ούτω και οι! ανήρ δια της γυναικός, τα δε πάντα έκ του Θεού. Έν ύμιν αὐτοίς 15 κρίνατε πρέπον έστι γυναίκα ακατακάλυπτον τῷ Θεῷ προσεύχεσθαι; η ουδε αυτή ή φύσις διδάσκει ύμας, ότι ανήρ μεν έαν κομά, ατιμία 14 αὐτῷ εστι' γυνή δὲ ἐὰν κομᾳ δόξα αὐτῷ ἐστιν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περι-15 βολαίου δέδοται αὐτη. Εί δέ τις δοκεί φιλόνεικος είναι, ήμεις τοιαύτην 16 συνήθειαν οὐκ έχομεν, οὐδὲ αὶ ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ.

Ver. 11. πλήν οῦτε ἀνήρ κ. τ. λ. G. K. S. transpose the two clauses of this verse.—
15. δέδοται αὐτῷ. S. omits the pronoun; and K. brackets it.

CHAP. XI. Ver. 4. κατά κεφαλής έχων. Supply κάλυμμα or ιμάτιον, as in Phytarch. Apophth. p. 200. Compare also Esth. vi. 12. It should seem that the apostle had been requested to give directions respecting women who spoke in the Christian assemblies. In 1 Cor. xiv. 34, he lays down a general rule that women are not to speak at all in the church; and he now enjoins those few, who, like the daughters of Philip (Acts xxi. 9), were extraordinarily inspired to interpret the Scriptures, not to speak with their heads uncovered. The word προφητεύειν here signifies to speak by inspiration.—Some would understand κεφαλή in the metaphorical sense of ver. 3, throughout; but without reason. The argument rests upon the woman's subjection, of which the veil was considered a type.

Ver. 5. τη εξυρημένη. For a woman to have her head shaved was considered a great disgrace; and was, in some countries, the punishment of an adulteress. See Arist. Thesm. 838. Tacit. Germ. c. 19. Compare also Num. v. 18. Deul. xxii. 5.

Ver. 8. οὐ γάρ ἰστι κ. τ. λ. See Gen. ii. 18. sag.

Ver. 10. iξουσίαν. It is difficult to determine why it is so called, but unquestionably the veil is meant. Bishop Middleton has a plausible conjecture that it refers to the power which it gave the wearer to appear in public. The expression διά τοὺς ἀγγίλους has also been variously interpreted. It is best to understand it literally; since angels were supposed to attend as ministering spirits in the place of public worship. See 1 Tim. v. 21. Heb. i. 14.

Ver. 11. πληνούτε άνηρ κ. τ. λ. Though no man is born except from woman, and no woman without the intervention of man, still a natural sense of decorum suggests this distinction, that the woman should have long hair, but not the man. So Phocylid. v. 201. άρσεσιν οὐκ ἐπέοικε κομή, χλιδαὶ δἱ γνναιξὶ.

Ver. 14. ἡ φύσις. In the same sense natura is used in Senec. Epist. 123. Non videntur tibi contra naturam vivere, qui commutant cum feminis vestem ?

Τούτο δέ παραγγέλλων ούκ έπαινω, ὅτι ούκ είς τὸ κρείττον, ἀλλ 18 εις τὸ ήττον συνέρχεσθε. Πρώτον μέν γάρ, συνερχομένων ύμων έν τη έκκλησία, ακούω σχίσματα έν υμίν υπάρχειν, και μέρος τι πιστεύω. 19 Δεί γαρ και αιρέσεις εν υμίν είναι, ίνα οι δόκιμοι φανεροί γένωνται έν 20 ύμιν. Συνερχομένων ούν ύμων έπὶ τὸ αὐτὸ, οὐκ ἔστι κυριακὸν δείπνον 21 φαγείν' εκαστος γάρ το ίδιον δείπνον προλαμβάνει έν τω φαγείν, και 22 ος μεν πεινά, ος δε μεθύει. Μή γαρ οικίας σύκ έχετε, είς το έσθίειν καί πίνειν; ή της έκκλησίας του Θεού καταφρονείτε, και καταισχύνετε τους 23 μη έχοντας; τι ύμιν είπω; επαινέσω ύμας έν τούτω; ούκ επαινώ. Έγω γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὁ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριος 24 Ἰησοῦς, ἐν τῷ νυκτὶ ῷ παρεδίδοτο, ἔλαβεν ἄρτον, καὶ εὐχαριστήσας έκλασε, και είπε, Λάβετε, φάγετε, τουτύ μου έστι το σωμα το υπέρ 25 υμών κλώμενον τουτο ποιείτε είς την έμην ανάμνησιν. 'Ωσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετά το δειπνήσαι, λέγων, Τούτο το ποτήριον ή καινή διαθήκη έστιν έν τῷ έμῷ αἵματι' τοῦτο ποιείτε, ὁσάκις αν πίνητε, είς την 26 έμην ανάμνησιν. Όσάκις γαρ αν έσθίητε τον αρτον τούτον, καὶ το ποτήριον τούτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὖ 27 αν έλθη. ' Ωστε ος αν έσθιη τον αρτον τούτον, η πίνη το ποτήριον του Κυρίου αναξίως, ένοχος έσται του σώματος και αίματος του κυρίου. 28 Δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἐαυτὸν, καὶ οῦτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ 29 του ποτηρίου πινέτω ό γαρ έσθίων και πίνων αναξίως, κρίμα έαυτῷ 30 έσθίει και πίνει, μη διακρίνων το σωμα του κυρίου. Δια τουτο έν υμίν 31 πολλοί ασθενείς και άρρωστοι, και κοιμώνται ίκανοί. Εί γαο έαυτους 32 διεκρίνομεν, οὐκ ᾶν έκρινόμεθα κρινόμενοι δὲ, ὑπὸ τοῦ Κυρίου παιδευό-33 μεθα, ίνα μη συν τῷ κόσμῳ κατακριθώμεν. "Ωστε, ἀδελφοί μου, συνερ-

Ver. 17. Al παραγγέλλω οὐκ ἐπαινῶν.—18. ἐν τῆ ἐκκλησία. G. K. S. are without the article.—24. λάβετε, φάγετε. Both verbs are omitted by G. S.; and K. puts them in brackets. Some MSS. also omit κλώμενον.—26. το π. τοῦτο. S. omits τοῦτο. G. K. S. drop du before έλθη.—27. G. K. S. omit τοῦτου. Al. καὶ πίνη.

Ver. 19. Iva. See on Matt. i. 22. Neither alpious nor oxiouara means here any more wil habere, in Juv. Sat. III. 208. than dissensions; and the verb dei implies only the natural tendency of disunion and xxvi. 26. party-spirit to show the real character of men, and prove their attachment to the genuine truths of Christianity.

which each individual contributed, preceded the Lord's supper, and was called an agupe, their own portion, so that the poorer mem- see on John xi. 11 vere left with little more than their own

Ver. 17. οὐκ ἐπαινῶ. In opposition to scanty contribution.—On the verb μεθύειν, see on John ii. 10.

Ver. 22. τούς μη έχοντας. The poor. So

Ver. 23. lyω yap r. τ. λ. See on Mutt.

Ver. 27. \$\hat{\eta} \pi ivy. Hence the Romanist. derive an argument for refusing the cup to the laity; but the particle is plainly equiva-Ver. 21. το ίδιον δείπνον. A meal, to lent to A, which is employed in vv. 28, 29. —The clause ένοχος έσται κ. τ. λ. indicates the guilt, and consequent punishment, of so love-feast; and the abuse, of which St. profaning the symbols of Christ's body and Paul complains, seems to have been the in- blood. That eternal punishment is not meant, decent eagerness of the richer guests to secure is clear from ver. 30.—Of κοιμασθαι, to die,

χόμενοι είς τὸ φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέχεσθε' εί δέ τις πεινᾶ, ἐν οἰκψ 34 ἐσθιέτω, ΐνα μὴ είς κρίμα συνέρχησθε. Τὰ δὲ λοιπὰ, ὡς ᾶν ἔλθω, δια-τάξομαι.

12. ΠΕΡΙ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοὶ, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοείν. 1 Οίδατε ότι έθνη ήτε, πρὸς τὰ είδωλα τὰ ἄφωνα, ώς ᾶν ήγεσθε, άπα-? γύμενοι. Διὸ γνωρίζω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς, ἐν πνεύματι Θεοῦ λαλῶν, λέγει 3 ανάθεμα Ίησουν και ουδείς δύναται είπειν Κύριον Ίησουν, εί μη έν πνεύματι άγίφ. Διαιρέσεις δε χαρισμάτων είσι, το δε αυτό πνεύμα 4 καὶ διαιρέσεις διακονιών είσι, καὶ ὁ αὐτὸς Κύριος καὶ διαιρέσεις 5-6 ένεργημάτων είσιν, ο δε αυτός έστι Θεός, ο ένεργων τα πάντα έν πασιν. Εκάστω δε δεδοται ή φανέρωσις του πνεύματος πρός το συμ-7 φέρον ω μεν γαρ δια του πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας, άλλω & 8 λόγος γνώσεως, κατά το αυτό πνευμα ετέρφ δε πίστις, εν τῷ αὐτῷ 9 πνευματι άλλφ δε χαρίσματα ιαμάτων, εν τφ αὐτφ πνεύματι άλλφ 10 δε ένεργήματα δυνάμεων, άλλω δε προφητεία, άλλω δε διακρίσεις πνευμάτων, ετέρφ δε γένη γλωσσων, άλλφ δε ερμηνεία γλωσσων πάντα δε 11 ταῦτα ένεργει τὸ εν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ίδια εκάστω καθώς βούλεται. Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἔν ἐστι, καὶ μέλη ἔχει πυλλά, ταν 19 τα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ ἐνὸς, πολλὰ ὄντα, εν έστι σῶμα οὐτω καὶ ὁ Χριστός. Καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες είς ἔν σῦμα 13 έβαπτίσθημεν, είτε Ιουδαίοι είτε Έλληνες, είτε δούλοι είτε έλεύθερος καὶ πάντες είς εν πνευμα εποτίσθημεν. Καί γὰρ τὸ σωμα οὐκ έστιν 14 έν μελος άλλα πολλά. Έαν είπη ο πούς, Ότι ούκ είμι χείρ, ούκ είμι 15

Ver. 34. εί δέ τις. G. K. S. are without δέ. CHAP. XII. Ver. 2. οξό ατε δτι ε. τ. λ. S. οξό. δτι, ὅτε έθνη ήτε, κ. τ. λ. Here G. would repeat ήτε.—3. Al. ἀναθεμα Ίησοῦς, and Κύριος Ίησοῦς.—6. ἐστι. Omitted by G. K. S.—12. τοῦ ἐνός. Omitted by S.; and by K. placed in brackets.

Ver. 34. τὰ λοιπά. Some minor questions, which he had been requested to decide.

CHAP. XII. Ver. 1. πνευματικών. Scil. χαρισμάτων (ver. 4). Some supply άνθρώ-πων.

Ver. 2. iθνη if τ, κ. τ. λ. Ye were heathens, blindly attached to the absurdities of idolatry; but, as Christians, there are two criteria (ver. 3), which will enable you to distinguish between the true and pretended influences of the Spirit. Compare 1 John iv. 1, sqq.—Some would render λέγειν ἀνάθεμα Ίησοῦν, maledicere Christo. See on Acts xxvi. 11. But it rather alludes to the blasphemies of the Jewish exorcists.

Ver. 4. διαιρέσεις χαρισμ. See on ver. 28. Ver. 6. ὁ ἐνεργῶν κ. τ. λ. By a comparison with ver. 11, it is clear that this clause belongs equally to πνεῦμα, Κύριος, and Θεός. Hence it follows that the Holy Ghost is in-

cluded in the unity of the Godhead, and at the same time a distinct agent in the Trinity of persons. Of the verb suspysiu, see on Matt. xiv. 2.

Ver. 12. our w & o Xp. The mutual connexion and dependence of the various parts and functions of the human body, is here applied to illustrate the benefits arising from the union, which ought to exist among the members of Christ's body, the Church. There is a parallel comparison in Seneca de Ira, Il. 31. Quid si nocere velint manus pedibus, manibus oculi? ut omnia inter se membra consentiant, quia singula servari totius interest. See especially ver. 15.

Ver. 13. ἐποτίσθημεν. In allusion to the sacrament of the Lord's supper, which confirms the privileges to which the members of Christ's body are admitted by baptism.

16 εκ του σώματος, ου παρά τουτο ουκ έστιν εκ του σώματος; καὶ εάν είπη το ούς, Ότι ούκ είμι όφθαλμος, ούκ είμι έκ του σώματος, οί 17 παρά τουτο οὐκ ἔστιν έκ τοῦ σώματος; Εί ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμὸς, 18 που ή ακοή; εί όλον ακοή, που ή όσφρησις; Νυνί δε ό Θεός έθετο τα 19 μέλη, εν έκαστον αὐτων έν τφ σώματι, καθώς ήθέλησεν. Εί δε ήν τά 20 πάντα εν μέλος, που τὸ σωμα; Νυν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, εν δὲ σωμα. 21 Οὐ δύναται δὲ ὀφθαλμὸς είπεῖν τῆ χειρί, Χρείαν σου οὐκ ἔχω' ἢ πάλιν 22 ή κεφαλή τοις ποσί, Χρείαν ύμων ούκ έχω. Αλλά πυλλώ μαλλον τά δοκούντα μέλη του σώματος ασθενέστερα υπάρχειν, αναγκαία έστι 23 καί, α δοκούμεν ατιμότερα είναι του σώματος, τούτοις τιμην περισσοτέραν περιτίθεμεν και τα ασχήμονα ήμων ευσχημοσύνην περισσοτέραν 24 έχει τα δε ενσχήμονα ήμων ου χρείαν έχει. Άλλ' ο Θεύς συνεκέρασε 25 το σώμα, τῷ υστερούντι περισσοτέραν δούς τιμην, ίνα μη ή σχίσμα έν τφ σώματι, άλλα το αὐτο ὑπέρ άλλήλων μεριμνῶσι τα μέλη. % Καὶ, είτε πάσχει εν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη είτε δοξάζεται 27 έν μέλος, συγχαίρει πάντα τα μέλη. Υμείς δέ έστε σωμα Χριστού, καὶ 28 μίλη έκ μέρους. Και ους μεν έθετο ο Θεος έν τη έκκλησία, πρώτον αποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, έπειτα δυνάμεις. είτα χαρίσματα ιαμάτων, αντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσων. 29 Μή πάντες απόστολοι; μή πάντες προφήται; μη πάντες διδάσκαλοι; ³⁰ μη πάντες δυνάμεις; μη πάντες χαρίσματα έχουσιν ίαμάτων; μη

Ver. 21. οὐ δύναται δὲ όφθ. G. K. S. omit δὲ, and insert the article before όφθαλμός. -27. ἐκ μέρους. Cod. D. ἐκ μέλους.

es compared with Rom. xii. 6, eqq. Eph. iv. ment (xv\betaepr\u00e1\u00f3eec) of the church. 11, 12. To the apostles, for knitting together other gifts are readily understood. the mists, were assigned the word of wisdom, miracles, and discerning of spirits: to the prophets, or presbyters, also called pastors, word of knowledge, and the gifts of healing, and of tengues, including preaching and exlotted faith, prophecy, and the interpretation all.

Ver. 26. eire πάσχει κ. τ. λ. Themist. of tongues, for the edifying of the body of One XVII. p. 463. ωσπερ οὐν ἐπὶ τῶν Christ. By λόγος σοφίας seems to be ημιτίρων σωμάτων, καν τὶ τυχὸν μέρος meant a perfect acquaintance with Scripture, πονή, παραπέμπει τῷ σώματι τὴν άλγη- especially the prophecies, which afforded the necessary evidence to the truth of the Gospel: Ver. 28. οθς μέν έθετο κ. τ. λ. After men- λόγος γνώσεως was a less exalted portion tioning three distinct orders of the ministry, of the same knowledge: προφητεία, a yet άποστάλους, προφήτας, διδασκάλους, the lower degree of inspiration, which corresapostle here adds a series of gifts, corresponds with άντιλήψεις, diaconal assistance; ponding with the xápisµara mentioned πίστις, such strength of faith, as to ensure above in ver. 8, sqq. It is difficult to define seal and perseverance under suffering and perthe precise nature of these gifu, and to deter- secution: the διακρίσεις πνευμάτων enabled mine by which order of the priesthood they the apostles to discern the sincerity of a man's were respectively exercised; but perhaps the profession, thereby to select persons qualified following distribution is tolerably accurate, for the ministry, and to assume the govern-

Ver. 29. μή πάντις άποστόλοι; κ. τ. λ. These questions imply a strong negation. It is the apostle's intention to check the jealousy were given, for the work of the ministry, the which prevailed respecting the relative excellence of the different gifts; and, though he would not repress a pious wish for the χαρίσhortetion: and to the teachers, who were iden- para speirrova (ver. 31), he places the tical with descons and evengelists, were ale exercise of Christian charity far above them πάντες γλώσσαις λαλούσι; μη πάντες διερμηνεύουσι; Ζηλούτε δὲ τὰ 31 χαρίσματα τὰ κρείττονα καὶ έτι καθ ύπερβολην όδὸν ύμιν δείκνυμι

13. ΈΑΝ ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, Ι αγάπην δὲ μη ἔχω, γέγονα χαλκὸς ηχων η κύμβαλον ἀλαλάζον. Καὶ 2 έαν έχω προφητείαν, και είδω τα μυστήρια πάντα και πάσαν την γνώσιν, καὶ έὰν ἔχω πάσαν την πίστιν ώστε ὅρη μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μη έχω, ουδέν είμι. Καὶ έὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ 3 έαν παραδώ το σωμά μου ίνα καυθήσωμαι, αγάπην δε μη έχω, οὐδεν ώφελούμαι. Ἡ ἀγάπη μακροθυμεί, χρηστεύεται ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοί 4 ή αγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, οὐκ ασχημονεί, οὐ ζητεί τὰ 5 έαυτης, ου παροξύνεται, ου λογίζεται το κακον, ου χαίρει έπι τη άδκια, 6 συγχαίρει δὲ τῷ ἀληθεία, πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ελπίζει, 7 πάντα ύπομένει. Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε έκπίπτει είτε δὲ προφητείαι, 8 καταργηθήσονται είτε γλώσσαι, παύσονται είτε γνώσις, καταργηθήσεται. Έκ μέρους γαρ γινώσκομεν, και έκ μέρους προφητεύομεν 9 σταν δε έλθη το τέλειον, τότε το έκ μέρους καταργηθήσεται. Οπ IGI ήμην νήπιος, ώς νήπιος έλάλουν, ώς νήπιος έφρόνουν, ώς νήπιος έλογιζόμην ότε δὲ γέγονα ἀνηρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπιου. Βλέπο-19 μεν γαρ άρτι δι έσύπτρου έν αίνίγματι, τότε δε πρόσωπον προς πρόσωπον' ἄρτι γινώσκω έκ μέρους, τότε δὲ έπιγνώσομαι καθώς καὶ έπεγνώσθην. Νυνί δε μένει πίστις, έλπίς, αγάπη, τα τρία ταυτα μείζων 15 δε τούτων ή αγάπη.

14. ΔΙΩΚΕΤΕ την αγάπην ζηλουτε δε τα πνευματικά, μαλλονδε, ίνα Ι

Ver. 2. Al. μεθιστάναι.—3. R. ψωμίζω.

Virg. Æn. III. 240. Ære canoro. Of the verb άλαλάζειν, see on Mark v. 38; and of which is to be enjoyed hereafter, will surpass the expression δρη μεθιστάνειν (ver. 2), on even the highest apostolic gift; as the state Matt. xvii. 20.

Ver. 3. καυθήσωμαι. In allusion to the distinct vision is above the reflected image. martyrs who were burnt alive.—Of ψωμίζειν, see on John xiii. 26.

Ver. 4. χρηστεύεται. Is kind, or benevoleat. Compare Luke vi. 35. Rom. xi. 22. 2 Cor. vi. 6. Gal. v. 22. Eph. iv. 32.—The xi. 3. xx. 5. verb περπερεύεσθαι is rendered by the Vulgate, perperam agere. It is not, however, derived from the Latin perperam, but the Greek πέρπερος, and signifies to boust. So Cic. Epist. Att. I. 14. Ego autem ipse, Dii boni! quomodo έπερπερευσάμην novo auditori Pompeio?

Ver. 7. orige. See on 1 Cor. ix. 22. Ver. 8. ουδέποτε έκπίπτει. Never faileth, i. e. in time or in eternity; and is therefore superior even to faith and hope, which (vvv) $\mu \in \nu \in L$, ver. 13,) belong to this life only.

CHAP. XIII. Ver. 1. xalkòç n'xũv. So Much more then does it surpass in excellent every other gift, as that perfect knowledge of manhood is above that of infancy; so

Ver. 12. Łoóntpov. A metallic mirror, which reflected at best but an imperfect image. Compare Exod. xxxviii. 8. Wisl. vii. 26. Ecclus. xii. 11. See also Anac. Od.

CHAP. XIV. Ver. 1. iva προφητιύητε From the manner in which the apostle revers to the subject of spiritual gifu, it should seem that the gift of tungues had been perverted to ostentatious purposes. However serviceable it might be for preaching the gospel abroad, yet the conversion of the infidel, and the edification of the church at home, was more readily effected by prophesying; i. e. by preaching the truths of inspiration in the vernacular tongue, which needed no interpreter.

2 προφητεύητε. 'Ο γάρ λαλων γλώσση, οὺκ ἀνθρώποις λαλεί, 3 άλλα τῷ Θεῷ οὐδείς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεί μυστήρια ὁ δὲ προφητεύων ανθρώποις λαλεί οικοδομήν και παράκλησιν και παραμυ-4 θίαν. Ο λαλών γλώσση εαυτόν οικοδομεί ο δε προφητεύων εκκλησίαν 5 οικοδομεί. Θέλω δὲ πάντας ύμας λαλείν γλώσσαις, μαλλον δὲ, ίνα προφητεύητε μείζων γαρ ο προφητεύων η ο λαλών γλώσσαις, έκτος 6 εί μη διερμηνεύη, ίνα ή εκκλησία οικοδομήν λάβη. Νυνί δέ, άδελφοί, έαν έλθω πρός ύμας γλωσσαις λαλών, τι ύμας ώφελήσω, έαν μη ύμιν λαλήσω η έν αποκαλύψει, η έν γνώσει, η έν προφητεία η έν διδαχή; 7 Ομως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, είτε αὐλὸς, είτε κιθάρα, έὰν διαστολὴν τοις φθόγγοις μη δώ, πως γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον η τὸ κιθαρι-8ζόμενον; καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον φωνην σάλπιγξ δῷ, τίς παρασκευάσεται θεις πόλεμον; Ουτω καὶ ύμεις δια της γλώσσης έαν μη ευσημον λόγον δωτε, πως γνωσθήσεται το λαλούμενον; έσεσθε γαρ είς άέρα λαλούντες. 10 Τοσαυτα, εί τύχοι, γένη φωνών έστιν έν κόσμω, καὶ οὐδὲν αὐτῶν 11 ἄφωνον' έὰν οὖν μὴ είδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι 12 βάρβαρος, καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος. Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί έστε πνευμάτων, προς την οικοδομήν της έκκλησίας ζητείτε ίνα 13 περισσεύητε. Διόπερ ὁ λαλων γλώσση, προσευχέσθω ίνα διερμηνεύη. 14 Εαν γαρ προσεύχωμαι γλώσση, το πνεύμα μου προσεύχεται, ο δε νούς 15 μου ακαρπός έστι. Τί ουν έστι ; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι 16 δε καὶ τῷ νοί ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δε καὶ τῷ νοί. Επεὶ εάν εὐλογήσης τῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ίδιώτου πῶς 17 έρει το Αμήν έπι τη ση ευχαριστία, έπειδη τι λέγεις ουκ οίδε; Συ 18 μεν γάρ καλώς εύχαριστείς, άλλ΄ ὁ έτερος οὐκ οἰκοδομείται. Εὐχαριστώ 19 τῷ Θεῷ μου, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσαις λαλῶν ἀλλ΄ ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους δια του νοός μου λαλήσαι, ίνα και άλλους κατηχήσω, 20 η μυρίους λόγους εν γλώσση. 'Αδελφοί, μη παιδία γίνεσθε ταίς φρε-

Ver. 18. τῷ θεῷ μου. G. K. S. omit the pronoun.—19. Al. τῷ νοί.

Ver. 2. axoves. Understands. See on John ix. 27.

Ver. 4. ἐαυτὸν οἰκοδομεῖ. The edification, if any, is confined to the speaker himself.

Ver. 5. si µŋ διερμηνεύη. It appears from ver. 28, that the gift of interpretation did not always belong to those who spoke in an unknown tongue; but sometimes at least the two gifts might be combined in the same individual. Compare vv. 13, 14.

Ver. 6. η εν ἀποκαλύψει, κ. τ. λ. That without any advants, either with that high degree of revelation evil temper (κακία communicated to an apostle, or by the word of spiritual gifts he of knowledge peculiar to a prophet, or that τέλειος see on Mat lower degree of inspiration and teaching of a full-grown man. the deacon or evangelist. See on ch. xii. 28.

Ver. 11. βάρβαρος. See on Acts xxviii. 1. Ver. 13. ίνα διερμηνεύη. So as to interpret. The sense is indicated by what follows, and so ϊνα is used in Luke ix. 45, et alibi.

Ver. 16. τοῦ ἰδιώτου. One unacquainted with the language spoken. See on Acts iv. 13; and of the word 'Αμήν on Matt. v. 17.

Ver. 19. κατηχήσω. See on Luke i. 3. Ver. 20. μη παιδία γίνεσθε κ. τ. λ. The costle alludes to the childishness of speaking

apostle alludes to the childishness of speaking without any advantageous result: and to the evil temper (κακία) with which the exercise of spiritual gifts had been accompanied.—Of τέλειος see on Matt. xix. 21. Here it means a full-grown man.

σίν άλλα τη κακία νηπιάζετε, ταις δε φρεσί τέλειοι γίνεσθε. Έν τω ?! νύμω γέγραπται, "Οτι έν έτερογλώσσοις, καὶ έν χείλεσιν ετέροις, λαλήσω τω λαώ τούτω, και ουδ' ούτως είσακούσονταί μου, λέγει Κύριος." 'Ωστε αὶ γλωσσαι είς σημείον είσὶν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλά? τοις απίστοις ή δε προφητεία ου τοις απίστοις, αλλα τοις πιστιύουσιν. Εαν ουν συνέλθη ή έκκλησία όλη έπι το αυτό, και πάντες 23 γλώσσαις λαλωσιν, είσελθωσι δε ίδιωται η άπιστοι, ούκ ερούσιν ότι μαίνεσθε; έαν δε πάντες προφητεύωσιν, εισέλθη δέ τις απιστος η 24 ίδιώτης, έλέγχεται ύπο πάντων, ανακρίνεται ύπο πάντων, καὶ οῦτω τὰ ♡ κρυπτά της καρδίας αὐτοῦ φανερά γίνεται καὶ οῦτω, πεσών ἐπὶ πρόσωπον, προσκυνήσει τῷ Θεῷ ἀπαγγέλλων ὅτι ὁ Θεὸς ὅντως ἐν ύμιν έστι.

Τί οὖν έστιν, ἀδελφοί; Όταν συνέρχησθε, έκαστος ὑμῶν ψαλμὸν % έχει, διδαχην έχει, γλώσσαν έχει, αποκάλυψιν έχει, έρμηνείαν έχει πάντα πρός οικοδομήν γενέσθω. Είτε γλώσση τις λαλεί κατά δύο ή? τὸ πλείστον τρείς, καὶ ἀνὰ μέρος καὶ είς διερμηνεύετω. Έαν & 28 μη η διερμηνειτής σιγάτω έν έκκλησία έαυτω δε λαλείτω καί τῷ Θεῷ. Προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οὶ ἄλλοι διακρι-19 νέτωσαν εάν δε άλλω αποκαλυφθη καθημένω, ο πρώτος σιγάτω. 30 Δύνασθε γὰρ καθ΄ ἕνα πάντες προφητεύειν, ΐνα πάντες μανθάνωσι, 31 καὶ πάντες παρακαλώνται καὶ πνεύματα προφητών προφήταις ύπο-3? τάσσεται ου γάρ έστιν ακαταστασίας ο Θεος, αλλ΄ είρηνης, ως ένβ πάσαις ταις έκκλησίαις των άγίων. Αι γυναίκες ύμων έν ταις έκκλη-34 σίαις σιγάτωσαν ου γάρ έπιτέτραπται αυταίς λαλείν, άλλ' υποτάσσεσθαι, καθώς, καὶ ὁ νόμος λέγει, Εί δέ τι μαθείν θέλουσιν, έν οίκψ 35 τους ιδίους ανδρας επερωτάτωσαν αισχρον γάρ έστι γυναιξίν έν έκ-

Ver. 25. kai ovrw. Omitted in the beginning of the verse, by G. K. S.—26. G. K. S. γινέσθω.

Ver. 21. νόμφ. See on John x. 34. The citation, which is applied to the misapplica- speaker conclude without interruption; and, tion of the gift of tongues, is from Isa. when he is silent, let the other begin. xxviii. 11, 12.

the inspired teachers speaking in his own prophecy was under the control of the person tongue.—hvaspiveral. He is led to examine inspired; but the want of the article shows the arguments adduced.

gift each individual possessed, it was to be disorder and confusion. exercised with a view to edification.

ver. 29. To prevent confusion, only two or three were to speak during one meeting, and each by turns.

Ver. 28. σιγάτω. Scil. ὁ λαλῶν γλώσ- munions.

Ver. 29. διακρινέτωσαν. the gift of discerning of spirits. Ver. 30. & πρώτος σιγάτω. Let the first

Ver. 32. η πνεύματα προφητών ε. τ. λ. Ver. 24. lheyxeras. He is convinced by Some suppose this to mean, that the gift of that different prophets are intended, and that Ver. 26. ψαλμὸν ἔχει, κ. τ. λ. Whatever each was to give place to the other, without

Ver. 33. wg iv irrangiaig r. r. l. As Ver. 27. κατά δύο ή τρεῖς. So again in the Corinthians were not the first Christian church, either in point of time or privileges (ver. 36), they were not entitled to depart from the general practice of other com-

Ver. 84. al yuvaikec k. t. l. See on This refers to ch. xi. 4.—With ὑποτάσσεσθαι supply κελιύονται.

36 κλησία λαλείν. *Η ἀφ' ύμων ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθεν; ἢ εἰς ὑμᾶς 37 μόνους κατήντησεν; Εί τις δοκεί προφήτης είναι η πνευματικός, 38 έπιγινωσκέτω α γράφω ύμιν, ότι του Κυρίου είσιν έντυλαί εί δέ τις 39 αγνυεί, αγνοείτω. ΄ Ωστε, αδελφοί, ζηλούτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ 40 λαλείν γλώσσαις μη κωλύετε πάντα ευσχημόνως και κατά τάξιν γινέσθω.

15. ΓΝΩΡΙΖΩ δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, τὸ εὐαγγέλιον, δ εὐηγγελισάμην 2 ύμιν, ο και παρελάβετε, έν ῷ και έστήκατε, δι οῦ και σώζεσθε, (τίνι λόγω εθηγγελισάμην ύμιν, εί κατέχετε,) έκτος εί μη είκη έπιστεύσατε. 3 Παρέδωκα γαρ ύμιν έν πρώτοις, δ και παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς 4 απέθανεν ύπερ των άμαρτιων ήμων, κατά τάς γραφάς και ὅτι ἐτάφη, 5 καὶ ὅτι ἐγήγερται τῷ τρίτῃ ἡμέρα, κατὰ τὰς γραφάς καὶ ὅτι ὤφθη 6 Κηφά, είτα τοις δώδεκα έπειτα ώφθη επάνω πεντακοσίοις άδελφοις έφάπαξ, έξ ων οι πλείους μένουσιν έως ἄρτι, τινές δὲ καὶ έκοιμήθησαν. 7-8 Επειτα ώφθη Ίακώβψι είτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσινι ἔσχατον δὲ πάν-9των, ώσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι, ὤφθη κάμοί. Έγω γάρ είμι ὁ ἐλάχιστος των αποστόλων ος οὐκ είμι ἰκανὸς καλείσθαι ἀπόστολος, διότι έδίωξα 10 την έκκλησίαν του Θεού χάριτι δε Θεού είμι ο είμι, και ή χάρις αὐτοῦ ή είς έμε οὐ κενή έγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων εκοπίασα. 11 οὐκ έγω δὲ, ἀλλ΄ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σὺν έμοί. Είτε οὖν έγω, είτε 12 εκείνοι, ούτω κηρύσσομεν, καὶ ούτως επιστεύσατε. Εί δὲ Χριστός κηρύσσεται, ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσί τινες ἐν ὑμῖν, ὅτι

Ver. 37. τοῦ Κυρίου. G. K. S. are without the article.—40. G. K. S. πάντα δὲ εὐσχ. CHAP. XV. Ver. 8. τῷ ἐκτ. K. has τψ, L. ε. τιν.

Ver. 37. el ric donel n. r. d. This is directed against the false teachers. None who were really inspired would doubt the authority of the apostle's injunctions.

CHAP. XV. Ver. 2. σώζεσθε. Ye are 1 Cor. xi. 80. placed in a state of salvation; as in Acts ii. 47. Rom. x. 9. The ensuing clause, rivi—κατέxere, is parenthetical. It should seem that the Saducaical disbelief of a resurrection, which was also taken up by some of the early beretics, had infected the church of Corinth; neral resurrection.

Ver. 8. in mouroic. Among the first rudiments of the Gospel; subaud. oroixeloic. Compare Heb. vi. 1. For the Scriptures referred to see Ps. xvi. 8, sqq. xxii. 16. Essi. lili. 4, sqq. Dan. ix. 24. It is no-Jonah was a type. (Mutt. xii. 40.) Compare lief. Har. vl. 2.

Ver. 5. δώδεκα. This number is merely used as being the original complement of the apostles.

Ver. 6. ἐκοιμήθησαν. Are dead: as in

Ver. 8. ώσπέρει τῷ ἐκτρώματι. Properly the word ἔκτρωμα is an abortion: or, as explained in Job iii. 16. Eccles. vi. 8. 5. LXX., that which never sees the light. It is difficult to reconcile this sense with the present context; and Theophylact says, but without any and the apostle now proceeds to adduce the authority for the assertion, that it means a last evidences of eye-witnesses to the resurrection child, and, as such, a weak one. In any case of Christ, as the preliminary proof of a ge- it is indicative of St. Paul's humility, with reference to his late conversion. As to the irregularity in the use of the article, it may merely have the effect of making the term appertain to himself. See Gr. Gr. § 30. Obs. 5.

Ver. 11. etre excivou Scil exomiacav. where absolutely predicted that Christ would All the apostles preached the doctrine of the rise on the third day; but of this fact resurrection, as a fundamental article of be-

ανάστασις νεκρών οὐκ ἔστιν; Εί δὲ ἀνάστασις νεκρών οὐκ ἔστιν, οὐδὲ 13 Χριστός έγηγερται' εί δε Χριστός οὐκ έγηγερται, κενόν αρα τὸ κή-14 ρυγμα ήμων, κενή δε και ή πίστις ύμων εύρισκόμεθα δε και ψευδο-15 μάρτυρες του Θεού, ὅτι έμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἡγειρε τὸν Χριστον, ον ουκ ήγειρεν, είπερ άρα νεκροί ουκ έγείρονται. Εί γὰρ 16 νεκροί οὐκ έγείρονται, οὐδὲ Χριστός έγήγερται εἰ δὲ Χριστός οὐκ 17 έγηγερται, ματαία ή πίστις ύμων, έτι έστε έν ταις άμαρτίαις ύμων άρα 18 καὶ οι κοιμηθέντες έν Χριστῷ ἀπώλοντο. Εί έν τη ζωή ταύτη ήλπι-19 κότες έσμεν εν Χριστώ μόνον, έλεεινότεροι πάντων ανθρώπων έσμεν. Νυνί & Χριστός έγηγερται έκ νεκρών, απαρχή τών κεκοιμημένων 20 έγένετο. Έπειδη γαρ δι' ανθρώπου ο θάνατος, και δι' ανθρώπου ανάσ-21 τασις νεκρών. 'Ωσπερ γαρ έν τῷ 'Αδαμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, ούτω ?? καὶ έν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. Έκαστος δὲ έν τῷ ίδίψ ? τάγματι ἀπαρχή Χριστός, έπειτα οι Χριστού εν τη παρουσία αὐτού είτα τὸ τέλος, ὅταν παραδῷ τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, ὅταν १4 καταργήση πάσαν άρχην καὶ πάσαν έξουσίαν καὶ δύναμιν δεί γάρ εν 25 τον βασιλεύειν, "άχρις ου αν θη πάντας τους έχθρους υπό τους πόδας αὐτοῦ." "Εσχατος έχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. "Πάντα γὰρ ὑπέτα-% ξεν ύπο τους πόδας αυτου." "Όταν δὲ είπη ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δήλον οτι έκτος του ύποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα. ὅταν δὲ ὑποταγῷ αὐτῷ τὰ 28 πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἰὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ίνα ή ο Θεός τὰ πάντα έν πάσιν. Έπεὶ τί ποιήσουσιν οί βαπ-19 τιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν ; εί ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπ-

Ver. 14. G. S. κενόν ἄρα καὶ τὸ κ.—20. ἐγένετο. Omitted by G. K. S.—29. βαττίζονται ὑπὲρ τ. ν. G. K. S. ὑπὲρ αὐτῶν.

Ver. 13. el de duástrasic e. t. l. From Christ's resurrection the apostle argues that a general resurrection is not impossible: and, as God would not have raised an impostor, the promise of Christ, attested by his apostles, proves its certainty.

Ver. 15. κατά τοῦ Θεοῦ. Concerning God. So Xen. Ap. Soc. c. 13. ψεύδεσθαι κατά τοῦ Θεοῦ.

Ver. 17. ἐτι ἐστὰ κ. τ. λ. Ye are still subiect to the penalty of sin: as the connexion from Ps. cx. 1.
between the doctrine of the atonement and Ver. 27. εἰπ
a resurrection to eternal life is inseparaPs. viii. 7.
ble

Ver. 19. εἰ ἐν τῷ ζωῷ κ. τ. λ. Namely, because of the persecutions to which the hopes of the Gospel exposed them in this life: for, with respect to futurity, all mankind would then be in the same condition.

Ver. 20. ἀπαρχή. Christ rose on that day, on which the first fruits of the harvest were offered (Levit. xxiii. 10).

Ver. 23. ιδίω τάγματι. Compare l Thusiv. 14, sqq. The wicked will probably be raised last in order. See on 1 Cor. vi. 2

Ver. 24. την βασιλείαν. His mediatorial kingdom; for of his kingdom of glory there will be no end. The next clause most probably refers to the dominion and power of Satar. See Eph. vi. 12. Col. ii. 15. Of the verb καταργέιν see on Luke xiii. 7. There is a reference in the next verse, or rather a citation from Ps. cx. 1.

Ver. 27. είπη. Scil. ὁ προφήτης. See Ps. viii. 7.

Ver. 28. rd máyra iv mãou. The expression indicates the perfect happiness of glorified maints, in communion with the Triane God.

Ver. 29. incl. Else; otherwise: which sense the context will also bear in Rom. 11. 6. 22. 1 Cor. v. 10. vii. 14, et alibi. The subject now reverts to ver. 22. Among the various interpretations of this difficult text, the

30 τίζονται ύπερ των νεκρων; τί και ήμεις κινδυνεύομεν πασαν ωραν; 31 Καθ' ήμέραν αποθνήσκω, νη την ύμετέραν καύχησιν, ην έχω έν Χριστώ 32 Ίησου τῷ κυρίψ ἡμῶν. Εί κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσψ, τί μοι τὸ ὅφελος; Εί νεκροί οὐκ ἐγείρονται, " φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὕ-33 ριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. Μη πλανάσθε " Φθείμουσιν ήθη χρήσθ

34 όμιλίαι κακαί." Έκνήψατε δικαίως, και μη άμαρτάνετε άγνωσίαν

γαρ Θεού τινές έχουσι πρός έντρυπην ύμιν λέγω.

35 'Αλλ' έρει τις, Πως έγειρονται οι νεκροί; ποίψ δὲ σώματι έρχονται; ⁺³⁷ Αφρον, συ ο σπείρεις, ου ζωοποιείται, έαν μη αποθάνη· και ο σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι, σί-38 του ή τινος των λοιπων. ό δε Θεός αυτώ δίδωσι σώμα, καθώς ηθέλησε, 39 καὶ ἐκάστψ τῶν σπερμάτων τὸ ἴδιον σῶμα. Οὐ πᾶσα σὰρξ, ἡ αὐτὴ σάρξ. αλλά άλλη μέν σὰρξ ἀνθρώπων, άλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, άλλη δὲ 40 ίχθύων, ἄλλη δὲ πτηνών. Καὶ σώματα έπουράνια, καὶ σώματα έπίγεια άλλ έτέρα μεν ή των έπουρανίων δόξα, ετέρα δε ή των 41 έπιγείων. "Αλλη δόξα ήλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δύξα 4º αστέρων αστηρ γάρ αστέρος διαφέρει έν δύξη. Ουτω καὶ η ανάστασις των νεκρών. Σπείρεται έν φθορά, έγείρεται έν αφθαρσία. 43 σπείρεται έν ατιμία, εγείρεται έν δύξη σπείρεται έν ασθενεία, 44 έγείρεται εν δυνάμει σπείρεται σωμα ψυχικόν, έγείρεται σωμα πνευ-45 ματικόν. Εστι σωμα ψυχικόν, καὶ έστι σωμα πνευματικόν ουτω καὶ γέγραπται, " Έγένετο ὁ πρώτος ἄνθρωπος Αδάμ είς ψυχην

Ver. 33. R. S. K. χρηστά contra metrum.—39. σάρξ, άνθρώπων. G. S. omit σάρξ in this place; and K. puts it within brackets.—44. Codd. A. B. C. D. ei toriv σώμα ψυχικόν, έστιν και πνευματικόν, omitting σώμα.

simplest and the most probable seems to be, that ὑπέρ νεκρών is put elliptically, for ὑπέρ Της άναστάσεως τῶν νεκρῶν, in allusion to ing the doctrine of the resurrection. the profession, made at baptism, of a belief in the resurrection.

Ver. 31. αποθυήσεω. I am in danger of death. We should render υμετέραν καύboasting which your conversion affords.

Ver. 32. εθηρωμάχησα. Some understand this Aguratively; but it is highly probable that St. Paul was literally exposed to wild beasts at Ephesus. Compare 2 Cor. i. 8. 2 Tim. iv. 17. See also on 1 Cor. iv. 9.

rowed from Menander, by others from Eu- invested. ripides. Hence perhaps Juv. Sat. IL. Aspice quid secione commercia!

Gnostic heresy: and the apostle urges them to evince a real knowledge of God, by accept-

Ver. 36. 8 sweipeig, κ . τ . λ . From the analogy of seed sown, the apostle replies to the twofold objection in the preceding verse, that it is no more difficult to revivify a dead X7019, my boasting of you; i. e. the cause of body, than to reproduce the ear of corn from the grain left to rot in the earth; and as the grain reproduced is the same in nature, though not in substance, so the same body will rise, but greatly altered in appearance.

Ver. 30. οὐ πᾶσα σὰρξ, κ. τ. λ. Therc will be as great a difference between the dead The clause φάγωμεν κ. τ. λ. is from lsa. xxii. and the raised body, as between the flesh of different animals, and the glory of the differ-Ver. 33. φθείρουσιν ήθη κ. τ. λ. This ent heavenly bodies. There may also be a admonition, which is a Tragic Trimeter Iam - reference to the different degrees of glory, bic, is supposed by some to have been bor- with which different degrees of virtue will be

Ver. 45. γίγραπται. Gen. ii. 7. Christ is called the second Adam, as being the anti-Ver. 34. duratus. As you ought. The type of the first, and the restorer of those pri-"ord dyrusia may possibly refer to the vileges which mankind had lost by the fall.

ζώσαν," ο έσχατος Αδάμ είς πνεύμα ζωοποιούν. 'Αλλ' οὐ πρώτον τὸ 46 πνευματικόν, άλλά το ψυχικόν, έπειτα το πνευματικόν. 'Ο πρώτος 47 ανθρωπος έκ γης, χοϊκός ο δεύτερος ανθρωπος, ο Κύριος έξ ουρανοί. Οίος ὁ χοϊκύς, τοιυύτοι καὶ οἱ χοϊκοί καὶ οἶος ὁ ἐπουράνιος, τοιούτοι 48 καὶ οἱ ἐπουράνιοι καὶ καθώς έφορέσαμεν την εἰκόνα τοῦ χοικοῦ, φο-49 ρέσομεν και την εικόνα του έπουρανίου.

Τοῦτο δέ φημι, αδελφοί, ὅτι σαρξ καὶ αίμα βασιλείαν Θεοῦ κληρο-50 νυμήσαι ου δύνανται, ουδέ ή φθορά την άφθαρσίαν κληρονομα. Ίδου, μυστήριον υμίν λέγω πάντες μεν ου κοιμηθησόμεθα, πάντις 31 δὲ ἀλλαγησόμεθα, ἐν ἀτόμφ, ἐν ριπῷ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῷ ἐσχάτης? σάλπιγγι' σαλπίσει γάρ, και οι νεκροί έγερθήσονται άφθαρτοι, και ήμεις αλλαγησόμεθα. Δει γαρ το φθαρτον τουτο ένδύσασθαι 53 άφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι άθανασίαν. 'Όταν δί 54 τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν, καί τὸ θνητὸν τοῦτο ένδύσηται άθανασίαν, τότε γενήσεται ο λόγος ο γεγραμμένος, "Κατεπόθη ο θάνατος είς νίκος." "Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; ποῦ, σου, άδη, 55 τὸ νῖκος;" Τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου, ἡ ἀμαρτία ἡ δὲ δύναμις τῆς 56 άμαρτίας, ο νόμος τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νίκος, διὲ ί τοῦ κυρίου ήμῶν Ίησοῦ Χριστοῦ. "Ωστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, 58 έδραιοι γίνεσθε, αμετακίνητοι, περισσεύοντες έν τῷ ἔργῷ τοῦ Κυρίου πάντυτε, είδότες ότι ο κόπος ύμων ούκ έστι κενός έν Κυρίφ.

16. ΠΕΡΙ δὲ τῆς λογίας τῆς είς τοὺς άγίους, ωσπερ διέταξα τοις! έκκλησίαις της Γαλατίας, ούτω καὶ ύμεῖς ποιήσατε. Κατὰ μίαν σοβ-2 βάτων έκαστος ύμων παρ έαυτφ τιθέτω, θησαυρίζων ο τι αν εὐοδώτας ίνα μή, ὅταν ἔλθω, τότε λογίαι γίνωνται. "Όταν δὲ παραγένωμαι, ος 3 έαν δοκιμάσητε, δι έπιστολών τούτους πέμψω απενεγκείν την χάριν ύμων είς Ιερουσαλήμ' έαν δε ή άξιον του κάμε πορευεσθαι, συν έμοι ι πορεύσονται. Έλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὅταν Μακεδονίαν διέλθυ, ὁ

Ver. 47. ὁ Κύριος. Omitted in many copies, and probably interpolated.

Compare Rom. 'v. 14. The last clause is from which the atonement of Christ has defounded upon what Christ says of himself in livered us. Join v. 21, sqq.

the earthy body, taken from the dust of the sibly this was another point upon which the ground, must needs be frail and perishable; Corinthians had consulted St. Paul. The the heavenly body, on the other hand, will partake of the immortal nature of him by whom we inherit eternal life.

Ver. 52. ly ατόμω. Scil. χρόνω. Before Galatia (Acts xvi. 6).

σαλπίσει understand σάλπιγξ.

Ver. 54. λόγος γεγραμμένος. The citations are from Isa, xxv. 8. Hos. xiii. 14.

Ver. 56. τὸ δὲ κέντρον κ. τ. λ. It is sin against which the law has denounced vengeance, which gave death its bitterness, and

CHAP. XVI. Ver. 1. Loyiag. A chariteble Ver. 48. οίοις ὁ χοϊκός, κ. τ. λ. Whereas contribution: from λέγειν, to collect. Pocharges, to which he alludes, are not contained in the Epistle to the Galatians, but were probably given in his passage through

> Ver. 2. 5 ri dy sogdøral. Acts xi. 22 ca θώς ηθπορεϊτό τις.—Of the expression μία

σαββατων, see on Mail. xxviii. l.

Ver. 3. di inistolur. This must be joined with πέμψω, not with δοκιμάσητε, as in the E. T.—By xápic is meant a contribution of on 2 Cor. viii. l.

6 (Μακεδονίαν γάρ διέρχομαι) προς ύμας δε τυχον παραμενώ, ή και 7 παραχειμάσω, ΐνα ύμεις με προπέμψητε, οὐ έὰν πορεύωμαι. Οὐ θέλω γαρ ύμας άρτι έν παρόδω ίδειν' έλπίζω δε χρόνον τινα έπιμείναι πρύς 8 ύμας, εαν ο Κύριος επιτρέπη. Έπιμενω δε εν Εφέσω εως της Πεν-9τηκοστής. θύρα γάρ μοι ἀνέωγε μεγάλη καὶ ένεργής, καὶ ἀντικείμενοι τολλοί.

10 Έαν δε έλθη Τιμόθεος, βλέπετε ίνα αφόβως γένηται πρός ύμας τὸ γὰρ ἔργον Κυρίου ἐργάζεται, ὡς καὶ έγώ. Μήτις οὖν αὐτὸν έξ-11 ουθενήση προπέμψατε δε αυτόν έν ειρήνη, ίνα έλθη πρός με έκ-12 δέχομαι γαρ αὐτὸν μετά των ἀδελφων. Περὶ δὲ Απολλώ τοῦ ἀδελφού, πολλά παρεκάλεσα αὐτὸν, ΐνα έλθη πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν. καί πάντως οὐκ ην θέλημα ίνα νῦν ἔλθη έλεύσεται δὲ, ὅταν εὐκαιρήση. +14 Γρηγορείτε, στήκετε έν τη πίστει, ανδρίζεσθε, κραταιούσθε. Πάντα ύμων έν αγάπη γινέσθω.

15 Παρακαλώ δε ύμας, άδελφοί, (οίδατε την οικίαν Στεφανά, ότι έστιν απαρχή της Αχαΐας, καὶ είς διακονίαν τοῖς άγίοις έταξαν έαυτούς) 16 ίνα και ύμεις ύποτάσσησθε τοις τοιούτοις, και παντί τῷ συνεργούντι 17 καὶ κοπιώντι. Χαίρω δὲ έπὶ τῷ παρουσία Στεφανά καὶ Φουρτουνάτου 18 και Αχαϊκού, ότι το ύμων ύστέρημα ούτοι άνεπλήρωσαν άνέπαυσαν γάρ το εμου πνευμα και το ύμων. Έπιγινώσκετε οθν τους τοιούτους. 19 Ασπάζονται ύμᾶς αὶ έκκλησίαι τῆς Ασίας. Ασπάζονται ὑμᾶς έν Κυρίψ πολλά 'Ακύλας καὶ Πρίσκιλλα, σὺν τῆ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησία. 20 Ασπάζονται ύμᾶς οι άδελφοι πάντες. Ασπάσασθε άλλήλους έν

φιλήματι άγίψ.

-22 Ο ασπασμός τη έμη χειρί Παύλου. Εί τις ου φιλεί τον κύριον 23 Ιησούν Χριστον, ήτω ανάθεμα, μαραναθά. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ίησοῦ 44 Χριστοῦ μεθ΄ ὑμῶν' ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Αμήν.

[Πρὸς Κορινθίους πρώτη έγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Στεφανά, καὶ Φουρτουνάτου, καὶ Αχαϊκοῦ, καὶ Τιμοθέου.

Ver. 7. G. K. S. $i\lambda\pi i\zeta\omega$ $\gamma\dot{a}\rho$.—24. 'A $\mu\dot{\eta}\nu$. Enclosed by K. in brackets.

His intention of remaining at Ephesus until converts. Pentecost was prevented by the riot (Acts xix.23, eqq.)—Of the phrase θύραν άνοίγειν (ver. 9), see on Acts xiv. 27. The epithet impying may be rendered effective. Compare 11d iv. 12.

Ver. 10. άφόβως. The reason for this ves probably his youth. See 1 Tim. iv. 12.

Ver. 11. άδελφών. Timothy and Erastus. See Acts xix. 22.

intention.

Ver. 17. υστέρημα. The deficiency of See also on Rom. ix. 3.

Ver. 6. παραγειμάσω. See Acts xx. 3. communication between the apostle and his

Ver. 19. τῷ κατ' οἰκον αὐτῶν ἰκκλ. Compare Rom. xvi. 8.

Ver. 22. ἀνάθεμα, μαραναθά. This was the most severe form of excommunication among the Jews. The expression $\mu a \rho d \nu$ åθà means the Lord cometh; and those against whom the curse was denounced, had no hope of restoration to the church before the coming of the Lord to judgment. St. Ver. 12. οὐκ ἡν θέλημα. It was not his Paul adopts the form to express the deserved punishment of those who reject the Gospel.

ΠΑΥΛΟΎ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΎ Η ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝ-ΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

[Although the former Epistle had not been without its beneficial effects, and the excomnunication of the incestuous person had produced a disposition, on the part of the majority, to bow to St. Paul's authority, still there were many who adhered to their false teachers, and rejected the Apostle with contempt. The account of this state of affairs he received from Titus in Macedonia (2 Cor. vii. 6), whither he had gone after waiting anxiously for his arrival at Troas (ii. 12); and this Epistle was forthwith dispatched, probably from Philippi (ix. 2), in consequence of the information which he had received. Its main object is to refute the charges of levity, tyranny, and pride, which had been brought against him; and in the course of it he exhorts them to complete the contribution which they were making for the Christians in Judgea (viii. ix), and apologizes for some personal defect, for which his adversaries had endeavoured to bring him into derision (x. 10). Titus and his associates carried it to Corinth in the beginning of A. D. 58, about a year after the date of the First Epistle. There has never been a doubt of its genuineness and authenticity, which are attested by citations and references to be found in the writings of the same Fathers, upon whose authority the other Epistle is admitted into the Canon.]

1. ΠΑΥΛΟΣ, ἀπόστολος Ίησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, Ι καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς, τῆ ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ τῷ οῦσῃ ἐν Κορίνθω. σὺν τοῖς άγίοις πάσι τοῖς οὖσιν έν ὕλη τῷ Αχαΐα χάρις ὑμῖν καὶ 2 είρηνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ήμῶν, καὶ κυρίου Ίησοῦ Χριστοῦ.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὺς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 3 ύ πατήρ των οικτιρμών καὶ Θεύς πάσης παρακλήσεως, ὁ παρα-4 καλών ήμας έπὶ πάση τη θλίψει ήμων, είς το δύνασθαι ήμας παρακαλείν τους έν πάση θλίψει, δια της παρακλήσεως, ης παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. ὅτι, καθώς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ 5 είς ήμας, ούτω δια Χριστού περισσεύει και ή παράκλησις ήμων. Είτε δε θλιβόμεθα, ύπερ της ύμων παρακλήσεως και σωτηρίας, της 6 ένεργουμένης έν ύπομονή των αυτών παθημάτων, ών και ήμεις πασχομεν' είτε παρακαλούμεθα, ύπερ της ύμων παρακλήσεως και σωτηρίας και ή έλπις ήμων βεβαία ύπερ ύμων είδότες ότι, ωσπερ κοι-7

Ver. 7. καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμ. β. ὑπ. ὑμῶν. S. places this clause after πάσχομεν (ver. 6), where the context seems to require it; the confident hope that his example would enable the converts to bear their afflictions patiently, being thus opposed to the certainty that

CHAP. I. Ver. 5. παθήματα τοῦ Χρισ- him under his afflictions, more especially as -ov. Suffering for the sake of Christ. Com- they were the means of his administering to pare Col. i. 24. The apostle commences by the comforts of others. thanking God for the consolations afforded

8 νωνοί έστε των παθημάτων, ουτω καὶ τῆς παρακλήσεως. Ου γὰρ θέλομεν ύμας αγνοείν, αδελφοί, ύπερ της θλίψεως ήμων της γενομένης ήμιν έν τη Ασία, ὅτι καθ' ὑπερβολην έβαρήθημεν ὑπέρ 9 δύναμιν, ωστε έξαπορηθηναι ήμας καὶ τοῦ ζην αλλά αὐτοὶ έν εαυτοίς το απόκριμα του θανάτου εσχήκαμεν, ίνα μη πεποιθότες ώμεν 10 εφ΄ εαυτοίς, αλλ΄ επί τῷ Θεῷ τῷ έγείροντι τοὺς νεκρούς. ος έκ τηλικούτου θανάτου έρρύσατο ήμας και ρύεται, είς δν ήλπίκαμεν ὅτι καὶ 11 έτι ρύσεται, συνυπουργούντων καὶ ύμων ύπερ ήμων τη δεήσει, ίνα έκ πολλών προσώπων το είς ήμας χάρισμα δια πολλών εθχαριστηθή ύπερ ημών.

12 Η γὰρ καύχησις ἡμῶν αὖτη έστὶ, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ήμων, ότι έν απλότητι και είλικρινεία Θεού, ούκ έν σοφία σαρκική, άλλ' έν χάριτι Θεοῦ, ἀνεστράφημεν έν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως 13 δὲ πρὸς ύμᾶς. Οὐ γὰρ ἄλλα γρὰφομεν ύμιν, ἀλλ' η α ἀναγινώσκετε, η καὶ έπιγινώσκετε έλπίζω δὲ ὅτι καὶ ἔως τέλους έπιγνώ-14 σεσθε, καθώς καὶ επέγνωτε ήμας άπο μέρους, ὅτι καύχημα ύμων έσμεν, καθάπερ και ύμεις ήμων, έν τη ήμερα του κυρίου Ίησου. 15 Καὶ ταύτη τῷ πεποιθήσει εβουλύμην πρὸς ὑμᾶς έλθεῖν πρότερον, 16 ίνα δευτέραν χάριν έχητε καὶ δι ύμων διελθείν είς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας έλθείν πρὸς ύμας, καὶ ὑφ' ὑμων πρυ-17 πεμφθήναι είς την Ιουδαίαν. Τουτό ουν βουλευόμενος, μήτι άρα τη έλαφρία έχρησάμην; η α βουλεύομαι, κατα σάρκα βουλεύομαι, ίνα 18 ή παρ΄ έμοι τὸ ναι, ναὶ, καὶ τὸ οῦ, οῦ; Πιστὸς δὲ ὁ Θεὸς, ὅτι ὁ λόγος 19 ήμων ο προς ύμας ούκ έγένετο ναὶ καὶ οῦ. Ὁ γὰρ τοῦ Θεοῦ υίος Ίη-

God will give them comfort. Thus also the anacoluthon in the nominative εἰδότες is avoided. G. K. σωτηρίας είτε παρακαλούμεθα, υπέρ της υμών παρακλ. της ένεργ. έν ύπομ. τ. αύτ. παθημάτων, ών και ήμεις πάσχομεν (και ή έλπις ήμων β. ύπ. υμων) είδότες δτι, κ. τ. λ. So Codd. Alex. &c.—8. Al. περί της θλίψεως.—17. 8. βουλόμενος.—18. έγένετο. 8. έστι.

Ver. 8. ὑπὲρ τῆς θλίψεως. Concerning is probably the same which he mentions in literal signification. See on 1 Cor. iii. 5.

Ver. 9. ἀπόκριμα. The sentence which he as in Rom. xv. 15.

bad anticipated.

joins the duty of public thanksgiving.

which his spiritual gifts were the evidence.

Ver. 13. $\dot{a}\lambda\lambda'$ $\ddot{\eta}$ \ddot{a} $\dot{a}\nu a\gamma$. $\ddot{\eta}$ \dot{k} $\dot{k}\pi i\gamma$. Exthe affliction. See Gr. Gr. § 64. Obs. 3.— cept what you read, and understand: i. e. The persecution, to which the apostle alludes, what I write has no other than its plain and

Ver. 14. άπο μέρους. Some part of you:

Ver. 17. to vai, val, kal to ob, ob. See Ver. 11. προσώπων. Persons. The text on Mutt. v. 37. The particles express the attests the efficacy of public prayer; and en- same sense, whether doubled or single (ver. 18); viz. that he did not say yea and may as Ver. 12. η γάρ καύχησις κ. τ. λ. It seems mere words of course: and, although his inthat St. Paul had been charged with levity, tended visit was frustrated, yet the word of in deferring his purposed visit to Corinth (I God which he had preached was immutable, Cor. xvi. 5); and with reference to this charge and was the seal and pledge of his fidelity. be assures the converts, on the testimony of Of the verb σφραγίζεσθαι (ver. 22), see on his conscience, that he can boast of having John iii. 32. The word ἀρραβών, whence acted towards them upon all occasions with the Latin arrhabo, is in fact a Hebrew noun, that sincerity which God approved, and of signifying a pledge to fulfil a contract (Gen. xxxviii. 17).

σούς Χριστὸς, ὁ ἐν ὑμῖν δι ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οῦ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι Θεοῦ ἐν αὐτῷ τὸ ναὶ, καὶ ἐν αὐτῷ τὸ Αμήν, 20 τῷ Θεῷ πρὸς δόξαν δι ἡμῶν. Ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὰν ὑμῖν εἰς Χρισ-21 τὸν, καὶ χρίσας ἡμᾶς, Θεός ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ δοὺς 22

τον ἀρραβωνα του πνεύματος έν ταις καρδίαις ήμων.

Έγω δὲ μάρτυρα τον Θεον ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ την ἐμην ψυχην, 23 ὅτι φειδόμενος ὑμων οὐκέτι ἤλθον εἰς Κόρινθον οὐχ ὅτι κυριεύο- 24 μεν ὑμων τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμων τῆ γὰρ πίστει ἐστήκατε. Ἐκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐλ- 2 θεῖν ἐν λύπη πρὸς ὑμᾶς. Εἰ γὰρ ἐγω λυπω ὑμᾶς, καὶ τἰς ἐστιν ὁ εὐ- 2 φραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; Καὶ ἔγραψα ὑμῖν τοῦτο αὐτὸ, 3 ἴνα μὴ ἐλθων λύπην ἔχω ἀφ΄ ὧν ἔδει με χαίρειν πεποιθώς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμων έστιν. Ἐκ γὰρ πολλῆς 4 θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε, ῆν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.

Εί δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλ' ἀπὸ μέρους (ἴνα 5 μὴ ἐπιβαρῶ) πάντας ὑμᾶς. Ἰκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ 6 ὑπὸ τῶν πλειόνων ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ 7 παρακαλέσαι, μήπως τῷ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῷ ὁ τοιοῦτος. Διὸ 8 παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην εἰς τοῦτο γάρ καὶ ἔγρα-9 ψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε. Πι δέ 10 τι χαρίζεσθε, καὶ ἐγώ καὶ γὰρ ἐγὼ εἴ τι κεχάρισμαι, ῷ κεχάρισμαι, δὶ ὑμᾶς, ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ 11 Σατανᾶ οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

Ver. 20. καὶ ἐν αὐτῶ τῷ. 'A. Al. διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τὸ 'A. CHAP. II. Ver. 10. καὶ γὰρ ἐγὼ, κ. τ. λ. G. K. 8. καὶ γὰρ ἐγὼ ὅ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς κ. τ. λ.

Ver. 24. Eupisions. This verb denotes an assumption of arbitrary power (Luke xxii. 25); and the meaning is, I delayed my visit in order to avoid the exercise of my apostolical authority; not that I would tyrannize over your faith, but so confirm you in it as to render it a source of pure joy, and the earnest

of your future salvation.

CHAP. II. Ver. 3. Expawa routo auto. This refers particularly to his injunction respecting the case of incest (1 Cor. v. 5. 13); and to his exhortations generally in the first Epistle. The apostle had hoped that such a reformation would be effected by his former letter, that he might have no cause for sorrow, when again ne came among them; and the sorrow which he had caused to the sinner might be a source of joy to himself, in witnessing his repentance.

Ver. 5. οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν. Supply μόνον. The words ἵνα μη ἐπιβαρῶ, that I may not exaggerate, are parenthetical; and πάντας ὑμᾶς is explained by πλειόνων (scil συναχθέντων) in the next verse. Compare 1 Cor. v. 4.

Ver. 8. rupwau. To confirm his readmission into the feilowship of the church. So the verb is used in Thucyd. VIII. 69.

Ver. 9. Γνα γνῶ τὴν δοκιμὴν κ. τ. λ. My object was to make proof of your obedience to my apostolical authority; and I am now equally disposed with yourselves to remit the punishment: more especially as Satan might take advantage of an extreme severity to ensuare others into crime. The verb πλεονεκτεῖν (ver. 11), signifies to draw into a snare: and so Plutarch. Paral. p. 307. πλεννεκτούμενος ὑπὸ τῶν πολεμίων.

Έλθων δε είς την Τρωάδα είς το εναγγέλιον του Χριστού, καί θύρας μοι ανεφγμένης έν Κυρίφ, ούκ έσχηκα ανεσιν τῷ πνεύματί 13 μου, τῷ μὴ εύρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐ-14 τοις, εξηλθον είς Μακεδονίαν. Τῷ δὲ Θεῷ χάρις, τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ήμας έν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ 15 φανερούντι δι ήμων έν παντί τόπω. ὅτι Χριστοῦ εὐωδία έσμεν τῷ 16 θεώ, εν τοις σωζομένοις και εν τοις απολλυμένοις οίς μεν όσμη θανάτου είς θάνατον, οίς δε όσμη ζωής είς ζωήν. Καὶ πρὸς ταῦτα τίς 17 ίκανός; Ου γάρ έσμεν ως οι πυλλοί, καπηλεύοντες τον λόγον του θεοῦ, ἀλλ' ὡς έξ είλικρινείας, ἀλλ' ὡς έκ Θεοῦ, κατενώπιον τοῦ 3 θεοῦ, έν Χριστῷ λαλοῦμεν. 'Αρχόμεθα πάλιν ἐαυτοὺς συνιστάνειν; ει μη χρήζομεν, ως τινες, συστατικών επιστολών πρός ύμας, η έξ 2 ύμων συστατικών; Η έπιστολή ήμων ύμεις έστε, έγγεγραμμένη έν ταις καρδίαις ήμων, γινωσκομένη και αναγινωσκομένη ύπο πάντων 3 ανθρώπων φανερούμενοι ὅτι έστὲ έπιστολη Χριστοῦ διακονηθείσα ύφ ήμων, έγγεγραμμένη ου μέλανι, αλλά πνεύματι Θεου ζωντος, 4 οὐκ έν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλὰ έν πλαξὶ καρδίας σαρκίναις. Πεποί-5 βησιν δε τοιαύτην έχομεν δια του Χριστού πρός τον Θεόν ούχ ὅτι ικανοί έσμεν αφ' εαυτών λογίσασθαί τι ώς έξ εαυτών, αλλ' ή ίκανότης 6 ήμων έκ του Θεου, ος και ικάνωσεν ήμας διακόνους καινής διαθήκης,

Ver. 1. G. K. S. η μη χρήζομεν κ. τ. λ.

Ver. 13. τῷ μή εὐρεῖν κ. τ. λ. His regret LXX. οἱ κάπηλοί σου μίσγουσι τὸν οΙνον at not meeting with Titus at Troas, from voare. whom he expected to learn the state of their anxiety for the welfare of the Corinthians.

Ver. 14. θριαμβεύοντι. The apostle refers to the gratifying report which he even-tually received from Titus (2 Cor. vii. 6). In Col. ii. 15, θριαμβεύειν signifies to lead in triumph; but here it rather means to make to triumph, as in Eur. Herc. F. 1596. The metaphor is still preserved in the word $\delta\sigma\mu\eta$, with reference to the perfumes and flowers which, during a triumph, were thrown into the car of the victor. See Ovid. Tris. IV. 2.

tinuation of the preceding metaphor, which seems to have suggested to the mind of the spostle the rabbinical maxim, that the Law was a sevour of life to Isruel; but a savour I death to the Gentiles. It is quite in St. Compare 2 Cor. iii. 3. 13.

Ver. 16. è πρός ταῦτα τίς ἵκανος; Α sufficiency without the assistance of God.

Ver. 17. καπηλεύοντες. Adulterating: rendered effectual by the Divine assistance. as vintners do their wine. Thus Isa. i. 22.

CHAP. III. Ver. 1. Gustaturu inisaffairs, was a further proof of the apostle's rolw. Letters of commendation. Compare Acts xviii. 27. So Arrian. Epist. II. 3. γράμματα συστατικά. St. Paul observes, that what he had just written was not designed to commend himself to their favour; nor could they suppose it was, as he had no need of any letter of recommendation, like those which the false teachers seem to have produced. These letters were somewhat analogous to the tesseræ hospitalitatis of the ancients. See on Hom. Il. Z. 215.

Ver. 2. η imigroup, κ . τ . λ . The metaphor is somewhat confused; but as the letter Ver. 15. εὐωδία. This word is not a con- is said, in the next verse, to be written by Christ, the meaning seems to be, that the conversion of the Corinthians was the apostle's letter as the bearer, and Christ's, as the writer. With the expression λγγεγραμμένη έν καρδίαις, compare Deut. vi. 6. xxx. 14. Prov. Paul's manner thus to go off at a word. iii. l. vii. S. Pind. Olymp. X. 2. Ter. And.

Ver. 4. πεποίθησιν. That is, the confi parenthetical acknowledgment of human in- dence that his own insufficiency (2 Cor. ii. 16) would still be, as it had already been,

ου γράμματος, αλλά πνεύματος το γάρ γράμμα αποκτείνει, το δί πνεύμα ζωοποιεί. Εί δε ή διακονία του θανάτου, εν γράμμασιν έντε-7 τυπωμένη έν λίθοις, έγενήθη έν δόξη, ώστε μη δύνασθαι απενίσαι τούς υίους Ισραήλ είς το πρόσωπον Μωσέως δια την δόξαν του προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην πῶς οὐχὶ μάλλον ἡ διακονία τοῦ 8 πνεύματος έσται έν δόξη; Εί γαρ ή διακονία της κατακρίσεως 9 δόξα, πολλώ μαλλον περισσεύει ή διακονία της δικαιοσύνης έν δόξη. Καὶ γὰρ οὐδὲ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον εν τούτφ τφ μέρει, 10 ένεκεν της ύπερβαλλούσης δόξης. Εί γὰρ τὸ καταργούμενον, διὰ 11 δόξης, πολλώ μαλλον το μένον, εν δόξη. Έχοντες ουν τοιαύτην 12 έλπίδα, πολλή παρρησία χρώμεθα και ου, καθάπερ Μωσής έτίθα 13 κάλυμμα έπὶ τὸ πρόσωπον ἐαυτοῦ, πρὸς τὸ μη ἀτενίσαι τοὺς νίοὺς Ίσραηλ είς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου. 'Αλλ' έπωρώθη τὰ νοήματα αὐτω ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῷ ἀναγνώ- 14 σει της παλαιάς διαθήκης μένει μη άνακαλυπτόμενον, ότι έν Χριστώ καταργείται άλλ έως σήμερον, ήνίκα αναγινώσκεται Μωσής, κά-15 λυμμα έπι την καρδίαν αὐτῶν κεῖται ήνίκα δ αν έπιστρέψη πρὸς 16 κύριον, περιαιρείται το κάλυμμα. 'Ο δε κύριος το πνευμά έστιν' 17 ου δε το πνευμα Κυρίου, έκει έλευθερία. Ήμεις δε πάντες άνακεκα-18 λυμμένφ προσώπφ την δόξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι, την αυτήν είκόνα μεταμορφούμεθα από δόξης είς δόξαν, καθάπερ από Κυρίου

Ver. 10. G. K. 8. οὐ δεδόξασται.—14. τῆς σήμερον. 8. adds ἡμέρας.

Ver. 6. τὸ γὰρ γράμμα κ. τ. λ. From the superior advantage and perpetuity of the what follows, it is clear that γράμμα and Gospel. πνευμα here imply the Law and the Gospel respectively; of which the former denounced death against the disobedient, and the latter promised eternal life through faith in Christ.

29. If the circumstances attending the de- in the following verses, in which there is prolivery of the Law were glorious, notwithstanding the penalty of death attached to its veil on the face of the person who read the violation, and its own temporary duration, Law in the synagogue. This the apostle surely the abiding glory of the Gospel, dis- converts into an emblem of the blindness of played in the descent of the Holy Ghost, is the Jews in rejecting Christ. far more transcendent.

spect; i. e. its apparent glory was, in fact, turned towards God; so, when the Jews cum nothing, in comparison of that which so far to Christ, will the veil be removed from their surpassed it. Compare 2 Cor. ix. 3. Col. ii. hearta. 16.

supplied from the context. If that which was merely temporary was delivered with glory, much more shall that which is permanent abide in glory.

Ver. 13. 13 où, n. r. \lambda. That is, we speak plainly, and not in types and shadows, as under the Law: of which the veil, worn by Moses, was a figure. In Rom. x. 4, Christ is called τὸ τέλος τοῦ νόμου. The mention Ver. 7. διά την δόξαν. See Exod. xxxiv. of the veil evidently suggested the alleguy bably an allusion to the custom of putting a

Ver. 16. ηνίκα δ' αν επιστρέψη κ.τ.λ. Ver. 10. ἐν τούτφ τῷ μέρει. In this re- As Moses took the veil off his face when he

Ver. 17. ο δε κύριος κ. τ. λ. The Lord, Ver. 11 διά δόξης. The sense must be i. e. Christ, is the author of that spiritual religion, which gives freedom from legal bandage; so that Christians see clearly, as is a mirror, the glory of the Gospel, being transformed by his Spirit into the image of his Ver. 12. ἐλπίδα. The hope suggested by purity here, and of his glory hereafter.

4 πνεύματος. Δια τούτο έχοντες την διακονίαν ταύτην, καθώς ηλεή-2 θημεν, οὐκ έκκακούμεν, άλλ' ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μή περιπατούντες έν πανουργία, μηδέ δολούντες τον λόγον του Θεού, αλλά τη φανερώσει της αληθείας συνιστώντες έαυτούς πρός 3 πάσαν συνείδησιν ανθρώπων, ενώπιον τοῦ Θεοῦ. Εί δὲ καί έστι κεκαλυμμένον το ευαγγέλιον ήμων, έν τοῖς άπολλυμένοις εστί 4 κεκαλυμμένον έν οίς ὁ Θεὸς τοῦ αίωνος τούτου ετύφλωσε τὰ νοήματα των απίστων, είς τὸ μη αυγάσαι αυτοίς τὸν φωτισμὸν τοῦ 5 εὐαγγελίου της δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς έστιν εἰκῶν τοῦ Θεοῦ. Οὐ γὰρ ἐαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ίησοῦν Κύριον ἐαυτοὺς δὲ, 6 δούλους ύμων δια Ίησουν ότι ό Θεός ό είπων έκ σκότους φως λάμψαι, ος έλαμψεν έν ταις καυδίαις ήμων, προς φωτισμόν της γνώσεως της δόξης του Θεού έν προσώπω Ίησου Χριστού.

7 Έχομεν δε τον θησαυρον τουτον εν οστρακίνοις σκεύεσιν, ίνα ή ύπερ-8 βολή της δυνάμεως ή του Θεού, και μη έξ ήμων έν παντί θλιβόμενοι, 9 αλλ' οὐ στενοχωρούμενοι ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ έξαπορούμενοι διωκόμενοι, αλλ' οὐκ έγκαταλειπόμενοι καταβαλλόμενοι, αλλ' οὐκ 10 απολλύμενοι πάντοτε την νέκρωσιν τοῦ κυρίου Ίησοῦ έν τῷ σώματι περιφέροντες, ίνα και ή ζωή του Ίησου έν τῷ σώματι ἡμών φανερωθή. 11 Αει γαρ ήμεις οι ζωντες είς θάνατον παραδιδόμεθα δια Ίησουν, ίνα καὶ ή ζωή τοῦ Ίησοῦ φανερωθή έν τη θνητή σαρκὶ ήμων ωστε 12-13 ο μεν θάνατος εν ημίν ενεργείται, ή δε ζωή εν ύμίν. "Εχοντες δε το

αυτό πνευμα της πίστεως, κατά το γεγραμμένον, " Επίστευσα, 14 διὸ έλάλησα" και ήμεις πιστεύομεν, διὸ και λαλούμεν είδότες ότι ὁ

Ver. 4. μη αθγάσαι αθτοίς. G. K. 8. omit the pronoun.—10. κυρίου. Omitted by G. S.; and bracketed by K.—12. $\delta \mu i \nu \theta \dot{\alpha} \nu$. The same are without $\mu i \nu$.

verb innanti, see on Luke xviii. 1.

secret and deceitful practices which were a diagrace to the false teachers, whereas St. Paul's open dealing recommended him to the closely pressed by an enemy. consciences of all thinking men; and the truths of the Gospel, ensured its acceptance by all who were not perversely blind, and self-decorred to destruction.

Ver. 4. à Otos rou aiuvos r. See on their preaching would inherit eternal life.

John xii. 31.

There is an evident allusion to Gen. L. S.

from borpanov, a shell: hence, metaphorically, week, fragile. In allusion to the ob- number. stacles thrown in the way of his ministry, the

CHAP. IV. Ver. 1. διακονίαν ταύτην. apostle argues that the Gospel treasure was This connects with chap. iii. 12. Of the entrusted to the weak and illiterate, instead of the great and wise, lest its success might be Ver. 2. τὰ πρυπτά τῆς αἰσχύνης. The attributed to men instead of God. The figures employed in vv. 8, 9, are borrowed from the straits to which an army is reduced, when

Ver. 10. πάντοτε την νέκρωσιν κ. τ. λ. plainness with which he delivered the simple As the spostles' sufferings were in conformity with those of Christ, so their preservation from them was a proof of his resurrection, and a pledge that those who believed through

Ver. 13. έχοντες δέ κ. τ. λ. Their exer-Ver. 6. δς ελαμψεν. Supply οὐτός έστι. tions rested on a principle of faith analogous to that of David (Ps. cxi. 10); and all their Ver. 7. derparivous. Properly testaceous; sufferings (ver. 15) were endured for the benefit of the converts, and to add to their

έγείρας τον κύριον Ίησουν, και ήμας δια Ίησου έγερει, και παραστήσει συν ύμιν. Τὰ γαρ πὰντα δι ύμας, ίνα ή χάρις, πλεονάσασα 15 δια των πλειόνων, την εύχαριστίαν περισσεύση είς την δύξαν του Θεού. Διὸ οὐκ ἐκκακούμεν· ἀλλ' εί καὶ ὁ έξω ημῶν ἄνθρωπος δια- 16 φθείρεται, άλλ' ο έσωθεν άνακαινουται ήμέρα και ήμέρα. Το γάρ πα-17 ραυτίκα έλαφρον της θλίψεως ήμων καθ' ύπερβολην είς ύπερβολην αίωνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ήμιν, μη σκοπούντων ήμων τα βλε-18 τόμενα, αλλά τὰ μη βλεπόμενα τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δε μη βλεπόμενα αίωνια. Οίδαμεν γάρ ότι, έαν ή έπίγειος ήμων 5 οικία του σκήνους καταλυθή, οικοδομήν έκ θεού έχομεν, οικίαν άχειροποίητον, αιώνιον, έν τοις ουρανοίς. Και γάρ έν τούτω στενά-? ζομεν, τὸ οίκητήριον ημών τὸ έξ ούρανοῦ έπενδύσασθαι έπιποθούντες εί γε και ένδυσάμενοι, ου γυμνοι εύρεθησόμεθα. Και γαρ οι όντες έν 34 τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐπειδή οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ΄ έπενδύσασθαι, ΐνα καταποθή το θνητον ύπο της ζωής. Ο δε κατερ- 5 γασάμενος ήμας είς αὐτὸ τοῦτο, Θεὸς, ὁ καὶ δοὺς ήμιν τὸν ἀρραβώνα του πνεύματος. Θαρρούντες ουν πάντοτε, και είδότες ότι, ενδημούντες δ έν τῷ σώματι, έκδημούμεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου, (διὰ πίστεως γὰρ περιπα-7 τούμεν, οὐ διὰ είδους) θαρρούμεν δὲ, καὶ εὐδυκυύμεν μᾶλλον ἐκδημήσαι 8 έκ του σώματος, και ένδημησαι πρός τον Κύριον.

Διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, είτε ένδημούντες, είτε έκδημούντες, εὐάρεσ-9 τοι. αὐτῷ είναι, Τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθήναι δεί έμπροσθεν 10 του βήματος του Χριστού, ίνα κομίσηται έκαστος τα δια του σώματος, πρός α έπραξεν, είτε αγαθόν, είτε κακόν. Ειδότες ούν 11 τον φύβον του Κυρίου, ανθρώπους πείθομεν, Θεώ δὲ πεφανερώμεθα έλπίζω δε και έν ταις συνειδήσεσιν ύμων πεφανερωσθαι. Ού γαρ 12

Ver. 3. ἐνδυσάμενοι. Some MSS. have ἐκδυσάμενοι, which Mill and others approve. 4. Al. έν τῷ σκ. τούτῷ στεν. β. έφ' ῷ ου κ. τ. λ.—12. οὐ γάρ π. Some MSS. omit yap; and so again in ver. 21.

as opposed to the spirit, seems to be intended. but in order to be invested with immortality. Compare Rom. vil. 22.

bole upon hyperbole, would fail to express the Compare Rom. viii. 16. 23. Eph. i. 13. iv. degree of happiness in question.

CHAP. V. Ver. 1. oikia του σκήνους. The body is called yñivov σκήνος by Plato; verbs imply union and separation respectively. άνθρώπινον σκήνος by Longinus; and γεω- Compare Thucyd. L. 70. The sense is exδές σκήνος in Wisd. ix. 15. LXX.

pare ver. 4. The metaphor in the verb $i\pi \epsilon y$ δύσασθαι is somewhat confused between the putting on of a garment, and the entering of a house.—In the next verse εὐρεθησόμεθα must verb φανερωθήναι is used forensically, as be construed with ἐνδυσάμενοι, as well as with yumyou

Ver. 4. οὐ θέλομεν κ. τ. λ. That is, we ceived a sentence of approval.

Fer. 16. δέξω ἄνθρωπος. Here the body do not wish to die merely to escape affliction,

Ver. 5. sig auto routo. This immortality, Ver. 17. καθ' ὑπ. είς ὑπερβολήν. Hyper- of which the gift of the Spirit is a place.

Ver. 6. ἐνδημοῦντες, ἐκδημοῦμεν. These plained by the next verse, which is paren-Ver. 2. έν τούτφ. Scil. τῷ σνήνει. Com- thetical, and θαρρούμεν is accordingly repeated in ver. 8.

> Ver. 10. tà διά του σώματος. Supply πραττόμενα, as in Æl. H. An. V. 26. comparers in Latin; and in the next verse it will mean, by an easy transition, to have 10-

πάλιν εαυτούς συνιστάνομεν ύμιν, άλλα άφορμην διδόντες ύμιν καυχήματος ύπερ ήμων, ίνα έχητε πρός τους έν προσώπω καυχωμένους, 19 καί ου καρδία. Είτε γαρ έξέστημεν, Θεώ είτε σωφρονούμεν, ύμιν. 14 Η γάρ άγάπη του Χριστού συνέχει ήμας, κρίναντας τουτο, ότι 15 ει είς ύπερ πάντων απέθανεν, αρα οι πάντες απέθανον και ύπερ πάντων απέθανεν, ίνα οι ζωντες μηκέτι εαυτοίς ζωσιν, αλλα τω υπέρ 16 αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. "Ωστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οίδαμεν κατά σάρκα εί δὲ καὶ έγνωκαμεν κατά σάρκα Χριστύν, 17 άλλα νύν ούκ έτι γινώσκομεν. "Ωστε εί τις έν Χριστώ, καινή κτίσις" 18 τα άρχαια παρηλθεν ίδου, γέγονε καινά τα πάντα. Τα δέ πάντα εκ του Θεού, του καταλλάξαντος ημάς εαυτώ δια Ίησου Χρισ-19 τοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς ὡς ὅτι Θεὸς ήν έν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων έαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος έν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς κα-20 ταλλαγής. Υπέρ Χριστου ουν πρεσβεύομεν, ώς του Θεου παρακαλούντος δι ήμων δεόμεθα ύπερ Χριστού, καταλλάγητε τῷ Θεῷ. 21 τον γάρ μη γνόντα άμαρτίαν ύπερ ήμων άμαρτίαν εποίησεν, ίνα 6 ήμεις γινώμεθα δικαιοσύνη Θεού έν αύτφ. Συνεργούντες δέ καί παρακαλούμεν, μη είς κενον την χάριν του Θεού δέξασθαι ύμας 2 (λέγει γαρ, " Καιρφ δεκτφ έπήκουσα σου, και έν ήμέρα σωτηρίας έβυήθησά σοι" ίδου, νυν καιρός ευπρόσδεκτος, ίδου, νυν ήμέρα σωτη-3ρίας·) μηδεμίαν έν μηδενί διδόντες προσκοπήν, ίνα μή μωμηθή ή 4 διακονία άλλ έν παντί συνιστώντες έαυτούς ώς Θεού διάκονοι, έν 5 ύπομονή πολλή, έν θλίψεσιν, έν ανάγκαις, έν στενοχωρίαις, έν

Ver. 17. τὰ πάντα. Omitted in many copies; and probably an interpolation.

probable, from v. 13, that the apostle's ene- ciliation effected by the atonement. mies had attributed the strong language of ίξιστημεν, see on Mark iii. 21.

με.—Render πάντες ἀπεθανον, all were the early Fathers. liable to death: and compare Rom. v. 12, sqq. -With the expression ξαυτοῖς ζῆν (ver. 15), Exod. xxix. 36. Levit. iv. 21. 25. 29. 34.

compare Rom. xiv. 7. Jews only.—In the first clause of the next now ready, and must not be neglected. verse the auxiliary verb must be twice ap-

miration, which are offered freely by God to

Ver. 12. Γνα έχητε. Scil. τί λέγειν. It is those who accept the conditions of the recon-

Ver. 19. wc oru. Inasmuch as. Compare his former Epistle to madness. - Of the verb 2 Cor. xi. 21. 2 Thess. ii. 2. The union between God and Christ, expressed by the Ver. 14 συνέχει ήμας. Moves me, urgen words Θεός ην έν Χριστφ, is a proof of me. Chrysostom: οὐκ ἀφιήσιν ἡσυχάζειν Christ's divinity; and so it was regarded by

Ver. 21. auapriav. A sin-offering; as in

CHAP. VI. Ver. 1. συνεργούντες. So Ver. 16. οὐδ. οἴδ. κατά σάρκα. We make 1 Cor. iii. 9. Θεοῦ συνεργοί. The citation no distinction between Jew and Gentile: as from Isa. xlix. 8, in ver. 2, represents God as Christ is equally the Saviour of both, though accepting the mediation of Christ; and the we come regarded him as the Messiah of the apostle shows that the time of acceptance was

Ver. 4. συνιστώντις. Either striving to recommend ourselves (Rom. xvi. 1), or giving Ver. 18. 7d \(\alpha \alpha \nu \tau \alpha \). All the benefits of print of our ministerial appointment. Compare Rom. iii. 5. Hesych. συνιστάνειν φανερούν, βεβαιούν.

πληγαίς, εν φυλακαίς, εν ακαταστασίαις, εν κόποις, εν αγουπνίαις, έν νηστείαις, έν άγνότητι, έν γνώσει, έν μακροθυμία, έν χρηστό-6 τητι, εν πνεύματι άγίφ, έν άγάπη άνυποκρίτφ, έν λόγφ άληθείας,? έν δυνάμει Θεού, δια των δπλων της δικαιοσύνης των δεξιών καὶ ἀριστερων, διὰ δύξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας 8 ώς πλάνοι, καὶ ἀληθεῖς ώς ἀγνοούμενοι, καὶ ἐπιγινωσκόμενοι 9 ώς αποθνήσκοντες, και ίδου, ζώμεν ώς παιδευόμενοι, και μή θανατούμενοι ώς λυπούμενοι, αξί δε χαίροντες ώς πτωχοί, πολλούς 10 δέ πλουτίζοντες ώς μηδέν έχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες.

Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέψγε πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν πε-11 πλάτυνται Ού στενοχωρείσθε έν ήμίν, στενοχωρείσθε δε έν τοις 19 σπλάγχνοις ύμων την δε αὐτην άντιμισθίαν (ώς τέκνοις λέγω) πλα-13 τύνθητε καὶ ύμεῖς. Μὴ γίνεσθε ετεροζυγούντες ἀπίστοις τίς γὰρ 14 μετοχή δικαιοσύνη καὶ ἀνομία; τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; 15 τίς δὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαρ; ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετα απίστου; τίς δε συγκατάθεσις ναφ Θεού μετα είδωλων; Ύμεις 16 γαρ ναὸς Θεοῦ έστε ζωντος, καθώς είπεν ὁ Θεὸς, "Θτι ένοικήσω έν αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεύς καὶ αὐτοί έσονταί μοι λαός." " Διὸ έξέλθετε έκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε, Ιζ λέγει Κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε κὰγὼ είσδέξομαι ὑμᾶς, " καὶ ἔσομαι ὑμῖν είς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε μοι είς υἰοὺς καὶ 18 θυγατέρας, λέγει Κύριος παντοκράτωρ." Ταύτας οῦν ἔχοντες τὰς 7 έπαγγελίας, άγαπητοί, καθαρίσωμεν έπυτους άπο παντός μολυσμού σαρκός καὶ πνεύματος, έπιτελοῦντες άγιωσύνην έν φύβφ Θεοῦ.

Χωρήσατε ήμας οὐδένα ήδικήσαμεν, οὐδένα έφθείραμεν, οὐδένα 2

Ver. 15. Χριστώ. Al. Χριστού, and Βελίαλ.

prisonment of St. Paul is mentioned before kará. the date of this Epistle (Acts xvi. 23), yet Clemens Romanus speaks of him as intakes haps an allusion to the prohibition against δέσμα φορέσας (Epist. ad Cor. c. 5). Compare also Rom. xvi. 7. 2 Cor. xi. 23. Theophylact explains άκαταστασία by δταν μή έχη τις που στη, ελαυνόμενος έκ τόπου είς and unbelievers, or rather to any close conτόπον.

Ver. 6. γνώσει See on 1 Cor. xii. 28.

Ver. 7. δεξιών κ άριστερών. In allusion perhaps to the shield of faith, and the sword of those whose lives (c. vii. 1) ought to be free the Spirit. See Eph. vi. 16, 17.

Ver. 8. ως πλάνοι, κ άληθεῖς. The meaning is, though represented as impostors, they were nevertheless sincers: and so with the other clauses.—Of the word $\pi \lambda d \nu o \varsigma$, see on Matt. xxvii. 63.

Ver. 11. τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέφγε. Namely, declare my affection for you, which is not diminished, though yours has relaxed towards

Ver. 5. φυλακαῖς. Though only one im- me.— With ἀντιμισθίαν (ver. 13), supply

Ver. 14. erepozuyouvrec. There is peryoking together an ox and an ass (Levit. xix. 19. Deut xxii. 10). Here the verb is spplied to intermarriages between Christians nexion with heathens whatsoever; inasmuch as no affinity of sentiment or feeling can exist between those who indulge in impurity, and from every moral stain.

Ver. 15. Βελίαρ. Rendered παράνομος in 1 Kings xxi. 10. 18. LXX. It seems to

be a name of the devil.

Ver. 16. ναός Θεοῦ. Compare 1 Cor. iii. 16. vi. 19. The following citations are from Levit. xxvi. 12. Isa. lii. 11; and probably from 2 Sam. vii. 14.

CHAP. VII. Ver. 2. Ywongare hage Make room for us in your affections. Repeat-

3 επλεονεκτήσαμεν. Οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω προείρηκα γάρ ὅτι ἐν 4 ταις καρδίαις ήμων έστε, είς τὸ συναποθανείν καὶ συζήν. Πολλή μοι παρρησία προς ύμας, πολλή μοι καύχησις ύπερ ύμων πεπλήρωμαι τη παρακλήσει, υπερπερισσεύομαι τη χαρά έπι πάση τη θλίψει ήμων. 5 Καὶ γὰρ, ἐλθόντων ἡμῶν είς Μακεδονίαν, οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σαρξ ήηων, αλλ' έν παντί θλιβόμενοι έξωθεν μάχαι, έσωθεν φόβοι. 6'Αλλ' ὁ παρακαλών τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ήμας ὁ Θεὸς έν 7τη παρουσία Τίτου ου μόνον δὲ ἐν τῆ παρουσία αὐτοῦ, ἀλλα καὶ ἐν τῆ παρακλήσει, ἡ παρεκλήθη ἐφ ὑμῖν, ἀναγγελλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμὸν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, 8 ὥστέ με μᾶλλον χαρῆναι. Ότι, εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῆ ἐπιστολή, ου μεταμέλομαι, ει και μετεμελόμην βλέπω γαρ ότι έπιστολή 9 έκείνη, εί καὶ πρὸς ωραν, έλύπησεν ύμᾶς. Νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι έλυπήθητε, άλλ' ὅτι ἐλυπήθητε είς μετάνοιαν' ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ Θεὸν, 10 ίνα εν μηδενί ζημιωθήτε έξ ήμων. Η γάρ κατά Θεόν λύπη μετάνοιαν εις σωτηρίαν αμεταμέλητον κατεργάζεται ή δε του κόσμου λύπη 11 θάνατον κατεργάζεται. Ίδου γὰρ, αυτό τουτο τὸ κατὰ Θεὸν λυπη-θηναι υμᾶς, πόσην κατειργάσατο υμίν σπουδήν; ἀλλὰ ἀπολογίαν, άλλα άγανάκτησιν, άλλα φόβον, άλλα επιπύθησιν, άλλα ζήλον, άλλ' έκδίκησιν; Έν παντί συνεστήσατε έαυτούς άγνούς είναι έν 12 το πράγματι. "Αρα εί καὶ έγραψα ύμιν, ούχ είνεκεν τοῦ άδικήσαντος, ουδε είνεκεν του αδικηθέντος αλλ' είνεκεν του φανερωθήναι την σπουδην ύμων την ύπερ ήμων πρός ύμας ενώπιον του Θεού. 13 Διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα έπὶ τῷ παρακλήσει ὑμῶν περισσυτέρως δε μαλλον έχάρημεν επί τη χαρά Τίτου, ότι αναπέπαυται το 14 πνευμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν ὅτι, εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατησχύνθην άλλ' ώς πάντα έν άληθεία έλαλήσαμεν 15 ύμιν, ουτω και ή καύχησις ήμων ή έπι Τίτου αλήθεια έγενήθη και

Ver. 10. Al έργάζεται.—12. Al. οπ. ήμων την ύπερ ύμων.—14. Al. πρός Τίτον.

iii. 2. vi. 11, sqq.

Ver. 3. είς τὸ συναπ. κὰ συζην. So that I respectively. could live or die with you. Hor. Od. III. 9. 24. Tecum vivere amem, tecum obeam libens.

νετ. 5. μάχαι. The persecutions to which he was exposed.—\$\delta\beta\column\omega\co constancy.

Ver.7. την υμών επιπόθησιν Your dethre to me me. Compare Rom. xv. 23. By όδυρμόν is meant sorrow at his displeasure, and by Lilhov, earnestness in his cause.

ing his expression of affection, the apostle Ver. 10. μετάνοιαν άμεταμέλητον. See congratulates the Corinthians on the good ef- on Matt. iii. 2. The expressions ή κατά Θεόν fects produced by his former Epistle, of which λύπη and τοῦ κόσμου λύπη indicate the he had been informed by Titus. See 2 Cor. principles by which men are actuated, as they are influenced by religious or worldly motives

> Ver. 11. σπουδήν. A ready submission to the apostle's injunctions.—άπολογίαν. Pulliation of their conduct.—άγανάκτησιν. Indignation against the offender.—pobov. Feur of the apostolical authority. -- is disnow. Readiness to punish. By $\pi p \tilde{a} \gamma \mu a$ is meant the uffuir of the incestuous person.

> Ver. 12. adumplistoc. The injured pa-

τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως είς ὑμᾶς έστιν, ἀναμιμνησκομένου την πάντων ύμων υπακοην, ώς μετά φόβου και τρόμου έδέξασθε αυτόν. Χαίρω ότι έν παντί θαρρώ έν ύμιν. 16

8. ΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝ δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, τὴν χὰριν τοῦ Θεοῦ τὴν ι δεδομένην έν ταις έκκλησίαις της Μακεδονίας ότι έν πολλη δοκιμη? θλίψεως ή περισσεία της χαράς αὐτων, καὶ ή κατά βάθους πτωχεία αὐτων, ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον τῆς ἀπλότητος αὐτων' ὅτι 3 κατά δύναμιν, μαρτυρώ, καὶ ὑπὲρ δύναμιν, αὐθαίρετοι, μετά πολλής 4 παρακλήσεως δεόμενοι ήμων την χάριν καὶ την κοινωνίαν της διακονίας της είς τοὺς άγίους δέξασθαι ήμᾶς καὶ οὐ καθώς ήλπί-5 σαμεν, άλλ΄ έαυτους έδωκαν πρώτον τῷ Κυρίφ καὶ ἡμίν διὰ θελήματος Θεού είς τὸ παρακαλέσαι ήμᾶς Τίτον, ίνα, καθώς προενήρξατο, δ ούτω και επιτελέση είς ύμας και την χάριν ταύτην άλλ' ώσπερ? έν παντί περισσεύετε, πίστει και λόγψ και γνώσει και πάση σπουδή, καὶ τῆ ἐξ ύμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπη, ἵνα καὶ ἐν ταύτη τῷ χάριτι περισσεύητε. Οὐ κατ' έπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων σπουδής, 8 καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων γινώσκετε γὰρ τὴν 9 χάριν του κυρίου ήμων Ίησου Χριστου, ότι δι ύμας επτώχευσε, πλούσιος ων, ίνα ύμεις τη έκείνου πτωχεία πλουτήσητε. Καί γνώμην 10 έν τούτφ δίδωμι τούτο γαρ ύμιν συμφέρει, οίτινες ου μόνον το ποιήσαι, άλλα και το θέλειν, προενήρξασθε από πέρυσι νυνί δε και 11 το ποιήσαι έπιτελέσατε, όπως, καθάπερ ή προθυμία του θέλειν, ούτω καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν. Εί γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, 12 καθὸ ἐὰν ἔχη τις, εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. Οὐ γὰρ ἴνα ἄλ-13 λοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλίψις ἀλλ΄ έξ ισότητος, έν τῷ νῦν καιρῷ τὸ 14

Ver. 16. Al. χαίρω οθν ότι κ. τ. λ. CHAP. VIII. Ver. 4. δίξασθαι ήμας. Omitted in G. K. S. Probably the words are interpolated.—12. ¿dv έχη τις. K. encloses τις within brackets.

CHAP. VIII. Ver. 1. την χάριν τοῦ Osov. The cause is here put for the effect, so that χάρις (vv. 6, 7. 9. 19) means a contribution; or rather, perhaps, the liberality with which God had animated those who made it.

Ver. 2. δr_i in $\pi \circ \lambda \lambda \tilde{g}$ k. r. λ . In the midst of their afflictions they rejoiced that they were enabled to afford relief to others; ράω, trunseo. Heaych. πέρυσι ο παραand their poverty made their liberality yet λελυθώς χρόνος. It occurs again in ch. more conspicuous.—Of άπλότης, liberality, ix. 2. see on *Matt.* vi. 22.

Ver. 3. αὐθαίρετοι. Supply έσαν.

Ver. 5. οὐ καθώς ήλπίσαμεν. They did more than we could have expected from them, considering their poverty; devoting their άλλοις άνεσις ή, υμίν δὲ θλίψις. In the first very selves, i. c. what was necessary to their clause of the next verse viverat is plainly unown maintenance, to our disposal, under God's derstood. guidance, in the service of Christ.

Ver. 6. sig to maparalisan. So that w exkorted.

Ver. 7. Ίνα περισσεύητε. Supply δράτε, or some like word, as in Eph. v. 33.

Ver. 8. τό γνήσιον. The genuineness α sincerity. See on Rom. i. 15.

Ver. 10. άπὸ πέρυσι. Some time «ξα The adverb is derived from the wo

Ver. 11. in tou Exery. In proportion to

what each of you may possess,

Ver. 12. οὐ γὰρ ϊνα κ. τ. λ. The sense may be thus supplied:—où yao liva

υμών περίσσευμα είς το έκείνων υστέρημα, ίνα και το έκείνων περίσ-15 σευμα γένηται είς τό ύμων ύστέρημα οπως γένηται ίσότης, καθώς γέγραπται, " Ο τὸ πολὺ οὐκ έπλεόνασε, καὶ ὁ τὸ ὁλίγον οὐκ ήλαττόνησε."

16 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ, τῷ διδόντι την αὐτήν σπουδην ὑπὲρ ὑμῶν ἐν 17 τη καρδία Τίτου ότι την μέν παράκλησιν έδέξατο, σπουδαιότερος 18 δε υπάρχων, αυθαίρετος έξηλθε πρός υμάς. Συνεπέμψαμεν δε μετ΄ αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν, οῦ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίψ διὰ πασῶν τῶν 19 εκκλησιών ου μόνον δέ, άλλα και χειροτονηθείς υπό των έκκλησιών συνέκδημος ήμων, συν τη χάριτι ταύτη τη διακονουμένη υφ' ήμων, 20 προς την αυτού του Κυρίου δόξαν και προθυμίαν υμών στελλόμενοι τούτο, μή τις ήμας μωμήσηται έν τη άδρότητι ταύτη τη δια-21 κονουμένη ύφ' ήμων προνοούμενοι καλά, ού μόνον ένώπιον Κυρίου, 22 αλλα και ενώπιον ανθρώπων. Συνεπέμψαμεν δε αυτοίς τυν αδελφον ήμων, ον έδοκιμάσαμεν έν πολλοίς πολλάκις σπουδαίον ύντα, νυνί δὲ πολύ σπουδαιότερον, πεποιθήσει πολλή τη είς ύμας. 28 Είτε ύπερ Τίτου, κοινωνός έμος και είς ύμας συνεργός είτε αδελφοί 24 ήμων, απόστυλοι έκκλησιων, δόξα Χριστού. Την ούν ένδειξιν της αγάπης υμών, και ήμών καυχήσεως υπέρ υμών, είς αυτους ένδείξασθε, καὶ είς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

9 Περί μεν γάρ της διακονίας της είς τους άγίους, περισσόν μοι έστι 2 τὸ γράφειν ὑμίν. Οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, ἡν ὑπὲρ ὑμῶν καυχώμαι Μακεδόσιν, ὅτι Αχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι καὶ ὁ έξ ὑμῶν 3 ζήλος ηρέθισε τους πλείονας. Επεμψα δε τους άδελφους, ενα μή το καύχημα ήμων το ύπερ ύμων κενωθή έν τω μέρει τούτω, ίνα, καθώς 4 έλεγον, παρεσκευασμένοι ήτε μή πως έαν έλθωσι συν έμοι Μακεδόνες,

Ver. 16. διδόντι. 8. δόντι. — 19. προθυμίαν ύμῶν. G. K. 8. ἡμῶν. — 21. προνούμενοι. 8. προνοούμεν γάρ.—24. καὶ είς πρόσωπον. G. K. 8. omit the copula.

The citation, which alludes to the gathering iv. 8. 1 Pet. ii. 12. of the manna in the wilderness, is from Exod. Ver. 22. πεποιθήσει. That is, the confixvi. 18.

l'er. 17. παράκλησιν εδέξατο. He complied with my exhartation. See ver. 6.

try of the Gospel: as in 2 Cor. x. 14. Phil.

Appointed to travel with me. Compare Acts Phil. ii. 25. xiz. 29.

Ver. 90. στελλόμενοι. Theophylact:dedoctores. It rather implies contion, and so again in 2 Thess. iii. 6. St. Paul usually senciated some person or persons with himself in the management of pecuniary matters, that no suspicion of unfairness might possibly attach to him. See 1 Cor. xvi. 8, 4.—With

Ver. 15. ο το πόλυ. Scil. ἐπιλεξάμενος. the next verse, compare Rom. xii. 17. Phil.

dence which the brother has in you.

Ver. 23. sire vinto Tirov. If any enquiries are made respecting Titus. The sense may Ver. 18. ἐν τῷ ἐυαγγελίφ. In the minis- be thus supplied:—εἶτε ὑπὲρ Τ. λέγοι τις. And in the next clause, εἶτε ἀδελφοὶ ὁνομάζωνται Here ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν are Ver. 19. γειροτονηθείς συνέκδημος ήμων. simply persons sent by the churches. Compare

CHAP. IX. Ver. 1. περί μέν γάρ κ. τ. λ. The particle yap merely denotes transition; as in Matt. i. 18, and elsewhere.

Ver. 2. ἀπὸ πέρυσι. See on ch. viii. 10. Possibly the readiness, of which the apostle speaks, may refer to the weekly contributions which are mentioned in 1 Cor. xvi. 2.

καὶ ευρωσιν υμάς απαρασκευάστους, καταισχυνθώμεν ήμεις, ίνα μη λέγωμεν ύμεις, έν τη ύποστάσει ταύτη της καυχήσεως. Αναγκαίον 5 ούν ήγησάμην παρακαλέσαι τους άδελφους ένα προέλθωσιν είς ύμας, και προκαταρτίσωσι την προκατηγγελμένην εύλογίαν ύμων τούτην ετοίμην είναι, ουτως ώς ευλογίαν, και μη ώσπερ πλεονεξίαν. Τούτο δέ, ό σπείρων φειδομένως, φειδομένως καὶ θερίσει καὶ όδ σπείρων έπ' ευλογίαις, έπ' ευλογίαις καὶ θερίσει εκαστος, καθώς? προαιρείται τη καρδία, μη έκ λύπης, η έξ ανάγκης. " Ίλαρον, γαρ δότην αγαπά ο Θεός." Δυνατός δὲ ο Θεός πάσαν χάριν περισ-8 σεύσαι είς ύμας, ίνα, έν παντί πάντοτε πάσαν αυτάρκειαν έχοντες, περισσεύητε είς παν έργον αγαθόν καθώς γέγραπται, " Εσκόρπισεν, 9 έδωκε τοις πένησιν, ή δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει είς τὸν αίωνα." Ο δέ 10 έπιχορηγών σπέρμα τῷ σπείροντι, καὶ ἄρτον είς βρώσιν, χορηγήσαι καὶ πληθύναι τὸν σπόρον ὑμῶν, καὶ αὐξήσαι τὰ γεννήματα τῆς δικαιοσύνης ύμων. Εν παντί πλουτιζόμενοι είς πασαν άπλότητα, ήτις 11 κατεργάζεται δι' ήμων ευχαριστίαν τῷ Θεῷ. ὅτι ἡ διακονία τῆς λει-10 τουργίας ταύτης ου μόνον εστί προσαναπληρούσα τὰ ύστερήματα των αγίων, αλλα και περισσεύουσα δια πολλών εύχαριστιών τψ Θεφ, διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν θεὸν 15 έπὶ τῷ ὑποταγῷ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστου, καὶ ἀπλότητι τῆς κυινωνίας είς αὐτοὺς καὶ είς πάντας, καὶ 14 αὐτων δεήσει ὑπὲρ ὑμων, ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐφ΄ ὑμῶν. Χάρις δὲ τῷ Θεῷ ἐπὶ τῷ ἀνεκδιηγήτψ 🖟 αὐτοῦ δωρεα.

Ver. 4. της καυχήσεως. Omitted by G. K. S.; and probably interpolated from ch. xi. . 17.-5. Al. προεπηγγελμίνην. G. K. S. ώς. πλεονεξίσκ.-10. χορηγήσαι κ. τ. λ. G. 8. χορηγήσει, πληθονεί, αὐξήσει. G. K. S. γενήματα.

Ver. 4. υποστάσει. Properly υπόστασις signifies a basis or foundation; and thence as in Eph. i. 8. 1 Thess. iii. 12. confidence, as in Ruth i. 12. Exek. xix. 5. sense is, that God will increase their means, LXX. Polyb. IV. 50. Compare also Heb. so as to ensure their own comforts, and eniii. 14. xi. 1.

Ver. 5. εύλογίαν. Bounty or beneficence; from loyia, a collection (1 Cor. xvi. 1). Compare 1 Sam. xxv. 27. 2 Kings v. 15. supply, to furnish. Hence in exoppyia, essist. LXX. More usually the word signifies ance, in Eph. iv. 16. Phil. i. 19. praise or blessing. As opposed to it, masoνεξία must signify grudging, which is a spe- μένων. There is a similar anacoluthon, δοcies of avarice.

Ut sementem feceris, its metes. The same figurative sense of $\sigma\pi\epsilon i\rho\epsilon i\nu$ is found in Prov. xi. 18. 24. Hos. x. 12; and the metaphor is still kept up in the citation (ver. 9) from *Ps.* cxii. 9.

Ver. 7. ξκαστος. Scil. δότω. clause is from Prov. xxii. 8. LXX. Compare Ecclus. xxxv. 12. Rom. xii. 8.

Ver. 8. Aspersevous. To make to abound; able them to assist others.

Ver. 10. χορηγήσαι. Opt. 3. sing. of xophyeiv, to act as charagus, and thence, to

Ver. 11. πλουτιζόμενοι. For πλουτίζο Eálovres for dokalovrwy, in ver. 13, with the Ver. 6. ο σπείρων κ. τ. λ. Thus Cicero: ference to αγίων. The gift of charity is here represented as producing, not only relief to the poor, but honour to God, in the thanksgivings which they offer for the blessings bestowed upon them.

Ver. 13. το ύποταγοτής όμ. Γα ύτο The last ταγή ομολογουμένη, professed obedience. See on Luke xvi. 8.

Ver. 15. averdiny fro dupig. The sift

1 10. ΑΥΤΟΣ δὲ έγω Παῦλος παρακαλω ύμας διὰ τῆς πραότητος καὶ έπιεικείας του Χριστού, ος κατά πρόσωπον μέν ταπεινός έν 2 ύμιν, ἀπων δὲ θαρρω είς ύμας. δέομαι δὲ τὸ μη παρων θαρρησαι τῷ πεποιθήσει, ή λογίζομαι τολμήσαι έπί τινας τους λογιζομένους 3 ήμας ως κατά σάρκα περιπατούντας. Έν σαρκί γάρ περιπατούντες, ιού κατά σάρκα στρατευόμεθα, (τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ 5 σαρκικά, άλλά δυνατά τῷ Θεῷ πρὸς καθαίρεσιν όχυρωμάτων) λογισμούς καθαιρούντες και παν ύψωμα έπαιρόμενον κατά της γνώσεως τού θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες παν νόημα είς την ὑπακοην τοῦ Χριστοῦ, δκαί έν ετοίμω έχοντες εκδικήσαι πάσαν παρακοήν, όταν πληρωθή ύμων 7 ή ύπακοή. Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; Εί τις πέποιθεν έαυτῷ Χριστου είναι, τουτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ΄ ἐαυτου, ὅτι, καθώς αὐτὸς Χρισ-8του, ούτω καὶ ἡμεῖς Χριστου. Έάν τε γάρ καὶ περισσότερόν τι καυχήσωμαι περί της έξουσίας ήμων, ης έδωκεν ο Κύριος ήμιν είς οίκο-9δομήν καὶ οὺκ είς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι τνα μή 10 δόξω ώς αν έκφοβείν ύμας δια των έπιστολων. Ότι αι μέν έπιστολαί, φησι, βαρείαι καὶ ίσχυραί ή δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενής, 11 και ο λόγος έξουθενημένος. Τοῦτο λογιζέσθω ο τοιοῦτος, ὅτι οἶοί έσμεν τῷ λόγῳ δι ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ εργψ.

12 Οὐ γὰρ τολμωμεν έγκριναι η συγκριναι ἐαυτοὺς τισὶ των ἐαυτοὺς συνιστανόντων, άλλα αυτοί έν ξαυτοίς ξαυτούς μετρούντες, καί 13 συγκρίνοντες εαυτούς εαυτοίς, οὐ συνιούσιν ήμεις δε οὐχὶ είς τα αμετρα καυχησόμεθα, άλλα κατά το μέτρον του κανύνος,

Ver. 7. καὶ ἡμεῖς Χρ. G. S. do not repeat Χριστοῦ. K. encloses the word in brackets —8. Some MSS. omit ήμιν, after Κύριος.—9. Al. δοξωμεν.—12. οὐ συν. ήμεῖς δὲ. Omitted in some copies.

surpassing description, which is mentioned in other human motives. Compare 2 Cor. xi. the preceding verse.

CHAP. X. Ver. 1. κατά πρόσωπον. In formed. From ver. 10, it may perhaps be in- phor is continued in the next verse. ferred that he had a defect in his speech. See the Epistle is devoted to an assertion of his tained. apostolical authority, in opposition to those false teachers who had treated it with contempt, and an affectionate admonition to the converts not to force him to exert it.

Ver. 2. τὸ μὴ παρών θαρρῆσαι κ. τ. λ. That I may not, when present, be bold with that considence; i. e. be driven to exert that οὐ καυχήσομαι, ἵνα κ. τ. λ. authority, with which I reckon to punish some, sc. The verb diomai is only a repetition of and compare myself. παρακαλώ from v. l.

18. Gal. ii. 20.

Ver. 4. καθαίρεσιν δχυρωμάτων. An alpersonal appearance. Chrysostom relates that lusion, probably, to the destruction of the St. Paul was low in stature, crooked, and de- wall of Jericho (Josh. vi. 20). The meta-

Ver. 6. $\delta \tau \alpha \nu \pi \lambda \eta \rho \omega \theta \tilde{q} \kappa \tau \lambda$. When also on ch. xii. 7.—The concluding part of the full number of the obedient is ascer-

> Ver. 8. είς οἰκοδομήν κ. τ λ. The apostie alludes to the case of the incestuous person, whose punishment was intended rather as an example to others, than to destroy the offender.

Ver. 9. ϊνα μη δόξω κ. τ. λ. That is άλλ'

Ver. 12. έγκριναι ή συγκρίναι.

Ver. 13. τὰ ἄμετρα. The word μέτρον is Ver. 3. in sapki. This differs from kard here used for the extent of country over which sapra. The one denotes human nature, the St. Paul had extended his labours; and raέμέρισεν ήμιν ο Θεος μέτρου, έφικέσθαι άχρι καὶ ύμων. Ου γαρ, 14 ώς μη έφικνούμενοι είς ύμας, ύπερεκτείνομεν έαυτούς άχρι γαρ καί ύμων έφθάσαμεν έν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ οὐκ είς τὰ ἄμετρα 15 καυχώμενοι εν άλλοτρίοις κόποις, έλπίδα δε έχοντες, αθξανομένης της πίστεως ύμων, έν ύμιν μεγαλυνθηναι, κατά τον κανόνα ήμων, είς περισσείαν, είς τα ύπερέκεινα ύμων εύαγγελίσασθαι, ούκ έν άλλο-16 τρίψ κανόνι είς τὰ ετοιμα καυχήσασθαι. " Ο δε καυχώμενος, εν 17 Κυρίψ καυχάσθω." ου γαρ ο ξαυτόν συνιστών, έκεινός έστι δόκιμος, 18 άλλ' δν δ Κύριος συνίστησιν.

11. ΌΦΕΛΟΝ ἀνείχεσθέ μου μικρον τη ἀφροσύνη ἀλλά καί! ανέχεσθέ μου. Ζηλω γάρ ύμας Θεού ζήλψ' ήρμοσάμην γάρ ύμας? ένὶ ἀνδρὶ παρθένον άγνην παραστήσαι τῷ Χριστῷ φοβούμαι δί3 μήπως, ώς ο όφις Ευαν έξηπάτησεν έν τη πανουργία αὐτου, ουτω φθαρή τὰ νοήματα ύμων ἀπὸ τῆς ἀπλότητος τῆς είς τὸν Χρωτόν. Εί μεν γὰρ ὁ ερχόμενος ἄλλον Ίησοῦν κηρύσσει, ον οὐκ 4 έκηρύξαμεν ή πνευμα έτερον λαμβάνετε, ο ουκ έλάβετε ή ευαγγέλων έτερυν, ο ουκ έδέξασθε καλώς ηνείχεσθε. Λογίζυμαι γαρ μηδεν υστερηκέναι των ύπερλίαν αποστόλων. Εί δὲ καὶ ιδιώτης τῷ λύγψ,6 άλλ' οὐ τῷ γνώσει ἀλλ' έν παντὶ φανερωθέντες έν πασιν ες ύμας. *Η άμαρτίαν έποίησα, έμαυτον ταπεινών ίνα ύμεις ύψωθητε,7 ότι δωρεάν τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; "Αλλας8 έκκλησίας εσύλησα, λαβών οψώνιον προς την ύμων διακονίαν καὶ παρών πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑστερηθείς, οὐ κατενάρκησα οὐδενός τὸ 9

Ver. 1. R. ηνείχεσθε. G. K. S. μ. τι της αφροσύνης.—3. της απλότητος. Some copies add kai της άγνότητος.

viv is a cord or line, by which a boundary love for the converts under the name of jais marked. Hence those teachers, who intrude upon the work of others, and boast of having done what was ready to their hands, are said καυχασθαι είς τὰ άμετρα and είς τὰ ετοιμα. St. Paul therefore says, that without trespassing upon the claims of another, and according to the limits prescribed to him by God, he had founded the Corinthian church; and he hoped, when their faith was sufficiently established, to preach the Gospel in the regions beyond them.

Ver. 17. ο δε καυχώμενος κ. τ. λ. This derstood. refers to v. 12. Compare 1 Cor. i. 31.

CHAP. XI. Ver. 1. 'Openov aveixer 8' Would that you could bear with me. The form is that of the later writers, which see Gr. Gr. § 53. Obs 2. It recurs in Gal. v. 12. In excuse for his self-commendation, the apostle urges the necessity of asserting his superiority over the false teachers, who were St. Paul's statement, compare Acts Ex. 33. seeking to beguile them from a true faith in Phil. v. 15. 1 Thesa, ii. 9. Christ.

lousy, with reference to the metaphor by which the church is represented as the bride of Christ. The verb ἀρμόζειν significs to betroth in Eur. Elect. 24. Before mapasτησαι supply ώστε.

Ver. 4. ò èpxònevoc. Any teacher who comes among you. It is clear from the context that άλλος Ίησοῦς must mean another Saviour, who is better than he whom Paul preached: and so of the other clauses. In v. b, the particle yap refers to something un-But this is not the case, for 1 reckon, &c.

Ver. 6. louing. See on Acts iv. 13.—In the plural φανερωθέντες, the apostle includes his fellow-labourers in the ministry of the Corinthian church. With iv mavri supply χρόνω, and πράγμασι with έν πάσιν.

Ver. 7. Swpedy. See on Matt. x. 8.—With

Ver. 9. κατενάρκησα. This verb is gene-Ver. 2. ζηλώ. St. Paul here speaks of his rally derived from νάρκη, a torpedo: thus sig-

γαρ υστέρημα μου προσανεπλήρωσαν οι αδελροί έλθόντες από Μακεδυνίας. Καὶ έν παντὶ άβαρη ύμιν έμαυτον έτηρησα, καὶ τη-10 ρήσω έστιν άλήθεια Χριστού έν έμοὶ, ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οῦ 11 φραγήσεται είς έμε έν τοις κλίμασι της Αχαίας. Διατι; ὅτι οὐκ 12 άγαπω ύμας; ὁ Θεὸς οίδεν. Ο δὲ ποιω, καὶ ποιήσω, ίνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμὴν, ΐνα, έν ῷ καυχῶνται, εύρεθῶσι 13 καθώς και ήμεις. Οι γάρ τοιούτοι ψευδαπόστολοι, έργήται δόλιοι, 14 μετασχηματιζύμενοι είς αποστύλους Χριστού καὶ οὐ θαυμαστόν 15 αυτός γάρ ο Σατανάς μετασχηματίζεται είς άγγελον φωτός. Ου μέγα ούν, εί καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ώς διάκονοι δικαιοσύ-16 νης ων τὸ τέλος έσται κατὰ τὰ έργα αὐτων. Πάλιν λέγω, μή τις με δόξη ἄφρονα είναι εί δὲ μή γε, κᾶν ώς ἄφρονα δέξασθέ με, ΐνα μικρόν 17τι κάγω καυχήσωμαι. Ο λαλω, οὐ λαλω κατά Κύριον, άλλ ώς έν 18 αφροσύνη έν ταύτη τη ύποστάσει της καυχήσεως Έπει πολλοί καυ-19 χωνται κατά την σάρκα, κάγω καυχήσομαι ήδέως γάρ άνέχεσθε των 20 αφρόνων, φρόνιμοι όντες Ανέχεσθε γαρ, εί τις ύμας καταδουλοί, εί τις κατεσθίει, εί τις λαμβάνει, εί τις έπαίρεται, εί τις ύμας είς πρόσωπον 21 δέρει. Κατα ατιμίαν λέγω, ως ὅτι ἡμεῖς ἡσθενήσαμεν έν ψ 22 δ αν τις τολμα, (έν αφροσύνη λέγω,) τολμω καγώ. Εβραίοι είσι; καγώ Ίσραηλιταί είσι; καγώ σπέρμα Αβραάμ είσι; καγώ 23 διάκονοι Χριστού είσι; (παραφρονών λαλώ) ύπερ έγω έν κόποις περισσοτέρως, έν πληγαίς ύπερβηλλύντως, έν φυλακαίς περισσοτέρως, 24 έν θανάτοις πολλάκις ύπο Ίουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρά

Ver. 10. R. σφραγίσεται.—14. Al. καὶ οὐ θαῦμα.

nifying to benumb, and thence to incommode.

sych. ἐνάρκησα ἐβάρυνα.

on Rom. ix. 1.—By καύχησις is meant the boest of not suffering the Corinthians to administer to his maintenance, on which ac- tumely. See on Matt. v. 39. count the false teachers said that he had no regard for them.

Ver. 12. τνα έν ψ κ. τ. λ. That they may do as they boust to do; and, like us, take nothing from you. That this was not the case

see ver. 20.

Ver. 13. μετασχηματιζόμενοι. See on the Gospel.

I Cor. iv. 6.

Ver. 16. μή τις με κ. τ. λ. Do not attriof those who, under the pretence of their high corded in the Acts. acquirements, tyrannize over you in various Ways.

Ver. 20. καταδουλοί. This verb is gene-It occurs in Gen. xxxii. 25, 32. LXX. He- rally referred to the bondage of the Jewish Law.—With rareodies perhaps olkov should Ver. 10. ἔστιν άλήθεια Χρ. ἐν ἐμοί. See be supplied, as in Matt. xxiii. 14.—For the rest, λαμβάνειν implies extortion; επαίρεσθαι, arrogance; είς πρόσωπον δέρειν, con-

> Ver. 21. κατά ἀτιμίαν λέγω, κ. τ. λ. The meaning is, I speak as if the reproaches cust upon me were true, and I really were as weak as I am said to be; but the fact is far otherwise, whether in regard to my external qualifications, or my sufferings in the cause of

Ver. 28. φυλακαῖς See on ch. vi. 5.

Ver. 24. παρά μίαν. Scil. πληγήν. More bute the bonsting, which the conduct of my than forty stripes were forbidden by the Law opponents renders necessary, to fully; or at (Deut. xxv. 3); and the punishment was least bear with it as such: and this you may inflicted by a whip with three thongs, so well do, for (vv. 19, 20), wise as you imagine that thirteen strokes gave thirty-nine stripes. yourselves to be, you readily endure the folly. None of the five cases here mentioned are re-

μίαν έλαβον, τρὶς ἐρραβδίσθην, ἄπαξ έλιθάσθην, τρὶς ἐναυά-25 γησα, νυχθήμερον έν τω βυθώ πεποίηκα όδοιπορίαις πολλάκις, 26 κινδύνοις ποταμών, κινδύνοις ληστών, κινδύνοις έκ γένους, κινδύνοις έξ έθνων, κινδύνοις έν πόλει, κινδύνοις έν έρημία, κινδύνοις έν θαλάσση, κινδύνοις έν ψευδαδέλφοις έν κόπω και μόχθω, έν άγρυ 27 πνίαις πολλάκις, εν λιμφ καὶ δίψει, έν νηστείαις πολλάκις, έν ψύχει καὶ γυμνότητι χωρίς των παρεκτός, ή έπισύστασίς μου ή 28 καθ' ημέραν, η μέριμνα πασών των έκκλησιών. Τίς ασθενεί, και οὐκ 29 ασθένω; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ έγω πυρούμαι; Εί καυχασθαι δεί, 30 τα της ασθενείας μου καυχήσομαι. Ο Θεός και πατήρ του κυρίου 31 ημων Ίησοῦ Χριστοῦ οίδεν, ὁ ῶν εὐλογητὸς είς τοὺς αίωνας, ὅτι ου ψευδομαι. Έν Δαμασκῷ ὁ έθνάρχης Αρέτα τοῦ βασιλέως έφρου- 32 ρει την Δαμασκηνών πόλιν, πιάσαι με θέλων και δια θυρίδος έν 38 σαργάνη έχαλάσθην δια του τείχους, και έξέφυγον τας χείρας αὐτου.

12. Καυχασθαι δή οὐ συμφέρει μοι έλεύσομαι κάρ είς οπτασίας ι καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου. Οἶδα ἄνθρωπον έν Χριστῷ, πρὸ ἐτῶν δε-? κατεσσάρων, (είτε εν σώματι, ουκ οίδα είτε εκτός του σώματος, ουκ οίδα ό Θεός οίδεν) άρπαγέντα τὸν τοιούτον έως τρίτου ούρανού. Καὶ οίδα τὸν ποιούτον ἄνθρωπον, (είτε έν σώματι, είτε έκτὸς τοῦ σώ-3 ματος, ούκ οίδα ο Θεύς οίδεν) ὅτι ἡρπάγη είς τον παράδεισον, καὶ 4 ήκουσεν ἄρρητα ρήματα, α οὐκ έξον ανθρώπω λαλησαι. Υπέρ τοῦ 5 τοιούτου καυχήσομαι ύπερ δε έμαυτου ου καυχήσομαι, εί μη έν ταις ασθενείαις μου. Έαν γαρ θελήσω καυχήσασθαι, ούκ έσομαι άφρων 6 άλήθειαν γαρ έρω φείδομαι δέ, μή τις είς έμε λογίσηται ύπερ ο

Ver. 28. ἐπίσύστασις. Al. ἐπίστασις.—31. Al. κυρίου 'Ι. οίδεν. CHAP. XII. Ver. l. δή. The best MSS. have δί. Some also omit γdρ in the next clause.

Ver. 25. τρίς ἐρραβδίσθην. One scourg- Herod Antipas, who had repudiated his ing is mentioned in Acts xvi. 23. The daughter, in order to marry Herodias. stoning was at Lystra (Acts xiv. 19). St. CHAP. XII. Ver. 2. ἄνθρωπον ἐν Χρ. Paul's shipwreck on the coast of Malta, A Christian. Subaud. ὅντα. That the which is the only one recorded, was subse- apostle means himself is plain from vv. 5, 6. quent to the date of this Epistle. Of the That he had been favoured with several speverb ποιείν, in the sense of διατρίβειν, see on cial revelations, see Acts ix. 27. xviii. 9. xxii. Matt. xx. 12.

Compare Gal. i. 14.

these external troubles. Here ἐπισύστασις sig- heavens: viz. the atmosphere, the starry firnifies a concourse of perplexities. It has a mament, and the abode of God; which last different import in Acts xxiv. 12. The verb can scarcely be the same as Paradise. See on έστι is understood.

Ver. 29. οὐκ ἀσθενῶ. Do not share his infirmity. The verb τυροῦσθαι implies an sacro digna sitentia. The communications ardent zeal to reclaim a sinner.

25. Aretas was king of Arabia Petræa; and apostleship. he probably had seized upon Damascus, dur-

17. xxiii. 11. Gal ii. 2. Of these he here Ver. 26. ik yévovc. From my countrymen. specifies two; for the terms employed cannot well be applied to the same vision. Accord-Ver. 28. χωρίς τῶν παρεκτός. Besides ing to the Jewish ideas, there were three Luke xvi. 22. xxxiii. 43.

Ver. 4. άρρητα ρήματα. Horace:-- Verbs were intended for St. Paul's especial instruc-Ver. 32. εν Δαμασκώ. Compare Acts ix. tion, with a view to qualify him for the

Ver. 6. φείδομαι δέ, κ. τ. λ. I refrain from ing the war in which he was engaged with mentioning what is nevertheless true; having

7 βλέπει με, η ακούει τὶ έξ έμου. Καὶ τῷ ὑπερβολῷ τῶν ἀποκαλύψεων ίνα μη ύπεραίρωμαι, έδόθη μοι σκόλοψ τη σαρκί, ἄγγελος Σατάν ίνα 8 με κολαφίζη, ίνα μη ύπεραίρωμαι. Ύπερ τούτου τρίς τον Κύριον παρ-9 εκάλεσα, ίνα αποστη απ' έμου και είρηκέ μοι, Αρκεί σοι ή χάρις μου ή γὰρ δύναμίς μου έν ἀσθενεία τελειουται. "Ηδιστα οῦν μάλλον καυχήσομαι έν ταίς ασθενείαις μου, ίνα επισκηνώση έπ' έμε ή 10 δύναμις του Χριστού. Διὸ εὐδοκῶ έν ἀσθενείαις, έν ὕβρεσιν, έν ἀνάγκαις, έν διωγμοῖς, έν στενοχωρίαις, ύπερ Χριστοῦ. Όταν γὰρ ἀσθενῶ, 11 τότε δυνατός είμι. Γέγονα ἄφρων καυχώμενος ύμεῖς με ήναγκάσατε. Εγω γαρ ωφειλον υφ' υμων συνίστασθαι ουδέν γαρ υστέρησα των υπερλίαν αποστόλων, εί και ουδέν είμι.

12 Τὰ μὲν σημεία τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάση ὑπομονη, 13 έν σημείοις καὶ τέρασι καὶ δυνάμεσι. Τι γάρ έστιν, δ ήττήθητε ὑπὲρ τας λοιπας έκκλησίας, εί μη ὅτι αὐτὸς έγω οὐ κατενάρκησα ύμων; 14 χωρίσασθέ μοι την αδικίαν ταύτην. Ίδου, τρίτον ετοίμως έχω έλθειν πρὸς ύμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω ύμῶν οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ύμῶν, ἀλλ' ύμας. Οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γο-15 νεις τοίς τέκνοις έγω δε ηδιστα δαπανήσω και εκδαπανηθήσομαι υπέρ των ψυχων ύμων εί και περισσοτέρως ύμας άγαπων, ήττον άγαπωμαι. 16 Εστω δέ, έγω ου κατεβάρησα ύμας άλλ', υπάρχων πανουργος, δόλω 17 υμας έλαβον. Μή τινα, ων απέσταλκα προς ύμας, δι αὐτοῦ έπλεο-18 νέκτησα ύμας; Παρεκάλεσα Τίτον, και συναπέστειλα τον άδελφόν.

Ver. 6. ἀκούει τί. In many MSS. τὶ is wanting.—7. ἴνα μη ὑπεραίρωμαι. These words are not found in the best copies, and are probably interpolated.—9. Al. $\dot{\eta} \gamma \alpha \rho \delta$. in do9. $\tau \epsilon \lambda \epsilon i \tau \alpha \iota$ —11. $\kappa \alpha \nu \chi \dot{\omega} \mu \epsilon \nu \rho \varsigma$. Omitted by G. S.; and bracketed by K.— 12. ἐν σημείοις. Many MSS. are without the preposition.—14. τρίτον ἐτ. ἔχω. G. S. inecrt τουτο. — 15. Al. εί περισσοτέρως, without καί.

quainted, warrant.

without end have been made respecting the nature of this thorn in the flesh. It was clearly some bodily infirmity, and St. Paul cally, see on Matt. xxvi. 67. describes it as sent by Satan to torment him, in accordance with the Jewish notion that diseases were caused by evil spirits. See Math. 2. 1. Luke xiii. 16; et alibi. The most probable interpretation is, that which supposes that the apostle laboured under a complaint in the eyes: which will explain the reason why he generally employed an amanuensis, his salutations only being in his own hand-writing; and will account for the very large characters (Gal. vi. 11), in which the Epistle to the Galatians was written. Thus also a peculiar propriety is given to the emphatic declaration which he makes, after speaking of lute.

no wish to set up a higher claim than my mi- the same infirmity, in Gal iv. 15. Besides, racles and doctrines, wherewith all are ac- the pain of ophthalmia strongly resembles that of a thorn in the eye; and the expression or o-Ver. 7. σκόλοψ τη σαρκί. Conjectures λοπες έν τοῖς ὀφθαλμοῖς is actually employed in Num. xxxiii. 55. Of the verb κολαφίζειν, which is here used metaphori-

> Ver. 13. αὐτὸς ἐγώ. See on Mark vi. 31. χαρίσασθέ μοι τ. ά. τ. This is a severe

> sarcasm. Ver. 14. τρίτον ἐτοίμως ἔχω έλθεῖν. Ι have been thrice ready to come. It does not appear that St. Paul had been at Corinth more than once before.

> Ver. 16. δόλφ ὑμᾶς ἔλαβον. It seems to have been insinuated that St. Paul had a crafty motive in refusing to be maintained by the Corinthians, and sent others to receive the supplies which he had rejected himself.

Ver. 17. μή τινα. The accusative abso-

μήτι έπλεονέκτησεν ύμας Τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσι;

Πάλιν δοκείτε ότι ύμιν ἀπολογούμεθα; κατενώπιον τοῦ θεοῦ 19 έν Χριστῷ λαλοῦμεν τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοὶ, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οίκοδομής. Φοβούμαι γὰρ, μή πως έλθων οὐχ οίους θέλω εύρω ύμας, 20 καγω εύρεθω ύμιν οίον οὐ θέλετε μήπως έρεις, ζηλοι, θυμοί, έριθείαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ακαταστασίαι μη πάλιν 21 έλθόντα με ταπεινώση ὁ Θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς των προημαρτηκότων, και μη μετανοησάντων έπι τη ακαθαρσία και πορνεία και ασελγεία, η έπραξαν.

13. ΤΡΙΤΟΝ τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς ἐπὶ στόματος δύο μαρ-Ι τύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ρημα. Προείρηκα καὶ προλέγω, ώς : παρών το δεύτερον, και άπων νύν γράφω, τοίς προημαρτηκύσι και τοίς λοιποίς πάσιν, ὅτι, ἐὰν ἔλθω είς τὸ πάλιν, οὐ φείσουαι έπει δοκιμήν ζητείτε του έν έμοι λαλούντος Χριστού, δς είς ύμας ούκ ασθενεί, αλλα δυνατεί έν ύμιν. Και γαρ εί έσταυρώθη έξι ασθενείας, αλλά ζη έκ δυνάμεως Θεού καί γαρ ήμεις ασθενούμεν έν αὐτῷ, ἀλλὰ ζησόμεθα σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ είς ὑμας. Εαυτούς πειράζετε, εί έστε έν τη πίστει εαυτούς δοκιμάζετε ή οὐκ 🤅 έπιγινώσκετε έαυτους, ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς έν ὑμῖν έστιν, εἰ μήτι αδόκιμοί έστε; Έλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε, ὅτι ἡμεῖς οὐκ έσμὲν ἀδόκιμοι. Εύχομαι δὲ πρὸς τὸν Θεὸν, μη ποιησαι ύμας κακὸν μηδὲν, οὐχ 7 ίνα ήμεις δόκιμοι φανώμεν, άλλ' ίνα ύμεις το καλον ποιήτε, ήμεις

Ver. 19. εν Χρ. λαλούμεν τὰ δὲ πάντα.—20. έρεις, ζ. Al. έρις, ζηλος. Compare Gal. v. 20.—21. έλθόντα με τ. S. omits με. Αλ μή πάλιν έλθόντος μου ταπεινώση με δ θ. CHAP. XIII. Ver. 2. γράφω. Omitted by G. K. S.-4. 6 ἐσταυρώθη. Many MSS, omit εί. —7. Al εὐχόμεθα.

ύμιν ώσι.

with the sight of your guilt. The word retention of the spiritual gifts which had been πενθήσω includes the sorrow both of witness- before communicated to them. ing impenitence, and punishing it.

τριών. The meaning is, that the punish- by the power of God, which raised him from ment which he might be called upon to inflict the dead; and so the apostle, however weak would be adjudged according to this rule. and contemptible in appearance, was alive and See Deut. xix. 15. In ver. 2, προείρηκα re- strong by the power of God, in the exercise of fers to his former Epistle (1 Cur. iv. 21); his ministerial functions. $\pi \rho o \lambda i \gamma \omega$ to the present.

Ver. 3. έπει δοκιμήν κ. τλ. Since you require a proof of my authority. See on Rom. i. 28. As employed in the following verses, the words δόκιμος and άδόκιμος denote those who have or have not the proof in question. The apostle proves his authority by the mira-

Ver. 20. μήπως έρεις, κ. τ. λ. Scil. έν νατει), and the punishment which he had the power to inflict; and the Corinthians were to Ver. 21. ταπεινώση. Should humble me prove their adherence to the true faith by their

Ver. 4. A yap el k. T. A. If Christ died in CHAP. XIII. Ver. 1. δύο μαρτύρων η the weakness of his human nature, he lives

Ver. 7. ευχομαι δέ κ. τ. λ. St. Paul concludes with a prayer, that the repentance of the Corinthians would render the exercise of his authority unnecessary; and adds, that it would afford him greater satisfaction to display his power to the edification of the church, than in punishing the impenient. cles which Christ enabled him to work (du- guage does not imply the munt of power,

8 δε ως αδόκιμοι ώμεν. Ου γαρ δυνάμεθα τι κατα της αληθείας, αλλ' 9 ύπερ της αληθείας. Χαίρομεν γαρ, όταν ήμεις ασθενώμεν, ύμεις δε 10 δυνατοί ήτε τουτο δε και ευχόμεθα, την ύμων κατάρτισιν. Δια τουτο ταυτα απών γράφω, ίνα παρών μη αποτόμως χρήσωμαι, κατα την έξουσίαν ην εδωκέ μοι ο Κύριος είς οίκοδομην, και ούκ είς καθαίρεσιν.

11 Λοιπον, αδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλείσθε, το αυτό φρονείτε, είρηνεύετε και ο Θεος της αγάπης και είρηνης έσται μεθ΄ 12 υμων. Ασπάσασθε αλλήλους έν αγίω φιλήματι άσπάζονται υμας 13 οι αγιοι πάντες. Η χάρις τοῦ Κυρίου Ίησοῦ Χριστοῦ, και ἡ αγάπη τοῦ Θεοῦ, και ἡ κοινωνία τοῦ αγίου πνεύματος μετὰ πάντων υμων. αμήν.

[Πρὸς Κορινθίους δευτέρα έγράφη ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδονίας, διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ.]

Ver. 13. 'Aμήν. Omitted by G. S.; and bracketed by K.

but the absence of any cause for exerting it.

Wer. 10. "να μη ἀποτόμως χρ. That I may not be forced to use severity. Longin.

Ver. 9. κατάρτισιν. Reformation, amendSubl. c. 27. ἀπότομος ἀπειλή.

ment. Compare 1 Cor. i. 10.

ΠΑΥΛΟΎ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΎ Η ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

[Christianity was planted in Galatia by St. Paul himself (Gal. i. fl. v. 8), and two distinct journeys to the country are mentioned in Acts xvi. 6. xviii. 23. After his departure, some Judaizing teachers had unsettled the converts, and, as this defection is stated to have followed quickly upon their conversion (Gal. i. 6), this Epistle was probably written between the two visits, about A. D. 52 or 53. In reply to an assertion that he was no apostle, having only a commission from the church at Jerusalem, St. Paul commences by stating at length the proofs of his divine commission (ch. i. ii.); and then proceeds to point out the inefficacy of the Mosaic Law to justification, the forfeiture of the benefits of the covenant of grace on the part of those who trusted for salvation to the merit of legal observances, and the real design of the Levitical Dispensation, as merely introductory to that of Christ (ch. iii. -v. 15). The Epistle concludes with some practical observations connected with the subject, and a concise summary of the entire argument (v. 16.—vi. 18). No doubt was ever entertained of its genuiness and authenticity, which were acknowledged even by the heretic Marcion himself.]

1. ΠΑΥΛΟΣ απόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ι άλλα δια Ίησου Χριστού και Θεού πατρός του έγείραντος αυτόν έκ νεκρών, καὶ οι σὺν έμοι πάντες ἀδελφοί, ταῖς έκκλησίαις τῆς Γαλατίας 2 χάρις ύμιν και είρηνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς και κυρίου ήμων Ίησοῦ 3 Χριστού, του δόντος έαυτον ύπερ των άμαρτιων ήμων, όπως έξέληται 4 ημάς έκ του ένεστωτος αίωνος πονηρού, κατά το θέλημα του Θεού καί πατρος ήμων, ῷ ἡ δύξα είς τοὺς αίωνας των αίωνων. Αμήν.

Θαυμάζω ότι ούτω ταχέως μετατίθεσθε από του καλέσαντος ύμος 6 έν χάριτι Χριστού είς έτερον ευαγγέλιον δ ουκ έστιν άλλο, εί μη τινές είσιν οι ταράσσοντες ύμας, και θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. 'Αλλὰ καὶ έὰν ἡμεῖς ἡ ᾶγγελος έξ οὐ 8 ρανού εὐαγγελίζηται ύμιν παρ' δ εὐηγγελισάμεθα ύμιν, ἀνάθεμα

Ver. 4. G. K. S. περί τῶν ἀμ.—6. Some copies omit Χριστοῦ, which is probably an interpolation.

CHAP. I. Ver. 1. οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων ούδε δ. ά. That is, neither commissioned from men, as, for instance, the apostles at Jerusalem; nor by man, i. e. by the agency of man, but by Christ.

Ver. 6. μ erari θ e θ e. Ye have removed yourselves; i. e. ye have seceded. The active verb signifies to remove from one place to ano-

himself, or God, must be understood by rov καλίσαντος, but the former is preferable. Compare Gal. v. 8.

Ver. 7. 8 our forey allo. Which is not another Gaspel; i. e. which is no Gospel at all; but a confused intermixture of Judaism with Christianity. The particles εί μη are equivalent to dhhd, as in Matt. xii. 8; and elsether; as in Acts vii. 16. Either the upostle where. In the next verse, xap' & canno

9 έστω. 'Ως προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγ-10 γελίζεται παρ΄ δ παρελάβετε, ανάθεμα έστω. Αρτι γαρ ανθρώπους πείθω, η τον Θεόν; η ζητω ανθρώποις αρέσκειν; εί γαρ έτι ανθρώποις ήρεσκου, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ᾶν ήμην.

11 Γνωρίζω δε ύμιν, άδελφοί, το ευαγγέλιον το ευαγγελισθέν υπ' έμου, 12 ότι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον οὐδὲ γὰρ έγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ, οὕτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι ἀποκαλύψεως Ίησοῦ 13 Χριστού. 'Ηκούσατε γάρ την έμην αναστροφην ποτέ έν τῷ 'Ιουδαϊσμῷ, ότι καθ' υπερβολην εδίωκον την εκκλησίαν του Θεού, καὶ επόρθουν 14 αυτήν' καὶ προέκοπτον εν τῷ Ιουδαϊσμῷ υπερ πολλούς συνηλικιώτας εν τῷ γένει μου, περισσυτέρως ζηλωτής ὑπάρχων τῶν πατρι15 κῶν μου παραδόσεων. "Ότε δὲ εὐδύκησεν ὁ Θεὸς, ὁ ἀφορίσας με έκ 16 κοιλίας μητρός μου, καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἀποκαλύψαι τον υίον αὐτοῦ έν έμοι, ΐνα εὐαγγελίζωμαι αὐτον έν τοῖς έθνεσιν, 17 εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκί καὶ αίματι, οὐδὲ ἀνηλθον είς Ιεροσύλυμα πρὸς τοὺς πρὸ έμοῦ ἀποστόλους, ἀλλ' ἀπηλθον εἰς Άρα-18 βίαν, και πάλιν υπέστρεψα είς Δαμασκόν. Έπειτα μετά έτη τρία ανηλθον είς Γεροσόλυμα ιστορήσαι Πέτρον, και επέμεινα προς 19 αυτον ήμέρας δεκαπέντε έτερον δε των αποστύλων ουκ είδον, εί 20 μη Ίάκωβον τον άδελφον του Κυρίου. "Α δε γράφω υμίν, ίδου, 21 ενώπιον του Θεού, ότι ου ψεύδομαι. Επειτα ήλθον είς τα κλίματα 22 της Συρίας καὶ της Κιλικίας ήμην δὲ άγνοούμενος τῷ προσώπῳ 23 ταις έκκλησίαις της Ιουδαίας ταις έν Χριστώ. μόνον δε ακούυντες ήσαν, ὅτι ὁ διώκων ήμᾶς πυτέ, νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν, ἣν ποτέ 24 έπόθει. Καὶ έδόξαζον έν εμοί τον Θεύν.

2. Έπειτα, δια δεκατεσσάρων έτων, πάλιν ανέβην είς Ιεροσύλυμο 2 μετα Βαρνάβα, συμπαραλαβών και Τίτου ανέβην δε κατα αποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον, ὁ κηρύσσω έν τοῖς έθνεσι,

Ver. 11. Al. γνωρίζω γάρ.—15. Perhaps ο Θεός, omitted in some MSS, is an interpolation.—18. Πέτρον. S. Κηφάν. So in c. ii. 11. 14.

mean beside what, but contrary to what. Of the to visit a person with a view to persenal ac-

is somewhat obscure; but it should seem that the apostle is apologizing for the strong expression which he had just employed. Here πείθω is clearly equivalent with άρέσκειν Inrü.

Ver. 13. αναστροφήν. Manner of life. Compare 2 Cor. i. 12. In Acts xxvi. 4, βίωσις has the same sense.

Ver. 16. sapei è aipari. See on Matt.

zvi. 17.

Ver. 17. άλλ' άπῆλθον κ. τ. λ. See on Acts ix, 20.

Ver 18. Estophisal. This verb signifies

expression ἀνάθεμα ἔστω, see on Rom. ix. 3. quaintance. Compare Joseph. B. J. IV. 1. 8. Ver. 10. ἄρτι γὰρ κ. τ. λ. The connexion Plutarch. V. Cic. p. 861.

Ver. 21. ἐπειτα ηλθον κ. τ. λ. See Acts ix. 26, sqq. xxii. 17, sqq.

Ver.. 24. ev epoi. On my account.

CHAP. 2. Ver. 1. διά δεκατεσσάρων έτων. See on Matt. xxvi. 61. Of this journey see on Acts xv. 2. As St. Paul had been at Jerusalem (Acts xi. 30) since his return from Cilicia, πάλιν must be rendered on another occasion_

Ver. 2. άνεθέμην. See on Acts xxv. 14. With rois donovou supply elvaite as in ver. G, or στύλοι είναι, as in ver. 9; and compare Mark x. 42. The phrase eig kerdy toi-

κατ ίδιαν δὲ τυῖς δοκούσι, μήπως είς κενὸν τρέχω, η έδραμον. Άλλ 3 ούδε Τίτος ο σύν έμοι, Έλλην ων, ήναγκάσθη περιτμηθήναι δια δε τούς 4 παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οίτινες παριισήλθου κατασκοπήσαι την ελευθερίαν ημών, ην έχομεν εν Χριστώ Ίησου, ίνα ημάς καταδουλώσωνται οίς οὐδὲ πρὸς ὥραν είξαμεν τῷ ὑποταγῷ, ἴνα ἡ ἀλήθεια τοῦ ὁ εὐαγγελίου διαμείνη πρὸς ὑμᾶς. Απὸ δὲ τῶν δοκούντων είναί τι, ὁ (όποιοί ποτε ήσαν, ουδέν μοι διαφέρει πρόσωπον θεός ανθρώπου ου λαμβάνει) έμπὶ γὰρ οι δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο, ἀλλὰ τοὐν-7 αντίον, ιδύντες υτι πεπίστευμαι το ευαγγέλιον της ακροβυστίας, καθώς Πέτρος της περιτομής, (ο γαρ ένεργήσας Πέτρψ είς απο-8 στολην της περιτομης, ενήργησε και έμοι εις τα έθνη) και γνόντες 9 την χάριν την δοθεισάν μοι, Ιάκωβος καί Κηφάς και Ιωάννης, οι δοκούντες στύλοι είναι, δεξιάς έδωκαν έμοι και Βαρνάβα κοινωνίας, ίνα ήμεις είς τὰ έθνη, αὐτοὶ δὲ είς τὴν περιτομήν μόνον τῶν πτωχῶν 10 ίνα μνημονεύωμεν, ο καὶ έσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιήσαι. "Ότε δὲ 11 ήλθε Πέτρος είς Αντιόχειαν, κατά πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, οτι κατεγνωσμένος ήν. Προ του γάρ έλθειν τινάς ἀπὸ Ιακώβου, 12 μετα των έθνων συνήσθιεν ότε δε ήλθον, υπέστελλε και άφώριζεν έαυτον, φοβούμενος τους έκ περιτομής και συνυπεκρίθησαν 13 αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαίοι, ώστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῷ ὑποκρίσει. 'Αλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς τῆν ἀλή-14 θειαν του ευαγγελίου, είπον τῷ Πέτρῳ ἔμπροσθεν πάντων, Εί σὸ, Ίουδαΐος ὑπάρχων, ἐθνικῶς ζῆς, καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς, τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις. Ἰουδαΐζειν; Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαΐοι, καὶ οὐκ έξ ἐθνῶν 15 αμαρτωλοί, είδύτες ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος έξ ἔργων νόμου, 16

Ver. 4. 8. καταδουλωσουσιν.—9. Κ. ήμεις μέν, είς τὰ έθνη.—14. G. Κ. S. πῶς τὰ έθνη άν. Ί.-16. G. K. S. είδότες δέ.

xeev is a metaphor borrowed from a person running without any fixed object in view. So Menander: — άνηρ άβουλος είς κενον μοχθεί τρέχων. Compare I Cor. ix. 26.

Ver. 4. διά δὲ κ. τ. λ. This indicates the reason why Titus was not circumcised: viz. that no principle might be compromised, before those who were secretly introduced as spies upon their conduct. See on Acts xvi. Epiphanius says, that these false brethren openly, as explained by ξμπροσθεν πάντων were Cerinthus and his disciples.

Ver. 6. άπο δὲ τῶν δοκ. είναι τι, κ. τ. λ. The sense is here somewhat involved. stead of ούδεν προσανετέθη, which should have been added after the parenthesis, the construction seems to have been changed by entertained Judaizing tenets (Acts xxi. 20); repeating of δοκούντες, into ούδεν προσανέ- but it does not follow that James agreed with UENTO.

Ver. 7. πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον. See on Acts xxi. 3.

Ver. 9. στύλοι Pillars. There is a like metaphor in 1 Tim. iii. 15. Rev. iii. 12. Eur. Iph. A. 57. At the end of the verse supply κηρύσσωμεν.

Ver. 10. μόνον τών πτωχών κ. τ. λ.

Scil Exeyov.

Ver. 11. ore δε ηλθε Π. See on Acu xv. 35. The phrase kard πρόσωπον means in ver. 14. Compare Deut, vii. 24. Jab xvi. 8. LXX.

Ver. 12. τινάς ἀπὸ 'Ιακώβου. members of the church of Jerusalem, of which James was Bishop. Many of these them.

έαν μη δια πίστεως Ίησου Χριστού, και ήμεις είς Χριστον Ίησουν έπιστεύσαμεν, ΐνα δικαιωθώμεν εκ πίστεως Χριστού, καὶ οὐκ έξ έργων νόμου διότι οὐ δικαιωθήσεται έξ έργων νόμου πασα σάρξ. 17 Εί δὲ, ζητοῦντες δικαιωθήναι έν Χριστῷ, εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ άμαρτω-18 λοὶ, ἄρα Χριστὸς ἀμαρτίας διάκονος; Μὴ γένοιτο. Ει γὰρ, ἃ 19 κατέλυσα, ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην έμαυτὸν συνίστημι. Ἐγὼ 20 γὰρ διὰ νόμου νύμφ ἀπέθανον, ΐνα Θεῷ ζήσω. Χριστῷ συνεσταύρωμαι ζω δε ουκ έτι έγω, ζη δε εν εμοί Χριστός ο δε νύν ζω εν σαρκί, έν πίστει ζω τῷ τοῦ υἰοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντός με, καὶ παραδόν-21 τος εαυτον ύπερ έμου. Οὐκ άθετω την χάριν του Θεού εί γάρ διά νόμου δικαιοσύνη, άρα Χριστός δωρεάν απέθανεν.

3. ΤΩ 'ANOHTOΙ Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανε τῷ ἀληθεία μὴ πείθεσθαι; οίς κατ' όφθαλμούς Ίησοῦς Χριστός προεγράφη εν ύμιν έσ-2ταυρωμένος. Τοῦτο μόνον θέλω μαθείν ἀφ΄ ύμων, έξ έργων νόμου τὸ 3 πνευμα έλάβετε, η έξ ακοής πίστεως; Ουτως ανόητοί έστε; έναρξάμε-† νοι πνεύματι, νῦν σαρκὶ ἐπιτελείσθε; τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῆ; εἴ γε καὶ ό είκη. Ο οὖν έπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα, καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν δύμιν, εξ έργων νόμου η έξ ακοής πίστεως; Καθώς Αβραάμ " έπίσ-7 τευσε τῷ Θεῷ, καὶ έλογίσθη αὐτῷ είς δικαιοσύνην." Γινώσκετε ἄρα δότι οι έκ πίστεως, ούτοι είσιν υιοι Αβραάμ. Προϊδούσα δε ή γραφή οτι έκ πίστεως δικαιοί τὰ έθνη ὁ Θεὸς, προευηγγελίσατο τῷ 9 Αβραάμ, " "Οτι ένευλογηθήσονται έν σοί πάντα τὰ έθνη." ωστε οί έκ 10 πίστεως εύλογούνται σύν τῷ πιστῷ 'Αβραάμ. "Όσοι γὰρ έξ ἔργων νόμου είσιν, ύπὸ κατάφαν είσι γέγραπται γὰρ, " Επικατάρατος πᾶς,

Ver. 18. G. S. συνιστάνω. CHAP. III. Ver. 1. τỹ άλ'. μή πείθεσθαι. Omitted by G. S.; and by K. enclosed in brackets.—8. R. εύλογηθήσονται.—10. γίγρ. γάρ. G. S. add orL

profess to seek justification through faith in delineation. Christ, rely also, in some degree, upon the Ver. 2. iξ έργων νόμου κ. τ. λ. The works of the Law, they acknowledge them- apostle appeals to their own senses, whether for sin. Compare Rom. iii. 20. 28.

impossibility of legal obedience.

Ver. 20. Χρ. συνεσταύρωμαι. The meaning is, I am made partaker of the death of Christ, and the life which I now lead is that of a new creature, in whom Christ lives by his Spirit: whereas if I were to frustrate the effect of his free grace, by trusting to legal Justification, Christ would have died in vain.

*ροεγράφη. To whom the crucifixion of

Ver. 16. ού πάσα σάρξ. See on Matt. were represented before your eyes. The verb xii. 25. The argument is, that if those who προγράφειν is properly used of a pictorial

selves to be yet in their sins, and thereby the spiritual gifts which they had received make Christ to be a minister of a dispensa- were consequent upon their obedience to the tion, which is equally ineffectual in atoning Law, or upon their belief in the Gospel; and whether (ver. 5) they had received them Ver. 19. διά νόμου. By reason of the by his ministry, or that of the Judaizing

Ver. 6. καθώς. Inasmuch as. Το prove that the Gospel offer of justification was not confined to those who submitted to the Law of Moses, the apostle cites the case of Abraham, who was justified by fuith, before the giving of the Law. Compare Rom. iv. 11, 12. 16. The citation in ver. 8, seems to be CHAP. III. Ver. 1. κατ' όφθαλμούς founded on Gen. xii. 3. xxii. 18, jointly.

Ver. 10. γέγραπται. See Deut. xxvii. 26. Christ has been as clearly described, as if it Before τοῦ ποιῆσαι supply ένεκα.—With

ος ουκ εμμένει έν πάσι τοις γεγραμμένοις έν τῷ βιβλίψ του νόμου, τοῦ ποιῆσαι αὐτα." 'Ότι δέ έν νύμφ οὐδεὶς δικαιοῦται παρά 11 τῷ Θεῷ, δῆλον, ὅτι. "ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται" ὁ δὲ νόμος οὐκ 19 έστιν έκ πίστεως, άλλ' " ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται έν αὐτοίς." Χριστὸς ἡμᾶς έξηγόρασεν έκ της κατάρας του νόμου, γενόμε 13 νος ύπερ ήμων κατάρα (γέγραπται γάρ, "Επικατάρατος πας ο κρεμάμενος έπὶ ξύλου") ΐνα είς τὰ έθνη ἡ εὐλογία τοῦ Αβραὰμ γένη- 14 ται έν Χριστῷ Ίησοῦ, ΐνα την έπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν δια της πίστεως. Αδελφοί, κατα ανθρωπον λέγω, όμως αν-15 θρώπου κεκυρωμένην διαθήκην ουδείς άθετει ή επιδιατάσσεται τω 16 δὲ Αβραὰμ ἐρρήθησαν αὶ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. Οὐ λέγει, " Καὶ τοῖς σπέρμασιν," ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἐνὸς, " Καὶ τῷ σπέρματί σου," ος ἐστι Χριστός. Τοῦτο δὲ λέγω, διαθήκην, Ι προκεκυρωμένην ύπὸ τοῦ Θεοῦ είς Χριστὸν, ὁ μετὰ έτη τετρακόσια καὶ τριάκοντα γεγονώς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, είς τὸ καταργήσαι τὴν έπαγγελίαν. Ει γάρ έκ νόμου ή κληρονομία, οὐκ ἔτι έξ έπαγγελίας 18 τῷ δὲ Αβραὰμ δι έπαγγελίας κεχάρισται ὁ Θεός. Τί οὖν ὁ νόμος;19 Τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὖ ἔλθη τὸ σπέρμα ψ έπηγγελται, διαταγείς δι' άγγέλων, έν χειρί μεσίτου. Ο δέ μεσίτης 😲 ένος ούκ έστιν, ο δε θεος είς έστιν. Ο ούν νόμος κατά των έπαγ-21 γελιών του Θεού; Μη γένοιτο. Ει γαρ εδόθη νόμος ο δυνάμενος ζωοποιήσαι, όντως αν έκ νόμου ήν ή διακαιοσύνη άλλα συνέκλεισεν 2? ή γραφή τὰ πάντα ὑπὸ άμαρτίαν, ἵνα ἡ έπαγγελία ἐκ πίστεως

Ver. 12. ἄνθρωπος. G. S. omit this word, and K. brackets it.—17. ἔτη τετρακόσια ε, τρ. G. S. place έτη after τριάκοντα. - 19. προσετέθη. G. K. S. ετέθη.

the next verse, compare Rom. i. 17. iii. 20. the inheritance, being the free gift of God Heb. x. 38; and with ver. 12, compare Levit. (κεχάρισται, ver. 18), according to promise, xviii. 5. Nch. ix. 29. In ver. 13, the cita-cannot be claimed by virtue of the Law, so tion is from Deut. xxi. 23.

Ver. 14. ἐπαγγελίαν τοῦ πν. Though 17, see on Acts vii. 6. the gift of the Spirit does not appear to have been actually promised to Abraham, it was show the heinous nature of sin, to exact peforetold by the prophets as a part of the nalties against its commission, and to shadow covenanted blessing. See Isai. xxxii. 15. out the atonement which would alone afford xliv. 3. Jerem. xxxi. 33. Ezek. xxxix. 29. a sufficient expiation. Of the expression Joel ii. 28.

Ver. 15. κατά ἄνθρωπον. From what akes place in ordinary compacts between man and man, the apostle proceeds to establish the between two parties, the Law, of which binding power of the Abrahamic covenant. The construction is, διαθήκην, (καίπερ) άνθρώπου κεκυρωμένην, όμῶς ούδεὶς άθ. ἢ ἐπιδιατάσσεται.

here meant are those in mistrews and it έργων νόμου respectively; and the argument Law. is this: The promise included the spiritual seed only, through Christ their head; and pare Rom. iii. 9. xi. 32.

as to invalidate a ratified covenant. Of va.

Ver. 19. των παραβάσεων χάριν. Το διαταγείς δι' άγγέλων, see on Acts vii. 52.

Ver. 20. ο δὲ μεσίτης κ. τ. λ. The argueems to be this: Since a mediator acts Moses was the mediator (Levit. xxvi. 46) between God and the Israelites, could not isvalidate the compact with Abraham; for though God was one party to this compact, Ver. 16. τοις σπέρμασιν. The posterities the patriarch, as represented by his spiritual seed, was not present at the delivery of the

Ver. 22. άλλα συνέκλεισεν κ. τ. λ. Com-

23 Ιησού Χριστού δοθή τοις πιστεύουσι. Πρό του δε ελθείν την πίστιν, ύπο νόμον έφρουρούμεθα συγκεκλεισμένοι είς την μέλλουσαν 24 πίστιν αποκαλυφθήναι ωστε ο νόμος παιδαγωγός ήμων γέγονεν 25 είς Χριστον, ίνα έκ πίστεως δικαιωθώμεν έλθούσης δὲ τῆς πί-26 στεως, οὐκ έτι ὑπὸ παιδαγωγὸν έσμέν. Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ έστε 27 διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν έβαπ-28 τίσθητε, Χριστον ένεδύσασθε. Ούκ ένι Ιουδαίος, ούδε Έλλην. ούκ ένι δούλος, οὐδὲ έλεύθερος οὐκ ένι ἄρσεν καὶ θηλυ πάντες 29 γαρ ύμεις είς έστε έν Χριστῷ Ίησοῦ. Εί δὲ ύμεις Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Αβρααμ σπέρμα έστε, και κατ' έπαγγελίαν κληρυνόμοι.

Λέγω δὲ, ἐφ΄ ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν 2 διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ων άλλα ύπο έπιτρόπους έστι καί 3 οίκονύμους, ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός. Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε 4 ήμεν νήπιοι, ύπὸ τὰ στοιχεία τοῦ κόσμου ήμεν δεδουλωμένοι ὅτε δὲ ήλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, έξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υίὸν 5 αὐτοῦ, γενόμενον έκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ΐνα τοὺς ὑπὸ ο νόμον έξαγοράση, ίνα την υίοθεσίαν απολάβωμεν. Ότι δέ έστε υίοὶ, έξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ πνευμα του υίου αὐτου είς τὰς καρ-7 δίας ύμων, κράζον, Αββά ὁ πατήρ. "Ωστε οὐκ ἔτι εἶ δοῦλος, ἀλλ' 8 υίος εί δὲ υίος, καὶ κληρονόμος Θεού διὰ Χριστού. Αλλά τότε μὲν, 9 ούκ είδότες Θεόν, έδουλεύσατε τοις μή φύσει υύσι θεοις νύν δέ, γνόντες Θεον, μαλλον δε γνωσθέντες ύπο Θεού, πως έπιστρέφετε πάλιν έπι τὰ ἀσθενή καὶ πτωχά στοιχεία, οίς πάλιν ἄνωθεν δυυ-

Ver. 23. 8. συγκλειόμενοι. CHAP. IV. Ver. 6. ύμων. G. 8. ήμων.—7. Al. κληρόνομος θεου διά Χρ. Codd. A. B. κληρ. διά θεου. 8. Al τοις φύσει μη ούσι θ.

apapriar, as in the preceding verse.

Ver. 24. παιδαγωγός. Not a schoolmaster, Ver. 2. της προθεσμίας. Scil. ημέρας. but a pedagogue, as the person was called to Ver. 3. στοιχεῖα. The rudiments or ele-

invested with the privileges of the Gospel, which are conferred without distinction of country, condition, or sex, upon the heirs of

the promise made to Abraham.

CHAP. IV. Ver. 1. Ιφ΄ δσου χρόνου κ. τ. λ. This additional illustration, which is viii. 15, sqq. suggested by the word κληρονόμος, is taken from the condition of a minor, who is under 42. The lapse of the Galatians into Judaism the restraint of a guardian, and cannot claim was as fatal, as would have been a relapse

Ver. 23. συγκεκλεισμένοι. Scil. ὑπὸ his estate before the time appointed by his father's will.

whom children were entrusted, before they ments of any system of doctrine. Here the were placed with the διδάσκαλος, or teacher. term is applied to the Law of Moses, or the See Plutarch de Educ. §. 18. Thus the religion of Paganism, as superseded by Law was intended, by its types and sha- Christianity. Compare Col. ii. 8. 20. The dows, to prepare for the reception of the genitive κόσμου, and the epithets άσθενη κ πτωχά (ver. 9), indicate the inefficiency of Ver. 27. Xp. ivedúgague. See on Rom. the Law, whether of Moses or of Nature, with xiii. 14. The expression here means, to be respect to justification, and the temporary purposes which they served. Compare Heb. vii. 18. x. 1.

Ver. 4. πλήρωμα του χρόνου. See on Mark i. 15.

Ver. 6. 'Aββā, ο πάτηρ. Compare Hom.

Ver. 9. πάλιν άνωθεν. See on Matt. xxvi. into idolatry.

λεύειν θέλετε; Ἡμέρας παρατηρείσθε, καὶ μήνας, καὶ καιρούς, καὶ 10 ένιαυτούς φοβυύμαι ύμας, μήπως είκη κεκοπίακα είς ύμας.

Γίνεσθε ώς έγω, ὅτι καγω ως ύμεις, αδελφοί, δέομαι ύμων. 12 Ουδέν με ηδικήσατε υίδατε δέ, ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγε-13 λισάμην ύμιν το πρότερον, και τον πειρασμόν μου τον έν τη 14 σαρκί μου ουκ έξουθενήσατε ουδε έξεπτύσατε, αλλ' ως άγγελον Θεου εδέξασθέ με, ως Χριστον Ίησουν. Τίς ουν ήν ο μακαρισμός 15 ύμων; μαρτυρω γάρ ύμιν, ὅτι, εί δυνατὸν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμων έξορύξαντες αν έδώκατε μοι ωστε έχθρος ύμων γέγονα, αληθεύων 16 ύμιν; Ζηλούσιν ύμας, οὐ καλώς άλλὰ ἐκκλείσαι ύμας θέλουσιν, 17 ίνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. Καλὸν δὲ τὸ ζηλοῦσθαι έν καλῷ πάντοτε, καὶ 18 μη μόνον εν τῷ παρείναι με πρὸς ὑμᾶς, τεκνία μου, ους πάλιν!9 ωδίνω, άχρις ου μορφωθή Χριστός έν ύμιν ήθελον δέ παρείναι πρός 20 ύμας άρτι, καὶ ἀλλάξαι την φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

Λέγετέ μοι, οι ύπο νόμον θέλοντες είναι, τον νόμον ουκ ακούετε; 21 γέγραπται γάρ ὅτι Αβραάμ δύο υίοὺς ἔσχεν ἕνα έκ τῆς παιδίσκης, 🖭 καὶ ένα έκ της έλευθέρας άλλ' ὁ μὲν έκ της παιδίσκης κατά σάρκα 23 γεγέννηται ο δε έκ της έλευθέρας διά της έπαγγελίας. "Α τινά έστιν αλληγορούμενα. Αύται γάρ είσιν αι δύο διαθήκαι μία μέν 24 απο όρους Σινά, είς δουλείαν γεννώσα, ήτις έστιν Αγαρ, (το γάρ 25

Ver. 15. τίς οὖν ἢν. Al. ποῦ οὖν ὁ μ. S. omits οὖν.—17. ὑμᾶς. R. ἡμᾶς.— 24. al δύο. G. K. S. omit the article.

Ver. 10. ημέρας παρατηρείσθε κ. τ. λ. St. Paul's objection to the observance of the dinary course of nature. Jewish subbaths, new moons, annual festivals, and sabbatical years, on the part of the Galatians, has clearly nothing to do with his instruction in Rom. xiv. 5. 15.

Ver. 12. γίνεσθε ώς έγω, κ. τ. λ. These are expressions of affectionate regard, and implying a hope that friendship may not be interrupted. Compare 2 Chron. xviii. 3.

Ver. 13. δι' ασθένειαν κ. τ. λ. See on 2 Cor. xii. 7.—In ver. 15, τiς is for ποταπός. Compare Matt. viii. 27, with Luke viii. 25. How happy, says the apostle, did έτέρα, ήτις έστι Σάρρα, έλευθέρα, έστιν ή you esteem yourselves in my instruction! And διαθήκη ἀπό δρους Σιῶν, συστοιχεῖ દેદ τη do you now hate me because I tell you the ανω Γερουσαλήμ, ήτις έστι μήτηρ πάντων

καλοι, the fulse teachers. With irrafical the in the same rank: and thus we have, on one Scholiast supplies του φωτός της πίστεως. side, Agar, Ishmael, the Sinaitic covenant, the The meaning is, these teachers seek to gain your love at the expense of your salvation. Here again iva is used with an indicative, as venly Jerusalem, liberty. In the parenthesis in 1 *Cor*. iv. 6.

my tone: i. e. to speak mildly or severely ac- have been a name of Mount Sinai. cording to circumstances.

Ver. 23. kard sapka. That is, in the or-

Ver. 24. άλληγορούμενα. Allegorised; i. e. by St. Paul himself, so as to indicate the respective dispensations of the Law and the Gospel. Thus Ishmael represents those under the Law: Isiac, those who believe in Christ: and their respective methers represent the two covenants. In what follows, the construction is defective, and may be thus supplied: μία μέν, ήτις έστιν Αγαρ, γεννώσα τέκνα είς δουλείαν, έστιν ή διαθήκη άπο υρους Σινά, συστοιχεί δέ κ. τ. λ.-ή δέ ημων. Compare Heb. xii. 18, sqq. Rev. xxi Ver. 17. ζηλοῦσιν. Scil. οἱ ψευδοδιδάσ- 2, sqq. The verb συστοιχεῖν significs to be earthly Jerusalem, bondage; and on the other, Sarah, Isaac, the Christian covenant, the heais given an explanation of the Hebrew word Ver. 20. άλλάξαι την φωνήν. Το vary "Aγαμ, which signifies a rock, and is said to

Αγαρ Σινά όρος έστιν έν τη 'Αραβία,) συστοιχεί δὲ τη νῦν Ίερου-26 σαλημ, δουλεύει δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτης. Ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλημ 27 έλευθέρα έστιν, ήτις έστι μήτηρ πάντων ήμων γέγραπται γάρ, "Ευφράνθητι, στειρα ή οὐ τίκτουσα ρηξον, καὶ βόησον, ή οὐκ ωδίνουσα ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου, μᾶλλυν ἢ τῆς ἐχούσης τὸν 28 ἄνδοα." Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, κατὰ Ἱσαὰκ, ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν. 29 Αλλ΄, ωσπερ τότε ο κατά σάρκα γεννηθείς έδιωκε τον κατά πνευμα, 30 ούτω καὶ νῦν. 'Αλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; "Εκβαλε τὴν παιδίσκην καί τὸν υίὸν αὐτης, οὐ γὰρ μη κληρονομήση ὁ υίὸς της παιδίσκης 31 μετὰ τοῦ υἰοῦ τῆς ἐλευθέρας." "Αρα, ἀδελφοὶ, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα, αλλα της έλευθέρας.

1 5. ΤΗι έλευθερία ούν, ή Χριστός ήμας ήλευθέρωσε, στήκετε, καὶ υμή πάλιν ζυγφ δουλείας ένέχεσθε. Ίδε, έγω Παυλος λέγω ύμιν, ὅτι 3 έαν περιτέμνησθε, Χριστός ύμας ούδεν ώφελήσει μαρτύρομαι δέ πάλιν παντί ανθοώπω περιτεμνομένω, ὅτι ὀφειλέτης έστιν ὅλον τὸν 4νόμον ποιήσαι. Κατηργήθητε από του Χριστού, οίτινες έν νόμφ 5 δικαιούσθε της χάριτος έξεπέσατε ήμεις γάρ πνεύματι έκ πίστεως δ έλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα. Έν γὰρ Χριστῷ Ίησοῦ οὖτε περιτομή τι ισχύει, ούτε ακροβυστία, αλλα πίστις δι αγάπης ένεργου-7 μένη. Ετρέχετε καλώς τίς ύμας ένέκοψε τη άληθεία μη πείθεσθαι; 8-9 Η πεισμονή οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. Μικρά ζύμη ὅλον 10 τὸ φύραμα ζυμοί. Έγω πέποιθα είς ύμας έν Κυρίψ, ὅτι οὐδὲν άλλο φρυνήσετε ό δὲ ταράσσων ύμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις αν 11 γ. Έγω δε, άδελφοί, εί περιτομήν έτι κηρύσσω, τί έτι διώκομαι; άρα

Ver. 25. δουλεύει δέ. G. S. have γάρ. K. omits the clause. Bentley would read τη δὲ Αγαρ συστοιχεῖ ή νῦν Ἱερουσαλήμ, and no more.—26. πάντων. Omitted by G.S.; and bracketed by K. Chap. V. Ver. 1. τη έλευθ. κ. τ. λ. S. τη έλευθερία ήμας Χρ. ήλευθέρωσε στήκετε ούν, κ. τ. λ.—7. ενέκοψε. R. ανέκοψε.

Ver. 27. γέγραπται. Isai. liv. l. St. of Sarah.

Ver. 29. lõimes. This refers to Ishmael's mockery of Isaac and Sarah; to which the citation, in ver. 30, from Gen. xxi. 10, al-

lievers generally, not the Galatians in parti- pare I Cor. ix. 24. Heb. xii. 15. cular, are not subject to the bondage of the Law, but are exempted from its obligations, by the liberty wherewith Christ has made them free.

CHAP. V. Ver. 1. πάλιν. See on ch. iv. 9.—Of ζυγός δουλείας, see on Mutt. xi. 29. xxiii. 4.

Ver. 2. έδυ περιτέμνησθε. Circumcision is here put for legal observances generally; and includes the idea of trusting to their efucacy as a means of justification.

Ver. 4. κατηργήθητε άπο του Χρ. Ye Paul applies this citation to the barrenness are separated from Christ. Compare Rom. vii. 2.6; and see on Luke xiii. 7.-With ver. 6, compare Rom. ii. 28, 29. 1 Cor. vii. 19. Gal. vi. 15. Col. iii. 11.

Ver. 7. Logixers. Ye were running. The metaphor is taken from a race; in pursuance Ver. 31. οὐκ ἐσμέν κ. τ. λ. That is, be- of which ἐγκόπτειν signifies to trip up. Com-

Ver. 8. ή πεισμονή. The persuasion of the

necessity of circumcision.

Ver. 9. μικρά ζύμη κ. τ. λ. Compare Matt. xvi. 6. 1 Car. v. 6. The proverb here intimates the danger of the most trifling departure from the genuine spirit of the Gospel.

Ver. 10, έγω πέποιθα. I am still per-

suaded.

Ver. 11. εί περιτομήν κ. τ. λ. It had perhaps been insinuated that St. Paul had sometimes inculcated the necessity of circumcision. κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυρου. 'Οφελον καὶ ἀποκόψονται 12 οι αναστατούντες ύμας.

Ύμεις γάρ έπ' έλευθερία έκλήθητε, άδελφοί μύνον μη την 13 έλευθερίαν είς αφορμήν τη σαρκί, αλλά διά της αγάπης δουλεύετε άλλήλοις. Ο γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λύγψ πληροῦται, ἐν τῷ, " Αγα- Η πήσεις τον πλησίον σου ως έαυτον." Εί δε αλλήλους δάκνετε καί 15 κατεσθίετε, βλέπετε, μη ύπο άλληλων άναλωθητε.

Λέγω δὲ, πνεύματι περιπατείτε, καὶ ἐπιθυμίαν σαρκός ου μη 16 τελέσητε. Η γάρ σάρξ έπιθυμεί κατά του πνεύματος, το δε πνεύμα 17 κατά της σαρκός ταυτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις, ίνα μη, α αν θέλητε, ταύτα ποιήτε. Εί δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον. 18 Φανερά δέ έστι τὰ έργα τῆς σαρκὸς, ἄτινά έστι μοιχεία, πορνεία, 19 ακαθαρσία, ασέλγεια, είδωλολατρεία, φαρμακεία, έχθραι, έρεις, ζη-20 λοι, θυμοί, εριθείαι, διχοστασίαι, αιρέσεις, φθόνοι, φόνοι, μέθαι, 21 κωιιοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις ἃ προλέγω ὑμῖν, καθώς καὶ προίπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. Ο δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός έστιν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακρο- ?? θυμία, χρηστότης, αγαθωσύνη, πίστις, πραότης, έγκρατεια κατα των 23 τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος. Οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ, τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν ?! σύν τοις παθήμασι καὶ ταις έπιθυμίαις. Εί ζωμεν πνεύματι, πνεύματι 25 καὶ στοιχωμεν μη γινωμεθα κενόδοξοι, αλλήλους προκαλούμενοι, 26 άλλήλοις φθονούντες. 'Αδελφοί, έαν και προληφθή άνθρωπος έν 6 τινί παραπτώματι, ύμεις οι πνευματικοί καταρτίζετε τον τοιούτον έν πνεύματι πραότητος σκοπών σεαυτόν, μη καί σύ πειρασθής. 'Αλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οῦτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ ?

Ver. 14. G. K. S. σεαυτόν.—17. Al. ταῦτα γὰρ άλλ. άντ.—19. μοιχεία. G. S. omit this word, and K. brackets it.—20. έρεις, ζ. Al. έρις, ζηλος. Compare 2 Cm. xil 20.

If so, he said, why am I persecuted as a preacher of the scandal of the cross? See pare Rom. vii. 13, sqq. - With the next verse, 1 Cor. i. 23.

Ver. 12. δφελον η άποκόψονται. Would that they were cut off: i. e. excommunicated. Chrysostom and others understood the expression to amount to an indignant wish that the false teachers were not only circumcised, live in a spiritual manner, let our conduct be sed eunuchos factos esse. This, however, is altogether inconsistent with the apostle's character and dignity. Of the construction, see on 2 Cor. xi. 1.

Ver. 18. μή την έλευθερίαν. Scil. έχετε. The exercise of Christian liberty must not interfere with the practice of Christian charity, and give rise to rancour and ill-will, which tend to the utter destruction of a Christian community.

Ver. 16. λέγω δέ. The apostle now gives compared with ver. 5, the sense must be: a practical turn to the argument.

Ver. 17. ϊνα μή, & αν θέλητε, τ. π. Comcompare Rom. vi. 14. viii. 2.

Ver. 20. φαρμάκεια. Sorcery: such as that practised by Simon Magus and the Gnostics. See 2 Tim. iii. 13.

Ver. 25. είζωμεν κ. τ.λ. If we profess to agreeable to our profession, abstaining from vain-glorious contentions, and from provoking and envious disputations.

CHAP. VI. Ver. 1. προληφθή. Is surprised into a fault. By wvevparisoi is probably meant those who ministered in spiritual things: and the transition from the plural to the singular applies the caution to each individually.

Ver. 2. άλλήλων τὰ βάρη κ. τ. λ. ^{Λδ} Bear with one another's infirmities, be cha3-4 Χριστού. Ει γάρ δοκεί τις είναι τὶ, μηδέν ῶν, ἐαυτὸν φρεναπατά τὸ δὲ έργον ἐαυτοῦ δοκιμαζέτω ἔκαστος, καὶ τότε είς ἐαυτὸν μόνον τὸ καύ-5 χημα έξει, καὶ οὐκ είς τὸν έτερον έκαστυς γὰρ τὸ ίδιον φορτίον ο βαστάσει. Κοινωνείτω δε ο κατηχούμενος τον λόγον τῷ κατηχοῦντι 7 έν πάσιν άγαθοῖς. Μὴ πλανάσθε, Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται δ γάρ 8 έαν σπείρη ανθρωπος, τούτο και θερίσει ότι ο σπείρων είς την σάρκα εαυτοῦ, εκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν ὁ δὲ σπείρων είς τὸ 9 πνεῦμα, εκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αίωνιον. Τὸ δὲ καλὸν ποι-10 ουντες μη έκκακωμεν καιρώ γαρ ιδίω θερίσομεν, μη έκλυόμενοι. Αρα ουν ως καιρον έχομεν, έργαζωμεθα το άγαθον προς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους της πίστεως.

11-12 ΙΔΕΤΕ, πηλίκοις ύμιν γράμμασιν έγραψα τη έμη χειρι. "Οσοι θέλουσιν ευπροσωπησαι έν σαρκί, ούτοι αναγκάζουσιν ύμας περιτέμ-13 νεσθαι, μύνον ίνα μη τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται. Οὐδὲ γὰρ οι περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν άλλὰ θέλουσιν ύμας 14 περιτέμνεσθαι, ίνα έν τη ύμετέρα σαρκί καυχήσωνται. Έμοι δὲ μή γένοιτο καυχασθαι, εί μη έν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ήμῶν Ίησοῦ 15 Χριστοῦ, δι οῦ έμοὶ κόσμος έσταύρωται, κάγω τῷ κόσμῳ. Έν γὰρ Χριστῷ Ίησοῦ οὖτε περιτομή τι ίσχύει, οὖτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ 16 καινή κτίσις. Καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, είρήνη ἐπ΄

αὐτοὺς καὶ έλεος, καὶ έπὶ τὸν Ισραήλ τοῦ Θεοῦ.

17 Τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδείς παρεχέτω έγω γάρ τὰ στίγματα 18 τοῦ κυρίου Ίησοῦ εν τῷ σώματί μου βαστάζω. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ήμων Ίησου Χριστου μετά του πνεύματος ύμων, αδελφοί. Άμήν.

[Πρὸς Γαλάτας έγράφη ἀπὸ Ῥώμης.]

Ver. 13. 8. περιτετμημένοι.—15. τὶ ἰσχύει. G. K. S. τί ἰστιν.—16. Al. στοιχοῦσιν.

to raise your own merit by undervaluing xxviii. 21. another's; for, in the day of judgment, each will be answerable for himself alone.

Ver. 6. κατηχούμενος. See on Luke i. 3. Ver. 7. μυκτηρίζεται. The verb μυκτηor elude. With what follows, compare 2 Cor. ix. 6.

Ver. 9. ikkaküper. See on Luke xviii. 1; and of έκλύεσθαι, on Mutt. ix. 36.

Ver. 11. πηλίκοις γράμμασι. See on 2 Cor. xil. 7. If it be rendered how long a letter, alhusion may still be made to the difficulty of writing, occasioned by ophthalmia; but the length of the letter must then be measured by the fact of its being written by himself. The

ritable to their faults, and do not endeavour word γράμμα signifies an Epistle in Acts

Ver. 12. εὐπροσωπῆσαι. Το make un appearance of zeal for the church.

Ver. 13. σαρκί. Scil. περιτετετμημένη. Ver. 16. Ίσραήλ τοῦ Θεοῦ. That is, the ρίζειν is nearly equivalent with the expression spiritual Israel, including both Jews and naso suspenders adunco, in Hor. Sat. I. 6. 5. Gentiles. Compare Rom. ii. 29. ix. 6. 1 Cor. It signifies properly to sneer; hence to mock x. 18.—The phrase κανόνι στοιχείν is a metaphor taken from the race-course; as in Phil. iii. 16. Compare 2 Cor. x. 18.

Ver. 17. στίγματα. The marks of scourging, and other injuries received in the cause of the Gospel; which were greater proofs of sincerity than the mark of circumcision, and ought to secure him from further trouble on that head.—Of the phrase κόπους παρέχειν,

see on Matt. xxvi. 10.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

[The principal facts connected with the progress of the Gospel in Ephesus are contained in Acts xviii—xx. Anxious for the prosperity of this, and the other Gentile churches, during the period of his first confinement at Rome, St. Paul wrote this Epistle, and those to the Colossians and Philippians, in order to confirm them in the faith which he had preached to them. He alludes to his imprisonment repeatedly (Eph. iii. 1. iv. 1. vi. 20); and, as he expresses no hope of a speedy release, it is probable that he wrote the Epistle in the early part of the year 61, soon after his arrival at Rome. Having no cause of complaint against the converts, he writes in an animated and affectionate style; pointing out to them the great doctrine of universal redemption; expatiating upon the love of God, and the diguity of Christ; urging them to proceed manfully in their Christian warfare; exhorting them to general holiness, and the practice of the relative duties in particular, and concluding with his usual benediction. The genuineness of the Epistle is universally admitted; but doubts have existed respecting the particular church to which it was addressed. From certain expressions contained in Eph. i. 15. iii. 2. vl. 21, compared with Col. iv. 16, it has been thought that its destination was Laodicea, rather than Ephesus. Others suppose, with greater probability, that a copy was sent by the apostle's directions to the Laodiceans, to which he alludes in the passage above cited.]

1. ΠΑΥΛΟΣ, ἀπόστολος Ίησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, 1 τοις άγίοις τοις ούσιν εν Εφέσω και πιστοις έν Χριστω Ίησου χάρις? ύμιν και ειρήνη από Θεου πατρός ήμων και κυρίου Ίησου Χριστού.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατήρ τοῦ κυρίου ήμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 3 ο ευλογήσας ήμας έν πάση ευλογία πνευματική έν τοις έπουρανίοις έν Χριστώ, καθώς έξελέξατο ήμας έν αὐτώ προ καταβολής κόσμου, 4 είναι ήμας άγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπη προ-5 ορίσας ήμας είς υίοθεσίαν δια Ίησου Χριστού είς αύτον, κατά την εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, είς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, 6

Ver. 1. Cod. A. τοῖς ἀγιόις πᾶσιν.—ἐν Ἐφέσφ. These words are omitted in a very few MSS. Some have thought that a blank space was left, to be filled up with the name of a different place in different copies.—4. G. K. S. έν ἀγάπη προυρίσας κ. τ. λ.

CHAP. I. Ver. 3. iv roig imorpavious. In things intended to fit us for heaven; subaud. πράγμασι. Sometimes the ellipsis is more suitably supplied by $\tau \delta \pi o \iota c$, as in Eph. iv. 6. In the long period to ver. 13, inclusive, there is but one sentence, of which the meaning will readily appear, by attending to compare Mutt. iii. 17. the connexion between each successive relative and antecedent.

Ver. 4. by ayang. In the exercise of Christian charity.

Ver. 6. είς επαινον κ. τ. λ. In order that the glorious dispensation of his grace may be praised and extended. So again in vv. 12. 14. With ήγαπημένω, as applied to Christ,

7 εν η εχαρίτωσεν ήμας εν τω ήγαπημένω εν ω έχομεν την απολύτρωσιν δια του αίματος αυτού, την άφεσιν των παραπτωμάτων, κατά 8 τον πλούτον της χάριτος αὐτοῦ, ης ἐπερίσσεῦσεν εἰς ήμας ἐν πάση 9 σοφία καὶ φρονήσει, γνωρίσας ήμιν τὸ μυστήριον του θελήματος 10 αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ῆν προέθετο έν αὐτῷ, είς οἰκονομίαν του πληρώματος των καιρών, ανακεφαλαιώσασθαι τα πάντα έν τώ 11 Χριστώ, τά τε έν τοις ουρανοίς και τὰ έπι της γης έν αυτώ, έν ώ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντες, κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα έν-12 εργούντος κατά την βουλην του θελήματος αὐτου, είς τὸ είναι ήμᾶς 13 είς έπαινον της δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότας έν τῷ Χριστῷ· έν ῷ καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ύμων, έν ψ καὶ πιστεύσαντες έσφραγίσθητε τῷ πνεύ-14 ματι της έπαγγελίας τῷ άγίῳ, ος έστιν ἀρραβών της κληρονομίας ημών, είς απολύτρωσιν της περιποιήσεως, είς ξπαινον της δόξης **ดบางบ์.** •

15 Διὰ τοῦτο κάγὼ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ κυρίψ 16 Ιησού, καὶ την άγάπην την είς πάντας τοὺς άγίους, οὐ παύομαι εὐχαριστών ὑπὲρ ὑμών, μνείαν ὑμών ποιούμενος ἐπὶ τών προσευχών 17 μου ίνα ο Θεός του κυρίου ήμων Ιησου Χριστου, ο πατής της δόξης, δώη ύμιν πνευμα σοφίας και αποκαλύψεως, έν επιγνώσει αὐτοῦ· 18 πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας ὑμῶν, είς τὸ είδέναι ὑμᾶς τίς έστιν ή έλπις της κλήσεως αὐτοῦ, και τίς ὁ πλοῦτος της δύξης της 19κληφονομίας αὐτοῦ έν τοῖς άγίοις, καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μὲγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κρά-20 τους της ισχύος αὐτοῦ, ην ένηργησεν έν τῷ Χριστῷ, έγείρας αὐτὸν έκ νεκρων, καὶ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾳ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, ὑπεράνω πά-21 σης άρχης καὶ έξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς ὀνόματος ονομαζομένου, οὺ μόνον εν τῷ αίωνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ έν τῷ μέλ-22 λοντι και πάντα ύπέταξεν ύπο τους πόδας αύτου και αύτον έδωκε 23 κεφαλην ύπερ πάντα τη έκκλησία, ητις έστι το σωμα αυτου, το

Ver. 10. τά τε έν τ. ούρ. G. K. S. omit τε. Al. ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς.—12. τῆς δόξης. S. omits the article.—18. $\tau \tilde{\eta} \varsigma$ diavoias. G. K. S. $\tau \tilde{\eta} \varsigma$ kapdias.—23. $\pi \acute{a} \nu \tau a$. G. K. S. τά πάντα.

is, in order to accomplish the plan relating verse, in ver. 13. to the fulness of time; viz. the plan of combining all, both men and angels, in one been converted before the Ephesians. body under Christ the head. Schol. ava-21, 22. Col. i. 16. Heb. xii. 22. See also and άρραβών, see on 2 Cor. i. 17. Gal. iv. 4.

It is repeated from the end of ver. 9. In the completed by repeating τνα δώγ,

Ver. 10. είς οἰκονομίαν κ. τ. λ. That same way έν φ is twice repeated, from this

Ver. 12. τους προηλπικότας. As having

Ver. 13. της ἐπαγγελίας. For τῷ ἐπηγκιφαλαίωσιν την είς μίαν κιφαλήν ένω- γελμένω. So, in the next verse, της περισιν, ώς των άγγέλων διά Χριστού τοῖς ποιήσεως for περιποιηθείσαν. Compare ανθρώποις συναφθέντων. Compare vv. Acts xx. 28. Of the terms σφραγίζεσθαι,

Ver. 17. to the typic For tic this yw-Ver. 11. ἐν αὐτῷ. That is, ἐν Χριστῷ· σιν. In the next verse the sense may be

πλήρωμα τοῦ πάντα έν πᾶσι πληρουμένου. Καὶ ύμᾶς, ὅντας νεκ-2 ρούς τοις παραπτώμασι και ταις άμαρτίαις, έν αίς ποτε περιεπατή-? σατε κατὰ τὸν αίωνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς έξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ένεργοῦντος έν τοῖς νίοῖς τῆς απειθείας έν οίς και ήμεις πάντες ανεστράφημεν ποτέ, έν ταις έπιθυ-3 μίαις της σαρκός ήμων ποιούντες τὰ θελήματα της σαρκός καὶ των διανοιών, καὶ ήμεν τέκνα φύσει ὀργής, ώς καὶ οὶ λοιποί Ο δὲ θεὸς, 4 πλούσιος ων έν έλέει, δια την πολλην αγάπην αυτού, ην ηγάπησεν ήμας, και όντας ήμας νεκρούς τοίς παραπτώμασι, συνεζωοποίησε τώ 5 Χριστώ, (χάριτί έστε σεσωσμένοι) καὶ συνήγειρε, καὶ συνεκάθισεν έν 6 τοις επουρανίοις εν Χριστώ Ίησου ίνα ενδείξηται εν τοις αίωσι τοις? έπερχομένοις τον ύπερβάλλοντα πλούτον της χάριτος αὐτού, έν χρηστότητι έφ' ήμας έν Χριστω Ίησου. Τη γαρ χάριτί έστε σεσωσ-8 μένοι δια της πίστεως και τούτο, ούκ έξ ύμων, Θεού το δώρον ώκ 9 έξ έργων, ίνα μή τις καυχήσηται. Αὐτοῦ γάρ έσμεν ποίημα, κεισθέν- 10 τες έν Χριστῷ Ίησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οῖς προητοίμασεν ὁ θεὺς, ϊνα έν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

Διὸ μνημονεύετε, ὅτι ὑμεῖς ποτὲ τὰ ἔθνη ἐν σαρκὶ, οἱ λεγόμενοι 11 άκροβυστία ύπὸ της λεγομένης περιτομής έν σαρκί χειροποιήτω, ότι ήτε έν τω καιρώ έκείνω χωρίς Χριστού, απηλλοτριωμένοι της 12 πολιτείας του Ισραήλ, και ξένοι των διαθηκών της έπαγγελίας, έλπίδα μη έχοντες, καὶ άθεοι, έν τῷ κόσμῳ νυνὶ δὲ, έν Χριστῷ Ίησοῦ, 13 ύμεις οι ποτε όντες μακράν έγγυς έγενήθητε έν τῷ αίματι τοῦ Χριστού. Αυτός γάρ έστιν ή είρηνη ήμων, ο ποιήσας τὰ ἀμφότερα 14 εν, και τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας την έχθραν έν τη 15 σαρκί αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι, καταργήσας, ἵνα

Ver. 28. πλήρωμα. The church of Christ is so called, as comprising all the members of a just appreciation of the conditions upon his body, whom he filleth with their respective which salvation is offered under the Gospel. portions of grace. See John i. 16. 1 Cor. xii. The parenthesis refers to the contempt which G. There is probably an allusion to the the Jews entertained for the Gentiles (Judg. Pleroma of the Gnostics, in which they sup- xiv. 8. Isa. lii. 1); and the epithet xeepoposed God to dwell.

ποίησε (ver. δ). The pronouns υμᾶς and heart. Compare Rom. ii. 29. Col. ii. 11. ήμᾶς indicate Gentiles and Jews respectively, who, before the Gospel offer of justification the partition wall, which separated the court by faith, were alike spiritually dead, by reason of the Gentiles; and in vv. 13. 19, there is a of their sins. Compare Rom. iii. 22, 23. Of reference to the different degrees of access the expression νεκροί ταῖς ἀμαρτίαις, see on to the Divine presence in the Jewish temple Matt. viii. 22. Luke xv. 22.

on John xii. 31. The genitive πνεύματος is an anacoluthon for Aveuma.

Theophylact. Ver. 8. κ, τοῦτο, κ. τ. λ. ού την πίστιν λίγει δώρον Θεού, άλλα τό διά πίστεως σωθήναι. Compare Rom. iii. 24. iv. 16. Tit. iii. 5.

Ver. 11. 810, Wherefore; i. e. in order 10 mointog is emphatical, as indicating that CHAP. II. Ver. 1. κουμάς. Scil. συνεζωο- there is a circumcision, άχειροποίητος, in the

Ver. 14. τὸ μεσότοιχον. In allusion to Compare Levit. x. S. Ps. lxv. 4. Iss. lvii. Ver. 2. τον άρχοντα της ίξ. τ. ά. See 19. Ezek. xliv. 7. 1 Macc. ix. 54. Acts xxis **58.**

Ver. 15. την έχθραν καταργήσας. The same as αποκτείνας την έχθραν in the next verse: and in Ty sapel is explained by in αυτώ, i. c. τώ σταυρώ. There is an apposition between έχθραν and νόμον, with refer-

τους δύο κτίση εν εαυτώ εις ένα καινον ανθρωπον, ποιών ειρή-16 νην, καὶ ἀποκαταλλάξη τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ 17 του σταυρού, αποκτείνας την έχθραν έν αυτώ και έλθων ευ-18 ηγγελίσατο ειρήνην ύμιν τοις μακράν και τοις έγγυς, ότι δι αὐτοῦ έχομεν την προσαγωγήν οι αμφότεροι έν ένι πνεύματι πρός τον 19 πατέρα. 'Αρα ούν οὐκέτι έστε ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλα συμπολίται 20 των άγίων, καὶ οίκεῖοι του Θεού, έποικοδομηθέντες έπὶ τῷ θεμελίφ των αποστόλων καὶ προφητών, ὅντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ 21 Χριστού έν ῷ πᾶσα ἡ οίκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει είς ναὸν 22 αγιον έν Κυρίφ, έν φ καὶ ύμεις συνοικοδομείσθε, είς κατοικητήριον του Θεού έν πνευματι.

3. ΤΟΥΤΟΥ χάριν έγω Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ίησοῦ εύπερ ύμων των έθνων -- είγε ηκούσατε την οικονομίαν της χάριτος 3 του Θεού της δοθείσης μοι είς ύμας, ότι κατα αποκάλυψιν έγνωρισέ ιμοι τὸ μυστήριον, (καθώς προέγραψα έν ὀλίγω, πρὸς δ δύνασθε αναγινώσκοντες νοήσαι την σύνεσιν μου έν τῷ μυστηρίφ τοῦ Χριστοῦ) 5 ο έν ετέραις γενεαίς ουκ έγνωρίσθη τοίς υίοις των ανθρώπων, ώς νυν απεκαλύφθη τοις άγίοις αποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις έν πνεύματι. δείναι τὰ έθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ συμμέτοχα τῆς 7 έπαγγελίας αὐτοῦ έν τῷ Χριστῷ, διὰ τοῦ εὐαγγελίου, οῦ έγενόμην διάκονος κατά την δωρεάν της χάριτος του Θεού, την δοθείσαν 8 μοι κατά την ένέργειαν της δυνάμεως αυτού έμοι, τῷ έλαχιστοτέρψ πάντων των άγίων, έδύθη ή χάρις αυτη, έν τοις έθνεσιν ευαγγελί-9 σασθαι τον ανεξιχνίαστον πλούτυν του Χριστού, και φωτίσαι τάντας, τίς ή οίκονομία του μυστηρίου του αποκεκρυμμένου από

Ver. 3. G. 8. λγνωρίσθη.—5. δ λν έτ. γ. G. K. S. omit the preposition.—7. την. δ. G. της δοθείσης.—8. πάντων των άγ. G. K.S. are without the article.—9. οίκονομία.

and Gentiles.

Ver. 18. iv ivi musimari. Suggested by iv Rom. vi. 6. Col. i. 20.

See on Acts xiii. 1. 1 Cor. xii. 28.—Of resumed in ver. 14. άπρογωνίαιος (suband. λίθος), see on Matt. XXL 42.

Ver. 22. είς κατοικητήριον κ. τ. λ. So as to make a building in which God may dwell by his Spirit, as the Schecinah dwelt in the Jewish temple. The metaphor was probably more immediately suggested by the celebrated temple of Diana at Ephesus. Compare, however, 1 Cor. ili. 9, sqq. 2 Cor. v. 1. vi. 16.

CHAP. III. Ver. 1. τούτου χάριν. That 14, on account of the equal admission of

ence to the enmity which the ritual ordinances Jew and Gentile to the privileges of the Gosof the Law had fomented between the Jews pel. This is the mystery (ver. 3) of which he had written briefly (ἐν ὀλίγφ) in the end of the last chapter, and for the preaching of ivì σώματι, in ver. 16; with which compare which he was now a prisoner at Rome. Compare also ver. 6. The sentence is interrupted Ver. 20. προφητών. Christian priests. by a long parenthesis of twelve verses, and

> Ver. 2. την οίκονομίαν κ. τ. λ. The gracious dispensation by which God has offered salvation to the Gentiles, through my preach-Compare ver. 9. By a common figure της δοθείσης is put for την δοθείσαν.

Ver. 4. πρός δ δύνασθε. Whereby ye are

Ver. 8. έμοι, τῷ ἐλαχιστοτέρῳ. Compare 1 Cor. xv. 9. Of comparatives formed from superlatives, see Gr. Gr. § 13. Obs. 3.—Thus μειζότερος in 3 John 4.

Ver. 9. οἰκονομία τοῦ μυστ. κ. τ. λ. Of

των αιώνων έν τω Θεω, τω τὰ πάντα κτίσαντι διὰ Ίησου Χριστού ίνα γνωρισθή νύν ταις άρχαις και ταις έξουσίαις έν τοις έπουρα-10 νίοις, διὰ τῆς ἐκκλησίας, ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ Θεοῦ κατὰ πρόθε-11 σιν των αίωνων, ην εποίησεν εν Χριστώ Ιησού τω κυρίω ήμων έν 19 ψ έχομεν την παρρησίαν και την προσαγωγην έν πεποιθήσει δια της πίστεως αυτού διὸ αίτουμαι μη έκκακείν έν ταίς θλίψεσί μου ύπέρ 13 ύμων, ήτις έστι δύξα ύμων. Τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου προς 14 τον πατέρα του κυρίου ήμων Ιησού Χριστού, έξ ου πάσα πατριά έν 15 ούρανοίς και έπι γης ονομάζεται ίνα δώη υμίν, κατά τον πλούτον 16 της δόξης αυτού, δυνάμει κραταιωθήναι δια του πνεύματος αυτού είς τον έσω ανθρωπον, κατοικήσαι τον Χριστον δια της πίστεως έν ταις 17 καρδίαις ύμων έν αγάπη ερριζωμένοι και τεθεμελιωμένοι ίνα έξισ-18 χύσητε καταλαβέσθαι συν πάσι τοῖς άγίοις, τί τὸ πλάτος καὶ μήκος καὶ βάθος καὶ ύψος, γνωναί τε την ύπερβάλλουσαν της γνώσεως 19 αγάπην του Χριστού, ίνα πληρωθήτε είς παν το πλήρωμα του θεού. Τῷ δὲ δυναμένψ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι, ὑπὲρ έκ περισσοῦ ὧν αίτούμεθα 20 η νοουμεν, κατά την δύναμιν την ένεργουμένην έν ήμιν, αὐτῷ ή δόξα 21 έν τη έκκλησία έν Χριστώ Ίησου, είς πάσας τας γενεάς του αίωνος των αίωνων. 'Αμήν.

4. ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέμσιος ἐν Κυρίφ, ἀξίως περιπα-1 τήσαι της κλήσεως, ής εκλήθητε, μετά πάσης ταπεινοφροσύνης καί? πραότητος, μετά μακροθυμίας, ανεχόμενοι άλλήλων έν άγάπη, σπου-3 δάζοντες τηρείν την ενότητα του πνεύματος εν τω συνδέσμω της είρηνης. Εν σωμα καὶ εν πνεύμα, καθώς καὶ έκλήθητε έν μιά ελπίδι. της κλήσεως ύμων είς Κύριος, μία πίστις, εν βάπτισμα είς Θεός καί 5-6 πατήρ πάντων, ο επί πάντων και δια πάντων και εν πάσιν ύμιν. Ένι?

R. κοιγωνία. Compare ver. 2. διά Ί. Χρ. Omitted in G. S. CHAP. IV. Ver. 6. υμίν. G. K. S. ημίν. Some omit the pronoun altogether.

redemption see Rom. xvi. 25. Col. i. 26. It (Eph. ii. 19); and hence also the metaphors should seem, from 1 Pet. i. 12, that it had of width, length, depth, and height, borrowed not been fully comprehended by the angels; from the proportions of a building. to which also v. 10 may refer. Compare 1 Tim. iii. 6.

Ver.]]. πρόθεσιν των αίώνων. For αίωνιαν πρόθεσεν. Ο πρόθεσες, see on Acts xi. 23.

him. Compare Phil. iii. 9. Col. ii. 12.

Ver. 15. πασα πατριά. Every family, whether Jew or Gentile, without distinction. Of the word marpia, see on Luke ii. 4; and of the expression δ έσω ἄνθρωπος (ver. 16), on Rom. vi. 6.

Vcr. 18. Ιρριζωμένοι και τεθεμελιωμένοι. In allusion to the spiritual temple into which

the gradual developement of the mystery of Jews and Christians are framed together

Ver. 19. ϊνα πληρωθήτε κ. τ. λ. Compare Eph. i. 23.

CHAP. IV. Ver. 2. ανεχόμενοι. Properly the syntax requires drexousyous, but similar inaccuracies of construction abound Ver. 12. πίστεως αὐτοῦ. That is, faith in St. Paul's writings. In commencing the practical part of this Epistle, the apostle recommends a spirit of unity, upon the principle that the church of Christ is one body, into which the members are committed by the same baptism, profess the same faith, and partake of the same privileges.

Ver. 6. δ έπὶ πάντων, ε. τ. λ. There three distinct forms were referred by some of

δὲ ἐκάστψ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις, κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χρισ-8 του. Διὸ λέγει, " Αναβάς είς υψος ήχμαλώτευσεν αίχμαλωσίαν, καί 9 έδωκε δόματα τοις ανθρώποις." Τὸ δὲ, Ανέβη, τι έστιν εί μη ὅτι καὶ 10 κατέβη πρώτον είς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; Ο καταβάς, αὐτός έστι καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώση 11 τα πάντα και αυτός έδωκε τους μέν αποστόλους, τους δέ προφή-12 τας, τους δὲ εὐαγγελιστάς, τους δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, πρὸς τον καταρτισμον των άγίων, είς έργον διακονίας, είς οίκοδομην τοῦ 13 σώματος του Χριστού μέχρι καταντήσωμεν οι πάντες είς την ένότητα της πίστεως και της έπιγνώσεως του υιού του Θεού, είς ανδρα 14 τέλειον, είς μέτρον ήλικίας του πληρώματος του Χριστου ΐνα μηκέτι ωμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμω τῆς διδασκαλίας, έν τη κυβεία των ανθρώπων, έν πανουργία πρός την μεθοδείαν 15 της πλάνης άληθεύοντες δε έν άγάπη αυξήσωμεν είς αυτον τα πάντα, 16 ος έστιν ή κεφαλή, ο Χριστός έξ ου πάν τὸ σωμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενου, διὰ πάσης ἀφης της ἐπιχορηγίας, κατ' ἐνέργειαν, έν μέτοφ ενός εκάστου μέρους, την αυξησιν του σώματος ποιείται είς οικοδομην εαυτού εν αγάπη.

17 Τουτο ούν λέγω και μαρτύρομαι έν Κυρίφ, μηκέτι ύμας περιπατείν, καθώς και τα λοιπά έθνη περιπατεί, εν ματαιότητι του νοὸς 18 οὐτων, έσκοτισμένοι τῷ διανοία ὅντες, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς του Θεου, δια την άγνοιαν την ούσαν έν αύτοις, δια την πώρωσιν 19 της καρδίας αὐτῶν οἱτινες ἀπηλγηκότες ἐαυτοὺς παρέδωκαν τῷ

Ver. 9. πρῶτον. Omitted by G. S.; and bracketed by K.—16. μέρους. Codd. A. C. μέλους. Some omit τοῦ σώματος.—19. ἀπηλη. Codd. D. Ε. ἀπηλπικότες.

Holy Ghost respectively.

Ver. 7. κατά τὸ μέτρον κ. τ. λ. Compare Rom. xiii. 3.

Ver. 8. διὸ λέγει. Scil. ή γραφή. The citation is from Ps. lxviii. 18. It is applied to Christ's ascension into heaven, by which he triumphed over Satan, who had heretofore unwary. Compare Eph. vi. 11. enslaved mankind. In the O.T. the phrase αίχμαλωτέυειν αίχμαλωσίαν frequently denotes a victory over those who had before been conquerors. See Num. xxi. 1. Deut.

xxi. 10. Judg. v. 12, et alibi.

Ver. 9. ότι & κατέβη κ. τ. λ. The argument is, that since Christ had ascended into heaven, he must have been some time upon earth; and that the spiritual gifts, which had been conferred upon the first converts, proceeded from the same Jesus, who came down from heaven for the salvation of men.

Ver. 11. ¿dwke. This refers to ¿dwke dóματα. See also on 1 Cor. xii. 28.

Ver. 12. καταρτισμόν. Compare 1 Cor.

the early fathers, to the Father, Son, and i. 10. With ανήρ τέλειος, as opposed to νή- $\pi \iota \circ \varsigma$ (vv. 13, 14), compare 1 Cor. xiv. 20.

Ver. 14. ἐν τῷ κυβεία. In allusion to the loading of dice, as practised by gamesters; and the expression is explained, in the next clause, of that methodical plan of deceit, by means of which false teachers deluded the

Ver. 15. άληθεύοντες έν άγάπη. Having sincere charity. So in ver. 24, δσιότητι τῆς

άληθείας, sincere piety.

Ver. 16. $\xi \in \partial \mathcal{L}$ κ . τ . λ . The meaning is, that as the growth of the human body advances to maturity by the energy of every part performing its proper office, and by the sympathy of every part with the whole; so the church of Christ grows to maturify by the proper exercise of the gifts and graces of its individual members for the benefit of the whole. Of iπιχορηγία, see on 2 Cor. x. 10.

Ver. 17. μαρτύρομαι. I implore. Compare 1 Thess. ii. 12. Thucyd. VI. 80.

Ver. 19. annhynkotes. Insensible to

ασελγεία, είς εργασίαν ακαθαρσίας πάσης έν πλεονεξία. Υμείς δε ούχ 20 ουτως εμάθετε τον Χριστον' είγε αυτον ηκουσατε, και έν αυτώ 21 έδιδάχθητε, καθώς έστιν αλήθεια έν τῷ Ίησοῦ ἀποθέσθαι ὑμᾶς, κατὰ ?? την προτέραν αναστροφην, τον παλαιον ανθρωπον, τον φθειρόμενον κατά τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης ἀνανεουσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς 23 ύμων, και ενδύσασθαι τον καινον ανθρωπον, τον κατά Θεον κτισθέντα 24 έν δικαιοσύνη καὶ οσιότητι τῆς ἀληθείας.

Διὸ, ἀποθέμενοι τὸ ψεύδος, λαλείτε ἀλήθειαν έκαστος μετὰ τοῦ πλη-25 σίον αὐτοῦ ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. ΄Οργίζεσθε, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε % ο ήλιος μη επιδυέτω επί τῷ παροργισμῷ ύμων μήτε δίδυτε τόπον τῷ ?? διαβόλφ. Ο κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μαλλον δε κοπιάτω, έργα-28 ζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσὶν, ἵνα έχη μεταδιδόναι τῷ χρείαν έχοντι Πας λόγος σαπρὸς έκ τοῦ στόματος ύμων μη έκπυρευέσθω, αλλ' εί 29 τις άγαθὸς πρὸς οίκοδομὴν τῆς χρείας, ίνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσι 30 καὶ μη λυπείτε τὸ πνευμα τὸ ἄγιον τοῦ Θεοῦ, έν ῷ ἐσφραγίσθητε είς ημέραν απολυτρώσεως.

Πάσα πικρία, καὶ θυμὸς καὶ ὀργή, καὶ κραυγή καὶ βλασφημία, 31 άρθήτω ἀφ' ύμων, σὺν πάση κακία γίνεσθε δὲ είς ἀλλήλους 32 χρηστοί, ευσπλαγχνοι, χαριζόμενοι έαυτοις, καθώς και ό θεὸς έν \mathbf{X} ριστῷ έχαρίσατο ὑμῖν. Γίνεσ $oldsymbol{ heta}$ ε οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ, ὡς τέκνα $oldsymbol{ heta}$ άγαπητά και περιπατείτε έν άγάπη, καθώς και ο Χριστός ηγά 2 πησεν ήμας, καὶ παρέδωκεν έαυτον ύπερ ήμινν προσφοράν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ, είς ὀσμην εὐωδίας. Πορνεία δὲ, καὶ πᾶσα ἀκαθαρσία ηδ πλεονεξία, μηδε ονομαζέσθω έν ύμιν, καθώς πρέπει άγίοις και Ι αίσχρότης, καὶ μωρολογία η εὐτραπελία, τὰ οὐκ ἀνήκοντα, ἀλλὰ μαλλον εὐχαριστία. Τοῦτο γὰρ έστὲ γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος, ἢ ὁ ακάθαρτος, η πλεονέκτης, ος έστιν είδωλολάτρης, οὐκ έχει κληρονο-

Ver. 27. μήτε. 8. μηδέ. CHAP. V. Ver. 5. G. K. S. Ιστε.

shame, or remorse. Properly the verb implies giving each other. Compare Matt. vi. 14. Col. cessution from pain. Schol. ad Thucyd. IL iii. 12, 13. 42. απαλγήσαντας, αντί τοῦ παυσαμένους

laid aside: subaud. Gove. The allusion is to 21. Lev. i. 4. iv. 31; and compare Act I. 4. the change produced by baptismal regenera- Heb. xiii. 16.—Of ονομαζίσθαι (v. 3), εε tion. Compare Rom. vi. 4. 6. xii. 2. xiii. 14. on 1 Cor. v. 1. Gul. iii. 17.

Ver. 29. οἰκοδομὴν τῆς χρ.

fying. See on Luke xvi. 8. Ver. 30. εσφραγίσθητε. Compare 2 Cor. i. 22. v. 5. Eph. i. 13, 14. To grieve the Holy Spirit is to resist his influences, which

therefore are not irresistible.

CHAP. V. Ver. 2. είς δσμήν εύωδιας. A Jewish expression, implying that the &-Ver. 22. ἀποθέσθαι ὑμᾶς. So that ye have crifice was acceptable to God. See Gen. viii.

Ver. 4. αίσχρότης. Col. iii. 8. αίσχρολο-Useful edi- yia. The entire verse has reference to impurity and levity of conversation. From pupor Aoyia is formed the Latin morologus (Plant. Pers. I. 1. 50); but there is also the word stultiloquium. Aristotle uses εὐτραπελία in a good sense; but here it means an indelicate Ver. 32. χαριζόμενοι έαυτοῖς. Truly for- witticism. The idulatry of avarice (τα. 5) consists in making money a god.

6 μίαν έν τη βασιλεία του Χριστού και Θεού. Μηδείς ύμας απατάτω κενοίς λόγοις δια ταυτα γαρ έρχεται ή όργη του Θεου έπί '-8 τους υίους της απειθείας. Μη ουν γίνεσθε συμμέτοχοι αυτών. ΤΗτε γαρ ποτε σκότος, νῦν δε φως έν Κυρίψ ως τέκνα φωτός περιπατείτε, 9 (ο γάρ καρπος του πνεύματος έν πάση άγαθωσύνη, και δικαιοσύνη, και 11 αληθεία) δοκιμάζοντες τί έστιν εὐάρεστον τῷ Κυρίφ. Καὶ μὴ συγκοινωνείτε τοίς έργοις τοίς ακάρποις τού σκότους, μάλλον δέ καί 12 έλέγχετε τὰ γὰρ κρυφῆ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν, αἰσχρόν έστι καὶ λέγειν. 13 τα δε πάντα έλεγχήμενα, ύπο του φωτός φανερούται παν γαρ το 14 φανερούμενον, φως εστι. Διὸ λέγει, "Εγειραι, ο καθεύδων, καὶ ἀνάστα 15 έκ των νεκρων, και έπιφαύσει σοι ο Χριστός." Βλέπετε ουν, πως 16 ακριβώς περιπατείτε, μη ώς ασοφοι, αλλ' ώς σοφοί έξα γοραζόμενοι 17 τον καιρον, ότι αὶ ἡμέραι πονηραί είσι. Διὰ τοῦτο μη γίνεσθε ἄφρονες, 18 αλλα συνιέντες τι το θέλημα του Κυρίου και μη μεθύσκεσθε οίνω, έν 19 ψ έστιν ασωτία αλλα πληρούσθε έν πνεύματι, λαλούντες έαυτοις ψαλμοις και υμνοις και ψδαίς πνευματικαίς, άδοντες και ψάλλοντες έν τη 20 καρδία ύμων τω Κυρίω εύχαριστούντες πάντοτε ύπερ πάντων, έν 21 ονόματι τοῦ κυρίου ήμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῷ Θεῷ καὶ πατρί ὑπυτασσόμενοι άλλήλοις έν φόβψ Θεού.

Αὶ γυναϊκες, τοῖς ίδίοις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε, ώς τῷ Κυρίψ' 23 ότι ο ανήρ έστι κεφαλή της γυναικός, ως καί ο Χριστός κεφαλή της 24 έκκλησίας, καὶ αὐτός έστι σωτηρ τοῦ σώματος ἀλλ', ὢσπερ ή έκκλησία

Ver. 9. πνεύματος. G. K. S. φωτός.—14. έγειραι. G. K. S. έγειρε.—21. Θεού. G. K. S. Χριστοῦ.—22. ὑποτάσσεσθε. Al. ὑποτασσέσθωσαν, which K. encloses within brackets.—23. ὁ ἀνήρ. G K. S. omit the article. καὶ αὐτός. G. S. omit the copula.

Ver. 5. τοῦ Χρ. & Θεοῦ. The omission of manifest, i. e. which is brought out of con-God are here one and the same; and & should be rendered even. So also in 2 Thess. i. 12. 1 Tim. v. 11. Tit. iii. 13. 2 Pet. i. 1. Jude 4. Ver. 8. σκότος φωζ. Compare Rom. xiii. 12, et elibi. Chrysost. in loc.—ὅταν οὖν δέξηται ή διάνοια τὸ φῶς τὸ εὐαγγελικὸν, κ τατά την πίστιν φῶς δνομάζεται, ώσαύτως ε κατά τὰ ἔργα. ἀνάγκη γὰρ τὸν δεξάφωτός.

Per. 11. ἐλέγχετε. Expose them; i. e. convince the world of their impiety. There seems to be an allusion to the Eleusinian mysteries, at which the most infamous enormities were practised.

Ver. 13. φανερούμενον. This participle can scarcely be taken in an active sense, after parepourat in the passive. The sense may be, that all their hidden abominations, being brought to the test of the Gospel, are exhibited in their true light; for whatsoever is made

the article clearly indicates that Christ and cealment, is light, and adapted to the exposure

Ver. 14. Eyeipoi, k. T. A. Awake from the sleep of pagan ignorance, and Christ will enlighten thee; i. e. the Gospel will expose the folly of these mysterious enormities. The citation, though not exact, seems to be founded upon Isa, xxvi. 19. or lx. 1.

Ver. 16. έξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν. In μενον φως πίστεως, ελθείν ε είς έργα Dan. ii. 8. LXX. this expression means to guin time; but here it is rather, perhaps, to buy back, i. e. to recover the time which had been lost, by improving every opportunity of advancing the Gospel, with that circumspection which the evil disposition of the age de-Compare Col. iv. 5. mands.

Ver. 18. aowria. See on Luke xv. 13. Ver. 23. κ) αὐτὸς κ. τ. λ. As Christ was the Saviour of his body, i. e. the church (Rom. xii. 4, 5. 1 Cor. xi. 3), so ought the man to protect and comfort the woman.

ύποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οῦτω καὶ αὶ γυναίκες τοῖς ἰδίοις ανδράσιν έτ παντί. Οι ανδρες, αγαπατετάς γυναϊκας έαυτων, καθώς και ο Χρισ- 🔾 τὸς ηγάπησε την έκκλησίαν, καὶ ξαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτης ίνα 🗈 αὐτὴν ἁγιάση, καθαρίσας τῶ λουτρῶ τοῦ ῧδατος ἐν ρήματι, ίνα παρασ-🕾 τήση αυτήν έαυτω ένδυξον την εκκλησίαν, μη έχουσαν σπίλον, η ρυτίδα, ή τι των τοιούτων, αλλ΄ ίνα ή άγια και αμωμός. Ούτως οφείλουση οί 🕾 ανδρες άγαπαν τὰς ἐαυτων γυναϊκας, ώς τὰ ἐαυτων σώματα. 'Ο ἀγαπων την έαυτου γυναϊκα, έαυτον άγαπα. Ούδεις γάρ ποτε την έαυτου 🖫 σάρκα έμίσησεν, αλλ' έκτρέφει και θάλπει αυτήν, καθώς και ο Κύριος την έκκλησίαν ὅτι μέλη έσμεν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκος ઉπ αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ. " Αντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος 🗓 τον πατέρα αυτού και την μητέρα, και προσκολληθήσεται πρός την γυναϊκα αυτού, και έσονται οι δύο εις σάρκα μίαν. Το μυστήριον 3? τούτο μέγα έστίν έγω δε λέγω είς Χριστον, και είς την έκκλησίαν. Πλην και ύμεις οι καθ' ένα έκαστος την έαυτου γυναϊκα ούτως αγα-35 πάτω, ως ξαυτόν ή δε γυνή, ίνα φοβήται τον ἄνδρα.

6. ΤΑ τέκνα, ύπακούετε τοις γονεύσιν ύμων εν Κυρίφ' τουτο γάρ! έστι δίκαιον. Τίμα τον πατέρα σου και την μητέρα (ήτις έστιν έν-? τολή πρώτη έν έπαγγελία) ίνα εδ σοι γένηται, και έση μακροχρόνιος 3 έπὶ της γης. Καὶ οἱ πατέρες, μη παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμων, ἀλλ΄ +

έκτρέφετε αυτά έν παιδεία και νουθεσία Κυρίου.

Οι δούλοι, ύπακούετε τοις κυρίοις κατά σάρκα μετά φύβου και τρή-5 μοδουλείαν ως ανθρωπάρεσκοι, αλλ' ως δουλοι του Χριστού, ποιούν τες το θέλημα του Θεού εκ ψυχης μετ ευνοίας δουλευοντες τω Κυρίω, τ καὶ οὐκ ἀνθρώποις ειδότες ὅτι, ὃ ἐάν τι ἔκαστυς ποιήση ἀγαθὺν, τοῦτο δ κομιείται παρά του Κυρίου, είτε δουλος, είτε έλεύθερος. Καὶ οι κύριωι 9 τὰ αὐτὰ ποιείτε πρὸς αὐτοὺς, ἀνιέντες την ἀπειλήν' είδύτες ὅτι καὶ ύμων αὐτων ὁ Κύριός έστιν έν οὐρανοῖς, καὶ προσωποληψία οὐκ έστι παρ΄ αὐτῷ.

Ver. 27. αὐτὴν ἐαυτῷ. G. K. S. αὐτὸς ἐαυτῷ.—29. G. K. S. ὁ Χριστός. CHAP. VI. Ver. 7. τω. Κυρίω. G. K. S. ως τω K.—8. παρά του K. The same here omit the article.

by buptism. There seems to be an allusion for $\pi \epsilon \rho i$, see on Acts 11. 25. In the im to the Eastern custom of washing a bride, and clause of ver. 33, supply opare. to the spotless purity of her attire (ver. 27). Hesych. σπίλος ρυτίς ιματίου. The word Although a general blessing is attached to is used figuratively in 2 Pct. ii. 13. So also the observance of the second commandment, ρυτίς, a freckle. Elym. M. ρυτίς ή συνελ- the fifth is the first to which a special promise κυσμένη σάρξ.—By ρημα is meant the Gos- is annexed. Of the precept itself, see on Mali. pel. Compare John iii. 5. xv. 3. Tit. iii. 5. xv. 4. Heb. x. 22.

ference is to Gen. ii. 23, 24. See on Mutt. δεσποτών η ορώντων, άλλα η απόντων.

Ver. 32. τὸ μυστήριον. The mystical xx. 21.

Ver. 26. τῷ λουτρῷ τοῦ εδατος. That is, union between Christ and his church—Of είς,

CHAP. VI. Ver. 2. HTIC LOTTY R. T. A.

Ver. 6. μη κατ' όφθαλμοδουλείαν. Theo-Ver. 30. ἐκ τῆς σαρκὸς κ. τ. λ. The re- phylact: τουτέστι, μὴ μόνον παρόντων των

Ver. 9. προσωποληψία. See on Luke

Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, ένδυναμοῦσθε έν Κυρίφ, καὶ έν τῷ κράτει 11 της ίσχύος αὐτοῦ. Ἐνδύσασθε την πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸ δύ-12 νασθαι ύμας στηναι πρός τας μεθοδείας του διαβύλου. ὅτι οὐκ ἔστιν ήμιν ή πάλη πρὸς αίμα καὶ σάρκα, άλλὰ πρὸς τὰς ἀρχὰς, πρὸς τὰς έξουσίας, πρός τους κοσμοκράτυρας του σκότους του αίωνος τούτου, 13 πρός τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας, έν τοῖς έπουρανίοις. Διὰ τοῦτο αναλάβετε την πανοπλίαν του Θεού, ίνα δυνηθήτε αντιστήναι έν τη ήμέ-14 ρα τη πονηρά, και άπαντα κατεργασάμενοι στήναι. Στήτε ούν, περιζωσάμενοι την οσφυν υμών εν άληθεία, και ενδυσάμενοι τον θώρακα 15 της δικαιοσύνης, και υποδησάμενοι τους πόδας έν ετοιμασία του εύαγ-16 γελίου της ειρήνης έπι πάσιν αναλαβόντες τον θυρεον της πίστεως, έν ῷ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι. 17 καὶ την περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ την μάχαιραν τοῦ 18 πνεύματος, ο έστι ρημα Θεού δια πάσης προσευχής και δεήσεως προσευχόμενοι έν παντί καιρφ έν πνεύματι, καί είς αὐτό τοῦτο άγρυπνουντες έν πάση προσκαρτερήσει και δεήσει περί πάντων των άγιων 19 και ύπερ έμου, ίνα μοι δοθείη λόγος έν ανοίξει του στόματός μου, έν 20 παρρησία γνωρίσαι το μυστήριον του ευαγγελίου, υπέρ ου πρεσβεύω έν άλύσει, ίνα έν αὐτῷ παρρησιάσωμαι, ὡς δεί με λαλησαι.

21 Ίνα δὲ είδητε καὶ ύμεῖς τὰ κατ' έμὲ, τί πράσσω, πάντα ύμῖν γνωρίσει 22 Τυχικός, ό άγαπητός άδελφός και πιστός διάκονος έν Κυρίω δν ξπεμψα πρός ύμας είς αὐτό τοῦτο, ίνα γνωτε τὰ περί ήμων, καὶ πα-23 ρακαλέση τας καρδίας ύμων. Είρήνη τοις αδελφοις και αγάπη, μετα 24 πίστεως από Θεού πατρός καὶ κυρίου Ίησού Χριστού. ή χάρις μετά πάντων των άγαπώντων τον κύριον ήμων Ίησοῦν Χριστον έν άφθαρσία. Αμήν.

[Προς Έφεσίους έγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ.]

Ver. 12. τοῦ αίῶνος. Omitted by G. S.; and bracketed by K.—ἐπουρ. Al. ὑπουparloig.—19. G. K. S. δοθ \tilde{y} . Some omit το \tilde{v} εὐαγγ.—24. 'Αμήν. Omitted by G. S.; and by K. enclosed within brackets.

λ. Compare Rom. xiii. 12. 2 Cor. vi. 7. lix. 17. I Thess. v. 8.—By στηναι is meant to stand taphor turns in ver. 13.

not against human beings only (subaud. μ ó-See on Matt. xvi. 17. John xii. 31. The expresion tà nyevhatikà the novheiae, i. e. i. 21. ii. 2. iii. 10. See also Luke xxii. tion. **53**,

Ver. 14. περιζωσάμνοι την δσφύν. See Acts xxviii 20.

Ver. 11. ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν κ. τ. on Luke xii. 35; and compare Isa. xi. 5.

Ver. 15. ironagia. This word signifies firm in wrestling or in battle, to which the me- a firm footing, in Exru ii. 68. iii. 3. Ps. Ixxxix. 15. Zeck, v. 11. LXX. Hence there Ver. 12. πρὸς αίμα τὸ σάρκα. That is, is probably an allusion to the Roman caliga, which was armed with an iron spike to prevov), but against the devil and his angels. vent the wearer from slipping. See Juv. Sat. 111, 248. XVI. 24.

Ver. 16. βίλη πεπυρωμένα. πνιύματα πονηρά, evil spirits, is explanatory ped with combustible matter. Hence the verb of aρχαί, εξουσίαι, &c. Compare Eph. σβέσαι may be taken in its proper accepta-

Ver. 20. πρεσβεύω εν αλύσει. Compare

ΠΑΥΛΟΎ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΎ Η ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

[The church at Philippi was founded by St. Paul himself, in the year A. D. 50, (Acts xvi. 9, sqq.), and he was there again in the year 57 (Acts xx. 6). Of all his converts the Philippians cherished the most affectionate regard for him, and frequently administered to his necessities. During his imprisonment at Rome they had sent him pecuniary relief by the hands of Epaphroditus; on whose return he sent them this letter, of which the main object was to acknowledge their kindness, and assure them of his gratitude and love. Commencing with a thanksgiving to God for their steady adherence to the faith, he assures them that his sufferings had tended to the furtherance of the Gospel, and encourages them still to walk worthy of their profession, and to work out their salvation with fear and trembling (i. 21-ii. 18). Promising to send Timothy shortly after Epaphroditus (ii. 19-30), he cautions them strongly against the Judaizing teachers (iii. 1-iv. 1), adds several particular and general exhortations (iv. 2-9), and concludes with a grateful acknowledgment of their seasonable gift, salutations to and from the brethren, and his benediction (iv. 10-23). From ch. ii. 24, it is plain that he was now looking forward to a speedy termination of his confinement, so that the Epistle was probably written early in the year 63. Its genuineness was never doubted. The style is peculiarly animated; and great warmth of affection is the pervading character throughout.

1. ΠΑΥΛΟΣ καὶ Τιμύθευς, δοῦλοι Ίησοῦ Χριστοῦ, πάσι τοῖς ι αγίοις έν Χριστώ Ιησού τοίς ούσιν έν Φιλίπποις, σύν επισκόποις καί διακόνοις χάρις ύμιν καὶ είρηνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ήμων καὶ κυρίου ? Ίησοῦ Χριστοῦ.

Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου επὶ πὰση τῷ μνεία ὑμῶν, πάντοτε 3-4 έν πάση δεήσει μου ύπερ πάντων ύμων μετά χαράς την δέησιν ποιούμενος, έπὶ τῆ κοινωνία ύμων είς τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ πρώτης 5 ήμέρας ἄχρι τοῦ νῦν' πεποιθώς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν δ ύμιν έργον αγαθον, έπιτελέσει αχρις ήμέρας Ίησου Χριστού καθώς; έστι δίκαιον έμοι τούτο φρονείν υπέρ πάντων υμών, δια το έχειν με έν

CHAP. I. Ver. 7. τỹ ἀπολογία. G. K. S. prefix έν.

voic. See on Acts vi. 6. xx. 17.

pare 1 Cor. i. 8, 9.

thoughts, or this persuasion. He had this per- for mankind. sussion from knowing their sympathy for his

CHAP. 1. Ver. 1. ἐπισκόποις καὶ διακό- labours and sufferings, and he had them in his heart as partakers of the same Divine Ver. 5. επί τη κοινωνία κ. τ. λ. For your grace as himself. It is generally supposed participation in the blessings of the Gospel. In that anologia refers to some defence which the next verse, έργον άγαθὸν is the work of the apostle had recently delivered before conversion, by means of which the Philippians Casar.—The phrase exert in sapita denotes were made partakers of these blessings. Com- affection (2 Cor. vii. 3); and by iν σπλάγxvoic I. X. (ver. 8), is meant the most Ver. 7. τοῦτο φρονεῖν. Το have these ardent Christian love, such as Christ showed

τη καρδία ύμας, έν τε τοις δεσμοίς μου καί τη απολογία και βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, συγκοινωνούς μου της χάριτος πάντας ύμας οντας. 8 Μάρτυς γάρ μου έστιν ὁ Θεὸς, ώς έπιποθω πάντας ύμας έν σπλάγχ-9 νοις Ίησου Χριστού. Καὶ τούτο προσεύχομαι, ίνα ή άγάπη ύμων έτ 10 μάλλον καὶ μάλλον περισσεύη, έν έπιγνώσει καὶ πάση αίσθήσει, είς τὸ δοκιμάζειν ύμας τὰ διαφέροντα, ίνα ήτε είλικρινείς καὶ ἀπρόσκοπο 11 είς ήμέραν Χριστού, πεπληρωμένοι καρπών δικαιοσύνης τών δια Ίησού. Χριστού, είς δόξαν καὶ έπαινον Θεού.

12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοὶ, ὅτι τὰ κατ' έμὲ μᾶλλον εις 13 προκοπήν του ευαγγελίον έλήλυθεν. ώστε τους δεσμούς μου φανερούς 14 έν Χριστώ γενέσθαι έν όλω τω πραιτωρίω και τοίς λοιποίς πάσι, και τους πλείονας των αδελφων έν Κυρίφ, πεποιθύτας τοις δεσμοίς μου, 15 περισσοτέρως τολμαν αφόβως τον λόγον λαλείν. Τινές μέν και δια φθύνον και έριν, τινές δὲ και δι ευδοκίαν, τὸν Χριστὸν κηούσσουσιν. 16 οι μεν έξ εριθείας τον Χριστον καταγγελλουσιν, ουχ άγνως, οιόμενοι 17 θλίψιν επιφέρειν τοις δεσμοίς μου οι δε έξ αγάπης, ειδότες ότι είς απο-18 λογίαν του ευαγγελίου κείμαι. Τί γάρ; πλην παντί τρόπφ, είτε προφάσει είτε αληθεία, Χριστός καταγγέλλεται και έν τούτω χαίρω, 19 αλλα και χαρήσομαι. Οίδα γας ότι τουτό μοι αποβήσεται είς σωτηρίαν, δια της ύμων δεήσεως, και έπιχυρηγίας του πνεύματος Ίησου 20 Χριστού, κατά την ἀποκαραδοκίαν καὶ έλπίδα μου, ὅτι έν οὐδενὶ αίσχυνθήσομαι, άλλ΄ έν πάση παβρησία, ώς πάντυτε, καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστός έν τῷ σώματί μου, είτε διὰ ζωής, είτε διὰ θανάτου. 21-22 Εμωί γάρ το ζην, Χριστός και το άποθανείν, κέρδος. Εί δε το ζην

Ver. 11. καρπών δ. τών διά 'Ι. Χ. G. Κ. 8. καρπόν δικαιοσύνης τόν κ. τ. λ.—16. This verse and the next are transposed by G. K. S.

Ver. 9. Iva η άγάπη κ. τ. λ. That your Christian charity may increase with your progress in Christian knowledge.

Ver. 10. δοκιμάζειν τὰ διαφέροντα. See on Rom. ii. 18. Of ampoornors, see on Acts

Ver. 12. rd kar' iui. My present condition: subaud. πράγματα. His imprisonment, and Christianity; as some in sincerity, others —Of $i\pi\iota\chi\rho\rho\eta\gamma\iota\alpha$ see on 2 Cor. ix. 10; and from envy of the apostle's popularity, and of $i\pi\kappa\alpha\rho\alpha\delta\kappa\iota\alpha$ (ver. 20), on Rom. viii. 19. others with a view to misrepresent his doctrines and embitter his confinement, caused the name of Christ to be known at least, if to die would be gain. not received.

pose, the imperial pulace; but the quarters of the prætorium guard. The soldier, who had rally.

Ver. 17. reimai See on Luke ii. 34.

Ver. 18. iv rour yaipw. St. Paul did not rejoice at the diffusion of a spurious Christianity, but that the Gospel was made known, even though the preacher's motives were not pure.

Ver. 19. είς σωτηρίαν. Το my release from confinement. The word denotes a temporal dethe cause of it, were the means of advancing liverance in Acts vii. 25. xxvii. 34; et alibi.

Ver. 21. τὸ ζῆν, Χριστός. Το live is to continue in the service of Christ: otherwise,

Ver. 22. εί δὲ τὸ ζῆν κ. τ. λ. But since by Ver. 13. πραιτωρίφ. Not, as some sup- continuing in the flesh, this, i. e. the propagation of Christianity, is the fruit of my labours, I scarcely know which I would choose.—() St. Paul in custody, would naturally commu- γνωρίζειν, used intransitively, there are exnicate the cause of his confinement to his amples in Job xxxiv. 25. Prov. iii. 6. LXX. comrades, and thence to the public gene- -With ἀναλῦσαι (ver. 23), supply την sápra.

έν σαρκὶ, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου καὶ τί αἰρήσομαι, οὐ γνωρίζω. Συνέχομαι γὰρ ἐκ τῶν δύο, την ἐπιθυμίαν ἔχων είς τὸ ἀναλῦσαι, καὶ 23 σὺν Χριστῷ εἶναι, (πολλῷ μᾶλλον κρεῖσσον) τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τη 24 σαρκὶ, ἀναγκαιότερον δι ύμας. Καὶ, τοῦτο πεποιθώς, οἶδα ὅτι μενώ, 25 καί συμπαραμενώ πασιν ύμιν, είς την ύμων προκοπην και χαράν της πίστεως, ΐνα τὸ καύχημα ύμων περισσεύη έν Χριστῷ Ίησοῦ έν έμοὶ, διὰ 26 της έμης παρουσίας πάλιν προς ύμας. Πόνον αξίως του ευαγγελίου 27 του Χριστού πολιτεύεσθε, ίνα, είτε έλθων καὶ ίδων ύμας, είτε απών, ακούσω τα περί υμών, ότι στήκετε έν ένι πνεύματι, μια ψυχή συναθλουντες τη πίστει του ευαγγελίου, και μη πτυρόμενοι έν μηδενι ύπο των 28 αντικειμένων ήτις αὐτοῖς μέν έστιν ένδειξις απωλείας, ὑμῖν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ Θεοῦ. ὅτι ὑμῖν έχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον 29 τὸ είς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν' τὸν αὐτὸν 30 άγωνα έχοντες, οίον ίδετε έν έμοι, και νύν άκούετε έν έμοι.

2. Εί τις οὖν παράκλησις έν Χριστῷ, εί τι παραμύθιον ἀγάπης, εί 1 τις κοινωνία πνεύματος, εί τινα σπλάγχνα καὶ οικτιρμοί, πληρώσατέ 2 μου την χαράν, ίνα το αυτό φρονητε, την αυτην άγάπην έχοντες, σύμψυχοι, τὸ εν φρονούντες, μηδεν κατά εριθείαν η κενοδοξίαν άλλά 3 τη ταπεινοφροσύνη αλλήλους ήγούμενοι υπερέχοντας έαυτων μη τά 4 έαυτων εκαστος σκοπείτε, άλλα και τα ετέρων εκαστος. Τουτο γάρ 5 φρονείσθω έν ύμιν, δ και έν Χριστῷ Ίησοῦ, δς, έν μυρφή Θεοῦ ὑπάρ-6 χων, ουχ άρπαγμον ήγήσατο το είναι ίσα Θεφ, άλλ' έαυτον έκένωσε, 7

Ver. 23. G. K. S. συνέχομαι δέ.—28. G. K. S. ήτις έστιν αὐτοῖς ἔνδ. $\alpha\pi$.—K. S. εἴδετε. CHAP. II. Ver. 1. S. εἴ τις σπλάγνα.—4, ἕκαστος. Al. ἔκαστοι, in both places G. K. S. σκοπούντες.

To promote your advancement and joy in the some kind of reference, it should seem that faith; i. e. your religious improvement and the maxim, μηδέν κατά έριθείαν ή κενοspiritual comfort.

Ver. 27. πολιτεύεσθε. See on Acts xxiii. 1. δέν άγαν is a maxim similarly expressed. Ver. 28. πτυρόμενοι. Properly the verb πτύρειν is applied to the starting of a horse; έστω. and thence denotes to terrify generally. Hesych. πτύρεται φοβείται. Compare Æsch. form, μορφή must mean his nature; and so D. Socr. 111. 16. Diod. Sic. 34. 57. The Joseph. c. Apion. 11. Θεοῦ φύσιν τὸ μορφήν. relative HTIC is understood by some to be The expression therefore distinctly indicates the opposition just mentioned; but it rather the Divinity of Christ; and indeed being is refers to the constancy of the Philippians in the form of God as clearly signifies being God, resisting it; which constancy their enemies as taking the form of a servant, and being regarded as a fatal perversences, but it was to made in the likeness of man, signifies really s themselves an earnest of salvation.

CHAP. II. Ver. 2. τὸ αὐτὸ φρονῆτε. This general exhortation to unity, which is himself of the brightness of his Father's repeated with additional energy from ch. i. image, clothing the Godhead in a human 27, subdivides itself into several particulars, form. Some would render άρπαγμὸς, a thing of which to by povery is one. The two ex- worth plundering; but this would rather be pressions therefore are not synonymous; and $\ddot{a}\rho\pi\alpha\gamma\mu\alpha$. The E. T. correctly follows the from the very rare use of the article before v_{μ} . Lexicons, which render $d\rho\pi\alpha\gamma\mu\delta\varsigma$ by ipse dv_{μ}

Ver. 25. είς την υμών προκοπην κ. τ. λ. which is never inserted, except when there is δοξίαν, is the one thing intended. Thus, μη-

Ver. 5. φρονείσθω. That is, φρόνημα

Ver. 6. ἐν μορφη Θεοῦ. Since God has no man in a state of humility. Literally eautor exéruse is he emptied himself, i. e. he directed

8 μορφην δούλου λαβών, έν όμοιώματι ανθρώπων γενόμενος καὶ, σχήματι ευρεθείς ώς ανθρωπος, έταπείνωσεν έαυτον, γενόμενος υπήκοος μέχρι 9 θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε, καὶ 10 έχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα. ἵνα έν τῷ ὀνόματι ΊΗΣΟΥ 11 παν γόνυ κάμψη έπουρανίων, καὶ έπιγείων, καὶ καταχθονίων καὶ πασα γλωσσα έξομολογήσηται, ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς είς δόξαν Θεοῦ 12 πατρός. ' Ωστε, άγαπητοί μου, καθώς πάντοτε ύπηκούσατε, μη ώς έν τη παρουσία μου μόνον, άλλα νῦν πολλώ μαλλον έν τη ἀπουσία μου, 13 μετα φόβου και τρόμου την εαυτών σωτηρίαν κατεργάζεσθε ό Θεός γάρ έστιν ὁ ένεργων έν ύμιν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ένεργείν ὑπὲρ τῆς 1+15 εύδοκίας. Πάντα ποιείτε χωρίς γογγυσμών και διαλογισμών, ίνα γένησθε αμεμπτοι και ακέραιοι, τέκνα Θεου αμώμητα έν μέσφ γενεας σκυλιάς και διεστραμμένης, έν οίς φαίνεσθε ώς φωστήρες έν κόσμω, 16 λόγον ζωής έπέχοντες, είς καύχημα έμοι είς ημέραν Χριστου, ότι οὐκ 17 είς κενον έδραμον, οὐδὲ είς κενον έκοπίασα. Αλλ', εί καὶ σπένδομαι έπὶ τή θυσία καὶ λειτουργία της πίστεως ύμων, χαίρω, καὶ συγχαίρω 18 πάσιν ύμιν το δ΄ αὐτο καὶ ύμεις χαίρετε, καὶ συγχαίρετέ μοι. 19 Έλπίζω δε έν κυρίφ Ίησου Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ύμιν, ίνα 20 κάγω εύψυχω, γνούς τὰ περί ύμων οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις 21 γνησίως τὰ περί ύμων μεριμνήσει. Οι πάντες γὰρ τὰ ἐαυτων ζητούσιν, 22 οὐ τὰ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι, ὡς 23 πατρί τέκνον, σὺν έμοὶ έδούλευσεν είς τὸ εὐαγγέλιον. Τοῦτον μὲν οῦν 24 έλπίζω πέμψαι, ως αν απίδω τα περί έμε, έξ αὐτης πέποιθα δε έν Κυ-

Ver. 21. G. K. S. 7à 'I. X.

25 ρίψ, ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως έλεύσομαι. Αναγκαῖον δὲ ἡγησάμην

Επαφρόδιτον τον άδελφον και συνεργον και συστρατιώτην μου, ύμων

δε απόστολον, και λειτουργύν της χρείας μου, πέμψαι πρός ύμας

ripicadi actio. Christ thought it no act of phor borrowed from the stars. So Aristid. robbery, no invasion of his Father's rights to Panath. p. 136. ἐξέλαμπον ὥσπερ ἀστέρες. receive from men and angels the acknowledgment of his divinity.

form of a man. See on Matt. 1. 18.

Some understand angels, men, and devils; but Ver. 20. loowver. Having the same re the two last terms rather mean the living and the dead. Compare Isa. xlv. 23. Rom. xiv. 9. II.

Ver. 12. μετά φόβου ή τρόμου. Unless God gave the power, man could neither will nor work; but through the divine aid he can do both; though the possession of the means of. does not necessarily imply the use of them.

Ver. 15. y. ok. is diegrapamusyns. See on Mett. xvii. 17. Acts ii. 40. The verb paireobe is in the indicative; and φωστήρες is a meta-

Ver. 17. εί ε σπένδομαι. The apostle regards the faith of the Philippians as a sacri-Ver. 8. σχήματι εθρεθείς. Being in the fice offered to God, and his own blood, shed in the cause of the Gospel, as a libation Ver. 10. ἐπουρανίων ε ἐπιγ. ε καταχθ. poured thereon. See Exod. xxix. 40, 41.

gard for you as myself. The adverb γνησίως, which is appropriately used of a legitimate child, accords well with ώς πατρί τέκνον in ver. 22.

Ver. 23. ώς αν απίδω τα περί έμε. As soon as I see the way in which I shall be disposed

Compare 1 Cor. xi. 34.

Ver. 25. υμών απόστολον. Epaphroditus had been sent by the Philippians with pecuniary assistance to St. Paul; and he is represented, in v. 80, as rendering the apostle that

έπειδη έπιποθων ην πάντας ύμας, και άδημονων, διότι ηκούσατε ότι 26 Καὶ γὰρ ἠσθένησε πυραπλήσιον θανάτψ' ἀλλ' ὁ Θεὸς αὐ- 27 τον ηλέησεν, ουκ αυτον δε μόνον, άλλα και έμε, ίνα μη λύπην επί λύπη σχω. Σπουδαιοτέρως ουν έπεμψα αυτον, ίνα, ίδόντες αυτον, πά-28 λιν χαρήτε, κάγω άλυπότερος ω. Προσδέχεσθε ούν αὐτὸν έν Κυρίψ 29 μετά πάσης χαράς, και τους τοιούτους έντίμους έχετε ότι διά το έργον 30 του Χριστου μέχρι θανάτου ήγγισε, παραβουλευσάμενος τη ψυχη, ίνα αναπληρώση το ύμων υστέρημα της πρός με λειτουργίας.

3. ΤΟ λοιπον, αδελφοί μου, χαίρετε έν Κυρίω τα αυτά γράφειν 1 ύμιν, έμοι μεν ούκ όκνηρον, ύμιν δε ασφαλές. Βλέπετε τους κύνας, 2 βλέπετε τους κακους έργάτας, βλέπετε την κατατομήν ήμεις γάρ έσ-3 μεν ή περιτομή, οι πνεύματι Θεφ λατρεύοντες, και καυχώμενοι έν Χριστφ Ίησου, και ούκ έν σαρκι πεποιθότες, καίπερ έγω έχων πεποίθησιν και 4 έν σαρκί. Είτις δοκεί άλλος πεποιθέναι έν σαρκί, έγω μάλλον περι-5 τομη οκταήμερος, έκ γένους Ίσραηλ, φυλής Βενιαμίν, Έβραίος έξ Εβραίων, κατά νόμον φαρισαίος, κατά ζήλον διώκων την έκκλησίαν, 6 κατά δικαιοσύνην την έν νόμω γενύμενος αμεμπτος. 'Αλλ' ατινα ήνη μοι κέρδη, ταῦτα ἡγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν ἀλλὰ μενοῦνγε καὶ 8 ήγουμαι πάντα ζημίαν είναι δια το ύπερέχον της γνώσεως Χριστου Ίησου του κυρίου μου, δι' δν τὰ πάντα έζημιώθην, καὶ ήγουμαι σκύβαλα είναι, ίνα Χριστον κερδήσω, και εύρεθω έν αυτώ, μη έχων έμην δικαι-9 οσύνην την έκ νόμου, άλλα την δια πίστεως Χριστού, την έκ Θεού δικαιοσύνην έπὶ τῷ πίστει' τοῦ γνωναι αὐτὸν, καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀνασ-10

Ver. 26. π. ὑμᾶς. 8. adds ἰδεῖν.—27. ἐπὶ λύπη. G. K. S. λύπην.—30. G. K. S. παραβολευσάμενος. Chap. III. Ver. 3. Θεῷ. 8. Θεοῦ.—8. μενοῦνγε καί. G. K. S. μέν ουν καί.

service, which their distance did not allow such were the case, says the apostle, I might them to perform. He has been identified, well have confidence in the privileges which mentioned in Sueton. Ner. c. 49. Dom. c. 14. of justification, which can only be obtained Tacit. Ann. XV. 55.

neglected, disregarded; or, literally, having

consulted wrongly, for his life.

Philippians; and St. Paul, perhaps, calls them dogs with reference to their snurling against the truth, and by way of retorting upon themselves a term of reproach which gois in trade; and hence, generally, what is they were in the habit of applying to the Gentiles. See on Matt. vii. 6.—As opposed to περιτομή, the word κατατομή denotes a mere mangling of the flesh; and is intended to mark the pernicious tendency of the doctrine, which insisted upon the observance of the Mosaic ritual as essential to salvation. If

upon conjecture, with the freedman of Nero, I enjoy; but they are worthless as a means through faith in Christ.—Of the spiritual Ver. 30. παραβουλευσάμενος. Having import of περιτομή, see on Acts vii. 51.

Ver. 5. περιτομή δκταήμερος. With respect to circumcision, circumcised on the eighth CHAP. III. Ver. 2. τοὺς κύνας. It day. Some would read περιτομή in the noshould seem that the Judaizing zealots had minative; but the apostle is himself throughbeen attempting to undermine the faith of the out the subject of discourse, and adjectives of time, ending in nuspoc, and asoc, are properly applied to persons, and not to things.

Ver. 7. κέρδη ζημίαν. Properly loss and

valuable and worthless respectively.

Ver. 8. σκύβαλα. Hesych. σκύβαλον κόπρος. As derived, however, from κυσί \$ Bάλλειν, the word denotes refuse of any kind; as in Ecclus. xxvii. 4. LXX.

Ver. 10. του γνώναι. Supply Evera.

τάσεως αὐτοῦ, καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων αὐτοῦ, συμμορφούμε-11 νος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, εί πως καταντήσω είς τὴν έξανάστασιν τῶν νεκρῶν. 12 Ούχ ότι ήδη έλαβον, η ήδη τετελείωμαι, διώκω δέ, εί καὶ καταλάβω, έφ΄ 13 ψ καὶ κατελήφθην ύπὸ τοῦ Χριστοῦ Ίησοῦ. 'Αδελφοὶ, έγω έμαυτὸν ου λογίζομαι κατειληφέναι εν δε, τα μεν όπίσω επιλανθανόμενος, τοίς 14 δε έμπροσθεν έπεκτεινόμενος, κατά σκοπον διώκφ έπι το βραβείον της 15 άνω κλήσεως τοῦ Θεοῦ έν Χριστῷ Ἰησοῦ. "Όσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονώμεν καὶ, εἴ τι ἐτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς ἡμῖν ἀποκαλύ-Ηλην, είς δ έφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν κανόνι, τὸ αὐτὸ φρο-VELV.

17 Συμμιμηταί μου γινεσθε, άδελφοί, και σκοπείτε τους ουτω περιπα-18 τούντας, καθώς έχετε τύπον ήμας. Πολλοί γάρ περιπατούσιν, ούς πολλάκις έλεγον ύμιν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς έχθροὺς τοῦ 19 σταυρού του Χριστού, ών τὸ τέλος ἀπώλεια, ών ὁ Θεὸς ἡ κοιλία, καὶ 20 ή δόξα έν τη αίσχύνη αὐτων, οι τὰ έπίγεια φρονούντες. Ἡμων γὰρ τὸ πολίτευμα έν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οῦ καὶ σωτήρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον 21 Ιησούν Χριστόν, δς μετασχηματίσει το σώμα της ταπεινώσεως ήμων, είς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν 4 ένέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι ἐαυτῷ τὰ πάντα. "Ωστε, άδελφοί μου άγαπητοι και επιπόθητοι, χαρά και στέφανός μου, ουτω στήκετε έν Κυρίφ, αγαπητοί.

2 Εὐωδίαν παρακαλώ, καὶ Συντύχην παρακαλώ, τὸ αὐτὸ φρυνείν έν 3 Κυρίφ καὶ έρωτῶ καὶ σὲ, σύζυγε γνήσιε, συλλαμβάνου αὐταῖς, αΐτινες έν τῷ εὐαγγελίψ συνήθλησάν μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντυς καὶ τῶν λσι-

πων συνεργών μου, ων τὰ ονόματα έν Βίβλω Ζωής.

Ver. 11. 8. την έξ. την έκ νεκρών.—12. G. K. S. ύπο Χριστού.—21. είς το γενέσθαι αὐτο. Omitted by G. S.; and bracketed by K. CHAP. IV. Ver. 8. καὶ ἐρωτῷ. G. K. S. vai ép.

ruce. Compare 1 Cor. ix. 25, sqq. The ply τόπου, i. e. ἐν οὐρανοῖς. verb karahabily seems to have suggested the Paul was laid hold of by Christ at his con- compare 1 Cor. xv. 21, sqq. 43, sqq. version.

Ver. 13. By di. Scil. diwkw.

Ver. 15. redecoi. Fully instructed in the truths of the Gospel. See on Natt. xix. 2.

Gal. vi. 16. There is an ellipsis of $\delta \epsilon i$.

Ver. 19. Wy to téloc k. t. l. Compare Rom. vl. 18. 2 Cor. xl. 13. 15. 20. 1 Tim. vi. 5. Tit. L 11.

Ver. 12. τετελείωμαι. 2 Tim. iv. 6. τον earthly things. See Col. iii. 1—3; and comδρόμον τετέλεκα. The metaphor through- pare Eph. ii. 19. Since έξ οὐ cannot be well out is borrowed from persons running in a referred to πολίτευμα, it is necessary to sup-

Ver. 21. σωμα της ταπεινώσεως. That use of κατελήφθην in a somewhat different is, σώμα ταπεινόν. So σώμα της δόξης. sense, in allusion to the manner in which St. See on Luke xvi. 8.—With the verse itself,

CHAP. IV. Ver. 2. Bbωd. & Σ. It is probable that they differed on some point of

doctrine set forth by the Judaizers.

Ver. 3. σύζυγε γνήσιε. Probably St. Ver. 16. τῷ αὐτῷ στ. κανόνι. Compare Luke, or one of the brethren mentioned in ver. 1. Certainly it was not St. Paul's wife, even if he were married; as she would scarcely have been addressed in the masculine gender. Clement is generally supposed to have been Ver. 20. πολίτευμα. Citizenship. The the author of the Epistle, which is attributed meaning is, We do not, as the Judaizers, mind to one of the apostolical fathers of that name,

Χαίρετε εν Κυρίφ πάντυτε πάλιν έρω, χαίρετε. Τὸ έπιεικες ύμων 4-5 γνωσθήτω πασιν ανθοώποις. Ο Κύριος έγγύς. Μηδέν μεριμνατε, 6 άλλ' έν παντί, τη προσευχή και τη δεήσει μετα ευχαριστίας, τα αιτήματα ύμων γνωριζέσθω πρός τὸν Θεόν καὶ ἡ εἰρήνη του Θεου, ή? ύπερέχουσα πάντα νουν, φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ύμῶν έν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοὶ, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνὰ, ὅσα δίκαια, ὅσα δ άγνα, οσα προσφιλή, οσα εύφημα, εί τις άρετη και εί τις έπαινος, ταύτα λογίζεσθε α και έμάθετε και παρελάβετε, και ηκούσατε και 9 είδετε έν έμοι, ταυτα πράσσετε και ο Θεος της ειρήνης έσται μεθ΄

ύμῶν.

Έχαρην δε εν Κυρίω μεγάλως, ότι ήδη ποτε ανεθάλετε το ύπερ εμού 10 φρονείν' έφ' ω καὶ έφρυνείτε, ηκαιρείσθε δέ. Ούχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν 11 λέγω έγω γὰρ ἔμαθον, έν οῖς είμὶ, αὐτάρκης είναι οἴδα δὲ ταπεινοῦσ-19 θαι, οίδα και περισσεύειν έν παντί και έν πάσι μεμύημαι και χορτάζεσθαι καὶ πεινάν, καὶ περισσεύειν καὶ ύστερείσθαι πάντα ίσχύω έν τψ 13 ένδυναμούντι με Χριστώ. Πλην καλώς έποιήσατε, συγκοινωνήσαντίς 14 μου τη θλίψει. Οίδατε δὲ καὶ ὑμείς, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχη τοῦ 15 εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν είς λόγον δόσεως καὶ λήψεως, εί μη ύμεις μόνοι ὅτι καὶ έν 16 Θεσσαλονίκη και απαξ και δίς είς την χρείαν μοι έπέμψατε. Ούχ ὅτι ١٦ επιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλ΄ επιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα είς λόγον ύμων. Απέχω δε πάντα, και περισσεύω πεπλήρωμαι, δεξάμενος 18 παρά Επαφροδίτου τὰ παρ ύμων, οσμήν εὐωδίας, θυσίαν δεκτήν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ 'Ο δὲ Θεύς μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν, κατὰ 19 τον πλουτον αυτου έν δόξη, έν Χριστῷ Ίησου. Τῷ δὲ Θεῷ καί 20 πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα είς τοὺς αίῶνας τῶν αίώνων. Αμήν.

Ver. 12. olda di ταπ. G. K. S. omit di.—13. Χριστώ. Omitted by G. S.; and bracketed by K.

who was afterwards bishop of Rome. Of neglected the apostle's wants, nor does be

βίβλος ζωής, see on Luke x. 20.

for $\dot{\eta}$ interesta. See on Rom. i. 15. The had an opportunity to serve him. words ὁ Κύριος ἐγγὸς imply God's readiness to aid in time of need; so that there is no cause for over anxiety.—Of the expression used with reference to the Grecian mysteries, μηδέν μεριμνᾶτε, see on Matt. vi. 25.

Ver. 7. η είρηνη τοῦ Θεοῦ. That sense of God's favour, which is the source of inward peace, and will be a sure safeguard (ppovρήσει) in the hour of trouble and temptation.

have made your care of me revive; in which sense άναθάλλειν is used in Ezek. xvii. 24. LXX. Not that the Philippians had ever

mention it, except as a new proof of their Ver. 5. το ἐπιεικές. Your forbearance: love for him; but that they had not till now

> Ver. 12. iv mavri is iv māsu. Supply χρόνω and πράγμασι. Properly μεμύηναι and hence signifies to be instructed generally.

> Ver. 15. είς λόγ. δόσ. κ λήψεως. There seems to be an allusion to the ratio datorum

et acceptorum of the Romans.

Ver. 18. άπέχω, η περισσεύω. Ι have Ver. 10. ανεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φ. Ye enough and to spare. Arrian. Epict. IIL 24. τὸ γὰρ εὐδαιμονεῖν, ἀπέχειν δεῖ πάντα ἄ θέλει, πεπληρωμένω τινί έοικέναι. Οί όσμη τύωδίας, see on Eph. v. l.

21 'Ασπάσασθε πάντα άγιον έν Χριστῷ Ίησοῦ. 'Ασπάζονται ὑμᾶς οἱ 22 σὺν έμοὶ ἀδελφοί. 'Ασπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἄγιοι, μάλιστα δὲ οἱ έκ 23 τῆς Καίσαρος οἰκίας. 'Η χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν, 'Αμήν.

[Πρὸς Φιλιππησίους έγράφη ἀπὸ 'Ρώμης δι' Επαφροδίτου,]

Ver. 23. τοῦ κυρίου $\eta \mu$ ῶν. S. omits the pronoun. K. places it in brackets; as also the word ' $A\mu\dot{\eta}\nu$.

Ver. 22. of in της K. oiniaς. Probably torian guard. See Phil i. 13. Irenseus speaks some of the royal household; or of the Præ- of some qui in regali auld sunt fideles.

ΠΑΥΛΟΎ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΎ Η ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΉ.

[IT is probable, though not certain, from Col. ii. 1, that St. Paul had never been at Colosse, when he wrote this Epistle; and it has been thought that the church there was founded either by Timothy or Epaphras. Some differences of opinion having arisen among the converts, they sent Epaphras to the apostle, who was in confinement at Rome (Col. iv. 3), to solicit advice; and the scope of the Epistle seems to point to the Judaizing and Grosse teachers as the cause of dispute. After a short introduction, and a prayer for their spiritual improvement (ch i. 1—14), St. Paul gives an impressive description of the excellency of Christ's person and the riches of his grace, showing, in opposition to the false teachers, who urged on one hand the observance of the Mosaic Law, and, on the other, inculcated the worship of angels and other superstitions, that redemption can only be obtained through him (i. 15—iii. 4). He then adverts to the practical morality of the Gospel (iii. 5—17), to the relative duties (iii. 18-iv. 1), and the general conduct of Christians (2-6); concluding with some private matters and directions respecting the interchange of Epistles between the two churches of Colosse and Laodicea (17, 18). The train of sentiment throughout is so closely parallel with that of the Epistle to the Ephesians, that they were clearly written at nearly the same time, before the thoughts of the writer had been diverted into another char-Indeed, though the Epistle to the Colossians contains much that is not found in that to the Ephesians, the one very generally serves as a sort of commentary on the other. The date thereof was in or about the year A. D. 61. Of the genuineness of the Epistle no doubt was ever entertained.

1. ΠΑΥΛΟΣ, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, ὶ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὺς, τοῖς ἐν Κολοσσαῖς ἀγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελοῦ φοῖς ἐν Χριστῷ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς άγίους, διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἢν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου, τοῦ παρόντος εἰς ὑμῖς, καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ ἡς ἡμέρας ἡκούσατε, καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθεία καθὼς καὶ ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ, τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ος ἔ

Ver. 1. καὶ κυρίου 'I. X. Omitted by G. S. and enclosed in brackets by K..-6. καὶ εστι καρπ. G. K. S. add καὶ αὐξάνει.-7. καὶ εμ. S. omits καί.

CHAP. 1. Ver. 5. did ri)v l\u00e4nida. Their faith and charity were increased in consequence of the hope of a reward in heaven.

Ver. 6. παντὶ τῷ κόσμῳ. Compare Rom. x. 18. So again in ver. 23. Ver. 7. καθώς κὰ ἐμάθετε. Namely, of the

progress of the Gospel.

8 έστι πιστός ύπερ ύμων διάκονος του Χριστού, ο και δηλώσας ήμιν 9 την ύμων άγάπην έν πνεύματι. Διά τουτο και ήμεις, άφ' ής ήμέρας ηκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι, καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθήτε την έπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ έν πάση σοφία καὶ συνέ-10 σει πνευματική, περιπατήσαι ύμας άξίως του Κυρίου είς πασαν άρέσκειαν, έν παντί έργω άγαθώ καρποφορούντες και αύξανόμενοι είς την 11 επίγνωσιν του Θεού εν πάση δυνάμει δυναμούμενοι, κατά το κράτος της δόξης αὐτοῦ, είς πάσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαράς. 12 εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς είς τὴν μερίδα τοῦ κλή-13 ρου των άγίων έν τῷ φωτὶ, δς έρρύσατο ἡμᾶς έκ τῆς έξουσίας τοῦ σκό-14τους, και μετέστησεν είς την βασιλείαν του υίου της άγάπης αὐτου, έν ψ έχομεν την απολύτρωσιν δια του αίματος αυτου, την αφεσιν των 15 άμαρτιών. ος έστιν είκων του Θεού του ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτί-16 σεως ότι έν αὐτῷ έκτίσθη τὰ πάντα, τὰ έν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ έπὶ τῆς γης, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, είτε θρόνοι, είτε κυριότητες, είτε ἀρχαὶ, είτε 17 έξουσίαι τὰ πάντα δι αὐτοῦ καὶ είς αὐτὸν έκτισται καὶ αὐτὸς έστὶ πρὸ 18 πάντων, καὶ τὰ πάντα έν αὐτῷ συνέστηκε καὶ αὐτός έστιν ή κεφαλή του σώματος, της έκκλησίας ός έστιν άρχη, πρωτότοκος έκ των νε-19 κρών, ίνα γένηται έν πασιν αὐτὸς πρωτεύων ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε παν 20 τὸ πλήρωμα κατοικήσαι, καὶ δι αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα είς αύτον, είρηνοποιήσας δια του αίματος του σταυρού αὐτου δι' αὐτου, είτε 21 τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ ὑμᾶς, ποτὲ ὄντας ἀπηλλοτοιωμένους καὶ έχθροὺς τη διανοία έν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, 22 νυνί δε αποκατήλλαξεν, έν τω σώματι της σαρκός αὐτου δια του θανα-

Ver. 10. περιπατήσαι υμάς. G. S. omit the pronoun, and K. brackets it. G. S. τη έπιγνώσει.—14. διά τοῦ αϊμ. αύτοῦ. Omitted by G. S.; and bracketed by K. -20. G. K. S. sic autov.

αγάπην πνευματικήν. Your Christian love. With what follows, compare Eph. i. 7, sqq.

Ver. 10. eig magay apéoneiav. For eig

*ατήσαι, supply ώστε.

Ver. 12. μερίδα τοῦ κλήρου. There may perhaps be an allusion to the division of the land of Canaan. See Josh. xiii. 7. Num. xxvi. 55. xxx. 54. Chrysost, in locum: ζιά τι κληρον καλεί ;—δεικνός ότι ουδεις άπδ κατορθωμάτων οίκείων βασιλείας τυγχανει - ούδεις γάρ τοιαύτην επιδείκνυται *ολιτείαν, ώστε βασιλείας άξιωθήναι, άλλα της αύτου δωρεάς έστι το πάν. Κοι φως and oxotos, compare Eph. v. 8.

Ver. 13. rov vlou the dyamne. For vlou

άγαπητοῦ. See Eph. i. 6.

Ver. 15. eikwy r. O. r. dopárov. Christ is the image of the invisible God, inasmuch as he rendered him conspicuous in his works of Thous, supply wote.

Ver. 8. αγάπην έν πνεύματι. That is, creation and redemption. The words πρωτότοκος π. κτίσεως indicate the pre-existence of Christ, which is again strongly affirmed in ver. 17. As this therefore refers to his divine, τὸ πάντως άρέσκεσθαι αὐτῷ. Before πεμι- 30 πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν Will belong to his human nature, in which he suffered for the redemption of the world, and rose again for their justification.

> Ver. 17. συι έστηκε. Aristot. de Mund. VI. p. 471. ώς ἐκ τοῦ Θεοῦ τὰ πάντα, κ, διὰ

Θεου ήμιν συνέστηκεν.

Ver. 19. εὐδόκησε. Scil. ὁ πατήρ. By πλήρωμα may be meant fulness of power, with reference to Christ as the head of the church (Eph. i. 23). See, however, on Col. ii. 2. With ver 20, compare Eph. i. 10.

Ver. 20. είρηνοποιήσας. See on Matt. v.

Ver. 22. σώματι της σαρκός. Fot σώματι σαρκικώ, his human nature. Before παρασ-

του, παραστήσαι ύμας άγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ· είγε ἐπιμένετε τῷ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἐδραίοι, καὶ 23 μη μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου, οὖ ηκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος έν πάση τη κτίσει τη ύπο τον ουρανον, ου έγενόμην έγω Παύλος διάκονος. Νύν χαίρω έν τοῖς παθήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ 24 ανταναπληρω τὰ ύστερήματα των θλίψεων του Χριστού έν τη σαρκί μου, ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὁ ἐστιν ἡ ἐκκλησία ἡς ἐγενόμην ἐγω 25 διάκονος, κατά την οικονομίαν του Θεού την δοθείσαν μοι είς ύμας, πληρώσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ % των αίωνων καὶ ἀπὸ των γενεων, νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ. οίς ηθέλησεν ο Θεός γνωρίσαι, τίς ο πλούτος της δόξης του μυστηρίου 27 τούτου έν τοῖς έθνεσιν, ος έστι Χριστὸς έν ὑμῖν, ἡ έλπὶς τῆς δόξης. ον 28 ήμεις καταγγέλλομεν, νουθετούντες πάντα άνθρωπον, και διδάσκοντες πάντα άνθοωπον έν πάση σοφία, ίνα παραστήσωμεν πάντα άνθρωπον τέλειον έν Χριστῷ Ίησοῦ είς δ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος, κατὰ τὴν 29 ένέργειαν αὐτοῦ την ένεργουμένην έν έμοι έν δυνάμει.

2. ΘΕΛΩ γὰρ ὑμᾶς είδέναι, ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω περὶ ὑμῶν καὶ τῶν 1 εν Λαυδικείη, καὶ ὅσοι οὺχ ἐωράκασι τὸ πρόσωπόν μου έν σαρκὶ, ίνα 2 παρακληθώσιν αι καρδίαι αὐτών, συμβιβασθέντων έν άγάπη, καὶ είς πάντα πλούτον της πληροφορίας της συνέσεως, είς επίγνωσιν τού μυστηρίου τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς, καὶ τοῦ Χριστοῦ, ἐν ῷ είσὶ πάντες οἱ θη-3 σαυροί της σοφίας και της γνώσεως απόκρυφοι. Τοῦτο δὲ λέγω, ίνα 4 μή τις ύμας παραλογίζηται έν πιθανολογία εί γαρ και τη σαρκί απειμ, 5 άλλα τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν είμὶ, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν, καὶ τὸ στερέωμα τῆς είς Χριστὸν πίστεως ύμων. ΄ Ως οὖν παρελάβετε 6 τον Χριστύν Ίησουν τον κύριον, έν αὐτῷ περιπατείτε, έρριζωμένοι καί 7 έποικοδομούμενοι έν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι έν τῷ πίστει, καθώς έδιδάχθητε, περισσεύοντες έν αὐτῆ έν εὐχαριστία.

Ver. 24. παθήμασί μου. G. K. S. omit the pronoun.—27. Al. δ έστι Χρ.—28. 'Inσου. Omitted by G. S.; bracketed by K. CHAP. II. Ver. 2. G. K. S. συμβιβασθίντες. G. S. omit καὶ π. κ. τ. Χριστοῦ. Cod. Β. τοῦ Θεοῦ Χρ.

Ver. 24. τὰ ὑστερήματα τ. θ. τ. Χ. The sufferings which yet remain to me for the sake Compare Eph. iv. 16. Most probably the of Christ, and in defence of his church. See true reading is συμβιβασθέντες, and similar on 2 Cor. i. 8. With vv. 25, 26, compare anacolutha are sufficiently common. Com-Eph. iii. 2. Rom. xvi. 36.

Ver. 27. öc. The relative is referred, by a common syntax, to Xpiotos, instead of to

μυστήριον.

Ver. 28. πάντα άνθρωπον. These words fers both to πατρός and Χριστου. are thrice repeated, to express more emphati-

cally the universality of the Gospel.

Ver. 29. άγωνιζόμενος. This participle, and άγων (ii. 1), denote the extreme anxiety of mind with which the apostle laboured to figure is employed in Eph. ii. 20. iii. 18. counteract the doctrines of the false teachers.

CHAP. II. Ver. 2. συμβιβασθέντων. pare 2 Cor. i. 7. Phil. i. 30. Col. i. 10. iii. 16. The preposition by and eig indicate respectively, the means and the end of Christian unity. In the end of the verse Geov re-

Ver. 8. to 4. Scil postypica

Ver. 5. si yap k. r. l. Compare 1 Con.

v. 8, 4.

Ver. 7. ερριζωμένοι κ. τ. λ. The same

Βλέπετε, μή τις ύμας έσται ο συλαγωγών δια της φιλοσοφίας καί κενης απάτης, κατά την παράδοσιν των άνθρώπων, κατά στοιχεία τοῦ 9 κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα 10 της θεότητος σωματικώς καί έστε έν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ος έστιν ή 11 κεφαλή πάσης άρχης καὶ έξουσίας έν ῷ καὶ περιετμήθητε περιτομή άχειροποιήτω, έν τῷ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῶν άμαρτιῶν τῆς σαρ-12 κὸς, έν τη περιτομή του Χριστού, συνταφέντες αὐτῷ έν τῷ βαπτίσματι: έν φ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ένεργείας τοῦ Θεοῦ, τοῦ 13 έγείραντος αὐτὸν έκ τῶν νεκρῶν καὶ ὑμᾶς, νεκροὺς ὄντας έν τοῖς παραπτώμασι καὶ τῷ ἀκροβυστία τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησε 14 συν αυτώ, χαρισάμενος ήμιν πάντα τὰ παραπτώματα έξαλείψας τὸ καθ' ήμων χειρόγραφον τοις δόγμασιν, δ ήν ύπεναντίον ήμιν, καί 15 αὐτὸ ήρκεν έκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς έξουσίας, έδειγμάτισεν έν παρρησία, θριαμβεύσας αὐτοὺς έν αὐτῷ.

16 Μη ούν τις ύμας κρινέτω έν βρώσει η έν πόσει, η έν μέρει επρτης, η 17 νουμηνίας, η σαββάτων α έστι σκια των μελλόντων, το δε σωμα, του 18 Χριστου. Μηδείς ύμας καταβραβευέτω θέλων έν ταπεινοφροσύνη καί

Ver. 11. των άμαρτιων. Omitted by G. S.; and bracketed by K.—12. έκ των νεκρών. G. K. S. are without the article.—13. συνεζωποίησεν. K. S. add υμάς.— 15. G. S. έν αὐτῷ.—17. τοῦ Χρ. G. K. S. omit the article,

you; viz. of your Christian liberty. Both the Jews and Gentiles were much given to religious philosophizing; and the Gnostic heto allude, had conjured up a theological system of Judaism, Christianity, and Paganism, combined.—Of στοιχεῖα κόσμου, see on Gal. iv. 3.

Ver. 9. πλήρωμα της θεότητος. This doubtless refers to the Gnostic πλήρωμα. It is regarded as a complete assertion of the divinity of Christ, which is said to dwell in him fully and substantially. The use of the word suggested that of a fulness which resides in Christians (ver. 10). Compare Eph. i. 28. ш. 19.

The carnal lusts of the body, which Christians throw of at their baptism, which is embleto holiness. See on Rom. vi. 1. 6.

Ver. 13. akpobvotia. Uncircumcision of the heart.

Ver. 8. συλαγωγών. spoiling or robbing to which there is a reference in the word προσηλώσας. By the construction, these particles refer to God; but it is clear from Eph. ii. 14, that Christ is intended, and the retics, to whom the apostle is here supposed apostle, in his ardour, has not attended to the syntax. From the same passage it appears that ly is omitted before τοις δόγμασιν.

> Ver. 15. άπεκδυσάμενος κ. τ. λ. Α continued metaphor, borrowed from a triumph; in which the conquered soldiers were stripped of their armour, and exhibited in derision to the populace.—Of θριαμβεύειν see on 2 Cor. ii. 14. By εν αυτώ, upon it, is meant the cross, which is represented as a triumphal car.

Ver. 16. sapparwy. The Jewish, not the *Christian sabbaths. The observance of this, Ver. 11. τοῦ σώματος τ. ά. τ. σαρκός. as of other Jewish feasts, was no longer obligatory under the Gospel.

Ver. 17. σωμα. The substance, as opposed matic of a death unto sin, and a resurrection to the shadow.—Between τὸ σῶμα and τοῦ

Χρ. repeat έστι.

Ver. 18. καταβραβευέτω. of your reward. See on Col. iii. 15. Per-Ver. 14. χειρόγραφον έν δ. The Law of haps θέλειν should be understood in the ordinances written with the finger of God. In sense of delecture (1 Sam. xviii. 22. Ps. i. 2. ikalishas, there is an allusion to blotting LXX.) Both the Gnostics, and the Essenes and a bond or debt; which were sometimes (a Jewish sect), thought it presumptuous to also annulled by driving a nail through them, address God, except through the intercession

θυησκεία των αγγέλων, α μη εωρακεν εμβατεύων, είκη φυσισυμενος ύπο του νούς της σαρκός αὐτου, καὶ οὐ κρατών την κεφαλην, έξ οὖ πῶν τὸ 19 σωμα, δια των άφων και συνδέσμων έπιχορηγούμενον και συμβιβαζόμενον, αύξει την αύξησιν του Θεού. Εί ουν άπεθάνετε σύν τῷ Χριστο 20 απο των στοιχείων του κόσμου, τί, ώς ζωντες έν κόσμφ, δογματίζεσθε; Μη άψη, μηδε γεύση, μηδε θίγης (α έστι πάντα είς φθοραν τη απο-21-2 χρήσει) κατά τὰ έντάλματα καὶ διδασκαλίας των ἀνθρώπων; ἄτινά 23 έπτι λόγον μεν έχοντα σοφίας, εν εθελοθρησκεία και ταπεινοφροσύνη καὶ ἀφειδία σώματος, οὐκ έν τιμη τινι πρὸς πλησμονήν της σαρκός. Εί ουν συνηγέρθητε τω Χριστω, τὰ άνω ζητείτε, ου ὁ Χριστός έστιν 3 έν δεξιά του Θεού καθήμενος τα άνω φρονείτε, μη τα έπι της γης. 2 'Απεθάνετε γὰρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷδ Θεφ. ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθη, ἡ ζωὴ ἡμων, τότε καὶ ὑμείς σὺν ‡ αὐτῷ φανερωθήσεσθε έν δόξη.

Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ύμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν,5 πάθος, επιθυμίαν κακήν, και την πλεονεξίαν, ήτις έστιν είδωλολατρεία δι α έρχεται ή όργη του Θεου έπι τους υίους της απειθείας έν οίς και 6-7 ύμεις περιεπατήσατέ πυτε, ότε έζητε έν αὐτοίς νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καί 8 ύμεῖς τὰ πάντα, ὀργήν, θυμὸν, κακίαν, βλασφημίαν, αίσχρολογίαν, ἐκ του στόματος ύμων. Μη ψεύδεσθε είς αλλήλους, απεκδυσάμενοι τον 9 παλαιον ανθρωπον συν ταις πράξεσιν αθτού, και ένδυσάμενοι τον νέον, 10 τον ανακαινούμενον είς έπίγνωσιν κατ' είκονα του κτίσαντος αὐτόν οπου ουκ ένι Έλλην καὶ Ιουδαίος, περιτομή καὶ ἀκροβυστία, Βάρβαρος, 11 Σκύθης, δούλος, ελεύθερος, άλλα τα πάντα και έν πασι Χριστός. Έν-13

Ver. 20. εί οὖν ἀπ. σὺν τῷ Χρ. G. K. S. omit οὖν and τῷ.

of angels; but the apostle's injunction is a would-be philosopher; lθελάρειος, eiming at equally strong against the invocation of saints. Compare Tit. iii. 9. The verb ἐμβατεύειν signifies to pry into. Arist. de Socr. p. 249. εμβατεύων είς τὰ τῶν Ελλήνων πράγ- critical, and therefore absurd.

is, not regarding Christ as the only Mediator. vi. 2, eqq. 1 Cor. xv. 43. 2 Cor. v. 7. Gel. ii. Compare Eph. iv. 16.—By αυξησις Θεου 20. 1 John iii. 2. is meant such a growth in grace as God re-- quires.

Ver. 20. $\delta \alpha \gamma \mu \alpha \tau i \zeta \epsilon \sigma \theta \epsilon$. In allusion to the δογματα mentioned above (ver. 14), of which $\mu\eta$ $\ddot{a}\psi\eta$, κ . τ . λ . are examples; the first referring to marriage, and the two last to different degrees of legal impurity. All these ordinances apply to perishable concerns, and eternal happiness cannot depend upon the neglect or observance of them. With $\ddot{u}\pi\tau\epsilon\sigma$ - creation, mentioned in the last verse. The θαι supply γυναικός, as in 2 Cor. vii. 1.

Similar compounds are εθελόσοφος, pare Gal. iii. 28.

elegance, and the like. The clause ove ir τιμη κ. τ. λ. explains that αφειδία σώματος, mortification of the body, is frequently hypo-

CHAP. III. Ver. 1. συνηγέρθητε. This Ver. 19. ού κρατῶν τὴν κεφαλὴν. That refers to Col. ii. 12. 20. Compare also Rom.

> Ver. 5. είδωλολατρεία. See on Epk. v. 4. Ver. 7. lu olç. In which vices.— lu abroiç. Scil. τοῖς υὶοῖς της ἀπειθείας. throughout Eph. iv. 22, sqq.

> Ver. 10. είς ἐπίγνωσιν. So as to acquire a perfect knowledge of God. The construction 18 τὸν ἀνακαινούμενον κατ' εἰκόνα τ. κτ. αὐτόν. Compare Gen. i. 26.

Ver. 11. onov. Wherein: i. e. in the new text implies that the Gospel recognises no Ver. 23. εθελοθρησκεία. Affectation of distinction of sect or people whatsoever. Com-

δύσασθε ούν, ως εκλεκτοί του Θεού άγιοι καὶ ήγαπημένοι, σπλάγχνα οίκτιρμών, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραότητα, μακροθυμίαν, 13 ανεχόμενοι αλλήλων, και χαριζόμενοι έαυτοῖς, έαν τις πρός τινα έχη 14 μυμφην (καθώς και ο Χριστός έχαρίσατο ύμιν, ουτω και ύμεις) έπι 15 πασι δε τούτοις την αγάπην, ητις έστι σύνδεσμος της τελειότητος καί ή είρηνη του Θεου βραβευέτω έν ταις καρδίαις ύμων, είς ην και έκλή-16 θητε έν ενί σώματι και ευχάριστοι γίνεσθε. Ο λύγος του Χριστου ένοικείτω έν ύμιν πλουσίως, έν πάση σοφία διδάσκοντες και νουθετούντες έαυτους, ψαλμοις καὶ υμνοις καὶ ψδαίς πνευματικαίς έν χάριτι 17 άδοντες έν τη καρδία ύμων τω Κυρίω. Και παν ο τι αν ποιήτε έν λόγω η έν έργω, πάντα έν ονόματι κυρίου Ίησου, ευχαριστούντες τω Θεφ καὶ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

18 Αι γυναϊκες, ύποτάσσεσθε τοῖς ίδίοις ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν έν Κυρίφ. 19 Οι ανδρες, αγαπάτε τας γυναίκας, και μη πικραίνεσθε προς αυτάς. 20 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γυνεῦσι κατὰ πάντα τοῦτο γάρ ἐστιν εὐά-21 ρεστον τω Κυρίω. Οι πατέρες, μη έρεθίζετε τα τέκνα ύμων, ίνα μη 22 αθυμωσιν. Οι δούλοι, ύπακούετε κατά πάντα τοις κατά σάρκα κυρίοις, μη έν όφθαλμοδουλείαις ώς ανθρωπάρεσκοι, αλλ' έν απλότητι καρδίας, 23 φοβούμενοι τὸν Θεόν καὶ πᾶν, ὅ τι ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, 24 ως τω Κυρίω και ουκ ανθρώποις ειδότες ότι από Κυρίου απολήψεσθε 25 την ανταπόδοσιν της κληρονομίας, τῷ γὰρ κυρίψ Χριστῷ δουλεύετε 4 ο δε αδικών κομιείται ο ήδίκησε, και ουκ έστι προσωποληψία. Οι κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε, είδύτες ὅτι καὶ ύμεις έχετε Κύριον έν ούρανοίς.

2 Τη προσευχη προσκαρτερείτε, γρηγορούτες εν αὐτη έν εὐχαριστία 3προσευχόμενοι αμα καὶ περὶ ἡμων, ενα ὁ Θεὸς ἀνοίξη ἡμεν θύραν τοῦ 4λόγου, λαλησαι το μυστήριον του Χριστού, δι' δ και δέδεμαι ίνα φανε-5 ρώσω αὐτὸ, ώς δεί με λαλησαι. Έν σοφία περιπατείτε πρὸς τοὺς έξω,

Ver. 12. G. K. S. σπλ. οἰκτιρμοῦ.—14. ήτις ἐστί. Κ. δ ἐστι.—15. τοῦ Θεοῦ. G. K. 8. τοῦ Χριστοῦ.—16. καὶ υμνοις. 8. omits the copula. Κ. iv ταὶς καρδίαις υμῶν τῷ Θεφ.-18. ίδίοις. Omitted by G. S.; and bracketed by K.-20. τφ Κυρίφ. G. K. S. prefix έν.—21. ερεθίζετε. 8. παροργίζετε.—22. εν όφθ. S. εν όφθαλμοδουλεια. τον θεόν. G. K. S. τον Κύριον.—23. και παν ότι έαν π.

Ver. 12. ἐκλεκτοί. This is addressed to καταβραβεύειν (c. ii. 18), to adjudge wrongthe church of Colosse, and cannot therefore fully. sanction the doctrine of personal election.— Of the expression σπλάγχνα οἰκτιρμῶν, see ii. 2; and compare Eph. v. 19. on Matt. ix. 36.

Ver. 14. σύνδισμος της τελειότητος. That bond of union, which is the most perfect of all the Christian graces. Compare Eph. iv. 3.

God enjoins, act as umpire in all your dis-Putes. There is an allusion to the distribu-

Ver. 16. διδάσκοντες κ. τ. λ. See on Col.

Ver. 17. πάντα. Scil. πυιείτε οτ Ιργάζεσθε (νετ. 23).

Vcr. 18. al γυναίκες κ. τ. λ. With these relative duties, compare Eph. v. 22, sqq. Ver. 25. o adikav. Whether servant or Ver. 15. βραβευέτω. Let the peace, which muster. That both are included is clear from

the next verse.

CHAP. IV. Ver. 5. Toùc EEw. The heation of prizes in the Grecian games. Hence thens. See on Mark iv. 11-Of the expresτον καιρον έξαγοραζόμενοι. Ο λόγος ύμων πάντοτε έν χαριτι, άλατιδ

ηρτυμένος, είδεναι πως δεί ύμας ενί εκάστω αποκρίνεσθαι.

Τὰ κατ' έμὲ πάντα γνωρίσει ύμιν Τύχικὸς, ὁ άγαπητὸς άδελφὸς καί? πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος έν Κυρίφ, ὅν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς είς αὐτὸ 8 τουτο, ίνα γνῷ τὰ περὶ ὑμῶν, καὶ παρακαλέση τὰς καρδίας ὑμῶν, σὸν 9 Όνησίμω, τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν έξ ὑμῶν πάντα ὑμῖν γνωριούσι τὰ ὧδε. 'Ασπάζεται ὑμᾶς 'Αρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, 10 καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οῦ ἐλάβετε ἐντολάς, (ἐὰν έλθη προς ύμας, δέξασθε αὐτόν') καὶ Ίησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος, οὶ ὅντες 11 έκ περιτομής ούτοι μόνοι συνεργοί είς την βασιλείαν του Θεού, οίτικς έγενήθησάν μοι παρηγορία. Ασπάζεται ύμᾶς Επαφρᾶς ὁ έξ ύμων, 19 δούλος Χριστού, πάντοτε άγωνιζόμενος ύπερ ύμων έν ταίς προσευχαίς, ίνα στήτε τέλειοι καὶ πεπληρωμένοι έν παντὶ θελήματι τοῦ Θεοῦ. Μαρτυρω γάρ αὐτω, ὅτι ἔχει ζηλον πολύν ὑπὲρ ὑμων, καὶ των έν Λαο-13 δικεία καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει. Ασπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγα-14 πητὸς, καὶ Δημᾶς. 'Ασπάσασθε τοὺς έν Λαοδικεία άδελφοὺς, καὶ Νυμ- 15 φαν, καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτοῦ ἐκκλησίαν. Καὶ, ὅταν ἀναγνωσθῆ παρ' 16 ύμιν ή έπιστολή, ποιήσατε ίνα και έν τη Λαοδικέων έκκλησία άναγνωσθη, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικείας ΐνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε. Καὶ είπατε 17 'Αρχίππω, Βλέπε την διακονίαν, ην παρέλαβες έν Κυρίω, ίνα αὐτην πληροίς. 'Ο ασπασμός τη έμη χειρί Παύλου. Μνημονεύετέ μου των 18 δεσμών. 'Η χάρις μεθ' ὑμών. ἀμήν.

[Πρὸς Κολοσσαείς έγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ἐνησίμου.]

Ver. 8. 8. γνωτε and ἡμων.—13. ζήλον π. G. S. πολύν πόνον.—'Αμήν. Omitted by G. S.; and bracketed by K.

sion τον καιρον έξαγοράζεσθαι, see on Eph.

Ver. 6. ἐν χάριτι. Eph. iv. 29. ϊνα δῷ χάριν. As salt is a preservative from corruption, the expression αλατι ήρτυμένος may intimate the reverse of λόγος σαπρός in the tion to that Epistle. parallel place.

Mark (ver. 10), see on Acts xv. 37.

Ver. 11. παρηγορία. For παρήγοροι. Res pro persona. It is clear from ver. 14, that μόνοι refers to ol έκ περιτομής only.

Ver. 16. της έκ Λαοδικείας. Laodices was only a few hours' journey from Colors: and it is probable that Tychicus lest there a copy of the Epistle to the Ephesians in his way from Ephesus to Colosse. See the introduc-

Ver. 17. Thy Siakoviav. Archippus had Ver. 9. iξ υμων. Your fellow-citizen. Of probably been recently ordained deacon of the church at Colosse; and some have thought that he was Philemon's son. He is men-

tioned in Philem. 2.

Ver. 18. τη έμη χειρί. See on Rom. xiv.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

[A church, consisting partly of Jews, but chiefly of Gentiles, was founded by St. Paul at Thessalonica about A. D. 50. (Acts xvii. 2, sqq.). Abruptly driven from the new converts by the persecution of the Jews, and being prevented from returning to them, he sent Silas and Timothy in his stead (1 Thess. ii. 18. iii. 6), and subsequently addressed this letter to them from Corinth. After reminding them of the difficulties which he had encountered in their conversion (ch. i-ii. 16), and expressing his love for them, and his earnest desire to see them (ii. 17—iii. 13), he exhorts them to practical holiness and brotherly love (iv. 1—12), dissuades them against immoderate sorrow for the dead by the sure and certain hope of a resurrection (iv. 13-v. 11), gives various rules of moral and religious conduct (v. 12-24), and concludes with salutations, and a benediction (25-28). In all probability this was the earliest of St. Paul's Epistles; having perhaps been written in the year 51, and certainly not later than 52. Polycarp seems to have referred to it; and its genuineness and authority are abundantly confirmed by Irenæus, Clemens Alexandrinus, Tertullian, Origen, and subse-Though addressed immediately to the Thessalonians, it was intended (ch. v. 17) to be read in all the churches of Macedonia.]

1. ΠΑΥΛΟΣ, καὶ Σιλουανός καὶ Τιμόθεος, τῷ ἐκκλησία Θεσσαλονικέων έν Θεφ πατρί και κυρίφ Ίησου Χριστώ χάρις ύμιν και είρηνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου Ίησοῦ Χριστοῦ.

Εύχαριστουμεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνείαν ὑμῶν 3 ποιούμενοι έπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν ἀδιαλείπτως, μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως, καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς ὑπομονῆς της έλπίδος του κυρίου ήμων Ίησου Χριστού, έμποσθεν του Θεού καὶ 4 πατρός ήμων είδύτες, άδελφοί ήγαπημένοι ύπο Θεου, την έκλογην 5 ύμων, ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμων οὐκ έγενήθη είς ὑμᾶς έν λόγω μόνον, άλλα και έν δυνάμει, και έν πνεύματι άγίω, και έν πληροφορία πολλή, 6 καθώς οίδατε οίοι έγενήθημεν έν ύμιν δι΄ ύμας. Καὶ ύμεις μιμηταί

on Acts xv. 22. xvi. 1. They joined St. εὐχαριστοῦμεν. Paul at Corinth, as stated in Acts xvili.

πίστις δι' άγάπης ένεργουμένη. By ὑπο- i. 26. μονής της έλπίδος is meant patience induced μνημονεύοντες, and άδιαλείπτως, of which the converts. Compare ch. ii. 2.

CHAP. I. Ver. 1. Zilovarde & T. See see on Luke ii. 37, must be thrown back upon

Ver. 4. την εκλογην ύμων. The manner of your call to the Gospel, and the circum-Ver. 3. τοῦ ἔργου τῆς πίστεως. Gal v. 6. stances attending it. So κλῆσις in 1 Cor.

Ver. 5. εν πληροφορία πολλύ. by hope; of which hope Christ was the ob- much conviction, i. e. much that was calcuject. Jerome speaks of illam fidem, quam et lated to produce conviction. In radioc eldars justitie labor, et charitatis affectus, et passi- there is a reference to sidorec in the precedonum tolerantia comprobant. The words ing verse; and δι' ὑμᾶς refers to the sufferέμπροσθεν τοῦ Θεοῦ are to be construed with ings of the apostle, endured for the sake of ήμων έγενήθητε καὶ τοῦ Κυρίου, δεξάμενοι τον λόγον, έν θλίψει πολλή, μετά χαράς πνεύματος άγίου, ωστε γενέσθαι ύμας τύπους πάσι τοις? πιστεύουσιν εν τῷ Μακεδονία καὶ τῷ Αχαΐα. Αφ ύμων γὰρ εξήχηται 8 ο λόγος του Κυρίου, οὐ μόνον ἐν τῷ Μακεδονία καὶ Αχαία, ἀλλὰ καὶ έν παντὶ τόπφ ή πίστις ύμων ή πρός τὸν Θεὸν έξελήλυθεν, ώστε μη χρείαν ήμας έχειν λαλείν τι αυτοί γάρ περί ήμων απαγγέλ-9 λουσιν, οποίαν είσοδον έχομεν πρός ύμας, και πως επεστρέψατε πρός τον Θεον από των είδωλων, δουλεύειν Θεώ ζωντι καὶ άληθινώ, καὶ ἀναμένειν τὸν υίὸν αὐτοῦ έκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν έκ νεκρῶν, 10

Ίησοῦν, τὸν ρυόμενον ήμας ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

2. Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοὶ, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμας, 1 ότι ου κενή γέγονεν άλλά και προπαθόντες και υβρισθέντες, καθώς? οίδατε, έν Φιλίπποις, επαρρησιασάμεθα έν τῷ Θεῷ ἡμῶν λαλησαι προς ύμας το ευαγγέλιον του Θεού έν πολλφ άγωνι. ή γάρ παρά-3 κλησις ήμων ουκ έκ πλάνης, ουδέ έξ άκαθαρσίας, ουτε έν δόλψ άλλα, καθώς δεδυκιμάσμεθα ύπο του Θεού πιστευθήναι το ευαγγέ-4 λιον, ουτω λαλούμεν, ούχ ως ανθρώποις αρέσκοντες, αλλά τῷ θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. Οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγψ κο-5 λακείας έγενήθημεν, καθώς οίδατε ούτε έν προφάσει πλεονεξίας, Θεός μάρτυς ούτε ζητούντες έξ ανθρώπων δόξαν, ούτε αφ' ύμων δ ούτε ἀπ΄ ἄλλων, δυνάμενοι εν βάρει είναι, ως Χριστοῦ ἀπόστολοι ἀλλ εγενήθημεν ήπιοι έν μέσω ύμων, ως ᾶν τροφός θάλπη τὰ ἐαν-7 της τέκνα ουτως, ιμειρομενοι ύμων, ευδοκούμεν μεταδούναι υμίτδ ου μόνον το ευαγγέλιον του Θεου, αλλα και τας εαυτών ψυχας, διότι αγαπητοί ήμιν γεγένησθε. Μνημονεύετε γαρ, αδελφοί, τον κόπον!

Ver. 7. K. τύπον.—τῷ 'Αχ. 8. repeats ἐν ; and in the next verse also reads ἐν τῷ 'Αχ.
—9. G. K. 8. ἔσχομεν.—10. G. K. 8. ἐκ τῶν ν. Chap. II. Ver. 2. ἀλλὰ καὶ πρ. G. K. S. omit καί.—8. G. K. S. δμειρόμενου S. έγενήθητε.

tience under persecution.

the constant communication between Thessa- that ix denotes the motive, iv the mode, of lonica, Corinth, and other maritime towns, action. the spread of the Gospel would be comparatively rapid.

introduction; productive of the most bene- ing language. So λόγος άληθείας, 2 Cor. vii. ficial results. It is explained by ου κενή in 7.—έν προφάσει πλεονεξίας. With a prech. ii. 1. The pronoun abrol refers to by tence of piety, intended to promote an appriπαντὶ τόπφ in the last verse.

Chap. II. Ver. 2. έν π. ἀγῶνι. Compare Col. i. 29. ii. 1.—Of the proceedings at nonymous with έπιβαρησαι (ver. 9), which Philippi, to which the apostle alludes, see signifies to be burthensome. See 2 Cor. xL Acts xvi. 19, sqq. xvii. 4, sqq.

sion, perhaps, to the gross immoralities of the x. 10.

Ver. 6. τοῦ Κυρίου. That is, of his pa- Gnostic teachers. By δόλος is meant corrupt doctrine, as in 2 Cor. xii. 16. Of many see Ver. 8. ἐν παντὶ τόπφ. By means of on Matt, xxvii. 63. It may be remarked

> Ver. 4. πιστευθήναι το εὐαγγέλιον. S∞ on Rom. iii. 3.

Ver. 9. δποίαν είσοδον. What an effectual Ver. 5. έν λόγφ κολακείας. With fattercious purpose.

Ver. 6. ev Bápel elval. This is not sy-9. It means rather to exert authority, 21 Ver. 3. ἀκαθαρσίας. Impurity: in allu- opposed to ήπισι in ver. 7. Compare 2 Cor.

ήμων καὶ τὸν μόχθον νυκτὸς γὰρ καὶ ἡμέρας έργαζόμενοι, πρὸς τὸ μη έπιβαρησαί τινα ύμων, έκηρύξαμεν είς ύμας το εύαγγέλιον του 10 Θεού. Υμείς μάρτυρες καὶ ὁ Θεὸς, ως ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμ-11 πτως ύμιν τοις πιστεύουσιν έγενήθημεν, καθάπερ οίδατε, ώς ενα εκαστον ύμων, ως πατήρ τέκνα εαυτού, παράκαλούντες ύμας, και παρα-12 μυθούμενοι, καὶ μαρτυρούμενοι, είς τὸ περιπατήσαι ύμᾶς ἀξίως τοῦ θεου του καλούντος ύμας είς την έαυτου βασιλείαν και δόξαν. 13 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι, παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ ἡμῶν τοῦ Θεοῦ, ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων, άλλα, καθώς έστιν άληθως, λόγον Θεού, δς και ένεργείται 14 έν ύμιν τοις πιστεύουσιν. Υμείς γαρ μιμηταί έγενήθητε, άδελφοί, των έκκλησιων του Θεού των ουσών έν τη Ιουδαία έν Χριστω Ίησου, ότι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ύμεις ύπὸ τῶν ίδίων συμφυλετῶν, 15 καθώς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ίησοῦν, καὶ τοὺς ίδίους προφήτας, καὶ ὑμᾶς ἐκδιωξάντων, 16 καὶ Θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων, κωλυόντων ήμας τοις έθνεσι λαλήσαι ίνα σωθώσιν, είς τὸ άναπληρώσαι αὐτῶν τὰς άμαρτίας πάντοτε. ἔφθασε δὲ ἐπ΄ αὐτοὺς ἡ ὀργὴ είς τέλος.

17 Ήμεις δε, άδελφοί, άπορφανισθέντες άφ' ύμων πρύς καιρύν ώρας, προσώπω ου καρδία, περισσυτέρως έσπουδάσαμεν το πρόσωπον υμών 18 ίδειν έν πολλή έπιθυμία. Διὸ ήθελήσαμεν έλθειν πρός ύμας, έγω μέν Παύλος, και άπαξ και δίς, και ένέκοψεν ήμας ο Σατανάς. Τίς 19 γαρ ήμων ελπίς, η χαρά, η στέφανος καυχήσεως; η ούχι και ύμεις, έμπροσθεν του κυρίου ήμων Ίησου Χριστού εν τη αυτού παρουσία; 🕫 Υμείς γάρ έστε ή δόξα ήμῶν καὶ ή χαρά.

Ver. 9. νυπτός γάρ και ήμ. G. K. S. omit γάρ.—12. S. περιπατείν.—14. G. K. S. rà αὐτά.—15. ίδίους. Omitted by G. K. S.—19. Χρ. Enclosed by K. in brackets.

Rom. ix. 6. 11cb. iv. 2.

siding in beathen countries, to excite the Gen- without danger, to visit the Thessalonians. tile population against the Christian converts. Compare Acts xvii. 5. 13.

Ver. 15. πασιν ανθρώποις έναντίων. Tacit. Hist. V. 5. Judæis est adversus omnes alios hestile odium.

Ver. 16. είς τέλος. Utterly. The past tense, έφθασε, marks the irrevocable certainty of approaching destruction. Compare Matt. xxiii. 29, sqq.

Ver. 17. πρός καιρόν ώρας. A pleonasm 10τ πρὸς ώραν, of which see on John v. 35.

Ver. 13. λόγον ἀκοῆς π. ή. τ. Θεοῦ. For So Hor. Sat. I. i. 9. Horæ momento. The λόγον τοῦ Θεοῦ παρ ἡμῶν ἀκουόμενον. So verb ἀπορφανίζεσθαι, which properly signifies the separation of children from their Ver. 14. συμφυλετών. Fellow-citizens. parents, is used by St. Paul to express his It was the general practice of the Jews, re- affectionate regret, that it was impossible,

> Ver 18. Zaravaç. Saton; or, perhaps, the ministers of Satun; i. c. those who endeavoured, by means of persecution, to impede the apostle's preaching. Compare 2 Cor. xi. 15.

> Ver. 19. τ ic $\gamma d\rho$ κ . τ . λ . The particle yap indicates the cause of St. Paul's wish to return to Thessalonica. Compare 1 Cor. i. 14. Phil. il. iv. 1.

Ver. 20. ὑμεῖς γάρ. Ye indeed.

- 3. Διο, μηκέτι στέγοντες, ευδοκήσαμεν καταλειφθήναι έν Αθήναις μώ- 1 νοι, καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τον ἀδελφον ήμων, καὶ διάκονον τοῦ θιοῦ, ? καὶ συνεργον ήμων έν τῷ εὐαγγελίω τοῦ Χριστοῦ, είς τὸ στηρίξαι ὑμας, και παρακαλέσαι ύμας περί της πίστεως ύμων, τφ μηδένα σαίνεσθαι έν 3 ταίς θλίψεσι ταύταις αὐτοὶ γὰρ οίδατε ὅτι είς τοῦτο κείμεθα καὶ γὰρ Ι ότε προς ύμας ήμεν, προελέγομεν ύμιν ότι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθώς καὶ έγένετο, καὶ οίδατε. Διὰ τοῦτο κάγω, μηκέτι στέγων, ἐπεμψα είς : τὸ γνωναι την πίστιν ύμων, μή πως έπείρασεν ύμας ὁ πειράζων, καί είς κενον γένηται ο κόπος ήμων. Αρτι δε έλθόντος Τιμοθέου προς ήμας 6 άφ΄ ύμων, καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμίν την πίστιν καὶ την άγάπην ὑμων, και ότι έχετε μνείαν ήμων αγαθήν πάντοτε, έπιποθούντες ήμας ίδει, καθάπερ καὶ ήμεῖς ὑμᾶς διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοὶ, ἐφ΄ ὑμίν, ῖ έπὶ πάση τῆ θλίψει καὶ ἀνάγκη ἡμῶν, διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως. ὅτι νῦν 8 ζωμεν, έαν ύμεις στήκητε έν Κυρίφ. Τίνα γαρ εύχαριστίαν δυνάμεθα 9 τῷ Θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν, ἐπὶ πάση τῷ χαρᾳ, ἡ χαίρομεν δί ύμας έμπροσθεν του Θεού ήμων; νυκτός και ήμέρας ύπερ έκ περισσού 10 δεόμενοι είς το ίδειν ύμων το πρόσωπον, και καταρτίσαι τα ύστερήματα της πίστεως ύμων. Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ πατηρ ήμων, καὶ ὁ κύριος 11 ήμων Ίησους Χριστός, κατευθύναι την όδον ήμων πρός ύμας τίμας δέ 12 ο Κύριος πλεονάσαι και περισσεύσαι τη άγάπη είς άλληλους και είς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας 13 αμέμπτους έν άγιωσύνη, έμπροσθεν του Θεού και πατρός ήμων, έν τη παρουσία του κυρίου ήμων Ίησου Χριστού μετά πάντων των άγίων αύτου.
- 4. ΤΟ λοιπον ούν, άδελφοί, έρωτωμεν ύμας, και παρακαλούμεν έν Ι κυρίψ Ίησου, καθώς παρελάβετε παρ ήμων το πως δει ύμας περιπατείν,? καὶ ἀρέσκειν Θεῷ, ἵνα περισσεύητε μάλλον οἴδατε γὰρ τίνας παραγ

Ver. 2. καὶ συνεργὸν ἡμων. Omitted by S. with Cod. A. and the Vulgate.—Cod. B. omits καὶ διάκονον τοῦ Θεοῦ, and ημῶν. So likewise G., adding τοῦ Θεοῦ after συνεργόν.—περὶ τῆς πιστ. G. ὑπέρ.—7. S. τῆ ἀναγκη καὶ λλίψει.—18. Χριστοῦ Bracketed by K. Chap. IV. Ver. 1. τὸ πῶς δ. G. K. Somit the article.

πόθον ὑμῶν. When I could no longer control power to escape persecution. my anxiety on your account. See on 1 Cor. Ver. 5. ὁ πειράζων. See on Matt. iv. 3 ix. 12. It should seem from this passage, Ver. 8. ζωμεν. Live happily; as in 1 Som. either that the directions given in Acts xvii. x. 24. LXX. So Senec. Epist. 99. In lon-15, were countermanded, or that Timothy gissims vita minimum est quod vivitur. was sent from Athens to Thessalonica.

one might be daunted; for είς τὸ μηδίνα κ. in the next verse; both of which are em-7. λ. Though σαίνειν properly signifies to ployed as the latter is in 2 Cor. ix. 8, and famn, it has the sense of oxider in D. Laert. elsewhere. Hence Athanasius infers the unity VII. 1. 21; et alibi. Of κεῖσθαι, see on Luke of the Father and the Son.

Ver. 4. μέλλομεν θλίβεσθαι. It seems Matt. xvi. 27. xxv. 31. 2 Thess. i. 10. likely that an objection had been raised against

CHAP. III. Ver. 1. στέγοντες. Scil. τὸν St. Paul, because he did exert his miraculous

Ver. 11. κατευθύναι. Aor. L. opt. 3 Ver. 3. τῷ μηδένα σαίνεσθαι. That no sing. So also πλεονάσαι and περισσεύσαι

Ver. 13. à yiwv. Holy angels. Compare

3 γελίας έδώκαμεν ύμιν δια του κυρίου Ίησου. Τουτο γαρ εστι θέλημα 4 του Θεού, ὁ άγιασμὸς ὑμῶν ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας είδέναι 5 έκαστον ύμων το έαυτου σκεύος κτασθαι έν άγιασμω καὶ τιμη, μη έν 6 πάθει επιθυμίας, καθάπερ και τὰ έθνη τὰ μὴ είδύτα τὸν Θεύν τὸ μὴ ύπερβαίνειν καὶ πλεονεκτείν έν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι έκδικυς ο Κύριος περί πάντων τούτων, καθώς και προείπαμεν ύμιν, καί 7 διεμπρτυράμεθα. Ου γαρ εκάλεσεν ήμας ο Θεός έπι ακαθαρσία, αλλ' δεν άγιασμω. Τοιγαρούν ο άθετων ούκ ανθρωπον άθετει, άλλά τον θεον, τον και δόντα το πνευμα αυτου το άγιον είς ήμας.

Περί δὲ τῆς φιλαδελφίας, οὐ χρείαν έχετε γράφειν ύμιν αὐτοὶ γὰρ 10 ύμεις θεοδίδακτοί έστε είς το αγαπάν αλλήλους και γάρ ποιείτε αὐτο είς πάντας τους άδελφους τους έν όλη τη Μακεδυνία. Παρακαλούμεν 11 δε ύμας, αδελφοί, περισσεύειν μαλλον, και φιλοτιμείσθαι ήσυχάζειν, καὶ πράσσειν τὰ ίδια, καὶ έργάζεσθαι ταῖς ίδιαις χερσὶν ύμῶν, καθώς 12 υμίν παρηγγείλαμεν ίνα περιπατήτε εύσχημόνως πρός τους έξω, καί

μηδενός χρείαν έχητε.

ΟΥ θέλω δὲ υμᾶς ἀγνοείν, ἀδελφοί, περί των κεκοιμημένων, ίνα μή 14 λυπήσθε, καθώς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες έλπίδα. Εί γὰρ πιστεύομεν οτι Ίησους απέθανε και ανέστη, ουτω και ο Θεός τους κοιμηθέντας δια 15 τοῦ Ίησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ Κυρίου, οτι ήμεις οι ζώντες, οι περιλειπόμενοι είς την παρουσίαν του Κυρίου, 16 οὐ μη φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας. ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, έν φωνη άρχαγγέλου, και έν σάλπιγγι Θεού, καταβήσεται απ' ούρα-17 νου, και οι νεκροί εν Χριστφ αναστήσονται πρώτον έπειτα ήμεις οι

Ver. 6. G. K. S. προείπομεν.—8. τον καὶ δόντα. Al. τον διδόντα. G. K. S. είς υμάς.—11. ίδίαις. Enclosed by K. within brackets.—13. G. K. S. θέλομεν.

culum. The precept is well illustrated by in ver. 16. Compare also 1 Cor. xv. 18. I Cor. vi. 15, sqq.

Ver. 8. δάθετων. Scil. την κλησιν αύτοῦ ἐν ἀγιασμῷ.

John iii. 23.

Ver. 11. φιλοτιμείσθαι.

which the apostle would restrain within ra- 18. 23. 51, 52.

CHAP. IV. Ver. 4. σκεύος. The body; tional bounds, by reflection on the consolatory as in ! Sam. xxi. 5. LXX. 2 Cor. iv. 7. truth of a resurrection. Some would con-Thus also Cic. Tusc. Quæst. I. 22. Corpus strue διά τοῦ Ίησοῦ, in ver. 14, with ἄξει, quidem quasi vas est, aut aliquod animi recepta- but the preposition has rather the force of iv

1 er. 15. hueig of Zwyteg, Such of us, Ver. 6. έν τῷ πράγματι. In this matter; i. e. of mankind in general, as are left alive viz. of unchastity. So the article is used in at the last day. St. Paul frequently thus as-2 Cor. vii. 11. The apostle seems to allude sociates himself with those of whom he is to the practice of making gain by pandering speaking (Rom. iii. 8. 1 Cor. x. 80. Gal. ii. 4. Tit. iii. 3. Heb. ii. 4), and although the Thessalonians understood him to announce the near approach of the day of judgment, it Ver. 9. Osodidaktoi. See Mutt. xxii. 39. is clear from his second Epistle, that such was not his meaning. Compare also 2 Cor. iv. See on Rom. 14. Phil. iii. 11. As to the circumstances of the resurrection, he states that the last ge-Ven 13. Kekolunuiver. The dead; as in neration will not die at all; but that they John xi. 11. It should seem that the Thes- will not be received into the presence of the salonians still adhered to the heathen custom Lord before those who have died already, but of extravagant lamentation for the dead; simultaneously. Compare 1 Cor. xv. 12, 13.

ζωντες, οι περιλειπόμενοι, αμα συν αυτοίς άρπαγησόμεθα έν νεφέλαις, είς απάντησιν του Κυρίου είς αέρα, και ούτω πάντοτε συν Κυρίω εσόμεθα. "Ωστε παρακαλείτε άλλήλους έν τοίς λόγοις τούτοις.

5. Περί δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοὶ, οὐ χρείαν έχετε! ύμιν γράφεσθαι. αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε, ὅτι ἡ ἡμέρα Κυρίου, ὡς? κλέπτης έν νυκτὶ, ουτως έρχεται. "Όταν γὰρ λέγωσιν, Εἰρήνη καὶ ἀσφά-3 λεια, τότε αιφνίδιος αὐτοις έφίσταται όλεθρος, ωσπερ ή ωδίν τη έν γαστρί έχούση καὶ οὐ μη έκφύγωσιν. Ύμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, οὐκ έστὲ ἐτ Ι σκότει, ΐνα ή ήμέρα ύμιας, ώς κλέπτης, καταλάβη. Πάντες ύμεις υιοί : φωτός έστε, και υίοι ήμέρας ουκ έσμεν νυκτός, ουδε σκότους. Αραδ ούν μη καθεύδωμεν, ώς και οι λοιποί, αλλα γρηγορώμεν και νήφωμν. Οί γὰρ καθεύδοντες, νυκτὸς καθεύδουσι καὶ οἱ μεθυσκόμενοι, νυκτὸς τ μεθύουσιν· ήμεις δὲ, ήμέρας ὅντες, νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίσ-8 τεως καὶ άγάπης, καὶ περικεφαλαίαν έλπίδα σωτηρίας. ὅτι οὐκ έθετο 9 ήμας ο Θεός είς οργην, άλλ' είς περιποίησιν σωτηρίας, διά του κυρίον ήμων Ίησου Χριστού, του αποθανόντος ύπερ ήμων, ίνα, είτε γρηγο-10 ρωμεν είτε καθεύδωμεν, αμα συν αυτώ ζήσωμεν. Διο παρακαλείτε αλ-11 λήλους, καὶ οἰκοδομεῖτε είς τὸν ένα, καθώς καὶ ποιεῖτε.

ΈΡΩΤΩΜΕΝ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, είδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν, 18 καὶ προϊσταμένους ύμων έν Κυρίω, καὶ νουθετούντας ύμας καὶ ἡγείσθαι 18 αὐτοὺς ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ ἐν ἀγάπη, διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν έαυτοίς. Παρακαλούμεν δε ύμας, αδελφοί, νουθετείτε τους ατάκτους, 14 παραμυθείσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμείτε προς πάντας. 'Οράτε, μή τις κακύν άντι κακού τινι άποδώ· άλλα πάν 15 τοτε τὸ άγαθὸν διώκετε καὶ είς άλλήλους καὶ είς πάντας. Πάντοτε 16 χαίρετε άδιαλείπτως προσεύχεσθε έν παντί εύχαριστείτε τουτο γω 17 θέλημα Θεού έν Χριστῷ Ίησοῦ είς ὑμᾶς. Τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε 19 προφητείας μη έξουθενείτε πάντα δοκιμάζετε το καλον κατέχετε 20

Ver. 3. δταν γάρ λ. G. K. S. omit γάρ.—5. παντες υμείς. The same insert γάρ. -15. καὶ εἰς ἀλλ. S. omits καί.-21. πάντα. Al. πνεύματα. Compare 1 Cor. xii. 10. 1 John iv. 1. G. K. S. insert di.

CHAP. V. Ver. 1. περί δὲ τῶν χρόνων Ver. 10. εἴτε γρηγ. εἴτε καθεύδωμεν. κ. τ. λ. Compare Matt. xxiv. 36, sqq. xxv. 1, Whether we are alive or dead. The verbs we

thenism: us passim.

Ver. 7. νυκτός μιθύουσιν. Day-drunken- or respect. ness was regarded even by the Heathens as peculiarly disgraceful.

Ver. 8. ενδυσάμενοι θώρακα κ. τ. λ. Compare Eph. vi. 14, sqq. The duty of watchfulness probably suggested this second metaphor taken from a soldier on guard.

Ver. 9. περιποίησιν σωτηρίας. That is,

σωτηρίαν περιποιουμένην.

plainly transferred to a different sense from Ver. 4. in oriotes. In the darkness of hea- that in which they have been previously used.

Ver. 12. sidivat. To know: i. c. to esteen

Ver. 14. ἀσθενῶν. Scil. τῷ πίστει. Compare Rom. xiv. 2.

Ver. 19. τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε. S∞

on Rom. xii. 11

Ver. 20. προφητείας. See on 1 Cor. xii. 28. Probably máyra dokumážere may reits to the gift of discerning of spirits.

- 23 απο παντός είδους πονηρού απέχεσθε. Αὐτός δὲ ὁ Θεὸς τῆς είρήνης άγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῷ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ 24 τηρηθείη. Πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὸς καὶ ποιήσει.
- -26 Αδελφοί προσεύχεσθε περί ήμων. `Ασπάσασθε τοὺς ὰδελφοὺς πάν27 τας εν φιλήματι ὰγίψ. 'Ορκίζω ὑμᾶς τὸν Κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν
 28 ἐπιστολὴν πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἀδελφοῖς. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. 'Αμήν.

Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη έγράφη ἀπὸ Αθηνῶν.]

Ver. 28. 'Αμήν. Omitted by G. S.; and by K. enclosed within brackets.

Ver. 23. ἀγιάσαι. See on John xvii. 17. that this Epistle, and perhaps the others, were Ver. 27. ὀρκίζω ὑμᾶς τὸν Κ. See on sent by the elders, and read by them to the Matt. xvi. 63. This verse seems to indicate congregation.

ΠΑΥΛΟΎ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΎ Η ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

[The main object of this Epistle was to correct an erroneous notion, which had been formed from the misconception of certain expressions in the former letter (Thess. iv. 15. 17. v. 4. 6), that the day of judgment was near at hand. With the rectification of this mistake the second chapter is wholly occupied; the first being devoted to the consolation of the new converts, and the last to their instruction and improvement. It is evident that the Epistle was written very shortly after the first, A. D. 52; and while Silas and Timothy still remained with St. Paul at Corinth. It has the same attestations to its genuineness and authenticity as the other Epistle; and the prophecy relating to the Man of Sin, of which the accomplishment is so manifestly progressing, in the corruptions and the arrogance of the Church of Rome, affords a most unquestionable proof of the Apostle's inspiration.]

1. ΙΙΑΥΛΟΣ καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος, τῷ ἐκκλησία Θεσσαλο- Ενικέων ἐν Θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰοήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ, καθὼς δ ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἐνὸς ἐκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους' ὥστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν ἐκαυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως, ἐν πᾶσι τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν, αῖς ἀνέχεσθε (ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ Θεοῦ') εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς ὁ τῆς βιισιλείας τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ῆς καὶ πάσχετε' εἴπερ δίκαιον παρὰ θ Θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν, καὶ ὑμῖν τοῖς θλι-ῖ βομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῷ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ, ἐν πυρὶ φλογὸς διδύντος δ ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι Θεὸν, καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσι τῷ εὐαγγελίψ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ' οἴτινες δίκην τίσουσιν, ὅλεθρον θ αἰώνιον, ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. ὅταν ἔλθη ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς άγίοις αὐτοῦ, καὶ θαυμασθῆναι 10

Ver. 8. S. έν φλογί πυρός. K. encloses Χριστοῦ within brackets.

CHAP. I. Ver. 5. ἔνδειγμα. Supply δ ἐστί. This clause is parenthetical, intimating that the sufferings of sincere Christians are a proof that there will be a day of final judgment, when all will be rewarded according to their works. The words εἰς τὸ καταξιωθῆναι connect with and depend upon αἰς ἀνέχεσθε.

Ver. 6. είπερ. Inasmuch as: for 'πεί. 50 in 1 Pet. ii. 3, et alibi.

Ver. 8. έν πυρὶ φλογός. These words are to be construed forward with διδόντος is-δίκησιν, rather than backward with έν τÿ ἀποκαλύψει. Compare 2 Pet. iii. 7. Res. xx. 15. xxi. 8.

εν πασι τοις πιστεύουσιν (ότι έπιστεύθη το μαρτύριον ήμων εφ' ύμας) 11 έν τη ήμέρα έκείνη. Είς δ και προσευχόμεθα πάντοτε περι ύμων, ίνα ύμας αξιώση της κλήσεως ο Θεος ήμων, και πληρώση πασαν ευδοκίαν 12 αγαθωσύνης καὶ έργον πίστεως έν δυνάμει. ὅπως ένδοξασθή τὸ ὅνομα του κυρίου ήμων Ίησου Χριστου έν ύμιν, και ύμεις έν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου Ίησοῦ Χριστοῦ.

2. ΈΡΩΤΩΜΕΝ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυ-2ρίου ήμων Ίησου Χριστου, και ήμων έπισυναγωγής έπ αυτόν, είς τὸ μή ταχέως σαλευθήναι ύμας από του νοός, μήτε θροείσθαι, μήτε διά πνεύματος, μήτε δια λόγου, μήτε δι έπιστολης, ώς δι ήμων, ώς ὅτι 3 ένέστηκεν ή ήμέρα του Χριστου. Μήτις υμάς έξαπατήση κατά μηδένα τρόπον ότι, έὰν μη ἔλθη ή ἀποστασία πρώτον, καὶ ἀποκαλυφθη ὁ ἄν-4θρωπος της άμαρτίας, ο υίος της άπωλείας, ο άντικείμενος και ύπεραιρόμενος έπὶ πάντα λεγόμενον Θεον η σέβασμα, ωστε αὐτον είς τον ναον 5 τοῦ Θεοῦ, ώς Θεὸν, καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἐαυτὸν ὅτι ἔστι Θεός. Οὐ 6 μνημονεύετε, ὅτι, ἔτι ῶν πρὸς ὑμᾶς, ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; Καὶ νῦν

Ver. 10. πιστεύουσιν.--12. Ι. Χ. έν ὑμῖν. Κ. encloses Χρ. in brackets. Chap. II. Ver. 2. τοῦ Χρ. G. K. S. τοῦ κυρίου.—4. ὡς Θεόν, Omitted by G. S.

among the generality of believers.

Ver. 11. καὶ πληρώση κ. τ. λ. That God may prosper your good intentions, and perfect the fruits of your faith, by the power of his grace. Some understand εύδοκίαν άγαθωσύνης of the Divine goodness: but unquesnonably it must have the same reference with ίργον πίστεως.

CHAP. II. Ver. 1. υπέρ. Concerning: 44 in Rom. ix. 27. 2 Cor. i. 8. viii. 23, 24. So Virg. Æn. 1. 750. Multa super Priamo rogitans, super Hectore multa.—The word incovaywyn implies the gathering together of quick and dead at Christ's second coming. Compare Matt. xxiv. 31. 1 Thess. iv.

inspiration. Both λόγου and ἐπιστολῆς should perhaps be connected with wig di doctrine of papal supremacy. ημών, as it appears to have been the practice, even in these early times, to forge messages and letters from the apostles, as well as to feign revelations, for the purpose of sanctioning particular doctrines. See Acts xv. 24. 2 Per. ii. 1. 1 John iv. 1. Hence, in the spostle's genuine letters, the salutation was always written with his own hand. See on Rom. xvi. 24. 'Compare ver. 15.

plainly an ellipsis, which the E. T. has cor- 23.

Ver. 10. δτι ἐπιστιύθη κ. τ. λ. Since δταν rectly supplied thus: That day shall not come, iλθy κ. τ. λ. clearly connect with iv τη except, &c. The apostacy, which this strikημέρα ἐκείνη, this parenthesis seems to be ing prediction announces, has been variously introduced to particularize the Thessalonians explained; but though an unfulfilled prophecy must be, in its very nature, ambiguous, every part of it applies so accurately to the corruptions of the Romish church, that it is scarcely possible to mistake the reference. In 1 Tim. iv. 13, St. Paul alludes to the same apostacy; and the description of Antichrist (Rev. xvii. 1), as well as the predictions of the little horn and the blasphemous king in the book of Daniel, have doubtless the same import. Although the title of the MAN OF SIN, and the terms employed throughout, are in the singular number, yet the whole succession of Popes is intended, according to the usual phraseology of prophetical language. Of the expression ο νίος της άπωλείας, see on Matt. xxiii. 15, It is applied to the Ver. 2. διά πνεύματος. By pretended traitor Judas in John xvii. 12; and treachery against Christ is assuredly involved in the

Ver. 4. δ άντικείμενος κ. τ. λ. The character developed in this verse accords exactly with the pope's invasion of the Divine prerogative in condemning and absolving men; his assumption of Divine titles, such as our Lord God the Pope; and his pretensions to an authority above the Scriptures.—By ναὸς Θεοῦ is meant the church of Christ. Compare 1 Cor. iii. 16. 2 Cor. vi. 16. 1 Tim. iii. 15. Ver. 3. bri, idv μη iλθη κ. τ. λ. There is Rev. iii. 12.—Of σiβασμα, see on Acts xvii.

[II. 7—III. 5.

τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν έν τῷ ἐαυτοῦ καιρῷ. Τὸ 7 γὰι μυστήριον ήδη ένεργείται της ανομίας μόνον ὁ κατέχων αρτι, έως έκ μέσου γένηται. Καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ον ὁ Κύριος δ αναλώσει τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ καταργήσει τῷ ἐπιφανεία της παρουσίας αὐτοῦ οὖ έστιν ή παρουσία κατ ένέργειαν τοῦ 9 Σατανα, έν πάση δυνάμει καὶ σημείος καὶ τέρασι ψεύδους, καὶ έν πάση 10 απάτη της αδικίας, έν τοῖς απολλυμένοις, ανθ' ων την αγάπην της αληθείας ουκ έδέξαντο, είς τό σωθήναι αυτούς. Καὶ διὰ τοῦτο πέμψει 11 αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνέργειαν πλάνης, είς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει Ιλ ίνα κριθώσι πάντες οι μη πιστεύσαντες τη άληθεία, άλλ' εὐδοκήσαντες έν τη άδικία. Ήμεις δε όφείλομεν εύχαριστείν τῷ Θεῷ πάντοτε περίβ ύμων, αδελφοί ήγαπημένοι ύπο Κυρίου, ότι είλετο ύμας ο Θεος απ' αρχής είς σωτηρίαν, εν άγιασμφ πνεύματος καὶ πίστει άληθείας, είς ο 14 εκάλεσεν ύμας δια του εύαγγελίου ήμων, είς περιποίησιν δόξης του κυρίου ήμων Ίησου Χριστου. Άρα ουν, άδελφοί, στήκετε, καὶ κρατείτε 15 τας παραδόσεις, ας έδιδαχθητε, είτε δια λόγου, είτε δι έπιστολής ήμων. Αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμων Ἰησοῦς Χριστὸς, καὶ ὁ Θεὸς καὶ τα 16 τηρ ήμων, ο άγαπήσας ήμας, και δούς παράκλησιν αίωνίαν και ελπίδα άγαθην εν χάριτι, παρακαλέσαι ύμων τὰς καρδίας, καὶ στηρίξαι ύμας Ι έν παντί λόγω και έργω άγαθω.

3. ΤΟ λοιπον, πρυσεύχεσθε, άδελφοί, περί ήμων, ίνα ο λόγος του! Κυρίου τρέχη και δοξάζηται, καθώς και πρός ύμας και ίνα ρυσθύ-! μεν από των ατόπων και πονηρών ανθρώπων ου γαρ πάντων ή κίστις. Πιστός δέ έστιν ὁ Κύριος, δς στηρίξει ύμας, καὶ φυλάξει ἀπὸ 3 τοῦ πονηροῦ. Πεποίθαμεν δὲ έν Κυρίω ἐφ΄ ὑμας, ὅτι, α παραγγέλ 4 λομεν ὑμῖν, καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. Ὁ δὲ Κύριος κατευθύναι ὑμῶν 5

Ver. 8. δ Κύριος. G. K. S. adds Ίησοῦς.—10. ἐν τ. ἀπολλ. S. omits ἐν.—11. S. π ίμ π ει.—13. Κ. εϊλ α το.—17. στηρίξαι ύμας. 8. omits the pronoun, and Κ. α closes it in brackets. S. K. έργψ καὶ λ.

i. e. the restraining power. This is generally tion the absurd legends of the saints. understood of the Roman empire; and o caτεχων, in the next verse, of the succession of scheme of redemption was pre-ordained by Emperors, just as ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀμαρτίας God, and salvation had been offered to, and is the succession of Popes. Although the ini- accepted by, the Thessalonians, by means of quity in question was already secretly at work—the sanctification of the Spirit, and faith in in the apostle's age, yet it was not till the emperor of Rome was taken (in uisou) out of the way, that the Bishop of Rome was advanced in his stead.—With & garixwy supply

Ver. 9. εν πάση δυνάμει κ. τ. λ. Nothing can agree more fully with this description than the pretended miracles and other frauds and impositions of the church of Rome.

Ver. 11. τῷ ψεύδει. For example, the

Ver. 6. To karixov. That which restraineth; doctrine of Transubstantiation; not to men-

Ver. 13. ἀπ' ἀρχης. From eternity. The Christ.

CHAP. III. Ver. 1. Toexy. May spread rapidly. The metaphor is borrowed from race. So Ps. exlvii. 15. LXX. Inc taxous δραμείται ο λόγος αύτοῦ.

Ver. 2. ϊνα ρυσθώμεν κ. τ. λ. Probably from the Jews. See Acts xviii. 13.

Ver. 3. ἀπό τοῦ πονηρού. See on Mett.

τας καρδίας είς την αγάπην του Θεού, και είς την υπομονήν του Χριστού.

6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησου Χριστού, στέλλεσθαι ύμας από παντός αδελφού ατάκτως περιπα-7 τούντος, και μη κατά την παράδοσιν, ην παρέλαβε παρ' ήμων. Αυτοί 8 γαρ οίδατε, πως δεί μιμείσθαι ήμας. ὅτι οὐκ ήτακτήσαμεν έν ύμιν, οὐδὲ δωρεάν άρτον έφάγομεν παρά τινος, άλλ' έν κόπω καὶ μόχθω, νύκτα 9καὶ ἡμέραν έργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν οὐχ ὅτι ουκ έχομεν έξουσίαν, αλλ΄ ίνα έαυτους τύπον δωμεν ύμιν εις το μιμείσ-10 θαι ήμας, Καὶ γὰρ, ὅτε ήμεν πρὸς ὑμας, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, 11 ότι, εί τις οὐ θέλει έργάζεσθαι, μηδε έσθιέτω. 'Ακούομεν γάρ τινας περιπατούντας έν ύμιν ατάκτως, μηδέν έργαζομένους, αλλά περιεργαζομέ-12 νους. Τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν, καὶ παρακαλοῦμεν διὰ τοῦ κυρίου ήμων Ίησου Χριστού, ίνα, μετά ήσυχίας έργαζόμενοι, τον εαυ-13 των άρτον έσθίωσιν, Υμείς δε, άδελφοί, μη έκκακήσητε καλοποιούντες. 14 εί δέ τις ουχ ύπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημει-15 οῦσθε καὶ μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα έντραπῆ καὶ μὴ ὡς έχθρὸν 16 ήγεισθε, άλλα νουθετείτε ως άδελφόν. Αὐτος δε ο Κύριος της είρήνης δίη ύμιν την ειρήνην δια παντός έν παντί τρόπω. Ο Κύριος μετά πάντων ύμων.

17 Ο ασπασμός τη έμη χειρί Παύλου, ο έστι σημείον έν πάση έπισ-18τολή ούτω γράφω. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ύμων. 'Αμήν.

[Πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα έγράφη ἀπὸ Αθηνῶν.]

Ver. 5. την ὑπομονήν. G. K. S. are without the article.—6. παρέλαβε. K. S. παρέλαβον. Al. παρελάβετε.—18. 'Αμήν. Enclosed by K. within brackets.

Ver. 17. τỹ ἐμῆ χειρί. See on 2 Thess.

similar to that of Christ.

to avoid. See on 2 Cor. viii. 20.

Ver. 11. μηδέν έργ. άλλα περιεργ. So Demosth. Phil. IV. έξ ων έργάζη ή περι- ii. 2. εργάζη. Compare Ecclus. iii. 23. LXX.

Ver. 5. ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ. Patience 1 Tim. v. 18. The verb περιεργάζεσθαι denotes an impertinent meddling in other per-Ver. 6. στέλλεσθαι. Το guard against; sons' affairs. With vv. 13, 14, compare Matt. xviii. 16, 17. 1 Cor. v. 9. 11.

ΠΑΥΛΟΎ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΎ Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

[Timothy was a native of Lystra, and a convert of St. Paul. Under the pious care of his mother and grandmother (Acts xvi. 1. 2 Tim. iii. 15), he became well acquainted with the Scriptures, and shortly after his conversion was ordained to the ministry, at a compantively early age (1 Tim. iv. 12. 14. 2 Tim. i. 6). He was a constant companion of the apostle's travels, until he was appointed to the government of the church at Ephens (1 Tim. i. 3). He is said to have suffered martyrdom at Ephesus, A. D. 97. The object of this Epistle was two-fold: -1. To caution Timothy against false teachers (cli. i.); and 2. To furnish him with directions for the administration of the Ephesian church, with respect to the performance of divine worship (ii.), the ordination of bishops and deacons (iii.), the emmtial importance of purity of doctrine and holiness of life to the character of a Christian ministre (iv.), and the conduct to be pursued with respect to the laity, widows, elders, offenders, and slaves (v. 1-vi. 2). In conclusion, the apostle condemns perverse and trifling controversion, censures avarice, enjoins godliness, admonishes the rich, and gives a final caution to Timothy himself (vi. 3-21.) Some would place the date of this Epistle as early as the year 56; but when St. Paul delivered his charge to the Ephesian elders at Miletus, no false teacher had yet appeared (Acts xx. 29, 30), and he then had no expectation of visiting Ephesus again (Acts xx. 21). It is more probable, therefore, that it was written after his first imprisonment at Rome, when his intended journey to Colosse (Philem. 22) might also include a visit to Ephesus, and thus accord with 1 Tim. iii. 14. The preferable opinion, therefore, is that which assigns it to the year 64. The Epistle is cited or alluded to by ecclesiastical writers, in regular succession, from Clement downward; and it has always been regarded as the undisputed production of St. Paul. I

1. ΠΑΥΛΟΣ, ἀπόστολος Ιησοῦ Χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ σω ι τῆρος ἡμῶν, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, Τιμοθέψ, ἐγνησίψ τέκνψ ἐν πίστει χάρις, ἔλεος, εἰρήνη, ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

Καθώς παρεκάλεσά σε προσμείναι έν Έφέσω, πορευύμενος είς Μα- εκδονίαν, ΐνα παραγγείλης τισί μη ετεροδιδασκαλείν, μηδε προσέχεν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αίτινες ζητήσεις παρέχουσι μάλ-

Ver. 1. suplov. Omitted by G. K. S.—4. R. οίκοδομίαν.

CHAP. I. Ver. 1. Intraγήν. Some understand the command to write this Epistle; sense, but the word implies St. Paul's appointment ver. It to the apostleship, κατά τὸ θέλημα Θεοῦ for what (2 Cor. i. l. Gal. i. l). Compare 2 Tim. i. l. In the Ver. 2. γνησίφ. Properly a legitimate son. supplies The term is employed with reference to the E. T. sincerity of Timothy, and his conversion to

Christianity by Paul himself.

Ver. 8. καθώς παρεκάλεσα κ. τ. λ. The sense, which is here incomplete, is resumed at ver. 18, after one of those long parentheses, for which St. Paul's writings are remarkable. In the mean time the words so do may be supplied, as a temporary apodosis, from the E. T.

Ver. 4. μύθοις. The fables and traditions of the Rabbins. Tit. i. 14. Ίσυδαϊκοῖς μύθοις.

5 λον η οικονομίαν Θεού την έν πίστει (τὸ δὲ τέλος της παραγγελίας έστιν άγάπη έκ καθαράς καρδίας, και συνειδήσεως άγαθής, και πίστεως δ ανυποκρίτου ων τινές αστοχήσαντες, έξετραπησαν είς ματαιολογίαν, 7 θέλοντες είναι νομοδιδάσκαλοι, μη νοούντες μήτε α λέγουσι, μήτε περί 8 τίνων διαβεβαιούνται. Ο ίδαμεν δε ότι καλός ο νόμος, έάν τις αὐτῷ 9 νομίμως χυήται, είδως τουτο, ότι δικαίψ νόμος οὐ κείται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυπυτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ άμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις. 10 πατραλώαις καὶ μητραλώαις, ἀνδροφόνυις, πύρνοις, ἀρσενοκοίταις, ανδραποδισταίς, ψεύσταις, επιόρκοις, και είτι ετερον τη ύγιαινούση 11 διδασκαλία αντίκειται, κατά το εύαγγέλιον της δόξης του μακαρίου 12 θεοῦ, δ ἐπιστεύθην ἐγώ. καὶ χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ίησοῦ τῷ κυρίφ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο, θέμενος είς διακονίαν, 13 τον πρότερον όντα βλάσφημον και διώκτην και ύβριστήν άλλ' ήλεήθην, 14 οτι άγνοων εποίησα εν άπιστία ύπερεπλεύνασε δε ή χάρις του Κυρίου 15 ήμων, μετά πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς εν Χριστῷ Ίησοῦ. πιστὸς ὁ λόγος, καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ίησοῦς ῆλθε είς τὸν κόσμον 16 άμαρτωλούς σώσαι, ών πρώτός είμι έγώ άλλα δια τοῦτο ήλεήθην, ίνα έν έμοι πρώτω ένδείξηται Ίησους Χριστός την πάσαν μακροθυμίαν, προς υποτύπωσιν των μελλόντων πιστεύειν έπ' αὐτῷ είς ζωὴν αίώνιον. 17 τφ δὲ βασιλεί τῶν αἰώνων, ἀφθάρτφ, ἀοράτφ, μόνφ σοφῷ Θεῷ, τιμὴ 18 καὶ δόξα είς τοὺς αἰωνας των αίωνων. Αμήν.) Ταύτην την παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατά τὰς προαγούσας 19 έπι σε προφητείας, ίνα στρατεύρ έν αυταίς την καλην στρατείαν, έχων πίστιν και άγαθην συνείδησιν, ην τινές άπωσάμενοι, περί την πίστιν

Ver. 17. μόνφ σοφφ. G. K. S. omit σοφφ.

With respect to the geneulogical pedigrees, Josephus speaks of some (Apion. L 6, 7), which went back two thousand years. Hence the epithet daspavrous. These were kept with a view to prove their boasted descent from Abraham, to the merit of which they looked for salvation; and the controversies concerning them tended only to foster dissention, having nothing to do with the Divine plan of redemption through fuith in Christ. The true reading is oikovopiav, not oikodopiav.

ing: with reference to mapayyeidye in ver.

3. See also ver. 18; and ch iv. 11.

Ver. 6. αστοχήσαντες. Having missed their sim: and so in 2 Tim. ii. 18. metaphor was suggested by rilog. Properly ietreinery means to turn out of the way. Jomph. Ant. XIII. 18. έξετράπησαν της odov duraiac.

mate design.

Ver. 11. κατά τὸ εὐαγγέλιον. This connects immediately with ὑγιαινούση, and teaches that the Gospel is confirmatory of the moral law. Of the construction of $\pi \iota \sigma$ τευθήναι with an accusative, see on Rom.

Ver. 16. διὰ τοῦτο. Because Christ came to save sinners. The particle Iva denotes, as usual, not the cause, but the effect. See on Matt. i. 22. Since ὑποτύπωσις signifies the impression made by a stamp, i. e. an exact re-Ver. 5. της παραγγελίας. Of your preach- semblance; the meaning is, that St. Paul's conversion afforded a perfect representation of that mercy, upon which all future believers might rely for salvation. As employed in 2 Tim. i. 13, the word may signify a sketch or outline of Christian doctrine; such as the Apostle's Creed.

Ver. 18. κατά τάς πρ. έπι σε προφητείας. According to the prophetic revelation fore-di-Ver. 8. νομίμως. According to its legiti- recting us respecting you. Compare 1 Tim.

έναυάγησαν ων έστιν Υμέναιος καὶ Αλέξανδρος, οθς παρέδωκα τῷ 20 Σατανά, ίνα παιδευθώσι μη βλασφημείν.

2. ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν πρώτον πάντων ποιείσθαι δεήσεις, προσ-1 ευχάς, έντεύξεις, εύχαριστίας, ύπερ πάντων ανθρώπων ύπερ βασι-? λέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῷ ὄντων, ἴνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν έν πάση εὐσεβεία καὶ σεμνότητι. Τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ ἀπο-3 δεκτον ενώπιον του σωτήρος ήμων Θεού, δς πάντας ανθρώπους θέλει4 σωθήναι, καὶ είς επίγνωσιν άληθείας έλθείν. Είς γάρ Θεός, είς καὶ 3 μεσίτης Θεού καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστός Ίησούς, ὁ δοὺς ἐαν-6 τον αντίλυτρον ύπερ παντων το μαρτύριον καιροίς ιδίοις, είς ο ετέθην? έγω κήρυξ και απόστολος, (αλήθειαν λέγω έν Χριστώ, ου ψεύδομαι) διδάσκαλος έθνων, έν πίστει καὶ άληθεία. Βούλομαι ούν προσεύχεσ-8 θαι τοὺς ἄνδρας έν παντὶ τύπψ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς και διαλογισμού ωσαύτως και τάς γυναϊκας έν καταστολή κυσμίω, 9 μετα αίδους και σωφροσύνης κοσμείν έαυτας, μη έν πλέγμασιν, η χρυσφ, ή μαργαρίταις, η ίματισμφ πολυτελεί, άλλ, ο πρέπει γυναιξίν 10 έπαγγελλομέναις θεοσέβειαν, δι έργων άγαθων. Γυνή έν ήσυχία!! μανθανέτω έν πάση ύποταγή. γυναικί δε διδάσκειν οὐκ έπιτρέπω, οὐδε 🗠 αὐθεντεῖν ἀνδρὸς, ἀλλ΄ εἶναι έν ἡσυχία. 'Αδὰμ γὰρ πρώτος έπλάσθη, Ιδ είτα Εὐα. Καὶ Αδὰμ οὐκ ἡπατήθη ή δὲ γυνη, ἀπατηθείσα, έν παραβά-14 σει γέγονε. σωθήσεται δε δια της τεκνογυνίας, εαν μείνωσιν έν πίστει 15 καὶ ἀγάπη καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης. Πιστὸς ὁ λόγος.

Ver. 7. iv Xp. Omitted by G. K. S .- 12. K. diddokeiv di yvvaiki.

Ver. 20. Υμέναιος κ Αλίξανδρος. has been doubted, but perhaps without cause, whether these are the same persons who are mentioned in 2 Tim. ii. 17. iv. 14. Acts xix. 83.—With the expression παραδούναι τῷ Earavã, compare 1 Cor. v. b.

CHAP. II. Ver. 1. δεήσεις. Deprecation of evil.—προσευχάς. Supplications for good. -ivteukeig. Prayers on behalf of others.

εύχαριστίας. Thanksgivings.

to pray for all, because there is one God over all, who wishes all mankind to be saved; and one Mediator, who gave his life a ransom for all. See on Matt. xx. 28.

Ver. 6. τὸ μαρτύριον κ. τ. λ. This passage is clearly parenthetical; and the meaning is, that the doctrine of the atonement had been testified in God's appointed time by the apostles, and to the Gentiles in particular by St. Paul.

Ver. 7. άλήθειαν λίγω κ. τ. λ. Compare Rom. ix. 1.

Ver. 9. λυ καταστολή κοσμίω. In decent apparel. Properly καταστολή denotes a long robe reaching to the ancies. The construction $l\pi \iota \sigma \kappa \circ \pi \dot{\eta}$, see on Acts xx. 17.

It might be τάς γυναϊκας κοσμείν ἐαυτάς, but since the context plainly refers to a becoming attendance on public worship, it is better to repeat προσεύχεσθαι from the last

Ver. 12. auterrain. To arrogate authority. Schol. Thucyd. III. 58. αυθέντας · κυρίος 4 δεσπότας. With the whole passage, compare 1 Cor. xi. 3. 8, 9. xiv. 34, 85.

Ver. 15. σωθήσεται δέ κ. τ. λ. This Ver. 5. είς γάρ Θεός, κ. τ. λ. We ought verse has been variously explained; but most probably it refers to the primeval curse of Eve, accompanied with the promised birth of a Redeemer (Gen. iii. 15). The import thereof is, that the sorrow of bringing forth children, denounced against the woman, would tend eventually to their salvation through the birth of the Messiah; and the change of number indicates that women go nerally are included in the bleming, if they fulfil the conditions of faith and holiness.

> CHAP. III. Ver. 1. πιστός ὁ λόγος. This formula should be referred to the statement with which the last chapter concluded. It has a backward reference in ch. iv. 9.—Of

ΕΙ τις έπισκοπης ὀρέγεται, καλοῦ έργου έπιθυμεί. Δεί οὖν τὰν 2 έπίσκοπον ανεπίληπτυν είναι, μιας γυναικός ανδρα, νηφάλεον, σώφρονα, 3 κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν μη πάροινον, μη πλήκτην, μη αίσχρο-4 κερδη, άλλ' έπιεικη, αμαχον, αφιλάργυρον του ίδιου οίκου καλώς 5 προϊστάμενον, τέκνα έχοντα εν ύποταγή μετά πάσης σεμνότητος (εί δέ τις του ίδιου οίκου προστήναι ούκ οίδε, πως έκκλησίας Θεού έπιμελή-6 σεται;) μη νεόφυτον, ίνα μη τυφωθείς είς κρίμα έμπέση του διαβόλου. 7 δεί δὲ αὐτὸν καὶ μαρτυρίαν καλην έχειν ἀπὸ τῶν έξωθεν, ἴνα μη είς 8 ονειδισμον έμπέση και παγίδα του διαβόλου. Διακόνους ώσαύτως σεμνούς, μη διλόγους, μη οίνω πολλώ προσέχοντας, μη αίσχροκερδείς, 10 εχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως έν καθαρά συνειδήσει καὶ οὖτοι δέ δοκιμαζέσθωσαν πρώτον, είτα διακονείτωσαν, ανέγκλητοι όντες. 11 Γυναίκας ώσαύτως σεμνάς, μη διαβόλους, νηφαλέους, πιστάς έν πάσι. 12 διάκονοι έστωσαν μιας γυναικός ανδρες, τέκνων καλώς προϊστάμενοι 13 καὶ τῶν ίδίων υἴκων. Οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἐαυτοῖς καλύν περιποιούνται, και πυλλην παρρησίαν έν πίστει τη έν Χριστώ 15 Ιησού. Ταυτά σοι γράφω, έλπίζων έλθειν πρός σε τάχιον έαν δέ βραδύνω, ίνα είδης πως δεί έν οίκω Θεού αναστρέφεσθαι, ητίς 16 έστιν έκκλησία Θεού ζώντος, στύλος και έδραίωμα της άληθείας. Καί

Ver. 2. G. K. S. νηφάλιον. And in ver. 11. νηφαλίους.—3. μη αίσχροκερδή. Omitted by G. S.—15. the pointing in G. K. is, Θ. ζωντος. Στύλος καὶ ἐδ. τ. άληθείας, και δμολογουμένως κ. τ. λ.

Ver. 2. άνεπίληπτον. In an agonistic him: and thence figuratively irreprehensible, τοις, & άλλα ἐκείνοις. blomeless. Thucyd. V. 17. Tois Expose aveπίληπτος. Schol. μή παρέχων κατηγορίας άφορμήν. So again 1 Tim. v. 7. vi. 14. Some have construed the words $\mu \iota \tilde{a} \varsigma \gamma \nu \nu a \iota$ τος ανδρα into a prohibition of second marrioges; but they rather relate to the prevalent custom of the times, of dissolving one marriage and contracting another. Theophylact explains νηφάλεος by άγρυπνος,

Ver. 3. πλήπτην. Theophylact:--μήτε διά Χεφών πλήττοντα, μήτε διά πικρών λόγων. Ver. 5. si de ric k. r. d. Senec. Clem. I. 9. Quò hoc animo facis ut ipse sis princeps? Ep. Att. X. 7.

pel, of which the devil would not fail to take verse. edvantage.

Ver. 8. διλόγους. Theophylact:—άλλα sense, one who gives his antagonist no hold upon φρονοθντας is άλλα λέγοντας, is άλλα τού-

Ver. 10. ανέγκλητοι. A term applied to those candidates for the ministry, against whom, when their names were publicly announced to the Christian assemblies, no charge of immorality was alleged. See Cyprian. Ep. LXVII. 2.

Ver. 11. yuvaikaç. Probably deaconesses. Compare Rom. xvi. 1.

Ver. 13. βαθμόν. Properly, a step: hence

a higher grade in the ministry.

Ver. 15. στύλος κρ έδ. της άληθείας. This clause is evidently in apposition with $k\kappa\kappa\lambda\eta$ σία, and implies that the universal church of Christ, administered under an external and domum tueri tuam non potes. Compare Cic. visible form of government, upholds and supports the truth of the Christian revelation, as Ver. 6. veópurov. A new convert. The the foundation and pillars support a building. meaning is, that one who had but lately em- It is the apostle's object, by showing the imbraced Christianity would perhaps be more portant purpose for which the church was inapt to fall, as Satan did (2 Pet. ii. A), by stituted, to suggest the duty incumbent upon pride and arrogance; while a man of ques- her ministers to maintain sound doctrine; tionable character (ver. 7) would afford the more especially with reference to that musheathen the means of cavil against the Gos- tery of Goddiness developed in the next

ομολογουμένως μέγα έστι το της ευσεβείας μυστήριον. Θεός έφανερώθη έν σαρκί, έδικαιώθη έν πνεύματι, ώφθη άγγέλοις, έκηρύχθε εν έθνεσιν, έπιστεύθη έν κόσμω, ανελήφθη έν δόξη.

4. Τὸ δὲ πνεύμα ρητώς λέγει, ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσον-١ ται τινές της πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, εν ύποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυτηριασμένων την ίδιαν συνεί-? δησιν, κωλυόντων γαμείν, απέχεσθαι βρωμάτων, α ό Θεός έκτισεν είς 3 μετάληψιν, μετά εύχαριστίας, τοις πιστοίς, καὶ έπεγνωκόσι την άλήθειαν ότι παν κτίσμα Θεού καλον, και ουδέν απόβλητον, μετά 4 εὐχαριστίας λαμβανόμενον άγιάζεται γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ έν-5 τεύξεως. Ταυτα ύποτιθέμενος τοις άδελφοις, καλός έση διάκυνος Ιη-6 σου Χριστου, έντρεφόμενος τοις λόγοις της πίστεως, και της καλής διδασκαλίας, ή παρηκολούθηκας τους δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις 7 μύθους παραιτού γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν. Ἡ γὰρ σωμα-8 τική γυμινασία πρός ολίγον έστιν ωφέλιμος ή δε ευσέβεια πρός πάντα ωφέλιμός έστιν, έπαγγελίαν έχουσα ζωής της νύν και της μελλούσης. Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος. Είς τοῦτο γὰρ καὶ κοπιώ 9-10 μεν καὶ ονειδιζόμεθα, ὅτι ἡλπίκαμεν ἐπὶ Θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων ανθρώπων, μάλιστα πιστών. Παράγγελλε ταύτα και δίδασκε. !! Μηδείς σου της νεότητος καταφρονείτω, άλλα τύπος γίνου των πιστών 12

άποστόλοις κ. τ. λ. Compare Acts i. 3. 1 Pet. iii. 18. See also note.

undermine this indisputable proof of the di- lies and invent miraculous stories, to impose vinity of Christ, by reading δ or δς. Of upon the credulity of the ignorant. In the these the former is impossible, because the participle κεκαυτηριασμένων the metaphor expression which follows cannot apply to is borrowed from the cauterizing of wounds, μυστήριον: and the latter could only be re- in order to render them callous. Compare ferred to Geoü Zürroc, which must still of Eph. iv. 19. course be Christ. The clause ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι refers to the spotless righteousness όντων, must be supplied from κωλυόντων. of Christ, as ratified and attested by the Holy See Gr. Gr. § 69. III. 3. This accords with Spirit. By aγγέλοις some understand the the clerical celibacy, and the prescribed morapostles; but the allusion is rather to those tifications of the Romanists. With what heavenly beings, who ministered at his nati- follows, compare Rom. xiv. 14. 20. I Cor. vity, his temptation, resurrection, and ascen- x. 25. sion.

CHAP. IV. Ver. 1. υστέροις καιροίς. i. 3. See on Acts ii. 17; and compare 2 Thess. ii. 3, eqq.—By πνεύμασι πλάνοις are meant 6.77. Aniles fubellas. See on 1 Tim. i. 4. pretenders to inspiration: in allusion perhaps to the impositions which the Romish priesthood practise upon the multitude, by means of pretended revelation from departed saints. From Eph. vi. 12, it seems that didagrahlar δαιμονίων may mean doctrines suggested by devils, which aptly designates the idolatrous practices of the church of Rome.

Ver. 2. έν ὑποκρίσει ψευδολόγων. By the

Ver. 16. Geog. The Socialisms would fain hypocrisy of liars, who dimensionate false re-

Ver. 3. ἀπέχεσθαι. The opposite, κελεν-

Ver. 6. παρηκολούθηκας. See on Luke

· Ver. 7. γραώδεις μύθους. Hat. Set. IL

Ver. 8. σωματική γυμνασία. Either in allusion to the gymnastic exercises of the Greeks; or rather, perhaps, to the austerities practised by the Essenes and other secu, which closely resembled those of the monks in later times.

Ver. 10. eig τοῦτο. Namely, to obtain the promise attached to godliness.

έν λόγω, έν αναστροφή έν αγάπη, έν πνεύματι, έν πίστει, έν άγνεία. 13 Έως ξοχομαι, πρόσεχε τη αναγνώσει, τη παρακλήσει, τη διδασκαλία. 14 Μη αμέλει του έν σοι χαρίσματος, ο έδύθη σοι δια προφητείας, μετά 15 έπιθέσεως των χειρών του πρεσβυτερίου. Ταυτα μελέτα, έν τούτοις 16 ίσθι ίνα σου ή προκοπή φανερά ή έν πασιν. Επεχε σεαυτώ, καὶ τῆ διδασκαλία έπίμενε αὐτοῖς τοῦτο γὰρ ποιῶν, καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

1 5. ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩι μη έπιπλήξης, άλλα παρακάλει ώς πατέρα 2 νεωτέρους, ώς αδελφούς πρεσβυτέρας, ώς μητέρας νεωτέρας, ώς 3-4 αδελφάς, έν πάση άγνεία. Χήρας τίμα τας όντως χήρας. Εί δέ τις χήρα τέκνα η έκγονα έχει, μανθανέτωσαν πρώτον τὸν ίδιον οίκον εὐσεβείν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις τοῦτο γάρ έστι καλὸν 5 καὶ ἀποδεκτὸν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἡ δὲ ὅντως χήρα καὶ μεμονωμένη ήλπικεν έπὶ τὸν Θεὸν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσι καὶ ταῖς προσευχαῖς 6-7 νυκτός καὶ ημέρας η δὲ σπαταλῶσα, ζῶσα τέθνηκε. Καὶ ταῦτα πα-8 ράγγελλε, ίνα άνεπίληπτοι ώσιν. Εί δέ τις των ίδίων, καὶ μάλιστα των οικείων, ου προνοεί, την πίστιν ήρνηται, καὶ έστιν απίστου χείρων. 9 Χήρα καταλεγέσθω μη έλαττον έτων έξηκοντα, γεγονοΐα ένος ανδρός 10 γυνή, εν έργοις καλοίς μαρτυρουμένη εί ετεκνοτρόφησεν, εί έξενοδόχησεν, εί αγίων πόδας ενιψεν, εί θλιβομένοις επήρκεσεν, εί παντί 11 έργφ άγαθφ έπηκολούθησε. Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ ὅταν 12 γάρ καταστρηνιάσωσι του Χριστού, γαμείν θέλουσιν, έχουσαι κρίμα,

Ver. 12. λν πνεύματι. Omitted by G. S. CHAP. V. Ver. 4. καλόν καί. Omitted in G. K. S.

Ver. 12. μηδείς κ. τ. λ. St. Paul advises been about thirty years of age.

Ver. 14. διά προφητείας. Compare 1 Tim. cated different degrees of relationship.

i 18. Ver. 15. by τούτοις Ισθι. Esto totus in illis. elder, as the context shows; not a presbyter, widows. as in ver. 19.

Ver. 3. riua. See on Matt. xv. 4. The Luke vi. 44. adverb our we points to those who are really desolate, as implied in the word χήρα.

ii. 37.

Ver. 6. Zuga tidynke. See on Luke xv. 24. The verb σπαταλάν signifies, to live delicutely, with reference to the attention paid viduals of the class here indicated had relapsed to the skin (σπάτος). Hor. Ep. I. 415. Ni- into heathenism. Compare Acts xxvi. 18. tidum bene curata cute. Hesych. σπατακά. 2 Tim. ii. 26. roupe. Compare James v. 5.

Ver. 8. απίστου χείρων. Provision for Timothy to assume that gravity of deport- their families was regarded as a duty by the ment which was becoming to the ministerial heathen. Pythag. A. D. 4. rodg de yoveig character, and thereby secure that respect τίμα, τούς τ' ἄγχιστ' ἐκγεγαῶτας. Tacit. which his comparative youth might other- Agric. 31. Liberos cuique et propinquos suos wise fail to command. He might now have Natura carissimos esse voluit. Compare Hom. II. Δ 478. By iδιοι and οίκειοι are indi-

Ver. 9. καταλεγέσθω. Be inscribed on the list. It appears from Acts vi. 1. ix. 41, that CHAP. V. Ver. 1. πρεσβυτέρφ. A lay a fund was set apart for the maintenance of

Ver. 10. dyiwy modas žvidev. See on

Ver. 11. παραιτού. Scil. καταλέγεσθαι. The verb καταστρηνιζίν, which implies im-Ver. 8. vuerog in huipag. See on Luke patience of restraint, is derived by some from στρηνής, stiff; and by others more appropriately from στερείν ήνίας to throw off the rein. It seems from ver. 15, that some indiυτι την πρώτην πίστιν ηθέτησαν· αμα δε και αργαί μανθάνουσι, περιερ- 13 χύμεναι τὰς οἰκίας' οὐ μύνον δὲ άργαὶ, άλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλούσαι τὰ μὴ δέοντα. Βούλομαι ούν νεωτέρας γαμείν, τεκνο-14 γονείν, οικοδεσποτείν, μηδεμίαν αφορμήν διδόναι τῷ αντικειμένω λοιδορίας χάριν ήδη γάρ τινες έξετράπησαν οπίσω του Σατανά. Εί τις 15 πιστός η πιστη έχει χήρας, έπαρκείτω αυταίς, και μη βαρείσθω ή

έκκλησία, ίνα ταίς όντως χήραις έπαρκέση.

Οι καλώς προεστώτες πρεσβύτεροι διπλής τιμής αξιυύσθωσαν, 17 μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγψ καὶ διδασκαλίᾳ. Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ, 18 " Βοῦν άλυῶντα οὺ φιμώσεις" καὶ ἄξιος ὁ έργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. Κατά πρεσβυτέρου κατηγορίαν μη παραδέχου, έκτος εί μη έπὶ δύο ή 19 τριών μαρτύρων. Τους αμαρτάνοτας ένωπιον πάντων έλεγχε, ίνα ? καὶ οὶ λοιποὶ φόβον έχωσι. Διαμαρτύρομαι ένώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ 21 κυρίου Ίησοῦ Χριστοῦ καὶ των έκλεκτων αγγέλων, ΐνα ταῦτα φυλάξης χωρίς προκρίματος, μηδέν ποιών κατά πρόσκλισιν. Χείρας ταχέως 🕾 μηδενί έπιτίθει, μηδέ κοινώνει αμαρτίαις αλλοτρίαις. Σεαυτον αγνόν τήρει. Μηκέτι ύδροπότει, άλλ΄ οίνω όλίγω χρώ, διὰ τὸν στόμαχόν 😅 σου, καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. Τινών ἀνθρώπων αὶ άμαρτίαι 24 πρόδηλοί είσι, προάγουσαι είς κρίσιν τισί δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν ώσαύτως καὶ τὰ καλὰ ἔργα πρύδηλά ἐστι, καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυ-25 βήναι οὐ δύναται.

6. ΌΣΟΙ είσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ίδίους δεσπότας πάσης Ι τιμής άξίους ήγείσθωσαν, ίνα μη τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ή διδασκαλία βλασφημήται. Οι δὲ πιστούς έχοντες δεσπότας, μη καταφρονείτωσαν,? οτι αδελφοί είσιν αλλά μαλλον δουλευέτωσαν, ότι πιστοί είσι καὶ άγαπητοί οι της εύεργεσίας αντιλαμβανόμενοι. Ταυτα δίδασκε καὶ παρακάλει. Εί τις έτερυδιδασκαλεί, και μή προσέρχεται ύγιαίνουσι λόγοις 3 τοις του κυρίου ήμων Ίησου Χριστού, καὶ τῆ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλία,

Ver. 21. K. S. Xp. Invov, omitting evolution.

sense of ruge in ver. 3. It should seem that chiefs which they create in the church. the office of the presbytery was twofold; some ttending to discipline, others to doctrine. sins, says the apostle, are notorious before in-With ver. 18, compare Matt. x. 10. 1 Cor. quiry, but those of others are not so apparent; ix. 9.

Ver. 21, ἐκλεκτῶν ἀγγέλων. Simply, perhaps, good or holy angels Joseph. B. J. roug. This ellipsis is manifest from ver. 2. ΙΙ. 16. 4. μαρτύρομαι δ' έγω μέν υμών τά άγια, η τους ιερούς άγγελους του Θεού. posite meaning seems to be, because they (the The nouns προκρίμα and πρόσκλισις denote masters), who receive the benefit of your serprejudice and partiality.

be cautious to select proper persons for the ordinary relations of society.

Ver. 13. μανθάνουσι. Suband. είναι. ministry, lest you become in some sense s Ver. 17. τιμης. Maintenance: from the partaker in their sins, by means of the mis-

Ver. 24. τινών άνθρ. κ. τ. λ. Some men's and the same is true of virtues also.

CHAP. VI. Ver. 1. δεσπότας. Scil axis-

Ver. 2. dri mistoi k. r. d. The most apvices, are Christians like yourselves. Chris-Ver. 22. xeipag raxing k. r l. That is, tianity, in fact, does not interfere with the

4 τετύφωται, μηδέν έπιστάμενος, άλλα νοσών περί ζητήσεις και λογομα-5 χίας, έξ ων γίνεται φθόνος, έρις, βλασφημίαι, υπόνοιαι πονηραί. παραδιατριβαί διεφθαρμένων άνθρώπων τον νουν, και απεστερημένων της αληθείας, νομιζόντων πορισμον είναι την ευσέβειαν αφίστασο απο 6 των τοιούτων. Εστι δὲ πορισμός μέγας ή εὐσέβεια μετα αὐταρκείας. 7 Ουδέν γάρ εισηνέγκαμεν είς τον κόσμον, δήλον ότι ουδέ έξενεγκείν τί 8 δυνάμεθα έχοντες δε διατροφάς και σκεπάσματα, τούτοις άρκεσθη-9 σόμεθα. Οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτείν, έμπίπτουσιν είς πειρασμὸν καὶ παγίδα, καὶ έπιθυμίας πολλάς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς αΐτινες βυθί-10 ζουσι τοὺς ἀνθρώπους είς ὅλεθρον καὶ ἀπώλειαν. 'Ρίζα γὰρ πάντων των κακων έστιν ή φιλαργυρία· ής τινές ορεγόμενοι απεπλανήθησαν 11 από της πίστεως, καὶ έαυτοὺς περιέπειραν οδύναις πολλαίς. Σὺ δὲ, ὧ ανθρωπε τοῦ Θεοῦ, ταῦτα φεῦγε δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίσ-12 τιν, ἀγάπην, ὑπομονὴν, πραότητα ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, έπιλαβου της αίωνίου ζωής, είς ην και έκλήθης, και ώμολό-13 γησας την καλην όμολογίαν ένώπιον πυλλων μαρτύρων. Παραγγέλλω σοὶ ένώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τὰ πάντα, καὶ Χριστοῦ Ίησοῦ 14 του μαστυρήσαντος έπὶ Ποντίου Πιλάτου την καλην όμολογίαν, τηρησαί σε την έντολην άσπιλον, ανεπίληπτον, μέχρι της έπιφανείας 15 του κυρίου ήμων Ίησου Χριστού, ην καιροίς ίδίοις δείξει ο μακάριος καὶ μύνος δυνάστης, ὁ βασιλεύς τῶν βασιλευόντων καὶ Κύριος τῶν 16 κυριευόντων, ο μόνος έχων άθανασίαν, φως οίκων απρόσιτον, ον είδεν ούδεις ανθρώπων, ούδε ίδειν δύναται, ω τιμή και κράτος αίωνιον. Αμήν.

17 Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αίῶνι παράγγελλε μη ὑψηλοφρονεῖν, μη- δὲ ἡλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐν τῷ Θεῷ τῷ ζῶντι, τῷ 18 παρέχοντι ήμιν πλουσίως πάντα είς απόλαυσιν άγαθοεργείν, πλου-19 τείν έν έργοις καλοίς, ευμεταδύτους είναι, κοινωνικούς, αποθησαυρίζοντας εαυτοίς θεμέλιον καλόν είς τὸ μέλλον, ΐνα έπιλάβωνται της αίωνίου ζωής.

Ver. 5. G. K. S. διαπαρατριβαί. Some MSS. omit άφίστασο άπὸ τ. τ.—11. S. πραύτητα.—12. καὶ ἰκλήθης. G. K. S. are without καί.—19. αἰωνίου. G. K. S. OVTWC.

Ver. 4. νοσών περί ζητήσεις. Opposed to υγιαίνουσι λόγοις, and implies a morbid fundaces for controversy. So A. Gell. I. 13. morbus loquendi.

Ver. 5. πορισμόν είναι τ. ε. That god-

made an instrument of gain.

Ver. 7. ούδεν γάρ κ. τ. λ. So Philo: μηδέν είς κόσμον, άλλα μηδέ σαυτόν είσήνεγ- on John xviil. 33. κας γυμνός γάρ ήλθες, γυμνός πάλιν άπ-

redeuntem sicut intrantem; non sinit plus ferre quam intuleris.

Ver. 11. ω άνθρωπε τοῦ Θεοῦ. A title borrowed from the prophets of the O. T.

Ver. 12. άγωνίζου κ. τ. λ. Compare Rom. liness is only so far serviceable, as it may be ix. 30. 1 Cor. ix. 24, sqq. The µάρτυρες were those present at Timothy's ordination.

Ver. 13. μαρτυρήσαντος έπὶ Π. Π. See

Ver. 19. άποθησαυρίζοντας. Probably ing. Senec. Epist. 102. Exentit Natura there may be an ellipsis of θησαυρούς, with

Τιμόθεε, την παρακαταθήκην φύλαξον, έκτρεπόμενος τας βεβή-20 λους κενοφωνίας και αντιθέσεις της ψευδωνύμου γνώσεως, ην τινές 21 έπαγγελλόμενοι περί την πίστιν ηστόχησαν. ή χάρις μετά σου. ' Αμήν.

[Προς Τιμόθεον πρώτη έγράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ήτις έστὶ μητρόπολις Φρυγίας της Πακατιανής.]

Ver. 20. G. K. S. παραθήκην, and so in 2 Tim. i. 14.—21. 'Αμήν. Omitted by G. S., and bracketed by K.

which $\theta \epsilon \mu \epsilon \lambda \epsilon \sigma \nu$ is in apposition. The confusion of metaphor in the words άποθησαν- committed to you.—By άντιθέσεις τῆς ψ. ρίζειν, θεμέλιον, and έπιλαβέσθαι is quite γνώσεως is meant a fulse knowledge opposed in St. Paul's manner. Compare 1 Cor. iii. 9. to the Gospel; in allusion either to the rising xvi. 9. Eph. ii. 21. iii. 18. Col. ii. 7. 2 Tim. heresy of the Gnostics, or the Judaizing tenets ii. 19.

Ver. 20. παρακαταθήκην. in which it originated.

ΠΑΥΛΟΎ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΎ Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΌΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

If the former Epistle to Timothy was written, as appears to have been the case, subsequently to St. Paul's first imprisonment at Rome, this was unquestionably written during his second confinement in that city (2 Tim. i. 8. 12. 16, 17. ii. 9). Indeed the circumstances under which he was now confined were entirely different from those of his first incarceration. Instead of anticipating a speedy release, he looked upon his death as certain (2 Tim. iv. 6-8); and since he is known to have suffered martyrdom under Nero, A. D. 66, it should seem that the Epistle was written in the summer of 65 (2 Tim. iv. 21). There are several other considerations which are also strongly in favour of this date; and, among them, that Timothy was with St. Paul in his first imprisonment. (Phil. i. 1. Col. i.,1). The apostle's object in writing was to acquaint him with his present condition, and to request him to come to him before the ensuing winter; but being uncertain whether he should live so long, he devotes the body of the letter to a series of instructions connected with the discharge of his ministerial functions. In the first place he exhorts him to diligence and patience; to a steady adherence to sound doctrine (i.); and, as a faithful soldier of Christ, to preach the doctrine of the resurrection, and to oppose false doctrine firmly, but without idle disputation (ii.). With reference to the corruptions about to arise in the church, he developes the duty of a Christian teacher, introducing, by way of encouragement, his own example (iii. 1—iv. 8); and then concludes with some private directions, salutations, and benedictions. The genuineness and authenticity of the Epistle are attested by the same authorities as the first.

CHAP. I. Ver. 1. kar' imayyeliar. With membered Timothy in his prayers, with reference to the promise; i. e. in order to make thanksgiving for his faithfulness. it known.

Ver. 3. &πὸ προγόνων. He means, the last parting. same God whom his ancestors worshipped.

Ver. 4. darpiwy. The tears shed at their

Ver. 6. avalumupely. To excite, or, stir Compare Acts xxiv. 14. The apostle re- up, as a fire. Compare 1 Thess. v. 19. There

^{1.} ΠΑΥΛΟΣ, ἀπόστολος Ίησου Χριστού διὰ θελήματος Θεού, 2 κατ' έπαγγελίαν ζωής τής έν Χριστῷ Ίησοῦ, Τιμοθέῳ, άγαπητῷ τέκνῳ. χάρις, έλευς, είρηνη, ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ίησοῦ τοῦ κυρίου ημων.

Χάριν έχω τῷ Θεῷ, ῷ λατρεύω ἀπὸ προγόνων έγ καθαρά συνειδήσει, ώς αδιάλειπτον έχω την περί σου μνείαν έν ταις δεήσεσί μου νυκτύς 4 καὶ ἡμέρας, ἐπιποθῶν σε ίδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ΐνα χαρᾶς 5 πληρωθώ υπόμνησιν λαμβάνων της έν σοι ανυποκρίτου πίστεως, ήτις ένψκησε πρώτον έν τη μάμμη σου Αωίδι και τη μητρί σου Ευνίκη, 6 πέπεισμαι δε ότι και έν σοί. Δι ην αίτίαν αναμιμνήσκω σε αναζωπυρείν τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν 7 μου ου γάρ έδωκεν ήμιν ο Θεός πνευμα δειλίας, άλλα δυνάμεως καί 8 αγάπης καὶ σωφρονισμού. Μη ούν έπαισχυνθής το μαρτύριον τοῦ

Κυρίου ήμων, μηδε έμε τον δέσμιον αὐτοῦ ἀλλὰ συγκακυπάθησον τψ εὐαγγελίψ κατὰ δύναμιν Θεοῦ, τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος 9 κλήσει άγία, οὺ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατ ίδίαν πρόθεσιν, καὶ χάριν την δυθείσαν ημίν εν Χριστω Ιησού προ χρόνων αιωνίων, φα-10 νερωθείσαν δε νυν δια της επιφανείας του σωτηρος ήμων Ίησου Χριστου, καταργήσαντος μεν τον θάνατον, φωτίσαντος δε ζωήν και άφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, είς ο ἐτέθην έγω κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ ΙΙ διδάσκαλος έθνων δι ην αιτίαν και ταυτα πάσχω. άλλ' οὐκ έπαισ-12 χύνομαι οίδα γάρ φ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ότι δυνατός εστι την παραθήκην μου φυλάξαι είς έκείνην την ήμέραν. Υποτύπωσιν έχε 13 ύγιαινόντων λόγων, ών παρ' έμου ήκουσας, έν πίστει και άγάπη τη έν Χρίστῷ Ίησοῦ τὴν καλὴν παρακαταθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος 14 άγίου του ένοικουντος έν ήμιν. Οίδας τουτο, ότι απεστράφησάν με 13 πάντες οι έν τη Ασία, ψν έστι Φύγελλος και Ερμογένης. Δώη 16 έλεος ο Κύριος τῷ 'Ονησιφόρου οίκῳ' ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξε, καὶ την αλυσίν μου ουκ έπησχύνθη άλλα, γενύμενος έν 'Ρώμη, σπουδαιό-17 τερον έζήτησε με, καὶ εύρε. Δψη αὐτῷ ὁ Κύριος εύρειν έλεος παρά 18 Κυρίου έν έκείνη τη ήμέρα. Καὶ, ὅσα έν Ἐφέσω διηκόνησε, βέλτιον σὺ γινώσκεις.

2. ΣΥ οὖν, τέκνον μου, ένδυναμοῦ έν τῷ χάριτι τῷ έν Χριστῷ Ἰησοῦ Ι καὶ, ἃ ήκουσας παρ΄ ἐμοῦ διὰ πολλών μαρτύρων, ταῦτα παράθου πισ-? τοῖς ἀνθρώποις, οῖτινες ἰκανοὶ ἔσυνται καὶ ἐτέρους διδάξαι, Σὰ οὖν 3 κακοπάθησον, ώς καλὸς στρατιώτης Ίησοῦ Χριστοῦ. Οὐδεὶς στρα-4 τευύμενος έμπλέκεται ταις του βίου πραγματείαις, ίνα τῷ στρατολογήσαντι άρέση. Έαν δὲ καὶ άθλη τις, οὐ στεφανούται, ἐαν μη νομίμως 5

Ver. 17. ππουδαιότερον. Cod. A. σπουδαιοτέρως. Al. σπουδαίως.

is a like figure in the Latin expression, exci- and Hymeneus nothing is known; nor of tare igniculos ingenii.

zvi. 25.

Ver. 10. καταργήσαντος τον θάνατον. Who hath deprived death of any lasting fered for his family only, it is probable that power. Compare Heb. ii. 14. There is a he was still with St. Paul at Rome. hendiadys in ζωήν & άφθαρσίαν for ζωήν άφθαρτον.

doctrine which he has committed to me, but that which I have committed to him; i. e. my soul. This sense suits best with the context, and is confirmed by 1 Pet. iv. 19. In ver. 14, the omission of the pronoun σου alters the case.—Of ὑποτύπωσις (ver. 13), see on 1 Tim. i. 16.

Ver. 15. ol iν τη 'Ασια. Probably certain individuals residing in Asiatic Greece, who had adopted heretical doctrines since the λγυμνάσθης, εί τοῦ ἀλείπτου ήκουσας. apostle's removal to Rome. Of Phygellus

Philetus (ii. 18). Compare, however, 1 Tim. Ver. 9. πρό χρόνων αίωνίων. See on Rom. i. 20. Their conduct is contrasted with the fidelity of Onesiphorus, who was an Ephesian (2 Tim. iv. 19). As the prayer is of-

CHAP. II. Ver. 2. ταῦτα παράθου. This establishes Timothy's episcopal powers, and Ver. 12. την παραθήκην μου. Not that the apostolical constitution of a regular mi-

Ver. 4. ταῖς τοῦ βίου πραγματείοις. The Roman legionary soldiers were interdicted from engaging in any civil occupation whatsoever.

Ver. 5. vouipus à 0 h for. This allodes to the preparatory training of the Athleta. Arrian Epict. III. 10. δός μοι ἀπόδειξω, εί νομίμως ήθλήσας, εί έφαγες δσα δεί, ει

6 αθλήση. Τὸν κοπιώντα γεωργὸν δεί πρώτον τών καρπών μεταλαμβά-7-8 νειν. Νόει α λέγω δώη γάρ σοι ο Κύριος σύνεσιν έν πασι. Μνημόνευε Ιησούν Χριστον ήγηγερμένον έκ νεκρών, έκ σπέρματος Δαβίδ, 9 κατά τὸ εὐαγγέλιόν μου έν ψ κακοπαθώ μέχρι δεσμών, ώς κακοῦργος. αλλ' ο λόγος του Θεου ου δέδεται. Δια τουτο πάντα υπομένω δια τους 10 έκλεκτούς, ίνα και αυτοί σωτηρίας τύχωσι της έν Χριστώ Ίησου, μετά 11 δόξης αίωνίου. Πιστός ὁ λόγος. Εί γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συζή-12 σομεν: εί ύπομένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν εί ἀρνούμεθα, κάκεῖνος 13 άρνήσεται ήμας εί απιστουμεν, έκεινος πιστός μένει άρνήσασθαι έαυτον ού δύναται.

Ταυτα ύπομίμνησκε, διαμαρτυρόμενος ένωπιον του Κυρίου μη λο-15 γομαχείν, είς οὐδὲν χρήσιμον, έπὶ καταστροφή τῶν ἀκουύντων. Σπούδασον σεαυτον δόκιμον παραστήσαι τῷ Θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, 16 υρθοτομούντα τον λόγον της άληθείας. Τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας 17 περιίστασο έπι πλείον γαρ προκόψουσιν ασεβείας, και ο λόγος αὐτῶν 18 ώς γάγγραινα νυμην έξει ων έστιν Υμέναιος και Φίλητος, οίτινες περί την αλήθειαν ηστόχησαν, λέγοντες την ανάστασιν ήδη γεγονέναι 19 καὶ ανατρέπουσι την τινών πίστιν. Ο μέν τοι στερεός θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἔστηκεν, ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην, "Εγνω Κύριος τοὺς ὅντας αὐτοῦ," καὶ, " Αποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὅνομα Χρισ-20 του." Έν μεγάλη δε οίκία οὐκ έστι μόνον σκεύη χρυσα καὶ ἀργυρα, άλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν είς τιμὴν, ἃ δὲ είς ἀτιμίαν. 🚉 έὰν οὖν τις ἐκκαθάρη ἐαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος εἰς τιμὴν, ἡγιασμένον, καὶ ευχρηστον τῷ δεσπότη, είς παν έργον αγαθον ήτοιμασμένον.

Ver. 7. S. δοίη. Al. δώσει.—13. S. άρνήσασθαι γάρ.—19. δνομα Χρ. G. K. S. δν. κυρίου.

joined with komiwera, though its position increase. would point otherwise.

Ver. 8. ήγηγερμένον κ. τ. λ. The resurrection of the body, and the descent of Christ from David, were denied by the Gnostics.

Ver. 9. où déderal. This contrast of the free progress of the Gospel with the imprisomment of the apostle, is very beautiful and expressive.

Ver. 10. inherrody. Christians generally, whose salvation depends upon faith in Christ, and the conditions mentioned in vv. 12, 13. Compare Matt. x. 33. Rom. vi. 3, 199. viii. 17. 2 Cor. iv. 10. Phil. iii. 10.

Ver. 15. δρθοτομούντα. A metaphor from cutting roads; and intimating that the Christian teacher should direct his hearers in the direct path of the Gospel. Prov. iii. 6. LXX. πάσαις όδοις σου γνώριζε αὐτην, ίνα δρθοτομή τὰς ὁδούς σου.

Ver. 17. νομήν έξει. Properly this phrase μίαν.

Ver. 6. πρώτον. This must clearly be means to find pasture, and thence to spreud, to

Ver. 18. ανάσπασιν ήδη γεγονίναι. The early heretics admitted no other than a moral resurrection from vice and ignorance.

Ver. 19. ὁ μέν τοι στερεός κ. τ. λ. Nevertheless the fundamental doctrine of the church of God, i. e. the doctrine of the resurrection, standeth firm, being sealed with the assurance that God knoweth them that are his (Num. xvi. 5): and, as Moses commanded the Israelites to depart from the tents of Korah, so let every Christian depart from iniquity; i. e. from the doctrines of false teachers.

Ver. 20. μεγάλη οίκία. That is, the Christian church: and the ministers of the Gospel are the vessels or wiensils (σκεύη) employed therein. —Of the adjective δστρακινα, see on 2 Cor. iv. 7.

Ver. 21. and routur. Scil. two sig are-

Τάς δὲ νεωτερικάς έπιθυμίας φεύγε δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, 22 αγάπην, εἰρήνην, μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν Κύριον ἐκ καθαράς καρδίας. Τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτού, είδως ὅτι 23 γεννωσι μάχας δούλον δε Κυρίου οὐ δεί μάχεσθαι, άλλ' ήπιον είναι 24 πρός πάντας, διδακτικόν, άνεξίκακον, έν πραότητι παιδεύοντα τους 25 αντιδιατιθεμένους μήποτε δώ αυτοίς ο Θεός μετάνοιαν είς επίγνωσιν άληθείας, καὶ ἀνανήψωσιν έκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, έζωγρημέ-26 νοι ύπ' αὐτοῦ είς τὸ έκείνου θέλημα.

3. ΤΟΥΤΟ δε γίνωσκε, ότι εν εσχάταις ήμεραις ένστήσονται καιροί ι χαλεποί. Έσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζύνες, 2 ύπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεύσιν απειθείς, αχάριστοι, ανόσιοι, αστορ-3 γοι, ασπονδοι, διάβολοι, ακρατείς, ανήμεροι, αφιλάγαθοι, προδόται, 4 προπετείς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μαλλον η φιλόθεοι, έχοντες μόρ-5 φωσιν εύσεβείας, την δε δύναμιν αυτης ηρνημένοι. και τούτους αποτρέπου. Έκ τούτων γάρ είσιν οι ένδύνοντες είς τὰς οίκίας, καὶ αίχμα-6 λωτεύοντες τὰ γυναικάρια σεσωρευμένα άμαρτίαις, ἀγόμενα έπιθυμίαις ποικίλαις, πάντοτε μανθάνοντα, καὶ μηδέποτε είς επίγνωσιν άληθείας? έλθείν δυνάμενα. 'Όν τρόπον δὲ Ίαννῆς καὶ Ίαμβρῆς ἀντέστησαν 8 Μωϋσεί, οῦτω καὶ οῦτοι ἀνθίστανται τῷ ἀληθεία, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τον νουν, αδόκιμοι περί την πίστιν. 'Αλλ' ου προκόψουσιν έπί 9 πλείον ή γάρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων έγένετο. Σύ δὲ παρηκολούθηκάς μου τῷ διδασκαλία, τῷ ἀγωγῷ, τῷ 10 προθέσει, τῷ πίστει, τῷ μακροθυμία, τῷ ἀγάπῃ, τῷ ὑπομονῷ, τοῖς 11 διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἶά μοι έγένετο έν Αντιοχεία, έν Ἰκονίψ, έν Λύστροις, οΐους διωγμούς ύπήνεγκα καὶ έκ πάντων με έρρύσατο ύ

Ver. 6. G. K. S. αίχμαλωτίζοντίς γυν.

the case with youth.

iii. 15, et alibi.

Ver. 26. ψπ' αὐτοῦ. Scil. τοῦ διαβόλου. That this is the true reference is clear from the meaning of the verb Zwypeiv, to take in a trap, to ensuare. On the other hand, insirou Acts xxvi. 18.

CHAP. III. Ver. 1. ivothoovtal E. X. This passage describes but too faithfully the deplorable tendency of the apostacy which was predicted in the former Epistle, and in 2 Thess. iii. 1. The seeds of the corruption were already sown by the Judaizing teachers at the time when the apostle wrote; but the been fulfilled by the Reformation. prophecy comprehends a much longer period. and applies with the most overwhelming force as in Acts xi. 23, to the interested views of the monks and the

Ver. 22. vewrepinds. Perhaps simply Romiah clergy in the promotion of vice, and vehement, unrestrained; as being generally the delusions practised upon women more especially, by means of auricular confession, Ver. 25. μήποτε. For είποτε, as in Luke their pretended sanctity, and other hypocritical devices.

Ver. 6. yvvaucápia. E. T. silly women. The diminutive implies contempt; and so

muliercula in Ter. Heaut. III. 35. Ver. 8. Ίαννης η Ίαμβρης. refers to the remoter noun $\Theta \epsilon \delta \varsigma$. Compare mentioned in the Chaldee Paraphrase upon Exod, vii. 11. Num. xxii. 22. The opposition which they offered to Moses was by means of false miracles. By άδόκιμοι περί THY RIGTLY is meant that their faith would not stand the test of examination. See on Rom. i. 28.

Ver. 9. ού προκόψουσιν κ. τ. λ. This has

Ver. 10. τη προθέσει. Scil. της καρδίας,

12 Κύριος. Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν έν Χριστῷ Ίησοῦ, 15 διωχθήσονται. Πονηροί δε ανθρωποι και γόητες προκύψουσιν έπι τὸ 14 χείρον, πλανώντες και πλανώμενοι. Συ δε μένε έν οίς έμαθες και έπι-15 στώθης, είδως παρά τίνος έμαθες, και ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα οίδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι είς σωτηρίαν, διὰ πίστεως τῆς έν 16 Χριστῷ Ίησοῦ. Πάσα γραφή θεόπνευστυς, καὶ ὡφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, προς έλεγχον, προς έπανόρθωσιν, προς παιδείαν την εν δι-17 καιοσύνη τνα άρτιος ή ο του Θεού άνθρωπος, πρός παν έργυν άγαθόν έξηρτισμένος.

4 Διαμαρτύρομαι οῦν ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ κυρίου Ίησου Χριστού, του μέλλοντος κρίνειν ζώντας και νεκρούς κατά την έπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ κήρυξον τὸν Λόγον, 2 έπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως, ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον, ἐν 3 πάση μακροθυμία καὶ διδαχη. Έσται γὰρ καιρὸς, ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ίδίας 4 εαυτοίς επισωρεύσουσι διδασκάλους, κνηθόμενοι την ακοήν και από μέν της άληθείας την ακοην αποστρέψουσιν, έπι δε τους μύθους έκτρα-5 πήσονται. Σὺ δὲ νῆφε έν πᾶσι, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐαγγε-6 λιστού, την διακονίαν σου πληροφόρησον, Έγω γαρ ήδη σπένδομαι, 7 και ό καιρός της έμης αναλύσεως έφέστηκε τον αγώνα τον καλόν 8 ηγώνισμαι, τον δρόμον τετέλεκα, την πίστιν τετήρηκα λοιπον απόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος έν έκείνη τη ήμέρα, ο δίκαιος κριτής ου μόνον δε έμοι, άλλα και πασι τοῖς ήγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

3-10 Σπούδασον έλθειν πρός με ταχέως. Δημάς γάρ με έγκατέλιπεν, άγαπήσας τον νύν αίωνα, καὶ έπορεύθη είς Θεσσαλονίκην Κρήσκης 11 είς Γαλατίαν, Τίτος είς Δαλματίαν. Λουκᾶς έστι μόνος μετ' έμου. Μάρκον αναλαβών αγε μετά σεαυτού έστι γάρ μοι ευχρηστος είς 2-13 διακονίαν, Τυχικον δε απέστειλα είς Έφεσον. Τον φαιλόνην, ον

Ver. 1. οὖν ἐγώ. Omitted by G. S.; and bracketed by K. So likewise τοῦ κυρίου.—3. άνίξονται. Al άντίξ. Compare 1 Tim. i. 9. G. K. S. τάς ίδίας ἐπιθυμίας.—13. φαιλόνην. Other readings are φαινόλην, φελόνην, &c.; and it is not an unlikely conjecture, which identifies the word, written by metathesis for φαινόλην, with the Latin panula.

Ver. 14. iπιστώθης. Thou hast been assured of. Theophylact:-- μετά πληροφορίας έμπθες.

Ver. 16. πασα γραφή ε. τ. λ. Every Scripture, of the lead ypaumara just mentioned, is divinely inspired, &c. Subaud. foru By they you is meant the confutation of error, and by imarbothwaig the correction of vice.

CHAP. IV. Ver. 1. κατά την έπιφάνειαν r. τ. λ. That is, when he appears in his kingdom of glory.

Ver. 2. suraipus araipus. Whether the eccasion be apparently eligible, or otherwise.

The duty must not be omitted, because it

may fail of effect.

Ver. 3. κνηθόμενοι την ακοήν. So Plutarch uses «νησις ώτων. The phrase is applied to those who seek to have their ears tickled by some favourite preacher, without regard to the soundness of his doctrine.

Ver. 5. εὐαγγελιστοῦ. See on Acts xxi. 8. Ver. 6. σπίνδομαι. See on Phil. ii. 17. With the agonistic allusion which follows, compare 1 Cor. ix. 24, 25.

Ver. 18. φαιλόνην. It is doubted whe-

απέλιπον εν Τρωάδι παρά Κάρπω, ερχόμενος φέρε, και τα βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας. 'Αλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ 14 ένεδείξατο, (ἀποδώη αἰτῷ ὁ Κύριος κατὰ τὰ έργα αὐτοῦ) ον καὶ σὰ 15 φυλάσσου λίαν γαρ ανθέστηκε τοις ήμετέροις λόγοις. Έν τη πρώτη 16 μου απολογία ουδείς μοι συμπαρεγένετο, αλλα πάντες με έγκατέλιπον, (μη αὐτοῖς λογισθείη) ὁ δὲ Κύριός μοι παρέστη, καὶ ἐνεδυνάμωσέ με, 17 ίνα δι έμου το κήρυγμα πληροφορηθή, και ακούση πάντα τα έθνη και έρρυσθην έκ στόματος λέοντος. Καὶ ρύσεται με ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς 18 έργου πονηρού, καὶ σώσει είς την βασιλείαν αὐτού την έπουράνιον ψή δύξα είς τοὺς αίωνας των αίωνων. Αμήν.

Ασπασαι Πρίσκαν καὶ Ακύλαν, καὶ τὸν Όνησιφόρου οίκον. 19 Έραστος έμεινεν έν Κορίνθω. Τρόφιμον δε απέλιπον έν Μιλήτω ασ-20 θενούντα. Σπούδασον πρό χειμώνος έλθείν. Ασπάζεταί σε Εύβου-21 λος, καὶ Πούδης, καὶ Λίνος, καὶ Κλαυδία, καὶ οὶ άθελφοὶ πάντες. 'Ο Κύριος Ίησοῦς Χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός σου. Ἡ χάρις μεθ' ὑμων. 2? 'Αμήν.

Πρός Τιμόθεον δευτέρα, της Έφεσίων έκκλησίας πρώτον έπίσκοπον χειροτονηθέντα, έγράφη από Ρώμης, ότε έκ δευτέρου παρέστη Παύλος τῷ Καΐσαρι Νέρωνι.]

Ver. 14. S. ἀποδώσει-22. 'Αμήν. Omitted by G. S.; and bracketed by K.

ther a cloak is meant, or a lines book-cover. Chrysostom: τὸ ἱμάτιον λέγει τινές δέ φασι το γλωσπόκομον, ένθα τα βιβλία έκειτο. It seems very probable that the apostle would require his cloak in the approaching winter. Some conjecture that the cloak may have been his toga, and the membranæ his certificate of citizenship.

i. 20.

Ver. 16. πρώτη άπολογία. From speak. ing of this as his first defence, it is probable that he expected to be again called before the imperial tribunal.

Ver. 17. Abovroc. Nero is generally supposed to be so designated; but the expression

Wer. 21. Aivog. He became a bishop of Ver. 14. 'Αλέξανδρος ο χ. See on 1 Tim. Rome after the martyrdom of St. Peter and St. Paul.

ΠΑΥΛΟΎ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΎ Η ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

[Titus was a Greek, and one of the earliest converts of St. Paul, whom he accompanied to the apostolical council at Jerusalem, A. D. 49 (Tit. i. 4. Gal. ii. 1. 3). He was afterwards employed twice in missions to Corinth (2 Cor. viii. 6. xii. 18); and shortly before the apostle's martyrdom he was occupied in Dalmatia (2 Tim. iv. 10); but his principal charge was that of the church established in Crete (Tit. i. 5). From the identity of subject and sentiment, it is highly probable that this Epistle was written to him about the same time that St. Paul wrote his first Epistle to Timothy; and, as no mention of his preaching the Gospel in Crete is recorded in the Acts, it is not unlikely that he left Titus there after his first imprisoument at Rome. Many indeed suppose that he went thither from Corinth in the year 52, and date the Epistle in that year; but the year 64 or 65 is preferable. With a view of instructing Titus with respect to his conduct towards the Judaizing teachers, and the exercise of his episcopal office, he opens his letter with directions respecting the ordination and qualifications of ministers, more especially with reference to prevailing errors (i.). advice relates to the edification of persons of all classes, and the example which Titus himself should afford of a Christian life (ii.); he inculcates obedience to constituted authorities, the rejection of heretics, the propriety of good works, and the folly of idle disputations (iii. 1-11); and concludes with private matters and salutations. (iii. 12-15). To the genuineness of the Epistle there are testimonies in the same writers, who attest that of the two Epistles to Timothy.]

1 Ι. ΠΑΥΛΟΣ, δοῦλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ² πίστιν ἐκλεκτῶν Θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν, ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, (ῆν ἐπηγγείλατο ὁ άψευδης Θεὸς πρὸ χρόνων ³ αἰωνίων, ἐφανέρωσε δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐν κηρύγματι ⁴ ὁ ἐπιστεύθην ἐγὼ, κατ' ἐπιταγην τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ) Τίτψ, γνησίψ τέκνψ κατὰ κοινην πίστιν χάρις, ἔλεος, εἰρήνη, ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

Τούτου χάριν κατέλιπόν σε έν Κρήτη, ΐνα τα λείποντα έπιδιορθώση, καὶ καταστήσης κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ώς έγω σοὶ διεταξάμην εἴ δτις έστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνηρ, τέκνα ἔχων πιστὰ, μη έν 7 κατηγορία ἀσωτίας, η άνυπότακτα. Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ώς Θεοῦ οἰκονόμον μη αὐθάδη, μη ὀργίλον, μη πάροινον, μη πλήκτην, μη αἰσχροκερδη, ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, 9 δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατη, ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ την διδαχην πιστοῦ

Ver. 4. χάρις, έλ. είρ. G. K. χ. καὶ είρηνη.

CHAP. I. Ver. 1. κατά πίστιν κ. τ. λ. remained unsettled at the apostle's depar-For the purpose of advancing the fuith. Compare 2 Tim. i. 1.

Ver. 9. την διδαχήν. Scil. την ίμην Ver. 5. τὰ λείποντα. The things which Παύλου.

λόγου, ίνα δυνατός ή και παρακαλείν έν τη διδασκαλία τη ύγιαινούση, καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας έλέγχειν. Είσὶ γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπό-10 τακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οὶ έκ περιτομής, ους 11 δεί έπιστομίζειν οίτινες όλους οίκους ανατρέπουσι, διδάσκοντες ά μη δεί, αισχρού κέρδους χάριν. Είπέ τις εξ αὐτών, ίδιος αὐτών !! προφήτης, "Κρητες αξί ψεύσται, κακά θηρία, γαστέρες άργαι." Ή 13 μαρτυρία αυτη έπτιν άληθής. Δι ην αιτίαν έλεγχε αυτούς αποτόμως, ίνα ύγιαίνωσιν έν τη πίστει, μη προσέχοντες Ιουδαϊκοῖς μύθοις, καὶ 📭 έντολαίς ανθρώπων αποστρεφυμένων την αλήθειαν. Πάντα μεν 15 καθαρά τοις καθαροίς τοις δε μεμιασμένοις καὶ άπίστοις οὐδεν καθαρον, άλλα μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. Θεὸν 16 ομολογούσιν είδέναι, τοις δε έργυις αρνούνται, βδελυκτοί όντες καί απειθείς, και πρός παν έργον αγαθον αδόκιμοι.

2. ΣΥ δὲ λάλει α πρέπει τη ύγιαινούση διδασκαλία πρεσβύτας 1-2 νηφαλίους είναι, σεμνούς, σώφρονας, ύγιαίνοντας τη πίστει, τη αγάπη, τη υπομονή πρεσβύτιδας ωσαύτως έν καταστήματι ίερο-3 πρεπείς, μη διαβόλους, μη οίνω πολλώ δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους, ίνα σωφρονίζωσι τὰς νέας φιλάνδρους είναι, φιλοτέκνους, σώ- 4-5 φρονας, άγνας, οίκουρούς, άγαθας, ύποτασσομένας τοῖς ίδίοις άνδράσιν, ίνα μη ο λόγος του Θεού βλασφημήται. Τους νεωτέρως 6 ωσαύτως παρακάλει σωφρονείν περί πάντα σεαυτόν παρεχήμενος? τύπον καλών έργων, έν τη διδασκαλία αδιαφοθρίαν, σεμνότητα, άφθαρσιαν, λόγον ύγιη, ακατάγνωστον, ίνα ο έξ έναντίας έντραπη, 8 μηδεν έχων περί ύμων λέγειν φαύλον. Δούλους, ίδίοις δεσπόταις 9 υποτάσσεηθαι, έν πασιν ευαρέστους είναι μη αντιλέγοντας, μη 10 νυσφιζομένους, αλλά πίστιν πασαν ενδεικνυμένους αγαθην, ίνα την διδασκαλίαν του σωτήρος ήμων Θεού κοσμωσιν έν πάσιν. Έπεφάνη 11

Ver. 15. πάντα μέν κ. Some MSS. are without μέν. CHAP. II. Ver. 8. περὶ ὑμῶν. G. K. S. ήμων.—10. S. την του σωτ.

a bit in a horse's mouth: and hence to curb, speaking fulsely. Hence they were placed to silence. Theophylact: ἐλέγχειν σφοδρῶς, among the τριὰ κάππα κακιστὰ, Κρῆτες, ωστε άποκλείειν αύτοις τὰ στόματα. The Καππάδοκες, Κίλικες.—By άργαι may be first Christians in Crete were probably Jews meant the idleness produced by gluttony. (Acts ii. 5. 11); and the apostle here plainly Juv. Sat. IV. 107. Venter tard adverts to the Judaizing Christians. Compare 1 Tim. i. 6. vi. 5.

Ver. 12. ίδιος αύτῶν προφήτης. Ερίπεnides, who was regarded not merely as a poet, but, in some sort, as a prophet. Cic. Divin. I. 18. Concitatione quadam unimi futura præsentiunt, ut Baris Bæotius et Epimenides Cres. See also Plat. Legg. I. 1. The citation, of which the first hemistich occurs also in Callim. H. in Jov. 8, was probably proverbial, and the Cretans were so notorious for

Ver. 10. ἐπιστομίζειν. Properly, to place lying, that κρητίζειν came to be used for

Ver. 16. πάντα μέν καθαρά τ. κ. In allusion to distinction of meats, as still enforced by the Judaizers.

Ver. 16. Order eiderau. Probably the Gnostics are meant.

CHAP. II. Ver. 3. καταστήματι μροπρεπείς. Religious and decorous in their conduct.

Ver. 7. άδιαφθορίαν. Repeat παρεχέ-HEYOC.

Ver. 8. è il ivavriaç. Scil. yvéppc.

- 12 γαρ ή χάρις του Θεου ή σωτήριος πασιν ανθρώποις, παιδεύουσα ήμας, ίνα, αρνησάμενοι την ασέβειαν καὶ τας κοσμικάς έπιθυμίας. σωφρόνως και δικαίως και ευσεβως ζήσωμεν έν τῷ νῦν αίωνι 13 προσδεχόμενοι την μακαρίαν έλπίδα καὶ έπιφάνειαν της δόξης τοῦ 14 μεγάλου Θεού καὶ σωτήρος ήμων Ιησού Χριστού ος έδωκεν έαυτον ύπερ ήμων, ίνα λυτρώσηται ήμας από πάσης ανομίας, και καθα-15 ρίση εαντω λαόν περιούσιον, ζηλωτήν καλών έργων. Ταύτα λάλει, καί παρακάλει, καὶ έλεγχε μετά πάσης έπιταγής. Μηδείς σου περιφρονείτω.
- 3. ΥΠΟΜΙΜΝΗΣΚΕ αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ έξουσίαις ὑποτάσ-2 σεσθαι, πειθαρχείν, πρός παν έργον άγαθον ετοίμους είναι, μηδένα βλασφημείν, άμάχους είναι, έπιεικείς, πασαν ένδεικνυμένους πραό-3τητα πρὸς πάντας ανθρώπους. Ήμεν γαρ ποτέ καὶ ήμείς ανόητοι, απειθείς, πλανώμενοι, δουλεύοντες έπιθυμίαις και ήδοναις ποικίλαις, 4 εν κακία και φθύνω διάγοντες, στυγητοί, μισούντες άλλήλους ότε δε ή χρηστύτης και ή φιλανθρωπία επεφάνη του σωτήρος ήμων 5 Θεου, ουκ έξ έργων των έν δικαιοσύνη, ων έποιήσαμεν ημείς, άλλα κατά τὸν αὐτοῦ ἔλεον, ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας, 6 καὶ άνακαινώσεως πνεύματος άγίου, οὖ έξέχεεν έφ ἡμᾶς πλουσίως, 7 δια Ίησου Χριστου του σωτήρος ήμων ίνα, δικαιωθέντες τη έκείνου 8 χάριτι, κληρονόμοι γενώμεθα, κατ΄ έλπίδα, ζωής αίωνίου. Πιστός ύ λόγος και περί τούτων βούλομαί σε διαβεβαιούσθαι, ίνα φροντίζωσι καλών έργων προΐστασθαι οι πεπιστευκότες τῷ Θεῷ· ταῦτά 9 έστι τὰ καλὰ καὶ ὑφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις. Μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ έρεις καὶ μάχας νομικάς περιίστασο είσὶ γάρ άν-10 ωφελείς και μάταιοι. Αιρετικον ανθρωπον μετά μίαν και δευτέραν 11 νουθεσίαν παραιτού, είδως ότι έξέστραπται ο τοιούτος, καὶ άμαρτάνει, ων αυτοκατάκοιτος.

Ver. 11. πασιν άνθρώποις. Το all men, ration (διά λουτρού παλιγγενεσίας); i. e. servants as well as masters; and indeed to by haptism. See on John iii. 3. mankind in general. The words are to be Ver. 7. δικαιωθέντες. Have

Christ. See on Eph. v. b.

Ver. 14. λαδν περισύσιον. In 1 Pet. ii. xix. 5. Deut. vii. 6, et alibi.

pare 1 75m. iv. 12.

CHAP. III. Ver. 1. autous. The Cretana. Compare Rom. xiii. 1, sqq.

Ver. 3. "peig. See on 1 Thess. iv. 15. Ver. 5. lawsey huãs. Has placed us in

Ver. 7. δικαιωθέντες. Having been jus-

construed with σωτήριος, not with ἐπεφάνη. tifled; viz. by the remission of sins at bap-Ver. 13. τοῦ μεγάλου Θεοῦ. That is, tism, so as to be accepted as righteous in the sight of God. So Rom. v. 1.

Ver. 8. καλῶν ἔργων προίστασθαι. Hence 9. λαός είς περιποίησιν. See on Acts xx. good works are a necessary condition of re-28. There is an evident allusion to Exod. maining in a state of justification. In ver. 14, the phrase has evidently a more limited Ver. 15. μηδείς σου περιφρονείτω. Com- acceptation, with reference simply to acts of good fellowship,

Ver. 9. ζητήσεις ή γενεαλογίας κ. τ. λ. Compare 1 Tim. i. 4. iv. 7. vi. 20. In the next verse the caution respecting heretics was suggested by the mention of those foolish a state of salvation, by the washing of regene- questions, in which they were wont to engage.

Όταν πέμψω 'Αρτεμάν πρός σε, η Τυχικόν, σπούδασον ελθείν 12 πρός με είς Νικόπολιν' έκει γαρ κέκρικα παραχειμάσαι. Ζηνάν τὸν 13 νομικὸν καὶ 'Απολλώ σπουδαίως πρόπεμψον, ΐνα μηδεν αὐτοῖς λείπη. Μανθανέτωσαν δε καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προίστασθαι εἰς τὰς 14 ἀναγκαίας χρείας, ΐνα μη ὧσιν ἄκαρποι. 'Ασπάζονταί σε οἱ μετ 15 έμοῦ πάντες. 'Ασπασαι τοὺς φιλούντας ἡμᾶς ἐν πίστει. 'Η χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμην.

[Πρὸς Τίτον, τῆς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ Νικοπύλεως τῆς Μακεδονίας.]

Ver. 15. 'Aμην. Omitted by G. S.; and bracketed by K.

Ver. 12. Νικόπολιν. Probably Nicopolis, Ver. 13. πρόπεμψον. See on Acts xv. in Bythinia. The city of the same name in 8. Macedonia was not yet built.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

[Philem. 6, 7]. He was probably converted to Christianity by St. Paul (ver. 19), but this is not altogether certain. Compare ver. 5. From vv. 1. 10. 13. 22, it is clear that this Epistle was written toward the close of the Apostle's first imprisonment at Rome; and consequently in A. D. 62 or 63. It was addressed to Philemon with the generous and affectionate desire of effecting a reconciliation between himself and Onesimus, a runaway slave; and the Apostle not only intercedes for the pardon of the fugitive, pleading the tried sincerity of his conversion, and his anxiety to redeem his character; but engages himself to make reparation for whatever injury his master had sustained. According to Jerome, it was attempted to reject this letter from the canon as a private communication of very little importance; but it has been always received as the genuine production of St. Paul, it has been inserted in every catalogue of the books of the N. T. and, short as it is, is not without its weight on many points, both of doctrinal and practical Christianity. In the beginning of the second century the name of the Bishop of Ephesus was Onesimus; but his identity with the former alave of Philemon is by no means ascertained.]

- 1 1. ΠΑΥΛΟΣ, δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ άδελφὸς, ² Φιλήμονι, τῷ άγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν, καὶ Απφία τῷ άγαπητῷ, καὶ Αρχίππψ τῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν, καὶ τῷ κατ οἶκόν σου ἐκκλησία ³ χάρις ὑμῖν, καὶ εἰρήνη, ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
- 4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, πάντοτε μνείαν σου ποιούμενος έπὶ τῶν 5προσευχῶν μου, ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν, ἣν ἔχεις πρὸς 6 τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ είς πάντας τοὺς ἁγίους ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται, ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν, 7 είς Χριστὸν Ἰησοῦν. Χάριν γὰρ ἔχομεν πολλὴν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῷ ἀγάπη σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ,

Ver. 6. Ιν ύμιν. G. K. S. Ιν ήμιν.—7. χάριν. G. S. χαράν.

CHAP. I. Ver. 2. 'Απφίφ. Chrysostom calls her the wife of Philemon. Of Archippus see on Col. iv. 17.

Ver. 5. άγάπην ε πίστιν. These words are evidently transposed, and the former must be connected with άγίους, the latter with Ίησοῦν.

Ver. 6. δπως ή κοινωνία κ. τ. λ. So that to Christians generally. Compare ver. 20. your participation is the faith is effective to— With reference to paternal affection, children words Jesus Christ, i. e. to the spread of the are sometimes called σπαλάγχνα, as in ver.

Gospel, by means of the knowledge of the good which is in you, or, by making known the extent of your beneficence.

Ver. 7. σπλάγχνα. See on Matt. ix. 36. When a tender affection is gratified, the bowels are said to be quieted (ἀναπαύεσθαι); and Philemon's charity was a source of joy to Christians generally. Compare ver. 20. With reference to paternal affection, children are sometimes called σπαλάγγνα, as in ver.

άδελφέ. Διὸ, πολλην έν Χριστῷ παρρησίαν έχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ 8 άνηκον, διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλώ τοιοῦτος ών, ώς Παῦλος 9 πρεσβύτης, νυνί δε και δέσμιος Ίησου Χριστού. Παρακαλώ σε περί 10 του έμου τέκνου, ον εγέννησα έν τοις δεσμοίς μου, 'Ονήσιμον, τον ποτέ! σοι ἄχρηστον, νυνὶ δὲ σοὶ καὶ έμοὶ εὕχρηστον, ον ἀνέπεμψα σὰ δὲ 14 αὐτὸν, τουτέστι τὰ έμὰ σπλάγχνα, προσλαβοῦ ον έγω έβουλόμην 13 πρός έμαυτον κατέχειν, ίνα ύπεο σου διακονή μοι έν τοις δεσμοίς του ευαγγελίου χωρίς δε της σης γνώμης ουδεν ηθέλησα ποιήσαι, ίνα μη 14 ώς κατά ἀναγκὴν τὸ ἀγαθόν σου ἢ, ἀλλὰ κατὰ ἐκούσιον. Τάχα γὰρ 15 δια τούτο έχωρίσθη πρός ώραν, ίνα αίωνιον αύτον απέχης οὐκέτι ώς 16 δουλον, άλλ' ύπερ δουλον, άδελφον άγαπητον, μάλιστα έμοι, πόσφ δε μαλλον σοὶ, καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν Κυρίψ; Εί οὖν ἐμὲ ἔχεις κοινωνὸν, 17 προσλαβου αυτύν ως έμέ. Εί δέ τι ηδίκησέ σε, η όφείλει, τουτο έμοι 18 έλλόγει έγω Παυλος έγραψα τη έμη χειρί, έγω αποτίσω ίνα μή 19 λέγω σοι, ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεις. Ναὶ, ἀδελφὲ, έγώ σου 20 οναίμην έν Κυρίφ ανάπαυσόν μου τα σπλάγχνα έν Κυρίφ. Πεποιθώς 💵 τη ύπακοη σου έγραψά σοι, είδως ότι και ύπερ δ λέγω ποιήσεις. Άμα 🥺 δε και ετοίμαζε μοι ξενίαν έλπίζω γάρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ύμιν. Ασπάζονταί σε Επαφράς, ο συναιχμάλωτός μου 23 έν Χριστῷ Ἰησοῦ Μάρκος, Αρίσταρχος, Δημάς, Λουκάς, οἱ συνεργοί 24 μου. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος 25 ύμων. 'Αμήν.

[Πρὸς Φιλήμονα έγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ὁνησίμου οἰκέτου.]

Ver. 9. Bentley would read Παῦλος πάλαι πρεσβευτής. Compare Eph. vi. 20.— 17. G. K. S. με έχεις.—20. G. K. S. σπλάγχνα έν Χριστώ.—23. G. K. S. άσπάζεται.—25. Αμήν. As in Tit. iii. 15; and elsewhere.

12. So also viscera is used in Latin. Compare from this that Onesimus had robbed his mas-Arist. Av. 652. Artemid. I, 44. V. 57.

Ver. 9. πρεσβύτης. An old man: as in Luke i. 18. Tit. ii. 2. St. Paul rests his intercession upon his apostleship, his age, and his imprisonment for the cause of Christ.

Ver. 15. aiwviov. There may be an allusion to the enduring fellowship between Christians in the world to come.

Ver. 18. ήδίκησε. Some have thought Acts xxviii. 23. 30.

ter; but the inference is surely unwarranted.

Ver. 20. δναίμην. This has been supposed to allude to the name of Onesimus; the mean ing of which may also have suggested the observation in ver. 11.

Ver. 21. υπέρ 8 λέγω. St. Paul hints perhaps at the manumission of Onesimus.

A lodging. Compare Vcr. 22. Eeviav.

ΠΑΥΛΟΎ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΎ Η ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΎΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

[From the absence of the introductory greeting, with which the Apostolic Epistles usually commence, it has been thought that the Epistle to the Hebrews, as it has been invariably designated, should rather be characterized as a treatise or dissertation; but there are special circumstances scattered about it (v. 11, 12. vi. 9. x. 32, sqq. xii. 23, 24,) which plainly mark its epistolary nature; and there is little doubt that it was addressed to the Hebrew Christians resident in Palestine. Their unbelieving countrymen were indefatigable in their endeavours to make them renounce their profession of Christianity. To arguments derived from the excellency of the Jewish religion, they added much sophistical speculation, and it should seem that many had apostatized in consequence. In order therefore to comfort the faithful believers, and to confirm the wavering, the apostle wrote this Epistle; in which he proves, by arguments deduced from the Scriptures, and from the design and purport of the Law itself, its priesthood, and its ordinances, its utter inefficiency as a means of reconciliation and atonement, which depend exclusively upon the sacrifice of Christ. The Jews gloried in their dispensation as having been delivered by the mediation of angels; and accordingly the Apostle opens his argument, by showing that Christ was superior to the angels in name, rank, dominion, and power; thence inferring the higher claim of Christianity above Judaism (i. ii. 1-4). After showing that this superiority was not affected by his assumption of man's nature, which was essential to the efficacy of his atonement, and his sympathy for human trials and temptations (ii. 5-18), he proceeds to point out, in the first place, the pre-eminence of Christ above Moses, as the Legislator of the New Covenant (iii. 1-6), whereupon he grounds an admonition with respect to the fearful consequences of unbelief (iii. 7—iv. 13), and, secondly, his superiority above A aron and his successors in the priesthood, taking occasion to reprove the Hebrew Christians for their ignorance of the Scriptures (iv. 14-viii.) As connected with this part of the subject, he shows the typical nature of the tabernacle, its furniture, and its services; and argues that the sacrifice of Christ is the only true atonement, by which the Levitical offerings are entirely superseded (ix. 1. x. 18). The remainder of the Epistle is taken up with the practical application of the argument, illustrated by the examples of the most eminent characters in the O. T. from Abel downward. It concludes with a prayer for the Hebrews, salutations, and a benediction (xili. 16—19). The authorship of the Epistle has been ascribed to various persons, as Luke, Barnabas, Clement of Rome, and others; but the external evidence, from the consent of the early church, is very strong, and the internal evidence of style and manner is decisive, in favour of St. Paul. From several passages it is certain that it was written a short time before the destruction of Jerusalem; and from Heb. xiii. 23, 24, that it was written from Italy, probably towards the end of St. Paul's imprisonment at Rome, A. D. 62, or 63. It has been thought by many, that the language in which it was originally composed was the Hebrew, and that the Epistle, as it is now extant, is a translation by Barnabas, or some other hand: but the arguments upon which this opinion is founded do not carry much weight.]

1 1. ΠΟΛΥΜΕΡΩΣ καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας τοῖς 2 πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλά-

Ver. 1. Ισχάτων. G. K. S. Ισχατου.

CHAP. 1. Ver. 1. Πολυμερῶς ή πολυτρό- revelation being gradually imparted to the πως. At sundry times, different portions of prophets in succession; and in divers manners,

λησεν ήμιν έν υίφ, δν έθηκε κληρονόμον πάντων, δι οδ και τους αίωνας έπυίησεν δς, ων απαύγασμα της δόξης και χαρακτήρ της 3 ύποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ρηματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δί ἐαυτοῦ καθαρισμον ποιησάμενος τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν έν δεξιά της μεγαλωσύνης έν ύψηλοίς, τοσούτω κρείττων γε-4 νόμενος των αγγέλων, οσω διαφορώτερον παρ αυτούς κεκληρονόμηκεν ονομα. Τίνι γαρ είπε ποτέ των αγγέλων, "Υίός μου εί σύ, έγω 5 σημερον γεγέννηκά σε;" καὶ πάλιν, " Έγω έσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, και αυτός έσται μοι είς υιόν;" "Όταν δε, πάλιν, είσαγάγη τον πρωτό-6 τοκον είς την οικουμένην, λέγει, "Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες άγγελοι Θεού." Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει, "Ο ποιῶν τοὺς? αγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα" προς δὲ τὸν υίὸν, " Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεὸς, είς τὸν αίῶνα τοῦ αίῶνος 8 ράβδος εὐθύτητος ή ράβδος της βασιλείας σου ηγάπησας δι-9 καιοσύνην, καὶ έμίσησας ανομίαν. δια τοῦτο έχρισέ σε ο Θεὸς, ο Θεός σου, έλαιον άγαλλιάσεως παρά τοὺς μετόχους σου." Καὶ, "Σὶ 10 κατ άρχας, Κύριε, την γην έθεμελίωσας, και έργα των χειρών σον είσιν οι ουρανοί αυτοί απολούνται, συ δε διαμένεις και πάντις 11 ώς ιμάτιον παλαιωθήσονται, καὶ ώσεὶ περιβόλαιον ελίζεις αὐτοὺς, 12 και άλλαγήσονται συ δε ο αυτός, εί, και τα έτη σου ουκ έκλειψουσι."

Ver. 2. di' où. G. dióri.—11. K. diapereig.

as by type and figure, dream and vision, &c. -Of the last days see on Acts ii. 17; and compare Isa. ii. 2. Hos. iii. 5. Mic. iv. 1.

Ver. 2. κληρονόμον πάντων. Heir, i. e. Lord of all, by right of inheritance, as the eternal Son of God, from Acts x. 46. Gal. iv. 1, it appears that εληρονόμος is here equivalent with κύριος. Justinian Inst. II. 19.
Pro harede gerere, est pro domino gerere: veteres enim hæredes pro dominis appellabant. —By rode alwae is meant the world: and so again in Heb. xi. 3.

a reflected light, and xaparrip is an impres- ii. 8. sion made by a seul or stamp. Hence the meaning is, that the Father's glory is reflected as in the E. T. The meaning is, that Angels by the Son, and the Father's substance stamped upon him. In the E. T. ὑπόστασις always winds and the lightning. It is the object of denotes substance or mode of existence; and it this and the following Scriptures (Ps. civ. 4. was not till after the Arian controversy, in the xlv. 6. cii. 25) to contrast the angels as serthird century, that it was used in the sense of vants, with Christ as a king. Of the nomiperson.—Chrysostom explains φίρων by κυβερνών. The word καθαρισμός does not here denote simply purification, but expiation; in which sense it is used in Exod. xxix. seems to be an allusion to the anointing of 36. xxx. 10. LXX.

name of Sox, as indicated from the following to offices of inferior dignity.

citations from the O. T.; all of which were applied by the Jews themselves, to whom St. Paul was now writing, to their Messiah. The first (ver. 5) is from Ps. ii. 7, which is referred to Christ by St. Peter (Acts iv. 25) and St. Paul (Acts xiii. 33). That which follows is from 2 Sam. vii. 14.

Ver. 6. πάλιν. The position of this adverb has caused some discussion; but it is used in the same sense as in the preceding verse. And again, in another Psalm (xcvii. 7), which predicts the Messiah's introduction Ver. 3. ἀπαύγασμα. This word denotes into the world, &cc. Compare Luke i. 11. 26

> Ver. 7. πνεύματα. Winds; not spirils, are as much the ministers of God's will, as the native for the vocative (à Ocos, ver. 8), see on Mark **v.** 7.

Ver. 9. Edasov. Subaud. gará. There kings and prophets; and the utroyou of Ver. 4. διαφορώτερον δνομα. That is the Christ are those who had been so consecrated

13 Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων είρηκε ποτε, " Κάθου έκ δεξιῶν μου, ἔως ᾶν 14θω τους έχθρούς συυ ύποπόδιον των ποδών σου;" Ούχὶ πάντες εισί λειτουργικά πνεύματα, είς διακονίαν αποστελλόμενα διά τους 2 μέλλοντας κληρονομείν σωτηρίαν; Δια τούτο δεί περισσοτέρως ήμας 2 προσέχειν τοις ακουσθείσι, μή ποτε παραρρυώμεν. Εί γαρ ο δι' αγγέλων λαληθείς λόγος έγένετο βέβαιος, και πάσα παράβασις και 3 παρακοή έλαβεν ένδικον μισθαποδοσίαν, πως ήμεις έκφευξόμεθα, τηλικαύτης αμελήσαντες σωτηρίας; ήτις, αρχήν λαβούσα λαλείσθαι δια 4 του Κυρίου, υπό των ακουσάντων είς ήμας έβεβαιώθη, συνεπιμαρτυρούντος του Θεού σημείοις τε καὶ τέρασι, καὶ ποικίλαις δυνάμεσι, καὶ πνεύματος άγίου μερισμοίς κατά την αὐτοῦ θέλησιν.

5 Ου γαρ αγγέλοις υπέταξε την οικουμένην την μέλλουσαν, περί ής 6 λαλουμεν διεμαρτύρατο δέ που τίς, λέγων, "Τί έστιν ἄνθρωπος, ὅτι 7 μιμνήσκη αὐτοῦ ἡ υίὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτη αὐτόν; ἡλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους δόξη καὶ τιμη έστεφάνωσας αὐτὸν, 8καί κατέστησας αὐτὸν έπὶ τὰ έργα των χειρων σου πάντα ὑπέταξας ύποκάτω των ποδών αὐτοῦ." Έν γὰρ τῷ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφηκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οῦπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα 9 ύποτεταγμένα τον δε βραχύ τι παρ' αγγέλους ηλαττωμένον βλέπομεν Ίησουν, διὰ τὸ πάθημα του θανάτου δόξη καὶ τιμη έστεφα-10 νωμένον, όπως χάριτι Θεού ύπερ παντός γεύσηται θανάτου. Επρεπε

Ver 7. καὶ κατέστησας κ. τ. λ. This clause, wanting in G. S., is bracketed by K.— 9. Some old copies have xwoig Osov, supposed to be a Nestorian reading. Compare 1 Cor. xv. 27.

pare Matt. xxii. 44. Acts il. 34.

Ver. 14. λειτουργικά πνεύματα. That is, ministering spirits, and nothing more. Compare Ps. xxxiv. 7. xci. 11. See also on Matt. zviii. 10.

τον νουν, as in Mutt. vi. 1.—The verb παραφούειν signifies to flow away; and thence metaphorically, and in the sense of Prov. iii. Quinct. Inst. Orat. XI. 2. Frustra docemur, Acts v. 34. si quicquid audimus presterflunt.

Ver. 2. δι' άγγέλων λ. λ. See on Acts vii. 53. Here the angels are certainly intended.

Ver. 8. είς ημάς. See on 1 Thess. iv. 15. Ver. 4. πν. μερισμοῖς κατά τ. ά. θ. Com-

pere 1 Cor. xii. 4. 7. 11.

Ver. 5. οὐ γάρ άγγέλοις ὑπέταξε κ. τ. λ. It is plain that άλλ' άνθρώπω must be supplied in opposition to dyythous, as suggested by the following citation from Ps. viii. 4, sqq. to Adam and his posterity, but it is applied death which he suffered, that by the grace of

Ver. 13. κάθου ἐκ δεξιῶν κ. τ. λ. Com- to the Messiah by Christ himself and St. Paul (Matt. xxi. 16. 1 Cor. xv. 27); and the verses here quoted are prophetic of his humiliation, his atonement, and exaltation. By η οίκουμένη η μέλλουσα is meant the Christian dispensation, which is said to be CHAP. II. Ver. 1. rolg akovobelou. Scil. future with respect to the subjoined predicεύαγγελίου λόγοις. After προσέχειν supply tion. In the same sense we have ο αίων ο μέλλων in Heb. vi. 5. Compare Isa. ix. 6. LXX. The phrase βραχύ τι (ver. 7) may mean either in a small degree, or for a little 21. LXX. to let slip, i. e. to forget. So while; but the latter is preferable. Compare

Ver. 8. νῦν δὶ οῦπω κ. τ. λ. Although the mediatorial kingdom of Christ is not yet finished, nor sin and death entirely subdued, yet his exaltation is a proof that the prediction will be eventually completed. Compare 1 Cor. xv. 25. 27. In ver. 9, the construction is somewhat perplexed; but the sense is this: We behold that Jesus, who was made a little lower than the Angels, (i. e. who took the human nature), exalted into heaven, and crowned In its primary application this Psalm refers with glory and honour on account of the

γὰρ αὐτῷ, δι ὖν τὰ πάντα καὶ δι οὖ τὰ πάντα, πολλους νίοὺς είς δόξαν άγαγόντα, τὸν άρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειωσαι. "Ο τε γὰρ άγιάζων καὶ οἱ άγιαζόμενοι έξ ένὸς πάντες δί ἡν 11 αίτιαν ούκ έπαισχύνεται άδελφούς αὐτούς καλείν, λέγων, " Απαγγελώ !! τὸ ὅνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσψ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε." Καὶ πάλιν, "Έγω ἔσομαι πεποιθώς έπ' αὐτῷ." Καὶ πάλιν, "Ίδοὺ, έγω 13 καὶ τὰπαιδία, ἄ μοι έδωκεν ὁ Θεός." Έπεὶ οῦν τὰ παιδία κεκοινώ-14 νηκε σαρκός καὶ αϊματος, καὶ αὐτός παραπλησίως μετέσχε των αὐτών ίνα δια του θανάτου καταργήση τον το κράτος έχοντα του θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξη τούτους, ὅσοι φόβφ θανάτου 15 δια παντός τοῦ ζην ένοχοι ήσαν δουλείας. Οὐ γαρ δήπου αγγέλων 16 έπιλαμβάνεται, άλλα σπέρματος Αβρααμ έπιλαμβάνεται. Όθεν 17 ωφειλε κατά πάντα τοις άδελφοις όμοιωθηναι, ίνα έλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεὸν, είς τὸ ὶλάσκεσθαι τὰς άμαρτίας του λαού. Έν ῷ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δύναται τος 18 πειραζομένοις βυηθήσαι.

3. ΌΘΕΝ, άδελφοί άγιοι, κλήσεως έπουρανίου μέτοχοι, κατανοή-1 σατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν, Χριστὸν Ἰησούν πιστον όντα τῷ ποιήσαντι αὐτον, ὡς καὶ Μωσῆς έν όλψ τῷ οἰκψ 2

Ver. 1. Xpistóv. Omitted by G. S.; and bracketed by K.

God his atonement might affect the salvation of adapted to the context. It is evidently synoall mankind.

Ver. 10. ἀγαγόντα. Some construe this participle with apxnyou, but it rather im- spect to man he would sympathise with their plies God's purpose of redeeming mankind, sufferings and temptations; and with respect and must be referred as an anacoluthon, to to God, he would faithfully discharge his αὐτῷ. In order to attain this object, it was priestly office, and make the required sarrinecessary that the Redeemer and the re- fice of himself for the sins of men. deemed (ver. 11) should be of one stock (ig Chap. III. Ver. 1. µsroxoc. Partskers; ενὸς, sc. γέτους), and that Christ should suf- i. e. together with the Gentiles. The term fer death in the nature of man, in order to $d\pi \delta \sigma \tau \sigma \lambda \sigma c$ is here applied to Christ as a make his atonement perfect (τελειῶσαι).— teacher sent by Grd, See John v. 38. vi. 29. Of dyidisin, which here includes the idea of et sæpius. He had been already mentioned expiation, see on John xvii. 17. The cita- as such (Heb. i. 2. ii. 3), and as ἀρχιερεύς tions in vv. 12, 13 are generally referred to (ii. 17); and since the Jews regarded the Ps. xxii. 22. Isa. viii. 17, 18. Compare also exalted character of their Legislator, and the Ps. xviii. 3. 2. Sam. xxii. 3.

Messiah, with reference to the last quotation. in the first place, to show the superiority of The Devil is said to have the power of death, Christ above Moses. Though each faithfully because, by leading men into sin, he brings discharged his divine commission, yet Moss them under sentence of death.

Ver. 15. δουλείας. The servile condition of those who fear death, from which Christians are rescued by Christ, who has brought της ὁμολογιάς. life and immortality to light by the Gospel.

assist, i. e. he did not come to assist. The rendered family, and indicates the Jewist E. T. and others render the verb, to take the and Christian church respectively. Moses nature of, which is neither its meaning, nor was only employed in the oirth, Christ was

nymous with βοηθείν See ver. 18.

Ver. 17. ελεήμων ή πεστός. With the

dignity of the High Priest, as inferior only Ver. 14. τὰ παιδία. The children of the to the Law itself, the Apostle now proceeds, was but a servant, whereas Christ was a Son. Chrysostom explains omologia by wistign and Philo also speaks of δ μέγας άρχυριός

Per. 2. uc & Music K. T. A. See Numb Ver. 16. οὐ ἐπιλαμβάνεται. He does not xii. 7. Hence it is plain that οἶκος must be

3 αὐτοῦ. Πλείονος γὰρ δόξης οὖτος παρὰ Μωσῆν ηξίωται, καθ' ὅσον 4 πλείονα τιμήν έχει τοῦ οίκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. Πᾶς γὰρ οίκος 5 κατασκευάζεται ύπο τινός ό δε τα πάντα κατασκευάσας, Θεός. Καί Μωσής μέν πιστός έν όλφ τῷ οἴκψ αὐτοῦ, ὡς θεράπων, είς μαρτύριον 6 των λαληθησομένων Χριστός δέ, ως υίος, έπι τον οίκον αυτού ου οικός έσμεν ήμεις, έάνπερ την παρρησίαν και το καύχημα της έλπίδος 7 μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν. Διὸ, καθώς λέγει τὸ πνευμα 8 τὸ άγιον, " Σήμερον, ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μη σκληρύνητε τας καρδίας ύμων, ως έν τῷ παραπικρασμῷ, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ 9 πειρασμού έν τη έρημω ου έπείρασάν με οι πατέρες υμών, έδυκίμασάν 10 με, καὶ είδον τὰ ἔργά μου, τεσσαράκοντα ἔτη διὸ προσώχθισα τῷ γενεᾶ εκείνη, και είπον, 'Αει πλανωνται τη καρδία αὐτοι δε οὐκ έγνωσαν 11 τας όδούς μου ώς ώμοσα έν τη όργη μου, Ει εισελεύσονται είς την 12 κατάπαυσίν μου." Βλέπετε, άδελφοί, μή ποτε έσται έν τινι ύμων 13 καρδία πονηρά απιστίας, έν τῷ αποστήναι από Θεοῦ ζῶντος άλλά παρακαλείτε εαυτούς καθ' εκάστην ήμεραν, άχρις ού το σήμερον κα-14 λείται, ίνα μη σκληρυνθή τις έξ ύμων απάτη της άμαρτίας. Μέτοχοι γαρ γεγύναμεν του Χριστου, έάνπερ την αρχην της υποστάσεως μέχρι 15 τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν, έν τῷ λέγεσθαι, " Σήμερον, έὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μη σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπι-16 κρασμώ." Τίνες γαρ ακούσαντες παρεπίκραναν, άλλ' οὐ πάντες οί 17 εξελθόντες εξ Αίγύπτου δια Μωσέως; Τίσι δε προσώχθισε τεσσαράκοντα έτη ; οὐχὶ τοῖς άμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν έν τῷ ἐρήμῳ ; 18 Τίσι δὲ ὤμὸσε μὴ είσελεύσεσθαι είς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, εί μὴ τοῖς 19 απειθήσασι; Καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ήδυνήθησαν είσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.

Ver. 6. où olkoç. Cod. D. bç olkoç. Al. où o olkoç.—9. Codd. A. B C. D. où ἐπείρασαν οὶ π. ὑμῶν ἐν δοκιμασια καὶ είδον.—14. G. S. τοῦ Χρ. γεγόναμεν.— 16. τίνες γάρ ε. τ. λ. R. reads this verse without an interrogation.

Lord in tor olkor. See vv. 6, 7.—Of xxxii. 10. Numb. xi. 33. xiv. 29. Deut. xousiv, to appoint to an office, see on Mark i. 34, 35. iii. 14.

viz. respecting Christ and his church.

Ver. 6. την παρρησίαν. Our public protiem.

Ver. 7. dió. This will either connect with Shiners in ver. 12, the citation from Ps. xcv. 7, eqq. being parenthetical, or immediately with μή σεληρύνητε, by an inferential application of the passage to Christians.

Ver. 8. παραπικρασμώ Properly, an embittering; and thence, provocation. For instances, in which the Israelites provoked God to anger, see Exod. xvi. 2. xvii. 7.

Ver. 11. garámavou. The rest of the Ver. 5. είς μαρτύριον τῶν λ. In order to land of Canaan, which was typical of heaven. bear witness to those things about to be spoken; —Of the negative import of the particle ei, see on Mark viii. 12.

Ver. 13. άχρις οὐ τὸ σήμερον κ. While fession; i. e. the profession made at bap- the day of salvation is still present. Compare John ix. 4.

Ver. 14. άρχην της υποστάσεως. For την υπόστασιν την έξ άρχης. See on 2

Ver. 15. iν τῷ λίγεσθαι. Theophylact:κατά τὸ λεγόμενον.

That is, the greater Ver. 16. πάντες. portion. With the construction, compare Luke xvii. 7, 8.

Ver. 19. δι' άπιστίαν. Compare Deut. i. 6. 8. 32, Numb. xiv. 11.

Φοβηθώμεν ούν, μή ποτε, καταλειπομένης έπαγγελίας εισελθείν εις 4 την κατάπαυσιν αὐτοῦ, δοκή τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι. Καὶ γάρ εσμεν? ευηγγελισμένοι, καθάπερ κακείνοι αλλ' ουκ ωφέλησεν ο λόγος της άκοης έκείνους, μη συγκεκραμένος τη πίστει τοις ακούσασιν. Είσερχό-3 μεθα γὰρ είς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθώς εἰρηκεν, "Ως ωμοσα έν τη όργη μου, εί είσελεύσονται είς την κατάπαυσίν μου" καίτοι των έργων από καταβολής κόσμου γενηθέντων. Είρηκε γάρι που περί της έβδόμης ουτω, "Καὶ κατέπαυσεν ο Θεός εν τη ημέρα τη έβδόμη ἀπὸ πάντων των έργων αὐτοῦ "καὶ έν τούτω πάλιν, "Εί είσε-5 λεύσονται είς την κατάπαυσίν μου." Έπει ούν απολείπεται τινας είσελ-6 θείν είς αὐτην, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσηλθον δί ἀπείθειαν, πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡμέραν, " Σήμερον" έν Δαβίδ λέγων, μετὰ το-ῖ συυτυν χρόνον καθώς είρηται, "Σήμερον, έαν της φωνής αὐτοῦ ἀκούσητε, μη σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν." Ει γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέ-8 παυσεν, οὐκ ᾶν περὶ ἄλλης έλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. "Αρα ἀπολεί-9 πεται σαββατισμός τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ. Ὁ γὰρ είσελθών είς τὴν κατά-10 παυσιν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὧστιρ απο των ίδιων ο Θεός. Σπουδάσωμεν ούν είσελθείν είς έκείνην την κα-11 τάπαυσιν, ΐνα μη έν τφ αυτώ τις υποδείγματι πέση της απειθείας. 12 Ζων γάρ ὁ λόγης τοῦ Θεοῦ, καὶ ένεργης, καὶ τομώτερος ὖπὲρ πάσαν μάχαιραν δίστομον, και διϊκνούμενος άχρι μερισμού ψυχής τε καί πνεύματος, άρμων τε καὶ μυελών, καὶ κριτικὸς ένθυμήσεων καὶ 13 έννοιῶν καρδίας καὶ οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανης ένώπιον αὐτοῦ, πάνια δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ο λύγος.

Έχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ίησοῦν 14

CHAP. IV. Ver. 1. καταλειπομένης. Being left for others; as not having been yet enjoyed.—Of dokelv, used pleonastically, see on Mati iii. 9.

Ver. 2. 13 γάρ έσμεν κ. τ. λ. As the Israclites received the good tidings of the rest of Eph. vi. 17. Rev. i. 16. ii. 12. xix. 15. 21. Canaan from Caleb and Joshua (Numb. xiii. 27), so Christians have the Gospel promise divides the body, so does God, by the threat of a heavenly rest; that is to say (kairoi), in his word denounced against infidelity, posuch a rest as God enjoyed after the work of neurate the most secret recesses of the soul. creation (vv. 4, 5). See Gen. ii. 2. In the In the words κ κριτικός κ. τ. λ. there is a end of ver. 6, the second member is wanting, and may be thus supplied: άλλ' οἱ πιστεύσαντες είσελεύσονται.-Ος ὁ λόγος τῆς άποης, see on 1 Thess. ii. 13. With της έβδόμης (ver. 4), supply ημέρας.

Ver. 8. Ingoug. Joshua: as in Acts vii. 45. Since David spoke of this rest above four hundred years after the death of Joshua, it is clear that the rest of Canaan is not meant, but a rest still to be enjoyed, of which

the Sabbath is a type. Hence σαββατισμός, ver. 9.

Ver. 12. τομώτερος ὑπὶρ π. μ. δίστορον Similar expressions are frequent in Philo and the Rabbinical writers. Compare Issi. xlix. 2 The meaning seems to be, that as a sword transition from the word of God to God himself, and the impossibility of eluding his allseeing eye.

Ver. 13. rerpayyliouiva. A metapha from laying open the inside of victims slain for sacrifice. The words πρὸς δυ ήμιν ο λόγος should perhaps be rendered, to whom we must render an account. Compare Matt. xii. 86. Acts xix. 40. Rom. xiv. 12.

Ver. 14. Exovres odv aprespia s. r. l.

15 τον υίον του Θεού, κρατώμεν της όμυλογίας. Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μη δυνάμενον συμπαθήσαι ταις ασθενείαις ήμων, πεπειραμένον δε κατα 16 πάντα καθ δμοιότητα, χωρίς άμαρτίας. Προσερχώμεθα οὐν μετά παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ΐνα λάβωμεν έλεον, καὶ χάριν ευρωμεν, ιείς ευκαιρον βοήθειαν. [5.] Πας γαρ αρχιερεύς, έξ ανθρώπων λαμβανόμενος, ύπερ ανθρώπων καθίσταται τα πρός τον Θεόν, ίνα προσ-2 φέρη δωρά τε καὶ θυσίας ύπερ άμαρτιών μετριοπαθείν δυνάμενος τοίς 3 άγνοουσι καὶ πλανωμένοις, έπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν καὶ δια ταύτην οφείλει, καθώς περί του λαού, ούτω και περί έαυτου, προσ-4 φέρειν ύπερ άμαρτιών. Καὶ οὐχ έαυτῷ τὶς λαμβάνει την τιμήν, ἀλλὰ 5 ο καλούμενος ύπο του Θεού, καθάπερ και ο Ααρών. Ούτω και ο Χριστὸς οὐχ ἐαυτὸν ἐδόξασε γενηθηναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐ-6 τον, " Υίος μου εί σὺ, έγω σήμερον γεγέννηκά σε." καθώς καὶ έν ετέρω 7 λέγει, " Σὺ ἰερεὺς είς τὸν αίωνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ." Ος, έν ταις ήμέραις της σαρκός αυτού, δεήσεις τε και ίκετηρίας πρός τον δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγής ἰσχυράς καὶ δακρύων, 8προσενέγκας, καὶ είσακουσθείς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ῶν νίὸς, 9 έμαθεν άφ' ων έπαθε την ύπακοην, και τελειωθείς έγένετο τοις ύπακού-10 ουσιν αὐτῷ πᾶσιν αίτιος σωτηρίας αίωνίου προσαγορευθείς ύπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατά τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

Περί ού πολύς ήμιν ο λόγος, και δυσερμηνευτος λέγειν, έπει νωθροί

Ver. 15. πεπειραμένον. R. G. S. πεπειρασμένον. Al. πεπλασμένον. CHAP. V. Ver. 4. In G. K. S. the article o is wanting in both places.

the High-priesthood of the Jews.—In the participle διεληλυθότα there is perhaps an allusion to the entrance of the High-priest, once every year, through the veil, into the Holy of Holies.

Ver. 15. καθ δμοιότητα. Scil. ήμῶν. CHAP. V. Ver. 1. ίξ άνθρώπων λαμβανόμενος. This indicates that Christ was not so taken. With τά πρός τον Θεόν, supply

εατά and πράγματα.

rate the passions. Diogenes ap. Aristot. V. 31. δεί τον σόφον μη είναι μέν άπαθη, μετριοπαθή δέ. Here it is clearly synonymous with συμπαθείν. in Heb. iv. 15. Hesych. μετριοπαθής, συγγινώσκων μπιεικώς.

Ver. 3. περί ξαυτοῦ. This part of the comparison cannot be applied to Christ, who

was without sin.

Ver. 5. οθτω & δ Χριστός κ. τ. λ. Taking the points, marked as similar, in an inverted order, the Apostle shows, first, that Christ of Christ. Before entering upon this subject,

See on *Heb.* iii. 1. The Apostle now pro- tions, upon which the proof rests, are from ceeds, in the second place, to show that Christ Ps. ii. 7. cx. 4. That these Psalms are prowas superior to Aaron and his successors in phetic of Christ, see Matt. xxii. 42. Acts xiii. 33.—With ο λαλήσας repeat εδόξασε αὐτόν. The phrase κατά την τάξίν is synonymous with $\kappa a \theta'$ duoidryra, in Heb. vil. 11.

Ver. 7. The saproc. Hence it is clear that Christ had two natures, human and divine. It is generally supposed that this passage refers to his agony in the garden, and his anguish upon that occasion taught him to sympathise with the frailties of that nature Ver. 2. μετριοπαθείν. Properly to mode- in which it was endured. The participle sivarovoveic includes the idea of assistance, and the allusion is probably to the angel who was sent to support him. See Luke xxii. 43.

Ver. 8. iualer de dr inale. A proverbial expression. So Herod. I. 107. $\mu a \theta \dot{\eta}$ ματα τὰ παθήματα.

Ver. 9. redewbeig. Namely, by the sacrifice of his death. Compare Heb. ii. 10.

That is, concerning Ver. 11. περί ού. Melchisedec, whose priesthood prefigured that was not a self-called high-priest. The cita- which the spiritual ignorance of the Hebrew

γεγόνατε ταις ακοαίς. Καὶ γὰρ ὀφείλοντες είναι διδάσκαλοι διὰ 12 τον χρόνον, πάλιν χρείαν έχετε του διδάσκειν ύμας τινα τα στοιχεία της άρχης των λογίων του Θεού και γεγόνατε χρείαν έχοντες γάλακτος, καὶ οὐ στερεάς τρυφής. Πάς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος, ἄπειρος λό-13 γου δικαιοσύνης (νήπιος γάρ έστι) τελείων δέ έστιν ή στερεά τροφή, 14 των δια την έξιν τα αίσθητήρια γεγυμνασμένα έχόντων προς διάκρισιν καλού τε και κακού. Διὸ, ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λό-6 γον, έπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα· μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας από νεκρών έργων, καὶ πίστεως έπὶ Θεὸν, βαπτισμών διδαχής, 2 έπιθέσεως τε χειρων, αναστάσεως τε νεκρων, και κρίματος αίωνίου. Καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάν περ ἐπιτρέπη ὁ Θεός. Αδύνατον γὰρ τοὺς 3-4 απαξ φωτισθέντας, γευσαμένους τε της δωρεάς της έπουρανίου, καὶ μετύχους γενηθέντας πνεύματος άγίου, καὶ καλὸν γευσαμένους Θεού 5 ρημα δυνάμεις τε μέλλοντος αίωνος, και παραπεσόντας, πάλιν άνα-δ καινίζειν είς μετάνοιαν, ανασταυρούντας έαυτοίς τον υίον του θεον καὶ παραδειγματίζοντας. Γη γάρ ή πιούσα τὸν ἐπ' αὐτης πολλάκις? έρχόμενον ύετον, καὶ τίκτουσα βοτάνην εύθετον έκείνοις δι' ους καὶ γεωργείται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκφέρουσα δὲ ἀκάν 8

Ver. 3. Codd. A. C. D. ποιήσωμεν.

converts made it difficult for them to compre- selytes, and John's baptism, as to the relative hend, the Apostle mildly reproves them for their deficiency in that knowledge, which, considering the time which had elapsed since their conversion, they ought to have possessed. He returns to the main argument in will do; i. e. I will endeavour to make you ch. vii. 1.

Ver. 12. reva. This is the accusative singular: Ye have need of some one to teach you. —τά στοιχεία τής αρχής. For τά πρώτα στοιχεία, the first rudiments. Compare Gal. iv. 8. Of λόγια θεοῦ see on Rom. iii. 2.— With the metaphor here employed, compare upon avakaivilin ver. 6. 1 Cor. iii. 2. So Philo Jud. I. p. 301. νηπίοις μέν έστι γάλα τροφή, τελείοις δὲ τὰ ἐκ supports and consolations afforded by the Goπυρῶν πέμματα, κ. τ. λ. Arrian. Epict. II. 16. ού θέλεις ήδη, ώς τὰ παιδία, άπογαλακτισθήναι, η άπτεσθαι τροφής στερεω- is in apposition with παραπεσόντας, and τέρας.

doctrine of justification.

and compare 1 Cor. xiv. 20. Eph. iv. 13. attached to the punishment of crucifixion. The expression τὰ αίσθητήρια, scil. δργανα, is equivalent to αίσθησις, perception, tivation, blesses the earth with increase, but (Phil. i. 10).

κρῶν ἔργων, κ. τ. λ. These are the several to salvation, but, neglected, will degenerate, articles in which converts were instructed perhaps into apostacy, of which the end is preparatory to their baptism. The plural destruction. βαπτισμών may include the baptism of pro-

efficacy of which, as well as the importance of the laying on of hands, the catechumens were examined.

Ver. 3. i) τοῦτο ποιήσομεν. And this = comprehend those more abstruse doctrines, for which your earlier instructions ough to bave prepared you.

Ver. 4. άδύνατον. Not absolutely, but morally impossible. Compare Matt. xix. 26. The several accusatives, which follow, depend

Ver. 5. δυνάμεις μ. αίθνος. The powerful

pel. See on Heb. ii. 5.

Ver. 6. ανασταυρούντας κ. r. λ. This points to the fearfulness of the sin of apos-Ver. 18. λόγου δικαιοσύνης. The Gospel tacy, and the hopelessness of restoration.— Of the verb παραδειγματίζειν see on Matt. Ver. 14. rehelwe. See on Matt. xix. 21; i. 19. Here it expresses the ignoming which

Ver. 7. γη γάρ κ. τ. λ. As rain, with culwithout it, only produces thorns and brisis; CHAP. VI. Ver. 1. μετανοίας άπὸ νε- so Christian doctrine, duly improved, tends

θας καὶ τριβόλους, αδόκιμος καὶ κατάρας έγγυς, ής τὸ τέλος είς 9 καύσιν. Πεπείσμεθα δὲ περὶ ύμων, αγαπητοί, τὰ κρείττονα καὶ έχόμενα 10 σωτηρίας, εί καὶ ούτω λαλούμεν. Οὐ γὰρ ἄδικος ὁ Θεὸς, ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, ῆς ἐνεδείξασθε είς τὸ ὄνομα 11 αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἀγίοις καὶ διακονοῦντες. Ἐπιθυμοῦμεν δὲ εκαστον ύμων την αυτην ενδείκνυσθαι σπουδην, πρός την πληροφο-12 ρίαν της έλπίδος άχρι τέλους. Ένα μη νωθροί γένησθε, μιμηταί δὲ τῶν 13 δια πίστεως και μακροθυμίας κληρονομούντων τας έπαγγελίας. Τώ γαρ Αβρααμ έπαγγειλάμενος ο Θεός, επεί κατ' ουδενός είχε μείζονος 14 ομόσαι, ώμοσε καθ' έαυτου, λέγων, " Η μην ευλογων ευλογήσω σε, καί 15 πληθύνων πληθυνώ σε" καὶ ούτω μακροθυμήσας επέτυχε τῆς επαγγε-16 λίας. "Ανθρωποι μέν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος όμνύουσι, καὶ πάσης αὐτοῖς 17 αντιλογίας πέρας είς βεβαίωσιν ο δρκος εν ψ περισσότερον βουλύμενος ο θεος επιδείξαι τοις κληρονόμοις της επαγγελίας το άμετάθετον 18 της βουλης αυτού, έμεσίτευσεν όρκω, ίνα δια δύο πραγμάτων αμεταθέτων, έν οίς αδύνατον ψεύσασθαι Θεόν, ίσχυραν παράκλησιν έχωμεν οί 19 καταφυγόντες κρατήσαι της προκειμένης έλπίδος ην ώς άγκυραν έχομεν της ψυχης ασφαλή τε καί βεβαίαν, και είσερχομένην είς τὸ 20 έσώτερον του καταπετάσματος, όπου πρόδρομος ύπερ ήμων είσηλθεν Ίησους, κατά την τάξιν Μελχισεδέκ άρχιερεύς γενόμενος είς τύν alwya.

7. 'ΟΥΤΟΣ γὰρ ὁ Μελχισεδὲκ, βασιλεὺς Σαλημ, ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ

Ver. 10. τοῦ κόπου. Omitted by G. K. S.

Ver. 11. πρός την πληρ. της έλπίδος. In order to the consummation of your hope; which, if they persevered in the faith, after the example of Abraham and his spiritual seed, was grounded upon the promise of God, which he had even condescended to confirm by an oath, in conformity with the practice of men.

Ver. 18. ωμοσε καθ' ἐαυτοῦ. See Gr. Gr. § 64. Obs. 2.—The citation is from Gen. xxii. 16.

Ver. 16. είς βεβαίωσιν. This does not connect, as in the E. T., with & Sprog. The meaning is, the oath is to them the end of all controversy unto confirmation; i.e. in consequence of the assurance afforded thereby.

Ver. 17. To austabetov. The unchangeableness. See on Rom. i. 15. Properly µεσιτεύειν is to act as a mediator; but here, to ratify. In a sense somewhat analogous $\mu\epsilon$ σίτης is used in Joseph. Ant. IV. 6, 7. ταῦτα ελ δμνυντες έλεγον, θεόν μεσίτην ών ὖπισχνούντο ποιούμενοι.

Ver. 18. 800.

and oath.

Ver. 19. ην. Scil. ἐλπίδα. An anchor is generally regarded as the emblem of Hope. It is clear that είσερχομένην must be rendered, giving an entrance, or access. The Holy of Holies, which was separated by a veil (raταπέτασμα) from the body of the temple, was a type of heaven. See Heb. vii. 19.

Ver. 20. δπου πρόδρομος κ. τ. λ. Compare John xiv. 2, sqq. By repeating the citation from Ps. cx. 4, the Apostle concludes

his digression.

CRAP. VII. Ver. 1. οὖτος γάρ ὁ M. See Gen. xiv. 18, sqq. The superiority of Melchisedec was acknowledged by Abraham; and since his appointment did not come to him by succession, and was unlimited by time, he was unquestionably superior to the Levitical priests, who may indeed be said (ver. 10) to have paid tithes to him through their ancestor. Hence, though not expressed, the inference is, that Christ, who was a priest after the order of Melchisedec, is superior to the Levitical priesthood. By Salem some un-Namely, God's promise deretand Jerusalem, and others the town mentioned in John iii. 23. It is only, however,

του ύψίστου, ο συναντήσας 'Αβραάμ ύποστρεφοντι από της κοπής των Βασιλέων, καὶ εὐλογήσας αὐτον, ῷ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων έμέρισεν 2 Αβραάμ, (πρώτον μέν έρμηνευόμενος βασιλεύς δικαιοσύνης, έπειτα δέ καὶ βασιλεύς Σαλημ, ο έστι βασιλεύς ειρήνης απάτωρ, αμήτωρ, 3 άγενεαλόγητος, μήτε άρχην ήμερων μήτε ζωής τέλος έχων, άφωμοιωμένος δὲ τῷ υἰῷ τοῦ Θεοῦ') μένει ἱερεὺς είς τὸ διηνεκές. Θεωρείτε δὲ, 4 πηλίκος ούτος, ψ και δεκάτην Αβραάμ έδωκεν έκ των ακροθινίων ο πατριάρχης. Καὶ οἱ μὲν έκ τῶν υἰῶν Λευῖ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντις 5 έντολην έχουσιν άποδεκατούν τον λαόν κατά τον νόμον, τουτέστι τούς άδελφούς αὐτῶν, καὶπερ έξεληλυθότας έκ τῆς ὀσφύος Αβραάμ ὁ δὲ δ μή γενεαλογούμενος έξ αὐτῶν δεδεκάτωκε τὸν Αβραάμ καὶ τὸν έχοντα τὰς έπαγγελίας εὐλόγηκε χωρίς δὲ πάσης ἀντιλυγίας τὸ 7 έλαττον ύπο του κρείττονος εύλογείται. Καὶ ώδε μέν δεκάτας άπο-8 θνήσκοντες ανθρωποι λαμβάνουσιν έκει δέ, μαρτυρούμενος ότι ζη. Καί, 9 ώς έπος είπειν, δια Αβραάμ και Λευί ο δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται έτι γὰρ έν τῷ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήντησεν αὐτῷ ὁ Μελχισε-10 δέκ. Εί μεν ούν τελείωσις δια της Λευϊτικής ιερωσύνης ήν, (ο λαος 11 γὰρ ἐπ΄ αὐτῷ νενομοθέτητο) τίς ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὶκ έτερον ανίστασθαι ίερέα, καὶ οὐ κατά την τάξιν 'Ααρών λέγεσθαι; Με-19 τατιθεμένης γάρ της ιερωσύνης, έξ ανάγκης και νόμου μετάθεσις γίνεται. Έφ΄ δυ γαρ λέγεται ταυτα, φυλης ετέρας μετέσχηκεν, αφ΄ ης ουδείς 13 προσέσχηκε τῷ θυσιαστηρίψ πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν 14 ο Κύριος ήμων, είς ην φυλην ουδέν περί ιερωσύνης Μωσης έλάλησε. Καὶ περισσότερον έτι κατάδηλόν έστιν, εί κατά την όμοιότητα Μελχι- 13

Ver. 1. rou uhistov. R. does not repeat the article.—13. sposisynes. Al. sposisyer, and wposistner.

in its typical or hermensutic sense that it applies to Christ. Josephus and Philo interpret on Matt. xxiii. 23. With the Hebraic ex-Med xi oeder by Baoiden's diraios and by βασιλεύς της είρηνης.

Ver. 2. άπο πάντων. Scil. άκροθινίων, as in ver. 4. Properly appoblives denotes the first-fruits of the spoil, which were offered, says Philo, νικηφόρφ θεφ χαριστήρια της νίκης. Hence generally spoils. With δε-

κάτην there is an ellipsis of μοιράν.

taken literally; but with respect to Melchisedec, they can only mean that his parents were unknown, his birth and death unrecorded, and his name unmentioned in the genealogies of the priests. It is probable, however, that άρχη ήμερων and ζωής τέλος may indicate the limits of age between which the priests were appointed to serve. See Num. iv. 2, 8. With άγενεαλόγητος, as spoken of Christ, compare Isa. liii. 8.

Ver. 5. αποδεκατούν. To take tithe. See pressions in της όσφύος εξέρχεσθαι, and ir τη δσφύϊ είναι (ver. 10), compare Gen. XXXV. 11. xlvi. 26. Exod. i. 5.

Ver. 8. ἀποθνήσκοντες. That is, sicceeding each other, as vacancies arise by death. The testimony, bri Zv, is that of Pi

cx. 4.

Ver. 11. à hair yap k. T. A. The people Ver. 3. άπάτωρ κ. τ. λ. As applied to were placed under the Law with reference 19 Christ, the expressions in this verse are to be it, i. e. the Levitical priesthood. Turning from the type to the antitype, the Apostle observes that a change in the priesthood, from the order of Melchisedec to the order of Asron, and from the tribe of Levi to that of Judah. required also a change of the Law, with which it was intimately connected, and argues imperfection in both.

Ver. 15. κατάδηλόν έστι. Scil. στι νόμου μετάθεσις γίνεται The argument now turns upon the new priesthood, as connected

16 σεδέκ ανίσταται ίερευς έτερος, δς ού κατά νόμυν εντολής σαρκικής 17 γέγονεν, άλλα κατα δύναμιν ζωής ακαταλύτου. Μαρτυρεί γαρ, ""Οτι 18 σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αίῶνα, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ." Αθέτησις μέν γὰο γίνεται προαγούσης έντολης διὰ τὸ αὐτης ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελὲς, 19 (οὐδὲν γὰο ἐτελείωσεν ὁ νόμος) ἐπεισαγωγή δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δί 10-21 ης έγγίζομεν τῷ Θεῷ. Καὶ καθ΄ ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας, (οἰ μέν γαρ χωρίς πρκωμοσίας είσιν ιερείς γεγονότες, ο δε μετα ορκωμοσίας διά τοῦ λέγοντος πρός αὐτὸν, "" Ωμοσε Κύριος καὶ οὐ μεταμελη-22 θήσεται, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αίῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ'") κατά 23 τοσούτον κρείττονος διαθήκης γέγονεν έγγυος Ίησούς. Καὶ οἱ μὲν πλείονες είσι γεγονότες ίερείς, δια το θανάτω κωλύεσθαι παραμένειν 24 ο δε, δια το μένειν αυτον είς τον αίωνα, απαράβατον έχει την ίερω-25 σύνην. όθεν και σώζειν είς τὸ παντελές δύναται τοὺς προσερχομένους 26 δι αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν είς τὸ έντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. Τοιούτος γάρ ήμιν έπρεπεν άρχιερεύς, όσιος, άκακος, άμιαντος, κεχωρισμένος από των αμαρτωλών, και ύψηλότερος των ουρανών γενόμενος 27 ος ουκ έχει καθ΄ ήμέραν ανάγκην, ωσπερ οι αρχιερείς, πρότερον υπέρ των ίδίων άμαρτιων θυσίας άναφέρειν, έπειτα των του λαού τουτο γάρ 28 έποίησεν έφάπαξ, έαυτὸν ἀνενέγκας. Ο νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν άρχιερείς, έχοντας ασθένειαν ο λόγος δε της ορκωμοσίας της μετά τον νόμον, υίον είς τον αίωνα τετελειωμένον.

8. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ δὲ έπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον έχομεν άρχιερέα, 2 ος εκάθισεν εν δεξιά του θρόνου της μεγαλωσύνης εν τοις ουρανοίς, των

Ver. 16. σαρκικής. G. σαρκινής. Compare Rom. vii. 14.—26. [πρεπεν. Al καί [πρ.

with a new dispensation, of which the ordinances of the Law were but shadows, and therefore abolished by the more perfect substance. There is clearly an opposition between νόμον εντολής σαρκικής (ver. 16), and δύναμιν ζωής άκαταλύτου. It should seem therefore that sapkurds indicates the inefficiency of the Law as a means of salvation, which could only be obtained through the atonement of Christ, in whom was the power of endless life.

lepeds yayove Ingous. As further instances theirs is exercised on earth, and his in heaof superiority, the Apostle urges the solemnity with which the priesthood of Christ was conferred: besides which it was of perpetual duration, whereas the Levites were successively removed by death (vv. 23, 24). To $\kappa a \theta$ öσον is opposed gard roσούτον in ver. 22. From Heb. viii. 6, it appears that syyuog is synonymous with medicac.

Ver. 24. άπαράβατον. Not passing to others by succession. Hesych. adiadoxov.

Ver. 25. είς το έντυγχάνειν ύπερ αύτων, Compare Rom. viii. 34.

Ver. 28. υίδυ είς του αίωνα τ. As opposed to άνθρώπους, this can amount to nothing less than a positive assertion of the divinity of Christ.

CHAP. VIII. Ver. 1. κεφάλαιον. Not a summary, or recapitulation; but the main point. Theophylact:—τὸ μέγιστον. The Apostle means, that the principal feature by which the priesthood of Christ is distin-Ver. 21. où χωρίς ὁρκωμοσίας. Scil guished above that of the Levites, is that ven. By the full, perfect, and sufficient sacrifice for the sins of men, which he made upon the cross, effect is given to the intercession, which, as a priest, he ever maketh, at the right hand of God, for his redeemed people.

Ver. 2. Two aylwr. The heavenly sanctuary, of which the Holy of Holies, in the earthly tabernacle was a type. See Heb. ix.

3. 8. x. 19. xiii. 11.

αγίων λειτουργός, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς αληθινῆς, ῆν ἔπηξεν ὁ Κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος. Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς είς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ 3 θυσίας καθίσταται όθεν αναγκαΐον έχειν τὶ καὶ τοῦτον, ὁ προσενέγκη. Εί μεν γαρ ην έπι γης, ουδ' αν ην ιερεύς, σντων των ιερέων των προσ-4 φερόντων κατά τον νόμον τα δώρα, υίτινες ύποδείγματι και σκιά λα-5 τρεύουσι των έπουρανίων, καθώς κεχρημάτισται Μωσής, μέλλων έπιτελείν την σκηνην, "Ορα γάρ," φησι, "ποιήσης πάντα κατά τον τύπον τον δειχθέντα σοι έν τῷ ὅρει." Νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτευχε λειτουργίας, 6 οσφ και κρείττονός έστι διαθήκης μεσίτης, ήτις έπι κρείττοσιν έπαγγελίαις νενομοθέτηται. Ει γαρ ή πρώτη έκείνη ήν αμεμπτος, ουκ αν δεν-7 τέρας έζητειτο τόπος. Μεμφόμενος γαρ αυτοίς λέγει, " Ίδου, ήμέραι 8 έρχονται, λέγει Κύριος, καὶ συντελέσω έπὶ τὸν οἶκον Ίσραηλ, καὶ έπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα, διαθήκην καινήν οὐ κατὰ τὴν διαθήκην, ῆν ἐποίησα 9 τοίς πατράσιν αὐτῶν, ἐν ἡμέρα ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν, έξαγαγείν αὐτοὺς έκ γης Αίγύπτου ότι αὐτοὶ οὐκ ένέμειναν έν τη διαθήκη μου, καγώ ημέλησα αὐτῶν, λέγει Κύριος. Ότι αὕτη ή διαθήκη, 10 ην διαθήσομαι τῷ οἰκψ Ἰσραηλ μετά τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος, διδούς νόμους μου είς την διάνοιαν αὐτων, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτων ἐπιγράψω αὐτούς καὶ ἔσομαι αὐτοῖς είς Θεὸν, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι είς λαόν και ου μη διδάξωσιν έκαστος τον πλησίον αυτού, και έκαστος 11 τον άδελφον αυτού, λέγων, Γνώθι τον Κύριον ότι πάντες είδήσουσί με, ἀπὸ μικρού αὐτῶν ἔως μεγάλου αὐτῶν ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδι- 19 κίαις αὐτών, καὶ τών άμαρτιών αὐτών καὶ τών άνομιών αὐτών οὐ μη μνησθω έτι." Έν τφ λέγειν καινήν, πεπαλαίωκε την πρώτην το δέ 13 παλαιούμενον καὶ γηράσκον, έγγὺς ἀφανισμοῦ.

9. ΕΙΧΕ μέν ούν και ή πρώτη δικαιώματα λατρείας, τό τε 1 άγιον κοσμικόν. Σκηνή γάρ κατεσκευάσθη ή πρώτη, (έν ή ή τε?

Ver. 4. S. εί μὲν οὖν ἢν.—5. S. ποιήσεις.—11. R. τὸν πλησίον. G. K. S. τὸν πολίτην. CHAP. IX. Ver. 1. ή πρώτη. R. adds σκηνή. See note. A single MSS. has πρώτη ἐκείνη, which some critics approve.

is, Every priest must have an offering to μεμφόμενος, not with λέγει. present; but the Levites could only serve in Ver. 13. τὸ δὲ παλαιούμενον κ. τ. λ. the earthly Tabernacle, which was but a That which is liable to the effects of time, shadow of the heavenly one, as intimated in will eventually be entirely destroyed; and to build it after a certain model: inasmuch proaching the period of its entire abolition. therefore as Christ was the mediator of a better covenant, his offering is presented in that wards in the destruction of Jerusalem. tabernacle which God pitched, and not man.

That is, Ver. δ. ὑποδείγματι κὴ σκιῷ λ. λατρεύουσι σκηνή, ή έστι σκία. Compare Heb. xiii. 10.

Ver. 3. $\pi \tilde{a} \zeta \gamma d\rho \kappa$. τ . λ . The argument taken, that the pronoun must be joined with

the direction given to Moses (Exod. xxv. 40) thus the old covenant is now rapidly ap-This prophecy was fulfilled a few years after-

CHAP. IX. Ver. 1. ή πρώτη. Scil. διαθήκη. If σκήνη be supplied, at least ή πρώτη σκήνη caunot signify the outer tabernacle, as in vv. 2. 6. Compare, however ver. Ver. 8. auroic. It is plain from Jerem. 8. The Apostle now proceeds to describe xxxi. 31, sqq., from whence the citation is the Tabernacle, with its services and furni-

λυχνία, καὶ ή τραπεζα, καὶ ή πρόθεσις των ἄρτων) ήτις λέγεται ἄγια· 3 μετά δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνή ή λεγομένη Αγια άγίων, 4 χρυσούν έχουσα θυμιατήριον, καὶ την κιβωτόν της διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίω, εν ή στάμνος χρυσή έχουσα το μάννα, καὶ ή ράβδος Ααρών ή βλαστήσασα, καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης 5 ύπεράνω δε αυτής Χερουβίμ δόξης, κατασκιάζοντα το ίλαστήριον 6 περί ων ούκ έστι νύν λέγειν κατά μέρος. Τούτων δε ούτω κατεσκευασμένων, είς μεν την πρώτην σκηνην διαπαντός είσίασιν οἱ ἰερεῖς τὰς 7 λατρείας έπιτελουντες είς δε την δευτέραν απαξ του ενιαυτού μόνος ο άρχιερεύς, ού χωρίς αίματος, ο προσφέρει ύπερ έαυτου και των του 8 λαού αγνοημάτων τούτο δηλούντος τού πνεύματος τού άγίου, μήπω πεφανερώσθαι την των άγίων όδου, έτι της πρώτης σκηνής έχούσης 9 στάσιν ήτις παραβολή είς τον καιρον τον ένεστηκότα, καθ ον δωρά τε καί θυσίαι προσφέρονται, μη δυνάμεναι κατά συνείδησιν τελειώσαι 10 τον λατρεύοντα, μόνον έπὶ βρώμασι καὶ πόμασι, καὶ διαφόροις βαπτισμοίς, και δικαιώμασι σαρκός, μέχρι καιρού διορθώσεως έπικείμενα. 11 Χριστός δέ παραγενόμενος, άρχιερεύς των μελλόντων άγαθων, διά της μείζονος και τελειστέρας σκηνής, ου χειροποιήτου, τουτέστιν ου ταύτης 12 της κτίσεως, οὐδὲ δι' αίματος τράγων καὶ μύσχων, διὰ δὲ τοῦ ίδίου αί-13 ματος, είσηλθεν έφάπαξ είς τὰ άγια, αίωνίαν λύτρωσιν εύράμενος. Εί γάρ τὸ αἴμα ταύρων καὶ τράγων, καὶ σποδὸς δαμάλεως ραντίζουσα τοὺς

Ver. 9. 8. καθ' ήν.—10. Before δικαιώμασι. G. omits καί.

ture, and to show that they were merely a too; and Moses certainly put other things penention (ver. 9). By to aylor kochikor to an heavenly sanctuary; but this would ne- pare Exod. xxv. 18. cenarily be το κοσμικόν άγιον. It is highly probable that rooming is here a Rabbinical noun, signifying furniture; so that the meaning will be, The former covenant had its ordiof the Tabernacle.

altar of incense (Luke i. 11), since that was Ver. 9. είς τὸν καιρὸν τὸν ἐν. Up to the in the outer tabernacle: and St. Paul is there- present time.—τὸν λατρεύοντα. The woraltar of incense (Luke i. 11), since that was fore supposed to mean a golden censer, which, shipper, not the priest only. however, is not mentioned as having been Ver. 10. emusineva. Some would read of stone, some would refer έν ή to σκηνή. It compare Matt. xvii. 11. Acts iii. 19. is plain, however, that since αὐτῆς, in the Ver. 13. εί γάρ τὸ αίμα κ. τ. λ. The sa-Dext verse, refers to the ark. is i must do so crifices of the Law could only remove those

παραβολή, or symbol of a more perfect dis- therein. See Num. xvii. 10. Deut. xxxi. 26. By idagripoor is meant the lid of the ark, is generally understood an earthly, as opposed which is likewise so called by Philo. Com-

Ver. 7. äxaξ τοῦ ἰνιαυτοῦ. On one day in the year; but more than once on that day. See Exod. xxx. 10. Lev. xvi. 2. 15. 34.

Ver. 8. μήπω πεφανερώσθαι. The yearly mances of worship, and the sacred furniture entrance of the High-priest alone into the sanctuary, indicated that free access to God, Ver. 2. λυχνία, τράπεζα κ. τ. λ. See at all times and places, was not disclosed on Exod. xxv. 23, sqq. xxvi. 1, sqq. xxxvii. under the Law; and that an entrance into 10, sqq. Lev. xxiv. 5, sqq.

the true Holy of Holies could only be effected Ver. 4. θυμιατήριου. This cannot be the through the blood of Christ. See vv. 11, sqq. the true Holy of Holies could only be effected

kept in the Holy of Holies. See Lev. xvi. Intersingual. The participle, however, is 12, 13. Of the other articles enumerated in referred to the more remote noun $\delta \tilde{\omega} \rho \alpha$, and this verse, see Exod. xvi. 33, 34. xxv. 10. the meaning is, that these gifts and sacrifices 21. xxvi. 38. xxxiv. 29. Since it appears related merely to matters of meat and drink. from 1 Kings viii. 9. 2 Chron. v. 10, that purifications, and other carnal ordinances. there was nothing in the ark save the tables. With the expression καιρός διορθώσεως,

κεκοινωμένους, άγιάζει πρός την της σαρκός καθαρότητα, πόσφ μαλ-14 λον τὸ αἴμα τοῦ Χριστοῦ, ος διὰ πνεύματος αίωνίου ἐαυτὸν προσήνεγκεν αμωμον τῷ Θεῷ, καθαριεί τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, είς το λατρεύειν Θεφ ζωντι; Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινής μεσίτης 15 έστιν, ὅπως, θανάτου γενομένου είς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῷ πρώτη διαθήκη παραβάσεων, την έπαγγελίαν λάβωσιν οι κεκλημένοι της αίωνίου κληρονομίας. Όπου γαρ διαθήκη, θάνατον ανάγκη φέρεσθαι τοῦ 16 διαθεμένου διαθήκη γαρ έπὶ νεκροίς βεβαία, έπεὶ μή ποτε ίσχύει, ότι 17 ζη ο διαθέμενος. 'Όθεν οὐδ' ή πρώτη χωρίς αίματος εγκεκαίνισται. 18 Λαληθείσης γάρ πάσης έντολης κατά νόμον ύπὸ Μωϋσέως παντί τῷ 19 λαφ, λαβών τὸ αἴμα τῶν μόσχων καὶ τράγων, μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ βιβλίον, καὶ πάντα τὸν λαὸν έρράντισε, λέγων, "Τοῦτο τὸ αἶμα της διαθήκης, ης ένετείλατο πρὸς ὑμᾶς 20 ό Θεός." Καὶ την σκηνην δὲ, καὶ πάντα τὰ σκεύη της λειτουργίας, το 21 αίματι ομοίως ερράντισε. Καὶ σχεδον έν αίματι πάντα καθαρίζεται κατά 22 τον νόμον, καὶ χωρίς αίματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις. Ανάγκη οὖν 23 τα μεν ύποδείγματα των έν τοις ουρανοίς τούτοις καθαρίζεσθαι αντά δε τα επουράνια κρείττοσι θυσίαις παρα ταύτας. Ου γαρ είς χειρο-24 ποίητα άγια είσηλθεν ο Χριστός, άντίτυπα των άληθινων, άλλ' είς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν, νῦν ἐμφανισθηναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν' ούδ ίνα πολλάκις προσφέρη έαυτον, ωσπερ ο άρχιερεύς, είσέρχεται 25 είς τὰ ἄγια κατ΄ ένιαυτὸν εν αίματι ἀλλοτρίω (έπεὶ εδει αὐτὸν πολλά-% κις παθείν από καταβολης κόσμου) νύν δε απαξ, έπι συντελεία των αίωνων, είς αθέτησιν άμαρτίας δια της θυσίας αυτού πεφανέρωται. Καί 27 καθ' δσον απόκειται τοῖς ανθρώποις απαξ αποθανείν, μετα δε τοῦτο κρί-

Ver. 14. πν. αίωνίου. Cod. D. άγίου.—την συνείδ. υμών. Κ. ημών.

legal impurities, which excluded from the temple service: but the sacrifice of Christ has purchased the forgiveness of sins, and renders the worship of the sincere believer, at

all times, acceptable to God.

Ver. 15. δπως, θανάτου κ. τ. λ. Compare Rom. iii. 25, sqq. There is some difference of opinion respecting the meaning of διαθήκη in this passage; and perhaps the Apostle meant to combine both its senses of mention of blood upon that occasion, but of covenant and testament. Other διαθήκαι, he oil only. See Exod. xl. 9, agg. Josephus observes, are ratified by the death of their testatore, and in that way only (vv. 16, 17); and then he goes on to show that the old covenant, though not in the same sense of διαθήκη, was confirmed in like manner by the shedding of blood. In the construction, The aiwviou κληρονομίας depends upon την επαγγελίαν, and the heavenly inheritance is opposed to that of the Land of Canaan, promised under the old covenant.

Ver. 16. phosodar. Should be proved. So

Cicero uses proferre.

Ver. 18. tyreraiveras. Was ratified. Ver. 19. λαβών το αίμα κ. τ. λ. All these circumstances are not recorded in Exod. xxiv. 4, sqq. Possibly therefore St. Paul speaks from tradition. Compare also Lea xiv. 4—6. 49, sqq. The dedication of the tabernacle was a later event; and there is no however mentions blood (Ant. III. 8).

Ver. 22. oxedov. That is, with few exceptions. See Erod. xix. 10. Lev. xvi. 28. Num.

xxxi. 23.

Ver. 26. ini ovvredela ruv aluvuv. Sa on Matt. xxii. 39. Although Christ suffered only once, and that at the close of the Levitical dispensation, still that one offering of himself as the Lamb slain from the foundation of the world, exerts its efficacy backward

28 σις ούτως ὁ Χριστὸς, ἄπαξ προσενεχθείς είς τὸ πυλλών ἀνενεγκείν αμαρτίας, έκ δευτέρου χωρίς αμαρτίας όφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχο-

μένοις είς σωτηρίαν.

10. ΣΚΙΑΝ γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν την εικόνα των πραγμάτων, κατ ένιαυτον ταίς αυταίς θυσίαις ας προσφέρουσιν είς το διηνεκές, ουδέποτε δύναται τους προσερχομένους 2 τελειώσαι, έπει ουκ αν έπαύσαντο προσφερόμεναι, δια το μηδεμίαν έχειν έτι συνείδησιν άμαρτιών τους λατρεύοντας, απαξ κεκαθαρμένους; 3-4 Αλλ' έν αὐταῖς ἀνάμνησις αμαρτιῶν κατ' ένιαυτόν ἀδύνατον γὰρ αἴμα 5 ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρείν άμαρτίας. Διὸ, είσερχόμενος είς τὸν κόσμον, λέγει, " Θυσίαν καὶ προσφοράν οὐκ ήθέλησας, σωμα δὲ κατηρ-6-7 τίσω μοι όλοκαυτώματα καὶ περὶ άμαρτίας οὐκ εὐδόκησας τύτε εἶπον, Ιδού, ήκω (έν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περί έμου) του ποιήσαι, ό 8 θεὸς τὸ θέλημά σου." 'Ανώτερον λέγων, " 'Οτι θυσίαν καὶ προσφοράν καὶ όλοκαυτώματα καὶ περὶ αμαρτίας οὐκ ήθέλησας οὐδὲ εὐδόκησας." 9 αίτινες κατά τὸν νόμον προσφέρονται, τότε είρηκεν, " Ίδου, ήκω τοῦ ποιήσαι, ο Θεός, το θέλημά σου." Αναιρεί το πρώτον, ίνα το δεύτερων 10 στήση. Έν ῷ θελήματι ἡγιασμένοι έσμεν οί διὰ τῆς προσφοράς τοῦ σώ-11 ματος του Ίησου Χριστου έφάπαξ. Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἔστηκε καθ' ήμέραν λειτουργών, καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αῖτι-12 νες ουδέποτε δύνανται περιελείν άμαρτίας αυτός δὲ, μίαν ύπὲρ άμαρ-13 τιών προσενέγκας θυσίαν είς τὸ διηνεκές, έκάθισεν έν δεξιά του Θεού, τὸ

Ver. 28. G. K. S. ούτω καὶ ὁ Χρ. CHAP. X. Ver. 2. οὐκ ἀν ἐπ. In G. K. S. οὐκ is omitted.—9. o Osoc. Omitted by G. S.; and by K. placed in brackets.—10. rov 1. X. The article is wanting in G. K. S.—12. αὐτός. K. S. οὖτος.

and forwards, from the beginning to the end they not have ceased to be offered, inasmuch as of time.

Ver. 28. χωρίς άμαρτίας. Not as a piacular victim, to bear the sins of men.—Of $\pi \circ \lambda$ λοί, for πάντες, see on Matt. xx. 28. xxvi.

means an exact representation. Thus Cic. Off. III. 17. Solidam et expressam effigiem nullam tenemus; umbra et imaginibus utimur. The Apostle now concludes the doctrinal portion of the Epistle, by showing that the sacrifices under the Law, being ineffectual, Compare ver. 12, infra. were abolished, and the atonement of Christ accepted in their stead.—By τελειώσαι is meant to make a perfect atonement; and so again in ver. 14. Compare Heb. ii. 10. The construction must be thus arranged: à vouoc προσιρχομένους rais αύταις θυσίαις, as will of God, in accordance with which Christ προσφέρουσιν κατ' ένιαυτον είς το διηνεκές.

Ver. 2. incl ove dy k. T. A. For otherwise, i. e. if those sacrifices were effectual, would Repeat jylas uivol.

the worshippers, being purified once for all, would have been no longer conscious of sin ?

Ver. δ. είσερχόμενος. That is, in a Psalm (xl. 6, 7), which is predictive of the Messish's coming, he says, &c. The words σωμα CHAP. X. Ver. 1. σκιάν. A sketch, or κατηρτίσω μοι are variously explained. According to the Hebrew the sense is, mine ears hast thou opened; and the passage is interpreted to indicate obedience, with reference to the custom of boring the cars of slaves. See Exod. xxi. 6. Deut. xv. 17.

Ver. 6. περί άμαρτίας. Subaud. θυσίας

Ver. 7. κιφαλίδι. In the Hebrew, a roll; and Suidas explains the word by silnua. Probably the extremity of the roller was carved with the figure of a head.

Ver. 9. to sporov. Namely, the legal ούδέποτε δύναται τελειώσαι τους sacrifices: as opposed to (το δεύτερον) the suffered

Ver. 10. οί διά τῆς προσφορᾶς κ. τ. \.

λοιπον έκδεχόμενος, " έως τεθώσιν οι έχθροι αυτού ύποπόδιον τών ποδων αὐτου." Μιά γὰρ προσφορά τετελείωκεν είς τὸ διηνεκές τοὺς άγια- 14 ζομένους. Μαρτυρεί δὲ ήμίν καὶ τὸ πνεύμα τὸ ἄγιον μετὰ γὰρ τὸ 15 προειρηκέναι, " Αυτη ή διαθήκη, ην διαθήσομαι πρός αυτούς μετα τας 16 πμέρας έκείνας," λέγει Κύριος, "διδούς νόμους μου έπὶ καρδίας αὐτών, καὶ έπὶ τῶν διανοιῶν αὐτῶν έπιγράψω αὐτούς. καὶ τῶν άμαρτιῶν αὐ-17 των καὶ των ανομιων αὐτων οὺ μη μνησθω ἔτι." Όπου δὲ ἄφεσις τού-18 των, οὺκ ἔτι προσφορά περὶ άμαρτίας.

ΈΧΟΝΤΕΣ ούν, αδελφοί, παρρησίαν είς την είσοδον των άγιων εν 19 τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ἢν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν, ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν, διὰ 20 του καταπετάσματος, τουτέστι της σαρκός αὐτου, καὶ ίερέα μέγαν έπί 21 τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας έν πληρο-22 φορία πίστεως, έρραντισμένοι τας καρδίας από συνειδήσεως πονηράς, καὶ λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ· κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς 23 έλπίδος ἀκλινη, (πιστός γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος) καὶ κατανοώμεν ἀλ-24 λήλους είς παρυξυσμον αγάπης και καλών έργων, μη έγκαταλείποντες 25 την έπισυνα γωγην έαυτων, καθώς έθος τισίν, άλλα παρακαλούντες καί τοσούτω μάλλον, όσω βλέπετε έγγίζουσαν την ημέραν. Εκουσίως γάρ 26 αμαρτανόντων ήμων, μετά το λαβείν την έπίγνωσιν της άληθείας, οὐκ έτι περί αμαρτιών απολείπεται θυσία φοβερα δέ τις έκδυχη κρίσεως, 27 καὶ πυρὸς ζήλος ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους. 'Αθετήσας τὶς 28 νόμον Μωσέως, χωρίς οικτιρμών έπι δυσίν η τρισί μάρτυσιν αποθνήσκει' πόσφ δυκείτε χείρονος άξιωθήσεται τιμωρίας ό τον υίον του Θεού 29

Ver. 16. Between this and the following verse some MSS. insert θστερον λέγει, and there is, at all events, an ellipsis to that effect.

Matt. xxii. 44. Acts ii. 34. Heb. ii. 8.

Ver. 16. αυτη ή διαθήκη κ. τ. λ. See above, Heb. viii. 8, sqq.

Ver. 19. παρ. είς την είποδον. Freedom of access.

Ver. 20. της σαρκός αὐτοῦ. The mean- verts from attending public worship. ing seems to be, that as the removal of the veil gave access to the sanctuary, so by put- Apostle evidently alludes to the fearful conting away his body, i. e. by his death, Christ opened the kingdom of heaven to a be- tion of the only sacrifice for sin, which, as it lievers.

terms here employed refer to the Temple From ver. 29, this sin appears to be service. Compare Lev. xvi. 4. 14. 27. striking resemblance to that against the Holy Num. viii. 7. xix. 2, sqq. Probably \(\lambda_\epsilon\) Ghoet (Matt. xii. 31). λουμένοι may include the idea of Christian baptism.

Here the Christian profession is spoken of pare Num. xv. 80, 31. Deut. xvii. 6. xix. 15. with respect to the hope which it inspires. —Of Kuranateiv (ver. 29,) see on Hom. IL Compare Heb. iii. 16.

Ver. 18. εως τεθώσιν κ. τ. λ. Compare have consideration for each other. Compare Isa. lvii. l. LXX.

> Ver. 25. The hipar. The day of the destruction of Jerusalem, which was now fast approaching. It should seem that the dresd of persecution had deterred some of the con-

Ver. 26. ἐκουσίως ἀμαρτανόντων. The sequences of apostacy, as being a wilful rejeccould not be repeated, left the sinner subject Ver. 22. προσερχώμεθα κ. τ. λ. The to the threatened vengeance of the Almighty.

Ver. 27. supog Znhog. Wrath of fire; i. c. fiery wrath. Compare Ps. xxi. 9. Exck. Ver. 23. ὁμολογίαν. See on Heb. iii. 1. xxxvi. 5. Mal. iv. 1.—With ver. 28, com- Δ 157. In ver. 30, the citations are from Ver. 24. κατανοώμεν άλλήλους. Let us Deut. xxxii. 35, 36. Compare Pa. cxxxv. 14.

καταπατήσας, και το αίμα της διαθήκης κοινον ήγησάμενος, έν ψ 30 ήγιάσθη, καὶ τὸ πνεύμα τῆς χάριτος ένυβρίσας; Οίδαμεν γὰρ τὸν είπόντα, "Έμοὶ εκδίκησις, εγω ανταποδώσω, λέγει Κύριος" καὶ πάλιν, 31 " Κύριος κρινεί τον λαον αὐτου." Φοβερον το έμπεσείν είς χείρας Θεου 32 ζωντος. 'Αναμινήσκεσθε δε τας πρότερον ήμέρας, έν αίς φωτισθέν-33 τες πολλην αθλησιν ύπεμείνατε παθημάτων τουτο μέν, ονειδισμοίς τε καὶ θλίψεσι θεατριζόμενοι τοῦτο δὲ, κοινωνοὶ τῶν οῦτως ἀναστρεφο-34 μένων γενηθέντες και γαρ τοις δεσμοίς μου συνεπαθήσατε, και την αρπαγην των ύπαρχόντων ύμων μετα χαράς προσεδέξασθε, γινώσκον-35 τες έχειν έν έαυτοις κρείττονα υπαρξιν έν ούρανοις και μένουσαν. Μή αποβάλητε ουν την παρρησίαν ύμων, ητις έχει αισθαποδοσίαν 36 μεγάλην. Υπομονής γὰρ ἔχετε χρείαν, ΐνα, τό θέλημα τοῦ Θεοῦ 37 ποιήσαντες, κομίσησθε την έπαγγελίαν. Έτι γάρ μικρον όσον όσον, 38 ο έρχόμενος ήξει καὶ οὐ χρονιεί. " Ο δὲ δίκαιος έκ πίστεως ζήσεται" καὶ, "Εὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου έν αὐτῷ." 39 Ήμεις δε ούκ έσμεν ύποστολής είς απώλειαν, αλλα πίστεως είς περιποίησιν ψυχής.

1 11. ΈΣΤΙ δὲ πίστις έλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων έλεγχος 2 ου βλεπομένων. Έν ταύτη γαρ έμαρτυρήθησαν οι πρεσβύτεροι. 3 Πίστει, νοούμεν κατηρτίσθαι τους αίωνας ρήματι Θεού, είς το μη έκ 4 φαινομένων τὰ βλεπόμενα γεγονέναι. Πίστει, πλείονα θυσίαν "Αβελ παρά Κάιν προσήνεγκε τῷ Θεῷ, δι ής έμαρτυρήθη είναι δίκαιος, μαρ-

Ver. 29. $i\nu$ $i\nu$ $i\nu$ $i\nu$ $i\nu$. Wanting in some MSS.—30. λίγει. By K. enclosed within brackets.—34. G. K. S. τοῖς δεσμίοις συνεπ. The same omit the preposition before έαυτοῖς. CHAP. XI. Ver. 3. μή ἐκ φ. Some MSS read, as did the Syriac, ἐκ μή φαιν,

tioned in 1 Thess. ii. 14.

Ver. 34. καὶ τὴν ἀρπ. κ. τ. λ. The para- O. T. nomesia in the words unaptiv and unapand the noun $\dot{v}\pi o\sigma ro\lambda \dot{\eta}$, in vv. 38, 39.

Ver. 37. Ιτι μικρον δσον δσον. These 213. όσον όσον στίλην.

Artem. Oneir. I. 14. ώστε φαντασίαν μέν ἐσπουδάζετο. έχειν πλούτου, υπόστασιν δέ μή.—By έλεγ- Ver. 4. πλείονα. More excellent: as in

Ver. 32. $\delta\theta\lambda\eta\sigma\nu$. The metaphor through- of faith as an antidote to apostacy, the Aposout is borrowed from the exposure of the early tle adverts to the effect which a firm reliance Christians to wild beasts in the theatre. Pro- on God's promises, more especially those relatbably the allusion is to the persecution men- ing to the Messiah, had produced upon the most eminent characters mentioned in the

Ver. 2. εμαρτυρήθησαν. Received the xôvrwv affords a strong proof that the Epis- testimony of God's approbation. The term tle was originally written in Greek; as does πρεσβύτεροι is here applied to the patriarchs the connexion between the verb ψποστάλλειν, and other distinguished personages of the O. Τ. 80 πατέρες in *Heb.* i. l.

Ver. 3. rodg alwag. The material world: words are added by the Apostle to the ci- as in Heb. L. Z. According to the construction, tation from Habb. ii. 3, 4. The expression μη belongs to γεγονέναι, and the sense would denotes a very short period. Arist. Vesp. still be, that the visible creation was formed from nothing. It is better, however, to con-CHAP. XI. Ver. 1. ἐλπεζομένων ὑπόσ- nect it with φαινομένων, and similar transracic. Confidence respecting things hoped for. positions are not unfrequent. So 2 Macc. See on 2 Cor. ix. 4. It will bear, however, vii. 28. οὐκ ἰξ ὅντων ἐποίησεν αὐτά. Arrian. the sense of substance, as in the E. T. So Exp. VII. 28. οὐκ ἰπὶ μεγάλοις μεγάλως

xog is meant conviction. - From the mention Matt. vi. 25, et alibi. The epithet diracog

τυρούντος έπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ και δι αὐτῆς ἀποθανών έτι λαλείται. Πίστει, Ένωχ μετετέθη του μη ίδειν θάνατον και ούχ 5 εύρίσκετο, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ Θεός πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως αὐτοῦ μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι τῷ Θεῷ χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνα-6 τον ευαρεστήσαι πιστεύσαι γάρ δεί τον προσερχόμενον τῷ Θεῷ, ὁτι έστὶ, καὶ τοῖς έκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαπυδότης γίνεται. Πίστει, χρη? ματισθείς Νωε περί των μηδέπω βλεπομένων, εύλαβηθείς κατεσκεύασε κιβωτον είς σωτηρίαν του οίκου αυτού δι ής κατέκρινε τον κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιυσύνης ἐγένετο κληρονόμος. Πίστει, καλού 8 μενος Αβραάμ ὑπήκουσεν έξελθείν είς τον τόπον, ον ήμελλε λαμβάνειν είς κληρονομίαν, καὶ έξηλθε μη έπιστάμενος που έρχεται. Πίστει, 9 παρώκησεν είς την γην της έπαγγελίας ώς αλλοτρίαν έν σκηναίς κατοικήσας, μετὰ Ίσαὰκ καὶ Ίακωβ των συγκληρονόμων της έπαγγελίας της αυτης έξεδέχετο γαρ την τους θεμελίους έχουσαν πόλιν, ης τεχ-10 νίτης καὶ δημιουργός ὁ Θεός. Πίστει, καὶ αὐτη Σάρρα δύναμιν είς κα- 11 ταβολην σπέρματος έλαβε, καὶ παρά καιρον ήλικίας έτεκεν, έπεὶ πωτον ήγήσατο τον έπαγγειλάμενον διο καὶ ἀφ΄ ένος έγεννήθησαν, καὶ 12 ταυτα νενεκρωμένου, καθώς τα άστρα του ουρανου τῷ πλήθει, καὶ ώσεὶ αμμος ή παρά το χείλος της θαλάσσης ή αναρίθμητος. Κατά πίστιν 13 απέθανον ούτοι πάντες, μη λαβόντες τας έπαγγελίας, αλλα πόρρωθεν αύτας ίδόντες, και πεισθέντες, και ασπασάμενοι, και όμολογήσαντες ότι ξένοι καὶ παρεπίδημοί είσιν έπὶ τῆς γῆς. Οὶ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες 14 έμφανίζουσιν ότι πατρίδα επιζητούσι. Καί, εί μεν έκείνης εμνημόνευον 15 αφ΄ ής έξηλθον, είχον αν καιρον ανακάμψαι νυνί δε κρείττονος ορέ-16 γονται, τουτέστιν έπουρανίου. διο ουκ έπαισχύνεται αυτούς ο θεος, Θεός έπικαλείσθαι αὐτῶν ἡτοίμασε γάρ αὐτοῖς πόλιν. Πίστει, προσ-17 ενήνοχεν 'Αβραάμ τὸν Ισαάκ πειραζύμενος, καὶ τὸν μυνογενή προσ-

Ver. 4. G. K. S. λαλεί. There is perhaps a reference to Gen. iv. 10.—9. την γην. G. S. omit the article, and K. puts it in brackets,—11 ETEREV. Wanting in G. K. S.—12. G.K.S. ώς ή αμμος.—13. και πεισθέντες. Omitted by G. K. S.—16. νυνί. G. K. S. νύκ

15 applied to Abel in Matt. xxiii. 35. 1 John iii. 12. With δι' ής supply πίστεως, and so strued with ίδοντες. The argument goes to again in ver. 7.

Ver. 7. κατέκρινε τον κόσμον. His faith and practice, and his warnings, were a virtual looking forward to a heavenly country, which condemnation of the world of the ungodly the promises of God led them to expect. (2 Pet. ii. 5). Of God's covenant with Noah, see Gen. vi. 18. ix. 10, 11.

Ver. 9. μετά Ίσαἀκ & Ίακώβ. Not at xxix. 15. Ps. xxxix. 12.

the same time, but in the same manner.

Ver. 11. if αὐτή. This points emphatically to Sarah's barrenness. See Gen. xvii. 19. xxi. 2.—With ravra, in the next verse, supply kard.

Ver. 13. xard niorev. This must be conprove that, as the patriarche considered them-Ver. 5. ούχ εὐρίσκετο κ. τ. λ. See Gen. selves merely as sojourners in the land where v. 24; and compare Ecclus. xliv. 16. xlix. 14. they abode, and at the same time did not return to their own land, they must have been

Ver. 14. roiaūra. Namely, that they are strangers and sojourners. Compare 1 Chron.

Ver. 16. Θεός ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν. Com-

pare Matt. xxii. 32.

Ver. 17. προσενήνοχεν. Was ready to offer. See on Hom. II. A. 159; and compare

18 έφερεν ο τας επαγγελίας αναδεξάμενος, προς ον ελαλήθη, "Οτι έν 19 Ισαακ κληθήσεται σοι σπέρμα" λογισάμενος ότι και έκ νεκρών έγείρει 20 δυνατός ὁ Θεὸς, ὅθεν αὐτὸν καὶ έν παραβολή ἐκομίσατο. Πίστει, 21 περί μελλόντων εὐλόγησεν Ίσαὰκ τὸν Ίακὼβ καὶ τὸν Ἡσαῦ. Πίστει, Ίακωβ ἀποθνήσκων έκαστον των υίων Ίωσηφ ευλόγησε, και προσεκύ-22 νησεν έπὶ τὸ ἄκρον τῆς ράβδου αὐτοῦ. Πίστει, Ίωσὴφ τελευτῶν περὶ της έξόδου των υίων Ισραήλ έμνημόνευσε, καὶ περὶ των οστέων αὐτοῦ 23 ένετείλατο. Πίστει, Μωσής γεννηθείς έκρύβη τρίμηνον ύπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι είδον ἀστείον τὸ παιδίον καὶ οὐκ έφοβήθησαν τὸ διά-24 ταγμα του βασιλέως. Πίστει, Μωσής, μέγας γενόμενος, ηρνήσατο 25 λέγεσθαι υίος θυγατρός Φαραώ, μᾶλλον ελόμενος συγκακουχείσθαι τῷ 26 λαφ του Θεού, η πρόσκαιρον έχειν αμαρτίας απόλαυσιν μείζονα πλουτον ήγησάμενος των έν Αίγύπτω θησαυρών τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χρισ-27 του απέβλεπε γαρ είς την μισθαποδοσίαν. Πίστει, κατέλιπεν Αίγυπτον, μη φοβηθείς τον θυμον του βασιλέως τον γαρ αόρατον, ως όρων. 28 έκαρτέρησε. Πίστει, πεποίηκε τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ 29 αίματος, ίνα μη ὁ όλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγη αὐτῶν. Πίστει, διέβησαν την έρυθραν θάλασσαν, ώς δια ξηράς ής πείραν λαβόντες οί 30 Αίγυπτιοι κατεπόθησαν. Πίστει, τὰ τείχη Ιεριχω έπεσε, κυκλωθέντα 31 έπὶ έπτὰ ἡμέρας. Πίστει, Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπει-32 θήσασι, δεξαμένη τους κατασκόπους μετ' είρηνης. Καὶ τί έτι λέγω; έπιλείψει γάρ με διηγούμενον ο χρόνος περί Γεδεών, Βαράκ τε καί 33 Σαμψων, καὶ Ἰεφθάε, Δαβίδ τε, καὶ Σαμουηλ, καὶ τῶν προφητῶν οῖ δια πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, είργάσαντο δικαιοσύνην, έπέ-34 τυχον έπαγγελιών, έφραξαν στόματα λεόντων, έσβεσαν δύναμιν πυρός, έφυγον στόματα μαχαίρας, ένεδυναμώθησαν από ασθενείας, έγενήθησαν 35 ίσχυροὶ έν πολέμω, παρεμβολάς έκλιναν άλλοτρίων. Έλαβον γυναί-

Ver. 26. G. K. S. των Αίγύπτου θ. Αl. έν Αίγύπτου.

clause is somewhat obscure; but it seems to signifies an adult.

assign, as a ground of Abraham's faith in Ver. 26. ovedicuov rou Xpiorou. ReGod's power to raise Isaac from the dead, proach for the sake of Christ; i. e. such rewah's womb. Compare Rom. iv. 19. Compare 2 Cor. i. 5. Col. i. 24.

Ver. 21. τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου. 80 Gen. head of his bed. The more immediate re- had formerly been. See on Matt. xxvi. 6.

ference is to Gen. xlviii. 16.

epithet agresoic, see on Acts vii. 20.

Ver. 19. δθεν. Scil. ἐκ νεκρῶν. The κονταίτης. In Hom. Od. Σ. 217, μέγας

that he had already obtained him in like proach as conduct, dictated by the expectamenner ($i\nu$ $\pi a\rho a\beta o\lambda \hat{y}$) from the deadness of tion of the promised Messiah, would elicit.

Ver. 31. η πόρνη. So James ii. 25. The ulvil. 31. LXX. According to the Hebrew word may simply mean an idolatress. At all it may mean either the top of his staff, or the events the term only applies to what Rahab

Ver. 33. κατηγωνίσαντο βασιλείας, κ. τ. Ver. 23. πατέρων. Parents. 80 Stat. λ. Examples of these several particulars Theb. II. 464. Mesti patrum thalami. Of the will be found in Joshua; Caleb; Phineas; David; Daniel; Shadrach, Meshach, and Ver. 24. μέγας. Acts vii. 23. τεσσαρα- Abednego; Jonathan; Hezekiah; the widow of Zarephath, and the Shunamite.

κες έξ αναστάσεως τους νεκρούς αυτών. Αλλοι δε έτυμπανίσθησαν, ου προσδεξάμενοι την απολύτρωσιν, ίνα κρείττονος αναστάσεως τύχωσιν ετεροι δε έμπαιγμων και μαστίγων πείραν έλαβον, έτι δε δεσμων καί 36 φυλακής έλιθάσθησαν, έπρίσθησαν, έπειράσθησαν, έν φόνψ μαχαίρας 37 απέθανον περιηλθον έν μηλωταίς, έν αίγείοις δέρμασιν, ύστερούμενος θλιβύμενοι, κακουχούμενοι, (ων οὐκ ἢν ἄξιος ὁ κόσμος) ἐν ἐρημίαις 38 πλανώμενοι καὶ όρεσι, καὶ σπηλαίοις, καὶ ταῖς όπαῖς της γης. Καὶ 39 ούτοι πάντες, μαρτυρηθέντες δια της πίστεως, ούκ έκομίσαντο την έπαγγελίαν, του Θεού περὶ ἡμων κρείττον τι προβλεψαμένου, ίνα μη 40 χωρίς ήμων τελειωθώσι.

12. ΤΟΙΓΑΡΟΥΝ καὶ ἡμεῖς, τοσούτον ἔχοντες περικειμενον ἡμίν Ι νέφος μαρτύρων, όγκον ἀποθέμενοι πάντα, καὶ τὴν εὐπερίστατον άμαρτίαν, δι ύπομονης τρέχωμεν τον προκείμενον ήμιν άγωνα, άφορωντες? είς τον της πίστεως άρχηγον καὶ τελειωτήν Ιησούν ος, άντὶ της προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινε σταυρὸν, αίσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιά τε του θρύνου του Θεού εκάθισεν. Αναλογίσασθε γάρ τον τοιώ-3 την ύπομεμενηκότα ύπο των άμαρτωλών είς αὐτον άντιλογίαν, ίνα μη κάμητε ταις ψυχαις ύμων έκλυόμενοι. Ούπω μέχρις αίματος άντικα-4 τέστητε πρός την αμαρτίαν ανταγωνιζόμενοι, καὶ έκλέλησθε της πα-5 ρακλήσεως, ήτις ύμιν ώς υίοις διαλέγεται, "Υίέ μου, μη όλιγώρει παιδείας Κυρίου, μηδε έκλύου ύπ' αὐτοῦ έλεγχόμενος ον γὰρ ἀγαπαδ Κύριος, παιδεύει μαστιγοῖ δε πάντα υίον, ον παραδέχεται." Εἰ παιδείαν?

Ver. 2. G. K. S. κεκάθικεν.—3. είς αὐτόν. Al. είς αὐτόν.

is, at the expense of apostacy. The tympa- weight of sin; and the Hebrews are especinum was a sort of whipping-post. In illus- ally cautioned against apostacy, into which, tration of the whole passage, see 2 Mucc. vi. under their present circumstances, they were 18, sqq. vii. 1, sqq. Joseph. Ant. XII. 8. more likely to be drawn. Chrysostom ex-According to some, Jeremiah was stoned. plains εὐπερίστατον, by τὴν εὐπάλως περῶσ-Justin M. states that Isaiah was sawn asun- ταμένην ήμᾶς. der by Manasses. See also Matt. xxiii. 37.

worthies the Messiah was known only by a of which the faithful of the patriarchal and of happiness; but the context plainly show Jewish dispensation were not to be exclu- that the sense is for or because of, viz. the sasively admitted.

CHAP. XII. Ver. 1. νέφος μαρτύρων. λογία (ver. 3), see on Jude 11. So Hom. II. Δ. 274. νέφος πέζων. Virg. Æn. VII. 794. nimbus peditum. In this and the two following verses there is an allusion to a race-course, and the persons mentioned in weakly yielded to the sin of apostacy, inthe last chapter are represented as spectators stead of resisting unto blood, i. e. scaling their of the contest. As those who run in a race faith, if necessary, with their blood. The ci-

Ver. 35. οὐ προσδεξάμενοι την άπ. That Christians should divest themselves of the

Ver. 2. apynyou is redecurify. The me-Ver. 39. οὐκ ἐκομίσαντο κ. τ. λ. The taphor being still preserved, Christ is repremeaning seems to be, that to these ancient sented as the proposer of the race, who first calls faith into action; and the judge, who prospective faith in God's promise; but God awards the prize. Thus redelicing is equihas reserved a more perfect developement of valent with βραβευτής. Some would renthat promise for Christians, as to the fruition der arri instead of, viz. his pre-existent state tisfaction of redeeming mankind.—Of arri-

Ver. 4. ούτω μέχρις αίματος κ. τ. λ. There is a change in the metaphor; and the Apostle hints that many of the converts had lay aside every incumbrance (δγκον), so tation in vv. 5, 6, is from Prov. iii. 11, 12

υπομενετε, ως υίοις ύμιν προσφέρεται ο Θεός τίς γάρ έστιν υίος, δν ού 8 παιδεύει πατήρ; εὶ δὲ χωρίς έστε παιδείας, ής μέτοχοι γεγόνασι πάντες, 9 άρα νόθοι έστε, και ούχ υιοί. Είτα τους μεν της σαρκός ήμων πατέρας είχομεν παιδευτάς, και ένετρεπόμεθα ου πολλφ μάλλον υποταγη-10 σόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν; Οὶ μὲν γὰρ πρὸς ὁλίγας ἡμέρας, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, ἐπαίδευον ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον, εἰς 11 το μεταλαβείν της αγιότητος αὐτοῦ. Πασα δὲ παιδεία προς μὲν το παρὸν οὐ δοκεί χαρᾶς είναι, ἀλλὰ λύπης. ὕστερον δὲ καρπὸν είρηνικὸν 12 τοις δι αυτής γεγυμνασμένοις αποδίδωσι δικαιοσύνης. Διὸ τὰς παρει-13 μένας χείρας και τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε και τροχιάς ορθας ποιήσατε τοις ποσίν ύμων, ίνα μη το χωλον έκτραπη, ίαθη δέ 14 μάλλον. Ειρήνην διώκετε μετά πάντων, καὶ τὸν άγιασμὸν, οῦ χω-15 ρίς οὐδείς όψεται τὸν Κύριον έπισκοπούντες, μή τις ύστερων ἀπὸ τῆς χάριτος του Θεού μή τις ρίζα πικρίας άνω φύουσα ένοχλη, καὶ διὰ 16 ταύτης μιανθώσι πολλοί μή τις πόρνος ή βέβηλος, ώς Ήσαῦ, δς 17 αντί βρώσεως μιας απέδοτο τα πρωτοτόκια αὐτοῦ τότε γαρ ὅτι, καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομήσαι την ευλογίαν, απεδοκιμάσθη μετανοίας γαρ τόπον οὐχ εὖρε, καίπερ μετα δακρύων έκζητήσας αὐτήν.

18 Ου γαρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένω όρει, και κεκαυμένω πυρί, 19 καὶ γνόφω, καὶ σκότω, καὶ θυέλλη, καὶ σάλπιγγος ήχω, καὶ φωνή ρημάτων, ής οι ακυύσαντες παρητήσαντο μη προστεθήναι αὐτοῖς λόγον, 20 (οὺκ ἔφερυν γὰρ τὸ διαστελλόμενον, "Κᾶν θηρίον θίγη τοῦ ὅρους, λι-21 θοβοληθήσεται, η βολίδι κατατοξευθήσεται" καὶ ουτω φυβερον ην το 22 φανταζόμενον, Μωσής είπεν "Εκφοβός είμι καὶ έντρομος") αλλά

Fer. 20. ή βολίδι κατατοξευθήσεται. Wanting in G. K. S.

father: as opposed to the sapeog maripas, earthly fathers.

Ver. 10. κατά το δυκοῦν αὐτοῖς. That the epithets πόρνος and βέβηλος.

is, orbitrarily or injudiciously.

These two citations (Isa. xxxv. 3. Prov. iii. 26) are accommodated to the preceding me- sqq. taphor, and contain exhortations against sinkέπτρέπειν here signifies to sprain.

v. 8.

Ver. 15. votepav. See on Rom. iii. 21. The auxiliary verb of must be supplied.—Or the expression piza murpiac, see on Acts viii. 23.

primogeniture included a participation in the 19. xviii. 16.

Ver. 9. τῷ πατρὶ τῶν πν. Our spiritual blessings of the covenant, Esau's bargain indicated a want of faith in the promises of God, and a profane contempt for them. Hence

Ver. 17. μετανοίας. This refers to Isaac, Ver. 12. τάς παρειμένας χείρας κ. τ. λ. who could not be induced to change his mind, and reverse the blessing. See Gen. xxvii. 34,

Ver. 18. ψηλαφωμένω. See on Acts xvii. ing from fatigue, and turning aside out of the 27. The participle should perhaps be rendirect path, in the race of the Gospel. In ver. dered langible, 1. e. material, with reference to 13, τό χωλὸν is for ὁ χωλὸς, and the verb the injunction quoted in ver. 20, from Exod. xix. 13, and as opposed to the immaterial or Ver. 14. οψεται τον Κύριον. See on Mutt. spiritual Sion. By contrasting the mild and inviting aspect of the new dispensation, with the threatening character of the old, the Apostle urges the Hebrews to stand fast in their profession, which held out so great encouragements. The allusions are to Rxod. Ver. 16. πρωτοτόκια. As the right of xxix. xxx. See also Deut. v. 5. 22. 24. ix. προσεληλύθατε Σιών όρει, καὶ πόλει Θευῦ ζώντος, Ἱερουσαλημ έπουρανίφ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων, πανηγύρει καὶ έκκλησία πρωτοτόκων έν 23 ούρανοίς απογεγραμμένων, και κριτή Θεώ πάντων, και πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, καὶ διαθήκης νέας μεσίτη Ίησου, καὶ αίματι 24 ραντισμού, κρείττονα λαλούντι παρά τον "Αβελ. Βλέπετε, μη παραι-95 τήσησθε τὸν λαλούντα εί γὰρ έκείνοι οὐκ έφυγον, τὸν έπὶ τῆς γῆς παραιτησάμενοι χρηματίζοντα, πολλώ μάλλον ήμεις οι τον απ' ουρανων αποστρεφόμενοι ου ή φωνή την γην εσάλευσε τότε, νυν δε επήγ- 26 γελται, λέγων, "Ετι ἄπαξ έγω σείω οὐ μόνον την γην, αλλα καί τον οὐρανόν." Το δε, "έτι ἄπαξ," δηλοί των σαλευομένων την με-27 τάθεσιν, ως πεποιημένων, ίνα μείνη τὰ μη σαλευόμενα. Διὸ, βασι-28 λείαν ασάλευτον παραλαμβάνοντες, έχωμεν χάριν, δι' ής λατρεύωμεν ευαρέστως τῷ Θεῷ, μετὰ αίδοῦς καὶ εὐλαβείας. "Καὶ γὰρ ὁ Θεὸς છુ ήμων πυρ καταναλίσκον."

13. Ἡ ΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑ μενέτω. Της φιλοξενίας μη έπιλανθά-1-? νεσθε, δια ταύτης γαρ έλαθόν τινες ξενίσαντες αγγέλους. Μιμνήσ-3 κεσθε των δεσμίων, ως συνδεδεμένοι των κακουχουμένων, ως και αὐτοὶ ὄντες έν σώματι. Τίμιος ὁ γάμος έν πασι, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος 4 πύρνους δὲ καὶ μοιχούς κρινεί ὁ Θεός. 'Αφιλάργυρος ὁ τρόπος 5 άρκούμενοι τοις παρούσιν αὐτὸς γὰρ είρηκεν, "Οὐ μή σε ἀνώ, οὐδ ου μή σε έγκαταλίπω." "Ωστε θαρρούντας ήμας λέγειν, "Κύριος δ έμοι βοηθός, και ου φυβηθήσομαι τι πυιήσει μοι άνθρωπος;" Μνη-7 μονεύετε των ήγουμένων ύμων, οίτινες έλάλησαν ύμιν τον λόγον του

Ver. 24. κρείττονα. G. K. S. κρεῖττον.—25. τῆς γῆς. The article is wanting in G. K. 8.—26. 8. σείσω.

means of access.

on Luke x. 20. Some have thought that the tem; in the same manner as the material saints in general are intended; but probably creation will be destroyed, and swallowed up the first converts may be meant. There is an in eternity. allusion to Num. iii. 40.

Abel's blood cried for vengeance, that of i. 6. Christ proclaims remission of sine. See Heb.

spake to the Israelites by Moses, who was tion is from Deut. iv. 24. merely an earthly messenger; but to Christians by his Son, who came down from Hea- loug. Compare Gen. xviii. 2. xix. 1.—0! The citation in ver. 26 (from Hagg. ii. 6, 7) predicts a spiritual change, consequent upon the Messiah's coming, far more tive : and so in the next verse. The cireimportant han the circumstances attending the delivery of the Law.

Ver. 26. Eti ämak. Once and for ever. The meaning is, that the Jewish church and

Ver. 22. προσεληλύθατε. Ye have the polity, having answered the temporary purpose for which it was framed, has been abo-Ver. 23. πρωτοτόπων έν ούρ. άπογ. See lished, and succeeded by a permanent sy-

Ver. 28. Examer. Let us hold fast the Ver. 24. aluari particuo. See Exod. grace given to us: for kartxwher. See ver. xxiv. 8; and compare Heb. x. 22. Whereas 15; and compare 2 Cor. vi. 1. Gal. v. 4. Col.

Ver. 29. καὶ γάρ ὁ θεός κ. τ. λ. God will punish Christians no less than Jews, who Ver. 25. λαλούντα. That is, Christ. God treat his mercies with indifference. The cita-

CHAP. XIII. Ver. 2. Elabor Esp. dyyithe syntax, see Gr. Gr. § 60. Obs. 11.

Ver. 4. rimog. Scil. form, in the imperations in vv. 5, 6, are from Josh. i. 5. Pa czviii. 6. With the former, compare also Dest. xxxi. 8. 1 Chron. xxviii. 20.

θιού, ων αναθεωρούντες την εκβασιν της αναστροφής, μιμείσθε την πίστιν.

Ίησους Χριστός χθές και σήμερον ο αυτός, και είς τους αίωνας. 9 Διδαχαίς πυικίλαις καὶ ξέναις μὴ περιφέρεσθε καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιούσθαι την καμδίαν, ου βρώμασιν, έν οίς ουκ ωφελήθησαν οί 10 περιπατήσαντες. Έχυμεν θυσιαστήριον, έξ ου φαγείν ουκ έχουσιν 11 έξουσίαν οι τη σκηνη λατρεύοντες. 'Ων γαρ εισφέρεται ζώων τὸ αίμα περί άμαρτίας είς τὰ άγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα 12 κατακαίεται έξω της παρεμβολης διὸ καὶ Ίησοῦς, ἵνα ἁγιάση διὰ 13 τοῦ ίδιου αίματος τὸν λαὸν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθε. Τοίνυν έξερχώμεθα πρός αὐτὸν έξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν ὑνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες. 14 οὐ γὰρ ἔχομεν ώδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. 15 Δ ι αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διαπαντὸς τῷ Θ εῷ, του-. ιδτέστι καρπον χειλέων ομολογούντων τῷ ἀνόματι αὐτοῦ. Τῆς δὲ εύποιίας καὶ κοινωνίας μη έπιλανθάνεσθε τοιαύταις γάρ θυσίαις ευαρεστείται ο Θεός.

17 Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ύμων καὶ ὑπείκετε, (αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ύπερ των ψυχων ύμων, ως λόγον αποδώσοντες) ίνα μετά χαράς 18 τοῦτο πυιώσι, καὶ μὴ στενάζοντες άλυσιτελές γάρ ύμιν τοῦτο. Προσεύχεσθε περί ήμων πεποίθαμεν γαρ ότι καλήν συνείδησιν έχομεν, έν 19 πασι καλώς θέλοντες αναστρέφεσθαι περισσυτέρως δὲ παρακαλώ τυῦτο

ποιήσαι, ίνα τάχιον ἀποκατασταθώ ύμιν.

20 'Ο δε Θεός της είρηνης, ο άναγαγων έκ νεκρων τον ποιμένα των προβάτων τον μέγαν έν αίματι διαθήκης αίωνίου, τον κύριον ήμων Ίη-21 σούν, καταρτίσαι ύμας έν παντί έργψ άγαθψ, είς τὸ ποιησαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ψ ή δύξα είς τοὺς αίωνας των αίωνων. Αμήν.

Ver. 9. G. K. S. παραφέρεσθε.-περιπατήσαντες. Αλ. περιπατούντες.

result of their conduct in life, as manifested της παρεμβολης to έξω της πύλης. in their happy departure from it.

Since Christ is over the same, be ye not led Heb. xi. 13, sqq.

estray by strange doctrines.

Ver. 9. χάριτι. By spiritual grace: as tion of Christ. opposed to ritual observances, such as distinc-

tion of meats, and the like.

Ver. 10. έχομεν θυσιαστήριον, κ. τ. λ. That is, those who trust for salvation to the sacrifices of the Law, have no share in the excrisice of Christ. In vv. 11, 12, a comparison is instituted between the expiatory nature of those sacrifices, in which alma Zwwy s opposed to αίμα Χριστού, άρχιερεύς to venant with his blood.

Ver. 7. την έκβ. της αναστροφής. The 'Ιησούς, κατακαίειν to πάσχειν, and έξω

Ver. 13. έξω της παρεμβολης. Without Ver. 8. 1. X. χθές κ. τ. λ. Supply έστί. the gate of Judaism. With ver. 14, compare

Ver. 15. di autou. Through the media-

Ver. 17. πείθεσθε κ. τ. λ. Having previously set before them the examples of their departed teachers, the Apostle now enjoins obedience to the instruction of their living pastors.

Ver. 20. ποιμένα. Compare John x. 15. The words in aluari relate to his laying down his life for his sheep, and scaling the new co-

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ,ἀδελφοὶ, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως 22 καὶ γὰρ διὰ βραχέων έπέστειλα ὑμίν. Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν Τιμό-3 θεον απολελυμένον, μεθ' ου, έαν τάχιον έρχηται, όψομαι ύμας. 'Ασπά-21 σασθε πάντας τους ήγουμένους ύμων, και πάντας τους άγιους Ασπάζονται ύμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας. Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. 25 'Αμήν.

Προς Έβραίους έγράφη ἀπὸ τῆς Ιταλίας διὰ Τιμοθέου.]

Ver. 22. did Boaxiws. This is perhaps to be limited to the hortatory portion of the perhaps on some Christian mission. It does Epistle, which is not absolutely a short not appear that Timothy had been recently ode

Ver. 23. ἀπολελυμένον. Has left me: imprisoned.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ.

[It is manifest from the allusions contained in this Epistle to the troubles which immediately preceded the Jewish war, that it was not written by James the son of Zebedee, and brother of the Evangelist St. John (Matt. iv. 21), who was killed by Herod, A. D. 44 (Acts xii. 2); but by James surnamed the Less, from his low stature, and distinguished as the kinsman of our Lord. See on Matt. xiii. 55. He was also surnamed the Just: is said to have been president or bishop of the Christian church at Jerusalem, and to have presided in that character at the Apostolical council held there, A. D. 49 (Acts xv. 6). He suffered martyrdom by being dashed from a battlement of the temple, in the year 62 (Euseb. H. E. II. 23), and it is generally believed that he wrote this Epistle some time in the preceding year. It is addressed to the believing Jews wherever dispersed (James i. 1), partly with a view to correct certain erroneus doctrines and corrupt practices which were gaining ground under the influence of Judaizing teachers, and partly to encourage them to patience and perseverance under the persecutions which they endured from their unbelieving brethren, by the prospect of deliverance afforded by the approaching crisis. Having adverted to the uses of affliction, the advantages of patience, and the necessity of practical holiness (i.), and censured an undue respect of persons, which seems to have prevailed in their religious assemblies (ii. 1—12), he places the doctrine of Justification by faith in its proper light (ii. 13-26): and after inculcating a proper government of the tongue (iii. 1-12), drawing a contrast between earthly and heavenly wisdom (iii. 13-18), and reproving contention, pride, detraction, presumption, and trust in riches (iv. 1-v. 6), he returns to the subject of patience under persecution (v. 7-11), and concludes with some detached observations respecting swearing, prayer in general, and for the sick in particular, and the happy consequences of converting a sinner (v. 12-20). Some doubts have been entertained respecting the canonical authority of this Epistle; but its genuineness and authenticity, as the work of the Apostle whose name it bears, is amply attested by Clement of Rome, Hermes, Origen, Jerome, Athanasius, and most subsequent writers.

The Epistle of St. James stands at the head of the seven Epistles which are called Catholic, probably because they were not addressed to any particular church, but either to Chris-

tians in general, or to certain Christian communities in different countries.]

1. ΊΑΚΩΒΟΣ, Θεού καὶ κυρίου Ίησου Χριστού δούλος, ταις δώδεκα φυλαίς ταις έν τη διασπορά, χαίρειν.

which is sent as a test of faith, will be re- µaroc.

CHAP. I. Ver. 1. In $r\tilde{g}$ diagnopq. See warded with happiness in heaven. So $\pi\tilde{a}\zeta$ is on John vii. 35.—Of xaiper, see on Acts used again in ver. 17. There is this difference between dorigin and dorigion, that the for-Ver. 2. masay yapay. That is, nothing mer denotes proof after trial, the latter (ver. but joy; a sense of unmixed gratification, 3) the means by which the trial is made. inasmuch as patience under persecution, Herodian, II. 36. δοκίμιον στρατιωτών κά-

Πασαν χαραν ήγήσασθε, άδελφοί μου, όταν πειρασμοίς περιπέσητε 3 ποικίλοις, γινώσκοντες ότι το δοκίμιον ύμων της πίστεως κατεργάζε-4 ται ὑπομονήν ή δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον έχέτω, ίνα ήτε τέλειοι καὶ

λοιπον έκδεχύμενος, " έως τεθώσιν οι έχθροι αυτού ύποπόδιον των ποδων αυτου." Μια γαρ προσφορά τετελείωκεν είς το διηνεκές τους άγια- 14 ζομένους. Μαρτυρεί δὲ ἡμίν καὶ τὸ πνεύμα τὸ ἄγιον μετὰ γὰρ τὸ 15 προειρηκέναι, " Αυτη ή διαθήκη, ην διαθήσομαι προς αυτούς μετα τας 16 πμέρας έκείνας," λέγει Κύριος, "διδούς νόμους μου έπὶ καρδίας αὐτων, καὶ έπὶ τῶν διανοιῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς. καὶ τῶν ἀμαρτιῶν αὐ-17 των καὶ των ανομιων αὐτων οὐ μη μνησθω έτι." "Οπου δὲ ἄφεσις τού- 18 των, οὐκ έτι προσφορά περί άμαρτίας.

ΈΧΟΝΤΕΣ ουν, άδελφοί, παρρησίαν είς την είσοδον των άγίων εν 19 τφ αίματι Ίησου, ην ένεκαίνισεν ήμιν, όδον πρόσφατον καὶ ζώσαν, διά 20 του καταπετάσματος, τουτέστι της σαρκός αυτού, και ιερέα μέγαν έπι 21 τον οίκον του Θεού, προσερχώμεθα μετά άληθινής καρδίας έν πληρο-22 φορία πίστεως, έρραντισμένοι τας καρδίας από συνειδήσεως πονηράς, και λελουμένοι το σωμα υδατι καθαρώ. κατέχωμεν την ομολογίαν της 23 έλπίδος ακλινή, (πιστός γαρ ο έπαγγειλάμενος) και κατανοώμεν αλ-24 λήλους είς παρυξυσμον αγάπης καὶ καλών έργων, μη έγκαταλείποντες 25 την έπισυναγωγην έαυτων, καθώς έθος τισίν, άλλα παρακαλούντες καί τοσούτω μάλλον, όσω βλέπετε έγγίζουσαν την ημέραν. Εκουσίως γάρ 26 άμαρτανόντων ήμων, μετά το λαβείν την έπίγνωσιν της άληθείας, ούκ έτι περί αμαρτιών απολείπεται θυσία φοβερα δέ τις έκδοχη κρίσεως, 27 καὶ πυρὸς ζήλος έσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους. Αθετήσας τὶς 28 νόμον Μωσέως, χωρίς οίκτιρμων έπι δυσίν η τρισί μάρτυσιν αποθνήσκει' πόσφ δυκείτε χείρονος άξιωθήσεται τιμωρίας ο τον υίον του Θεου 29

Ver. 16. Between this and the following verse some MSS. insert υστερον λέγει, and there is, at all events, an ellipsis to that effect.

Matt. xxii. 44. Acts ii. 34. Heb. ii. 8.

Ver. 16. αυτη ή διαθήκη κ. τ. λ. See above, Heb. viii. 8, sqq.

Ver. 19. παρ. είς την είσοδον. Freedom of access.

Ver. 20. τῆς σαρκὸς αὐτοῦ. The mean-verts from attending public worship. ing seems to be, that as the removal of the veil gave access to the sanctuary, so by putting away his body, i. e. by his death, Christ opened the kingdom of heaven to a believers

Ver. 22. προσερχώμεθα κ. τ. λ. The terms here employed refer to the Temple From ver. 29, this sin appears to be service. Compare Lev. xvi. 4. 14. 27. striking resemblance to that against the Holy Num. viii. 7. xix. 2, sqq. Probably Ac- Ghost (Matt. xii. 31). λουμένοι may include the idea of Christian baptism.

Here the Christian profession is spoken of pare Num. xv. 30, 31. Deut. xvii. fl. xix. 15. with respect to the hope which it inspires. —Of Kuramateiv (ver. 29,) see on Hom. IL Compare Heb. iii. 16.

Ver. 18. Ιως τεθώσιν κ. τ. λ. Compare have consideration for each other. Compare Isa. lvii. l. LXX.

[X. 14—29.

Ver. 25. The huipay. The day of the destruction of Jerusalem, which was now fast approaching. It should seem that the dread of persecution had deterred some of the con-

Ver. 26. ἐκουσίως ἀμαρτανόντων. The Apostle evidently alludes to the fearful consequences of apostacy, as being a witful rejection of the only sacrifice for sin, which, as it could not be repeated, left the sinner subject to the threatened vengeance of the Almighty.

Ver. 27. πυρός ζηλος. Wrath of fire: i. e. fiery wrath. Compare Ps. xxi. 9. Bzek. Ver. 23. ouologíav. See on Heb. iii. 1. xxxvi. 5. Mal. iv. 1.—With ver. 28, com- Δ 157. In ver. 30, the citations are from Ver. 24. κατανοώμεν άλλήλους. Let us Deut. xxxii. 35, 36. Compare Ps. cxxxv. 14.

καταπατήσας, και το .αίμα της διαθήκης κοινον ήγησάμενος, έν ψ 30 ήγιάσθη, καὶ τὸ πνευμα της χάριτος ένυβρίσας; Οίδαμεν γάρ τὸν είπόντα, "Ειιοὶ έκδικησις, έγω ανταποδώσω, λέγει Κύριος" καὶ πάλιν, 31 " Κύριος κρινεί τον λαον αὐτοῦ." Φυβερον το έμπεσείν είς χείρας Θεοῦ 32 ζωντος. Αναμμνήσκεσθε δε τας πρότερον ήμερας, εν αίς φωτισθέν-33 τες πολλην αθλησιν ύπεμείνατε παθημάτων τουτο μέν, ονειδισμοίς τε καὶ θλίψεσι θεατριζύμενοι τοῦτο δὲ, κοινωνοὶ τῶν οῦτως ἀναστρεφο-34 μένων γενηθέντες και γαρ τοις δεσμοίς μου συνεπαθήσατε, και την αρπαγην των ύπαρχόντων ύμων μετά χαράς προσεδέξασθε, γινώσκον-35 τες έχειν έν έαυτοις κρείττονα υπαρξιν έν ουρανοίς και μένουσαν. Μή αποβάλητε ουν την παρρησίαν ύμων, ητις έχει αισθαποδοσίαν 36 μεγάλην. Ύπομονής γὰρ έχετε χρείαν, ίνα, τό θέλημα τοῦ Θεοῦ 37 ποιήσαντες, κομίσησθε την έπαγγελίαν. Έτι γάρ μικρον όσον όσον, 38 ο έρχόμενος ήξει και ου χρονιεί. " Ο δε δίκαιος εκ πίστεως ζήσεται" καὶ, "Έαν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου έν αὐτῷ." 39 Ημείς δε ούκ έσμεν ύποστολης είς απώλειαν, αλλα πίστεως είς περιποίησιν ψυχης.

1 11. ΈΣΤΙ δὲ πίστις έλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων έλεγχος 2 οὐ βλεπομένων. Έν ταύτη γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. 3 Πίστει, νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αίωνας ρήματι Θεοῦ, εἰς τὸ μη ἐκ 4 φαινομένων τὰ βλεπόμενα γεγονέναι. Πίστει, πλείονα θυσίαν Αβελ παρά Κάϊν προσήνεγκε τῷ Θεῷ, δι ἡς έμαρτυρήθη είναι δίκαιος, μαρ-

Ver. 29. $l\nu \neq \dot{\eta}\gamma$. Wanting in some MSS.—30. $\lambda l\gamma \epsilon \iota$. By K. enclosed within brackets.—34. G. K. S. τοῖς δεσμίοις συνεπ. The same omit the preposition before έαυτοῖς. CHAP. XI. Ver. 8. μή in φ. Some MSS read, as did the Syriac, in μή φαιν.

tioned in 1 Thess. ii. 14.

Ver. 34. καὶ τὴν ἀρπ. κ. τ. λ. The para- O. T. nomesis in the words υπαρξιν and υπαρtle was originally written in Greek; as does and the noun uncorrold, in vv. 38, 39.

Ver. 37. έτι μικρόν όσον όσον. These tation from Habb. ii. 3, 4. The expression $\mu\eta$ belongs to $\gamma \epsilon \gamma o \nu i \nu a \iota$, and the sense would 213. όσον όσον στίλην.

Artem. Oneir. I. 14. ώστε φαντασίαν μέν ἐσπουδάζετο. έχειν πλούτου, ύπόστασιν δέ μή.--- By έλεγ- Ver. 4. πλείονα. More excellent: as in xos is meant conviction. - From the mention Matt. vi. 25, et alibi. The epithet δίκαιος

Ver. 32. Δθλησιν. The metaphor through- of faith as an antidote to apostacy, the Aposout is borrowed from the exposure of the early the adverts to the effect which a firm reliance Christians to wild beasts in the theatre. Pro- on God's promises, more especially those relatbably the allusion is to the persecution men- ing to the Messiah, had produced upon the most eminent characters mentioned in the

Ver. 2. εμαρτυρήθησαν. Received the xorrer affords a strong proof that the Epis- testimony of God's approbation. The term πρεσβύτεροι is here applied to the patriarchs the connexion between the verb ὑποστίλλειν, and other distinguished personages of the O. T. So π aripeg in Heb. i. 1.

Ver. 3. rodg alwag. The material world: words are added by the Apostle to the ci- as in Heb. i. 2. According to the construction, denotes a very short period. Arist. Vesp. still be, that the visible creation was formed from nothing. It is better, however, to con-CHAP. XI. Ver. 1. ἐλπιζομένων ὑπόσ- nect it with φαινομένων, and similar transraces. Confidence respecting things hoped for. positions are not unfrequent. So 2 Macc. See on 2 Cor. ix. 4. It will bear, however, vii. 28. οὐκ ἰξ ὅντων ἐποίησεν αὐτά. Arrian. the sense of substance, as in the E. T. So Exp. VII. 28. οὐκ ἐπὶ μεγάλοις μεγάλως

τυρούντος έπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ και δι αὐτης ἀποθανων έτι λαλείται. Πίστει, Ένωχ μετετέθη του μη ίδειν θάνατον και ούχ 5 ευρίσκετο, διότι μετέθηκεν αυτόν ο Θεός προ γαρ της μεταθέσεως αὐτοῦ μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι τῷ Θεῷ. χωρίς δὲ πίστεως ἀδύνα-δ τον εὐαρεστήσαι πιστεύσαι γάρ δεί τὸν προσερχόμενον τῷ Θεῷ, ὅτι έστὶ, καὶ τοῖς έκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται. Πίστει, χρη? ματισθείς Νῶε περί τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθείς κατεσκεύασε κιβωτον είς σωτηρίαν του οίκου αυτού δι ής κατέκρινε τον κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιυσύνης έγένετο κληρονόμος. Πίστει, καλού 8 μενος Αβραάμ υπήκουσεν έξελθείν είς τον τόπον, ον ήμελλε λαμβάνειν είς κληρονομίαν, και έξηλθε μη έπιστάμενος που έρχεται. Πίστει, 9 παρώκησεν είς την γην της έπαγγελίας ώς άλλοτρίαν έν σκηναίς κατοικήσας, μετὰ Ίσαὰκ καὶ Ίακώβ των συγκληρονόμων της έπαγγελίας της αυτης έξεδέχετο γαρ την τους θεμελίους έχουσαν πόλιν, ής τεχ-10 νίτης καὶ δημιουργός ὁ Θεός. Πίστει, καὶ αὐτη Σάρρα δύναμιν είς κα- 11 ταβολήν σπέρματος έλαβε, και παρά καιρόν ήλικίας έτεκεν, έπει πωτον ήγήσατο τον έπαγγειλάμενον διο καὶ ἀφ΄ ένος έγεννήθησαν, καὶ 19 ταυτα νενεκρωμένου, καθώς τα άστρα του ουρανού τῷ πλήθει, καὶ ώσεὶ αμμος ή παρά τὸ χείλος της θαλάσσης ή αναρίθμητος. Κατά πίστιν 13 απέθανον ούτοι πάντες, μη λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ίδόντες, καὶ πεισθέντες, καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί είσιν έπὶ τῆς γῆς. Οὶ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες 14 εμφανίζουσιν ότι πατρίδα επιζητούσι. Καὶ, εί μεν εκείνης εμνημόνευον 15 άφ΄ ής έξηλθον, είχον αν καιρον ανακάμψαι νυνί δε κρείττονος ορέ-16 γονται, τουτέστιν έπουρανίου. διο ουκ έπαισχύνεται αυτούς ο θεος, Θεὸς έπικαλείσθαι αὐτῶν ἡτοίμασε γάρ αὐτοῖς πόλιν. Πίστει, προσ-17 ενήνοχεν 'Αβραάμ τὸν Ίσαάκ πειραζύμενος, καὶ τὸν μυνογενή προσ-

Ver. 4. G. K. S. λαλεῖ. There is perhaps a reference to Gen. iv. 10.—9. την γην. G. S. omit the article, and K. puts it in brackets,—11. Irenev. Wanting in G. K.S.—12. G.K.S. ώς ή άμμος.—13. καὶ πεισθέντες. Omitted by G. K. S.—16. νυνί. G. K. S. νύκ

19 applied to Abel in Matt. xxiii. 35. 1 John iii. 12. With δι' ής supply πίστεως, and so strued with ίδοντες. The argument goes to again in ver. 7.

Ver. 7. κατέκρινε τον κόσμον. His faith and practice, and his warnings, were a virtual condemnation of the world of the ungodly (2 Pet. ii. 5). Of God's covenant with Noah, see Gen. vi. 18. ix. 10, 11.

Ver. 9. μετά Ίσαὰκ κ Ἰακώβ. Not at

the same time, but in the same manner.

Ver. 11. 13 abrij. This points emphatically to Sarah's barrenness. See Gen. xvii. 19. xxi. 2.—With ταῦτα, in the next verse, offer. See on Hom. Il. A. 159; and compare supply kard.

Ver. 13. kard mistrey. This must be conprove that, as the patriarchs considered them-Ver. 5. οὐχ εὐρίσκετο κ. τ. λ. See Gen. selves merely as sojourners in the land where v. 24; and compare Ecclus. xliv. 16. xlix. 14. they abode, and at the same time did not return to their own land, they must have been looking forward to a heavenly country, which the promises of God led them to expect.

Ver. 14. rota vra. Namely, that they are strangers and sojourners. Compare 1 Chron.

xxix. 15. Ps. xxxix. 12.

Ver. 16. Otoc imicalticolai abrov. Com-

pare Matt. xxii. 32.

Ver. 17. προσενήνοχεν. Was ready to

18 έφερεν ο τας έπαγγελίας αναδεξάμενος, προς ον έλαλήθη, "Οτι έν 19 Ισαάκ κληθήσεται σοι σπέρμα" λογισάμενος ότι και έκ νεκρών έγείρει 20 δυνατός ο Θεός, όθεν αὐτὸν καὶ έν παραβολή έκομίσατο. Πίστει, 21 περί μελλόντων εὐλόγησεν Ισαάκ τὸν Ίακωβ καὶ τὸν Ήσαῦ. Πίστει, Ίακωβ ἀποθνήσκων έκαστον των υίων Ίωσηφ ευλόγησε, και προσεκύ-22 νησεν έπὶ τὸ ἄκρον της ράβδου αὐτοῦ. Πίστει, Ίωσηφ τελευτών περί της έξόδου των υίων Ισραήλ έμνημόνευσε, καὶ περὶ των όστέων αὐτοῦ 23 ένετείλατο. Πίστει, Μωσής γεννηθείς έκρύβη τρίμηνον ύπο των πατέρων αὐτοῦ, διότι είδον ἀστείον τὸ παιδίον καὶ οὐκ έφοβήθησαν τὸ διά-24 ταγμα του βασιλέως. Πίστει, Μωσής, μέγας γενόμενος, ήρνήσατο 25 λέγεσθαι υίος θυγατρός Φαραώ, μάλλον ελόμενος συγκακουχείσθαι τῷ 26 λαψ του Θεού, η πρόσκαιρον έχειν αμαρτίας απόλαυσιν μείζονα πλουτον ήγησάμενος των έν Αίγύπτω θησαυρών τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χρισ-27 του απέβλεπε γαρ είς την μισθαποδοσίαν. Πίστει, κατέλιπεν Αίγυπτον, μη φοβηθείς τον θυμον τοῦ βασιλέως τον γαρ αόρατον, ώς όρων, 28 έκαρτέρησε. Πίστει, πεποίηκε τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ 29 αίματος, ίνα μη ὁ όλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγη αὐτῶν. Πίστει, διέβησαν την έρυθραν θάλασσαν, ως δια ξηράς ής πείραν λαβόντες οί 30 Αίγύπτιοι κατεπόθησαν. Πίστει, τὰ τείχη Ίεριχω ἔπεσε, κυκλωθέντα 31 έπι έπτα ήμέρας. Πίστει, Ραάβ ή πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπει-32 θήσασι, δεξαμένη τους κατασκόπους μετ' ειρήνης. Καὶ τί έτι λέγω; έπιλείψει γάρ με διηγούμενον ο χρόνος περί Γεδεών, Βαράκ τε καί 33 Σαμψων, καὶ Ίεφθάε, Δαβίδ τε, καὶ Σαμουήλ, καὶ τῶν προφητῶν οῖ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, είργάσαντο δικαιοσύνην, έπέ-34 τυχον έπαγγελιών, έφραξαν στόματα λεόντων, έσβεσαν δύναμιν πυρός, έφυγον στόματα μαχαίρας, ένεδυναμώθησαν από ασθενείας, έγενήθησαν 35 ισχυροί έν πολέμω, παρεμβολάς έκλιναν άλλοτρίων. Έλαβον γυναί-

Ver. 26. G. K. S. των Αίγύπτου θ. Αl. έν Αίγύπτου.

Ver. 19. 8θεν. Scil. ἐκ νεκρῶν. The κονταίτης. In Hom. Od. Σ. 217, μέγας clause is somewhat obscure; but it seems to signifies an adult. assign, as a ground of Abraham's faith in Ver. 26. ὀνεδισμον τοῦ Χριστοῦ. Re-Sarah's womb. Compare Rom. iv. 19.

Ver. 21. το άκρον τῆς ράβδου. 80 Gen. xlvil 31. LXX. According to the Hebrew it may mean either the top of his staff, or the head of his bed. The more immediate reference is to Gen. xlviii. 16.

Ver. 23. gariowy. Parents. 80 Stat. Theb. II. 464. Mesti patrum thalami. Of the will be found in Joshua; Caleb; Phineas; epithet agreious, see on Acts vil. 20.

God's power to raise Isaac from the dead, proach for the sake of Christ; i. e. such rethat he had already obtained him in like proach as conduct, dictated by the expectamanner (ἐν παραβολη) from the deadness of tion of the promised Messiah, would elicit. Compare 2 Cor. i. 5. Col. i. 24.

Ver. 31. η πόρνη. So James ii. 25. The word may simply mean an idolatress. At all events the term only applies to what Rahab had formerly been. See on Matt. xxvi. 6.

Ver. 33. κατηγωνίσαντο βασιλείας, κ. τ. Examples of these several particulars David; Daniel; Shadrach, Meshach, and Ver. 24. μίγας. Acts vii. 23. τεσσαρα- Abednego; Jonathan; Hezekiah; the widow of Zarephath, and the Shunamite,

κες έξ αναστάσεως τους νεκρούς αυτών. Αλλοι δε έτυμπανίσθησαν, ου προσδεξάμενοι την απολύτρωσιν, ίνα κρείττονος αναστάσεως τύχωσιν έτεροι δε έμπαιγμών και μαστίγων πείραν έλαβον, έτι δε δεσμών καί 36 φυλακής ελιθάσθησαν, επρίσθησαν, επειράσθησαν, εν φόνω μαχαίρας 37 απέθανον περιηλθον έν μηλωταίς, έν αίγείοις δέρμασιν, ύστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, (ων οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος) έν έρημίαις 38 πλανώμενοι καὶ ὅρεσι, καὶ σπηλαίοις, καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. Καὶ 39 ούτοι πάντες, μαρτυρηθέντες δια της πίστεως, ούκ έκομίσαντο την έπαγγελίαν, του Θεού περί ήμων κρείττον τι προβλεψαμένου, ίνα μη 40 χωρίς ήμων τελειωθώσι.

12. ΤΟΙΓΑΡΟΥΝ καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικειμενον ἡμίν 1 νέφος μαρτύρων, όγκον ἀποθέμενοι πάντα, καὶ τὴν εὐπερίστατον άμαρτίαν, δι ύπομονης τρέχωμεν τον προκείμενον ήμιν άγωνα, άφορωντες? είς τον της πίστεως άρχηγον καὶ τελειωτην Ίησοῦν ος, άντὶ της προκειμένης αυτώ χαράς, υπέμεινε σταυρον, αισχύνης καταφρονήσας, έν δεξιά τε του θρόνου του Θεού εκάθισεν. Αναλογίσασθε γάρ τον τοιαύ-3 την ύπομεμενηκότα ύπο των άμαρτωλών είς αὐτον άντιλογίαν, ίνα μή κάμητε ταις ψυχαις ύμων έκλυόμενοι. Ούπω μέχρις αίματος άντικα-4 τέστητε πρός την αμαρτίαν ανταγωνιζόμενοι, και έκλέλησθε της πα-5 ρακλήσεως, ήτις ύμιν ως υίοις διαλέγεται, "Υίέ μου, μη όλιγωρει παιδείας Κυρίου, μηδε έκλύου ύπ' αὐτοῦ έλεγχόμενος ον γὰρ ἀγαπάδ Κύριος, παιδεύει μαστιγοί δε πάντα υίον, ον παραδέχεται." Εί παιδείαν 7

Ver. 2. G. K. S. κεκάθικεν.—3. είς αυτόν. Al. είς αυτόν.

is, at the expense of apostacy. The tympu- weight of sin; and the Hebrews are especi-Justin M. states that Isaiah was sawn asun- ταμένην ημάς. der by Manasses. See also Matt. xxiii. 37.

of which the faithful of the patriarchal and of happiness; but the context plainly sho

sively admitted.

CHAP. XII. Ver. 1. νέφος μαρτύρων. λογία (ver. 3), see on Jude 11. So Hom. Π. Δ. 274. νέφος πέζων. Virg. Æn. VII. 794. nimbus peditum. In this and the two following verses there is an allusion to a race-course, and the persons mentioned in weakly yielded to the sin of apostacy, inthe last chapter are represented as spectators stead of resisting unto blood, i. e. sealing their of the contest. As those who run in a race faith, if necessary, with their blood. The cilay aside every incumbrance (δγκον), so tation in vv. 5, 6, is from Prov. iii. 11, 12

Ver. 35. οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπ. That Christians should divest themselves of the num was a sort of whipping-post. In illus- ally cautioned against apostacy, into which, tration of the whole passage, see 2 Macc. vi. under their present circumstances, they were 18, sqq. vii. 1, sqq. Joseph. Ant. XII. 8. more likely to be drawn. Chrysostom ex-According to some, Jeremiah was stoned. plains εὐπερίστατον, by την εὐκόλως περώσ-

Ver. 2. apynyou is redecution. The me-Ver. 39. οὐκ ἐκομίσαντο κ. τ. λ. The taphor being still preserved, Christ is repremeaning seems to be, that to these ancient sented as the proposer of the race, who first worthies the Messiah was known only by a calls faith into action; and the judge, who prospective faith in God's promise; but God awards the prize. Thus releasely is equihas reserved a more perfect developement of valent with $\beta \rho \alpha \beta \epsilon \nu \tau \eta \varsigma$. Some would renthat promise for Christians, as to the fruition der arri instead of, viz his pre-existent state Jewish dispensation were not to be exclu- that the sense is for or because of, viz. the satisfaction of redeeming mankind.—Of deri-

Ver. 4. ούτω μέχρις αίματος κ. τ. λ. There is a change in the metaphor; and the Apostle hints that many of the converts had

ύπομενετε, ώς υίοις ύμιν προσφέρεται ὁ Θεός τίς γάρ έστιν υίος, ον οὐ 8 παιδεύει πατήρ; εί δε χωρίς έστε παιδείας, ής μέτοχοι γεγόνασι πάντες, 9 αρα νόθοι έστε, και ούχ υιοί. Είτα τους μεν της σαρκός ήμων πατέρας είχομεν παιδευτάς, και ένετρεπόμεθα ου πολλφ μάλλον υποταγη-10 σύμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν; Οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, ἐπαίδευον ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον, είς 11 το μεταλαβείν της αγιότητος αυτού. Πασα δε παιδεία προς μεν το παρύν οὐ δοκεί χαράς είναι, άλλά λύπης υστερον δε καρπύν είρηνικον 12 τοις δι αυτής γεγυμνασμένοις αποδίδωσι δικαιοσύνης. Διὸ τὰς παρει-13 μένας χείρας και τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε και τροχιάς ορθας ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῷ, ἱαθῷ δὲ 14 μάλλον. Είρηνην διώκετε μετά πάντων, και τὸν άγιασμὸν, οῦ χω-15 ρίς ούδεις όψεται τὸν Κύριον έπισκοπούντες, μή τις ύστερων ἀπὸ τῆς χάριτος του Θεού μή τις ρίζα πικρίας ανω φύουσα ένοχλη, και δια 16 ταύτης μιανθώσι πολλοί μή τις πόρνος η βέβηλος, ως Ήσαν, δς 17 αντί βρώσεως μιᾶς απέδοτο τα πρωτοτόκια αὐτοῦ. ἴστε γαρ ὅτι, καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομήσαι την εύλογίαν, απεδοκιμάσθη μετανοίας γαρ τόπον ούχ εύρε, καίπερ μετα δακρύων έκζητήσας αὐτήν.

18 Ου γάρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένω όρει, και κεκαυμένω πυρί, 19 και γνόφω, και σκότω, και θυέλλη, και σάλπιγγος ήχω, και φωνή ρημάτων, ής οι ακυύσαντες παρητήσαντο μη προστεθήναι αὐτοῖς λόγον, 20 (οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον, "Κᾶν θηρίον θίγη τοῦ ὅρους, λι-21 θοβοληθήσεται, η βολίδι κατατοξευθήσεται" και ουτω φοβερον ην το 22 φανταζόμενον, Μωσής είπεν "Εκφοβός είμι καὶ έντρομος") αλλά

Fer. 20. η βολίδι κατατοξευθήσεται. Wanting in G. K. S.

father: as opposed to the sapeog markeas, earthly fathers.

Ver. 10. κατά το δυκούν αὐτοῖς. That the epithets πόρνος and βέβηλος.

is, orbitravily or injudiciously.

Ver. 12. τάς παρειμένας χείρας κ. τ. λ. These two citations (Isa. xxxv. 3. Prov. iii. 26) are accommodated to the preceding metaphor, and contain exhortations against sinkirrpintus here signifies to sprain.

v. 8.

Ver. 15. vorepüy. See on Rom. iii. 21. The auxiliary verb \vec{y} must be supplied.—Of 23,

primogeniture included a participation in the 19. xviii. 16.

Ver. 9. τῷ πατρὶ τῷν πν. Our spiritual blessings of the covenant, Esau's bargain indicated a want of faith in the promises of God, and a profane contempt for them. Hence

Ver. 17. µετανοίας. This refers to Isaac. who could not be induced to change his mind, and reverse the blessing. See Gen. xxvii. 34,

Ver. 18. ψηλαφωμένω. See on Acts xvii. ing from fatigue, and turning aside out of the 27. The participle should perhaps be rendirect path, in the race of the Gospel. In ver. dered langible, i. e. material, with reference to 13, τό χωλὸν is for ὁ χωλὸς, and the verb the injunction quoted in ver. 20, from Exod. xix. 13, and as opposed to the immaterial or Ver. 14. δψεται τον Κύριον. See on Mult. spiritual Sion. By contrasting the mild and inviting aspect of the new dispensation, with the threatening character of the old, the Apostle urges the Hebrews to stand fast in the expression ρίζα πικρίας, see on Acts viii. their profession, which held out so great encouragements. The allusions are to Exod. Ver. 16. πρωτοτόκια. As the right of xxix. xxx. See also Deut. v. 5. 22. 24. ix.

προσεληλύθατε Σιων όρει, καὶ πόλει Θεού ζωντος, Ίερουσαλημ έπουρανίφ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων, πανηγύρει καὶ ἐκκλησία πρωτοτόκων ἐν ω ουρανοίς απογεγραμμένων, και κριτή Θεώ πάντων, και πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, καὶ διαθήκης νέας μεσίτη Ίησου, καὶ αίματι 24 ραντισμού, κρείττονα λαλούντι παρά τον Αβελ. Βλέπετε, μη παραι-25 τήσησθε τὸν λαλοῦντα εί γὰρ έκεῖνοι οὐκ έφυγον, τὸν έπὶ τῆς γῆς παραιτησάμενοι χρηματίζοντα, πολλφ μαλλον ήμεις οι τον απ' ουρανων αποστρεφόμενοι ου ή φωνή την γην έσαλευσε τότε, νυν δε έπηγ-26 γελται, λέγων, "Ετι απαξ έγω σείω ου μόνον την γην, αλλα καί τον ουρανόν." Το δε, "έτι απαξ," δηλοί των σαλευομένων την με- 27 τάθεσιν, ως πεποιημένων, ίνα μείνη τὰ μη σαλευόμενα. Διὸ, βασι- 28 λείαν ασάλευτον παραλαμβάνοντες, έχωμεν χάριν, δι' ής λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ, μετὰ αίδοῦς καὶ εὐλαβείας. "Καὶ γὰρ ὁ Θεὸς 29 ήμων πύρ καταναλίσκον."

13. Ἡ ΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑ μενέτω. Της φιλυξενίας μη έπιλανθά-1-? νεσθε, δια ταύτης γαρ έλαθόν τινες ξενίσαντες αγγέλους. Μιμνήσ-3 κεσθε των δεσμίων, ως συνδεδεμένοι των κακουχουμένων, ως καί αὐτοὶ ὅντες έν σώματι. Τίμιος ὁ γάμος έν πασι, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος 4 πόρνους δὲ καὶ μοιχούς κρινεί ὁ Θεός. 'Αφιλάργυρος ὁ τρόπος 5 άρκούμενοι τοῖς παρούσιν αὐτὸς γὰρ είρηκεν, "Οὐ μή σε ἀνώ, οὐδ ου μή σε έγκαταλίπω." "Ωστε θαρρούντας ήμας λέγειν, "Κύριος 6 έμοι βοηθός, και ου φυβηθήσομαι τι πυιήσει μοι άνθρωπος;" Μνη-7 μονεύετε των ήγουμένων ύμων, οίτινες έλάλησαν ύμιν τον λόγον του

Ver. 24. $\kappa \rho \epsilon i \tau \tau \sigma \nu a$. G. K. S. $\kappa \rho \epsilon i \tau \tau \sigma \nu$.—25. $\tau \tilde{\eta} \varsigma \gamma \tilde{\eta} \varsigma$. The article is wanting in G. K. 8.—26. 8. σείσω.

means of access.

on Luke x. 20. Some have thought that the tem; in the same manner as the material saints in general are intended; but probably creation will be destroyed, and swallowed up the first converts may be meant. There is an in eternity. allusion to Num. iii. 40.

Ver. 24. aluani particuo. See Exod. grace given to us: for kartxwher. See ver. xxiv. 8; and compare Heb. x. 22. Whereas 15; and compare 2 Cor. vi. 1. Gal. v. 4. Col. Abel's blood cried for vengeance, that of i. 6. Christ proclaims remission of sine. See Heb. xi. 4.

spake to the Israelites by Moses, who was tion is from Deut. iv. 24. merely an earthly messenger; but to Christians by his Son, who came down from Heaven. The citation in ver. 26 (from Hagg. ii. 6, 7) predicts a spiritual change, consequent upon the Messiah's coming, far more important han the circumstances attending the delivery of the Law.

Ver. 26. Eri anal. Once and for ever. The meaning is, that the Jewish church and

Ver. 22. προσεληλύθατε. Ye have the polity, having answered the temporary purpose for which it was framed, has been abo-Ver. 23. πρωτοτόκων εν ούρ. άπογ. See lished, and succeeded by a permanent sy-

Ver. 28. Exempty. Let us hold fast the

Ver. 29. kai yap o Geog k. T. A. God will punish Christians no less than Jews, who Ver. 25. λαλουντα. That is, Christ. God treat his mercies with indifference. The cits

CHAP. XIII. Ver. 2. Exactor Esp. dyylhoug. Compare Gen. xviii. 2. xix. 1.—01 the syntax, see Gr. Gr. § 60. Obs. 11.

Ver. 4. rimog. Scil. form in the imperative: and so in the next verse. The citations in vv. 5, 6, are from Josh. i. 5. Pa caviii. 6. With the former, compare also Dest. xxxi. 8. 1 Chron. xxviii. 20.

θεού, ων αναθεωρούντες την έκβασιν της αναστροφής, μιμείσθε την πίστιν.

Ίησους Χριστός χθές και σήμερον ο αυτός, και είς τους αίωνας. 9 Διδαχαίς πυικίλαις καὶ ξέναις μη περιφέρεσθε καλόν γάρ χάριτι βεβαιουσθαι την καμδίαν, ου βρώμασιν, εν οίς ουκ ωφελήθησαν οί 10 περιπατήσαντες. Έχυμεν θυσιαστήριον, έξ οῦ φαγείν οὐκ έχουσιν 11 εξουσίαν οἱ τῷ σκηνῷ λατρεύοντες. Ών γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αίμα περὶ άμαρτίας είς τὰ ᾶγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα 12 κατακαίεται έξω τῆς παρεμβολῆς διὸ καὶ Ίησοῦς, ἵνα ἁγιάση διὰ 13 τοῦ ίδιου αίματος τὸν λαὸν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθε. Τοίνυν έξερχώμεθα πρός αὐτὸν έξω της παρεμβολης, τὸν ὑνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες. 14 οὐ γὰρ ἔχομεν ώδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. 15 Δ ι αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διαπαντὸς τῷ Θ εῷ, του-16 τέστι καρπον χειλέων ομολογούντων τῷ ονόματι αὐτοῦ. Τῆς δὲ εύποιίας καὶ κοινωνίας μη ἐπιλανθάνεσθε τοιαύταις γὰρ θυσίαις ευαρεστείται ο Θεός.

17 Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε, (αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ύπερ των ψυχων ύμων, ώς λόγον αποδώσοντες) ίνα μετα χαράς 18 τούτο ποιώσι, και μή στενάζοντες άλυσιτελές γαρ ύμιν τούτο. Προσεύχεσθε περί ήμων πεποίθαμεν γαρ ότι καλήν συνείδησιν έχομεν, έν 19 πασι καλώς θέλοντες αναστρέφεσθαι περισσοτέρως δε παρακαλώ τουτο

ποιήσαι, ίνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.

20 Ο δε Θεός της είρηνης, ο άναγαγων έκ νεκρων τον ποιμένα των προβάτων τον μέγαν έν αίματι διαθήκης αίωνίου, τον κύριον ήμων Ίη-21 σούν, καταρτίσαι ύμας έν παντί έργψ άγαθψ, είς τὸ ποιήσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. ψ ή δόξα είς τοὺς αίωνας των αίωνων. Αμήν.

Ver. 9. G. K. S. παραφέρεσθε.—περιπατήσαντες. Αl. περιπατούντες.

result of their conduct in life, as manifested της παρεμβολης to έξω της πύλης. in their happy departure from it.

Since Christ is ever the same, be ye not led Heb. xi. 13, sqq. estray by strange doctrines.

Ver. 9. χάριτι. By spiritual grace: as tion of Christ. opposed to risual observances, such as distinc-

tion of meats, and the like.

Ver. 10. έχομεν θυσιαστήριον, κ. τ. λ. That is, those who trust for salvation to the sacrifices of the Law, have no share in the sacrifice of Christ. In vv. 11, 12, a comparison is instituted between the expiatory nature of those sacrifices, in which alma Zwwy is opposed to αίμα Χριστού, άρχιερεύς to venant with his blood.

Ver. 7. την έκβ. της άναστροφης. The 'Ιησούς, κατακαίειν to πάσχειν, and έξω

Ver. 13. έξω της παρεμβολης. Without Ver. 8. I. X. χθές κ. τ. λ. Supply i στί. the gate of Judaism. With ver. 14, compare

Ver. 15. δι αὐτοῦ. Through the media-

Ver. 17. $\pi \epsilon i \theta \epsilon \sigma \theta \epsilon$ κ . τ . λ . Having previously set before them the examples of their departed teachers, the Apostle now enjoins obedience to the instruction of their living pastors.

Ver. 20. nospiva. Compare John x. 15. The words in aluari relate to his laying down his life for his sheep, and sealing the new co-

ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ.

[THE prominent part which St. Peter bears in the Gospel History, and in the Acts of the Apostles, is well known. His presence at the Apostolical council (Acts xv. 7) is the last circumstance mentioned by the sacred Historian; but it appears that he afterwards preached at Antioch (Gal. ii. 11), and most probably in the countries enumerated in the opening of his first Epistle. He was crucified at Rome, with his head downwards, in the year A. D. 64. This Epistle, of which the genuineness was never doubted, was written from that city, figuratively designated Babylon (1 Pet. v. 13); and, as it does not appear that Peter had been at Rome on any other occasion, shortly before his martyrdom, perhaps in the year 63. It is doubted whether it is addressed to Christians generally, or merely to the Hebrew Christian, residing in the countries mentioned in the inscription; but the latter opinion is perhaps correct. Like that of St. James it was evidently written with reference to the peculiar aspect of the times, and to offer consolation and encouragement under affliction and persecution Having pointed out the nature and extent of the Gospel privileges, and the corresponding necessity of Christian holiness (i. 1-ii. 10), the Apostle of the circumcision exhorts his brethren to general purity of conduct (ii. 11—17), to the particular discharge of the relative duties (ii. 18-iii. 7), to the exercise of mutual forbearance, and of patience under persecution, in imitation of the example of Christ (iii. 8-iv. 19). He concludes with some reflections on the respective duties of ministers and people (v. 1-11), salutations, and benedictions (11—14).

1. ΠΕΤΡΟΣ, ἀπόστυλος Ίησοῦ Χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις! διασποράς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ασίας και Βιθυνίας, κατά πρόγνωσιν Θεού πατρός, έν άγιασμῷ Πνεύματος, είς ὑπακοὴν? καὶ ραντισμόν αίματος Ίησοῦ Χριστοῦ χάρις ύμιν καὶ είρηνη πληθυνθείη.

Εύλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατήρ τοῦ κυρίου ήμῶν Ίησοῦ Χριστοῦ, ὁ 3 κατά τὸ πολύ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς είς έλπίδα ξώσαν δί αναστάσεως Ιησού Χριστού έκ νεκρών, είς κληρονομίαν αφθαρτον καί ! αμίαντον και αμάραντον, τετηρημένην έν ουρανοίς είς ήμας τους έν 5

Ver. 4. ήμας. G. K. S. ύμας.

CHAP. I. Ver. 1. ἐκλεκτοῖς παρ. διασπ. Christians of the dispersion, sojourning in the countries of Pontus, &c. See on John vii. 35. In the construction rard πρόγνωσιν is con- Heb. xii. 84. nected with inherroic, and the passage exhibits a concise view of the Gospel economy. the past tense, this will probably be referred It was preordained in the counsels of God, that mankind should be called, by the sanc- ver. 23. See on John iii. 3. tification of the Spirit, to obey the Gospei,

and to partake of the benefits of Christ's

Ver. 2. ραντισμόν αξματος. Compare

Ver. 3. avayevyhous. From the me of to baptismal regeneration: and so again in

δυνάμει Θεού φρουρουμένους δια πίστεως, είς σωτηρίαν έτοιμην αποκα-6 λυφθήναι έν καιρώ έσχάτω, έν δι αλαγνιάσθε, ολίλον άδιι (εί θεον 7 έστι) λυπηθέντες έν ποικίλυις πειρασμοίς, ίνα το δοκίμιον ύμων της πίστεως, πολύ τιμιώτερον χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εύρεθη είς έπαινον και τιμήν και δόξαν, έν αποκαλύψει 8 Ιησού Χριστού, δν ούκ είδότες άγαπατε είς δν, άρτι μη όρωντες, πισ-9 τεύοντες δε, αγαλλιάσθε χαρά ανεκλαλήτω και δεδοξασμένη, κοιιιζύ-10 μενοι τὸ τέλος της πίστεως ύμων, σωτηρίαν ψυχων' περί ης σωτηρίας έξεζήτησαν καὶ έξηρεύνησαν προφήται, οὶ περὶ της είς ὑμᾶς χάριτος 11 προφητεύσαντες, έρευνωντες εις τίνα η ποίον καιρον έδηλου το έν αὐτοις πνευμα Χριστού, προμαρτυρόμενον τὰ είς Χριστον παθήματα, καὶ 19τας μετα ταυτα δόξας οίς απεκαλύφθη, ὅτι οὺχ ἐαυτοίς, ἡμίν δὲ, διηκόνουν αὐτὰ, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς ἐν Πνεύματι άγίω αποσταλέντι απ' οὐρανοῦ, είς α έπιθυμοῦσιν ἄγγελοι 13 παρακύψαι. Διὸ, ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως έλπίσατε έπὶ την φερομένην ύμιν χάριν έν ἀποκαλύψει Ίησοῦ Χριστοῦ.

14 Ως τέκνα ύπακοής, μη συσχηματιζόμενοι ταίς πρότερον έν τῷ ἀγ-15 νοία ύμων έπιθυμίαις, άλλα κατά τον καλέσαντα ύμας αγιον, και αὐτοί 16 αγιοι έν πάση αναστροφή γενήθητε διότι γέγραπται, "Αγιοι γένεσθε, 17 οτι έγω άγιός είμι.' Καὶ εί Πατέρα έπικαλείσθε τον απροσωπολήπτως

Ver. 7. πολθ τιμιώτερον. G. K. S. πολυτιμότερον.—12. ήμιν δί. G. S. ύμιν δί.

the security with which the faithful Christian ferred. may repose under the Divine protection. It the Gospel, sentence after sentence contains a new idea, rising, as it were, out of that which precedes it. Thus sooupoupsyous refers to space (ver. 4); iv w (ver. 6) indicates the ground of rejoicing, derived from the foregoing consideration of God's help; 8v (ver. 8) connects with **Χριστού** (ver. 7); περί ής έρευνώντες (ver. 11) with προφητεύσαντες lik 2. 11. 2 Tim. iv. 5. (ver. 10); and old (ver. 12) with ipenyavric. In ver. 6, ayaddiaobe is in the imporative, not the indicative.

Ver. 7. dozimov. See on James i. 2. The meaning seems to be, that Christians are not only purified by trials, but their faith, thus tested, endures to everlasting life; whereas gold wastes in being assayed, and consequently is diminished in value.

Ver. 9. κομιζόμενοι. Receiving; i. e. con- 44.

ddent of receiving.

Ver. 5. φρουρουμένους. A metaphor, prophets had no distinct notion of the perborrowed from a fertress, and expressive of son, or period, to which their predictions re-

Ver. 12. ἐπιθυμοῦσιν. Delight. Of the will be observed, that throughout this en- verb παρακύπτειν, see on James i. 25. There couraging view of the hopes and prospects of is perhaps an allusion to the cherubim bending over the mercy-seat (Exod. xxv. 20).

Ver. 13. άναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τ. δ. See on Luke xii. 35.—By χάριν is here meant the full developement of God's grace, in that eternal happiness which will be conferred upon true believers at the last day. The verb vhosely here signifies to be vigilant; σωτηρίας (ver. 10) with σωτηρίαν (ver. 9); and so again in 1 Pet. iv. 7. Compare 1 Tim.

> Ver. 14. τέκνα ύπακοής. See on Luke xvi. 8. It has been urged that in the aquoiq ύμων, i. e. έν τῷ χρόνῳ τῆς άγνοίας ὑμῶν (Acts xvii. 3), can only apply to Gentile converts; but the Jews were at least in a state of comparative ignorance before their conversion.

> Ver. 15. tor äywr. See on Acts iii. 14. The citation in ver. 16 is found in Lev. xi.

Ver. 17. απροσωπολήπτως κρινουτα. Ver. 11. είς Χριστόν. Scil. ἰσόμενα. The Compare Acts x. 34. In illustration of the κρίνοντα κατά τὸ ἐκάστου ἔργον, ἐν φόβφ τὸν τῆς παροικίας ὑμών χρόνον αναστράφητε είδότες ότι ου φθαρτοίς, αργυρίω ή χρυσίω, 18 έλυτρώθητε έκ της ματαίας ύμων αναστροφής πατροπαραδότου, αλλά 19 τιμίψ αίματι, ως άμνου άμωμου και άσπίλου, Χριστού προεγνωσμένου 20 μεν προ καταβολής κόσμου, φανερωθέντος δε επ' εσχάτων των χρόνων δι ύμας, τους δι αυτού πιστεύοντας είς Θεον, τον έγείραντα αυτον εκ 21 νεκρών, καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ώστε την πίστιν ὑμών καὶ ἐλπίδα είναι είς Θεόν. Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες, ἐν τῷ ὑπακοῷ τῆς ἀληθείας 2? δια Πνεύματος, είς φιλαδελφίαν ανυπόκριτον, έκ καθαράς καρδίας αλλήλους άγαπήσατε έκτενως, άναγεγεννημένοι οὐκ έκ σποράς φθαρτής, 23 άλλα άφθάρτου, δια λόγου ζώντος Θεού και μένοντος είς τον αίωνι διότι " πασα σαρξ ως χόρτος, και πασα δόξα ανθρωπου ως ανθος ?! χόρτου έξηράνθη ο χύρτος, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ έξέπεσε τὸ δὲ ρήμα છ Κυρίου μένει είς τον αίωνα." Τούτο δέ έστι το ρημα το εύαγγελισθέν είς ύμᾶς.

2. Αποθέμενοι οῦν πασαν κακίαν καὶ πάντα δόλον, καὶ ὑποκρίσεις ι καὶ φθόνους, καὶ πάσας καταλαλιάς, ώς άρτιγέννητα βρέφη, τὸ λογικὸν? αδολον γάλα έπιποθήσατε, ίνα έν αὐτῷ αὐξηθήτε, είπερ έγεύσασθε οτι 3 χρηστός ὁ κύριος πρός δν προσερχόμενοι, λίθον ζώντα, ὑπὸ ἀν ١ θρώπων μεν αποδεδοκιμασμένον, παρα δε Θεώ εκλεκτον, έντιμον, και 5 αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε, οἰκος πνευματικὸς, ἱεράτευμα ἄγιον, ανενέγκαι πνευματικάς θυσίας ευπροσδέκτους τῷ Θεῷ διὰ Ίησοῦ Χριστου. Διὸ καὶ περιέχει ἐν τῷ γραφῷ, "Ίδοὺ, τιθημι ἐν Σιων λίθον ἀκρο-δ γωνιαῖον, ἐκλεκτὸν, ἔντιμον καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ καται-

Ver. 20. Al. loxarov.—23. sig row aiwa. Omitted by G. S.; and enclosed by K. in brackets.—24. G. K. S. δόξα αὐτης. K. encloses αὐτοῦ in brackets. CHAP. IL Ver. 2. G. K. S. αύξηθητε είς σωτηρίαν.—6. διό καί. G. K. S. διότι.

spiritual sense in which rapouria is here em- for it; so the regenerated Christian should

ployed, see Heb. xi. 18, sqq.

perhaps, to Exod. xxx. 14, sqq. With the an allusion to Ps. xxxiv. 8. The particle next verse, compare John i. 29. 36. Acts xx. 28. 1 Cor. vi. 20.

Ver. 23. διά λόγου κ. τ. λ. It is clear, xvi. 28. from the following citation from Isa. xl. 6, aqq., that ζωντος and μένοντος must be con- to Ps. exviii. 22. Isa. viii. 14, cited in ver. 7. tinued with λόγου, not Θεοῦ. That λόγος The Christian church is a spiritual temple, Θεοῦ corresponds with ἡῆμα Κυρίου, the Gos- whose stones are the living members (λίθκ pel, is equally apparent. Some, however, ζώντες) of Christ's body; Jesus himself would take it in a personal sense.

CHAP. II. Ver. 2. άρτιγέννητα βρέφη. The metaphor is continued from ch. i. 23. Hence also λογικόν άδολον γάλα is the pure unadulterated milk of the Gospel: and the Joseph. Ant. VI. 4.7. καθώς έν αὐτή (τ meaning is, that as infants, having once tasted $i\pi\iota\sigma\tau\circ\lambda\tilde{y}$) $\pi\epsilon\rho\iota\dot{\imath}\chi\epsilon\iota$. The citation is from the mother's milk, become daily more anxious Isa. xxviii. 16. Compare Rom. ix. 13.

grow in grace, and advance daily in the love Ver. 18. ἀργυρίφ η χρυσίφ. In allusion, of God and his Saviour. In ver. 3, there is elerep is for irel, as in 2 Thess. i. 6. Of γεύεσθαι, used metaphorically, see on Man.

> Ver. 4. λίθον ζῶντα, κ. τ. λ. This refer being the head, or corner-stone. Compart Eph. iv. 16. Col. ii. 9; and see on Matt. xxi, 42.

> Ver. 6. megiézei. Por negiézeral Si

7 σχυνθη." Υμίν οῦν ή τιμη τοῖς πιστεύουσιν απειθοῦσι δὲ, " Λίθον, ῦν απεδοκίμασαν οι οικοδομούντες, ούτος έγενήθη είς κεφαλήν γωνίας," 8 καὶ λίθος προσκόμματης καὶ πέτρα σκανδάλου οι προσκόπτουσι, τῷ 9 λόγω απειθούντες, είς ο και έτέθησαν. Ύμεις δε γένος εκλεκτον, βασίλειον ιεράτευμα, έθνος άγιον, λαὸς είς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς έξαγγείλητε τοῦ έκ σκότους ύμας καλέσαντος είς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ 10 φως οι ποτέ ου λαός, νυν δέ λαός Θεού οι ουκ ηλεημένοι, νυν δέ έλεηθέντες.

11 'ΑΓΑΠΗΤΟΙ, παρακαλώ ώς παροίκους καὶ παρεπιδήμους, ἀπέχεσθαι των σαρκικών έπιθυμιών, αίτινες στρατεύονται κατά της ψυχης. 12 την αναστροφην ύμων εν τοις έθνεσιν έχοντες καλην, ίνα, εν ψ κατα λαλούσιν ύμων ώς κακοποιών, έκ των καλών έργων, έποπτεύσαντες. 13 δοξάσωσι τον Θεον έν ημέρα έπισκοπης. Υποτάγητε ουν πάση ανθρω-14 πίνη κτίσει δια τον Κύριον είτε βασιλεί, ως ύπερέχοντι είτε ήγεμόσιν, ως δι αυτού πεμπομένοις, είς εκδίκησιν μεν κακοποιών, έπαινον 15 δε άγαθοποιών (ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας 16 φιμούν την των άφρόνων άνθρώπων άγνωσίαν) ώς έλεύθεροι, καὶ μή ώς επικάλυμμα έχοντες της κακίας την έλευθερίαν, άλλ' ώς δούλοι 17 Θεού. Πάντας τιμήσατε, την άδελφότητα άγαπατε, τον Θεον φοβείσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε.

Οι οικέται, υποτασσόμενοι εν παυτί φόβω τοις δεσπόταις, ου μόνον 19 τοις άγαθοις και έπιεικέσιν, άλλά και τοις σκολιοίς. Τούτο γάρ χάρις, 20 εί δια συνείδησιν Θεού ύποφέρει τὶς λύπας, πάσχων αδίκως. Ποίον γὰρ κλέος, εἰ ἀμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ 21 άγαθοποιούντες καὶ πάσχοντες ύπομενείτε, τούτο χάρις παρά Θεφ. Είς τουτο γαρ έκλήθητε, ότι και Χριστός έπαθεν ύπερ ύμων, ύμιν ύπαλιμπά-22 νων ύπογραμμον, ίνα έπακολουθήσητε τοῖς ίχνεσιν αὐτοῦ ος άμαρτίαν 23 οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εύρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ ος λοιδορού-

Ver. 14. G. K. S. omit $\mu i \nu$.—21. S. $\dot{\nu} \pi i \rho \dot{\eta} \mu \tilde{\omega} \nu$, $\dot{\nu} \mu i \nu$.

The verb lori is understood.

titles originally belonged to the Jews, from on Luke xix. 42. whom they are transferred to Christians. See Exod. xix. 5, 6. Deut. vii. 6. xiv. 2. xxvi. 18. Render aperac, attributes, perfections; and compare Isa. xliii. 21. LXX. In ver. 10, there is a reference to Hos. i. 10. ii. 23.

Ver. 11. παροίκους κ παρεπιδήμους. Compare 1 Pet. i. 17. There may, however, be an allusion to the condition of the Hebrew Christians, as residing in heathen countries; and the consequent necessity of a circumspect and holy life.

Ver. 12. ἐποπτεύσαντες. Beil. αὐτά, i. e. So also in ch. iii. 1. 7, 8. 15; et alibi.

Ver. 7. ή τιμή. That is, λίθος εντιμος. τά καλά έργα. Perhaps ήμέρα ἐπισκοπής may allude to God's merciful visitation of the Ver. 9. γένος ἐκλεκτὸν, κ. τ. λ. These Christians during the siege of Jerusalem. See

> Ver. 13. ὑποτάγητε κ. τ. λ. Compare Rom. xiii. 1. Tit. iii. 1. The word erious here means an ordinance or institution; and πτίζειν signifies to appoint in Ecclus. vii. 15, and elsewhere. Similarly the Latins said creare consulem, and the like.

> Ver. 15. ayvwsiav. A false charge, founded on ignorance; such as were continually alleged against the Christians,—Of φιμοῦν, see on Matt. xxii. 12.

Ver. 18. ὑποτασσομένοι. Supply ίστε.

μενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἡπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως ος τας αμαρτίας ήμων αυτός ανήνεγκεν έν τῷ σώματι αυτου 24 έπὶ τὸ ξύλον, ίνα, ταις αμαρτίαις απογενόμενοι, τη δικαιοσύνη ξήσωμεν' οὐ τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε. Ἡτε γὰρ ώς πρόβατα πλανώ-25 μενα' άλλ' έπεστράφητε νῦν έπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ύμῶν.

3. ΌΜΟΙΩΣ, αὶ γυναίκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα, 1 καί εί τινες απειθούσι τῷ λύγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς άνευ λόγου κερδηθήσωνται, έποπτεύσαντες την έν φόβφ άγνην άνασ- 2 τροφην ύμων ων έστω ούχ ο έξωθεν έμπλοκης τριχών, και περιθέσεως 3 χρυσίων, η ένδύσεως ιματίων, κόσμος άλλ' ο κρυπτός της καρδίας άν-4 θρωπος, έν τῷ ἀφθάρτψ τοῦ πραέυς καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὁ έστιν ένώπιον του Θεού πολυτελές. Ούτω γάρ ποτε και αι άγιαι γυναίκες, 5 αὶ έλπίζουσαι έπὶ τὸν Θεὸν, έκόσμουν ἐαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ίδίοις ανδράσιν, ως Σάρρα υπήκουσε τῷ 'Αβραὰμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα 6 ής έγενήθητε τέκνα, αγαθοποιούσαι και μη φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν, Οὶ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν, ὡς ἀσθενεστέρψ 7 σκεύει τῷ γυναικείψ ἀπονέμοντες τιμην, ώς καὶ συγκληρονόμοι χάριτος ζώης, είς τὸ μὴ έκκόπτεσθαι τὰς προσευχάς ύμων.

Τὸ δέ τέλος, πάντες ομόφρονες, συμπαθείς, φιλάδελφοι, εύσπλαγ- 8 χνοι, φιλύφρυνες μη αποδιδόντες κακον αντί κακου, η λοιδορίαν αντί 9 λωδορίας, τουναντίον δε ευλογούντες είδότες ότι είς τούτο εκλήθητε, ίνα εύλογίαν κληρονομήσητε. Ο γάρ θέλων ζωήν άγαπαν, καὶ ίδειν 10 ημέρας αγαθάς, παυσάτω την γλωσσαν αυτου από κακου, και χείλη αὐτοῦ τοῦ μη λαλησαι δόλον έκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποιησάτω 11 άγαθόν ζητησάτω είρηνην, καὶ διωξάτω αὐτήν ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ Κυ- 12 ρίου έπὶ δικαίους, και ώτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν πρόσωπον δὲ Κυρίου έπὶ ποιούντας κακά. Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς έὰν τοῦ ἀγαθοῦ 13

Ver. 7. R. συγκληρονόμοις. G. K. 8. ἐκόπτεσθαι.—8. φιλόφρονες. G. K. 8. ταπεινόφρονες.—9. είδότες. Omitted in some M88.—12. οἱ ὀφθαλμοί. 8. is without the article.

Ver. 23. παρεδίδου. Supply έαυτον, or known duty, as set forth in the Gospel. The perhaps, ryv airiav abrov.

CHAP. III. Ver. 1. aven hoyen. Without Christian life.

Ver. 2. ly \$6\beta . With respect, or reverence. Compare Eph. v. 38. With vv. 3, 4, compare 1 Tim. ii. 9, 10.—With αφθάρτω supply koous.

Ver. 6. κύριον αύτὸν καλοῦσα. See Gen.

xviii. 12.

Ver. 7. kard yvesty. According to your 27.

expression yuvauxelov σκεύος is merely a Ver. 25. ως πρόβατα κ. τ. λ. Compare periphrasis for γυνή. See on 1 Thess. iv. 4. Ezek. xxxiv. 6. 23. xxxvii. 24. John x. 11. —By τιμήν ἀπονέμειν is meant to show το spect. So Philo. διά την τιμην ην άπένειμε 'Αβραάμ τη γαμέτη. The clause είς το discussion: i. e. by the tack example of incorrectant. T. A. intimates that domestic broils detract from the efficacy of those devotions, in which husband and wife should

> Ver. 8. rò dè rilog. Upon the whole: in short: subaud. gará.

> Ver. 10. δ γάρ θέλων κ. τ. λ. From Ps. xxxiv. sqq. See also Isa. i. 16. Ps. xxxvii.

14 μιμηταί γένησθε; Άλλ' εί και πάσχυιτε δια δικαιοσύνην, μακάριοι "τον 15 δὲ φόβον αὐτῶν μη φοβηθητε, μηδὲ ταραχθητε. Κύριον δὲ τὸν Θεὸν άγιάσατε έν ταις καρδίαις ύμων." Έτοιμοι δε αεί προς απολογίαν παντί τω αιτούντι ύμας λόγον περί της έν ύμιν έλπίδος, μετα πραύτη-16 τος και φόβου συνείδησιν έχοντες αγαθήν, ίνα, έν ψ καταλαλουσιν ύμων ώς κακοποιών, καταισχυνθώσιν οι έπηρεάζοντες ύμων την άγαθην έν 17 Χριστώ αναστροφήν. Κρείττον γαρ αγαθοποιούντας, εί θέλει τὸ 18 θέλημα του Θεού, πάσχειν, η κακοποιούντας ότι και Χριστός απαξ περί άμαρτιών έπαθε, δίκαιος ύπερ άδίκων, ίνα ήμας προσαγάγη τώ 19 Θεφ' θανατωθείς μέν σαρκί, ζωοποιηθείς δε τῷ πνεύματι. Έν ῷ καί 20 τοις έν φυλακή πνεύμασι πορευθείς έκήρυξεν, απειθήσασι ποτέ, ότε απεξεδέχετο ή του Θεού μακροθυμία, έν ήμέραις Νώε, κατασκευαζομένης κιβωτού, είς ην ολίγαι, τουτέστιν οκτώ, ψυχαί διεσώθησαν δί 21 ύδατος φ και ήμας αντίτυπον νύν σώζει βάπτισμα, (οὐ σαρκός ἀπόθεσις ρύπου, αλλα συνειδήσεως αγαθής έπερωτημα είς Θεόν) δι ανασ-22 τάσεως Ίησου Χριστου, ός εστιν έν δεξιά του Θεού, πορευθείς είς ούρανον, ύποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ έξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

4. Χριστού οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν 2 έννοιαν οπλίσασθε, (ότι ο παθών έν σαρκί, πέπαυται άμαρτίας) είς τὸ μηκέτι ανθρώπων έπιθυμίαις, αλλα θελήματι Θεού, τον έπίλοιπον έν

Ver. 15. Θεόν. Al. Χριστόν.—17. G. K. S. θέλοι.—18. τῷ πνεύματι. want the article.—20. anefedexero. R. anaf efedexero.—21. of rai huac. G. K. S. S. Al. ov.

Ver. 14. dλλ' εί π. τ. λ. Compare Matt. disobedient; but had died in obedience and v. 10. x. 28. The citation is from Isa. viii. the faith of Christ. 12, 13.—Of άγιάζειν, see on Matt. vi. 9.

doubtless a reference to the profession of faith, which was continually demanded of the φόβος will denote that respect, to which ma- water, as in the E. T. gistrates are entitled.—With ver. 16, sqq.

compare 1 Pet. ii. 12. 19.

are the souls of the pious dead, retained in the custom of catechising before baptism. place of departed spirits until the last day; amongst whom Christ descended after his ligards. As m yourselves with the same dewords άπειθήσασι ποτέ, indicate that these to avoid sin. spirits, like mankind in general, had been

Ver. 20. άπεξεδέχετο. God's forbearance Ver. 15. ἀπολογίαν. This word signifies allowed the antediluvians a hundred and a reply to an accusation; and there is here twenty years for repentance. See Gen. vi. 3. -The verb διασώζειν here signifies to conduct safely; as in Acts xxiii. 24; and di vdaroc Christians before the heathen tribunals. Hence must be rendered through the water, not by

Ver. 21. ψ k, ήμᾶς κ. τ. λ. The preservation of Noah and his family in the ark Ver. 19. ἐν ω. Scil. πνεύματε. In his from perishing by water, is emblematic of divine nature. See on Rom. i. 3. There is baptism, inasmuch as by baptism Christians much obscurity in this passage; but the best are admitted into the ark of the church, and interpretation seems to be that which refers therein safely conducted through the waves it to what is called in the Apostle's Creed, of this sinful world, and enabled, through Christ's descent into Hell, or Hades. It will faith, to obtain everlasting salvation. In the thus appear that the πνεύματι έν φυλακή word έρωτημα, there is an allusion to the

CHAP. IV. Ver. 1. την αύτην ένν. όπdeath, and preached to them, on the subject, termination. The clause ὅτι ὁ παθών κ. τ. λ. no doubt, of the sacrifice which he had re- is parenthetical, and implies that suffering cently made for the sins of the world. The for the sake of the Gospel argues a resolution

κρίνοντα κατά τὸ ἐκάστου ἔργον, έν φόβω τὸν τῆς παροικίας ὑμων χρόνον αναστράφητε είδότες ότι οὐ φθαρτοίς, αργυρίψ ή χρυσίψ, 18 έλυτρώθητε έκ της ματαίας ύμων άναστροφης πατροπαραδότου, άλλά 19 τιμίψ αίματι, ώς αμνού αμώμου και ασπίλου, Χριστού προεγνωσμένου 20 μεν προ καταβολής κόσμου, φανερωθέντος δε επ' έσχάτων των χρόνων δι ύμας, τους δι αὐτοῦ πιστεύοντας είς Θεὸν, τὸν έγείραντα αὐτὸν εκ 21 νεκρών, και δόξαν αὐτῷ δόντα, ώστε την πίστιν ὑμών και ἐλπίδα είναι είς Θεόν. Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες, ἐν τῷ ὑπακοῷ τῆς ἀληθείας 29 δια Πνεύματος, είς φιλαδελφίαν ανυπόκριτον, έκ καθαράς καρδίας άλλήλους άγαπήσατε έκτενως, άναγεγεννημένοι οὐκ έκ σποράς φθαρτής, 23 άλλα αφθάρτου, δια λόγου ζωντος Θεού και μένοντος είς τον αίωνα διότι "πασα σὰρξ ώς χόρτος, καὶ πασα δόξα ἀνθρώπου ώς ἄνθος ?4 χόρτου έξηράνθη ο χύρτος, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ έξέπεσε τὸ δὲ ρήμα 25 Κυρίου μένει είς τον αίωνα." Τούτο δέ έστι το ρημα το ευαγγελισθέν είς ύμᾶς.

2. Αποθέμενοι ούν πασαν κακίαν καὶ πάντα δόλον, καὶ ὑποκρίσεις 1 καὶ φθόνους, καὶ πάσας καταλαλιάς, ώς άρτιγέννητα βρέφη, τὸ λογικον 2 αδολον γάλα έπιποθήσατε, ίνα έν αὐτῷ αὐξηθητε, είπερ έγεύσασθε οτι 3 χρηστύς ύ κύριος πρός δυ προσερχόμενοι, λίθου ζωντα, ύπὸ ἀν 4 θρώπων μεν αποδεδοκιμασμένον, παρα δε Θεώ έκλεκτον, έντιμον, και 5 αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε, οἶκος πνευματικὸς, ἰεράτευμα άγιον, ανενέγκαι πνευματικάς θυσίας εύπροσδέκτους τῷ Θεῷ διὰ Ίησοῦ Χριστου. Διὸ καὶ περιέχει έν τῷ γραφῷ, " Ίδοὺ, τιθημι έν Σιων λίθον ἀκρο-6 γωνιαΐον, έκλεκτον, έντιμον και ο πιστεύων έπ αύτω ου μη καται-

Ver. 20. Al. loxarov.—23. sig row aiwa. Omitted by G. S.; and enclosed by K. in brackets.—24. G. K. S. δόξα αὐτῆς. K. encloses αὐτοῦ in brackets. CHAP. IL Ver. 2. G. K. S. αύξηθήτε είς σωτηρίαν.—6. διό καί. G. K. S. διότι.

spiritual sense in which π apout is here em- for it; so the regenerated Christian should ployed, see Heb. xi. 18, sqq.

next verse, compare John i. 29. 36. Acts xx. 28. 1 Cor. vi. 20.

Ver. 23. διά λόγου κ. τ. λ. It is clear, xvi. 28. from the following citation from Isa. xl. 6, sqq., that ζώντος and μένοντος must be con- to Ps. exviii. 22. Isa. viii. 14. cited in ver. 7. tinued with λόγου, not Θεοῦ. That λόγος Θεοῦ corresponds with ἡῆμα Κυρίου, the Gos- whose stones are the living members (λίθοι pcl, is equally apparent. would take it in a personal sense.

CHAP. II. Ver. 2. άρτιγέννητα βρέφη. The metaphor is continued from ch. i. 23. Hence also λογικόν άδολον γάλα is the pure unadulterated milk of the Gospel: and the meaning is, that as infants, having once tasted the mother's milk, become daily more anxious Isa. xxviii. 16. Compare Rose. ix. 13.

grow in grace, and advance daily in the love Ver. 18. ἀργυρίψ ἢ χρυσίψ. In allusion, of God and his Saviour. In ver. 3, there is perhaps, to Exod. xxx. 14, sqq. With the an allusion to Ps. xxxiv. 8. The particle elmsp is for insi, as in 2 These. i. 6. Of γεύεσθαι, used metaphorically, see on Meti.

Ver. 4. λίθον ζώντα, κ. τ. λ. This refers The Christian church is a spiritual temple, Some, however, ζῶντες) of Christ's body; Jesus himself being the head, or corner-stone. Compare Eph. iv. 16. Col. ii. 9; and see on Mattxxi. 42.

Ver. 6. περιέχει. For περιέχεται 🛇 Joseph. Ant. VI. 4. 7. zabis in airy (1) έπιστολή) περιέχει. The citation is from

7 σχυνθη." Υμίν οδν ή τιμή τοίς πιστεύουσιν απειθούσι δέ, " Λίθον, δν απεδοκίμασαν οι οικοδομούντες, ούτος έγενήθη είς κεφαλήν γωνίας," 8 καὶ λίθος προσκόμματης καὶ πέτρα σκανδάλου οι προσκόπτουσι, τῷ 9 λόγω απειθούντες, είς δ καὶ ετέθησαν. Ύμεις δε γένος εκλεκτον, βασίλειον ιεράτευμα, έθνος άγιον, λαός είς περιποίησιν, όπως τὰς άρετὰς έξαγγείλητε τοῦ έκ σκότους ύμᾶς καλέσαντος είς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ 10 φως οι ποτέ ου λαός, νῦν δὲ λαός Θεοῦ οι οὐκ ηλεημένοι, νῦν δὲ έλεηθέντες.

11 ΑΓΑΠΗΤΟΙ, παρακαλώ ώς παροίκους καὶ παρεπιδήμους, ἀπέχεσθαι των σαρκικών έπιθυμιών, αίτινες στρατεύονται κατά της ψυχης. 12 την αναστροφην ύμων έν τοῖς έθνεσιν έχυντες καλην, ίνα, έν ῷ κατα λαλούσιν ύμων ώς κακοποιών, έκ των καλών έργων, έποπτευσαντες. 13 δοξάσωσι τον Θεον εν ημέρα επισκοπης. Υποτάγητε ουν πάση ανθρω-14 πίνη κτίσει διά τον Κύριον είτε βασιλεί, ως ύπερέχοντι είτε ήγεμόσιν, ως δί αὐτοῦ πεμπομένοις, είς εκδίκησιν μεν κακοποιών, έπαινον 15 δε αγαθοποιών (ότι ουτως εστί το θέλημα του Θεου, αγαθοποιούντας 16 φιμοῦν την των ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν) ώς ἐλεύθεροι, καὶ μη ως επικάλυμμα έχοντες της κακίας την έλευθερίαν, άλλ' ως δούλοι 17 θεού. Πάντας τιμήσατε, την άδελφότητα άγαπατε, τον θεον φοβείσθε, τον βασιλέα τιμάτε.

18 Οι οικέται, υποτασσόμενοι εν παυτί φόβω τοις δεσπόταις, ου μόνον 19 τοις άγαθοις και έπιεικέσιν, άλλα και τοις σκολιοίς. -Τουτο γαρ χάρις, 20 εί δια συνείδησιν Θεού ύποφέρει τὶς λύπας, πάσχων αδίκως. Ποίον γαρ κλέος, ει αμαρτάνοντες και κολαφιζόμενοι ύπομενείτε; αλλ' εί 21 άγαθοποιούντες καὶ πάσχοντες ύπομενείτε, τούτο χάρις παρά Θεώ. Είς τουτο γαρ έκλήθητε, ότι και Χριστός έπαθεν ύπερ ύμων, ύμιν ύπαλιμπά-22 νων ύπογραμμον, ίνα έπακολουθήσητε τοῖς ίχνεσιν αὐτοῦ ος άμαρτίαν 23 οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εύρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ ος λοιδορού-

Ver. 14. G. K. S. omit μέν.—21. S. ὑπὲρ ἡμῶν, ὑμῖν.

The verb lore is understood.

titles originally belonged to the Jews, from on Luke xix. 42. whom they are transferred to Christians. See there is a reference to Hos. i. 10. ii. 23.

Ver. 11. παροίκους η παρεπιδήμους. creare consulem, and the like. Compare 1 Pet. i. 17. There may, however, be an allusion to the condition of the Hebrew Christians, as residing in heathen countries; and the consequent necessity of a circumspect see on Matt. xxii. 12. and holy life.

Ver. 7. ή τιμή. That is, λίθος εντιμος. τὰ καλά εργα. Perhaps ήμέρα ἐπισκοπής may allude to God's merciful visitation of the Ver. 9. γένος ἐκλεκτὸν, κ. τ. λ. These Christians during the siege of Jerusalem. See

Ver. 13. ὑποτάγητε κ. τ. λ. Compare Exod. xix. 5, 6. Deut. vii. 6. xiv. 2. xxvi. Rom. xiii. 1. Tit. iii. 1. The word krisig 18. Render aperag, attributes, perfections; here means an ordinance or institution; and and compare Isa. xliii. 21. LXX. In ver. 10, κτίζειν signifies to appoint in Ecclus. vii. 15, and elsewhere. Similarly the Latins said

Ver. 15. ayvwolav. A false charge, founded on ignorance; such as were continually alleged against the Christians.—Of φιμούν,

Ver. 18. ὑποτασσομένοι. Supply ίστε. Ver. 12. ἐποπτεύσαντες. Scil. αὐτά, i. e. So also in ch. iii. 1. 7, 8. 15; et alibi.

μενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἢπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως ος τας αμαρτίας ήμων αυτός ανήνεγκεν έν τῷ σώματι αυτου 24 έπὶ τὸ ξύλον, ίνα, ταῖς ἀμαρτίαις ἀπογενόμενοι, τῷ δικαιοσύνη ξήσωμεν ου τῷ μώλωπι αὐτου ἰάθητε. Ἡτε γὰρ ώς πρόβατα πλανώ-% μενα' άλλ' έπεστράφητε νῦν έπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ນμῶν.

3. ΌΜΟΙΩΣ, αὶ γυναϊκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ίνα, Ι καί εί τινες απειθούσι τῷ λόγῳ, δια τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς άνευ λόγου κερδηθήσωνται, έποπτεύσαντες την έν φόβφ άγνην άνασ-2 τροφην ύμων ων έστω ούχ ο έξωθεν έμπλοκης τριχών, και περιθέσεως 3 χρυσίων, η ένδύσεως ιματίων, κόσμος άλλ ο κρυπτός της καρδίας άν-4 θρωπος, εν τῷ ἀφθάρτω τοῦ πραέος καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὁ ἐστιν ένώπιον του Θεού πολυτελές. Ούτω γάρ ποτε και αι άγιαι γυναϊκες, 5 αι έλπίζουσαι έπι τον Θεον, εκόσμουν εαυτάς, ύποτασσόμεναι τοις ίδιοις άνδράσιν, ώς Σάρρα ὑπήκουσε τῷ ᾿Αβραὰμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα 6 ής έγενήθητε τέκνα, άγαθοποιούσαι καὶ μή φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν, Οι ανδρες όμοίως, συνοικούντες κατά γνώσιν, ώς ασθενεστέρω? σκεύει τῷ γυναικείψ ἀπονέμοντες τιμην, ώς καὶ συγκληρονόμοι χάριτος ζώης, είς τὸ μὴ ἐκκόπτεσθαι τὰς προσευχάς ὑμῶν.

Τὸ δέ τέλος, πάντες ὁμόφρονες, συμπαθείς, φιλάδελφοι, εὖσπλαγ-8 χνοι, φιλόφρονες μη αποδιδόντες κακον αντί κακου, η λοιδορίαν αντίθ λυιδορίας, τουναντίον δε ευλογούντες ειδότες ότι είς τούτο εκλήθητε, ίνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. Ο γάρ θέλων ζωήν άγαπαν, καὶ ίδειν 10 ήμέρας άγαθάς, παυσάτω την γλώσσαν αύτου άπο κακού, και χείλη αὐτοῦ τοῦ μη λαλήσαι δόλον εκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποιησάτω!! άγαθόν ζητησάτω ειρήνην, και διωξάτω αὐτήν ὅτι οι όφθαλμοὶ Κυ-12 ρίου έπι δικαίους, και ωτα αυτού είς δέησιν αυτών πρόσωπον δε Κυρίου έπὶ ποιούντας κακά. Καὶ τίς ὁ κακώσων ύμᾶς έὰν τοῦ ἀγαθοῦ 13

Ver. 7. R. συγκληρονόμοις. G. K. 8. ἐκόπτεσθαι.—8. φιλόφρονες. G. K. 8. ταπεινόφρονες.—9. είδοτες. Omitted in some MSS.—12. οι όφθαλμοί. S. is without the article.

Ver. 23. napedidou. Supply eauror, or known duty, as set forth in the Gospel. The perhape, την αίτίαν αύτοῦ.

discussion: i. e. by the tacit example of ἐκκόπτεσθαι κ. τ.λ. intimates that domestic Christian life.

Ver. 2. ly φόβφ. With respect, or reverence. Compare Eph. v. 38. With vv. 3, 4, compare 1 Tim. ii. 9, 10.—With άφθάρτψ supply κοσμφ.

Ver. 6. κύριον αύτὸν καλοῦσα. 🛮 See Gen.

xviii. 12.

Ver. 7. kard yvesty. According to your 27.

expression yuvauxelov oxevos is merely a Ver. 25. ως πρόβατα κ. τ. λ. Compare periphrasis for γυνή. See on 1 Thess. iv. 4. Exek. xxxiv. 6, 28. xxxvii. 24. John x. 11. — By τιμήν ἀπονέμειν is meant to show το 14. CHAP. III. Ver. 1. aven hoyon. Without 'Aspaan ry yaniry. The clause eig ro broils detract from the efficacy of those devotions, in which husband and wife should

> Ver. 8. τὸ δὲ τέλος. Upon the whole: is short: subaud. kará.

Ver. 10. δ γάρ θέλων κ. τ. λ. From Pi xxxiv. sqq. See also Isa. i. 16. Ps. xxxvil

14 μιμηταί γένησθε; Αλλ' εί και πάσχοιτε δια δικαιοσύνην, μακάριοι "τον 15 δὲ φόβον αὐτῶν μη φοβηθητε, μηδὲ ταραχθητε Κύριον δὲ τὸν Θεὸν άγιάσατε έν ταῖς καρδίαις ύμων." Έτοιμοι δὲ ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς έν ὑμῖν ἐλπίδος, μετὰ πραῦτη-16 τος καὶ φόβου συνείδησιν έχοντες άγαθην, ίνα, έν ῷ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ώς κακοποιών, καταισχυνθώσιν οὶ έπηρεάζοντες ύμων την άγαθην έν 17 Χριστώ αναστροφήν. Κρείττον γαρ αγαθοποιούντας, εί θέλει τὸ 18 θέλημα του Θεού, πάσχειν, η κακοποιούντας ότι και Χριστός απαξ περί άμαρτιών έπαθε, δίκαιος ύπερ άδίκων, ίνα ήμας προσαγάγη τώ 19 Θεφ' θανατωθείς μέν σαρκί, ζωοποιηθείς δε τώ πνεύματι. Έν ώ καί 20 τοίς εν φυλακή πνεύμασι πορευθείς εκήρυξεν, απειθήσασι ποτέ, ότε απεξεδέχετο ή του Θεού μακροθυμία, έν ήμέραις Νώε, κατασκευαζομένης κιβωτού, είς ην ολίγαι, τουτέστιν οκτώ, ψυχαί διεσώθησαν δί 21 υδατος ψ και ήμας αντίτυπον νύν σώζει βάπτισμα, (οὐ σαρκός ἀπόθεσις ρύπου, αλλα συνειδήσεως αγαθής έπερωτημα είς Θεόν) δί ανασ-22 τάσεως Ίησοῦ Χριστοῦ, ος ἐστιν έν δεξιά τοῦ Θεοῦ, πορευθεὶς είς οὐ-

ρανον, ύποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ έξουσιῶν καὶ δυνάμεων. 4. Χριστού οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν 2 έννοιαν οπλίσασθε, (ότι ο παθών έν σαρκί, πέπαυται άμαρτίας) είς τὸ μηκέτι ανθρώπων έπιθυμίαις, άλλα θελήματι Θεού, τον έπίλοιπον έν

Ver. 15. Θεόν. Al. Χριστόν.—17. G. K. S. θέλοι.—18. τῷ πνεύματι. want the article.—20. ἀπεξεδέχετο. R. ἄπαξ έξεδέχετο.—21. ψ καὶ ἡμᾶς. G. K. S. 5. Al. ov.

v. 10. x. 28. The citation is from Isa. viii. the faith of Christ. 12, 13.—Of άγιάζειν, see on Matt. vi. 9.

a reply to an accusation; and there is here doubtless a reference to the profession of faith, which was continually demanded of the Christians before the heathen tribunals. Hence φόβος will denote that respect, to which magistrates are entitled.—With ver. 16, sqq. compare 1 Pet. ii. 12. 19.

much obscurity in this passage; but the best are admitted into the ark of the church, and interpretation seems to be that which refers therein safely conducted through the waves it to what is called in the Apostle's Creed, of this sinful world, and enabled, through Christ's descent into Hell, or Hades. It will faith, to obtain everlasting salvation. In the thus appear that the πνεύματι έν φυλακή word έρωτημα, there is an allusion to the are the souls of the pious dead, retained in the custom of catechising before baptism. place of departed spirits until the last day; amongst whom Christ descended after his higaste. Arm yourselves with the same dedeath, and preached to them, on the subject, termination. The clause δτι ὁ παθών κ. τ. λ. no doubt, of the sacrifice which he had re- is parenthetical, and implies that suffering

spirits, like mankind in general, had been

Ver. 14. άλλ' εί κ. τ. λ. Compare Matt. disobedient; but had died in obedience and

Ver. 20. ἀπεξεδέχετο. God's forbearance Ver. 15. ἀπολογίαν. This word signifies allowed the antediluvians a hundred and twenty years for repentance. See Gen. vi. 3. —The verb διασώζειν here signifies to conduct safely; as in Acts xxiii. 24; and di vdatos must be rendered through the water, not by water, as in the E. T.

Ver. 21. ψ k, ήμας κ. τ. λ. The preservation of Noah and his family in the ark Ver. 19. ἐν ώ. Scil. πνεύματι. In his from perishing by water, is emblematic of divine nature. See on Rom. i. 3. There is baptism, inasmuch as by baptism Christians

CHAP. IV. Ver. 1. την αύτην ένν. όπcently made for the sins of the world. The for the sake of the Gospel argues a resolution

words ἀπειθήσασι ποτὶ, indicate that these to avoid sin.

σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. 'Αρκετὸς γὰρ ἡμῖν ὁ παρεληλυθώς χρόνος τοῦ 3 βίου το θέλημα των έθνων κατεργάσασθαι, πεπορευμένους έν άσελγείαις, επιθυμίαις, οίνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις, καὶ αθεμίτοις είδωλολατρείαις έν ῷ ξενίζονται, μη συντρεχόντων ύμων είς την αὐτην της Ι άσωτίας ανάχυσιν, βλασφημούντες οι αποδώσουσι λόγον τῷ ετοίμως 5 έχοντι κρίναι ζώντας καὶ νεκρούς. Είς τοῦτο γάρ καὶ νεκροίς 6 εὐηγγελίσθη, ΐνα κριθώσι μέν κατά άνθρώπους σαρκί, ζώσι δὲ κατά Θεον πνεύματι.

Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικε σωφρονήσατε ούν, καὶ νήψατε είς τὰς 7 πρυσευχάς. Προ πάντων δὲ την είς εαυτούς αγάπην έκτενη έχοντες, 8 ότι ή αγάπη καλύψει πλήθος αμαρτιών φιλόξενοι είς αλλήλους, ανεν 9 γογγυσμών, εκαστος καθώς έλαβε χάρισμα, είς έαυτους αυτό διακο 10 νούντες, ως καλοί οικονόμοι ποικίλης χάριτος Θεού εί τις λαλεί, ως 11 λόγια Θεού εί τις διακονεί, ως εξ ίσχύος ής χορηγεί ο Θεός ίνα έν πασι δοξάζηται ο Θεύς δια Ίησου Χριστού, ῷ έστιν η δόξα καὶ το κράτος είς τοὺς αίωνας των αίωνων. ΄Αμήν.

Αγαπητοί, μη ξενίζεσθε τη έν ύμιν πυρώσει πρός πειρασμόν 12 ύμιν γινομένη, ως ξένου ύμιν συμβαίνοντος άλλά, καθό κοινω-13 νείτε τοις του Χριστού παθήμασι, χαίρετε, ίνα καὶ έν τη ἀποκαλύψει της δόξης αὐτοῦ χαρήτε ἀγαλλιώμενοι. Εί ἀνειδίζεσθε 14 έν ονόματι Χριστού, μακάριοι ότι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ πνευμα έφ' υμάς αναπαύεται κατά μέν αυτούς βλασφημείται, κατά δὲ ὑμᾶς δοξάζεται. Μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ώς φονεὺς, ἡ κλέπ-15 της, η κακυποιός, η ως αλλοτριοεπίσκοπος εί δὲ ως Χριστιανός, 16 μη αίσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν Θεὸν έν τῷ μέρει τούτῳ. "Ότι 17 ο καιρός του ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ του οίκου του Θεού εί δὲ

Ver. 3. K. encloses ήμιν within brackets.—8. K. καλύπτει.—13. καθό. R. καθώς. -14. δόξης. S. adds και δυνάμεως.

haps allude to the partaking of an idol feast. Ver. 4. άσωτίας άνάχυσιν. A sink of ini- converting a sinner. See Jas. v. 20. quity. The verb ξενίζεσθαι signifies to be III. 49. Thom. Μ. ξενίζω ἐκπλήττω. So

again in ver. 12. passage is most probably analogous to that in ferers. ch. iii. 19. Christ's preaching to the departed spirits included the assurance of a fuhappiness would be assigned to each, accord-

Ver. 7. πάντων δὶ τὸ τίλος ήγ. Compare

Ver. 8. είδωλολατρείαις. This may per- Jas. v. ., 8. The last clause of ver. 8 is from Prov. x. 12. It may include the charity of

Ver. 10. χάρισμα. From what follows surprised, in Joseph. Ant. I. 1. 2. Polyb. it is clear that this alludes to the exercise of spiritual gifts. See on 1 Cor. xii. 28.

Ver. 14. βλασφημείται Bcll. τὸ πνεύμα. Ver. 6. ele rouro. With reference to this The insults heaped upon Christians are virjudgment. It is scarcely possible to under- tually heaped upon the Spirit itself; and the stand verpois in this verse, in any other sense patient endurance of them is a glorious proof than that of verpode in the preceding. The of his influence upon the minds of the suf-

Ver. 15. άλλοτριοιπίσκοπος. A busybody. Terent. Heaut. I. 1. 23. Tentumat ture judgment, when a degree of spiritual est in re tua otii tibi, Aliena ut curen, caque quæ nikil ad to attinent. To this vice the ing to the works which they had done in the Jews were seriously addicted. Compare 1 Tim. v. 18.

Ver. 17. è naipéc. Scil. fyyurs. The al-

πρώτον ἀφ΄ ήμων, τί τὸ τέλος των ἀπειθούντων τῷ τοῦ Θεοῦ 18 εναγγελίω; καὶ εί ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβης καὶ άμαρ-19 τωλός που φανείται; 'Ωστε καὶ οι πάσχοντες κατά τὸ θέλημα του θεοῦ, ώς πιστώ κτιστή παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς ἐαυτῶν ἐν ἀγαboxoria.

- 1 5. ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥΣ τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ, ὁ συμπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκα-2 λύπτεσθαι δόξης κοινωνός, ποιμάνατε τὸ έν υμίν ποίμνιον του Θεού, έπισκοπούντες μη αναγκαστώς, αλλ' έκουσίως μηδε αίσχρυκερδώς, 3 αλλά προθύμως μηδ ώς κατακυριεύοντες των κλήρων, αλλά τύποι 4 γινόμενοι τοῦ ποιμνίου. Καὶ, φανερωθέντος τοῦ άρχιποίμενος, κομι-5 είσθε τὸν αμαράντινον της δόξης στέφανον. Όμοίως, νεώτεροι, υποτάγητε πρεσβυτέροις πάντες δὲ, άλλήλοις υπυτασσόμενοι, τὴν ταπεινυφροσύνην έγκομβώσασθε ότι ' ὁ Θεὸς υπερηφάνοις άντι-6 τάσσεται, ταπεινοίς δε δίδωσι χάριν. Ταπεινώθητε ουν ύπο την 7 κραταιάν χειρα του Θεού, ίνα ύμας ύψωση έν καιρώ πασαν την μέριμναν ύμων επιρρίψαντες έπ αὐτὸν, ὅτι αὐτῷ μέλει περί ύμῶν.
- 8 Νήψατε, γρηγορήσατε, ὅτι ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβυλος, ὡς λέων 9 ωρυόμενος, περιπατεί, ζητών τίνα καταπίη ψ άντίστητε στερεοί τη πίστει, είδότες τα αὐτα των παθημάτων τη έν κόσμφ ύμων άδελφότητι 10 έπιτελείσθαι. 'Ο δε Θεός πάσης χάριτος, ο καλέσας ήμας είς την αίωνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ίησοῦ, ὀλίγον παθόντας αὐτὸς κα-11 ταρτίσαι ύμᾶς, στηρίξαι, σθενώσαι θεμελιώσαι αὐτῷ ή δόξα, καὶ τὸ κράτος, είς τοὺς αίωνας των αίωνων. 'Αμήν.

12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν, τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, δι ὀλίγων

Ver. 8. δτι δ άντ. G. K. 8. omit δτι.—10. καταρτίσαι υμάς, κ. τ. λ. Κ. καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει.

from Prov. zi. 81.

τωνός. St. Peter may perhaps allude to his compare Matt. vi. 25, 26. being present at the Transfiguration.

Ver. 2. ποιμάνατε τοιμνίον. Compare similar comparison in Jub L 7.

John xxi. 15, eqq. Acts xx. 28.

was the appointed pastor. See on Acts i. 17.

14.

Ver. 6. νεώτεροι. As opposed to πρεσβύτεροι, some inferior office in the ministry that you have confidence in him.

hasion is to the impending calamities of the must be meant; probably that of deacon. See Jewish war. With ἀφ' ὑμῶν supply ἄρχεται on Luke xxii. 26.—Of the metaphor con-If affliction begins with the Christians, it will tained in the verb έγκομβοῦσθαι, which signot end there. In ver. 18, there is a citation nifics to be clothed, from lyκόμβωμα, a kind of cloak, see on Hom. Il A. 149. Compare CHAP. V. Ver. 1. της μ. ά δόξης κοι- also Matt. xxii. 12. Jas. iv. 6.—With ver. 7,

Ver. 8. ώς λέων ώρυόμενος. There is a

Ver. 9. τα αυτά των παθημάτων. For Ver. 3. κλήρων. The flock of which each τὰ αύτὰ τὰ παθήματα. The verb imireλείσθαι signifies to happen; as in Xen. Mem. * Ver. 4. άρχιποίμενος. See John x. 11. iv. 8. 8. άναγκαῖον έσται τὰ τοῦ γήρως έπιτελεϊσθαι

Ver. 12. λογίζομαι. I am persuaded: viz.

πίστει ύμων την άρετην, έν δὲ τῷ άρετῷ την γνώσιν, έν δὲ τῷ γνώσειδ την έγκράτειαν, έν δὲ τῷ έγκρατεία την ὑπομονήν, έν δὲ τῷ ὑπομονή την εὐσέβειαν, έν δὲ τῷ εὐσεβεία την φιλαδελφία, την αγάπην. Ταυτα γαρ ύμιν ύπαρχοντα και πλεονάζοντα, ούκ αργούς 5 ουδε ακάρπους καθίστησιν είς την του κυρίου ήμων Ίησου Χριστου επίγνωσιν' ψ γὰρ μη πάρεστι ταῦτα, τυφλός έστι, μυωπάζων, λήθην λα-9 βών τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ άμαρτιῶν. Διὸ μᾶλλον, άδελ-10 φοί, σπουδάσατε βεβαίαν ύμων την κλησιν καὶ έκλογην ποιείσθαι ταυτα γάρ ποιούντες ου μή πταίσητέ ποτε. Ούτω γάρ πλουσίως έπι-11 χορηγηθήσεται ύμιν ή είσοδος είς την αίωνιον βασιλείαν του κυρίου ήμων καὶ σωτῆρος Ίησοῦ Χριστοῦ.

Διὸ οὐκ ἀμελήσω ὑμᾶς ἀεὶ ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καίπερ είδό-12 τας, καὶ έστηριγμένους εν τῷ παρούσο άληθεία. Δίκαιον δὲ ἡγούμαι, 13 έφ οσον είμι έν τούτφ τφ σκηνώματι, διεγείρειν ύμας έν ύπομνήσει είδως ότι ταχινή έστιν ή απόθεσις του σκηνώματός μου, καθώς και 614 κύριος ήμων Ίησους Χριστός έδήλωσε μοι. Σπουδάσω δε καὶ εκάστοτε 15 έχειν ύμας, μετά την έμην έξοδον, την τούτων μνήμην ποιείσθαι. Οὐ γὰρ 16 σεσοφισμένοις μύθοις έξακολουθήσαντες έγνωρίσαμεν ύμιν την του κυ ρίου ήμων Ίησου Χριστού δύναμιν καὶ παρουσίαν, άλλ' έπόπται γενηθέντες της εκείνου μεγαλειότητος. Λαβών γάρ παρά Θεού πατρός τι-1 μην και δόξαν, φωνής ένεχθείσης αυτώ τοιάσδε ύπο της μεγαλοπρεπους δόξης, Ουτός έστιν ο υίος μου ο άγαπητος, είς δν έγω ευδόκησα καὶ ταύτην την φωνην ήμεις ηκούσαμεν έξ ουρανού ένεχθείσαν, σύν αὐτψ 18 ύντες έν τῷ ὅρει τῷ ἀγίῳ. Καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικον 19 λόγον, ῷ καλῶς ποιείτε προσέχοντες, ὡς λύχνψ φαίνοντι ἐν αὐχμηρψ τόπω, έως ου ήμερα διαυγάση, και φωσφόρος ανατείλη έν ταις καρδίας ύμων τύτο πρώτον γινώσκοντες, ότι πάσα προφητεία γραφής ίδίας 🕾 έπιλύσεως οὐ γίνεται. Οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἢνέχθη ποτὲ προ-11

Ver. 9. αμαρτιών. G. S. αμαρτημάτων.

Ver. 9. μυωπάζων. This verb signifies so the bright blaze of the Gospel illumina to wink with the eye, and may perhaps indi- the obscurity of the prophecies of the O. T. cate wilful blindness. In the word καθαρισ- by exhibiting their strict accordance with the ude there is still an allusion to the purifica- events foretold. tion of sin by baptism.

Of the word σκήνωμα, see on 2 Cor. v. 1; many understand this to mean, that no proand of ¿ξοδος (ver. 15), on Luke ix. 31.

his presence at the Transfiguration of Christ. or interpretation. See on Mark iv. 84. It See on Matt. xvii. 5.

superlative. See on Matt. xiii. 32. The scheme must be taken in connexion, as each meaning is, that as the day, ushered in by the link of the chain proceeded from the same morning star, dispels the darkness which the unerring source of divine inspiration. dim flame of a lamp but faintly enlightened;

Ver. 20. idias inchiseus. In accordance Ver. 14. ἐδήλωσέ μοι. See John xxi. 18. with the obvious import of the next, vere, phecy is of the prophet's own suggestion; but Ver. 16. indural. St. Peter alludes to the word iniduous always means expension will therefore rather signify that no propher Ver. 19. Bebaiorepor. Comparative for is its own interpreter: but that the whole

φητεία, αλλ΄ ύπο πνεύματος αγίου φερόμενοι ελάλησαν οι αγιοι Θεού ãνθρωποι.

2. ΈΓΕΝΟΝΤΟ δὲ καὶ ψευδοπροφήται έν τῷ λαῷ, ὡς καὶ έν ὑμῖν έσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οίτινες παρεισάξουσιν αιρέσεις απωλείας, καί τον αγοράσαντα αυτους δεσπότην αρνούμενοι, επάγοντες έαυτοίς ταχι-2 νην απώλειαν και πολλοι έξακολουθήσουσιν αυτών ταις ασελγείαις, 3δί οθο ή όδος της άληθείας βλασφημηθήσεται, και έν πλεονεξία πλαστοις λόγοις ύμας έμπορεύσονται' οίς τὸ κρίμα έκπαλαι οὐκ άργει, καί 4 ή απώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. Εί γὰρ ὁ Θεὸς άγγέλων άμαρτησάντων ουκ έφείσατο, αλλα σειραίς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν είς κρίσιν 5 τετηρημένους και άρχαίου κόσμου ουκ έφείσατο, άλλ' όγδυον Νωε, δι-6 καιοσύνης κήρυκα, έφύλαξε, κατακλυσμόν κόσμφ ασεβων έπαξας καί πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας καταστροφη κατέκρινεν, ὑπό-7 δειγμα μελλόντων ασεβείν τεθεικώς και δίκαιον Λώτ, καταπονούμενον 8 ύπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγεία ἀναστροφῆς, ἐρρύσατο (βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῦ ὁ δίκαιος, ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν 9 δικαίαν ανόμοις έργυις εβασάνιζεν.) οίδε Κύριος εύσεβείς έκ πειρασμού 10 ρύεσθαι, αδίκους δε είς ημέραν κρίσεως κολαζομένους τηρείν' μάλιστα δέ τους οπίσω σαρκός έν έπιθυμία μιασμού πορευομένους, και κυριότητος καταφρονούντας. Τολμηταί αὐθάδεις, δύξας οὐ τρέμουσι βλασφη-11 μουντες όπου άγγελοι, ίσχύι και δυνάμει μείζονες όντες, οὐ φέρουσι 12 κατ' αὐτῶν παρὰ Κυρίφ βλάσφημον κρίσιν' οὖτοι δὲ, ὡς ἄλογα ζῶα φυσικά, γεγεννημένα είς άλωσιν καὶ φθοράν έν οἰς άγνοοῦσι βλασφη-

Ver. 21. οἱ ἄγιοι. G. K. S. omit the article.—CHAP. IL Ver. 2. ἀπωλείας. R. ἀπωλείαις.—4. τετηρημένους. G. K. S. τηρουμένους. Al. κολαζομένους τηρείν.—12. S. γεγενημένα—παταφθ. Αλ καί φθαρήσονται.

CHAP. II. Ver. 1. τον άγ. δ. άρνούμεyou. The Gnostics, to whom the apostle seems especially to allude, maintained that Christ did not suffer upon the cross, thereby virtually denying the atonement; but the Judaisers, Nicolaitans, and other heretics, may be included in the prediction.

Ver. 2. βλασφημηθήσεται. From the impure lives of the Gnostics, the calumnies, which were cast upon Christians in general, obtained a more ready circulation, and gained

considerable credit.

ερίμα, supply προγεγραμμένον from Jude 4. The meaning is illustrated by the following tradition. examples, which tend to prove that the

wicked will be as surely punished, as the

righteous will be rewarded.

Ver. 4. εί γάρ ὁ θεὸς κ. r. λ. The inference is contained in ver. 9. There is an allusion to the sin of the fallen angels in Jude Compare also Luke x. 18. The word ταρταρώσας seems to be borrowed from the Tartarus of Pagan Mythology.

Ver. 5. bydoov. That is, one of eight. So Polyb. XVI. 2. τρίτος αὐτὸς ὁ Διονυσόδωρος άπενήξατο. Compare 1 Pet. ii. 20.

Ver. 10. κυριότητος καταφρονοῦντας. VA. 3. iμπορεύσονται. It is well known Either alluding to the contempt in which the that the early heretics made a trade of the heretics held the magistracy; or to their stories which they fabricated $(\pi \lambda a \sigma roig \lambda \delta$ - blasphemous notions respecting angels and 704c), for the purpose of sanctioning their spiritual beings, against which he indignantly immoralities, and seducing others into the exclaims in the next clause, $\tau \circ \lambda \mu \eta \tau a l \kappa \cdot \tau \cdot \lambda$. Practice of them. See Rom. xvi. 17.—With It is evident from Jude 9, that Ear' autwo is walas, which must be construed with denotes evil angels, probably with reference to ver. 4. Both apostles allude to some Jewish

> Ver. 12. ahoya. Without reason.—pvoika. Following their natural appetites.

Κυρίου ήμων μακροθυμίαν, σωτηρίαν ήγεισθε καθώς και ό άγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν αὐτῷ δοθείσαν σοφίαν, ἔγραψεν ύμιν, ώς καὶ έν πάσαις ταις έπιστολαίς, λαλών έν αὐταίς περὶ τού-16 των έν οίς έστι δυσνόητά τινα, α οι άμαθείς και άστήρικτοι στρεβλούσιν, ώς και τας λοιπάς γραφάς, πρός την ιδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. Υμείς ούν, αγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε, ίνα μή, τη 17 των αθέσμων πλάνη συναπαχθέντες, έκπέσητε του ίδιου στηριγμοῦ αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ 18 σωτήρος Ίησου Χριστου. Αυτώ ή δόξα και νυν και εις ήμέραν αίωνος. Αμήν.

Ver. 16. iv olg. Al iv alg.—18. 'Apriv. Sometimes wanting.

which by deferring the day of judgment, gives more time for repentance unto salvation.

advent, and the necessary preparation for Scriptures. it In the Epistles directed to the Asiatic churches, as well as in all St. Paul's Epistles, on Matt. xxvii. 63. there are repeated admonitions on these topics.

Ver. 15. μαπροθυμίαν. The forbestance, See especially 1 Thes. iv. 14, egg. St. Peter means to say, that matters of such importance ought to be attentively considered; inasmuch as they were liable to be perverted, though by Ver. 16. περί τούτων. Concerning Christ's such only as would equally pervert the other

Ver. 17. πλάνη. Deceit; imposture. See

ΙΩΑΝΝΟΎ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΎ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ.

[Irenseus and Eusebius relate that this Epistle was written from Ephesus, and such was probably the fact. The date is altogether uncertain; but it was written, like his Gospels, to counteract the doctrines of the Gnastics, Docetæ, and Cerinthians; and from the progress which these heresies seem to have made, probably not till late in the first century. It has been argued, from the use of the past tense in John xix. 35, that the Evangelist here alludes to the testimony previously offered in this Epistle; and accordingly it may be placed a few years prior to the publication of the Gospel. Thus Mill and Le Clerc assign it to the year 91 or 92. Others, however, from a supposed allusion to the approaching destruction of Jerusalem, contend for the year 68 or 69. Although no name is prefixed, it is evident, not only from the style and sentiments, which bear a close analogy to those of the Gospel, but also from the consentient voice of ecclesiastical antiquity, that it is the genuine and authentic production of the beloved disciple. It has little of the character of an Epistle, but rather that of a Treatise, intended to refute, and condemn with Apostolic authority, the mischievous tenets which were gaining ground in the church; and it is addressed, not to any particular class of persons, but to Christians generally of every country. There is considetable difficulty in tracing any continued chain of argument, and the writer seems rather to have delivered his sentiments as they arose in his mind, without any view to the niceties of a regular composition. The main object is to place the doctrine of the divine and human natures of Christ in its proper light, with reference to his incarnation and atonement; to unmask the false teachers, and to afford means of disproving their pretended claims to inspiration; to point out the nature of that communion which exists between Christians and their Maker and Redeemer; to insist upon the great duty of mutual love, as a TEST of Christian sincerity; and to show that the Gospel requires that those who believe and love. God must also keep his commandments.]

1. "Ο "ΗΝ ἀπ' ἀρχῆς, δ ἀκηκόαμεν, δ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ήμων, δ έθεασάμεθα, και αι χείρες ήμων έψηλάφησαν, περί του Λόγου 2 της ζωής (καὶ ή ζωή έφανερώθη, καὶ έωράκαμεν, καὶ μαρτυρούμεν, καὶ άπαγγέλλομεν ύμιν την ζωήν την αίωνιον, ήτις ήν πρός τον πατέρα, 3 καὶ έφανερώθη ἡμίν) ο έωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν ὑμίν, ίνα και ύμεις κοινωνίαν έχητε μεθ' ήμων' και ή κοινωνία δε ή ήμετέρα 4 μετά τοῦ πατρός και μετά τοῦ υίοῦ αὐτοῦ Ίησοῦ Χριστοῦ. Και ταῦτα 5 γράφομεν ύμιν, ίνα ή χαρα ύμων ή πεπληρωμένη. Και αυτη έστιν

of the Gospel: to which sense it is limited by the context, which relates to the testimony of the Apostle. See on Luke i. 2. Of the verb ψηλαφαν, see on Acts xvii 27.—The clause is directed against the Doceta, who maintained that Christ was a man in appearance only, without any bodily substance; and John xx. 27. It is generally admitted that enjoyment of a fellowship with God and

Ver. 1. $d\pi' d\rho \chi \tilde{\eta} \zeta$. From the beginning $\Lambda \delta \gamma o \zeta$ is here used in the personal sense, $\tau \tilde{\eta} \zeta$ ζωής being put for ζωοποιούντος. Compare John 1. 4.

Ver. 2. η ζωή. This still denotes the person of Christ; whose pre-existence is asserted in the clause, ήτις ήν πρός τον πατίρα. With ver. 3, compare John xiv. 21. xvii. 21.

Ver. 4. τνα ή χαρά κ. τ. λ. It is the obthe reference is Luke xxiv. 39, rather than ject of the Apostle to lead Christians to a full ή αγγελία, ην ακηκόαμεν απ' αυτου, και αναγγέλλομεν υμίν, ότι ο Θεος φως έστι, καὶ σκοτία έν αὐτῷ οὐκ έστιν οὐδεμία. Έαν είπωμεν ότι κ ι-6 νωνίαν έχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ έν τῷ σκότει περιπατωμεν, ψευδόμεθα. καὶ οὐ ποιούμεν τὴν ἀλήθειαν έὰν δὲ έν τῷ φωτὶ περιπατώμεν, ώς αὐτός έστιν έν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν έχομεν μετ' ἀλλήλων, καὶ τὸ αίμα Ίησοῦ Χριστοῦ τοῦ υίοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης άμαρτίας. Έαν είπωμεν ὅτι άμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἐαυτοὺς 8 πλανωμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν ἐὰν ὁμολογωμεν τὰς 9 άμαρτίας ήμων, πιστός έστι καὶ δίκαιος, ΐνα ἀφῷ ήμῖν τὰς άμαρτίας, καὶ καθαρίση ήμας ἀπὸ πάσης ἀδικίας. Έαν είπωμεν ὅτι οὺχ ἡμαρ-10 τήκαμεν, ψεύστην ποιουμεν αυτόν, και ό λόγος αυτου ουκ έστιν έν ήμιν.

2. ΤΕΚΝΙΑ μου, ταυτα γράφω ύμιν, ίνα μη άμάρτητε καὶ, ἐάν Ι τις άμάρτη, παράκλητον έχομεν πρός τον πατέρα, Ίησοῦν Χριστον δίκαιον, και αυτος ίλασμός έστι περί των άμαρτιων ήμων ού? περί των ήμετέρων δε μόνον, αλλά και περί ολου του κόσμου. Καί 3 έν τούτω γινώσκομεν, ότι έγνωκαμεν αὐτὸν, έὰν τὰς έντολὰς αὐτου τηρωμέν. Ο λέγων, Έγνωκα αὐτὸν, καὶ τὰς έντολὰς αὐτου 4 μη τηρών, ψεύστης έστι, και έν τούτω ή αλήθεια ουκ έστιν ος δ 5 αν τηρή αυτού τὸν λόγον, ἀληθώς ἐν τούτω ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τετελείωται. Έν τούτω γινώσκομεν, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμέν. Ὁ λέγων ὁ έν αὐτῷ μένειν, ὀφείλει, καθώς ἐκείνος περιεπάτησε, καὶ αὐτὸς οῦτως περιπατείν. 'Αδελφοί, οὐκ έντολην καινην γράφω ύμιν, άλλ' εντολην? παλαιαν, ην είχετε απ' αρχης ή έντολη ή παλαια έστιν ο λόγος, ον ηκούσατε απ' αρχής. Πάλιν έντολην καινην γράφω ύμιν, ο έστιν αλη-8

Ver. 5. Κ. ἔστιν αΰτη.—ἡ ἀγγ. R. ἡ ἐπαγγελία, which is against the sense.—8. S. ἐν ἡμῖν οὐκ ἔστιν.—Снар. II. Ver. 7. ἀδελφοί. G. K. S. ἀγαπητοί.—ἀπ' ἀρχης. Enclosed within brackets by K.

Christ, by a life of Christian love and Christian holiness.

images of light and darkness, the Apostle re- ledge of the Gnostics. They maintained that presents the purity of life, required of the all actions were matters of indifference: Christians, as opposed to the gross immorali- whereas St. John affirms that all true knowties practised by the early heretics.

Ver. 10. ψεύστην ποιουμέν αὐτόν. Because God has concluded all under sin, and declared the necessity of an atonement. The Gnostics maintained that perfection was attainable by man.

CHAP. II. Ver. 1. παράκλητον. John zvi. 16.

Ver. 2. iλασμός. A propiliatory sacrifice; as in Levit. vi. 6, 7. Num. v. 8. Ezek. xliv. 27. LXX. The word is used in the N. T. only by St. John; here and in ch. iv. 10.

Ver. 8. γινώσκομεν. The frequent recurrence of this verb, and the noun yrans. Ver. 5. φως έστι, κ. τ. λ. Under the h ve a evident reference to the boasted knowledge is founded in obedience.

Ver. 5. ή άγάπη τοῦ Θεοῦ. The love which man owes to God: as in John v. 42. 1 John v. 3.—Of περιπατείν (ver. 6), see on Mark vii. 5; and of the expression in αὐτῷ μένει», on *John* vi. 56.

Ver. 7. ούκ έντολην καινήν κ. τ. λ. Τω commandment, namely, to love one another. See on John xiii. 34.

Ver. 8. δ έστιν άληθές κ. τ. λ. This commandment is really new, both with respect to Christ and Christians, inasmuch as heathen

θές έν αὐτῷ καὶ έν ὑμῖν ὅτι ἡ σκοτία παράγεται, καὶ τὸ φῶς τὸ ο άληθινον ήδη φαίνει. Ο λέγων έν τῷ φωτὶ είναι, καὶ τὸν ἀδελφὸν 10 αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῷ σκοτία ἐστὶν ἔως ἄρτι. Ο ἀγαπῶν τὸν άδελφὸν 11 αὐτοῦ, ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν ὁ δὲ μισών τὸν άδελφὸν αὐτοῦ, έν τη σκοτία έστὶ, καὶ έν τη σκοτία περιπατεί, και ούκ οίδε που ύπάγει, ότε ή σκοτία έτύφλωσε τους υφθαλμούς αύτου.

ΓΡΑΦΩ ύμιν, τεκνία, ότι αφέωνται ύμιν αι άμαρτίαι δια το ύνομα 13 αὐτοῦ. Γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς γράφω ύμιν, νεανίσκοι, ότι νενικήκατε τον πονηφών γράφω ύμιν, παιδία, ότι 14 έγνώκατε τον πατέρα. Έγραψα ύμιν, πατέρες, ὅτι έγνώκατε τὸν άπ άρχης έγραψα ύμιν, νεανίσκοι, ότι ίσχυροί έστε, και ό λόγος 15 του Θεου έν υμίν μένει, καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν. Μη άγαπάτε τον κόσμον, μηδε τα έν τῷ κόσμφ. Εάν τις άγαπα τον κόσμον, ιδούκ έστιν ή αγάπη του πατρος έν αὐτῷ. ὅτι πᾶν τὸ έν τῷ κόσμῳ, ή έπιθυμία της σαρκός, καὶ ἡ έπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ άλαζονεία του βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, άλλ' ἐκ τοῦ κόσμου ἐστί 17 καὶ ὁ κόσμος παράγεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ, ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα 18 του Θευυ μένει είς τὸν αίωνα. Παιδία, έσχάτη ωρα έστί καὶ, καθώς ηκούσατε ότι ο αντίχριστος έρχεται, καὶ νῦν αντίχριστοι πολλοί γε-19 γόνασιν " εθεν γινώσκομεν ότι έσχάτη ώρα έστίν. Έξ ήμων έξηλθον, άλλ' οὐκ ήσαν έξ ήμων' εί γὰρ ήσαν έξ ήμων, μεμενήκεισαν ᾶν μεθ' 20 ήμων άλλ΄ ίνα φανερωθωσιν, ότι οὐκ είσὶ πάντες έξ ήμων. Και 21 ύμεις χρίσμα έχετε από του άγίου, και οίδατε πάντα. Ουκ έγραψα ύμιν ότι ούκ οίδατε την αλήθειαν, αλλ' ότι οίδατε αυτήν, και ότι παν

Ver. 8. παράγεται. Η. Steph. παράγει. So likewise In v. 17. Compare 1 Cor. vii. 31.

darkness is passed away, and the light of the Gospel has given it full force and import.

Ver. 10. σκάνδαλον έν αύτῷ οὐκ έστιν.

Compare John xi. 9.

Ver. 12. regula. See on John xiii. 31. By this title the Apostle designates Christians generally; and then immediately appeals to them in three distinct classes, under the terms monition, repeated in ver. 14, is emphatic, and intended to direct attention to the importance of the precept, which is at length delivered in ver. 15.—With τον άπ' άρχης (vv. 13, 14), supply ovra, and compare Johni. 1.

Ver. 16. η ἐπιθυμία κ. τ. λ. These three , vices are sensuality, avarice, and ambition.

Our Lord predicted the appearance of here-(Matt. xxiv. 11); and the description which ver. 27.

is here given of Antichrist accords with the practices of the early heretics, who seem to have gained considerable ground at the time when this Epistle was written. The term is used only by St. John; and he applies it in the singular in a collective sense, in the plural to the several sects distinctively.

Ver. 19. ἐξ ἡμῶν κ. τ. λ. They were proπατίρες, νεανίσκοι, and παιδία. The ad- fewing, but not real Christians. The particle iva denotes the consequence, not the cause, of secession. See on Matt. i. 22. Of v

πάντες, for οὐδείς, see on Matt. xii.

Ver. 20. xpioua. The unction of the Spirit, by which the sincere believer was to be guided into all truth (John xiv. 26. xvi. 13). There is here perhaps a more immediate allu-Ver 18. loxárn Epa. See on Acts ii. 17. sion to the gift of discerning of spirits (1 John iv. 1); and the particular term is employed tics towards the close of the Jewish polity with reference to & artixpistor. So again in

ψεύδος έκ της άληθείας ουκ έστι. Τίς έστιν ο ψευστης, εί μη ο αρνοί? μενος ὅτι Ιησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; Οὖτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ο άρνούμενος τον πατέρα καὶ τον υίον. Πᾶς ο άρνούμενος τον υίοι, Δ ούδὲ τὸν πατέρα ἔχει ὁ ὁμολογῶν τὸν υίὸν, καὶ τὸν πατέρα ἔχει. Υμείς οδυ δ ηκούσατε απ' άρχης, εν ύμιν μενέτω εαν εν ύμιν μείνη, ο 針 απ αρχης ηκούσατε, και ύμεις έν τῷ υίῷ και έν τῷ πατρί μενείτε. Καί 25 αῦτη έστιν ή έπαγγελία, ην αὐτὸς έπηγγείλατο ήμιν, την ζωήν την αιώνιον. Ταῦτα ἔγραψα ὑμιν περί των πλανώντων ὑμις. 26 Καὶ ὑμεις τὸ χρίσμα ο έλάβετε ἀπ αὐτοῦ, ἐν ὑμιν μένει, καὶ οὺ ξ χρείαν έχετε ίνα τὶς διδάσκη ύμᾶς ἀλλ' ώς τὸ αὐτὸ χρίσμα διδάσκει ύμᾶς περί πάντων, καὶ άληθές έστι, καὶ οὐκ έστι ψεύδος, καὶ καθώς έδίδαξεν ύμᾶς, μενείτε έν αὐτῷ. Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε έν αὐτῷ ίνα, 28 οταν φανερωθη, έχωμεν παρρησίαν, και μη αισχυνθωμεν απ' αυτού, έν τη παρουσία αυτού. Εαν είδητε ότι δίκαιός έστι, γινώσκετε ότι τας 29 ο ποιών την δικαιοσύνην έξ αὐτοῦ γεγέννηται.

3. ΊΔΕΤΕ, ποταπην αγάπην δέδωκεν ήμιν ο πατηρ, ίνα τέκνα! Θεοῦ κληθωμεν. Διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ήμας, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν. Άγαπητοὶ, νῦν τέκνα Θεοῦ έσμὲν, καὶ οὖπω έφανερώθη τί? έσόμεθα' οίδαμεν δὲ ὅτι, ἐὰν φανερωθη, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς ἐστί. Καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ αὐτῳ,3 άγνίζει έαυτον, καθώς έκείνος άγνός έστι. Πας ο ποιών την άμαρ-4 τίαν, καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεί καὶ ἡ ἀμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία καὶ 5 οίδατε ότι έκείνος έφανερώθη, ίνα τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν ἄρη καὶ ἀμαρτία έν αὐτῷ οὐκ ἔστι. Πᾶς ὁ έν αὐτῷ μένων, οὐχ αμαρτάνει πας ο ο αμαρτάνων ουχ εωρακεν αυτον, ουδε εγνωκεν αυτόν, Τεκνικί μηδείς πλανάτω ύμας ό ποιων την δικαιοσύνην, δίκαιός έστι, καθώς έκείνος δίκαιός έστιν ό ποιών την αμαρτίαν, έκ του διαβόλου έστίν δ ύτι ἀπ' ἀρχης ὁ διάβολος άμαρτάνει. Είς τυῦτο έφανερώθη ὁ υίὸς τοῦ

Ver. 23. ὁ ὁμολογῶν κ. τ. λ. This clause, which is rejected by many critics, is found nevertheless in the best MSS.; and is admitted by G. K. S. as in all probability genuine. -24. ὑμεῖς οὐν. Some omit οὖν.-27. χρίσμα. Cod. B. χάρισμα.

thians maintained that Jesus and Christ were prehension; though we know that it will different persons, and that Christ was united consist in seeing him face to face, and being with Jesus at his baptism. It is clear that in some sort like him. Compare 1 Cor. xiii the passage is equally conclusive against mo- 12. xv. 49. dern Socinianism

Ver. 23. τον πατέρα έχει. Scil. έν έπιγ- lity, but similitude. νώσει Compare Rom. i, 28. Those who deny the Son can have no true knowledge of to the divine Law; and therefore is liable to the Father, inasmuch as he can only be known viii. 19. 55. xv. 23.

CHAP. III. Ver. 2. ουπω έφανερώθη κ. viii, 25. The felicity which God has provided

Ver. 22. ὁ ἀρνούμενος κ. τ. λ. The Cerin- for his children is beyond our present com-

Ver. 3. καθώς. This does not imply equa-

Ver. 4. avopiav nauš. Acts in opposition punishment. This the Gnostics denied. The through the Son. See John i. 18. iv. 23, 24. phrase Toisiv auapriar, throughout the Epistle, implies a habit of sin. See on John

9 Θεού, ίνα λυση τὰ έργα τοῦ διαβόλου. Πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεου αμαρτίαν ου ποιεί, ότι σπέρμα αυτού έν αυτώ μένει και ου δύ-10 ναται αμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται. Έν τούτω φανερά έστι τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου. Πᾶς ὁ μὴ ποιών δικαιοσυνην, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελ-11 φον αυτου. Ότι αυτη έστιν ή άγγελία, ην ηκούσατε άπ' άρχης, ίνα 12 αγαπωμεν αλλήλους ου καθώς Κάιν έκ του πονηρού ήν, και έσφαξε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. Καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα 13 αὐτοῦ πονηρὰ ήν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια. Μὴ θαυμάζετε, 14 άδελφοί μου, εί μισεί ύμας ο κόσμος. Ήμεις οίδαμεν ότι μεταβεβήκαμεν έκ του θανάτου είς την ζωήν, ότι άγαπωμεν τους άδελφους. 15 ο μη άγαπων τον άδελφον, μένει έν τῷ θανάτω. Πᾶς ὁ μισων τον άδελφον αυτού, ανθρωποκτόνος έστί και οίδατε ότι πᾶς αν-16 θρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αίωνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν. Ἐν τούτῳ έγνωκαμεν την αγάπην, ότι έκεινος ύπερ ήμων την ψυχην αὐτοῦ έθηκε και ήμεις οφείλομεν ύπερ των άδελφων τας ψυχάς τιθέναι. 17 ος δ αν έχη τὸν βίον τοῦ κύσμου, καὶ θεωρῆ τὸν ἀδελφὸν αὐτου χρείαν έχοντα, καὶ κλείση τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ 18 ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει έν αὐτῷ; Τεκνία μου, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ 19 μηδὲ γλώσση, ἀλλ' ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ. Καὶ έν τούτῳ γινώσκομεν ότι έκ της αληθείας έσμεν, και έμπροσθεν αυτού πείσυμεν τας καρδίας 20 ήμων ότι έαν καταγινώσκη ήμων ή καρδία, ότι μείζων έστιν ο Θεός 21 της καρδίας ήμων, και γινώσκει πάντα. Αγαπητοί, έαν ή καρδία ήμων 22 μη καταγινώσκη ήμων, παρρησίαν έχομεν πρός τον Θεον, και δ έαν αιτωμεν, λαμβάνομεν παρ' αυτού, ὅτι τὰς έντολὰς αυτού τηρούμεν, 23 καὶ τὰ ἀρεστὰ ένώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. Καὶ αὕτη έστιν ή έντολή αὐτοῦ, ΐνα πιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υίοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, 24 καὶ άγαπωμεν άλλήλους, καθώς έδωκεν έντολην ημίν. Καὶ ὁ τηρων

Ver. 16. τιθέναι. Αl. θείναι.—18. G. K. S. τῆ γλώσση άλλ' ἐν ἔργω.

Ver. 9. γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ. Α είπcere Christian. Compare ch. ii. 29. With Mark xii. 44.—Of σπλάγχνα, see on Matt. reference to this expression, σπέρμα αὐτοῦ ix. 36. will denote a vital principle of holiness, imby means of divine grace. The verb δύναται attest our sincerity. In the next verse γινώσis to be received, as elsewhere, in a limited ac- ROMEV should perhaps be repeated before the ceptation.

Christian's love of his neighbour is the test, not the cause, of his acceptance with God. It should be observed that $\theta \acute{a} v a r o \varsigma$ and $\zeta \omega \dot{\eta}$ 12. are opposed to each other, as denoting such lines of conduct as lead respectively, if perse- xiv. 23.—With the last clause, compare Rom. vered in, to eternal death and eternal life.

Ver. 17. τον βίον τοῦ κόσμου. See on

Ver. 19. πείσομεν τάς καρδίας. We shall parted by the Spirit at baptism, and cherished assure our hearts; i. e. our consciences will second or . There is, however, a similar re-Ver. 14. ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς άδ. The dundancy in Cic. Epist. Att. V. 3. Tantum te oro, ut quoniam meipsum semper amasti, ut codem amore sis. Compare also Eph. ii. 11,

Ver. 24. & ο τηρών κ. τ. λ. See on John

τας έντολας αυτου, έν αυτώ μένει, και αυτός έν αυτώ. Και έν τούτψ γινώσκομεν ότι μένει έν ήμιν, έκ του πνεύματος, ου ήμιν έδωκεν.

4. 'ΑΓΑΠΗΤΟΙ, μη παντί πνεύματι πιστεύετε, άλλα δοκιμάζετε τὰ! πνεύματα, εί έκ τοῦ Θεοῦ έστίν ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφήται έξεληλύθασιν είς τὸν κόσμον. Έν τούτφ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοί ? παν πνεύμα, δ όμολογεί Ίησοῦν Χριστὸν έν σαρκὶ έληλυθότα, έκ τοῦ Θεοῦ έστί καὶ παν πνεύμα, δ μη όμολογεί τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν έν 3 σαρκὶ έληλυθότα, έκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστι καὶ τοῦτό έστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, δ ακηκόατε ότι έρχεται, και νύν έν τῷ κόσμφ έστιν ήδη. Ύμες 4 έκ του Θεού έστε, τεκνία, και νενικήκατε αυτούς ότι μείζων έστιν ό έν ὑμῖν, ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. Αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσί διὰ τοῦτο 5 έκ του κόσμου λαλούσι, και ο κόσμος αὐτών ἀκούει ήμεις έκ τουδ Θεου έσμέν ο γινώσκων τον Θεον, ακούει ήμων ος ουκ έστιν έκ του Θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν. Ἐκ τούτον γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης. Αγαπητοὶ, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους 7 οτι ή αγάπη έκ του Θεου έστὶ, καὶ πᾶς ὁ αγαπων έκ του Θεου γεγέννηται, καὶ γινώσκει τὸν Θεόν ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν Θεὸν, ὅτι 8 ο Θεος αγάπη έστίν. Εν τούτω έφανερώθη ή αγάπη του Θεου έν ήμιν,9 οτι τον υίον αυτού τυν μονογενή απέσταλκεν ο Θεός είς τον κόσμον, ίνα ζήσωμεν δι αὐτοῦ. Έν τούτψ έστιν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἡγαπή-10 σαμεν τον Θεον, αλλ' ότι αυτος ήγαπησεν ήμας, και απέστειλε τον νίο αὐτοῦ ίλασμον περί τῶν άμαρτιῶν ἡμῶν. Άγαπητοί, εί υὕτως ὁ θιὰ!! ηγάπησεν ήμας, και ημείς οφείλομεν αλλήλους αγαπάν. Θεον οδώς 12 πώποτε τεθέαται έαν αγαπωμεν αλλήλους, ο Θεος έν ήμιν μένει, και ή αγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη έστιν έν ἡμίν. Έν τούτω γινώσκομεν, ὅτι ἐτιλ αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ήμιν. Καὶ ήμεις τεθεάμεθα καὶ μαρτυρούμεν, ὅτι ὁ πατηρ ἀπέσταλκε 14 τὸν υἱὸν σωτήρα τοῦ κόσμου. 'Ος ᾶν ὁμολογήση, ὅτι 'Ιησοῦς έστιν ὁ 15 υἰὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ. Καὶ ἡμείς 16 ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν την ἀγάπην, ην ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμιν. 'Ο Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ, καὶ ὁ μένων ἐν τῷ ἀγάπη, ἐν τῷ Θεῷ μένει, καὶ ὁ

Ver. 3. Xpistov iv sapel id. S. omits Xp., and G. the whole expression, which K. also encloses within brackets.

CHAP. IV. Ver. 1. μή παντί πν. πιστεύετε. Having spoken of the witness of the μα, οτ σημείον. Spirit, the Apostle proceeds to guard against false pretensions to the Spirit, and mentions pare John iii. 31. xv. 19. the incarnation and the atonement, as criteria by which they may be tried. As, on the one hand, the Cerinthians maintained that Christ was a mere man, the Docetæ, on the other, contended that he was a phantom, and was the brethren, and by the spiritual consolation neither born nor died.

Ver. 3. to tou avrixpictor. Supply sur-

Ver. 4. aurous. The false teachers. Com-

Ver. 12. Θεόν οὐδείς κ. τ. λ. So John i la The meaning is, that although God's dwelling in us is not visible and sensible, its reality is established by the love which we feel for which it imparts.

17 Θεὸς έν αὐτῷ. Έν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν έχωμεν έν τῷ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθώς ἐκεῖνος ἐστὶ, καὶ 18 ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῷ ἀγάπῃ, ἀλλ ή τελεία αγάπη έξω βάλλει τον φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν έχει ὁ δὲ 19 φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῆ αγάπη. Ἡμεῖς αγαπωμεν αὐτὸν, ὅτι 20 αὐτὸς πρωτος ἡγάπησεν ἡμᾶς. Εάν τις είπη, "Οτι αγαπω τὸν Θεὸν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῆ, ψεύστης ἐστίν ὁ γὰρ μὴ αγαπων τὸν άδελφον αυτού, ον εώρακε, τον Θεον, ον ουχ εώρακε, πως δύναται 21 αγαπαν; Καὶ ταύτην την έντολην έχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶι τον Θεον άγαπα και τον άδελφον αὐτοῦ.

5. ΠΑΣ ο πιστεύων ότι Ίησους έστιν ο Χριστός, έκ του Θεου γεγέννηται καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα, ἀγαπᾳ καὶ τὸν γεγεννη-2 μένον έξ αὐτοῦ. Εν τούτφ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπωμεν τὰ τέκνα τοῦ 3 Θεου, όταν τὸν Θεὸν ἀγαπωμεν, καὶ τὰς έντολὰς αὐτοῦ τηρωμεν. Αύτη γάρ έστιν ή άγάπη του Θεού, ινα τας έντολας αυτού τηρωμεν και αί 4 έντολαί αύτου βαρείαι ούκ είσίν. 'Ότι παν το γεγεννημένον έκ του Θεού νικά τον κόσμον και αύτη έστιν ή νίκη ή νικήσασα τον κόσμον, 5 ή πίστις ήμων. Τίς έστιν ο νικών τον κόσμον, εί μη ο πιστεύων ὅτι Ίησούς έστιν ο νίος του Θεού;

Οὐτός έστιν ὁ έλθων δι ὕδατος καὶ αίματος, Ίησοῦς ὁ Χριστὸς οὐκ έν τῷ ῦδατι μόνον, ἀλλ' έν τῷ ῦδατι καὶ τῷ αῖματι' καὶ τὸ πνεῦμά έστι 7 τὸ μαρτυρούν, ὅτι τὸ πνεύμά έστιν ἡ ἀλήθεια. Ὅτι τρείς είσιν οἱ μαρτυρούντες έν τῷ οὐρανῷ, ὁ Πατὴρ, ὁ Λόγος, καὶ τὸ ἄγιον Πνεύμα καὶ 8 ούτοι οἱ τρεῖς ἐν είσι. Καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῷ γῷ, τὸ 9 πνεύμα, και το ύδωρ, και το αίμα' και οι τρείς είς το έν είσιν. Εί την

Ver. 7. The portion of this verse and the next, included within asterisks, is the celebrated text of the heavenly witnesses. It is wanting in a very great majority of MSS. Bp. Middleton, however, thought that it should never be given up, and perhaps he was right, though the authorities are confessedly against it.

Ver. 17. lv τούτφ κ. τ. λ. The connexbefore God at the day of judgment.

Every Christian; as indicated by the context. As a lively faith in Christ is the only criterion by which to judge of a true Christian, so that love alone is sincere, which proceeds from a principle of love to God, and obedience to his commandments.

Ver. 3. Bapeiat our eisiv. Compare Matt. xi. 29, 30. God's commandments are not grievous to the Christian, because his faith enables him to overcome the temptations of the world.

Ver. 6. di vdaroc è aiparoc. St. John ion is somewhat obscure, but the sense seems here insists upon the evidence afforded by the to be this: - If our love is made perfect, so baptism and death of Christ, that he was, as that we follow the example of Christ while just stated, the Son of God. It has been on earth, we shall have no fear of appearing thought that the allusion is to the blood and water which issued from his side upon the CHAP. V. Ver. 1. Tov γεγεννημένον. cross (John xix. 34), or to the two sacraments; but the context clearly points to the testimony afforded by the Spirit to Christ's divinity. It will here be sufficient to remark, that the rejection of this passage, if spurious, does not in the remotest degree affect the stability of the doctrine of the Trinity in

Ver. 9. την μαρτυρίαν των άνθρώπων. This alludes to the legal sufficiency of two or three human witnesses. Compare John viii. 17, 18.

μαρτυρίαν των ανθρώπων λαμβάνομεν, ή μαρτυρία του Θεού μείζων έστίν ότι αύτη έστιν ή μαρτυρία του Θεού, ην μεμαρτύρηκε περί του υίοι αυτού 'Ο πιστεύων είς τον υίον του Θεού, έχει την μαρτυρίαν έν έαυτο 10 ο μη πιστεύων τω Θεω, ψεύστην πεποίηκεν αυτόν, ότι ου πεπίστευκεν είς την μαρτυρίαν, ην μεμαρτύρηκεν ο Θεός περί του υίου αὐτου. Καί 11 αύτη έστιν ή μαρτυρία, ότι ζωήν αιώνιον έδωκεν ήμιν ό Θεός, και αύτη ή ζωή έν τῷ υίῷ αὐτοῦ ἐστίν. 'Ο ἔχων τὸν υίὸν ἔχει την ζωήν' ὁ μη 🗠

έχων τον υίον του Θεού, την ζωην σύκ έχει. ΤΑΥΤΑ έγραψα ύμιν τοις πιστεύουσιν είς τὸ όνομα του υίου του 13 Θεού, ίνα είδητε ότι ζωήν έχετε αίωνιον, καὶ ίνα πιστεύητε είς τὸ όνομα του υίου του Θεού. Και αυτη έστιν ή παρρησία, ην έχομεν πρός αυτόν, 14 ότι, έάν τι αίτωμεθα κατά τό θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει ημών καὶ ἐὰν 15 οίδαμεν ότι ακούει ήμων, ο αν αιτώμεθα, οίδαμεν ότι έχομεν τα αιτήματα, α ήτηκαμεν παρ' αὐτοῦ. 'Εάν τις ίδη τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ άμαρ- 16 τάνοντα άμαρτίαν μη προς θάνατον, αίτησει, και δώσει αὐτῷ ζωήν, τοίς αμαρτάνουσι μη πρός θάνατον. Έστιν αμαρτία πρός θάνατον οὐ περί εκείνης λέγω, ίνα έρωτήση. Πάσα άδικία άμαρτία έστί καὶ έστιν 17 αμαρτία οὐ πρὸς θάνατον. Οίδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος έκ τοῦ 18 Θεού, ουχ αμαρτάνει αλλ' ο γεννηθείς έκ του Θεού τηρεί εαυτον, και ο πονηρός ούχ απτεται αυτού. Οίδαμεν ότι έκ του Θεου έσμεν, και ο 19 κόσμος ύλος έν τῷ πονηρῷ κείται. Οίδαμεν δὲ ὅτι ὁ νίὸς τοῦ Θεοῦ 20 ήκει, και δέδωκεν ήμιν διάνοιαν, ίνα γινώσκωμεν τον άληθινόν και έσμεν έν τῷ ἀληθινῷ, έν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ίησοῦ Χριστῷ Οὐτός έστιν ὸ άληθινός Θεός καὶ ή ζωή αιώνιος. Τεκνία, φυλάξατε έαυτους ἀπο 21 των είδωλων. 'Αμήν.

Ver. 13. G. K. S. ύμιν, Ινα είδητε ότι ζωήν αίώνιον έχετε, ολ πιστ. είς το δνομα τοῦ υίου τ. θ. - 20. οίδαμεν δλ. G. K. S. καὶ σίδ. - 21. 'Αμήν. Omitted by G. S.; and by K. placed within brackets.

Ver. 14. δάν τι αlτώμεθα κ. τ. λ. Com- Ver. 19. δν τῷ πονηρῷ κεῖται. Lies under pare Matt. vil. 8. xxi. 22. John xiv. 13. xv. the power of the Devil. By κόσμος is meant 7. xvi. 24.

Ver 16. άμαρτίαν μή πρός θάνατον. See on John xi. 4.

Ver. 18. τηρεί ἐαυτόν. James i. 27. last clause, οὐτος seems to refer to Christ. τηρεί έαυτον άσπιλον.—The verb απτεσθαι signifies to injure, as in 1 Chron. xvi. 22. bius the Gnostic system was grossly idola-

the unchristianized world.

Ver. 20. τον άληθινόν. Scil. Θεόν. The allusion is plainly to the Gnostics. In the

Ver. 21. είδώλων. According to Eusetrous.

ΙΩΑΝΝΟΎ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΎ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Both the second and third Epistles of St. John are private letters addressed to individuals, and from this cause perhaps it arose that their genuineness was called in question in early times. They may have remained in the possession of the persons to whom they were addressed for some time after the Apostle's death, so that, when first discovered, there would naturally have been some hesitation in admitting them into the canon. There is, however, sufficient evidence, both external and internal, to prove them the genuine productions of St. John. The sentiments of the second Epistle are closely allied to those of the first; and it was probably written about the same time. Some have supposed that it was written to a lady named either Electa, or Cyria; but it was more probably addressed to some Christian lady, whose name is not mentioned, and who is exhorted, after due commendation for the attention bestowed upon the religious instruction of her children, to persevere in the true faith of the Gospel, to guard against the delusion of false teachers, and to live in the exercise of Christian love. This Epistle, as well as the next, concludes with a wish to visit the person addressed shortly.]

ι 'Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ έκλεκτη κυρία καὶ τοῖς τέκνοις αὐτης, οῦς έγω άγαπω έν άληθεία, (καὶ οὐκ έγω μόνος, άλλα καὶ πάντες οἱ έγνω-2 κότες την αλήθειαν,) δια την αλήθειαν την μένουσαν έν ήμιν, και μεθ' 3 ήμων έσται είς τον αίωνα έσται μεθ΄ ύμων χάρις, έλεος, είρηνη, παρά θεοῦ πατρός, καὶ παρὰ κυρίου Ίησοῦ Χριστοῦ τοῦ υίοῦ τοῦ πατρός, έν άληθεία και άγάπη.

Έχαρην λίαν, ὅτι ευρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν ἀλη-5 θεία, καθώς έντολην έλάβομεν παρά τοῦ πατρός. Καὶ νῦν έρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὡς ἐντολην γράφων σοι καινην, ἀλλὰ ην είχομεν ἀπ' ἀρ-6 χης, ίνα άγαπωμεν άλλήλους. Καὶ αυτη έστιν άγάπη, ίνα περιπατώμεν κατά τὰς έντολὰς αὐτοῦ. Αὕτη έστὶν ἡ έντολη, καθώς ἡκούσατε 7 ἀπ ἀρχῆς, ΐνα έν αὐτῷ περιπατῆτε ὅτι πολλοὶ πλάνοι εἰσῆλθον εἰς τον κόσμον, οι μη ομολογούντες Ίησούν Χριστον έρχόμενον έν

Ver. 1. G. K. ikhektý Kupiq. See note.

bly assumed this title with reference to his great age. That inderty is an epithet, not a is applied to the sister of the person to whom the Epistle was addressed: nor would the title supra be placed after a proper name.—The So in ver. 4, περιπατούντας agrees with 7, 8. 18. 23.

Ver. 1. δ πρεσβύτερος. St. John proba- τέκνα in sense, rather than gender. Compare Philem. 10; and see Gr. Gr. S. 25. Obs. 1.

Ver. 2. ioral. For isoping. The change name, is nearly certain from ver. 13; where it in the construction requires the relative fi to be supplied. In the next verse, the future is for the optative, Hebraics.

Ver. 4. ἐκ τῶν τέκνων σου. Supply τιrelative obg refers both to aupig and rianoug. vag. With what follows, compare I John il.

σαρκί ουτός έστιν ο πλάνος και ο άντιχριστος. Βλέπετε εαυτούς,8 ίνα μη απολέσωμεν α είργασαμεθα, αλλα μισθον πλήρη απολάβωμεν. Πας ὁ παραβαίνων, καὶ μὴ μένων έν τῆ διδαχῷ τοῦ Χριστοῦ, θκὶν θ ουκ έχει ο μένων έν τη διδαχή του Χριστού, ούτος και τον πατέρα και τον υιον έχει. Εί τις έρχεται προς ύμας, και ταύτην την διδαχήν 10 ού φέρει, μη λαμβάνετε αὐτὸν είς οἰκίαν, καὶ Χαίρειν αὐτῷ μη λέγετε ύ γὰρ λέγων αὐτῷ Χαίρειν, κοινωνεί τοίς έργοις αὐτοῦ τοίς πονηροίς. 11

Πολλά έχων ύμιν γράφειν, ούκ ήβουλήθην διά χάρτου καὶ μέλανος' 12 άλλα έλπίζω έλθειν προς ύμας, και στόμα προς στόμα λαλήσαι, ίνα ή χαρα ήμων ή πεπληρωμένη. Ασπάζεται σε τὰ τέκνα τῆς άδελφῆς σου 13 της εκλεκτης. Αμήν.

Ver. 8. Al. απολέσητε α είργασαθε, and απολάβητε.—12, αλλα έλπίζω, έλθειν. K. έλπ. γάρ γενέθαι. G. S. γάρ for δέ.—13. άμήν, as in 1 John v. 21.

Ver. 8. Γνα μή ἀπολέσωμεν. The con- Jews might not salute an excommunicated stancy of the disciple is a proof of the teacher's person: and the Apostle would guard against fidelity, and an earnest of his reward. Com- that apparent sanction, which familiar interpare 1 Cor. iii. 14, 15.

Ver. 10. Χαίρειν αὐτῷ μή λέγετε. The

course would give to the heretical teachers.

ΙΩΑΝΝΟΎ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΎ ΕΠΙΣΤΟΛΗ KAOONIKH TPITH.

[GAIUS, or CAIUS, to whom this Epistle is addressed, has been identified, on the score of his hospitality, with St. Paul's friend at Corinth (Rom. xvi. 23. 1 Cor. i. 14). There are, however, two other individuals of the same name mentioned in the N. T. (Acts xix. 29. xx. 4). The object of the Epistle is to commend the steadfast faith and Christian liberality of Gains, to caution him against the evil practices of Diotrephes, and to interest him in favour of Demetrius. Nothing is known respecting either of these individuals. The date of the Epistle is generally supposed to be the same as that of the preceding.]

Ό ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ Γαίφ τῷ ἀγαπητῷ, ον ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀλη-2 θεία. 'Αγαπητέ, περί πάντων εύχομαί σε εὐοδούσθαι καὶ ύγιαίνειν, κα-3 θως εὐοδοῦταί σου ή ψυχή. Έχάρην γὰρ λίαν, έρχομένων ἀδελφων καὶ μαρτυρούντων σου τῷ ἀληθεία, καθώς σὰ έν ἀληθεία περιπατεῖς. 4 Μεζοτέραν τούτων οὐκ έχω χαράν, ίνα άκούω τὰ έμὰ τέκνα έν άληθεία 5 περιπατούντα. Αγαπητέ, πιστον ποιείς, ο έαν έργάση είς τους άδελφους δκαί είς τους ξένους, οι έμαρτυρησάν σου τη άγάπη ένωπιον εκκλησίας. ίους καλώς ποιήσεις προπέμψας άξίως του Θεού. Υπέρ γάρ του ονόμα-8τος έξηλθον, μηδέν λαμβάνοντες άπὸ τῶν έθνῶν. Ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν απολαμβάνειν τους τοιούτους, ίνα συνεργοί γινώμεθα τη άληθεία. 9 Έγραψα τη έκκλησία άλλ ο φιλοπρωτεύων αυτών Διοτρεφής ουκ 10 έπιδέχεται ήμας. Δια τούτο, έαν έλθω, ύπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα, α ποιεί, λόγοις πονηροίς φλυαρών ήμας και μη αρκούμενος έπι τούτοις, ούτε αὐτὸς έπιδέχεται τοὺς άδελφοὺς, καὶ τοὺς βουλο-

Ver. 5. είς τ. ξ. Al καὶ τοῦτο ξένους.—7. ὀνόματος. R. adds αὐτοῦ.—ἰθνῶν. Al. έθνικών. Bentley would read έκκλησιών.—9. Al. έγραψα άν.

a prosperous journey (Rom. i. 10); and hence generally to be happy, as in Judg. xv. 18. Prov. xvii. 8. LXX. Herod. VI. 73.

Ver. 4. μειζοτέραν. See on Eph. iii. 8. Ver. 5. mistdy moulic. You act as a faithful man; i.e. a Christian. The brothren and strangers here mentioned were probably Christian teachers, whom, though unknown to Gaius, he had entertained during their stay in his neighbourhood.

Ver. 2. περί πάντων. In all respects.— Ver. 9. ἔγραψα. I had written; i. e. I The verb εὐοδοῦσθαι signifies properly to have would have written.—The verb φιλοπρωτεύειν signifies to domineer over; as in Artem. IL 33. Polyb. fr. 115.

Ver. 10. υπομνήσω. I will so remember. as to make him sensible of my apostolical authority, which he affects to despise.—The construction of phuapely, to prate, with an accusative, is irregular. Compare Xen. Cyr. I. 4. 11. Anab. III. I. 26. Hesych. ἐφλυάρει· έλήρει, έμωρολόγει. Hence φλύαρος, a tattler, in 1 Tim. v. 13.

μένους κωλύει, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει. 'Αγαπητὲ, μὴ μ-11 μοῦ τὸ κακὸν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. 'Ο ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν' ὁ δὲ κακοποιῶν οὐχ ἐώρακε τὸν Θεόν. Δημητρίω μεμαρτύρηται! ὑπὸ πάντων καὶ ὑπὰ αὐτῆς τῆς ἀληθείας' καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυρούμεν, καὶ οίδατε ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθής ἐστι.

καὶ οίδατε ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθής ἐστι.
Πολλὰ εἶχον γράφειν, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλάμου 15 σοι γράψαι ἐλπίζω δὲ εὐθέως ἰδεῖν σε, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλή-14 σομεν. Εἰρήνη σοι. 'Ασπάζονταί σε οἱ φίλοι. 'Ασπάζου τοὺς φίλους 15

κατ' όνομα.

Ver. 11. ὁ δὲ κακοποιῶν. G. K. S. omit δέ.

Ver. 15. car' ovoua. By their respective names; i. e. individually.

ΙΟΥΔΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ KAOOAIKH.

[JUDE, otherwise called Lebbeus and Thaddseus, was the brother of James the Less, and one of our Lord's kinsmen (Matt. x. 3. xiii. 55. Luke vi. 16). The only incident related in the Gospels concerning him is found in John xiv. 22. After preaching in Arabia, Syria, Mesopotamia, and Persia, he is said to have suffered martyrdom in the latter country. Eusebius (Eccl. Hist. III. 19) relates, after Hegisippus, that his descendants were examined before Domitian respecting the nature of Christ's kingdom; so that he appears to have been a married man. The genuineness of his Epistle was not universally allowed; but it is found in all the ancient catalogues, and is quoted, as the production of St. Jude, by Clemens Alexandrinus, Tertullian, Origen, and other writers. Its object is to condemn and characterize the false teachers, who were endeavouring to disseminate corrupt notions of the doctrines and morality of the Gospel; and it is addressed to believers generally, without exception or distinction. After observing that his desire to write to the brethren respecting that salvation, to which all nations were called in common by the Gospel, was quickened by the necessity of guarding them against the prevailing corruptions, the Apostle proceeds, in the manner of St. Peter's Second Epistle, and almost in the same terms, to enforce, by example, the certainty of the punishment to be inflicted on heretics, and to describe their tenets and abominations. From the striking similarity of sentiment and subject, which renders this Epistle and the Second of St. Peter mutually explanatory of each other, it is fairly inferred that they were written nearly at the same time. That of Jude, which was probably the later of the two, may bear date in the year A. D. 66.]

1. ΊΟΥΔΑΣ, Ίησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ίακώβου, τοῖς έν θεφ πατρί ήγιασμένοις, καὶ Ίησοῦ Χριστφ τετηρημένοις, κλητοίς

2 έλεος ύμιν, καὶ ειρήνη, καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.

Αγαπητοί, πάσαν σπουδήν ποιούμενος γράφειν ύμιν περί της κοινής σωτηρίας, ανάγκην έσχον γράψαι ύμιν, παρακαλών έπαγωνίζεσθαι τη 4 απαξ παραδοθείση τοις άγίοις πίστει παρεισέδυσαν γάρ τινες άνθρωποι, οι πάλαι προγεγραμμένοι είς τουτο το κρίμα, ασεβείς, την του θεού ήμων χάριν μετατιθέντες είς ασέλγειαν, και τον μόνον δεσπότην 5 θεὸν καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν άρνούμενοι. Ὑπομνῆσαι δὲ ύμας βούλομαι, είδότας ύμας απαξ τούτο, ὅτι ὁ Κύριος, λαὸν έκ γῆς

Ver. 1. ἀδελφὸς δὲ Ί. Rejected by Grotius.—4. τὸν μ. δ. Θεόν. G. K. S. omit Θεόν.

Ver. 1. τοίς εν θεφ κ. τ. λ. To the There is perhaps an allusion, in the word Christians (Exprois), sanctified by God, and mpoysypauusou, to the custom of posting up

kept steadfast in their calling by Jesus Christ. the names of condemned criminals. Ver. 4. mapsisiousav. Have insidiously Gnostics are probably intended. introduced themselves. Compare Gal. ii. 4.

Αίγύπτου σώσας, το δεύτερον τους μη πιστεύσαντας απώλεσεν αγγέ-6 λους τε τούς μη τηρήσαντας την έαυτων άρχην, άλλα άπολιπόντας το ίδιον οικητήριον, είς κρίσιν μεγάλης ήμέρας δεσμοίς αιδίοις ύπο ζόφον τετήρηκεν ώς Σόδομα καὶ Γόμορρα, καὶ αὶ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν? όμοιον τούτοις τρόπον εκπορνεύσασαι, και απελθούσαι οπίσω σαρκός ετέρας, πρόκεινται, δείγμα πυρός αίωνίου, δίκην ύπέχουσαι. 'Ομοίως 8 μέντοι καὶ οῦτοι ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσι, κυριότητα δὲ ἀθετουσι, δύξας δὲ βλασφημούσιν. Ο δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ 9 διαβόλφ διακρινόμενος διελέγετο περί του Μωσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν επενεγκείν βλασφημίας, άλλ' είπεν, " Επιτιμήσαι σω Κύριος." Ούτοι δὲ, ὅσα μὲν οὐκ οίδασι, βλασφημοῦσιν ὅσα δὲ φυ-10 σικώς, ώς τὰ ἄλογα ζωα, ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται. αὐτοῖς ὅτι τῷ ὑδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῷ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ έξεχύθησαν, καὶ τῷ ἀντιλογία τοῦ Κορὲ ἀπώλοντο.

Ουτοί είσιν έν ταις αγάπαις ύμων σπιλάδες, συνευωχούμενοι αφήβως, 12 έαυτούς ποιμαίνοντες νεφέλαι άνυδροι, ύπο άνέμων περιφερόμεναι δένδρα φθινοπωρινά, ἄκαρπα, δὶς ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα κύματα 13 άγρια θαλάσσης, έπαφρίζοντα τὰς ἐαυτῶν αἰσχύνας ἀστέρες πλανηται, οίς ο ζόφος του σκότους είς τον αίωνα τετήρηται. Προεφήτευσε δέ 14 καὶ τούτοις εβδομος ἀπὸ Αδὰμ Ένωχ, λέγων " Ίδου, ήλθε Κύριος έν μυριάσιν άγίαις αὐτοῦ, ποιησαι κρίσιν κατά πάντων, καὶ ἐξελέγξαι 15

Ver. 12. αγάπαις. Codd. A. C. απάταις. G. K. S. παραφερόμεναι.—13. είς τὸν alwra. G. K. S. omit the article.—14. G. K. S. aylang upp.

the rebellions of the Israelites originated invariably in unbelief, see Num. xiv. 22, sqq. xxvi. 64, 65. Ps. evi. 26. Heb. iii. 19.

nence.—οίκητήριο». Thèir original abode; rebellion. L c. heaven.

Ver. 7. rourous. This refers to Sodom and Gomorrha.—It is plain that δείγμα πυρός alwilou is in apposition with diany, so that the destruction of Sodom and Gomorrha is represented as a type of everlasting punishment. The phrase dikay unixery, to suffer punishment, is pure Greek. So Xen. Mem. II. 1. 8. possibly be derived. υπέχειν δίκας τῆς κακοξενίας.

Ver. 8. ἐνυπνιαζόμενοι. Led astray by Isa. lvii. 10. visionary funcies. Cic. Div. II. 71. Nihil tam præposterum cogitari potest, quod non poesumus somniare.

Jewish tradition, of which nothing is known. Compare 2 Pet. ii. 10, 11.

Ver. 11. εξεχύθησαν. In the pessive, this verb signifies to rush headlong, involving the idea of inordinate desire. Diod. Sic. II. p. 508. πρός τάς αίσχίστας ήδονάς ἐκκεχυμέ-

Ver. 5. τὸ δεύτερον. Afterwards. That νον. So in Latin, Tacit. Ann. I. 54. Effust in amorem.—With modov supply ireca. The noun arrivoyia signifies properly ontradiction (Heb. vi. 16. vii. 7), or opposition, Ver. 6. άρχήν. Their original pre-emi- (Heb. xil. 8), and thence, in a stronger sene,

> Ver. 12. σπιλάδες. This noun properly signifies a rock in the ses (Hom. Od. I. 256); but it is here manifestly synonymous with σπίλοι, spots, in 2 Pet. il. 13. Hesychius explains it by psycaspieros.—Pharorinus mentions a disease, νόσος φθίνουσα δπωρας, from which the adjective offeroxupera may

Ver. 13. πύματα άγρια κ.τ. λ. Compare

Ver. 14. Εβδομος. Enoch's progenitors were Adam, Seth, Enge, Cainan, Mahalalet, and Jared. The Apocryphal book of Enoch Ver. 9. δ ε Μιχαήλ κ. τ. λ. This is a has recently been discovered; and it contains a passage analogous to that quoted by 82 Jude: but the Apostle never saw the book, which was in all probability a forgery of a later date. It should seem that the prophety was handed down by tradition.

πάντας τους ασεβείς αὐτων, περί πάντων των έργων ασεβείας αὐτων, ων ησέβησαν, και περί πάντων των σκληρών, ων έλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἀμαρτωλοὶ ἀσεβείς."

Ουτοί είσι γογγυσταί, μεμψίμοιροι, κατά τὰς έπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, και το στόμα αυτων λαλεί υπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα

17 ώφελείας χάριν. Ύμεις δὲ, ἀγαπητοὶ, μνήσθητε των ρημάτων των προειρημένων ύπὸ των ἀποστόλων τοῦ κυρίου ήμων Ίησοῦ Χριστοῦ.

18 ότι έλεγον ύμιν, ότι εν εσχάτω χρόνω έσονται έμπαικται, κατά τάς έαυτων έπιθυμίας πορευόμενοι των ασεβειών.

Ουτοί είσιν οι αποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνευμα μή έχοντες. Υμείς δέ, άγαπητοί, τῷ άγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει ἐποικοδομοῦντες ἐαυτοὺς, ἐν

21 πνεύματι αγίφ προσευχόμενοι, έαυτους έν αγάπη Θεού τηρήσατε, προσδεχόμενοι το έλεος του κυρίου ήμων Ιησού Χριστού, είς ζωήν αίωνιον.

- 22-23 Καὶ οῦς μὲν έλεεῖτε, διακρινόμενοι οῦς δὲ έν φόβφ σώζετε, έκ τοῦ πυρὸς ἀρπάζοντες μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτώνα.
 - Τῷ δὲ δυναμένω φυλάξαι αὐτοὺς ἀπταίστους, καὶ στῆσαι κατενώπιον 25 της δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει, μόνψ σοφῷ Θεῷ σωτηρι ήμων, δόξα καὶ μεγαλωσύνη, κράτος καὶ έξουσία, καὶ νῦν καὶ είς πάντας τοὺς αίωνας. Αμήν.

Ver. 19. Al αποδιορίζ. ἐαυτούς.—22. Al καὶ οθς ιἐν ἐλέγχετε διακρινομένους, ους δε σώζετε εκ π. άρπάζοντες, ους δε ελεάτε εν φόβο, μισούντες κ. τ. λ.--25. σοφώ. Omitted by G. K. S. After σωτηρι ημών, the same add διά Ι. Χ. τοῦ πυρίου ήμῶν.—καὶ μεγ. Some MSS. omit the copula.—καὶ ἰξουσια. S. adds πρὸ παντός τοῦ ἀιῶνος.

sions: or, separating themselves (subaud. έαυ- άρπάζειν, sec on 1 Cor. iii. 15. τοὺς) into distinct sects.—Of ψυχικοί, see on

tion. The weak and wavering are to be reclaimed with meekness; the perverse and ob- the Jewish Law. stinate to be threatened with the terrors of the

Ver. 19. ἀποδιορίζοντες. Causing divi- Lord.—Of the expression in του πυρός

Ver. 23. μισοῦντες κ. τ. λ. Avoiding. every contaminating principle, which, like an Ver. 22. διακρινόμενοι. Making a distinc- infected garment, spreads contagion and death. There is an allusion to certain prohibitions of

ΑΠΟΚΑΛΎΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΎ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

[Justin Martyr, Irenaus, Athenagoras, Melito, Tertullian, Clement, and other writers of the second century, refer to the Apocalypse as the genuine production of St. John the Evangelist; and Irenaus, who had seen Polycarp, the disciple of St. John, confirms the fact, which he himself states (Rev. i. 9), that the vision was seen in the Isle of Patmos, whither he had been banished by the emperor Domitian. In the third century, however, the book was not received in all churches, and its authenticity has been frequently disputed in later times; but, independently of the greater weight of external evidence in its favour, the style and manner of it will scarcely admit a doubt that St. John was the author. After the death of Domitian, in the year A. D. 96, the Apostle was released, and most probably returned to Ephesus, where he obeyed the commandment which he had received, to commit to writing the visions which he had seen (Rev. i. 11. 19. ii. 1. 8. 12. 18. xiv. 13. xix. 9, et alibi). The date of the book, therefore, is fixed with tolerable certainty to the year 96 or 97. According to the announcement of our Lord (Rev. i. 19), the Apocalypse divides itself into two parts; of which the former, comprising the Epistles to the seven Churches (ii. iii.) relates to things which are; i. e. to the then present state of the church; and the latter to the things which shall be hereafter, or the future state of the church from the date of the Apocalyptic visions, to the final consummation of all things. It should be remarked, that the Greek text is in a state of extreme corruption, which will account perhaps for some of the numerous solecisms with which it abounds; though most of them are readily explained upon ordinary principles, and none of them throw any great difficulty in the way of the student.]

1. 'ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ Ίησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, 1 δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ α δεῖ γενέσθαι έν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ, ος ἐμαρτύ-2 ρησε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα τε εἶδε Μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οὶ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς 3 προφητείας, καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῷ γεγραμμένα ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

ΊΩΑΝΝΗΣ ταις έπτὰ έκκλησίαις ταις έν τη Ασία χάρις ύμιν καὶ δ είρηνη ἀπὸ τοῦ Ὁ ῶν καὶ ὁ ἢν καὶ ὁ ερχόμενος καὶ ἀπὸ Τῶν έπτὰ πνευμάτων, ἄ έστιν ένώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χρισ- 5 τοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς, ὁ πρωτότοκος έκ τῶν νεκρῶν, καὶ ὁ ἄρχων

TIT. Cod. B. τοῦ θεολ. καὶ εὐαγγελιστοῦ. S. omits τοῦ θεολ. which K. encloses within brackets. Chap. I. Ver. 2. δσα τε εἶδε. G. K. S. omit τε.—4. ἀπὸ τοῦ Ο ων. G. K. S. omit τοῦ.—5. ἐκ τῶν νεκρων. G. K. S. omit the preposition. The same read ἀγαπῶντι.

CHAP. I. Ver. 1. iv ráxes. This refers to the things, à sioi. See ver. 19.

Ver. 4. ἀπὸ τοῦ Ὁ ὧν κ. τ. λ. This solocism may be explained by observing that 'Ο ὧν κ. τ. λ. is an indeclinable title of God, as the I AM in Exod. iii. 14. The τὰ ἐπτὰ

πνεύματα are generally understood of the Holy Ghost, with reference to the various gifts which he communicates.

Ver. 5. ὁ μάρτυς. Α solæcism; for τοῦ μάρτυρος, οτ δίστι μάρτυς.

των βασιλέων της γης τω άγαπήσαντι ήμας, καὶ λούσαντι ήμας ἀπὸ 6 των άμαρτιων ήμων έν τῷ αϊματι αὐτοῦ, καὶ έποίησεν ήμας βασιλεῖς καὶ ἰερεῖς τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος είς τοὺς 7 αίωνας των αίωνων 'Αμήν. 'Ιδοὺ, ἐρχεται μετὰ των νεφελων, καὶ σψεται αὐτὸν πᾶς ἀφθαλμὸς, καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψον-8 ται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αὶ φυλαὶ της γης ναὶ, 'Αμήν. 'Εγώ είμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, λέγει ὁ Κύριος, ὁ ῶν καὶ ὁ ῆν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

Έγω Ίωάννης, ὁ καὶ άδελφὸς ύμων καὶ συγκοινωνὸς έν τη θλίψει καὶ έν τη βασιλεία καὶ ὑπομονή Ἰησοῦ Χριστοῦ, έγενόμην έν τη νήσιο τη καλουμένη Πάτμω, δια του λόγον του Θεού, και δια την μαρτυρίαν 10 Ιησού Χριστού. Έγενόμην έν πνεύματι έν τη κυριακή ήμέρη καί 11 ήκουσα ὑπίσω μου φωνὴν μεγάλην, ὡς σάλπιγγος, λεγούσης, Έγώ είμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος καὶ, Ὁ βλέπεις γράψον είς βιβλίον, καὶ πέμψον ταῖς ἐπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν Ασία, είς Εφεσον, καὶ είς Σμύρναν, καὶ είς Πέργαμον, καὶ είς Θυάτειρα, καὶ είς 12 Σάρδεις, καὶ είς Φιλαδέλφειαν, καὶ είς Λαοδίκειαν. Καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν, ἥτις ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ καὶ ἐπιστρέψας 13 είδον ἐπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, καὶ ἐν μέσφ τῶν ἐπτὰ λυχνιῶν ὅμοιον υἰῷ ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη, καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς 14 μαστοῖς ζώνην χρυσῆν, ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αὶ τρίχες, λευκαὶ ωσεὶ ἔριὑν λευκὸν, ὡς χιών, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ, ὡς φλὺξ 15 πυρός, καὶ οἱ πόρες αὐτοῦ ομοιοι Χαγκογιβανώ, ὡς ἐν καμίνώ 16 πεπηρωμένοι, καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ, ὡς φωνὴ ἡρατων πογγων, καὶ ποτήρη, και πορώμενοι πογγωνού, καὶ ποτήρη, και περισμένου πογγων. καὶ ποτήρη, και πορώμενοι πογγωνού καὶ καὶ προτήρη καὶ ποτήρη καὶ αὐτοῦν καὶ ἡ φωνὰ αὐτοῦν ὡς φωνὰ ὑρατων πογγων. καὶ ποτήρη καὶ αὐτοῦν καὶ οἰς καὶ οἰς καὶ οἰς οἰς ποτήρη καὶ αὐτοῦν καὶ οἰς καὶ οἰς ποτήρη καὶ αὐτοῦν ποτήρη καὶ έχων έν τη δεξιά αὐτοῦ χειρὶ ἀστέρας ἐπτά καὶ έκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ρομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη καὶ ἡ ὅψις αὐτοῦ, 17 ώς ὁ ήλιος φαίνει έν τη δυνάμει αὐτοῦ. Καὶ, ὅτε εἶδον αὐτὸν, έπεσα πρός τους πόδας αὐτοῦ, ως νεκρός καὶ ἐπέθηκε τὴν δεξιὰν αὐτου χείρα έπ' έμὲ, λέγων μοι, Μη φοβού έγω είμι ὁ πρώτος καὶ ὁ έσ-18 χατος, καὶ ὁ ζων, καὶ ἐγενόμην νεκρὸς, καὶ ίδοὺ, ζων είμὶ είς τοὺς αίωνας των αίωνων. αμήν. καὶ έχω τὰς κλεῖς τοῦ άδου καὶ τοῦ θα-19 νάτου. Γράψον α είδες, και α είσι, και α μέλλει γίνεσθαι μετα ταυτα 20 τὸ μυστήριον τῶν ἐπτὰ ἀστέρων, ὧν εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ

Ver. 6. R. βασ. καί. G. K. S. βασιλείαν.—8. άρχη καὶ τέλος. Omitted by G. S., and bracketed by K.—9. ὁ καὶ ἀδ. G. K. S. omit καὶ, and also ἐν τῷ.—11. ἐγώ εἰμι κ. τ. λ. This clause is omitted by G. K. S. and also, ταῖς ἐν Ασια.—17. χεῖρα. Omitted by G. S.; and bracketed by K. So likewise μοι after λέγων, and άμην after αίώνων in the next verse.

Ver. 6. & iποίησεν. For δς iπ.

Ver. 7. iξεκίντησαν. Compare Zech. xii.

10. John xix. 37.—Of the verb κόπτειν, see God. Compare Eph. vi. 17. Heb. iv. 12.

on Matt. xi. 17.

Ver. 12. βλίπειν φωνήν. Similar figures are meaning.

τας έπτα λυχνίας τας χρυσας οι έπτα αστέρες, αγγελοι των έπτε έκκλησιών είσι' καὶ αὶ ἐπτὰ λυχνίαι, ᾶς είδες, ἐπτὰ ἐκκλησίαι εἰσί.

2. ΤΩι ἀγγέλω της Εφεσίνης εκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ο κρετων τους έπτα αστέρας έν τη δεξιά αυτου, ο περιπατών έν μέσω των έπιλ λυχνιών τών χρυσών, Οίδα τὰ έργα σου, καὶ τὸν κόπον σου, καὶ τὴν? ύπομονύν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνη βαστάσαι κακοὺς, καὶ ἐπειράσω τοὺς φάσκοντας είναι ἀποστόλους, και ούκ είσι, και εύρες αὐτοὺς ψευδιίς καὶ έβάστασας, καὶ ὑπομυνὴν ἔχεις, καὶ διὰ τὸ ὄνομά μου κεκοπίακας,3 καὶ οὐ κέκμηκας. 'Αλλ' ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώ-4 την άφηκας. Μνημόνευε ουν πόθεν έκπέπτωκας, και μετανόησον, και : τα πρώτα έργα πυίησον' εί δε μή, ερχομαί σοι ταχύ, και κινήσω τήν λυχνίαν σου έκ τοῦ τύπου αὐτῆς, έαν μη μετανοήσης. Αλλα τοῦτο έχεις, δ ότι μισείς τὰ έργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ κάγὼ μισῶ. Ὁ έχων οίς,? ακουσάτω τι το πνευμα λέγει ταις εκκλησίαις. Τω νικώντι δώσω αυτή φαγείν έκ του ξύλου της ζωής, ο έστιν έν μέσφ του παραδείσου του θεού.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας Σμυρναίων γράψον, Τάδε λέγει ὁ 8 πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὓς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν, Οἰδά σου τὰ ἐργα 9 καὶ την θλίψιν καὶ την πτωχείαν, (πλούσιος δὲ εί') καὶ την βλασφημίαν των λεγόντων Ιουδαίους είναι έαυτούς, και ούκ είσιν, άλλά σν ναγωγή του Σατανά. Μηδέν φυβου α μέλλεις πάσχειν ίδου, μέλ-10 λει βαλείν έξ ύμων ο διάβολος είς φυλακήν, ίνα πειρασθήτε καὶ έξετε θλίψιν ήμερων δέκα. Γίνου πιστός άχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον της ζωής. Ο έχων ους, ακουσάτω τί το πνευμα λέγει ταις 11 | έκκλησίαις. Ο νικών ου μη άδικηθη έκ του θανάτου του δευτέρου.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ 12 έχων την ρομφαίαν την δίστομον την όξειαν, Οίδα τα έργα σου, καί 18 που κατοικείς, όπου ο θρόνος του Σατανά και κρατείς το όνομά μου, καὶ οὺκ ήρνήσω την πίστιν μου, καὶ έν ταῖς ήμέραις έν αῖς Αντίπας ο μάρτυς μου ὁ πιστὸς, ος ἀπεκτάνθη παρ' ὑμίν, ὅπου κατοικεί ὁ Σατανάς. Άλλ' έχω κατά συυ όλίγα, υτι έχεις έκει κρατούντας την διδαχήν 14 Βαλαάμ, ος έδίδασκεν τω Βαλάκ βαλείν σκάνδαλον ένώπιον των υίων

Ver. 3. κεκοπ. G. S. οὐκ ἐκοπίασας. Al. οὐ κεκοπίακας.—7. τοῦ Θεοῦ. G. K. S. sid μου.--10. 8. βάλλειν.

CHAP. IL. Ver. 1. τῷ ἀγγίλφ. Some Ver. 9. 'Ioudaioug. The Judainers, wh suppose that Timothy was still bishop, or the system was a compound mixture of Judaism, Angel of the Church of Ephesus: but most Christianity, and Platonism. probably Onesimus, the bishop mentioned by Ignatius, had succeeded Timothy.

sion in religious fervour gradually sunk into fered martyrdom in the year 107, ten year total forgetfulness; and the once magnificent afterwards. Smyrns is still celebrated for city of Epheras has fallen amid the general the extent of its commerce, and the wealth ruin of the Greek empire,

Ver. & Nikolatrav. A branch of the rivác. Gnostics. See on Acts vi. 5.

Ver. 10. yuepwy disa. That is ten yeers Polycarp, who was bishop of Smyrns at the Ver. 4. ἀγάπην πρώτην. This declen- time when the Apocalypee was written, sufof its inhabitants.—With it vuor, supply

Ver. 14. την διδαχήν Βαλαάμ.

15 Ισραήλ, φαγείν είδωλόθυτα καὶ πορνεύσαι. Οὕτως ἔχεις καὶ σὰ κρα16 τοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν Νικολαϊτῶν, ὁ μισῶ. Μετανόησον εί δὲ μὴ, έρχομαί σοι ταχύ, καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν έν τῷ ρομφαία τοῦ στόμα-17 τός μου. 'Ο έχων ούς, ακουσάτω τί τὸ πνεύμα λέγει ταῖς έκκλησίαις'

Τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἀπὸ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψὴφον ὅνομα καινὸν γεγραμμέ-

νον, ο οὐδείς έγνω εί ηη ο λαμβάνων.

18 ΚΑΙ τῷ ἀγγέλψ τῆς έν θυατείροις ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ο υίος του Θεού, ο έχων τους οφθαλμούς αὐτού ώς φλόγα πυρος, καὶ 19 οι πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνψ, Οἰδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν διακονίαν, καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ τὰ 20 έργα σου, καὶ τὰ έσχατα πλείονα τῶν πρώτων. 'Αλλ' έχω κατὰ σοῦ ολίγα, ότι έας την γυναϊκα Ίεζαβηλ, την λέγουσαν έαυτην προφητιν, διδάσκειν καὶ πλανᾶσθαι έμους δούλους, πορνεύσαι καὶ είδωλόθυτα φα-21 γείν. Καὶ έδωκα αὐτῆ χρόνον, ίνα μετανοήση έκ τῆς πορνείας αὐτῆς, 22 καὶ οὐ μετενόησεν. Ίδοὺ, έγω βάλλω αὐτὴν είς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς είς θλίψιν μεγάλην, έὰν μὴ μετανοήσωσιν έκ τῶν 23 έργων αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ έν θανάτψ καὶ γνώσονται πάσαι αὶ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ είμι ὁ ἐρευνῶν νεφρούς καὶ καρδίας. 24 καὶ δώσω ὑμίν ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. Ύμίν δὲ λέγω καὶ λοιποίς τοίς έν θυατείροις, όσοι οὐκ έχουσι την διδαχην ταύτην, καὶ οίτινες ουκ έγνωσαν τὰ βάθη τοῦ Σατανᾶ, ως λέγουσιν, Οὐ βαλῶ ἐφ΄ -26 ύμας αλλο βάρος πλην, ο έχετε, κρατήσατε, αχρις ού αν ήξω. Καὶ ο νικών και ο τηρών άχρι τέλους τα έργα μου, δώσω αὐτῷ εξουσίαν έπὶ 27 των έθνων, καὶ ποιμανεί αὐτοὺς έν ράβδω σιδηρά, ως τὰ σκεύη τὰ κερα-28 μικά συντρίβεται, ώς κάγω είληφα παρά του πατρός μου και δώσω 29 αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν. Ο ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταις έκκλησίαις.

Ver, 15. των. N. S. omits the article.—8 μισω. G. K. S. ο μοίως.—16. G. K. S. μετανόησον ούν.—17. φαγείν άπό. Wanting in G. K. S.—18. τούς όφθ. αὐτοῦ. G. S. omit abrov, and K. brackets it.—19. rai ra lox. G. K. S. are without the copula. -22. κλίνην. Cod. Α. φυλακήν.-24. καὶ οἴτινες. G. K. S. wants καί.

2 Pet. il. 15. The church of Pergamos was cam fiminam, que, quod didicerat a Nicolaitis, enabled to withstand the attacks of heresy; in sociesiam latenter introducebat. and at this day the Christian church there is in a flourishing state.

Ver. 17. respuppivou. The manna was enclosed in the ark of the covenant.—A white stone (ψήφος λευκή) was a pledge of acquittel. Ovid. Met. XV. 41. Mos erat antiquis nivele atrisque lapillis. His damnare reos, illis absolvere culpa.—In ovoµa kaivov there is a reference to the recent establishment of Christianity in the world. Compare Rev. iii. 12. v. 9.

Ver. 20. Ίεζαβήλ. Tertullian:—Hæreti-

Ver. 22. sig khirny. Upon a bed of sick-

Ver. 28. doripa mpuivov. That is, Christ himself, as in Rev. xxii. 16. The meaning is, that he will abide with those who stand firm against persecution, and make them eventually triumph over the heathen, who will be broken in pieces like a potter's vessel. Thyatira is still a place of some importance. See on Acts xvi. 14. The Armenian Christians have a church there.

3. Καὶ τῷ ἀγγέλψ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει! ο έχων τὰ έπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἐπτὰ ἀστέρας, Οίδά τοι τὰ ἔργα, ὅτι τὸ ὅνομα ἔχεις ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εί. Γίνου γρηγορών,? και στήριξον τὰ λυιπὰ, ἃ μέλλει ἀποθανείν οὐ γὰρ ευρηκά σου τὰ έργα πεπληρωμένα ένώπιον τοῦ Θεοῦ. Μνημόνευε οὖν πῶς είληψας 3 και ήκουσας, και τήρει, και μετανόησον. Έαν ουν μη γρηγορήσης, ήξω έπὶ σὲ ώς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνώς ποίαν ωραν ήξω έπὶ σέ. Έχεις ι ολίγα ονόματα καὶ έν Σάρδεσιν, α οὐκ έμόλυναν τὰ ἰμάτια αὐτων καὶ περιπατήσουσι μετ' έμου έν λευκοίς, ότι άξιοί είσιν. Ο νικών, ούτος 5 περιβαλείται έν ίματίοις λευκοίς και ού μη έξαλείψω το όνομα αντού έκ της βίβλου της ζωής, και έξομολογήσομαι το δνομα αυτου ένωπων του πατρός μου, καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτου. Ο ἔχων οὖς, δ ακουσάτω τί τὸ πνευμα λέγει ταις έκκλησίαις.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφεία ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει? ό άγιος ό άληθινός, ό έχων την κλείδα του Δαβίδ, ό άνοίγων καί ούδεις κλείει, και κλείει και ούδεις ανοίγει, Οιδά σου τα έργα ίδου, 8 δέδωκα ένώπιον σου θύραν ανεφγμένην, και ούδεις δύναται κλείσαι αν τήν' ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οἰκ ηρνήσω το ονομά μου. Ίδου, δίδωμι εκ της συναγωγής του Σατανά, 9 των λεγόντων εαυτούς Ιουδαίους είναι, και ούκ είσιν, άλλα ψεύδονται. ίδου, ποιήσω αυτούς ίνα ήξωσι και προσκυνήσωσιν ένωπιον των ποδών σου, καὶ γνωσιν ὅτι ἐγω ἡγάπησά σε' ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τκ ١٥ ύπομονης μου, κάγώ σε τηρήσω έκ της ώρας του πειρασμού της μελλούσης έρχεσθαι έπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικούντας έπὶ τῆς γῆς. Ίδου, έρχομαι ταχύ κράτει ο έχεις, ενα μηδείς λάβη !! τον στέφανόν σου. ο νικών, ποιήσω αυτον στύλον έν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ 12 μου, καὶ ἔξω ου μη έξέλθη ἔτι, καὶ γράψω ἐπ' αυτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὅνομα τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἱερουσαλημ, η καταβαίνει έκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. Ο έχων ούς, ακουσάτω τί τὸ πνευμα λέγει ταις έκκλη-15 σίαις.

Ver. 1. τὸ ὅνομα. No article in G. K. S.—2. τὰ ἔργα. Some MSS. want τά. G. K. S. τοῦ θ. μου.—3. ἰπὶ σὲ ώς κλ. Κ. encloses ἱπὶ σὲ within brackets.—4. G. K. S. ἀλλ' ἔχεις δλίγα ὁν. ἐν Σ.—8. G. K. S. ἢν οὐδείς.—11. ἱδού. Omitted by G. K. S.

a Christian is now to be found in the neigh- in consequence of the ravages of a recent bourhood of Sardis; and all that remains of earthquake. At present the Philadelphian the ancient city are a few crumbling ruins, af- Christians have twenty-five places of public fording a melancholy proof of the fulfilment worship, with a resident bishop, and numeof this denunciation.

Ver. 7. κλείδα τοῦ Δαβίδ. Compare Isa. xxii. 22.

Ver. 8. θύραν ἀνεφγμένην. See on time. Acts xvi. 27. In the next clause there may

CHAP. III. Ver. 3. laν οῦν κ. τ. λ. Not be an allusion to the deserted state of the city, rous clergy.

Ver. 9. didupt. I deliver. Some of the heretics renounced their errors about this

Καὶ τῷ ἀγγέλῷ τῆς ἐκκλησίας Λαοδικέων γράψον, Τάδε λέγει ὁ Αμην, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινὸς, ἡ ἀρχη της κτίσεως τοῦ Θιοῦ, 15 Οίδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὖτε ψυχρὸς εἶ, οὖτε ζεστός ὅφελον ψυχρὸς εἴης, 16 ή ζεστός ούτως ότι χλιαρός εί, καὶ ούτε ψυχρός ούτε ζεστός, μέλλω 17 σε έμέσαι έκ του στόματός μου ότι λέγεις, Ότι πλούσιός είμι, καί πεπλούτηκα, και οὐδενὸς χρείαν έχω, και οὐκ οίδας ὅτι σὰ εί ὁ ταλαί-18 πωρος καὶ έλεεινὸς, καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός. Συμβουλεύω σοι αγοράσαι παρ έμου χρυσίον πεπυρωμένον έκ πυρός, ίνα πλουτήσης καὶ ιμάτια λευκά, ίνα περιβάλη, καὶ μη φανερωθη ή αίσχύνη της γυμνότητός σου καὶ κολλούριον έγχρισον τοὺς ὀφθαλμούς σου, ίνα 19 βλέπης. Έγω, όσους έαν φιλώ, έλέγχω και παιδεύω ζήλωσον ούν, 20 καὶ μετανόησον. Ίδου, έστηκα έπὶ την θύραν, καὶ κρούω έάν τις ακούση της φωνής μου, καὶ ἀνοίξη την θύραν, είσελεύσομαι προς αὐ-21 τον, και δειπνήσω μετ' αὐτοῦ, και αὐτὸς μετ' έμοῦ. 'Ο νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' έμοῦ έν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κάγὼ ένίκησα καὶ έκάθισα 22 μετά τοῦ πατρός μου έν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί το πνεύμα λέγει ταίς έκκλησίαις.

4. ΜΕΤΑ ταῦτα είδον, καὶ ίδοὺ, θύρα ηνεψημένη έν τῷ οὐρανῷ, καὶ ή φωνή ή πρώτη, ην ήκούσα, ώς σάλπιγγος λαλούσης μετ' έμου, λέ-2 γουσα, 'Ανάβα ώδε, και δείξω σοι α δεί γενέσθαι μετα ταυτα. Και εὐθέως έγενόμην έν πνεύματι καὶ ίδοὺ, θρόνος έκειτο έν τῷ οὐρανῷ, καὶ 3 έπὶ τοῦ θρόνου καθήμενος. Καὶ ὁ καθήμενος ην ὅμοιος ὁράσει λίθφ ίασπιδι και σαρδίνω και ίρις κυκλύθεν του θρόνου όμοια όράσει σμα-4 ραγδίνω. Και κυκλόθεν του θρόνου θρόνοι είκοσι και τέσσαρες καί έπι τους θρύνους είδον τους είκοσι και τέσσαρας πρεσβυτέρους καθημένους, περιβεβλημένους έν ιματίοις λευκοίς, και έσχον έπι τας 5 κεφαλάς αὐτῶν στεφάνους χρυσούς. Καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπυρεύονται αστραπαί, και βρονταί, και φωναί και έπτα λαμπάδες πυρός καιόμεναι 6 ενώπιον του θρόνου, αι είσι τὰ επτὰ πνεύματα του Θεου και ένώπιον

Ver. 15. είης G. K. S. ής.—20. G. S. καὶ είσελεύσομαι. CHAP. IV. Ver. 1. G. S. άνεψημένη.—3. ήν δμοιος. G. S. omit ήν.—4. είδον τούς Omitted by G. K. S.; as also και before ίσχον.—5. ενώπιον τ. θρ. G. S. add αύτου.

produced by lukewarm water. The ruin of by the sounding of as many trumpets; and Laodices is perhaps the most complete of all the last of them again introducing another the Apocalyptic churches. While its ruins series of events, indicated by pouring out the attest its former magnificence, they are at the contents of seven vials. These three septesame time a signal proof of the sure fulfil- naries comprise the entire prophecy. ment of God's threatened vengeance.

CHAP. IV. Ver. 1. & δεῖ γενέσθαι. This the covenant with Noah. is the commencement of the second portion of the prophecy, which is contained in the elders symbolise the church of Christ, as com-Book scaled with seven scale (v. 1). As each posed of Jews and Gentiles, represented by seal is opened in succession, some important the twelve Patriarchs and the twelve Apostles change is revealed; the seventh branching off respectively. Compare Matt. xix. 28.

Ver. 16. ἐμέσαι. In allusion to the effect into seven connecting particulars, announced

Ver. 8. lpic. A rainbow was the token of

Ver. 4. πρεσβυτέρους. The twenty-four

του θρόνου θάλασσα υαλίνη υμοία κρυστάλλω. Καὶ έν μέσω του θρόνου, καὶ κύκλω του θρόνου, τέσσαρα ζωα γέμοντα όφθαλμων έμπροσθεν και οπισθεν. Και τὸ ζωον τὸ πρωτων ομοιον λέοντι, και τὸ δεύτεροι; ζωον ομοιον μόσχω, και το τρίτον ζωον έχον το πρόσωπον ως άνθρωπος, και τὸ τέταρτον ζωον ομοιον αξτώ πετωμένω. Και τέσσαρα ζω, 8 εν καθ' εαυτό, είχον άνα πτέρυγας εξ κυκλόθεν, και έσωθεν γέμοντα όφθαλμων, καὶ ἀνάπαυσιν οὺκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, λέγοντα, Αγιος, αγιος, αγιος, Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ήν καὶ ὁ ῶν καὶ ύ έρχόμενος. Καὶ όταν δώσουσι τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εύχαρω-9 τίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, τῷ ζῶντι είς τοὺς αίῶνας τῶν αίώνων, πεσούνται οι είκοσι και τέσσαρες πρεσβύτεροι ένώπιον του καθημένου 10 έπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσι τῷ ζῶντι είς τοὺς αίωνας τῶν αίωνων, καὶ βαλούσι τοὺς στεφάνους αὐτών ένώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες, "Αξιος εί, Κύριε, λαβείν την δόξαν και την τιμην και την δύνα-11 μιν ότι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου είσί, καὶ ἐκτίσθησαν.

5. ΚΑΙ είδον, επί την δεξιαν του καθημένου έπι του θρόνου, βι-ι βλίον γεγραμμένον έσωθεν και όπισθεν, κατεσφραγισμένον σφοαγισιν έπτά. Καὶ είδον ἄγγελον ισχυρον, κηρύσσοντα φωνή μεγάλη, Τίς ίσ-? τιν άξιος ανοίξαι το βιβλίον, και λύσαι τας σφραγίδας αὐτού; Καίδ ούδεις ήδύνατο έν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ έπι της γης, οὐδὲ ὑποκάτω της γης, ανοίξαι το βιβλίον, ούδε βλέπειν αὐτό. Και έγω έκλαιον πολλά, όπι ούδεις άξιος εύρέθη ανοίξαι και αναγνώναι το βιβλίον, ούτε βλίτεν αὐτό. Καὶ εἴς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι, Μη κλαῖε ἰδοὺ, ἐνίκησει 5 ό λέων ό ῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαβίδ, ἀνοίξαι τὸ βιβλίον καὶ λύσαι τὰς ἐπτὰ σφραγίδας αὐτοῦ. Καὶ είδον, καὶ ίδοὺ, ἐν μέσψο του θρόνου και των τεσσάρων ζώων, και έν μέσφ των πρεσβυτέρων, αρνίον έστηκος ως εσφαγμένον, έχον κέρατα έπτα και όφθαλμούς έπτα, οί είσι τὰ έπτὰ τοῦ Θεοῦ πνεύματα, τὰ ἀπεσταλμένα είς πάσαν την γην. Καὶ ήλθε, καὶ είληφε τὸ βιβλίον έκ της δεξιάς του καθημένου έπὶ τοῦ?

simply cherubinus; but perhaps the four great ing to heaven through the redemption by divisions of mankind are signified :—the Jews, Christ being the Lion of Judah (Rev. v. 5); retrospective efficacy of the atonement. the Pagans, among whom the ox was one of the earliest objects of idolatrous worship; the on Rev. i. 4. The pouring out of the Spirit Saracens, who had a face as a man (Rev. ix. upon all flesh is perhaps indicated. See Jac 7); and the Romans, i. e. the Western ii. 26. Acts ii. 17; and compare Zeck. iv. 10. Christians, whose standard was an eagle,

Ver. 6. rissapa Zwa. Some understand Their wings may indicate the power of attain-Christ; and their eyes to the prospective and

CHAP. V. Ver. 6. entà nveupara. Se

Ver. 6. G. S. insert ώς, which they omit in the next verse, where R. K. have ώς ανθρωπος.—8. τ. ζωα. G. K. S. prefer τά. Chap. V. Ver. 1. S. δπισθεν έξωθεν. -2. G. K. S. λυ φωνή μεγ. K. encloses έστιν within brackets.—3. έν τψ ούρ. G. K. S. add avw. -4. kal avayvavac. Omitted by G. K. S. -5. 6 av ek. 7. 4. I. The same omit ων, and also λῦσαι.—7. τό βιβλίον. Sometimes wanting.

16 πέτρας των ορέων, και λέγουσι τοις όρεσι και ταις πέτραις, Πέσετε έφ ήμας, και κρύψατε ήμας από προσώπου του καθημένου έπι του 17 θρόνου, καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη της όργης αὐτοῦ, καὶ τίς δύναται σταθήναι;

7. Καὶ μετὰ ταῦτα είδον τέσσαρας ἀγγέλους ἐστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας της γης, κρατούντας τούς τέσσαρας ανέμους της γης, ίνα μη πνέη άνεμος έπι της γης, μήτε έπι της θαλάσσης, μήτε έπι 2 παν δένδρον. Καὶ είδον αλλον αγγελον αναβάντα απο ανατολης ήλίου, έχοντα σφοαγίδα Θεού ζώντος και έκραξε φωνη μεγάλη τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις, οῖς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν 3 γην καὶ την θάλασσαν, λέγων, Μη άδικήσητε την γην, μήτε την θάλασσαν, μήτε τὰ δένδρα, ἄχρις οῦ σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ 4 ήμων έπὶ των μετώπων αὐτων. Καὶ ήκουσα τὸν ἀριθμὸν των έσφρανισμένων, ρμό χιλιάδες έσφραγισμένοι έκ πάσης φυλής υίων Ισραήλ. 5 εκ φυλης Ιούδα, ιβ΄ χιλιάδες εσφραγισμένοι εκ φυλης Ρουβην, ιβ΄ χιλιάδες εσφραγισμένοι εκ φυλης Γάδ, ιβ΄ χιλιάδες εσφραγισμένοι 6 έκ φυλής Ασήρ, ιβ χιλιάδες έσφραγισμένοι έκ φυλής Νεφθαλείμ, ιβ΄ χιλιάδες έσφραγισμένοι έκ φυλης Μανασσή, ιβ΄ χιλιάδες έσφρα-7 γισμένοι έκ φυλής Συμεών, ιβ΄ χιλιάδες έσφραγισμένοι έκ φυλής Δευί, ιβ΄ χιλιάδες έσφραγισμένοι έκ φυλής Ισαχάρ, ιβ΄ χιλιάδες έσ-8 φραγισμένοι έκ φυλης Ζαβουλών, ιβ΄ χιλιάδες έσφραγισμένοι έκ φυλής Ίωσηφ, ιβ΄ χιλιάδες έσφραγισμένοι έκ φυλής Βενιαμίν, ιβ΄ χιλιάδες έσφραγισμένοι.

Μετά ταῦτα είδον, καὶ ίδοὺ, ὅχλος πολὺς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν ουδείς ηδύνατο, έκ παντός έθνους και φυλών και λαών και γλωσσων, έστωτες ένωπιον του θρόνου καὶ ένωπιον του άρνίου, περιβεβλη-

10 μένοι στολάς λευκάς, και φοίνικες εν ταις χερσίν αὐτών και κράζοντες φωνη μεγάλη, λέγοντες, Ἡ σωτηρία τῷ Θεῷ ἡμῶν τῷ καθη-1 1 μένω έπὶ τοῦ θρόνου, καὶ τῷ ἀρνίω. Καὶ πάντες οι ἄγγελοι ἐστήκεσαν κύκλψ του θρόνου και των πρεσβυτέρων και των τεσσάρων ζώων, και έπεσον ένώπιον τοῦ θρόνου έπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ

12 Θεφ, λέγοντες, 'Αμήν' ή εὐλογία, καὶ ή δύξα, καὶ ή σοφία, καὶ ή εὐχαριστία, καὶ ή τιμη, καὶ ή δύναμις, καὶ ή ίσχυς, τῷ Θεῷ ήμῶν είς

1 3 τους αίωνας των αίωνων. Αμήν. Καὶ ἀπεκρίθη είς έκ των πρεσβυτέρων, λέγων μοι, Ούτοι οι περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς, τί-

Ver. 1. S. μετά τοῦτο.—3. ἄχρις οὐ. Some MSS. omit οὖ. —12. 'Αμήν. Enclosed in brackets by K.

Ver. 10. ή σωτηρία το θεώ. That is,

CHAP. VII. Ver. 1. μετά ταῦτα είδον κ. τ. λ. The vision proceeds with the admis- blems of triumphant joy. See Levil. xxiii. sion of believers into their portion of ever- 40. Matt. xxi. 8. lasting blessedness: the Jewish converts being scaled first. Of course the numbers are not our salvation is owing to God. to be considered as definite.

Ver. 9. poivikeg. Palm-branches were em-

καθήμενος έπ' αὐτῷ έχων ζυγὸν έν τη χειρί αὐτοῦ. Καὶ ήκουσα 🛶 6 νην έν μέσφ των τεσσάρων ζώων λέγουσαν, Χοίνιξ σίτου δηναρίου, κώ τρείς χοίνικες κριθής δηναρίου και τὸ έλαιον και τὸν οίνον μη άδικήσης.

Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν τοῦ τε-ῖ τάρτου ζώου λέγουσαν, Έρχου καὶ βλέπε. Καὶ είδον, καὶ ίδοὺ, ίπτος 8 χλωρός, και ο καθήμενος έπάνω αυτου, ύνομα αυτώ ο θάνατος, και ο άδης ἀκολουθεί μετ' αὐτοῦ' καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἀποκτείναι ἐπὶ τὸ τέταρτον της γης έν ρομφαία, και έν λιμφ, και έν θανάτφ, και ύποτών

θηρίων της γής.

Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγίδα, είδον ὑποκάτω τοῦ θυσιασ-9 τηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ την μαρτυρίαν, ην είχον και έκραζον φωνή μεγάλη, λέγοντες, Έως 10 πύτε, ο δεσπότης ο άγιος και ο άληθινος, ου κρίνεις και έκδικείς το αίμα ήμων άπο των κατοικούντων επί της γης; Καὶ εδόθησαν εκάσ-11 τοις στολαί λευκαί, και έρρέθη αὐτοῖς ΐνα ἀναπαύσωνται έπι χρόνον μικρον, έως ου πληρωθώσι και οι σύνδουλοι αυτών και οι άδελφοι αντων, οι μέλλοντες αποκτείνεσθαι ως και αυτοί.

Καὶ είδον ὅτε ήνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν ἔκτην, καὶ ίδοὺ, σεισμὸς μέ-12 γας έγένετο, καὶ ὁ ἣλιος έγένετο μέλας ώς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη έγένετο ως αίμα, και οι αστέρες του ουρανού έπεσαν είς την γήν, 13 ώς συκή βάλλει τους ολύνθους αυτής υπό μεγάλου ανέμου σειομένι και ο ούρανος απεχωρίσθη ώς βιβλίον είλισσόμενον, και παν όρος και 14 νησος έκ των τόπων αὐτων ἐκινήθησαν καὶ οι βασιλείς της γης καὶ οί 15 μεγιστάνες, και οι πλούσιοι και οι χιλίαρχοι και οι δυνατοί, και τος δούλος καὶ πᾶς έλεύθερος, ἔκρυψαν ἐαυτούς είς τὰ σπήλαια καὶ είς τὰς

Ver. 8. μετ' αὐτοῦ. G. K. S. αὐτῷ. The same omit ἀποκτεῖναι.—11. ἐδόθησαν ἐκάστοις. Κ. ἐκάστω, which G. S. omit, as also μικρόν.—R. πληρώσονται. G. S. πληρώσωσι.—12. ίδού. Omitted by G. K. S.—14. ο ούρανός. The same are without the article.

plies the bondoge of ignorance and superstition.

denarius, which was a labourer's daily hire practised under the tyrannous dominion of (Matt. xx. 2), twenty chanices of wheat Papal Rome. Compare Ezek. xiv. 21. could be bought; so that a single chanix at _ Ver. 9. iopaquiver did tor hoper s. t. h. that price indicates great scarcity; and a like Here a new subject presents itself, and the demand for three chanices of barley would be vision evidently relates to the martyrs; inequally exorbitant. Religious dearth is, however, intended. Compare Amos viii. 11. The clause κ) τὸ ἐλαιον κ. τ. λ. is directed against sake of Christ. the impious practice of falsifying the Scriptures for the purpose of giving a colour to particular tenets, which prevailed in the period marked out. With the symbol of oil and wine, compare Isa. lv. 1.

Ver. 8. ϊππος χλωρός κ. τ. λ. This 🕬 is referred to the propagation of the Moham-Ver. 6. δηναρίου. Subaud. άντί. For a medan faith by the sword, and the cruelties

> cluding all those, of every age, who have laid down, or shall lay down, their lives for the

> Ver. 12. idoù, σεισμός κ. τ. λ. The mos obvious interpretation of this seal is that which explains it of the day of judgment, and the final triumph of the Gospel Compare Matt. xxiv. 29. Luke xxiii. 30.

16 πέτρας των ορέων, και λέγουσι τοις όρεσι και ταις πέτραις, Πέσετε έφ ήμας, και κρύψατε ήμας από προσώπου του καθημένου έπι του 17 θρόνου, καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου. ὅτι ቭλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη

της όργης αὐτοῦ, καὶ τίς δύναται σταθηναι;

7. Καὶ μετὰ ταῦτα είδον τέσσαρας ἀγγέλους ἐστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας της γης, κρατούντας τους τέσσαρας ανέμους της γης, ίνα μη πνέη ανεμος έπι της γης, μήτε έπι της θαλάσσης, μήτε έπι 2 παν δένδρον. Καὶ είδον αλλον αγγελον αναβάντα απὸ ανατολης ήλίου, έχοντα σφοαγίδα Θεού ζωντος και έκραξε φωνη μεγάλη τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις, οῖς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν 3 γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, λέγων, Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν, μήτε τὴν θά-λασσαν, μήτε τὰ δένδρα, ἄχρις οὐ σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ 4 ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφρανισμένων, ρμό χιλιάδες έσφραγισμένοι έκ πάσης φυλής υίων Ισραήλ. 5 εκ φυλης Ιούδα, ιβ΄ χιλιάδες εσφραγισμένοι εκ φυλης 'Ρουβην, ιβ΄ χιλιάδες έσφραγισμένοι έκ φυλής Γάδ, ιβ΄ χιλιάδες έσφραγισμένοι δέκ φυλής Ασήρ, ιβ χιλιάδες έσφραγισμένοι έκ φυλής Νεφθαλείμ, β χιλιάδες εσφραγισμένοι έκ φυλής Μανασσή, ιβ χιλιάδες εσφρα-7 γισμένοι έκ φυλής Συμεών, ιβ΄ χιλιάδες έσφραγισμένοι έκ φυλής Λευί, ιβ΄ χιλιάδες έσφραγισμένοι έκ φυλής Ίσαχαρ, ιβ΄ χιλιάδες έσ-8 φραγισμένοι έκ φυλής Ζαβουλών, ιβ΄ χιλιάδες έσφραγισμένοι έκ φυλής Ίωσηφ, ιβ΄ χιλιάδες έσφραγισμένοι έκ φυλής Βενιαμίν, ιβ΄ χιλιάδες έσφραγισμένοι.

Μετά ταυτα είδον, καὶ ίδου, ὅχλος πολυς, ον ἀριθμησαι αυτόν ούδεις ηδύνατο, έκ παντός έθνους και φυλών και λαών και γλωσσων, έστωτες ένωπιον του θρόνου και ένωπιον του άρνίου, περιβεβλη-10 μένοι στολάς λευκάς, καὶ φοίνικες έν ταῖς χερσίν αὐτῶν' καὶ κράζοντες φωνή μεγάλη, λέγοντες, Η σωτηρία τῷ Θεῷ ἡμῶν τῷ καθη-11 μένψ έπὶ τοῦ θρόνου, καὶ τῷ ἀρνίψ. Καὶ πάντες οι ἄγγελοι ἐστήκεσαν κύκλψ του θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ έπεσον ενώπιον του θρόνου επί πρόσωπον αυτών, και προσεκύνησαν τῷ 2 θεφ, λέγοντες, 'Αμήν' ή ευλογία, και ή δύξα, και ή σοφία, και ή εὐχαριστία, και ή τιμή, και ή δύναμις, και ή ίσχυς, τῷ Θεῷ ήμῶν είς μωνας των αιώνων. Αμήν. Και απεκρίθη είς έκ των πρεσβυτέρων, λέγων μοι, Ούτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς, τί-

Ver. 1. S. μετά τοῦτο.—3. ἄχρις οὐ. Some MSS. omit οὖ. —12. 'Αμήν. Enclosed in brackets by K.

Ver. 10. η σωτηρία τῷ Θεῷ. That is,

CHAP. VII. Ver. 1. µετά ταῦτα είδον E. T. A. The vision proceeds with the admis- blems of triumphant joy. See Levil. xxiii. aion of believers into their portion of everlasting blessedness: the Jewish converts being sealed first. Of course the numbers are not our salvation is owing to God. to be considered as definite.

Ver. 9. poivikec. Palm-branches were em-40. Matt. xxi. 8.

νες είσὶ, και πόθεν ήλθον; Καὶ είρηκα αὐτῷ, Κύριε, σὸ οίδας. Καὶ εἰπέ 14 μοι, Ούτοι είσιν οι έρχόμενοι έκ της θλίψεως της μεγάλης, και έπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ έλεύκαναν στολὰς αὐτῶν έν τῷ αίματι τοῦ αρνίου. Δια τουτό είσιν ενώπιον του θρόνου του Θεού, και λατρεύ-15 ουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ του θρόνου σκηνώσει έπ' αὐτούς. Οὐ πεινάσουσιν έτι, οὐδὲ διψήσουσιν 16 έτι, ούδε μη πέση επ' αυτούς ο ηλιος, ούδε παν καυμα' ότι το άρνιον 17 τὸ ἀνὰ μέσυν τοῦ θρύνου ποιμανεί αὐτοὺς, καὶ ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ ζώσας πηγάς ύδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς παν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμών αύτων.

8. ΚΑΙ ότε ήνοιξε την σφραγίδα την εβδόμην, έγένετο σιγή έν τψ 1 ουρανώ ως ήμιώριον. Καὶ είδον τους έπτα αγγέλους, οι ένώπιον του? Θεού έστήκασι, καὶ έδόθησαν αὐτοῖς έπτὰ σάλπιγγες. Καὶ ἄλλος ἄγ-3 γελος ήλθε, καὶ έστάθη έπὶ τὸ θυσιαστήριον, έχων λιβανωτὸν χρυσούν καὶ έδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα δώση ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων έπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ένώπιον τοῦ θρόνου. Καὶ 4 ανέβη ο καπνος των θυμιαμάτων ταίς προσευχαίς των άγίων εκ χειρός του αγγέλου ένωπιον του Θεού. Και είληφεν ο αγγελος τον 5 λιβανωτόν, και έγέμισεν αυτόν έκ του πυρός του θυσιαστηρίου, καί έβαλεν είς την γην καὶ έγένοντο φωναὶ, καὶ βρουταὶ, καὶ άστραπαὶ, καὶ σεισμός.

Καὶ οι έπτὰ ἄγγελοι οι έχοντες τὰς έπτὰ σάλπιγγας ἡτοίμασεν δ έαυτούς, ίνα σαλπίσωσι. Καὶ ὁ πρῶτος ἄγγελος έσάλπισε, καὶ έγένετο ϊ χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα αίματι, καὶ έβλήθη είς την γην καὶ τὸ τρίτον των δένδρων κατεκάη, και πας χόρτος χλωρός κατεκάη. Καίδ

Ver. 14. Kupie. G. K. S. add mou. G. K. omit στολάς αὐτῶν. S. αὐτάς. CHAP. VIII. Ver. 6. οἱ ἔχοντες. R. does not repeat the article.—7. ὁ πρ. άγγ. G. S. omit άγγελος, and K. brackets it. G. K. S. εν αίματι. They also subjoin καὶ τὸ τρίτον τῆς γης κατεκάη.

pare Ps. xxiii. 1. Isa. xxv. 8.

That he might give it to the prayers, &c.; i. e. scribed under the seals.

that the prayers might have the effect of incense. The acceptableness of vital religion is trumpet, being a warlike instrument, forestell

resy and schism.

ing is doubtless, τὸ λιβανωτὸν and αὐτό. The masculine noun signifies incense, the men to apostatize. Land and sea, when thus neuter, a censer. Fire here denotes contention; and the angel's taking it from the altar, and custing it upon the earth, shows that the meant converts to the faith, in whom the troubles, represented by the voices, and the Gospel has taken root with greater or less thunderings, and the earthquakes, had their stability. The third part means a considerorigin in religious discord. Compare Luke able number. xii. 49. The import is analogous to that of

Ver. 17. ποιμανεί αὐτοὺς, κ. τ. λ. Com- the opening of the first seal; and the mnouncements of the four first trumpets seems CHAP. VIII. Ver. 3. "va δώση κ. τ. λ. to run parallel with periods of degeneracy de-

Ver. 7. εγένετο χάλαζα κ. τ. λ. Τω here opposed to the fatal consequences of he- the attacks of infidels upon Christians; and the first sound is supposed to announce the Ver. 5. του λιβανωτόν. The true read- storm of persecution in Judsea, represented by hail and fire mingled with blood, which caused opposed to each other, represent the Jews and Gentiles respectively. By trees and gran are

ο δεύτερος άγγελος έσάλπισε, και ώς ύρος μέγα πυρί καιόμενον έβλήθη 9είς την θάλασσαν καὶ έγένετο τὸ τρίτον της θαλάσσης αίμα καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῷ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχὰς, 10 καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρη. Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καί έπεσεν έκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστηρ μέγας, καιόμενος ὡς λαμπὰς, καὶ. έπεσεν έπι το τρίτον των ποταμών, και έπι τας πηγας των ύδάτων. 11 Καὶ τὸ ὅνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται Αψινθος, καὶ γίνεται τὸ τρίτον των ύδάτων είς ἄψινθον' καὶ πολλοὶ των ἀνθρώπων ἀπέθανον έκ των 12 ύδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν. Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ έπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου, καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης, καὶ τὸ τρίτον των αστέρων, ίνα σκοτισθη το τρίτον αυτών, και ή ήμέρα μη φαίνη το 13 τρίτον αὐτης, και ή νὺξ ὁμοίως. Και είδον, και ήκουσα ένὸς άγγέλου πετωμένου έν μεσουρανήματι, λέγοντος φωνή μεγάλη, Οὐαὶ, οὐαὶ, τοις κατοικούσιν έπὶ τῆς γῆς, έκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος

των τριών αγγέλων των μελλόντων σαλπίζειν.

1 9. ΚΑΙ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ είδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανού πεπτωκότα είς την γην, καὶ έδύθη αὐτῷ ή κλείς τού φρέατος 2 της αβύσσου. Καὶ ήνοιξε τὸ φρέαρ της αβύσσου καὶ ανέβη καπνὸς έκ του φρέατος. ώς καπνός καμίνου μεγάλης, και εσκοτίσθη ο ήλιος και 3 ο αὴρ έκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. Καὶ έκ τοῦ καπνοῦ έξηλθον ἀκρίδες εις την γην, και έδόθη αυταίς έξουσία, ως έχουσιν έξουσίαν οι σκορπίοι 4 της γης καὶ ἐρρέθη αὐταῖς, ίνα μη ἀδικήσωσι τὸν χόρτον της γης, ουδέ παν χλωρον, ουδέ παν δένδρον, εί μη τους ανθρώπους μόνους, οίτινες ούκ έχουσι την σφραγίδα του Θεού έπι των μετώπων αὐτων 5 και έδόθη αὐταῖς ΐνα μη ἀποκτείνωσιν αὐτοὺς, ἀλλ' ΐνα βασανισθῶσι μήνας πέντε καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν

Ver. 9. των εν τῷ θ. K. brackets this second των. Isa. vv. 10, 11. R. omits it.— 11. ο "Aψ. R. omits the article. CHAP. IX. Ver. 4. μόνους. Omitted by G. K. S.

is represented immensity of destruction caused blance is not so distinct. by Gentile persecution. By ships (ver. 9) are

Ver. 10. actip. A star denotes a teacher, this trumpet intimates the corruption of the rivers and fountains of life by the poisonous. So again in vv. 5. 10. doctrines of the early heretics: and the fourth Revelation.

CHAP. IX. Ver. 1. doripa. Either a

Ver. 8. δρος καιόμενον. Under this figure understood of the Gnostics; but the resem-

Ver. 1. καπνός. Smoke is emblematic of perhaps meant persons of eminence; as in Isa. deadly and infernal doctrines, which smother the light of pure religion.

Ver. 3. axpides. The Saracens came forth and a falling star an heretical teacher; so that as thick as a locust swarm; and their creed was as venomous as the sting of a scorpion.

Ver. 4. xóprov. See on Rev. viii. 7. The trumpet (ver. 12) announces the consequent Seal of God marks the sincere and devoted diminution of the bright light of the Gospel Christians, who were proof against the wiles of the impostor.

Ver. 5. uñvas nevre. Five prophetic tescher, as in Rev. vili. 10; and generally months, in which each day is to be taken for supposed to be Mohammed; or Satan himself, a year, will amount to a hundred and fifty who let loose the impostor upon the world, years; and during the first century and a half Compare ver. 11. The vision is sometimes from the rise of his religion, it was the policy

παίση ἄνθρωπον. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρω-6 ποι τὸν θάνατον, καὶ οὐχ εὐρήσουσιν αὐτόν καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ φεύξεται ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. Καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶτὶ ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωτα ἀνθρώπων, καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐ-8 τῶν ὡς λεόντων ἦσαν, καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἀρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. Καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις, καὶ κέντρα ἡν ἱι ν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν καὶ ἡ εξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε. Καὶ ἔχουσιν ἐφ' αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσ-11 σου, ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ 'Αβαδδὼν, καὶ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ ὅνομα εχει 'Απολλύων. 'Η οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν' ἰδοὺ, ἔρχονται ἔτι δύο οὐαὶ με-13 ταῦτα.

ΚΑΙ ὁ ἔκτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσ-13 σάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, λέγουσαν τῷ ἔκτῷ ἀγγέλῳ, ος εἶχε τὴν σάλπιγγα, Λῦσον τοὺς τέσσα-14 ρας ἀγγέλους, τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτη. Καὶ 15 ἐλύθησαν οὶ τέσσαρες ἄγγελοι, οὶ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὧραν καὶ ἡμέ-

Ver. 7. στ. ὅμοιοι χρ. G. K. S. στέφανοι χρυσοῖ.—10. Al. καὶ ἔχ. οὐρὰς ὁμ. στ. καὶ κίντρα, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξ. κ. τ. λ. S. places τοῦ before ἀδικήσα—11. S. ἔχουσαι

of Mohammed and his successors to make an exception in favour of Jews and Christians, who were allowed to retain their faith on submitting to his arms, and paying tribute. So many Christians, however, were seduced by the insidious promises of the impostor, and the rest were so completely addicted to the same impurities, that the Gospel seemed to be in danger, humanly speaking, of being extirpated.

Ver. 7. ἔπποις ἡτοίμ. εἰς πόλεμον. Mohammed propagated his religion by the sword: and the Saracen cavalry was very superior. The crowns, of which the qualifying particle ως indicates the deceptive value, are the promises of Paradise, which he made to those who fell in battle; and the faces of men and hair of women indicate the effeminate indulgences, of which his followers, men in appearance only, were permitted to partake.

Ver. 8. δδύντες ως λεόντων κ. τ. λ. Conquest and dominion was the real object of Mohammed's pretended mission.

Ver. 11. 'Aβαδδών. The Destroyer; of which the Greek synonym is 'Απολλύων.

Ver. 13, pwvnv µiav. The same voice.
This trumpet proceeds with the progress of

Mohammedanism; and the corrupt state of religion, crying to heaven from the four corners of the world, causes its desolating arms to be sent forth with unqualified fury. The period of conciliation was now passed; and the Saracen empire being firmly established, indulgence was no longer shown to the Christians, who were either compelled to renounce their religion, or submit to the most cruel barbarities. In the loosing of the four angels are indicated four distinct periods of Mohammedan invasion, marked in history by features of characteristic severity, and terminating in the total expulsion of Christianity from the East; A. D. 1453. Nothing more seems to be intimated by the mention of the river E^{a} . phrates, than that these invasions were to come from that quarter.

vers, men in appearto partake.

forwar κ. τ. λ. Conone prophetic years (containing three hundred and sixty days each), and a fraction; or about three hundred and sixty-eight ordinary year.

The Destroyer; of It has been supposed to foretell the duration of Mohammedan dominion, subsequent to the expulsion of Christianity from the East; with the progress of but the fulfilment of the prediction, being

ραν καὶ μηνα και ένιαυτον, ίνα ἀποκτείνωσι το τρίτον των ἀνθρώπων. ιδ καὶ ὁ ἀριθμὸς στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ δύο μυριάδες μυριάδων καὶ 17 ήκουσα τον άριθμον αὐτων. Καὶ οὕτως είδον τοὺς ἴππους έν τῷ ὁράσει, καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτων ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ νακινθίνους καὶ θειώδεις καὶ αὶ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ώς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. 18 Υπό των τριών τούτων απεκτάνθησαν το τρίτυν των ανθρώπων, έκ τοῦ πυρός καὶ έκ τοῦ καπνοῦ καὶ έκ τοῦ θείου, τοῦ έκπορευομένου έκ τῶν 19 στομάτων αὐτών. Αι γὰρ έξουσίαι αὐτών έν τῷ στόματι αὐτών είσι, και έν ταις ουραίς αυτών αι γάρ ουραί αυτών ομοιαι όφεσιν, έχουσαι 20 κεφαλάς, καὶ έν αὐταῖς άδικοῦσι. Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οῖ οὐκ απεκτάνθησαν έν ταις πληγαίς ταύταις, ούτε μετενόησαν έκ των έργων των χειρών αὐτών, ίνα μη προσκυνήσωσι τὰ δαιμόνια, καὶ είδωλα τὰ χρυσα καὶ τὰ ἀργυρα καὶ τὰ χαλκα καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, α οὖτε 21 βλέπειν δύναται, ουτε ακούειν, ουτε περιπατείν και ου μετενόησαν έκ των φόνων αὐτων, οὖτε έκ των φαρμακειών αὐτων, οὖτε έκ τῆς πορνείας αὐτών, οὖτε ἐκ τών κλεμμάτων αὐτών.

10. ΚΑΙ είδον άλλον άγγελον ισχυρύν καταβαίνοντα έκ τοῦ οὐρανού, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ίρις έπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ τὸ πρό-2 σωπον αύτοῦ ως ο ήλιος, καὶ οι πόδες αὐτοῦ ως στύλοι πυρός καὶ είχεν έν τη χειρί αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἀνεψγμένον, καὶ έθηκε τὸν πόδα 3 αὐτοῦ τὸν δεξιον ἐπ τὴν θάλασσαν, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ έκραξε φωνή μεγάλη, ωσπερ λέων μυκάται. Καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν 4 αί έπτα βρυνταί τας έαυτων φωνάς και ότε έλάλησαν αί έπτα βρονταί τας φωνάς εαυτών, εμελλον γράφειν και ήκουσα φωνήν εκ του ού-

Ver. 16. στρατευμάτων. G. K. S. prefix των, and omit και before ηκουσα.—18. τ. τρ. τούτων. G. K. S. add πληγῶν, and have ὑπὸ for ἐκ thrice.—20. οὕτε μετενόησαν. G. K. S. οὑ μετ. Also τὰ είδωλα. CHAP. X. Ver. 1. G. K. S. καὶ ἡ Ιρις ἐπὶ τ. κ. G. K. S. omit the pronoun. K. also omits ravra.

termined by the idle curiosity of man.

the sword. The power in the tails is the seductive allurement of sensual pleasure.

r. λ. In the interval between the sixth and 11. seventh trumpets, and before the end of the prophecy of the Little Book. The duration of Christianity.

still in the bosom of futurity, is not to be de- of this prophecy is the famous period of 42 months, or 1260 years (Rev. xi. 2, 3). Since Ver. 17. πυρ is καπνός is θείον. Fire, the land and sea denote the Eastern and moke, and brimstone: being symbols of the Western nations respectively, the Angel, by deadly doctrines which they propagated by placing his right, or principal foot on the sea, seems to imply that the latter are the chief objects of the remainder of the prophecy. A CHAP. X. Ver. 1. είδον άλλον άγγελον κ. change of subject is also announced in ver.

Ver. 4. inta spoutai. The seven thunsecond woe, a new scene presents itself. As ders have been supposed to refer to the seven Christianity receded in the East, it spread in crusades, which accord with the chronology. the West; and, contemporary with the pro- If the conjecture, which is extremely uncergress of Mohammedanism, a new Antichris- tain, be correct, it should seem that the pretian usurpation was extending itself among diction was sealed, as the crusades effected no the western nations, which is described in the change, either good or bad, in the prospects

ρανού, λέγουσάν μοι, Σφράγισον α έλάλησαν αι έπτα βρονταί, και μή ταυτα γράψης. Καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν είδον ἐστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσκε καὶ έπὶ τῆς γῆς, ἦρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ είς τὸν οὐρανὸν, καὶ ὅμοσεν ἐντψὸ ζωντι είς τούς αίωνας των αίωνων, ος έκτισε τον ούρανον καὶ τὰ ίν αὐτῷ, καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ έν αὐτῷ, καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ έν αἰτῷ, ότι χρόνος οὺκ ἔσται ἔτι, ἀλλὰ έν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἐβιώ-ῖ μου αγγέλου, όταν μέλλη σαλπίζειν, και τελεσθή το μυστήριον του Θευύ, ώς εψηγγέλισε τοις έαυτου δούλοις τοις προφήταις.

Καὶ ή φωνή, ην ήκουσα έκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν λαλοῦσα μετ έμοῦ, 8 καὶ λέγουσα, Ύπαγε, λάβε τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἡμεφγμένον έν τῃ χερὶ άγγέλου, του έστωτος έπὶ τῆς θαλάσσης καὶ έπὶ τῆς γῆς. Καὶ απηλθον9 πρός τον άγγελον, λέγων αὐτῷ, Δός μόι το βιβλαρίδιον. Καὶ λέ γει μοι, Λάβε, καὶ κατάφαγε αὐτό καὶ πικρανεί σου την κοιλίαν, ἀλλ΄ έν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ, ως μέλι. Καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδων! έκ της χειρός του άγγέλου, και κατέφαγον αυτό και ην έν τω στόματί μου, ως μέλι, γλυκύ καὶ, ὅτε ἔφαγον αὐτὸ, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. Καὶ λέγει μοι, Δεί σε πάλιν προφητεύσαι έπὶ λαοίς, καὶ έθνεσι, καὶ ΙΙ γλώσσαις, καὶ βασιλεύσι πολλυίς.

ΙΙ. Καὶ έδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ράβδψ, λέγων, Εγειραι, καὶ Ι μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας έν αὐτῷ καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξω, καὶ μί? αὐτὴν μετρήσης, ὅτι ἐδύθη τοῖς ἔθνεσι καὶ τὴν πόλιν τὴν άγίαν πή σουσι μήνας τεσσαράκοντα δύο. Καὶ δώσω τοῖς δυσὶ μάρτυσί μου, 3

Ver. 5. την χείρα. G. K. S. add την δεξιαν.—8. άγγελου. G. K. S. prefix του CHAP. XI. Ver. 1. ράβδω. R. adds και δ άγγελος είστήκει.

Ver. 6. χρόνος οὐκ ἔσται ἔτι. This ex- the pure form of Christian wombip, the pression is explained by the next verse to church was nevertheless essentially comply mean, that when the seventh trumpet shall be and then assigns a stated period for its comabout to sound, no further time should elapse, until the mystery of God be finished. If the forty-two months, or 1260 days, coincides with commencement of the seventh trumpet announces, as many suppose, the Reformation, that event certainly disclosed the mystery of prophetic years are equal to about 1243 or the Gospel, and purged it from those corrup- dinary years; so that, dating from the entions, by which its real excellence had been blishment of Christianity in the West, A. D. obscured.

Ver. 9. κατάφαγε αὐτό. Compare Esck. 1555, the zera of the Reformation. iii. 3. Eating the book is emblematic of acquiring a thorough knowledge of its contents. The sweetness may indicate the natural desire of man to search, into futurity; while the ditterness results from calamitous events, which it may be the prophet's office to foretell.

CHAP. XI. Ver. 1. μέτρησον τὸν ναὸν κ. τ. λ. The command to measure the Tem- may have reference to the persecution of Prople, without including the outer court, implies testants by the Romish church; but it is dif-

nuance in this corrupt state. This period of a time, and times, and half a time, mentioned in Rev. xii. 14. Dan. vii. 25. Now 1960 312, this period will come down to A. D.

Ver. 8. δυσί μάρτυσι. Since the terms idaias and duxvias are figurative expressions for God's ministers, it should seem that these two witnesses are the representatives of these faithful followers of Christ, by whose means the purity of the true faith was preserved from total destruction during the middle ages. The mournful prophesying of these witness that, although many true believers preserved ficult, if not impossible, to apply all the Par-

καί προφητεύσουσιν ήμέρας χιλίας διακοσίας εξήκοντα, περιβεβλημέ-4 νοι σάκκους. Οῦτοί είσιν αἱ δύο έλαῖαι, καὶ αἱ δύο λυχνίαι, αἱ ένώ-5 πιον τοῦ Θεοῦ τῆς γῆς ἐστῶσαι. Καὶ, εἴ τις αὐτοὺς θέλη ἀδικῆσαι, πυρ έκπορεψεται έκ του στόματος αὐτων, καὶ κατεσθίει τοὺς έχθροὺς αὐτων καί, εί τις αὐτοὺς θέλη ἀδικήσαι, οὕτω δεί αὐτὸν ἀποκτανθήναι. 6 Ουτοι έχουσίν έξουσίαν κλείσαι τον ουρανον, ίνα μη βρέχη ύιτος έν ήμέραις αὐτῶν τῆς προφητείας καὶ έξουσίαν έχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν αυτά είς αίμα, καὶ πατάξαι την γην πάση πληγή, οσάκις έὰν 7 θελήσωσι. Καὶ ὅταν τελέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαίνον έκ της άβύσσου ποιήσει πόλεμον μετ' αὐτων, καὶ νικήσει αὐτυὺς, 8 καὶ ἀποκτετεῖ αὐτούς. Καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως της μεγάλης, ήτις καλείται πνευματικώς Σόδομα και Αίγυπτος, 9 όπου καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν ἐσταυρώθη. Καὶ βλέψουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλών καὶ γλωσσών καὶ έθνών τὰ πτώματα αὐτών ἡμέρας τρεῖς καὶ ἡμισυ, 10 καὶ τὰ π-ώματα αὐτῶν οὐκ ἀφήσουσι τεθήναι εἰς μνήματα. Καὶ οἱ κατοικούντες έπὶ τῆς γῆς χαρούσιν έπ' αὐτοῖς καὶ εὐφρανθήσονται, καὶ δώρα πέμψουσιν άλλήλοις, ὅτι οῦτοι οὶ δύο προφήται έβασάνισαν τοὺς 11 κατοικούντας έπὶ τῆς γῆς. Καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἡμισυ, πνευμα ζωής έκ του Θεού είσηλθεν επ' αὐτούς, καὶ ἔστησαν έπὶ τούς πόδας αὐτων, καὶ φόβος μέγας ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. 12 Καὶ ήκουσαν φωνήν μεγάλην έκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν αὐτοῖς, 'Ανάβητε ώδε. Καὶ ἀνέβησαν εις τὸν οὐρανὺν έν τη νεφέλη, καὶ έθεώρησαν 13 αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. Καὶ ἐν ἐκείνη τῷ ῶρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, και το δέκατον της πόλεως έπεσε, και απεκτάνθησαν έν τω σεισμω ονόματα ανθρώπων χιλιάδες επτά και οι λοιποι έμφοβοι εγένοντο, και 14 εδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν ΄

ίδου, ή οὐαὶ ή τρίτη έρχεται ταχύ. ΚΑΙ ὁ εβδομος ἄγγελος εσάλπισε, καὶ εγένοντο φωναὶ μεγάλαι έν τῷ οὐρανῷ, λέγουσαι, Εγένοντο αὶ βασιλείαι τοῦ κόσμου τοῦ Κυρίου ήμων και του Χριστού αυτού, και βασιλεύσει είς τους αίωνας των αίω-16 νων. Καὶ οὶ είκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύτεροι, οὶ ένώπιον τοῦ Θεοῦ

Ver. 4. R. omits al before ivúniov.—6. G. S. ròv obpàvov ikoveíav kl. G. S. transpose iν πάση πληγή to the end. R. omits εν.

ticulars relating to them with any degree of certainty.

Ver. 6. Eva $\mu\eta$ $\beta\rho\dot{\epsilon}\chi\eta$ κ . τ . λ . This can only mean, that, in consequence of the perverse rejection of the testimony of the two witnesses, the refreshing influence of the tion allowed to extend itself.

this of them.

Ver. 11. τρείς ημέρας η ημισυ. This has been referred to the three years and a half, during which Luther was employed in translating the Gospels.

Ver. 15. ὁ ξβδομος ἄγγελος κ. τ. λ. Under this trumpet the restoration of the Gospel Scriptures will be withheld, and the corrup- in its primitive purity seems to be more immediately signified; but a reference may be in-Ver. 10. IBagávigav. Their enemies said cluded to a future, more extensive, and final extension of Christianity.

καθήμενοι έπὶ τοὺς θρύνους αὐτῶν, ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, λέγοντες, Εὐχαριστουμέν σοι, Κύριι, οἰί Θεὸς ὁ παντοκμάτωρ, ὁ ῶν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὅτι είληφας τὴν δύναμίν σου την μεγάλην, καὶ έβασίλευσας. Καὶ τὰ έθνη ωργίσθησαν, 18 καὶ ήλθεν ή όργή σου, καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθήναι, καὶ δουναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις, καὶ τοῖς άγίοις, καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις, καὶ δια-

φθείραι τους διαφθείροντας την γην.

ΚΑΙ ηνοίγη ο ναὸς τοῦ Θεοῦ έν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἄφθη ή κιβωτὸς ! της διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ, καὶ φωναί, καὶ βρονταί, καὶ σεισμός, καὶ χάλαζα μεγάλη. Καὶ σημείον! μέγα ώφθη έν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἡλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος αστέρων δώδεκα καὶ έν γαστρὶ έχουσα κράζει ωδίνουσα καὶ βασανι-? ζομένη τεκείν. Καὶ ώφθη άλλο σημείον έν τῷ οὐρανῷ, καὶ ίδοὺ, δρά-3 κων μέγας πυρρός, έχων κεφαλάς έπτα και κέρατα δέκα, και επί τάς κεφαλάς αὐτοῦ διαδήματα ἐπτά καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον ! των αστέρων του ούρανου, και έβαλεν αυτούς είς την γην. Και ο δράκων έστηκεν ένώπιον της γυναικός της μελλούσης τεκείν, ίνα, όταν τέκη, τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγη, Καὶ ἔτεκεν υίὰν ἄρρενα, ος μέλλα 5 ποιμαίνειν πάντα τὰ έθνη έν ράβδω σιδηρά καὶ ήρπάσθη τὸ τέκνον αν της πρός τον Θεόν και τον θρόνον αὐτοῦ. Και ή γυνη έφυγεν $\dot{\kappa}^{\delta}$ την έρημον, οπου έχει τόπον ήτομασμένον από του Θεού, ίνα κα τρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας εξήκοντα.

Ver. 17. καὶ ὁ ἐρχόμενος. Omitted by G. K. S.—19. τῆς διαθήκης αὐτοῦ. G. S. τ. δ. τοῦ Κυρίου. CHAP. XII. Ver. 2. 8. ἔκραζεν.—5. τὸν θρ. αὐτου. G. K.S. repeat πρός.—6. G. K. S. ήτοιμ. ἐκεῖ.

Ver. 18. καιρός των νεκρων κριθήναι. new for the purpose of opposing the kingdom Literally this expression applies to the day of of Christ. judgment; but figuratively to the time, when pure religion shall revive from the death of angels. error and superstition.

κ. τ. λ. The woman is the church of Christ; the male child, the Messiah; and the rest of her Gospel. Compare Ps. ii. 9. The next clause seed (ver. 17), the persecuted Christians. It is points to that divine protection afforded to distinctly explained in ver. 9, that the Drugon is the Devil.

Ver. 2. ωδίνουσα & β. τ. Under this figure is represented a period of gestation, from the first promise of a Redeemer till the birth of Christ.—Of the phrase in yastpi έχειν, see on Matt. i. 18.

lic language these heads, horns, and diadems, represent kingdoms; and the nations of the the same point again in ver. 14; the intermeworld were leagued with the powers of dark- diate verses being parenthetical.

Ver. 4. των άστέρων.

Ver. 5. εν ράβδφ σιδηρά Though Chris's CHAP. XII. Ver. 1. γυνη περιβεβλημένη yoke is easy, yet his vengeance will be severe against those who oppose the spread of the Christianity, which will not allow the gate of hell to prevail against it.

Ver. 6. ημέρας χ. δ. έξ. This period Φ incides with that of the prophesying of the two wilnesses; so that the sojourn of the woman in the wilderness corresponds with the state of the church during the middle ages. After Ver. 3. έχων κεφαλάς κ. τ. λ. In symbo- revealing the origin of Satan's enmity against Christ and his church, the vision returns to

Καὶ έγένετο πόλεμος έν τῷ οὐρανῷ ὁ Μιχαηλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτου έπολέμησαν κατά του δράκυντος, και ο δράκων έπολέμησε και οί 8 αγγελοι αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἴσχυσαν, οὕτε τόπος εὐρέθη αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ 9 ουρανω Καὶ έβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὅφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος Διάβολος, καὶ ὁ Σατανάς, ὁ πλανών την οικουμένην ὅλην. 10 έβλήθη είς την γην, και οι άγγελοι αυτου μετ' αυτου έβλήθησαν. Και ηκουσα φωνήν μεγάλην, λέγονσαν έν τῷ οὐρανῷ, "Αρτι έγένετο ή σωτηρία καὶ ή δύναμις καὶ ή βασιλεία τοῦ Θεοῦ ήμῶν, καὶ ή έξουσία τοῦ Χριστού αὐτού ὅτι κατεβλήθη ὁ κατήγορος τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κα-11 τηγορών αὐτών ένώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός. Καὶ αὐτοι ενίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἴμα τοῦ ἀρυίου, καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἡγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. 12 Δια τουτο ευφραίνεσθε οι ουρανοί, και οι έν αυτοίς σκηνούντες ουαί τοίς κατοικούσι την γην και την θάλασσαν, ότι κατέβη ο διάβολος 13 προς ύμας, έχων θυμον μέγαν, είδως ὅτι ὁλίγον καιρον έχει. Καὶ ύτε είδεν ο δράκων ότι έβλήθη είς την γην, έδίωξε την γυναίκα, ήτις 14 έτεκε τον άρρενα. Καὶ εδόθησαν τῷ γυναικὶ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ίνα πέτηται είς την έρημον είς τον τόπον αὐτης, ὅπου τρέφεται έκει καιρον και καιρούς και ημισυ καιρού, από προσώπου τού 15 όφεως. Καὶ έβαλεν ὁ όφις ὀπίσω τῆς γυναικὸς έκ τοῦ στόματος αὐτοῦ 16 υδωρ, ως ποταμόν, ίνα ταύτην ποταμοφόρητον ποιήση. Καὶ έβοήθησεν ή γη τη γυναικί, και ήνοιξεν ή γη το στόμα αυτής, και κατέπιε 17 τον πυταμον, ον έβαλεν ο δράκων έκ του στόματος αὐτου. Καὶ ώργίσθη ο δράκων έπὶ τῆ γυναικὶ, καὶ ἀπηλθε ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπων τοῦ σπέρματος αὐτης, των τηρούντων τὰς έντολὰς τοῦ Θεοῦ, καὶ εχόντων την μαρτυρίαν τοῦ Ίησοῦ Χριστοῦ.

18 13. Καὶ έστάθην έπὶ την άμμον της θάλασσης καὶ είδον έκ της θαλάσσης θηρίον ἀναβαίνον, έχον κεφαλάς έπτὰ καὶ κέρατα δέκα,

Ver 7. ἐπολέμησαν. G. K. S. τοῦ πολεμῆσαι. - 8. G. K. S. οὐκ ἴσχυσεν, ουδέ κ. τ. λ. αὐτῶν. Κ. αὐτῷ.—10. Κ. ἰβλήθη. G. Κ. 8. ὁ κατήγωρ.—17. τοῦ Ί. Χ. G. Κ. S. omit του and Χριστου.—18. Codd. A. C. έστάθη. CHAP. XIII. Ver. 1. G. K. S. δνόματα βλ.

Ver. 11. οὐκ ἡγάπησαν. That is, ἡμέ- which was at length dried up by the land: λησαν. It should seem, that with the ac- or, in other words, the earthly authorities inunt of Satan's expulsion from heaven is incorporated a prediction of the faith and constancy of the martyrs, by which a further $\theta \eta \rho i \sigma \nu \kappa$. The seu, as before, reprevictory was obtained against him. See on sents the Western empire; and the two beasts Luke x. 18.

Ver. 14. δύο πτέρυγες. Wings are emblematic of divine protection. The time, times, and half a time, i. e. three years and a half, are the same as the forty-two months, or 1260 years, before mentioned.

Ver. 15. ποταμόν. A river of persecution;

rfered in favour of the suffering Christian

CHAP. XIII. Ver. 1. έκ τῆς θαλάσσης (vv. 1. 11) are most probably the imperiul and ecclesiastical powers of Rome respectively. Compare Dan. vii. 7, sqq. Idolutry is the όνομα βλασφημίας. The kopard, bear, and lion (ver. 2) denote cunning, power, and imperiul rule.

καὶ έπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ έπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὄνομα Βλασφημίας. Καὶ τὸ θηρίον, δ είδον, ήν ὅμοιον παρδάλει,? καὶ οι πόδες αυτοῦ ως ἄρκτου, καὶ τὸ στόμα αυτοῦ ως στόμα λέοντος. Καὶ έδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ,. καὶ έξουσίαν μεγάλην. Καὶ είδον μίαν των κεφαλών αύτου ώς έσφαγ-3 μένην είς θάνατον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αυτοῦ έθεραπεύθη. έθαύμασεν όλη ή γη οπίσω του θηρίου, και προσεκύνησαν τον δρά-4 κοντα, ος έδωκεν έξουσίαν τῷ θηρίψ, καὶ προσεκύνησαν τὸ θηρίον, λέγοντες, Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ ; τίς δύναται πολεμήσαι μετ' αὐτοῦ; Καὶ 5 έδόθη αὐτῷ στύμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας καὶ έδόθη αὐτῷ έξουσία πόλεμον ποιήσαι μήνας τεσσαράκοντα δύο. Καὶ ήνοιξε τὸ στό δ μα αὐτοῦ είς βλασφημίαν πρὸς τὸν Θεὸν, βλασφημήσαι τὸ ὅνομα αἰτου, καὶ τὴν σκηνὴν αὐτου, καὶ τοὺς έν τῷ οὐρανῷ σκηνούντας. Καὶ έδοθη αὐτῷ πόλεμον ποιήσαι μετά των άγίων, καὶ νικήσαι αὐτούς καὶ έδόθη αὐτῷ έξουσία έπὶ πάσαν φυλήν, καὶ γλώσσαν, καὶ έθνος. Καίδ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γεγραπται τὰ ὀνόματα έν τῷ βίβλω τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου από καταβολής κόσμου. Εί τις έχει ούς, ακουσάτω. Εί τις αίχ-9-1 μαλωσίαν συνάγει, είς αιχμαλωσίαν ύπάγει εί τις εν μαχαίρα αποκτενεί, δεί αὐτὸν έν μαχαίρα ἀποκτανθήναι. ' Ωδέ έστεν ή ὑπομονή και ή πίστις των άγίων.

Ver. 3. καὶ είδον κ. τ. λ. G. K. S. omit the copula, and read ἐκ τῶν κ.—4. ἐξουσίαν. The same prefer τὴν, and add καὶ after λέγ.—5. πόλεμον. Omitted in G. K. S.—7. The same insert καὶ λαόν.—13. G. S. μέγαλα, καὶ πῦρ ἵνα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνη τις.

Ver. 3. ἐσφαγμενην. The suppression of idolatry by Constantine appeared to destroy one head, by checking persecution; but the head revived when Christians themselves became idolatrous and persecutors.

Ver. 10. εἴ τις αἰχμαλωσίαν κ. τ. λ. cular, or priests and monks. This clearly implies that persecution and thought, however, that the he bigotry are inconsistent with the true spirit hommedanism and the Papacy of the Gospel; and that those, who enutters as a dragon are bulls and deavour to make proselytes by the sword and Ver. 13. σημεῖα μεγάλα. The stake, must expect the same violence in miracles of the Romish church, return.

Ver. 11. in της γης. As the see implies Heathenism, so the land will imply Christianity under whatever form; and the bess being the Romish Church, his two horns will be the two orders of Clergy, regular and secular, or priests and monks. It has been thought, however, that the horns are Methommedanism and the Papacy. What he utters as a dragon are bulls and anothemas. Ver. 13. σημεία μεγάλα. The pretented

της γης, ποιήσαι εικύνα τῷ θηρίῳ, δ έχει την πληγήν της μαχαίρας 15 καὶ ἔζησε. Καὶ έδύθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τη εἰκόνι τοῦ θηρίου, ΐνα καὶ λαλήση ή είκων τοῦ θηρίου, καὶ ποιήση, ὅσοι ᾶν μη προσκυνήσωσι 16 την εικόνα του θηρίου, ίνα αποκτανθώσι. Και ποιεί πάντας, τους μικρούς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχούς, καὶ τους έλευθέρους και τους δούλους, ίνα δώση αυτοίς χάραγμα έπι της 17 χειρός αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ έπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν καὶ ΐνα μήτις δύνηται άγοράσαι η πωλήσαι, εί μη ό έχων το χάραγμα, η το όνομα 18 τοῦ θηρίου, ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. ΤΩδε ἡ σοφία ἐστίν. Ο έχων τον νοῦν ψηφισάτω τον ἀριθμον τοῦ θηρίου ἀριθμος γὰρ

ανθρώπου έστὶ, καὶ ὁ αριθμὸς αὐτοῦ χξε΄.

XIII. 15-XIV. 6.1

14. ΚΑΙ είδον, καὶ ίδοὺ, ἀρνίον έστηκὸς έπὶ τὸ ὅρος Σιων, καὶ μετ' αὐτυῦ ἐκαὸν τεσσαρακοντατέσσαρες χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ ὔνομα-2 του πατρός αὐτου γεγραμμένον έπὶ των μετώπων αὐτων. Καὶ ήκουσα φωνην έκ του ουρανού, ώς φωνην ύδάτων πολλών, και ώς φωνην βροντής μεγάλης και φωνήν ήκουσα κιθαρφδών κιθαριζόντων έν ταίς 3 κιθάραις αὐτῶν. Καὶ ἄδουσιν ώς ψδην καινην ένώπιον τοῦ θρόνου, καὶ ένωπιον των τεσσάρων ζώων καὶ των πρεσβυτέρων καὶ οὐδεὶς ηδύνατο μαθείν την ψδην, εί μη αι έκατον τεσσαρακοντατέσσαρες χιλιάδες, οι 4 ηγορασμένοι από της γης. Ούτοι είσιν οι μετα γυναικών ουκ έμολύνθησαν παρθένοι γάρ είσιν οὐτοί είσιν οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίψ, όπου αν υπάγη ούτοι ήγοράσθησαν από των ανθρώπων απαρχή τω ⁵ Θεφ καὶ τῷ ἀρνίῳ. Καὶ έν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη δόλος· ἄμωμοι γάρ εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ.

ΚΑΙ είδον άλλον άγγελον πετώμενον έν μεσουρανήματι, έχοντα

Ver. 15. προσκ. την είκ. G. K. S. τη είκόνι.—17. καί ϊνα. K. encloses καὶ within l rackets— η τὸ ὅνομα. G. K. S. omit η .—18. χξτ'. Cod. Ephr. S. ἐξακοσίαι δίκα ἐξ (= χιτ'.) Chap. XIV. Ver. 1. ἀρνίον. G. K. S. prefix τό. They also read τὸ ὅν. αύτου και τὸ όνομα τ. π. αὐτοῦ.—2. και φωνήν κ. τ. λ. The same have και ή φωνή, ην ήκουσα, ώς κιθαρωδών κ. τ. λ.—3. ώς ώδήν. G. K. S. omit ώς.

Ver. 14. sixbra. The Pope.

the Romanists, of crossing themselves; and a amounts precisely to 666, thus: particular mode of making this cross was long used as a test of heresy.

Ver. 17. άγοράσαι ή πωλήσαι. The privileges of traffic were very commonly denied to those without the pale of the Papal

Ver. 18. άριθμός αὐτοῦ χξς'. Many solutions of the mystic number 666 have been proposed; but that of Irenæus is both of pure worship. the first and best. The Papists have been always distinguished as Roman Catholics; and the Greek synonym of this distinctive epithet

Greek being the language in which St. John Ver. 16. χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρός κ. τ. λ. wrote, is the word Λάτεινος. Now the arith-This may allude to the practice, current among metic value of the letters composing this word

> **ΛΑΤΒΙΝΟΣ.** 8-8-5258 | 85

CHAP. XIV. Ver. 1. idod, appior k. T. The vision now turns to the true church of Christ, by which the beasts are to be vanquished.

Ver. 2. κιθαρωδών. Harps are symbolical

Ver. 4. ούκ ἐμολύνθησαν. Idolatry and apostacy are spiritual fornication. Compare

εὐαγγέλιον αίωνιον εὐαγγελίσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ της γης, καὶ παν έθνος καὶ φυλην καὶ γλωσσαν καὶ λαὸν, λέγοντα έν φωνη μεγάλη, 7 Φοβήθητε τὸν Θεὸν, καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ήλθεν ἡ ώρα τῆς κρίτ σεως αὐτοῦ καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γην, καὶ θάλασσαν, καὶ πηγὰς ὑδάτων. Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἡκολούθησε, 8 λέγων, Έπεσεν, έπεσε Βαβυλών, ή πόλις ή μεγάλη ότι έκ του οίνου του θυμού της πορνείας αὐτης πεπότικε πάντα έθνη. Καὶ τρίτος ἄγ-0 γελος ηκολούθησεν αὐτοίς, λέγων έν φωνή μεγάλη, Εί τις τὸ θηρίον προσκυνεί και την εικόνα αυτού, και λαμβάνει χάραγμα έπι του μετώπου αυτού, η έπὶ την χείρα αυτού, καὶ αυτός πίεται έκ τοῦ οίνου 10 του θυμού του Θεού, του κεκερασμένου ακράτου έν τω ποτηρίω της όργης αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται έν πυρὶ καὶ θείψ ένώπιον τῶν άγίων άγγέλων, καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. Καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐ-11 των αναβαίνει είς αίωνας αίωνων και ούκ έχουσιν ανάπαυσιν ήμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ την είκονα αὐτοῦ, καὶ εί τις λαμβάνει το χάραγμα τοῦ ονόματος αὐτοῦ. ΤΩδε ὑπομονη τῶν άγων 19 έστιν ωδε οι τηρούντες τὰς έντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ιησού. Καὶ ήκουσς φωνής έκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης μοι, Γράψον, Μακάριοι 13 αὶ νεκροὶ οὶ ἐν Κυρίφ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι Ναὶ, λέγει τὸ Πνεύμα, ίνα αναπαύσωνται έκ των κόπων αυτων τα δε έργα αυτων ακολουθεί μετ' αὐτῶν.

Καὶ είδου, καὶ ίδου, νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενος 14 ομοιος υὶψ ανθρώπου, έχων έπὶ της κεφαλής αὐτοῦ στέφανον χρυσών, καὶ ἐν τῷ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ ἱὸ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν μεγάλῃ φωνῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης, Πέμ-ψον τὸ δρέπανόν σου, καὶ θέρισον, ὅτι ῆλθέ σοι ἡ ῶρα τοῦ θερίσαι, ὅτι έξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. Καὶ έβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τὴν νεφέ-16 λην το δρέπανον αὐτοῦ έπὶ την γην, καὶ έθερίσθη ή γη. Καὶ ἄλλος 17 αγγελος έξηλθεν έκ του ναού του έν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέ πανον όξύ. Καὶ άλλος άγγελος έξηλθεν έκ του θυσιαστηρίου, έχων 18 έξουσίαν έπι του πυρός, και έφωνησε κραυγή μεγάλη τω έχοντι το δρέπανον τὸ οξὺ, λέγων, Πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ οξὺ, καὶ

Ver. 6. G. K. S. iπì π. εθνος.—8. K. inserts δεύτερον.—13. λεγ. μοι. G. K. S. omit μοι.—15. τοῦ θερίσαι. Κ. is without the article.

formation the Gospel was revived in its ori- dients. Compare Ps. lxxv. 8. ginal purity.

Ver. 8. Βαβυλών. A symbolic appellation of Papal Rome, of which the usurped dominion was shaken at the Reformation, and has since been rapidly approaching its total extinction.

Ver. 6. εὐαγγέλιον αίώνιον. At the Re- wine, mixed with yet more intoxicating ingre-

Ver. 15. ο θερισμός. Compare Matt. xiii. 39. The act of vengeance, represented is the vision of the harvest and the vistage, may include a reference to the day of judgment; but it seems to have a primary connexion with some signal visitation of the enemies of pure Ver. 10. κεκερασμένου άκράτου. Pure Christianity before the day of final retribution.

τρύγησον τους βότρυας της αμπέλου της γης, ότι ήκμασαν αι στα-19 φυλαί αὐτης. Καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ είς την γην, καὶ έτρύγησε την άμπελον της γης, καὶ έβαλεν είς την ληνον τοῦ 20 θυμού του Θεού την μεγάλην. Καὶ έπατήθη ή ληνός έξω της πόλεως, καὶ έξηλθε αίμα έκ ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ίππων, ἀπὸ σταδίων

χιλίων έξακοσίων.

15. ΚΑΙ είδον άλλο σημείον έν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστὸν, άγγέλους έπτα έχοντας πληγας έπτα τας έσχατας, ὅτι έν αὐταῖς έτελέσθη 2 ο θυμός τοῦ Θευῦ. Καὶ είδον ώς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρὶ, καὶ τοὺς νικώντας ἐκ τοῦ θηρίου, καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ, καὶ ἐκ τοῦ χαράγματος αὐτοῦ, ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐστῶτας ἐπὶ 3 την θάλασσαν την υαλίνην, έχοντας κιθάρας του Θεού. Καὶ ἄδουσι την ωδην Μωσέως δούλου του Θεού, και την ώδην του αρνίου, λέγοντες, Μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, Κύριε, ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτως 4 δίκαιαι και άληθιναι αι όδοί σου, ό βασιλεύς των άγίων τίς ού μη φοβηθη σε, Κύριε, καὶ δοξάση τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος ὅσιος' ὅτι πάντα τὰ έθνη ηξουσι, καὶ προσκυνήσουσιν ένωπιόν σον ότι τὰ δικαιωματά 5 σου έφανερώθησαν. Καὶ μετὰ ταῦτα είδον, καὶ ίδου, ήνοίγη ὁ ναὸς 6 της σκηνής του μαρτυρίου έν τῷ οὐρανῷ΄ καὶ έξηλθον οἱ ἐπτὰ ἄγγελοι έχοντες τὰς ἐπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν 7 καὶ λαμπρον, καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσάς. Καὶ εν έκ των τεσσάρων ζώων έδωκε τοις έπτα αγγέλοις έπτα φιάλας χρυσας, γεμούσας του θυμού του Θεού του ζώντος είς τους αίωνας των 8 αίωνων. Καὶ έγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ έκ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, καὶ έκ της δυνάμεως αὐτοῦ καὶ οὐδείς ηδύνατο είσελθείν είς τὸν ναὸν, ἄχρι τελεσθώσιν αι έπτα πληγαί των έπτα αγγέλων.

16. ΚΑΙ ήκουσα φωνής μεγάλης έκ του ναού, λεγούσης τοις έπτα άγγέλοις, Υπάγετε, καὶ έκχέατε τὰς φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ είς

Ver. 19. την μεγάλην. Omitted in G. K. S. CHAP. XV. Ver. 2. καὶ εκ τοῦ χ. αὐτοῦ. Omitted by the same.—3. Κ. τοῦ δούλου τ. Θ. ὁ β. τῶν ἀγίων. R. Κ. S. τῶν έθνών. Cod. Eph. των άιώνων.—4. φοβ. σε. Some MSS. omit the pronoun.—5. ίδού. Omitted in G. K. S. CHAP. XVI. Ver. 1. G. K. S. rac enta p.

σταφυλής, as in Gen. xlix. 11. Deut. xxx11. 14. LXX.

CHAP. XV. Ver. 1. πληγάς ἐπτὰ τάς έσχάτας. With the emptying of the seven vials of the wrath of God, the evils arising from the enemies of Christianity will cease; but it will be only at the end of this period (ver. 8) that the reformation, already begun, will be complete.

Ver. 3. ωίδην Μωσίως. The song of Moses 8; et alibi.

Ver. 20. alua. That is, perhaps, alua combined with the song of the Lamb, indicates the union of Jew and Gentlie in one fold under one Shepherd.

Ver. 4. μόνος δσιος. Scil. εί σύ.

Ver. 5. σκηνής του μαρτυρίου. See on Acts vii. 44.

Ver. 6. λίνον καθαρόν. An emblem of

righteousness. Compare Rev. xix. 8.

Ver. 7. φιάλας. Vials or cups are symbols of the divine wrath. See Isa. li. 17. Ps. lxxv.

την γην. Καὶ ἀπηλθεν ὁ πρώτος, καὶ ἐξέχεε την φιάλην αὐτοῦ ἐπί? την γην' και έγένετο έλκος κακόν και πονηρόν είς τους ανθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς τῷ εἰκόνι αὐτοῦ προσκυνούντας. Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος έξέχει την φιάλην αὐτοῦ είς την 3 θάλασσαν καὶ εγένετο αίμα ώς νεκρού, καὶ πασα ψυχη ζώσα ἀπέθανεν έν τῷ θαλάσση. Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος έξέχει την φιάλην αὐτοῦ 4 είς τους ποταμούς, καὶ είς τὰς πηγάς των ύδάτων καὶ εγένετο αίμα. Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος, Δίκαιος, Κύριε, εἶ, ὁ 5 ῶν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας ὅτι αἶμα άγίων καὶ προ-ۉ φητων έξέχεαν, και αίμα αυτοίς έδωκας πιείν άξιοι γάρ είσι. Καί? ήκουσα αλλου έκ του θυσιαστηρίου λέγοντος, Ναὶ, Κύριε, ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, αληθιναί καὶ δίκαιαι αὶ κρίσεις σου. Καὶ ὁ τέταρτος δ άγγελος ἐξέχει την φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ηλιον καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυ-ματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρί καὶ ἐκαυματίσθησαν οὶ ἄνθρωποι 9 καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ ὅνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἔχοντος ἐξου-σίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὺ μετενόησαν, δοῦναι αὐτῷ δόξαν. Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος έξέχεε την φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ 1θ θηρίου καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη καὶ ἐμασσώντο τὰς γλώσσας αὐτών έκ του πόνου, καὶ έβλασφήμησαν τὸν Θεὸν τοῦ 11 ούρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν, καὶ ἐκ τῶν ἐλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν έκ των έργων αὐτων. Καὶ ὁ ἔκτος ἄγγελος έξέχει την 12 φιάλην αύτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν τὸν Εὐφράτην καὶ έξηρένθη το ύδωρ αὐτοῦ, ἴνα ἐτοιμασθη ή όδος των βασιλέων των ἀπο ἀνατο λων ήλιου. Καὶ είδαν έκ του στόματος του δράκοντος, καὶ έκ τοῦ 13 στόματος του θηρίου, και εκ του στόματος του ψευδοπροφήτου, πρώματα τρία ακάθαρτα δμοια βατράχοις· είσι γαρ πνεύματα δαμόνων 14 ποιούντα σημεία, έκπορεύεσθαι έπὶ τοὺς βασιλείς της γης καὶ της οικουμένης ύλης, συναγαγείν αὐτοὺς είς πόλεμον της ἡμέρας έκείνης της μεγάλης τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. (Ἰδοῦ, ἔρχομαι ὡς κλέπτης 15 μακάριος ο γρηγορών, και τηρών τὰ ιμάτια αὐτοῦ, ΐνα μη γυμὸς TE

Ver. 2. 8. είς την γην... επὶ τ. άνθρ.—8. άγγελος. Enclosed by K. within brackets. G. K. S. omit Zuga. - b. Kupie. Omitted in G. K. S. So kai after in. -6. alioi γάρ είσι. G. K. S. omit γάρ.—9. εβλασφήμησαν. G. S. repeat οι άνθρωποι—12. τον Εύφ. G. K. S. omit the article.

CHAP. XVI. Ver. 2. ελκος κακόν. This cay of Mahommedanism. In the next verse has been referred to the wound, which the there seems to be an intimation of a league Church of Rome received at the Reforma- between the dragon, the beast, and the false tion; and interpretations, more or less plausi- prophet; that is, the Devil, the Papacy, and ble, have been attempted for each of the first Mahommedanism, in a final struggle against six vials. Perhaps the entire vision is yet Christianity, unaccomplished.

Ver. 12. τον Ευφράτην. The drying up man, who does not put off his clothes. of the Euphrates may indicate the gradual de-

Ver. 15. τηρών τὰ Ιμάτια. As a watch-

16 ριπατή, καὶ βλέπωσι την ασχημοσύνην αὐτοῦ.) Και συνήγαγεν αὐτοὺς 17 εις τον τόπον τον καλούμενον Εβραϊστί, Αρμαγεδδών. Καὶ ὁ εβδομος άγγελος έξέχεε την φιάλην αὐτοῦ είς τὸν ἀέρα καὶ έξηλθε φωνή με-

18 γάλη ἀπὸ τοῦ ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου, λέγουσα, Γέγονε. καὶ έγένοντο φωναί και βρονταί και άστραπαί, και σεισμός έγένετο μέγας, οίος οὺκ έγένετο ἀφ΄ οῦ οἱ ἄνθρωποι έγένοντο έπὶ τῆς γῆς, τηλικοῦτος

19 σεισμός ούτω μέγας. Καὶ έγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη είς τρία μέρη, καὶ αὶ πόλεις τῶν έθνῶν ἔπεσον. Καὶ Βαβυλῶν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, δοῦναι αὐτῷ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀρ-

0-21 γης αὐτοῦ. Καὶ πᾶσα νησος έφυγε, καὶ ὅρη οὐχ εὑρέθησαν καὶ χάλαζα μεγάλη ώς ταλαντιαία καταβαίνει έκ τοῦ οὐρανοῦ έπὶ τοὺς ἀνθρώπους: καὶ έβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν Θεὸν έκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης,

ότι μεγάλη έστιν ή πληγή αυτής σφόδρα.

17. ΚΑΙ ήλθεν είς έκ των έπτα αγγέλων των έχόντων τας έπτα φιάλας, καὶ έλάλησε μετ' έμου, λέγων μοι, Δεύρο, δείξω σοι τὸ κρίμα της πόρνης της μεγάλης, της καθημένης έπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολλῶν 2 μεθ΄ ής επόρνευσαν οι βασιλείς της γης, και έμεθύσθησαν έκ τοῦ οίνου 3 της πορνείας αὐτης οἱ κατοικοῦντες την γην. Καὶ ἀπήνεγκέ με είς ἔρημον έν πνεύματι καὶ είδον γυναϊκα καθημένην έπὶ θηρίον κόκκινον, γέ-4 μον ονομάτων βλασφημίας, έχον κεφαλάς έπτα και κέρατα δέκα. Και ή γυνη ή περιβεβλημένη πορφύρα καὶ κοκκίνω, καὶ κεχρυσωμένη χρυσα καὶ λίθψ τιμίψ καὶ μαργαρίταις, έχουσα χρυσούν ποτήριον έν τῷ χειρι 5 αὐτῆς, γέμον βδελυγμάτων καὶ ἀκαθάρτητος πορνείας αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτής ὄνομα γεγραμμένον, Μυστήριον. Βαβυλών ή μεγάλη, 6 ή μήτηρ των πορνών και των βδελυγμάτων της γης. Και είδον την γυναϊκα μεθύουσαν έκ του αίματος των άγίων, καὶ έκ του αίματος των 7 μαρτύρων Ίησου. Καὶ έθαύμασα, ίδων αὐτην, θαυμα μέγα. Καὶ είπε μοι ο άγγελος, Διατί εθαύμασας; έγώ σοι έρω το μυστήριον της γυναικύς, καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτην, τοῦ ἔχοντος τὰς ἐπτὰ

Ver. 17. τοῦ οὐρανοῦ. Enclosed by K. within brackets. CHAP. XVII. Ver. 1. λέγων μοι. G. K. S. are without the pronoun.

Ver. 16. 'Αρμαγεδδών. This has been inplural πνεύματα.

Ver. 17. είς τον άίρα. See on John xii. 31. The final overthrow of Antichrist is here

predicted

Ver. 19. ή πόλις ή μεγάλη κ. τ. λ. The powers, which will unite with the mystic Babylon, in one common struggle for the support of their falling empire of tyranny and superstition.

Ver. 21. ταλαγτιαία. Heavy as a talent.

CHAP. XVII. Ver. 1. πόρνης. In Rev. texpreted the mountain of Megiddo, i. e. the xil. 1, the woman represented the true mountain of destruction. The verb συνήγα- church. She had now become corrupt and yev, in the singular, agrees with the neuter idolatrous. Compare Isa. i. 21. Jer. ii. 10. The waters are explained below (ver. 15) of the nations, over which her dominion was to extend. It is manifest from the Angel's interpretation throughout, that the Church of Rome is designated.

Ver. 4. περιβεβλημενη πορφύρα κ. τ. λ. In this change of attire, from the emblems of light and truth to meretricious display, the altered character of the woman is signified.

κεφαλάς και τὰ δέκα κέρατα. Θηρίον, ο είδες, ήν, και οὐκ έστι, καί 8 μέλλει αναβαίνειν έκ της αβύσσου, καὶ είς απώλειαν ύπαγειν καὶ θανμάσυνται οι κατοικούντες έπὶ της γης, ων ου γέγραπται τὰ ονόματα έπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλέποντες τὸ θηρίον, ότι ήν, καὶ οὐκ ἔστι, καίπερ ἐστίν. ΤΩδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. Αίθ έπτα κεφαλαί όρη είσιν έπτα, όπου ή γυνή κάθηται έπ' αὐτών. καί βασι-10 λείς έπτά είσιν. Οι πέντε έπεσαν, και ο είς έστιν, ο άλλος ούπω ήλθε καὶ ὅταν ἔλθη, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. Καὶ τὸ θηρίον, ος ἦν, καὶ οὐκ 11 έστι, καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστι, καὶ ἐκ τῶν ἐπτά ἐστι, καὶ εἰς ἀπώλειαν υπάγει. Καὶ τὰ δέκα κέρατα, ἃ είδες, δέκα βασιλείς είσιν, οίτινες 19 βασιλείαν ούπω έλαβον, αλλ΄ έξουσίαν ώς βασιλείς μίαν ωραν λαμβάνουσι μετά τοῦ θηρίου. Οὖτοι μίαν γνώμην ἔχουσι, καὶ τὴν δύναμιν 13 καὶ τὴν έξουσίαν έαυτων τῷ θηρίῳ διαδώσουσιν. Οὖτοι μετὰ τοῦ ἀρ-14 νίου πολεμήσουσι, και το άρνίον νικήσει αυτούς, υτι Κύριος κυρίων έστι καὶ Βασιλεύς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πωτοί. Καὶ λέγει μοι, Τὰ εδατα, α είδες, οῦ ή πόρνη κάθηται, λαοί καὶ 15 ύχλοι είσὶ, καὶ έθνη καὶ γλωσσαι. Καὶ τὰ δέκα κέρατα, α είδες έπὶ τὸ 16 θηρίον, ούτοι μισήσουσι την πόρνην, καὶ ηρημωμένην ποιήσουσιν αντην καὶ γυμνην, καὶ τὰς σάρκας αὐτης φάγονται, καὶ αὐτην κατακαύσουσιν έν πυρί. 'Ο γαρ Θεός έδωκεν είς τας καρδίας αὐτῶν ποιησαι την Ι γνώμην αυτού, καὶ ποιήσαι μίαν γνώμην, καὶ δούναι την βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθη τὰ ρήματα τοῦ Θεοῦ. Καὶ ή γυνη, 18 ην είδες, έστιν ή πόλις ή μεγάλη, ή έχουσα βασιλείαν έπὶ τῶν βασιλέων της γης,

18. ΚΑΙ μετά ταύτα είδον άλλον άγγελον καταβαίνοντα έκ του 1 ούρανου, έχοντα έξουσίαν μεγάλην, και ή γη έφωτίσθη έκ της δύξης αὐτοῦ καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχύι φωνῆ, μεγάλη, λέγων, Επεσεν, ἔπωι?

Ver. 8. G. K. S. το θηρίον.—τά ονοματα. S. το ονομα.—10. καὶ ο είς. G. K. S. want καί.—13. την έξουσίαν έαυτων. Κ. έξ αὐτων. CHAP. XVIII. Ver. 1. άλλον $\tilde{a}\gamma\gamma$. R. omits $\tilde{a}\lambda\lambda\rho\nu$.

Various solutions of this paradox have been ten kingdoms, acknowledging the Papal stgiven, but they are uncertain and unsatisfactory. premacy; Ostrogoths; Visigoths; Succes Ver. 9. δρη ἐπτά. These are evidently and Alans; Vandals; Franks; Burgundians; the seven hills upon which Rome was built. Heruli and Thuringi; Saxons and Angles; The heads are also declared to be seven kings, Huns; and Lombards. or forms of government, of which five had ceased; viz. Kings, Consuls, Decembers, Dictators, and Military Tribunes. To these suc- pal yoke, hold its tyranny and idolatry in ceeded the Imperial government, which was in existence when St. John wrote. The Exarchate followed (A. D. 475), which merged could only be Rome. in the Papacy; so that the eighth and seventh head were one (ver. 1).

Ver. 8. ην, η ουκ έστι, καίπερ έστίν. tury the Western Empire was divided inw

Ver. 16. μισήσουσι την πόρνην, κ. τ. λ. Those nations, who have thrown off the Padetestation.

Ver. 18. έχουσα βασιλείαν κ. τ. λ. Τhu

CHAP. XVIII. Ver. 2. Exercey, Exercise κ. τ. λ. With the prophecy of the fall of Ver. 12. δέκα βασιλείς. In the fifth cen- the mystic Babylon, in this chapter, comΒαβυλών ή μεγάλη, καὶ εγένετο κατοικητήριον δαιμόνων, καὶ φυλακή παντὸς ἀρνέου ἀκαθάρτου βκαὶ μεμισημένου ὅτι ἐκ τοῦ οίνου τοῦ θυμοῦ τῆς πυρνείας αὐτῆς πέπωκε πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν.

Καὶ ήκουσα ἄλλην φωνήν έκ του ουρανού, λέγουσαν, Έξέλθετε έξ αὐτης, ὁ λαός μου, ΐνα μη συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτης, καὶ 5ίνα μη λάβητε έκ των πληγων αυτής. ὅτι ηκολυύθησαν αυτής αί άμαρτίαι άχρι του ουρανού, και έμνημόνευσεν ο Θεύς τὰ άδικήματα 6 αὐτης. Απόδοτε αὐτη ώς καὶ αὐτη ἀπέδωκεν ὑμίν, καὶ διπλώσατε αὐτη διπλα κατά τὰ έργα αὐτης. Έν τῷ ποτηρίω, ῷ ἐκέρασε, κεράσατε 7 αντη διπλούν οσα έδόξασεν εαυτήν και έστρηνίασε, τοσούτον δότε αυτή βασανισμόν καὶ πένθος ότι έν τῷ καρδία αύτῆς λέγει, Κάθημαι 8 βασίλισσα, καὶ χήρα οὐκ είμὶ, καὶ πένθος οὐ μη ίδω. Διὰ τοῦτο έν μιᾳ ήμέρα ήξουσιν αι πληγαί αὐτης, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός καὶ έν πυρί κατακαυθήσεται ότι ίσχυρος Κύριος ο Θεός ο κρίνων αὐτήν. 9 Καὶ κλαύσονται αὐτὴν, καὶ κόψονται ἐπ΄ αὐτῷ, οἱ βασιλείς τῆς γῆς, οἱ μετ αυτής πορνεύσαντες και στρηνιάσαντες, όταν βλέπωσι τον καπνον 10 της πυρώσεως αυτής, από μακρόθεν έστηκότες δια τον φόβον του βασαπσμού αὐτης, λέγοντες, Οὐαὶ, οὐαὶ, ή πόλις ή μεγάλη, Βαβυλών ή 11 πόλις ή ίσχυρα, ότι έν μια ωρα ήλθεν ή κρίσις σου. Καὶ οὶ έμποροι της γης κλαίουσε και πενθούσεν έπ' αὐτῷ, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς 12 αγοράζει ουκέτι γόμον χρυσού καὶ αργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαρίτου, καὶ βύσσου καὶ πορφύρας, καὶ σηρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον, καὶ πᾶν σκεῦος έλεφάντινον, καὶ πᾶν σκεῦος εκ ξύλου τιμιωτά-13 του, καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμάρου, καὶ κινάμωμον καὶ θυμιά-ματα, καὶ μύρον καὶ λίβανον, καὶ οίνον καὶ ἔλαιον, καὶ σεμίδαλιν καὶ σίτον, καὶ κτήνη καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων καὶ ρεδῶν καὶ σωμάτων, καὶ ¹⁴ψυχὰς ἀνθρώπων. Καὶ ἡ ὀπώρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, 15 καὶ οὐκέτι οὐ μὴ εὐρήσης αὐτά. Οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτης, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ 16 αὐτῆς, κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, καὶ λέγοντες, Οὐαὶ, οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ

Ver. 6. $\dot{\nu}\mu$ iv. Omitted by G. K. S.—9. K. S. $\kappa\lambda\alpha\dot{\nu}\sigma\sigma\nu\sigma\iota$. G. K. S. omit $\alpha\dot{\nu}\tau\dot{\eta}\nu$.—10. $\dot{\epsilon}\nu$ $\mu\iota\ddot{q}$ $\ddot{\omega}\rho\dot{q}$. The same omit the preposition.—13. G. K. S. $\kappa\alpha\dot{\epsilon}$ $\kappa\iota\nu\dot{\alpha}\mu\omega\mu\rho\nu$ $\kappa\alpha\dot{\epsilon}$ $\ddot{\alpha}\mu\omega\mu\rho\nu$ $\kappa\alpha\dot{\epsilon}$ $\dot{\theta}\nu\mu$.—14. $\dot{\alpha}\pi\ddot{\eta}\lambda\theta\epsilon\nu$. G. K. S. $\dot{\alpha}\pi\dot{\omega}\lambda\epsilon\tau\sigma$.—16. $\kappa\alpha\dot{\epsilon}$ $\lambda\dot{\epsilon}\gamma\sigma\nu\tau\epsilon\varsigma$. S. omits, and K. brackets the copuls.

pare Isa. xiii. 21, sqq. xxi. 9. xxiv. 10, sqq. Ver. 13. σωμάτων. Slaves. With the gexliviii. 20. lii. 11. Jer. l. 8. 15. li. 6, sqq. nitives ἔππων κ ρεδῶν κ σωμάτων, supply γόμον.

Ver. 12. ξύλον θύϊνον. Citron-wood.

μεγάλη, ή περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις ὅτι μιᾳ ώρᾳ ήρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. Καὶ πᾶς κυβερνήτης, καὶ πᾶς ἐπὶ τῶν β πλοίων ὁ ὅμιλος, καὶ ναῦται, καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, καὶ ἔκραζον, ὁρῶντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως β αὐτῆς, λέγοντες, Τίς ὁμοία τῷ πόλει τῷ μεγάλὸ; Καὶ ἔβαλον χοῦν 19 ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἔκραζον κλαίσντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες, Οὐαὶ, οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ῷ ἐπλούτησαν πάντες οὶ ἔχοντες πλοῖα ἐν τῷ θαλάσσῷ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾳ ὧρᾳ ἡρημώ- ٤ θη. Εὐφραίνου ἐπ΄ αὐτὴν, οὐρανὲ, καὶ οὶ ἄγιοι ἀπύστυλοι, καὶ οὶ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ Θεὸς τὸ κρῖμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.

Καὶ ἦρεν εἶς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον, ὡς μύλον μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς શετὴν θάλασσαν, λέγων, Οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται Βαβυλών ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὐρεθῷ ἔτι. Καὶ φωνὴ κιθαρφδῶν καὶ μουσικῶν θε καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῷ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὐρεθῷ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῷ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου 23 καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῷ ἐν σοὶ ἔτι ὅτι οἱ ἐμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστανες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῷ φαρμακείᾳ σοῦ ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθν. Καὶ ἐν αὐτῷ αἶμα προφητῶν καὶ άγίων εὐρέθη, καὶ πάντων τῶν ἐσφαγ- 24

μένων έπὶ της γης.

19. ΚΑΙ μετὰ ταῦτα ἤκουσα φωνὴν ὅχλου πολλοῦ μεγάλην ἐν τὰ οὐρανῷ, λέγοντος, Αλληλούια ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις Κυρίω τῷ Θεῷ ἡμῶν ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αὶ κρίσεις αὶ ² τοῦ ὅτι ἔκρινε τὴν πόρνην τὴν μεγάλην, ἥτις ἔφθειρε τὴν γῆν ἐν τὰ πορνεία αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησε τὸ αἰμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς. Καὶ δεύτερον εἴρηκαν, Άλληλούια καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀνα-3 βαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ ἔπεσον οὶ πρεσβύτεροι οἱ εί-4 κοσι καὶ τέσσαρες καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ τῷ καθημένω ἐπὶ τοῦ θρόνου, λέγοντες, ᾿Αμήν ᾿Αλληλούια. Καὶ φωνὴς ἑκ τοῦ θρόνου ἐξῆλθε, λέγουσα, Αἰνεῖτε τὸν Θεὸν ἡμῶν, πάντες οἱ δῶν κουσο καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτὸν, καὶ οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. Καὶ ἡκουσα ὡς φωνὴν ὅχλου πολλοῦ, καῖ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, λέγοντας, ᾿Αλληλούια ὅτι ἐβασίλευσε

Ver. 19. G. K. S. $\tau \dot{\alpha} \pi \lambda o \bar{\imath} a$.—20. G. K. S. $\dot{\imath} \pi' \dot{\alpha} \dot{\nu} \tau \dot{\bar{\jmath}}$. R. omits kai of before $\dot{\alpha} \pi \dot{\rho} \sigma \tau \dot{\nu}$. Chap. XIX. Ver. 1. kai $\dot{\eta} \tau \iota \mu \dot{\eta}$. Omitted by G. S.; and bracketed by K.—2. K. difference.—5. ik $\tau o \bar{\nu} \theta \rho \dot{\rho} \dot{\nu} \rho v \dot{\nu}$. K. omits the preposition.

Ver. 20. εὐφραίνου κ. τ. λ. Compare Isa. Chap. XIX. Ver. 1. 'Αλληλούῖα. An xliv. 23. xlix. 13. Jer. li. 48. Hebrew word signifying Preise ye Johnst. Ver. 22. φωνή κιθαρφδών κ. τ. λ. Compare Isa. xxiii. 8. xxiv. 8. Jer. vii. 34. xvi. Θεόν. 8. xxv. 10. Esek. xxvi. 13.

7 Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ. Χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιώμεθα, καὶ δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ ὅτι ἡλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ 8 ἡτοίμασεν ἐαυτήν. Καὶ ἐδόθη αὐτῷ, ἴνα περιβάληται βύσσινον καθαρὸν καὶ λαμπρόν τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματά ἐστι τῶν ἁγίων. 9 Καὶ λέγει μοι, Γράψον, Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. Καὶ λέγει μοι, Οῦτοι οἱ λόγοι ἀληθινοί εἰσε 10 τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἔπεσον ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι, Όρα μή σύνδουλός σου εἰμὶ, καὶ τῶν ἀδελφυν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ τῷ Θεῷ προσκύνησον ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ ἐστι τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.

11 Καὶ είδον τὸν οὐρανὸν ἀνεφγμένον, καὶ ἰδοὺ, ἴππος λευκὸς, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ΄ αὐτὸν καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινὸς, καὶ ἐν 12 δικαιοσύνη κρίνει καὶ πολεμεῖ οἰ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρὸς, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά ἔχων ὄνομα γε-13 γραμμένον, ὁ οὐδεὶς οἰδεν εἰ μὴ αὐτός. καὶ περιβεβλημένος ἰμάτιον βεβαμμένον αἴματι καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ὁ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ 14 ΘΕΟΥ. Καὶ τὰ στρατευματα τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἡκολούθει αὐτῷ 15 ἐγ ἔπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καὶ καθαρόν. Καὶ ἰκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ρομφαία ὀξεῖα, ἴνα ἐν αὐτῷ πατάσση τὰ ἔθνη, καὶ αὐτὸς ποιμανεί αὐτοὺς ἐν ράβδῳ σιδηρά καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ καὶ τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ 16 τοῦ παντοκράτορος. Καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἰμάτιον, καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ, τὸ οἴνομα γεγραμμένον, ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΣ 17 ΚΥΡΙΩΝ. Καὶ εἴδον ἔνα ἄγγελον ἐστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ καὶ ἔκραξε φωνῷ μεγάλη, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετωμένοις ἐν μεσου-18 ρανήματι, Δεῦτε, καὶ συνάγεσθε εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ μεγάλου Θεοῦ, ἴνα φάγητε σάρκας βασιλέων, καὶ σάρκας χιλιάρχων, καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας ἴππων καὶ τῶν καθημένων ἐπὶ αὐτῶν, καὶ σάρκας 19 πάντων ἐλευθέρων καὶ δούλων, καὶ μεκρῶν καὶ μεγάλων. Καὶ εἴδον τὸ θηρίον, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, 20 καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. Καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ μετὰ τούτου ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἶς

Ver. 10. A yap mapropia s. r. \(\lambda\). That is the prophecy, which has been revealed to you by the Spirit, is a testimony to Jesus, and intended to attest the truth of his religion.

Ver. 11. ἴππος λευκός. Compare Rev. vi. 2. Ver. 13. Ὁ ΛΟΓΟΣ. See on John i. 1. Ver. 15. ἡομφαία ὁξεῖα. So Rev. ii. 16. See also on Rev. xii. 5.

έπλάνησε τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνούντας τη εικόνι αυτού. ζώντες έβλήθησαν οι δύο είς την λίμνην του πυρός την καιομένην έν τῷ θείῳ. Καὶ οι λοιποι ἀπεκτάνθησαν έν ?! τη ρομφαία του καθημένου έπὶ του ίππου, τη έκπορευομένη έκ του στόματος αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ ὄρνεα έχορτάσθησαν έκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

20. ΚΑΙ είδον αγγελον καταβαίνοντα έκ τοῦ οὐρανοῦ, έχοντα την! κλείδα της αβύσσου, καὶ αλυσιν μεγάλην έτι την χείρα αὐτοῦ. Καὶ? εκράτησε τον δράκοντα, τον όφιν τον άρχαιον, ός έστι διάβολος καί Σατανάς, καὶ έδησεν αὐτὸν χίλια έτη, καὶ έβαλεν αὐτὸν είς την άβω-3 σον, και έκλεισεν αυτύν, και εσφράγισεν έπάνω αυτού, ίνα μη πλανήση τὰ ἔθνη ἔτι, ἄχρι τελεσθη τὰ χίλια ἔτη καὶ μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθηναι μικρον χρόνον. Καὶ είδον θρόνους, καὶ εκάθισαν επ' αὐτοὺς, 4 καὶ κρίμα έδόθη αὐτοῖς καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ίησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οῖτινες οὐ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ, οὕτε τῷ εἰκόνι αὐτοῦ, καὶ ούκ ἔλαβον τὸ χάραγμα έπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν, καὶ έπὶ την χείρα αὐτῶν καὶ έζησαν καὶ έβασίλευσαν μετά Χριστου χίλια έτη· οἱ δὲ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέ-5 ζησαν, ἔως τελεσθη τὰ χίλια έτη. Αυτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. Μα-6 κάριος καὶ ἄγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῷ ἀναστάσει τῷ πρώτῃ. ἐπὶ τοντων ὁ θάνατος ὁ δεύτερος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ ἔσονται ἰερείς τοῦ

Θευῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσι μετ' αὐτοῦ χίλια ἔτη. Καὶ ὅταν τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ Σατανᾶς ἐκ τῆς φυλα-ῖ κης αυτού, και έξελεύσεται πλανήσαι τὰ έθνη τὰ έν ταις τέσσαροι γω-8 νίαις της γης, τον Γωγ καὶ τον Μαγωγ, συναγαλείν αὐτοὺς είς πόλε μον, ων ο άριθμος ως ή άμμος της θαλάσσης. Καὶ ανέβησαν έπὶ το πλά.! τος της γης, και εκύκλωσαν την παρεμβολην των άγίων, και την πόλιν την ηγαπημένην και κατέβη πυρ από του Θεού έκ του ουρανού. καὶ κατέφαγεν αὐτούς καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς έβλήθη είς!! την λίμνην του πυρός και θείου, οπου το θηρίον και ο ψευδοπροφήτης καὶ βασανισθήσονται ήμέρας καὶ νυκτὸς είς τοὺς αίωνας τών

αίώνων.

Καὶ είδον θρόνον λευκον μέγαν, καὶ τον καθήμενον ἐπ' αὐτοῦ, οῦ 🛚 απο προσώπου έφυγεν ή γη και ο ουρανος, και τόπος ούχ εύρέθη αν

Ver. 1. διάβολος. Some MSS. prefix the article.—3. πλανήση. G. K. S. πλανφ-και μετά τ. Κ. brackets the copula. - 4. τῷ θηρίφ. G. S. τὸ θηρίον - τῷ είκ. αὐτοῦ. G. S. omit, and Kn. brackets the pronoun.—8. είς πόλεμον. G. S. insert τόν.—10. G. K. S. όπου καὶ τὸ θ.—11. G. S. 'επ' αὐτόν.

CHAP. XX. Ver. 2. χίλια ἔτη. Upon to refer to Whitby's treatise upon the subject. this passage is founded the doctrine of the Ver. 8. του Γων ή του M. Compare Millenium: respecting which it must suffice Ezek. xxxviii. 1, sqq. xxxix. 1, sqq.

12 τοις. Καὶ είδον τοὺς νεκροὺς, μικροὺς καὶ μεγάλους, έστωτας ένωπιον του Θεού, και βιβλία ηνεψχθησαν και βιβλίον άλλο ηνεψχθη, ο έστι της ζωής και έκριθησαν οι νεκροί έκ των γεγραμμένων έν τοίς βιβλί-13 οις κατά τὰ έργα αὐτῶν. Καὶ έδωκεν ή θάλασσα τοὺς έν αὐτῷ νεκρούς, και ό θάνατος και ό ἄδης ἔδωκαν τούς έν αὐτοῖς νεκρούς και έκρί-14 θησαν έκαστυς κατά τὰ έργα αὐτῶν. Καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ἄδης έβλή-15 θησαν είς την λίμνην του πυρός ουτός έστιν ο δεύτερος θάνατος. Καί

εί τις ούχ εύρέθη έν τη βίβλω της ζωής γεγραμμένος, έβλήθη είς την

λίμνην του πυρός.

21. ΚΑΙ είδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν ὁ γὰρ πρῶτος οὐ-2 ρανὸς καὶ ή πρώτη γη παρηλθε, καὶ ή θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. Καὶ έγω Ιωάννης είδον την πόλιν την άγίαν, Ίερουσαλημ καινήν, καταβαίνουσαν από τοῦ Θεοῦ έκ τοῦ οὐρανοῦ, ἡτοιμασμένην ώς νύμφην κε-3κοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. Καὶ ῆκουσα φωνῆς μεγάλης έκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης, Ίδοὺ, ή σκηνή τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν' καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς 4 έσται μετ' αὐτῶν, Θεὸς αὐτῶν. Καὶ έξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον από των όφθαλμων αὐτων, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὕτε πένθος 5 ούτε κραυγή ούτε πόνος ούκ έσται έτι ότι τα πρώτα απήλθον. Καί είπεν ο καθήμενος έπὶ τοῦ θρόνου, Ίδου, καινὰ πάντα ποιώ. Καὶ λέγει 6 μοι, Γράψον, ὅτι οὖτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ καὶ πιστοί είσι. Καὶ εἶπέ μοι, Γέγυνε. έγω είμι το Α καὶ το Ω, ή άρχη καὶ το τέλος. Έγω τω 7 διψωντι δώσω έκ της πηγής του ύδατος της ζωής δωρεάν ο νικων κληρονομήσει πάντα, καὶ έσομαι αὐτῷ Θεὸς, καὶ αὐτὸς έσται μοι ὁ υίός. 8 δειλοίς δὲ καὶ ἀπίστοις, καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεύσι, καὶ πόρνοις καὶ φαρμακεύσι, καὶ είδωλολάτραις καὶ πασι τοῖς ψευδέσι τὸ μέρος αὐτῶν υέ τη λίμνη τη καιομένη πυρί καὶ θείω, ο έστι δεύτερος θάνατος.

9 Καὶ ήλθε πρός με είς των έπτα αγγέλων των έχόντων τας έπτα φιάλας, τὰς γεμούσας τῶν ἐπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησε μετ΄ έμου, λέγων, Δεύρο, δείξω σοι την νύμφην του άρνίου την γυ-10 ναίκα. Καὶ ἀπήνεγκέ με έν πνεύνατι ἐπ' ὅρος μέγα καὶ ὑψηλον, καὶ έδειξέ μοι την πόλιν την μεγάλην, την άγίαν Ιερουσαλημ, καταβαίνου-11 σαν έκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ· (καὶ ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθψ τιμιωτάτψ, ὡς λίθψ ἰάσπιδι κρυσταλλί-

Ver. 14. G. K. S. add ή λίμνη τοῦ πυρός. CHAP. XXI. Ver. 1. παρήλθε. G. S. άπηλθον.—ΑΙ. άπηλθαν.—2. S. κεκοσμένην.—3. G. K. S. λαός.—4. ὁ Θεός. Omitted by G. S.; and bracketed by K.—6. δώσω. G. S. add αὐτῷ.—7. ὁ ὑιός. K. omits the article.—8. G. S. απίστοις καὶ αμαρτωλοίς καὶ Ιβδ.—9. νύμφην. Κ. γυναίκα.— 10. την μεγάλην. Omitted by G. K. S.—11. καὶ ὁ φ. The same omit καί.

CHAP. XXI. Ver. 6. τῷ διψῶντι κ. τ. λ. 8. compare 1 Cor. vi. 9. Gal. v. 21. Eph. v. 5. Compare John iv. 10. 14. vii. 37. With ver. 1 Tim. i. 9.

τοῦ βιβλίου τούτου, ἐάν τις ἐπιτιθῷ πρὸς ταῦτα, ἐπιθήσει ὁ Θεὸς ἐπ΄ αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν βιβλίψ τούτψ καὶ ἐάν τις ὑ ἀφαιρῷ ἀπὸ τῶν λύγων βίβλου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφαιρήσει ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς άγίας, καὶ τῶν γεγραμμένων ἐν βιβλίψ τούτψ. Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα, Ναὶ, ἔρχομαι ταχύ ἀμήν, Ναὶ, ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ.

Ή χάρις του κυρίου ήμων Ίησου Χριστου μετά πάντων ύμων. 91

'Αμήν.

Ver. 20. ναὶ, ἔρχου. G. K. S. omit ναὶ, and also ἡμῶν in the last verse.

A

CHRONOLOGICAL HARMONY

OF THE

NEW TESTAMENT.

A CHRONOLOGICAL HARMONY

OF

THE NEW TESTAMENT.

[Note.—When a verse is twice cited, the event in the former case terminates with the first part, and the last part relates to a subsequent transaction.]

जिल्हा संस्थान संस्थान	EVENTS.	WHERE RECORDED.	PLACE.
	Saint Luke's Preface Birth of John the Baptist announced Conception of the Baptist The Annunciation Mary's Visit to Elizabeth Joseph warned in a Dream to take his Wife Birth, Circumcision, and Naming of the Baptist His early life and Education Birth of Christ The Visit of the Shepherds The Circumcision and Naming of Christ	Luke i. 1—4 5—23 24, 25 26—38 39—56 Matt. i. 18—25 Luke i. 57—79 80 ii. 1—7 8—20 21 Matt. i. 1—17	The Temple. Hebron. Nazareth Hebron. Nazareth. Hebron. Wild. of Judsea. Bethlehem.
D.	The Purification and Presentation in the Temple, with the Prophecies of Symcon and Anna The Star in the East, and the visit of the Magirary The Flight into Egypt The Murder of the Innocents The Return from Egypt, and Settlement in Nazareth Christ in the Temple at twelve years old His subsequent Abode with his Parents St. John's Preface, relative to the Divinity, Incornation, and Office of Christ Commencement of the Baptist's Ministry	Luke iii. 23—28 Luke ii. 22—38 Matt. ii. 1—12 13—15 16—18 19—23 Luke ii. 39—40 41—50 51, 52 John i. 1—18 Matt. iii. 1—10 Mark i. 1—6	The Temple at Jerusalem. Bethlehem. Bethlehem. Jerusalem. Nazareth. Wild. of Judsea.
	John's first Testimony to Christ Anticipatory Notice of John's Imprisonment	Luke iii. 1—14 Matt. iii. 11, 12 Mark i. 7, 8 Luke iii. 15—18 19, 20 D D 2	_

A. D.	EVENTS.	WHERE RECORDED.	PLACE.
26.	The Baptism of Christ	Matt. iii. 13—17 Mark i. 9—11 Luke iii. 21—23	Bethabara.
	The Temptation of Christ	Matt. iv. 1—11 Mark i. 12, 13 Luke iv. 1—13	Wilderness.
	John's second Testimony to Christ Further Testimony of the Baptist, and the	John i. 19—28	Bethabara.
	Interview of Christ with some of his Disciples	1	_
	Christ returns to Galilee. Call of Philip and Nathanael	44—52	-
27.	The Marriage at Cana. Christ's first Miracle — Water made Wine	ü. 1—11	
	Jesus goes down to Capernaum, and thence to Jerusalem	12	
	At the first Passover in our Lord's Ministry he drives the Traders from the Temple .	13—22	Jerosalem
	His Miracles gain many followers	23-25	
	His Conversation with Nicodemus	iii. 1—21 22—36	Judges.
	John's final Testimony to Christ Jesus arrives at Sychar, a city in Samaria,	22-00	
	on his way to Galilee	iv. 1—6	
	His Conversation with the Woman of Samaria	,	Sychar.
	Second Miracle in Cana: Nobleman's Son cured		Galilee.
	Christ preaches in the Synagogue at Nazareth		
	He settles at Capernaum, and enters publicly	Mark i. 14. 15	Capernaum.
	upon his Ministry	Luke iv. 31	
	Mrs. Call of Andrew Deter Terror and Yeles	(Matt. iv. 18-92)	Son of Galiler
	The Call of Andrew, Peter, James, and John	(Mark 1. 16—20)	
	Christ preaches in the Synagogue—the De- moniac healed	! Luke iv. 31 — 37 (Capernaum.
	Peter's Mother-in-law and divers others	(Matt. viii. 14-17)	
	cured	Luke iv. 38—41	
		(Mark i. 35	
	Christ in prayer	Luke iv. 42	
		Matt iv 99 95 \	G 1500
	The first Circuit of Galilee	J wrest # 1. 00-00 (Galilee.
	The Sames on the Manual	(Luke iv. 42—44)	
	The Sermon on the Mount The Miraculous Draught of Fishes	Matt. v. 1.—viii. 1 Luke v. 1—11	
	The binactions Diaugnit of Platfes	(Matt. viii. 2-4)	
	A Leper cured	Mark i. 40-44	
		(Luke v. 12-14)	ĺ
	Christ retires into a Desert	§ Mark i. 45	-
		Luke v. 15, 165	
	The Paralytic cured	Matt. ix. 2-8 Mark ii. 1-12	Conernallii.
	The I araly sho cured	Luke v. 17—26	Osperm
		(Matt. ix. 9.	
	The Calling of Matthew		-
	1	(Luke v. 27, 28)	
	Christ dines with Matthew	Matt. ix. 10-17	_
	Christ dines with Matthew	Mark ii. 15-22	
'	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	(Luke v. 29—39)	

. D.	EVENTS.	WHERE	RECORDED.	PLACE.
- 4	The infirm Man healed at the Pool of Bethesda Jesus vindicates the Miracle, and asserts his Divine Pretensions .	John	v. 1—15 16—47	Jerusalem.
	He defends his Disciples for plucking the Ears of Corn on the Sabbath-day	{ Mark Luke	xii. 1—8 ii. 23—28 vi. 1—5	On a Tour.
	The withered Hand healed	Mark	xii. 9—14 iii. 1—6 vi. 6—11	-
	Retiring from the fury of the Jews, Christ is followen by great multitudes, to whom he preaches, and heals their Sick	Mark	xii. 15—21 } iii. 7—12 }	By the Sea-side
	The Election of the Twelve Apostles	Mark	x. 2—4 iii. 13—19 vi. 12—16	Galilee.
	In an Address to the Disciples, after healing the diseases of the multitude, Christ re- peats many of the Precepts of the Sermon on the Mount.	Linka	vi. 17—49	_
-	The Centurion's Servant healed		viii. 5—13}	Capernaum.
ŀ	The Widow's Son raised to Life	C Trure	vii. 1—10∫ 11—17	Nain.
ŀ	The Baptist's Message to Christ	Luke	xi. 2-6 vii. 18-23	On a Teur.
	Christ's Testimony concerning John	Luke	xi. 7—15) vii. 24—30 {	
	Christ upbraids the Jews with their Unbelief and Impenitence, and invites all to come to Him A Female Penitent forgiven in the House of	Matt. Luke	•	_
	a Pharisee		36—50	-
	Christ's second Circuit of Galilee A Demoniac cured, and the Blasphemy of the Scribes and Pharisees.	§ Matt. Mark	viii. 1—3 xii. 22—37) iii. 19— 3 0 {	Capernaum.
ľ	The Pharisees demand a Sign from Heaven	-	xii, 38—45	_
İ	Christ's Kindred	Luke	46—50) iii. 31—35 } viii, 19—21 }	_
	Parable of the Source	Mark Luke	viii. 4—8)	Sea of Galilee.
	Reasons for teaching in Parables		xiii.10—17 iv. 10—12 viii. 10	_
	Explanation of the Parable of the Sower .	Mark	xiii.18—23) iv. 13—20 } iii.9.11-15 }	
k	Christ enjoins his Disciples to take heed how	5 Mark	iv. 21—25	
Į,	they hear		riii. 16—18∫ ¤iii.24—30	_
•	Parable of Seed growing	Mark	iv. 26—29	–
j	Parable of the Grain of Mustard Seed .		xiii.31—32) iv. 30—32 }	_
	Parable of the Leaven	Matt.	xiii. 33.	
1	Christ's frequent use of Parables, which he explains privately to the Disciples .		xiii. 34, 35 } iv. 33, 34 }	
	Explanation of the Parable of the Tares .		xiii.36—43	

A. D.	EVENTS.	WHERE RECORDED.	PLACE.
27.	Parables of the Hidden-Treasure, the Pearl,		
	the Net, and the Householder .	Matt.xiii. 44—53 (Matt.viii. 18—27)	Sea of Galilee.
	Christ crosses the Sea of Galilee, and stills the Tempest	Matt. iv. 35-41 }	
		(Luke viii. 22—25) (Matt. viii. 28—34)	
	The Gardarene Dæmoniac healed	(Lake viji, 26 - 39)	Gadara.
	The Daughter of Jairus raised, and the Issue	Matt.ix.1.18-26	Canarnanin
	or prood araunched	(Luke viii. 40 — 56)	_
	Two Blind Men restored to sight	32-34	On a Tour.
	Christ returns to Nazareth, where he is still received with unbelief		Nazareth.
28.	His third Progress through Galiles	{ Matt. ix. 35 - 38 } { Mark vi. 6.	Galilee.
		(Matt. x. 1.5. xi.l)	ł
	Christ's Commission to the Twelve Apostles	Mark vi. 7—13	_
	The fame of Christ reaching Herod, he wishes to see Him. Digressive account of the	$\left\langle \text{Matt. xiv. } 1-12 \right\rangle$	_
	Death of John the Baptist	(Luke ix. 7—9) (Matt. xiv. 13—21)	
	Return of the Twelve. Five thousand fed) Mark vi. 30 - 44 (Desert of Beth-
	miraculously	Luke ix. 10-17 John vi. 1-13	saids.
	Jesus prays alone, and walks upon the Sea	(Matt. xiv.22—33) { Mark vi. 45—52 }	Galilee.
	ocaus prays arono, and warm open one of	(John vi. 14—21) (Matt. xiv. 34—36)	
	Divers Diseases healed by Christ	{ Mark vi. 53—56 ∫	
	Christ preaches in the Synagogue	John vi. 22—71	Capernaam.
	Christ's Discourse on the Jewish Traditions The Daughter of the Syro-Phœnician Wo-	\ Mark vii. 1—23 Matt. xv. 21—28 \	
	man healed	Mark vii. 24—30 \	Tyre.
	Christ passes through Decapolis	Matt. xv. 29 Mark vii. 31	Desemblis
	The Stammerer healed Various Miracles of healing performed .	Matt. xv. 29 -31	Decapolis.
	The Feeding of the Four Thousand	{ 39—38 } { Mark viii. 1—9 }	Galilee.
	The Hypocritical Leaven of the Pharisees		Magdala.
	and Sadducees A Blind Man restored	22-26	Bethmids.
	Peter's Profession of Faith	Matt.xvi. 13—20 Mark viii. 27—30 }	Caesares Philippi
		(Luke ix. 18—21) (Matt.xvi, 21—28)	
	Christ begins to direct the attention of his Disciples to his approaching Passion	Markviii.31. ix.1	Galilee.
		(Matt. xvii. 1—13)	
	The Transfiguration	{ Mark ix. 2—13 } Luke ix. 28—36 }	_
	The Deaf and Dumb Spirit cast out	(Matt.xvii.14—21) (Mark ix. 14—29)	_
	THE DOM ONG DUMP SPHILE SEES SEES .	Luke ix. 37—42	

1. D.	events.	WHERE	RECORDED.	PLACES.
		- Most	xvii. 22, 23)	
			ix. 30—33 (]
28 .	Christ again foretells his Passion			Galilee.
			ix. 43—45 (1
		CJohn v		1
	He works a Miracle to pay the Temple Tribute		vii. 24—27	Capernaum.
		(Matt.	xviil l—6)	
	The Disciples contend for superiority .	₹ Mark	ix. 33—50 >	
		(Luke	ix. 46—50)	
	Caution against Offences, and other matters	Matt.	kviii.7—20	_
	Forgiveness of Injuries, and the Parable of			•
	the Unforgiving Servant		2135	
	Our Lord's Brethren urge him to attend the			
	Feast of Tabernacles		vii. 2—9	
		AOTU		
	He goes to Jerusalem privately		10	ļ
1	Agitation of the Public Mind. Transactions	i	!!! >	
	during the Feast		il—viii. l	Jerusalem.
	The Woman taken in Adultery	1	viii. 2—11	_
	Christ declares himself to be the Son of God,	}		}
	and discourses at large on the object of his	ì		
)	mission		1 259	
	He restores to sight a man blind from his	1		1
ĺ	birth, who is summoned before the Sanhe-			
	drim, and excommunicated	ł	ix. 1-34	
	Christ declares his Messiahship, and reproves		121 1-01	
	the Pharisees	1	35-41	
			-	_
	The Good Shepherd	1	x. 1—21	
	Transactions at the Feast of Dedication .	1	22-39	
	Christ retires beyond Jordan		40—42	1_
	He is informed of the Sickness of Lazarus.	}	xi. 116	Persea.
	The Resurrection of Lazarus	1	17-45	Bethany.
	Deliberation of the Sanhedrim, and the Pro	-∤		
	phecy of Caiaphas	1	4653	Jerusalem.
	Christ retires to Ephraim	}	54	Ephraim.
	He is rejected by the Inhabitants of a Sama	-1	-	
	ritan Village		ix. 51—62	Samaria
90	The Mission of the Seventy Disciples, price			Copensia and
	to his last Circuit of Galilee on his way to			
	Jerusalem	1	x. 1-16	Galilee.
	Their Return	1	17—24	-
	The Lawyer's Enquiry respecting Salvation	1	2528	
	The Parable of the Good Samaritan	· I	29—37	
	Christ with Martha and Mary	ł	38—42	
	He teaches his Disciples to pray	1	xi. 1—13	_
	A Dumb Spirit ejected, and the Blasphem	y		
	of the Pharisees refuted		14 - 36	
	The Hypocrisy and Infidelity of the Phari	-		l L
	sees reproved		3754	
	Christ addresses the multitude		xii. 1—12	
	He refuses to act as a Judge, and cautions th	ما		
	multitude against Covetousness and World		10 04	
	ly-mindedness	1	13—34	
	Exhortation to Watchfulness and Fidelity.	4	3559	-
	Repentance enforced from Pilate's Slaughte			
	of certain Galilseans, and the Fall of th	e		
	Tower of Siloam		x iii. 1-5	_
	The Parable of the Barren Fig-tree .	1	6-9	_
	An infirm Woman cured in the Synagogue	1	10-17	Ī

•	EVENTS.	WHERE RECORDED.	PLACE.
	Parables of the Mustard-seed and Leaven repeated .	Luke xiii. 18—21	Galilee.
1	Christ's Reply to the Question, "Are there few that be saved?"	22—30	_
	His Message to Herod, and mournful Predic- tion respecting Jerusalem .	31—35	_
	A Man cured of the Dropsy	xiv. 16	
	Cautions to the Guests, and to the Host, at a Feast	7-14	directs
	Parable of the <i>Great Supper</i>	15—24 25—3 5	_
]	Parables of the Lost Sheep, and Lost Piece of Money	xv. 1—10	_
1	Parable of the Prodigal Son	11-32	_
	Parable of the Unjust Steward	xvi. 1—13	-
	Christ reproves the Pharisees	14-18	-
	Parable of the Rich Man and Luzurus	19—31	
	Jesus addresses his Disciples respecting		
	Offences, Forgiveness of Injuries, and Faith	xvii. 1—10	
	The Cleansing of the Ten Lepers	1119	-
		Matt. xix. 1-2	
1	Jesus passes from Galilee into Persea	Mark x. 1	
1	de again predicts his Passion, and briefly oretells the destruction of Jerusalem	Luke zvii. 20—36	Persea.
1	Parable of the Unjust Judge and Importunate	xviii. 1—8	
1	Widow Parable of the Pharises and Publican	9-14	-
ן י	The Question respecting Marriage and Divorce answered		-
		(Matt. xix.13-15) (Mark x. 13-16)	***
	Christ blesses little Children	Lukexviii.15—17) (Matt. xix. 16—22)	
]	His Reply to the wealthy young Lawyer .	Mark x. 17—22 \\ Lukexviii.18—23	•
	M - Donor of Disher	(Matt.xix 23-30) Mark x, 23-31)	_
	The Danger of Riches	Lukexviii.24—30) Matt. xx. 1—16	-
	Parable of the Labourers in the Vineyard .	(17-19)	
9	Christ foretells his Passion a third time .	(Lukexviii.31—34)	Judæs.
	Ambition of the Sons of Zebedee	Mark x. 35 -45 5	-
]	Bartimeous and another blind Man restored to sight	Mark x. 46 -52 Lukexviii.35-43	Jericke.
•	The Conversion of Zacchæus	Luke xix. 1—10 11—28	
2	State of the Public Mind Six days before the Passover Christ arrives at Bethany	John xi. 55—57 xii. 1	
]	Mary anoints Jesus in the house of Simon	Mark xiv. 3-0	Bethany.
1	the Leper	(John xii. 2-8)	

D.	EVENTS.	WHERE RECORDED.	PLACE.
9.	Four days before his Passion Christ prepares to enter Jerusalem	Matt. xxi. 1—7 Mark xi. 1—7 Luke xix. 29—35 John xii. 12—16	Bethany.
	He approaches Jerusalem amid the Hosannas of the Populace	Matt. xxi. 8, 9)	
	His prophetic Lamentation over the City He enters the City, and heals the Sick in { the Temple Some Greeks desire to see him. A Voice	Luke xix 41—44 Mat.xxi. 10,11.14—16 Mark xi. 11	} Jerusalem.
	from Heaven is heard	John xii. 20-36	-
	He returns to Bethany in the Evening .	\{\begin{aligned} Matt. 21. 17 \\ Mark xi. 11 \end{aligned}	
	The Barren Fig-tree cursed on the following Morning		Near Jerusalem.
-	The Traders again driven from the Temple	Mark xi. 15—17 Luke xix. 45, 46	
- 1	The Chief-priests seek to destroy Christ . Christ retires in the Evening	{ Mark xi. 18 { Luke xix. 47, 48 } Mark xi. 19.	_
1	Approaching the City on the morrow, the withered Fig-tree again attracts notice .		Near the City.
	Christ replies to the Inquiry of the Chief- priests respecting the authority by which	{ Matt. xxi.23-27 } Mark xi. 27-33 }	Ů
1	he acted	(Luke xx. 1—8) Matt. xxi. 28—32	_
J	Parable of the Vineyard	33—46) Mark xii. 1—12 \ Luke xx. 9—19 \	_
į	Parable of the Marriage Feast	Matt. xxii. 1—14	
	Jesus replies to the Herodians respecting giving Tribute to Cæsar	15—22 Mark xii. 13—17 Luke xx. 20—26	
I	His Reply to the Sadducees respecting a Resurrection	Matt.xxii.23—33 } Mark xii, 18—27 } Luke xx. 27—40 }	
	His Reply to the Pharisees respecting the great Commandment of the Law	Matt.xxii.34—40 } Mark xii. 28—34 }	-
	He questions the Pharisees respecting Messiah	Mark xii. 35—37	-
	He cautions his Disciples against the Scribes	{ Mark xii. 38—40 } Luke xx. 45—47 }	
12	The Widow's Mite	Mark xii. 41—44 } Luke xxi. 1—4 }	
	Christ declares the object of his Mission, preparatory to his Death	John xii. 37—50	
	Pharisees	Matt. xxiii.1—39	
		Mark xiii. 1—37 } Luke xxi. 5—36 }	Mount of Olives.
	Parable of the Ten Virgins	Matt. xxv. 1—13 14—30	

*

D.	EVENTS.	WHERE RECORDED.	PLACE.
•	The Proceedings of the final Judgment Christ's usual Rule of action during the Pas-	Matt.xxv.31—46	Mount of Olives
- [sion Week	Luke xxi. 37, 38	
	Two days before the Crucifizion Judas sagrees to betray Christ	Matt. xxvi. 1-5. 14-16 Mark xiv. 1. 2. 10. 11	
	On the Der before the Consideries Christ	Luke xxii. 16	
	On the Day before the Crucifixion, Christ directs his Disciples to prepare the Passover	Mark xiv. 12—16 } Luke xxii. 7 - 13	
	The Commencement of the Paschal Supper	Matt. xxvi. 20 · } Mark xiv. 17 Lukexxii. 14 —18	
	Christ washes his Disciples' Feet	John xiii. 1—17	_
	During Suppor he madiete the Treeshow of	∫ Mat.xxvi 21—25 Mark xiv. 18—21	
	During Supper he predicts the Treachery of Judas	Lukexxii. 21—23 John xiii. 18—20	
	Judas having departed, Christ enjoins mutual		
	Love, and foretells the Denial of Peter. He reproves the Ambition of the Disciples,	31—38	_
ľ	and again foretells the Defection of Peter.	Luke xxii. 24—38	
1		(Mat. xxvi. 26—29)	
1	The Institution of the Eucharist	Mark xiv. 22-25	
ı		(Luke xxii. 19, 20)	
	Our Lord's parting Address to his Disciples	John xiv. 1.—xvi.33	
ŀ	His Prayer for his Followers to the end of	xvii. 1— 3 6	
Ì	time		
	Disciples to Mount Olivet, and repeats his		
	prediction of their defection, and of Peter's	~	Mount of Olives
	Denial	(John xviii. 1	
ļ		Mat. xxvi. 36-46)	
	The Agony in the Garden	Mark xiv. 39—42	Gethsemane.
		Luke xxii. 40—46 John xviii, 1, 2	
		(Mat. xxvi. 47—56)	
	Christ betrayed and apprehended—Peter's		
İ	Resistance	Luke xxii. 47-53	
l		John xviii. 3—11	
Ĭ.		Matt. xxvi. 57	
'• •	Jesus is taken first to Annas, and thence	Luke xxii, 54	Jerusalem.
	afterwards to Caiaphas	John xviii.12—14	
1		(Matt. xxvi. 58	
	Deter and John follow their Marten	Mark xiv. 54	
ŀ	Peter and John follow their Master .	Luke xxii. 54, 55	
1.		[John xviii. 15, 16]	
	His examination before Annae	19—24	
1	His Condemnation in the House of the High- priest	Mark xiv. 55—64	
1	prices	(Matt. xxvi. 67,68)	-
	He is struck and insulted	Mark xiv. 65	_
		Luke xxii. 6365	
	j	Matt. xxvi. 69, 70	
ļ	Peter's first Denial of Christ	Mark xiv.66—68	
,		Luke xxii. 56, 57 John xviii. 17, 18	

-	EVENTS.	WHERE RECORDED. PLACE.
	The second and third Denials	Mat.xxvi.71—75 Mark xiv. 69—72 Luke xxii.58—62 Johnxvii.25—27
	On the Morning of the Crucifixion, Christ is condemned by the Sanhedrim, and led away to Pilate	Matt. xxvii. 1, 2. Mark xv. 1 Lukexxii.66.xxiii.1 John xviii. 28.
	The Suicide of the Traitor Judas	Matt.xxvii.3—10 —
Į	Pilate declares Christ innocent, and seeks to release him	{ John xviii. 28.— }
	Vehemence of the Chief-priests, to which Christ answers nothing	Mark xv. 2-5 Luke xxiii. 2, 3
	Pilate sends him to Herod	4-12 (Matt. xxvii.15-20)
	When brought back, Pilate again endeavour to release him	
	The People demand Barabbas, but Pilate still resists	[Mat 1 - 22]
	Pilate washes his hands before the Jews, wh imprecate the Blood of Christ upon them selves	Matt.xxvii.24,25 —
	He releases Barabbas, and delivers Christ to be crucified	\ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \
	Christ is mocked and spit upon .	
	He is led to the Place of Crucifixion	Mark xv. 21—23 Luke xxiii.26-33 John xix. 16, 17
	His elevation on the Cross, amidst the revi	
	The penitent Thief	Luke xxiii. 40-43 —
	Christ commends his mother to the care of St. John	John xix. 25—27 — — (Matt.xxvii.45–50)
	Christ expires on the Cross	Mark xv. 33—37 Luke xxiii. 44-46 John xix. 28—30
	Awful circumstances attending that event	Matt. xxvii.51 56 Mark xv. 38—41 Luke xxiii. 47-49
	The descent from the Cross, and the test mony of St John	i- John xix 31 -37 -
	Joseph of Arimathea begs the body Jesus	Mark xv. 42—45 Mark xv. 42—45 Luke xxiii. 50-52 John xix. 38.

		·
Tomb, in the presence of the Women .	Luke xxiii. 53-55 (John xix. 39-42)	Garden near
At the close of the Sabbath the Guard is set On the morning of Easter-day the two Marys	Matt.xxvii.62-66 Matt. xxviii. 1	_
pulchre	(Matt.xxviii.2—4)	_
-	(John xx. i	_
An Angel sends Salome and the other Mary	Matt.xxviii.5—8	
to tell the Disciples of the Resurrection .	(Mark XVI. 5-8)	_
Another party of Women arriving at the Sepulchre are informed by two Angels of the Resurrection of Jesus	Luke xxiv. 1—0	_
leu, does not convince the Disciples Peter runs again to the Sepulchre	10, 11	_
hohind and sees two Angels	John XX. 11—14	
As she turns away she sees Jesus, being the first to whom he appears	John xxi 14—17 5	
Her testimony is doubted	\ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \	
had first visited the Sepulchre . • !	Matt. XXVIII.9,10	_
Deignete	11—19	_
Christ appears to two disciples on the road to Emmaus	(Luneariv. 10 - Uz)	Emmaos.
the Resurrection of Christ, who in the	Mark xvi. 13 Luke xxiv. 33-35	Jerusalem.
Christ appears to all the Apostles, except Thomas	(John XX. 19—25)	_
	Mark xvi. 14	_
He appears to the Brethren in Galilee, and		Galilee.
His appearance on the Sea of Tiberias, and his conversation with Peter	John 771, 1—54	_
[His appearance to James, not mentioned in the Gospels]	T COL . W	_
His last appearance to the Apostles	LActs i. 4—8]	
Tie migi commission, and made		Bethany.
	{ John xx. 30, 31.	
	Tomb, in the presence of the Women The Women return to prepare spices At the close of the Sabbath the Guard is set On the morning of Easter-day the two Marys and Salome set out very early to the Se- pulchre Before they arrive Christ has risen, and the Angel has rolled away the stone Mary Magdalene runs to tell Peter An Angel sends Salome and the other Mary to tell the Disciples of the Resurrection Peter and John run to the Sepulchre Another party of Women arriving at the Sepulchre are informed by two Angels of the Resurrection of Jesus Their testimony, with that of Mary Magda- len, does not convince the Disciples Peter runs again to the Sepulchre Mary, who had perhaps followed him, remains behind, and sees two Angels As she turns away she sees Jesus, being the first to whom he appears Her testimony is doubted Christ appears to the party of Women who had first visited the Sepulchre The soldiers make their report to the Chief- Priests Christ appears to two disciples on the road to Emmaus On their return they assure the Apostles of the Resurrection of Christ, who in the meantime has appeared to Peter Christ appears to all the Apostles, except Thomas The disbelief of Thomas Christ appears to all the Disciples, and con- vinces Thomas He appears to the Brethren in Galilee, and gives them their commission His appearance on the Sea of Tiberias, and his conversation with Peter [His appearance to James, not mentioned in the Gospels] His last appearance to the Apostles His final commission, and Ascension into	Joseph and Nicodemus lay the Body in the Tomb, in the presence of the Women The Women return to prepare spices At the close of the Sabbath the Guard is set On the morning of Easter-day the two Marys and Salome set out very early to the Sepulchre Before they arrive Christ has risen, and the Augel has rolled away the stone Mary Magdalene runs to tell Peter An Angel sends Salome and the other Mary to tell the Disciples of the Resurrection Peter and John run to the Sepulchre Another party of Women arriving at the Sepulchre are informed by two Angels of the Resurrection of Jesus Their testimony, with that of Mary Magdalen, does not convince the Disciples Peter runs again to the Sepulchre Mary, who had perhaps followed him, remains behind, and sees two Angels As she turns away she sees Jesus, being the first to whom he appears Her testimony is doubted Christ appears to the party of Women who had first visited the Sepulchre The soldiers make their report to the Chief-Priests Christ appears to two disciples on the road to Emmaus On their return they assure the Apostles of the Resurrection of Christ, who in the meantime has appeared to Peter Christ appears to all the Disciples, and convinces Thomas The disbelief of Thomas Christ appears to all the Disciples, and gives them their commission His appearance on the Sea of Tiberias, and his conversation with Peter [His appearance to James, not mentioned in the Gospels] His final commission, and Ascension into Heaven Mark xvi. 14 John xx. 1 Matt. xviii. 2 Matt. xviii. 1 Matt. xviii. 2 Matt. xviii. 1 Matt. xviii. 1 Matt. xviii. 2 Matt. xviii. 1 Matt. xviii. 2 Matt. xvii. 1 Matt. xviii. 2 Matt. xviii. 3 Matt. xviii. 1 Matt. xv

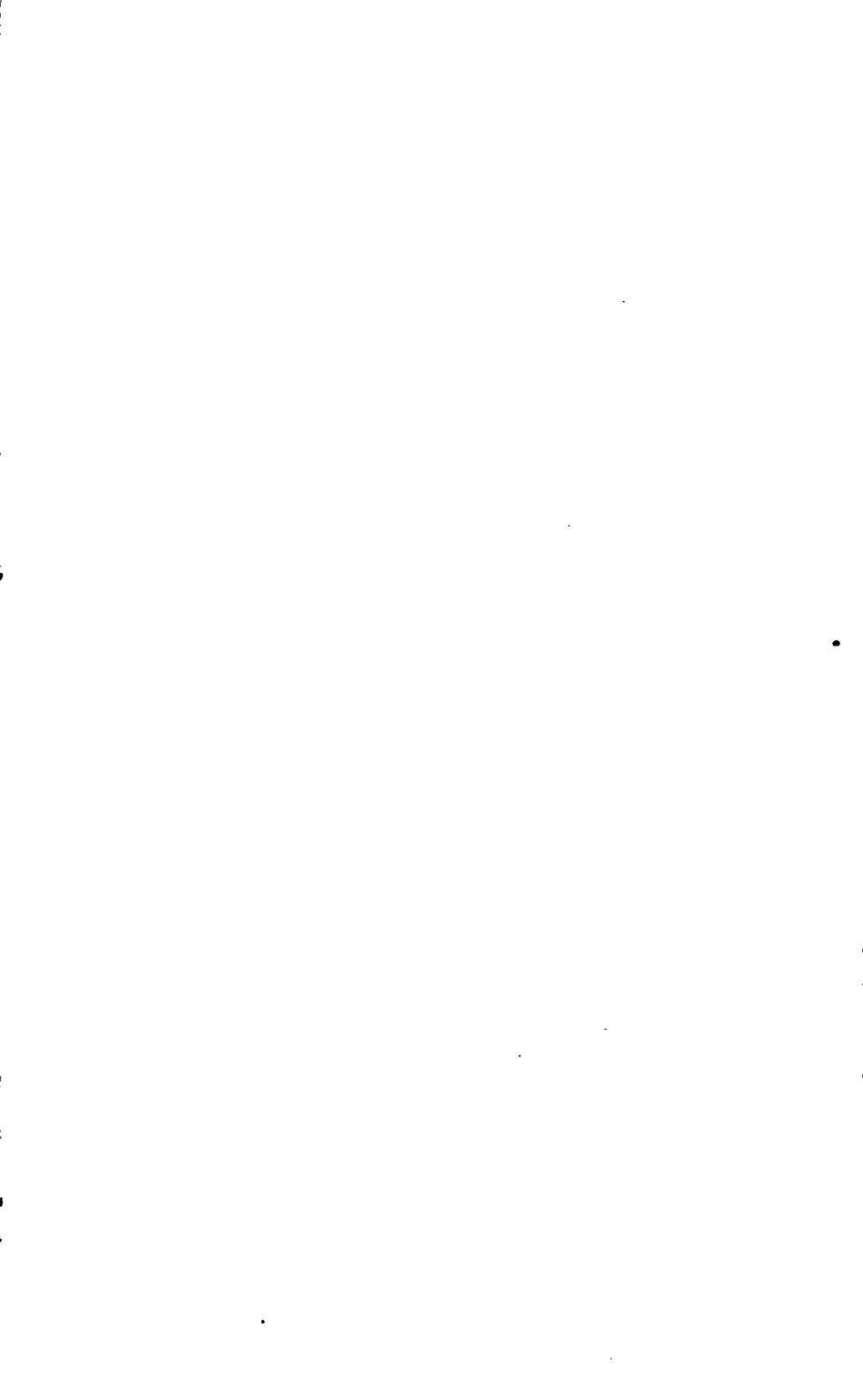
A. D.	EVENTS.	WHERE RECORDED.	PLACE.
29.	Conclusion of St. Mark's Gospel	Mark xvi. 20	
	Introduction to the Acts of the Apostles .	Acts i. 1—3	
	The Apostles return to Jerusalem .	12-14	
	The election of Matthias in the room of Judas	15-26	Jerusalem.
	Descent of the Holy Ghost on the Day of		}
	Pentecost	ii. 1—13	
	St. Peter's address to the Multitude .	14—37	-
	Effects of Peter's address	ii. 37—41	
	Union of the first converts to Christianity .	42-47	<u> </u>
30 .	A cripple healed by Peter and John .	iii. 1—11	_
	Peter again addresses the People	1226	_
	Peter and John are imprisoned, and on the fol-		
	lowing day brought before the Sanhedrim	iv. 1—7	
	St. Peter's address to the Sanhedrim .	8—12	
:	The liberation of the two Apostles, and the		
	thanksgiving of the Brethren	13—31	
	Union and beneficence of the early Christians	32—37	-
	Death of Ananias and Sapphira	v 1—11	-
	Miracles performed by the Apostles .	1216	 -
32.	The Apostles being imprisoned, are released		
	by an Angel	17—21	٠
	They are again brought before the Sanhedrim	21—28	
	Peter asserts the Messiahship of Christ .	29—32	
l.	Gamaliel obtains the release of the Apostles	33—42	_
	Appointment of the Seven Descons .	vi. 1—6	_
	Continued increase of the Church	7	
	Stephen accused of blasphemy	8—15	
	His defence before the Sanhedrim	vii. 1—53	_
	His martyrdom	54 . —viii. 1	
	General persecution of the Christians, in	•••	
	which Saul is particularly conspicuous .	viii. 1—3	_
	The Disciples, dispersed abroad, spread the	_	
	Gospel	4	Judæa.
	Philip the Deacon preaches in Samaria	58	Samaria.
-	Simon Magus believes, and is baptized	9—13	
34.	Peter and John proceed to Samaria, and con-		
	fer the gift of the Holy Ghost upon the new	3.4 300	
	converts .	14—17	_
	Simon Magus severely reproved by Peter	18—24	-
	The two Apostles return to Jerusalem, preach-	O.	
	ing by the way	25	
	Conversion of the Æthiopian Eunuch by Philip		Gaza.
	The Conversion of Saul	ix. 1—9	Near Damascus.
	Saul is baptized	10—19	Damascus.
3/.	Peter, having preached through Palestine,	32	
	comes to Lydda	33—35	Lydda.
	Agness cured of the Palsy	36 –43	i
1	Dorcas raised from the Dead	20 – 22	Joppa. Damascus.
50 .	Saul preaches in the Synagogue	24 - 25	Louingeons.
	Escaping a plot against his life, he goes to		
	Jerusalem, and thence to Cosarea and	66 6 6	İ
40	Tarsus	233 0	
₩.	The Church at rest from persecution .	31	
	[About this time, or rather earlier, St. Mat-		[
1	thew writes his Gospel.]		i

4. D.	EVENTS.	WHERE RECORDED.	PLACE.
40.	The visions of Cornelius and St. Peter .	Acts x, 1—16	Caesarea & Jopps
	St. Peter's visit to Cornelius	17—33	Ceesarea.
	He declares the purpose of God respecting		1
	the Gentiles	3443	-
	The conversion and baptism of Cornelius .	44-48	_
	St. Peter defends his conduct in baptizing		İ
	Cornelius	x i. 1—18	Jerusalem.
41.	The dispersed converts preach to the Gen-		
	tiles	19—21	Judsea, &c.
42.	Barnabas is commissioned to ascertain the		1
	progress of the Gospel among the Gentiles,		
	and, finding Saul at Tarsus, proceeds with		Ĭ
	him to Antioch	2226	1
43.	The prophecy of Agabus, which elicits a con-		1
	tribution for the brethren in Judges .	27-30	Antioch.
44.	Herod's persecution, and the martyrdom of	2, 33	
	James .	xii. 1, 2	Jerusalem.
	Peter's deliverance by an Angel	319	
	The death of Herod Agrippa	20-23	Canage es.
45.	The progress of the Gospel advances .	24	Oggana Can
	Paul returns with Barnabas and Mark to	24	
	Jerusalem	25	
	Saul and Barnabas set apart to the apostle-	20	
	ship of the Gentiles	xiii. 1—3	
	Saul, commencing his first apostolical journey,	AIII, 1—0	
	proceeds from Antioch to Seleucia, and		
		<i>A</i> 2	
	thence to the island of Cyprus Elymas the sorcerer struck blind, and the	4, 5	
	conversion of Sergius Paulus, upon which		
	occasion Saul probably changed his name	2 10	100
	to Paul	6 · 12	Paphos.
	St. Paul and Barnabas proceed to Perga in		[
	Pamphylia, and John Mark returns to Je-	10]
40	rusalem	. 13	
40.	Proceeding to Antioch in Pisidia, Paul		
	preaches first, as was his custom, to the	24 6	Antioch is
	Jews	14 – 41	Dieidie
	On the following sabbath they preach to the		(1 131das
	Gentiles, and the Jews drive them from	40 - 50	_
i	the city	42-50	_
	They proceed to Iconium	51, 52	
	The people preparing to stone them, they	1 0	
	escape to Lystra	xiv. 1—6	T
	A Cripple cured	8—10	Lyetra.
	The people first attempt to sacrifice to them		
	as Mercury and Jupiter, and subsequently		
	stone them .	11-20	_
47.	They proceed to Derbe, and preach in the		
	neighbourhood	6, 7. 20	
ľ	They return by Lystra, Iconium, Pisidia, and		
l	Pamphilia, to Antioch	21— 28	
49	Dissensions arise on the subject of Circum-		
f	cision and the obligation of the Mosaic		
	Law on Christian converts		Antioch.
[:	Paul and Barnabas attend the Apostolic		Jerusalem.
1	Council which is held on the subject .	3-21	Jerusalem.
1	- 1		

. D.	EVENTS.	WHERE RECORDED.	PLACE.
49 .	A deputation accompany Paul and Barnabas		
	to Antioch with the Apostolic decree .	Acte xv. 22-35	
Q.	The separation of Paul and Barnabas .	3639	
1	Paul sets out with Silas on his second apos-		
	tolical journey, and proceeds through		
	Syria and Cilicia to Derbe and Lystra .	40xvi. 1	
	Thence, with Timothy, through Phrygia,		
	Galatia, and Mysia, to Troas	xvi. 1—8	
ŀ	Warned in a vision, St. Paul proceeds into		
	Macedonia, through Samothracia and		
ł	Neapolis	912	
Į	The conversion of Lydia	1215	Philippi.
ı	The Pythoness dispossessed	16—18	_
ļ	The Apostles are imprisoned, and the Jailor	_	\$
ı	converted	. 19—34	_
ı	Their release and departure	35—4 0	-
ا ۱۰	Proceeding through Amphipolis and Apollo-	••	!
Į	nica, they arrive at Thessalonica.	xvii. 1	
ľ	Seized by the Jews, Jason effects their re-	2 2	
ĺ	lease	29	Thessalonica.
Í	They are more favourably received at Berœa,		
١	where Paul leaves Timothy and Silas, and	10 10	
1	proceeds to Athens	10—15	
	His discourse on the Areopagus	16—34	Athens.
ŀ	He proceeds to Corinth, where he supports		
-	himself by manual labour, and is rejoined	xviii. 1—11	
	by Silas and Timothy	12—17	Carinth
	The carelessness of Gallio	12-1/	Corinth.
Ţ	During his abode of eighteen months at		
Ţ	Corinth, St. Paul seems to have written his		
- [two Epistles to the Thessalonians, and that		Į
	to the Galatians.] (From Corinth St. Paul goes into Syria, and		
2	returns by Cenchrea, Ephesus, and Jeru-		
•	salem, to Antioch	18—22	
- 1 - 1	St. Paul in his third Apostolical Journey,		
•	goes into Galatia and Phrygia	23	
ŀ	The history of Apollos	24—2 8	
	St. Paul arrives at Ephesus	xix. l	
	His Preaching and Miracles	2-12	Ephesus
	The Exercists confounded, and magical books		•
1	burnt	13—20	_
	St. Paul sends Timothy and Erastus into		
	Macedonia and Achaia	21, 22	
•	The Riot of Demetrius	23-41	· —
i	From Ephesus, where he abode two years,		
	St. Paul wrote his first Epistle to the Corin-		
1	thians. 1		
. •	The Apostle goes into Macedonia, and		
	thence into Greece, where he remains		
-	three months, and then returns into Mace-	•	•
	donia, on his way into Syria · ·	xx. 1—4	
ָר 	On this journey was written, from Corinth,		
	the Epistle to the Romans, and, on his arm-		
	val at Philippi, the Second to the Corin-	,	
- 1	thians.]		

A. D.	EVENTS.	WHERE RECORDED.	PLACE
58.	From Philippi he proceeds to Tross, whither his companions had preceded him	Acts xx. 5, 6	
	Eutychus restored to life	7-12	Tross.
	The journey continued from Tross to Assos	•	
	Mitylene, Chios, Trogyllium, and Miletus St. Paul's affectionate address to the Ephe-	13—16	(
	sian Elders	1738	Miletus.
	He continues his route from Miletus to Coos, Rhodes, Patara, Tyre, Ptolemais, and	-	
	Cæsarea	xxi. 1—8	1
	His abode with Philip, and the prophecy of		
	Agabus	8-14	Cesarea.
	He proceeds to Jerusalem	15, 16	
	His reception by the Church, at whose sug-		
	gestion he takes part in the performance		
	of a Vow	17—26	Jerusalem.
	He is apprehended in the Temple	27-40	 -
	His address to the populace	xxii. 1—21	
	The Jews clamour for his death, and, claim-		
	ing the privilege of a Roman citizen, he is		
	brought before the Sanhedrim	22-30	_
	The outrage of Ananias, and the party vio-		
	lence of the Pharisees and Sadducees	xxiii. 1—10	-
	Paul is encouraged in a vision		_
	Discovery of a plot against his Life .	12-22	_
	He is sent by night through Antipatris to		
	Cæsarea	23-35	A
59	His accusation and defence before Felix He is kept in prison during the remainder of	22—27	Casearos.
60	the government of Felix	•	Ī
•	The same persons are appear to the	xxv. 1—12	1 _
	Emperor	i e	
	against Paul	15—22	j
	St. Paul is brought before King Agrippa	23-27	_
	His defence, and its effect upon Agrippa	xxvi, 1—32	_
	The commencement of St. Paul's voyage to	.in	i
	Rome, and his shipwreck on the island of Malta		
	His reception by the inhabitants, and the	9	
	cure of the Governor's Father	2-10	Malta.
	After three months, he sets sail for Rome.	11-14	
	His reception by the Brethren, and conference with the Jews residing at Rome.	1529	Rome.
	He is confined at Rome two years, withou	t	
	any charge being laid against him at the Emperor's tribunal	80, 31	
	During this first Imprisonment of St. Pau at Rome, with the account of which the	1] e	
	New Testament History concludes, liver wrote his Epistles to the Ephesians, Color	e	
	sians, Philippians, and Philemon. In the	T .	1
	same interval St. Mark's Gospel was pro	4	1
	bably written, and St. James's Epistle		
			•
	and the following particulars complete the Chronology of the sacred Canon.]	e	1

D.	Events.	WHERE	RECOR	DED.	PLACE.
2.	St. Paul is released from his First Imprison- ment at Rome, after which he visits Italy, Spain, and probably Britain.				
	He writes the Epistle to the Hebrews .			•	Italy.
3.	St. Luke writes his Gospel and the Acts of the	-]
	Apoetles	•	•	•	Greece.
l.	St. Peter writes his First Epistle	•	•	•	Rome.
	Probable date of St. Paul's First Epistle to				Ĭ
Į	Timothy, and his Epistle to Titus	•	•		uncertain.
ı	St. Peter writes his Second Epistle	•	•	•	Rome.
	St. Paul again in Imprisonment at Rome.				Ì
	He writes his Second Epistle to Timothy .	•	•	•	_
İ	St. Jude writes his Epistle	•	•	•	uncertain
•	Martyrdom of St. Peter and St. Paul at Rome.				
·	The Destruction of Jerusalem by the Romans.				
	St. John writes his three Epistles	•			Ephesus.
	He is banished to the Isle of Patmos, sees the Apocalypse	·	•	-	Patmos.
	He returns to Ephesus, and writes the Reve-	•	•	•	L atmos.
٠ إ	lations				Ephesus.
	He writes his Gospel	•	•		Liprocus.
0.	His Death	•	•	•	
·		•	•	•	

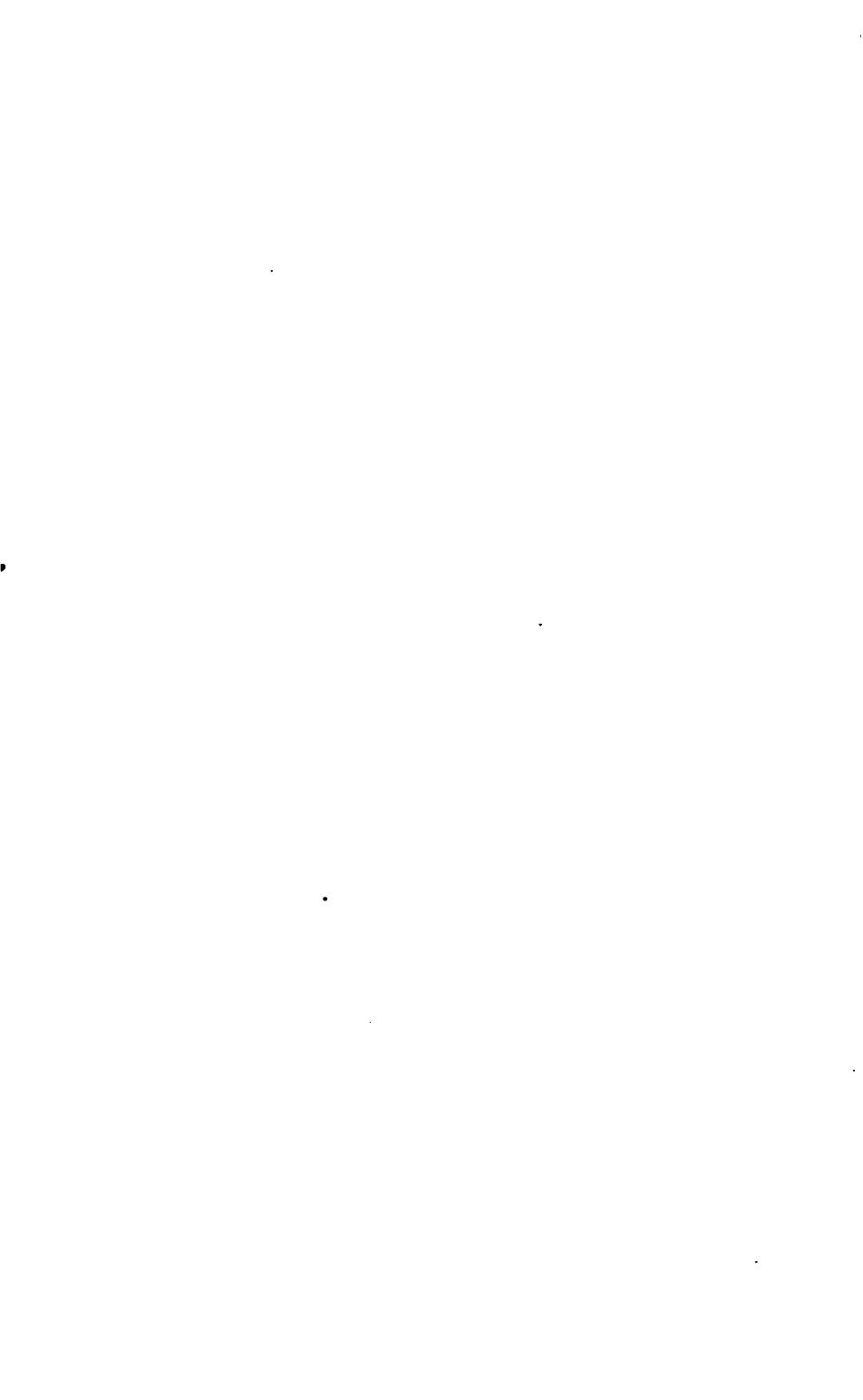

INDICES.

WORDS AND PHRASES.

MATTERS AND PROPER NAMES.

PHILOLOGY.

INDEX I.

WORDS AND PHRASES.

'Aβαδδών, Rev. ix. 11. 'Aββã, Mark xiv. 36. άβυσσος, Luke viii. 31. άγαθὸς, Matt. xx. 13. άγαλλιάζεσθαι, John viii. 56. άγαπᾶν, Matt. vii. 24. αγάπη έν τνεύματι, Col. i. 8. πρώτη, Rev. ii. 4. άγαπητός, Matt. iil. 17. Ayap, Gal. iv. 24. άγγαρεύειν, Matt. v. 41. Δγγελος, Matt. xi. 10. xxiv. 30. 1 Tim. iii. | 16. Rev. il. l. άγγέλους μαρτύρεσθαι, 1 Tim. v. 21. άγγέλων διαταγαί, Acts vii. 53. dyen, Mark i. 38. — ξορτήν ήμεραν, Matt. xiv. 6. Luke j **X**XIV. 21. άγενεαλύγητος, Heb. vii. 8. άγιάζειν, Matt. vi. 9. John avii. 17. Heb. ii. αγιοι, Acts ix. 13. 1 Thess. iii. 13. άγιον κοσμικύν, Heb. ix. 9. άγκύραι τέσσαρες, Acts XXVII. 29. άγκύραν αίρειν, Acts xxvii. 13. περιαίρειν, Acts xxvii. 20. άγναφος, Matt. ix. 16. άγνωσία, l Pet. ii. 15. άγδραιοι, scil. ημέραι, Acts xvii. δ. xix. 38. άγοραίος, Acts xvil & άγρεύειν, Matt. xxii. 15. άγχειν, Matt. xviii. 28. άγων, άγωνίζεσθαι, Col. i. 29. άδελφή γυνή, I Cor. ix. 5. άδελφὸς, Matt. v. 22. viil. 46 άδήλως, 1 Cor ix. 26. άδημονείν, Matt. XXVI. 37. \$\overline{\pi_0}\$, Matt. xi. 23. Luke xvi. 22. άδιαλείπτως, Luke il. 87. άδόκιμος, Rom. i. 28. άδόκιμος περί την πίστιν, 2 Tim. iii. & άζου πύλαι, Matt. xvi. 18. άθετείν, Mark vi. 25. άθωον αίμα, Matt. xxvii. 4. aίγιαλός, Matt. xxvii. 39. alua, Matt xxvii. 4. Luke i. 12 – ellipsis of, Larke xiii. 1. ραντισμού, Heb. xii. 34.

αίμα σταφυλής, Rev. xiv. 20. αίματεκχυσία, Heb. ix. 22. — alog, adjectives ending in, Phil. iii. 5. αίρειν, John i. 29. x. 24. άγκύραν, Acts xxvii. 13. την ψυχην, John x. 24. αίρεσις, Αcts v. 17. αίσθητήρια, scil δργανα, Heb. v. 14. αίσχρότης, Eph. v. 4. aireiv, construction of, Matt. vii. 9. airia, Matt. xix. 10. αίχμαλωτεύειν αίχμαλωσίαν, Eph. iv. 8. aiwr, Matt. vi. 13. aiwvec, Heb. i. 2. xi. 3. αίων ὁ μέλλων, Heb. ii. 5. αίωνος συντέλεια, Matt. xiii. 39. xxiv. 3. 'Arελδαμά, Matt. xxvii. & άκεραιος, Matt. x. 16. άκμην, suboud. κατά, Matt. xv. 16. áron, Matt. iv. 24. John xii. 38. ἀκοῦ ἀκούειν, Matt. xiii. 14. άκολουθείν τινι, Matt. iv. 19. άπούειν, Matt. xi. 15. John viii. 43. ix. 27. Acts iv. 19. ix. 7. άπούοντες ούκ άκούειν, Matt. xiii. 13. δερατος κεκερασμένος, Kev. xiv. 10. dκριβώς ίξετάζειν, } Matt. ii. 7. άκροατήριον, Acts xxv. 23. άκρογωνιαίος λίθος, Matt. xxi. 42. άκροθίνια, Heb. vii. 4. άκυροῦν, Matt. xv. 5. άλάβαστρον, Matt. xxvi. 7. άλαζονεία, James iv. 16. άλαλάζειν, Mark v. 37. άλάλητος, Rom. viii. 26. ákertpopwyla, Mall. xiv. 25. xxvi. 34. άλιεῖς ἀνθρώπων, Matt. iv. 19. άλισγεῖν, άλίσγημα, Acts xv. 20. άλλά, Matt. xx. 28. άλλάσσειν φωνήν, Gal. iv. 20. 'Αλληλούϊα, Rev. xix. 1. άλλοτριοεπίσκοπος, 1 Pet. iv. 15. äλυσις, Mark v. 4. άμα πρωί, Matt. xx. l. άμαρτίαν ποιείν, John viii. 25. άμαρτία πρός θάνατον, John xi. 4. άμαρτωλός, Matt. ix. 10. Luke vii. 37.

άμην, Matt. v. 17. άμφοδον, Mark xi. 4. ává, Matt. xx. 9. Luke ix. 8. άναβαίνειν είς Ίερουσαλήμ, Matt. xx. 17. άναβλέπειν, Mark viii. 24. άναγκάζειν, Luke xiv. 23. άνάγκαιος, Acts x. 24. άναγκή, Luke xxi. 23. άναδεικνύειν, άνάδειξις, Lake z. l. άναζωπυρείν, 2 Tim. i. 6. άναθάλλειν, Phil. iv. 10. άνάθεμα, Rom. ix. 3. 1 Cor. xii. 2. άναθήματα, Luke xxi. δ. άναίδεια, Lake xi. 8. άνακεφαλαιούν, Mark xii. 4. Eph. ii. 10. άνακλίνεσθαι, Matt. viii. 11. άνάκρισις, Acts XXV. 26. άνάλαμβάνειν, Luke ix. 51. Acts vii. 43. άνάληψις, Luke ix. 51. άναλογία πίστεως, Rom. xii. 8. άναλύειν, εcil την σάρκα, Phil. i. 22. άναπαύειν σπλάγχνα, Philem. 7. άναπτύσσειν, Luke iv. 17. σνασκευάζειν, Acta xv. 24. άνάστασις, άνίσταναι, Acts ii. 30. xiii. 33. αναστρέφεσθαι, Matt. xvii. 22. ανατασσέσθαι διήγησιν, Luke i. l. άνατέλλειν, Matt. iv. 16. v. 45. άνατίθεσθαι, Acts xxv. 14. άνατολή, Matt. ii. l.

έξ υψους, Luke i. 78. άναφαίνεσθαι, Acts xxi. 8. άναψύξεως καιροί, Αςτιίί. 19. άνδρες, redundant, Matt. xii. 41. ανέγκλητος, Ι Tim. iii. 10. άνεμος ἐκόπασι, Matt. xiv. 82. averdentos, Luke xiii. 33. ανεπίληπτος, 1 Tim. iii. 2. άνθομολογείσθαι, Luke ii. 88. άνθρακιά, John xviii. 18.

άνθρωπος, emphatic, Matt. vii. 9.

pleonastic, Luke ii. 15. for ric, Matt. xiii. 28.

Θεού, 1 Tim. vi. 11 καινός, παλαιός, / Rom. vi. 6.

Ò tơw, ò tξw, vii. 22. ανθύπατος, Acts xiii. 7. xix. 38. άνθ' ών, Luke i. 20. äνοια, Luke vi. 11. ανοίγειν θύραν, Matt. vil. 7. Acts xiv. 27.

στόμα, Matt. v. 2. āνομος, Acts il. 23. ανόμως, Rom. ii. 12. άντὶ, Heb. xii. 2.

ellipsis of, Matt. x. 29. αντιβάλλειν, Luke xxiv. 17 αντιλήψεις, 1 Cor. xii. 28. άντιλογία, Jude 11. άντὶ πέρκης σκορπίων, Matt. vii. 9. άντίχριστος, 1 John ii. 18. άντλημα, John iv. 11. άντοφθαλμεῖν, Acts xxvii. 15. άνώγεον, Mark xiv. 15.

άνωθεν, Lake i. 8. John iii. 3. άξως, Matt. x. 11. áπ αίωνος, Lake i. 70. άπαλγεῖν, Eph. iv. 19. άπαράβατος, Heb. vii. 24. άπαρχή, James L 18. άπ' άρχης, Luke i. 2. I John i. 1. άπαύγασμα, Heb. i. 3. άπελπίζειν, Lake vi. 35. άπεραντοι γενεαλογίαι, 1 Tim. i. 4. άπερισπάστως, 1 Coc. vii. 35. άπέχει, Mark xiv. 41. antxeir, for exerr, Matt. vi. 2. B replosevely, Phil iv. 18. άπλους, Matt. vi. 22. άπὸ, Matt. ii. l. xi. 19. xv. l. xxvii. 57. John xi. 17. Acts x. 30. άπὸ άναταλῶν κζι δυσμῶν, Matt. viii. 11. άπογράφεσθαι, άπογραφή, Laike ii. I. άπογραφή, Acts v. 37. άποδεκατούν, Matt. xxiii. 23. Heb. vii. 5. αποδέχεσθαι, Luke viii. 40. άποδιδόναι τὸ όφειλόμενον, Matt. xviii. 25. άποδιορίζειν, Jude 19. αποδοκιμάζειν, Mark viii. 31. άποθανείν τινι, Rom. vi. 1. σύν τινι, Matt. xxvi. 35. άποθανείσθαι έν άδικία, John viii. 21. άποφθέγγεσθαι, Acts ii. 4. á∓orapaōoria, Rom. viii. 19. anospetic elme, Matt. xL 25. Άπολλύων, Rev. ix. 11. άπολογία, 1 Pet. iii. 15. απολύειν, Luke ii. 29. άπὸ μακρόθεν, Matt. xxvi. 58. — μιάς, scil γνώμης, Lake xiv. 18. άπονέμειν τιμήν, 1 Pet. iii. 7. άπορφανίζειν, 1 Them. ii. 17. άποσκευάζεσθαι, Acts xxi. 15. άποστάσιον, Matt. v. 31. άπόστολος, Matt. x. 2. John xiii. 16. Heb. ш. 1. αποστοματίζειν, Luke xi. 53. άπρόσκοπος, Acts xxiv. 16. ἄπτεσθαι γυναικός, 1 Cor. vii. 1. Col. ii. 20. άπωθείν, Rom. xl. 1. άργὸς, Matt. xii. 36. Tit. i. 12. άργυροκόπος, Acts xix. 24. άρεταί, attributes, 1 Pet. ii. 9. άριστερά, scil. χείρ, Matt. vi. 8. άριστον, Matt. xxii. 4. 'Αρμαγεδδών, Rev. xvi. 16. αρπαγες λύκοι, Matt. vii. 15. άρπαγμα, άρπαγμός, Phil. ii. 6. άρραβων, 2 Cor. i. 17. άρτέμων, Acts xxvii. 40. άρτι, Matt. iii. 15. ix. 18. άρτοι προθέσεως, mposetherou, Math xii. & προσώπου, apxaios, Matt. v. 21. άρχεσθαι, redundant, Matt. iv. 17.

 $d\rho\chi\eta$, Luke i. 2. John i. 1. Acts x. 11.

άρχηγός ζωής, Acts iii. 15. άρχην, subaud. κατά, John vili. 25. άρχιερεῖς, Matt. il. 4. xxvi. 3. Acts xix. άρχιτελώνης, Lake xix. 2. άρχιτρίκλινος, John il. & άρχοντες, Acts xvi. 19. άρχων της συναγωγης, Matt. ix. 18. τοῦ κόσμου, John xii. 31. xiv. 80. άσιτία, Acts xxvii. 21. dokeiv, Acts xxiv. 16. άσκος, Matt. ix. 16. άσπάζεσθαι, Matt. v. 47. x. 12. άσσάριον, Matt. x. 29. docov, Acts, xxvii. 18. doreioc, Acts vil. 20. άστηρ πρώϊνος, Rev. ii. 22. doroxeiv, 1 Tim. i. 6. άστραπη, Luke xi. 33. άσφαλῶς, Mark xiv. 44. άσωτίας ἀνάχυσις, 1 Pet. iv. 4. άσωτος, Luke xv. 13. άτενίζειν, Acts L 10. αύθεντεῖν, 1 Tim. ii. 12. αύξάνειν, Matt. vi. 28. αθξησις Θεού, Col ii. 19. αύστηρὸς, Luke xix. 21. αθτόματος, Mark iv. 28. Acts xii. 40. auroc, redundant, Matt. iv. 16. άφνιζειν, Matt. vi. 16. Acts xiii. 41. άφεδρών, Μαιτ. xv. 16. άφειδία σώματος, Col. ii. 28. äφες άρτι, Matt. iii. lõ. άφέωνται, Matt. ix. 2. άφιέναι τὸ πνεῦμα, Matt. XXVII. 50. άφιέω, Mark i. 34. άφιξις, Acts xx. 29. άφυπνοῦν, Laike viii. 23.

Accipere, Matt. xi. 14.
Agere ferias, Matt. xiv. 6.
Aperire ora, Matt. v. 2.
Aqua, ellipsis of, Matt. x. 42.
Ardere, 1 Cor. vii. 9.
Arrhabo, 2 Cor. i. 17.
Auditorium, Acts xxv. 23.

Habere, Matt. xiv. 4. Mark xiv. 8. Heres, for dominus, Heb. i. 2.

Βαθμός, 1 Tim. iii. 13.
βαίον, John xii. 13.
βάλλειν, infundere, Matt. ix. 17.
βάλλεσθαι, scil. ἐπὶ κλίνης, Matt. viii. 6.
βαπτίζεσθαι, Mark vil. 3.

— ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, 1 Cor. xv. 29.
βάπτισμα, Matt. xx. 22.
Βαπτίστης, ὁ βαπτίζων, Matt. iii. 1.
βὰρ, Hebrew prefix, Mark x. 46.
βάρος, 1 Them. ii. 6.
βαρύνεσθαι, scil ὅπνψ, Matt. xxv. 43.
βασανίζειν, Matt. viii. 6. 29
βασανιστής, Matt. xviii. 34.

βασιλεία τών ούρανοῦ, Matt. iii. 2. TOU OLOU, βασιλεύειν, Matt. ii. 22. βασιλικός νόμος, James il. 8. scil υπηρέτης, John iv. 46. βασίλισσα νότου, Matt. xii. 42. βάσις, Acts iii. 7. βαστάζειν, John xii. 6. xvi. 12. βάτος, Luke xvi. 6. βαττολογεῖν, Matt. vi. 7. βδέλυγμα της έρημώσεως, Matt. xxiv. 15. Βεελζεβούλ, Matt. x. 25. βέλη πεπυρωμένα, Eph. vi. 16. Bελιάρ, 2 Cor. vi. 15. βημα, John xix. 13. Acts xii. 21. ποδὸς, Acts vii. 5. βιάζειν, βιασταί, Matt. xi. 12. βιβλίον άποστασίου, Matt. v. 31. διαθήκης, Page 2. βίβλος γενέσεως, Matt. i. l. ζωής, Luke x. 20. βίος, Mark vii. 44. βίωσις, Acts xxvi. 4. βλασφημείν, Matt. ix. 3. βλέπειν, Acts xxvil. 12. πρόσωπον, Matt. xvlii. 10. φωνήν, Rev. i. 12. βλέποντες ού βλέπειν, Math xiii. 18. John ix. 39. Boανεργές, Mark iii. 17. βουλευτής, Mark xv. 43. βουλή, Laike vii. 29. ellipsis of, Matt. x. 29. βραβεύειν, Col. iii. 15. βραχύ τι, Heb. il. 5. βρέφος, ellipsis of, Matt. i. 18. βρόχος, 1 Cor. vii. 35. βρώματα, ellipsis of, Matt. xiii. 52. βρώσις, Matt. vi. 19.

Baptismus sanguinis, Matt. xx. 22.

 $\Gamma \alpha \beta \beta \alpha \theta d$, John xix. 18. γάζα, Mark xii. 41. Acts viii. 27. γαζοφυλάκιον, Mark xii. 41. γάλα, Heb. v. 12. γάλα λογικόν, 1 Pet. ii. 2. γάμος, Matt. xxii. 2. γάρ, John iv. 44. γεγεννησθαι έκ Θεού, 1 John iii. 9. yševva, Matt. v. 22. yeévvng viòc, Matt. xxiii. 15. yeved, Matt. i. 17. γενεαλογίαι άπέραντοι, 1 Tim. 1. 4. γενεσία, scil ἡμέρα, Matt. xiv. 6. γένεσις, Matt. i. l. yevvav and rierery, difference between, Matt. i. 18. γεννηθέν, Matt. i. 20. γέννημα, Lake xii. 18. άμπέλου, Matt. xxvi. 29. γεννήματα έχιδνῶν, Matt. iii. 7.

yévoc, ellipsis of, Matt. xix. 4.

yévoc, redundant, Matt. xvii. 21. γερουσία, Matt. v. 22. xvi. 21. Acts v. 21. γεύεσθαι, Matt. xvi. 28. Acts x. 10. γῆ, a city, Matt. ii. 6.

— ellipsis of, Matt. xxii. 15. Mark i. 28. γην η θάλασσαν περιάγειν, Matt. xxiii. 15. γιγνώτειν, Matt. i. 25. vii. 23. xxiv. 37. John viii. 43.

γίνεσθαι, Matt. xxvi. 2. Luke ii. 1.

άνδρί, Rom. vii. 1. eig ovolv, Acts v. 36. έν ἐαυτώ, Luke xv. 17.

Teve, Matt. xviii. 19. wig Erspog, Gal. iv. 12.

γλευκος, Acts il. 13. γλωσσόκομον, John xii. 6. γνήσως, Phil ii. 20. 1 Tim. i. 2. γνώμη, ellipsis of, Tit. ii. 8. γνωρίζειν, Phil. i. 22. γνώσεως λόγος, Ι Cor. xii. 28. γνῶσις, 1 Cot. L **5.** Γολγοθά, Matt. xxvii. 33. γράμμα, Luke xvi. 6. Gal. vi. 11.

opposed to σάρξ and πνεύμα, John

vi. 62

γράμματα, John vii. 15.

'Εφίσια, Acts xix. 19. γραμματείς, Matt. ii. 4. γραμματεύς, Matt. xiii. 52. Acts xix. 35. γράφειν εν καρδία, 2 Cor. iii. 2.

λέγων, Luke i. 63. νόμον, Mark xii. 19. γραώδεις μύθοι, 1 Tim. iv. 7. γρηγορείν, Matt. xxvi. 41. γυμνασία σωματική, 1 Tim. iv. & γυμνός, Matt. xxv. 36. Mark xiv. 51. γύναι, John il. 4. γυναικείον σκεύος, 1 Pet. iii. 7. γυναικάριον, 2 Tim. iii. 6. γυνή αἰμαρρούσα, Matt. ix. 20. Mark v. 26. — , ellipsis of, Matt. i. 6.

Gentes et familie, Luke ii. 4.

Δαιμόνιον έχειν, Matt. xi. 18. John vii. 19. δαιμονιζόμενοι, Matt. iv. 24. δαιμονίων διδασκαλίαι, 1 Tim. iv. 1. δακτύλφ κινείν, Matt. xxiii. 4. δάνειον, Matt. xviii. 27. δέ, interrogative, Acts xi. 16. δέησις, 1 Tim. ii. 1. đei, 1 Cor. xi. 19. deuxvieur, Matt. iv. & deiva, Matt. xxvi. 18. δεισιδαιμονία, δεισιδαίμων, Acta xvii. 22. δεκάτη, scil. μοίρα, Heb. vii. 4. δεκτός, Luke iv. 19. δηνάριον, Matt. xx. 2. δεξιά, scil. χείρ, Matt. vi. 8. δεξιόλαβοι, Acts xxiii. 23. δέομαι, ellipsis of, Mark v. 23. δέρειν, Matt. xxi. 35. δευτερόπρωτον σάββατον, Luke vi. 1.

δίγεσθαι, Matt. x. 40. xi. 14. öid, Matt. xxvi. 61. Mark ii. 1. 1 Thes. iv. 13. διαβάλλειν, Lake xvi. l. διάβολος, Matt. iv. l. John vi. 20. διαδέχεσθαι, Acts vii. 45. διαθήκη, Page 2. Heb. ix. 15. διακονεΐν, Matt. vi. 11. διακονία, Acts xi. 29. τραπέζων, Matt. iv. 11. διακρίνειν, Acts x. 20. διακρίσεις πνεύμάτων, l Cor. xii. 28. διαμερίζειν, Acts il 3. διανοίγειν, Acts xvii. 3. διανυκτερεύειν, Luke vi. 12. διαπρίεσθαι, scil. ἐν καρδία, Acts v. 33. διασείειν, Luke iii. 14. διασπορά τῶν Ἑλλήνων, John vil 35. διασώζειν, Ι Pet. iii. 20. διαταγείς δι' άγγέλων, Acts vii. 53. διαφέροντα, Rom. ii. 18. διδακτός, with genitive, John vi. 45. διδάσκαλος, Matt. xxi. 3. διδαχή, teaching, Mark iv. 2. διδόναι ἐαυτὸν, Acts xix. 31. είς κόλπον, Lake vi. 38. έργασίαν, Luke xii. 58. καρπόν, Matt. xiii. 8. τόπον, Luke xiv. 9. δίδοσθαι άπο τοῦ Θεοῦ, Matt. xiii.]]. δίδραχμον, Matt. xvil. 24. διίξοδοι όδων, Matt. xxii. 9. διεστραμμένος, Μαιί. Χνίί. 17. διετής, διετία, διετίζειν, Matt. ii. 16. díratog, Matt. i. 19. ix. 18. Luke ii. 25. xii. 56. — epithet of Abel, Heb. xi. 4. δικαιοσύνη, Matt. iii. 15. vi. 1. in mistrews, Rom. i. 16. Ocov, Matt. vi. 33. δικαιοσύνης λόγος, Heb. v. 13. έαυτὸν, Luke xvi. 15. δίλογος, 1 Tim. iii. 8. διορύττειν, Matt. vi. 19. διϋλίζειν, Matt. xxii. 24. διχοτομείν, Matt. xxiv. 51.

δικαιούν, Matt. xi. 19. Luke xviii. 14. δικαιώμα, Luke i. 6. δίκην ὑπέχειν, Jude 7. δίψυχος, James L 8. διώπειν, Matt. v. 10. donely, redundant, Matt. iii. 9. Mark x. 42. δοκιμάζειν, Rom. i. 28. δοκιμή, δοκίμιον, James i. 2. dóroc, Matt. vii. 3. δόλος, 1 Thess. il 8. δόξα, Matt. iv. 8. vi. 29. — Θεού, Rom. iii. 23. — Κυρίου, Luke ii. 9. δοξάζεσθαι, of Christ's ascension, John vii. 37. xii. 16. Δορκάς, Acts ix. 36. δουλείας ζύγος, Matt. xi. 29.

δούλος and παίς, Matt. viii. 5.
βράσσειν, 1 Cor. iii. 18.
βραχμή, Luke xv. 8.
βρόμον τελείν, Phil. iii. 12.
δυναμείς τῶν οὐρανῶν, Matt. xxiv. 29.
δύναμις, Matt. xiv. 2. Heb. vi. 5.
δύνασθαι, Matt. ix. 15.
δυνατοὶ, Acts xxv. 5.
δύο, δύο, Mark vi. 7.
δύο ἡ τρεῖς μάρτυρες, Matt. xviii. 16.
δωρεὰν, subaud. κατά, Matt. x. 8. John xv.
25.

Dare locum, Luke xiv. 9.

— operam, Luke xii. 58.

— , scil. plagas, Luke xii. 47.

Denarius Matt. xx. 2.

Dicere, Matt. iv. 3.

Digito attingere, Matt. xxiii. 4.

Domine, Matt. viii. 2.

Domus, ellipsis of, Mark v. 35.

'Ea, Mark i. 24. tuv, when, John zil 32. έγγὺς ἐπὶ θύραις, Matt. xxiv. 88. ίγγύς ο Κύριος, Phil. iv. 4. έγειρειν, Matt. xi. 11. έγειρειν έξ υπνου, Matt. viii. 25. έγκάθετος, Lake xx. 20. Έγκαίνια, John x. 22. εγκομβούσθαι, used metaphorically, 1 Pet. iδαφίζειν, Luke xix. 43. εθελοθρησκεία, Col il 23. έθνος ούκ **έθνος, Rom. x. 19.** ti, for ort, Mark xv. 44. Acts xxvi. 23. - optative, Luke xii. 49. - negative, Mark viii. 12. - whether, Luke xiii. 23. eicer, Matt. xxiv. 86. 1 Thess. v. 12. - redundant, Matt. vii. 11. ti čvvatov, Matt. xxiv. 24. ticultion, 1 Cor. viii. 10. ticus, Matt ix. 4. ikwy, Heb. x. 1. Θεοῦ ἀοράτου, Col. L 15. ilvai lu νόσφ, Mark v. 2. — μετά τινος, Matt. xii. 28. - rivi, Mait. xviii. 19. incip, Matt. iv. 3. ix. 5. – λόγφ, Matt. viil. 8. luco, for inei, 2 These. i. 6. Ψινη τοῦ Θεοῦ, Phil iv. 7. φηνοποιείν, είρηνοποιοί Matt. v. 9. 6, Matt. i. 20. Mark i. 9. Col. ii. 2. c, ellipsis of, Matt. xx. 2. - for iv, Matt. il. 23. for weel, Acts il. 25. \$ \$\dot\dot\dot\, scil. olkov, Acts il. 27. Parovery, Heb. v. 7. δίρχεσθαι είς τινα, Luke xxiv. 12. μίνχισθαι η εξέρχεσθαι, John x. 7. ξεόλπον είναι, John i. 16.

είς μαρτύριον αὐτοίς, Matt. viil. 4. sic, for propose, Matt. xxviii. l. — for τις, Matt. viii. 19. ix. 18. xix. 16. xxi. 19. ele rab' ele, Mark xiv. 19. είς ονομα, Matt. x. 40. år, 1 Thess. ii. 3. Acts xxviil. 2. inβάλλειν, Matt. ix. 25. xii. 36. Mark i. είς νίκος, Matt. xii. 19. λόγφ, Matt. viii. 16. ώς πονηρόν, Imke vi. 23. ἐκβολήν ποιείσθαι, Acts xxvii. 16. ἐκδημείν, ἐνδημείν, 2 Cor. v. 6. ξκδοτος, Acts ii. 23. έκεῖ, ellipsis of, Acts xiii. 1. — for ireise, Matt. il 22. ξεθετα ποιείν, Acts vii. 19. errareiv, Luke xviii. 1. έκκλησία, Matt. xviii. 17. Acts vii. 38. έκκομίζειν, Luke Vii. 12. έκκρεμάννυσθαι, scil. των λόγων, Inike xix. 48. έκλείπειν, soil. τον βίον, Lake xvi. 9. škhekroi, Matt. xx. 16. 2 Tim. ii. 10. έκλεκτοί ἄγγελοι, 1 Tim. v. 21. έπλογή, Rom. xi. 7. I Them. i. 4. xdpiros, Rom. xi. 5. ἐκλύεσθαι, Matt. ix. 86. έπνεῖν, John v. 13. έκμυκτηρίζειν, Lake xvi. 14. έκπειράζειν, Matt. iv. 6. έκπετάζειν τάς χείρας, Rom. x. 21. έκπορεύεσθαι, Matt. xx. 29. έκτείνειν τάς χείρας, John xxi. 18. έκτίθεναι, scil τέκνα, Acts vii. 19. έκτιγάσσειν κονιορτόν, Matt. x. 14. έπτρέπειν, 1 Tim. L 6. ёктрына, 1 Cor. xv. 8. érpépery, Laike vii. 12. έκχύεσθαι, Jude 11. έκψύχειν, Acts v. 5. έλαύνειν, εcil. την γαύν, Mark vl. 48. έλαφρός, Matt. xi. 29. έλαχιστότερος, Eph. iii. 8. έλέγχειν, John viii. 46. Eph. v. 11. έλεγχος, 2 Tim. iii. 16. Heb. xi. 1. έλεήμονες, Matt. v. 7. έλκειν, John vi. 37. Έλληνες, John xii. 20. Ελληνισταί, Acts vi. I. `Ελλήνων διασπορά, John vii. 35. Έλύμας, Acts xiii. 8. έμβριμᾶσθαι, Matt. ix. 30. έν πνεύματι, John xl. 33. ἐμπαίζειν, Matt. ii. 16. έμπλήθεσθαί τινος, Rom. xv. 24. έμπνέειν, with genitive, Acts ix. 1. ἐμφανίζειν, Acts xxiv. l. έν, Col. ii. 2. 1 Thess. ii. 3. - for eig, Matt. ii. 23.

— ἀρχῆ, John i. l.

- βάρει είναι, 1 Thess. il. 6.

ένδέχεσθαι, Laike xiii. 88. ένδύεσθαι, Luke xxiv. 49. Rom. xiii. 14. Gal. III. 87. ξυδυμα γάμου, Matt. xxii. 11. προβάτων, Matt. vil. 15. τριχών καμήλου, Matt. iii. 4. ένέδραν ποιείν, ένεδρεύειν, Acts xxiii. 16. Evera, ellipsis of, Matt. il. 13. xi. l. xiii. 3, &c. évedc, évvedc. Acts ix. 7. ένεργείν, Matt. xiv. 2. νεργής, l Cor. xvi. G. évéxeir, Mark vi. 19. ένθυμεϊσθαι, Matt. i. 20. ένκόπτειν, Gal. v. 7. Evoxoc, Matt. v. 21. xxvi. 66. ένταλμα, έντολή, Matt. xv. 9. Luke i. G. νταφιάζειν, ένταφιασμός, Μετι χχνίί. 12. ēντευξις, l Tim. ii. l. ěντιμος, Lake vii. 2. έντολαί έλάχισται, Matt. v. 19. έντολη καινή, John xiii. 34. έντυγχάνειν, Acts xxv. 24. ένυπνιάζεσθαι, Jude & ένωτίζεσθαι, Acts ii. 14. έξαγοράζεσθαι τον καιρον, Eph. v. 16. έξαλείφεν, Acts iti. 19. Col. ii. 14. έξ αὐτῆς, scil. ώρας, Mark vi. 25. έξιραμα, 2 Pet. ii. 22. éfioraval, Matt. XII. 23. Mark III. 21. Luke xxiv. 22. έξοδος, Luke ix. 31. έξομολογείσθαι, Matt. iii. 6. xi. 25. Luke xxii. 6. έξδν, scil. έστω, Acts il. 29. έξορκίζειν, Matt. xxvi. 63. έξουσία, Matt. viii. 9. x. 1. John i. 12. 1 Cor. xi. 10. έξωθείν, Acts xxvii. 39. έξω ποιείν, Acts v. 34. έπ' άληθείας, Mark xii. 14. ἐορτήν ἄγειν, Matt. xiv. 6. έπανάγειν, scil. την ναϊν, Lake v. 2. έπαναγκές, Acts xv 28. ἐπαναπαύεσθαι, Rom. ii. 17. έπανόρθωσις, 2 Tim. iii. 16. έπαρχία, έπαρχος, Αςτε ΧΧ. Ι. επαυτόφωρος, John viil 4. έπεα άγραφα, Acus xx. 35. έπέχειν, scil. την διάνοιαν, Luke xiv. 7. τους όφθαλμους, Acts iii. 5 iπηρεάζειν, Blatt. ▼. 44. $i\pi i$, Matt. i. 11. Mark ii. 26. vi. 52. xii. 14. Luke xv. 4. Acts viii. 27. xi. 19. - in composition, Matt. vi. 11. — 'Aβιάθαρ, and the like, Mark ii. 26. επιβάλλειν, Lruke xv. 12. scil thy diavoiar, Mark xiv. 72. iniBapeir, 1 These il 6. ἐπίβλημα, Matt. ix. 16. έπίγεια, ἐπουρανία, John iii. 12. έπιγραφαί μερικαί, Matt. i. 1.

έπιθυμείν, Matt. v. 28. 1 Pet. i. 12. ἐπιθυμία, Larke xxii. 15. interplat repreputal, 2 Tim. il. 22. έπικαλξισθαι τό όνομα Κυρίου, I Ca.i: έπιλαμβάνεσθαι, Acts xvii. 19. Heb ii. li έπιλύειν, Mark iv. 34. ἐπίλυσις, 2 Pet. i. 20. ἐπιούσιος, Matt. vi. 11. ininintely ini tráyndoy, Lake xt. A έπιπόθησις, 2 Cor. vil. 7. έπίσημος, infamous, Matt. xxvil 16. éπισκέπτεσθαι, Matt. XXV. 36. iπισκοπής ήμίρα, Luke xix. 42. l let.! iniskowoc, Acts xx. 17. έπιστολαί συστατικαί, 2 Cor. iii. I. έπιστομίζειν, Tit. L 10. έπιστρέφεσθαι πρός τινα, Matt. L 12 έπισυναγωγή, 2 Them. il. 1. έπισύστασις, Acts xxlv. 12. έπιταγή, l Tim. i. 1. έπιτελεῖσθαι, l Pet. v. 9. έπιτίθεναι χείρας, Matt. ix. 18. xix. 13. έπιτίθεσθαι, Acts xviii. 10. έπιτροπή, Acts xxv. l. ėπίτροπος, Matt. XX. 8. XXVII. 2. έπιχειρεϊν, Luke i. l. έπὶ χειρῶν αίρειν, Matt. iv. 6. έπιχορηγία, 2 Cor. ix. 10. έπουράνια, scil. πράγματα, Eph. i.?. έπουράνιοι, εκίλ τόποι. έργάζεσθαι, Matt. xxv. 16. — is περιεργάζεσθαι, 2 Thos. ii 11. ξργα νόμου, Rom. ii. 15. épyasia, Acts XVI. 16. ξργον, άγαθὸν, Phil. L. 5. lpyov, ellipsis of, Matt. xx. 12. 23. δρεύγεσθαι, Matt. xiii. 85. ερριζώμενος, used figuratively, Col ii i. ξρρωσο, Acts xv. 23. έρχεσθαι, Mark iv. 21. είς έαυτον, Lake xv. 17. έρωταν, Luke v. 3. έρώτημα, 1 Pet. iii. 21. έστω, ellipsis of, Matt. xxi. 9. Lake i. A έστως, Matt. xxiv. 15. ἔσχαται ἡμέραι, Acts II. 17. Heb i. l. έσχάτως έχειν, Mark v. 23. έτεροζυγεϊν, 2 Cor. vi. 14. έτοιμασία, Eph. vi. 15. εύαγγελίζεσθαι, **Matt. xi. δ**. Page Εύαγγέλων, kard Marbarov, &c.) εύαγγελιστής, Acts xxi. & εύγενής, Acts xvii. 11.

εύδία, Matt. XVL 2.

εὐεργέτης, Lake xxil. 25.

εύκαιρία, Matt. xxvi. 16.

εύκαιρος, Mark vi. 21.

ευλογείν, Matt. xiv. 19.

ebraipeir, Mark vi. 21. Acta xvil 21.

evraipus araipus, 2 Tim. iv. 2

εύλογημένη εν γυναιξί, Luke i. 28. εύλογία, 2 Cor. ix. 5. εύνουχίζειν έαυτον, Matt. xix. 12. ενοδούσθαι, 3 John 2. evrepioraros, Heb. xii. 1. εὐρίσκειν, Matt. i. 18. Εύροκλύδων, Αcts xxvii. 14. ευτραπελία, Eph. v. 4. evxapistia, 1 Tim. ii. 1. Εφίσια γράμματα, Acts xix. 19. έφημερία, Luke L 5. epistaval, Lake ii. 9. ίχειν έν γαστρί, Matt. i. 18. – ἐν καρδία, Phil. i. 7. — for απέχειν, Acis i. 12. - for karixer, Heb. xii. 28. - to be able, Matt. xviii. 25. Mark xiv. 8. – scil γυναῖκα, Matt. xiv. 4. — κατά κεφαλής, l Cor. xi. 4. χόμενος, adjacent, Mark i. 38. ίως άδου καταβιβάζεσθαι, Matt. xi. 28. ως iπτακίς, Matt. xviil 21. ως ού, Matt. i. 25. ως ούρανοῦ ὑψοῦσθαι, Matt. xi. 23.

Effigies, Heb. x. 1. Effundere, Jude 11. Snatare, John v. 13. see in morbo, Mark v. 2. Excessus, exitus, scil e vita, Luke ix. 31. Excitare igniculos ingenii, 2 Tim. i. 6. Explore, Matt. x. 23.

ευπτήριαι πηδαλίων, Acts xxvii. 40. ήλος πυρός, Heb. x. 27. phutyc, Matt. x. 4. ημούσθαι ψυχήν, Matt. xvl. 26. yr, I These, iii. & - iπ' άρτψ, Matt. iv. 4. Θεφ, Luke xx. 38. γτείν ψυχήν, Matt. ii. 20. lávia, Matt. ziil. 25. γός, Souhelas, Matt. xi. 29. Χριστού, ipp, Math xvi. 6. va, Rev. iv. 6. γρείν, 2 Tim. iv. 26. ൻ, Luke xii. 15. 1 John i. 1. – ir унгрыу, Rom. xi. 12. 179, Matt. x. 9. ντες λίθοι, 1 Peter ii. 4.

γαπημένος, title of Christ, Eph. i. 6. reporta, Luke iii. 1. τμών, Matt. ii. 6. xxvii. 2. iore, ellipsis of, Matt. i. 1. Mark i. 1. Καινή Διαθήκη, page 2. iria, Matr. vi. 27. Luke il. 52. iou, ellipsis of, Matt. viii. 11. ^{έρα}, ἡμέρα ἐκείνη, Matt. vii. 22. Heb. x. 25. 1 Cor. iii. 13. ellipsis of, Luke vii. 11. Gal. iv. 2.

027 ἡμέρα, ἐπισκοπῆς, Luke xix. 42. 1 Peter ii. σφαγής, James v. 5. ημέραι, Matt. iii. 1. έσχαται, Acts ii. 17. ἡμίραν ἄγειν, Luke xxiv. 21. ημερος, adjectives ending in, Phil. iii. 5. η οίκουμένη, Luke ii. 1. Ήρωδίανοι, Matt. xxii. 16. ήττημα, 1 Cor. vi. 7. ήφιε, Mark i. 32, θανάτου γεύεσθαι, Matt. xvi. 28. oria, Matt. iv. 16. θανάτφ τελευτάν, Matt. xiii. 14. hetaáπτειν, Matt. xxvi. 12. θαυμάζειν πρός έαυτον, Luke xxiv. 12. θέλειν, Matt. xxvii. 43. John vii. 17. Col. ii. compounds of, Col. ii. 23. redundant, John v. 35. θεοδίδακτος, John vi. 45. Θεόν δπτεσθαι, Matt. v. & Hede, a ruler, John x. 34. Θεού συνεργός, 1 Cor. ili. 9. - νίδς, Matt. iv. 3. xiv. 33. θεωρεῖν, John xiv. 17. θάνατον, Matt. xvi. 28. θηριομαχείν, 1 Cor. xv. 32. θησαυρίζειν, Rom. ii. 4. θησαυρός, a casket, Matt. ii. 11. θρηνείν, Matt. xi. 17. θριαμβεύειν, 2 Cor. ii. 14. θυγάτηρ Σιώω, Matt. xxi. 5. θύειν, Matt. xxii. 4. θυμός and όργη, difference between, Rom

θύϊνον ξύλον, Rev. xviii. 12. θυμομαχείν, Acts xii. 20. θυμιατήριον, Heb. ix. 4. θύρα, ellipsis of, Matt. vii. 7. θύραν άνοίγειν, Acts xiv. 27. θυσιαστήριον, Matt. xxiii. 35. Ίδε, Matt. xxvi. 65. lõša, Matt. xxviii. 3. ldia, Idioi, John i. 11. ίδια πόλις, Matt. ix. 1. ίδιώτης, Acts iv. 18. 1 Cor. xiv. 16. idwv, for eidwc, Matt. ix. 5. ispa, epithet of cities, Matt. iv. 4. iερατεύειν, Matt. iii. 1. lepdy, Matt. xxi. 12. 1εροσολυμα, Matt. 11. 3. ίζω, verbal termination, Mark xii. 4. Ίησοῦς, Matt. i. l. kavóv ista. Luke xxii. 36. lκανὸν λαμβάνειν, Acts xvii. 9. - would, Mark xv. 15. lkavdç, Matt. iii. 11. xxviii. 12. ίλασμός, 1 John ii. **2.** ιλαστήριον, Heb. ix. 4. scil Súµa, Rom. iii. 25.

ikeúc sou, scil. d Oedc Estw. Matt. xvi. 22.

ίμᾶς, Mark i. 7. Acts xxii. 25. ἐμάτια ἐκτινάσσειν, Acts xviii. 6. ἐμάτιον, Matt. v. 40.

— ellipsis of, John xx. 12.

"va, consequential, not causal, Matt. i. 22.

John ix. 3. 1 Tim. i. 16. 1 John ii.
19.

- ellipsis of, Matt. xiii. 28.

ίχθύδια, ellipsis of, Matt. xiii. 47. Ἰωάννης, import of the name, Luke i. 13. ἰῶτα ἢ κεραία, Matt. v. 18.

Illudere, Matt. ii. 16. Incendere, Luke xxiv. 32. Insignia, Matt. xxvii. 16. Irretire, Matt. xxii. 16.

Καθαίρειν, Luke i. 51. John xv. 2. καθαρισμός, Heb. i. 3. καθαροί τῷ καρδίᾳ. Matt. v. 8. καθέδρα Μώσεως, Matt. xxiii. 2. καθεξῆς, Luke i. 3. καθῆσθαι, Matt. iv. 16. καθίζειν, 1 Cor. vi. 4.

— παρά πόδας, Luke x. 39. καθιστᾶν, Acts xvii. 15. καθώς, John xvii. 2.

— ellipsis of, Matt. v. 14.
 καὶ, Matt. xi. 19. xxiii. 13. John v. 37.
 — for καίπερ, Luke xviii. 7.
 καίειν, Matt. v. 14.

καὶ μῆ, Matt. ix. 13.
καινὴ ἐντολῆ, John xiii. 34.
καινὴ γῆ,
καινοὶ οῦρανοι, \$2 Pet. iii. 18.
καινὸς, Matt. xxvi. 29.
και πῶς, Mark iv. 13.

καιροί άναψύξεως, Acts iil 19. καιροί έσχατοι, υστεροι, Acts iil 17. 1 Tim. iv. 1.

— προτεταγμένοι, Acts xvii. 26. καιρον εξαγοράζεσθαι, Eph. v. 16. καιρος, Luke xii. 56. John vii. 6.

διορθώσεως, Heb. ix. 10.
 ἐπισκοπῆς, Luke xix. 42.

νεκρῶν, Rev. xi. 18.συκῶν, Mark xi. 13.

— ὅρας, 1 Thess. ii. 17.
Καίσαρος οἰκία, Phil. iv. 22.
καὶ τίς, Mark x. 26.
κακία, Matt. vi. 34.
κακολογεῖν, Matt. xv. 4.
κακοῦν, Αcts xiv. 2.
κακοὺς κακῶς ἀπολλύειν, Matt. xxi. 41.

rarus exer, Matt. iv. 24. κάλαμος, Matt. xi. 7. radely, Matt. axii. 3. Καλοί Λιμένες, Acts xxvii. 4. καλῶς έχει, ellipsis of, Luke xiii. 🞗 κάμηλος, Matt. xix. 24. καμήλου τρίχες, Matt. iii. **4.** κάμινος πυρός, Matt. xiil. 41. καμμύειν, Matt xiii. 14. Kavavitns, Matt. x. 4. κανόνι στοιχείν, Gal vi. 16. κανών, 2 Cor. x. 13. καπηλεύειν, 2 Cor. ii. 17. καρδία γράφειν, 2 Cor. iii. 2. rapšia raiopėvy, Laike xxiv. 82. καρπόν ποιείν, Matt. iii. 8. κάρφος, Matt. vil. 3. rard, Matt. xix. 3. Luke xxi. 6. —, in composition, Luke vii. 38. Acts xvii. 16.

καταβραβεύειν, Col. ii. 18. κατάγειν, Luke v. 2. καταισχύνειν, Rom. v. 5. καταλαμβάνειν, John i. 5. Phil. iii. 12. καταλέγεσθαι, 1 Tim. v. 9. καταλύειν, Matt. v. 17. κατάλυμα, Mark xiv. 14. καταμόνας, Mark iv. 10. καταναθεματίζειν, Matt. xxvi. 74. καταναρκάν, 2 Cor. xi. 8. karavotiv, Heb. z. 24. καταντάν, Acts xvi. l. κατάνυξις, Rom. xi. 8. κατανύσσειν, Acts ii. 37. Rom. xi. & καταπατείν, Heb. **x.** 27. κατάπαυσις, Heb. iii. 11. karaπέτασμα του γαού, Matt. xxvii. 51.

Heb. vi. 19.
καταπίνειν, Matt. xxiii. 24.
κατά πρόσωπον, Gal. ii. 11.
καταργεῖν, Inke xiii. 7.
καταρτίζειν, 1 Cor. i. 10.
κατάρτισις, 2 Cor. xiii. 9.
κατά σάρκα, John viii. 15. Gal. iv. 23.
κατασκηνοῦν, Acts ii. 25.

, rataskhuwsic, Mate viil M κατασοφίζεσθαι, Acts vii. 19. καταστολή, 1 Tim. ii. 9. καταστρηνιᾶν, 1 Tim. v. 1]. κατάσχεσις, Λcts vii. 45. κατὰ τὸ αὐτὸ, Acts xiv. l. κατατομή, Pbil. ili. 2. καταφαγείν, Luke xv. 30. John ii. 17. καταφέρεσθαι υπνώ, Αcts xx. 9. καταφιλείν, Luke vii. 38. κατείδωλος, Acts xvii. 16. κατεσθίειν, Matt. xxiil. 13. κατηχείν, Luke i. 8. κατοικίας δροθεσίαι, Acts xvii. 26. κατ' οໄκον, Acts ii. 46. κατόρθωμα, Acts xxiv. 2. καύσων, James L 11. καυτηριάζειν, 1 Tina iv. 2.

εαυχασθαι είς τὰ άμετρα, } 2 Cor. x. 13. – ξτοιμα**,** ly Θεώ, Rom. ii. 17. Kεδρών, John xviii. l. etipea, John xi. 44. κείσθαι, Lake ii. 34. κεκλησθαι, Matt. i. 16. κενούν έαυτον, Phil. ii. 6. κεραία, Matt. v. 18. κεράμιον, scil. σκεύος, Mark xiv. 13. κίρας σωτηρίας, Luke i. 69. ειράτια, Luke xv. 15. κερδαίνειν, Acts xxvii. 21. κίρδος, Phil. iii. 7. κιρμα, κιρματιστής, John ii. 14. κεφάλαιον, Acts xxii. 28. Heb. viii. 1. ειφαλαιούν, Mark xii. 4. ετφαλή, l Cor. xi. 4. ywriac, Math xxl 42 repakic, Heb. X. 7. κηρύσσειν, Matt. iii. l. έπὶ τῶν δωμάτων, Matt. x. 26. gητος, Matt. xii. 40. κιγείν δακτύλφ, Matt. XXIII. 4. - κεφαλήν, Matt. xxvii. 39. εληρονομείν, Acts xiii. 19. κληρονόμος, Heb. i. 2. κλήρος, Acts i. 17. 1 Pet. v. 3. διακονίας, Acts i. 17. edytoi, Matt. xx. 16. ελήτορες, Math xxil 3. κλητὸς άπόστολος, Rom. i. l. klivery, scil eig toképav, Imke ix. 12. ελινή, Mark iv. 21. ελισία, Luke ix. 14. ενήθεσθαι, ενήσις ώτων, 2 Tim. iv. 3. coδράντης, Matt. v. 26. ποιμάσθαι, to die, John xi. 11. rolvos, rolvovy, Matt. xv. 11. Acts x. 14. correria, Acts il. 42. ευίτην έχειν, Rom. iz. 10. κολαφίζειν, Matt. xxvi. 67. κολλυβιστής, κόλλυβος, Matt. xxi. 12. πολοβούν, Matt. XXiV. 22. κόλπος, a creek, Acts xxvii. 39. κομψός, κομψώς έχειν, John iv. 52. EOTETOS, Acts viii. 2. κόπους παρέχειν, Matt. xxvi. 10. κόπτειν, scil. τὰ στήθη, Matt. Xi. 17. rooβāv, Matt. xv. 5. κορβανᾶς, Matt. xxvii. 6. κορινθιάζειν, 1 Cor. x. 8. cópoc, Lake xvi. 6. εοσμικόν, Heb. ix. l. εόσμος, Matt. iv. 8. John xiv. 17. coυστωδία, Matt. xxvii. 66. rópivos, Matt. xiv. 20. πράββατος, ellipsis of, Acts ix. 84. εραιπαλή, Luke IXI. 84. κράσπεδον Ιματίου, Matt. xxiii. 5. εράτιστος, Lake i. 3. κρητίζειν, Tit. i. 12.

ερίμα, John ix. 34.

rpiya, Matt. vi. 28. κρίνειν, John iii. 17. Rom. xiv. 13. κρίνεσθαι, Matt. v. 40. Acts iii. 12. κρίσις, Matt. v. 21. xii. 18. John xii. 31. κριτήριον, 1 Cor. vi. 2. κρούειν, scil θύραν, Matt. vii. 7. κτᾶσθαι την ψυχην, Luke xxi. 18. rtioic, Mark xvl. 15. 1 Pet. ii. 13. κυβερνήσεις, 1 Cor. xii. 28. κυβερνήτης, Acts xxvii. 11. κυλλός, Matt. xv. 30. κύνες, Matt. vii. 6. Phil. iii. 2. κυρία, 2 John I. πύριος, Matt. viii. 2. xxl. 3. Acts xxv. 26. κυροῦν, 2 Cor. ii. 6. κύφωσις, Luke Xiii. 11. κώνωψ, Matt. xxiii. 24.

Caliga, Eph. vi. 15.
Canescere, John iv. 35.
Cautio, Luke xvi. 6.
Cæpit, redundant, Matt. iv. 17.
Concutere, Luke iii. 14.
Contractio, 1 Cor. vii. 29.
Creare consules, &c. 1 Pet. ii. 13.
Credere, John ii. 23.

Λακτίζειν πρός κέντρα, Αcts ix. 5. λαλιά, John viii. 43. λαμβάνειν πρόσωπον, Luke xx. 21. σταυρόν, Matt. x. 36. λανθάνειν, syntax of, Heb. xiii. L λαός είς περιποίησιν, \ Acts xx. 28. Tit. ii. — περιούσιος, Λάτεινος, arithmetical import of, Rev. xiii. 18. λατομεῖν, Matt. xxvii. 60. λατρεία, λατρεύειν, Matt. iv. 10. λογική, Rom. xii. l. λατρείαν προσφέρειν, John xvi. 2. λέγειν είς το ούς, Matt. x. 26. — ἐν ἐαυτοῖς, Matt. iii. 9. λέγεσθαι, for είναι, Matt. i. 16. λεγέων, Matt. xxvi. 53. λειτουργείν, λειτουργία, Luke i. 23. λέντιον, John xiii. 4. λεπίδες, Acts ix. 18. λεπτόν, Mark XII. 42. λευκός, John iv. 85. λεών, used figuratively, 2 Tim. iv. 17. ληκείν, Matt. xxvii. 5. λιβανωτόν, λιβανωτός, Rev. viii. & λίθοι ζῶντες, 1 Pet. ii. 4. λίθος ἀκρογωνιαῖος, Matt. xxi. 42. λιθόστρωτον, scil. έδαφος, John xix. 18. λικμάν, Matt. xxi. 44. λιμός η λοιμός, Matt. xxiv. 6. λίνος καθαρός, Rev. xv. 6. - τυφόμενος, Matt. xii. 20. λίτρα, John xii. 3. λίψ, Acts xxvii. 12. λογία, 1 Cor. xvi. 1. λόγια Θεοῦ, Rom. iii. 2.

λόγια ζῶντα, Acts vii. 38. λογίζεσθαι, Rom. iv. 1. 1 Pet. v. 12. λογικόν γάλα, 1 Pet. ii. 2. λογοί πλάστοι, 2 Pet. ii. 3. λόγον ποιεῖσθαι, λογοποιοὶ, Acts i. 1. — συναίρειν, Matt. xviii. 23.

— συντελείν, συντίμνειν, Rom. iz. 28. Λόγος, personal sense of, John i. l. λογος, the Gospel, Luke i. 2.

- a history, Acts i. 1.

— άλατι ήρτυμένος, Col. iv. 6.

σικαιοσύνης, Heb. v. 13.γνώσεως, 1 Cor. xil. 28.

δόσεως iš λήψεως, Phil. iv. 15.

— rodareiac, 1 These. ii. 5.

— σοφίας, 1 Cor. xii. 28. λοιμός, Acts xxiv. 5. λύειν, καταλύειν, Matt. v. 17. λύκοι ἄρπαγες, Matt. vii. 15. λυμαίνειν, Acts viii. 3. λυπεῖσθαι, Matt. xxvi. 37 λύτρον, Matt. xx. 28. λυχνία, Heb. ix. 2.

λύχνον ἄπτειν, καίειν, Matt. v. 14. λύχνος καιόμενος, John v. 35.

Lapidosus panis, Matt. vii. 9.
Laqueos tendere, Matt. xxii. 15.
Lolium, Matt. xiii. 25.
Lucrari, Acts xxvii. 21.
Ludere, 1 Cor. x. 7.
Lumen civitatis. Matt. v. 14.

Μάγος, Matt. il. 1. μαθηταί, Matt. v. l. μαθητεύειν, Matt. xiii. 52. xxviii. 19. μαθήτρια, Acts ix. 36. μακράν, subsud. όδον, Matt. viii. 30. Mark xii. 34. μακρόθεν, Matt. vili. 30. μακροθυμεῖν, Luke xviii. 7. μαλακία, Matt. iv. 23. μάλλον, redundant, Matt. vi. 25. μαμμωνᾶς, Matt. vi. 24. άδικίας, Luke xvi. 9. μάννα, John vi. 31. μαραίνειν, James i. 1]. Mapia, Mapiau, Matt. i. 18. μαρτυρείν, Larke iv. 22. μαρτύρεσθαι, Eph. iv. 17. μαρτυρία Ιση, Mark xiv. 56. μάστιξ, Mark iii. 10. μάχαιρα δίστομος, Heb. iv. 12. μαχαίρας στόμα, Lake xxi. 24. μεγαλεία, εκίλ έργα, Larke i. 49. μεγαλύνειν, Luke i. 46. μέγας, Heb. xi. 24. μεγιστάνες, Mark vi. 21. μεθιστάναι, Acts xiii. 22. μεθύειν, John ii. 10. μειζότερος, Eph. iii. 8. pederav, Mark xiii. 11 μεμύημαι, Phil. iv. 12.

µivav iv rivi, John vi. 56. μεριμνάν, Matt. vi. 25. μερός τι, ellipsis of, Matt. xv. 27. xxv. & μεσιτεύειν, Heb. vi. 17. μεσονύπτιον, Matt. xiv. 25, μεσότοιχον, Eph. ii. 14. Messiac, Matt. L. I. John iv. 25. μεστός, ellipsis of, John xxi. & μεταμέλεια, μεταμέλεσθαι, } Matt. iii. 2 μετανοείν, μετάνοια, μεταμορφούσθαι, Matt. xvii. 2. μεταξύ σάββατον, Acts xiii. 42. μετασχηματίζειν, Ι Cor. iv. 6. μετατιθέναι, μετατίθεσθαι, Gal i. 6. μετά τινος είναι, Matt. xii. 88. μετεωρίζεσθαι, Luke xii. 29. μετοικεσία, Matt. i. 11. μέτοχοι Χριστοῦ, Heb. i. 9. μετρήτης, John ii. 6. μετριοπαθείν, Heb. v. 2. μέτρον, Η Cor. x. 13. rioreuc, Rom. xil. 3. μέχρις αϊματος, Heb. xii. 4. μη, Matt. vii. 9. iz. 15. Luke xx. 27. μή γένοιτο, Matt. xvi. 22. μήποτε, Matt. iv. 6 2 Tim. ii. 25. μία σαββάτων, Matt. xxviii. 1. μιᾶς γυναικός άνηρ, l Tim. iii. 🕿 μισείν, Matt. vi. 24. μίσθωμα, Acta xxviii. 30. μογιλάλος, Mark vil. 32. μονή, a mansion, John xiv. 2. μόνον, ellipsis of, Matt. v. 46. Mark ix. 87. μορφή, Matt xvii. 2. Ocov, Phil il. 6. μόρφωσις, Rom. ii. 19. μοσχοποιείν, Acts vii. 41. μύθοι γραώδεις, 1 Tim. iv. 7. Iovδαϊκοί, l Tim. i. 4. μυκτηρίζειν, Luke xvi. 14. Gal. vi. 7. μύλος όνικός, Matt. xviil. 6. μυριάς, Luke xii. l. μύρια τάλαντα, Matt. xviii. 24. μυστήριον, Matt. xiii. 11. μυωπάζειν, Matt. xiii. 14, 2 Pet. i. 9.

Mensarius, Matt. xxv. 27.

Metus, with genitive, Matt. xxviii. 4.

Morologus, Eph. v. 4.

Muliercula, 8 Tim. iii. 6.

Multa nox,

Multus dies,

Multus dies,

μωραίνεσθαι Matt. v. 13.

μωρέ, Matt. v. **22**.

μωρολογία, Eph. v. 4.

Ναζωραΐος, Matt. ii. 23.
ναὶ, ναὶ, Matt. v. 37.
ναὸς, Matt. xxiii. 35. Acts xix. 24.
—— Θεοῦ, 2 These. ii. 4.
νάρδος πιστική, Mark xiv. 3.
νεανίσκος, Mark xiv. 51.
νεκρὸς, double sense of Matt. viii. 22.

νεόφυτος, 1 Tim. iii. 6. νίφος, Heb. xii. l. vewcopoc, Acts xix. 85. νεωτερικαί έπιθυμίαι, 2 Tim. il. 22. νεώτερος, Acts v. 6. 1 Pet. v. 6. νήπιος, Matt. xi. 25. νηφάλεος, 1 Tim. iii. 2. νήφειν, 1 Pet. L 13. νίπτεσθαι, Mark vii. 3. νομήν έχειν, 2 Tim. ii. 17. νομίμως, l Tim. i. 8. νόμος, Matt. v. 17. Rom. ii. 12. νοσείν περί ζητήσεις, 1 Tim. vi. 4. νόσος, Matt. iv. 23. vouvextic, Mark xil. 34. νύετα ε η ημέραν, Luke ii. 37.

Naso suspendere adunco, Luke xvi. 14. Necessitas, Luke xxi. 23. Nepos, Matt. i. 1. Nil habere, Matt. xiii. 11. Nomen, Acts i. 15. Novisse, Matt. i. 25.

Aτνία, Philem. 22. ξενίζειν, ξένος, Acts xvil. 20. ξίστης, Mark vii. 4. ξηρά, scil. γῆ, Matt. xxiii. 15. ξηραίνεσθαι, Mark ix. 18. ξύλον, Luke xxiii. 31. Acts xvi. 24.

Oydoog, 2 Pet. il. ▼. δ γίγραφα, γίγραφα, John xix. 22. όδηγοὶ τυφλοί, Matt. XV. 14. ò disavoc, Acts iii. 14. όδὸν θαλάσσης, Matt. iv. 15. ödöc, Matt. x. 5. Acts ix. 2. ό δυνατός, Luke i. 49. ο ίπί τινος, Acts viii. 27. d ipyoperos, Matt. xi. 3. δθόνη, Acts x. 11. oi sic marpav, scil ovrec, Acts il 39. oi for revice, Matt. xxviii. 17. οὶ ἀπ' ἀναττολῶν, and the like, Matt. ii. 1. οί βλέποντες, οί μη βλέποντις, Matt. xiil. 13. John ix. 39. olda, redundant, Matt. vii. 11. oi έξω, oi έσω, Mark iv. 11. 1 Cor. v. 12. oi Ideos, John L 11. Acts iv. 23. oi sar' 'Aoiay, and the like, Acts xxvii. 2. oineir ellipsis of, Mark iii. 8. οίκημα, ellipsis of, Luke ii. 49. oirodomeiv, 1 Cor. viii. 10. olkoc, Matt. xxiii. 38. Heb. iii. 2. — ellipsis of, Mark v. 35. οίκουμένη μέλλουσα, Heb. ii. 5. οίνος ἐσμυρνισμένος, Matt. xxvii. 34. κατανύξεως, oi mepi rıva, John xi. 19. ò καιρὸς, Matt. xvi. 3. Mark i. δ. δεταήμερος περιτομή, Phil. iii. 5. όλιγόπιστος, Matt. ▼L 30. όμνύειν, Matt. ₹. **33**.

όμοθυμαδόν, Acts i. 14. ομολογείν, Matt. vii. 23. x. 32. xiv. 7. όμολογία, Heb. üi. l. x. 22. όνειδίζειν, James i. 5. όνειδισμός Χριστοῦ, Heb. xi. 26. όνικός, Matt. xviii. 6. ονομα, Matt. i. 20. vi. 9. x. 40. Acts i. 15. όνομάζειν, Ι Cor. ▼. l. όξος μετά χολής μεμιγμένου, Matt. xxviil. ο πειράζων, Matt. iv. 1. 3. δπλα άδικίας, Rom. vi. 13. ο ποιείς, ποίησον, John xiii. 27. ο ποιήσας, Matt. xix. 4. δ πονηρός, Matt. iv. 1. v. 37. $\delta\pi ov$, Mark iv. 15. δπτεσθαι Θεόν, Matt. 7. 8. δραμα, Matt. xvii. 2. όρεινή, scil χώρα, Lake i. 39. δρθοτομεῖν, 2 Tim. ii. 15. δρθριος, Luke xxiv. 22. $\delta
ho\theta
ho$ ος βαθύς, Luke xxiv. 1. δρίζεσθαι, Rom. i. 4. όρκίζω σε, Matt. xxvi. 63. Mark v. 7. ορμή, Acts xiv. 5. δρμίζειν, Mark vi. 53. δρος, with article, Matt. v. l. όρφανός, John xiv. 1& όσμη εύωδίας, Eph. v. 2. δσον δσον, Heb. x. 37. δστρακινός, 2 Cor. iv. 7. όσφὸν περιζωννύσθαι, Lake xii. 35. Eph. vi. 14. όσφύος έξέρχεσθαι, έν όσφύι είναι, Heb. vil. 5. St., Matt. vii. 13. Mark ix. 11. Luke i. 45. vii. 4. John ii. 18 ----, redundant, 1 John iii. 17. oval, Matt. xi. 21. Mark xv. 29. ούδεν έχειν, Matt. xiii. 11. ούδ' ού μη, Matt. xxiv. 21. ove elvai, Matt. ii. 18. our olda ti Liyeic, Matt. AXVL 70. oū, oū, Matt. v. 37. οὐ πᾶς, Matt. vii. 21. xii. 25. xxlv. 22. oupavon Matt. v. 16. ovroc, Matt. xiii. 55. ού τυχών, Acts xix. 11. ovru, ellipsis of, Matt. vi. 9. Mark i. 2. ourwe, Matt. vi. 9. xxvi. 40. John iv. 4. δφειλέτης, Lake xiii. 4. όφείλημα, παράπτωμα, Matt. vi. 12. όφθαλμοδουλεία, Eph. vi. 6. δφθαλμός άντι δφθαλμού, Matt. v. 38. άπλους, πονηρός, Matt. vi. 22. δφρυς, Luke iv. 25. δψάρια, John vi. 9. δψέ, Matt. xiv. 25. — τῶν σαββάτων, Matt. xxviii. l. όψία, Matt. viii. 16. xiv. 15. όψις, John xi. 44. όψώνια, Luke iii. 14. Rom. vi. 23. ow, verbal termination, Mark xii. 4.

Obtundere, Luke xviil 5. Œnelæum, Luke x. 34. Os præbere contumeliis, Matt. v. 39.

Παγιδεύειν, Matt. xxii. 15. παιδαγωγός, Gal. iii. 24. παιδεύειν, Luke xxiii. 16. παιδίον, John xiii. 31. παίζειν, 1 Cor. x. 7. παῖς, Matt. viii. 6. xiv. 2. παλιγγενεσία, Matt. xix. 28. John iii. 3. πάλιν, Heb. i. & πάλιν ἐκ δευτέρου, Matt. xxvi. 42. πάντα έν πᾶσιν, 1 Cor. xv. 28. πάντες, πολλοί, Matt. xx. 28. xxvi. 27. π apà, Luke iii. 13. παραβολή, Matt. xiil. 3. Heb. ix. 1. xi. 19. παραδειγματίζειν, Matt. i. 19. Heb. vi. 6. παράδεισος, Luke xxiil. 48. παραδιδόναι ξαυτόν, Mark iv. 29.

είς φυλακήν, Matt. iv. 11. Mark i. 49.

τω Σατανά, 1 Cor. v. 5. 1 Tim.

i. 20. παράδοξα, Luke v. 26. παραδόσεις τῶν πρεσβυτέρων, Matt. xv. 2. παραθήκη, 2 Tim. L 12. παραιτείσθαι, Luke xiv. 18. παρακαλείν, παράκλητος, John xiv. 16. παρακολουθείν, Luke i. 3. παρακύπτειν, James i. 25. παραλαμβάνειν, Matt. i. 20. iv. 8. παράνυμφοι, Matt. ix. 15. παραπικρασμός, Heb. iii. 8. παράπτωμα, Matt. vi. 12. παραρρύειν, Heb. ii. 1. παράσημον, Acts xxviii. 14. παρασκευή, Matt. xxvii. 62.

τοῦ πάσχα, John xix. 11. παρασχείν πίστιν, Acts xvii. 31. παρατηρείν, Mark iii. 2. παρατήρησις, Luke xvii. 20. παρατιθέναι, παρατίθεσθαι, Acts xvii. 3. παρεμβολή, Acts xxi. 34. παρέχειν, παρέχεσθαι, Luke vii. 4.

κόπους, πράγματα, Matt. xxvi.

10. πάρθενος, 1 Cor. vii. 25. παριστάναι, Acts xxiv. 13. 1 Cor. viii. 8. παροικία, 1 Pet. i. 1& παροιμία, John x. 6. παρουσία Χριστοῦ, James v. 7. παρρησία, Mark vii. 32. Heb. iii. 5. $\pi \tilde{a}_{S}$, Matt. iii. 5, xix. 3. James i. 2. πάσχα, Matt. xxvi. 2. πατείσθαι, Luke xxi. 24. πατέρες, purcute, Heb. xi. 23.

patriorchs, Heb. xi. 2. πατριά, Luke ii. 4. παχύνειν, Matt. xiii. 15. πέδαι, άλύσεις, Mark v. 4. πεζή, Matt. xiv. 18.

πείθειν, Matt. XXVIII. 14. πειθός, 1 Cor. ii. 4. πεινάν η διψάν, Matt. v. C. πειρασμός, Luke xxii. 27. πέλαγος, Matt. xviii. 6. πέμψας είπε, Matt. xi. 2. πεντηποστή, Acts ii. 1. πέραν, Matt. iv. 15. πέρατα γῆς, Matt. xii. 42. περί, John xi. 19. —, ellipsis of, Acts iii. 12. περιάγειν, scil έαυτον, Matt. iv. 23. yhu iz badassav, Mate. exiil 15. περιαιρείν άγκύραν, } Acto xxvii. 20. ιλπίδα, περιεργάζεσθαι, 2 These. iii. 11. περίεργος, Acts xix. 19. περιέρχεσθαι, Acts xix. 13. περιέχειν, Acta xxii. 25, 1 Pet. ii. 6. περιζώννυσθαι την όσφυν, Lake xii. 35. Eph. vi. 14. περικάθαρμα, 1 Cor. iv. 13. περίλυπος Ιως θανάτου, Matt. xxvi. 37. περιοχή, Acts viii. 32. περιπατείν, Mark vii. 5. περισπάν, Luke x. 40. περισσεύειν, 2 Cor. ix. & περιστέλλειν, Acts v. G. περιτομή, Acts vii. 51. περιτομή όκταήμερος, Phil. iil. 5. περίχωρος, scil. γη, Mark i. 28. περίψημα, I Cor. iv. 13. περπερεύεσθαι, 1 Cor. xiii. 4. πέρυσι, 2 Cor. viii. 10. πέτρα, Matt vii. 24. — , πέτρος, Math xvl 17, 18. πηχυς, Matt. vi. 27. πιάζειν, πιέζειν, John vil 30. πίεσαι, Laike xvii 8. πίμπρασθαι, Acts xxviii. & πινακιδίου, πίναξ, Luke i. 63. πίπτειν, Matt. il. 2. πιστεύεσθαι τὸ εὐαγγέλιον, Rom. iii. 2.

πίστεως άναλογία, } Rom. xii. 3. μέτρον, πιστικός, Mark xiv. 3.

πίστις, Rom. i. 16. 1 Cor. xii. 28.

Θεοῦ, Χριστοῦ, Mark xi. 22. Eph. iil 12. πιστον ποιείν, 3 John 5.

πιστός, John xx. 27. ο λόγος, 1 Tim. lil. 1. πιστούσθαι, 2 Tim. ii. 14.

πλάνη, πλάνος, Matt. xxvii. 63. πλάστοι λόγοι, 2 Pet. il. 3. πλείων, Heb. xi. 4. πλεονεκτείσθαι, 2 Cor. ii. 9. πληγή, ellipsis of, Larke xii. 47. πλήκτης, 1 Tim. iii. 3. πληροῦν, Matt. v. 17. πληροφορείν, Luke i. I.

πληροφυρία, Ι Them. i. 5.

πλήρωμα, Matt. ix. 16. Eph. i. 23. Col. i. | πρόθεσις, 19. iii. 9. πλούσιος, Matt. xix. 24. πλουτείν είς Θεόν, Luke xii. 21. πνεύμα, John vi. 62. Heb. i. 7. 1 Pet. iii. πνευμα Πυθώνος, Acts xvi. 16. πνεύματα έν φυλακή, 1 Pet. iii. 19. πνύματα λειτουργικά, Heb. i. 14. πνευματα πλάνα, l Tim. iv. l. πνευματικοί, Gal. vi. l. πνευμάτων διακρίσεις, 1 Cor. xii. 28. πνίγειν, Matt. xviii. 28. πνικτόν, scil. κρέας, Acts xv. 20. πόδες, Acts v. 9. πόθεν μοι τοῦτο, Luke i. 43. Totely, Matt. xii. 33. xx. 12. xxv. 16. xxvi. 18. Mark iii. 14. Luke xi. 39. Acts xv. 33. άμαρτίαν, άνομίαν, John viii. 25. έκθετα, Acts vii. 19. - ξέω, Αcts v. 84. κράτος, Luke L 51. πιστόν, 8 John 5. wormaivery, Matt. ii. fl. ποιμήν, καλός, John x. 11. πόλις, ellipsis of, Matt. ii. 3. πόλις Ιδια, Matt. ix. l. — ἰερὰ, Matt. iv. δ. πολιτεύεσθαι, Acts xxiii. l. πολίτευμα, Phil. iil. 20. πολλοί, for πάντες, Matt. XX. 28. πολυμερώς, πολυτρόπως, Heb. i. l. πορεύεσθαι, Luke viii. 14. πορνεία, Acts xv. 20. πόρνη, Heb. xi. 81. ποταμός, Matt. vii. 25. πότε, ellipsis of, Matt. i. 6. xxvi. 6. John ix. 17. Heb. xi. 31. ποτήριον, Matt. xx. 29. rogeic, Matt. v. b. πράγμα, 1 Cor. vi. 1. πραγματευειν, πραγματεύεσθαι, Lake xix. πραιτώριον, Matt. xxvii. 27. Phil. i. 13. rpáktup, Luke III. 18. rpavid, Mark vi. 39. rρασιαί, πρασιαί, Mark.vi. 7. τράσσειν, Luke iii. 13. τρεσβυτέριον, Matt. v. 22. τρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, Matt. xvi. 21. Luke xxii. 66. **πρ**εσβύτερος, Acts xi. 8. 1 Tim. v. 1. Heb. xi. 2. 2 John 1. τρεσβύτης, Philem. 9. rpò, John xil. 1. τρόβατα άπολωλότα, Matt. ix. 86. τροβατική, scil. πύλη, John v. 2. rρογεγραμμένοι, Jude 4. τρογράφειν, Gal iii. 1. rpoeχεσθαι, Rom. iii. 9.

τροθέσεως άρτοι, Matt. Xii. &

) Acts xi. 23. 2 Tim. iii. καρδίας, 🦠 10. προκόπτειν, Luke ii. 52. πρόκριμα, 1 Tim. v. 21. προνοείσθαι καλά, Rom. Xii. 16. προπέμπειν, Acts XV. 3. πρός, Mark xii. 12. προσεργάζεσθαι, Matt. xxv. 16. προσευχή, 1 Tim. ii. 1. Osov, Luke vi. 12. προσέχειν, scil. τὸν νοῦν, Matt. vi. 1. προσηλοῦν, Col. ii. 1**4.** πρός καιρόν ώρας, 1 Thess. ii. 17. προσκαιρος, Matt. xiii. 21. προσκεφάλαιον, Mark iv. 38. προσκληρούσθαι, Acts xvii. 14. προσκολλάν, Matt. xix. 5. προσκόπτειν λίθφ πόδα, Matt. iv. 6. John xi. 9. πρόσκρισις, 1 Tim. v. 21. προσκυνείν, Matt. ii. 2. προσλαμβάνεσθαι, Rom. xiv. l. πρόσληψις, Rom. xi. 12. προσορμίζειν, Mark vi. 53. προσφάγιον, John xxi. 3. προσωποληψία, Luke xx. 21. James ii. 1. πρόσωπον βλέπειν, Matt. xviii. 13. λαμβάνειν, Luke xx. 21. στηρίζειν, Luke ix. 51. πρός ώραν, John v. 35. προτίθεσθαι, Rom. iii. 25. πρόφασις πλεονεξίας, 1 Thess. il. 5. προφητεία, 1 Cor. xii. 28. προφητεύειν, Matt. vii. 15. προφήτης, Acts xiii. l. πρωϊ, Matt. xiv. 25. πρωτοκλισία, Luke xiv. 7. πρώτος, Inike xv. 22. John i. 15. πρωτοτόκια, Heb. xil. 16. πρωτότοκος, Matt. i. 25. Col i. 15. Heb. xii. 23. πτερνίζειν, John xiii. 18. πτερύγιον, Matt. iv. 5. πτύον, Matt. iii. 12. πτύρειν, PhiL i. 28. πτωχοί τῷ πνεύματι, Matt. v. 3. πυγμή νίπτεσθαι, Mark vii. 8. Πυθώνος πνευμα, Acta xvi. 16. πύλαι άδου, Matt. xvi. 18. πυρούσθαι, I Cor. vii. 9. 2 Cor. xi. 29. πωρουσθαι, Mark vi. 52. πώρωσις, Mark iii. 5. Patres, parents, Heb. xi. 23. Pedibus venire, Matt. xix. 13.

Patres, parents, Heb. xi. 23.
Pedibus venire, Matt. xix. 13.
Pendere ab ore, Luke xix. 48.
Perficere argentum, Luke iii. 18.
Pestis, Acts xxiv. 5.
Pinguis, Matt. xiii. 14.
Procul, Matt. viii. 30.
Pronubi, Matt. ix. 15.
Publicani, Matt. v. 46.
Purgare, John xv. 2.

 $P\alpha\beta\beta$ i, Matt. xxiii. 7. ραββονί, Mark x. 51. ράβδος, I Cor. iv. 21. σιδηρά, Rev. xii. b. ραβδουχος, Acts xvi. 22. ραδιούργημα, ραδιουργία, Acts XIII. 10. pard, Matt. v. 22. ραπίζειν, Matt. xxvi. 67.

ρημα, Eph. i. 26. άργον, Matt. xii. 36.

- for πρᾶγμα, Matt. xviii. 15. ρήσσειν, Mark ix. 18. ρήτωρ, Acts xxiv. l. ρίζα πικρίας, Heb. xii. 15. ρίπτειν τα ιμάτια, Acts xxii. 23. ρίπτεσθαι, Matt. ix. 36. ροιζηδον, 2 Pet. iii. 10. poppaia, Luke ii. 34.

δίστομος, Rev. L 16. ρυτίς, Eph. v. 26.

Redire ad se, Luke xv. 17.

Σαβαώθ, Rom. ix. 27. σάββατα, Matt. xii. 1. xxviii. 1. Mark i. σπεκουλάτωρ, Mark vi. 27. σαββατισμός, Heb. iv. & σάββατον, Luke xviii. 11. σάββατον δευτερόπρωτον, Lake vi. I. σαγήνη, Matt. xiii. 47. σαίνειν, l Thess. iii. 3. σαλεύειν, Acts ii. 25. σαλπίζειν έμπροσθέν τινος, Matt. VL 2. σανδαλίου ίμᾶς, Mark i. 7. σαρκικός, Heb. vii. 15. σάρξ γενέσθαι, John i. 14. — κ αίμα, Matt. xvi. 17 — , πνεθμα, John vi. 62. Σατανά παραδιδόναι, 1 Cor. 🕶 δ. Σατανάς, Matt. iv. l. xvi. 23. σβεννύειν, Eph. vi. 16. σέβασμα, Acts xvii. 23. Σεβαστός, Αcts xxv. 21. xxvii. 1. σεισμός, Matt. viii. 24. σεληνιάζεσθαι, Matt. iv. **94. xvii. 15.** σημείον έξ ούρανοῦ, Matt. xii. 88. σημέια και τέρατα, Acts ii. 19. σήμερον ή αύριον ή τη τρίτη, Luke xiii. σης is βρώσις, Matt. vi. 19. σίκερα, Luke i. 15. σινάπεως κόκκος, Matt. xiii. 31. σινδών, Matt. xxvii. 59. σινιάζειν, Luke xxii. 31. σιτιστά, Matt. xxii. 4. σκανδαλίζειν, σκάνδαλον, Matt. 7. 29. xi. 5. ziii. 41. σκευήν βίπτειν, Acts xxvii. 16. σκεῦος, I Thess. iv. 4. ellipsis of, Mark xiv. 13. iκλογης, Acts ix. 15.

χαλάν, Acts xxvii. 16.

σκηνη τοῦ μαρτυρίου, Acts vil. 44.

Σκηνοπηγία, John vii. 2. σκηνοποιός, Acts xviii. 3. σκήνος, 2 Cor. v. 1. σκηνοῦν, John i. 14. σκία, Heb. x. l. σκιρτάν, Luke i. 41. σκληροτράχηλος, Acts vii. 51. σκολιός, Acts ii. 40. σκόλοψ τῷ σαρκὶ, 2 Cor. xil. 7. σκορπίον, Luke xi. 12. σκότος, φως, Matt. iv. 16. Col. i. 12. Eph. v. 8. l John i 5. έξώτερον, Matt. viii. 12. σκύβαλον, Phil. iii. 8. σκυθρωπός, Matt. vi. 16. σκύλλειν, Matt. iz. 36. σουδάριον, Luke xix. 20. Acts xix. 12. σοφία, James L 5. σοφίας λόγος, 1 Cor. xii. 28. σπαράσσειν, Mark L 26. σπαταλάν, 1 Tim. v. **6.** σπειρα, Matt. xxvil. 27. 'Irahury, Acts x. I. σπείρειν, 2 Cor. ix. 6. σπερμολόγος, Acts xvil 18. σπεύδειν, 2 Pet. iii. 11. σπήλαιον ληστών, Matt. xxl. 23. σπιλάς, Jude 12. σπίλος, Eph. v. 26. σπλάγχνα, Matt. ix. 36. Philem. 7. άναπαύεσθαι, Philem. 7 Ίησοῦ Χριστοῦ, Phil. i. 7. οίκτιρμών, ξ Matt. iz. 36. σπλαγνίζεσθαι, σπόριμα, scil. χώρια, Matt. xil. 1. σπυρίς, Matt. xv. 37. σταυρόν λαμβάνειν, Matt. x. 38. στέγειν, 1 Cor. ix. 12. 1 Them. iii. 1. στέλλεσθαι, 2 Cor. viii. 20. 2 Them. iii. 6. στεναγμός άλαλητός, Rom. viii. 26. στερεά τροφή, Heb. v. 12. στηρίζειν πρόσωπον, Luke ix. 51. στιβάς, στοιβάς, Mark xi. 8. στιγμή χρόνου, Luke iv. 5. στίλβειν, Matt. ix. 3. στοιχεῖα, Gal. Iv. 3. Heb. v. 12. στοιχεῖν κανόνι, Gal. vi. 16. στόμα άνοίγειν, Matt. v. 2. Lake i. 63. 3 Cor. vi. 11. μαχαίρας, Luke xxl. 24.

στρατευόμενος for στρατιώτης, Lake iii. 14. στρατηγός, Acts xvi. 20. στρατηγός τοῦ ἰεροῦ, Luke xxil 4. στρατοπέδαρχος, Acts xviii. 16. στρωννύειν, Mark xiv. 14. στυγνάζειν, Matt. xvi. 2. Mark x. 22. στύλος, Gal ii. 9. συγκομίζειν, Acts viii. 2. συγκρίνειν, 1 Cor. ii. 1**3.** συγχράσθαι, John iv. 9. σθ είπας, Matt. xxvl. 26.

συζητείν, Mark viii. 11. συκάμινος, συκομορία, Luke xvii. 5. συκοφαντείν, Luke iii. 14. συκών καιρός, Mark xi. 13. συλαγωγείν, Col. ii. 8. συμβάλλειν, Luke ii. 19.

— εcil. λόγους, Acts xvii. 18. συμβιβάζειν, Acts ix. 22. συμπόσια, συμπόσια, Mark vi. 7. συμπόσιον, Mark vi. 39. συμφυλετής, 1 Thess. ii. 14. σύμφυτος, Rom. vi. 5. συνάγειν, scil. είς ἀργύριον, Luke xv. 13.

συναγωγή, Matt. iv. 28. James ii. 2. συναγωγή, Matt. iv. 28. James ii. 2. συναλίζειν, Acts i. 4. συναπάγεσθαι, Rom. xii. 16. συνέδριον, Matt. v. 28. x. 17. συνείδησις άπρόσκοπος, Acts xiv. 6. συνέκδημος, Acts xix. 29. συνέρχεσθαι, εcil. εἰς εὐνήν, Matt. i. 18. συνέχεσθαι, Luke xii. 49. Acts xviii. 5. συνίημι, Matt. xiii. 19. συνίσταναι, Rom. iii. δ. xvi. 1. 2 Cor. vi. 4.

Col. i. 17. . συνοδία, Lake ii. 44. σύ όψει, Matt. xxvil. 4. συντέλεια αίωνος, Matt. XXIV. 3. συντελείν λόγον, Rom. ix. 28. συντέμνειν συντρίβειν, Mark xiv. 3. σύντροφος, Acta xiii. l. συνωμοσία, Acts xxiii. 12. σύρειν, Acts viil. 3. σύρτις, Acts xxvii. 16. συστέλλειν, Αcts v. 6. συστέλλεσθαι, 1 Cor. vii. 29. συστοιχεΐν, Gal. iv. 24. συστροφή, Acts xxlli. 12. σύ τίς el; John viii. 25. σφραγίζειν, John iii. 32. Rom. xv. 28. σχίσμα, John vii. 43. σχολάζειν, Matt. xii. 43. σώζειν, Matt. ix. 21. σῶμα ἀμαρτίας, Rom. vi. 6. — δόξης,

- σαπεινώσεως, Phil. iii. 21.
- σανάτου, Rom. vii. 24.

σωματική γυμνασία, 1 Tim. iv. 8. σωτηρία, Phil. i. 19. σωφροσύνη, Αcts xxvi. 25.

Salire, Luke !. 41.
Scindere, John vii. 48.
Scire, redundant, Matt. vii. 11.
Sedere, Acts xviii. 10.
Semicinctium, Acts xix. 12.
Solvere, Matt. v. 19. Mark iv. 34.
Speculator, Mark vii. 27.
Sternere, Mark xiv. 14. Acts ix. 84.
Stultiloquium, Eph. v. 4.
Sudarium, Luke xix. 20.
Suscipere, Luke x. 30

Τὰ κατ' ἐμὲ, Phil. i. 12. ταλαντίαιος, Rev. xvi. 21. ταλιθά κοῦμι, Mark v. 41. ταμείον, Matt. xxiv. 24. τὰ μὴ ὄντα, 1 Cor. i. 28. ταπείνωσις, Leike i. 48. ταράσσειν, Matt. ii. 8. έαυτον, John xi. 83. ταρταροϋν, 2 Peter ii. 4. τασσόμενος, Matt. viii. 9. τεκνίον, John xiii. 81. τέκνον, Matt. xi. 19. τελεῖν δρόμον, Phil. iii. 1**3.** – , scil òddy, Matt. x. 23. τέλειος, Matt. v. 48. xix. 21. 1 Cor. xiv. 20. Phil. iii. 15. Heb. v. 14. τελειούν, Heb. x.]. τελειοῦσθαι, Lake xiii. 32. Phil. iii. 12. Heb. v. 9. τελειώτης, Heb. xii. 2. τελευτάν, τελευτή, Matt. il. 13. τελώναι, Mat. **v. 46.** τελώνιον, Matt. ix. 9. rerapraios, John xi. 39. τετράδιον, Acts xii. 4. τετράρχης, Matt. xiv. l. τηρείν ιμάτια, Rev. xvi. 15. τήρησις, Acts iv. 8. ri, ellipsis of, Matt. xv. 27. xxv. 8. rí tuoi rai soi; Matt. viii. 29. John ii. τιθίναι παρά πόδας, Acts iv. 35. την ψυχην, John z. 11. rietery and yevväv, Matt. i. 16. John xvi. τιμάν, Matt. xv. 4. John xii. 26 τιμή, maintenance, 1 Tim. v. 17. αϊματος, Matt. xxvii. 6. τιμήν άπονέμειν, 1 Pet. iii. 7. ric elvas, Acts v. 36. Gal. iv. 13. τίτλος, John xix. 19. rd, used absolutely, Matt. xix. 18 róroc, Matt. xxv. 27. τολμᾶν, John xxi. 12. 1 Cor. vi. 1. τό λοιπόν, Matt. xxvi. 45. τόπος άγιος, Matt. xxiv. 15. John xi. 47. — ἴδιος, Acts i. 25. τράπεζα, Acts vi. 2. Heb. ix. 2. τραπεζίτης, Matt. xxv. 27. τραχηλίζειν, Heb. iv. 1**3.** τρέχειν, 2 Thess. iii.]. — eig kerdr, Gal. ii. 2. rpioreyov, Acts xx. 9. τροφή στερεά, Heb. v. 12. τρόγος γενέσεως, James iii. 6. τυρβάζειν, Lake x. 41.

Testamentum, Page 2. Trahere, John vi. 87. Tristega, Acts xx. 9. Turba, Luke x. 41.

τυφλοί όδηγοί, Matt. xv. 14.

rupwukòç, Acts XXVII. 14.

"ΥΒιρς. Acts xxvii. 10. $\ddot{v}\delta\omega\zeta$, ellipsis of, Matt. x. 42. - ζῶν, John iv. 10. ύετος πρώϊμος κι όψιμος, James v. 7. vioi σοφίας, Matt. xi. 19. viòg Matt. i. 1. vi. 19. xii, 27. xxiii. 15. — άγάπης, Col. i. 13. — άνθρώπου, Matt. viii. 20. xvi. 13. — γεέννης, Matt. xxiii. 15. Δαβίδ, Matt. i. l. xii. 23. — Θεοῦ, Matt. v. 3. xiv. 33. — νυνφῶνος, Matt. ix. 15. ύπάγειν, Matt xxvi. 24. ύπακοή πίστεως, Rom. i. 5. ὑπακούειν, Acts xii. 13. ὑπὲρ, 2 Thess. ii. 1. ύπερείδειν, Acta xvii. 30. ύπερῶον, Acts i. 15. υποδεικνύειν, Math iii. 7. ύποδήματα βαστάζειν, **Matt** iii. 11. υποδύτης, John xxi. 7. ύπο κλίνυ τιθέναι, Mark iv. 21. ύπομονή έλπίδος, 1 Thess. i. 8ύποπλείν, Acts xxvii. 4. υπόστασις, 2 Cor. ix. 4. Heb. i. 3. xi. 1. ύποτύπωσις, 1 Tim. i. 11. ύπωπιάζειν, Luke xviii. δ. υστερείσθαι, Rom. iii. 23. υστέρημα, 1 Cor. xvi. 17. Col. i. 24. υστεροι καιροί, Heb. i. 2. ὑψοῦν, John iii. 14. Acts xiii. 17.

Vas, 1 These iv. 4.
Velle, John vii. 17.
Venire, Mark iv. 21.
Verbo ejicere, Matt. viii. 16.
Viscera, Philem. 7.
Vita, Mark xii. 44.
Vivere, 1 These iii. 8.
Umbra, Heb. x. 1.
Unus, Matt. viii. 19.
Vocatores, Matt. xxii. 3.
Uri, Matt. v. 14.
Ut, redundant, 1 John iii. 19.
Utres vinarii, Matt. ix. 17.

Φάγεσαι, Luke xvii. 8. φαιλόνης, 2 Tim. iv. 13. φαντασία, Acts xxv. 23. φάντασμα, Matt. xiv. 26. φαρμακεία, Gal. v. 20. φάτνη, Lake ii. 7. φέρειν, Heb. i. 3. φέρεσθαι, Acts xxvii. 15. Heb. ix. 16. φθινοπωρινός, Jude 12. φιλείν, Matt. xxvi. 48. φιλοπρωτεύειν, 3 John 9. φιλοτιμείσθαι, Rom. xv. 20. φιμοῦν, Matt. xxii. 12. φλυαρείν, φλύαρος, 3 John 10. φόβος, Luke i. 65. 1 Pet. iii. 2. 15. k, xapa, Matt. xxviii. 8. φραγελλοῦν, φραγέλλιον, Matt. xxvii. 26. φρονείν τὰ τινός, Matt. xvl. 23. φρονείν το αύτο, Phil. ii. 2. Ę٧, φρόνημα πνεύματος, Rom. viii. 6. σαρκός, φρουρείσθαι, 1 Pet. L 12. φρυάσσειν, Acts iv. 25. φύλαι τῆς γῆς, Matt. xxiv. 30. φυλακή, Matt. xiv. 25. φυλακτήρια, Matt. XXIII. 5. φύσις, 1 Cor. xi. 14. φυτεία, Matt. xv. 13. φωλεός, Matt. viii. 26. φωνείν, Matt. xxvi. 34. φῶς, Mark xiv. 54. — κόσμου, Matt. v. 14. John viii. 12 xi. 9. - σκότος, Matt. iv. 16. Col i 12 kpt v. 8. 1 John i. 5. φωστήρ, Phil. ii. 15. фыта, Acts xv. 29. Facere, Matt. xxv. 16. Fames, Matt. v. 6. Fatuus, Matt. v. 13. Fictilia, scil. vasa, Mark xiv. 12. Xaipe, Baoelev, Matt. xxvii. 28. χαίρειν, Acts xv. 23. χαλάν σκεύος, Acts xxvii. 16. γαλεπός, Matt. viii. 28. χαλεός ήχῶν, I Cor. xiii. l. χαρά, Matt. xxv. 21. χαρακτήρ, Heb. L 3. χαράν χαίρειν, Matt. ii. 7. χάραξ, Inike xix. 44. χαρίζεσθαι, Luke vii. 21. χάρις, Luke ii. 40. vi. 30. 1 Cor. xvi. 3. 1 Pet. i. 13.

- Θεοῦ, Iake ii. 40.
Χαρράν, Acts vii. 2.
χειμών, Matt. xvi. 2.
χεῖρας ἐκπετάζειν, Rom. x. 21.
- ἐπιτιθέναι, Matt. ix. 18. xis. ^{13.}
χειρόγραφον ἐν δύγμασι, Col. ii. ^{14.}
χήρα, εcil. γυνή, Luke ii. 37. 1 Tim. ^{1.3.}
χιτών, Matt. v. 40.
- ἄρραφος, John xix. 23.
χλαμύς κοκκίνη, Matt. xxvii. 28.

χλευάζειν, Acts ii. 13.
χοῖνιξ, Rev. vi. 6.
χολή, Matt. xxvii. 34.
— πικρίας, Acts viii. 23.
χορηγεῖν, 2 Cor. ix. 10.
χορτάζεσθαι, Matt. v. 6.
χρήματα, ellipsis of, Matt. xxv. 16.
χρηματίζειν, χρηματίζεσθαι, Matt. ii. 12
χρηστεύεσθαι, 1 Cor. xiii. 4
χρηστός, Matt. xi. 29.
χρίσμα, 1 John ii. 20.
Χριστιανός, Acts xi. 26.
Χριστόν ἐνδύεσθαι, Rom. xiii. 14. Gal.
iii. 27.

Χριστός, Matt. i. l. χρόνον ποιείν, Acts xv. 88. χώρα, ellipsis of, Matt. iii. 1. χωρείν, Matt. xix. 11. Mark il. 2. John ψυχικός, 1 Cor. ii. 14. viii. 37. χώριον, ellipsis of, Mark iv. 5. χῶρος, Acts xxvii. 12.

Ψευδοπροφήτης, Matt. vii. 15. xxiv. 5. 24. ψεῦδος, Rom. i. 25. ψευδοχριστός, Matt. xxiv. 5. 24. ψηλαφαν, Acts xvii. 27. ψηφίζειν, Luke xiv. 28. ψηφος λευκή, Rev. ii. 14. ψυχή, Matt. vi. 25. x. 39. xvi. 26. Acts ii. 41.

μία, Acts iv. 82. ψυχην αίρειν, John x. 24. ευρείν, Matt. x. 39. ψυχήν ζητείν, Matt. il. 20. κτᾶσθαι, Luke xxi. 18. τιθέναι, John x. 11. ψυχρόν, scil. υδωρ, Matt. x. 42. ψωμίζειν, ψωμίον, John xiii. 26. ψωχεῖν, Lake vi. l.

'Ωδίνες, Matt. xxiv. 6. ων, ellipsis of, Matt. vi. 9. xxvii. 57. Mark Spa, Matt. xiv. 15. Mark xiv. 35. — πολλή, Mark vi. 85. 'Ωσαννά, Matt. xxi. 9. ωστε, ellipsis of, Luke i. 53. ώφελεισθαί τι έκ τινος, Matt xv. 5.

Hora, Matt. xiv. 15. Horse momento, 1 Thess. ii. 19.

	_		
	•		

INDEX II.

MATTERS AND PROPER NAMES.

AARON, Heb. iv. 13. vii. 11. 's vest, John xix. 23. Abaddon, Rev. ix. 11. Abel, Heb. xi. 4. xii. 94. Abia, course of, Luke i. 5. Abiathar, Mark ii. 26. Abomination of desolation, Matt. xxiv. 15. Abraham, Luke i. 18. call of, Acts vii. 2. descent from, Matt. iii. 7. John viii. 37. 1 Tim. i. 4. his justification by faith, Rom. iv. 1. Gal. iii. 6. Abrahamic covenant, Matt. x. 5. Rom. iv. 9. Gal. iii. 14, sqq. Heb. vi. 11. Abraham's bosom, Luke xvi. 22. Achitophel, a type of Judas, Matt. xxvii. 5. Acts of the Apostles, author, date, genuineness, &c. of, p. 280. Adam, his typical character, Rom. v. 12, sqq. Adjuration, forms of, Matt. xxvi. 63. Mark viii. 12. Rom. ix. 1. Admonition, ecclesiastical, Matt. xviii. 17. Adriatic, Acts xxviii. l. Adultery, Matt. i. 19. xiv. 4. John viii. 5. 1 Cor. xi. 5. woman taken in, account of, not apocryphal, John viii. 1. spiritual, James iv. 4. Agabus, Acts xi. 28. Agar and Sarah, allegory of, Gal. iv. 24. Agony in the garden, Matt. xxvi. 37. John xiv. 30. Heb. v. 7. Agrippa, Acts xxv. 13. Alexander, Acts iv. 6. xix. 33. 1 Tim. i. 20. Almegiving, Luke xi. 41. 2 Cor. ix. 11. Amen, Matt. v. 17. Anabaptists, Acts xix. 5. Ananias, Acts ix. 10. the high priest, Acts xxiii. 3. 5. and Sapphira, Acts v. 2, sqq. Anchor of Hope, Acts xxvii. 20. Heb. vi. 19. Andronicus, Rom. xvi. 7. Angel—Jehovah, John i. 1. 16. Acts vii. 53. I Cor. x. 4. Angela, Matt. xviii. 10. Luke xvi. 22. Acts vii. 53. xli. 7. 1 Cor. xi. 10. Eph. iii. 10.

Heb. L 4. 7. 1 Tim. iii. 16.

Anger, Matt. v. 22. Animals, for sacrifice, Matt. xxi. 2. Annas, Luke iii. Acts iv. 6. Anointing, a mark of reverence, Matt. xxvi. of Christ, Matt. xxvi. 6, sqq. Luke vil. 37. of kings and prophets, Matt. L 1. Heb. i. 9. the dead, Mark xvi. 1. Antichrist, 2 Thess. ii. 3. 1 John ii. 18. Rev. xvi. 17. Antioch, Acta xi. 26. Apelles, Rom. xvi. 10. Apocalypse, scope of, Rev. iv. 1. author, date, &c. of, p. 568. Apollos, Acts xviii. 26. Rom. xvi. 10. 1 Cor. iii. 9. iv. 6. Apollyon, Rev. ix. 11. Apostacy, Heb. vi. 6. x. 26. xi. 1. xii. 1. 4. Papal, 2 Thess. ii. 3. 1 Tim. iv. 1, sqq. 2 Tim. iii. 1. danger of, Luke xvil. 32. Apostles, Matt. x. 2, 3, 4. xix. 20. call of, Matt. iv. 1. 18. v. 1. x. 4. ziii. L candour of, Acts xv. 37. commission of, Matt. x. 5. xxviii. 19. Mark xvi. 15. Acta i. 2. married, Matt. iv. 18. miracles of, John xiv. 12. prejudices of, Matt. xvi. 20. xvii. 3. xviii. 1. xx. 20. Mark iv. 83. John xvi. 12. removal of their prejudices, Acts i. 7. ufferings of, John xvi. 2. Apostolic age, purity of, Rev. vi. 1. decree, Acts xv. 20. functions, Rom. i. 11. Apparitions, Matt. xiv. 26. Luke xxiv. 37. Apphia, Philem. 2. Appii Forum, Acts xxviii. 14. Aquila, Acts xviii. 18. xix. 2. Rom. xvi. 3. Arabia, desert of, Matt. iv. 1. Aratus, Acts xvii. 28. Archelaus, Matt. il. 12. Archippus, Col. iv. 17.

Areopagus, Acts xvii. 19. Aretas, Luke ili. 14. Acts ix. 1. 2 Cor. xi. 32. Arimathea, Matt. xxvii. 57. Aristarchus, Acts xix. 29. xxvii, 2, Ark of the covenant, Heb. ix. 4 Armageddon, Rev. xvi. 16. Asaph, prophecy of, Matt. xiii. 34. Asiarchs, Acts xix. 31. Asses, eastern, Matt. xxi. 1. Astronomical figure, James i. 17. Athenians, Acts xvii. 21. Athenian idolatry, Acts xvii. 18. 22, 23. philosophers, Acts xvii. 18. Athletæ, 2 Tim. il. 5. Atonement, Matt. xx. 28. xxvii. 34. John i. 29. iii. 1. vii. 53. x. 11. 16. xi, 49. xix. 28. Rom. v. 15. 20. Gal. iii. 19. 1 Tim. ii. 5. Heb. vii. 15. viii. 1. ix. 4. 13. 26. x. 1. 9. 20. 26. Avarice, Eph. v. 4. Augustan cohort, Acts xxvii. I. Augustine, Matt. xxii. 11 Augustus, Acts xxv. 21. 26. Auricular confession, Matt. iii. 6. Azotus, Acts viii. 40.

Baal, Rom. ix. 2. xi. 2. Babylon, captivity of the Jews in, Matt. i.

mystic, I Peter v. 13. Rev. xiv.

— fall of, Rev. xviii. 2. Balsam, 2 Peter ii. 15. Rev. ii. 14. Baptism, Matt. iii. 7. 11. xxviii. 19. Mark xvi. 16. John iii. 22. 25. Acts xix. 5. 1 Cor. vii. 14. Heb. vi. 1. x. 22. 1 Peter iii. 21.

for the dead, 1 Cor. xv. 29.

Jewish, Matt. iii. 7. 15.

John's, Luke vii. 29. John iii. 25.

metaphorical, xx. 22.

of Christ, Matt. iii. 15. John v.37. of infants, (see Infant Baptism.)

typical nature of, Rom. vi. 1. Col. ii. 11.

with fire, Matt. iii. 11.

Baptismal regeneration, John iii. 3. Eph. iv. 22. v. 26.

Baptist, (see John the Baptist.) Barjesus, Acts xiii. 6. Barnabas, Acts iv. 36.

Barren fig-tree, parable of, Luke xiii. 6.

Barrenness, Luke i. 24. Barsabas, James and Joseph, Acts i. 24.

Bartholomew, Matt. x. 3. John i. 47. Bartimeus, Matt. xx. 29. Mark x. 46.

Baskets of the Jews, Matt. xiv. 20.

Beasts, exposition to, 1 Cor. iv. 9. xv. 32. Heb. x. 32.

vision of the two, Rev. xiii. 1. 11. Beatitudes, Matt. v. 3, sqq. Beelzebub, Matt. x. 25. Begging and digging, Luke xvi. 3.

Bernice, Acts xxv. 13. Bestiarii, contests of, 1 Cor. iv. 9. Bethany, Matt. xxi. l. John i. 28. Bethesda, pool of, John v. 2. miracle at, John vii. 19. Bethlehem, Matt. ii. 1. 6. Bethphage, Matt. xxi. 1. Bethsaida, Matt. xi. 21. Mark viii. 23. Betrothing, Matt. i. 16. Binding and loosing, Matt. xvi. 19. Birth-day festivals, Matt. xiv. 6. Bishops, Acta xx. 17. 1 Tim. iii. 2, sqq. Blasphemy, Matt. xxvi. 65. Blessing, cup of, Luke xxii. 17. Blind guides, Luke vi. 44.

— man restored, miracle of, Mark viii.

Blood and water, John xix. 34. Bloody issue, cure of, Matt. ix. 20. Mark v.

Bloody sweat, Luke xxii. 44. Boanerges, Mark iii. 17. Book of Life, Luke x. 20. Book-rolls, Luke iv. 17. Heb. x. 7. Bread, spiritual, Matt. vi. 11. John vi. 31. Breaking of bread, Acts ii. 42.

essential to the Lord's supper, Matt xxvi 26. Brethren, Christians so called, Acts xi. 26. Brides, Matt. xxv. 1. Eph. v. 26. Brothers of our Lord, Matt. xiii. 55. Mark iii. 21. John vii. 5. xix. 25. 1 Cor. ix. 5. Building (see Church.) Burial, customs relating to, Matt. xxvi. 12. xxvii. 59. Luke vii. 12. John xi. 39.

Cesarea-Philippi, Matt. xvi. 13, Caiaphas, Matt. xxvi. 3. 57. Luke iii. 2.

prophecy of, John xi. 49. Cainan, Luke iii. 29.

Buyers, privilege of, Matt. xiii. 44.

Caculation, inclusive method of, Matt. xii. 40. xvii. 1.

Caleb, Heb. iv. 2.

Calvinists, John III. 16. Rom. i. 28. Camel and needle's eye, Matt. xix. 24.

- 's hair, garments of, Matt. iil. 4. Cana, John ii. 1.

Canaan, division of, Col. i. 12.

a type of heaven, Rom. iv. 13. typical rest of, Heb. iv. 2. 8. ix. 15. Canaanitish woman, account of, Matt. xv. 22, sqq.

Cananite, Matt. x. 4. Capernaum, Matt.iv. 13. xi. 23. Capital, employment of, Matt. xxv. 16. Captain of the temple, Luke xxil. 4. Catechism, Luke i. 3.

Catechumens, examination of, Heb. vi. 1. Cautery, figurative, 1 Tim. iv. 2.

Cedron, John xviii. 1.

Celibacy of the clergy, Matt. viii. 14. xix.

11. 1 Tim. iv. 3.

Censorious judgment, Matt. vii. 1. Luke xiii. | CHRIST, prophecies of, and concerning, (see Census, Roman, Luke ii. 1. Centurion's servant healed, Matt. viii. 5. Cephas, Matt. xvi. 17. Cerinthians, 1 John ii. 22. iv. 1. Chaldee Paraphrase, (see Targums.) Charity, 1 Cor. xii. 29. xiii. 8. Gal. vi. 2. Charran, Acts vii. 2. Children, custom of blessing, Matt. xix. 13. care of, Matt. xx. 8. Chorazin, Matt. xi. 21. CHRIST, Matt. i. I. agony of (see Agony in the garanointing of, Matt. xxvi. 6, sqq. Luke vii. 37. baptism of, Matt. iii. 15. John v. 37. brethren of, (see Brothers of our Lord.) cavils at his humble birth, Matt. xiii. 55. church of, (see Church of Christ.) his descent into hell, 1 Pet. iii. 19. divine mission of, John iii. 32. v. 31. divinity of, Matt. xi. 10. xiv. 33. xvii 26. Luke iii. 23. John i. 1. 15. ii. 18. iii. 29. v. 21. viii. 58. x. 30. 34. xii. 41. xiv. 10. xvi. 23. xvii. 8. Acts xx. 28. Rom. i. 4. ix. 4. 2 Cor. v. 19. Eph. v. 5. Phil. ii. 6. Col. ii. 9. 1 Tim. iii. 16. Heb. vii. 28. 1 John v. 6. double nature of, Matt. xvi. 13. xxii. 45. John i. 14. Col. i. 15. duration of his ministry, John ii. 14 easy yoke of, Matt. xi. 29. glory of, Matt. xvi. 28. his entry into Jerusalem, Matt. xxi. 5. human nature of, John i. 14. v. 17. 23. xii. 27. xiv. 28. Acts ii. 30. his message to Herod, Luke xiii. 32. his miraculous conception, Luke üi. 1. kingdom of, Matt. xviii. 1. John xii. 84. xviii. 37. 1 Cor. xv. 24. mockery of, Matt. xxvii. 28. 32. **39. 43.** his preaching at Nazareth, Luke iv. 16, sqq. in hades, 1 Pet. iii. 19. iv. 6. parentage of, John vii. 27. pre-existence of, John i. 15. iii. 12. viii. 58. xvii. 3. Col. i. 15. 1 John presentation in the temple, Luke priestly office of, Heb. ii. 17. viii.

Prophecy.) righteousness of, I Tim. iii. 16. the spouse of the church, Matt. xxii. 2 Eph. v. 32. second advent of, Matt. xxiv. 3, sqq. submission to the law, Luke ii. 22. his superiority to angels, Heb. i. 4.7. his superiority to high priest, Heb. iv. 14. v. 5. Levitical priesthood, Heb. vii. 1. 21. viii. 3. Melchisedec, Heb. vii. l. Moses, John, i. 16. Heb. iii. 1, 2. titles of, Acts iii. 14. his sympathy with mankind, Heb. ii. 17. v. 7. vicarious sacrifice of, (see Atonement.) unwritten sayings of, Matt. vi. 83. Acts xx. 35. without sin, Heb. v. 3. Christian covenant, conditions of, John iii. 34. xiv. 15. Acts ii. 47. Rom. iii. 21, **22.** 30. hope, Heb. 10. 23. liberty, Gal. iv. 31. v. 13. motives, Matt. x. 40. name of, Acts xi. 26. early hatred of the, Larke vi.21. privileges, Rom. v. 1. unity, John xvii. 11. Col. ii. 2. Eph. iv. 2. worship, John iv. 20. Heb. ix. 8. 13. Christianity compared with Judaism, Gal. iv. 24. Heb. xii. 18. 25. 27. evidences of, John vii. 17. xii. 3. independent of civil institutions, 1 Tim. vi. 2. profession of, not optional, Luke xiv. 28. propagation of, Matt. xxiv. 14. Christians, delivered at the siege of Jerusalem, Matt. xxiv. 12. members of Christ's body, Eph. i. 23. iv. 2. 16. persecutions of, Matt. v. 10. Heb. x. 25. 32. Chronological inquiries, Luke ii. 1. iii. 1. John ii. 20. Acts xiii. 20. Church of Christ, foundation of, Matt. xvi. 18. 1 Cor. iii. 9. a spiritual building, or temple, Matt. xxi. 42. John il. 18. 1 Cor. iii. 9. Eph. ii. 22, iii. 18, 2Tim. ii. 20. — of Rome, Matt. viii. 14. x. 2. xvi. 18. xix. 11. xxvi. 26, 27. Mark vi. 13. 1 Cor. xi. 27. Col. ii. 18. 2 Thess. ii. 3, sqq. 1 Tim. iv. 1, sqq. 2 Tim. iii. 1.

visible, Matt. xxii. 10. 1 Tim. iii. 15.

Circumcision, Luke i. 69. John xxii. 23. Acts vii. 51. Citation, rabbinical mode of, Mark ii. 26. Cities personified, Matt. xxi. 5. Citizenship, rights of, Matt. ix. 1. Claudius Casar, edict of, Acts xviii. 2. Cleansing of the Temple, Matt. xxi. 12. John ii. 14. Clement of Alexandria, Matt. xix. 25. - of Rome, Phil. iv. 3. Cleophas, Clopas, John xix. 25. Clergy of Rome, regular and secular, Rev. xiii. 11. celibacy of, (see Celibacy.) Coals of fire, Rom. xii. 20. Cock-crowing, Matt. xxvl. 34. Cohort, Acts z. 1. Coinage, Matt. xxii. 20. Colossians, (see Epistles.) Comforter, John xiv. 16. Commandment, fifth, Matt. xv. 4. Eph. YL 2. seventh, Luke xvi. 15. Communion of Saints, John vi. 56. xvii. 21. Philem. 15. Community of goods, Acts ii. 44. Confirmation, Acts viii. 17. Heb. vi. 1. Consolation of Israel, Luke ii. 25. Constantine, Rev. xiil. 3. Conversation, impurity in, Eph. v. 4. Conversion of sinners, James v. 20. 1 Pet. iv. 7. Corban, Matt. xv. 5. Corinthians, (see Epistles.) Cornelius, Acts z. 2. Covenant, (see Abrahamic, Christian, Noah.) nature of, Gal. iii. 15, 20. Heb. ix. 15. Courses of the priests, (see Priests.) Creation, God's rest from, Heb. iv. 2. Cretans, character of, Tit. i. 12. Criminals, punishment of, Matt. xxvil. 32. **35. 38. John xix. 19.** Cross, borne by criminals, Matt. x. 38. xxvii. Christ's words upon the, Matt. xxvii. - Papal test of heretics, Rev. xiii. 16. Crown of thorns, Matt. xxvii. 88. Crucifixion, a Roman punishment, Matt. x. 38. xxvii. 26. John xviii. 31. its ignominy and severity, John xix. 31. Heb. vi. 6. of Christ, Matt. xxvii. 32, sqq. Crusades, Rev. x. 4. Cup, not to be withheld from the laity, Matt. xxvi. 27. of blessing, Luke xxii 17. symbolic, Matt. xx. 22. Rev. xv. 7. Cups and vessels, purification of, Matt. xxiii. 25. Mark vii. 4. Luke xl. 41. Cyprus, Acts xiii. 7.

Damon, ejected, parable of, Matt. xii. 43. Demoniacs, Matt. iv. 34. viii. 28. Demons, notions respecting. Matt. I. l. xii. 43. Damarıs, Acts xvii. 34. Damascus; Acts ix. 1. 20, Daniel, 2 Thess. ii. 3. Darkness at the crucifixion, Matt. xxvii. 45. David Matt. xiii. 57. Heb. iv. 8. his breach of the Sabbath, Matt. xii, 3. Christ's descent from, Matt. i. l. xii. 23. xxii. 45. sepulchre of, Acts ii. 29. Day, division of, Matt. xx. 3. of judgment, Matt. xix. 28. xxiv. & sqq. xxv. l. 1 Thess. iv. 15. - prophetic, Rev. ii. 10. the 1260, Rev. xi. Il. xii. 6 Days, Deacon, Acts vi. 8. Deaconess, Rom. xvi. l. 1 Tim. iii. 11. Dead, (see Burial, Resurrection, &c.) legal impurity of, Matt. viil. I raised, a sign of Memiah, Matt. xi. & undue lamentation for, 1 Thes. iv. 13. Dearth, spiritual, Rev. vi. 6. Death, spiritual, Luke xv. 24. — unto sin, Col. ii. 11. Debt, mode of cancelling, Col. il. 14. Debtors, Matt. xviii. 25. 34. Decalogue, Matt. xxii. 34. Decapolis, Matt. iv. 25. Dedication, feast of, John x. 22. of the tabernacle, Heb. iz. 19. Denarius, Matt. xx. 2. Destruction of Jerusalem, (see Jerusalem.) Detraction, James iv. 11. Devil (see Demon, Satan.) Diana of Ephesus, Acts xix. 24.35. Eph **IL 23.** Dice, loaded, metaphor from, Eph. iv. 14 Dichotomy, Matt. xxiv. 51. Didrachma, tax of, Matt. xvii. 24. Didymus, Matt. z. 3. Dionysius, Acts xvii. 34. Dioecuri, Acts xxviii. 11. Diotrephes, page 563. Discerning of spirits, 1 Cor. xii. 28. 1 Thes. v. 20. l John il. 20. iv. l. Disciples and teachers, Matt. iv. 19. xii. 27. Irake x. 39. Discrepancies reconciled, Matt. viii. 5. 30. x. 9. xii. 28. xx. 20. 29. xxi. 41. xxri.6. 8. 16. 84. 71. xxvii. 5. 37. 44. Mark 17. 25. Lake iv. 25. John i. 31. Acu vil 6. 14. 16. ix. 7. 1 Cor. x. 8. 1 Thes. iii. I. Diseases, Jewish notions respecting, Matt. viii. 17. x. 1. Dives and Lazarus, parable of, Luke xvi. 19. Divinity of Christ, (see CHRIST.)

•	
Divorce, Matt. i. 19. v. 31. xix. 8. Mark x.	
12. 1 Tim. iii. 2. Docets, John i. 14. xix. 34. 1 John i. 1. iv. I.	&c. viz. Colossians .
Dog, a term of reproach, Matt. vii. 6. xv. 26.	1 Corinthians
Phil. iii. 2. Dorcas, Acts ix. 36.	Ephesians Galatians
Dove, flight of, Matt. iii. 16.	Hebrews .
Doxology, Matt. vi. 13. Luke ii. 14. Drowning, punishment of sacrilege, Matt.	James . l John .
xviii. 6.	2 — .
Drunkenness, 1 Thess. v. 7.	3 — .
Drusilla, Acts xxiv. 25. Dust, shaken from the feet, Matt. 10. 14.	Jude . 1 Peter .
	2 Dh'i
Eagle, Roman, Matt. xxiv. 28. Earthquake at the crucifixion, Matt. xxvii. 31.	Philemon Philippians
- preceding the destruction of Je-	Romans .
rusalem, Matt. xxiv. 6, Eastern customs (see Oriental.)	l Thessalonian
— houses, Matt. vi. 9. x. 26. xxiv. 17.	1 Timothy
Mark ii. 4. princes, Matt. ii. 11. iii. 3. xiv. 9.	2 — Titus .
xxi. 8. xxii. 9.	Epistles, mode of
— travelling, Luke ii. 44. Eating, symbolic, Rev. z. 9.	Thess. v. 27. — subscription
Edict of Claudius, Acts xviii. 2.	xvi. 27.
Edom, Mark iii. 8. Egypt, Acts vii. 22. 39.	Erasmus quoted, Ma Esau, Heb. xii. 16.
- flight into, Matt. ii. 13.	Essenes, Matt. xix.
Egyptian idol, Acts vii. 43.	iii. 8. Ethionian annuch
— impostor, Acts xxi. 37. Elders, Jewish, Matt. xvi. 21.	Ethiopian eunuch, A Eucharist, Matt. xx
- Christian, (see Presbyters.)	Empresiet Acts
Elect, Matt. xxiv. 22. Election, Matt. xx. 16. Luke vii. 29. x. 20.	Evangelist, Acts xx Eve, Rom. vii. 11.
Acts xiii. 48. Rom. viii. 28. ix. 11. xi.	Evenings, first and
18. 28. Col. iii, 12. Eleusinian mysteries, Eph. v. 11.	Evil eye, Matt. vi. : — spirits, (see Da
Elias, Matt. iv. 2. vili. 8. xi. 12. 14. xiv. 1.	Eunuchism, spiritus
xvi. 4. Luke i. 17. ix. 54. Acts xx. 10. James v. 17.	Euphemism, Matt
Elisha, Matt. viii. 3. Acts xx. 10.	Euphrates, drying u
Elizabeth, Luke i. 25. 36. Elymas, Acts xiii. 8.	Excommunication, l 22. Eph. v. 12. 2
Embalming, Matt. xxvl. 12. John xi. 44.	Exorcists, Matt. x.
xix. 39. Emmanuel, Matt. i. 22.	Expediency, Acts x Expiation, day of, A
Emmans, Luke xxiv. 13.	Extreme unction, M
Enoch, book of, Jude 14. Entertainments, customs at, Matt. xiv. 9.	Faith, John iii. 3
xxii. 3. Luke xii. 37. xiv. 7. xvi. 22.	Heb. xi. l. xii. 2
Epaphroditus, Phil. ii. 25. Epanetus, Rom. iv. 5.	— examples of Fallen angels, 2 Pet
Ephesians (see Epistles.)	False prophets, Mat
Ephesus, Diana's temple at, Eph. ii. 23. — present state of, Rev. i. 4.	Family, duty of pro Famine, Matt. xxiv.
Ephraim, John xi. 54.	Fasting, Matt. vi. 1
Epicureans, Acts xvii. 18. Epilepsy, Matt. xvii. 15.	Fatted calf, Luke xv Felix, Acts xxiii. 26
Epimenides, Tit. i. 12.	Feast, an emblem of
Epistles, the apostolical, their authors, date,	— of weeks, Ac

genuineness,	place	whe	nce w	ritten.	scone.
&c. viz.	P	~ 250			anpay
Colossians	•	•	•	. page	466
1 Corinthia	ans	•	•		390
2 -	•	•	•	• •	418
Ephesians		•	•	• •	448
Galatians Hebrews	•	•	•	• •	488
James	•	•	•	•	505 5 2 9
l John	•	•	•	•	553
2 —	•	•		•	561
3 —	•	•	•		563
Jude	•	•	•		565
1 Peter	•	•	•	•	538
2	•	•	•	• •	547
Philemon	_	•	•	• •	503
Philippian Romans	15	•	•	•	458
l Thessalo	miana	•	•	•	360 473
2 -	ALIMIND	_	•	•	480
1 Timothy	7	•	•		484
2 _	1	•	•		493
Titus	•	•	•	•	499
Epistles, mode	of the	eir (comm	unicati	on, 1
Thess. v. 27.				•	_
	ription	s to,	not ge	nuine,	Rom.
xvi. 27.	M.		0	Q.4	
Erasmus quoted Esau, Heb. xii.	i, Mai	L VI.	J. AA	. 09.	
Essenes, Matt.		12. C	ol. ii	. 18. 1	Tim.
iii. 8.					
Ethiopian eunu	ch, Ac	ts vii	i. 27.		
Eucharist, Mat 27.	t, xxvi	. 26,	27. 1	Cor. x	i. 21.
Evangelist, Ac	ts xxi.	8.			
Eve, Rom. vii.	11. vi	ii. 19			
Evenings, first		-		. xiv.]	15.
Evil eye, Matt.					
- spirits, (se					
Eunuchism, spi Euphemism,	_			_	94
John xi. 11.			. 10		A7 •
Euphrates, dryi		_	Rev. x	vi. 12	
Excommunicati					
22. Eph. v. l	2, 2.	John	i. 10.		
Exorcists, Matt			27.		
Expediency, Ac					
Expiation, day				•	
Extreme unction	n, Mai	K AT	12.		
Faith, John ii	; 20	-1	KQ /	Leta XX	, 11
Heb. xi. l. x					• • • •
- example					3.
Fallen angels, 2				- 3 7	
False prophets,	Matt.	xxiv	. 5. 2		
Family, duty of	f provi	iding	for, 1	Tim.	v. 8.
Famine, Matt.				28.	
Fasting, Matt.	vi. 16.	ix.	15.		
Fatted calf, Lul				06 0=	
Felix, Acts xxi					
Feast, an emble — of weeks				myll. A	1. y .

Festivals, John vii. 2. Acts ii. 1. attendance at, Luke ii. 42. Fiery tongues, Acts ii. 3. Fig-harvest, Mark xi. 13. Fig-tree, cursing of, Matt. xxi. 19. barren, parable of, Luke xiv. 6. Figurative interpretation, Matt. xxvi. 26. Final perseverance, John x. 28. Fire of divine vengeance, Heb. x. 27. — of persecution, Luke xii. 49. - symbolic, Rev. viii. 7. ix. 17. - world to be destroyed by, 2 Peter iii. 7. Flesh, crucifixion of, Rom. vi. 6. Flight into Egypt, Matt. ii. 13. Food, spiritual, Matt. xiii. 52. John iv. 34. vi. 31. Heb. v. 12. Forensic terms, Matt. v. 25. 44. Foreknowledge of God, Acts ii. 23. Forgeries, 2 Thess. ii. 2. Forgiveness of injuries, Matt. vi. 12. xviii. 15, 21, Forty days, Matt. iv. 2. — stripes save one, 2 Cor. xi. 24. Fox, Herod so designated, Luke xiii. 32. Free-will, John vi. 37. Acts ii. 23. xiii. 14. Future state, Luke xvi. 22. expected by the heathen, Rom. ü. 1. Gabbatha, John xix. 13. Gadarenes, Matt. viii. 28. Galatians, (see Epistles.) Galilean dialect, Matt. xxvi. 73. prophets, John vii. 52. Galileans, slaughter of by Pilate, Luke xiii. l. Galilee, Matt. iv. 5. sea of, Matt. iv. 13. John vi. 1. Gallio, Acts xviii. 12. Gamaliel, Luke ii. 25. Garden, Christ's agony in the, (see Agmy.) Garments, hem or fringe of, Matt. ix. 20. xxiii. 5. rending of, Matt. xxvi. 65. strewn in the way, Matt. xxi. 8. thrown aside at work, Matt. xxiv. 17. Mark x. 50. treasured up, Matt. vi. 19. Gaza, Acts viii. 26. Genealogies of the Jews, Matt. i. 17. 1 Tim. omissions in, Matt. L 8. Luke iii. **29.** Genealogy of Christ, Matt. i. 1. Luke iii. 29. sin and righteousness, James L 18. Gennesareth, country of, Matt. xiv. 34. lake of, Matt. iv. 13. John Gentile converts, Jewish persecution of, I Thess. ii. 14. Gentiles, call of, Matt. viil. 11. xiii. 11. xv. | — different measures of, John i. 16.

29. Acts il 39. x. 13. xi. 20. xv. 18. Rom. viii. 15. x. 14. 16. xi. 11. Gentiles, times of, Luke xxi. 24. Genuineness (see Gospels, Acts, Rpistles) of concluding part of St. Mark's gospel, Mark xvi. 9. of two first chapters of Matthew and Luke, Luke iii. 1. of the history of the woman taken in adultery, John vili. 1. Gergesenes, Matt. viii. 28. Gerizim, John iv. 20. Gethsemane, Matt. xxvi. 36. Girdles used as purses, Matt. x. 9. Gnat, straining at, Matt. xxiii. 24. Gnostics, John i. 1. Acts xx. 29. Rom. xvi. 17. 1 Cor. viii. l. xv. 34. Col. ii. 9. 18. Gal. v. 20. Eph. i. 23. 1 Thess. ii, 3. 1 Tim. vi. 20. 2 Tim. ii. 8. Tit. 1. 16. 2 Peter ii. 1, 2, 3. 13. 1 John ii. 2. v. 20, 21. Jude 4. God, forbearance of, 1 Pet. iii. 20. foreknowledge of, Acts ii. 23. name of, Matt. vi. 9. Rev. i. 4. omniscience of, Heb. iv. 12. power of, Matt. iii. 9. righteousness of, Matt. vi. 33. wisdom of, Matt. xi. 19. God, wrath of, Acts vii. 42. Rom. xil. 19. Godhead, unity of, Matt. xi. 10. John x. 30. l Thess. iii. 11. Godliness, mystery of, 1 Tim. iii. 15. Golgotha, Matt. xxvii. 33. Gospel, a law of liberty, James i. 25. confirmative of the Law, 1 Tim. i. completion of the law, Matt. v. 17. divisions caused by, Matt. x. 34. duty of promulgating, Matt. viii. 32. etymology of the word, page 2. historical truth of, Matt. xxvii. 19. ministers of, (see Bishops, Prints, Deacons.) peaceful character of, Luke i. 17. ii. 14. progress of, Matt. x. 5. 26. Acts i. 7. Rom. x. 16. superior to the law, 2 Cor. iii. 7. universality of, Matt. xxvii. 51. Mark xvi. 15. Loke ii. 29. Acs ii. 39. x. 13. Rom. viil. 15. x. 9. Gal. iii. 27. Eph. iii. 14. Col. i. 28. iii. 11. Gospels, their authors, date, genuineness, &c. Viz. Matthew Mark 105 Luke 146 John 220 Governments, obedience to, Rom. xiii. 1. 5. Grace, (see Holy Ghost, Saluation.)

23. xix. 30. xxi. 31. 33. xxii. 2. Lake ii.

Grace not irresistible, Luke xiv. 23. John vi. 37. x. 30. Eph. iv. 30.

Grecian games, allusions to, 1 Cor. ix. 2. 4. Col. iii. 15. Heb. xii. 1. 2. 12.

Greece and Macedonia, Acts xix. 21.

Hades, Matt. xi. 23. Luke xvi. 22. Hagiographa, Luke xxiv. 44.

Half-shekel, tax of, Matt. xvii. 24.

Hallel, Matt. xxvi. 30.

Hallelujah, Rev. xix. 1.

Hand-mills, Matt. xxiv. 41.

Hands, imposition of, Matt. ix. 18. xix. 13. Acts viii. 17.

— washing of, Matt. xv. 2. xxvii. 24. Mark vi. 3.

Happiness, eternal, different degrees of, John xiv. 2.

Harlot, the great, Rev. xvii. 1.

Harps, symbolic, Rev. xiv. 1.

Harvest and vintage, visions of, Rev. xiv. 15.

— metaphor from, Matt. xii. 28.

Harvests, remarkable, Matt. xiii. 8.

Heathen, abomination to eat with the, Matt. ix. 10. xvi. 6.

— customs, Matt. xi. 21. xxi. 8. xxv. 1. xxvii. 24.

Jewish hatred of, Matt. x. 14.
 xviii. 17. xx. 12. Luke x. 29.
 Eph. ii. 14, 15. 1 Thess. ii. 15.

— maxims and precepts, Matt. vii. 12. xii. 34. 36. xiii. 11

- notions, Luke xvi. 25.

— sacrifices, Matt. xx. 28. Acts xi. 13.

— vices, Rom. i. 27. 32.

Heavens, Jews reckoned three, Matt. v. 16.

— convulsion of, Matt. xxiv. 29.

Hebrews, Epistle to, (see Epistles.)

— written in Greek, page 521. Heb. x. 34.

Hebron, Luke i. 89.

Hell, Matt. v. 22. xxv. 41.

Hellenists, Acts vi. 1.

Hen, maternal affection of, Matt. xxiii. 37.

Herd of swine, miracle of, Matt. viii. 32. Heresy, fatal effects of, Rev. vi. 4.

Heretics, caution respecting, Tit. iii. 9.

Hermas, Rom. xvi. 14.

Herod Agrippa, Acts xii. 1. 20.

— disease of, Acts xii. 21.

Antinas Matt ii. 22. xiv. 1. sc

Antipas, Matt. ii. 22. xiv. 1, sqq.
 Mark vi. 20. Luke iii. 1. xiii, 32.
 xvi. 19.

— and Pilate, enmity of, Luke xxiii. 11.

- Philip, Matt. xiv. 3. xvi. 18.

- the Great, Matt. ii. 1. 13. 16. 22. xiv.
1. Luke iii. 1.

Herodians, Matt. xxii. 15, 16.

Herodias, Matt. xiv. 4. Mark vi. 20. x. 12.

Herod's palace, Acts xxiii. 35.

High-priest, Matt. xxvi. 3. Luke iii. 2. Acts xix. 14 xxiii. 5.

High-priest, his appointment, and office, Heb. iv. 14. v. 5. ix. 7, 8.

Hillel and Schammai, Matt. xix. 3.

Hinnom, valley of, Matt. v. 22.

Holy Ghost, divinity of, John xii. 41.

effusion of, John iii. 10. vii. 37. Acts i 7. 13. ii. 1. 3.

- grieving of, Eph. iv. 30.

- personality of, John xv. 26.

- promise of, Luke xxiv. 49. Gal. iii. 14.

- sin against, Matt. xii. 31. Heb. x. 26.

Holy of Holies, entrance of the high-priest into, Heb. iv. 14. ix. 7.

- — a type of heaven, Heb. vi. 19. viii. 2.

Honey, wild, Matt. iii. 4.

Horn, its figurative meaning, Luke i. 69.

Hosanna, Matt. xxi. 9.

Host waiting on his guests, Luke xii. 37.

Hours of prayer, Acts ii. 15. iii. 1. x. 2.

Houses (see Eastern Houses.)
House-tops, Matt. x. 26.

Humanity of Christ, (see CHRIST.)

Humility, Matt. v. 3.

Hunger and thirst, spiritual, Matt. v. 6.

Husbandman, parable of, Mark iv. 21.

Husbands, duty of, Eph. v. 23.

Hymenæus, 1 Tim. i. 20. 2 Tim. i. 15.

Hymn, Matt. xxvi. 30. Luke i. 46.

Hypocrisy, Matt. xxiii. 23, 24. 27. Luke xvi. 15.

Jacob, Acts vii. 14. 16.

Jacob's field and well, John iv. 4.

- vision, John i. 52.

James the elder, Matt. iv. 21. xx. 20. 22.

Mark iii. 9. Acts xii. 1.

- less, Matt. xiii. 55. Acts xii. 17.

(see also Epistles.)

Jannes and Jambres, 2 Tim. iii. 8.

Jason, Acts xvii. 5. 9.

Iconium, Acts xiii. 51.

Idle words, Matt. xii. 36.

Idumæa, Mark iii. 8.

Jechonies Matt i 11

Jechonias, Matt. i. 11.

Jeremiah, Matt. xxvii. 9. John i. 20. vii. 40.

Jericho, Matt. xx. 29. Luke x. 80.

Jerome, quoted, Matt. xii. 19. Jerusalem, Matt. iv. 5. xx. 17.

- Christ's entry into, Matt. xxi. 5,

sqq.

-- destruction of, Matt. iii. 10. xvi. 28. xxiv. 1, sqq. Luke xiii. 3. xxiii. 29. Acts xiii. 41. Heb. viii. 13. x. 25.

Jesuits, Acts ii. 41.

Jewish canon, Matt. xiii. 44, 45.

— customs, Matt. xiv. 20. xxiii. 34. xxvii. 15. 24.

- descent from Abraham, (see Abraham.)

— education, Matt. xiii. 55. xxi. 9.

Jewish enmities, (see Heathens, Samaritans.) expressions, Matt. vi. 30. Eph. v. maxims and precepts, Matt. vi. 22. vii. 12. viii. 5. xiii. 12. 24. notions, Matt. v. 16. viii. 17. xiv. 26. perverseness and unbelief, Matt. x. 14. xi. 17. xiii. 11. xvil. 17. xxi. 27. 33. John L 11. Jude 5. prejudices, Matt. xi. 3. xii. 27. xiii. 53. Lake xvii. 20. John xi. 47. xvi. 12. Acts x. 45. xv. 1. superstition, Matt. xxiv. 24. teachers, character of, James 1. 19. titles transferred to Christians, Matt. v. 14. xiii, 52. xxiii. 34. 1 Pet, traditions, Matt. xi. 14. xiv. 1. xxiii. 2. 4. 25. Luke xvi. 25. 1 Tim. i. 4. Heb. ix. 19. Jude 9. writings, Matt. xxii. 24. 32. xxv. l. John i. 49. Acts i. 25. Jews, character of, Luke x. 29. dispersion of, Acts ii. 5. – edicts against, Acts xviii. 2. 15. — education of, Acts xviii. 3. - rejection of, Matt. viii. 11. xiii. 11. xix. 30. xxi. 31. 33. xxii. 2. Mark iv. 11. John vii. 33. Rom. xi. 1. restoration of, Matt. xxiii. 39. Rom. xi. 11. - wickedness of, Matt. v. 28. iz. 36. Rom. ii. 1. 9. Impostors, Matt. xxiv. 5. 24. Imprecation, form of, Matt. xxvii. 25. Incest, 1 Cor. v. 6. Infant baptism, Matt. xix. 13. xxviii. 19. Mark x. 13. Infidelity, sources of, 2 Pet. iii. 5. Inheritance, law of, Luke xil. 14. Injuries, forgiveness of, Matt. vi. 12. xviii. Innocents, murder of, Matt. ii. 16, 17. Inscription on the cross, Matt. xxvii. 37. Interest of money, Matt. xxv. 27. Invocation of saints, 1 Col. ii. 18. John Mark, (see Mark the Evangelist.) John the Baptist, Matt. iii. 1. 4. 7. 11. xi. 2, sqq. xiv. 2. xvii. 11. Luke iii. 5. 14. John I. 31. ili. 25. 29. v. 31. Acts xviii. 26. preaching of, Matt. xi. 12. xvii. 5. Evangelist, Matt. iv. 21. xvl. 28. xx. 20. 22. xviii. 15. xix. 26. John xiil 23.

(see Gospels, Epistles,

Apocalypse.)

the rabbi, Acts iv. 6.

18.

Jonah, the sign of, Matt. xii. 38. John ii.

Jordan, plain of, Matt. iv. 5. Joseph, Matt. L. 1. of Arimathea, Matt. zvii. 57. John iil 1. Joses, Matt. xiii. 55. Joshua, Acts vil. 45. Heb. iv. 2. 8. Irony, Mark vii. 9. Iscariot, Matt. x. 4. Ishmael, John viii. 35. mockery of, Gal. iv. 29. Israel, consolation of, Luke ii. 25. Israelites, captivities of, Acts vii. 43. their numbers at the Exodus, Acts vii. 14. their privileges, Rom. ix. 4. division of, Matt. ii. 6. their provocations, rebellions, and unbelief, Heb. iii. 8. 19. Jude 5. Israel, the spiritual, Gal. vi. 16. Jubilee, year of, Luke iv. 17. Judea, wilderness of, Matt. iii. 1. iv. 1. xi. Judaism, (see Law.) Judaizing Christians, Phil. iii. 8. 1 Tim. vi. 20. 2 Tim. iii. 1. Tit. i. 10. 2 Pet. ii. 1. Rev. il 9. Judas Barsabas, Acts xv. 22. Judas Iscariot, Matt. x. 4. xxvi. 8. 23. xxvii. 5. John xii. 6. xiii. 18. Acts i. 16. - of Galilee, Luke xiii. 1. Acts v. 37. Jude, the apostle, Matt. x. 3. xiii. 55. Luke Judges, government of, Acts xiii. 20. Judgments, Luke xiii. & Judicature, courts of, Matt. v. 21, 22, x. 17. Luke xil 16. Junias, Rom. xvi. 7. Justification by faith, Rom. i. 16. iii. 25. 30. iv. l. v. 15. x. 3. Gal. ii. 20. Phil iii. 2. Keys, power of, Matt. xvi. 19. Kingdom of Christ, Matt. xxii. 45. John xii. 34. xviii. 37. 1 Cor. xv. 24. God, or of heaven, Matt. iii. 2. Kingdoms, overthrow of, figuratively signified, Matt. xxiv. 29. King of Israel, a title of Messiah, John i. Kings, accession of, Matt. xiv. 6. — consecration of, Heb. i. 9. Kissing the feet, Luke vii. 38. Kiss in salutations, Matt. xxvi. 48. - of peace, Rom. xvi. 16. Labourers, daily wages of, Matt. xx. 2. hiring of, Matt. xx. 3. in the vineyard, parable of, Matt. xi. 30. Laity, sacramental cup not to be withheld from, Matt. xxvi. 27.

Lamb of God, John i. 29.

Land and sea, symbolic, Rev. viii. 7. xiii. 1. __ purchase of, Matt. xiii. 44. Laodices, Col. iv. 16. epistle to, page 448. present state of, Rev. iii. 16. Lasses, Acts xxvii. 7. Last days, Acts ii. 17. 1 Tim. iv. 1. Heb. i. 1. Law, bondage of, (fal. iv. 31. burdens of, Matt. xi. 28. xxiii. 4. confirmed by the gospel, Luke xvi. 15. delivery of, Acts ii. 8. vii. 53. Heb. ix. 19. fulfilled by Christ, Matt. v. 17. imperfection of, Heb. vii. 11. ineffectual to salvation, Rom. iv. 13, 14. Gal. ii. 20. iv. 3. v. 2. Phil. iii. 2. Heb. vii. 15. ix. 13. introductory to the gospel, Matt. v. 17. Gal. iii. 24. severities of, Matt. xxiii. 4. weightier matters of, Matt. v. 19. xxii. 34. yoke of, Matt. xi. 29 Lazarus and Dives, parable of, Luke xvi. raising of, John xi. 39. Leaven, doctrinal, Matt. xvi. 6. Luke xii. 1. parable of, Matt. xiii. 33. Lebbeus, Matt. x. 3. Legal impurities, Matt. viii. 3. ix. 20. xxiii. 27. Col. ii. 20. Heb. ix. 13. Jude 23. — obedience impossible, Gal. ii. 19. observances, abolition of, Matt. xvii. 5. Heb. vii. 15. viii. 13. sacrifices, Heb. ix. 13. x. 1. Legion, Matt. xxvi. 53. Leprosy, Matt. viii. 3, 4. Luke v. 18. Letters, forms of salutation in, Acts xv. 23. Levi, Mark ii. 14. Levites, service of, Heb. viii. 3. Levitical priesthood, imperfection of, Heb. vil. 11. (see Priests.) Libertines, synagogue of, Acts vl. 9. Light and darkness, Matt. iv. 16. Col. i. 12. Eph. v. 8. 1 John i. 5. children of, Luke xvi. 8. - of the world, Matt. v. 14. John vili. 12. Lily, Matt. vl. 98. Linus, 2 Tim. iv. 21. Little Book, prophecy of, Rev. x. 1. Loaves, miracle of, Matt. xiv. 20. John vi. **3**0. Locusts, Matt. iii. 4. Logos, Luke i. 2. John i. 1. Acts x. 36. Loine, girding of, Iake xii. 35. Lord's Day, Matt. xxviii. 1. (see Sabbath.) - prayer, Matt. vi. 9, sqq. xviii. 21. supper (see Eucharist.) Lost sheep, parable of, Matt. xviii. 12.

Lots, casting of, Acts i. 17. Lot's wife, Luke xvii. 32.

Love, (see Charity.) for enemies, Matt. v. 43. Luke the Evangelist, Luke xxiv. 18. Acts xvi. 10. 40. xx. 5. Phil. iv. 3. Col. iv. 14. (see Gospels, Acts.) Luther, Rev. xi. 11. Lycaonian dialect, Acts xiv. 11. Lydda, Acts ix. 32. Magdala, Matt. xv. 39. Magi, Matt. ii. 1, 2. Magic, Acts xix. 19. Malta, Acts xxviii. l. Mammon, Matt. vi. 24. Luke xvi. 9. Man, natural and regenerate, Rom. vi. 6. vii. 7. 13. — of sin, 2 Thess. ii. 8, sqq. Manaën, Acts xiii. l. Manna, Matt. vi. 11. John vi. 31. Marcionites, Luke iii. 1. Mark, the evangelist, Acts xv. 37. page 105. (see Gospels.) Marriage, Matt. xiv. 4. xix. 8. 11. 1 Cor. vii. 1, sqq. 1 Tim. iii. 2. customs, Matt. i. 16. xxii. 11. feast, parable of, Matt. xxii. 2, garment, Matt. xxii. 11. of clergy, (see Celibacy.) Married apostles, Matt. viii. 14. 1 Cor. ix. 5. Phil iv. 3. Martha and Mary, Luke x. 38, sqq. Martyrdom, Rev. vi. 9. Mary, name of, Matt. i. 16. the virgin, Matt. i. 25. xiii. 55. Inike i. 18. 36. ii. 34. John ii. 4. xix. wife of Clopas, John xix. 25. Matthew, the evangelist, page 2. Matthias, Acts i. 17. Meals, posture at, Matt. xvi. 20. Meats, distinction of, Acts x. 13. Tit. i. 15. Mediator, Gal. iii. 20. Meekness, Matt. v. 5. Melchisedec, Heb. v. 11. vii. 1. Menander, 1 Cor. xv. 33. Mercy, Matt. v. 7. Messiah, (see Christ.) expectation of, Matt. ii. Mark i. 15. rabbinical opinions respecting, Matt. xii. 38. John vii. 27. signs of, Matt. xi. 5. titles of Matt. i. 1. viii. 20. ix. 50. xi. 3. xiv. 33. xvi. 13. xxi. 9. John i. 49. Metemphsychosis, John ix. 2. Middle ages, Rev. vi. 5. xi. 3. xii. 6. Military discipline. Matt. xxviii. 14. 2 Tim. il. 4. pay, Luke iii. 14. Millennium, Rev. xx. 2. Ministers of Christ, deportment of, 1 Tim.

iv. 12.

```
52. xxiv. 43. 1 Tim.
                         iii. 15. 2 Tim. ii. 5.
                      maintenance of, Matt.
                         x. 8.
                      ordination of, I Tim.
                         v. 22.
Ministry, Christian, apostolical constitution
                        of, 2 Tim. ii. 2.
                      triple order of, Acts xx.
                        17.
Minors, Gal. iv. 1.
Miracles, Matt. viii. 26. 32. ix. 80. xii. 33.
  xiv. 20. Mark vi. 8. 52. vii, 35. viii. 23.
  ix. 38. John v. 2. 24. vi. 6. viii. 25.
  1 There. iii. 4.
           Popish, 2 Thess. ii. 8.
Miraculous powers in the early church, Mark
  xvi. 17.
Mirror, simile from, James i. 23.
Mischna, Matt. v. 33.
Mohammedanism, Rev. vi. 8. ix. 1, sqq.
  xvi. 12.
Moloch, Acts. vii. 43.
Monkish austerities, 1 Tim. iv. 3. 8.
Moses, Matt. iv. 2. 8. John vi. 31. Acts vii.
         20. 22. 25. 29. 35. Heb. iii. 1, 2.
          viii. 3.
     a type of Christ, Acts vii. 35.
   — chair of, Matt. xxiii. 2.
Mount Nebo, Matt. iv. 8.
              of Olives, Matt. xxi. 1.
              Tabor, Matt. v. l. xvii. l.
Mountains, removal of, Matt. xvii. 20.
Music at feasts and funerals, Matt. xi. 17.
Mustard-tree, Matt. xiii. 31.
Mystery, Eph. iii. 1. v. 32.
         of redemption, Rom. xvi. 25.
             Eph. iii. 9, 2 Thess. ii. 13.
Naaman, Luke iv. 25. John ix. 7.
Nain, Luke vii. 11.
Name, Matt. x. 3.
  — when given, Luke i. 5.
       repetition of, Luke x. 41.
Narcissus, Rom. xvi. 10.
Nathanael, Matt. x. 3. John i. 48.
Nativity of Christ, chronology of, Luke
                       ii. I.
                    place of, Luke ii. 7.
Natural religion, Acts xiv. 17.
Nazurene, Matt. ii. 23.
Nazareth, Matt. ii. 23.
Nazarite, Luke i. 15. Acts xxi. 23.
Neighbour, duty to, Luke x. 20.
Nero, Matt. xxiv. 10. 2 Tim. iv. 17.
Net, parable of, Matt. xxiii. 47.
New birth, John iii. 3.
New heavens and new earth, 2 Pet. iii. 13.
Nicodemus, John iii. 1. 3. 11.
Nicolaitans, Acts vi. 5. 2 Pet. ii. 11. Rev. ii.
  6. 20.
Nicopolis, Tit. iii. 12.
```

Ministers of Christ, duties of, Matt. xiii.

Night, division of, Matt. xiv. 25. Noah, covenant with, Heb. xi. 7. Rev. iv. his preservation typical of baptism, 1 Pet iit 21. Non-essentials, Rom. xiv. 1. 1 Cor. vi. 12. Number 666, Rev. xiii. 18. Oath, Matt. v. 33. xxvl. 63. Acts xxiii. 12 Heb. vi. 16. Offences, Matt. xviii. 7. Oil, medicinal use of, Mark vi. 18. - used in purifications, Matt. vi. 16. - and wine, Luke x. 34. Rev. vi. 6. Old Testament, division of, Luke xxiv. 44. indirect citations from, Matt. xii. 18. xix. 5. xxi. 16. xxvii. 9. Lake i. 46. iv. 17. John vii. 37. Acts viii. 32 Eph. v. 14 Heb. ii. 5. x. 5. Old wine, parable of, Luke v. 39. Olive-tree, emblematic, Rom. xi. 17. Onesimus, page 503. Philem. 18. 20, 21. Onesiphorus, 2 Tim. i. 15. Optical illusion, Acts xxvii. 27. Oriental customs and allusions, Matt. ii. 2 11. iii. 3. 11, 12. vi. 16. xi. 21. xxi. & xxii. 9. xxiv. 41. xxv. I. 14. Lake vi. 38. Eph. v. 26. Original sin, Rom. v. 12. Outer darkness, Matt. viil 12. Palestine, climate of, John xviii. 18. fertility of, Matt. xiii. 8. periodical rains of, Luke iv. 25. Palm-branches, Matt. xxi. 8. Rev. vii. 9. Papal Rome, Rev. vi. 8. xvii. 1. (see Aportacy, Church of Rome.) Parables, Matt. xiii. 3. 34. 52. Mark iv. 21.

of the barren fig-tree, Luke xiv. 6. ejected dæmon, xii. 48 good Samaritan, Lake L 25, **s**qq. hidden treasure, Matt. xiii. importunate widow, Lake zviii. 2. labourers in the vineyard, Matt. xix. 30. leaven, Matt. xiii. 31. lost sheep, Matt. xviii. 19 marriage-feast, Matt. XIII. mustard-seed, Matt. xiii. 31 net, Matt. xiii. 47. pearl, Matt. xiii. 44. prodigal son, Lake Xv. 4 11. rich man and Lazarus, Luke xvi. 19. seed growing, Mark iv. 26. servant debtors, Matt. xviii **91.**

```
Parable of the sower, Matt. xiii. 3.
                 talents, Matt. xxv. 14.
                  tares, Matt. Xiii. 25.
                 ten virgins, Matt. xxv. 1.
                 two sons, Matt. xxi. 31.
                 vineyard, Matt. xxi. 33.
                 unjust steward, Luke xvi.
                    8.
Paraclete, John xiv. 16.
Paradise, Luke xvi. 22. xxiii. 43.
Paralytic, cure of, Mark ii. 4.
Parentheses in St. Paul's Epistles, 1 Tim. i.
  3. Heb. iii. 7.
Parents, duty towards, Matt. viii. 22. xv. 4.
         sins visited on their children, John
  ix. 2.
Passover, Matt. xxvi. 2. 20. xxvii. 15. Luke
            xxii. 16, 17. John xi. 55.
          the last celebrated by Christ, Matt.
  xxvi. 17. John xviii. 28.
Passovers, number of in Christ's ministry,
  John ii. 14. vi. 4. xi. 55.
Pastors, (see Ministers.)
Patriarchs, faith of, Acts xv. 11.
Patrimony, division of, Luke xii. 14.
Paul, Acts ix. 20. xiii. 2. 9. xv. 2. 37. xvi.
         1. xviii. 3. xix. 10. xx 25. xxiii.
         3. 5. Rom. xvi. 24. 1 Cor. vii. 7.
         viil 5. xv, 32. 2 Cor. vi. 5. x. 1.
         13. xii. 1. Gal. vi. 17. Phil. i. 7.
        iv. 3. 1 Tim. ii. 6. (see Epistles.)
       his infirmity, 2 Cor. xii. 7. Gal. vi.
        11.
       reconciled with St. James, Rom. i.
         16. ii. 15. iii. 31.
  — style of, Acts xiii. 27. Rom. iv. 14.
  xv. 20, 1 Tim. i. 3. vi. 19, Heb. iii. 7.
Peace-makers, Matt. v. 9. James iii. 13.
Pearl, parable of, Matt. xiii. 44.
Pedagogue, Gal. iii. 20.
Pedigree, (see Genealogy.)
Pella, Matt. xxiv. 12. 16.
Penitent thief, Luke xxiii. 43.
Pentecost, Acts ii. 1.
Perza, Matt. iv. 25.
Pergamus, present state of, Rev. ii. 14.
Persecution, Matt. v. 10. x. 32. 37, 38. xix.
  14. Luke xii. 49. Acts viii. 4. 1 Thess. ii.
Peter, Matt. iv. 18. viii. 14. x. 2. xvi. 18.
  xxvl 35, Luke xxii. 31. xxiv. 12. 34,
  John xiii. 7. xviii. 15. xxi. 18. Acts xii.
  18. xv. 35, (see Epistles.)
  - primacy of, Matt. x. 2. xvi. 18 Mark
  xv. 7. Luke xxii. 31. John xxi. 15.
Pharaoh's dream, Acts x. 16.
           heart hardened, Rom. ix. 14. 17.
Pharisees, Matt. iti. 7. xxiii. 23.
Philadelphia, state of, Rev. iii. 8.
Philemon, (see Epistles.)
Philetus, 2 Tim. i. 15.
Philip, the apostle, Matt. x. 3.
            deacon, Acts vi. 6. viii. 5. xxi. 8.
```

```
Philip, the tetrarch, (see Herod.)
Philippi, Acts xvi. 12.
Philippians, (see Epistles.)
Phygellus, 2 Tim. i. 15.
Phylacteries, Matt. xxiii. 5.
Physicians, Mark v. 26.
Pilate, Matt. xxvii. 2. 24. xxviii. 14 Luke
          iii. 1. xiii. 1. xxiii. 11. John xviii.
          31. 37, 38. xix. 5. 8. 11. 22.
       wife of, Matt. xxvii. 19.
Platonists, John i. 1.
Pleroma, Gnostic, Col. ii. 9. Eph. i. 23.
Polycarp, Rev. ii. 10.
Potter, example of, Rom. ix. 19.
Potter's field, Matt. xxvii. 7.
Practice and profession, Gal. v. 25.
Prayer, Matt. vi. 5. 7. vii. 7. Luke xi. 8.
         xviii. 7. James iv. 1. (see Lord's
         Prayer.)
         attitudes of, Matt. vi. 5. Luke
            xviii. 11.
Prayers of the Jews, Matt. vi. 13.
Predestination, (see Election.)
Presbyters, Acts xi. 30. xiii. 1. xx. 17. 1
  Tim. v. 17.
Presentation in the Temple, Luke ii. 22.
Presents in the east, Matt. ii. 11.
Priests, Jewish, age of at consecration, Matt.
           iii. 11.
       courses of, Matt. ii. 4. xxvi. 3. Luke
           i. 5.
       limit of their service, Heb. vii. 3.
       manner of their admission, Matt. iii.
Primogeniture, Luke xii. 14. Heb. xii. 16.
Prince of this world, John xii. 31.
Prisoners, custody of, Acts xii. 6. xxvii. 16.
          deprived of sight, Luke iv. 17.
          released at the passover, Matt.
  xxvii. 15.
Prodigal son, parable of, Luke xv. 4. 11.
Prophecies of Christ, Matt. x. 18. xx. 22.
  xxiii. 34. xxiv. 1, sqq John iv. 20. vii.
  33. xxi. 18. Acts xiii. 34. xv. 16.
         concerning Christ, Matt. i. 22. ii.
  13. 23. iv. 14. viii. 17. xii. 19. xxi. 4.
  xxvii. 9. 35. 43. Luke iv. 17. John x.
  34. Acts iii. 22. Heb. ii. 5. v. 5. x. 5.
Prophecy, interpretation of, 2 Pet. i. 20.
Prophecy of Caiaphas, John xi. 49.
Prophet, Christian, Acts xiii. 1.
Prophets, dress of, Matt. iii. 4. vii. 15.
          Jewish persecution of, Matt. xxiii.
            35. Luke xiii. 33. Heb. xi. 35.
Proselytes, baptism of, Matt. iii. 7.
          of the gate, Acts x. 2.
Proselytism, Matt. xxiii. 15.
Proseuchæ, Luke vi. 12.
Proverbs, Matt. iii. 9, 10. v. 14. 17. vi. 3.
  34. vii 1. 3. 9. 16. ix. 12. x. 9. 16. 24.
  26. 29. xi. 17. xii 28. xiii. 13. 57. xvi.
  26. xix. 24. xxiii. 15. 24. xxiv. 28. xxv.
  24. xxvii. 63. Mark vi. 23. Luke iv. 22.
```

ix. 62. xviii. 2. xix. 21. 40. xxi. 18. Rich and poor, Matt. v. 3. xxii. 36. xxiii. 31. John iv. 37. ix. 4. Acts iv. 32. Gal. v. 9. Tit, i. 12. Heb. v. 8. 2 Pet. ii. 22. Providence, particular, Matt. x. 29. Publicans, Matt. v. 46. xviii. 17. Luke Public services, reward of, Luke xix. 14. Public worship, 1 Tim. ii. 9. Purificationa, Matt. v. 8. xxiii. 25. Mark vii. 3, 4. Luke ii. 22. xi. 41. John xi. 55. Purim, feast of, John iv. 35. Purity of heart, Matt. v. 8. Puteoli, Acts xxviii. 14. Pythian priestess, Acts. xvi. 16.

Queen of Sheba, Matt. xii. 42.

Rabbins, doctrines and maxims of, Matt. v. 43. xxi. 27.

pride of, Matt. xix. 17. Luke Rulers, obedience to, Rom. xiii. 1. 5. xiv. 7.

titles of, Matt. v. 14. xix. 17. xxi. **3. xx**iii. 8. **34. J**ohn v. 35.

Race, metaphor from, 2 Thess. iii. 1.

— the Christian, Gal. v. 7. vi. 16. Phil. iii. 12.

Rachel, Matt. ii. 18.

Rahab, Matt. i. 5. Heb. xi. 31. James ii. 25. Rainbow, Rev. iv. 3.

Rains in Judæa, Luke iv. 25.

Ramah, Matt. ii. 18.

Kedeemer, promise of, Luke i. 70. 1 Tim.

Redemption, mystery of, Rom. xvi. 25. Eph. iii. 9. Thess. ii. 13.

plan of, Heb. ii. 10.

universal, John iii. 16. 1 Tim.

Reformation, 2 Tim. iii. 9. Rev. xi. 15. 18. Regeneration, Matt. xix. 28. John iii. 3. 1

Religious philosophizing, Col. ii. &

Remphan, Acts vii. 43.

Rending of garments, Matt. xxvi. 65.

Repentance, death-bed, Matt. xx. 9. xxv. 1. Luke xxiii. 43.

Restoration of sight, miracle of, Mark viii. 23, 24. John ix. 39. 41.

Resurrection, general, 1 Cor. xv. 13. 23. 29. 34, sqq. 1 Thess. iv. 13. 2 Tim. ii. 19.

of Christ, Matt. xxvii. 6. xxviii. 2. 15. Luke xvi. 31. Acts i. 3. x. 41. xiii. 33, 34. Rom. i. 4. 1 Cor. xv. 2, 3.

of the dead illustrated, John xii. 23. 1 Cor. xv. 36. 39. 48.

Retaliation, law of, Matt. v. 38.

Retribution, final, Matt. xv. 14. xix. 28. 30. xx. 23. xxii. 10. Luke xxii. 47. 2.

Thess. i. 5. Revenge, Matt. v. 29.

Rhetorical forms, 1 Tim. iv. 15.

Riches, abuse of, Luke xvi. 19.

employment of, Lake xvi. 9, 10. Rightequaness of God, Matt. vi. 33. Right hand and left, Matt. xxv. 32. Roman citizens, privileges of, Acts xvi. 37.

xxv. 10.

customs, Matt. xxvil. 15.

empire, kingdoms of, Rev. xvii. 12.

government, forms of, Rev. xvii. 9.

Jewish aversion Matt. xxii. 15. Rom. xiii. 1.

procurators, Matt. xxvii. 2. Luke xix. 12. Acts xxiv. 26.

punishments, Matt. xxvii. 25, 26.

Rome, church of, (see Church.) Romish idolatry, 1 Tim. iv. 1.

priesthood, impostures of, 1 Tim. iv. 1, 2. 2 Tim. iii. 1.

saints, legends of, 2 Thess. ii. 11. fables and traditions, 1 Tim. 1. 4. Rufus, Mark xv. 21. Rom. xvi. 13.

> Sabbath, Matt. viii. 16. xii. 2. 5. 10, 11. Mark i. 32. ii. 27. John v. 10. vii. 19. 23.

change of, Matt. xxviii. 1. Col. ii. 16.

Christ, the Lord of, Matt. xii. & John v. 17.

day's journey, Matt. xxi. l. xxiv.

Sabbatical rest, a type of heaven, Heb. iv. & Sackcloth and ashes, Matt. xi. 21.

Sacrifices, Matt. xx. 28.

Sacrificial emblem, Phil. 1, 17.

victims, Matt. xxi. 2. Heb. iv. 13.

Sadducees, Matt. iii. 7. xiv. 1. xxii. 23. Acts xxiil 8.

Saints, (see Communion.)

Salem, John iii. 21. Heb. vii. 1.

Salmone, Acts xxvii. 7.

Salome, Matt. xiii. 55. xx. 20.

Salt, Matt. v. 13. Mark ix. 49. Luke xiv. 34. Col. iv. 6.

Salvation, conditions of, Matt. xx. 16. Mark xvi. 16. Izuke xiv. 23. Acts ii. 40. 47.

Salutation, apostolic, Rom. xvi. 24. 2 These. ii. 2.

forms of, Matt. z. 12. zzvi. 48. Take i. 28.

frivolous, Luke x. 2. Samaria, woman of, John iv. 4, sqq. Samaritan, good, parable of, Luke x. 29. Samaritans, Jewish hatred of, Matt. x. 5.

Luke ix. 51. John iv. 19. their rejection of the Jewish

scriptures, John iv. 22. Sanhedrim, Matt. ii. 4. v. 22. xvi. 21. xx. 20. Acts v. 21.

Saracens, Rev. ix. 3. 7.

Sarah, barrenness of, Gal. iv 27.

Sardis, present state of, Rev. iii. 3. Saron, Acts ix. 32. Satan, Matt. iv. 1. xvi. 23. John xii. 31. 1 Cor. v. 5. 2 Cor. xii. 7. his fall from heaven, Luke x. 18. his power, Heb. ii. 14. destroyed, Matt. viii. 29. xii. 28. Eph. iv. 8. Saul, reign of, Acts xiii. 21, 22. Scandal, (see Offences.) Sceva, Acts xix. 14. Schechinah, Luke ii, 9. Eph. ii. 22. Schism, John vii. 43. 1 Cor. i. 10. Scorpion, Luke xi. 12. Scourging, Matt. z. 17. xxvii. 26. Scribes, Matt. ii. 4. xv. 2. Scriptures falsified, Rev. vi. 6. inspiration of, 2 Tim. iii. 16. Seal, Matt. xxvii. 66. John iii. 53. Seala, apocalyptic, Rev. vi. 1. 4, 5. 8, 9. 12. Sedition, Christ's care to prevent, Matt. viii. 18. ix. 30. xiv. 22. xvi. 20. Seed growing, parable of, Mark iv. 26. Sepulchre, Matt. xxiii. 27. 29. xxvii. 6). Sermon on the Mount, Matt. v. 1, sqq. Serpent, brasen, John iii. 14. subtility of, Matt. x. 16. Seven, an indefinite number, Matt. xviii. 22. Seventy disciples, Luke x. l. Acts vi. 6. Sheep and shepherd, Matt. xxv. 32. Luke xv. 5. John x. 1. 7. 11 Shekel, Matt. xxvi. 16. Ship, symbolic, Rev. viii. 8. undergirding of, Acts xxviii. 16. Sick, customs regarding the, Mark vi. 13. **56.** Sign from heaven, Matt. xil. 38. Silas or Silvanus, Acts xv. 22. Siloam, pool and tower of, Luke xiii. 4. Simon, brother of our Lord, Matt. xiii. 55. Magus, Acts viii. 9. Gal. v. 20. Niger, Matt. xxvii. 32. of Cyrene, the leper, Matt. xxvi. 6. Zelotes, Matt. x. 4. Simony, Acts viii. 20. Sinners, conversion of, James v. 20. 1 Pet. Sins of ignorance and presumption, Matt. Sisters of our Lord, Matt. xiii. 55. Sitting on the right and left hand, Matt. xx. 21. on thrones, Matt. xix. 28. the posture of disciples, Matt. xiii. the posture of mourners, Matt. iv. 16. John xi. 20. Slavery of sin, John viii. 32. Heb. ii. 15. Slaves, Matt. xviii. 25. xxvi. 16. Heb. x. 5. Sleep, Matt. xxvi. 45. John xi. 11.

Smiting on the face, Matt. v. 39. Smoke, symbolic, Rev. ix. 2. 17.

Smyrna, present state of, Rev. ii. 10. Snow, Matt. xxviii. 3. Socinians, Luke iii. 1. John i. 1. x. 30. Rom. ix. 4. 1 Tim iii. 16. 1 John ii. 22. (see Divinity of Christ.) Socrates, Acts xvii. 18. Sodom and Gomorrha, Matt. x. 14. Jude Solomon's Porch, John x. 23. Solon, Matt. v. 38. Son of David, Matt. i. l. xii. 23. God, Matt. iv. 3. xiv. 33. xvii. 26. John v. 17. x. 34. Man, Matt. viii. 20. xvi. 13. John v. 27. Sosipater, Acts xx. 4. Sosthenes, Acts xviii. 17. Soul, state of, after death, Laike xvi. 22. Sower, parable of, Matt. xiii. 3. Mark iv. Spices, used at funerals, John xix. 39. Spikenard, Mark xiv. 3. Spiritual gifts, Mark xvi. 17. Acts xix. 2. Rom. i. 11. xii. 3. 1 Cor. xii. 28. xiv. 1. 5. worship, John iv. 24. Spitting in the face, Matt. xxvi. 67. Spittle, sanative property of, Mark vii. 35. Spoils, dedication of, Luke xxi. 5. Spuriousness, questions of, Matt. vi. 13. Mark xvi. 9. Luke iii. 1. John viii. 1. Star in the east, Matt. ii. 2. — symbolic, Rev. viii. 10. ix. 1. Stater, Matt. xvii. 26. Stephen, Acts vi. G. vii. 1, sqq. Stewards, duty of, Matt. xxiv. 45. Stoics, Acts xvii. 18. Stones crying out, Luke xix. 40. Stoning, Matt. i. 19. Acts vii. 58. xxii. 23. Swearing, (see Outh.) Swine, Matt. vii. 6. Swine-herd, Luke xv. 15. Sychar, John iv. 4. Symbolic instruction, Matt. xviii. 5. Symeon, Luke ii. 25. Synagogue, Matt. iv. 23. x. 27. xviii. 17. Luke iv. 16, Acts xiii. 42. James ii. 2. rulers of, Matt. ix. 18. service of, Acts xiii. 15. Tabernacle, dedication of, Heb. ix. 19. earthly and heavenly, Heb. viii. furniture of, Heb. ix. 2. 4. typical of heaven, Heb. ix. I. veil of, Heb. x. 20. of witness, Acts vii. 44. Tabernacles, feast of, John vii. 2. 14. 37. Tabitha, Acts ix. 36. Tabor, Matt. v. 1. xvii. l.

Talents, parable of, Matt. xxv. 14.

Talmud, references to, Matt. v. 28. vi. 8. vii. 8. 6. xi. 17. xii. 2. 25. xv. 2. xvi. 19. xviii. 16. xix. 24. xxi. 9. xxiii. 4. xxiv. 1. 51. xxvi. 16. 73. Luke ii. 25. xvi. 22. xix. 20. 40. John vii. 23. xi. 49. xvi. 2. Acts vii. 23. Tares, parable of, Matt. xiii. 25. xiv. 15. Targums, references to, Matt. v. 28. vii. 1. xxiii. 5. Luke xvi. 22. John i. 1. 2 Tim. iii. 8. Tarsus, Acts ix. 11. xxii. 28. Temple, beautiful gate of, Acts iii. 2. blasphemy against, Matt. xxvi. 61. captain of, Luke xxii. 4. cleansing of, Matt. xxi. 12. John ii. 14. court of, Eph. ii. 11. desecration of, Matt. xxi. 13. measuring of, Rev. xi. 1. magnificence of, Matt. xxiv. 1. of Christ's body, John ii. 19. rebuilding and repair of, John ii. service of, Matt. xii. 5. Luke i. 9, its typical character, Heb. x. 22. xiii. 10. spiritual (see Church of Christ.) veil of, rent, Matt. xxvii. 51. Temptation of Christ, Matt. iv. 1, sqq. Tenants, practice of, Luke xvi. 6. Terah, Acts vii. 4. Testament, page 2. Heb. ix. 15. Thaddæus, Matt. x. 3. Theophilus, Luke i. 3. Theudas, Acts v. 36. Thomas, Matt. x. 3. John xi. 16. Thorn in the flesh, 2 Cor. xii. 7. Gal. vi. Thrones, sitting on, Matt. xix. 28. Thyatira, Acts xvi. 14. state of, Rev. ii. 28. Tiberias, lake and town of, John vi. 1. Tiberius Cæsar, chronology of his reign, Luke iii. 1. Time, Jewish mode of reckoning, Matt. xii. 40. xvii. 1. Mark. viii. 21. prophetic, Rev. ii. 10. ix. 5. 15. xi. 1. 11. xii. 14. Times appointed, Matt. xvi. 3. Mark i. 15. of the Gentiles, Luke xxi. 24. Timothy, Acts xvi. 1. xviii. 5. 1 Thess. i. 1. 1 Tim. i. 2. iv. 12. 2 Tim. ii. 2. Heb. xiii. 23. (see Epistles.) Titles of the Gospels, page 2. Tithes, Matt. xxiii. 23. Titus, Acts xv. 1, 2. xvi. 1. (see Epistles.) - the Roman emperor, Matt. xxiv. 1. Tongue, government of, James iii. 1. 8. Tongues, gift of, Acts ii. 2. Tower of Antonia, its garrison, Matt. xxvii.

27. Acts xxi. 34.

Trade, Jewish children taught one, Matt. xiii. 55. Acts xviii. 3. Tradition, (see Jewish Tradition.) Traffic, Protestants debarred from, Rev. xiii. Transfiguration, Matt. xvi. 28. xvii. 1, sqq. Transmigration of souls, John ix. 2. Transubstantiation, Matt. xxvi. 26. 2 Them. ii. 11. Travelling, eastern mode of, Luke ii. 44. Treasure, hidden, instances of, Matt. xiii. 44. law respecting, Matt. xiii. parable of, Matt. xiii. 44. Treasury, Matt. xxi. 12. xxvi. 6. Mark xii. 41, 42. Tree of life, Rev. xxii. 2. — symbolic, Luke xxiii. 31. Rev. viii. 7. Tres Tabernes, Acts xxviii. 14. Tribute, Matt. xvil. 26. xxil. 15. 30. Trinity, Matt. xi. 10. xxviii. 19. John xiv. 10. xvi. 13. 1 Cor. xii. 6. Eph. iv. 6. Triumph, metaphor from, Col. ii. 15. Trophics, Luke xxi. 5. Trophimus, Acts xx. 3. Trumpets, apocalyptic, Rev. viii. 7, & 10. ix. 1, 13, xi. 15. Truth, Pilate's question respecting, John xviii. 38. Two sons, parable of, Matt. xxi. 31. - witnesses, Rev. xi. 3. Tympanum, punishment of, Heb. xi. 35. Types, Matt. ii. 23. Lake iz. 3. xxii. 16. John iii. 14. vi. 31. Acts vii. 35. Rom. iv. 18. 24. 1 Cor. x. 1. 3. Heb. ix. 1. Tyre and Sidon, Matt. xi. 21. Various readings, Matt. viii. 8. 28. 80. x. 9. xv. 39. xxiii. 8. 26. xxiv. 17. xxvi. 26. xxvii. 9. 35. Mark iv. 15. 21. vi. 9. 33. Luke iii. 17. John ix. 8. xii. 16. xviii. 1. Acts xi. 20. xiii. 44. xx. 28. xxi. 10. 15. xxvii. 2. Rom. xvi. 5. Gal. v. 7. Eph. i. l. iii. 2. 9. v. 8. 1 Tim. i. 4. Heb. xi. 4. James ii. 18. 2 Pet. ii. 13. 1 John i Veil, a type of a wife's subjection, 1 Cor. xi. 4. 10. of Moses, 2 Cor. iii. 13. of the tabernacle, Heb. x. 20. of the temple, Matt. xxvi. 51. Vials, apocalyptic, Rev. xvi. 1. Vine, parable of, John xv. 1. Vineyard, parable of, Matt. xxi. 33. Virgins, ten, parable of, Matt. xxv. 1. Visible church, Matt. xxii. 10. Unitarians, (see Sociaions.) Unjust steward, parable of, Luke xvi. 8. Vows, Acts xviii. 18. xxi. 23. Upper room, for religious assemblies, Mark

Wages, Matt. xx 2. Inke x. 34.

ii. 4. Acts i. 13.

Washing of hands, Matt. xv. 2. xxvii. 24. Witnesses, the earthly and heavenly, 1 John Mark vi. 3.

the feet, Luke vii. 44. John xiii. 10.

Watches of the night, Matt. xiv. 25.

Watchfulness, duty of, Matt. xxiv. 43. xxvi. 41. 1 Thess. v. 8.

Water-carrying in the East, John iv. 4. — made wine, miracle of, John ii. 4.

Wedding-garment, Matt. xxii. 11.

Weights and measures, Matt. xiii. 33. Mark vii. 4. Luke vi. 38. xvi. 6. John ii. 6. xil 3.

Widowhood, respect for, Luke ii. 37.

Widow, importunate, parable of, Luke xviii.

Widows, maintenance of, 1 Tim. v. 9.

Wild honey, John iii. 4

Wind, an emblem of mysterious agency John iii. 8.

Winds, Matt. xxiv. 30. Acts xxvii. 12. 14.

Wine-skins, Matt. ix. 17.

Wings, symbolic, Rev. xii. 15.

Wisdom of God, Matt. xi. 19.

Witnesses, Math xviii 16.

Woman and dragon, vision of, Rev. xii. 1.

of Samaria, John iv. 4, sqq.

taken in adultery, John viii. 1.

Women, distress of, at the siege of Jerusalem, Matt. xxiv. 19.

employments of, Matt. xxiv. 41. John iv. 4.

purification of, Luke ii. 21.

Word of God, efficacy of, Heb. iv. 12.

perfection of, Luke ii. 21. Words of the Scribes, Matt. xv. 2. World, children of, Luke xvi. 8.

final destruction of, 2 Pet. iii. 7.

peopling of, Acts xviii. 26.

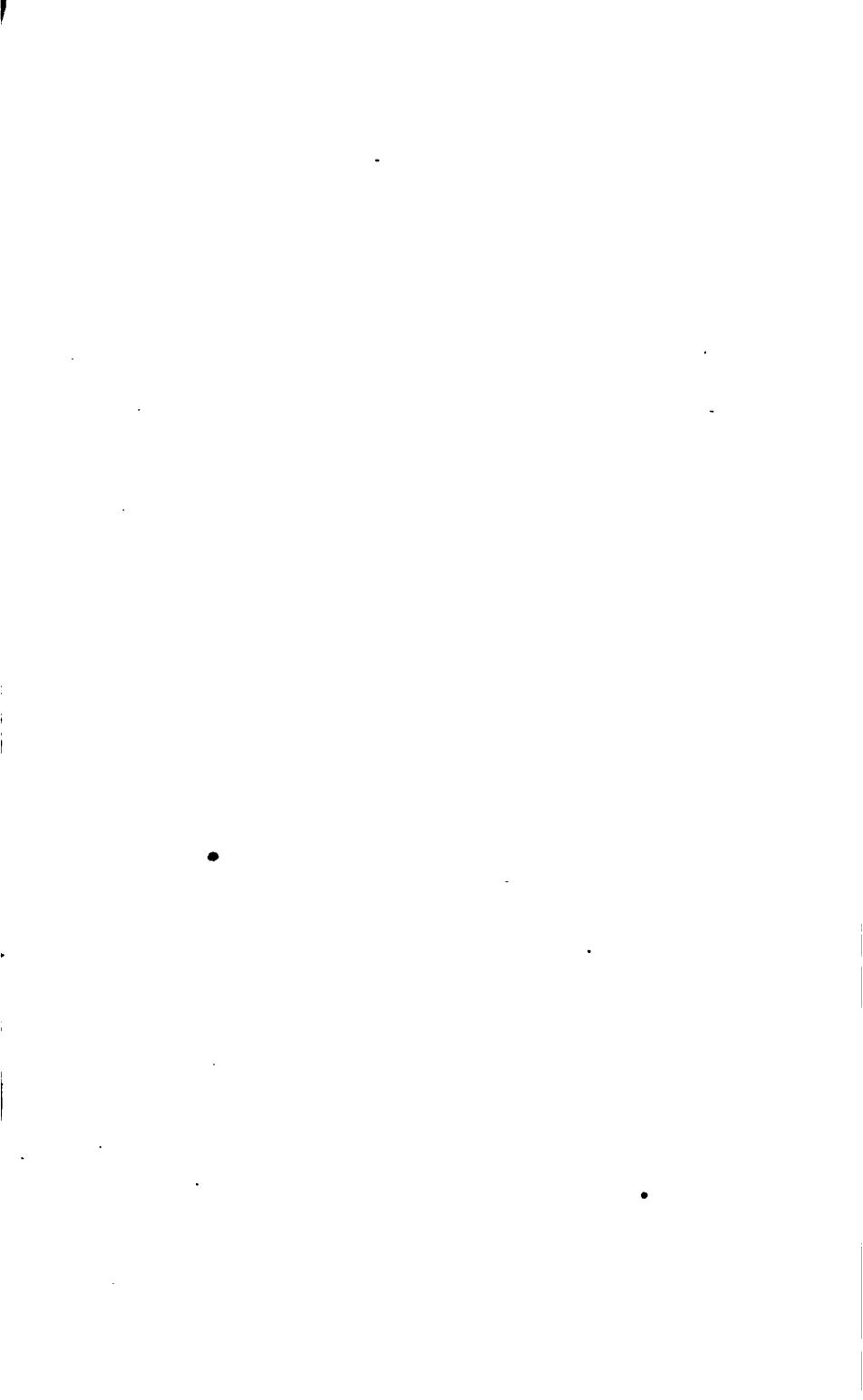
Wrath to come, Matt. iii. 7.

Wrestling, metaphor from, Eph. vi. 11.

Zacchæus, Luke xix. 7. Zacharias, prayer of, Luke i. 13.

his want of faith, Luke i. 18.

son of Barachias, Matt. xxiii. 35. Zealots, Matt. x. 4.

INDEX III.

PHILOLOGY.

ABBREVIATED construction, Matt. v. 19.
— simile, Matt. xxiii. 25.
Abstract for concrete, Mark xiii. 19.
Accusative absolute, Acts xxvi. 3.
- after verbs of knowing, &c. Mark
i. 24.
- omitted after verbs of sending,
Matt. ii. 16. xiv. 10.
— with cognate verb, Matt. ii. 7.
Loke ii. 8.
- with sarà understood, Luke xxi.
6.
Adjectives, ending in ήμερος, Phil. iii. 5.
for adverbs of time, Luke xxiv.
22.
- neuter for substantives, Rom. i.
15.
Adverbe, pleonastic use of, Matt. xxvi. 4.
John iv. 52.
Affirmation, with denial of the contrary,
Luke i. 20. John i. 20.
Anacoluthon, Mark xii. 40. John vi. 87.
Acts vil. 89. xx. 8. 2 Cor. ix. 11. Eph. ii.
2. Heb. ii. 10.
Antanaclasis, Matt. viii. 22. Rom. xiv. 13.
James i. 9.
Antecedent and relative in same case, Matt.
xxi. 42. Eph. i. 8.
Aorist for future, John xiii. 31. xv. 6.
— signifying to be wont, Matt. iii. 17
Apposition, Luke ii. 15. xiv. 1. Heb. vi. 6.
Article, Matt. iv. 1. 3. vii. 24. ix. 10. xi. 12.
xii. 35. xiii. 2, 3. Mark i. 15. ii.
26. xii. 27. Luke ii. 7. John i.
20. iii. 10. xviii. 15. Acts xii. 15.
Rom. ii. 12. 1 Cor. v. 9. xv. 8.
Eph. v. 5. Phil. ii. 2. 1 Thess. iv.
6.
- neuter used absolutely, Matt. xix.
18. Acts iv. 21.
Augment omitted, Matt. vii. 25
_

Cardinal number for ordinal, Matt. xxviii. 1.

for superlative, Matt. xi. 11.

Cause for effect, Matt. z. 34. xxiii. 34.

Comparative, double, Mark vii. 86.

xiii. 32. xviii. 1. John xil. 27.

Catechresis, Luke viii. 23.

```
Comparative formed from superlative, Eph.
Conciseness of expression, Acts xx. 84.
Construction, abbreviated, Matt. v. 19.
               irregular, Matt. xxi. 42. Mark
   vi. 16. xi. 13. xvi. 4. Luke ix. 28. Acts i.
   21. iii. 12. x. 36. xxi. 16. Eph. iv. 2. Col.
   ii. 14. 2 Tim. ii. 6. Heb. ix. 8. x. 1. xi.
   3.
Dative, Matt. v. 21. Luke xxiii. 15. Rom.
   xiv. 4.
Diminutives, John xiii. 31. 2 Tim. iii. 6.
Double comparatives, Mark vii. 86.
        diminutives, Luke xii. 32.
        senses of words, Matt. viii. 22. Luke
  i. 63. John ix. 27. 1 Thess. v. 10. 1 Tim.
  iv. 3. James i. 9.
Effect for cause, John xi. 25.
Ellipsis, Matt. i. 6. ii. 16. v. 14. vi. 1. 8.
  vii. 7. viii. 6. 9. 25. x. 23. xiii. 19. 47.
  xiv. 10. xv. 15. 27. xxiii. 15. xxv. 9.
  xxviii. l. Mark i. l. iii. 8. vl. 48. vil. 4.
  xii. 27. Luke i. 73. ii. 49. John xi. 47.
  Acts ii. 23. 27. vii. 14. ix. 34. x. 10. 36.
  xii. 47. Gal. iv. 17. 2 Thess. ii. 3. 1 Tim.
  i. 3. Heb. iv. 2. viii. 5. ix. 1. x. 16.
Emphasis, Mark ix. 25. xiv. 36. Luke i. 20.
  xix. 42. John i. 10. v. 35. Col. i. 28.
Enallage of gender, Matt. xxi. 42. xxviii.
               19. Mark i. 26. v. 41. John vi.
         number Matt. xxvii. 44. Mark i.
  21.
Feminine for neuter, Matt. xxi. 42.
Future for imperative, Matt. v. 48.
```

optative, 2 John 2.

Genitive, Matt. x. l. xxviii. 4. Mark xi. 22.

xxiv. 15. Luke xvi. 8. Eph. i. 13. iv. 29.

for adjective or participle, Matt.

Heb. xi. 26.

Genitive of the price, Matt. xx. 2.

absolute, Matt. v. 1.

Gender, (see Enallage.)

vi. 12. James i. 23.

Genitive suband. mepl, Matt. iv. 24. Acts iii. 12. Greco-Latin words, Matt. v. 26. xxvi. 53. xxvii. 26. John xii. 3. xix 10. Acts xix. 12.

Hebraisma, Matt. iii. 17. v. 45. x. 37. xi. 1. 11. 25. xiii. 14. xvi. 17. xvii. 12. xix. 6. xxiv. 36. Luke i. 28. John xiv. 4. Acts vii. 20. 34. xv. 7. 2 Cor. ix. 8. Hendiadys, Luke vi. 48. xxi. 13. Acts i. 25. ii. 42. xiv. 13. 2 Tim. i. 10. 2 Pet. i. Hypallage, Matt. v. 22. Hyperbole, Luke li. 37. John xxi. 25. Acts ii. 5.

Imperative for future, Matt. xxiii. 82. John Infinitive for imperative, Luke ix. 3.

Metonymy, Mark iv. 29. Middle voice, Matt. iv. 4. for passive, Acts xv. 2.

Negative, implying comparison, Matt. ix. 13. John xvii. 9. triple, Matt. xxiv. 21. Neuter article, Matt. xix. 18. gender, Matt. i. 20. Nominative absolute, Matt. xii. 36. Acts **3.** 3. for vocative, Matt. i. 20. Mark

v. 7. xiv. 36. Nouns collective, Matt. xxi. 8. Mark iii. 7. Acts iii. 11.

Paranomasia, Matt. xxi. 41. John xv. 2. Acts viii. 30. Heb. x. 34. Part for whole, Matt. xiv. 14. Luke xi. 7. Participle for finite verb, Luke i. 10. infinitive, Matt. xi. l.

substantive, Matt. iv. 3. xiil. 8.

redundant, Luke xii. 37. Passive for active, 2 Pet. i. 3.

Passive for middle, Acts ii. 40. xx. 13. Periphrasis, Matt. vii. 11. Perfect for future, John xii. 23. xvi. 13. present, Matt. iii. 2. Person, change of, Matt. ix. 9. Acts i. 4. Personal verbs for impersonal, Matt. i. 22. Ialke xvi. 4 John xv. 6. Pleonasm, Matt. ii. 6. Luke vi. 25. John i. Plural for singular, Matt. ii. 20. ix. 8. xxi. 7. xxiil 37. Positive for superlative, Matt. v. 19. xxii. 34. Luke 1x. 46. Preposition redundant, Acts x. 16. Present for future, Matt. xxiv. 41. John xiv. 17. 2 Pet. iii. 11. Prolepsis, John xi. 1.

Relative, agreeing in sense, not in gender, 2 John 1.

- with subsequent noun, Col. i. 27.
- and antecedent in the same case, Matt. xxi. 42. Eph. i. 8.
- its reference determined by the context, Matt. iv. 23. xi. L. Res pro persona, Col. iv. 11.

Singular for plural, 2 Them. ii. 3. 6: Solœcisms, Rev. i. 4, 5. Substantive for adjective, (see Genitive.)

Third person for first, Matt ix. 9.

Verbs, implying will or design, Matt. iii. 13. Heb. xi. 17. James iv. 2.

- including on effect, Math xi. 5.
- personal for impersonal, Matt. i. 22. Luke xii. 20.
- twofold application of, Luke i. 63. of asking, with haßeiv, haxeiv, &c. redundant, Acts iii. 2

Words, double sense of, (see Double sense.)

Zengma, Luke i. 64.

THE END.

